Ч. 192 (15.013). Львів, четвер 1. вересня 1938. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 80.000. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА оригінальні англійські ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер Львів, Легіонів 3/7. (над кіном Паляс)

Генляйн відкинув нові пропозиції?

ОЖИВЛЕНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЛЬОРДА РАНСІМЕНА.

По повороті Астона Гваткіна з Льондону в суботу 27. ц. м. діяльність льорда Рансімена дуже оживилась. Ще в суботу Астон Гваткін поїхав на замок кн. Гогенльоге, де стрінувся з Генляйном і поінформував його про становище Льондону. Тому, що ця розмова не довела до порозуміння, Астон Гваткін запросив на пополудні льорда Рансімена.

Політичні кола запевняють, що розмова льорда Рансімена теж не довела до бажаних успіхів. Генляйн стоїть на становищі, що проекти чехословацького уряду дають надто мало уступок у порівнянні з карльсбадською програмою. Одначе Генляйн не відсувається від дальших переговорів. У Празі переконані, що на зїзді в Нюрнбергу порушать справу судетських німців і що там прийде до рішень, що матимуть велике значіння для дальшого розвитку справи.

Астон Гваткін був цілий вечір і цілу ніч з понеділка 29. на вівторок 30. ц. м. у швайцарському посольстві у Празі, де студіював швайцарську кантональну систему. Члени місії льорда Рансімена розглядають закон з 1920. р., що передбачував децентралізацію державної адміністрації, що спирається на системі жуп.

ПОДІЛ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ НА КАНТОНИ.

Англійський уряд дістав ближчі інформації про нові пропозиції, що їх опрацював празький уряд як основу до переговорів зі судетськими німцями.

Ці пропозиції спираються на кантональних засадах. Чеський уряд уважає їх поважними уступками в користь судетських німців.

На думку міродатних кол ці пропозиції творять підставу до розвязки судетської справи.

ПОВАЖНІШІ УСТУПКИ НЕОБХІДНІ.

„Таймс" пише, що приїзд британського амбасадора Гендерсона в Берліні до Льондону і наради британських міністрів мали на меті розглянути причини напруження відносин між німцями і Прагою.

Від чехів слід сподіватись дальших уступок. „Таймс" пише, що без признання меншинам автономії — Чехословаччина вестиме небезпечне животіння. Стратегічна безпека є ілюзією, якщо нема льояльности національних груп, які не багато скориставши не мають нічого до страчення, якщо розпадеться республика.

Масові арештування за великі зловживання в червоній армії.

Слідство, що його перевів комісар Мехліс у Хабаровську, кидає характеристичне світло на стан засоблення далекосхідної армії підчас боїв під Чанкуфен. З оголошених подробиць слідства виходить, що в Хабаровську, Владивостоці та в багатьох містах переведено масові арештування за великі зловживання в армії. Між іншими арештовано першого інтенданта армії Далекого Сходу Іванова, кватирмайстра армії Ноймана, другого інтенданта армії Лагунова, старшин інтендантури Елісеєва і Матвієва, платника Антонова і дивізійного інтенданта Муковнікова. Слідство виявило, що лише одного місяця розікрали харчевих запасів у складах у Хабаровську вартости 120 тисяч рублів. З магазинів летунських відділів пропало в таємний спосіб 900 скринь яєць та чотири тони масла. Розікрали всі запаси папіросок, махорки і сірників. У 1937. р. здефравдовано 80.000 рублів готівкою, а за сім місяців 1938. р. 200 тисяч. Підчас боїв під Чанкуфен летуни діставали перед летами... солену рибу замість харчів. Недомагання у прохарчуванні армії викликали безліч бунтів у поодиноких відділах далекосхідньої армії. Всі арештовані відповідатимуть перед наглим судом.

РАКОВСЬКИЙ ВІДПОВІДАТИМЕ ЩЕРАЗ ПЕРЕД СУДОМ.

Перед чотирьома днями Г. П. У. спровадило зі Свердловська до вязниці Лубянки в Москві б. совітського амбасадора в Парижі і Льондоні Раковського, якого засудили підчас процесу проти Рикова і Бухаріна при кінці березня ц. р. на 25 років вязниці. Раковського переслухує прок. Вишинський. Раковського обтяжив б. совітський амбасадор у Берліні Юренев, який стане незадовго з іншими совітськими дипльоматами перед судом. Прокуратор Вишинський притягне Раковського до відповідальности за шпигунство і підготову замаху на Сталіна. Разом з Раковським засяде на лаві підсудних син Каменева Семен, який працював у фабриці самоходів у Москві і 5 днів тому арештувало його Г. П. У. у звязку зі справою Раковського.

Політична демонстрація над Реном.

Канц. Гітлер з кількома генералами перевів інспекцію фортифікацій під м. Кель, на французько-німецькім кордоні проти Штрасбурга. Інспекція тревала годину і тоді спинено на цьому відтинку прикордонний рух. Французькі політичні кола і паризька преса приняла спокійно цю несподівану інспекцію канц. Гітлера на французько-німецькому кордоні, обмежуючись до коротких телеграм на цю тему. Французька преса перейшла над цією справою по півофіційній інспірації до денного порядку. „Інтрансіжан" повідомляє, що фортифікації недалеко Кель не мають такого великого політичного значіння, щоб на інспекцію приїхав аж сам канц. Гітлер. Єдине їх значіння в тому, що фортифікації побудовані кількасот кільометрів від французького Штрасбурга і тому мають символічне значіння. Візиту канц. Гітлера у Кель слід уважати за свого роду політичну демонстрацію під адресою Франції і навіть Англії.

ДО ОСНОВНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ належить обезпечити від огню також господарські знаряддя, живий інвентар, хатню обстанову, одяги, білля і т. п.

У ТОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР" у Львові, вул. Руська ч. 20.

Між Будапештом — Берліном і Варшавою

Львів, 31. серпня 1938.

Европейська преса і публична опінія дуже живо від кількох місяців займається відносинами в чехословацькій республиці, головно з приводу конфлікту, що зайшов між судетськими німцями і чесько-словацьким урядом на тлі німецької вимоги територіяльної автономії для судетських німців.

Створена санжерменським договором надвелтавська держава є наслідницею Австро-Угорщини не лише в територіяльному значінні; у великій мірі і по етнічному складі — вона не є національною державою, як не була нею ні передвоєнна Австрія ні передвоєнна Угорщина, але типовою державою національностей. Говорить про це офіціяльна національна статистика з 1930 р., на підставі якої чехів є 7,446,732 = 50,56 прц., німців 3,318,445 = 22,53 прц. словаків 2,309.972 = 15,68 прц., мадярів 719,569 — 4.89 прц., українців 568,941 = 3,86 прц., жидів 20,779 — 1,39 прц., поляків 100.322 — 0.68 прц. і інших 53,053 — 0,31 прц. Демократична чесько-словацька конституція признає деякі мовні права для національних меншин в ділянці шкільній і публичного життя, що признає теж і практика. З усіх так званих сукцесійних держав, що міжнародніми трактатами приняли на себе зобовязання шанувати національні і віроісповідні окремішности своїх меншин — між якими і Польща, — одинока Чехословаччина здебільша таки і виконує ті свої зобовязання.

І з цього боку подібна вона найбільше до передвоєнної австрійської держави, де назагал поодинокі її народи мали не тільки конституційно загарантовану рівноправність, але у значній мірі теж і виконання цієї рівноправности у практичному житті. Подібно є і в Чехословаччині, хоч у її конституції нема аналогічної статті, якою була ст. 19 австрійського основного закону про права й обовязки громадян з 21. грудня 1867. Нема в чесько-словацькій конституції теж мови про територіяльну автономію для поодиноких народів з одним винятком, що торкається Підкарпатської Руси, яка одинока і на основі конституції і на основі санжерменського договору мала загарантувати окремий внутрішній устрій, спертий на територіяльній автономії. Інша річ, що Чехословаччина й досі цього свого зобовязання супроти нашого Закарпаття не виконала та щойно в останніх часах поробила перші кроки, що заповідають здійснення територіяльної автономії на українському Закарпатті.

Меншиневі відносини у Чехословаччині мабуть найкраще характеризують саме німецькі та польські тамошні надбання, себто стан тих меншин, який викликує такі протести й такий крик німецької та польської преси: кілька високих німецьких державних шкіл, ціла сітка серед

„ДЕШЕВИЙ МАҐАЗИН ПАПЕРУ"
Так найдешевше купиш:
всякі папери, — шкільне і бюрове приладдя — вічні пера
найбільший вибір
ЛЬВІВ, Трибунальська 1.
(Дім Ціппера) Тел. 219-65.

ького шкільництва, власна самоуправа, сильний промисл, — а для стокількадесять тисяч поляків власне шкільництво й національні організації — це той дійсний стан, про який у нас уже писалось точно.

Внутрішньо-устроєві питання були в Чехословаччині актуальні вже в перших часах її істнування. Правда, і судетські німці не ставили збройного опору, бо переможена Німеччина не могла їм дати в 1918-19 р. ніякої опори. Але вже і тоді були голоси за признанням територіяльної автономії для судетських німців, а були й такі — вправді розмірно нечислені, що не хотіли взагалі належати до чесько-словацької республики, бажаючи прилучення або до повоєнної Австрії, або до Німеччини. Вкінці санжерменський договір оперся в засаді (з незначними виїмками на Шлеську) на старих границях, прилучуючи до країв корони св. Вячеслава Словаччину на підставі пітсбурської угоди в Америці з 30. травня 1918 р., як теж і Підкарпатську Русь, що постановою своєї Центральної-Руської Народньої Ради з 8. травня 1919 р. добровільно злучилася з чесько-словацькою державою з тим, що одержить територіяльну автономію.

Значна частина судетських німців погодилася з новим станом річей, деякі німецькі партії входили навіть у склад урядової коаліції і мали своїх представників в уряді. Довоєнні шкільні і культурні здобутки з високим шкільництвом включно задержали чеські німці в цілости. Те все змінилося щойно з приходом до влади в Німеччині Гітлєра, а вже відразу з хвилиною злуки Австрії 13. березня ц. р. Наче на кивок чародійної палочки угодовецькі німецькі партії в Чехословаччині зникли і замість них до рішального голосу прийшли гітлєрівці. Решта відома. Частинна мобілізація по обох сторонах, загроза збройного конфлікту, приїзд до Праги британського медіятора льорда Рансімена і ставлення судетськими німцями рубом справи територіяльної автономії. Для европейського мира Прага зачинає сьогодні бути тим, чим літом 1914. р. був Белград.

Крім німців заговорили теж словаки, мадири і поляки, а вже найменше наші брати, хоч саме тільки вони мають вже частинно на папері свою національно-територіяльну автономію. Слід зазначити, що словаки, а саме найчисленніша серед них партія померщого в серпні ц. р. о. Андрея Глінки (словацька людова партія) від самого початку видвигала категорично супроти праського уряду домагання територіяльної автономії. Своє домагання опирав о. Глінка на згаданій вище пітсбурській угоді, що її тоді відписав пізніший перший президент держави гроф. Т. Г. Масарик. Чехи цієї угоди ніколи не виконали, а през. Масарик оспорював пізніше взагалі саму важність цієї угоди. Чеським централістичним змаганням стала в допомогу частина самих словаків з походження — як ось один з найголовніших творців чесько-словацької держави ґен. Штефанік, през. Масарик, перший міністр для Словаччини д-р Шробар і теперішній премієр д-р Ґоджа, що не признають повної національної окремішности словаків, вважаючи словацьку мову за наріччя чеської, промовляючи зрештою по словацьки за кожним своїм побутом на Словаччині. Вони теж були тими, що ввели незнану давніше назву чесько-словацького народу, який по-правді не істнує в науковому розумінні.

Словацька людова партія (католицька) о. Глінки була майже безперервно у дуже різкій опозиції до центрального праського уряду. Для здійснення свого основного домагання — широкої територіяльної автономії Словаччини — шукав о. Глінка союзників усюди. Перед сорока роками в початках своєї політичної діяльности і карієри о. Глінка співпрацював навіть з мадярами, а саме з мадярською католицькою партією, якої був членом. Щойно коли ця партія поставилася неприхильно до національних словацьких домагань та не згодилася на кандидатуру о. Глінки до угорського сойму, о. Глінка виступив з неї і повів боротьбу проти мадярів, за що й попав на кілька літ у мадярську тюрму.

З черги о. Глінка звернувся до чехів. Як бачимо зі сказаного, співпраця з Прагою не тревала довго. Чехів замінив Глінка на поляків і в його кругах нераз говорилося, що Словаччина (тут практично словацька людова партія) не бачучи можливости співпраці з Прагою як автономний край, не малоб нічого, якщоб Словаччину прилучили до Польщі на засадах федерації. На кожний випадок в комбінаціях о. Глінки і його партії Варшава грала велику ролю і польська політика вміла те використати.

Мадяри, що замешкують південні окраїни словацьких і українських земель від Братислави по Берегово, з геоґрафічних причин не видвигають справи територіяльної автономії. Зате сам Будапешт веде ревізіоністичну кампанію, домагаючися в першу чергу на півночі передачі собі Підкарпатської Руси, за чим є більшість польської опінії. Вона є теж за тим, щоб маленький скравок польської землі за Ольжою одержав територіяльну автономію. В трикутнику Будапешт — Берлін — Варшава, що є безпосередньо заінтересований у теперішніх подіях у Чехословаччині, — вирішується доля цієї держави, між ними і доля нашого Закарпаття, яке не хоче ніяк повороту під мадярське ярмо.

Д-р Степан Баран.

ЕЛЄҐАНТ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-КА, Львів, Кордецького 5і.

За душу нащадків українського боярства.

Наша стаття про **„Золоту Книгу Української Шляхти"**, поміщена в 172. ч. нашого часопису з 7. серпня ц. р., не залишилася без відгомону в польській пресі. Поцікавився нею **„Курієр Варшавскі"**, що в свому 232. ч. з 25. серпня ц. р. привітав заповідь її появи, приблизно так:

...„Тому, що рух (поміж польською загородовою шляхтою) не на руку українцям, бо параліжує „рутенізаційну" акцію, що її від літ веде церква, школа й суспільні організації, почали вони нагальний протинаступ. Зразу йшло все здавна традиційним для гайдамаччини шляхом: палення стирт, напасти й бійки, господарський бойкот. Та виявилося, що шляхта тверда. В уніятській церкві домагається польських богослужб і проповідей, вертається до мови батьків і національного почування. Тому українці вдарили в те, що творить признаку її відрубности: в прастарі привілеї. Дарма, що сьогодні вони тільки памятка, що не дає ніяких особливих прав. Українці рішили підважити польський рух, протиставлючи йому свій, штучний. Є польська шляхта, хайже буде й українська! Вже заповіли видання „Золотої Книги Української Шляхти", щоби ще незорганізованих шляхтичів переконати, що вони є чимось окремим і ліпшим від зорганізованих. Яке буде наукове обґрунтування цього руху, важко передбачити, але буде, мабуть, нефортунне, скоро спирається він з ґрунту на фальшивому засновку. Шляхоцтво йшло з Польщі, було атрибутом організації Річипосполитої, що чейже істнувала, як шляхотська демократія. Навіть не українці, „де номіне", що з назви партії силуються творити назву народу (!), але українці справжні, прик- і задніпрянські, оскільки мають шляхоцтво, то тільки польське. Передвоєнна Полтавщина повна була невеликих хутірців, де мешкали нащадки запоріжських отаманів, нобілітовані колись соймами, що носять польські герби й з гордощами есконтують своє шляхоцтво в російській суспільній організації. Цікава річ, що один з небагатьох російських гербовників, (бо в Росії розуміння „дворянін" не вимагало гербу), то саме гербовник полтавської шляхти. Але ніхто, розумуючий поважно, не назвав би тієї шляхти органічно українською, бо **шляхоцтво є тієї національности, що й нобілітація.** (Підкр. наше — Ред.). На всякий випадок рух нашої загородової шляхти мусить бути приготований до дискусії, бо нераз треба воювати й із нерозумними аргументами..."

Оце дослівний переклад місця в статті, посвяченій майбутній „Золотій Книзі Української Шляхти". Підписав п. **Антоні Богуславскі.**

Призвичаєні до пристойного назагал тону статтей „Курієра Варшавского", не можемо не висловити здивування з приводу виїмково рохрістаного тону й такоїж „аргументації" п. Антонього. Не знаємо, з якої саме лінії Богуславських той пан Антоні, але по козацькому темпераменті, з яким він боронить своєї тези про монополь поляків на шляхоцтво, ми булиб дуже схильні признати його вашадком одного з тих Богуславських, що то служили колись і бились під прапорами Хмельницького — Лашко Богуславський в чигиринському полку, Андрушко й Федір у черкаському, Олексій у брацлавському, а Сахно у корсунському. Бо хоч списи польської шляхти цитують аж шість чисто польських ліній Богуславських, то ми дуже сильно підозріваємо пана Антонього, що його герб то „Приятель", а родове гніздо в Берестейщині. Бо так воно вже якось буває, що найголосніше й найбільш непримирно говорять ті, що відчувають потребу заглушити голос крови, чи приспаної віками національної совісти.

Та якби з польськістю пана Антонього було навіть усе в порядку, то стан, у якому находиться його знання історії, ґенеальоґії й геральдики, що найменше дуже сумний. Вистачило би його може для краківського „Курієрка", але для „Курієра Варшавского" це дещо замало: це на правду старий і поважний часопис, хоч і ворожий українству.

Впевняє напр. пан Антоні, „що шляхоцтво було атрибутом польської Річпосполитої". Але поза Польщею, рівночасно з нею, а деколи й скорше від неї, повставали й ріжничкувалися упривілеї стани воєнно-адміністраційної аристократії, що наприклад, як це було в княжій Україні, звалися князями, вельможами й боярами старшими та молодшими, та формально і фактично були рівнорядні з анальоґічними шарами чужинецької, в тому числі і польської аристократії. Ми, напр. можемо залишити на боці цілі десятки українських княжих родів, респектованих, як такі ще в історичній Польщі. Вистане поставити перед собою спис тих кількадесять княжих родів у сучасній Польщі й запитати пана Антонього: котрий з них є направду польського походження — чи князь Воронецький гербу Корибут, чи Друцький-Любецький гербу Друцк, чи Гедройч г. Гіппокентавр, чи Гедимінович-Більський, чи Пузина, чи Радивил, чи Сангушко, чи Сапіга, чи Святополк-Четвертинський, чи Святополк-Мірський, чи Свидригайло-Свидерський? Погодимося з паном Антонім, що всі вони сьогодні признають себе поляками і є поляками, навіть польськими патріотами. Але їх кровне походження — непольське.

Ми, очевидно, далекі від того, щоб когось із тих нащадків українських і білоруських княжих і боярських родів „ревіндикувати". Ноторійно відомі часи й обставини, серед яких майже вся українська шляхта покинула була віру й націю батьків та мотиви, з яких це зробила. Відомі з всесвітньої історії процеси асиміляції цілих суспільних верств та їх дезасиміляції. Після упадку Росії у 1917 р. та повстання польської і української державности вернулося і до поляків і до українців безліч польських та наших — обмосковлених земляків! І після українського національного відрожения вернулись до українства численні одиниці колишніх українських шляхотських родів: Андрій Шептицький, Михайло Тишкевич, Сапіга з Більча Зол. і ін. І коли ми не заголошуємо претенсій до нинішньої польської, колишньої української шляхти, то проти ніхто не може заперечити, що ті колишні українські шляхотські родини внесли великий вклад у скарбницю польської державности й культури.

Трудно погодитися з паном А. Богуславським, коли він каже, що „шляхоцтво є тієї нації, що й нобілітація". Алеж і нобілітованих польськими королями шляхтичів українського походження є так мало, що вони, ні скількісно ні якісно не грали найменшої ролі в нашому минулому і трудно, щоби відіграли її в сучасному чи майбутньому. А пан Богуславський повинен хіба знати, що є ріжниця поміж нобілітацією, адоптацією, конфірмацією чи індигенатом. Старовинне українське боярство, що вспіло оборонити своє право до упривілеєного стану, українська козацька старшина, що здобула собі упривілеєне становище в українському громадянстві надовго перед тим, заки позискала польський індиґенат, це органічно українська шляхта, з походження й національної приналежности, а в своїй подавляючій більшости й з переконання.

Польща тієї шляхти не творила, — вона тільки признавала за важні її титули до шляхотських гербів і привілеїв. Чи робила це шляхом королівської конфірмації чи соймової конституції, чи врешті признанням індиґенату, то в ніякому разі це не було польською нобілітацією.

Пан Антоні повинен це знати, що тільки деяка частина старого українського боярства дала собі, по словам польського історика Морачевського „свій православний хрест на католицький поправити". Подавляюча більшість залишилася вірна своїй вірі й нації, дарма, що за це довелося їй платити майном, суспільним становищем, а навіть життям. В першу чергу залишилося вірним своїй нації оте дрібне підгірське боярство, що за польських часів перейшло на становище дрібної, загородової шляхти. Сьогодні польські патріоти типу пана Антонія, поширюють погляд, що це „зрущені поляки" але той погляд не має за собою ніякої наукової рації.

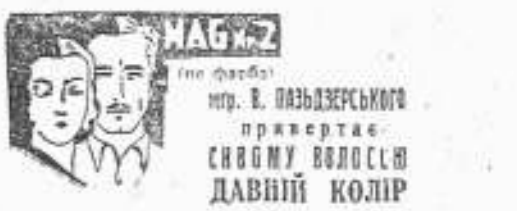
Ми просили би пана Ант. Богуславського, щоб він зацитував нам хоч один автентичний документ, хоч одну історичну дату такого „рущення" тої, нібито первісно польської, шляхти. Був би це справжній унікат в історії всіх часів і народів, якби йому вдалося доказати, що сотні й тисячі польських, шляхотських кольоністів, що з титулу своєї тодішньої місії були вивінувані особливими привілеями й прерогативами, скоро тільки ступили поза межі етнографічної Польщі, масово покидали свою упривілеєну віру й панівну націю, а переходили на упосліджену віру „шизматиків" та національність „хлопів". Поминаємо вже участь українського боярства у визвольній протиказимировій акції воєводи Дмитра Детька, поминаємо величезні втрати погибшими й раненими боярами на Свидригайловому побоєвищі під Побійськом, та сутичку польської шляхти й українського боярства в Перемишлі 1449 р. де чимало бояр наложило головою, але згадаємо участь української шляхти в повстанні Мухи, в поході молдавського воєводи Стефана на Галичину, в повстанні Глинського, участь української шляхти в боротьбі за львівське, а відтак перемиське владництво й нарешті її участь у полках Хмельницького. Чи справді вірить пан Антоні Богуславський, що це все робила не українська, але польська „зрущена" шляхта?! Адже це всім історикам ноторійно відомі факти давнього минулого і можна про них прочитати в кожному польському підручнику.

Ані він, ані п. Пульнарович, що грає ролю герольда „ревіндикації" шляхотських душ у легенду про „зрущену" шляхту не вірять. І коли вони ті казки поширюють, то не можна нам заборонити, щоб ми їм не протиставились.

Очевидно, ми тій роботі протиставимося. Стаємо в обороні українськости тих мас загородового шляхоцтва, що від часу упадку Галицько-Володимирської Держави до нині зберегли не тільки свою батьківську віру й національність, але й присиплюване віками почуття станової й родової традиції. В противагу голословним твердженням і казкам пп. Пульнаровичів і Богуславських ставимо перед очі української шляхти й громадянства річеві аргументи й історичні документи. І саме систематичною збіркою тих документів, нефальшованою картиною історичного життя-буття нашої шляхти, від правіку до сьогодні, буде наша „Золота Книга".

Пана Антонія і його однодумців просимо не денервуватися й не пересуджувати питання про наукову обгрунтованість тої книги. Щонайменше три четвертини її оперто на студіях і дослідах польських учених, що їх в українських симпатіях ніхто не запідозрить. А вся вона буде спер та на безспірних фактах і документах, проти яких нічого не вдіє ні фантазія ні поденервованість „ревіндикаторів" української загородової шляхти.

„Пізнайте правду, а вона визволить вас" — оце мотто, що присвічує авторам і редакторам майбутньої „Золотої Книги Української Шляхти".

В одній з церков підчас „запричасного" почулося раптом тріо: холмщани співали кант із свого життя. Вперше по довгих роках волиняни побачили та відчули душу братів холмщан в їхній глибокій творчості.

Ювилейні урочистости розпочалися 12-го серпня вечірньою службою в Зимненському свято-гірському манастирі, де 13. VIII. владики Олексій і Полікарп у співслуженні 18 священників і 4 дияконів відправили Службу Божу. Того самого дня перед вечором відбувся хрестний хід до Володимира, де відправи тревали до 2. год. по півночі.

Багато прочан провело ніч під відкритим небом біля собору, співаючи релігійні пісні.

Головне свято відбулося 14. серпня. Відправи відбувалися в усіх церквах. Владики служили в соборі. По літургії посунув на річку Лугу велитенський хрестний хід: владики, 25 пар священників в „облаченії", 50 без облачення й коло 15 тисяч народу.

На річці в часі водосвяття владика Олексій виголосив ювілейне слово до народу з підвищення над плесом Луги, що бачила св. кн. Володимира.

Народні маси були скупчені, мовчазні. І ця повага була більш багатомовна, ніж пуста говірливість.

С. С.

Відповідь на провокаційні маневри СССР.

„Берзен Цайтунг" відповідає у статті п. н. „Маневри в інших" на закиди, що Німеччина уладжує цього року великі військові маневри, хоч вони відбуваються на ріжних теренах. Передовсім — пише „Берзен-Цайтунг" — слід звернути увагу на маневри совітської фльоти, що мають цього року наскрізь зачіпний характер, у фінляндськім заливі і на естонських водах. Совітська фльота є не лише змодернізованими рештками царської фльоти, але розбудованим і зміцненим пляновою підготовою засобом війни. Головну її силу творить фльотиля підводних човнів, що начислює на Балтійськім Морі 80 одиниць, на Чорному Морі 30, а на водах Далекого Сходу 50, при чому ці човна мають обсяг ділання коло 7.000 морських миль. Морське летунство начислювало дотепер 400 літаків, але цього року згадане число подвоїться. Крім того слід звернути увагу на цьогорічні вправи протилетунської оборони, що їх організує „Оссоавіохім". Також англійські, французькі і бельгійські маневри — на думку „Берзен Цайтунг" — перероста ють своїми розмірами і доброю підготовою нормальні осінні вправи, що відбуваються щороку.

950-ліття охрещення Руси-України в Володимирі.

Головне ювілейне свято на Волині з нагоди 950-ліття охрещення Руси-України відбулося в м. Володимирі, який в часах князя Володимира відограваь на Волині першу ролю. Тут повстала перша на заході епископська катедра (перший епископ Стефан з 992 р.), перші на Волині церкви — зразки Володимирового будівництва, перша школа і т. д. Та й саме місто, як кажуть, збудував Володимир, але правдоподібніше — лише дав йому назву від свого імени. Отже цілком слушно м. Володимир вибрали на головний осередок ювилейних урочистостей.

Як уже відомо, ювилейне святкування хрещення Руси-України з незалежних причин мало виключно церковно-релігійний характер, бо світські організації не могли взяти в ньому участи, а деякі громадяни на час свята навіть... виїхали з Володимира.

Кажуть, що також з незалежних причин не прибув на свято до Володимира митрополит Діонизій, не прибули й інші епископи; взяли в ньому участь лише архиепископ волинський Олексій і епископ луцький Полікарп, — отже свято набрало льокального, волинського характеру.

Треба розуміти слово „волинського" не в сучасному, адміністраційному розумінні, а в історичному.

Волинь — це не сьогоднішне волинське воєвідство. Історичний город Волинь, як твердять дослідники, знаходився лівобіч Буга, на території сьогоднішньої Холмщини. Був він столицею племени „воліняна" чи волинян, які жили обабіч Буга, і території сьогоднішньої Волині та Холмщини творили цілість — оцю історичну Волинь.

У старі часи назв „Холмщина", „Холмська Земля", „Холмська Русь" не було. Була лише одна Волинь аж до Сяну і за Вепр. Навіть у часах Любабарта ці землі творили цілість: Любарт, дістався ці землі, дістав їх, так би мовити, урядово чи символічно під виглядом міст землі волинської: Луцьк, Холм, Береcть.

Отже як на світанку історії (в час розквіту міста Волині), так і в часі Володимира Волинь була обабіч Буга; на оба його береги поширювалася влада володимирського епископа; сьогоднішні Волинь і Холмщина творили одну єпархію (передтим ці землі входили в склад методіевої єпархії у Велиграді).

Цим тисячелітнім звязком Холмщини з Волинью, як частин одного цілого, і можна пояснити таку значну участь холмщан у володимирському ювилейному святі. З незалежних причин не всі могли дістатися до Володимира. Але багатьом пощастило — і групами (з хрестом) і одинцем. Деякі просто попереплівали Буг. Холмщани дуже люблять співати свої церковно-народні пісні. Отак з цими піснями на устах і явилися вони на свято в Володимирі.

Вже й Мамай Фотографує
Все приладдя в нас купує!
Фотографічна крамниця
„Е-КОМП" ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 29.
тел. 203-30.

Визначний український громадянин

УТРАТИВ ГРОМАДЯНСТВО.

Міністерство внутрішніх справ позбавило о. пралата д-ра П. Вергуна, душпастиря українців-католиків у Німеччині, польського громадянства.

Дня 27. ц. м. дістав о. пралат д-р П. Вергун, що оце вже одинадцятий рік перебуває в Берліні, виконуючи тут функції **одинокого** душпастиря для українців греко-католиків у Німеччині таке письмо:

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.
Nr. PNO 4/130/1.
Warszawa, 17. VI. 1938.

Do
Ks. D-ra Piotra Werhuna
w Berlinie.

Na podstawie art. 1 lit. a ustawy z dnia 31. 3. 1938 (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 191) i na wniosek Ministerstwa Spraw Zagranicznych Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pozbawia obywatelstwa polskiego ks. d-ra Piotra Werhuna, urodzonego dnia 18. XI. 1890 w Gródku Jagiellońskim.

Orzeczenie niniejsze zgodnie z art. 2. powołanej ustawy nie wymaga uzasadnienia i jest w administracyjnym toku instancyj ostateczne.

W. Żyborski,
Dyrektor Departamentu.

О. пралат Вергун, заразковий український громадянин, людина надзвичайно тактовна й загально шанована, широко відомий зі своєї душпастирської ревности. З доручення своїх церковних властей перебуває в Німеччині, щоб распокоювати духовні потреби тисячів українців-католиків, що їх доля закинула до німецької держави. За визначні заслуги для Христової Церкви іменував о. д-ра Вергуна минулого року Св. Отець своїм домашнім пралатом. Зваживши це все, повище письмо міністерства внутрішніх справ бентежить, як якесь прикре непорозуміння: всім ноторійно відомо, що о. прал. П. Вергун не займався і не цікавився політикою та до політичних справ не встрявав, був далеким від усіх еміграційних політичних груп та жив виключно у сфері релігійно-культурних заінтересувань.

При грипі та її наслідках треба памятати, щоб часто і основно очищувати шлунок і кишки вживаючи природну гірку воду **Францішка Йосифа.** Спитайте лікаря.

ВЛАСНОГО ВИРОБУ! ЦІННИКИ ДАРОМ!
КОВДРИ — МАТРАЦИ — ПОДУШКИ
готові простирала — пошевки — коперти. — **Полотна — ручники — коци — капи — фіранки — Хідники**
А. Петрушевський ЛЬВІВ Галицька 20. тел. 213-33

Резолюції конґресу національних меншин.

Саме покінчився у Стокгольмі XIV. конґрес зорганізованих національностей, що відбувався 25. і 26. ц. м. при участи представників національних меншин з 12-ти европейських держав, між ними українських делеґатів: пп. В. Мудрого, З. Пеленського і д-ра О. Марітчака з Польщі та д-ра В. Залозецького з Румунії.

Заки появиться офіціяльний комунікат нашої делеґації зі звітом про її діяльність та її співробітництво у працях конґресу (на превеликий жаль досі не появилася ні одна заява українського відповідального політичного проводу у зв'язку зі стокгольмським конґресом, ба, навіть він не вважав за відповідне подати комунікат — хто виїхав туди та з якими завданнями), можемо вже нині, на основі великої европейської преси, відтворити загальний образ та подати зміст резолюцій конґресу.

Ще в минулому році конґрес національних меншин, що відбувався у Льондоні, апелював до женевської Ліги Націй, домагаючись від неї зміни її статуту в тім напрямі, щоб представники національних меншин були допущені до співвирішування у всіх справах, що торкаються жалоб національних меншин. Хоч женевська Ліга Націй трактувала европейські бездержавні національні ґрупи — під легковажною спільною назвою „меншин" — так, як біблійний обжора нещасного Лазаря, хоч і той обжора бодай відпадками зі стола трохи заспокоював голод Лазаря, а Ліга Націй двацять літ мовчки проходила до дневного порядку над скаргами національних збірнот, що хотіли тільки права і справедливости, проте ще минулого року в колах національних меншин покладали надії на обіцювані „реформи" женевської Ліги й вимагали допустити до неї своїх представників.

В резолюціях, що їх тепер на конґресі у Стокгольмі принято й автором яких є словінець з Італії д-р Беседняк, нема вже відклику до Женеви. Зате звертається поклик конґресу: забезпечити права національних бездержавних ґруп в области політичній, культурній та господарській — **до европейських держав.** Резолюції конґресу мають на увазі дві категорії держав. Уже сам вибір Стокгольму як місця конґресу вказує на те, що учасники конґресу стараються **через Скандинавію приєднати для досягнення** своїх цілей громадянську опінію і допомогу урядів **невтральних держав, необтяжених** женевською гіпотекою. Голос Скандинавії, тобто Швеції, Норвегії — в ширшому розумінні ще Данії — має свою вагу в колі держав, які шукають і дебатують над потребою ліпшого ніж Женева загально-европейського інструменту для вдержання справедливого миру. Стокгольмський конґрес національних меншин має надію, що наслідки його поклику найдуть своє місце у програмі міжнародньої акції скандинавських, і взагалі невтральних держав.

Після цього резолюції конґресу звертаються своїм вістрям проти **великодержав,** що відігравали й відограють провідну ролю у женевській Лізі Націй. Конґрес стверджує, що великодержави, творячи в рр. 1919—1920 у Лізі Націй контрольний орган для справ національних меншин, виняли себе зпід цієї контролі, через це створили засаду нерівности між державами й довели до краху, наглядним доказом якого було в 1934 р. виповідження Польщею її зобовязань дотично національних меншин. Женевська полагода скарг і жалоб національних меншин була одностороння, бо для потентантів женевської Ліги Націй рішальне було майже в кожнім випадку становище й арґументи обвинуваченої держави. Представників національних меншин навіть не допускали засвідчити стійність поданої в Лігу Націй скарги. І цю процедуру запереченя найпримітивнішого правного порядку уважали реалізуванням права і справедливости! В такий спосіб безправство найшло свою міжнародню санкцію, побільшуючи вибуховий матеріял у політиці Европи, а навіть цілого світу. Це не можна записати у вину національних меншин.

Бо стокгольмський конґрес національних меншин, читаємо далі у резолюціях, стверджує на основі обильного і провіреного матеріялу, щоб загальне положення бездержавних національних ґруп в Европі в останньому часі значно погіршилося. Економічну нужду, побільшену наслідками світової господарської кризи, держави стараються односторонньо звалювати на области національних меншин; культурні, статистичні й адміністраційні шикани як спротив національних меншин проти політики асиміляції не переводяться.

Конґрес національних меншин закликає европейські держави, щоб доложили всіх заходів створити для національних меншин умовини права на життя усіх без виїмку національностей. Треба покинути легковажний підхід до національних ґруп, остемпльованих „меншостями" і признати, що навіть найменша національна ґрупа має право, щоб її національну індивідуальність шанували та забезпечили їй умовини істнування.

Правдива Карльсбадська сіль постійно вживана розчищає слизь і нейтралізує кислоту.

Тим, що вмивають руки супроти домагань бездержавних національних ґруп, виправдуючись трудністю і скомплікованістю справи, відповів мадярський делеґат з Румунії барон Йошіка і вказав на примір Швайцарії, де три ріжні національности, рівноправні і рівновартні перед законом, згідно дорожать Швайцарією як своєю спільною державою і батьківщиною.

Голос стокгольмського конґресу повинен відбитися ширшим гомоном в політичному світі, бо він пролунав саме у хвилині, коли з уваги на Чехословаччину справа національних меншин зактуалізувалась на міжнародньому форумі.

*

ДРУГИЙ ДЕНЬ І ЗАКІНЧЕННЯ XIV. КОНҐРЕСУ НАЦІОНАЛНИХ МЕНШИН У СТОКГОЛЬМІ.

Наради другого дня конґресу відкрив през. Вільфан. Після того на трибуні зявився українець **д-р Залозецький** (з Буковини), що виголосив реферат про положення меншин після війни. Він підкреслив, що важке положення меншин створює небезпечні вогнища конфліктів. **Д-р Шмідт-Воддер** обговорив міжнаціональні відносини в Скандинавії, ставляючи мирне співжиття тих народів як приклад для Европи. Того самого дня промовляв **д-р О. Марітчак** зі Львова, який ще раз підкреслив вимоги й домагання меншин. Численні представники преси особливо зацікавилися промовою чехословацького німця **д-ра Давіда,** що висунув постулят суворої дисципліни у змаганнях поодиноких меншин. Після дуже цікавого кінцевого реферату представника естонських німців **Пебля** про **значіння релігії для виховання народу** — наради конґресу замкнено. До організаційної комісії покликали м. і. українця **посла Пеленського.**

Що писало „Діло" 50 років тому.

Субота, 1 вересня (20 серпня) 1888.

„РУСЬ-УКРАЇНА НЕ МАЄ ЧОГО БОЯТИСЬ".

У передовій статті п. н. „Негаторам" — „Діло" дає відповідь на твердження ворогів українського народу, що український народ мусить кінець-кінців злитися з московським. А саме в пресі була появилася вістка, що відомий професор славянських літератур у віденському університеті д-р Ягіч сказав, що: „руський нарід може тільки в Австрії розвинутись самостійно, в Росії мусить він зілляться з великоруським елементом". Правда потім появився у пресі відклик автентичности тих слів, але „Діло" рахується з тим, що що неодин ворог українства охоче послужитись таким твердженням, доказує у своїй статті, що не може бути й мови про московську асиміляцію українців.

„На сто русинів припадає (в Україні) ледви 12 чужинців, майже тільки, кілько в нашій Галичині жидів на сто христіян. До заливу Руси-України великоруським елементом ще дуже далеко, маючи на увазі їх чисельне відношення до нас.

„Можемо припускати, що великоруський елемент лише заселив головно наші міста в ролі чиновників, купців і робітничої кляси, має якийсь вплив на мешканців українських міст, але цей вплив не буде такий сильний, щоб від нього загрожувала загибіль народові. Російщина плаває тут лише по верху і тому з того боку від чисельної сили російського елементу не має Русь-Україна чого боятись".

УКРАЇНСЬКА ПАРАЛЕЛЬКА В ПЕРЕМИШЛІ.

„До руських паралельон в Перемишлі вписалося до полудня вчорашнього дня 47 учнів, а можна надіятися, що це число прибільшиться".

З природи і життя.

ПРО ЧИЩЕННЯ ЗУБІВ.

Про те, що зуби мають дуже велике значіння для здоровля людини, мабуть не треба говорити, бо це відома справа. В останніх часах лікарі відкрили, що лихі, зіпсуті зуби є не тільки причиною шлункових недуг, але часто бувають причиною хвороби таких, здавалосяб незвязаних з зубами, орґанів як нирки, серце, суглоби, вуха та ін.

„Ораль сепсіс".

„Ораль сепсіс" — завкаження, що походить з устної ямини, — це один з „наймодніших" лікарських висловів. Численні досліди у шпиталях та клініках виказали що часто, коли хворому нпр. на нирки усунули хворі, зіпсуті зуби, тоді й нирки скоро видужували. Подібно бувало часто і з хворобами інших орґанів. Таке закаження якогось далекого орґану від зуба можливе тому, що до нутра зуба входять та виходять з нього кровоносні судини, якими допливає віджива кров. Колиж зуб має нпр. ушкоджену корону чи дірку в ній або в короні, тоді до нутра зуба через таке ушкодження, позбавлене шклива, місце вдираються хворобові заразні-бактерії, яких повно в устній ямині. Вони псують зуб, що порохнявіє і кришиться. Колиж бактерії дійдуть до кровоносних судин у глибині зуба, тоді дістаються через їхні ушкоджені порохнявінням стінки до крови, а з кровю доходять до найдальших закутин нашого тіла.

Значіння чищення зубів.

Тому легко зрозуміти, яку вагу мають здорові і цілі зуби для загального здоровля людини. Коли зуби ще цілі та здорові, тоді легко можна недопустити до зубних хвороб через правильне чищення зубів та устної ямини. Головно на ніч треба конче чистити зуби, бо у звичищеним роті та у щілинах між зубами лишається багато решток їжі, що через ніч розпадаються, витворюючи шкідливі кваси, які розпускають шкливо зуба і влекшують бактеріям доступ до середини зуба. Головно мучні страви (хліб, бужа, картоплі) та цукрові витворюють при довшім побуті в роті такі кваси, тому головно на ніч треба пильно вичистити зуби і рот від решток мучних страв.

Зуби треба чистити найменше два рази денно, рано і вечором щіточкою. Усякі інші способи чищення зубів виколювачками, нитками чи при помочі полокань ріжними водами та еліксірами до уст, не заступлять чищення зубів щіточкою, як це потверджує такий досвід. Коли усунений з рота зуб почорнити при шийці чорнилом, тоді осад, що звичайно буває при шийці зуба, забарвлюється на чорно. Коли-ж тепер пустити на забарвлений зуб сильну струю води, тоді навіть дуже сильна струя води не відбарвлює зуба, натомісць висхане потягнути по зубі кілька разів щіточкою, і осад зникне.

Як виявили досліди, **щіточка** — це єдиний найкращий засіб до чищення зубів. Вона не повинна бути ані за тверда ані за мягка, невелика, з гнучким волосом. Чистити треба від ясен до краю зубів, горішні зуби згори надолину, долішні здолини догори, і то від сторони лиця і язика.

Таксамо треба чистити щіточкою ясна, щоби через те їх зміцнити.

Як помічних засобів до чищення зубів вживають часто всяких порошків та паст. **Порошок до зубів** — це мелена крейда з додатком мятового олійку для запаху. Крім цього порошок до зубів не повинен мати більше ніяких домішок, бо усякі гостріші додатки звичайно здирають шкливо зуба, а хемічні субстанції можуть поважно ушкодити зуб.

Пасти до зубів мають у своєму складі мило, крейду, ґліцерину та пумекс. Зате нема і непотрібно в пастах ніяких дезинфекційних засобів, бо ціль зубної пасти вичистити, не дезинфекувати.

Багато дослідників каже, що не треба брати поважно реклями, що паста до зубів розпускає та усуває зубний камінь чи вибілює зуби. Паста має тільки відчистити зуби від осаду з решткн корму.

Багато людей вживає до чищення зубів т. зв. виколювачів, себто малих плоских трісочок. Такого „чищення" треба вминати, бо коли хтось вживає виколювачів, то це вже знак, що *його зуби невпорядку. Люди* що мають здорові і цілі ясна і зуби не потребують виколювачів. Колиж по їдженні заходить потреба вжити виколювача, то це знак, що зуби треба піддати оглядинам лікаря-дентиста, який звичайно стверджує у таких випадках ушкодження чи інші схоріння зубів та ясен.

До втримання чистих, і через те здорових, зубів служить відповідна пожива. Головно малим дітям треба часто давати тверді страви, бо через сильне жування зміцнюються мязи, що порушають щоку, зміцнюється праця слинових залоз, що виділюють тоді потрібну кількість слини. Також при жуванні твердої страви зміцняються самі зуби, наслідком сильнішого допливу крови до них.

З цього видно, яке велике значіння для здоровля мають чисті зуби. Чищення зубів має ще тимбільше значіння, що нинішня кухня, головно у великих містах через свої гострі приправи дуже легко нищить зуби і тому по великих містах так багато людей має зіпсуті зуби.

ВІДДІЛИ І КОРЕСПОНДЕНТУРИ:
1) Борислав, Косцюшка 123.
2) Перемишль, Ягайлонська 9.
3) Самбір, Ринок, Дім Н. Торгівлі
4) Сокаль, Косцюшка 38.
5) Станиславів, Міцкевича 1.
6) Стрий, Фрухтмана 6.
7) Тернопіль, Тарнавського 6а.

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

Як природа хоронить звірята.

Природа дала звірятам дві прикмети, що помагають їм в боротьбі за істнування. Це охоронна краска й охоронна постать, що уподібнюють звірят до їх окруження.

Охоронна краска.

Мають її не тільки слабі й безборонні звірятка. Навіть сильному і зручному львові влекшує боротьбу краска шерсти, зовсім подібна до піску пустині, на якому живе, укривається перед ворогом і здобуває поживу.

Тигр живе у високих і густих бамбусових хащах. Він має жовту щерсть у поздовжні, темні смуги. В яскравому світлі підзворотникового сонця — тіні листя і галузок бамбусу виглядають зовсім як смуги на шкірі тигра.

Тому навіть дуже досвідченому мисливому важко доглянути тигра на піску, серед бамбусових хащів.

На пустині живе змія питон, що перед пожертям душить свою жертву. Ця змія, довга на 5—6 метрів, може проковтнути пса або інші таксамо завеликі звірята. Звичайно цілий питон лежить заритий на кілька центиметрів у піску. Наверха тримає тільки голову, що має жовту краску, зовсім подібну до піску. В той спосіб легко йому вполювати собі поживу.

Охоронна постать.

Мешканець пустині верблюд — має крім охоронної краски ще й охоронну постать. Він високий як людина, а довгий на яких 4 метри. Але коли цей великан лежить на піску з витягненою шиєю, він зовсім подібний до каміння, розкиненого в пустині.

Верблюд найбільше зі всіх звірів пристосований до важкого життя на пустині. Тільки він один зуміє перевезти чоловіка й товари з одного берега піскового моря на другий. Найкраще з усіх звірів витримує голод і спрагу. Тому араби називають верблюда — кораблем пустині.

Подяка.

Оним почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень „КАРПАТІЯ" у Львові за скоре й без зайвих трудношів виплачення повної обезпеченої суми по моєму бл. п. Батькові о. Петрі Давосирові, парохові з Пристані, пов. Комарно.

Скоре й акуратне виплачення обезпеченої суми уповажнює мене поручити це єдине українське Товариство обезпечень на жнтти „Карпатія" у Львові найширшим колам української суспільности.

Пристань, дня 18. серпня 1938.

Юрій Давосир, свящ.

Ріжнобарвні звірята.

На півночі, де сонце стоїть низько на небі й довго не заходить, де ніч триває цілі місяці, де сніг цілий рік покриває землю, а море вкрите зломами леду — там найкраще чуються звірята, що мають білу, або принайменше ясну краску.

В середній Европі живе брунатний медвідь, в Америці — чорний, зате північний медвідь брудно-білої краски. Тому легко йому слідити за добичею або сховатися від ворога за сніговими заспами.

Швидкий як стріла зайчик має у нас краску сіро-бронзову, як земля. Але на півночі, завдяки своєму білому кожушкові виглядає як біла кулька снігу.

Південне сонце сильно освітлює буйну рослинність, її яскраво-зелене листя та барвні квіти. Небо там темно-блакитне, а землю заливає вогненне соняшне проміння. Тому в тих околицях птиці, гади й комахи є неймовірно барвисті.

Коли їх оглядаємо в кімнаті, в ґабльотці — здається нам, що вони мусять відразу впадати в очі. Але так не є. На тлі природи, серед повені яскравих красок вони зливаються в одну цілість з окруженням.

А як є в нас, в поміркованому кліматі, де нема ані вічних снігів півночі, ані багатства красок гарячого півдня?

Зміна туалетів.

У нас природа й її краски безнастанно змінюються. Перед зимою деякі звірята гинуть — і лишають мале потомство, що розвинеться щойно на весну. Інші зашиваються в якусь нору і сплять там цілими місяцями аж до весни.

Тим звірятам загрожує небезпека від ворога тільки влітку — але тоді хоронить їх охоронна краска.

А як виглядають звірі, що живуть і розвиваються в літі й зимі? Їх охоронна літня краска разила би в зимі на білій, засніженій землі. А біла, зимова краска булаб їх загибіллю влітку. Тому багато звірят у ріжних порах року змінює свою краску.

Сіро-бронзовий заяць тратить на зиму шерсть і покривається новою, значно яснішою від літньої. Вивірка змінює восени свій рудий кожушок на ясніший, в якому лекше їй укритися перед голодними хижаками.

Також деякі птиці змінюють краску свого піря. Сіро-бронзові куропатви стають зимою зовсім білі. Коли засядуть цілим стадом на засипаній снігом рівнині — навіть з віддалі кількох кроків важко їх запримітити.

Ось бачимо, як мати-природа дбає про звірят, що самі не зуміли би подумати про свою охорону.

ІСТОРІЯ ВИЛОК.

Вилки, цей популярний прилад до їди, без якого сьогодні годі обійтися, появився в Европі щойно 900 літ тому. В році 995-ому син венецького дожі Петро Орсеольо вженився з византійською княжною Аргілею. Підчас весільного бенкету княжна вживала золотої ложечки та двозубних вилок, коли всі інші учасники бенкету вживали в тій цілі двох власних пальців. Після бенкету усі венецькі пані йдучи за прикладом княжни, замовили собі у венецьких золотників подібні вилки. Але ще багато часу минуло, заки вживання вилок при їді перенеслося до інших країв. Щойно коло 1360 р. у цілій Італії принявся звичай послуговуватися вилками при їді.

У Франції зустрічаємо на королівському дворі вилки у 1370 р., а щойно коло 1550 р. находимо вилки у франціуських шляхотських та міщанських домах.

До Англії замандрували вилки в 1608 р.

До 17-го століття вилки були доволі рідкою прикрасою стола, — тепер вилки зроблені з цини чи сталі служать уже всім верствам населення.

Сторінка без політики.

Що це таке — нервові люди?

Хоч сьогодні т. зв. „нервових" людей дуже багато, проте нелегко було би знайти когось, хто знав би, що треба розуміти під словом нервовість. Можемо стрінути відповідь, що нервовість — це звичайна вигадка осіб, які не вміють себе опанувати, що це слабість чи пак надмірна чутливість, викликана життєвими недостачами, що це врешті наслідок виснаження або неправильного ходу життя, напр. надужиття алькоголю. Буває і таке, що лікар, який не вміє поставити діягнози й бажаючи позбутись пацієнта, каже, що клієнт терпить на нервовий розстрій.

У дійсності під нервовістю, слід розуміти такий стан людини, який виявляється специфічною дражливістю супроти цілої низки маловажних причин. Ніхто з нас не любить звуку, який витворюється, коли посунути ножем по тарілці або крейдою по таблиці. Одначе коли хтось підчас такого звуку дістає дрижки, або щонайменше кривиться, можемо сказати, що в цьому випадку реакція справді надто сильна. Про таких людей говоримо, що вони „нервові", або що мають „слабі нерви". Також нервова людина, що казиться, коли спинка не хоче пролізти крізь надто тісну дірку комірця.

Автім кожному з нас доведеться нераз „поденервуватись", особливо, коли мусимо на щось ждати. Коли дивитися на людей у ждальні лікаря, видається мовби їх час був незвичайно дорогий та кожне десятихвилинне дожидання виставляє їх на жахливі втрати.

Нерви як струни...

Коли хтось дожидає якоїсь важної події, про такого кажемо, що в нього „нерви напружені, як струни". Очевидно, не треба цього розуміти дослівно. Нерви лежать собі спокійно на своєму звичайному місці, тільки безупинно пробігають крізь них імпульси, що ворушать мязами: мязи дрижать, шкіра розпалюється, серце калить, наче молотом. Коли випадок, на який ми ждали, пройшов, нерви миттю успокоюються.

У людей нервових такий стан постійний. Вони виглядають так, наче крізь ціле життя дожидають якоїсь важної події. Вони звичайно схвильовані та вибухають при найменшому подразненні. Давніше вчені думали, що суть нервовости або неврастенії полягала на органічній слабости нервної системи. Тому що більшість нервових людей визначається худою поставою, вважали нерви її але „відживлені" та мало „оброслі" товщем.

Спроба наукової дефініції.

Славний учений Крепелєн розуміє під нервовістю „постійне упослідження життєвої праці внаслідок недостаточної здібности в умовій дїлянці, особливо в дїлянці волі. Річ іде про мале напруження волі. З цим вяжеться зправила недостача рівноваги в психічному розвитку одиниці".

Найкращим доказом на те, що нервові люди не мають упослідженої нервної системи є те, що вони менше піддаються важким ударам доли. Війна доказала це найбільш проречисто. В окопах неодин „нервовий" проявляв геройську відвагу. Скоре вичерпування сили, що у нервових людей вяжеться з безсонністю, не завжди мусить виступати назверх, як прикмета справжньої нервовости. Коли маємо до діла зі запалом, або якимсь іншим чинником афекту, тоді таке змучення зовсім не проявляється.

Характери нервових людей дуже до себе подібні: це здебільша одиниці, які на основі своїх здібностей вважають себе покликаними до більших справ, до більших завдань, до яких у дійсності не доросли, хочби тому, що за скоро мучаться. Вони завжди подібні до соломяного вогню: на коротку мету здібні до великих діл, але скоро виснажуються. Вони мають привичку переціновати себе, визначаються вражливістю мімози та завжди мають вражіння, що їх помінули та відсунули або що вони не стрінулися з належним признанням.

Назовні не всі нервовці схожі на себе. Між ними можна стрінути справжніх естетів, які назверх виглядають зовсім опановані.

Буває тоді, що реакції, які подягають на безсильній злости на людей та „збіг обставин", проявляються назверх. Тоді починається нервиця. Один пацієнт має нервицю серця, другий терпить на нервицю шлунка. Найменша прикрість спричинює, що серце хвилюється, бє як шалене, або шлунок не може правильно трявити. Кожний орган може так занедужати, хоч лікарі ствердили, що нервиця опановує перш усього ті частини людського організму, які вже передше хорували. Буває й таке, що точно означену недугу лікар може вилічити щойно тоді, коли найде її психічну причину й наперед найде для неї успішну розвязку.

Цивілізація...

Донедавна думали, що людські нерви не доросли до такого повязаного життя, яким є життя сучасної людини. Незвичайні вимоги, які життя ставить культурній людині, спричинюють, що людський організм скоро вичерпується та стає надто вражливий. Казали, що неврастенія повстає внаслідок умового виснаження і через цивілізацію людина мусить нервово заломатися. Щойно пізніше вчені завважили істнування психіки недужого та стали вязати психічні переживання людини з її терпінням.

Неправильні переживання стають на думку учених причиною нервової недуги. Врешті виявилося, що нервові недуги можна до деякої міри оділичувати по батьках, подібно, як це буває з фізичними прикметами людини.

Коли медицина пізнала діяння людського організму, ділянка нервових недуг чимраз більше звужується. Значить, ріжні „нервові" недуги устануть, коли можна буде вилічити інші захворіння методою впливу на психіку недужого. Тоді поза думкою „в здоровому тілі здорова душа", приймемо думку, що „коли здорова душа, тоді буде здорове тіло".

—o—

Багряні зуби гарних мексиканок.

Дивитись на жіночу красу можна з ріжних „точок погляду". В Европі жінка одягається стрункo та дбає про „лінію". Зате в інших краях жінки радше потурають товстому виглядові.

Така собі дівчина з Таїті мусить мати широкі бедра, коли хоче подобатись. Конче теж мусить вона мати буйні груди та кругле лице. Щоби піднестися на вищий ступінь жіночої краси, вона натовщує собі лице та волосся кокосовим олієм та насичує його запахом жасміну або гарденії. Вона вірить, що найкраще плекати колір волосся при помочі цитринового соку.

Зовсім інший погляд на красу мають горді мексиканки. Вони рішуче мусять бути „дрібні", майже присадкуваті та мусять мати вузькі бедра.

Обличчя мексиканки, яке має злегка бурштинову „церу", повинно бути дбайливо нашмінковане. До цього вживає вона бронзової, червоної або жовтої фарби. Зуби в неї темно багряні, тому, що така красавиця жує безустанку сильно барвлячу рослину. Незвичайно чорне волосся дістає вона, підмальовуючи його барвником індиго. Мексиканка дуже любить перфуми, а перш усього магнолію.

Зате „королева Гренляндії", ескімоска, ставить собі зовсім інакші вимоги. Вона мусить бути перш усього мягенька, весела та дотепна. Чим більша в неї зачіска на чубку голови, тим більше вона подобається мужчинам. Вона пропадає за товщем фоки. Проте варто згадати, що ескімоси привязують велику вагу до моральних прикмет. На їх думку жінка повинна бути зразком чесноти, скромности, благородности та повинна бути над усе роботяща. Коли вона вміє гарно гаптувати та має здібности оповідати в довгі полярні ночі безліч казок — тоді вона творить ідеал ескімоської красуні.

Найближчі сусідки: японка та китайка мають інший погляд на ідеал красуні. Така китайська „краса" має сильно начервонені губи при помочі бетелю. Волосся обтинає коротко та носить на чолі гривку. Таке волосся повинно бути конче лискуче, чорне та мягеньке. Тому натовщує вона його кокосовим олієм. Рамена повинна вона мати вузькі, бедра широкі та повільні рухи. Щоби підвести свій чар, вона носить за вухом квітку.

Молода японка, що подобається мужчинам, струнка та дрібна. Обличчя вона собі вибілює кокосовим молоком та рисовим пудром. Тіло натирає пахучим зіллям, своє довге й буйне волосся укладає у повязану зачіску. Японки вживають дуже гарних перфум.

Обі представниці Азії дуже ріжняться від африканської жінки, вихованої в пекучому промінню рівникового сонця. Суданка має на собі дуже мало одіння. Вона має тверді груди, плоский живіт та багато татуовані бедра. Пропадає за барвистими шпильками. При помочі генни й порошку зі сандалового дерева малює собі нігті й ноги. Свою густу та кручену чуприну натирає рослинними товщами, заплітаючи волосся в безліч дрібних кісок, які причепурює каменями та мушлями.

ЖИВА ЛЮДИНА В ПОЧТОВІМ КЛУНКУ.

На летунському майдані Шіфуль під Амстердамом прийняли перед кількома днями оригінальну почтову пересилку. З пасажирського літака, який курсує між Амстердамом і Кройденом, вийняли велику текстурову скриню. По хвилині той клунок раптом „ожив" і з нього вийшов усміхнений та вдоволений із подорожі англієць. Він не був ні втікачем, ні пасажиром зайцем, ні людиною без паспорту. Його жінка візвала негайно приїхати до Амстердаму, а що всі білети переїзду літаком були розкуплені, то він не хотів виставляти жінку на нетерпеливе вижидання й рішив за всяку ціну виїхати таки до Амстердаму. Видно, жінка не любила, коли її муж забував про подружню слухняність. Тоді, щоб не зломити „домашнього правильника", дотепний англієць рішив надати себе як почтову пересилку літаком, бо були лиш місця у вантажнім переділі. Повідомив про це своїх знайомих і вони надали його літаком, приклеївши на текстуровій скрині напис „обережно" та сподівалися великої сензації в Амстердамі, на чому зовсім розчарувалися. „Вивантаження" англійця в Амстердамі привитали вибухи щирого сміху пасажирів, механіків та летунів, зібраних на летовищі. Одначе провідник руху попросив оригінального пасажира до каси й велів доплатити 17 марок до білету, значить стільки, що коштує знижковий білет, по відчисленні оплати за пачку, що він її заплатив при надачі у Кройдені.

ЩАСЛИВЕ МІСТЕЧКО.

Найспокійніша місцевість в Англії — це містечко Ганстентон, яке має всього чотири тисячі мешканців.

Від шести літ не було там ні одного забійства, ні одної крадежі, ні одного вуличного випадку, хоч містечко лежить при роздоріжжі кількох доволі оживлених автомобільним рухом доріг.

ЛЕВ ЗРАЗКОМ ІДЕЙНОГО БАТЬКА.

Львиця належить до дуже щасливих матерей: її чоловік, жахливий та мясожерний король звірів, може одинокий зі своїх підданців живе з рідною вкупі. Він полює та приносить самиці добичу, коли вона кормить молоді. Своєю дружиною та маленькими дітьми піклується з дбайливістю гідною найбільш добрячого батька.

По тяжі, які тривають 108—110 днів, родяться малі левинята, вкриті густою шерстю, плямисті або пругасті.

Вони спочатку дуже мало відпорні. Ростом вони завбільшки великих котів. Хоч родяться відразу з отвореними очима, вони спершу дуже непорадні. Мявкають, наче малі котята. Щойно у другому місяці починають ходити.

Мати годує їх пів року, відтак усі з батьком виправляються на лови.

ВЕЛИКА РИБА.

Одного дня Ґете запримітив, що один із його кухарчуків виносить із кухні рибу та йде в напрямі огородового паркану. Заміри кухарчука були зовсім ясні, тимбільше, що він скривав рибу під плащем. Одначе риба була велика й кухарчук скривав її так погано, що голову видно було зпід плаща.

— Хлопче — скрикнув Ґете.

— Що ексцеленція прикаже? — запитав збентежений кухарчук.

— Приказую — сказав Ґете — щоб ти, коли крадеш мої риби, або вдягав більший плащ, або брав менші риби. Бо страшно не люблю рибячої голови і сам її вид спонукує мене до рвотів.

ІТАЛІЯ ДАЛІ ПОМАГАТИМЕ НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕСПАНІЇ.

У вівторок 30. серпня ц. р. відбулася в Римі розмова англійського шарже д' афер Чарльза з італійським міністром закордонних справ гр. Чіяно. Англійські політичні кола запевняють, що предметом цієї розмови була справа висилки італійців на підмогу ген. Франкові.

На питання англійського дипльомата гр. Чіяно відповів, що Італія не може зрезигнувати з посилки харчів і запасів добровольцям, які вже від довшого часу перебувають в Еспанії.

Одночасно гр. Чіяно зазначив, що італійський уряд не вислав нових транспортів добровольців до Еспанії.

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ вул. Личаківська 1.

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові зложили в Адміністрації „Діла" дальше: **Евгенія Величковська,** Васильківці, 2 зол., **Марія Зелінська,** Станиславів, 2 зол., **Петро Гораль,** Борщів, 2 зол., **М. П.,** Львів, 3 зол.

—o—

НОВИНКИ.

— **Вписи до Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові** з правами шкіл державних, на усі відділи і курси вичислені подрібно в афішах починаються дня 31. серпня ц. р. Початок науки 5. вересня. До впису належить принести останнє свідоцтво. Знижки в оплаті для незаможних і спосібних елєвів, що впишуться у вересні. Секретаріят урядує і уділяє інформацій в будинку Муз. Т-ва вул. Шашкевича 5. тел. 237-15, в год. 10—12, і 15—18, від 8. вересня тільки в год. 15—19; у філіяльному відділі на Личакові вул. Крупярська 15, домівка „Р. Ш." ім. князя Льва в год. 16—18 (а не як раніш помилково подано 14—16). 1800 —2

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 —3

— **В Українському Лікарському Товаристві** реферійні сходини членів відбудуться в пятницю 2. вересня ц. р. в год. 7. ввечір у салі засідань **Українського Шпиталю,** вул. Петра Скарги ч. 4. На сходинах демонструватимуть казуїстику шпитальних відділів. Просимо точно прибути. 1813

— **Повідомляємо** Вп. Клієнток, що з днем 1. вересня ц. р. **кравецька робітня жіночих і дитячих одягів** СС. Василіянок, вул. Марка 20, II. п. дальше виготовляє замовлення під проводом п. Марусі Ганушевської-Лади. — **Управа.** 1824

— **Закінчення розкопів у Княжому Галичі-Крилосі.** Цьогорічні розкопи у Крилосі вже скінчені. Тепер починають прикривати тимчасово на зиму відкопані фундаменти Осьмомиславової Катедри. В 1939. р. розкопи почнуться вже мабуть у травні. Опісля приступлять до тревалої консервації останків катедри.

— **Засуд священника на 17 місяців вязниці.** Перед львівським окружним судом на виїздній сесії в Городку відповідав греко-кат. парох з Угерець о. М. Паславський за українізування прізвищ у метриках. Суд засудив о. Паславського на 7 місяців вязниці.

— **Ревізії й арештування в луцькому повіті.** Минулого тижня поліція в Луцьку перевела численні ревізії й арешти в кількох селах Щуринської волости. Поліція арештувала багато селян, головно молоді, між ними теж коло 40 дівчат. Усіх арештованих перевезли до слідчих арештів у Луцьку.

— **Прогульки на Східні Торги.** В неділю 4. вересня ц. р. організує делєгатура ліги для підмоги туристиці одноденні дешеві прогульки популярними поїздами зі Станиславова і з Перемишля до Львова з нагоди „Східних Торгів". Зі Станиславова відїзд в год. 7.21. Ціна їзди в обі сторони 4.60 зол. З Перемишля відїзд в год. 7.10. Ціна їзди в обі сторони 4.60 зол. Контрольні карти можна дістати у касах на станціях і в бюрах подорожі.

— **Вбивство на політичному тлі.** На залізничому шляху між Білою Підляською і Межиріччям найшли тіло Розенталя, який в останньому часі працював у Білій Підляській в комірника Августиняка. Перед кількома днями Розенталь заявив своєму шефові, що мусить негайно виїхати до Варшави. Так теж сталося. Спакував свої річи і відїхав найближчим поїздом з Білої Підляської. Невідомі напасники напали на самітного Розенталя в купе, оглушили його і викинули з поїзду, що волік його ще кількадесять метрів. Голова Розенталя була зовсім змасакрована. Здогадуються, що Розенталя вбили комуністи тому, що він виступив з комуністичної партії, бо одружився з повитухою і покинув Варшаву.

— **Завзята бійка на мячевих змаганнях польських дружин.** На „невтральному" грищі у Снятині відбулися в неділю 28. серпня ц. р. треті змагання за вхід до Б-кляси між коломийським „Стшельцом" і городенською „Польонією". По змаганнях змагун „Польонії" Страшевський вдарив суддю м-ра Лясковського. В обороні судді станув Е. Завальний і Д. Біндер. Тоді Тадей Вольський, гімназійний ученик з Городенки, вдарив Завального і Біндера в лице. Тимчасом суддя почав утікати поміж юрбу до комісаріяту поліції. За ним побігли видці і щойно поліція охоронила суддю перед масакрою.

— **Потонув рятуючи дівчину.** В Отиневичах коло Ходорова купалася у ставі 12-літня Бігунізна з Городища Королівського, яка принесла їсти своєму батькові до Отиневич. Нагло дівчинка почала потопати. За нею скочив до ставу 38-літній Центра і вирятував дівчину, але сам потонув, бо дістав — здається — удар серця. Центра осиротив жінку і діти.

— **Влом до громадського уряду.** Невідомі злодії вломилися нічю до канцелярії збірної громади у Роздолі пов. Жидачів. Двері бюра відчинили дібраним ключем, у кімнаті війта розпороли касу та забрали готівку 428 зол.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Мово рідна! Слово рідне!..

Українська мова не дуже дзвенить на вулицях Львова. Не тому, що у Львові нема українців, або що українці говорять чужою мовою, а тому, що всі ми говоримо між собою майже пошепки, а в найліпшім разі півголосом. Коли побачите двох людей, що і рухами і виглядом нагадують українців, то мусите добре натягнути вуха, щоби про те переконатися. З усіх трьох націй, що живуть у Львові, найтихіші на вулицях українці, після них ідуть поляки, а найголосніші жиди. Українець говорить про погоду півголосом, про політику шепотом (каварні не числю!), а анекдоти на ріжних достойників шепотом і на відлюднім місці. Поляки говорять про українців голосно, політичні анекдоти півголосом, а про відносини шепотом. Жиди говорять завжди голосно. Погода їх не цікавить, політичні анекдоти вони всі вже знають, а про відносини нема пощо говорити коло якогось побіленого паркану, коли можна це зробити в своїй затишній кімнаті.

Зіставмо на боці дві інші народности, що череповнюють Львів, а займімось українською, яка дуже слабо його доповнює.

Приємно для українського вуха почути на вулиці голосне рідне слово. Мимохіть обернеться чоловік. Почує раз — приємно, почує вдруге — радіє, а почує кілька разів — душа росте.

Їхав я колисьтут трамваєм і чую, дві панночки розмовляють голосно аж трамвай лящить. Люди наставили вуха — прислухуються. прислухуюся і я...

— Здибалам вчера Зябка...

— Лепши гоєць! — докидає друга.

— Чому?! Дуже моровий. Пропонує, щоб ми пішли десь на свіжий люфт. Нема так добже! — кажу йому. — Я маю нині цвіченя. А він каже: „Ви кобіти остатного гатунку куйони! Хочете всі розуми зфриґатиґ!" І як зачав намовляти, плюнулам на цвіченя і пішлам.

— На певняка до Стрийського?!

— Ні. На пляц Таргів Всходніх. Тягне мене до „Альгамбри".

— Я не кажу! Гохштаплєрина.

— Не про те йде. Думаю собі: Гадай до лямпи! Побачить мене там хтось, скаже Дзюньови і хрін готова. Зябко надувся, нічого не говорить, а я собі мислю: Як Куба Богу, так Буґ Кубі — і також мовчу. Йдемо далі, аж тут дивлюся — Юзко з Генцьом напроти нас. Ми сенди й овенди — якось вирвали...

— Кошари поліції! — крикнув кондуктор і панночки висіли.

А коли трамвай рушив якийсь пан запитав сусіда:

— Не ве пан, якім оне єнзикем мувіли?

— Не мам поєнця.

Але третій пояснив:

— Кашубі! — сказав авторитативно. — Цала вицечка пшиєхала вчорай.

Видно, всі три не були зі Львова...

Галактіон Чіпка.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 25.

КЕЙЛЕНК ВІЛЛІ. 2

Швестка.

Швестка ще кілька разів намагався приучити пражаків до широти натури; раз навіть величезне вікно впало жертвою „русской натуралізації" Швестки, але кожного разу його неделікатно втихомирювали, отже розгулятися якслід йому не пощастило ані разу.

Прага почала втрачати в очах Швестки всю привабливість. Все не так. Будинки сірі. Багато фабрик. Курява, дим. Люди не такі. Дорого все. Хліб не смачний. Політика недобра.

Швестка стояв над Велтавою коло театру й плював у воду. Дивився, як рибки в те місце клювали носиками і розбігалися. Дивився на своє півторавучне обличчя у воді і згадав поліцая, що останній раз його відпроваджував до холодної. „Огидна морда" — подумав Швестка. Як він смів таке говорити: „Хоч ти й легіонер, каже, і в Росії був, а вікна нема чого бити". А я йому — ти мені не маєш права нічого говорити, бо я національний герой, і ти тоді в Сибірі коло жінки в перинах валявся, коли я в Сибірі блукав. А він: — „Хоч ти і національний герой, але так бовтатися без діла не можна. Робити, каже, щось треба".

Словом Швестка зрозумів це так, що нема до нього пошани. Як страждати в Сибірі, так Швестка добрий був, а як якесь паршиве вікно Швестка розбив, то вже Швестка дармоїд... А як моя душа чогось рветься на волю, то тобі не в голові, ти... гумовий стороже безпеки.

Висить у Швестки голова, як стигла грушка, бо він журиться. І хто знає, доки він журився сяб, якби не трапився з ним прегіркий випадок. Захотів він якось то перейти через міст Паляцького. Іде собі, похнюпившись. Раптом, хтось заступає йому дорогу й щось жадає. Ага, два сотики за перехід через міст. Швестка вибухнув:

— Як? Я маю платити? Та ви знаєте, хто я?

— Ні, не знаю... Але то мене зовсім не обходить хто ви. Кожен платить, то й ви мусите.

— Ага, вас не обходить, що я герой з Руска! Може я кров свою за вас пролиав? Може я руку чи ногу міг для вас стратити?

— Пане! Ви на мене не кричіть, бо я не не для себе збираю, а з уряду. Я виконую урядову повинність...

Рух гальмується... Пражаки товпляться коло збирача, щоб віддати сотики... Вже магічна гумова палиця просовується між публикою, а Швестка кричить, Швестка сипле на республику, на порядки, на владу...

І тут у когось збоку вирвалося:

— Пане, як нам тут але, то вертайтеся назад до Росії"... А хтось ще додав: — „Або на Підкарпатську Русь".

Швестка став, як укопаний. Ні, він недовго стояв. Він завернувся назад і майже бігом пустився шукати лавочку, щоб присісти й подумати.

— Якийже ти, Швестко, дурний! Боже, та який-же я дурний! — мурмотів він сам до себе.

— Дійсно, миж маємо Підкарпатську Русь! Рус... Руси... Русскіе...

Туди-ж! Скорше туди! Негайно!

Ось так Закарпаття мало високу честь привитати в себе Карла Швестку, який одного дня в годині 14.40 вилів із поїзду в Ужгороді.

Коли він побачив перші написи кирилицею „Плот переступете заказано йест 10. кч. каранѣемъ"*), а потім „Зубъ вынимать. Зубъ напольнять. Зубъ произведеніе"..., то надзвичайно зрадів. Міг би й поцілувати. Це саме для нього. І ніби дома... І ніби в „Руску".

—

(Далі буде).

*) Напис автентичні

Перевозить і магазинує
Меблі, товари
з усіх і до всіх місцевостей краю.
МЕБЛЕВІ ВОЗИ. Переводить ІНКАСО

Спедиційно-перевозова кооператива
ГАРМА
Львів, Потоцького 11а. Телеф.: 111-21

Важні наради у Празі.

ПРАГА. Двогодинне засідання політичного комітету ради міністрів, яке відбулося у вівторок, було присвячене новій ситуації, яка витворилася за останніх 24 годин. Вечором президент Бенеш прийняв поодиноких міністрів, які зреферували йому ситуацію. Цілий день комітет міністрів удержував телефонічний звязок із чеським посольством у Льондоні.

Сьогодні наради тривають далі.

Сьогодні відбуваються сходини всіх голов політичних партій, що належать до урядової коаліції. На цих зборах мають вирішити постанови у звязку з теперішньою політичною ситуацією. Зокрема кожна партія має устійнити своє становище у відношенні до дальших переговорів із Генляйном.

Протинімецьке загострення в Англії.

ФРАНЦІЯ МОБІЛІЗУЄ ДОДАТКОВО ДВА РІЧНИКИ.

З усіх европейських столиць сигналізують погіршення ситуації у звязку з відкиненням Генляйном останнього проєкту чехословацького уряду. В Англії зазначується сильний розгук у справі напрямних англійської закордонної політики, зокрема супроти Німеччини.

Чотирьох англійських міністрів, а саме міністр зброєння Інскіп, міністр війни Гор Беліша, міністр моряцтва Даф Купер та міністр скарбу Саймон заатакували на останньому засіданні парляменту премієра Чемберлена за його нерішучу й мягку політику супроти Німеччини. Вони домагалися зміни закордонної політики Великої Британії, погрожуючи димісією.

Французькі політичні кола підкреслюють, що чеський кантональний проєкт є межею усіх уступок, що на них могла піти Чехословаччина. **Якби Генляйн ці домагання відкинув, витворилася би ситуація без виходу.** Французькі військові кола підкреслюють, що в першій фазі конфлікту відношення сил було би некорисне для Німеччини.

Як повідомляють з Парижа, при війську задержать вонків річника, що його мали звільнити 20. ц. м.

Одночасно французьке міністерство війни рішило покликати під зброю річники 1915 і 1916, що збільшило би стан французької армії на 250.000 люда.

—o—

— **67.406 вогнищ прищиці в Польщі.** Від 20. серпня в Польщі занотували 80.615 випадків прищиці. З того числа в 13.209 випадках прищиця вигасла і залишилося 67.406 вогнищ. У львівськім воєвідстві занотували 12.881 випадків, у поліськім — 449. У тернопільськім, станиславівськім і новгородськім воєвідстві прищиця вовсім вигасла.

— **Львівська хроніка.** На Городецькій вулиці впав під колеса спедиційного воза Маріян Хруш (Хлопіцького 45), що покалічили йому обі ноги. Хруща відставили до шпиталю. — На вул. Сапіги шофер Віллі Ледерер потрутив автом якогось роверіста. Шофер відвіз раненого роверіста на рятункову стацію. — 14-літній Броніслав Бар (вул. Краньцова 16) поранився крісовим набоєм, який розбивав каменем. Бара відставила рятункова стація до шпиталю. — На вул. Лозінського в брамі дому ч. 4 підкинула якась жінка хлопчика. При дитині найшли записку, що їй на імя „Рисек", народжений 29. 4. 1938 у Львові. — На кількадесятьох земельних і каналових будовах учора робітники застрайкували на одну годину, нині (в середу) страйкували півтора години. Робітники домагаються полагодження домагань каналових робітників із вул. Потоцького та Мончинського у фірмі інж. Бадевіка.

— **Краєва хроніка.** Наслідком удару грому згоріла стирта 120 кіп пшениці на двірських полях Романа Крушевського у Хороброві, пов. Сокаль, вартости 2.300 зол. При цьому грім поразив двох бузьків, що сиділи на стирті. — На полях в Угнові, пов. Рава Руська, хтось пострілив у плечі 26-літнього Ол. Шустакевича. Його відставили до шпиталю у Львові.

— **Скажений пес покусав цілу родину.** У Княжі пов. Снятин пес землевласника Йосифа Ярузельського покусав вісім членів його родини і чотири особи зпоміж служби. Опісля пес побіг до Задуча, де покусав одного селянина та кільканацять селянських псів і щойно тоді вдалося його вбити. Покусаними особами заопікувалися лікарі.

— **Поліцай дістав 4 роки вязниці за знущання над арештованим.** Поліцай з Пултуска Хомонтовський арештував Яна Галонзку під закидом крадіжі ровера. Опісля виявилося, що арештований невинний і тому випустили його з арешту. Звільнений Галонзка ледви вийшов з арешту на вулицю падав що хвилини на землю і тому його відвезли до шпиталю. Лікарі ствердили, що Галонзка онімів і що має спаралізований правий бік тіла. Галонзка помер у шпиталі. Секція тіла виявила, що він помер наслідком кровотечі в мізку. Слідство проти Хомонтовського виявило, що він бив страшенно арештованого Галонзку гумовою палицею по голові. Тому Хомонтовського притягнув прокуратор до відповідальности. На розправі підсудний заперечив вину, але свідки обтяжили його. Вязничний сторож у Пултуску та один арештант зізнали між іншим, що Хомонтовський намовляв їх до фальшивих зізнань. Суд засудив поліцая Хомонтовського на 4 роки вязниці.

— **Гостина льва у костелі.** До одного протестантського костела в Амстердамі вбіг у неділю 28. серпня ц. р. лев, що втік з цирку. У костелі лев поклався під вівтарем, відкіля його забрала прислуга цирку до клітки в цирку. Кілька осіб у костелі втратило свідомість, бо між присутніми повстав великий переполох.

— **Вибух Везувія.** Сейсмографічна обсерваторія Везувія повідомляє, що вночі з вівторка на середу 31. серпня ц. р. почала випливати лява з кратеру Везувія. Лява спливає з кратеру вулкана шириною 200 метрів зі скорістю 20 метрів на годину і розливається щораз ширше.

— **Сильний землетрус на Филипинських островах.** З Маніллі надійшли вістки, що Филипинські острови навістив сильний землетрус, що тревав з перервами 5 і пів год. Розміри катастрофи велитенські. Покищо нема вісток про жертви в людях і розміри шкід.

— **Цикльон знищив 100 домів.** Північно-східну частину Мексику навістив страшний цикльон. У м. Сіюдад Вітория згинуло 12 осіб, а 100 домів знищених. Шкоди дуже великі.

— **За охорону катедри в Шартре.** До французького парляменту внесли письмо визначні парляментаристи з домаганням, щоб уряд переніс летунську базу з Шартре до іншого міста. Парляментаристи підкреслюють, що на випадок війни катедрі в Шартре, що є перлиною французької архітектури та історичною памяткою, грозилаб поважна небезпека і навіть повне знищення.

— **Вилюднення сіл у Франції.** Французькі хліборобські організації бють на тривогу з приводу щораз більшого вилюднення французького села. На основі анкети стверджено, що в 13-ох хліборобських департаментах число населення, що в 1858 р. сягало майже пять мілионів, упало в 1936 р. до трьох мілионів. На рілі залишилися лише власники фарм. Рільні французькі робітники масово покидають села та емігрують до міст. Тому то вилюднення французьких сіл прибирає характер суспільної катастрофи.

— **Повінь у Мексику та в Індії.** Зливні дощі в Мексику спричинили повінь в Монтерей та околиці. Повінь зростає з кожною хвилиною. Вода забрала 800 домів. 900 родин залишилося без даху над головою. 9 осіб затонуло. Повінь в Індії затопила три села в державі Гарґаль тому, що вода зірвала греблі на ріці Тере.

— **Дві летунські катастрофи у Франції.** У вівторок 30. серпня ц. р. вечором підчас вправ упав військовий літак з невияснених причин на землю і розбився. Летун полк. Дюґан, комендант восьмої летунської ескадри, згинув у катастрофі. — Другий військовий літак зачіпив об вершок сосни підчас нічного лету і розбився. При зударі зі землею повстала пожежа літака. Два члени залоги згинули. — Балтійське море викинуло на беріг тіло литовського військового летуна Стуога, який втопився в морі підчас катастрофи військового літака.

—o—

‡ Посмертні згадки.

Д-Р ГРИНЬ ВИННИЦЬКИЙ.

В понеділок 29. серпня ц. р. помер в Устриках Долішних адвокат **д-р Гринь Винницький** в 53-ому році життя по короткій важкій недузі принявши Найсвятіші Тайни. Д-р Г. Винницький був членом і основником та довголітнім головою чит. „Просвіти", заступником голови Н. Ради кооп. „Народний Дім", заступником голови Українбанку, головою недавно основаної філії Т-ва „Просвіта", членом Контрольної Комісії кружка „Р. Ш.", філії „С. Г." та членом інших культурно-освітних установ.

Про смерть цього визначного діяча сповістили українське громадянство культурно-освітні і кооперативно-економічні установи в Устриках Долішних спільною клепсидрою та вивісили на своїх домівках жалібні прапори. Величавий похорон відбувся в Устриках Долішних в середу 31. серпня ц. р. пополудні. В. Й. П.

АДАМ ВЕРГАНОВСЬКИЙ.

У Стрию помер 26. серпня ц. р. учитель державної гімназії **Адам Вергановський**, в 48. році життя. Вергановський, хоч зачисляв себе до с. рорусинів, належав до ріжних українських уст нов і навіть в деяких брав активну участь. Ви значне місце займав в аматорських театральних гуртках як драматичний артист і як режисер. В. Й. П.

—o—

Спорт.

КРАЄВІ ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ.

В суботу і неділю 3. і 4. вересня відбудуться на славі „Світязь" у Львові краєві плавацькі змагання. Програма змагань така: **Жінки:** 100 м. довільним стилем, класичним і горілиць. **Мужчини:** 100, 200, 400, 800 м. довільним стилем; 100, 200, 400 м. класичним стилем; 100 і 300 м. горілиць. Гінці 5×50 м. довільним, 3×100 м. стилем змішаним і 4×200 м. **Юніори:** 50 м. довільним стилем, класичним і горілиць, гінці 4×50.

Початок змагань у суботу 3. IX. в год. 15-ій попол. в неділю 14.30 попол. Змагання організує Філія К.15. Львів. Зголошення просимо слати до п'ятниці на адресу: інж. О. Клюфас, Львів, Потоцького 58 а. Змагун змісцеві повинні подати у зголошенні, чи рефлектують на нічліг і удержання.

На виїзд на вакації
найдогідніше позичає книжки
у 5 новах 5-10
„VITA" пл. Марійська 8.

Театри.

Великий Театр:
Четвер 1. 9. театр нечинний.
П'ятниця 2. 9. год. 8. Хор Дана.

Театр Різнородностей:
Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.
ОСМОЛОДА:
1. 9. Гетьман Полуботок.
ПЕРЕГІНСЬКО:
2. 9. Мазепа.

Український Театр ім. І. Котляревського (зєднані театри Заграва і ім. І. Тобілевича).
ЗАБОЛОТІВ: Група Б:
1. 9. Пригода в Черчі.
2. 9. Лісова пісня.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).
ТУСТЕ:
1. 9. Чорноморці.
2. 9. Кожна старого мужа.

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно
З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА
Станиславів, ул. Жулкевського 3

КІНА.

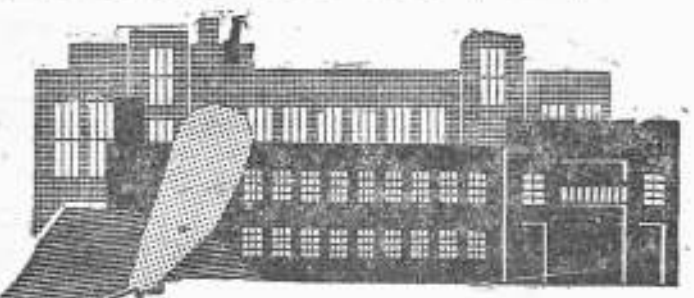
АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Півні співають".
АПОЛЬО: „Гайді" з Шерлі Темпль.
АТЛЯНТИК: „Кохання в джунглі" з Дороті Лямур.
БАЛТИК: „Маєрлінг".
БАНДА: „Я збрехала", „Гільтайська трійка".
ГРАЖИНА: „Вернися, моя маленька!"
ЕВРОПА: „Король бавиться".
КАСІНО: „Удар кохання", „Гріх молодости".
КОПЕРНИК: вечірнє з причини реконструкції до 2. IX. п. р.
МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру" „Індійська гробниця".
МЕТРО: „Великий плян", „Пригода у поїзді".
МІРАЖ: „Улан кн. Йосифа", „Княжа".
МУЗА: „Кадети маринарки".
НАЛЯС: „Кохання в кайданах".
ПАКС: вечірнє.
РАЙ: „Бургтеатер" із В. Кравсом Ольгою Чеховою.
РІЯЛЬТО: „Погорджена".
РОКСІ: „Блески та тіни жінки".
СВІТ: „Страшний двір" Монюшка та „Бодка і Льолек" з Димшою.
СТИЛЕВІ: „Чорний пірат" та ревія.
ТОН: „Засуджені", „Без приказу".
УТІХА: Місто в вогні" та ревія.
ХИМЕРА: „Предивна брехня Ніни Петрової".

ФОТОПЛАСТІКОН: (пл Марійська) „Люцерна".

ФОТОПЛАСТІКОН „Світовід" вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Син) „Туреччина".

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
ПУДЕР З ПУШКОМ
ціна зл. 1.25
в найкращих крамницях
Й. ШАХ ВАРШАВА

НОВІ ШЛЯХИ
НОВА ПРОДУКЦІЯ

Індивідуальне технічне опрацювання. Індивідуальний добір ламп і частин —

оце нові шляхи будови наших суперів на рік 1938/39. Приймачі Телефункен — це не продукти мертвих автоматів, але кожний з них це скінчений твір мозків і рук фахівців, виконаний зі спеціяльною дбайливістю. Тому то ми не дбали у приймачах лямп тільки одної серії, але створили новий мистецький ансамбль чолових ламп, набраних в усіх новочасних серій з лампою АСН і на чолі. Саме цей добір ламп та всіх інших частин дав нам змогу випродукувати таку всесторонньо знамениту суперґетеродину сезону 1938/39. Треба послухати і дорівняти, щоб оцінити її високу партість. Мале зужиття струму, досі недосяжне, ми запевнили через перезучні економізатори струму навіть у великих суперах. У супері „Т 4" зужівається струму коло 20 ватів (себто тільки, що мала жарівка) — отже ощадність аж 60%.

Тон захоплює своїм виразом і глибиною. Легкий відбір станції за станцією дивує. Срібні й платинові контакти, дзвінки проти зажолоту, нова протиінтерференційна запора для 9 кільцикліз, протизанникові уладження, тихе строєння, магічне око, прозора скала, легка обслуга — це деякі дальші прикмети нових суперґетеродин Телефункен сезону 1938/39.

Radio-TELEFUNKEN
symbol jakości

ВИСТАВЛЯЄМО НА ДОРІЧНІЙ РАДІЄВІЙ ВИСТАВІ У ЛЬВОВІ.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 1. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт орх. мандолінїстів, 8.00 Веселе, добридень, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полуднева зад., 14.00 Легка музика з пл. і госп. вістки, 14.15 Форт., 14.35 Легка музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.30 „Над озером" фраґм. повісти ілюстр. музикою, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Концерт солістів: сопран, скрипка, форт., 16.45 Справедливий поділ добичі, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Нар. пісня у мист. опрацюванні, сопран, баритон., форт., 17.40 „Листи з подорожі" Сенкевича, 17.50 21.50 Спортові вістки, 18.00 „Олімпійський пінґ" ґутірка, 18.10 Із італ. опер, пл., 18.30 Театр Уявн: „Щасливі" ком. А. Рибіцького, 19.00 Пісні у вик. хору, 19.20 20.55 Актуальна ґутірка, 19.30 Морські відгомони, концерт у вик. оркестру, співів, 20.45 Веч. денник, 21.00 Актуалії, 21.10 Розр. концерт: співів, скрипка, гармоністи, хор, 22.00 Камер. музика у вик. квартету: скр., віол., форт., 22.55 Огляд преси, 23.000 Ост. вістки, метеор. комунікат, ґутірка в нім. мові, 23.15—23.55 Симф. концерт, з пл. (Варшава II).

Пятниця, 2. вересня 1938.

6.15 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Добрийдень найменшим, оповідання, пісеньки, мелодії, 12.03 Полуднева задиця, 14.00 Легка музика з пл. і госп. вістки, 14.15 Популярна музика з пл.; у перерві о год. 14.30 Спортова ґутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Чуда" вес. вад. для дітей, 15.30 Ґутірка з хорами, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Оперетнова музика у вик. орх., 16.45 Автом по Ґуральщині, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Ґутірка, пісні у вик. хору, 17.55 Танк. музика, у перерві Програма за завтра, 18.00 Штучні гормони та вітаміни, 18.10 Популярні форт. твори, 18.45 Літер. новини, 19.00 Спів. рецітяль Йос. Королькевича в супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна ґутірка, 19.30 „Радник Стронць на радіовиставі" І. част. розр. концерту з конферансієрною, 20.45 Веч. денник, 21.00 Дзільор про літературу: „Поет і перекладчик", 21.10 „Радник Стронць" ІІ. ч. розр. концерту, 21.50 22.00 Спортові вістки, 22.05 Живий концерт бажань, орх., 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика з пл. (Варшава II).

Субота, 3. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. музика, 8.00 Східні Торги у Львові, 12.03 Полудн. вад., 14.00 Госп. репортаж із Сх. Торгів, 14.15 Орх. музика, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уявн для дітей: „Крилатий хлопець" Корн. Макуринського, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Чому місяць усміхається, ревія, 16.45 Ванації давніше й сьогодні, 17.00 Вістки із Сх. Торгів, 17.10 Музика у вик. мил. орх., 17.55 Спорт на Сх. Торгах, 18.00 Наша програма, 18.10 Концерт солістів: форт., віол., 18.45 „Шкільні часи Івана Деморога" В. Сирокомлі, 19.00 Дуети у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна ґутірка, 19.30 Фільм і ревія, орх., пісеньки, гумор, гавайська ґітара, 20.00 „Йдемо до школи" для дітей, „Країна знинець", 20.45 Веч. денник, 21.00 Ґутірка зі слухачами, 21.10 Легка музика у вик. сальон. орх., 21.50 Спортові вістки, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Ост. вістки, 23.00—23.55 Легка музика з пл. (Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 1. вересня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 18.00 10.00 Орх. концерт, 20.15 21.00 Щось для кожного, легка й танк. музика, ВІЛГОРОД 20.30 22.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Орх. музика, 18.30 Циг. музика, 19.20 Форт., 21.30 22.00 Військ. орх., ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 15.00 Для дітей, 15.30 Вальси, 18.00 Пфіцнерові пісні. 21.00 Розр. концерт, 21.40 22.00 Симф. концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Іт.-брая. концерт, 19.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.35 Форт., 22.20 Легка музика, МІНХЕН 19.15 20.00 „Es steht nee nicht in Epixos" оп. Зольднера, ПРАҐА 11.05 Сальон. музика, 16.15 Розр. музика, 17.00 Легка музика, 18.20 Сальон. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Далібор" оп. Сметани, РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Театр Уявн, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РИМ 19.30 Розр. музика, 20.30 Муз. вечірка, 21.00 23.00 23.00 „Львовяй" оп. Каталяніо, СОФІЯ 19.30 Популярна музика, 20.00 Спів.

Пятниця, 2. вересня 1938.

БЕРЛІН 9.30 Оперетнова музика, 17.00 Форт. соната а-моль Шуберта, 18.05 З опер і опереток, 19.00 Розр. музика, 20.15 21.00 Симф. концерт, ВІЛГОРОД 18.50 19.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Віол., 18.00 Концерт військ. орх., 17.20 Форт., 20.35 Орх. концерт, 21.50 22.00 Концерт трія, ВІДЕНЬ 12.00 13.15 Розр. концерт, 15.30 Пісні на сопр. і баритон., 16.00 Популярна музика, 18.00 „Жизва" пісні й музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.30 Розр. музика, 20.30 Популярна музика, 21.00 22.00 Симф. концерт, ПРАҐА 18.20 Сальон. музика, 20.00 Чеські пісні Малята, РАДІО ПАРІ 19.00 Віол., 20.15 Форт., 20.30 21.00 22.00 „Асмодей" драма Морінка у вик. артистів „Фр. Комедії", РИМ 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперетка, СОФІЯ 18.30 Концерт квартету мандл., 19.30 20.00 21.00 „Тоска" оп. Пуччіні, ШТРАСБУРҐ 21.15 22.00 „Найманчка панею" ком. оп. Перголезія.

Субота, 3. вересня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Дівчата співають., 18.00 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 22.30 Легка й танкова музика, ВІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30, 18.000 Циг. музика, 19.00, 20.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 10.30 Нар. музика з Лінцу, 12.00, 13.15 Розр. концерт, у програ. І. Штраус, 20.10, 21.00 Танк. музика, КЕЛЬН 20.10, 21.00 „Кавалєрія Рустіяна" оп. Масканія, КОШИЦІ 16.10 Циг. музика, солісти, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 20.30 Концерт орх., 21.00, 22.00, 23.00 „Львовяй" оп. Каталяніо, ПРАҐА 23.30 Танк. музика, РАДІО ПАРІ 19.15 Соло на мандоліні, 20.30, 21.00 Театр Уявн, 21.10 Кабарет, 22.05 Концерт симф. музики, РИМ 17.15 Форт., 19.30 Орх. муз. 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, СОФІЯ 18.45, 19.00 Популярна музика, 19.30 Соло на альтівні, 20.00 Спів.

БІРЖА.

Львів 31 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги банк. 89.55, 89.50 Долярн американські 5.30.50, 5.28.00 Долярн канад. 5.29.00—5.27.50, Фльоренти гол. 291.74.—187.80, Франки фр. 14.58—14.43, Франки швайцарські 122.00—120.75 Фунти анґл. 25.93—25.75 Гульденн данц. 100.25—99.75, Кроиии ч. 15.60—15.10 Кор. дан. 116.00—114.80 Кор. норв. 129.25—129.15. Корони шв. 132.60—132.60 Ліри італ. 22.10—22.40, Марки фінлян. 11.47—11.25, Марки нім. 70.00 — 72.00, Гель Авіз 25.80—25.3), Марки нім. срібні 91.00 — 91.00

Акції.

Банк Польський 132.50 [illegible] 38.25 Вугель 34.75, Дільфон 8.00 Модженя 16.25, Островець 5.25, Сто, [illegible] 43.00 Табербуш 57.25.

Папери

4 і пів проц. внутр. 67.00, 67.25 3 ізвр 1 ем. 85.13, серія 95.50, 3 поз. зам. 2 ем. 85.25 серія ненот. 3. конверс. 70.00 преміова. 63.50 4 консол. 67.00

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 31. серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. безпл.	2.45 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	2.50 зол.
1 кг. масла експ. вид. з оп. деф. ціна	2.5[illegible]
молоко	13—14 сот.
вершки (кольо.	42.) зол.
1 кг. сиру	1.10

Тенденція на масло вдержана на молоко слабо, на яйця звишкова.

ОПОВІСТКА.

Додаткові вступні іспити в усіх середніх школах Рідної Школи відбудуться в днях 1, 2 і 3 вересня п. р. — **Головна Управа Рідної Школи.** 1825

Нова школа. Кружок Р. Ш. ім. М. Шашкевича у Станиславові подає до відома громадянству, що в цьому шкільному році 1938/39 відчиняє **І. клясу 4-літньої комунікаційної торговельно-кооперативної едукаційної торговельно-кооперативної гімназії.** Ця школа має виховати та зиховати фахових купців і кооператорів. Вступні іспити відбудуться в днях 5. і 6. вересня; згошення приймає та уділе інформацій Дирекція гімназії при вул. Липовій 82, що дня від 9 год. до 12 год. 1825

Головна Управа Рідної Школи вділтовує матуральний курс для репробованих абітурієнтів VIII-ми кл. гімназій у вересні п. р. Зголошуваття негайно в референтурі шкіл Р. Ш. Львів, Сивєтуська 46 від 8—3. 1825 1-2

КУПНО — ПРОДАЖ

ДВІ ОДНОПОВЕРХІВКИ повновомфортові, новозбудовані, 10 і 11 убіваній продам кожну зокрема. Пасічна 9, ріг Заполь-ської, напроти парку. 1797 2-3

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ нові і вживані найдешевше у фірмі „Міль Книжковий", Баторія 6. 1817 1-5

ДІМ 6 кімнат, город, вільні літа, окольця двірця Підзамче продам. Інформації: Львів, Зиблікевича 5 а, нафтова крамниця год. 3—6. 1760 2-3

СТАНЦІЇ

СТАНЦІЯ для двох учнів Готов. Гімназії. Окрема, сонячна кімната, першорядний харч, добра опіка. Родина безділна, близько Головної Гімназії. М. Струтинська, вул. Окульського 6, І. пов. 1819 1-2

ПРИЙМУ на станцію дві учениці. Окрема сонячна кімната. Фортепіян. Л. Шевченова, Львів, вул. св. Яцка 8. м. 5. 1823 1-1

ПРИЙМУ на мешкання учениць всеенародньої школи або нижчої гімназії. М. Лящинська, Тарновського 86. 1806 2-3

ПРОФЕСОР гімназії, Львів, вул. Клушинська 7, м. 3, недалеко філії української гімназії і української купецької гімназії, прийме кількох учениць на станцію. 1811 2-2

СТАНЦІЯ для учениць і учеників, студентів. Фіголева, Марка 20/1 коло гімн. СС. Василіянок на Длугоша. 1790 2-3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ГІМНАЗІЯ СС. Василіянок у Яворові шукає учителя з повними кваліфікаціями до навчання фізики і математики. 1812 1-2

ВІЛЬНЕ місце осідку для лікаря-управіння в повітовім місті, недалеко Львова одинокий лікар управець. Інформації уділить Д-р М. Керничний, Рудки, Марку на відповідь. 1798 3-3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

СИМПАТИЧНА, добра, господарна займеться домом інтелігентного, повалого самітного пана. Зголошення слати до „Діла" під „Самітна". 1814 1-1

НАУКА

ІСПИТОВАНА вчителька музики уділює лекції гри на скрипці. Зголошення Сивєтуська ч. 64, м. 6, від 18—20 год. 1766 3-3

СКОРО пізнаєш власному новочасну систему крою, шиття, моделювання гардероби: віночої, дитячої, білля. Патрон Експресс. Вписи від 29-го, Львів, Сивєтуська 21, II. 1767 3-3

ВПИСИ

ВПИСИ на конп. річний курс крою і шиття та домашнього господарства, під управою найкращих фахових сил. З провінції — з пілим утриманням. Також приймаю на тримісячний курс і шиття. ПІСАРСЬКА, Сташіца вісім, бічна Хорушина. 1821 1-5

РІЖНІ

ЛЯБОРАТОРІЯНІ ПЛАЩІ, найліпші, найтривкіші, найдешевше тільки у виробі „ПАЛЮМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1730a 2-?

ПЕРЕЛИЦЬОВУЮ, направляю, переробляю, шию гардеробу жіночу, мужеську. **Коперника 26,** подвір'я.

1 ЗОЛОТИЙ — перероблюю капелюхи жіночі, мужеські, найновіші моделі. **Коперника 26,** подвір'я. 1820 1-1

НАЙНОВІШІ закордонні моделі корсетів, кореслетів, нагрудників. Шию білля. Бриллант — „Шик" — Ринок 12 а. 1818

ПЕРЕРІБКА ковдер з вол. РОМАНОВА, Градзіньских ч. 4 (біля Ринку). 1680 6-∞

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА як нові, гарантовані, закордонні на ріжні ціни продає, купує, міняє Ганак, Пілсудського 21. І. п. 1745 3-10

ЗА НЕГАЙНУ ПОЗИЧКУ 5.000 золотих дам цілий рік мешкання з харчем в окремій комфортовій кімнаті. За добрим забезпеченням в доброму підприємстві. „Сікурітас", посте-рестанте, Львів. 1826 1-1

БАНДАЖИСТ М. ПОЛЯЧЕК у САМБОРІ повідомляє інтересованих, що в короткому часі буде перебувати у Львові в цілі полагодження замовлень. 1755 4-1∞

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

РЕНТГЕНОЛЬОГ
Д-р ЛЮДВИКА
Ляндес-Ляйнерова
ЛЬВІВ, ЛОЗІНСЬКОГО 9, ТЕЛ. 255-50.
1793 ВЕРНУЛАСЯ. 2-5

СТОМАТОЛЬОГ
Др. мед. Мечислав Янковський
ЛЬВІВ, Лозінського 4, тел. 244-77
вернувся

ОГОЛОШЕННЯ.

Кравівський Готель
з ресторапом
і родинним дансінгом
під новою управою
основно відновлений і допровадженний до передвоєнного стану.

РЕСТОРАН під фаховою управою вже відкритий. — Першорядні кухарі. — Страви виключно на десеровім маслі.

РОДИННИЯ ДАНСІНҐ від 1. вересня. Знаменита сальонова музика під дирігентурою п. Яльхимовича. — Кава, чай, холодинни та алькогольні напитки тільки першорядної якости. — Ціни помірковані

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

НА СХІДНИХ ТОРГАХ — Павільон 15 (самоходовий)

ПРОМИСЛОВІ ТРАКТОРИ
FORDSON
продукція фірми „Ford-Motor-Company A/S"

простої і цілевої конструкції — легкі в керуванн — дешеві в експльоатації — мають широке пристосування в промисли до ПОГОННОЇ ПРАЦІ МАШИН (перенесних агретів), і для цілей буксирування (гольования)

Авторизований продавець
„ВЕКАТЕ"
Спілка з огр. відп.
— ЛЬВІВ —
Зиблікевича 13
тел. 295-01.

ЦЕРКВИ,

що бажаліб увіковічнити памятний ювилей Хрещення України — повинні з цеї нагоди набути у нас дзвони, як це вже зробили і роблять численні П. Т. Парохії, а востанне Парохія в СТРИЮ — з написом ось таким:

За понтифікату Папи Пія XI., за володіння Князя Церкви і Народу Митрополита Андрея Шептицького
Р. Б. 988—1918—1938.

яко в памятний Ювилей Хрещення України, цей дзвін „ВОЛОДИМИР" фундували до церкви Успення Пр. Діви Марії в СТРИЮ парохіяни за пароха о. Іллі Гавриликшина, сотр. о. Василя Мармаша, Старшого брацтва церковного Павла Грубського і прочих, на вічну славу Пр. Трійці й Пр. Діви Марії.

З поважанням

Лїярня дзвонів
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші

і

Лїярня дзвонів
Л. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО і Ски
в Перемишлі

Для шкільної молоді і дітвори білля, шкарпитки, панчохи, светери, шалики, рукавички.

Кооператива
„БАЗАР"
ЛЬВІВ, вул. РУСЬКА 3.
Великий вибір — дешеві ціни

ВЖЕ ВІДКРИТА
першорядна робітня і крамниця взуття під фірмою
Ярема Львів, Коперника 2. (давн. вул. Фредра ч. 9.)
поручає на осінній сезон
ВЗУТТЯ жіноче мужеське спортове і ортопедичне.
Товар тільки першорядний.
1751 1-20 Ціни низькі.

ТАПЧАНИ, меблеві матеріяли, — матраци, тапети, дивани і т. п. — Проєктування і виконання комплетного купна дому у власних заведеннях тапіцерських і столяр.
Т. Кисяк і сини
ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4.
1784 Тел. 240-09 і 219-85 1-40

ФУТРА жіночі мужеські
лиси, зарукавки, шапки
поручає магазин і робітня футер
К. ЦВИНАР
ЛЬВІВ, вул. Крива 10.
поб. ч Г. ощадного Банку

КІР
Львів, Усійського 6
Теп. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. І; тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

найкорисніше
усе шкільне приладдя
наплечники на книжки, течки, записники, вічні пера, олівці, рисункові блюки, відмінки, числа та все інше.
закупите
у фірмі
Руська 20

Найдешевші меблі
в українській кооперативі
АРХО
Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

За редакцію відповідає Олександер Костик, Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 193 (15.014). Львів, п'ятниця 2. вересня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. PIK L.13.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-45
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-25
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіов. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕ. ХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

750-тисячна армія на Совітській Україні.

У дипльоматичних колах Москви кружляє чістка з віродостойного джерела про повну реорганізацію червоної армії в УССР. Збільшено її з 400.000 на 750.000, летунські сили — з 1.200 на 2.000 апаратів, м. ін. чимало бомбовиків.

РЕОРГАНІЗАЦІЮ АРМІЇ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ ПЕРЕВЕДЕ МАРШАЛ БЛІХЕР.

15. ц. м. виїде на 3 місяці до Києва комендант далекосхідної армії марш. Бліхер, щоб перевести ту реорганізацію.

ПРИЧИНА ЗБІЛЬШЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ ЗАЛОГ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Реорганізацію армії на Совітській Україні вяжуть з положенням у Чехословаччині. Йде мабуть про те, щоб могти дати чехам скору поміч на випадок німецької офензиви. За таким здогадом промовляє обставина, що до Києва виїхало 9-ох чехословацьких старшин; вони мабуть мають відіграти ролю звязкових.

ДАЛЕКОСХІДНЕ СОВІТСЬКЕ ЛЕТУНСТВО НЕ ПІДЛЯГАЄ МАРШАЛОВІ БЛІХЕРОВІ?

Агенція Домеї довідується з поінформованих джерел, що команду над летунськими силами Далекого Сходу відібрано марш. Бліхерові та віддано політичному комісареві Рияковові. Японські кола добачують у тій події новий вияв недовіря Сталіна до Бліхера.

КИЇВСЬКА РАДІОСТАЦІЯ МОВЧИТЬ...

ГПУ. арештувало 4-ох службовиків київської радіостації за те, що вони кілька разів промовчали важні постанови уряду. Ця чистка здекомплєтувала персонал радіостації, тому вона від кількох днів не надає інформаційних комунікатів.

Не є це перший виступ Москви проти київської радіостації. (АТЕ).

Французький уряд скасував
40-годинний тиждень праці.

Згідно з недавною радієвою промовою премієра Далядіє, французький уряд ухвалив два декрети. **Вони дозволяють продовжити тиждень праці над 40 годин** у рамах законодавства, яке обовязує.

У ділянках промислу, які працюють для національної оборони, процедура проста: Час праці можна продовжити до 48-ох годин;

рішає про те заінтереосваний міністр, скільки годин праці означує міністр праці.

В інших ділянках продукції можна продовжити тиждень праці до 44-ох годин, якщо у тій ділянці промислу нема безробіття.

Справу максимальної та мінімальної підвишки платень за надчисельні години може урегулювати спеціяльний закон, що його уряд предложить парляментові.

ФРАНЦУСЬКА „ГЕНЕРАЛЬНА КОНФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ" ВЗИВАЄ РОБІТНИКІВ ДО НЕПОСЛУХУ СУПРОТИ УРЯДУ.

В середу вечором провід „Ґенеральної конфедерації праці" після нарад оголосив комунікат, в якому

протестує гостро проти реформи 40-годинного тижня праці, називає її протизаконною. Робітники не повинні рахуватися з істнуванням тої реформи; коли вони відмовляться від праці в надчисельних годинах, „Ґенеральна конфедерація праці" дасть їм підтримку.

Провінціональні орґани конфедерації мають уладити демонстрації і відчитати на них ту постанову.

30.000 Французького війська переводить маневри
коло німецького і швайцарського кордону.

У Юрайських горах почалися другі великі французькі маневри — бере в них участь 30.000 вояків усіх родів зброї. До транспорту тих військ зареквіровано багато таксівок і автобусів, м. ін. 100 паріських автобусів. Йде мабуть про те, щоб випробувати, наскільки автобуси нової конструкції підходять до гірських транспортів, це має чималий вплив на темпо мобілізації.

Цей транспорт відбувся під наглядом старшин змоторизованих військ та спеців з ґенерального штабу. Брали у ньому участь також цивільні організації для військової підготови.

Маневри починаються недалеко швайцарського міста Базель, де сходяться кордони Франції, Німеччини та Швайцарії.

ГІТЛЄР ПЕРЕВІВ ІНСПЕКЦІЮ УКРІПЛЕНЬ НА ШВАЙЦАРСЬКОМУ КОРДОНІ.

Як твердить Авас, Гітлер перевів інспекцію укріплень коло швайцарського кордону, проти міста Базель, де зосереджено коло двох дивізій війська. З Гітлером був начальний вождь Кайтель, міністр комунікації Дорнміллер та кілька штабових старшин.

Невдатні наступи червоних в Естрамадурі.

Національне командування повідомляє, що всі наступи червоних в Естрамадурі відбито з великими втратами.

Нац. літаки збомбардували військові обєкти у пристанях Валенсії та Аліканте; при тому зістрілили вони 5 червоних літаків.

НОВІ ГУБЕРНАТОРИ.

Національний уряд заіменував нових ґубернаторів 12-ох провінцій. Усі вони мають довгу практику в адміністрації.

ДОБИЧА ЕСПАНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ.

Італійська преса описує воєнну добичу, що її здобули еспанські нац. війська від початку війни. Зі **совітського** воєнного матеріялу здобули вони 84 повзів, 71 гармат, 275 моздірів і бомбометів, 501 важких скорострілів, 35.000 крісів; з **французького** — 85 гармат, з **американського** — 630 скорострілів. До 30. червня ц. р. зістрілено 309 большевицьких літаків і 139 французьких.

При тій нагоді італійська преса видвигає іронічне питання: як погодити ці цифри з політикою неінтервенції „великих демократій"?

АНҐЛЬО-ІТАЛІЙСЬКІ НАРАДИ В ЕСПАНСЬКИХ СПРАВАХ.

Британський шарже д' афер у Римі відбув розмову з мін. Чіяном. Агенція Стефані повідомляє, що вони порушили еспанські справи.

ПЕРЕМОГА ДУХА.

I.

Кажуть, що життя без містики, а політика без романтики це свого роду каліцтво. Щоб жити повним життям, треба відчувати в ньому оце містичне, романтичне, ірраціональне чи як там хочете його назвати, — словом, позаматеріяльне, позафізичне. Але може це анахронізм наприкінці четвертого десятка XX. століття? Може буде божевіллям говорити про такі речі в році Божому 1938?

Справді, сьогодні запанував у світі культ матеріяльної сили, а її символом став пястук. Матерія, техніка і фізична сила щораз цупкіше стискають світ своїми кліщами. Нема стриму у зброєневих перегонах і щораз ближче та нижче звисає над світом страшне марево жахливої війни.

— Патольогія, — пролунало в якомусь часописі.

— Европа сходить з глузду. — тихо сказав якийсь учений.

Але ці голоси заглушує вереск, який пропагує культ фізичної сили.

II.

Істнують перекази, що перед народженням Христа халдейські вчені-володарі, відчуваючи, що в світі мусять настати якісь величезні зміни, турботливо переглядали картки старої і нової людської мудрости, шукаючи в них відповіді: чим живе людство.

Щоб відповісти собі, чим живе сучасне людство, обложіть себе ріжними періодиками й неперіодиками і почніть читати їх міцно взявши нерви в руки.

Почніть з „ЖЦ", „АБЦ", „Слова Народового", „Ґоньца Варш." та інших „Дзенників". Перейдіть до одної категорії західньо-европейської преси. І врешті перегляньте совітські часописи. На закінчення спиніться на поодиноких грубших публікаціях — Ґертихів, Подгорських. А як вистачить нервів, послухайте ще вічевих промов, рефератів і принагідних „політичних" розмов.

Не дивниця, що маси читачів і слухачів отих голосів починають заломлюватися духово — починають вірити у всемогутність та единовартість матеріяльної сили: маючи її — бундючно підводять голову, а не маючи — впадають у зневіру.

— Що, мовляв, вартий дух у порівнанні з кулаком і технікою?!

III.

Але життя любить заскакувати людей найдивовижнішими несподіванками, особливо — матеріялістів, звеличників фізичної сили.

Десь в індійському університеті в Мангальоре професор, учений факір Сударшан Дас, що викладає про силу людського духа та його перевагу над матерією, для ілюстрації своїх теоретичних тверджень дає себе студентам повісити, а потім мертвого закопати в землю; коли його по кількох днях відкопують, він живий і здоровий.

А можеб ми пошукали доказів переваги людського духа над матерією десь ближче, на менш драстичному, але не менш переконливому прикладі?

Матеріяльні військові засоби СССР, здається, всім відомі. Це велитенський кулак. А проте Кремль скаженіє, блідне й тремтить перед такими нематеріяльними речами, як звичайнісінькі слова: „український націоналіст", „петлюрівець", фашист: перед зовсім незнаними одиницями, едина зброя яких це сила духа й волі. Скільки вже винищили українців кремлівські володарі, щоб вбити того всемогутнього духа нації! Та якось дарма. Чим сильніше вони з ним воюють, тим більше він їх лякає.

Рентґени на догідні сплати поручає **український склад** лікарських інструментів і ветерийного приладдя. — Доставець Українського Шпиталю **О. МАЦЯК і С-ка** ч. 1833 1—? **ЛЬВІВ** Валова 27, тел. 116-60.

Цікава річ: тих, хто собі легковажить силу людського духа, він лякає особливо сильно, а в тих, що свідомі сили свого духа, ця сила зростає до непереможних розмірів.

Якби народи освідомили собі цю ролю непереможеного людського духа, може інакше виглядалиб сьогодні міжнародні відносини.

Можеб навіть пригодилися нашим европейським політикам такі виклади, які веде в Мангальоре факір Сударшан Дас.

IV.

Цими днями ми з приємністю прочитали в одній українській газеті малий фейлетончик про страшенно небезпечні червоні гуцульські штани. Знаємо й інші небезпечні речі: вишивки, жовто-блакитні,стрічки, шапки, пісні і т. д. У них ні кусничка металю, ні дерева, ні іншого твердого матеріялу. А страшні. Значить, щось в них є, коли вони так декого лякають. Виходить: ці червоні штани, биндочки, пісні про соловейка та закоханого хлопця чи дівчину стають символами чогось, що має за собою виключно тільки силу духа. Капосний цей дух! Виходить, що проти нього фізична сила те саме, що меч проти води: рубай її скільки хочеш, а вона все ціла, все непереможна.

Колиб фізична сила була одиноким рішальним чинником у житті людства, то напевне життя на землі виглядалоб інакше: не булоб уже малих держав, бо фізично сильніші давноб їх проковтнули, а по національних меншинах і сліди уже щезлиб.

Отже знову виходилоб, що матеріяльна зброя — зброя дуже слаба, а супроти духа народів — це ніяка зброя, це радше омана, наркотик для власного заспокоєння.

V.

Чому-ж тоді польська народова преса так голосно й багато гомонить довкола українського питання. Ми вже знаємо голоси й Ґертихів й Подгорських, і Петерсів з „І. К. Ц.", і Рукушевських з „АБЦ", і Янушайтісів і багатьох, багатьох інших. З усіх відповідей, що ми їм даємо, найправильніша мабуть та, яку дає євангельська правда: „Не знають, що творять".

Загострення польсько-українських взаємин це плід трагічного непорозуміння. Це наслідки повного легковаження сили духа, сили духа ненависної їм нації:. Так буває завжди з тими, що самі слабі духом і всі свої надії покладають на матеріяльну силу. Зустрічаючи опір людського духа, вони тратять психічну рівновагу, їх навіть охоплює паніка, яка проявляється в істеричному крику. Забувають, яка ріжниця між лицарською зброєю та вуличним сміттям. Вони стають маняками, воюють з червоними штанами, стрічками, з кольоровими нитками й т. д.

Ми ставилися негативно до меншиневої політики на Волині б. воєводи Т. Юзефського, але в ім'я справедливости мусимо сказати, що він на манію переслідування жовто-блакитних красок не хворів. Маємо проте враження, що у польському громадянстві на Волині починає зростати критицизм та спротив проти тих усіх, які трясуться на згук слова „українець". Маємо враження, що спеціяльно в національній політиці на Волині мусять — скоріше чи пізніше — дійти до голосу ті покищо нечисленні польські політики й публіцисти, які поважно студіюють українське питання та зрозуміли непереможність українського національного духа.

VI.

Але й українська сторона далеко не в порядку. Деякі відлами нашого громадянства — і інтеліґенти й селяни — підупадають на дусі, впадають у зневіру й ширять ріжні сплітки та паніку. Це явище і шкідливе й безглузде.

Наші духові перемоги безсумнівні. Отже ми повинні зміцнюватися на дусі, а не підупадати. Цей процес духового зміцнення в народі таки йде. Але мусить іти в цілій масі, одностайно, без вилому одиниць.

Може хто скаже, що ми, українці, починаємо поринати в містицизм? То хай прочитає статтю поляка, дуже тверезого редактора виленського „Слова" п. Мацкевича (ч. 232), який пише (ті слова не були сконфісковані!):

„Кожний чесний поляк повинен молитися до св. Духа, щоб на Польщу не зійшли знову які великі катастрофи, бо з такою політикою можна всього сподіватися".

Це теж містицизм. І в устах представника не національної меншини, а народу незалежного, державного. То чому-ж не може бути вільно казати подібні речі й нам, яких єдина надія на духа народу?!

В. Островський.

Мадярсько-німецька приязнь.

„Візита голови мадярської держави Гортія в Німеччині зближається до кінця і щераз охоплюємо зором ті вагітні на події дні, **історичне значіння** яких відчуває ввесь довкільний світ" — такими словами починає свою вступну статтю провідний орган націонал-соціялістичної Німеччини „Völkischer Beobachter" з 28. серпня ц. р. Наголовок цієї статті короткий, але багатомовний: „Kameraden".

І справді, теперішня візита адмірала Гортія в Німеччині, що під формальним претекстом „охрещення" нового німецького военного корабля приїхав сюди не тільки з жінкою, кумою нового корабля „Prinz Eugen", але привіз з собою також премієра міністрів Імредія та міністра закордонних справ Каню, набирає з кожним днем більшої політичної ваги. Вона нагадує собою не такий то давній побут в Німеччині італійського „дуче" Мусолінія, що покінчився — як відомо — заключенням італійсько-німецького військового союзу. І зверхні форми побуту Гортія та Мусолінія в Німеччині дуже подібні до себе. Цим разом були іще може навіть пишніші.

Перед очима Гортія та його товаришів продемонструвала вся військова сила нац.-соц. Німеччини. У военному німецькому порті, Кілю, на очах Гортія загойдалося на морських хвилях коло дві сотні німецьких военних кораблів, останнє слово морської военної техніки, озброєних, начеб завтра мали стануги до военної розправи, а сотні тисяч німецьких учасників військової паради вибухами ентузіязму, що довго не вмовкав, витали не тільки свої гордощі — новісіньку военну фльоту, але ще більше може присутних мадярських гостей, що находилися з Гітлером на чердаку спершу военного корабля „Grille", а потім „Patria".

Таку саму картину бурхливого ентузіязму уявляв собою **Гамбурґ**, коли мадяри з Гітлером причалили до нього оглянути тамошні портові уладження, корабельні варстати та взагалі гамбурську навтично-технічну індустрію. Цілий Гамбурґ — здавалося — потапав у морі прапорів і квітів, а міліонова юрба, що творила кордон уздовж вулиць, на перегони з виттям портових сирен, до хрипки безустанку повторяла: „Heil" і „Eljen". Навіть мадярським гостям — синам темпераментного народу — в голові крутилося — як самі казали — від небувалого гамору й яскравости вуличних декорацій.

Одначе міністр пропаганди і „гавляйтер" Берліна **Геббельс** постарався вже, щоб Берлін не посоромився перед Гамбурґом, але перевищив його величю прийому Гортія. Навіть приїзд Мусолінія, навіть світова Олімпіяда не бачила так удекорованого Берліну. На опис тріюмфальних брам, вуличних декорацій та взагалі всіх звязаних з цим витальних акцесорій на величавих вулицях берлінського середмістя та західної дільниці, треба булоб грубої брошури. Фантастичне ріжнобарвне освітлення міста у сполуці з ескадрами літаків, що перерізували небозвід, з гарматніми сальвами, виттям фабричних сирен і галасом двох міліонів людей — робили несамовите враження. Тут, у Берліні, перед політехнікою у Шарльотенбурзі, промашерувало перед Гортієм та Гітлером кільканадцять тисяч вояків сухопутньої армії усіх родів зброї, прогуркотіли тисячі повзів і прочвалало кілька полків кавалерії. Тут побачили мадярські гості сотні тисяч німецького „цивільного" війська від 10-літніх німців починаючи на фабричних „веркшарах" (загонах праці) кінчаючи.

Партійну міць розгорнуло перед Гортієм і товаришами місто Нірнберґ. Як щороку роїлося там від соток тисячів чорних і брунатних сорочок, від хоругов, квітів, наметів та полевих кухонь, від парадних маршів; у повітрі клекотіли звуки пісень, оркестр, гарматніх стрілів та команд; неслися одна після одної промови, заяви, присяги, а вечорами на узгірях горіли вогні. Мадяри, що мають у крові нахил до кочівництва, бачили в Нірнберґу один великий таборище націонал-соціялізму. А всі чекали на промову Гітлера.

В таких зверхніх обставинах відбулася тріюмфальна подорож адмірала Гортія, його жінки та міністрів, що їм товаришили у подорожі по Німеччині. Та поза димом є ще вогонь. Самі мадяри та німці заявляють, що мета подорожі Гортія була не тільки „пригадувати собі спільну славу" і посумувати (коли в цьому випадку можна вжити такого терміну) „над недавнім спільним горем", але ця мета глибша і торкається тільки поверховно — для смаку вулиці — тем учорашнього дня, а в суті вона займається пильно актуаліями нинішнього й завтрішнього дня.

„Ми — заявив премієр мадярських міністрів імреді кореспондентам преси — мали першу нагоду до широкої розмови з провідниками Німеччини на кораблях „Ґрілле" і „Патрія". Зокремаж день, який ми провели на Гельголянді та після цього спільна наша прогулька по морі дала нагоду до важної конференції між нами і „фірером" Гітлером. На цій конференції ми обговорили всі актуальні політичні питання. В часі нашої подорожі бачили ми, що **Німеччина не тільки робить великі плани, але й виконує їх. Ми бачили досягнення, а не тільки намір".**

Міністр закордонних справ Каня торкнувся теми відносин Мадярщини до Малої Антанти, зокрема недавнього комунікату, проголошеного з приводу конференції у Бледі. Слова комунікату, що договору ще не підписано, бо між Мадярщиною і Малою Антантою є ще неполагоджені остаточно справи, мін. Каня виясняв в такий спосіб: „Право на озброєння Мадярщини є з мадярського становища самоздозумілою річчю, хоч його країни Малої Антанти досі формально не признавали. Зречення уживати военного аргументу при вирішуванні взаїмних претенсій не є нічого нового, бо це передбачене вже в пакті Кельога. Цілий договір у Бледі існує або не існує залежно від того, чи держави Малої Антанти зміняють свої відносини до тих частин мадярського народу, які від тріяновського мирового договору живуть у державах Малої Антанти. Між договором у Бледі і охороною національних меншин є очевидний звязок. А саме цей договір може увійти в життя тільки тоді коли: 1) справу національних меншин у Чехословаччині справедливо полагодять; 2) коли така полагода буде не тільки на папері, але її і в практиці зреалізують. Одначе празький уряд ще й досі не дав своєї згоди на мадярські пропозиції, зроблені у Бледі. Без цієї згоди, що торкається меншинної справи — закінчив мін. Каня — не може бути бесіди про нормалізацію відносин у південно-східній Европі".

До цієї заяви мадярських міністрів додає німецький офіціоз гідний уваги коментар, в якому сказано, що коли впали тепер для Болгарії та Мдаярщини обмеження дотично свободи зброєнь, то це доказ, що **сила Німеччини, яка зростає, виходить також на користь партнерам на Сході Европи.**

Чи вислідом поїздки Гортія та його міністрів до Німеччини буде формальний військовий Союз між Німеччиною та Мадярщиною — не знаємо, хоч всі знаки на небі й на землі вказують на це. Але що ця поїздка ще міцніше звязала трикутник держав: Італію, Німеччину та Мадярщину — щодо цього не може бути сумніву. Коли брати справу глибше, з поглядом на недалеке вже може майбуття, то для нас, українців, цікаво буде кинути оком на мапу східної Европи. На східному кордоні Румунії стоїть у боєвому поготівлі червона армія, готова — як кажуть — знасилувати суверенність Румунії та машерувати по її трупі на допомогу Чехословаччині; на західному румунському кордоні навис союзник Німеччини Мадярщина, що радо позволить німецькій армії перемашерувати на стрічу червоним. Фронти обох головних суперників на Сході Европи помітно наближаються до себе й нині ніхто вже не ломить собі голови, де може відбутися їхній зудар. Гітлером? Румунія знає добре, чому вона не спить скоро старатися про симпатії своїх національних меншин...

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

Нащо засновували нашу „Просвіту"?

(Думки в ювилейному році).

Може здивуетеся, що ставляю взагалі таке питання — зайвий запит. Але не дивуйтеся, бо я хочу, щоб наші громадяни і громадянки трохи поважніше призадумались над метою „Просвіти".

Воно приємно і почесно святкувати ювилеї, справляти ювилейні відзнаки і справляти празники, як є за що, але годиться нам таки нагадати: на що засновували перші основники нашу „Просвіту" і чи ми досягнули те, що вони хотіли мати з просвічування народу та що нам живучим просвітянам треба, щоб наш нарід мав хосен із „Просвіти".

Ось саме попала мені під руки відозва першого виділу „Просвіти" з 1869 р., підписана першим головою професором Анатолем Вахнянином і першим секретарем професором Омеляном Партицьким, які удостоїлись промовляти від Товариства „Просвіта" перед народом. І я знав їх обох добре та наче їх живих бачу, як вони це говорять до нас.

Вони підкреслили у своїй відозві, що галицькі українці, почавши нове життя у 1848 р., за 20 літ, які тоді минули, не багато поступили наперед у розвитку своєї народности. Правда, сказали вони, що побільшилась за той час українська інтелігенція; крім українських священників маємо тепер українських учителів і урядників; маємо українські часописи, українські товариства, і частинно український язик у школах, — але цілий той поступ обмежується тільки у вищих верствах народу, — у тих верствах, котрих **непостійність при народньому прапорі — історія давніших часів так сумно нам доказала".**

„Наша маленька, сказано там далі, із самих майже залежних людей зложена інтелігенція — не може нам ніяк дати поруку на будучність: та зверхні, народнім інтересам неприхильні обставини, моглиб в кількох роках прилюдне життя українців пригасити, а в кількох десятках літ **українську інтелігенцію винародовити".**

А при кінці сказано там: „Задля того давно вже узнали ми потребу: цілий нарід, цілу масу простого люду, котрий нещасливою долею, більше як у інших народів підупав, — двигнути і до пізнання привести, і на тім — то люді, котрий вже дав докази своєї твердости, — будучність нашої народности сперти..."

Чуете і вважаете, що вони сказали, та що сталось за сімдесять років від того часу?

Ось та маленька, із самих майже залежних людей зложена колись світська інтелігенція і через те податлива на винародовлення, — відродилась за той час! Вона стала вже більша, загартована і безпечніша **тай дещо більше незалежна.** А ту масу простого люду, що був підупав — ми, українська світська і духовна інтелігенція, двигнули з темноти до свідомости своєї української національности до суспільної і господарської організованости. Але ця робота ще незакінчена і місія „Просвіти" ще не завершена. Бо є ще частина нашого народу, яка не вийшла зі стадії неграмотности; ще є сила тої світської інтелігенції, яка не навернулась до української нації. Тимчасом насуваються нові хмари. Гострішає натиск ріжних чинників та гіршають життєві обставини, які ломлять характери і інтелігентів і простих людей. Серед цих теперішніх важких обставин голосною мовою лунають вказівки першого головного виділу „Просвіти".

„Єдиною ціллю нашого Товариства: наш **нарід пізнавати,** а пізнавши всі його багацтва і недостатки — про всяку потребу, що для нього придатне **научати** та через те національно і матеріяльно підносити цілий наш нарід на цій землі".

Отсі думки зродили тоді потребу у молодших львівських українців заснувати нашу „Просвіту", і вона за сімдесять років своєї діяльности чимало доконала, але всього таки не виконала, бо і з давнього ще осталось і нові потреби для охорони здорового просвітянського життя нашого народу кличуть все наше громадянство доброї волі до дальшої праці. „Просвіта" мусить бути надалі підоймою, що не тільки всі наступи ворогів переможе, але і ясну будучність і кращу долю для українського народу здобуде.

На це заснували нашу „Просвіту" і цього нам не можна забувати, бо нарід переможе, коли дух його буде чистий і коли він не допустить до себе ніякої нікчемности.

26. VIII. 1938.

Д-р Кость Левицький.

Крем Наліна Nr. 2
(літовський)
плекає церу.
хоронить перед
зморщинами
і їх усуває.

Співпраця батьків у вихованні.

МІРКУВАННЯ ПРО ЧИТАЛЬНИЦТВО ДІТЕЙ І МОЛОДІ.

Говорять сьогодні та пишуть багато про те, що школа повинна в першу чергу виховувати, а потім щойно вчити, що виховання, це перший та найважніший її обовязок, а наука має служити лише найважнішим засобом виховання. Це свідоме непорозуміння, теоретичне твердження, що минається з правдою життя. Все й усюди так було, є та буде, що школа передовсім має вчити, а навчаючи, також тим самим і виховує.

Всіх потреб виховання одиниці і спільноти школа ні охопити, ні задовольнити не може. Виховують дитину батьки, ближче та дальше довкілля, суспільні інституції й організації, події життя та власний гін людини до фізичного й духового розвитку.

Між усіми чинниками виховання батькам припадає найважніша роля. Вони приводять дитину на світ, годують її, зодягають, дбають про дах над головою та забезпечують фізичне істнування молодій людині. В цих повинностях виховання ніхто батьків заступити не може. Мають вони також величезний вплив на інтелектуальний та етичний розвиток дитини. Батьки в очах кожної дитини — найбільший авторитет у світі. Їх думки та погляди для дитини майже бездискусійні. На жаль, цим авторитетом батьки часто несвідомо або й свідомо злоужинають, або — це найгірше — зовсім його не доцінюють та не використовують. Роблять це не зі злої волі, але найчастіше з несвідомости та браку часу на всебічне виховання своєї дитини. Школа має обовязок доцільно, пляново й методично поповнювати недотягнення батьків у вихованні.

Найважнішою ділянкою виховання сучасних молодих поколінь є національне вихован-

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 25.

КЕРЛЕНК ВІЛЛІ. є

Швестка.

Безумовно Швестка добре потрапив. В Ужгороді він зараз помітив, що тут буде йому непомірно ліпше, як у Росії. Там бо він був, як зерно з піску на дні моря, а тут він — передова одиниця. Тут він пан — двері настіж, бож дані до того має неабиякі: русску мову він знає ліпше, як місцеві руссюе, а вже щодо русскої лайки, то вони супроти нього просто діти; і належить він до державної нації, а тому перед ним місцева русская інтелігенція стелиться килимом, бо вона ще недавно так слалася перед кожним мадярським Піштою. Отже привикла.

Правда, він почув незабаром, що є тут теж українська інтелігенція і що вона не так гнеться, як русская, а тому небезпечніша й неприємніша, але Швестка з нею тимчасом не зустрівся.

Так, Швестка влучив у саму точку. Ліпшого зробити не міг. Вже хоч би взяти вигляд Ужгороду. На центральній площі блукали корови, поглядаючи своїми відданими, як у русских русинов, очима; стояли будки з крамом, а коло них жид на жидові. Перейдеш бувало річку в центрі міста і бачиш шматок природної краси — стремить круча, і то не якась гола скеля, а таки з каштанами, а каштани не якісь дикі безбатченки, а належать до саду найліпшого в Ужгороді ресторану Фередія. Праворуч — театр, далі готель „Корона", а не якесь там дрантя. Справжній центр міста, але вулички такі вузенькі, що сини Ізраїля гуторять з одного хідника на протилежний, майже тримаючи себе взаємно за гудзик.

Ходив Швестка, приглядався, відпочивав душею. Навіть несподівано надибав свого колишнього камерада з легії Одстрчила; він був джурою сотника Кліми і часом приносив Швестці крадені цигарки. Тепер він головна шрубка в одній чеській істіннорусскій партії. Він зразу записав Швестку до партії, бо це для карієри перший і найголовніший крок.

Швестка чув, як з нього виходить зневіра, він відроджувався.

Покрутився в Ужгороді якийсь тиждень і вже знайомий з усіма „рибами". Замість праського Флека є Фередій — прекрасно все складається. А тут Одстрчил довбе йому в голову: „Лови якусь посаду, поки конюнктура"...

Ввечір зустрілися Одстрчил із Швестком у Фередія із двома „рибами". Під каштанами столики. Затишно. Місяць у воді під кручею поблискує; на столику пиво, також поблискує. Поезія чистіша від води. І череваті музики з кучерявими, як у баранів, головами і вареникуватими губами плакали на скрипках, а один дрібненько трусився над цимбалами. Душу рвала мадярська мельодія, що зненацька переходила на „Гайда тройка".

Разом усі четверо зясували, що Швестка міг би обсадити: 1) посаду шкільного інспектора русских шкіл в н-ській окрузі, бо теперішній місцевий русин мусить іти на пенсію; 2) або посаду нотаря в Закаблуках; 3) або ввійти одним із референтів до Земледільної комори.

Найбільше усміхалася до нього посада шкільного інспектора.

— Я це діло осьде маю — плів Швестка язиком уже випивши і показував мизинець на лівій руці.

— Шкільне діло — найлекше з усього. Особливо для мене — професора гімназії.

Одстрчил, — осел, при цьому страшенно закашлявся.

— Найлекше... Бо ануж най професор чи директор — говорив Швестка — пошие черевик, або схоче дратву... Н-н-іколи у світі! Бо то таке треба уміти... А хто голову має, і заслуги... хто кров проливав... може стати директором.

Одначе Одстрчил дуже неделікатна людина, чорт би його взяв, просто таки за столом і випалив:

— Швестко, не будь ідіотом! Нащо тобі братися за щось, що за короткий час у тебе відберуть? Слухай мене — бери нотарство. Кажу тобі — золоте дно... Решпект... А пошана яка до тебе, хоч ти й клапоухий! Вір мені, я вже добре знаю... Я й підготую тебе відповідно...

„Риби" хитали головами, і Швестку таки переконали, що нотарство для нього найвідповідніше. Раз, що він буде, як сир у маслі, а друге — „чоловіче, будеш тримати цілі Закаблуки та околицю у своїй руці.

Ще цілий тиждень він готував Швестку до недалекої вже діяльности. А одного разу ввечір він уважно вдивлявся у кумпана і крутив негарно носом: йому не подобалося його пів ьухо. Він порадив почепити на вухо чорне кружальце. Швестка не міг з дива вийти, як це йому до лиця, і як він сам до цього не додумався.

— Тепер я цілком подібний до генерала Сирового... Як рідний брат.

— Як корова до арабського коня — подумав Одстрчил, але нехай йому буде. — І сказав:

— Слухай, Швестко, ти там можеш при нагоді десь натякнути, що вухо відорвала тобі вража куля на фронті, або щось подібне...

У Швестки заблищали очі.

(Далі буде).

ня. Під цим оглядом польська школа під фірмою державного виховання дає фактично польське національне виховання. Тому діти і молодь національних меншин мусять поповнювати своє національне виховання під доглядом батьків у власному домі.

Головним елементом національного виховання є актуалізація суспільного й національного життя народу. Дитина, ба навіть і молодь не може, з огляду на свій інтелектуальний розвиток, збагнути істоти суспільного й національного життя дорослих, отже народу. Події суспільно-національного життя, їхню актуалізацію розуміє — маю на увазі духовий розвиток та зацікавлення малих громадян — дитяча лектура, преса, видавництва. Без дитячої лектури, преси та видавництв не дасться подумати про національне виховання дітей і молоді національних меншин. Отже й не можуть виховуватися національно також українські діти та молодь без своєї дитячої лектури, преси і видавництв. На жаль, про цю правду більшість українських батьків не хоче знати, а якщо й знає, то її легковажить.

У справі дитячої лектури, преси й видавництв повинен кожний український батько (мати) почуватися до двох обовязків: 1) забезпечити своїй дитині необхідну дитячу літературу, пресу й видавництва, 2) зблизитися до духового світу дитини, до її зацікавлень.

Батько, що запренумерував своїй дитині якийсь журналик — „Світ Дитини", „Дзвіночок", „Наш Приятель", „Молоді Друзі", „Вогник" — та закупив потрібну кількість видані „Світа Дитини", „Рідної Школи" чи „Просвіти", сповнив тільки першу половину свого виховного обовязку. Друга половина не менше важна ніж перша.

Треба поцікавитися своєю дитиною, пізнати її ідеали, зацікавлення, чим вона тішиться та чого сумує. Це ж її духовий дитячий світ, для неї таксамо важний, як і для старших їхні духові та суспільні зацікавлення. Як для дорослої людини прикро, коли нею ніхто не цікавиться, ніхто не звертає уваги, не хоче знати про її духові переживання, так і дитина терпить дуже в духовій самоті. Батько й мати повинні спільно з дитиною перечитувати кожний новий журналик чи книжечку. Перечитувати й перебалакувати з дитиною про перечитане. Нехай дитина бачить, що те, що для неї цікаве та дорогe, „цікаве" також для тата і мами. Отак будуть затіснюватися ніжні нитки любови й симпатії між батьками та дітьми. Діти засвоюватимуть собі погляди дорослих, ступнево вростати у світ їхніх поглядів та ідей, освідомлюватися та виховуватися національно.

Це найпростіший та найпевніший шлях національного виховання наших дітей у сучасному національно-політичному положенні українського народу. Від цього шляху не повинен бокувати ні один свідомий український батько та мати!

І. Ю.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Понеділок, 3. вересня (22 серпня) 1888.

ЖАДНА НЕВДАЧА НЕ ПОВИННА НАС ВІДСТРАШИТИ.

В день виборів до сойму в округах Снятин-Заболотів, де кандидував о. Гаморак, і Рудки-Комарно, де кандидував о. Матковський, „Діло" писало:

„Маємо тепер отверте, що не з великою надією лилі нетерпеливістю дожидаємо вістей з місця виборчої боротьби. Ми майже переконані і готові наперед сказати, що в нікім з цих округ не вийде руський кандидат, а якби перейшов бодай один, то певно откандидат, а якби перейшов бодай один, то певно отканнеться це хіба лиш з напругою всіх сил руських виберців і з перетерпінням всіх нечуваних мук з боку світ пакостей".

Навівши кільна прикладів з передвиборчих практик, „Діло" писало: „Ми навели „цих кілька прикладів лиш на то, щоб дати доказ, чому ми не робимо собі великих надій на нинішній день... Нам треба пам'ятати, що тільки щира й енергійна робота з долу доведе нас до перемоги. Жадна невдача при виборах серед таких обставин не повинна нас відстрашити від тої роботи".

ТЕЛЄГРАМИ.

Снятин, 3. вересня. О. Гаморак одержав 57, Мойса 75 голосів; вибраний Мойса.

Рудки, 3. вересня. О. Михайло Матковський одержав 48 голосів, гр. Лянцкоронський 74 і вибраний послом.

В КРИЛОСІ НА ПРОЩІ...

Була година 6.45, коли я всів до автобуса на шляху Рогатин—Станиславів. Автобус переповнений. Ціла копиця рогатинських і бурштинських жидів їде до Станиславова. З одного кута доходить до мене теж звук і українських слів. З трудом находиться для мене місце й по кількох хвилинах виїзджаємо з Бурштина.

На дворі непривітно. Сонце заслонилось хмарами й ніщо не заповідало пізнішої спеки... Шум мотору мішається з неприємним гамором моїх співтоваришів подорожі... В повітрі гризлявий димок їхніх папіросок. По півгодинній їзді ми вже в Галичі. Переїздимо залізний міст на Дністрі і виїзджаємо на галицький ринок. Автобус не затримується довго й по хвилині їдемо дальше. Стає ще тісніше. Багато осіб стоїть тримаючись поручня сиджень. Рокіт мотору стає щораз голосніший. Їдемо майже цілий час догори. По дорозі минаємо прочан. Спішать, як хто може... Одні фірами, другі колесами, а найбільше таки пішки. Недалеко Крилоса прочан щораз більше... Автобус з трудом виминає їх і за хвилину ми вже на крилоській горі. Висідаю й скорим кроком прямую до села, віддаленого від роздоріжжя якого пів кільометра. З гори видно в ярі сірі стріхи хат, що мішаються зі зеленю дерев. Хмари поволі розходяться й визирає привітне сонце... Над хатами в чистому й ясному повітрю вються нитки диму...

Входжу в село. На подвірях чисто й привітно. Господарі в білих сорочках вештаються сюди й туди. З хат несеться запах свіжого печива. Біля воріт сидять святочно одягнені хлопчики й продають прохожим прочанам хто сині сливки, хто пукаті груші, чи румяні яблука. Доходжу до місця розкопів. Зараз біля них теперішня церква. Пару хвилин зупиняюся над розкопами й обіцюючи собі, що ще до них повернуся йду оглянути церкву, користаючи з того, що в церкві ще не дуже багато прочан. Багато втомлених відпочиває по цілонічній манівці під церквою. (Як я потім довідався, багато повиходило з дому опівночі, щоб на рано бути в Крилосі). В церкві місцевий парох править тиху Службу Божу. Дискретно розглядаюся по церкві. Вона доволі мала й мало прикрашена. Кілька хоругов, образів і пару гарних вишивок.

Виходжу з церкви. Прочан щораз більше. Одні зупиняються над розкопами, другі прямують до церкви. Я згідно зі своєю попередньою постановою йду пооглядати докладніше розкопи. Імпонують мені імпозантні розміри катедри, хоч оглядаю їх не перший раз. (У Крилосі був я й давніше). Приглядаюся її плянові й будові й подиваю працю наших предків, якої сліди лишилися до сьогоднішних днів. Почуваємо в собі гордощі, коли бачимо ці сліди нашого славного минулого. В тому й головне значіння відкриття Осьмомислової катедри й його саркофагу. Ці проречисті свідки нашого славного минулого скріплюють в нас віру в краще майбутнє, яке здобудемо собі так, як здобували наші великі предки. І саме за тією вірою, яка родиться в нас, коли ми оглядаємо крилоські розкопи, йде до Крилоса стілько наших селян і інтелігентів. Хто раз був у Крилосі — той напевно ще туди вернеться, щоб знову, як хтось висловився, поговорити з камінням. Я знаю багато селян, що минулої неділі (21. VIII.) були тут із прогулькою з Рогатинщини, а сьогодні, тиждень пізніше, зявились тут другий раз. Скажіть, будь ласка, що „гнало" тих селян сюди, що їх спонукало бити пішки кілька миль, як не потреба скріпити свою віру?

Година десята. Над розкопами застає мене мій шкільний товариш, популярний Джон. (Так ми його з англійська прозвали). Витаємось сердечно й протискаючись поміж прочан виходимо з церковного подвіря. Перед брамою густо розташувались підприємчиві крамарі (самі українці). Збоку запримічуємо кіоск „Р. Ш.". Найбільший рух коло лімоняди (з української фабрики „Буркут" у Станиславові). Пемо похапцем холодну лімоняду (з леду) і сходимо в долину, прямуючи на „Золотий Тік" (місце де колись стояв княжий терем). З преси знаю, що перекопано 1/6 частину „Золотого Току". Хочу оглянути те місце. Входимо на „Золотий Тік" і... тут маленьке розчарування. Навіть не слідно добре, де копали. „Золотий Тік" „пишається" в гречці та бурянах.

Вертаємось до церкви. Крізь юрбу (понад 8.000) з трудом робимо собі дорогу. Входимо до саду. Попід деревами прочани. Одні їдять, другі балакають. Знаходимо й ми місце й сідаємо в тіні трохи відпочити. Зближається час торжественної Служби Божої. Дзвін скликує прочан... Всі тиснуться на церковне подвіря, де відправляється Служба Божа. Ті, що не помістилися під церквою, стають поза церковною огорожею. Знаходимо місце під кріслатим деревом, задоволені, що не пече нас сонце. Завважуємо, що прибула зі Станиславова прогулька з відомим (бодай на станиславівському терені) наколесником Зубалем, п-ю Ґерушинською та проф. Домбровським у проводі. Поволі минає Служба Божа. Пливе в повітрі сильний голос священника й місцевого хору, потім проповідь, якій акомпаніює обовязковий плач бабок, дальше причастя й кінець Служби Божої, обхід і водосвяття. Відправа кінчиться... Година третя...

Коло церкви стає трошки вільніше... Прочани з найдальших околиць вже відходять до дому. Ми (себто я й Джон) стрічаємо ще й інших своїх знайомих. Багато з них прямує до Галича. Я вдоволений, бо буду мати товариство (вертаюся з Галича залізницею). Ідемо разом оглянути табор „Орлів". Здалека замаяв жовто-блакитний прапор. Зближаємось до табору. Три шатра (доволі великі), капличка, кухня, стіл під смереками, дальше грище до відбиванки — ось і цілий табор. Видно як вештаються таборовики й у білому фартусі таборовий кухар.

Не маємо вже багато часу, покидаємо табор, прощаємось із Джоном і мандруємо до Галича... Скорочуємо собі дорогу й переходимо через ліс, дальше маємо битий гостинець, порох і прочани, що спішно вертаються домів. В пятій годині ми в Галичі. Оглядаємо (здалека) руїни замку з польських часів, читаємо афіш про „літературно-музично-вокальний концерт", що його влаштовує „Общество ім. М. Качковського" з нагоди 950-ліття хрещення Руси... Потім міст на Дністрі. Кільканацять хвилин ходу й залізничий двірець. Прощаюся зі знайомими і жду на спізнений поїзд.

Вечір паде на землю... По парному дні в повітрі висить буря... Далеко на сході видно блискавиць і чути невиразний рокіт грому... Крізь вікно вагону вгадую місце, де знаходиться Крилос. Здалека видно зариси костела св. Станислава (за княжих часів церква св. Пантелеймона). Ще кілька хвилин їзди й висідаю... Проща скінчена... Ніч...

Ле. — Юр.

Телефонічний звязок з Палестиною перерваний.

Палестинський уряд нечайно заборонив телефонічні розмови зі закордоном. Ця постанова звязана зі загостренням цензури.

ТЕРОР.

У Єрусалимі арабський терорист застрілив поліцая. — У Гайфі поліцай пізнав між прохожими арабського терориста і хотів його заарештувати; коли він намагався втікати, поліцай застрілив його. — У Дер ес Шейк терористи спалили залізничий двірець. — Недалеко Тулькарему вибухла на залізничому шляху бомба; 3 вози товарового поїзду вискочили з рейок.

НОВИЙ ПОСАДНИК ЄРУСАЛИМУ.

Посадником Єрусалиму заіменовано судію найвищого суду араба, Мустафу Бейахліді. Минулої осени англійці заслали його за політичну діяльність на острови Сешелі.

ЕМІҐРАНТИ З АВСТРІЇ.

З Відня виїхало до Палестини 1.000 жидівських еміґрантів.

Японія бере під контролю летунський рух у Китаю.

ЯПОНСЬКА АРМІЯ ОКРУЖУЄ 20 КИТАЙСЬКИХ ДИВІЗІЙ.

Представник японського командування у Шанґаю заявив, що **на якінебудь перелети літаків понад Китаєм необхідно згори дістати згоду японської влади.**

Дотепер такого дозволу треба було лише на перелети понад терени воєнних операцій.

Як подає Домей, японці займуть невдовзі місцевість Теїян на залізниці Кіюкіян-Нанчан. З тою хвилиною вони відітнуть від головних сил китайську армію, зложену з 20-ох дивізій, яка займає гори Мошан.

Втрата Теїяну значилаб стільки, що заломання зовнішньої лінії оборони Ганков на південь від ріки Янтсе.

Жіноча сторінка.

ЧОМУ ВОНО ТАК?

Запитує нас одна з наших молоденьких читачок, пишучи нам у листі про свої спостереження, чому наша молодь та й ширший загал жіноцтва читає переважно чужу літературу в перекладах на польську мову, і при цьому нераз цілковито неознайомлена з нашою літературою, очевидно поза тою, яку викладають у школі.

Справді це, на жаль, правдиве, хоч сумне явище. Посвідчать це й наші управительки бібліотек.

Шукаючи відповіді на це питання, можна знайти собі кілька пояснень, але всі вони, на жаль, не виправдують нашого жіноцтва. Одне, що дуже багато нашої жіночої молоді мусіло через ріжні обставини ходити до чужих шкіл. Там у них впоювали любов і знання чужої літератури. Замість того, щоб поза школою доповнювати своє знання власної літератури, вони й далі читали чужі твори або переклади на чужу мову. Тут важко знайти виправдання, але всеж може вина тут і в окруженні, яке не піддає такій молоді, що вчиться у чужих школах, заохоти бодай читати українські книжки. Можна це пояснювати подекуди й перетяженням шкільною наукою, але коли знаходиться час на читання чужих книжок, то можна булоб знайти час і для своїх.

Є ще один аргумент, який можуть висувати на своє виправдання читачки чужої літератури, але і він не промовляє за ними. Доводиться нераз чути, що наші автори „за тяжкі". Завжди пишуть якісь дуже високоідейні та фільософічні твори, а це втомлює. Далеко приємніше і лекше читати оповідання з чужого життя, яке не втомлює нас і не примушує переживати всяких трагедій, які нам описують наші автори. Є в цьому трохи правди, що наші твори своєю тематикою здебільше сумні і навіть трагічні — доказом може бути хоч би й останній літературний конкурс „Діла", — але всеж своє, навіть сумне, ближче ніж чуже веселе, тай чин-ж вина в трагізмі нашого життя і нашого народу, як не нас самих, а особливо таких, що ще й сьогодні воліють чуже від свого. Колиж мова про жінок, то як можуть такі матері виховати здібних до боротьби за кращу долю свого народу синів?

Виходить, що ніякого виправдання тут знайти не можна. Але можна і треба такі питання порушувати і обговорювати, бо якже інакше виховаємо наше жіноцтво і наше молоде покоління. Треба, щоб над такими питаннями задумувалися і старші і молодші. Треба, щоб наші матері і самі більше читали рідну книжку і молодь до того привчали. Треба, щоб наше жіноцтво соромилось і відучувалось позичати в бібліотеках чужих авторів тоді, як наші книжки дуже часто зберігають на довго чистенький і чепурненький вигляд, бо їх попросту мало в руки беруть. Коли буде навпаки, то це може й виведе наших письменників з їх сумного настрою і матимемо й ми більше і погідних і веселих творів.

Та всеж із цього зачарованого кола можна вийти тільки тоді, коли широкий загал наших читачів читатиме українську книжку. А серед цього загалу українське жіноцтво повинно в цій справі відіграти першорядну ролю: не тільки само повинно читати в першу чергу українські книжки — від того, щоб читати чужі, ніхто не відмовляє — та знайомитись з українською літературою, але й заохочувати інших. А тоді для кожного нашого читача напевно знайдеться й відповідна книжка, не тільки „тяжка", бо буде для кого її видавати.

Але ще кілька слів на закінченнядо тієї нашої молодої прихильниці, що своїм листом порушила цю тему. Чому не напишете самі чи то до нашої „Жіночої Сторінки" чи до якогось іншого часопису своїх думок? Чому боїтесь публично з такими справами виступати? Писати вмієте і стиль маєте.

Х. К.

—o—

НАГАЛЬНА СПРАВА.

Під таким наголовком видруковано в паризькім „Тризубі" заклик двох дівчок надпрянок, що порушують цікаву, не тільки для еміграції, справу. Хоч є в цьому закліку деякі фактичні помилки, як наприклад про переклади на французьку мову, бо насправі цих перекладів далеко більше, ніж подають шановні Авторки закліку. Поміщуємо цей заклик в цілости, бо порушує він дійсно пекучу справу, яка і для вашого жіноцтва, що володіє пером та чужими мовами, булаб може цікава, а може знайшлись би й тут у краю люди, що на той заклик відгукнулисяб.

„Перебування української еміграції за кордоном має велике значіння для української справи взагалі. Те зацікавлення українською проблемою, яке ми бачимо тепер по цілому світі, прийшло лише завдяки тій пропаганді, яку еміграція вважає своїм обовязком переводити серед чужинців. Тільки завдяки цій пропаганді Европа усвідомила собі всю важливість української справи, усю необхідність її розвязання для замирення цілого світу, бо всі народи так повязані між собою і політичними і торговельними взаємовідносинами, що незадовольнення потреб одного з них відбивається на загальній рівновазі. Про Україну тепер пишуть, згадують, балакають. Нема мабуть такої сучасної розвідки про економічний або політичний стан Европи, де й Україні не відводилосяб почесного місця, як визначному чинникові серед культурних народів світу. Свідчить про це, між іншим, остання книжка проф. Р. В. Ситон-Ватсона „Британія і диктатори". Огляд британської політики по війні. В ній автор згадує про Україну й українські справи не менш, як на 15-ти сторінках, присвячуючи їм іноді цілу сторінку.

Отже, українська еміграція не змарнувала часу за кордоном і виконала поставлений їй історією обовязок пропаганди української проблеми.

Але у всій цій праці української еміграції є велика прогалина: українська еміграція дуже мало, або краще сказати, і зовсім не зазнайомила чужинців із своєю літературою, з своїм красним письменством. А чи є ще які більші у нас гордощі, щоб ними перед Европою похвалитися, як не наші великі таланти в красному письменстві, що дорівнюють найвидатнішим письменникам цілого світу?

Правда, М. Грушевський у своєму Українському Соціялістичному Інституті р. 1921 видав Антольогію Української Літератури. Але в ній наша література була представлена лише до середини XIX стол. А чи подавали ми коли чужинцям зразки новітньої літератури? Принаймні у перекладах на французьку мову ми знаємо лише переклади Ганни Чикаленко в швайцарському журналі „La Quinzaine Artistique et Litterature" ч. 18 з 1929. р. „Інтермеццо" М. Коцюбинського та в ч. 24 „Малий Мирон" Франка.

В цьому напрямі роблять деякі заходи для перекладів на мови англійську та німецьку. У французькій мові ми знаємо точно, що є вже готові переклади кількох оповідань найвидатніших творів наших корифеїв, та не було змоги пошукати на них видавців, і вони лежать і лежатимуть дотн, аж поки ми не рушимо з місця цю нагальну справу, яку ми, сидячи на еміграції, помилково занедбали.

Перш за все ми мусимо упорядкувати справу перекладів, мусимо внести в цю справу доцільний план. Далі мусимо підшукати таких видавців, яких можна булоб зацікавити нашими літературними творами. Адже є видавці на російські! А хіба в українській літературі нема творів такої високої вартости? Чи не надаються для перекладів перлини таких наших письменників, як Коцюбинський, оповідання Франка, Кобилянської, Стефаника, Лесі Українки, хоч у цієї останньої ледви чи знайдуться відповідні короткі твори. Або з новітніх письменників: Косач, Самчук, Журба, Хвильовий, Підмогильний, Васильченко. Хіба це не наш обовязок познайомити чужинців з творами наших письменників, хочаб тільки в коротких оповіданнях?

Отже, не занедбуймо цієї пекучої справи, подбаймо про те, щоб занявся нею один з існуючих у Франції центрів та взяв на себе провід у цій ділянці.

Ганна Чикаленко-Келлєр.
З. Мірна.

Практичні осінні поради.

З приходом літа, а ще більше осени, являються всякі кусливі комахи, котрі зумівають нам поодинокий гарний вечір, чи підвечірок в городі чи просто прогулянці лісом зіпсувати. Тими нашими ворогами є комарі, мухи, оси, шершені і т. п. Вище згадані комахи ділимо на дві групи — на такі, що жалять на то, щоб нашою кровю наїстися і на такі, що жалять тільки для власної оборони. До першої групи належать ріжного роду комарі, до другої оси, пчоли, шершені і т. п.

Щоби охоронити себе перед комарами, добре натирати шию сильно пахучими олійками як евкаліптовий, гвоздиковий і т. п. Також дим з папіросок відганяє комарів.

Інакше представляється справа з пчолами, осами і шершенями. Не забуваймо, що щодня з тих комах не ужалить вас так довго, доки ми її чимнебудь не роздратуємо — тому зберігаймо при них найвищий спокій. Оса чи пчола, яка сидить на нашій руці, ужалить щойно тоді, як ми будемо старатися її забити; коли-ж ми її лишимо в спокою, то будьмо певні, що вона нам нічого не зробить. Передовсім ми повинні дітям звернути на це увагу й заборонити їм штурхати пятиками чи кидати камінчиками до осинок чи шершеняних гнізд. Також мусимо звертати увагу, щоби наші поміхи все наперід оглядали овоч, чи хліб з медом або повидлом, і щойно тоді пусали, бо оси і пчоли радо на тих річах пересиджують. Якщо така комаха дістанеться з чимнебудь до уст, то в тривозі перед смертю, жалить.

ПОГАНИЙ запах негативічного альпакового або инщого столового напрямтя усуває через тривале посріблення з 5-літньою гарантією „Гальваноплятер", Конрадівська 14.

Коли-ж не вважаючи на всі обережности котрась з наших згаданих комах нас все-ж ужалила, то насамперед треба витягнути жало, а потім рану натерти розтушеним амоніяком. Як під рукою нема амоніяку, то добре ужалене місце натерти розтушеною сіллю. Також добре діє моментальне натерти вжаленого місця кольонською водою чи іншим розчином алькоголю. Коли-ж нічого з того нема під рукою, то добре натирати вжалені місця соком з цитрини чи цибулі.

При ужаленнях в уста а спеціяльно в горло або язик, треба негайно звернутися за порадою до лікаря. Коли лікаря близько нема, то добре взяти ложечку звореної водою соли й поводі прополоскувати. Також добре полокати уста й горло соленою водою, а для охолоди можна проковтувати кусники леду.

При вжаленнях в окольиці ока — треба довший час прикладати на це місце окляди з зимної води з додатком квасної води. На вісім частин звичайної води треба додати одну частину квасної.

Квасна вода робить також добре при великих опухах. Дуже добре діють окляди з такої мішанини: 1 частина сальмякового спірту, 2 частини винного оцту та кілька крапель лявендового олійку. Таку мішанину добре на всякий випадок мати дома у плящечці і брати її зі собою на прогульки. Треба тільки уважати, щоб пляшка добре затикалася.

При цій нагоді варто згадати ще про кліщі. Це маленькі звірятка, що живуть в корчах, переважно у вогких околицях. Вони чіпаються також людей, вкорюються в тіло й висисають кров. Нераз вісім днів треба, він кліщ насесться досить крови і сам відпаде. За той час місце, де він сидить, часто напухає й дуже свербить. Кліща не треба насилу вирвати, бо в тілі може лишитися якась його частина і в деяких випадках гнити. Тому найкраще насмарувати кліща олією, бензином або нафтою. Тих запахів кліщ не любить і по кількох хвилинах відпадає.

Трапляється також, що в ліси підчас відпочинку вліже нам до вуха хрущик. Такого хрущика в ніякому випадку не треба „витягати" штурчаним чи випаханим до вуха різні патички, „гирлиді" чи інші предмети. Таким способом майже справила напевно його ще далі. Найкраще впустити до вуха кілька капель оливи, і потім голову перехилити так, щоби олива могла витекти. Майже завжди з оливою виплине й хрущик. Якщо ні не поможе то очевидно мусимо зайти до найближчого лікаря.

А тепер вже спокійно й відважно можемо йти до ліса чи на іншу прогульку й досита використати тих кілька остатніх тижнів гарної погоди.

Лю-ко.

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРА вул. Личаківська 1.

Сторінка без політики.

ДИВАКИ НАШИХ ЧАСІВ.

В „Паследних Новостях" з минулого місяця мали ми змогу вичитати дотепний фейлетон під поданим угорі наголовком. У тому фейлетоні автор Н. Вакар подає низку картин, що характеризують дивоглядів наших часів, яторкуючих при тім і минулих часів.

У фейлетоні зібране справжне багатство інформацій.

Про „чудаків" та самообманців в XVIII та XIX ст. написали люди цілі книги. Зберегдися при тому в численних анекдотах ілюстрації давних людей. Напр. небагато людей знає, що відомий генерал Суворов не прославився був у Московщині так своїми перемогами, як тим, що залюбки плигав через крісла та піяв, наче когут. Інший знову „чудак" м. століття Демидов подорожував закордоном із двома мішками: в однім мішку помаранчі, у другім білі рукавички. Демидов одягав рукавички, висмоктував помаранчу, загортав шкірку помаранчі, скидаючи рукавички в білу ірху та викидав їх крізь вікно... Цим він здобув собі більшу славу багача ніж щедрістю, яку він виявляв у Фльоренції.

Український дідич із Полтавщини Вишневський залишив по собі память тим, що за Катерини II приїздив кожного року до Петрограду з візитами. Зперед їхала золочена пуста карита, позаду сам Вишневський парою український волів, тріскаючи гучно в повітрі батогом.

Часи змінилися, змінилися люди, хоч чудаки по давньому залишилися. Одначе змінилися форми „дивацтв" та „ексцентризму".

Помаранчами та волами важко когонебудь вдивувати. Оригінали вибрали тепер інший шлях, щоб на себе звернути увагу, а саме вони займаються політикою.

„СПАСИТЕЛЬ ЕВРОПИ".

Загляньмо в паризькі джунглі. Величезна, запущена оселя віддалена 5 хвилин ходу від окраїн Парижа. У глибині подвіря стоять якісь поржавілі машини, перевернене корито та авто, що мабуть памятає ще рейди з Парижа до Сен Клю в 1896 р. Мабуть від тієї пори ніхто теж не малював, ані не білив стін облупленого вітром дому, який зпід лоба спозирає на гостя своїми вікнами без фіранок, прижмуривши їх хмарно пощербленим дахом. Двері відчинені наостіж, у гостинній кімнаті не застанете нікого, лиш якогось старця, що встромив ніс у каламарі і книги. Старець навіть не думає питати за чим ви прийшли, хочби ви сиділи мовчки навіть годину. Ввесь час скрипить перо, що виводить сухі цифри й монотонно бренять голодні мухи.

Зате у другій кімнаті кипить праця. Там сидить за бюрком інжинір із сивою гривою, сивими вусами та бородою, живий і швидкий наче молодець. Це б. посол Ж. Арше. Він перерізує карту Европи, закладає нові основи всесвітнього ладу та веде щоденне листування з продуцентами чи пак плянтаторами сочевиці на полях горішньої Льоари, де він має свої фарми.

Виблескуючи втішено окулярами, він саджає привітно гостя на кріслі під малою гарматкою. Ця гарматка сержанта Арше віддала цінні послуги. Взагалі важко вичислити всі його цінні винаходи. Є там повітряний електричний трамвай, казочно скорий і дешевий, якийсь вагончик із пропелером... Одначе винахідник не займається ним, його цікавить тільки творення европейської федерації, спертої на новій економічній системі.

— Ви думаєте, що я зійшов з глуздів? — каже він. — Виключене. В історії світу лиш один чоловік був більш безглуздий, як я: старий Ной, який сто літ будував свій ковчег. Яким дурнем був би вийшов Ной, якби була не трапилася потопа!... Славу Ноєві не приніс його ковчег, лиш потопа. Сучасні життеві умовини так складаються, що я теж скоро випливу.

Та покищо на все треба грошей, а Арше, „пускає" власні гроші.

— От, бачите — каже він кидаючи на стіл щось гейби 10-франкову монету. — Це „европа". Мої гроші не гірші від ваших. Вони забезпечені запасом сочевиці на моїх 17 фармах. Ось вам банкнот „½ европи". Будь ласка візьміть собі на памятку.

І справді на однім боці ніклевої монети нарисована Европа. Зеленкуватий банкнот виглядає багато скромніший. Просто своїм підписом Арше запевнює, що папірець серії Ц ч. 51750 варта „2 кг. хліба, 200 грамів мяса, 30 центграмів золота, 100 грамів міди, 2 кг. сталі, 50 центилітрів 10-процентового вина, або 30 хвилин праці".

Кажуть, що буцімто в департаменті горішньої Льоари ці гроші приймають радше як франки. В Парижі можна було платити свого часу „бонами Арша" в ресторані Собатіє на Монмартрі. Одначе той ресторан виступив з европейської федерації, коли Арше провалився при виборах до міської ради IX. округи. Рух „федералістів" має наслідників у Мароку, Югославії, Болгарії, Канаді, де теж друкують власні гроші. На засадах Арше створено у Франції кілька кооператив, що нараховують до 1000 членів.

Винахідник обережно виймає із портфелю канадійський „бон Арше" і дає гостеві брошурку:

— Тут поміщена моя розмова з директором відділу французького банку Гравером. Прочитайте! Побачите, як він перелякався.

Найцікавіше в цій розмові було те, що вона справді відбулася.

Ж. Арше багато говорить про свої завдання. Посольський мандат в окрузі гор. Льоари він відступив своєму наслідникові та учневі Філібертові Бессонові.

— Ми разом опрацювали плян „Европи", одначе він трохи тее...

Усміхаючись сумно, Ж. Арше стукає пальцем по чолі.

— Божевільний?

— Щось у цім роді.

КОНКУРЕНТ.

Той „божевільний" конкурент і наслідник зібрав при виборах 1932 р. 8.500 голосів. Філіберта Боссона обвинувачували у крадежі 1700 франків, заочно його засудили на вязницю. Ця історія доволі таємнича. Імовірно Бессон у своїй легковірности дав себе „натягнути". Він скривався кілька місяців у стиртах сочевиці та користувався загальним співчуттям селян. Карикатури з того часу змальовували його як ангела з ореолом, якого гонили по небі чорні тучі. Обманюючи жандармів, він вилазив зі стирт одягав величезні автомобільні окуляри, гнав на мотоциклі до Парижа, де на терасі „Кафе де ля пе" давав інтервю журналістам.

З вигляду бліди і худий нагадував поета або музиканта з 80. років. Він збирав довкола себе юрбу на вулицях Монпарнасу і там сам „вимінаючи акул-посередників" продавав прохожим свої фільософічні твори. (У нас у Львові можна стрінути при ріжних нагодах т. зв. брата Лаврентія з довгою стрипіхатою бородою і довжезним деревляним хрестом, що теж продає свої твори). Тепер Бессон кудись щез. У селянських хатах горішньої Льоари зберігають світлини б. посла „лицаря сочевиці". Коли Бессон віддав себе в руки влади, селяни малощо не виломили воріт вязниці.

У своїй півторагодинній промові, виголошеній із трибуни бурбонської палати 7. VI. 1932 подав він програму рятунку сочевичних піль в околиці Льоари та організації Европи. Промову закінчив він словами:

— Людство вирятує двох людей: Арше й Бессон! (В перекладі це значить: „Б[illegible] і лучник").

„СПАСИТЕЛЬ ФРАНЦІЇ".

Завдання Фердинанда Льопа куди скромніші: він хоче рятувати Францію.

Бодай так він представив себе в телеграмі, що він її вислав до Юрія V. підчас побуту англійської королівської пари в Парижі.

Коли Монпарнасом проходить малий білявець в окулярах, широкім капелюсі та фляне-левою стяжкою замість ковнірця, зза столиків кавярень підіймаються сотні рук угору й лунають оклики: „льоп, льоп-льоп! Це партійний привіт. Вождь не чує насмішок та кпин. З королівською гідністю відповідає він на поклони. За ним біжать вуличники, що торгують листівками за 1 фр.

Фердинанд Льоп ходить до кавярні на вечірню стрічу з противником, якого партію називають „антильоп". Такі сходини, в яких всі дивляться зі сміху та кплять собі в живі очі з пророка, можливі тільки на Монпарнасі, або в латинській дільниці. Пророка це зовсім не бентежить і він раз-у-раз подає Франції свої лікувальні руки.

Десять літ тому він був звичайним парламентарним журналістом. Надихавшися атмосфери бурбонської палати, він написав кілька книжок. Хтось із товаришів зажартував: „Прийде час, що ціла Франція зверне на вас очі". Фердинанд Льоп повірив. Він покинув карієру журналіста і пішов проповідувати в кавярні. При перших виборах до парляменту, латинська дільниця виставила його кандидатуру. Коли Фердинанд Льоп зібрав аж... 700 голосів, він справді повірив у своє післанництво.

За кожним разом, коли настане криза уряду, Льоп невідклично дижурує при воротах бурбонської палати. Він жде тієї хвилини, коли президент республики доручить йому створити новий уряд.

— Льоп, Льоп! Де Льоп? — кричать захриплі журналісти. — Президент Лебрен кличе Льопа телефонічно до Елісейської палати...

З таємничою усмішкою Льоп сідає до таксівки і їде на вулицю Фобур Сент Ондра. Там починає лайку й авантуру зі сторожею, яка не пускає його в палату. О! Він це зовсім добре знає, що сторожа є на послугах ворожої йому партії „антильопів". Із поліційного комісаріяту, куди вкінці він попадає, домів вертається вже пішки. Повстання не береться викликувати, бо він строгий конституціоналіст.

У 2-гій годині вночі будить його котячий пересік, музика і пяний галас на вулиці. Льоп виходить на балькон, завинувшися передтим в простирало, як старинні римські патриції в тогу та святочно запевнює, що хоч Францією керують темні сили, він її вирятує.

Перед кількома днями вийшло перше число часопису, який називається „Етап Льопа (значить останній етап перед приходом до влади) — по французьки „Ескальоп").

В тому часописку він помістив своє письмо до Далядіе зі заявою, що він готов узяти владу в свої руки, залишаючи Далядіе теку міністра національної оборони. Якщо Далядіе прийме цю пропозицію, Льоп запевнював його перехід до історії. Ясно, що відповіди на свою оферту Льоп не дістав і він далі веде свою „муравлину" працю.

Один одинокий раз він збентежився і „спорішився", коли хтось на сходинах у латинській дільниці, для жарту істерично став вигукувати:

— Ви не Льоп! Правдивого Льопа схопили большевики!

Після того Льоп цілу годину доказував розсміяній авдиторії, що він правдивий Льоп, що іншого Льопа у Франції нема й не буде.

Ось такі диваки на світі плентаються, які були би може навіть і корисними людьми, якби не заразилися були нещасливо бацилем, таким тепер модним, що йому на ім'я: політика.

—o—

ПРОБА ТВЕРЕЗОСТИ НОВОЖЕНЦІВ.

Доволі оригінальне доручення видала тепер цивільна влада стейту Тексас у Злучених Державах. Тому, що при розводових скаргах подруги подавали дуже часто як причину те, що вони не знали що роблять і що з ними діялося, бо підчас шлюбу були пяні, цивільна влада рішила тепер у новоженців безпосередньо перед шлюбом переводити пробу тверезости. Якщо хоч один із членів „комісії тверезости" завізує урядовцеві, який дає шлюб, що котресь із новоженців нетверезе, шлюб відкладають до чергового дня.

Цей плян, це перший цього роду у світі, хоч треба признати, що зовсім оправданий.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ЩО ТАКЕ ГЕКСАМЕТЕР?

Одного дня прийшла до Гетого ваймарська поетка Амалія фон Імгоф. Вона принесла Гетому свій епічний твір, який поет відчитав дуже пильно.

— Моя дитино, вірші знамениті — скрикнув Гете захоплений по прочитанні. — Хто тебе вчив писати таким знаменитим гекзаметром?

Ці слова сильно збентежили молоду поетку, яка по хвилинній мовчанці відповіла Гетому, що вона не знає, що таке „гекзаметер".

Гете, який був дуже щирою людиною, оповів про цю подію багатьом своїм знайомим і додав таке:

— І подумайте, що я за кілька літ написав ледви кілька добрих віршів у гекзаметрі. Ця мала, яка не знає навіть що це таке гекзаметер, написала без помилки в цьому ритмі цілий твір!

Генляйн не вдоволяється пропозиціями

чехословацького уряду.

Генляйн відбув розмови з Гваткіном і з Рансіменом, але до ніякого позитивного висліду вони не дійшли. Генляйн твердить, що уряд пропонує за мало в порівнанні з карльсбадськими постулятами судетської партії, але від дальших переговорів не відмовляється.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ ГЕНЛЯЙНА.

У пресі появилася вістка, що зміст пропозицій, які тепер предложено Генляйнові, є ось такий:

1) Цілу країну поділять на 23 автономні кантони.

2) Судетсько-німецький промисл дістане фінансову підмогу.

3) Всі меншини дістануть великі мовні привілеї.

4) 30—33% вільних урядничих становищ діставатимуть німці, доки не осягнуть 23% адміністраційного апарату.

5) Зі Судетів відкличуть чеську поліцію, привертаючи її до стану зперед 2-х років.

ПЕРЕД НІРНБЕРСЬКИМ КОНГРЕСОМ.

У Празі сподіються, що на найближчому конгресі нац.-соціялістичної партії у Нірнбергу порушать судетську справу; може дійде там навіть до важних постанов.

РАНСІМЕН — АВТОРОМ НОВОГО ПЛЯНУ ЧЕСЬКО-НІМЕЦЬКОГО ПОРОЗУМІННЯ.

„Дейлі Експрес" твердить, що автором нового плану, який має стати базою переговорів між урядом і Генляйном, є лорд Рансімен. Цей останній піддав урядові основні точки того проекту, що передбачує поділ Чехословаччини на 23 самоуправні кантони. Минулого тижня Астон Гваткін привіз цей план з Лондону, на основі розмов з лордом Галіфаксом. У Лондоні сподіються, що Генляйн відповість на цей проект до 48-ох годин.

ГЕНЛЯЙН НЕ БУВ У БЕНЕША

Празькі офіційні кола заперечують поголоску немов би през. Бенеш приняв Генляйна.

ДИПЛЬОМАТИЧНА АКТИВНІСТЬ У ЛЬОНДОНІ.

Чехословацький посол у Льондоні Масарик відвідав міністерство закордонних справ і поінформував сера Вансітарта про розвиток подій у Празі.

Льорд Галіфакс приняв по черзі дипльоматичних представників Америки, Франції, Еспанії та СССР. Ці розмови мабуть вяжуться з недавнім засіданням британського уряду.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКА ПРИКОРДОННА СТОРОЖА ОБСТРІЛЯЛА НІМЕЦЬКУ.

Німецьке Інформаційне Бюро подає зі саксонської місцевости Ельзен, що чеські граничні сторожі обстріляли німецького митного сторожа Гелаха.

СИНДИКАТ ЧЕХОСЛОВАЦЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ ВЗИВАЄ ПРЕСУ ДО ПОМІРКУВАННЯ.

Президія чехословацького синдикату журналістів візвала всіх чеських журналістів писати про міжнародні справи поміркованно і не оголошувати вісток, які можнаб ужити тенденційно проти Чехословаччини.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ПРОТЕСТ У ПРАЗІ.

Як подає агенція Стефані, італійський посол у Празі зложив протест проти передової статті у жидівському щоденнику „Прагер Міттаг", якої автор зневажив італійський нарід.

ІТАЛІЙСЬКА ВОЄННА ФЛЬОТА В ПОГОТІВЛІ.

Італійська адміраліція рішила недавно вислати два кружляки в подорож довкруги світу — тепер відкликала цей приказ. Цей крок пояснюють загальним напруженням в Европі.

По широкому світі.

Голяндська королева виголосила через радіо промову з нагоди 40. роковин панування.

Німецька військова фльота почала маневри на Північному Морі.

Губернатор бельгійського національного банку заперечив поголоску, немов би уряд хотів оперти бельгійську валюту на британській.

У мексиканському місті Монтерей комуністи проголосили генеральний страйк.

Італійський міністр закорд. справ Чіяно відбув важну нараду з американським амбасадором.

Німецька влада розвязала християнський союз студентів та студенток.

Альбанія святкує 10. роковини реставрації монархії.

Єгипетський уряд вислав курінь війська на палестинський кордон.

—o—

КАРД. ІННІЦЕР УСТУПАЄ?

У пресі появилася поголоска, що кард. Інніцер звернувся до папи з проханням, звільнити його зі становища віденського архиепископа; папа мабуть прийме його димісію.

—o—

ПОЛЬСЬКО-АРГЕНТИНСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР.

Польський посол у Буенос Айрес підписав у середу з аргентинським міністром закордонних справ торговельний договір, який має клявзулю найбільших привілеїв. Переговори над цим договором тривали 2 місяці.

—o—

МАСОВІ РОЗСТРІЛИ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ АДМІРАЛІВ.

„Таймс" довідується з Риги, що ГПУ розстріляло всіх визначніших большевицьких адміралів: Орлова, Севкова, Модрі, Іванкова, Вікторова, Миклевича, Кожанова, Кіречка, Діхнєва, Кадецького, Зерве і Бетсона.

—o—

БРИТИЙСКИЙ МІНІСТР ВІЙНИ ЗВИДИТЬ ШИРОКИЙ ФІНЛЯНДСЬКО-СОВІТСЬКИЙ КОРДОН?

У гельзінгфорській пресі появилася поголоска, що небавом приїде до Фінляндії мін. Гор Беліша, щоби звидіти цілий східний фінляндський кордон, від Фінського заливу до Ледового Океану.

НОВИНКИ.

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорущини 5, поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол. матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81 1186 —100

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом лікаря та інж. хемії, Львів, Коперника 42. А., тел. 272-18. Початок викладів 10. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові курси лічничого масажу тіла і руханки. 1675, —10

— **Новий портрет Митрополита Шептицького.** Як довідуємося, артист-маляр Михайло Мороз, що перебуває як гість у кедриновій палаті Митрополита Андрея в Підлютому, намалював портрет Ексц. Митрополита.

— **Осторога.** Від кількох днів вештається по підльвівських селах та по українських установах у Львові чоловічок низького росту, що подає себе за солтиса громад Повітно і Залуква коло Галича й оповідає, що ті села залила вода, наслідком чого 160 родин залишилося без даху над головою. Він обіцяє доставити хлопцю та дівчат з тих пошкодованих родин до якихнебудь робіт і бере на замовлених робітників задатки, а як хто не замовляє робітників то приймає жертви в грошах і натурі. Покликується він на авторитет о. кан. Томовича, у якого нібито перебувають ті нещасні повеняни. Ясна річ, що все те неправда і треба перед тим чоловічком невідомого прізвища бути обережним.

— **Новий натиск на гр.-кат. церкву.** Недавно видав рим.-кат. епископ Фульман з Люблина приказ, щоб у гр.-кат. церкві св. Йосафата в Люблині (при вул. Зеленій 3) святкувати всі гр.-кат. свята разом з римо-католицькими і щоб торжественні Служби Божі відправляти в цій церкві згідно з новим стилем, себто в польські свята. Цей розпорядок прочитав гр.-кат. священник у церкві. Як відомо, гр.-кат. церква всюди святкує свята згідно зі старим стилем і таксамо святкують всі свята українці греко-католики всюди, де лише живуть, чи хвилево перебувають. Вони таксамо святкуватимуть і далі разом з усіми українцями без огляду на те, чи це подобається кому чи ні. До святкування разом із поляками ніхто нас не змусить. Заведений наказом згори новий стиль у православних на Холмщині давно взяв у лоб.

— **Засуд священника на 8 місяців вязниці.** Окружний суд у Золочеві засудив дня 22. серпня ц. р. о. Миколу Гулея, пароха Сервир та о. крилошанського заступника декана, за здогадне „українізування" метрик на 8 міс. арешту без припинення кари і на заплату 45 зол. судових коштів. Це вже друга кара за „українізацію" метрик.

— **Земельні роботи на Високім Замку.** Шутер з перебудованої вул. Личаківської і вул. Чарнецького перевозять на Високий Замок, де зміцнюють ним насип. До направи В. Замку мусіла приступити міська управа тому, що побудовані перед кількома роками бетонові дороги на вершок В. Замку почали усуватися. Крім того міська управа приступила до будови каналу, довгого 150 м., для відпливу води з домів, що заливала довколичні поля. Канал буде на днях скінчений.

— **Костели і „доми людове" в калуському повіті.** В калуському повіті будують нові костели у Пинках і Сівці Войнилівській. У Ляндекорой положили фундаменти під будову „людового дому", в Березниці скінчили будову „людового дому" і віддали до вжитку польським організаціям. У Голині Т. Ш. Л. приступило до будови „людового дому".

— **Комуніст підпалив приходство у Глібові к. Грималова.** В ночі з 27. на 28. серпня ц. р. в 1. год. вибухла на гр.-кат. приходстві у Глібові к. Грималова, пов. Скалат страшна пожежа. Згоріли до тла майже всі парохіяльні нововибудовані будинки, все звезене вже збіже і приготована паша. Шкода для о. пароха сягає понад 5 тисяч зол., для парохії коло 20 тисяч зол. Вогонь підложив місцевий комунар Михайло Черкас с. Миколи, якого безпосередньо по злочині догнала карающа рука Божої справедливости. Злочинець втікаючи з крісом, наладованим набоями „дум-дум" у руці замотався у кільчастий дріт на одному з перелазів, що спричинило випріл з кріса і смертельне зранення злочинця. По двох годинах злочинець, пошарпаний у кількох місцях на тілі, вючись серед пекольних мук скінчив життя. Слідство покищо не скінчене. Стверджено, що злочинець був висланником районової комуністичної ячейки і мав підпалити приходство та вбити місцевого священника, який — на щастя — саме в критичному часі виїхав на відпуст до Тернополя.

— **Львівська хроніка.** Зі стриху при вул. Крайківській ч. 20 невідомі злодії вкрали білля на шкоду А. Штавбера вартости 1.000 зол. — До помешкання Марії Ванди Ляндавової при вул. Янка ч. 8 дісталися злодії крізь відчинене вікно і вкрали їй біжутерію та золоту щоку вартости 900 зол. — При вул. Полтвяній Т. Вайн пробив ножем Кіса Шаха. — Власник ресторану при вул. Янівській Роман Шипор повідомив поліцію, що брати М. і Ст. Матіящуки не заплатили рахунку 22 зол. і втікли.

— **Краєва хроніка.** Яніна Федечко лишила свого 4-літнього сина на подвірю поліційного комісаріяту в Стрию та втікла. — 35-літній Андрій Фелющак обікрав мешканців віллі „Малошляпка" у Трускавці на 1.000 золотих.

— **Помер хлопчина на скаженину.** У Свистільниках, пов. Рогатин помер 26. серпня ц. р. 14-літній хлопчина Михайло Кривоніс. Лікар з Липиці Долішньої д-р Добротвір ствердив, що хлопчина помер на скаженину. Перед смертю хлопчина покусав свого батька і тому ним занімався лікар. Скаженого пса, що покусав хлопчину, вбили.

— **Жахливе вбивство під Жовквою.** Опівночі з вівторка на середу 31. серпня ц. р. селянин Михайло Козакевич з Липини, пов. Жовква, вивів свою жінку Катерину до городу і вбив її сокирою. Тіло вбитої знайшли рано в городі. Вбивник скривається в довколичних лісах. За ним шукає поліція. Страшного вбивства допустився Козакевич на тлі подружого непорозуміння.

— **Криївки бандитів під Варшавою.** У звязку з погонею за вбивником поліцая Едварда Хростовського з Варшави поліція викрила криївки бандитів у селах: Пенькі Єзерске, Юліянів і Наталін, гроєцького повіту. Ватаги злодіїв і бандитів зі згаданих сіл обкрадали і грабували літників, купців і землевласників. Ватаги бандитів поділили поміж себе терен і не лізли собі взаїмно в дорогу. Крадені і пограбовані річи перепродував у Варшаві М. Соколовський. Він теж посередничив між злодіями, субсидіював їх „виправи" і вказував різні роботи. Поліція арештувала 12 злодіїв і грабіжників та зліквідувала три злодійські криївки.

— **Перед низкою сенсаційних процесів.** Перед окружним судом у Варшаві відбудеться низка процесів за зловживання. Перший процес за хабарництво починається вже 5. ц. м. за зловживання в міському бюрі освітнього виділу. При контролі квітів за доставу чугля і де-

рева варшавським школам виявилося, що референт освітнього виділу Станислав Надольський присвоїв собі за 6 років коло 50 вагонів палива. Надольський допустився зловживань з другим урядовцем Стефаном Відельським. Знавці стверділи, що оба дефравданти заподіяли шкоду на суму 112.000 зол. До процесу покликали 120 свідків.

— **120-ох комуністів стане перед судом** у Варшаві; слідство проти них тривало 3 роки. Вони займуть цілу найбільшу салю варшавського окружного суду, де є 100 місць для публики і 30 для підсудних.

— **Відкриття історичних памяток у Києві.** Совітська археольогічна комісія доконала цікавого відкриття в центрі міста. Археольогічна комісія віднайшла рештки старинного Києва з XII. в. біля вибудованої в останньому часі т. зв. палати уряду Совітської України, збудованої на місце монастиря св. Михайла. У глибині трьох метрів комісія відкрила останки домів київських ремісників з XII. в. У руїнах комісія віднайшла 14 скриньок з фарбами, що зберіглися дуже добре. Крім того віднайшли горшик з харчами тому, що велика піч зберіглася не знищена. Знайшли теж велику кількість мідяних хрестів та інших предметів культу з XII. в., що їх виробляли київські ремісники.

— **Обтяжені дідичними недугами не можуть женитися в Данцігу.** За Німеччиною пішов сенат м. Данцігу і видав розпорядок про охорону здоровля при заключуванні нових подруж. Розпорядок передбачує, що з огляду на вимоги фізично-біольогічної гігієни не можуть заключувати подруж молодята, які нездужають на заразливі недуги, умові і дідичні недуги, обезвласновільнені та особи, які хвилево находяться під курателею. Покищо відповідних свідоцтв здоровля влада буде вимагати лише у випадках, в яких підозріває, що молодята нездужають на згадані недуги. На випадок відмови видання свідоцтва здоровля можна відкликатися до суду, де створено спеціяльний відділ. Від опінії цього суду можна внести апеляцію. Згаданий розпорядок сенату м. Данціга торкається лише громадян вільного м. Данцігу.

— **Камінь під будову палати міністерства італійської Африки.** В середу 31. серпня ц. р. Мусоліні положив перший камінь під величаву палату міністерства італійської Африки в Римі. Палату збудують в модерному стилі. Вона матиме 1.130 кімнат і 20 рецепційних сальонів.

— **Хмари диму з пожежі совітських лісів над Стокгольмом.** З ріжних місцевостей в північній Швеції надходять вістки, що східний вітер жене густі хмари диму, що зближаються вже до Стокгольму й острова Ґотланд. Шведські летуни, які вернулися з СССР оповідають, що хмари диму походять з пожежі велитенських просторів лісів у СССР. Летуни заявили, що на висоті 3.000 метрів летіли у хмарах диму.

— **Совітські громадяни не хочуть вертатися до СССР.** В Манджуко перебуває 7.600 совітських громадян. Тепер вони зріклися совітського громадянства, бо не хочуть вертатися до СССР. Усі б. совітські громадяни роблять заходи, щоб дістати громадянство Манджу-ко.

— **Страшний тайфун над Японією в роковини найбільшого землетрусу.** Над столицею Японії Токіо перейшов у середу 31. серпня ц. р. в год. 3-ій вранці сильний тайфун, що надтягнув від острова Гачі-Йошіма на Тихому Океані. Одночасно з тайфуном упав зливний дощ. На передмістю Токіо Оморі 100 домів стоїть під водою. Тайфун і зливний дощ ушкодили електрівні в Токіо та Йокогамі й оба міста потапають в темряві. В м. Капеїдо недалеко Токіо 200 домів під водою. Матеріяльні втрати велитенські. Підкреслюють, що сильний тайфун навістив Японію саме в роковини страшного землетрусу, що 31. серпня 1923 р. знищив Токіо та Йокогаму. Згідно з дотеперішніми вістками білянс знищення в Японії від тайфуну такий: три особи вбиті, 9 ранених, 30 тисяч домів в околиці Токіо залила вода, 15 домів знищених, 750 родин без даху над головою, три мости зірвані і пять фабричних комінів знищених. Матеріяльні шкоди дуже великі. Тисячі працівників гохійських бюр не могли дістатися до праці, бо залізнича комунікація перервана. В порті Йокогама тайфун ушкодив багато кораблів і човнів.

— **Трамвай впав до ріки.** В м. Кіба в Японії впав трамвай до ріки. Підчас катастрофи згинуло двох пасажирів, 8-ох є ранених. Моторовий і кондуктор вирятувалися з катастрофи.

— **Ліндберґ покинув СССР.** У середу 31. серпня ц. р. полк. Ліндберґ з дружиною прилетів в год. 15.25 до Клюж у Семигороді, якого привитали представники влади і румунського летунства. Полк. Ліндберґ прибув з Москви на Одесу, де перебував в останньому часі на запрошини совітського уряду. З Клюж полк. Ліндберґ відлетить до Парижа.

— **Невесела статистика смертних випадків.** У самоходових катастрофах згинуло в Канаді в 1937 р. — 1626 осіб, у 1936 р. — 1316 осіб, у 1935 р. лише 1224 особи. Самогубств було в 1937 р. — 976, вбивств 138, потонуло 874 особи, в копальнях згинуло 251, в летунських випадках 29 осіб.

— **60.000 прочан у Люрд.** З цілої Франції прибуло до Люрд, до славної на ввесь світ з чудес місцевости, коло 60 тисяч прочан, здорових і недужих з цілої Франції.

— **Повінь у Чехословаччині.** Зливні дощі з бурями, що перейшли в останніх днях над Чехословаччиною, спричинили повінь в кількох місцевостях. У Пардубицях стан води на Ельбі піднісся на 2.60 м., у Градец Кральове стан води в Ельбі вищий на 4.40 м. від нормального. В Кергартіце перерване получення з Усті над Ельбою. Мешканці з партерових помешкань мусіли втікати на вищі поверхи, бо в партерових помешканнях вода сягає до висоти 1.30 м. Під місцевістю Маровіце недалеко Ліберця в малому потоці вода піднеслася на три метри.

— **Відкрили нові катакомби в Римі.** Під Віа Лятіно відкрили останки давних катакомб. Руїни катакомб хоч находяться поза межами Ґіта дель Ватікано, стають власністю Ватикану з хвилиною їх відкриття на основі латеранського договору.

— **Страшна смерть 66-ох робітників.** У північно-східній Кореї недалеко місцевости Кайнеї обсунулася земля і засипала робітничий барак, в якому згинуло 65-ох робітників. З бараку вдалося втекти ледви трьом робітникам.

— **Хмаролім знищив залізничий шлях.** Над Басарабією перейшли зливні дощі. Хмаролім знищив залізничий шлях Кишинів—Галац на просторі 10 км. Частина міста Калярасі під водою. Грім поразив смертельно в Калярасі три особи.

— **Вуж на залізниці.** На однім з перестанків підземної залізниці в Парижі знайшли у скриньці вужа бов конструктора, довжини 2 і пів метра.

— **Розладдя шлунка і кишок.** Спеціялісти недуг шлунка заявляють, що природну гірку воду **Францішка Йосифа** можна поручити як дуже успішний домашній засіб.

Допис и.

СТАНИСЛАВІВ.

Гостина театру „Промінь". Минулого тижня гостив у нашому місті український театр „Промінь" під дир. М. Комаровського, виставляючи історичну пєсу „Козачка" та історичну драму „Гетьман Павло Полуботок". В ансамблі театру находяться сили, що їх щойно требаб „шліфувати", бо в деяких таланту не бракує. Щодо пєс, то вони нічим особливим не відзначаються, і „Козачка" навіть вражає своєю плиткістю та нельогічностями. Може такою пєсою захоплюються село, та місто все таки має трохи більші вимоги. Провід театру повинен теж пригадувати над способами „упривілювання" гледачам побуту в театрі: бо „надзвичок" по „Козачці" у тому роді як танці й забави на сцені, не вже залюбить рев'ю і пародію. Коли театр іде з такими „машерами" на село, то він рішуче доброго діла не робить: село треба вчити, давати йому добрий приклад, не деморалізувати. Цих кілька теплих слів (як правдивих) висказуємо лише тому, що дороге нам театральне мистецтво.

З діяльности кооперативи „Основа". Вже давніше писали ми про діяльність одинокої в нашому місті краєвської кооперативної робітні „Основа" й тоді ми ворожили, що ця кооператива, при вмілому проводі, повинна добре розвинутися. Нині з приємністю можемо стверднти, що „Основа" чимраз краще розвивається, а кожним роком число її клієнтів збільшується. Це доказ, що громадянство, чи пак наші пані з роботи задоволені, що „Основа" вміє вже заступити „недоступні", здавалось би чужі робітні. Наші слова потверджує й те, що напр. в мин. році робітня виконала куди більше робіт, як в попередніх роках. При тому „Основа" не забуває і про школення нових працездатних сил, які зможуть опісля творити нові вартості праці. Це теж праця, що заслуговує на загальне признання. „Основа" думає теж і про доколичні села: доказом цього була ухвала Загальних Зборів взаангажувати постійну інструкторку, якої особливим завданням було би ведення курсів по селах. Праця „Основи" заслуговує, як бачимо, на найбільшу підтримку громадянства, тому тим вірнімо, що українське громадянство й надалі буде свої орудки полагоджувати в „Основі". **Б. Л.**

Нова станиця. Як довідуємося, (зазначуємо, що вістки ми докладно провірити не встигли), в нашому місті повстала нова торговельна станиця, а саме фабрика цукерків. Фабрика, що була передтим власністю відомого д-ра Лапса та ще раніше спілки: Кропівницький і Олесницький — має стати власністю д-ра А. Бойчука. Сподіваємося, що у фабриці знайде приміщення кілька молодих українських сил. Новому проводові фабрики бажаємо цілковитих успіхів на полі розвитку українського промислу. **Б. Л.**

ЛІЩИНА.

Окружне ювилейне свято з нагоди 950-ліття хрещення України в літовиському окрузі започаткували і підготовляє о. дек. Т. Хомком, парохом Літовиш, від бувшов в ані св. Спаса 18. серпня п. р. дуже величаво. Р горішньому своєму бігу плине наш срібноспинний Сан через мальовничу лісисту долину, де з правого боку на узгірю розсілося село Журавин, дочерна парохії Літовиш, а лівого боку під лісом розстелилася кількасотлітня моргова рівненька левада. Таке то місце природа немаче вирізьбила саме на це, щоби на ньому відбулося величаве подіє, яка перед 950 літами відбулася над рікою Дніпром. По дощевих днях небо в сам день св. Спаса розяснилося і від 10—11. години почали заплигати численні процесії вірних на чолі зі своїми духовними отцями в Лімної, Хашова, Михівця, Липи, Дністрика Головецького, Жукотина, Вовчого, Дністрика Дубового, Воберки, Дидьової, Смільника, Волосатого, Дверника, Хміля, Кривого, Поляни, Скородного та Чорної (вичислені лише матірні церкви, в яких містилися і процесії з дочірних церков) та уставалися досим шпаліром перед полевим вівтарем збудованим на згаданій левади. На той бік Сяну переходжено по збудованій виключно на цю ціль громадянами Журавина величавій кладці. Серед ліса ріжнобарвних хоругов та поверх десятитисячної громади вірних відслужена св. Службу Божу, яку целебрував о. дек. Туринський при співслужені о. Трицецького і о. Гнатишина. Дяконували о. Козак та о. Олійник. Співали спільно церковні хори з Літовиш, Лімної, Михівця і Чорної. Зрелеговими впорядниками були о. Коліда і о. Волошинович. Решта присутніх отців, а саме о. дек. Попіль, о. Конєчний-Ґаєвський, о. Сороківський, о. Ковальчик, о. Весений, о. Лозинський, о. Кобат, о. Дримала, о. Шлярчинський і о. Бозон сповідали вірних в тіні пахучих ємерек. По Службі Божій і уділенні численним вірним св. Причастія уставилися процесії і вірні від берегами Сяну, де на зазначеній тратві найстарший віком о. Конєчний-Ґаєвський при асисті всього присутнього духовенства в числі 18 довершив чину водосвяття та посвячення взнелейного хреста. В часі водосвяття о. Волошинович виголосив проповідь, в якій грімким голосом виказав, що так, як колись Дніпро, понесе тепер срібноспинний наш Сян на своїх хвилях вістку, що український нарід є Христовий, що своєї Христової віри і грецького обряду не то що не зміняє, але й життя готов за неї віддати. Опісля почесна сторожа з національних одностроїв зложила посвячений хрест на тратву та перепливалася на другий бік Сяну, звідки в супроводі всіх процесій та між дітворою, що сипала квіти, понесла його перед церкву, де вкопано хрест. Тут виголосив о. Коліда відповідну до хвилини духовну науку, а після відспівання пісні „Кресту Твоєму" з поклонами, місцевий парох о. дек. Хомко висказав свою велику радість з приводу такого величавого свята та сердечними словами подякував духовенству і вірним за участь і труд. З піснею „Боже вислухай благання" процесії пропадися, склоняючи по три рази прапори і в радісному захопленні розходилися до своїх парохій.

Учасник.

КОЛОМИЩИНА.

Панахида за душу бл. п. Вождя УГА ген. Миропя Тарнавського в Балинцях. Дня 19. серпня п. р. у свято Преображення Господнього відбулася заходом б. вояків У. С. С. та У. Г. А. в Балинцях в порозумінні з місцевим парохом о. Миколою Миндюком — панахида за душу бл. п. Вождя У. Г. А. ген. Миропя Тарнавського. В місцевій церкві виставлено перед тетраподом велику мотилу, прибрашену довкруги зеленню і віницями сплетеними з колосся збіжжя та соняшника. Гарно витесаний високий березовий хрест прибрано вінцем з калини. В горі хреста повішено національний герб — у долині портрет Покійного. Зверха могили посаджено квіти — братки та троянди. В головах біля хреста положено шаблю і кріс. Над портретом звисав національний прапор перевязаний чорною крепою. Відправу назначено на год. 3. попол. Вістка про це немаче зелектризувала всі три села парохії Балинці, а це: Балинці, Бучачки та Трофанівку. Вже сім годин перед богослуженням почали сходитися мешканці всіх трьох сіл, щоб скоріше знайти в церкві місце. Вуйи старенькі чоловіки і жінки, молодші і багато молоді, хлопці і дівчата. Для увічнення памяти покійного запрошено трьох священників із сусідніх сіл, з яких прибув лише сьомий весельки в ранзі полковника о. Волинський. Своїм виглядом та рухами звертав на себе увагу як старий вояк. Двох інших священників, а саме парох села Назірна о. Карпінський та молодий адміністратор Кулачковець о. Турин не прибули, хоч день передтим заявили, що приїдуть дуже радо. Ося вічна недоля

дана відсутність двох молодих священників робила на присутніх немилe враження тимбільше, що проголошено, що вони прибудуть. В год. 8.30 оба священники, а саме місц. парох о. М. Мандзюк та парох Зібранівки о. Волинський станули до відправи парастаса і панахид. По обох боках могили уставилася почесна чета — вложена з бувших вояків УГА та УСС. Решта учасників видовільних змагань уставилася чвірками за священниками. Молодь — хлопці та дівчата творили шпалір. Могилу, згідно з місцевим звичаєм, прибрано скатертю — на якій уставлено три гарні количі, миску звареної солодженої пшениці і солетеєну в трое воскову свічку (трійник). Засвічено в церкві всі свічки. Серед тиші прогомоніла пісня „Святий Боже...“ Неодному полилися по лиці сльози... По відправі парастаса і панахид — знайшов на проповідницю військовий капелян о. Волинський та виголосив високопатріотичну проповідь про життя та заслуги Головного Вождя бл. п. ген. Мирона Тарнавського. Своїми словами зворушив він серця всіх, вказуючи на велику ідейність покійного Вождя. Всі — немовби приковані до землі серед гробової тиші вдивлялися в портрет Генерала, молячись і обіцюючи і собі йти слідами Покійного Генерала. По проповіді та відспіванні молитов — довго-довго стояли всі відмовляючи тихцем молитву... З цієї нагоди зложено добровільно кошу 20 зол. на Українських Інвалідів.

Учасник.

ЗОЛОЧІВЩИНА.

Положинів величаво святкує 950-ліття хрещення Руси-України. В нагоди світлої події оживають давніть найбільше занедбані й найдалі віддалені від міст наші села, як ось село Положинів пов. Золочів. Довідавши „забуте“ Богом і людьми село завдяки жертвенности місцевого пароха і частини свідомішої молоді пробуджується в пробоєнні. Перед кількома місяцями повстає чит. „Просвіта і вже по короткій праці на поклик українського греко-катол. Єпископату відзначували 21.серпня п. р. 950-ліття хрещення Руси-України, щоб цю велику й радісну подію гідно звеличати, щоб нею заохотити населення цілого села до праці. Свято хрещення Руси-України було ще тим величавіше, що це взагалі перше свято в Положинові. Тому й не дивно, що на академію, що відбулася під вільним небом, зібралися не тільки місцеві люди, але й гості зі сусідніх сіл. Точно в год. 15.30 при звуках дутої соколівської орхестри вимаршовує молодь місцевого села на площу і уставляється на зразок букв „Х“ і „Р“, що получені разом. Побіч стає орхестра. Так уставлена молодь, хор й орхестра творили одну орнаментальну цілість. Грімке „помір“ і орхестра відграла „Боже Великий, Єдиний“ започатковуючи свято. З черги Сергій Климюк, уч. VIII. кл. М. Семінарії у Львові виголосив промову в якій змальовав значіння хрещення Руси-України для української держави й українського народу та взивав до боротьби з комунізмом. На дальшу програму складатися деклямації (одна збірна деклямація дівчат) та хорові продукції. З деклямацій найкраще виконала У. Кравченко „При шелесті стягів і лент“ (перероблена на збірну деклямацію дівчат). Декл. Позняк, Байчак, Коцюк. З хорових точок треба звернути увагу на пісню про Почаївську Матір Божу „Ой зійшла зоря“, що відспівав хор зі села Положинова. Правдивою принадою академії були національні танки молоді зі села Гумниськ. Добре виконані танки „Запорожець“, „Козачок“, „Чумак“ і „Аркан“ викликали велике захоплення. Зі свого завдання зовсім добре виявилася молодь села Гумниськ, що під проводом студ. п. Мирона Матвіїва тратує над собою. На закінчення величавого свята відбулася вистава п. н. „Правдиве багатство“ Ю. Шкрумеляка та „Побережники“ Івана Федорака. Комітет свята в імені всіх присутніх заслав привітну телеграму до Високопреосвященного Митрополита Кир Андрея висловлюючи з нагоди свята хрещення Руси-України свою вірність і підданість.

В. Б.

Спорт.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ (СТРИЙ).

Україна має нагоду зрегабілітуватися перед своєю публікою за зовсім непотрібну програну в Рівному. Погонь не є таким слабим противником, щоб його можна було легко перемогти. Найкращим доказом була й минулонедільна висока перемога над Сяном. Усеж таки сподіємося, що Україна заграє в найбільшому амбіції та повторить свій успіх із весняної руниди, в якій перемогла Погонь у Стрию (перший раз від 11 літ). Як довідуємося дружина чорно-червоних вступить у зміненому, до деякої міри ревеляційному складі, який імовірно буде сильним скріпленням дружини.

Ця стріча відбудеться на гриші Чорних у год. 11. передполуднем. У год. 9. стрінуться **Степ — Стшелец (Перемишляни)** за мистецтво Б-класи.

СЯН — ЧОРНІ.

Стріча цих обох дружин заповідається вельми цікаво, як змагання Україна — Погонь. Сян, який має досі самі виїзди і при тому найтяжчі мєтчі напевне буде намагатися вирвати бодай один пункт. При цій нагоді годиться відмітити, що при високій минулонедільній програмі, Сян стратив тільки двоє воріт із комбінації, двоє воріт вкопав з карних і 4 воріт із вільних копів. Це до деякої міри оправдує таку високу програву. Чорні заповідають відмолоджений склад, одначе знаємо з досвіду, що такий відмолоджений склад грає іноді краще від рутинованого.

Ця стріча відбудеться в год. 4.30 пополудні на гриші Чорних.

ЗОРЯ (ЛЬВІВ) — СКАЛА (СТРИЙ).

Відплатні змагання обох дружин відбудуться в неділю 4. п. м. у Стрию на площі ПВ і БФ (біля парку Йордана) в год. 4. пополудні.

Скала виступить до цих змагань без контузіованого Держка в такому складі: Малецький II, Салдан, Єлиз; Котурбач, Матушевський, Снігурє; Маленький I, Новак, Гарасимів, Заплатинський, Павлічка. Зоря виступить у дещо зміненому складі, який вийде їй на користь. Зоря виїжджає зі сильною постановою зрегабілітувати себе за минулонедільну програну.

Стрийська публіка матиме рідку нагоду побачити стрічу двох українських дружин, при тому новичка львівської Б-класи, симпатичну дружину Зорі. На ці змагання повинна стрийська публіка (та з довколишніх сіл) завітати якнайчисленніше та піддержати морально й фінансово свою дружину. Стрий має старі спортові традиції й тому справді дивно, що стрийська публіка виявляє так мало зацікавлення своїм одиноким клюбом, одним із найстарших у Галичині.

*

Б-класу Підкарпатської підокруги поділили цього року на 2 групи. До I. групи (дрогобицької) зачислили: Ватру (Дрогобич), Стшелец-Польмін (Дрогобич), Бялі (Борислав), Сокул (Борислав) і Гвяздзя (Східниця). До II. групи зачислили: Скалу (Стрий), Стрийянку і Гредлів (Сколе). Решта II. групи такі: 11. 9. Гредлів — Скала, 18. 9. Стрийянка — Гредлів, 16. X. Скала — Стрийянка.

НАКОЛЕСНИЦЬКИЙ БІГ ЗА ЧАШУ „ДІЛА“ ВІДЛОЖЕНИЙ.

Із зовсім формальних причин біг за чашу „Діла“ на трасі *Львів—Пісочна—Лі́нія*, який мав відбутися цієї неділі, переложили організатори на 18. п. м. На той день переложили теж біг за чашу Стефановича.

СТЕПАНЯК СТАРТУЄ У БИДГОЩІ.

Мистець Львова Степаняк із України виїхав до Бидгощі, де візьме участь у наколесницькому біжі до німецького кордону (приблизно 200 км.).

РУСЬ — МШЕ.

В неділю 4. п. м. почнеться ужгородська Русь мистецькі змагання в Закарпатській дивізії.

МАДЯРСЬКА ЛІГА.

ФТІІ — Цуґьой 6:1 (3:0), Гуняріа — Бочкай 4:1 (1:0), (1:0), Кішпешт — Фебуе 3:3 (2:2), Сегед — Будафок 1:1 (1:0), Немзеті — Шальготарія 8:1 (4:1), Уйпешт — Сіркетакесі 4:2 (4:1). МАБ — Електромош 1:0 (0:0).

КОМУНІКАТ.

Програма IV. Сокільських Крайових Спортових Змагань у Львові, що відбудуться 9, 10 і 11 вересня 1938.

I. ВІДБИВАНКА:

У відбиванкових першостях беруть участь тільки першуни Округ, побратими і посестри, крім них минулорічні першуни: побратими зі Самбора і посестри Сокола III. зі Львова. Дружини мусять бути готові до змагань у пятницю, 9. вересня в год. 9.30 на площі Сокола-Батька.

II. ПЛАВАННЯ:

Зголошені змагуни і змагунки до I. Крайових Пливацьких Змагань мають бути готові до старту в пятницю 9. вересня в год. 14.45 на ставі „Світязь“.

Програма: Побратими: довільним 100 м., 200, 400 м., класичним 100, 200 м., горілиць 100 м. Гінці 4×50 м. довільним, і 3×100 м. змінним. **Жінки:** 50 м. довільним, класичним і горілиць, 100 м. довільним, гінці 4×50 м. довільним і 3×50 м. змінним.

III. ЛЕГКА АТЛЕТИКА:

Субота, 10. вересня, год. 15. пл. С-Б.: Побратими: перебіги 100 м., скок удовжінь, перебіги 100 м., скок удовжінь, перебіги 400 м., стусан кулею, перебіги 200 м., біг 1500 м., гінці 4×100 м. **Посестри:** стусан кулею, перебіги 60 м., скок увисочінь, перебіги 100 м., півфінал 60 м., гінці 4×60 м.

Неділя, 11. вересня год. 9. рано. Побратими: Скок увисочінь, півфінал 100 м., мет диском, півфінал 400 м., тріскок, півфінал 200 м., біг 800 м., півфін. гінців 4×100 м. — Посестри: фінал 60 м., скок удовжінь, півфінал 100 м., мет ратищем, перебіг 200 м., фінал гінців 4×60 м.

Неділя 11. вересня год. 15. Побратими: фінал 100 м., скок жердкою, фінал 200 м., фінал 400 м., мет ратищем, фінал гінців 4×100 м., біг 5000 м., гінці 800+400+200+100 м. — Посестри: фінал 100 м., мет диском, фінал 200 м., біг 800 м., гінці 200+100+75+60 м.

Одночасно пригадуємо, що письменні зголошення до змагань приймає канцелярія Сокола-Батька до дня 5. вересня. Всі змагуни і змагунки вдягнені в пристосові строї явитися вже **в пятницю 9. вересня в год. 9. рано на площі Сокола-Батька, де зголосяться в Секретаріяті Змагань.**

Комісія IV. Сок. Крайов. Спорт. Змагань.

ОКРУЖНІ ВІДБИВАНКОВІ ПЕРШЕНСТВА.

СТАНИСЛАВІВ. 14. VIII. відбулися відбиванкові змагання за першенство Округи при участи 8 гнізд. **Першенство здобув Сокіл I. Станиславів.** 2) Сокіл III (Станиславів-Бельведер), 3) Сокіл-Яблоиця, 4) Сокіл Микитинці, 5) Сокіл Угорники, 6) Сокіл Радча, 7) Сокіл Богородчани, 8) Сокіл II Станиславів.

КАЛУШ. В Калуші відбулися вперше відбиванкові змагання за першенство долинської Округи, яке здобув **Сокіл Калуш** перед Соколом Долина.

НОСІВ к. Підгаєць. В Носові відбулися відбиванкові змагання за першенство підгаєцької округи, що його здобув **Сокіл Носів**, 2) Сокіл Підгайці, 3) Сокіл Микитинці.

ЛЬВІВ. 28. VIII. відбулися відбиванкові змагання за першенство Львова при участи 7 дружин (в тім 2 жін.). **Першенство Львова здобули побратими Сокола IV (Личаків) і посестри Сокола-Батька.**

Жінки: Сокіл-Батько — Сокіл III 2:1.

Мужчини — табеля:

1) Сокіл IV (Личаків)	4	8:0	8:2
2) Сокіл III (Городецьке)	4	6:2	7:8
3) Сокіл-Батько	4	4:4	6:4
4) Сокіл II (Стрийське)	4	2:6	2:8
5) Сокіл V (Замарстинів)	4	0:8	0:8

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

П'ятниця 2. 9. год. 8. Хор Дана.
Субота 3. 9. год. 8. „Страшний двір“ оп. Моніюшка.
Неділя 4. 9. год. 8. „Аїда“ оп. Верді.
Вівторок 6. 9. год. 8. „Фавст“ оп. Гуно.

Театр Ріжнородностей:

Від понеділка 11. 7. вечірній

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ТЛУСТЕ:
2. 9. Казка старого млина
3. 9. виступ Стефи Стадниківни
4. 9. Границь.

На днях прем'єра польської драми „Хам“. З Глуґого Іде театр: Озеркнв, Борнів, Скала і Чортків.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ПЕРЕГІНСЬКО:
2. 9. Мазепа.

РИПНЕ:
3. 9. Безталання.
4. 9. Пісня Бескиду.
5. 9. Мазепа.
6. 9. Дай серцю волю.
7. 9. Невольник.
8. 9. Гетьман Полуботок.

РОЖНЯТІВ:
9. 9. Пісня Бескиду.
10. 9. Безталання.
11. 9. Мазепа.
12. 9. Невольник.
13. 9. Гетьман Полуботок.

БРОШНІВ:
14. 9. Пісня Бескиду.
15. 9. Гетьман Полуботок.
16. 9. Мазепа.

Український Театр ім. І. Котляревського (зєднані театри Заграва і ім. І. Тобілевича).

ЗАБОЛОТІВ: Група Б:
2. 9. Лісова пісня.

ТУЛУКІВ:
3. 9. Цяганський барон.
4. 9. Вій.

Група „А“ грає в Снятині і в Карлові до 4. 9., а дня 5. 9. виїжджають обі групи до Коломиї. Дня 7. 9. відбудеться інавгураційна вистава „Маруся Богуславка“.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави“; „Півнів клече“.
АПОЛЬО: „Гайді“ з Шерлі Темпль.
АТЛЯНТИК: „Кохання в джунглі“ з Дороті Ламур.
БАЛТИК: „Мавріна“.
ВАНДА: „Я збрехала“, „Гільтайська трійка“.
ГРАЖИНА: „Вернися, моя маленька!“
ЕВРОПА: „Король бавиться“.
КАСІНО: „Узли кохання“, „Гріх молодости“.
КОПЕРНИК: нечинне з причини реконструкції до 2. IX. п. р.
МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру“ „Індійська гробниця“.
МЕТРО: „Великий плян“, „Почалось у поїзді“.
МІРАЖ: „Улан ин. Йосифа“, „Княжа“.
МУЗА: „Кадети маршарки“.
ПАЛЯС: „Кохання в найдашах“.
ПАНС: „Скитальці півночі“.
РАЙ: „Бурґтеатер“ із В. Кравсом Ольгою Чеховою.
РІЯЛЬТО: „Погорджена“.
РОКСІ: „Блески та тіни жінки“.
СВІТ: „Страшний двір“ Монюшка та „Белак і Льолька“ з Дзюшою.
СТИЛЕВЕ: „Чорний пірат“ та ревія.

ТОН: „У пастці", „Проклятий скарб" УТІХА: Місто в вогні" та ревів.
ХИМЕРА: „Предивна брехня Ніни Петрович".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Палестина".

ФОТОПЛАСТІКОН „Скатовія"
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Син)
„Туреччина".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 2. вересня 1938.

6.15 Руханка, 7.00 Ранішній дзенник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Добрийдень малим молодшим, оповідання, пісеньки, мелодії, 12.03 Полудневі вістки, 14.00 Легка музика з пл. і госп. вістки, 14.15 Популярна музика з пл.; у перерві в год. 14.30 Спортова гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Чуда" вес. авд. для дітей, 15.30 Гутірка з хорими, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Оперетькова музика у вик. орх., 16.45 Автом по Гуцульщині, 17.00 Бикучі вістки з міста та провінції, 17.10 Гутірка, пісні у вик. хору, 17.55 Танк. музика, у перерві Програма на завтра, 18.00 Штучні гормони та вітаміни, 18.10 Популярні форт. твори, 18.45 Літер. новини, 19.00 Спів. реціталь Нос. Корольовича в супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Радник Стронць на радіовистазі" І. част. розр. концерту з конферансієвою, 20.45 Веч. денник, 21.00 Дискусія про літературу: „Поет і перекладчик", 21.10 „Радник Стронць" ІІ. ч. розр. концерту, 21.50 22.00 Спортові вістки, 22.05 Жіночий концерт бокаль, орх., 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика з пл. (Варшава ІІ).

Субота, 3. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. музика, 8.00 Східні Торги у Львові, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Госп. репортаж із Сх. Торгів, 14.15 Орх. музика, 15.05 Госп. та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „Кришталевий хлопець" Корн. Макушинського, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Чому місяць усміхається, ревія, 16.45 Вакації давніше й сьогодні, 17.00 Вістки із Сх. Торгів, 17.10 Музика у вик. манд. орх., 17.55 Спорт на Сх. Торгах, 18.00 Наша програма, 18.15 Концерт солістів: форт., віол., 18.45 „Шкільні часи Івана Дем'яновича" В. Сторожилі, 19.00 Дуети у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Фільм і ревія, орх., піснями, гумор, гавайська гітара, 20.00 „Ядемо до школи" для дітей, „Країна винниць", 20.45 Веч. денник, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Легка музика у вик. сальон. орх., 21.50 Спортові вістки, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Ост. вістки, 23.00—23.55 Легка музика з пл. (Варшава ІІ).

Неділя, 4. вересня 1938.

7.35 Пісня, 7.20 Концерт орх. военної маршівки, 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хл. газетка, Новини зі світу, Гармоністи, 8.35 Львів здоровіть, 8.40 Хліб, скриньки, 8.50 Ріали та значіння добірного насіння у підвищенні продукції, 9.05 Музика з пл., коло год. 10.30 (після богослужень) Музика з пл., солів, 11.30 Роздача нагород переможцям у короткохвильових змаганнях, 11.45 Театр. огляд, 12.03 Симф. поранок, 13.00 Промова міністра освіти Свентославського, 13.15 Музика, орх., сопран, тенор, хор, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Актуальна гутірка, Хор із пл., „Заболоття йде до світа", Новела, 16.30 Театр Уяви „Драма про королеву Ядвігу" Ф. Т. Чоновр, 17.00 Реціталь на клявесині, 17.30 Звуковий тижневик, 18.00 Підвечірок при мікрофоні, орх., хор, сол., вібрафон; у перерві в год. 18.55 Хвилина бюра студій, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Слово-муз. авд.: „На Торги!", 20.35 22.00 Спортові вістки, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 Травм. з Парижа: Легкоатлет. змагання за мистецтво Езрани, 21.20 „У кабінеті п. доктора" вес. авд., 22.10 Верді „Аїда" сол. репортаж з муз. із, з плит, 23.10 Ост. вістки, 23.15—23.55 Танк. музика з пл. (Варшава ІІ).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 2. вересня 1938.

БЕРЛІН 9.30 Оперетькова музика, 17.00 Форт. соната а-моль Шуберта, 18.00 З опер і оперетом, 19.00 Розр. музика, 20.15 21.00 Симф. концерт, БІЛГОРОД 18.50 19.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Віол., 13.00 Концерт військ. орх., 17.20 Форт., 20.35 Орх. концерт, 21.50 22.00 Концерт трія, ВІДЕНЬ 12.00 13.15 Розр. концерт, 15.30 Пісні на сопр. і баріт., 16.00 Популярна музика, 18.00 „Жінка" пісні й музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.10 Розр. музика, 20.50 Популярна музика, 21.00 22.00 Симф. концерт, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 20.00 Чеські пісні Малата, РАДІО ПАРІ 19.00 Віол., 20.15 Форт., 20.30 21.00 22.00 „Асмодей" драма Морікна у вик. артистів „Фр. Комедії", РІМ 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперета, СОФІЯ 18.30 Концерт квартету манд., 19.30 20.00 21.00 „Тоска" оп. Пуччіні, ШТРАСБУРГ 21.15 22.00 „Найменча панею" ком. оп. Перголезія.

Субота, 3. вересня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Дівчата співають, 18.00 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 22.30 Легка й танкова музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30, 18.000 Цик. музика, 19.00, 20.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 10.30 Нар. музика з Лінцу, 12.00, 13.15 Розр. концерт, у прогр. І. Штраус, 20.10, 21.00 Танк. музика, КЕЛЬН 20.10, 21.00 „Кавалерія Рустікана" оп. Масканія, КОШИЦІ 16.10 Цик. музика, солісти, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 20.30 Концерт орх., 21.00, 22.00, 23.00 „Льоралай" оп. Каталяніа, ПРАГА 22.30 Танк. музика, РАДІО ПАРІ 19.15 Сольо на мандоліні, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Концерт симф. музики, РІМ 17.15 Форт., 19.30 Орх. муз., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, СОФІЯ 18.45, 19.00 Популярна музика, 19.30 Сольо на альтівні, 20.00 Спів.

Неділя, 4. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Оперетькова музика, 19.00 Мадярські танки Брамса на форт. на 4 руки, 19.30 Смич. квартет, БІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні, БРАТИСЛАВА 19.25 Словацькі нар. пісні у вик. цик. орх., БУДАПЕШТ 12.30 Концерт хору, 13.05 Симфон. концерт, 15.45 Військ. орх., 17.00 Спів, 17.55 18.00 Форт., 19.00 Цик. музика, ВІДЕНЬ 9.30 Спів, 12.00 Розр. концерт, 15.00 Для дітей, 15.30 Смич. квартет ч. 4 ц-моль Бетовена, 19.00 Сарнівка та гітара, 20.10 21.00 Оп. нім. музика, КОШИЦІ 17.35 Мадярські пісні, 18.00 Авдиція, Музика з пл., ЛЯЙПЦІГ 19.00, 20.00 21.00 22.00 Зальцб. фестиваль: „Дон Жуан" оп. Моцарта, МІЛЯНО 17.15 18.00 Орх., солісти, 20.30 Розр. концерт, 21.00 22.00 Комедія, Прага 9.00 Орг. реціталь, 9.55 Розр. музика, 11.00 Популярний концерт, 15.30 Розр. музика, 16.00 Військ. орх., 17.15 18.00 Легка музика, 19.20 Сальон. музика, 20.00 21.00 „Польська кров" оп. Надбала, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 19.00 Сценка, 19.20 Монольоги, 19.45 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РІМ 17.15 18.00 20.30 Муз. вечірка, 21.0 22.00 23.00 „Нірнберські співці" оп. Вагнера, СОФІЯ 19.00 Пісеньки, 19.30 20.00 Сарнівка, 20.55 21.00 Оперет. мелодії.

БІРЖА.

Львів 2 вересня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·55, 89·90 **Доляри американські** 5·30·50, 5·28·00 **Доляри канад.** 5·29·00—5·27·50. **Фльорени гол.** 291·14—288·10. **Франки фр.** 14·38—14·42. **Франки швайцарські** 122·03—120·75 **Фунти анга.** 25·95—25·75. **Гульдени данц.** 100·25—99·75, **Корони ч.** 15·60—15·10 **Кор. дан.** 116·00—114·80 **Кор. норв.** 129·25—129·15. **Корони шв.** 132·60—132·60 **Ліри італ.** 22·10—22·40, **Марки фінлян.** 11·47—11·25, **Марки нім.** 70·00 — 72·00, **Тель Авів** 25·80—25·30, **Марки нім. срібні** 94·00 — 91·00

Акції.

Банк Польський 132·50 Немор. 38·25. Вугель 34·75, Ліліпол 89·00 Моджеїв, 16·25, Островець 5·25, Стрий 43·00, Сібербуш 57·25

Папери

4 і пів проц. внутр. 67·00, 67.25 3 гав, 1 ем. 26·13, серія 95·50, 3 пол. тим. 2 ем 84·25 серія ленот. 5. конверс. 70·00 преміов. 43·50 4 конвов. 67·00

Тенденція задержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 1 вересня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·50 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з оп. деф. ціна 2·5)
молоко 13—14 сот.
яйця (штука) 4·20 зол.
1 кг. яєць 1·30

Тенденція на масло задержана на, м о доко слаба, на яйця завишкова.

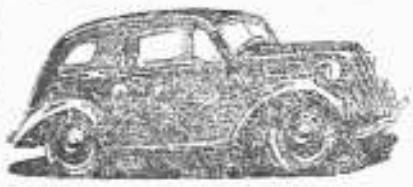
ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

РЕНТГЕНОЛЬОГ
Д-р ЛЮДВИКА
Баядес-Баяверова
ЛЬВІВ, ЛОЗІНСЬКОГО 9, ТЕЛ. 285-50.
1793 ВЕРНУЛАСЯ. 3-9

ОПОВІСТКА.

Головна Управа Рідної Школи влаштовує матуральний курс для репробованих абітурієнтів VIII-ми кл. гімназій у вересні н. р. Зголошуватися негайно в референтурі шкіл Р. Ш. Львів, Сикстуська 46 від 8—3. 1825 2-2

НА СХІДНИХ ТОРГАХ — Павільон 15 (самоходовий).

знамениті і просторі самоходи 4-ро циліндрові
FORD „10"
Виняткова фордівська організація запевнює самоходам ФОРДА постійну і дешеву обслугу. — Склади оригінальних вимінних частин і репараційні варстати.
Авторизований продавець
„ВЕКАТЕ"
Спілка з огр. відп.
— ЛЬВІВ —
Зибликевича 13
тел. 295-01.
ч. 1815 а 1-2

Для шкільної молоді і дітвори білля, шкарпетки, панчохи, светери, шалики, рукавички.
Кооператива
„БАЗАР"
ЛЬВІВ, вул. РУСЬКА 3.
Великий вибір — дешеві ціни

Повідомляємо, що п. Іван Стецик не є нашим заступником і що за ніякі його зобовязання не відповідаємо. Промисл. хем.-косм. „Фамоза". 1827 1-2

ПАНСІОНИ

ГРЕБЕНІВ Пансіон Яблонських відає ще цілий рік. Кімнати теплі. **Управа.** 1791 2-3

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ШУКАЄ кловця, непоганого, характерного, на вищім становищі до 40 літ. По близчім пізнанні невиключене подружжя. Дівчина посажна і самостійна. Річ трактує поважно. Листи зі знимком до Адм. „Діла" під 276810". 1803 2-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ВІЛЬНЕ місце осідку для лікаря-українця в повітовім місті, недалеко Львова одинокий лікар українець. Інформації уділять Д-р М. Керничний, Рудки, Марсу на відповідь. 1798 4-

ГІМНАЗІЯ СС. Василіянок у Яворові шукає учителя з повними кваліфікаціями до навчання фізики і математики. 1812 2-2

МЕШКАННЯ

ПРИЙМУ на мешкання ученицю всенародньої школи або нижчої гімназії. М. Ліщинська, Тарновського 86. 1806 3-3

ВИНАЙМУ покій Чарнецького 26, партер м. 1 між 5—6. 1809 2-2

ПОКІЙ вапіверський совіщний, умебльований до винайму від 15. 9. Байки 24, 12. 1884 1-2

ГРЕБЕНІВ. Віддам для емеритів на догідних умовинах кімнату з кухнею на цілий рік. Ближчі інформації листовно. **Яблонська.** 1791а 2-3

ШУКАЮ умебльованої кімнати на кілька годин денно, в середмістю на лекції. Зголошення до „Діла" для „Учителя". 1835 1-1

СТАНЦІЇ

СТАНЦІЯ з утриманцем для 3—4 учнів (ниць), двійлива спіжа, вул. Личаківська 21. І. п. дверї 6 (близько гімн. „філії"). 1832 1-2

ПРИМІЩЕННЯ для учениць (-ніо) близько головної гімназії та СС. Василіянок, пілніво. Мирослава Морозова, Хощровського 11. ІІ. поверх. 1829 1-3

ПРИЙМУ учениць, учениць на мешкання. Спокій — комфорт. Вул. Замарстиновського 2 (пл. св. Юра) Сторощукова. 1804 2-2

СТАНЦІЯ для двох учнів Голов. Гімназії, Окрема, сонячна кімната, першорядний харч, добра опіка. Родини бездітна, близько Головної Гімназії. М. Струтинська, вул. Окульського 6, І. пов. 1819 2-

КУПНО — ПРОДАЖ

„ЯРМАРОК КНИЖОК" вл. Галицька 14, І. продає шкільні книжки виновані в 50% опустом. 1817 1-6

НАЙДЕШЕВШЕ купиш ковдри воєнні — шовкові — вироби кождер РОМАНОВА, Городоцьких 4 (біля Ринку). 1690 6-7

ВУГОЛЬ, коке, дрова продає КАЛИТЯК, Байки 14, тел. 288-24. 1682 10-0

УЧЕНИКИ. Кашкети, сорочки, скарпетки й інша галянтерія. **Будзиновський, Станиславів, Ратуш.** 1715 7-12

РІЖНІ

ЛІКАРСЬКО-ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ Д-ра Б. Баранецького, у Львові, вул. Миколая 28, приймає пацієнтів — по ваккаційній перерві — з хоробах зубів й устної ями на звичайно щодня від 10—12.30 і 3—5.30. 1830 1-5

РОБІТНИЧІ ВБРАННЯ, найліпші, найгрівніші, найдешевші тільки у виробі „ПАЛІЮМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1730 2-0

ОГОЛОШЕННЯ.

Вже появився очікуваний альманах
ЗА ВЕЛИЧ НАЦІЇ
виданий у двадцятьліття відродження Української Гетьманської Держави 16-29. квітня 1918 року.

Книга історично-ідеольогічна. Містить у собі статті отих авторів: Косяк В., Геник М., Годований Ск. д-р, Гончин В., Губчак О. м-р, Деркач Гр. д-р, Думін О., Євтимович В., Ковалів І., Коструба Т., Кузьмів В., Луцький В., Мураш'ко В., Назарук О. д-р, Пасіка М., Пачовський В., Пеленський Й. д-р, Прідак Ом., Черкасенко С., Шемет С.

Велика різнородність змісту — статті за історичні й ідеольогічні теми — спомини про 1918 рік — важні проблеми — понад численні, незнані досі знимки!

Мистецька обгортка!

Редакційна Колегія: Пасіка Микола, м-р Карпишин Михайло, Коструба Теофіль.

За книжку на 156 сторін друку великого формату ціна лиш 4 зол. 50 сот.

На висилку долучити 50 сот.

Замовляти або в книгарнях, або просто на адресу:

М-р Михайло Карпишин, Львів, Ринок ч. 43 (в канцелярії д-ра Лещія). 1776 3-

ПОВІДОМЛЯЮ, що з днем 1. вересня 1938 перебрала я і відчиняю

Ресторан і кімнату до снідань

при ВУЛ. ПІДВАЛЛЯ Ч. 9, коло Волоської церкви (давніше С. Чернецький).

1831 1-3 З поважанням ГАЛЯ ПРУДИУС.

За редакцію відповідає Олександер Костик, Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 194 (15.015). Львів, субота 3. вересня 1938. Organ pocztowy miszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 245-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА оригінальні англійські ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер Львів, Легіонів 3/5. (над кіном Паляс)

Жидів чужинців виселюють з Італії.

ЖИДИ ТРАТЯТЬ ІТАЛІЙСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО, ЯКЩО ДІСТАЛИ ЙОГО ПІСЛЯ 1919. Р.

На внесок Мусолінія італійська рада міністрів ухвалила декрет про положення жидів, що поселилися в Італії, Лібії та на італійських островах Егейського Моря (Додеканез) після 1. січня 1919. р., які дістали італійське громадянство або ні.

1. ст.: Від нині **жидам заборонено поселюватись на постійне** в Італії, Лібії та Додеканезі.

ЛІКАР-ДЕНТИСТ
Роман Войнаровський
ВЕРНУВСЯ
й ординує при вул. Трибунальській ч. 1 від год. 8-ої до 12-ої і від 3-ої до 6-ої. Власна технічна робітня.
1847 Ч. тел. 112-27 (вінда). 1-3

2. ст.: Жидом уважається кожний, якого обоє родичі є жидівської раси, без огляду на його віроісповідання.

3. ст.: **Тратять автоматично італійське громадянство всі жиди, що дістали його після 1-го січня 1919. р.**

4. ст.: Чужинці жидівської раси, що замешкали в Італії, Лібії або Додеканезі після 1-го січня 1919. р., мусять виїхати відтіля до 6-ох місяців. Хто цього не зробить, видалять його.

АБІСИНІЯ ТАКОЖ ЗАМКНЕНА ДЛЯ ЖИДІВ?

Коментуючи той декрет, преса підкреслює, що коли італійці здобули Абісинію, вони наказали всім жидам виселитись відтіля. Від травня 1936. р. Абісинія замкнена для жидів.

ДО КОГО ВІДНОСИТЬСЯ РОЗПОРЯДОК.

У Лібії живе коло 21.000 жидів — мабуть їх узнають туземцями за винятком тих, що приїхали по 1919. р. Декрет не торкається також 50.000 мешканців Абісинії жидівської релігії.

ЖИДИ В ІТАЛІЇ.

До Італії наплило чимало жидівських утікачів з Німеччини й Австрії; найбільше є їх у Трієсті та в Мілянї. У жидівських руках є велика частина торговельних, банкових та обезпеченевих підприємств; у Римі є чимало жидівських лікарів.

Скількість жидів, що до них торкається декрет, оцінюють на 15—25.000.

Чому не оголошують проєкту зміни устрою Чехословаччини?

„Ексчендж Телеграф" подає, що урядовий проєкт поділу Чехословаччини на кантони, який Генляйн дістав у понеділок, оголосять щойно за кілька днів. Таке припізнення дорадив льорд Рансімен, бо це моглоб некорисно вплинути на становище судетських німців до того проєкту, який мав би стати базою переговорів.

ГІТЛЄР ПРИНЯВ ГЕНЛЯЙНА

Гітлер приняв у Берхтесґаден Генляйна та говорив з ним кілька годин. У розмові мабуть узяв участь марш. Ґерінг.

В ночі вернувся Генляйн до Аш.

РАНСІМЕН ВИСЛАВ ГЕНЛЯЙНА ДО БЕРХТЕСҐАДЕН.

Генляйн виїхав до Берхтесґаден під впливом льорда Рансімена, який попросив його доручити Гітлерові письмо з проханням помочі в його місії.

СЛОВАКИ ПРОТИ ПОДІЛУ СЛОВАЧЧИНИ НА КАНТОНИ.

У звязку з вісткою про проєкт поділу Чехословаччини на кантотни „Сльовак" стверджує, що без огляду на становище празького уряду в тій справі **словаки рішуче згори виступають проти всякої розвязки, що нарушувалаб адміністраційну цілість Словаччини,** яка становить неподільну одиницю.

ДЕМОНСТРАЦІЇ РОДИЧІВ ШКІЛЬНОЇ ДІТВОРИ.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Оґави: Підчас шкільних вписів влада заявила, що 7.000 німецьких дітей мусить вписатися до чеських шкіл. Родичі німецьких дітей уладили вуличну демонстрацію, представники судетської партії інтервеніювали у влади.

В Еспанії без змін.

НАЦІОНАЛЬНИЙ КОМУНІКАТ

Національні війська відбили ворожі атаки на фронтах Кастелльону й Естремадури та закріпили становища на відтинку Альдеа Нуева.

В четвер зістрілено 2 червоні літаки, в минулих днях — 9.

КОМУНІКАТ ЧЕРВОНИХ.

На фронтах не було майже ніяких операцій.

У повітряних сутичках нац. летунство втратило 5 апаратів, червоне — 1.

Підчас бомбардування пристані Аґілляс згинуло 15 осіб; вцілено у британський корабель.

Інтервю Гітлєра.

Париський „Ле Журналь" помістив інтерв'ю з Гітлером. Гітлер гостро напятнував большевизм, підкреслив ріжниці між російською і европейською ментальністю та звернув увагу на вагу співпраці між европейськими державами, зокрема в господарській ділянці. Обговорюючи франко-німецькі взаємини, Гітлер заявив: „Маємо більше причин, щоб подивляти себе, ніж щоб ненавидіти".

Повідомлення.

ЦЕНТРАЛЯ ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
перенесена з вул. Сикстуської 7. на
вул. Сикстуську ч. 2.

Ке нинішня справа.

З ПРИВОДУ КОНҐРЕСУ НАЦІОНАЛЬНИХ

Львів, 2. вересня 1938.

Львів, 2. серпня 1938.

Голосна сьогодні справа судетських німців у Чехословаччині актуалізувала справу національних меншин у тих европейських державах поза Совітами „де в поважнішому числі існують такі меншини та зокрема ще там, де по національній статистиці дані держави не є національними державами, але державами національностей. Акція Конрада Генляйна в Чехословаччині, ведена за вказівками і під опікою Адольфа Гітлера ні хронольоґічно ні причиново не стоїть у ніякому звязку з нашими національно-політичними змаганнями й домаганнями в Польщі — головно дотично наших змагань до територіяльної автономії українських земель у тій державі. Наша акція у тій ділянці є зовсім самостійна, незалежна від ніякої хвилевої конюнктури, а тим більше від якихнебудь постороннїх чинників. Польська преса й польська політична опінія цілковито неслушно та без найменших фактичних підстав вяже нашу справу зі справою чеських німців, не маючи буквально найменших доказів для обуснування своїх тверджень.

Автономічні змагання у нас ніяка новина від половини 19. віку. Знайшли вони свій вислів у довоєнному австрійському цісарстві, зложеному з ріжних рас і народностей, з яких ні одна не мала абсолютної цифрової переваги. Законне оформлення знайшла там засада рівноправности усіх територіяльних народів у постанові ст 19. австрійського основного закону (конституції) з 21. грудня 1867 р. про права й обовязки громалян. Мала вона радше декларативний характер з огляду на поділ цієї держави на так звані коронні краї, з яких значна частина була національно мішана, з власною самоуправою і законодавством, у яких ґеґемонія перейшла в руки т. зв. історичних народів. У Галичині цю ґеґемонію переняли поляки.

На терені австрійських коронних країв зударялися від половини 19. віку до розпаду Австрії ідея чисто територіяльного автономізму, за яким стояли історичні нації (поляки, чехи, німці) з ідеєю національно-територіяльного автономізму. Останній змагав до перебудови держави на національні краї, що обіймалиб цілу етнографічну територію одного народу зі збереженням прав національних меншин цієї території. Найбільших поборників мала ця ідея у галицьких українців, котрі вже в 1848 р. устами своєї верховної політичної організації — Головної Руської (Української) Ради у Львові видвигнули домагання до австрійського уряду поділу Галичини на західну польську і східну українську з прилученням до неї південно-за-

„ДЕШЕВИЙ МАҐАЗИН ПАПЕРУ"
Там найдешевше купиш:
всякі папери, — шкільне і бюрове приладдя — вічні пера
найбільший вибір
ЛЬВІВ, Трибунальська 1.
(Дім Ціппера) Тел. 219-65.

східної української частини сумежного австрійського коронного краю — Буковини та створення з них окремої української провінції з власною адміністрацією і окремим законодатним соймом у Львові. Були частинно й реальні спроби здійснення того постуляту, які скінчилися їх віджиттям в наслідок спротиву з польського боку. Ця ідея була жива аж до світової війни, а нездійснення її було головною причиною міжнаціональних терть у Галичині аж до упадку Австрії.

Цю важну історичну обставину польська сторона забуває, як і забуває і те, що національно-територіяльний автономізм другої половини 19. віку був тільки висліком національного й політичного пробудження недержавних народів у ріжно-національних европейських державах, у першу чергу в Австро-Угорщині. Про будилися тоді з вікового сну також угорські українці та словаки й видвигнули теж справу національно-територіяльної автономії для себе в рямцях угорської держави. Для нас створено навіть деякі завдатки такої автономії, які небавом ухилено. Угорська конституція з 1868 р. у ст. 44 забезпечує вправді рівноправність своїх поодиноких народів, чого однак у практиці ніколи не переведено, навпаки, поведено безоглядну мадяризацію немадярських народів. Виїмок творила там тільки Хорватія зі Славонією, що одержала широку територіяльну автономію з власним законодатним соймом в Загребі.

Так було до світової війни, головно в тих пових державах національностей — австрійській і угорській, не згадуючи про Росію, де національні меншини не мали ніяких законом загарантованих прав. Світову війну закінчено перемогою антанти й мировими договорами, у висліді яких повстала ціла низка нових держав в Европі (Чехословаччина, Польща й чотири прибалтійські держави — та поширено границі деяких давніших держав (Румунії, Сербії — сьогодні Югославії, Італії, Франції, дещо Данії та Бельгії). Тими договорами до новостворених як і до давніших держав прилучено й деякі чужо-етнічні простори, що зродило потребу створення для них деяких гарантій для їх збереження перед винародовленням та признання громадянської рівноправности, чи навіть деякої територіяльної самоуправи.

Охороною їх мала занятися створена після світової війни Ліга Націй, що на основі свого статуту й окремих договорів виконує контролю у справі охорони національних меншин у 14-ти державах центральної Европи, Балкану і Прибалтики. (Австрія — нині вже складова частина Німеччини; — Чехословаччина, Польща, Югославія, Румунія, Болгарія, Туреччина, Альбанія, Греція, Литва, Латвія Естонія і Фінляндія). Крім цього існують або існували ще спеціяльні договори між сумежними державами, як нпр. женевська конвенція між Польщею і Німеччиною з 1922 р. дотично Горішнього Шлеська, що існувала до 1937 р.

Формально згадані вище новоутворені й сукцесійні держави признають у своїх конституціях своїм громадянам з національних меншин громадянську й політичну рівноправність, не творячи з них з правила як зі збіроти окремого правно-публичного підмету. Трактується їх тільки як окремі особи, що мають деякі власні управнення — головно у віроісповідній і шкільній ділянках, — чого однак не завжди держиться практика життя. Класичним цього приміром Польща, що сьогодні і формально ухилилася від міжнародних гарантійних меншинних постанов (заява представника Польщі перед Лігою Націй), досі не спробувала виконати ухвалений польським соймом автономічний закон з вересня 1922 р.

В деяких знову новостворених державах, як нпр. Литва, Фінляндія і Чехословаччина, на основі міжнародніх договорів, гарантованих теж Лігою Націй, існують окремі статути для охорони національних територіяльних меншин, що признають їм широку територіяльну автономію. І так у Литві є статут з '924 р. для міста Клайпеди (Мемель) і округи. Воно має власну територію, власну правно-публичну адміністрацію, власне судівництво й законодавство і власне право громадянства. Всі справи, яких статутом не застережено Клайпеді, належать до Литви. Інакше є з Аляндськими Островами, що прилучено до Фінляндії і які мають окремий статут з 1920 р. Там теж існують ті всі прерогативи, що їх має Клайпеда, але Фінляндія має там тільки ті права, які виразно призначено їй у статуті.

Окрему територіяльну автономію на основі санжерменського мирового договору й постанов чесько-словацької конституції мають українців чесько-словацької конституції мають українські землі, що давніше належали до Угорщини, а нині одинокі в Чехословаччині творять окрему автономну провінцію, під назвою „Підкарпатська Русь". Має вона загарантовану територіяльну автономію з власною льокальною адміністрацією і власним соймом, одначе без власного громадянства й тих інших прерогатив, що їх має Клайпеда та Аляндські Острови. Як відомо, чесько-словацький уряд щойно недавно започаткував перший етап здійснювання цієї автономії, заповідаючи, що в найближчому часі уведе її вповні у життя і виконає в тому огляді на міжнародні зобовязання.

Поза цими зобовязаннями, про які згадано вище при поодиноких державах, Югославія має ще окремі міжнародні зобовязання дотично мусулманського населення, Румунія дотично семигородських шеклєрів і сасів та Греція щодо куцоволохів (румунів), монахів з гори Атос і мусулман. Відносяться вони здебільша до самоуправи в релігійній ділянці, а декуди (нпр. Семигород) і до самоуправи у шкільних справах.

Охороною меншин займається теж у деяких випадках, передбачених головно статутом Ліги Націй, і Міжнародній Трибунал у Гаазі і з його інтервенції користали вже деякі національні меншини, передовсім німці в Польщі.

У повоєнній Европі понад 30 міліонів громадян (поза Совітами) живе не у своїх національних державах, а існуючі у згаданих 14 державах закони про охорону національних меншин не завжди на практиці дають їм цю бажану й конечну охорону. Для цієї мети створено осібну добровільну асоціяцію — Лігу національних меншин, що відбуває щорічно свої конгреси, минулого року в Льондоні, цього року у Стокгольмі, в якій брала участь і українська делегація з Польщі та Румунії. Мають вони пропагандивне значіння, зазнайомлюючи публичну европейську опінію з домаганнями, а то і змаганнями поодиноких націй.

Осінні новини
в ШОВКАХ і ВОВНІ
у фірмі
Адольф Авербах
Львів, Ринок 20.

Деякі зі згаданих держав, що мають охоронне меншинне законодавство, не є національними державами, лише державами національностей — як Чехословаччина, Польща, Румунія і Югославія. Такий стан признає Чехословаччина, в дечому в останньому році навіть Румунія, що нас, українців, безпосередньо обходить. Зате не видно, щоби признавала це Польща з близько 40% непольського населення, між яким к. шість міліонів українців, осілих на одноцілій власній етнографічній території.

Польський державний устрій і практика збудовані так, начеб Польща була однородною національною польською державою з малесеньким лише відсотком непольського елементу. Як знаємо, так не є і тому наші автономістичні змагання зовсім оправдані та не нинішньої дати. Піднесено їх публично ще на зїзді Української Трудової Партії у Львові в травні 1923 р., говорено про це багато разів у польських законодатних установах від першої каденції до теперішньої четвертої включно, видвигаючи справу національно-територіяльної автономії українських земель у Польщі на довго ще перед тим, заки світ довідався про існування Конрада Генляйна і заки самі поляки виступили з автономічними домаганнями супроти Чехословаччини для стотисячної польської горстки за Ользою на чеському Шлеську.

Зїзд УНДО з січня ц. р. й ухвали Центр. Комітету УНДО з 7. травня ц. р. — отже теж перед теперішніми подіями в Чехословаччині — пригадали лише світові наші національні домагання у Польщі як ненинішню справу, як теж і факт, що внутрішній устрій Польщі як держави національно-неоднорідної з цією справою мусить рахуватися

Д-р Степан Баран.

Найдешевше закупиш найкращі МАТЕРІЯЛИ з першорядних бельських фабрик
у фірмі Е. М. РОТ Львів, Казимира Великого 12. Тел. 277-45
1840 Англійські взори шевіотів і самоділів у великім виборі. 1-10

Світла й тіні вселюдного шкільництва в Німеччині.

Берлін, кінець серпня 1938.

У звязку з загальною перебудовою свого внутрішнього життя, що її націонал-соціялістична Німеччина безупинно, з ревністю реформатора й часто безоглядно крок за кроком переводить, цікаво буде спинитись на ділянці вселюдного шкільництва, тобто на цій переважній основі виховання підростаючого покоління, що має дати — як тут кажуть — „новий тип громадянина".

В Німеччині існує шкільний примус — навіть для дітей чужинців — і від нього ніхто й ніяким чином не може вимовитись. Дитина у шкільнім віці поза школою річ нечувана та не до подумання. Для духово недорозвинених і слабоумних дітей є окремі типи шкіл. У випадках, коли родичі не пильнують свого обовязку супроти дітей у шкільному віці, шкільний громадський чи магістратський виділ установляє опікунів, обовязком яких є заопікуватись „Pflegling"-ом (вихованком) і доти ним піклуватись, аж він вийде зі шкільних років, зн. приблизно до 16-го року життя.

Вселюдні школи є трьох родів: основний тип — це чотироклясові школи й таких шкіл найбільше, очевидно, по селах. Вони називаються „Grundschule". Школа другого ступня має 6 кляс. А такі школи, що мають більше ніж 6 кляс і яких найбільше по містах, подібні до галицьких виділових шкіл і з них в нац.-соц. Німеччині вибирають найспосібніших учеників („geistige Auslese"), щоб уможливити їм на громадські кошти дальшу науку і спеціялізацію в політехнікумах та навіть університетах — під гаслом: „Freie Bahn dem Tüchtigen" (вільний шлях спосібному).

Але де світло, там є і тінь. Нехай говорять про це числа.

Державний статистичний уряд у Берліні видав на днях товсту статистичну працю про вселюдне шкільництво, яка зацікавила широкий загал не тільки в Німеччині й не тільки ті кола, що інтересуються шкільною ділянкою.

В 1937. р. було в Німеччині (Австрія в тім році до Німеччини ще не належала і про неї тут нема мови) 52.153 вселюдних шкіл зі 192.436 клясами, в яких працювало на посадах постійних учителів 183.094 осіб, виховуючи 7,791.363 шкільних дітей. На це число шкіл було 414 приватних шкіл з 1283 клясами, 1344 вчителями і 33 056 дітей. Отже приватне шкільництво відіграє тепер у Німеччині дрібну ролю.

Важні ствердження статистики під оглядом віроісповідного питання. Точно 24 відсотки всіх шкіл були загальними школами (Gemeinschaftsschule), тобто такими, в яких училися протестантські й католицькі діти разом; 50,7 відс. шкіл було для протестантських, 25,2 відс. для католицьких і 0,10 відс. для жидівських дітей. Найбільше гідне уваги, що в порівнянні з 1936. р. число загальних шкіл зросло в 1937 р. майже на 42 відсотки, себто прискореним темпом відбувається переміна протестантських і католицьких шкіл на школи загальні, в яких віроісповідна приналежність не грає ролі. Є вже цілі округи, де нема ніодної школи, що була б призначена окремо для протестантських та окремо для католицьких дітей. Зате жидівські

діти можуть тепер учитися тільки в жидівських школах. З дітей вселюдних шкіл було 99,57 відс. німців, 25.000 жидів, 7.000 жидівських мішанців і 2.000 учеників-чужинців. Отже з уваги на майже стовідсоткову німецькість шкільних дітей національні конфлікти в німецькім шкільництві — річ виключена.

Зате існує конфлікт у віроісповідній ділянці. Статистичні числа говорять про це голосною мовою. 3152 учеників вселюдних шкіл подало у віроісповідній рубриці, що належать до „світоглядної спільноти", тобто, що їх богом — націонал-соціялізм, 33.000 дітей заявило, що вірять в істнування Бога, але без християнської догматики (це т. зв. „gottgläubig"). І перші і другі в більшости не вчаться у школах релігії і це вища шкільна влада не тільки толерує, але навіть протегує. Зпоміж 183.094 учителів призвавалося 25 до „релігійної безхристіянської спільноти", 158 до „світоглядної спільноти", 2089 було „gottgläubig" і 167 „жидівської раси". Число протестантських шкільних дітей було в 1937. р. в порівнянні із загальним числом протестантського населення трохи нижче, бо число уродин у протестантських сімях було менше, ніж у католицьких.

Статистика виказує далі, що число жидівських шкільних дітей зменшилося в 1937. р. на одну пяту, як наслідок жидівської еміграції з Німеччини. Жидівських шкіл є 69 державних і 76 приватних.

Майже дві третини німецьких вселюдних шкіл мають мішані кляси і тільки одну шесту становлять мужеські, чи пак дівочі школи. Цікаве ствердження статистики, що в найвищих клясах народньої школи є 11.000 учеників, які переступили обовязковий для шкільної науки вік та що 200 вселюдних шкіл має право видавати свідоцтво „середньої зрілости", що особливо важне для кандидатів до купецького стану. З 44.000 надетатових учителів половину становлять катехити, тобто вчителі релігії.

Реформування й експериментування у шкільній ділянці, яке відбувається — зрештою — не тільки в Німеччині, має тут темну сторінку: віроісповідну. Створивши світоглядне противенство між націонал-соціялістичною доктриною та християнською релігією в культурній ділянці, пануюча верства в Німеччині поставила проти себе значну частину населення і викликала внутрішню боротьбу, яка коштує чимало жертв. До того така шкільна політика змобілізувала зовнішньо проти Німеччини католицькі та протестантські закордонні кола, що шкодить і притемнює в опінії світу численні безперечно добрі, навіть світлі діла націонал-соціялізму.

І. Д.

Карльсбадську воду Мільбрун поручають лікарі до домашнього лікування при заквленні жовчевого мішочка.

Голови всіх арабських держав візьмуть участь

У КОНГРЕСІ ПАЛЕСТИНСЬКИХ АРАБІВ У КАЇРІ.

На конгрес палестинських арабів, що збереться в Каїрі 7. жовтня, приїдуть королі Іраку й Геджасу, іман Ємену, еміри Трансйорданії та Кувейту і президент Сирії.

Крім того в конгресі візьмуть участь: голова індійської мусулманської партії, представник югославянських мусулман, премієр Савдійської Арабії, міністр закорд. справ Ємену, ректор арабського університету в Ню Йорку та інші визначні представники арабського світу.

АРАБСЬКІ ПОВСТАНЦІ СХОПИЛИ ПЯТЬОХ БРИТІЙСЬКИХ УРЯДОВЦІВ.

Начальник округи Назарет вертався з 4-ма арабами — податковими урядовцями зі села Сафурія, де вона зібрали велику грошеву кару за те, що населення села помагало повстанцям.

Коли вони вертались до Назарету, напав на них повстанчий загін і схопив їх.

ВЛАДА ПАЛЕСТИНИ ПРИПИНИЛА ОСТАННІЙ АРАБСЬКИЙ ЩОДЕННИК.

З Каїра повідомляють, що влада припинила останній палестинський щоденник в арабській мові.

НАПАД НА БАНК.

На філію Оттоманського Банку в Яффі напало 50-ох арабів з револьверами, які зажадали, щоб отворити каси. Банкові сторожі — араби стали відстрілюватися, — напасники відступили.

Нема ранених ні убитих.

BANK HANDLOWY w WARSZAWIE, S. A.

Oddział we Lwowie вул. Гетманська 10. — Тел. 103-00.

Магазини: Оболоня Янівські. — Тел. 105-07.

повідомляє, що для вигоди клієнтів з днем 1. вересня 1938 р. увів

ВЕЧІРНІ КАСОВІ ДИЖУРИ від год. 18-тої до 19·30

виключно для вплат на біжучі рахунки, чекові і вкладкові книжечки.

Ліквідація манастирських шкіл в Австрії.

Німецька влада замкнула в Австрії всі школи, що їх вели монахи.

У пресі появився ось який коментар до тої події: Кард. Інніцер, намагаючися врятувати монаше шкільництво, запропонував компроміс, у висліді якого мали їх ліквідувати постепенно через 8 літ. Ватикан відкинув той проєкт, тому влада замкнула всі школи негайно.

ДЕМЕНТІ.

Кард. Інніцер приняв закордонних журналістів і заперечив поголоску, немовби він хотів уступити зі свого становища.

Злучені Держави Північної Америки

розбудовують фльоту для пропаганди.

Як повідомляє вашингтонський департамент маринарки, небавом зорганізують ще один дивізіон атлянтійської фльоти, щоби скріпити пропаганду у латинській Америці, де тепер розвивається пропаганда европейських держав, зокрема Німеччини.

РОЗБУДОВА АМЕРИКАНСЬКОГО ЛЕТУНСТВА.

Як повідомляє американська летунська влада, у першому півроці ц. р. летунська продукція Злучених Держав зросла на 22% у порівнянні з першою половиною 1937. р. З випродукованих 1974-ох літаків 853 призначено для пасажирського летунства, 694 для військового, 427 продано за кордон.

Ввесь приріст продукції припадає на військове летунство.

В кожну читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювилейні образи „Просвіти"!

МАРІЯ СОКІЛ.

Здовж і вшир Америки.

МІСТА БАЧЕНІ „ОДНИМ ОКОМ".

Буває інколи, що черга моїх концертів так розподілена, що приїхавши удень до якогось нового, невідомого мені міста, мусіла звідтіль виїхати зараз на другий день вранці або й безпосередньо після концерту. Такі міста доводилося бачити тільки „одним оком", здебільша з вікон авта, часом що було мені куди приємніше, використовуючи вільні хвилини для проходу „власними" ногами. В памяті залишається якийсь спогад — чогось, що пізніше пригадує мені те чи інше місто, коли чую його назву.

Пітсбург я знала вже раніше з читання та оповідання як „айрон сіті" — „місто заліза". Тепер знайомлюся з ним по справжньому — дарма що лише на коротко. За першим разом це знайомство ледви двогодинне. Їдемо з Вашингтону до Клівленд залізницею компанії „Балтімор-Огайо" і в Пітсбургу мусимо пересідати на поїзд іншого залізничого підприємства. Інше підприємство — значить інший двірець. Та після кільканацятн годин їзди, коли ще ікс-годин їзди перед нами — така перерва дуже приємна, навіть, коли вона звязана з деякими невигодами переїзду з одного двірця на другий.

Їдемо, під вечір, мостом над рікою Огайо. Її жовті, мутні, лінивні хвилі вповні гармонізують з картиною її побережжя: куди не глянеш здовж берегів — фабрики, елеватори, високенні гори залізних невжитків, вутілля, тощо. Все те — сіре, суворе, могутньо — одноманітне та непривітне мов ріка Огайо... А може це вина цього непривітнього, хмарного, зимового вечора, що цей Пітсбург такий непривітний?! Мабуть у такий саме день, як сьогодні, в день, повний пронизливих вітрів, які пронизують аж до кісток, замкнула в цьому місті на віки свої очі Елеонора Дузе...

На мить виростає перед нами спогад чогось сонішного, ясного, веселого: на узгірї високої гори повільно лізе вверх малий електричний вагончик. В тій хвилині, коли його спостерігаємо, бачимо в уяві ідентичну картину: Тифліс і гора Фунікульорі, куди ми їздили таким самим вагончиком... І ще десь... ще десь... Ах, правда! Чи не в Києві ми їхали таким самим вагончиком — згори міста вниз, на Подол, де купелі на Дніпро?!

Дніпро... Мимохіть дивимось униз, в воду. Та ми — на мості над рікою Огайо.

Вдруге бачу Пітсбург на весну. Цим разом приїжджаємо з іншої сторони, від північного заходу.

Віддаль від Янгстави до Пітсбурга невелика, ледви дві години їзди. За цей короткий час нараховуємо поверх сорока мостів — величезних залізних або камінних мостищ, якими або переїздить наш поїзд або які бачимо над рікою, здовж якої їдемо. Підїжджаючи до Пітсбурга на кожньому кроці у відливарнях сталі, заліза, металів, із велитенських печей б'є полумя. І знову раптом якийсь спогад: невже не таксамо б'є полумя із печей відливарень сталі у „місті заліза" України, у мому рідному Дніпропетровську?! —

Клівленд, — найбільше, мілїонове місто у стейті Огайо, робить і залишає якнайкраще враження. Може це знову тільки наслідок прегарної погоди, може й тому, що маємо там більше часу і змоги пізнати місто бодай зверха — дарма що тільки „одним оком".

Чудовий залізничий двірець Компанії „Ню Йорк Сентраль" не може зробити враження, коли хтось, як ми, бачив уже двірці у Філядельфії, Вашингтоні та передовсім — у Ню Йорку. Зате чудова панорама — знад озера Ірі, над яким лежить Клівленд, коли стоїмо на теренах все-американської вистави, яку недавно влаштувало місто з нагоди сторіччя свого істнування.

(Ми в Европі з усмішкою думаємо про міста: щойно сто літ!... Але американці кажуть з гордістю: вже сто літ!).

Тут-же, зовсім близько цих виставових теренів і берегів озера, оглядаємо найбільшу в місті — одночасно одну з найбільших в Америці — салю на 20 тисяч місць. У ній відбуваються концерти найбільш атракційних артистів, вистави нюйорської „Метрополітен Опера", яка щорічно відвідує на весну місто на один тиждень і на вистави якої білєти розкуповують на пів року заздалегідь: врешті ця саля — „Авдіторіюм" — це місце всяких спортових сензацій: боксерських змагань чи шестиденних перегонів наколесників. Все тут так улаштовано, що за короткий час можна авдиторію, — де н. пр. пополудне двацять тисяч людей насолоджувалося звуками Вагнера у виконанні

SAMODZIAŁY LESZCZKÓW
Осінні новини у великому виборі та Міляновські шовки
ПОРУЧАЄ
ЛЕЩКІВ
Львів, ул. Коперника 2.
1—7 Тел. 258-88.

За активний оптимізм молоді.

Читаємо майже щоденно на сторінках ріжної національної преси чимало статтей, переповнених надією на наших дітей, на нашу молодь. Те саме почуємо в прилюдних і приватних розмовах наших батьків, старших і молодших громадян. Думка кожної такої статі та розмови така, що вся майбутність народу, якась краща та щасливіша — у його дітях, у його молоді.

Яке майбутнє? Яка краща та щасливіша будучність? — того ніхто докладно не знає та сказати не може, але віра така втримується. І хоча з дня на день та з року на рік стає народові важче жити, ми таки віримо, що завтра буде краще й щасливіше, бо... з повною надією споглядаємо на наших дітей, на нашу молодь. Хоча ці діти звичайно не мають ніякої забезпеки, ніяких виглядів на працю та спокійний прожиток, ми таки віримо, що „якось то воно буде" — буде краще.

В цій вірі нема нічого злого. Так від віків було і так мабуть по вік буде, що народи споглядаючи на своїх дітей, на свою молодь, вірили все та вірять і нині в краще своє майбутнє. На цій вірі спирається нині навіть реальна політика народів і держав. Ми є свідками великих змагань над вихованням і згуртуванням молоді до спільної праці, до одного ідеалу. Звичайно цим одним і найвищим ідеалом буває сила й щастя нації у своїй власній великій і сильній державі. Держави допомагають своїй молоді творити організації, що промощували б реальні шляхи до праці над здійсненням найвищого національного ідеалу. Молодь вірить у цей ідеал і підготовляється практично до праці для його здійснення.

Українська молодь має також свій національний ідеал. Має та вірить у його здійснення. Але є основна, органічна ріжниця між нашою молодю та молодю інших народів у вірі в здійснення її ідеалу. Там у парі з вірою розвивається активність, свідома праця й практична підготова до чину в майбутньому. В нас, у вірі та апоза віри нашої молоді визирає часто життєвий пасивізм та безпляновість у підготові до реальної зустрічі малих і великих подій.

Не кажемо, щоб наша молодь зустрічала зовсім байдуже всі події. При всіх несприятливих сучасних умовинах вона якось дає собі раду, пробивається якось крізь життя, як може та де може працює, помножуючи національне матеріяльне й духово-культурне добро народу. Але нема в нашої молоді практичної підготови до найбільшої праці. Сама віра в краще майбутнє народу, що це майбутнє прийде якось само зі себе чи від себе, або, що гірше, що це майбутнє підготовить нам хтось, якась постороння, незалежна від нас сила або події, що розвинуться без нас, попри нас, або й проти нас. Наша молодь мусить засвоїти собі тверду життєву правду, що в суспільному житті народів було, є й буде те, що люди створять своєю твердою волею та працю. Без волі й праці не почнеться сама зі себе ніяка цінність і тривка вартість у суспільному житті народу.

Наша молодь повинна не лише вірити в краще майбутнє свого народу, але й підготовлятися практично до праці, до служби народові в цьому майбутньому. Підготовлятися всебічно навіть до таких ділянок праці, що нині видаються ілюзією чи фантазією, а завтра можуть стати живою, пекучою дійсністю та потребою.

Маємо на увазі особливо одну справу. Більшість нашої молоді, примушена твердими національними умовинами життя, кінчить фахові школи. Але є й незначна частина молоді, що побирає загальну освіту. Одна й друга молодь робить той первородний гріх, що мало або зовсім таки не вчиться живих чужих мов — французької, німецької, англійської, російської. Ці мови можуть стати в пригоді нашій молоді в її фаховій праці на ріжних становищах у промислових і торгівельних фірмах. До того вони допомагають поширювати духові овиди та промощують шлях у широкий світ.

А вже найбільшу помилку робить наша молодь, що не вчиться французької мови, світової мови дипльоматів. Ще десятки а може й сотні літ проминуть, нім французька мова перестане бути офіційною мовою міжнароднього дипльоматії. Факт, що наша молодь не вчиться французької мови, вказує на те, що ця молодь не дуже твердо вірить у здійснення національного ідеалу, не має правдивої уяви про наше найближче національне майбутнє.

Нині українське питання стало актуальною міжнародньою справою. Нема важнішої дипльоматичної наради чи конференції, що на них відповідальні державні мужі не порушували б та не обговорювали української справи зі становища інтересів своїх держав і народів. Східна Европа мусить бути впорядкована та заспокоєна; мусить постати в ній новий політичний лад. Висловом цього нового політичного ладу буде незалежна Українська Держава над Дніпром. Так каже політична дійсність.

Цієї дійсности наша молодь не бере на увагу, не підготовляється практично до її зустрічі. Ми можемо знову дожити таких трагічних моментів, як за часів гетьманської України, що тому, що власне не було досить людей, які знали французьку мову, в українських посольствах та інших дипльоматичних місіях засідали чужі люди, що вважали своїм обовязком зневажувати Українську Державу перед чужинцями та працювати в користь „єдиної неділимої".

Отже наша молодь, якщо направду вірить у краще майбутнє українського народу, в здійснення свого національного ідеалу, повинна, без оглядку на те, до яких шкіл ходить, учитися пильно й масово чужих живих міжнародніх мов, головно французької мови, як офіційної в нинішніх часах мови міжнародньої дипльоматії.

Повинна про це памятати молодь, повинні про це подбати батьки цієї молоді. Бо дбати про майбутнє народу належить до обовязків не лише самої молоді, але також неменше і її батьків.

Іван Юшишин.

КРОВАВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В ІНДІЇ.

В Неятінкарі (британська Індія) відбулися протибританські демонстрації. Поліція стріляла до демонстрантів: 5-ох убила, 5-ох ранила.

найкращих у світі співаків — сполучити в одну цілість зі сценою і в той самий вечір дати змогу іншим двацяти тисячам (а може й тим самим?!), насолоджуватися" боротьбою двох відомих боксерів...

На головній артерії міста, яка довгими кільометрами тягнеться від площі „Паблік Сквер", запримічуємо дивну скількість багатоповерхових „департмент-сторів", універсальних магазинів, збитих на розмірно малому просторі. На цьому просторі — тут, таки мовити центр міста, з найбільшими готелями, кінами, тощо — даремне шукаємо за ресторанами-автоматами, такими вигідними для тих, що не все ще знають, що вибирати із десятка невідомих страв в списках звичайних ресторанів. „Рятують" нас „кафетерії": у них все приготоване перед очима; вистачає показати пальцем!

Як стейт Пенсильвенія має своє „місто заліза", так нюйоркський стейт чваниться своїм „фляуер сіті", „містом квітів". Це Рочестер, поміж Бофало і Сиракюз, місто, через якого дирець ми вже їхали кількакратно, чи то в дорозі до Дітройт, чи вертаючися з Шікаго, Клівленд чи Ніяґари.

Квітів у ньому ще не бачимо — щойно березень. Але бачимо прегарні парки, плянтації і сади, які вказують на те, що на весну і влітку тут справді мусить бути прегарно. І бачимо фабрики Істмана, якого апарати „кодаки" можна купити у Бомбаю чи на Камчатці, у Мексику чи в Яремчі. Не дивниця, що Істман, один з найбагатіших фабрикантів у Сполучених Державах. Крім „Кодаків" (які, як нам оповідають, чомусь-то тут, у місті їх продукції, дорожчі, як денебудь інде!) і „грубих" мільонів, залишених своїм спадкоємцям, він залишив містові дві чудові памятки: театр і консерваторію. Обидві ці інституції, які носять імя свого добродія, зовсім ним забезпечені матеріяльно, належать до найкращих в Америці.

Користаючи з нагоди „вільної" неділі і якогось загально-американського свята на другий день, у понеділок, їдемо автом до Атлянтік Сіті, щоб кинути бодай „одним оком" на цей найбільш відоме й найбільше „фешенебельне" надморське літнище на східньому березі Атлянтику. 120 миль, які ділять Атлянтік Сіті від Ню Йорку, „беремо" в рекордовому темпі, за дві і пів години, себто їдемо пересічно 75 кільометрів на годину. Погода псується в міру того, як їдемо; коли приїздимо на місце, починає накрапати дрібний дощик і холодно, мов у березні, хоч це вже кінець травня.

Ще далеко перед Атлянтік Сіті зустрічаємо по дорозі величезні реклямові таблиці з написами: „Не прогайте нагоди оглянути тисяч чудес Сміта!" „Місце розваг" Бравна — це восьме чудо світа!" і т. п. в такому стилі. Поправді ці „тисячі чудес" і це „восьме чудо світа" — звичайнісінькі люнапаркові „атракції", відомі скрізь і всім по більших містах. Атлянтік Сіті досить велике місто з щось 70-ти тисячами населення, з вигляду таке саме, як десять чи сто інших в Америці. Але властиве Атлянтік Сіті це корсо на побережжі. Як скрізь в Америці, воно деревляне — широчезна деревляна дорога, яка тягнеться так далеко, що треба добрих кількох годин, щоб усю її пройти. З одної сторони пляжа і океан; з другої — крамниця на крамниці. У всьому дивна мішанина примітивізму і люксусу. Побіч крамниць, де на вистявах бачимо оригінальні моделі паризьких туалет та чудові дорогоцінності з паризької вистави, крамниці із усякими дешевенькими „памятками" в найгіршому смаку, і просто на вулицю відчинені льокалі, де масово варять, смажуть і продають гарячі ковбаси — в Америці їх називають „гот-догс" — „гарячі собаки"! — врешті на кожному кроці „розривкові" льокалі, себто такі, де на всякого роду „автоматах щастя" можете попробувати свого щастя і грошей. Якщо маєте цього щастя більше, тратите там менше грошей; коли щастя менше — втрата грошей більша. У всякому разі „щастя" має тільки власник цього дотепного місця; відвідувачі — а в Америці, яка обожає азард усякого роду, їх все повно — програють безупинно і безсумнівно!

Це вражіння примітивности пересічної американської публики не можуть затерти в Атлянтік Сіті ані розкішні дансінгові салі, які бачимо, ані такі готелі, як „Рітц-Карльтон" чи „Клерідж", які находиться тут поруч з усякими льокалями ярмарчного характеру. Та все стає зрозуміле чи пак: не так тяжко все це зрозуміти, коли пригадаємо собі, що ледви ще сто літ тому велися скрізь у Сполучених Державах кривавві бої з червоношкірими індіянами, а на цьому місці, де сьогодні стоїть Касино Атлянтік Сіті — ще так недавно може стояли вігвами первісного населення цієї країни...

Економічний огляд.

ЯПОНІЯ В НАСТУПІ.

Причини і бажані висліди

Дві польські книжки найшлись на нашому рецензійному столі. Вони підходять до себе тенденцією, бо обі мають завданням пропаганду. Одна в чепурній окладинці з типовим японським краєвидом має наголовок: „Найжиттєвіші справи Японії" („Найживотнєйше загаднєня Японії"). Обемом вона невеличка. Зате друга — том на 180 сторінок. Це „Азербайджан у боротьбі за незалежність" („Азербайджан в вальце о неподлеглосьць") з просторим уступом про господарські справи.

Залишаючи на пізніше розгляд дечим і для вас цікавої господарської структури Азербайджану, хочемо присвятити бодай коротку увагу змістові книжки про Японію, про цю державу, що своїми залізними полками посувається тепер щораз глибше в азійський суходіл і бентежить світ своєю експансивністю.

Про що йде боротьба в Китаю? Що кермує політикою Японії? Що принесе майбутність?

Такими питаннями, які всіх людей сьогодні цікавлять, починається оця книжечка, яка — як зазначено у вступі — є здебільша переповіджением праці проф. Альберта Е. Гіндмарша, професора університету в Говарді, що появилась п. н. „Основи японської заграничної політики", та його прилюдних викладів.

Основами японської політики є: **постава, голод і неспокій,** або докладніше: національний престіж і бажання дорівняти іншим провідним народам, економічне закріплення і гарантія національної безпеки.

На островах японської імперії (382.550 кв. км.) живе тепер поверх 71 міл. людей (для порівнання: Франція 39 міл. і 550.000 кв. км.). У 1950 р. населення Японії досягне 78 міліонів. Шож буде, коли вже тепер густота населення б'є всі рекорди: 1062 мешканців на 1 кв. км.? Коли йде про землю, яку можна управляти, то ця густота вдвоє більша, ніж у Китаю. **Якіж тоді розвязки можливі?**

Мальтузіянізм, себто контроля уродин? Ні! Раз тому, що надмір населення вже вродився, друге тому, що японський нарід, глибоко привязаний до родини, не піддасться такій інтервенції.

Збільшення сільсько-господарської продукції? Слаба надія. Селяни все більше убожіють. Молодь утікає до міст, до торговлі і промислу, а на селі забагато непродуктивного населення. Зрештою в Японії дуже мало грунтів, що можнаб їх ще забрати під госп. культуру. Також максімум видайности з гектара є майже осягнене. Те, що можнаб зискати, невистарчальне, бо річно треба нових 57.500 гектарів, щоб вирівняти продукцію ризу для виживлення приросту населення. До того — на думку експертів поліпшення метод сільсько-госп. праці викликалоб радше спадок продукції або суспільні неспокої.

Еміґрація? Колись японці вязали з нею великі надії. Від 1875 до 1920 р. збільшила Японія свою територію на 2,290.08 кв. км. Але нові терени не показались корисними для приняття надміру населення (конкуренція дешевої робітничої сили і занадто гострий клімат). Зновуж терени Зл. Д. П. Америки і кольоній та доміній британських не допускають японських імігрантів. Зрештою японці нерадо еміґрують. Навіть за час вільних переселень — за 50 років — загальне число японців за кордоном рівняється річному природньому приростові японців.

Отже залишається одинока розвязка: **упромисловлення і торговельна експанзія** і то в двох формах: **для добуття сирівців та для збуту.** Обі форми експанзії спричинили комплікації у взаєминах з іншими державами.

Коли йде про експорт, який дає найбільші зиски: бавовняна пряжа і бавовняні вироби, то Японія повністю залежна від імпорту загр. сирівців. Через те 70 проц. японського імпорту (а він усе росте) — це сирівці і півфабрикати. Примушена життєвою конечністю Японія шукає у промисловій експанзії рятунку, маючи таких союзників: 1. багатство робітничої сили та її видайність; 2. модернізацію фабричного уряджения; 3. дешевий погін і низькі кошти будови пром. заведень; 4. брак агітації серед робітників; 5. добру грошеву політику і відірвання гроша від золота; 6. субвенції уряду для заморської експанзії; 7. новітні методи продажу

Але вороже наставлення заграниці спиняє господарську експанзію Японії, дарма, що вона є теж добрим покупцем. І окружена могутніми митними барієрами в усіх частинах світу, **Японія мусіла звернути свою увагу на Китай, якого ринок є найважнішим і найближчим місцем збуту для неї.** Інтереси Японії в Китаю кількакратно переходять інтереси там інших держав. Японія улькокувала там поверх 7 і пів міліярда франків у золоті. Торговля Японії з Китаєм дає 24 проц. загального торговельного обороту зі закордоном (3.5 прц. зі Зл. Д. П. Америки і 16 прц. з В. Британією). Число японців у Китаю складає 2/3 усіх чужинців, які там живуть (очевидно, всі ті цифри є зперед теперішньої війни).

Але і в Китаю економічне експанзія натрапляє на спротив інших держав, а саме СССР, Англії, Америки, Франції, Бельгії і Німеччини.

Створення самостійного Манджукуо — це один із висловів пром. експанзії Японії. Нова держава є джерелом сирівців, а в майбутности буде добрим відборцем (вже тепер купує багато бавовни, нафти, заліза, сталі та різні готові вироби).

Але і Китай Японії дальше дуже потрібний. Вічне безладдя, ненависть до чужинців і доступність большевицькій агітації змушували вераз чужі держави до інтервенції в Китаю. В останніх роках шовіністична кампанія скермована головно проти японців. Уже в школах впоюють у дітей ненависть. Проголошений **економічний бойкот** приніс Японії величезні втрати, загрожуючи її господарській експансії, такій дуже конечній для екзистенції японського народу. Японія не хоче підбити політично Китаю. Хоче тільки **спокою і ладу** на азійському сході, бо це є **умовиною корисного розвою торговлі і промислу.** Китай нічого не стратить ані економічно ані політично — читаємо дальше в книжечці — при тісній співпраці з Японією і на добросусідських взаєминах. Навпаки: торговля, мовляв, буде цвісти і китайський нарід зазнає щастя та добробуту. Також скористають інші держави, зацікавлені чимнебудь у Китаю.

Висновки: Японія, втиснена між Росію і Китай, дві неустабілізовані держави, буде продовжувати свою політику, дарма, що інші держави, не розуміючи її примусового положення, ремствують на її імперіялізм. Мирна економічна експанзія є **одиноким засобом для Японії, щоб урятуватись від голоду.** Мета, до якої йде Японія своєю військовою акцією: **стабілізація на азійському сході,** до чого потрібна гармонійна співпраця Китаю і Японії.

На цих висновках кінчиться книжечка, що має крім тексту багато яскравих ілюстрацій та графіконів. Вона звязко інформує про причини й очікувані висліди японської акції в Китаю, очевидно, з японського становища. **В. Н.**

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

ЗА УКРАЇНСЬКУ ПРОМИСЛОВУ ШКОЛУ.

Як відомо вищим читачам, перед місяцем помер ремісник Йосафат Пендзик, який в заповіданні записав „Просвіті" камениці з призначенням на промислову школу. Наслідуючи до цього високопатріотичного вчинку заявляє п. **Сава Орський** в найновішому числі **„Торговлі і Промислу"** (05) до можливо як найшвидшого здійснення волі Покійника. При цій нагоді пригадує автор, що ще в 1928 р. на різношильному зїзді піднесено **українське студентство** думку про необхідність основати промислову школу. Та залишилась ця думка 10 років проектом і то **призабутним проектом.** Дар бл. п. Пендзика повинно рушити справу з мертвої точки. Правда — сам запис не вистарчає, бо промислова школа **мусить бути відповідно вмріпована,** згідно з вимогами сучасности. Але обставини вимагають, щоб не гаятись дальше в організації такої школи. В цих рядах її будівничих повинно стануть **поруч ремісників також студентство,** яке вже перед 10 роками взяло собі цю справу до серця. **Також усе громадянство** мусить зацікавитись нею, тимбільше, що гріш, даний тепер на школу, треба бо колись примусово дати на безробітних. А школа виховає тисячі ремісників, яких у нас усе ще дуже мало, що п. Орський старався доказати цифрами у попередніх своїх статтях у „Торговлі і Промислі"

а Mag Nr. 1.
усуває парші
і хоронить во-
лосся перед
випадом.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

МІЖНАРОДНЯ ПАРЛЯМЕНТАРНА ЕКОНОМІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ У ВАРШАВІ.

В цьому році засідання М. П. Е. К. (з черги 23-ої) відбудеться в Варшаві. З інтерв'ю заступника польської групи мін. Юрія Іванівського, поміщеного в пресі, довідуємось, що у праці візьмуть участь представники 24 держав. Буде їх дуже багато, бо поверх 250 осіб, між ними визначні світові економісти. Вартість М. П. Ек. Конференцій — згідно зі словами того ж інформатора — не тільки в тому, що вони взаємознайомлюють учасників з найважнішими проблемами господарського життя через безпосередній обмін думок, але передусім у формуванні опінії світу на різні господарські справи.

ОФІЦІЯЛЬНИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ ОРГАН ПРО ДИСКУСІЮ НАД ЗМІНОЮ ПОКАЗЧИКА ПРОДУКЦІЇ.

Факт, що Інститут Досліджень Кон'юнктури проголосив новий, вищий показчик (індекс) продукції (див. „Ек. Огляд" з 21. серпня п. р.), викликав у польській пресі дуже широку дискусію. Зявились теж дуже критичні голоси з песимістичним забарвленням, які „Газета Польска" з т. п. м. кваліфікувала назвою... „гіпохондрія всезнайків". Найновіше число органу господарських міністерств **„Польска Господарча"** присвятила пресовим голосам з приводу зміни показчика продукції також свою увагу, добачуючи в них опінію загалу, яку не слід легковажити. Рівночасно містить вона ось-таке річеве висловлення:

Найважніше є те, що показчик продукції мірить розміри продукції, **не беручи під увагу змін кількости населення.** Якщо від 1928 р. до 1937 р. продукція зросла на 11%, а населення на 15%, то ясне, що **продукція на голову зменшилась.** До того треба брати під увагу зріст пересічного віку населення і збільшення через те його потреб. Дальше на очевидний добробут населення впливає виключно виробництво споживчих дібр, а воно зросло від 1928—1937 слабше від загального показчика, бо в відношенню 103:100. Отже виробництво споживчих дібр на голову населення помножно зменшало. В більшому ступні зросло виробництво інвестиційних дібр і дібр для оборони краю. Незважаючи до нового показчика частинно слушне в тому, що **новий показчик значно різниться від давного.** Ця різниця виходить не тільки з того, що дані про затруднення застосовано іншими про виробництво, але також зі зміни засягу показчика і з волі, яку признано поодиноким галузям. Так склалось, що галузі, вглучені тепер до показчика, мають рівень досить високий, **а через те підносять загальну пересіч.** Не є це припадок, а річ очевидна, що нові галузі виробництва розвиваються сильніше від інших, виказують більшу розвоєву пружність, мають також вищий ступінь омеханізування і більшу вартість продукції нетто на одного робітника.

Отже бачимо, що нова причина — візьмить свої завваги „П. Г." — склалась на те, щоб новий показчик виробництва мав вищий рівень від попереднього, **але всі ті причини є зовсім обєктивні і нічого не мають спільного з поняттям т. зв. офіціяльного оптимізму.**

ПОЛЬСЬКІ КООПЕРАТИВНІ ШКОЛИ У ЛЬВОВІ.

Польське Т-во Кооперативного Виховання створило від цього шк. року дві кооперативні школи: мужеський ліцей і однорічну вищу школу кооп. підготови. В зв'язку зо підприйняли цих шкіл Т-во покликується на українців, що в новоорганізованому кооп. ліцею підготовляють кваліфікованих працівників.

СВІТОВА ХРОНІКА.

РОЗПОЛІТИКОВАНІ БІРЖІ.

Як усе дуже чутливі на всі політичні ситуації біржі в міжнародним значінням — у Льондоні, Парижі і в Ню Йорку — а трудом приховують нервові настрої. Політична ситуація в Европі, точніше конфлікт за Судети, робить великі спустошення на ринку грошей, дезів і золота. **Рух капіталів проходить тепер майже під знаком політики, а не господарства.** Дух підприємчивости підрізаний тривогою за завтрішній спокій. Навіть оптимісти посеред фінансових і біржевих кіл, які не передбачують безпосередньої небезпеки війни, твердять, що йдуть дуже важкі часи і що треба бути до цих готовими.

БОЙКОТУЮТЬ БАТЮ.

Чеська преса подає, що в німецьких газетах появився заклик до бойкоту виробів Баті.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Сторінка без політики.

Тайна самітної могили.

При кінці липня цього року слідчий суддя Роберт Ворбрук із міста Ню Гавен в Америці забрався на лови в дооколичні ліси. Підчас ловів знайшов він у відлюдній долині покритий мохом камінь, на якому він прочитав немало счудований напис:

„Тут спочиває Роберт Джон Єліт, який убив три жінки: Марію Бальтінс, Джозефіну Такі та Генрієту Гренс".

Суддя перерван негайно лови й вернувся до міста та на підставі поліційних актів ствердив, що саме два роки тому в Ню-Гавен мешкав купець Роберт Джон Єліт, який він доволі таємниче життя і хоч поліція не мала проти нього ніяких конкретних доказів, увесь час пильнувала його. Про нього говорили, що він є небезпечним лихварем та що він фінансує гангстерські напади.

Єліт пропав без сліду. Тоді догадувалися, що він покинув Ню-Гавен, побоюючися здемаскування і що виїхав під фальшивим прізвищем в іншу околицю, в якій далі веде свої підозрілі справи.

Ще цікавіше було відкриття, що його зробив слідчий суддя, переглядаючи поліційні акти, що перед десяти роками „працював" у тих околицях якийсь невловний убивник жінок. Жахливі злочини, що він їх довершував, поставили на ноги поліцію цілого стейту, одначе поліції не вдалося попасти на його слід. Тому таємничому вбивникові приписували вбивство кільканацяти жінок, між ними й тих трьох, що їх прізвища були витесані на таємничім гробівці.

Суддя велів негайно розкопати той гробовець. На глибині 1 м. знайшли кістяк мужчини.

Але хто його поховав на цьому відлюдному пустарі? Хто дав напис на камені?

Суддя почав підозрівати, що зробив це хтось що хотів помститися за злочин Єліта.

Чий кістяк?

Поліція повела слідство, щоб віднайти таємного місника. Перевели точні розсліди, щоб устійнити з ким жив Єліт та з ким він удержував звязки та хто міг би щось знати про його злочини. Поліція арештувала чотирьох гангстерів, які приязнилися з Єлітом. Та жіодному з них не могли доказати, що він має щонебудь спільного із таємничим гробівцем. Дальші досліди ствердили, що Єліт оповідав ще заки він щез, що хоче перенестися до Каліфорнії та у звязку з тим планом ліквідував свої інтереси. Поліція стала підозрівати, що Єліт хотів сам затерти за собою всі сліди та що йому йшло про те, щоб усі вважали його за небіжчика. Імовірно, кістяк, який знайшли в могилі, він сам приніс і закопав, щоб таким чином змилити за собою сліди.

Розвязка загадки.

Ціла справа набрала широкого розголосу й опинилася на шпальтах преси. І тоді прийшла справжня сенсація: поліція з Ню Гавен дістала з малого містечка в Каліфорнії листа, що його вислав сам Роберт Єліт. Автор листа заявляє що він довідався счудований про віднайдення таємничого гробу, в якім буцім то його поховали, хоч він зовсім здоровий і від двох літ, значить від тієї хвилини, коли він виїхав із Ню Гавен, мешкає в Каліфорнії недалеко Голівуду. Із Ню Гавен виїхав він побоюючися погроз свого довжника Віліяма Штедера, якого вже підозрівали, що він застрілив одного зі своїх ворогів.

Поліція відшукала Віліяма Штедера. Підчас слідства у слідчого судді, він признався, що не він сам викув напис у скалі. Кістяк похований під каменем він приніс із сусіднього сільського цвинтаря. Все те зробив він на те, щоб наробити поліції якнайбільше клопоту та поставити її перед важкою до розвязки загадкою.

Віліяма Штедера поставили перед суд, який засудив його на місяць вязниці за злобний обман та введення поліції у блуд. Так закінчилася справа, що наробила чимало клопоту поліції та лакомим на ріжного роду сенсації американським репортерам.

Жінка, яку можна виграти на льотерії.

У Вентоні (Австралія) відбувається кожного року оригінальна льотерія. А саме головною вигрою не є якась більша сума грошей, але молода й гарна жінка. В цій льотерії обовязують дві умовини, що їх мусять учасники виконати, а саме льоси можуть купувати тільки молоді люди й переможець мусить ще цього самого дня повінчатися зі своєю „головною виграною". Всі потрібні до вінчання документи мусять собі грачі на льотерії заздалегідь приготовити. На великій площі, на якій відбувається „тягнення" уставлені спеціяльні таблиці, на яких наклеєні світлини „головної виграної" в кількох поставах. Сама „виграна" справді чимало рискує, коли згори зголиться на незнайомого їй мужа. Вона сидить у гарно пристроєній ложі. Вінчання відбувається безпосередньо після тягнення на площі. Вінчає урядовець цивільного уряду. Новожонці дістають від дирекції льотерії гарне, велике й елегантно уладжене мешкання в одній з найкращих дільниць міста. Цього року, як кажуть, льотерія на жінку має особливо великий успіх, бо досі викупили вже більше, як 300.000 льосів.

Аль Капоне працює у вязниці.

Грубо помилявся би той, хто подумав би, що він плете коші з лозини, робить забавки, щітки, або щось у тому роді. Ні, він працює далі у своїй „професії" у гангстерстві.

У стейті Шікаго прокуратор почав гостру боротьбу з т зв. „раситерами". На його домагання персонал т. зв. летних бригад потроїли

Як слідство виявило, банда Аль Капоне, якою той славний гангстер керигує з вязниці, зорагнізувала в Шікаго цілу низку тайних „сальонів гри", в яких вели азартні гри. Яким чудом Аль Капоне вміє давати своїм підчиненим прикази з вязниці, на острові у заливі Сан Франціско — ніхто не може цього збагнути.

Коли за 5 літ він вийде з вязниці, його ждатиме на волі найменше міліон зароблених його бандою долярів, якщо його знову не віддадуть під суд за цю „діяльність".

Поліція закрила шість тайних домів гри, що їх правильно відвідувало к. 2.500 люда, в тому більшість жінок. За один лиш день — як кажуть — поліція сконфіскувала апаратів до гри, рулеток і тим подібних приладів на суму 20.000 долярів.

Кого не любить бджола?

Один із льондонських поліцієнтів займається пильно бджільництвом і має славу доброго знавця бджіл. Він мешкає на одному з льондонських передмість, має власний дімок та біля нього добре розбудовану пасіку. Він приглядався довгі роки життю бджіл та зробив чимало помічень, що їх досі ще ніхто не знав. Його оповідання на тему життя бджіл просто не мають кінця і він у противенстві до своїх товаришів не любить говорити про справи, зглибільша прикрі, звязані з його професією.

Він заявив між іншим, що знає докладно яких людей бджола „не любить" та їх жалить. А саме бджола нападає на людей, що мастять волосся брилянтиною, або рудих. Не любить теж бджола запаху алькоголю, на чому найгірше звичайно виходять пяниці, або люди „під газом".

Присилайте передплату!

Вдячний осел.

В місцевості Єреглі (Туреччина) одного дня почув тамошній селянин Мустафа Кардан розпучливий вереск осла з недалеких кущів.

Кардан побіг негайно в кущі зі своїм псом, великим бульдогом і побачив, що в кущах вуж великий вуж атакує осла, який розпучливо перед ним боронитьси. Бульдог кинувся миттю на вужа. Вуж перестав нападати на осла і звернувся проти пса. В одним менті, підчас боротьби, вужові вдалося обвинутися довкола голови пса. здавалося, що ось-ось вуж задушить собаку. Та в цім менті осел одним хопом зубів розторощив вужові голову.

Таким чином осел виявив собаці свою вдячність за те, що вона вирятувала його від смерти.

„БОЖЕВІЛЬНИЙ" ПОЇЗД.

На паровозі пенсильванського експресу трапився 27. м. м. вибух, який убив машиніста й палія. Поїзд ніким не кермований далі гнав перед себе, не зважаючи на ніякі сигнали ні духу пинки. Так він переїхав більше, як 5 км., минув велику станцію Седарвіль і зупинився в полі.

Пасажири зовсім не підозрівали, яка драма розігралася у паровозі і ні на хвилину не здогадувалися, яка жахлива катастрофа їм грозить. Про небезпеку вони довідалися щойно тоді, коли поїзд станув.

Машиніста й палія розірвало на кусники. Відірвані частини тіла знаходили відтак здовж залізничого шляху. На думку знавців, нещастя спричинив вибух одної з рурок, яка відводила вужиту пару.

Краківський Готель

влаштовує родинні дансінги

кожної суботи і четверга від 7 до 9, в неділі від 5 до 8.

РЯТУЙТЕ, БО ПАЛЮСЯ!

На бульварі св. Михайла в Парижі трапилася перед кількома днями оригінальна подія, яка спричинила величезне, вуличне збіговище і закінчилася поліційним протоколом. В одному менті почули крик серед вулиці:

„Рятуйте, бо горю!"

Затривожені прохожі почали оглядатися на всі боки, але не могли нікого побачити, хто горів би. Вкінці коли крик далі повторявся, прохожі покликали телефоном пожежну сторожу, сподіючися, що вона скорше відшукає нещасну людину. Коли пожежники приїхали, не могли нічого знайти. Тоді один із мужчин, що проходжувався по бульварі розсміявся наголос і заявив, що це він кликав рятунку. Виявилося, що він був професійним черевомовцем і таким чином хотів себе зареклямувати ширшій публиці, не сподіючися, що воно доведе до покликання пожежників.

Дотепний черевомовець мабуть не сподівався теж, що пожежники покличуть поліцієнта, який списав із ним протокол за спричинення збіговиска та зайвої інтервенції пожежників.

—o—

ЧОЛОВІК, ЩО СПИТЬ У 350 ЛІЖКАХ ЗА ЦІЛИЙ РІК.

Мандрівний агент одної з великих електротехнічних фірм у Льондоні Джорж Гамфрей веде оригінальну статистику. З тієї статистики виходить, що в подорожах для своєї фірми спав він за 40 літ до цієї пори у 14.000 ліжок. Від 40 літ він спав майже кожного дня в іншім ліжку. Крім ріжних бланкетів на замовлення, посвідок, повноважень та інших паперів, він возить зі собою свій улюблений записник, в який він записує кожне нове ліжко з дописком місцевости й гостинниці. Отже рахуючи переспано, Гамфрей спить на рік у 350 ліжках.

—o—

ПТАХ, ЩО ПЕРЕЛЕТІВ 6.000 КМ.

Будапештенський орнітольогічний інститут дістав повідомлення з орнітольогічного інституту в Брукселі, що в Конґу знайшли реєстраційний перстень птаха, що його зловили і відтак випустили в Будапешті. Цей перстень має знак орнітольогічного інституту в Будапешті „травень — 1938". Мадярська преса пише, що це перший випадок, що птах долетів із Будапешту аж до бельгійського Конґа.

ВІДДІЛИ І КОРЕСПОНДЕНТУРИ:
1) Борислав, Косцюшка 123.
2) Перемишль, Ягайлонська 9.
3) Самбір, Ринок, Дім Н. Торгівлі
4) Сокаль, Косцюшка 38.
5) Станиславів, Міцкевича 1
6) Стрий, Фрухтмана 6.
7) Тернопіль, Тарнавського 6в.

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

Шкільництво на Словаччині.

Як подає празька агенція МЄФ, до 1919. р. мало все середнє шкільництво Словаччини мадярську мову навчання; у народніх школах було не багато виняткiв. Навпаки, теперішня шкільна система змагає до того, щоб кожна дитина могла вчитись у своїй матірній мові.

На 3 і пів-мілiонове населення Словаччини припадає 1 університет, 44 гімназії та реальні школи, 15 учительських семинарій, 433 доповнюючих шкіл, 113 фахових та 4489 народніх.

На 44 гімназії та реальні школи припадає **7 мадярських і 2 німецькі.**

На 30 рільничих, городничих, лісових і т. п. шкіл — **2 мадярські.**

На 7 торговельних академій і 15 публичних торг. шкіл — **2 мадярські й 1 німецька.**

На 16 духовних семинарій — 7 римо-католицьких, 1 греко-католицька, 6 жидівських.

На 4.489 народніх шкіл є **119 німецьких і 735 мадярських.**

Крім того на Словаччині є до 100 українських шкіл, народніх та середніх. (Серед населення Словаччини є 68.1% словаків і чехів, 21.5% мадяр, 4.7% німців, 2.9% українців, 2.4% жидів і 0.4% поляків.)

СЛОВАЦЬКА МОВА Є УРЯДОВОЮ МОВОЮ НА ЗАЛІЗНИЦЯХ.

Дирекція залізниць у Братиславі пригадує всім своїм службовникам, що згідно з мовним законом урядовою мовою у Словаччині є словацька мова.

Польський амбасадор при Ватикані.

Як довідується агенція „Юнайтед Прес", польський уряд небавом займенує нового амбасадора при Ватикані на місце В. Скшинського, що помер; буде ним мабуть віцемін. І. Шембек. (КАП.)

Активізація комуністичної партії Злучених Держав Північної Америки

КОМУНІСТИ СПОДІЮТЬСЯ ВІДІГРАТИ ВИРІШНУ РОЛЮ ПРИ ВИБОРАХ ПРЕЗИДЕНТА.

Московська „Правда" обговорює у великій статті завдання американської компартії та наголошує, що вона може відіграти вирішну ролю при найближчих президентських виборах.

Комуністичний рух в Америці зросте поважно. Він розвине широку акцію серед робітників і фармерів, щоб довести до „людового фронту".

ПОГОЛОСКИ ПРО КРІЗУ МАДЯРСЬКОГО УРЯДУ.

В середу й четвер ходили по Будапешті поголоски, що в найближчих годинах дійде до кризи мадярського уряду. Офіційні чинники заперечили ті поголоски, а вся преса осудила їх.

—o—

ЯПОНЦІ ЗІСТРІЛИЛИ 17 КИТАЙСЬКИХ БОМБОВИКІВ.

Японська адміралiція повідомляє, що у повітряному бою над Намгуном (150 км. від Шантаю) японці зістрілили 17 китайських бомбовиків британського походження та втратили 2 літаки.

ЛИШ ЖОНАТІ УРЯДОВЦІ МОЖУТЬ АВАНСУВАТИ В ІТАЛІЇ.

Італійська рада міністрів ухвалила, що умовиною авансу для державного урядовця є подружжя. У державній адміністрації не може бути більше як 10% жінок.

Адміністраційні урядовці будуть носити однострої.

СТРАЙК ТРАМВАЄВИКІВ У ЛІЛЬ.

У четвер вечором персонал трамваїв у Ліль збрався на віче та рішив почати від нині страйк, домагаючися підвишки платень.

—o—

Що писало „Діло" 50 років тому.

Вівторок, 4 вересня (23. серпня) 1888.

ПІСЛЯ ВИБОРІВ.

Про допольнільні вибори до сойму в округах Снятин-Заболотів і Рудки-Комарно „Діло" писало: „Вибори покінчені в користь руських кандидатів. Наше недовіря в їх успіх, висказане у вчорашньому числі „Діла", виправдалось. Сила, інтрига, лож, підкупство і шовінізм віднесли блискучу побіду. Виявилось, що оба головні фактори, з якими прийшлось боротися руським кандидатам, мають ще своє велике значіння на Руси і що не так легко і на будуче можна буде з тими двома відомими силами упоратись... Руських послів галицькому соймові не треба. Галицька Русь має і на дальше залишитись без голосу і сили в краєвім парляменті"

— ?

53-ОХ УЧНІВ.

„До руської паралельни в Перемишлі вписалося до вчора 53-ох учнів. Число видне! Ще який десяток учнів і руська паралельна доченалаєсь ще своєї паралельки".

„ПРИВѢТСТВЕННЫЕ ТЕЛЄГРАМЫ".

„З провінції надіслали нам ось яку вістку: Канцелярія „Общества им. Качковского" порозсилала корреспонденційні карти такого змісту: „Львовъ 1888. Высокопр. Отче! Въ день генер. Собранія членовъ Общества им. Качковского с. с. 6. IX. н. ст. т. года в г. Дрогобичъ празднуемъ также торжественно дорогую для св. Руси память: „900-лѣтіе Крещенія Руси". Въ слѣдствіе того покорнѣйше просимъ, Ваше Высокопрепод. изволять милостивѣйше почтити въ тотъ день с. с. 6. (н. ст.) сентября т. г. Собраніе Качковского въ Дрогобичѣ привѣтственною телеграмою. Съ глубокимъ почтеніемъ канцелярія общества С. А. Дуда п. р."

По широкому світі.

Британські професійні спілки почнуть у понеділок конгрес. У четвер відбудеться дискусія на тему закордонної політики.

Португальські вітрильники будуть від тепер на вітрилах мати великий червоний хрест.

Болгарський король, що перебуває в Пізі, прийняв Мусолінія.

У Фінляндії почалися великі вправи протилетунської та протигазової оборони; беруть у них участь і громадянські установи.

На Литві почав працювати „уряд інформації та преси" під проводом віцемін. Тамошайтіса, голови синдикату литовських журналістів.

Естонський міністр освіти вийшов зі шпиталя і небавом вернеться до праці.

Латвійський міністр закорд. справ Мунтерс виїде в понеділок до Женеви на сесію Ліги Націй.

ЯПОНСЬКИЙ АМБАСАДОР У ЛІТВІНОВА.

Як подають з Москви, Літвінов приняв японського амбасадора та відбув з ним двогодинну розмову в приязному тоні.

—o—

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 25.

КЕЙЛЕНК ВІЛЛІ 4

Швестка.

II.

Рідна Тіточко й Золотий Дядечку!

Ну, нарешті я вже загніздилася. Здається щойно вчора Ви зі мною прощалися на стації, а тут минуло вже два тижні. Чи одержали від мене листівку? Я її вкинула ще на стації Вербівка, коли перечікувала дощ.

Ви передімною, мов живі. Так і хочеться хусточкою втерти Ваші сльози, Тіточко. А Ви, Дядечку, не підсміхайтесь з Тіточки, бо то не гарно. Добре Вам сміятися, коли Ви мужчина і в Вас серце — камяний цурупалок, а подумайте, як Тіточці без мене тяжко. Якже так: була, була, бігала чотири роки з книжками то до семинарії, то з семинарії, а тепер разом Тіточка сама без мене. Добре, хоч Какусь муркоче у Вас, Тіточко, на колінах. Чи здоровий він? Тіточко, Ви його вичісуйте раз-у-раз, щоб він свою анґорську красу зберіг на злість усім сусідським шолудивим котам. А на Дядечка не звертайте уваги. Нехай сміється собі під вуса. Ми жінки, знаємо, що той сміх у мужчин так собі от. Мабуть Дядечко подумає про мене: дивись, дзиґа! Не встигло з семинарійської лавки вискочити, а вже пише „ми жінки" — ніби вже й воно щось варте.

А варте, Дядечку, варте! Не дурнож я через Ваші руки перейшла. Недурно через Вас Леся Українка для мене, як свята, як „вірую". Чекайте, Дядечку, дайте мені тут ліпше розглянутися. Я Вам покажу, що й я щось варта.

Дядечку, признайтеся, Ви напевно чекаєте: от наша сорока (це ніби я!) зараз почне писати як дзвонить гірський струмочок, як світить сонечко, може десь у серпні й соловейка вчує, бо в її роки, мовляв, соловейко й на леду кубедечко мостить... Отже і помиляєтеся.

Коли я у Вербівці вилізла з поїзду, то такий дощ прав, що поки я перебігла до стації, то геть змокла. І крутом були не гори, а якась сіра верета. А до моїх Закаблук аж 7 кільометрів. Витягла я гумовий плащик і чобітки „ботівки", передала валізи стаційному сторожеві (якийсь такий, як „кум мірошник" або „сатана в бочці"), і як лише дощ втихомирився, почалапала до Закаблук.

Одно добре, що заблудити ніяк не можна. З одного боку зелена стіна, з другого також, коло дороги річечка, — нікуди не звернеш. Особливо тоді, як я йшла: мокро і сіро, а замість соловейків сильно крякали ворони.

Ось так з течкою під пахою придибала я до Закаблук. Вони мені чемно представились своїм стовпом: „Община: Закаблуки. Округъ: Спышное. Земля: Подкарпатская Русь". Я також зробила перед стовпом короткий реверанс і представилася: „Параска Шкварка, державна дочасна учителька", то вам не що будь. Хотіла була навіть трошки язик висунути, але вчас схаменулася...

А школу булаб я не пізнала, якби не напис: „Державная народная школа". Будинок високий і гарний, але такий, як гуцульська хата, небілений. Боже мій! Якби Ви, Тіточко й Дядеку побачили господина управителя! — зовсім бичок. Карк грубий, повертається цілим тілом, а ніс як гудзик від електричного дзвінка, — так і хочеться надавити пальцем і запитати: „чи пан учитель дома суть?"

Я до нього: „моє поважання", а він поклiпав трохи білими, як у поросяти, віями і пробурмотів: „моє почтеніє". Було помітно, що я на ньому зробила досить сильне враження. Кажу йому: називаюся так і так, Шкільний Референт і інспектор призначили мене до Закаблук. А він топчеться з ноги на ногу, ані до хати не запросить. Нарешті видавив з себе: „Дуже приятно. Тішуся, что буду іміти сякую помочницу".

Трошки ми помовчали. Потім я знов: — Прошу, пане управителю, поральте мені щодо помешкання.

А він:

Виджу з бесіди, что ви, госпожа колеґіня, украинскаго убіжденія... Для мене се нич... Я невтральний... тутешний... Но може ви не здішная... може емігрантка?

— Ні, кажу, я українка, але з діла-праліда з Ужгороду.

— Умгу... Я человік невтральний... спокойний. Не люблю, когда вваджаються... Учитель долженъ знати только свою школу, а убіжденія — се пустое діло...

Думаю, — от розбалакалася біда!

— Треба би мені, пане управителю, десь помешкання.. (Далі буде).

Німеччина нездібна до в'йни?

РЕВЕЛЯЦІЇ ПРО НІМЕЦЬКІ МАНЕВРИ.

З Ціріху повідомляють, що Гітлєр прийняв 31. м. м. делегацію німецьких господарських кол з президентом державного банку д-ром Шахтом на чолі. Делегація просила закінчити негайно маневри та подала такі сензаційні мотиви:

1. Величезні кошти, що приневолили державний банк до масового друку нових банкнотів, такі великі, що Німеччину майже залили нові банкноти. Це знову спричинює поголоски про інфляцію й підриває довіря населення до німецької господарки.

2. Харчеві запаси майже зовсім вичерпалися на теренах, на яких армія відбуває маневри. З цього терену повідомляють про огірчення серед населення з причини безоглядних військових реквізицій.

3. Шахт мав заявити, що дух німецької нації заломився й ніщо не нагадує давньої рішучости.

4. В Німеччині панує паніка, всі купують дорогоцінности та предмети щоденного вжитку, побоюючися девалюації марки та заломання німецької господарки.

Військові кола, буцімто невдоволені з ходу маневрів і не крюють свого страху з причини низької вартости замінних матеріялів, що їх ужили при будові змоторизованих одиниць.

Кажуть, що багато повзів та літаків виявилося нездатними до вжитку. Також стрільна вибухали або за скоро, або зовсім не вибухали.

В Ессен арештували 3 начальних інжинірів заведення Круппа під замітом саботажів.

У Берліні буцімто панує переконання, що Німеччина нездібна в теперішню пору навіть два тижні вести боротьбу.

—o—

МЕКСИК НЕ ЗАПЛАТИТЬ ВІДШКОДУВАННЯ АМЕРИКАНЦЯМ, ВЛАСНИКАМ ВИВЛАСНЕНИХ ПІЛЬ.

Отвираючи сесію мексиканського парляменту, през. Карденас відповів на американську ноту у справі вивласнення піль, що належать до американців: Мексик не виплатить їм відшкодування і не зобовяжеться не вивласнювати в майбутньому.

Карденас підкреслив, що необхідно так само трактувати мексиканців як і чужинців, що працюють у Мексику.

—o—

ЗАКЛИК ЛЬОРДА ГАЛІФАКСА ДО ПОЛЬЩІ.

Британський міністр льорд Галіфакс прийняв дипльоматичного аташе Польщі Ярошевського й вистосував за його посередництвом заклик до польського уряду, щоб Польща прилучилася до англійських зусиль щодо мирної полагоди судетської проблеми в Чехословаччині.

Новий сезон у міських театрах.

Від 1. вересня почався новий сезон у львівських міських театрах на рік 1938-9. Як пояснив на пресовій конференції дня 1. ц. м. віцепрезидент міста д-р Веринський, спосіб ведення театрів буде дещо відмінний, як у попередніх роках.

Управа міста закидає систему віддавати театри в державу та перебирає адміністрацію театрів у власні руки. Це спричинили обставини і криза театрального керовництва, а не якінебудь театральні амбіції управи міста. Зате у справі театрального персоналу та добору репертуару новий директор театрів М. Шпакевич матиме зовсім вільну руку. Йому також повірено і загальну керму театру з тим, що оперовий відділ вестиме відомий співак А. Дідур, який має у плянї використовувати в опері також молодих співаків. Опер у сезоні буде коло 20 і першу з них („Страшний двір") виставлять 3. ц. м. В сезоні буде також кілька опереток, що їх виставить відомий режисер Куліговський.

Правдива інавгурація сезону буде щойно коло 20. вересня ц. р. і почнеться песою Новаковського „Галузка розмарину". Далі підуть теси Шекспіра, Моліера, Бомарше, Шіллера і навіть Софокля та ін. З польського репертуару песи Івашкевича, Броньчика та інших.

Театр Ріжнородностей використають на популярні вистави та вистави для дітей. У проекті є також замкнені вистави робітничі.

Персонал театру частинно зредукований, частинно доповнений новими силами. Вертаються давні добрі артисти, відомі львівській публиці, як Красновецький, Жичковська, Полонський та інші.

Щоб збільшити фреквенцію театрів, управа обнизила ціни білєтів на 20 прц. Крім того завела абонаментові купони для професійних союзів, суспільних організацій та окремі купони для поодиноких осіб.

—o—

НОВИЧКИ.

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 ав—?

— **Спеціялістка** в хворобах жіночих і поліжництві **д-р Софія Парфанович** вернулася і ординує, Львів, пл. Болеслава Пруса ч. 2. (Зиблікевича 51). 1842

— **Турне по Волині бандуристки Г. Білогубової.** Пишуть нам: Г. Білогубова 14. серпня ц. р. розпочала своє концертове турне по Волині виступом у Сенжевичівці, луцького повіту. Другий раз виступала бандуристка в с. Боголюбах 19. серпня і третій раз 28. серпня в с. Лаврові. Програма концертів, яка складалася з історичних українських дум, народніх пісень і танків, викликувала скрізь захоплення публики й бурю оплесків.

— **Яким українським виданням відібрали дебіт у Польщі?** Міністерство внутрішніх справ відібрало почтовий дебіт ось таким виданням: „Українському Вістникові" в Берліні, „Кобзареві", виданому у Києві-Ляйпцігу та „Ілюстрованому Календареві Канадійського Українця" на р. 1927, виданому у Вінніпегу.

— **Нова атракція Східних Торгів.** Цього року вперше улаштовано на Сх. Торгах фільмовий павільон. У цьому павільоні відбудеться показ ретроспективних експонатів та фільмів продукції краєвої та закордонної. В павільоні будуть також моделі найновіших винаходів з ділянки фільмової продукції. Заінтересування цим павільоном дуже велике. У виставі беруть участь фільмові продуценти Америки, Німеччини, Франції та Англії. Вступ до павільону 20 сот.

— **Дисциплінарний суд** львівської адвокатської ради вже уконституувався вибираючи своїм головою адв. д-ра Богуслава Льоншава, а віцепрезидентами адвокатів: д-ра Карла Аргасінського і Вацлава Несьвятовського. Вже в половині вересня суд буде відбувати дисциплінарні розправи в адвокатській палаті у складі трьох членів.

— **Обікрали і вивезли фірою всі річи.** В невиясненых умовинах злодії обікрали помешкання Якова Штайна при вул. Кармеліцькій ч. 14 у Варшаві й опісля вивезли фірою всі меблі, річи і навіть більші цвяхи зі стін. Полиція шукає за злодіями. Покищо арештувала сторожа, який запевняє, що не знає нічого про цю небуденну крадіж і що не бачив, як злодії виносили меблі.

— **Львівська хроніка.** На товаровім дворці помер наглою смертю 30-літній М. Худзіль. Його тіло відвезли до інституту судової медицини. — З книгарні Шпрінгера при вул. Хоружщини 7 злодії вкрали машину до писання вартости 40 зол. — При вул. Божничій невідомий напасник вирвав з рук А. Авербахової торбинку з 15 золотими і втік.

— **Справа контингентів нових адвокатів.** Нова адвокатська рада у Варшаві вибрала спеціяльну комісію, що займеться підготовою опінії для начальної адвокатської ради і міністерства справедливости у справі устійнення контингентів нових адвокатів на терені варшавської апеляції. Головою цієї комісії є сам декан Новодворський. Комісія працюватиме у приспішеному темпі, бо вже в половині вересня всі адвокатські палати висловлять міністрові справедливости опінію у справі управильнення допливу нових адвокатів по замкненні лист.

— **Відгомін процесу проти Кепури за зневагу адвокатського стану.** На першому засіданні нової адвокатської ради у Варшаві обговорювали низку актуальних справ щодо адвокатури. Між іншим нова адвокатська рада розглянула теж справу процесу проти Кепури за зневагу адвокатського стану. Рада оголосила комунікат, що не уповажнила нікого починати судовий процес за зневагу адвокатського стану у звязку з інтервю Кепури.

— **Характеристичний розпорядок залізничої дирекції у Варшаві.** Варшавська залізнична дирекція видала розпорядок у справі безпастанних випадків вибивання вікон у поїздах. До дирекції напливають раз-уразу доноси на „забави сільських хлопців", що полягають на киданні камінням до поїздів. Крім матеріяльної шкоди бувають зранення пасажирів та залізничої обслуги. Дирекція залізниць наказала, щоб кожночасно повідомляти залізничу сторожу, що має уладити погоню за напасниками.

— **Арештування залізничників за зловживання.** До окружного суду у Варшаві вплинув ... ня. До окружного суду у Варшаві вплинув ... обвинувачення за зловживання в державній ... лізниці в Ловічі. Слідство у справі цих зловживань від судів до справ спеціяльного значіння ... аж три роки. Зловживання полягали на виставлюванні фікційних рахунків за роботи і доставки для заграници. На лаві підсудних засяде: ... начальник рахунковости Станислав Бартосевич, б. керманичі і начальники відділу Александер Путила, Ян Ніскі, Евген Станьчик, Ян Новаковський, Генрих Костшева, інж. А. Герман та ... Юліян Сташинський. Арештовані залізничники наразили державний скарб на втрати кількасот тисяч золотих. Крім того у зловживаннях брали участь кількох будівельних підприємців. Процес проти згаданих б. залізничників відбудеться у Варшаві в жовтні ц. р.

— **Крівава бійка з поліцією.** В Неятінка в полуднево-західних Індіях поліція віддала салю до юрби, що демонструвала проти розпорядків британської влади. Пять осіб убитих і пять важко ранених.

— **Сезонний реферат Пані дому.** У всіх календарях Пань Дому серпень і вересень надзначені як місяці консерв і маринат, а прикладання багатих запасів до обовязків доброї господині. Великі маринати і консерви найкраще приладити **на безбактеріяльним оцті, чистім тризнім з оцтової есенції 80%, яку виробляють Хемічні Заведення „ГРОДЗІСК" зі знаком „РАК" на пляшці.** Що есенцію розпускаємо у відсотку — одна міра есенції на 11 таких самих мірок води. Це дає силовий оцет, яким заливаємо маринати і консерви перед цілковим замкненням слоїв чи закінного глечика. Оцет з есенції є такий здоровий як спіртовий оцет, що приходить в Урядовім Спиці Львів. Ще раз пригадуємо, що до відіграваннями оцту спіртового як теж оцту з есенції приладжування консерв не треба вживати металевого начиння.

— **Запір.** Свідоцтва лікарських повіт ствердили успішне діяння природної гірської води **„Франціска Йосифа".**

Дописи.

СТРИЙ.

Величаві ювилейні торжества в Стрию. Важкі обставини, серед яких приходиться нам нині жити, не лишають спокою на світлі події в історії українського народу. Ювилей з приводу 950-ліття хрещення України-України — це могутній засіб в руках українського духовенства до морального відродження народу. Залежить від того, чи провід є у відповідних руках, щоб той ювилей відсвятковано з найбільшою користю для народньої справи. Великим щастєм для міста Стрия є та обставина, що маємо тут метького інтелігентного і при тім надзвичайно обовязкового пароха. Ще не минули чотири роки, як прийшов о. крил. Іван Гавришкин до Стрия як сотрудник і завідатель, а від року вже й парох, а Стрий став мов не той. Не зважаючи на початкові труднощі, необзнайомлений з обставинами і життям у місті, вже по році є о. Г. в курсі всіх стрийських справ, а своєю працею і послідовністю в виконанні прийнятих на себе зобовязань ломить за леди, єднює собі серця всіх без винятку парохіян, бере провід у всім зорганізованім житті міста та згуртовавши біля церкви всю інтелігенцію, міщанство й робітництво, перемінює духову структуру стрийських українців. Ще як завідатель привернув парохіяльну церкву чудовим іконостасом, а як парох задумав з початок 950-літнього ювилею хрещення Руси-України придбати для церкви відповідну пам'ятку — дзвін. Від того чотири місяці зумів заохотити своїх парохіян до того, що від 7. серпня ц. р. парохія Стрий має вже чавий дзвін „Володимир" (744 кг. нетто ваги), що всіх мешканців Стрия може звернути увагу на церкву. Правда, малу і стару, але дасть Бог, за кілька літ маємо збудуємо нову. Щоб мати змогу взятися до того великого діла, треба підготовити до того парохіян, треба обновити в них давнього українського християнського шедролюбивого духа. Треба зєднати всіх парохіян від малого до великого, від найбідніщого до найбагатшого, від безграмотного до найвище освітеного в один міцний, переєднаний тими самими бажаннями й ідеалами, сильний духом і волею. Засобом до тої обнови стали місії, що під проводом оо. Редемптористів Великого і Корби тривали в Стрию від 18. до 28. серпня ц. р. Вже давно не було в Стрию місій. Ще 1897 р. були повідувався тут молодий місіонар, теперішній Митрат Кир Андрей, тоді ще священник-місіонар. Тож сильні проповіди достойних оо. місіонарів потрясли перетворити серця цілого міста Стрия, влити в них нове життя, нові ідеали. Дали всім отримати нового сильного творчого духа — відновити давню віру серед християн-українців, що за св. Володимира, тому 950 літ, зачали будувати світлу, могутню державу. Десять днів тривані денно на церковнім подвірю громадянства тої місцини, при чому число всіх слухачів зростало з дня на день учасниками з сіл Стрийщини. Дня 28. серпня на закінчення місії зявилось до 30 тисяч доокольних українських громадян і яких 10 тисяч інших зорганізованою походом три години з хрестом головними вулицями міста. Що за гарний був це вид, що за сила до

та була з лиць учасників, з яким піетизмом несли мужчини кількайний місійний хрест ваги 450 кг! А що за чудові місійні науки виголошували оо. місіонарі, про це найкраще свідчить обставина, що в часі місії священники без перестанку від 5. год. рано до 10. год. веч. сповідали та що уділено 7.668 св. Причастій. Закопання кількайно-місійного хреста та зворушлива проповідь провідника місії о. Величковського зелектризували всіх присутніх. Не дивно, що на закінчення отих місійних днів, щоб присутні піднесли руку догори і злożили присягу, що будуть любити Бога, церкву, свій обряд і свій нарід, піднослося 30.000 рук і злożило щире приречення. Вечером 28/8 по останній місійній науці попрощав о. кан. і парох Гавриляшин оо. місіонарів та обіцяв в імени парохіян берегти найдорожчий скарб, св. віру, у своїх серцях.

СТАНИСЛАВІВ.

Нова станиця. З днем 1. вересня збогатився Станиславів знову на одну станицю. Під фірмою „Іріс" відкрила п. Оксана Барановська салон жіночих одягів. Слід зазначити, що п. О. Барановська відбула кількарічну практику в першорядних заведеннях у Варшаві і це дає запоруку, що салон п. О. Барановської буде поставлений на справжньому європейському рівні. Здається нам, що наші пані в цій ділянці дійсно реалізуватимуть тепер гасло „свій до свого". Новій станиці бажаємо найкращих успіхів. Б. Л.

Студентські однострої і плащі

у великім виборі на складі

у ШАПІРИ ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

ПЕРЕМИШЛЬ.

З організаційного життя. В четвер 19-го серпня п. р. в салі Народнього Дому відбувся черговий Інспіторський Народній Зїзд УНДО в Перемишлі, в якому взяло участь 180 представників зорганізованого українського селянства Перемищини та кільканадцять громадян Перемишля. Зїзд відкрив голова П. Н. К. д-р Микола Рибак короткою промовою, в якій змалював наше політичне положення на терені Перемищини та підкреслив, що П. Н. К. в останній каденції (1936—1938) працювала у незвичайно важких умовинах. На внесок дир. Осипа Сенечка до президії зїзду вибрано д-ра Володимира Загайкевича, д-ра Миколу Рибака, о. дек. Івана Сендзіка, дир. Осипа Станіміра і Тимка Паславського. Секретарювали Володимир Кубрак. Перед вибором справами та звітами предсідник зїзду д-р Загайкевич короткими словами згадав великого Постаті помершого Начального Вождя УГА, та закликав його значіння у визвольних змаганнях українського народу. Згадку про Начального Вождя учасники зїзду вислухали стоячи — та опісля память його вшанували мовчанкою. Звіт з діяльности П. Н. К. УНДО в Перемишлі склав дир. Осип Сенечко, підкреслюючи, що діяльність П. Н. К. мала поділити на загально-національну частину та чисто партійну, одначе в минулій каденції партія звертала головну увагу на загальнонаціональну працю. По звітах посол Володимир Целевич виголосив реферат про політичне положення українського народу. На внесок дир. Осипа Сенечка П. Н. Зїзд постановив з огляду на те, що приходить часами до вирішення справ, які вимагають великої застанови і відвічальности, поширити П. Н. К. до 24 осіб. Дальше на внесок дир Сенечка Зїзд одноголосно ухвалив домагання, щоби голова П. Н. К. входив у склад Ц. К. УНДО. На внесок Комісії-матки П. Н. Зїзд одноголосно вибрав нову П. Н. К., у склад якого ввійшли: д-р Микола Хробак, як голова, д-р Микола Рибак, дир. о. Станімір, д-р В. Загайкевич, дир. О. Сенечко, м-р С. Новорощький, о. д-р Р. Решетило, д-р С. Бінн, дир. Д. Поленський, І. Бачинська, В. Куропась, П. Маряк, дир. І. Гонторський, інж. Волод. Мосора, всі з Перемишля, о. дек. П. Маленький, о. М. Прокурат, о. М. Гук, А. Чумер, Т. Паславський, А. Кашубинський, Д. Олеш, Д. А. Підгурський, С. Тимочко і А. Куповец, всі з повіту. Вкінці дир. Сенечко відчитав резолюції, які Зїзд одноголосно ухвалив. Зїзд закрив д-р Загайкевич закликом до організаційної праці на всіх ділянках нашого життя. По відспіванні національного гимну учасники Зїзду розійшлись.

Півтора години серед наших найменших. чи може бути щось радіснішого, щось приємнішого, як побут, хочаб найкоротший, серед безжурної, усміхненої, щасливої дітвори? Серед них забувається на мент про буденні клопоти. Серед них самі стаємо безжурними, радіємо їхніми радощами, а приглядаючись їхнім забавам, танцям і прислухуючись їхнім деклямаціям та співам, вивченим у садках, заспокоюємось, що нове покоління буде краще. Минулої неділі громадяни села Поповичі та довколичних сіл мали змогу насолоджуватись якнайменшими. Мали змогу не один раз переконатись, що їх діточки — ті найменші — ті, що в найбільшим щастям, а рівночасно і найбільшим клопотом — виховуються в садках на гарних, здисциплінованих громадян. Мали змогу побачити, що в цих садках, під опікунчим оком П. Кружка Рідної Школи росте нове покоління, росте наше майбутнє. На гарній зеленій леваді, окруженій тінистими вербами, над невеличким потічком, що оплива село, зібрався під проводом провідниць гуртом діточок зі садка: Поповичі 34, Плещевичі 20, Биків 30, Якеманичі 38, Новосільці 30, Селиська 20 (разом 172), щоби показати своїм батькам та гостям, що вони не прогайнували літа та покладані на них надії виправдали. Свято закінчив голова П. Кр. Р. Ш. д-р Микола Рибак промовою, в якій закумав величезне значіння садків у вихованні нового українського покоління. Вкінці промовляв ще місцевий парох о. Михайло Прокурат, що теж звернув увагу на виховання дітвори, подякував делегатам з Перемишля і гостям, що своєю присутністю звеличали свято садків. Могутніми словами молитви „Боже Великий" і національного гимну закінчилось це радісне для дітвори і для старших громадян свято. К-к.

НАЙДЕШЕВШЕ закупиш найновіші ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ на плащі, костюми, сукні і шкільні одностої як також ШОВКИ

у новім льокалі ф-ми

РОЖИ БОТВІН

Львів, ул. **Боїмів ч. 9.**

Спорт.

КРАЄВІ ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ.

Пригадуємо, що у днях 3. і 4. вересня ц. р. відбудуться на ставі „Сітязь" у Львові краєві плавацькі змагання. Початок змагань у суботу в год. 15-ій, в неділю в год. 14.30. Змагання відбудуться без уваги на погоду. Організує Філія К. Л. К. Львів.

Програма змагань така:

Субота: 1) 200 м. довільним стилем мужчин; 2) 100 м. клас. ст.; 3) 100 м. дов. ст. жінок; 4) 100 м. горіпаць мужчин; 5) 400 м. дов. ст. мужчин; 6) 400 м. дов. ст. мужчин; 6) 50 м. клас. ст. жінок, 7) 200 м. клас. ст. мужчин; 8) гінці 5×50 м. мужчин; 9) гінці 4×50 м. жінок; 10) гінці 3×100 м. мужчин.

Неділя: 1) 50 м. дов. ст. жінок; 2) 100 м. дов. ст. мужчин; 3) 100 м. клас. ст. жінок; 4) 200 м. горіпаць мужчин; 5) 400 м. клас. ст. мужчин; 6) 50 м. горіпаць жінок; 7) 800 м. дов. ст. мужчин; 8) гінці 3×50 м. жінок, 9) гінці 4×200 м. мужчин.

ПЕТРІВ ПОВЕДЕ НАПАД УКРАЇНИ.

Проти стрийської Пошти гратиме Петрів, який поведе напад чорно-червоних. Склад України буде такий: Босий, Воробець, Мінькевич; Цимбала, Каратницький, Романець; Магоцький II, Богурат, Петрів, Скопець II, Магоцький I.

Ці змагання відбудуться в неділю 4. п. м. в год. 11. передполудням на грищі Чорних. В год. 9. рано відбудуться змагання за мистецтво Цлясен: Стен — Стшезен (Перемишляни).

В НЕДІЛЮ 4. ц. м. ФІНАЛ МІТРОПИ.

В неділю 4. ц. м. відбудеться у Празі фінальна стрічка за чашу Середущої Европи між Славією і Ференцварошом. Мистролічним переможцем був Ференцварош. Відплатні змагання обох цих дружин відбудуться в чергову неділю, 11. п. м. в Будапешті.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Субота 3. 9. год. 8. „Страшний двір" оп. Моніюшка.
Неділя 4. 9. год. 8. „Аіда" оп.
Понеділок 5. 9. вистави нема.
Вівторок 6. 9. год. 8. „Фавст" оц.

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РИПНЕ:
3. 9. Безталанна.
4. 9. Пісня Бескиду.
5. 9. Мазепа.
6. 9. Дай серцю волю.
7. 9. Невольник.
8. 9. Гетьман Полуботок.

РОЖНЯТІВ:
9. 9. Пісня Бескиду.
10. 9. Безталанна.
11. 9. Мазепа.
12. 9. Невольник.
13. 9. Гетьман Полуботок.

БРОШНІВ:
14. 9. Пісня Бескиду.
15. 9. Гетьман Полуботок.
16. 9. Мазепа.

В осени театр завітає до Львова. Деторації до нових постанов малює арт. Бобинський.

Український Театр ім. І. Котляревського (зєднані театри Заграва і ім. І. Тобілевича).

ТУЛУКІВ:
3. 9. Циганський барон.
4. 9. Вій.

Група „А" грає в Снятині і в Карлові до 4. 9., а дня 5. 9. від'їжджають обі групи до Коломиї. Дня 7. 9. відбудеться інавгураційно вистава „Маруся Богуславка".

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"

Український театр під проводом Йосифа Стадника.

ЧОРТКІВ:
3. 9. Чесна Зузанина.
4. 9. Чорноморці.
5. 9. Люди на привіді.

Присилайте передплату

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Півнич кличе".
АПОЛЬО: „Гайді" з Шерлі Темпль.
АТЛЯНТИК: „Кохання в джунглі" з Дороті Ламур.
БАЛТИК: „Маєріінг".
ВАНДА: „Я збрехала", „Гільтайська трійка".
ГРАЖИНА: „Вернися, моя маленька!"
ЕВРОПА: „Король балується".
КАСІНО: „Розалія".
КОПЕРНИК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Гагр із Ешнапуру" „Індійська гробниця".
МЕТРО: „Знахар".
МІРАЖ: „Улан ім. Йосифа", „Княжа".
МУЗА: „Кадети маринарки".
ПАЛЯС: „Кохання в найдавах".
ПАКС: „Скитальці Півночі".
РАЙ: „Бургтеатер" із В. Краєсом Ольгою Чеховою.
РІЯЛЬТО: „Погорджена".
РОКСІ: „Блески та тіни жінки".
СВІТ: „Страшний двір" Моніюшка та „Вовек і Льовек" з Дюмпшою.
СТИЛЕВЕ: „Чорний пірат" та ревія.
ТОН: „У пастці", „Проклятий скарб"
УТІХА: Місто в вогні" та ревія.
ХИМЕРА: „Предивна брехня Ніни Петровни".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул Марійська)
„Палестина".

ФОТОПЛЯСТІКОН Сентовід"
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-н Каїм і Син)
„Туреччина".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 3. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орк. музика, 8.00 Східні Торги у Львові, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Госп. репортаж із Сх. Торгів, 14.15 Орк. музика, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „Крилатий хлопець" Корн. Макуринського, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Чому місяць усміхається, ревія, 16.45 Вакації давніше й сьогодні, 17.00 Вістки із Сх. Торгів, 17.10 Музика у вик. нанд. орк., 17.55 Спорт на Сх. Торгах, 18.00 Наша програма, 18.30 Концерт солістів: форт., віол., 18.45 „Шкільні часи Івана Демборога" В. Сирокономлі, 19.00 Дуети у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуалмна гутірка, 19.30 Фільм і ревія, орк., пісеньки, гумор, гавайська гітара, 20.00 „Ядемо до школи" для дітей, „Країна винищь", 20.45 Веч. денник, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Легка музика у вик. сальон. орк., 21.50 Спортові вістки, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Ост. вістки, 23.00—23.55 Легка музика з пл. (Варшава II.).

Неділя, 4. вересня 1938.

7.35 Пісня, 7.20 Концерт орк. военної маринарки, 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хл. газетка, Новини зі світу, Гармоністи, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Хліб, свинька, 8.50 Рілля та значіння добірного насіння у підвищенні продукції, 9.05 Музика з пл., коло год. 10.30 (після богослуження) Музика з пл., соліст. 11.30 Роздача нагород переможцям у короткохвильових змаганнях, 11.45 Театр. огляд, 12.03 Симф. поранок, 13.00 Промова міністра освіти Свентославського, 13.15 Музика, орк., сопран, тенор, хор, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Актуальна гутірка, Хор із пл., „Заболоття йде до світа", Новеля, 16.30 Театр Уяви „Драма про королеву Ядвігу" Ф. Т. Чекора, 17.00 Реціталь на клявесині, 17.30 Звуковий телескоп, 18.00 Півгодинок пол мікрофоні, орк., хор, сол., вібрафон; у перерві в год. 18.55 Хвилина бюра студій, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Словно-муз. авд.: „На Торги!", 20.35 22.00 Спортові вістки, 20.46 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 Транем. з Перемиш: Легкоатлет. змагання за мистецтво Европи, 21.20 „У кабінеті п. доктора" вес. авд., 22.10 Верді „Аіда" оп. репортаж з муз. із. з плит, 23.10 Ост. вістки, 23.15—23.55 Танк. музика з пл. (Варшава II).

Понеділок, 5. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх., 8.00 Зачинаємо тиждень, погідна авд., 11.00 Промова мін. Свентославського, 11.15 Для шкіл: Привіт; Пригода летуна Михайла Цимбалка, 11.45 Музика з пл., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Китиця для всіх, орк., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Пожежа на акті „Геліда", соломід. для старших дітей, 15.30 „Дурний Франек." новеля М. Конопніцької з муз. із., 15.45 Госп. вістки, 16.00 Легка італ. музика, орк., 16.45 Місто, що в ньому заховата душа Японії, фейл., 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Югославянські пісні, тенор у супр. форт., 17.25 Легка музика, пісеньки, сальон. тріо, гавайська гітара, 17.55 Гальо, поліг! 18.00 Спортова гутірка, 18.10 Музика, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Картки із зачарованої книги: розр. концерт у вик. орк., вок. квартету й артистів м. театрів; у перерві Веселий скеч, 20.45 Веч. денник, 21.00 Танк. сирінька, 21.10 Розр. концерт: гітарове тріо, два форт., спів, 21.50, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Веселий концерт бажань, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Камеральна музика (Варшава II.).

Субота, 3. вересня 1938.

ВЕРХЛАН 15.30 Дівчата співають, 18.05 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 22.30 Легка й танкова музика. БИГОРОД 20.00

Нар. пісні. БУДАПЕШТ 17.30, 18.000 Циг. музика, 19.00, 20.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 10.30 Нар. музика з Лінцу, 12.00, 13.15 Розр. концерт, у прогр. І. Штраус, 20.10, 21.00 Танц. музика, КЮЛЬН 20.10, 21.00 „Кавалерія Рустікана" оп. Масканія, КОШІЦІ 16.10 Циг. музика, солісти, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 20.30 Концерт орх., 21.00, 22.00, 23.00 „Льоренц" оп. Каталяніо, ПРАГА 22.30 Танц. музика, РАДІО ПАРІ 19.15 Сольо на мандолині, 20.30, 21.00 Театр уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Концерт симф. музики, РИМ 17.15 Форт., 19.20 Орх. муз., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, СОФІЯ 18.45, 19.00 Популярна музика, 19.30 Сольо на альтівні, 20.00 Спів.

Неділя, 4. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Опереткова музика, 19.00 Мадярські танці Брамса на форт. на 4 руки, 19.30 Смич. квартет, БІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні, БРАТИСЛАВА 19.25 Словацькі нар. пісні у вик. циг. орх., БУДАПЕШТ 12.30 Концерт хору, 13.05 Симфон. концерт, 15.45 Військ. орх., 17.00 Спів, 17.55 18.00 Форт., 19.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 9.30 Спів, 12.00 Розр. концерт, 15.00 Для дітей, 15.30 Смичк. квартет ч. 4 ц-моль Бетовена, 19.00 Сирінкса та гітара, 20.10 21.00 Оп. нім. музика, КОШІЦІ 17.35 Мадярські пісні, 18.00 Авдиція, Музика з пл., ЛЯЙПЦІГ 19.00, 20.00 21.00 22.00 Зальцб. фестіваль: „Дон Хуан" оп. Моцарта, МІЛЯНО 17.15 18.00 Орх., солісти, 20.30 Розр. концерт, 21.00 22.00 Комедія, Прага 9.00 Орг. реціталь, 9.55 Розр. музика, 11.00 Популярний концерт, 15.30 Розр. музика, 16.00 Військ. орх., 17.15 18.00 Легка музика, 19.20 Сальон. музика, 20.00 21.00 „Польська кров" оп. Недбала, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 19.00 Сцена, 19.30 Монольоги, 19.45 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 18.00 20.20 Муз. величина, 21.0 22.00 23.00 „Ніранберські співці" оп. Вагнера, СОФІЯ 19.00 Пісеньки, 19.30 20.00 Сирінкса, 20.55 21.00 Оперет. мельодії.

Понеділок, 5. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.10, 21.00 Австрійська музика, БІЛГОРОД 20.00, 21.00 Опера, БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика, 17.00 Сольо на гармонії, 18.00 Спів, 21.00, 22.00 Симф. концерт, ВІДЕНЬ 16.30, 22.00, 21.00 Орх. концерт, 18.20 Нар. музика, 19.00 Форт. музика, ДАЙШЛЯНДЗЕНДЕР 17.30, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00, 23.00 „Ніранберські співці" опера Вагнера, ДРОЙТВІЧ 20.35, 21.00 Вагнерівський концерт, 22.20 Камер. музика, КОШІЦІ 18.00 Гутірка, Пісні Рімського-Корсакова, МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 19.30 Розр. концерт, 21.10 Нові пісеньки, 21.30, 22.00 Фестіваль сучасної музики у Венеції: Симф. концерт, ПРАГА 17.40 Форт. Соната Вранн. вик. композитор, 18.20 Орх. концерт, ПРАГА II. 20.00, 21.00 „Вуглекоп" оп. Цепера. РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 20.15, 18.15 Пісні, 20.45, 21.00, 22.05 Симф. концерт, РИМ 17.15 Сирінкса, 19.30, 20.30 Муз. величина, 21.10, 22.00 „Дон Джіль далль Кальце Верді" оп. Карабелія, СОФІЯ 18.30 Нар. пісеньки, 19.15 Спів. рецітація, 19.45, 20.00, 21.00 Симф. концерт.

ЦЕРКВИ,

що бажалиб увіковічнити памятний ювилей Хрещення України — повинні з цеї нагоди набути у нас дзвони, як це вже зробили і роблять численні П. Т. Парохії, а востанне Парохія в СТРИЮ — з написом ось таким:

За понтифікату Папи Пія XI., за володіння Князя Церкви і Народу Митрополита Андрея Шептицького Р. Б. 988—1918—1938.

яко в памятний Ювилей Хрещення України, цей дзвін „ВОЛОДИМИР" фундували до церкви Успення Пр. Діви Марії в СТРИЮ парохіяни за пароха о. Іллі Гавриличина, сотр. о. Василя Мармаша, Старшого брацтва Степового Павла Ґрубського і прочих, на вічну славу Пр. Трійці й Пр. Діви Марії.

З поважанням

Ліярня дзвонів БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ в Калуші і Ліярня дзвонів Л. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО і Ски в Перемишлі

пі радіофонії. Першу нагороду призначать на найближчій Радіовій Виставі в 1939 р.

СМЕРТЬ ГОЛЯНДСЬКОГО РАДІОВОГО ДІЯЧА.

В Голяндії вмер у 74-ому році життя о. Л. Г. Перкін, основник та перший голова радіового т-ва КРО. Він був рівним симпатиком радія та першим, що трансмітував Службу Божу на радіовій хвилі. Коли засновано радіове товариство КРО одноголосно вибрали його головою, а вскорі після того перкована площа звільнила його від праці у приходстві. Після того він цілковито віддався радіовій праці та поставив КРО на першому місці між радіовими організаціями в Голяндії. Радісною для нього була хвилина, коли в часі торжеств 10-ліття істнування т-ва КРО, тодішній премієр присвятив радіостанції більшу суму грошей, за яку збудували відповідний будинок, який саме тепер і є. Разом з о. Перкіном співпрацювали тисячі ідейних людей, які складали скромні суми для реалізації великих намірів товариства.

БІРЖА.

Львів, 2 вересня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·97, 89·50 Доляри американські 5.30·50, 5·28·01 Доляри канад. 5·30·00—5.27·50. Фльорени гол. 290·14—288·40, Франки фр. 14·53—14·43, Франки швайцарські 121·55—120·75 Фунти янгл. 25·87—25·71, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·60—15·10 Кор. дан. 115·50—114·65 Кор. норв. 129·93—128·95, Корони шв. 133·35—132.35 Ліри італ. 23·10—22·40, Марки фінлян. 11·45—11·25, Марки нім. 70·00 — 72·00, Тель Авів 25·75—25·35 Марки нім. срібні 94·00 — 91·00

Акції.

Банк Польський 121·00 Нукор. 38·25, Вугель 34·25, Ліянозо 89·00, Моджеїв 16·25, Островець 64·50, Старахович 43·00, Табербуш 57·25.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·00, 66.88 3 і пів, 1 ем. 85·75, серія 95·40, 3 пов. зам. 2 ем. 84·75 серія 94·50 5. конверс. 69·75 прем. дол. 43·50 4 консол. 67·00

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 2. вересня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·45 вол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·50 вол.
1 кг. масла експ. вкл. з оп. деф. ціна 2·30
молоко . . . . . 13—14 сот,
яйця (копа) . . . . . 4·20 вол.
1 кг. яєць 1·30

Тенденція на масло вдержана на молоко слаба, на яйця звишкова.

СПОВІСТКА.

Трирічний кооперативний ліцей при Р.С.У.К. у Львові приймає кандидатів на І. рік, які скінчили чотирокляс. гімназію нового типу, 6 клас давньої гімназії, або інші фінпорядні середні школи (торговельні, чи хліборобські, та не переступили 20-го року життя). Оплата за науку виносить 30 вол. місячно. Деякій кількости бідніпшим учням будуть приняті знижки. Вписове 15 вол. Наука починається 15. вересня, заголошені кандидати явиться в Р.С.У.К. Львів, вул. Технічна 1. 1851

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ВІЛЬНЕ місце осідку для лікаря-українця в повітовім місті, недалеко Львова одинокий лікар укр. Інформації уділить Д-р М. Керничний, Рудки, Марку на відповідь. 1798 3-

КУПЛО — ПРОДАЖ

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ нові і вживані найдешевше у фірмі „Міль Книжковий", Баторія 6. 1817 2-3

ДІМ 6 кімнат, город, вільні літа, сколиця дзвірця Підзамче продам. Інформації: Львів, Зибликевича 5 а, нафтова крамниця год. 3—6. 1760 3-3

НАУКА

ВПИСИ на тримісячний КУРС КРОЮ шиття. Індивідуальна наука новітньою системою. Вислід наук певний. Умовини догідні. „АННА", Львів, Галицька 20. 1837 1-6

СТАНЦІЇ

ДОБІРНА станція для учениць (студенток). Першорядна харч. Обертинська 30, м. 8. Гімн. учитель. 1850 1-1

СТАНЦІЯ для учениць і учеників, студентів. Фіголева, Марка 20/І коло гімн. СС. Василіянок на Длугоша. 1790 3-1

МЕШКАННЯ

ЛЬОКАЛЬ, Ринок, перший поверх, адаптований на бюро, винайму. Коркес, Домініканська 2. 1849 1-3

ПОКІЙ з кліпки сходової дам пана на становищі до винайму. Вронницьких 8, м. 8. 1844 1-2

РІЖНІ

МОТОЦИКЛЕВІ КОМБІНЕЗОНИ найліпші, найтривкіші, найдешевші лише у виробні „ПАЛЬЮМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1730 3-6

ЛІКАРСЬКО-ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ Д-рів Б. Барановецького, у Львові, вул. Миколая 28, приймає пацієнтів — по вакаційній перерві — в хворобах зубів й устної ями як звичайно щодня від 10—12.30 і 3—5.30. 1830 2-5

БАНДАЖИСТ М. ПОЛЯЧЕК У САМБОРІ повідомляє інтересованих, що в короткому часі буде перебувати у Львові в цілі полагодження замовлень. 1755 8-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

СТОМАТОЛЬОГ

Др. мед. Мечислав Янковський

ЛЬВІВ, Лозінського 4, тел. 244-77

вернувся

ЛІКАР

Степан Брик

вернувся і ординує як досі у внутрішніх недугах від 3—5, ВУЛ. ХМЕЛЬОВСЬКОГО 15. (бі-ка Митницького). 1754 3-6

РЕНТГЕНОЛЬОГ

Д-р ЛЮДВИКА

Лянцес-Дяй-ецова

ЛЬВІВ, ЛОЗІНСЬКОГО 9, ТЕЛ. 255-50. 1793 ВЕРНУЛАСЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

ФУТРА жіночі мужеські
лиси, заручавки, шапки
поручає магазин і роб'тня футер
К. ЦВИНАР
ЛЬВІВ, вул. Крива 10.
поб. ч Гостєчного Банку

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спец. ляного певного і нешкідливого патенту
пудру „CSAVE" 50 сот.
Пробний пакет. Перфумерія
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

В центрі міста

найкорисніше
усе шкільне приладдя
наплечники на книжки, течки, записники, вічні пера, олівці, рисунконі блюкн відznаки, числа та все інше.
закупите
у фірмі
Руська 20

Спальні, Їдальні, комбіновані
Шафи, Тапчани і т. п.
поручає найдешевше СКЛАД МЕБЛІВ
С. Г. БРІК
Львів, Трибунальська 16.

Ширіть наш часопис!

Радіокутик.

РАДІО РЯТУЄ МЕШКАНЦІВ ВІД ГОЛОДУ.

Одна американка повідомила британського генерального консула в Ню Йорку, що слухаючи радія, відібрала на своєму приймачі оклик одного з мешканців з островів Фіджі, що просив ратунку для себе та своїх 215 співмешканців. Тому що на цьому острові панував тиф, всі кораблі омивали його, внаслідок того він лишився без найважніших та необхідних продуктів, а мешканцям його вкрепті зовсім не стало поживи і всі вони сильно голодували. Британський консуль негайно повідомив про це губернатора островів Фіджі, який видав відповідні зарядження та навязав нормальну морську комунікацію з островом.

НІМЕЦЬКА РАДІОВА НАГОРОДА.

В Німеччині відкрили 15. Німецьку Радіову Виставу. З цієї нагоди між. Геббельс виголосив на виставі промову заявляючи, що уфундовано радіову нагороду в сумі 10.000 мар. Цю нагороду призначатимуть що року за найкращу наукову або практичну діяльність в ділянці радіофонії.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і вкінцях . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по вол. 0.15
купно, продаж, вимін і т. п. . . . . вол. 0.10
шукаючі праці . . . . . вол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 195 (15.016). Львів, неділя 4. вересня 1938. Орган росіянок місяцтона gołówka. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА оригінальні англійські **ФАБРИКА ОДЯГІВ** **Рот і Рудерфер** Львів, Легіонів 3/1. (над кіном Паляс)

ЦЕНТРАЛЬНА
Малопольська Каса Ощадности
У ЛЬВОВІ
(раніше Галицька Каса Ощадности)
РІК ОСНУВАННЯ 1843 р.
Установа публічного права.
Видає ощадностеві книжечки на імя і предявника
з порукою держави
Веде рахунки біжучі і чекові.
РЕЗЕРВОВІ ФОНДИ: 5,668.000 зол.
Замісцеві виплати — П. К. О. 500-198.

ПОЖЕЖА НИЩИТЬ НЕНАДІЙНО НАШІ ГОСПОДАРСТВА тому хоронім і забезпечуймо своє майно, асекуруючи від огню також свої рухомости (хатню обстанову, господарське знаряддя, живий інвентар, пашу і збіжжя)
У ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20,
яке за дрібну оплату виплачує повне відшкодування за втрачене майно.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку
В ЦЕНТРОБАНКУ
У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,
бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно знак для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл.

Загони диверсантів на Сов. Україні.

Щоденник „Красная Звезда" повідомляє, що на Совітській Україні щораз то частіше появляються диверсантські загони.

Червона армія притримала кілька таких загонів, які ані не думали втікати, лише звели з військом регулярну битву. (АТЕ).

Гітлер поставить Чехословаччині 8-денний ультимат?

КОМЕНТАРІ ЛЬОНДОНСЬКОЇ ПРЕСИ ДОВКРУГИ ПОЇЗДКИ ГЕНЛЯЙНА ДО БЕРХТЕСГАДЕН.

Льондонська преса стверджує, що висліди розмови між Гітлером і Генляйном не дають основ до оптимізму, але не є зовсім негативні. Генляйн мабуть має у своїй відповіди Рансіменові зажадати, щоб переговори покінчилися скоро. Можливо, що **Німеччина зажадає, щоб до 8-ох днів найти платформу переговорів між судетськими німцями і Прагою та приступити до формальних переговорів.**

ГІТЛЄР НЕУСТУПЧИВИЙ.

Гітлер мабуть завзято обстоює 8 точок програми Генляйна як базу переговорів — теперішні пропозиції праського уряду він рішуче відкидає.

СТРАХ ПЕРЕД НІРНБЕРСЬКОЮ ПРОМОВОЮ.

У Льондоні вважають, що промова Гітлера у Нірнбергу буде залежати від вислідів місії Рансімена. Коли вони його не вдоволять, ця промова може довести до поважної міжнародньої крізи.

Льондонська преса заперечує поголоску, немовби німецький уряд дав амб. Гендерсонові якісь запевнення, але до розмови Гендерсона з Рібентропом привязують чималу вагу.

НІМЕЦЬКИЙ УРЯД ЗАЖАДАЄ ПЛЄБІСЦИТУ В СУДЕТАХ?

Кореспондент Аваса з Берліна твердить на основі поглядів тамошніх політичних кол, що німецький уряд зажадає плебісциту, який вирішив би долю Судетів. Це — мовляв — одинока допускальна розвязка, бо компроміс між німцями й урядом неможливий.

БРИТІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР У НІМЕЦЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Амб. Гендерсон відвідав мін. Рібентропа та поділився з ним враженнями зі своєї поїздки до Льондону. Він не зробив ніякого офіційного демаршу, лише приватно, у приязній формі зясував становище британського уряду.

ПЕСИМІЗМ ФРАНЦУСЬКОЇ ПРЕСИ.

Французька преса присвячує чимало уваги недавнім відвідинам Генляйна у Гітлера; на тій нараді мабуть вирішено становище судетської партії до останнього проєкту праського уряду.

Оптимізм преси маліє — щораз то менше правдоподібна можливість, щоб Генляйн приняв згаданий проєкт.

Невдатний комуністичний виступ проти уряду Далядіє.

ПРОВІД РАДИКАЛЬНОЇ ПАРТІЇ ЗДЕМАСКУВАВ ПРОВОКАЦІЮ.

У пятницю вечором відбулось у Парижі робітниче віче, звернене проти реформи 40-годинного тижня праці. Віче уладила ген. конфедерація праці при співучасти майже всіх робітничих партій. На афішах була згадка, що у вічу візьме участь представник радикалів (до яких належить Далядіє), але провід радикальної партії це здементував.

Комуністи хотіли зробити з того віча велику демонстрацію „людового фронту" проти Далядіє, та це їм не вдалося: віче пройшло спокійно, без поважніших інцидентів. Комуністи заповідають дальші протиурядові віча.

У 24-ОХ ФРАНЦУСЬКИХ ФАБРИКАХ ВИБУХ СТРАЙК.

У 24-ох фабриках перерібки юти в околиці Аміен та Аббевіль вибухли окупаційні страйки, що обняли 14.000 робітників, які домагаються вищих платень. У текстильному промислі йдуть переговори. Якщо вони не увінчаються успіхом, у суботу або в понеділок вибухне страйк.

В кожну читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювилейні образи „Просвіти"!

Повідомлення.

ЦЕНТРАЛЯ ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
перенесена з вул. Сикстуської 7. на
вул. Сикстуську ч. 2.

Ми самі маємо творити свою політичну думку.

ДО ПИТАННЯ: ВСЕУКРАЇНСЬКА ІДЕЯ, ЧИ ТЕРИТОРІЯЛЬНИЙ ПАТРІОТИЗМ?

Львів, 3. вересня 1938.

У політичних дискусіях останніх часів почало у нас виринати питання: всеукраїнська ідея, чи територіяльний патріотизм? Це тому, як кажеться, що українська політична думка переживає переломові хвилини — події, як вибух світової війни, розпад Австрії, відворот У. Г. А. за Збруч, трагедія чотирокутника смерти, істнування українських урядів на політичній еміграції — і територіяльний партикуляризм.

Територіяльний партикуляризм це конечний і самозрозумілий наслідок міжнародніх подій. Але цей прояв любови і привязання до рідної землі й народу, значить до тієї вужчої батьківщини, не тільки не виключав і не виключає того, щоб усі частини національного організму мали **спільну політичну думку в напрямі соборницькім,** але навпаки: з партикулярних патріотизмів саме **твориться всеукраїнська ідея,** і якби не було перших, то ніколи не могло бути другої!

Подумаймо, як виглядав би і чим був би патріотизм галицьких українців супроти Великої України, якби ми вирікалися тої батьківської землі, де ми є тубильцями від віків, — або подібний патріотизм українців на Буковині, Закарпатті чи інших наших територіях? Чи не був би це патріотизм обдертих прошаків, без віри і національної чести?..

Тому недоцільно підносити тепер, наче нову концепцію, що **всеукраїнським центром є Київ,** а ніяке інше українське місто, зокрема не Львів, — бо ніколи в нас не було такої концепції, щоби всеукраїнським центром мав бути Львів. Тому на всіх українських землях і без ріжних оглядів є найбільш актуальне питання **державної самостійности українських земель над Дніпром.** Це почуває, розуміє і висловлює сьогодні кожний свідомий українець і українка і над цим годі дискутувати.

„ДЕШЕВИЙ МАҐАЗИН ПАПЕРУ"
Там найдешевше купиш!
всякі папери, — шкільне бюрове приладдя — вічні пера
найбільший вибір
ЛЬВІВ, Трибунальська 1.
(Дім Шіппера) Тел. 219-65.

Та це саме й є всеукраїнська основна політична думка, а не якась хвилева концепція, і вона ніколи не може бути якимсь тактичним інструментом, але супроти всяких міжнародніх подій чи тактичних ходів, тут або там, мусить залишитися незмінним пристановищем душі, думок і діянь української нації. Так як для польської нації Варшава була завжди і є матірю Польщі, так для нас був і є матірю українських городів — Київ.

Тому не творім таких легенд, начеб програну галицької дипльомації у 1923-ому році безумовно у великій мірі спричинило відірвання галицької проблеми від всеукраїнської проблеми, бо не можна забувати того, що за ввесь час світової війни ставили ми, галицькі українці, на першому місці нашої політики: створення державної самостійности українських земель над Дніпром, а на дальшому місці справу долі галицьких земель, залежно від того, що стається з українською державою над Дніпром.

І так було ввесь час світової війни, а в липні 1919-го року пішли останні засоби Галицької Армії на Велику Україну: рятувати Київ. А хто програє війну, той нехай не спихає вини на дипльоматію, бо дипльоматія не завжди може врятувати справу, — тимбільше, що чужинецькі чинники у світовій війні — нікуди правди діти, — як італійські або англійські, не були зацікавлені у підтримці наших претенсій до київської території... Але воно може бути колись інакше...

З цих причин не годиться ставити питання: всеукраїнська ідея, чи територіяльний патріотизм, але непохитно зберігати всеукраїнську ідею, а правдивий патріотизм нехай втримує нас на кожному куснику рідної землі і дає нам силу оборонювати належні нам права.

Зате зовсім інше питання, яку тактику ви беруть, як доцільну в даних територіяльних обставинах, Українська Парляментарна Репрезентація чи її політичні партії. А вже зовсім нас не можуть бентежити виступи польських політиків чи публіцистів... **Ми самі маємо творити свою політичну думку і ніхто не має права нам її накидувати!**

Д-р Кость Левицький.

ВСЯКІ
ШКІЛЬНІ КНИЖКИ
НАУКОВІ І ПЕДАҐОҐІЧНІ
В КНИГАРНІ А. КРАВЧИНЬСКИЙ
ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 9 (проти Катедри).
Приборуки з провінції полагоджуємо відворотно.

Вже й Мамай Фотографує
Все приладдя в нас купує!
Фотографічна крамниця
„Е-КОМП" ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 29.
тел. 203-30.

Соціялістичне хліборобство.

Вже прозоріше стає повітря; відчувається часом осінню прохолоду; пустками стоять неосяжні лани з колючою стернею, за яку чіпляються цупкі сріблясті нитки бабиного літа; високо у небі тягнуть до вирію, прощаючись з Україною, журавлі...

Скінчено вже жнивну кампанію, але земля вимагає безперервинного догляду, безперервного піклування ввесь час, як тільки скине з себе снігову ковдру аж до того, як знову ляже відпочити. Отже нема перерви, нема відпочинку для тих, хто ходить коло землі!

Скінчено вже жнивну кампанію, а осіння засівна кампанія? а оранка під весняний засів? а бурякова зборова кампанія?... І всі вони стикаються між собою, всі вони не визнають жадних раніше встановлених плянів щодо них.

А так добре складено ці всі пляни ще на весні, так добре розліновано ці величезні простирала, що висять по стінах в Наркомземі, в будинку ч. 19. на Хрещатику; так дбайливо в усіх цих плянах зазначено числа коліровим атраментом — для кожної области окремий колір. Правда, вони вже трохи пожовкли, вицвілі від сонця, позасиджували їх мухи. Все-ж воно більше ніж півроку минуло, як їх порозвішували, а ніхто від того часу ними не цікавився.

Дістала, розуміється, і кожна область такі пляни. Де-не-де повісили їх на стінці, і висять вони, обірвані, з позаломлюваними кінцями, бо давно вже повипадали цвяшки, так само пожовклі, вицвілі. Де-не-де зразу заховали їх по шуфлядах столів завідувачів обласних земельних управлінь; по шафах серед купи таких самих забутих паперів.

Обласні земельні управління, розуміється, порозсилали в свою чергу відповідні пляни до районових земельних відділів. І хоч ці пляни значно менші від попередніх, та доли їх однакова.

Але дуже помиливсяб той, хто думав би, що ціх плянів не зміняють. Ні, до всіх цих плянів додали впродовж літа ще безліч виправок, додатків, пояснень. Отже дуже добре зазначено по всіх цих плянах, коли саме треба починати орати під озимину. А по численних обіжниках з цього приводу вимагали, щоб орали виключно тракторами, цеж прискорить значно працю.

Коли раптом з центру наказ: прискорити оранку! Починати негайно сівбу! Телеграми! Телефони! Але Сталінська область виконала план оранки тільки на 15% — трактори несправні. Але Харківська область виконала план оранки на 38% — трактори справні, але нема причепників, брак змінних трактористів і трактори простоюють без праці по декілька днів. Але в Ворошиловоградській області і трактори справні, і причепники є, і змінних трактористів досить та немає опалу, а центр заяви про це, про надсилку опалу, прикрашує резолюціями „прикласти до справи".

Негайно новий обіжник: тільки шкідники використовують на оранці самі трактори! Негайно використати всю живу тяглову силу колгоспів! Телефони! Телеграми! Гудуть автомашини районових агрономів!...

Прекрасно складено план обміну зерна: колгоспи таких то областей тоді то і тоді то здадуть потрібну кількість свого зерна на склади Заготзерна і дістануть на обмін високоякісне сортове насіння для сівби. Але на складах Заготзерна Молдавії досі нема ще ні одного сотнара зерна для колгоспів. Але в Ворошиловоградській області на складах є високоякісне зерно та Заготзерно не підготовилось якслід до обміну, і колгоспники приїхавши по зерно, мусять повертатись назад. „Приїздіть післязавтра, за декілька днів". Але в Київській області колгоспникам замість високоякісного зерна зі складів почали видавати зерно заражене кліщем і ті рішуче відмовились його брати й поїхали додому покищо ні з чим. Але в Сталінській області колгоспникам запропонували брати зі складів цілком некондиційне зерно, значить гірше, ніж їхне власне, й ці ні з чим поїхали до своїх колгоспів. Але те саме трапилось і в Чернигівській області.

Зазначено в плянах, що тоді то і тоді (навіть якого саме дня) мусить початися по областях сівба, розуміється, тракторними сівалками зберігаючи всякі агротехнічні правила.

Погода стоїть для сівби чудова. І нарком земельних справ УССР Мурза, й його заступник, Луценко, сидячи по своїх душних кабінетах, уявляють собі, як гудуть, обкурюючись синім димком трактори, як ідуть сівалки, не спиняючись, як рівно лягає високоякісне зерно до пухких глибокоченних скиб — чорних земель. Сталінський урожай! І цеж саме вони, Мурза і Лушенко, причиняться до цього урожаю!...

Та надходить повідомлення з місць.

Ось харківська область: по деяких районах і не думали починати сіяти. У вовчанському районі сіють на нерозробленому ґрунті, у золочівському — сіють цілком непридатним насінням. У вільховатському районі насіння зовсім неперевірене.

Ось Житомирська область. Тракторні сівалки і досі стоять по колгоспних подвірях. Як поставили їх там по весняній сівбі, так і стоять вони собі під відкритим небом, ржавіючи та псуючись, без жадного догляду.

Ось Чернигівська область. По деяких районах „надержують" сівбу, тобто навмисно затягають її, мовляв, осінь суха, поспішати нема куди. По деяких місцевостях не затягають, але порушуючи постанови, партії й уряду, засіяли неочищеним і непротруєним насінням. А в роменському районі завідувач земвідділу натрапив на таку картину: довгими лавами вишикувались на полі сівальники і спокійнісінько засівали старим дідівським способом — з оклунка руками... Чому? Як... А просто, що площу вже декілька років сіємо руками, тут земелька це любить! А в бахмацькому районі вирішили вести працю трактором і вночі (а може похвалять у центрі таку ретельність!), та тракторист заснув на тракторі, трактор врізався у стирту жита, вибухла пожежа, внаслідок якої згоріло майже все колгоспне жито. Тракториста, правда, заарештували, але...

І схопився руками за голову нарком земельних справ Мурза: „Товаришу, що ж його робити? Чи не простіше зараз же стрілятись, бо все одно розстріляють?!...

— Нічого, товаришу, не хвилюйтесь. Там у московському наркомземі такий тарарам, що може і не звернуть уваги. А крім цього подамо відомости, що пляну виконано навіть з надвишкою, невеликою, для ймовірности, ну, скажім на 101,3 прц. Ну, а як не повірять, то хтож перевірятиме? Миж самі!...

По всіх численних обіжниках зазначено, що земельні місцеві органи, колгоспи мусять дбати про забезпеку високого врожаю ярих зернових у майбутньому році, тобто виконати якнайскоріше прекрасно складений план зяблевої оранки і що рання зяблева оранка має особливо важливе значіння по посушливіших областях.

Але і по посушливіших областях і по областях непосушливих зяблевої оранки не починали.

Згідно з пляном ввесь час треба звертати активну увагу на цукрові буряки. По рясних дощах, що пройшли в харківській области на бурякових плянтаціях зявились буряни в такій кількости, що буряк припинив свій ріст. Та цеж не передбачено плянами, й колгоспники мусять працювати по інших роботах, а до буряків і не довідуються.

У Чернигівській области теж багато плянтацій позаростало буряном, багато плянтацій пошкоднв бурякоий довгоносик, за декілька днів вже почнеться бурякова зборова кампанія, але бурякопідіймачі стоять вкриті іржею ще з минулого року, ніхто і галки не має покищо їх ремонтувати. Ніхто зі службовиків обласного земельного управління не знає, в якому стані вози для возовиці буряків, чи справні трактори, чи забезпечені бурякосійні колгоспи области ножами...

У Житомирській области бурякові плянтації в більшости районів залишилися без догляду. Цукроварні зовсім не готові приймати буряки, ремонту в них не закінчили. Погано в области і з ремонтом шляхів та підїздів до цукроварень. Будова двох складів у Бердичеві і Корнині не закінчена, але ніхто й не надіється, що їх закінчать до бурякової кампанії.

Ну, а крім усього цього „святий" обовязок колгоспників — здати належну кількість збіжжя державі! Ясно, для цього треба змолотити. Тому то так неохоче ставилось колгоспне населення до комбайнів, бо комбайн і косить і молотить, отже намолочене в такий спосіб цілком прилюдно зерно зараз доводиться здавати державі, ну а коли молотити у себе, в дома, у колгоспі, це вже зовсім інша справа.

Та не квапиться колгоспне населення і молотити, і тимбільше здавати збіжжя.

У Чернигівській области є райони, де ще і не починали молотити. Там надіслали молотар-

ку без пасів, отже вона не працює: там надіслали молотарку правда, з пасами, але таку, що її щодня доводиться ремонтувати По деяких районах почали молотити, але виконано досі тільки 15—20 прц. наміченого в центрі пляну. У Житомирській области молотарки частіше простоюють ніж працюють. У Винницькій области пляи молотьби виконано тільки на 9.3 проц. Ясно, що такий стан молотьби відбивається на хлібоздачі. І не помагають ні телеграми, ні телефони, ні агрономи, що гайсають по областях своїми самоходами...

— Чому не виконуете пляну хлібоздачі (це заврайземвідділу в Житомирській области)?

— Хліб возимо, а він з кліщем (це голова колгоспу).

— Показуй хліб. Нема кліщу! Негайно вези на склад!

— Чому не виконуєте пляну хлібоздачі (це до голови другого колгоспу)?

— Та я тільки перший день, як головую.

— Як зірвеш хлібоздачу, не поднимось, що новий!..

— Чому не виконуете пляну хлібоздачі (до голови третього колгоспу)?

— Транспорт на оранці.

— Щоб завтра було здано збіжжя!...

Довгими валками стоять коло пунктів Заготзерна навантажені збіжжям вози та автомашини. Метушня, безгосподарність і безділяльність — так характеризують працю заготпунктів і хлібоздача йде мляво, мляво, а згідно з пляном її давно вже треба було виконати...

А все це взяте разом зветься соціялістичне планове сільське господарство І-го року 3-ої Сталінської пятилітки! **Гл. Л.**

—o—

Закарпаття.

ПРЕДСТАВНИКИ ЗАКАРПАТТЯ У ПРЕМ. ГОДЖІ.

При кінці вересня прем. Годжа приняв на авдієнції пос. Ю. Ревая та сен. Баллу, з якими обговорив актуальні політичні справи Закарпаття. Оба представники звернули прем. Годжі увагу на деякі політичні і господарські справи у звязку з реалізацією автономії та на відносини на Закарпатті в деяких ресортах уряду. Вкінці пос. Ревай запротестував проти безпідставних конфіскат українського незалежного щодениика „Нова Свобода". Прем. Годжа прирік розглянути цю справу.

НАРАДИ У СПРАВІ АВТОНОМІЇ В МІН. ЧЕРНОГО.

Закарпатські посли і сенатори відвідали міністра внутрішніх справ д-ра Черного і відбули з ним довші наради у справі автономії. При цій нагоді порушили теж справу соймових виборів.

ПРОТЕСТАЦІЙНІ ЗБОРИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ НАРОДНЬОЇ РАДИ.

В неділю, 4. вересня ц. р. відбудуться в Ужгороді протестаційні збори Центральної Народньої Ради у справі навчання українських дітей української мови, що легковажать собі деякі професори москвофіли.

ВЕЛИКЕ СВЯТО ГУЦУЛЬЩИНИ В РАХОВІ.

В неділю, 14. серпня ц. р. відбулося величаве посвячення гарного одноповерхового Народнього Дому в Рахові, що виріс немов зпід землі. Службу Божу відправив і посвятив жовтоблакитний прапор місцевий парох о. Петро Демянович. Опісля рушив похід вулицями міста в напрямі Народнього Дому. Під такт орхестр, що пригравали маршові пісні, йшли вулицями Рахова пластуни на чолі походу, а за ними маси народу — гуцулів у прегарних мальовничих одностроях. Рахів ще такого величавого походу не бачив. На широкій площі біля Народнього Дому бичківський хор відспівав гими в українській мові. Зчерги голова „Просвіти" д-р Юськів привитав гостей і відкрив Збори. Опісля промовляли: пос. Ю. Ревай, ред. І. Рогач, який передав привіт від о. А. Волошина — батька нашого відродження на Закарпатті, о. проф. Д. Попович, д-р В. Комаринський, М. Вайда, М. Ворон, Улинець, Збреслав, Рішко, Клемпуш, Бандусяк, д-р Росоха, Медве, Шерегій, інж. Чісар, проф. Устіянович і багато інших. Вкінці промовляв від централі „Просвіти" в Ужгороді д-р Михайло Бращайко. По обіді пописувалися читальні своїми виступами, а вечером „Нова Сцена" виставила „Запорожця". Свято залишило прегарне враження.

З ВИДАВНИЧИХ СПРАВ.

Від жовтня ц. р. буде виходити в Ужгороді місячник літератури, науки і критики „Чорногора".

Перше число XVII. річника популярного дитячого часопису „Наш Рідний Край" вийшло вже фонетичним правописом

Памятайте: два рази денно
проти назубного каменя
KALODONT

З польської преси.

Теорія і практика пана Ґломбінського.

Відомий пастирський лист митрополита Шептицького викликав нову хвилю нагінки на особу достойного автора та на українське духовенство взагалі. Приєднався до того наступу й давній приятель українців проф. Станислав Ґломбінський, що у „Слові Народовім" (ч. 251 з 2-го вересня ц. р.) помістив статтю п.н. „Українські епископи в Польщі". П. Ґломбінський, що говорить як речник „обозу народового", не хоче — як сам каже — „викликати непорозуміння між духовною і державною владою в Річипосполитій." Бо

„обуз народови" був завжди і є за тим, щоб докладно виконувати постанови конституції, що католицька церква кермується власними законами. Я сам підготовив в 1923-му році проект конкордату, який з деякими змінами став у черговому році законом і всі поляки і католики радіємо, що маємо польський епископат, який стоїть на висоті свого завдання, окружений признанням у краю та за кордоном. Розуміємо також добре, що духовний, і особливо князь церкви, повинен мати серце й очі відкриті на потреби і бажання свого народу, що може брати чинну співучасть у праці над його розвитком і боронити його прав, як це робило багато польських епископів і також багато епископів закордоном, напр. вмерлий недавно о. Глінка, невтомний оборонець прав словацького народу".

Це, так сказатиб, теорія п. Ґломбінського. А практика? Практика — то клопіт з епископами в Польщі, що „називаються українськими", бо їх діяльність „виходить у яскравий спосіб поза природну турботу князів церкви за добро вірних і входить в ділянку закордонної політики, як відгомін політичних змагань спрямованих проти цілости держави".П. Ґломбінський говорить спеціяльно про діяльність митрополита Шептицького і епископа Бучка:

„Оба ці князі Церкви називаються „українськими" епископами як покровителі української політичної ідеї, зверненої так проти греко-католиків поляків як і русинів. Під цим оглядом митр. Шептицький перейшов у своєму житті радикальну еволюцію. Покликаний на архиепископську столицю як поляк греко-католицького обряду (?!) і як апостол згоди і мира в б. східній Галичині рішився внедовзі на протипольський напрям і назвав греко-католицьке віроісповідання „руським" віроісповіданням. Внаслідок рішучого протесту поляків проголосив напр. відручне письмо до поляків греко-католиків, в якому признав, що також поляки є греко-католиками і мають право до пошани своєї мови, своїх почувань і переконань в цьому обряді. По світовій війні змінив своє національне і політичне становище, став будівничим „Західної України" у східній Галичині і противником не тільки поляків але й русинів".

Зі злою волею ніхто не полемізує. І ми займаємося сьогодні статтею університетського професора Ґломбінського не нате, щоб з нею чи його твердженнями полемізувати, бо коли хтось вмовляє у своїх читачів, що митрополит Шептицький назвав греко-католицьке віроісповідання „руським", то це виключає якунебудь дискусію з тією людиною. Цитуємо статтю п. Ґломбінського й особливо наведений вгорі уступ на те тільки, щоб виказати, якими аргументами та твердженнями мусять послуговуватися навіть професори університету, коли хочуть чи мусять боронити неслушної справи.

П. Ґломбінський признається, що коли митрополит в 1923-ому році мав вернутися зза границі до Львова він як тоїшний міністр освіти й віроісповідань спротивився поворотові митрополита Шептицького

„Але сталося інакше. Митр. Шептицький знайшовся всеж у Польщі, вложив якесь запевнення вірности й льояльности президентові держави у Спалі і дістався тихцем(!) до Львова. Від того часу розвивалася у Польщі „українська справа" аж до останніх виступів митрополита, що заборонив польським воякам брати участь у торжестві Йордану і до його пастирського листа, сконфіскованого владою, проти реівіндикацій католицьких костелів на Холмщині, непотрібних нині навіть православній Церкві.

„Під патронатом митрополта перенялося підлегле йому духовенство його українською ідеєю. Серед ревних прихильників вибивається в останніх роках на чоло епископ-помічник Бучко, відомий з неприязних почувань і діяльности проти Польщі так у краю як і в Америці серед руської еміграції. Це енергійний пропаґатор українства, що зовсім не рахується з почуваннями вірних свого грецького обряду, поляків і русинів, як свідчать про те факти".

Не знаємо і не можемо собі навіть того уявити, за кого має своїх читачів п. Ґломбінський, що пише, і „Слово Народове", що друкує ті нісенітниці про те, що епископ Бучко не рахується з почуваннями і переконаннями вірних свого обряду. Інтенція п. Ґломбінського і „Слова Народового" ясна — вони хочуть вмовити в горстку читачів „Слова Народового", тобто в тих, що може їм ще повірять, що є в Галичині якась окрема українська ідея, і якийсь окремий руський нарід, що греко-католицькі епископи як українці, ведуть якусь акцію проти „руського" народу і т. ін. Кажемо, що хочуть вмовити це в горстку читачів „Слова Народового", бож поза тими читачами ніхто такої писанини не візьме поважно.Мало того, ми переконані, що сам п. Ґломбінський і саме „Слово Народове" не вірять в те, що пишуть.

П. Ґломбінський називає покійного о. Глінку „невтомним оборонцем прав словацького народу". Але митрополит Шептицький не є для нього оборонцем прав українського народу, епископ Бучко то „пропаґатор українства", і діяльність обох тих владик йде „в неприязнім Польщі дусі і дивно гармонізує з течіями, що йдуть від нашого західнього сусіда". Чи не кепський зразок вибрав п. Ґломбінський, поклику-ючись на о. Глінку, коли хотів боронити свого становища у відношенні до українських владик? Але п. Ґломбінський льогікою свого писання не дуже турбується. Для нього менше важні його твердження чи аргументи, для нього найважніша та вимога, що він її вмістив наприкінці:

„Мимоволі насуваються питання, чи це допускальне, щоб явним противникам держави доручати надалі державні фонди до поздачі між нижче духовенство, яке вони тримають в неприязному для держави дусі? Чи можна виплачувати дотації апостолам воюючого українства? Чи маємо чекати, аж зародиться серед них український „Генлайн"?

Оце найважніше! П. Ґломбінський та його однодумці хотіли би за всяку ціну розірвати українське духовенство і вірних з їх владиками. Вони добре знають, нашо це їм потрібне і чого вони від цього надіються. Але, як вони рахують на те, що комунебудь якимнебудь способами і колинебудь вдасться відірвати українських вірних і духовенство від вищої церковної ерархії, розірвати звязок між українським народом і владиками, то нехай нагадають собі становище українського народу, яке він занув у звязку з образою, яка стрінула митрополита Шептицького в польському соймі.

—o—

ВІДДІЛИ І КОРЕСПОНДЕНТУРИ:
1) Борислав, Косцюшка 123.
2) Перемишль, Ягайлонська 9.
3) Самбір, Ринок, Дім Н. Торговлі

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзіцьких т. 1. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

4) Сокаль, Косцюшка 38.
5) Станиславів, Мікевича 1.
6) Стрий, Фрухтмана 6.
7) Тернопіль, Тарнавського 6а.

Чехословацький конфлікт у вирішній стадії.

На основі офіціяльних і приватних пресових повідомлень, чехословацька державна кріза наближається до свого розвоєвого кінця. Ніхто не може певно й авторитативно відповісти на питання, що його тепер дуже часто стрічаємо на сторінках европейської преси: чи внутрішній — якщо так можна сказати — чехословацький державний конфлікт закінчиться мирно, тобто якимсь компромісом, чи доведе до чесько-німецької війни, а може розростеться навіть до розмірів европейської війни. Про небезпеку европейської війни можна писати тому, що ніхто не вірить, що евентуальну німецько-чеську війну вдалосяб обмежити до цих сбох держав і її локалізувати.

Сучасний стан чехословацько-німецького конфлікту такий:

Місія англійського посередника льорда Рансімена не дала досі ніякого позитивного висліду тому, що всі три проекти перебудови Чехословаччини (останній у пресі ще не оголошений) не вдоволили представників судетських німців і стрінулися з голосним протестом словацких автономістів. По інформаціям французької преси політичний комітет чехословацької ради міністрів — під натиском льорда Рансімена — має опрацьовувати четвертий і „останній", для національних меншин приємливий проект. Заки цей „останній" проект зможе побачити світло дня, відбуваються дальші переговори й конференції і саме між чехословацьким урядом і представниками меншин на днях, немов на потвердження кульмінаційної загостреності кризи, провідник судетських німців Генляйн загостив у Гітлера та мав з ним кількагодинну конференцію. Празька „Богемія" приносить у цьому звязку інформацію, що після повороту Генляйна з Німеччини судетські німці предложать чехословацькому урядові свій контрпроект, автором якого, як вважають, має бути сам Гітлер.

Повагу хвилини підкреслює теж комунікат президії словацької автономічної партії, заявляючи, що без справедливої розвязки словацької проблеми неможлива є пацифікація Словаччини й не до подумання є саме істнування чехословацької республики. Словаччина може приняти тільки таку розвязку, яка цілковито й без застережень зреалізує її автономічний устрій. Словацькі автономісти з обуренням відкидають можливість кантонізації Словаччини, очевидно в страху, що при справедливім приложуванні кантонізаційної терит. засади вратилиб українську Пряшівщину. Вкінці словацький комунікат заповідає поїздку делегації до льорда Рансімена, яка має вручити йому словацький проект автономії разом з обширним меморіялом. Дехто здогадується, що над цим проектом автономії і над зредагуванням меморіялу працювали не тільки провідники словацьких автономістів, але й деякі з різних причин заінтересовані закордонні експерти...

Не дармують і мадяри. Представник мадярської меншини ґраф Естергазі в розмові з представником ПАТ-ої заповів утворення в найближчих днях спільного фронту усіх чехословацьких меншин. Досягнення, за які боротися судетсько-німецька партія, мусять бути — на думку гр. Естергазі — признані всім іншим меншинам. У цьому напрямі робить великий натиск і на чехословацький уряд і на льорда Рансімена будапештенський уряд, який — як відомо — узалежнив виконання недавнього договору між Малою Антантою і Мадярщиною у Бледі якраз від становища празького уряду до домагань мадярської меншини в Чехословаччині.

Ця коротка характеристика останнього етапу чехословацької державної кризи є тому неповна, бо нам не багато є відомо про зусилля та заходи наших закарпатських земляків, що їх дальша доля є, очевидно, тісно звязана з тим чи іншим висліду спроб перебудови Чехословаччини. Сповнення чехословацьким урядом усіх словацьких автономістичних вимог булоб припечатанням долі української Пряшівщини, не говорячи вже про те, що заспокоєння усіх мадярських апетитів моглоб смертельно загрозити Закарпатській Україні.

Тому для нас кардинальної ваги є питання, чи Чехословаччина дасть себе цілковито розпарцелювати, а радше, чи є в інтересі англійсько-французької антанти дати свою згоду на таку парцеляцію? Коли брати під увагу заяву англійського премієра Чемберлена з 24. березня ц. р., що мирна розвязка перебудови Чехословаччини не може йти по лінії утрати суверенности Чехословаччиною; коли читати заяву англійського канцлера скарбу Саймона з 27. серпня ц. р., в якій він ще раз потвердив заяву Чемберлена і взивав німців не перетягати струни, бо „в новочасному світі реакція проти війни не є обмежена", або іншими словами, що Англія у крайньому випадку стане в оборонї Чехословаччини навіть збройно; коли пригадати врешті заяву премієра Франції Далядіе, що Франція привикла льояльно виконувати зобовязання, які вона має щодо своїх союзників, то песимізм в оцінці становища Чехословаччини не повинен бути за великий і загроза війни не є аж така актуальна, як це двічі в день товстими черенками проголошує сенсаційна брукова преса. Тимбільше, що по суті найбільш заінтересована в чехословацькій перебудові преса третього райху відкидає від себе думку про можливість німецько-чеської війни; що більше: орган Геббельса „Ангріф" просто висміває воєнні чутки, заявляючи, що з уваги на скомплікованість міжнародніх відносин і невикінчення збройень у більшости держав „шлях до війни ще далекий".

Та все таки годі не ствердити, що положення Чехословаччини поважне й вагітне у всілякі небезпеки та має тенденцію ще більше загостритись, якщо досвідченому медитаторові льордові Рансіменові не пощастилоб найти розвязки справи, приємливої для обох сторін, що сперлять. Високі тони деякої частини преси є, здається, тільки тактичним маневром, щоб якнайбільше виграти.

Подяка.

Отсим маю за шану здложити сердечну подяку Всемогучому Панові д-рові Поповичеві за успішну та надзвичайно легке, без наркози, переведення операції слїпої кишки підчас мого перебування в Українській Шпиталі „Народної Лічниці", як теж за вельми любезну опіку. Дякую ВПанам д-рам Малисові і Малярушці за асисту при операції. ВПанові д-рові М. Панчишинові за поради і вказівки перед операцією та за щоденні відвідини мене шпр. Спасен-Вог. ВПанові д-рові О. Подолинському, заступникові директора Українського Шпиталю щиро дякую за щоденні відвідини та за любезну опіку. ВПанам ординуючим лїкарям Шпиталю та Сестрам Служебницям за відвідини та потїху, зокрема ВПанові д-рові Сайкевичеві, сестрам Василії, Дарії і Морі моє щире Спасен-Вог.

Юліян Глушевський.

Найдешевше закупиш найкращі МАТЕРІЯЛИ з першорядних бельських фабрик
у фірмі Е. М. РОТ Львів, Казимира Великого 12. Тел. 277-45
1840 Англійські взори шевіотів і самоділів у великім виборі. 2-10

Дві дитячі півоселі.

ЯК 140 УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ ВІДЖИЛО В СОНЦІ Й ПОВІТРІ.

Установа, з якої назвою тісно вяжеться сонце, зелень і дитячий сміх, закінчила вчора свою діяльність. Два місяці завдяки її гомонило Милування, товмацького, й Коршів, коломийського повіту, було жури, клопотів, калькуляцій. Вчора довга валка возів з цієї та тієї місцевини потягнула на стацію з піснею:

Гей, оселе, будь здорова,
Ми вже їдемо до Львова!...

і 10 місяців ніхто не чутиме нічого про Т-во „Вакаційні Оселі". Зате згадуватиме в ці 10 місяців про довгі, соняшні дні, добрий харч і забаву 140 українських дітей зі Львова. Дітей, що якби не згадане Товариство, не бачиляб села й не зналяб ферій, в найкращому разі мусіляб за те платити власною душею.

Як воно не дивно, а „Вакаційні Оселі" — непопулярна фірма. Може бути тому, що не гурт великих ідейників і сьогодні 34-ий рік праці. Бути може, непопулярна й пані Ольга Бачинська, з якою „Вакаційні Оселі" тісно звязані і яка аж за скромна на свої великі заслуги в білянсі нашого вчора й сьогодні. Подумати: 34-ий рік висилати хоч сотню українських дітей сутерин на сонце і здоровий харч — і все це одна й та сама особа, довкола якої тільки зміняються співробітниці: пані Бачинська.

В Милуванні мав я нагоду бачити цю „оселю". У великому господарському комплексі школи „Просвіти" їй відділено великий поверховий будинок. Це — сервітут, забезпечений „Вакаційним Оселям" ще тоді, коли Митроп. Андрей дарував грунт і будинки під милуванську школу. На партері кухні, харчівні, мешкання учительки, вмивальні, на поверсі спальні. Поверховий будинок увесь день, зокрема в дощ, коли на прогульку годі йти, ніби вулик. Вулик втихає тільки двічі: після сніданку й після обіду. Тоді діти сплять, щоб „сало завязалося", бо приїхали сюди з руками й ногами, що дослівно, як патички, а після цього місяця доброго харчу й відпочинку жде їх — Львів. Мури, сутерини, нужда в хаті, іноді — як ось у Катрусі, Юлі, Марійки — навіть не хата, а землянка на Кайзервальді чи міст на Клепарові. Решту дня заповнюють дітворі забави, прогульки, руханка, спів. Безжурність, свобода і вдовілля мають бути те, над чим наглядає цілий штаб учительок і.. пані Бачинська, що на два місяці зїздить до Милування та слідкує за „своїми" дітьми. Діти вживають собі, кілько хочуть, харчу, чудового парку й городу господарської школи „Просвіти", прибувають за місяць по 2—6 кг. на вазі і зі сльозами в очах прощають Милування.

Кілько їх? В липні було в Милуванні 74 дівчат, у серпні шістьдесять кілька хлопців. Усі — найменші, найбідніші, найскромніше зодягнені. Серед них і такі, що щойно тут учаться української пісні, а то й... української мови. Вчителі-опікуни (жіночої оселі — Слава Смішківна і кілька помічниць, хлопячої — дир. Похмурський та інструктори) справжні батьки тієї дітвори. А фонди? Не вже тайна добродійного серця пані Бачинської, як гурт ідейників може щороку запевнити сонце й усміх півтора сотні найбіднішої української дітвори, рятуючи її не тільки від лячних вакацій у місті, але й від денаціоналізації в чужих „пулкольоніях" і „огрудках".

Переглядав я у п. Бачинської діловні книжки Т-ва „Вакаційні Оселі", від першої з 1905. р. Кілько імен знайомих, кілько колишніх осельників та „оселенців" є сьогодні добрими, відомими громадянами і громадянками! Кілько інших, невідомих, що так як і сьогоднішні, побували на феріях, мали змогу користати з води і сонця завдяки згаданій установі і пані Бачинській! І взагалі: чи не доказують ці книжки, кілько добра можна зробити, коли хотіти і мати чутке серце?

„Вакаційні Оселі" закінчили вчора свою двомісячну діяльність. Відіхали возами хлопці-школярі з Милування. Шістьдесять кількох. Але таких бідних дітей є в нас тисячі. Невже, коли гурт людей доброї волі помагає сотням, тисячі українців не поможуть цьому гуртові? Варт над цим задуматись. **Остап Далекий.**

P. S. „Вакаційні Оселі" удержували в липні й серпні ще оселі в Коршеві, пов. Коломия, де теж відпочило коло сотні дітей.

Стратегічне положення Чехословаччини та Україна.

СТАТТЯ МАДЯРСЬКОГО СТАРШИНИ ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ І ЧЕСЬКИЙ КОМЕНТАР.

В есенському щоденнику „Національ Цайтунг", що є органом марш. Герінга, помістив мадярський полковник генерального штабу Фон Секелі цікаву статтю на тему геополітично-стратегічного значіння Карпат як барієри Европи проти Сходу. Автор підкреслює, що південні збічча Карпат належать до Чехословаччини — держави довгої на 970 км. Така конфігурація чехословацької території та національний склад армії роблять оборонні можливости Чехословаччини дуже проблематичними. Більшевицька випадова база у серце Европи є практично незахистна, сусіди Чехословаччини можуть без труду концентричним наступом знищити цей міст.

Реферуючи цю статтю, проурядова „Прагер Прессе" підкреслює обставину, що помістив її мадярський штабовець в органі Герінга та додає ось який коментар: „Після цієї статті мадярського штабовця поміщений історичний огляд розвитку України, де обстоюється справа незалежної української держави, до якої належатиме і Закарпаття. Це доказує, що рефлексії мадярського штабовця на тему політичної історії не є звичайним припадком".

—o—

Перевозить і магазинує
Меблі, товари
з усіх і до всіх місцевостей краю.
МЕБЛЕВІ ВОЗИ. Переводить ІНКАСО

Спедиційно-перевозова кооператива
ГАРМА
Львів, Потоцького 11а. Телєф.: 111-21

Реорганізація французького військового летунства.

У французькому урядовому деннику появився декрет про реорганізацію повітряних сил підчас мира. На вступі міністр летунства пояснює, що цього вимагає справність летунства: щоб використати сайі головний атут — скорість, — мусить летунство мати вправну територіяльну організацію, яка запевнилаб їй необхідні засоби на кожному терені операцій. Тому міністерство зверне пильну увагу на те, щоб уряди були підпорядковані летунському командуванню.

—o—

Протижидівські обмеження в італійському шкільництві.

Італійська рада міністрів ухвалила в пятницю закон про оборону раси у школах.

Жиди не можуть учити у школах державних та приватних з публичними правами, вони не могтимуть бути доцентами ні асистентами по університетах від 16. жовтня ц. р.

Того самого дня усунуть жидів з академій та наукових і літературних товариств.

Жидівських учнів не будуть приймати до шкіл з державними правами.

—o—

Королева Молочних Чоколяд.

ПЕРЕД СЕСІЄЮ РАДИ ЛІГИ НАЦІЙ.

Румунський міністр закордонних справ Комнен виїде 7. ц. м. до Женеви на сесію Ради Ліги; естонський міністр закорд. справ Сельтер виїде в понеділок.

Фінляндський міністр закорд. справ не візьме участи у найближчій сесії Ліги Націй; заступати буде його посол з Парижа Гольма.

—o—

ЕПІЛЬОГ НЕВДАТНЬОЇ РЕВОЛЬТИ НА КРЕТІ.

Надзвичайний воєнний суд у Канеї після 3-денних нарад видав присуд на учасників недавньої революції на Криті: підсудних покарали різницею від пів до 20 років.

—o—

МАНЕВРИ БАЛТІЙСЬКОЇ ФЛЬОТИ СССР ТРИВАЮТЬ ДАЛЬШЕ.

Маневри фльоти оборони балтійського побережа, які почалися 27. серпня, тривають дальше; кермує ними Левченко. Ці маневри мають провірити можливости оборони Ленінграду і Кронштадту перед морсько-летунською атакою. Бере в них участь артилерія прибережних фортів та морське летунство.

—o—

ПОЄДНАВЧИЙ ЖЕСТ РУМУНСЬКОГО УРЯДУ В СТОРОНУ МАДЯРЩИНИ.

Румунський уряд знулював свої давніші розпорядки про підтримку антиревізіоністичної ліги з боку адміністрації та шкіл. Діяльність тої ліги, — яку основав Тітулєску — звернена в першу чергу проти Мадярщини.

МЕ-РІ-ДА!
Памятайте цю назву
коли шукаєте направду
доброго крему

Д-р Никифор Гірняк.

Проф. д-р Смаль-Стоцький

на чолі Центральної Управи УСС.

Перед кількома днями помістив у „Ділі" ч. 184. невідомий автор коротку згадку про те, в яких умовинах покійний проф. д-р Степан Смаль-Стоцький став головою Центральної Управи Українських Січових Стрільців у липні 1917 р. Саме тепер закінчую працю над підготовою до друку важніших воєнних документів, які вичерпно насвітлюють організаційну еволюцію легіону УСС, громадянську й культурну працю стрільців та їх політичне життя. І ось під вражінням згадки про другого голову політичної репрезентантки Стрілецтва — якою була спершу Боєва Управа, а від 1917. Центральна Управа УСС — проф. д-ра Смаль-Стоцького, хочу на основі дотичних документів і моїх особистих споминів, що вяжуться з особою покійного, подати до загального відома його заслуги для Стрілецтва.

Проф. д-р Степан Смаль-Стоцький перебрав обовязки голови Центральної Управи УСС саме у тій хвилині, коли Легіон УСС переживав другу і найтяжчу ідеольогічну кризу. Події, що скорим темпом приходили по собі на Наддніпрянській Україні зараз після вибуху революції, вказували на те, що Україна відроджується до самостійного державного життя. Стрільці слідкували за ними із запертим віддихом. Вонижбачили, як реалізувалася саме ця ідея, за яку вони вже третій рік кровавилися; становище Легіону УСС у рядах австрійської армії, зверненої багнетами проти України, ставало нестерпне. В міру того, як визвольний рух України поширювався, назрівала щораз більше ідеольогічна криза в стрілецтві. І вона прийшла як стихія. А безпосереднім товчком до неї була престольна промова австрійського цісаря, Карла, виголошена в Кракові в дні 5. травня 1917. р. Його заява, що він бажає здійснити відручне письмо свого попередника з дня 4. листопада 1916. р. (себто цілу Галичину прилучити до польського королівства) дуже схвилювала стрілецтво тимбільше, що той самий Карло перед 10 місяцями, як престолонаслідник Австрії, був між стрільцями, цікавився їх політичними змаганнями, кількома наворотами підкреслив тоді їх блискучі успіхи на фронті у боях з москалями і прекрасно знав, що у невеличкім числом Легіоні УСС сконцентрована воля усього українського народу: визволитися з ярма неволі. А його перший офіційний виступ мусів навіть у найбільших оптимістів розвіяти надію на те, що в австрійській займанщині українцям можна колинебудь діждатися кращої долі. Несповна три тижні після того, в дні 24. травня 1917. відбулася в місці постою коша політична нарада старшин усіх формацій Легіону УСС під проводом сотн. Дм. Вітовського, на якій велика більшість присутніх заявилася *проти* дальшого істнування Легіону УСС. За необхідністю втримати Легіон заявився тоді тільки автор цих рядків і д-р Вол. Старосольський, що репрезентував наш політичний провід.

Тому, що не було єдности думки вирішено відкликатися до опінії Боєвої Управи УСС і Парляментарної Репрезентації. Міжтим і у Відні не було єдности думки між нашими політиками. На день 24. липня 1917. намічено т. зв. зїзд нотаблів, що мав рішити про дальшу долю УСС. Кілька днів передтим, 18. VII. писав до мене тодішній голова Боєвої Управи УСС, посол д-р К. Трильовський:

„Справа „бути, чи не бути" Легіону УСС має рішатися 24. ц. м. З УСС мають право явитися так усі члени Б. У. — отже й Ви — як і по одному делегатові з коша і полку. Справа Легіону це річ народньої чести і був би сором, якби при ліквідації війни не було Українського Легіону на світі".

Наради зїзду нотаблів тривали два дні. В другому дні предложив зїздові проф. д-р Ст. Смаль-Стоцький разом з Волод. Сінгалевичем оцю резолюцію:

„Скликаний до Відня зїзд українського посольського парляментарного заступництва в Австрії, представників усіх партійних організацій та членів Боєвої Управи УСС по переведенні нарад у днях 24. і 25. липня 1917 р. у справі Українського Легіону та по обговоренні загально-політичного положення українців, рішив узнати себе компетентним рішати в справі Легіону та повяв слідуючі ухвали:

1. Покликуючи в р. 1914. до життя Український Легіон, мали австрійські українці на меті національно-політичний інтерес так живучих в Австрії, як і закордонних українців і цей національно-політичний інтерес був та є дотепер основою рації існування того Легіону, для якого рівночасно забезпечено у хвилі його творення з боку австрійського правительства ужиття передовсім на українських землях для цілей національно - культурної пропаганди, а в другім ряді до мілітарної служби.

Коли українське питання досі ані в Австрії ані за кордоном не є ще розвязане, не устала ще політична рація існування Українського Легіону в Австрії.

Одначе зогляду на здецимування Українського Легіону підчас 3-літніх боїв та зогляду на це, що військова команда уживала досі Легіону тільки до цілей мілітарних, не сповнюючи приречення ужиття його по думці умови з 15. серпня 1914. р., як також зогляду на вороже

ВЛАСНОГО ВИРОБУ! ЦІННИКИ ДАРОМІ
КОВДРИ — МАТРАЦИ — ПОДУШКИ
готові простирала — пошевки — коперти. — Полотна — ручники — коци
— капи — фіранки — Хідники
А. Петрушевський ЛЬВІВ Галицька 20. тел. 215-35

З українського життя в Чехословаччині.

Заупокійне богослуження за бл. п. ген. Мирона Тарнавського в Брні.

Дня 28. серпня ц. р. в 10. год. Діловий Комітет у складі д-р М. Слюсар (голова), інж. В. Франтик, М. Сигерич, Д. Микитин, О. Діленко (б. старшини і стрільці Української Армії), улаштував у езуїтському костелі м. Брна грекокатолицьке заупокійне богослуження за бл. п. ген. Мирона Тарнавського. Службу Божу відправляв о. Андор; співав чоловічий хор з б. стрільців і старшин української армії. В Службі Божій взяла участь екскурсія студентів-богословів з Пряшівської Капітули, яка під проводом о. А. Сизика подорожувала по Чехословаччині і зупинилася у Брні на пару днів. Мандрівка мала відвідати Львів. Але, що цими днями попсувалася погода, мусіли змінити свій первісний намір. Пряшівські богослови приєднались до хору і своїм співом причинилися в значній мірі до звеличання заупокійного богослуження

Цього самого дня в 19.30 год. в салі „Чтенарскей сполек Беседні дум" у Брні Діловий Комітет улаштовував жалібну академію в честь ген. М. Тарнавського з дуже влучно підібраною програмою.

Салю „Чтенарского Сполку", одна з найпривітніших у Брні, властиво її чолова стіна, була прибрана великим килимом з Закарпаття. На ньому вгорі, був державний прапор чехословацької республики і обаполи український національний прапор, з чорною стяжкою. В середині — був уміщений менший килим з прекрасним тризубом у терновому вінку. Під ним стояв на жалібному кенотафі портрет бл. п. ген. Тарнавського, прибраний жалібною стяжкою; перед портретом — шолом з українськими старшинськими відзнаками; нижче дві схрещені шаблі та бунчук і пропамятний хрест УГА серед свіжих рож. Обабіч, на крилах українського прапору вісили влучно підібрані світлини з військових чинів Начального Вождя УГА. Перед кенотафом, на прекрасних свічниках у національних барвах, з обох сторін, горіло серед зелені вічне світло і стояла почесна варта з бувших стрільців і старшин Української Армії, що змінялася що чверть години. На чоловій стіні жалібного кенотафу виднів лавровий вінок у золоті.

Салю заповнили численні учасники української визвольної боротьби, бувші стрільці і старшини української армії та громадські діячі зі своїми родинами. З гостей слід відмітити участь пряшівських богословів з о. А. Сіяком і представників українських товариств у Брні — „Єдність", „Просвіта" та української преси.

Жалібну академію відкрив голова Ділового Комітету д-р М. Слюсар короткою промовою, в якій, привитавши гостей, зазначив, що академія присвячена великій втраті, яку переживає український нарід на цілому світі, двох визначних своїх державновизвольних діячів — ген. Мирона Тарнавського та академика Ст. Смаль-Стоцького.

Другий промовець інж. В. Франтик, дуже простими і теплими словами, звернувшись до гостей і товаришів зброї, розказав про той шлях військових членів, який Великий Покійник перейшов у збройній боротьбі за волю і державність українського народу.

Після цієї промови, пані Емілія Готфридова зарецитувала поезію в прозі „Замість елегії" д-р Найда — поезію Олеся Бабія — „На київських Горах".

Відтак Мирослав Сигерич, голова Т-ва „Єдність" старшина УГА у своїй прощальній промові іменем вояків української армії й товаришів зброї став до звіту, в якому між ін. зазначив, що: „тут зібрались ми всі, без віроісповідних, політичних чи організаційних ріжниць, щоб віддати останню шану нашому найвищому Вождові" — голосив:

„Пане Ґенерале! Голошу слухняно, що в Брні, на еміґрації, стає до звіту кількадесять Твоїх хлопців-старшин і козацтва. Вибач, що не у Львові і не в одностроях і не в вояцьких лавах. Причини від нас незалежні.

„Пане Генерале! Вибач, що не плачуть дітвори і не йдуть закопчені луда гармат. Зате гуде жалібний вербель сердець усіх нас тут, кілька десяток та мілионів по цілому світі. Плачуть серця і душа плаче, плаче весь український нарід.... Гудять вербле".

Після того звіту, що зробив на присутніх глибоке повне жалю і смутку враження, інж. Франтик, як старшина української армії відлав офіційно і в імени учасників академії останню честь наказом „Позір!" Присутні, стоячи на знак пошани зберегли хвилину мовчанки.

Відтак голова Комітету д-р М. Слюсар присвятив короткий, але змістовний реферат академикові Ст. Смаль-Стоцькому, що працюючи на зеленій Буковині, теж боровся за українську державність.

На закінчення цієї величної, в під кожним оглядом добре продуманої академії, всі присутні проспівали „Вічная память" і національний гимн.

Після офіційної частини учасники академії ще деякий час перевели разом у дружніх розмовах, зокрема з пряшівськими гостями, які висловили з приводу академії своє шире задоволення

Т. М—к.

ЕЛЬҐАНТ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-КА, Львів, Кордецького 51.

НЕВДАТНИЙ ЗАМАХ НА ЕМІРА ТРАНСЙОРДАНІЇ.

Один арабський журналіст вдерся до палати еміра Трансйорданії та намагався його вбити. Оборонив його шеф кабінету, якого напасник поранив.

трактування того Легіону — Зїзд взиває Боєву Управу, щоби обдумала спосіб і перевела ретаблювання Українського Легіону та збереження його аж до хвилі мирових переговорів, добиваючися всіми заходами — а в разі потреби при допомозі Української Парляментарної Репрезентації, щоби вона своїми найенергічнішими заходами і найрішучішою поставою в парляменті, у корони та других міродатних чинників припинила цю ворожу політику у відношенні до українського народу".

Для того, щоб зрозуміти інтенцію цієї резолюції слід завважити, що саме в тому часі була дуже актуальна праця УСС-ів на Волині й Підляшші. Її вели стрільці від початку 1916. р. і в квітні 1917 з наказу начальної команди австрійської армії мусіли припинити*). Автори резолюції, ставляючи домагання про вжиття стрільців „по думці умови з 15. VIII. 1914. р.", мали саме на оці працю стрільців на Волині, Підляшші та Холмщині у більшому, як до квітня 1917. р. розмірі, чого не могли добитися ані Боєва Управа УСС, ані Союз Визволення України.

Резолюцію Ст. Смаль-Стоцького й Вол. Сінгалевича зїзд нотаблів приняв великою більшістю голосів. На цьому закінчилася ідеольогічна кріза Легіону УСС, бо стрільці підчинилися ухвалі віденського зїзду.

У звязку з цим вирішено переорганізувати Боєву Управу УСС. Її назву змінено на „Центральна Управа УСС", склад її змінено, а на чолі її станув проф. д-р Ст. Смаль-Стоцький. Щоби зорієнтуватися у всіх справах і потребах стрілецтва, доручив мені новий голова зладити реферат для Центральної Управи про організаційний стан Легіону, про настрої стрілецтва і т. д. Це доручення виконав я безпосередньо по повороті до постою Коша УСС*).

Хоча проф. д-р Смаль-Стоцький мав важний обовязок у таборі военних бранців у Фрайштадті, справам Легіону УСС посвячував богато труду й часу. В потребі виручав його перший заступник голови, посол д-р Володимир Загайкевич. В серпні 1917. р. їздили вони оба до начальної команди армії з домаганнями в справах Легіону. Д-р Загайкевич писав до мене про цю поїздку 28. VIII. 1917. р.

„По великих тарапатах (муках — Н. Г.) вернули ми передучера з мандрівки. Докладніше розкажу при нагоді. Нині тільки коротко, що з наших починів ми вдоволені".

Проф. д-р Смаль-Стоцький задумував для наладнання стрілецьких справ зорганізувати при Центральній Управі військовий реферат, на чолі котрого мав стояти стрілецький старшина, що сконцентрував би усі організаційні справи та стояв би в постійнім звязку з Міністерством Краєвої Оборони і переводив у життя всі починн стрілецтва. Доброю нагодою до цього був час, коли М. Галущинський покидав становище референта УСС при команді корпусу і переходив до намісництва до господарської централі. У вересні писав до мене д-р Загайкевич:

„Галущинський мабуть уже в найближчих днях піде від корпусу, здається до Лямезана до Господарської Централі. Тут до Центральної Управи ми конче і дуже пильно потребуємо такого управителя канцелярії і референта, про якого я Тобі згадував, а щодо обсади котрого входять у гру Твоє і Вітовського імена. Подання, яке в тій справі мало піти до Міністрества, здержане, аби не замикати Тобі дороги, але це пекуча справа і з нашої сторони мусить в найближчих днях піти конкретне персональне внесення.

Подай мені отже Твою гадку щодо обсади цих місць: карда, референт при корпусі і в нашій канцелярії у Відні. Ми тут стоїмо на становищі, якщо би пішов Галущинський, входили би дві канидидатури: Ти і Рожанковський. Пиши мені отже конкретно й дефінітивно, які є Твої пропозиції на обсаду тих 3 місць, аби ми за одним заходом усе полагодили. Листа адресуй так, аби на случай моєї хвилевої неприсутности у Відні віддано його д-рові Стоцькому".

В тій самій справі писав мені Галущинський в половині жовтня:

„Щоби Вам коротко зясувати ситуацію, то вона більш-менш така: На моє місце не прийде ніхто. На разі обняв агенди пор. Тимцюрак (з розвідчого відділу корпусної комди — Н. Г.) Якщо Центральна Управа звернеться з яким внесенням до АОК (Нач. Кнди — Н. Г.), а це остане вдоволить її бажанню, так і корпус не матиме нічого проти".

Цеї справи не вдалося голові Центральної Управи УСС зреалізувати.

Другою справою, що її задумував перевести проф. д-р Смаль-Стоцький, було остаточне устійнення стрілецького одностроєю і затвердження його військовою владою. Вона йшла нелегко, але на вперті домагання голови Центр. Управи діждалася полагоди.

„З неділі" — писав мені Д-р Смаль-Стоцький 12. X. 1917. — „будемо знов в АОК і маємо надію, що все добре полагодиться.

В справі одностроїв прошу вже більше ніяких проектів не робити, бо ми при наших заходах о портепе (привіски при баґнеті для старшин і підстаршин — Н. Г.) і т. д. заявили, що це останні наші бажання в цих справах".

Вислід заходів Центральної Управи в цій справі був такий, що Начальна Команда Армії

---

*) Цікаві документи про обставини праці стрільців на Волині і про її успіхи з докладними статистичними даними зібрані у моїй праці. — Н. Г.

*) Цей реферат є між моїми документами і буде надрукований в моїй праці. — Н. Г.

КІНО ХИМЕРА

На відкриття сезону фільма, що очарує

Марнотравна Донька

Зі Зарою Лєндер. Чарівний спів, мистецька гра артистів. В муж. ролях: ПОЛЬ ГЕРБІГЕР, ЛЄО СЛЄЗАК, ЖОРЖ АЛЄКСАНДЕР та мистець маски ГЕНРІХ ЖОРЖ.

Китайська перемога над Янтсе.

Як подають з Ганков, китайський протинаступ здовж обох берегів ріки Янтсе спинив японську офензиву на Ганков. На північ від ріки китайці відкинули 2 японські дивізії на 6 кільометрів; японці втратили 4.000 вояків; на південь від ріки китайці окружили японців з трьох сторін.

З ніяких інших джерел ще не потвердили цієї китайської вістки.

КОЛИ ВПАДЕ ГАНКОВ?

З японських джерел повідомляють, що китайці обороняться завзято, тому нема надії здобути Ганков перед жовтнем.

НЕ БУДЕ ЗМІН В ЯПОНСЬКІЙ ДИПЛЬОМАТІЇ.

Агенція Домей урядово заперечує поголоски, які появилися в японській пресі, немовби міністр закордонних справ задумував перевести зміни між послами й амбасадорами.

Важний предмет науки — ощадність!

Вчім наші діти щадити і тому й самі складаймо ощадности

У ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ

вул. Словацького 14. (Філія Банку: Станиславів, ул. Собіського 11.

АМБАСАДОРА МАЙСЬКОГО ВІДКЛИЧУТЬ З ЛЬОНДОНУ?

У чужинецьких колах Москви говорять, що уряд переведе зміну на становищі амбасадора у Льондоні. Теперішнього амбасадора Майського винують у прохолодженні англьосовітських взаємин; він буцімто за мало активний.

НЕВДАТНА ЗМОВА В НІМЕЧЧИНІ?

У пресі появилася несправджена вістка, немовби в німецькому міністерстві летунства викрили протигітлерівську змову під проводом отамана барона фон Форстнера, якого засудили на 4 роки вязниці.

видала при кінці 1917 чи на початку 1918. року „Приписи для Легіону", в яких устійнено нарешті форму одностроїв та відзнаки нашого Легіону.

Здається, що від проф. Смаль-Стоцького вийшла була ініціятива видавати фаховий військовий журнал: „Українське Військо". З Центральної Управи УСС прийшло до мене під кінець жовтня 1917. оце письмо:

„Центральна Управа приступає до видання часописі „Українське Військо", що виходитиме раз у місяць та обговорюватиме всі справи, що дотичать оружної сили українського народа в його минувшині, теперішності й будучності.

Провід і відповідальність за редакцію обіймає голова Центр. Управи УСС, д-р Степан Смаль-Стоцький, технічна часть роботи доручена підхор. М. Опоці.

Просимо Вас о співробітництво і хочемо вже в першім числі помістити якусь статтю Вашого пера по можности на тему, яку подаємо на залученій картці.

Просимо дуже о відповідь відворотною почтою на наше нинішне письмо, а статтю просимо прислати найпізніше по день 10. XI. 1917 на адресу Центр. Упр.

Просимо рівнож подати імена осіб, які ми могли би попросити о співробітництво.

Від центральної Управи УСС:

Вол. Темницький в. р. Д-р Вол. Загайкевич в. р.

Політичні події, які прийшли потім, як: визнання Української Народньої Республики, мирові переговори, договір у Бересті Литовським і т. д. так заполонили увагу всіх наших політиків і стрілецтво, що все інше відійшло на задній плян. Так пляну видавати фаховий військовий часопис не зреалізовано.

До особи проф. д-ра Смаль-Стоцького відносилося стрілецтво з великою пошаною, а Його думка була для нас усе дуже авторитетна.

При охоронних серцевого мішочка, серцевих застовок, серцевого м'яза і нервів серця, мала шклянка природної гіркої води **Францішка Йосифа** вживана рано натще, прочищує кишки і успішно сприяє травленню не викликуючи жадних прикрих проявів. Спитайте лікаря.

Нові підручники і шкільна лектура.

ПІДРУЧНИКИ ДЛЯ ВСЕЛЮДНИХ ШКІЛ:

	Ціна зол.
Осипа Рожанківська і Іванна Петрова: МОЯ ПЕРША КНИЖЕЧКА. Буквар	1.60
ЧИТАНКА для II кляси. VI. справлене видання	2.—
ЧИТАНКА для III кляси. VI справлене видання	2.50
ЧИТАНКА для вищих кляс. Нове справл. вид.	3.70
Кость Кисілевський: ПІЗНАЙМО УКРАЇНСЬКУ МОВУ. Підручник грамат. знань	1.20
— МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ до підручника „Пізнаймо укрвїнську мову"	в друку
Дельфіна Ґаюівна: НАВЧАННЯ ЖИВОЇ ПРИРОДИ для V. кляси	1.90
Андрій Ластовецький: НАУКА ПРО МЕРТВУ ПРИРОДУ для V кляси	2.10

ПІДРУЧНИКИ ДЛЯ ШКІЛ СЕРЕДНІХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ:

Арнольд Фрайліх і Володислав Орліч: МАТЕМАТИКА для I кляси	2.60
Микола Мельник: БОТАНІКА. Підручник для II кляси	3.50
Юрій Полянський: ПОЗАЄВРОПЕЙСЬКІ КРАЇ ТА МОРЯ. Підр. до науки геогр. для III. кл.	в друку
Евгенія Туркевич: СВІТ ХЕМІЇ. Підручник хемії для III кляси	2.40
Болеслав Гавецкі: СВІТ ФІЗИКИ. Підручник фізики для III кляси	3.60
Зенон Храпливий: НАРИС ФІЗИКИ для IV кл.	в друку.
Іван Любомирович: ЛАТИНСЬКА ГРАМАТИКА	3.—

ЛЕКТУРИ:

Тарас Шевченко: КОБЗАР. Вибір поезій для середніх загально-освітніх шкіл з 50 малюнками Т. Шевченка. Приготовив до друку і пояснив В. Калинович	3.60

ЦІКАВА КНИЖКА

Збірка ілюстрованих книжечок з усних ділянок знання та письменства для молоді

Ч. 1—2	Шевченко Тарас: МАЛИЙ КОБЗАР	1.20
Ч. 3	Бучацький Борис: ЯК МИ ПЕРЕМОГЛИ	0.70
Ч. 4	Ковалисько Іван: МАНДРІВНІ ДНІ. І. ч. В долині Рибниці і Черемошу	1.50
Ч. 5	Ковалисько Іван: МАНДРІВНІ ДНІ. II ч. На полонинах Чорногори	1.50
Ч. 6	Боднарчук Андрій: ПРИГОДИ САВИ УХАЧА	0.70
Ч. 8—9	Дрозд Михайло: ПЕРЕМОЖЕЦЬ ОКЕАНУ	1.20
Ч. 11	Вільхівський Іван: ПАН ПРЕЗИДЕНТ ПОЛЬСЬКОЇ РЕЧІПОСПОЛИТОЇ ІГНАТІЙ МОСЦІЦКІ	1.—
Ч. 14	Пятигорська Оксана: МИКОЛА ЛИСЕНКО	0.70

ЧЧ. 7, 10, 12 і 13 в друку. Крім ч. 11 всі інші книжки приготовив до друку та пояснив проф. Володимир Калинович.

поручає

Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych we Lwowie,

ВУЛ. КУРКОВА 21/23.

Лікарі й ветеринарійні лікарі увага!

(Кілька хвилин розмови з молодими підприємцями.)

Репортер при виконуванні свого обовязку не сміє омінути ні одної ділянки життя. Зокрема сьогодні звертаємо увагу на розвиток господарських установ. Але не все вміємо доглянути щось справді нового. А є в нас м. ін. станиця, що до її велесня треба багато фахового знання і підприємчивости. З її молодими й меткими власниками пізналися ми ще на посвяченні нашої Народньої Лічниці. Її взірцеве уладження, модерні апарати й інструменти зацікавлюють кождого з глядачів, хто був їх доставцем. Це питання цікавить теж і нас. Виявляється, що займалася цим фірма О. Мацяк і С-ка, склад лікарсько-хірургічних інструментів та ветеринарійного приладдя, **Львів, Валова 7.**

Рішаємо ближче познайомитися з фірмою та при нагоді зайти до її льокалю. Серед навалу праці вдається нам цю постанову здійснити щойно в останніх днях. Відразу при вході вдаряє зразковий лад, чистота, дбайливість. Так і бачимо, що підприємцям ввійшло у кров та в кість почуття відповідальности за здоровля й життя людини, яке у великій мірі залежить від дбайливости власника фірми та його персоналу. Серед свобідної гутірки дізнаємося, що фірма істнує вже майже два роки. Фаховий нагляд спочиває в руках п. О. Мацяка. Хоч він має за собою поважну фахову рутину, то два роки самостійної праці незвичайно збагатило його досвід і молодий підприемець працює постійно над використанням досвіду у щоденній практиці. Адміністрацією займається енергічна п-і М. Яцишинова.

На лискучих інструментах вибите прізвище О. Мацяк. Це вже доказ живого звязку з закордонними фабриками, в яких виробив собі вже наш імпортер поважання і признання. Питаємо, відки спроваджує найбільше? — Довідуємося, що прецизність виконання німців просто незаступна. Тому теж більшу частину він спроваджує з Німеччини. Рентґенівські апарати, лямпи до насвітлювань, прецизні операційні інструменти та шпитальне уладження — все те здебільша з Німеччини. Тільки деякі речі він спроваджує з Франції, а то й з Америки. Очевидно вже те вказує, до якої міри все те мусить бути коштовне. Проте чужі фірми — куди засібніші в гріш — щораз слабше можуть конкурувати з нашою.

Зчерги цікавимося, чи може завдяки підтримці наших лікарів так розвивається підприємство й довідуємося, що тільки частинно. Дуже багато зрозуміння виявляє наш львівський лікарський світ, але куди менше вже край. В цьому місці зазначуємо, що може замало уваги звертають наші співбесідники на реклямy. — „Воно трохи правда" — признає п. Мацяк. „Але не було би жалю" — додає таки зараз, „якби через несвідомість, чи незнання не купували в нас наші лікарі. Але у тому річ, що є деякі, що дуже добре знають про нашу фірму, але все чомусь купують за посередництвом чужинця. Правда, тепер, як наші уладження в лічниці стали наявним доказом совісности і знання, справа дуже покращала. Але й це — на жаль — правда, що не всі наші лікарі вдержують тісний звязок зі своїм духовим осередком — із Народньою Лічницею. Найближчим нашим пропаґандивним завданням буде обхопити Волинь, якої лікарі, назагал виявляють дуже велике громадянське вироблення. Підкреслюємо, що на складі маємо теж і ветеринарійні інструменти та всяке приладдя. Обслуговуємо ветеринарів-лікарів, „Сільський Господар", його кружки, районові молочарні та наших свідоміших селян".

Поволі й незамітно наша розмова переходить на загальні теми. Але все остаємо під вражінням попередньої розмови й виходимо зі свідомістю, що росте нова станиця, яка вибивається на одно з видніших місць, і що важніше, станиця яка завдяки фаховости дає повну запоруку, що обслуга клієнтелі задоволить найвибагливіші вимоги.

Н.

НАЙДЕШЕВШЕ закупиш найновіші ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ на плащі, костюми, сукні і шкільні однострої як також ШОВКИ

у новім льокалі ф-ми

РОЖИ БОТВІН

Львів, ул. **Боїмів ч. 9.**

Рентґени
на догідні сплати поручає **український склад** лікарських інструментів і ветеринарійного приладдя.
Доставець Українського Шпиталю
О. МАЦЯК і С-ка
ЛЬВІВ Валова 27, тел. 115-60.
ч. 1833
1—?

Архиєпархіяльні вісти.

Домовим прелатом Його Святости іменований о. д-р Петро Вергун, душпастир для українців-католиків у Німеччині.

Правом уживання коллака и пояса фіол. барви наділені: 1. о. Бартків Евстахій, радник Митр. Консист. парох Романова й бобрецький декан. 2. о. Левицький Володимир, вісл. парох Чорнушовиць винницького деканату.

Радником Митрополичої Консисторії іменований: о. Дурбак Сильн, вісл. катехит у Львові.

Почесними радниками Митрополичої Консисторії іменовані: о. Врадишський Іван, парох Курин і бережанський зост. декана. 2. о. Коверко Максиміліян, парох Бродків і ширецький зост. декана.

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Крилошанськими відзнаками наділені: о. др Бобик Йосиф, сотрудник у Синевідську Вижнім окільського деканату. 2. о. Березюк Іван, парох Поляни ширецького деканату. 3. о. Білик Михайло, парох Скоморох Нових галицького деканату. 4. о. Бурак Микола, парох Юнашкового поморянського деканату. 5. о. Гавриляшин Ілля, парох Стрия. 6. о. Глинський Ярослав, парох Новоселець ходорівського деканату. 7. о. Дякулинський Павло, парох Мечищова бережанського деканату. 8. о. Задорожний Олександер, парох Озерників заборівського деканату. 9. о. Землинський Микола, парох Яричева Старого. 10. о. Коваль Володимир, парох Медині войнилівського деканату. 11. о. Козар Степан, парох Милотович ширецького деканату. 12. о. Левицький Роман, парох Братковець стрийського деканату. 13. о. Лошній, парох Грабковець і заборівський декан. 14. о. Мацелюх Евген, парох Черниховець збаразького деканату. 15. о. Олійник Павло, парох Августівки заборівського деканату. 16 о. Пинкевич Іван, парох Бенковець стрілецького деканату. 17. о. Приплюк Василь, завідатель Підгорець олеського деканату. 18. о. Стадник Василь, парох Готелів підгаєцького деканату. 19. о. Хомик Ягів, парох Облазниці жидачівського деканату. 20. о. Цимбала Іван, парох Колодіївки скалатського деканату.

Рукоположені дня 3. квітня п.р.: 1. о. Вазюк Дмитро, неопресвітер. 2. о. Борис Олексій, неопресвітер. 3. о. Васильків Ярослав, неопресвітер. 4. о. Волощак Антін, неопресвітер. 5. о. Гаврилюк Іван, неопресвітер. 6. о. Карпик Іляріон, неопресвітер. 7. о. Лещинський Богдан, неопресвітер. 8. о. Михалків Константин, неопресвітер. 9. о. Рипар Ярослав, неопресвітер. 10. о. Семотюк Василь, неопресвітер. 11. о. Тиктор Ґригорій, неопресвітер. 12. о. Толошка Петро, неопресвітер. 13. о. Хащевський Андрій, неопресвітер. Дня **10. квітня** п. р. 1. о. Вачинський Микола Богдан (2 ім.), неопресвітер. 3. о. Козар Микола, неопресвітер. 4. о. Котик Степан, неопресвітер. 5. о. Кручок Павло, неопресвітер. 6. о. Кума Антін, неопресвітер. 7. о. Литвин Роман, неопресвітер. 8. о. Павлюк Роман Юрій (2 ім.), неопресвітер. 9. о. Фенин Теодор, неопресвітер. — Дня **26. червня** п. р.: 1. о. Вацаручка Володимир Марія, неопресвітер. 2. о. Дідич Володимир, неопресвітер. 3. о. Залиць Андрій, неопресвітер. 4. о. Кісь Володимир, неопресвітер. 5. о. Кушина Іван, неопресвітер. 6. о. Лупевець Михайло, неопресвітер. 7. о. Ратушинський Михайло, неопресвітер. 8. о. Рудик Володимир, неопресвітер. 9. о. Теліщевський Роман, неопресвітер. 10. о. Чубатий Йосиф Іляріон (2 ім.), неопресвітер.

Прийняті до звязку з клиром АЕпархії: 1. о. Бурчицький Михайло зі Ставиславівської Епархії. 2. о. Ковалюк Данило з Чина Св. Василія Великого.

Канонічну інституцію на парохів дістали: 1. о. Бабій Володимир, парох Ладзіного рожнітівського деканату, на Пустомити ширецького деканату. 2. о. Кисілевський Ярослав, завідатель Гнилички новосільського деканату, на Стільсько миколаївського деканату. — 3. о. Пелехатий Петро, парох Дмитровичі винницького деканату, на Гаї тогож деканату. 4. о. Скульський Йосиф, завідатель Чижикова винницького деканату, на Чижики. 5. о. Цюпка Григорій, завідатель Вілинець брідського деканату, на Берлин тогож деканату. 6. о. Шухлик Іван, завідатель Озірної, на Коропець поморянського деканату.

Завідательства дістали: 1. о. Варан Петро, завідатель Витикова Нового радехівського деканату, в Труханові любінецького деканату. 2. о. Борис Олексій, неопресвітер, у Смобжу тухлянського деканату. 3. о. Турсина Анатоль, сотрудник у Томашівцях войнилівського деканату, в Убинах милятинського деканату. 4. о. Клима Михайло, завідатель Гаповець гнилицького деканату, в Хашованю тухлянського деканату. 5. о. Котик Степан, неопресвітер, у Красівім грималівського деканату. 6. о. Кулик Дмитро, завідатель Чижикова винницького деканату, в Підгірному бобрецького деканату. 7. о. Кума Антін, неопресвітер, у Перевозці войнилівського деканату. 8. о. Лещинський Евген, завідатель Малиняк олійського деканату, в Журові бурштинського деканату. 9. о. Литвин Роман, неопресвітер, у Лошні перегінського деканату. 10. о. Лозинський Богдан, неопресвітер, у Лошні львівського деканату. 11. о. Мирон Іван, завідатель Дмитра ширецького деканату, в Дмитровичах винницького деканату. 12. о. Михаліка Константин, неопресвітер, у Пійлі калуського деканату. 13. о. Нагаєвський Ісидор, завідатель Берлина брідського деканату, в Вілинцях тогож деканату. 14. о. Нарожняк Зиновій, сотрудник у Довгім стрийського деканату, в Конюхові тогож деканату. 15. о. Павлик Роман Юрій (2 ім.), неопресвітер, у Томашівцях войнилівського деканату. 16. о. Рипар Ярослав, неопресвітер, у Хильчичах золочівського деканату. 17. о. Семотюк Василь, неопресвітер, у Сталках шівського деканату. 18. о. Сапж Жигмонт, завідатель Пустомит ширецького деканату, в Отиневичах ходорівського деканату. 19. о. Соколовський Богдан, завідатель Пійла калуського деканату, в Гошеві болехівського деканату. 20. о. Стрийський Мирон, сотрудник у Кропивнику калуського деканату, в Лаїнім рожнітівського деканату. 21. о. Теліжин Йосиф, завідатель Суходолу бобрецького деканату, в Путятинцях рогатинського деканату. 22. о. Тиктор Ґригорій, неопресвітер, у Тучнім перемишлянського деканату. 23. о. Фенин Михайло, завідатель Коропця поморянського деканату, в Манастирі олійського деканату. 24. о. Черник Семен, завідатель Побука любінецького деканату, у Вересниці львівського деканату. 25. о. Шостак Климентій, завідатель Станиславчика лопатинського деканату, у Витикові Новім радехівського деканату. 26. о. Штурмай Петро, сотрудник у Хмільні лопатинського деканату, в Станиславчику тогож деканату. 27. о. Яцишин Іван, сотрудник у Терлизівці новосільського деканату, в Гнилицях тогож деканату.

Сотрудниками назначені: 1. о. Вачинський Микола Богдан (2 ім.), неопресвітер, у Хмільні лопатинського деканату. 2. о. Болехівський Евген, неопресвітер, у Кунашові галицького деканату. 3. о. Билецький Роман, сотрудник у Добриводах збаразького деканату, в Острівці з осінком у Застівочку теребовельського деканату. 4. оо. Васильків Ярослав, неопресвітер, у Добриводах збаразького деканату. 5. о. Волощак Антін, неопресвітер, у Глібовичах Свірських перемишлянського деканату. 6. о. Гаврилюк Іван, неопресвітер, у Славську тухлянського деканату. 7. о. Данилюк Теодор, завідатель Стільська миколаївського деканату, в Голині з осінком у Брошневі калуського деканату. 8. о. Карпик Іляріон, неопресвітер, у Повисовиці Малій брідського деканату. 9. о. Ковалюк Данило у Скосів. 10. о. Козар Микола, неопресвітер, у Мартинові Новім бурштинського деканату. 11. о. Кручок Павло, неопресвітер, у Монастирці журавненського деканату. 12. о. д-р Сидорів Йосиф, буд. катехит у Теребовлі, в Тухлі тухлянського деканату. 13. о. д-р Стецюк Володимир, після повороту із закордонних студій, у Терлизівці новосільського деканату. 14. о. Теліщевський Роман, неопресвітер, у Стрілчах Нових стрілецького деканату. 15. о. Толошка Петро, неопресвітер, у Кропивнику калуського деканату. 16. о. Фенин Теодор, неопресвітер, у Ляховичах Варічних журавненського деканату.

Перейшли в стан спочинку: 1. о. Давидик Володимир, парох Журова бурштинського деканату. 2. о. Шук Юліян, завідатель Лещівки перегінського деканату. 3. о. Стебленький Володимир, катехит у Городку й Теребовлі. 4. о. Степанин Іван, завідатель Вакомаря олеського деканату.

Померли: 1. о. **Гургула Ярослав**, довголітній парох Томашевець войнилівського деканату і член посмертного фонду, помер дня 26. червня у 65-му році життя і 40-му священства. 2. о. **Домбчевський Кипріян**, завідатель Гошева болехівського деканату і член посмертного фонду, помер дня 5. квітня у 58-му році життя і 31-му священства. 3. о. **Кравич Омелян**, парох Отиневич ходорівського деканату, наділений крилошанськими відзн., член посмертного фонду, помер дня 8. квітня у 58-му році життя і 32-му священства. 4. о. **Купчинський Роман**, парох Ператина радехівського деканату і член посмертного фонду, помер 4. травня у 63-му році життя і 37-му священства. 5. о. **Петрушевич Константин**, парох Конюхова стрийського деканату, наділений крилошанськими відзн., помер 27. квітня у 71-му році життя і 42-му священства.

Що писало „Ділу“ 50 років тому.

Середа, 5 вересня (24 серпня) 1888.

СКАЖІМ СОБІ ГІРКУ ПРАВДУ В ОЧІ...

Передову статтю присвячує „Діло“ виборам до сойму в округах Снятин-Заболотів і Рудки-Комарно, в якій находить таке порівнання:

„При виборах в 1883. р. дістав у Снятині п. Мих. Коржинський 51 проти польського кандидата, адвоката Тита Сікгалевича, на котрого впало 90 голосів. Нині, по пяти роках успіх настільки більший, що п. Кир. Гаморак дістав 57 голосів проти 75, що впали на вірмянина. В Рудих-Комарні відносини голосів були подібні. Руський кандидат судія Денис Герасимович дістав у 1883 р. 41 голосів проти польського дідича Янка, що вийшов послом 82 голосами. Нині впадає на о. Матковського 48 голосів проти 74, які руські виборці віддали на гр. Лянцкоронського. Руський кандидат зисков у Снятинщині 6, в Рудеччині 7 голосів більше, як в 1883 р.

„Чи сталось би таке в Чехах? Ніколи. Там жаден чех не посмів би віддати свого голосу на посла нечеського. Там національна совідомість і народна честь не допускалоб до того, щоб з чеської виборчої округи вийшов посол німець. У нас інакше!

„Ні свідомости, ні пошанування свого достойінства не вас ще загал руських виборців настільки, щоб устоятись при своїй волі і не піддатися підкупству чи насиллю. Удержмось у груди і скажім собі правду в очі. Наш нарід не зрозумів ще всюди, хто він, який його обовязок в даних випадках і як він має поводитися, щоб не зрадити своїх національних і суспільних інтересів“.

АВСТРІЯ І ЧЕХИ.

До чеської місцевости Пісек приїхав на маневри цісар Франц-Йосиф. Читаємо про те в „Ділі“:

„Коло пів до шестої години приїхав цісар до Пісека. Тут привитав його на двірці бурмістр міста сов. Панеш промовою, в якій між іншим сказав: „Витаємо Ваше Величество з тим більшим захопленням, бо гостина В. Вел. в нашому місті припадає якраз на той рік, коли всі народи монархії радіються святкувати ювилей сорокліткього, мудрого і батьківського панування В. Вел., котре особливо для нашого чеського народу є під матеріяльним і духовим оглядом великої ваги“. Цісар дякуючи відповів по чеськи: „За ниніщній привіт, який доказує горячий патріотизм, за запеву непорушного привязання і за щирі бажання, які Ви, пане бурмістр, зложили мені іменем королівського міста Пісека, складаю Вам найщирішу подяку і запевняю Вас і мешканців цього міста про мою безперервну ласку і прихильність“. Серед грімких окликів віхав цісар потім до міста і станув у ратуші“.

ЖИДИ В ІТАЛІЇ.

„Не лише в нас присіли жиди все і всіх, також і в інших краях набирають вони щораз більшого значіння. Італійські часописи подають, що на виставі мистецтва в Болоньї 9 жидів дістало державні відзначення; університет в Пізі має 10 професорів жидів; председником і його заступником італійської комісії для вистави в Парижі є жид; новий театр в Турині будує жид, а в останній битві під Сарагоїні погибло кількох офіцерів жидів“.

По широкому світі.

Ескадра грецької фльоти причалила на Мальту, ревізитуючи британську середземноморську фльоту.

Червона Еспанія зголосила участь у майбутній міжнародній виставі в Ню Йорку.

Американську летунську головну квартиру перенесено до стейту Іллінойс, в осередку Злучених Держав.

Румунське міністерство маринарки заініціювало досліди над будовою великої пристані на 20 км. на північ від Констанци.

Канадійські підприємства летунського промислу зобовязалися супроти британського уряду збудувати нові фабрики, щоб збільшити продукційні можливости.

Буджет румунського ген. комісаріяту мешкинних справ має 9,000.000 леїв.

Турецький уряд рішив замовити в Англії 8 нових торговельних кораблів.

На 1200 мадярських часописів лише 800 внесло прохання дозволу дальше виходити. Тим самим, згідно з новим пресовим законодавством, 400 часописів перестане виходити.

Австрійський гавляйтер передав провідникам партійних округ 435 прапорів та остеріг у промові перед всяким спротивом проти партії.

У СССР почались наради центральної ради професійних спілок.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Перша українська виробня матеріялів текстильних під фірмою СОФІЯ ЩУРОВСЬКА в Бельську, вул. Баторого ч. 7 п. повідомляє отсим своїх П. Т. Відборців, що на днях відвідає їх агент фірми та предложить їм взори найновіших осінних та зимових матеріялів. До часу відвідин того агента проситься П. Т. Відборців здержатися з закупном матеріялів текстильних.

ДВА МІЖНАРОДНІ ІСТОРИЧНІ ЗЇЗДИ В ЦІРІХУ.

Міжнародні наукові зїзди ріжного роду стали в післявоєнній добі звичайною появою. Доволі сказати, що саме тепер зібраний конґрес історичних наук є вже пятим з черги міжнароднім зїздом, які в місяці серпні ц. р. вели свої наради в Ціріху. Вони є немов живим протестом проти загострення політично-національних антаґонізмів, що розсаджують теперішній світ та кожної хвилини грозять вибухом нового воєнного катаклізму. Учені з цілого світа зїджаються разом, щоб спільно та згідно обговорити висліди найновіших праць і висказатися про потреби нових дослідів та про шляхи, якими слід би їх повести. На теперішнім міжнароднім VIII. історичнім конґресі німці засідають мирно поруч чехів і французів, французи поруч італійців, мадяри поруч румунів і т. д. Бракує тільки представників СССР, хоча ще на попереднім історичнім конґресі у Варшаві в 1933. р. було їх коло 10 осіб; але мабуть уже тоді наглядно переконалися, що нічого їм шукати серед учених позарадянського світа, бож вони у себе виключили історію з обективних наук та зробили з неї знаряддя політичної доктрини.

Безпосередньо перед теперішнім конґресом відбувалися наради „Федерації історичних товариств Східної Европи" (Fédération des sociétés historiques de l' Europe Orientale). Це організація, що обеднює наукові товариства, котрі займаються дослідами історії Східної Европи і словянства; вона влаштовує наукові зїзди, веде наукові підприємства, що їх виконання перевищалоб сили та засоби поодиноких товариств, щорічно видає том органу „Bulletin d' Information", в котрім подані критичні огляди найновіших наукових публікацій з ділянки історії поодиноких країв і народів Східної Европи та словянства. Саме друга половина VII. тому (за р. 1937) і цілий VIII-ий том (за р. 1938) приносять просторе звідомлення (277 ст.) з історичних публікацій, виданих на Радянській Україні за рр. 1917—1931 (включно), зладжене підписаним. До цієї Федерації належить 41 наукових установ, зпоміж українських: Наукове Т-во ім. Шевченка у Львові й Український Науковий Інститут у Варшаві. В четвер, 25. ц. м, були засідання екзекутивного комітету, редакційного комітету Bulletin-у і комісії, котра опрацьовує „Словник словянських старинностей". На другий день, у пятницю, відбулися загальні збори, в котрих брали участь делеґати поодиноких наукових установ — членів Федерації. Оба згадані українські товариства заступав підписаний. Вибрано новий екзекутивний комітет: голова Імре Люкініч, проф. будапештенського університету (на місце проф. Ярослава Бідльо, котрий помер перед кількома місяцями); секретар Вінкентій Лопацінський, директор архіву освіти у Варшаві; скарбник — підписаний. Головним редактором Bulletin-у вибрано знову проф. М. Гандельсмана з Варшави, головою словникової комісії проф. Фр. Буяка зі Львова. Тої самої днини пополудні виголошено та обговорено 4 реферати, з котрих найцікавіший був проф. А. Флоровського з Праги п. наг. „Д-р Франц Скорина і його діяльність серед словян".

Міжнародні конґреси історичних наук відбуваються що пять літ, за кожним разом в іншім краю. Після світової війни збиралися: V-ий конґрес у Брісселі 1923 р., VI-ий в Осло 1928 р., VII-ий у Варшаві 1933 р. і тепер VIII-ий у Ціріху; місце майбутнього зїзду вирішить конґрес на своїм засіданні. Слід зазначити, що останніми часами підготовою конґресів та їхньою організацією займається окрема установа: **„Міжнародній Комітет історичних наук"** (Comité International des Sciences historiques), покликана до життя в 1926. р., з постійним осідком у Ціріху. Під теперішню пору президентом Комітету є відомий анґлійський історик, проф. Гарольд Темперлей з Кембріджу. Завдяки фінансовій підмозі з фундації Рокфеллера Комітет видає публікації, котрі мають помагати історикам у науковій роботі. Щороку появляється грубий том **„Бібліографії історичних наук"** (Bibliography of Historical Sciences) з виказом найважніших прань та розвідок про історію понад 20-ти країв. Окрема комісія складає реєстри дипльоматичних аґентів поодиноких европейських держав; видрукований І-ий том цієї публікації охоплює добу рр. 1648—1712 і містить деякі важні дані для української історії. Дуже хосенною є інформаційна книжка про архіви в ріжних державах та про умовини, на яких вони допускають наукових робітників до користування зі своїх засобів. Інша публікація Комітету приносить збірку текстів конституцій ріжних сучасних держав.

Теперішній VIII-ий конґрес числом учасників значно перевищає попередній, варшавський. Листа зголошених виказує 1.176 осіб з ріжних країв, при чому заступлені всі частини світа. Очевидно, найчисленніше представництво дав місцевий край, Швайцарія (186 осіб). Зараз за нею йде Німеччина (180 зголошених, але частина не могла прибути, бо не дістала дозволу на вивіз валюти). Відтак ідуть: Франція (111), Польща (97), Італія (96), Велика Британія (83), Бельгія (55), Злучені Держави Півн. Америки (48), Чехословаччина (45), Румунія (44), Мадярщина (37) і т. д. З азійських країв найсильніше заступлені Індії (9) і Туреччина (5), але є представники також з Афґаністану, Китаю, Палестини і Сирії. З африканських країв представлені: Єгипет (5), Південно-Африканська Унія (2) й Альжир. Не бракує також делеґатів від південно-американських республік та навіть з Австралії (2). Дещо інакше представляється розподіл рефератів, зголошених на поодинокі краї. Тут на перше місце висувається Італія (41 рефератів), друге займає Франція (40), третє Польща (33), четверте Швайцарія (21), пяте Мадярщина (20), шесте Німеччина (19), семе Чехословаччина (18) і т. д. Українців приїхало лише 2; на варшавськім конґресі було 8. Всіх рефератів зголошено к. 300; вони мають бути відчитані та обговорені в 16 секціях. Українці приладили два реферати: Евген Перфецький (Братислава*): „Відносини польської анналістики до німецького і руського літописання в середніх віках" (в секції XIV.) і підписаний: „Домінуюче становисько Галицько-Волинської Держави на Сході Европи в другій половині XIII. століття" (в секції V.). Зголосився ще з рефератом Олександер Єлячіч (Скопле), але в останній хвилині відкликав свій приїзд.

Очевидно, що в часописному допису годі вичисляти всі ті питання, яких торкаються заповіджені реферати. Згадаємо тільки, що питання ґенези національностей та прояв національного почування є далі одною з найважніших проблем розвою людства і притягає до себе увагу значного числа дослідників. Це питання стояло „во главі утла" VI-го міжнароднього конґресу в Осло. На VIII-ім конґресі у Варшаві підписаний старався означити час повстання української національности. На теперішній VIII-ий конґрес знову зголосили низку рефератів про цю справу, а саме: Ол. Домановський (Будапешт) про час повстання національної свідомости серед мадярів; Ферран Сольдевіля (Барсельона) про витворення національного почування в Катальонії в середніх віках; Йос. Маєрс (Люксембурґ) про національну самосвідомість в Люксембурзі в середніх віках; Мик. Марґе (Люксембурґ) про розвій люксембурґського націоналізму від 1780 р. до сьогодні; Казимир Добровольський (Краків) про повстання національної свідомости в Польщі в XIV—XV. ст.; Ігнат Йонинас (Ковно) про ґенезу національного почування на Литві та в інших краях Східної Европи; Тібор Барат (Будапешт) про проблему національностей на Угорщині в 1848-1868 рр.; Вільг. Вострі (Прага) про проект перебудови Австрії в державу національностей у часі чеської революції 1848 р.; Марк. Гандельсман (Варшава) про національне відродження Шлеська в XIX. ст.; Здзіслав Відершаль (Варшава) про національне відродження болґарів; Гелен Двайт Рейд (Бофало) про націоналізм Мацінія та його значіння для розвою модерної політичної думки; Юрій Касіматіс (Атени) про боротьбу кляс та національний елемент у Греції; Г. Вайлєнман (Ціріх) про обеднання швайцарських народів в одну більше-мовну націю; Ганс Кон (Норсемптен) про модерний націоналізм.

*) Тому, що майже всі прелеґенти є професорами університетів, подаю при їхніх в скобках тільки місце осідку даного університету.

Української історії дотикають (крім рефератів Перфецького і підписаного) ще отсі реферати: А. Флоровського (Прага) про діяльність чеських езуїтів на сході Европи; Юрія Вернадського (Ню Гевн) про феодалізм на давній Руси; Ом. Леонарда (Каен) про ролю норманів у середніх віках і Здісл. Обертинського (Варшава) — паралеля між унією руснів та вірмен.

З загально цікавих питань згадаю такі реферати: Андр. Альфельді (Будапешт) та Отторіно Бертоліні (Рим) про перехід зі старовинного до середньов. світа; Роб. Гольцман (Берлін) про ідею світовладства середньовічного цісарства і суверенність европейських держав; Дом. Кошарі (Будапешт) про політичні рухи в 1848 р. у краях Австро-Угорщини; Оскар Галецький (Варшава) про Захід та Схід у добі великих со-

борів; Каєтан Альказар (Мурсія), Леоп. Вільяерт (Намір), Беля Золнаї (Сеґед) і Едвард Вінтер (Прага) обговорюють ролю жансенізму в ріжних краях; Фридр. Повайк (Оксфорд) про початки анґлійського парляментаризму; Стан. Кутшеба (Краків) про розвій станів у Західній та Східній Европі; Армандо Сапорі (Фіренце) про міжнародню торговлю в середніх віках; Джованні Мавер (Рим) про порівняну історію словянських літератур; Вільг. Кайльгав (Осльо) про господарську історію та історичний марксизм і чимало інших.

Конґресовий комітет видав друком короткі замісти всіх зголошених рефератів; вони виповнюють два томи (584 ст.).

Святочне отворення Конґресу відбулося в неділю 28-го ц. м. у величезній старовинній протестантській церкві св. Петра. Признаюся, що отсе зібрання світської організації в будинку, призначенім на богослуження і промови, виголошувані з проповідальниці, робили на мене дивне враження; хвилинами здавалося, що я попав на якийсь стародавній вселенський собор. Програма свята складалася з офіціяльних привітань приїзжих представників науки швайцарськими федераційними, кантональними та університетськими представниками влади. Слід замітити, що перший бесідник, предсідник місцевого організаційного комітету, виголосив свій привіт у всіх 4-х краєвих мовах, тобто в німецькій, французькій, італійській і лядинській (котрою говорить тільки невеличка ґрупка населення в кантоні Валіс і котрої певно ніхто з приявних гостей не розумів). У цих самих мовах витало гостей цьогож вечора на товариських сходинах ціріхське Історичне Товариство. Так сумлінно зберігають швайцарці рівноправність усіх своїх краєвих мов. Незвичайно цікава була промова президента Темперлея, котрий подав синтетичний перегляд головних напрямних розвою історичної науки за останні роки.

Від понеділка (29-го) почалися праці в секціях, котрі відбуваються у просторих салях політехніки рано й пополудні і потреввють аж до суботи (3. IX.) включно. Забав та офіціяльних принять тут менше, ніж їх було перед пяти роками у Варшаві. В неділю (28. 8.) гостили членів Конґресу ціріхське Історичне Товариство і швайцарський організаційний комітет. На вівторок (30. 8.) вечір члени Конґресу дістали запрошення до т. з. Zunftstuben (цехових гостинниць); у пятницю (2. 9.) вечором мають відбутися прийняття в консулятах тих держав, з котрих гості походять. Середа пополудні вільна від конґресових праць, щоб уможливити членам Конґресу спільну прогульку пароплавом до Раперсвілю, де находиться відомий польський історичний музей і де влаштовано польську історичну виставу. Довші прогульки в дальшу околицю будуть відбуватись аж після святочного замінення конґресу, котре призначене на неділю 4. вересня.

Мирон Кордуба.

Сторінка без політики.

Безнадійність прокажених.

Японська телеграфічна агенція Домеї повідомила перед кількома днями, що зорганізована банда, яка складалася з кількадесяти прокажених гуляла довший час в деяких околицях Кореї. Прокажені заразили злобно кількасот осіб своєю жахливою недугою. Шойно по жахливій боротьбі поліції, спеціяльно вивінуваної та забезпеченої перед проказою, вдалося тих несамовитих бандитів виловити.

Непросліджена недуга.

Проказа — ця жахлива недуга, що у старовинні часи та навіть у середньовіччя десяткувала людство, зокрема полудневі краї, ще й досі непросліджена якслід. Вона ще й досі є величезною небезпекою для людей. Багато лікарів і вчених присвячувало своє здоровля та навіть життя прослідженню цієї недуги й намагалися винайти проти неї відповідний лік, одначе всі їх зусилля йшли на марне.

Одинока користь, що її ці досліди дали це те, що вдалося ствердити умовини, серед яких родиться хороба та потреба повної ізоляції хорих від здорових, щоб своєю несамовитою недугою не заразити їх. Цим нещасним жертвам хороби влада поодиноких країв намагається осолодити гіркі хвилини їх терпіння та закладає тому в ріжних краях оселі для прокажених, в яких вони живуть своїм власним життям і менше терплять, коли не бачать здорових людей. Не бачучи здорових, не мають змоги робити порівнянь і тому вони теж менше небезпечні для окруження.

Найбільше таких осель для прокажених є в Азії. Багато таких осель розмістили у важко доступних околицях Китаю та кількох в Японії.

Вже на кілька кільометрів від таких осель прокажених уставлені знаки перестороги, які звертають увагу на небезпеку зустрічі з прокаженими. Крім таких знаків перестороги, оселі обведені високими загородами з колючого дроту та густо-часто глибокими ровами з водою. Кожна оселя має лиш один вхід, що його дуже сильно бережуть.

Живі небіжчики.

Центральною точкою оселі для прокажених є лікарська амбуляторія. Працює в ній лікар, який посвятив своє життя, щоб на такій безнадійній стійці помагати нещасним прокаженим. Його товаришками є доглядачки, що теж присвятилися людському нещастю й досі не було випадку, щоб така доглядачка не заразилася вкінці цією жахливою хоробою.

Довкола амбуляторії розложилися дімки прокажених, іноді навіть дуже гарні дімки, які просто тонуть у повені квітів та зелені, бо довкола них прокажені залюбки заводять квітники із прегарними тропікальними квітами, щоб працею здавити в собі ті безнадійні думки, що їх гноблять.

Бо найжахливійше в цій недузі те, що кожний хорий може просто з математичною точністю заповісти розвиток своєї хороби в її найменших подробицях та стадіях. Кожний знає без найменшого сумніву, що прийде час, в якому він стане живим трупом, який буде поволі гнити, коли тіло почне кусками відпадати від костей, аж поки серед жахливих мук хорий не згине.

Проказа починається від незамітних, характеристичних плям. Відтак приходить здеревіння і вкінці розклад поодиноких частин тіла. Лікарський персонал, що працює в оселях прокажених вживає всіх заходів, щоб цим нещасним облекшити їх терпіння, та ця старовинна недуга сильніша від найновіших лікарських метод.

Кохання в оселі прокажених.

Здавалось би, що оселя прокажених це місце, в якому нема радости, лиш вічний сум та плач. Здавалося би, що там нема радісних хвилин лиш минають одноманітні години на те, щоб по них ходили другі, такіж самі, як і тамті.

Та воно не зовсім так. Нема в людському житті таких жахливих умовин, в яких люди не знайшли би яснішого промінчика. Прокажені забувають про своє нещастя, освоюються з ним і в деяких хвилинах своєї хороби ведуть навіть погідне життя. У тих малих, відокремлених гуртках процвітає іноді навіть кохання. Прокажені мужчини та жінки зривають усі звязки зі зовнішним світом. Приміщення в оселі прокажених розриває подружні вузли й тоді прокажений, чи прокажена починає нове життя серед нових умовин. Творяться нові подружжя і нові домашні вогнища. На щастя такі подружжя завжди бездітні... Іноді в оселях прокажених траплялися романтичні історії. Бувало, що кохання перемагало страх перед хоробою.

Посвята судженої.

В одній оселі прокажених в Японії примістили молодого, трицятьлітнього мужчину, в якого запримітили ще доволі слабі признаки хороби. Товариші недолі уладили новикові оселі дімок із городцем, посадили квіти й намагалися всіма силами зробити йому лекшим та приємнішим побут в оселі.

Нещасний фізично ще зовсім не терпів, бо недуга була щойно в початках, зате терпів сильно з приводу розлуки з нареченою, яку покинув серед здорових людей.

Одної ночі, при допомозі мотузкової драбини закралася до табору молода японка. Була це наречена молодого прокаженого. Без страху, виставляючи себе на жахливу небезпеку, прибула вона до табору й рішилася при ньому залишитися. Хоч лікар та доглядачки намовляли її до повороту й робили всі заходи, щоб її з оселі виселити, вона нарочне заразилася цією жахливою хоробою, щоб ніколи вже не розлучитися зі своїм коханим.

І вона вже справді залишилася в оселі...

Що коштує один рекорд.

„Дейлі Мейль" подає, що новий рекорд скорости їзди автом, що його недавно поставив сотник Айстон коштував невеличку суму... бо лиш 31 міліонів франків. На цю велитенську суму складаються такі видатки:

Будова самої машини з її двома двигунами загальної містоти 4.765 кінських сил та вступні приготування коштували 15 міліонів франків.

Приблизно 16 міліонів пішло на ріжні інші видатки. Нпр. дорогу положену на дні висохлого Солоного Озера постійно доглядає кількадесять робітників, які там живуть цілий рік. Кожного дня вони коштують 200.000 фр. Два тижні перед самим бігом приїхало на Солоне Озеро 25 американських інжинірів, які уставили здовж дороги контрольні апарати та реєстрували рекорд. Ці офіціяльні знавці дістали за свій труд 125.000 фр. Незалежно від цього сотник Айстон держить при собі постійно штаб зложений із 8 англійських інжинірів-спеціялістів та 75 механіків. Вони коштують більше, як 2 міліони фр. річно. Крім того рекордсмен держить при собі ще 2 лікарів, 3 сестри-жалібниці та 2 шоферів від санітарного авта.

Усі спроби сотника Айстона фінансують великі автомобільні фірми, товариства, що продають ріжні машинові смаровила та інші зацікавлені у справах власної реклями. Без їх помочі рекордсмен не міг би зовсім певно видержати всіх видатків звязаних із здобуттям нового рекорду.

Злодії з дитячим візком.

В Парижі трапилася перед кількома днями пригода, в якій злодії, що хотіли забезпечитися перед поліцією, самі звернули на себе увагу.

Зовсім припадковий прохожий, який переходив ранком в 5. год. вулицею Корделієр, запримітив якусь жінку, що возила у візочку якусь маленьку дитину. Прохожий із зм'яким серцем схвилювався і кинувся шукати поліциста. Як можна рискувати здоровлям дитини в такий холодний досвіток. Адже простуда майже певна.

Коли жінка побачила поліціянта, кинулася втікати. Вона залишила на вулиці візочок та в поспіху його перевернула. Дитина вивернулася на вулицю. Прохожі кинулися підіймати нещасне немовля. В цілу копицю ріжних шмаття старих часописів була завинена... каучукова лялька.

Свистки поліцаїв мали ще й інший успіх: на сусіднім мурі, що окружав фабричні будинки, зявилися постаті двох переляканих мужчин. Вони зіскочили на вулицю й почали втікати. Поліцаї побігли за ними і швидко їх дігнали. Одночасно зловили вони теж і жінку, що покинула візочок.

Виявилося, що оба мужчини були злодіями, вибрадися „на скок" до фабрики. Жінка була їх спільницею й мала берегти їх безпеки. Вона рішила, що коли їдатиме з дитячим візочком і положить ще до нього лялькy, то ніхто не зверне на неї уваги. Та вийшло навпаки, бо саме дитячий візочок із „нещасним немовлятком" став причиною „вспи" цієї злодійської спілки.

ЛЕВ У ЦЕРКВІ.

Підчас богослуження в католицькій церкві в Сітарді, у провінції Лімбург (Голяндія) серед вірних появився раптом лев. Він перевернув кілька осіб та скермувався до вівтаря.

В церкві счинилася жахлива паніка і всі кинулися до дверей. За хвилину храм зовсім опустів. Швидко приїхали заалярмовані поліцисти, яким удалося закинути на льва аркан та витягнути його з церкви.

Як згодом виявилося, лев утік із клітки мандрівного цирку, що саме заїхав був до міста.

ПІМСТА ПАЦІЄНТА.

В Сан-Хозе (республика Костаріка) тамошній мешканець якийсь Кортес обійшов мешкання трьох лікарів, які лічили його з недуги костей та вбив їх усіх по черзі вистрілом із револьверу. Один із вбитих лікарів, Морено Каніес це загально відомий політичний діяч і сенатор, другий відомий берлінський хірург Майнер, який вимігрував до Костаріки з настанням гітлерівського режіму, третій лікар Ескандіде вже менше відома тамошня постать.

Злочинця арештували. Він заявив підчас слідства, що лікарів застрілив із пімсти. Вони „загнали йому хоробу в середину" — як він казав, замість радикально її вилічити.

КНЯЗЬ—РИБАЛКА.

Молодший брат данського короля, князь Вальдемар — пристрасний рибалка. Перед кількома днями вибрався він, як завжди, на рибу й ловив рибу з лодки на вудку. Раптом риба, що зловилася на гачок потягнула вудку з такою силою, що князь полетів із човна коміть головою в море.

Як справжній рибалка, князь Вальдемар не випустив вудки. На щастя, вода в тому місці не була глибока й сягала лиш вище пояса. Майже пів години тривала боротьба між князем і рибою, яка розірвала йому штани та зранила в ногу. Вкінці князь-рибалка переміг і витягнув рибу на беріг. Його трофеєм була величезна риба, що важила 52 кг.

Важний предмет науки і виховання.

І знову почався шкільний рік і наші діти засядуть до науки. А з початком науки починається й батьківська журба за майбутне дітей. Та не тільки журба, але і праця над вихованням дитини, бож відомо, що шкільну науку й виховання треба доповнювати домашнім вихованням. Неодин батько й неодна мати призадумується над тим, на який предмет науки й на яку сторінку виховання звернути найбільшу увагу. Коли про це мова, то сміло можна сказати, що всі предмети науки та всі сторінки виховання однаково важні, коли дитина має розвиватися всесторонньо під умовим та фізичним оглядом. Одначе при тому всьому треба тямити ще одну важну річ: навчання й виховання дитини не буде повне та всесторонне, коли крім усіх обовязкових шкільних предметів не звернемо уваги ще й на науку ощадности й не будемо виховувати дитини на ощадного громадянина. Бо ощадність — це і вміння і пристойність і чесnота, необхідне в житті людини. Без уміння щадити, без нахилу до ощадности людина звичайно марнує не тільки гріш та взагалі матеріяльне добро, але й не використовує якслід — собі й загалові на користь — своїх умових здібностей, свого знання і свого виховання. Тому теж коли заохочуємо дитину до науки, не забудьмо вчити її щадити та пам'ятаймо, що цього „предмету" навчимо дитину найлекше власним прикладом, складаючи свої ощадности у рідним банку.

(Ю. Ш.)

Отворення Східних Торгів.

Щорічна господарсько-виставова імпреза Львова — Східні Торги — почалась сьогодні, як XVIII-та вже з черги. Отворення, на яке розіслано спеціяльні запрошення, відбулося в год. 10.30 з невеличким опізненням у салі засідань Промислово-Торговельної Палати при вул. Академічній.

В перших рядах фотелів заняли місця: віцеміністр торговлі і промислу п. Соколовський з кількома високими міністеріяльними урядовцями, румунський амбасадор Франашовічі і болгарський посол Троянов (оба з Варшави), директор франц. залізниць Р. Бальдіє, львівський воєвода Білик, тернопільський воєвода Маліцький, ґен. Лянґнер і ґен. Вечоркевич, президент міста д-р Островський, директор варшавської Пром.-Торг. Палати Мяновський і кільканацять заграничних гостей, між ними гурток журналістів. З українців було призваних кількох послів та кількох репрезентантів преси. Саля була битком набита відпоручниками господарських установ.

З президіяльного місця, що удекороване було в кольорах Польщі та держав, які беруть офіціяльну участь у Торгах (Німеччина, Болґарія, Румунія і Бельґія), перший промовив президент Пр.-Т. Палати сен. Шарський. Голос прелєґента цим разом був виразніший, ніж при відкритті Господ. Ради Сх. Галичини. Бесідник привітав призваних і представив зацікавлення, яке виявив край і заграниця цьогорічними Торгами. Він згадав теж про деякі зміни в їх організації ,які в першу чергу уналядняють Технічні Торги, розбудовані в цьому році ще більше, ніж були вони (тоді вперше) минулого року.

Після того забрав голос віцеміністр Соколовський. Він обговорив значіння Східних Торгів, які повинні теж бути ринком господарських ідей і господарських диспозицій, та відступив місце третьому бесідникові — президентові Львова д-рові Островському. Він закінчив офіціяльну частину у Пром.-Торг. Палаті коротким рефератом, в якому Східні Торги й упромисловлення краю звязав з проектами уряду включити Львів до Центр. Пром. Округи і збудувати водний шлях Гдиня—Галац.

Відтак приявні, обвантажені спеціяльними числами „Ц. Газети Ґандльов-ої" і газети „Всхуд", переїхали на площу Східних Торгів. Там офіціяльна частина отворення тревала дуже коротко. В ново збудованому фільмовому павільоні віцемін. Соколовський перерізав символічну ленту, після чого запрошені гості оглядали поодинокі павільони.

Треба зазначити, що робота в павільонах усе ще тревае і багато станків не є ще упорядкованих.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд нощій.

ВІДГУКИ ДНЯ.

На відпусті.

Давно вже я не був на відпусті, ще як малим хлопцем їздив до Підгорець. Але цими днями знов був — тим разом у Страдчі. Стільки про те Страдче, чи той Страдч написали люди в двох наших щоденниках, що скортіло поїхати. Ми вибрались автом, дорога добра, недалеко, ледви розглянулись сюди-туди і — вже на місці. Не треба було заглядати на дороговкази по дорозі — сліпий почув би а глухий побачив. Було вже під полудне і зі Страдча їхав та йшов народ, а над самим відпустовим місцем стояв гомін як заграва з пожежі.

Ми підїхали в село, знайшли щасливо вільне місце на авто і пішли крізь майдан до церкви та до печер.

„Пішли" — це тільки приблизно сказане, бо крізь майдан можна було тільки протискатися. Народу там а народу: продають, купують, дивляться, а всі радісно кричать. Настрій направду приємний, відпустовий, бо і сонце всміхається і люди веселі.

Багато дечого цікавого можна подибати, та ми не спиняємось. Нехай потім, коли оглянемо головну атракцію Страдча.

Чудове місце осілку вибрали собі славні тепер печери, так мало досі знані серед галичан. Під високим горбом (що двигає на собі цікаво будовану, а нецікаво відновлену церкву!), довкола доли зі ставищами, а далі густі соснові бори. Вхід до печер колись був, кажуть, такий як його зробила природа, нині він обцементований чомусь з готицьким порталем, а над тим статуя Матери Божої. В головній печері каплиця з вівтариком, колись дуже простора, тепер теж скована цементом і чомусь грубо зменшена. Цементові луки ні трохи не прикрасили печери, хоч напевно скріпили її.

Поза престоликом перехід до підземних хідників. Цікаві ті хідники і варті уваги. Невисокі, так, що згинатися треба, але з інтересними заглибленнями, в яких напевно стоятимуть стилеві образи з лямпадками. Тимчасом десь-не-десь стоять фігурки і — думаю — що там недобре почуваються та з приємністю відступлять місце стилевим образам. Таксамо недобре почувається і голий цемент при вході. Був би, здається, дуже вдоволений, колиб заслонити його камінням, або хоч диким виноградом.

У печерах холод і темрява, тому ми не довго сидимо в них. Виходимо на сонце і повітря і починаємо розглядатися по відпусті.

Геніяльний прошак засів добре місце (коло цвинтарної брами!) і величає мужчин, жінок та дітей:

„Татунцю Христовий!
Мамунцю Христова!
Діти янголята!
Споможіть бідного каліку,
Що світа божого не видить,
Пташиного співу не чуе"...

В ЛІТІ
купуйте мясні вироби
тільки в крамницях
„Центросоюзу"
ПРОДАЮТЬ КРАМНИЦІ:

Ринок	2.
Личаківська	150.
На Байках	8
Софії	8 а.
Кентшинського	21.
Зиблікевича	2.
Жовківська	175.

І з приємністю дивиться, як люди розвязують вуалики і ще з більшою приємністю слухає як дзенькають гроші в його шапчину. В другім, дещо гіршім місці (за брамою!), інший дідуган аж цапки стає, щоби показати свою всохлу ногу і цапячим голосом виспівує:

„Цвя-га-ха-ми до хрейста прибийлийли!
Святтую кровцю з ребра й пустийлийли!"...

Співак має помітно менший успіх, бо раз — гірше місце, два — не творчий.

На майдані — східні торги, в сільським виданні. Овочі, цукорки, ковбаси, „турецьке вино" — все те обступлене родом людей і мух, бочки, ліжка, „бамбетлі", забавки а над тим усім найбільша атракція: каруселя. Там вічний регіт і рух. Їздять переважно хлопці та дівчата — крутять каруселю уділовці.

Станеш серед моря людей і радісно тобі на душі: куди не глянь свої, де не послухай тільки рідна мова. Навіть два інваліди зпід польської катедри пристосувались до архибільшости і виспівують:

„Сина на войну мати виправляла".

Тільки в одним-одинокім місці чути:

— Купуйце людзі. Шустка фунт. Саме венгер, венгер! Слодже як цукер!

То був жид...

Ґалактіон Чіпка.

ЛІКАРІ ВИРІШИЛИ а Владу призвала в Урядовім Спісі Ліків і Хемічних Союзів, що суть і приємні (**саме корисні для здоровля**) **оцту з оцтової есенції є зовсім ці самі**, що при ферментаційнім оцті. Тому вимагайте до консерв і маринат**ів чистого безбактерійного і тривкого оцту з оцтової есенції 80%**, який виробляють **ХЕМІЧНІ ЗАВЕДЕННЯ „ГРОДЗІСК", С. А. зі знаком „РАК" на пляшечці.**

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 25.

ЖЕЙЛЕНК ВІЛЛІ. 5

Швестка.

— Сякія політическія убіжденія для учительскаго діла не суть полезны... Я невтральний... і если дакто іміет убіжденія, то для мене нич... Но господин капітан у нас не любить убіжденій, особенно украинскаго. А господин капітан — то голова. О-о!

Нарешті він порадив мені помешкання у Шльоми Вайнбергера. І коли я сказала, що в жидів не хотіла б мешкати, то пан управитель страшенне здивувався:

— Чи не желаєте, госпожа колегіня, поселитися, у давкого простого руснака?

Я побачила, що з ним не договорюся, і пішла до ґароха. Попадя, звичайно, затьохкала до мене по-мадярському, пан-отець також. Вони старенькі, сиві й ніяк негодні зрозуміти, що тепер уже молодь не хоче розмовляти по мадярському. Особливо це вразило попадю.

— А дома ж ви як говорите? А в товаристві? А романи які читаете?

— Я українка, то й говорю по українському, а книжки читаю всякі, які можна дістати....

Тоді попадя до свого старого:

— Мі-йоз „українка"?*

Отець превелебний щось чув про українців.

Се німці так звуть „кіш-орос"**) в Росії, драґа... Щось таке, як „орос -ембер"***).

Попадя додумалася й вистрілила, як з гармати:

— Значить, проста руська дівчина, чи так?

Я пояснила, що українка, як і мадярка, може бути проста або інтеліґентна, з освітою або без освіти, вихована або невихована, може бути навіть попадею. На це стара як стягла губи у шнурочок, так до мене вже майже не промовила. У них я ночувала першу ніч. При вечері отець превелебний довго мені доказував, що він „невтралний", нідочого не мішається, але що на його думку українців на Закарпатті таки нема, а є прості руські газди з мадярською вдачею й культурою. А зрештою — йому байдуже. Але він уважає потрібним мене поінформувати, що капітан у Закаблуках дуже не любить політики, а спеціяльно українців. І, що він незвичайно мудра голова, — так і тне по великоруськи.

Справив мене пан-отець до Василя Царя; і хата велика, ясна, і там лише старий та стара.

Іду я собі вулицею. А село живе; молодиця ведра несе на коромислі; порося кричить — в тин між кілки пропхало лише передню половинку, а на вулиці лишилася друга половинка і кумедно махала хвостиком. Збоку коло нього гавкали два пси, але досить добродушно, якби давали поросяти моральну поміч.

Чую на собі погляди з вікон, через перелази, між двері, ніби оглядають якесь диво.

Може за яких десять кроків від мене якась фіґура почала мені низенько кланятися. А робила це вона так швидко, що за кожним разом підлітали догори поли чорного лапсердака і сверлйкуваті пейси цинамонового кольору.

„Чи не Шльома"? догадувалася я. І дійсно, цей достойний представник гешефту вже знав про мій приїзд. Йому і в думці не було, що може заговорити до мене інакше, як по мадярськи. Він зразу заатакував мене, заявивши, що нарешті село дістало порядну (кхм! кхм!) учительку і що це давно вже треба було зробити.

Я мовчала; ані слова. Але це ані трошки не вбивало його запалу. Він ішов з лівого боку і сипав по мадярському майже без перерви.

— „Ах, як це добре, що ви приїхали до наших Закаблук. Ви ще такі молоденькі, і тут вам буде, як дома. Лише треба вибрати відповідне помешкання. Чи ви вже вибрали?

Мовчу.

(Далі буде).

*) по мадярському: що це.
**) по мадярському: малорос.
***) по мадярському: руська людина.

НОВИНКИ.

— **ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.**

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом лікаря та інж. хемії, Львів, Коперника 42. А., тел. 272-18. Початок викладів 10. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові курси лічничого масажу тіла і руханки. 1675, —10

— **Зерната диких яблунь і груш** купує по високих цінах фірма **А. ТЕРПИЛЯК** — Розсадники овочевих дерев, кущів та насінне господарство **в Залукві,** пошта Галич (Halicz). Телефон Галич № 1. ПКО ч. 500.855. — Поучення, як треба збирати зернята, щоби були придатні до висівку — висилаємо поштою зі Залукви. Перед збиранням зернят — жадайте поучень та інформацій. 1736 —3

— **Календар „Дніпро" на 1939 р.** 30-го серпня ц. р. вийшов з друку й розісланий постійним відборцям 16-ий річник календаря-альманаха „Дніпро", видання Українського Т-ва Допомоги Емігрантам у Львові. У календарі взяли участь: Вас. Богацький, Л. Гаєвський (посмертн. спомин), Лідія Горбачева, Св. Гординський, Вол. Дорошенко, Федір Дудко, Гліб Лазаревський, Галина Лащенко, Юрій Липа, Ол. Лотоцький, Ю. Магалевський (посмертн. спомин), Андрій Петренко, Гнат Порохівський, Василь Сімович і Ст. Сірополко. Ціна календаря — 1.50 зол. Адреса для замовлень: Львів, Ринок 10, Т-во Допомоги Емігрантам. 1810 —2

ЛІКАР-ДЕНТИСТ

Роман Войнаровський

ВЕРНУВСЯ

й ординує при вул. Трибунальській ч. 1 від год. 8-ої до 12-ої і від 3-ої до 6-ої. Власна технічна робітня.

1847 Ч. тел. 112-27 (вінда). 1-3

— **З Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка.** Згідно з рішенням Педагогічної Ради Вищого Музичного Інституту повні права учнів (евент. знижки, перехід на вищі роки і т. п.) будуть мати тільки ті елеви, що впишуться продовж місяця вересня. **Дирекція.** 1856 1-1

— **Д-р О. Чаковська-Пшепюрська,** дентистстоматольог, при вул. Сапіги 6, І. **виїхала** на відпочинок. 1861 1-1

— **По вакаціях сходимось** у клюбі „Нової Хати" й „Труду"! Перші сходини дня 5. ц. м. в год. 6. увечорі зберуть напевне багато членок тимбільше, що сподіємось американських гостей. Просимо прибути! Адреса: Ринок ч. 39. 1862

— **Засідання** Виділу Українського Лікарського Товариства відбудеться в понеділок 5. вересня ц. р. в год. 7. ввечір в домівці Товариства.

— **Що** читає кожний українець-спортовець-симпатик спорту, кожного понеділка вранці? Читає **„Змаг",** бо він приносить вісти з життя українського спорту та вісти з цілого спортового світа.

— **Українка.** „Націон унд Стаат", берлінський журнал присвячений національним проблемам Европи, у своїм 10-11 числі за липень-серпень ц. р., присвяченім скандинавським державам (з приводу недавнього конґресу національностей у Стокгольмі), приніс довшу статтю д-ра Б. Крупницького п. н. „Карло XII та Україна" і в огляді преси повний текст відомої декларації Ц. К. УНДО з 7. травня ц. р., яку перекладено з „Діла".

— **Як Католицька Пресова Агенція боронить „ревіндикаційної" акції?** Польська Католицька Пресова Агенція повідомляє, що 15. серпня ц. р. у парохіяльнім костелі в Боремлі перейшло на католицьку віру 15 осіб, а 21. серпня ц. р. ще 6 осіб. Усі навернені — запевняє КАП — походять з польської шляхти і їхніх предків примусив російський уряд приняти православія по листопадовім повстанні.

— **Облава на жебраків у Львові.** У звязку з відкриттям Східних Торгів перевела поліція у

НАЙКОРИСНІШЕ закупитв шкільні підручники і ПРИЛАДДЯ ДО ПИСАННЯ в

Українській Книгарні і Антикварні

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУТОВСЬКОГО Ч. 22.

Львові в пятницю 2. ц. м. передполуднем великому облаву на жебраків і придержала 120 жебраків. Староство засудило більшість з них на кару від 2-ох до 4-ох тижнів арешту.

— **Грабіжницький напад у Львові.** В пятницю 2. ц. м. вечором Гелена Брухнальська, дружина лікаря пішла до свого брата на Погулянці. Вже на Погулянці приступив до неї невід. мужчина, стероризував револьвером і зажадав видання грошей та біжутерії. Брухнальська видала грабіжникові портмонетку з 1 зол., ручний годинник, перстень і шкіряну торбинку з двома векслями на 1.000 і 300 зол. На горячі прохання грабіжник звернув їй торбинку, документ тотожности і втік. Поліція шукає за грабіжником.

— **Львівська хроніка.** При вул. Курковій ч. 8 померла нагло 65-літня Анна Молендовська. Тіло помершої відвезли до інституту судової медицини. — В будинку граничної сторожі при вул. Стрийській невідома жінка підкинула немовлятко, яким заопікувався міський дільницевий уряд. — При вул. Городецькій Владислав Солтисяк наїхав пекарським возом на Василя Стецька (зам. вул. Городецька ч. 71 а). — При вул. На Байках трамвай наїхав на вантажне авто й ушкодив його.

— **Новий міст на Дністрі в Заліщиках.** Дня 25. вересня ц. р. відкриють у Заліщиках міст на Дністрі, що лучитиме Польщу з Румунією. Тепер викінчують асфальтувати доїздний шлях.

— **Прищиця в равському повіті.** В равському повіті стверджено дня 2. ц. м. 78 випадків прищиці. Найбільше випадків занедужання стверджено в місцевостях: Корчові, Верхраті і Немирові. До боротьби з прищицею вислано з Жовкви ветеринарного лікаря д-ра Макара.

— **Краєва хроніка.** На терені Мриглода пов. Сянік виловили зі Сяну тіло 30-літнього Михайла Угрина з Тиряви Долішньої. Поліція шукає за вбивниками. — В пятницю 2. ц. м. 36-літній Василь Кіт убив свого швагра 64-літнього Миколу Пиківця з Дністрика Головецького пов. Турка на тлі особистих порахунків. Поліція арештувала вбивника.

— **Крадіж з вломом у Перемишлі.** В неділю 28. м. м. в передвечірніх годинах якісь невідомі вломники, користаючи з недільного спокою на торговиці в Перемишлі, вдерлися крізь стелю крамниці, знаної в цілому краю фірми „Мануфактура" Е. Ф. Бориса та забрали товарів на 2.500 зол.

— **Облави на диків.** В останньому часі стада диків на Виленщині нищать масово засіви по селах. Тому влада переводить на жалоби населення облави на диків на терені кількох волостей слонімського повіту.

— **Западається земля.** Населення міста Хожова на Шлеську раз-ураз переживає паніку, бо в місті западається земля. Як відомо на терені Хожова є копальні і тому на поверхні повстають нераз на кількадесять метрів глибокі ями. За цим западанням землі в Хожові слідкують мешканці міста з великою трівогою. В пятницю 2. ц. м. знову повстав глибокий кратер у середмісті Хожова на перехрестю вулиць Повстанців та Обєднання. Кратер забезпечили барієрами.

— **Вимовна статистика.** Накладом міністерства освіти у Варшаві вийшла книжка д-ра М. Фальського п. н. „Учителі в числах", якої зміст — це статистичні дані. Отже з оголошених статистичних даних виходить, що польська мова є рідною мовою для 89.8 відсотків учителів, українська (руська) для 4.8 відсотків учителів (статистика начислює на основі загальногоспису населення з 1931 р. 13.9 відсотків українців у Польщі, 68.9 відсотків поляків), білоруська для 0.18 відсотків учителів, російська для 0.4 відсотків учителів, німецька для 1.2 відс. і жидівська для 2.3 відс. Якщо приглянемося статистиці учителів у поодиноких воєвідствах — то справа виглядатиме ще гірше. І так у поліському воєвідстві поляків є 14.5 відс., українців 62.6 відс., решта жиди і білорусини. Учителів: поляків — 2147, **українців 5,** білорусинів 2, росіян 10, жидів 105. У волинському воєвідстві: поляків є 16.6 відс., **українців 68 відс.,** німців 2.4 відс., жидів 9.9 відс., зате учителів поляків 2987 (77 відс.!), **українців 414** (10 відс.), жидів 234. Подібно виглядає статистика львівського, тернопільського і станиславівського воєвідства. Саме в тому часі маса українських учителів сидить без посади або шкільна влада перекидає їх до центральних і західних воєвідств Польщі нібито для „добра школи".

— **Повінь на Моравії.** Сильні бурі зі зливами, що лютували в останніх днях у Чехословаччині, спричинили повінь на Моравії. Ріка Сватка виступила з берегів. Хвилі бурхливої ріки забрали віз з кіньми, при чому згинуло трьох робітників і коні. У хвилях ріки Світави згинуло двох хлопців: один в Адамові, другий у Блянско. Малі ручаї перемінилися на грізні потоки. І так вода малого гірського потока Despotoky. І так вода малого гірського потока Despotoky, на плині тепер коритом 50-метрової ширини. В Петровичах хвилі ріки знищили дорогу на просторі кількадесять метрів і греблю та ушкодили млин. У Ропотіні вода ушкодила багато будинків, з яких кілька завалилося. Багато сіл під водою.

— **Нагальний зріст нещасних випадків у совітському промислі.** Нещасні випадки у совітському промислі прибрали катастрофальні розміри. Згідно з останніми урядовими даними в ярославській окрузі нещасні випадки осягнули аж 56% усіх робітників. Слідство виявило, що нещасні випадки між робітниками зросли катастрофально по введенні т. зв. „стахановських методів праці", що вимагають від робітника величенських зусиль і посвяти.

Приймаю пацієнтів як давніше в моїм заведенню від год. 9—1 і від 3—6

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 17, ТЕЛ. 265-73

власна робітня дентистично-технічна

НАСС.

— **Лет довкола Европи.** В пятницю 2. ц. м. вранці осів на летовищі Крейдон коло Льондону німецький літак марки Сібель, що відбуває лет довкола Европи. Німецькі летуни з інж. Сіле покинули Берлін опівночі. По півгодинній перерві німецький літак відлетів з Льондону до Франції, де осів на летовищі в Ле Бурже. Годину пізніше відлетів до Риму, де осів в год. 9.10 рано. По кількахвилинним відпочинку німецькі летуни відлетіли до Букарешту, а звідтіля через Варшаву до Стокгольму і з поворотом до Берліна.

— **Понад 100 летунів на міжнароднім злеті у Берліні.** На прохання німецького аеронавтичного клюбу прибуло до Ессен понад 100 летунів з Англії, Франції, Бельгії, Голяндії, Люксембургу, Швайцарії, Мадярщини і Польщі. Всі летуни відлетять в суботу пополудні на міжнародній мітинґ до Берліна.

— **Четвернята у Бразилії.** Жінка одного з хліборобів у ст. Ріо привела на світ четвернята: 2-х хлопчиків і дві дівчинки. Згадана жінка заміжна вже від 17 років і дотепер не мала дітей. І мама і діти зовсім здорові.

— **Пошесть Гайне-Медіна** лютує в останньому часі в Голяндії. В Амстердамі занедужало в останньому тижні 54 дітей.

— **Діяльність Везувія слабне.** По сильних вибухах і виливах лави, що тревали три дні, діяльність Везувія слабне. Сейсмографічна обсерваторія в Неаполі повідомляє, що вибух вулькану був звичайним явищем, що його викликав більший наплив води до кратеру підчас осінних дощів.

— **Буревій над Монтевідео.** Над столицею Парваю Монтевідео перейшов страшний буревій, що знищив багато домів. 8 осіб згинуло, понад 100 є ранених.

— **Крематорія у Празі палить щораз більше трупів.** У 1937 р. крематорія у Празі спалила 663 трупів, з того 1.529 мужчин і 1.134 жінок тоді, як у 1936 р. спалила лише 2.472 трупи, а в 1935 р. 2.425 трупів. Далі статистичні дані кажуть, що минулого року у крематорії спалили 1.933 трупи з Праги, 730 трупи зпоза Праги, з того 1242 померші особи були католиками, 535 належало до чехословацької церкви, а 676 осіб були безконфесійними.

— **Кріваві бійки на релігійному тлі.** В м. Рангуні в Індії дійшло в четвер 1. ц. м. до кривавої бійки між індусами і бірманцями, підчас якої згинуло три особи, 16 було ранених, з яких один незадовго помер. До кривавої бійки дійшло на релігійному тлі між будистами і мусулманами. Бійка викликала переполох у цілім місті, де купці позамикали свої крамниці. В пятницю 2. ц. м. дійшло до нової завзятої бійки, підчас якої згинуло чотири особи, а 23 були ранені.

— **Повінь в Норвегії.** Зливні дощі, що впали в долині Гудбрандсдален у провінції Оплянд, залили великі простори. Вода підмила залізничий

Гальо! Гальо! 294-85.
ЦЕ
„Гастрономія“
РЕСТОРАН і КІМНАТИ ДО СНІДАНЬ
ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКА 3.
Збірний осередок широких кол нашого громадянства. Смачна кухня, добірні напитки, ніжна прислуга, дешеві ціни. НА ЗАМОВЛЕННЯ ОКРЕМИЙ ТОВАРИСЬКИЙ КАБІНЕТ
Гостям раді. 1561 1-6

шлях Осльо-Трондгайм в кількох місцях. Направа залізничого шляху потребує ще кілька днів. Вода знищила багато мешкальних домів. Кількасот осіб опинилося без даху над головою. Шкоди сягають кілька мілїонів корон.

— **Велика пожежа гаражу зі самоходами.** В понеділок 29. серпня ц. р. згорів великий гараж у м. Віпурі у Фінляндії. В гаражі було 6 автобусів і 19 особових самоходів. Крім того вогонь перекинувся на сусідній чотириповерховий будинок парового млина, що теж згорів до тла. Втрати дуже великі. Підчас рятункової акції багато осіб було важко ранених.

— **Германізація вивісок і листів у Відні.** Президент віденської поліції видав відозву до віденських купців, щоб усунули чужі вислови, зокрема французькі з вивісок над крамницями, фірмових листів і т. п. У найкоротшому часі мають зникнути з вулиць Відня всі чужі вислови. Спеціяльний уряд буде наглядати над виконанням цього розпорядку.

— **Страшна залізничо-самоходова катастрофа.** Недалеко Риги дійшло до страшної залізничо-самоходової катастрофи. Під поїзд дістався особовий самохід, яким верталася родина жидівського промисловця з похорону з жидівського цвинтаря. Зудар був такий сильний, що льокомотива і перший ваґон вискочили з рейок. Згинуло 6 осіб, між ними вдова і донька помершого промисловця, машиніст, палій льокомотиви і двох подорожніх. Крім того в катастрофі є 15 осіб ранених.

— **Дивна переміна води в озері.** Рівень води в озері Оскар у Швеції нагло зменшився на один метер. Опісля кілька годин вода в озері хвилювала і почорніла мов чорнило. Багато риб згинуло, а багато човнів ушкоджених. Ґеольоґи не вміють покищо пояснити дивних явищ з водою в озері Оскар.

— **Улюблене заняття болґарського короля.** До Сан Россоне літньої резиденції італійської королівської родини, приїхав на відпочинок болґарський король Борис, де перебуває його дружина, донька італійського короля. Король Борис не покидає свого улюбленого заняття навіть підчас вакацій, а саме ведення льокомотиви. В середу 31. серпня ц. р. король Борис, вів поїзд з Піно до Віяретто, звідкіля вернувся самоходом до Сан Россоне.

— **Сильна аґітація проти фезів.** Національний арабський рух у Палестині обіймає щораз то нові ділянки. Між іншим ведуть тепер сильну аґітацію, щоб араби не носили на головах фезів. Арабська молодь здирає фези на вулицях з голов прохожих. У Наблюс арабські націоналісти оголосили, що всі араби мусять вернутися до національного накриття голови і то найдалі до пятниці. З цим ультимативним домаганням виступили арабські націоналісти теж до публичних урядовців і службовиків-арабів. Новий рух має в Палестині щораз то більше прихильників і в останніх днях видно щораз то більше білих турбанів.

— **Катастрофальні розміри тайфуну в Японії.** Дирекція поліції видала комунікат про число жертв катастрофального тайфуну, що навістив Токіо і північно-західну частину Японії. З комунікату виходить, що 98 осіб втратило життя, 69 осіб загинуло, 77 осіб ранених, понад 100 тисяч домів залила вода, з того 6.300 є зовсім знищених. Вода зірвала 163 мости, а тайфун викинув на мілину 71 кораблів. Шкоди від тайфуну на морі сягають пять мілїонів, на суші шкоди куди більші.

— **Стратеґічна пожежа лісів над кордоном СССР.** Уже від трьох днів ціла Естонія та поблизькі острови окутані хмарою густого дыму. Хмари дыму напливають з СССР, де від кільканацятьох днів горять ліси на багнистих прикордонних теренах. Пожежа совітських лісів над естонським кордоном прибирає велитенські розміри і тягнеться здовж кордону від Нарви аж до м. Петсері. В Нарві, що лежить у безпосередньому сусідстві з тереном пожежі лісів, велитенський переполох. Багато осіб занедужало від густого дыму. Пожежа спричинила велитенські втрати самій совітській військовій владі, бо нищить нові фортифікації. Естонська преса одноду шно запевняє, що пожежу спричинили самі большевики зі стратеґічних оглядів. Зі совітської території чути вибухи бомб. Здогадуються, що совітська влада приступила до ґашення пожежі, що ширяться за далеко в глибину краю.

— **Ріжні вісти.** Болґарія будує залізничий пором на Дунаю, що получить Болґарію з Румунією між Рущчук і Джюрджію. — Полк. Ліндберґ прилетів з дружиною до Праги осівши по дорозі у Кракові. — Відому румунську спортсменку Маріцу Стрібей допустили до іспиту для військових летунів. Стрібей буде другою побіч прибраної доньки президента Туреччини жінкою військовою летункою.

— **Мило** — урядово пронюхане, пристосоване до кожної пори, нанїть до найвразливішої. Мило видатне до оствшку, а густою піною і милим запахом, то лише мило Віоле, антикаря в Перемишлі.

—o—

✝ Посмертні згадки.

о. ЕВГЕН КУПЧИНСЬКИЙ.

В неділю 28. серпня ц. р. помер у 72-ому році життя **о. Евген Купчинський**, совітник і парох Сороцька. о. Е. Купчинський любив дуже музику, співав і компонував пісні та чарував усіх прегарною грою на цитрі. За заслуги на музичному полі Т-во „Бандурист“ іменувало Його своїм почесним членом. В. Й. П.!

СМЕРТЬ ІДЕЙНОГО УЧИТЕЛЯ П. ЯЦЬКА.

В Ужгороді помер дня 22. серпня ц. р. ідейний і свідомий під національним оглядом учитель Павло Яцько. По скінченні учительської семінарії П. Яцько учителював в кількох місцевостях на Закарпатті і вкінці від 1927 р. в Ужгороді в горожанській школі. Українське громадянство з Ужгороду та околиці уладило ідейному робітникові на народній ниві величавий похорон. В. Й. П.

До писи.

КОПИЧИНЦІ.

Попис дитячих садків. Дня 28. серпня п. р. на подвірю грекo-катол. приходства в Копичинцях на Ґорі відбулося свято наших найменших. Дітвора, ворганізована в дитячих садках, прибула до повітового осередка представителєм сторгній української публіці і показати вислід своєї науки за два літні місяці в дитячих садках. Коло 10-ої години почали сходитися маленькі громадяни в народніх одягах біля церкви, де відправлено для них молебен. В год. 3-ій пополудні розпочав попис адм. Троян вступним словом і відтак усі садки, в першій точні разом, описля кожний зокрема, пописувалися своїми силами. В програму вийшли вправи вільноруч, маївки, танці, рецитації, малі сценки тощо. До вправ приграваля частинно оркестра з Гадинковець. У попису взяли участь такі садки: Копичинці-Базорівщина, Копичинці-Калинівщина, Чобарівка, Васильківці, Гуєвтин, Гадинківці і Хоростків. Підчас попису була чинна також фантова льотерія. Публики, як на повітову імпрезу і на добру погоду, котра щойно під вечір дещо змінилася, було за мало і тому теж дохід не був великий, а в буфеті й у фантовій льотерії лишилося багато річей. В кожнім разі маленькі виконавці щиро в гордістю відїздили домів і в їх серцях зазрічився на довгі роки цей гарний спомин їх виступу перед старшою публікою в місті.

Свято хрещення України. Повітове свято хрещення України відбудеться в неділю 4. вересня в Копичинцях на грекo-катол. приходстві на Горі тому, що комітет не міг винайти більшої і кращої площі. Свято попереджують 3-денні реколекції, які закінчаться в суботу вечором. У неділю 4. ГХ. п. р. буде в парохіяльній церкві archiєрейське богослуженя, відтак відбудеться академія з богатою програмою.

САМБІРЩИНА.

Свято хрещення Руси-України в Прусах. Свято це попередили триденні реколекції, які вів о. Ортинський. Два тижні місцева молодь при помочі провідниці дитячого садка п. С. Пелиняшівної й пятомця п. Л. Гарбовського підготовлялася піснями вечорами по праці до академії й вичувалася пісень. Свято відбулося в неділю, 2. серпня ц. р. Того дня рано зі сусідніх сіл поприходили церковні процесії зі своїми священиками, особливо у великому числі прийшла процесія з Тетяр. Від самого ранку настрій був дуже святочний, майже всі українські хати були удекоровані національними прапорами й портретами Великого Князя Володимира. Після того при полевому вівтарі на церковному майдані відправлено соборну Службу Божу, а до св. Причастя приступило коло триста людей. Гарно обдуманту, релігійно-патріотичну проповідь виголосив о. Ортинський, а всі присутні клячучи склали присягу перед поставленим хрестом на вірність Христові й своїй церкві. Ця хвилина була дуже зворушлива. Потім устинався імпозантний похід, в якому взяло участь понад три тисячі людей і рушив на ріку Биетрицю, де відбулося водосвятя. Впорядники — сільська молодь — виявили велику енергію. В часі Служби Божої, підчас походу й на ріці приграваля дуга оркестра зі Самбора під проводом д-ра Ю. Рабія. Звуки оркестри й голос хору лунали далеко в горбо села Прус й голосили про великий, небуденний ювілей. Найстарші люди розказували, що іще такого свята не бачили. Напрятінці відбулася обкронна академія. Самбірське староство не позволило відбути її під голим небом, тільки в замкненій хаті. Заледве кількадесять осіб вислухало гарних пісень, деклямацій і реферату про давню Україну, а велике море ждали на дорозі й подвірях, бо мала селянська хата більше не вміщала. На святі була також й поліція, але не мала ніякої нагоди вмішуватися, бо вібрані поводилися гідно й достойно. **Підкарпатський.**

крем магістра В. ПАЗЬДЄРСЬКОГО усуває раз назавжди Веснянки Плями і т. п.
НАЛІВКА № 1
Крем Наліпа Нг. 2 (антистатичний) плекає церу, хоронить перед зморщинами і їх усуває.

—o—

Спорт.

НЕДІЛЬНА ПРОГРАМА.

ГРИЩЕ ЧОРНИХ: год. 9. рано мистецькі змагання Ц-класи **Степ — Стшелец (Перемишляни).**

ТАМЖЕ: год. 11. рано, змагання за мистецтво Окружної Ліги **Україна — Погонь (Стрий).**

ГРИЩЕ ЧОРНИХ: год. 4.30 попол. змагання за мистецтво Окружної Ліги **Сян — Чорні.**

СТРИЙ. Грище ПВ і ВФ: год. 4. попол. товариські змагання **Скала — Зоря (Львів).**

СТАНИСЛАВІВ: перший мистецький матч Б-класи **Пролом — Адміра.**

УЖГОРОД: перша стріча за мистецтво дивізії **Русь — МШЕ (Мукачів).**

ПРАГА: фінальна стріча за чашу серед. Европи **Славія — Ференцварош (Будапешт).**

Спеціялістка в хворобах жіночих і поліжництві
Д-р Софія Парфянович
вернулася і ординує
ЛЬВІВ, ПЛ. БОЛЄСЛАВА ПРУСА Ч. 2
1842 (Зибликевича 51). 1—2

Нові книжки й журнали.

Ковальчук В.: ВЕЛИКИЙ КНЯЗЬ ВОЛОДИМИР. Історична драма в чотирьох діях, із режисерськими помітками й образками. Видання Товариства „Просвіта“, Львів, 1938, 8°, стор. 86, ціна 2 зол.

Драма ця вийшла заходом Ювілейного Комітету 70-ліття „Просвіти“ з нагоди 950-ліття хрещення Руси-України. Змальовує вона живо й барвисто ті давноминулі часи, коли наша держава за князя Володимира Великого почала входити на верхіля своєї величі і слави. Твір цей дуже сценічний, зміст його наскрізь вихований, мова його чиста й гарна, зверхнє оформлення книжки миле й культурне. Обширні режисерські поміткі про сцену в кожній дії, про кожну дійову особу, про сценічну обстановку, ще й унаглядненні 32-ма гарними образками В. Іванюха, дуже влекшують сценічне виведення цієї драми. Цей твір повинні розкупити всі, що дорожать нашою славною бувальщиною, а всі театральні гуртки то вже обов'язково.

УКРАЇНСЬКА ВОЛОКОННА ВИРІБНЯ
ФАБРИКА **„ТЕКСТИЛЬ“**
ІНЖ. І. ЛУЧИШИН і СКА В ПЕРЕМИШЛІ,
ВУЛ. ЛУКАСІНСЬКОГО 8.
виробляє і має на складі:
1) першорядні вовняні матеріяли-самотканки на убрання та 2) найріжнородніші лляними і полотна до вишивання: макно, шовк, лен. — Ціни конкуренційні. — Український консумент купує вироби українського робітника! 1828 1-9

Театри.

Великий Театр:

Неділя 4. 9. год. 8. „Аіда“ оп.
Понеділок 5. 9. вихідний день.
Вівторок 6. 9. год. 8. „Фавст“ оп.

Театр Ріжнородностей:

Від понеділка 11. 7. вечинний.

Український Театр ім. І. Котляревського (зєднані театри Заграва й ім. І. Тобілевича).

КОЛОМИЯ: сала Шадничої Каси:

Інавґураційна вистава нового театру „Маруся Богуславка“, істор. пєса в 5. діях М. Старицького. Початок точно 8.15. Білєти вже набувати в Учит. Спілці. Участь у виставі бере вело 60 осіб.

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно
З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА
Станиславів, ул. Жулкевського 3

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РІВНЕ:
4. 9. Пісня Бескиду.
5. 9. Мазепа.
6. 9. Дай серцю волю.
7. 9. Невольник.
8. 9. Гетьман Полуботок.

РОЖНІТІВ:
9. 9. Пісня Бескиду.
10. 9. Бесталанна.
11. 9. Мазепа.
12. 9. Невольник.
13. 9. Гетьман Полуботок.

БРОШНІВ:
14. 9. Пісня Бескиду.
15. 9. Гетьман Полуботок.
16. 9. Мазепа.

Український театр під проводом Йосифа Стадника.

ЧОРТКІВ:
4. 9. Чорноморці.
5. 9. Люди на кригі.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Півнич кличе".
АПОЛЬО: „Гайді" з Шерлі Темпль.
АТЛЯНТИК: „Кохання в джунглі" з Дороті Ламур.
БАЛТИК: „Мавританія".
ВАНДА: „Я збрехала", „Гільтайська срібна".
ГРАЖИНА: „Вернися, моя маленька!"
ЕВРОПА: „Корсль бавиться".
КАСІНО: „Розалія".
КОПЕРНИК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Інститутка" (Д. Дарбі).
МЕТРО: „Звахар".
МІРАЖ: „Улан ен. Йосифа", „Княжа".
МУЗА: „Кадети мариняркн".
ПАЛЯС: „Кохання в кайданах".
ПАКС: „Скитальці Півночі".
РАЙ: „Бургтеатер" із В. Крауссом Ольгою Чеховою.
РІЯЛЬТО: „Погорджена".
РОКСІ: „Блески та тіни жінки".
СВІТ: „Страшний двір" Монюшка та „Болек і Льолек" з Дивішем.
СТИЛЬЄВЕ: „Чорний пірат" та ревія.
ТОН: „У пастці", „Прокляття скарб"
УТІХА: Місто в вогні" та ревія.
ХІМЕРА: „Марнотратна дочка".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Палестина".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Скитовія"
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Син)
„Туреччина".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 4. вересня 1938.

7.35 Пісня, 7.20 Концерт орк. военної мариняркн, 8.00 Ранішній дениик, 8.15 Для села: Хл. газетка, Новини зі світа, Гармоністи, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Хліб. скринька, 8.50 Ріллі та значіння добірного насіння у підвесенні продукції, 9.05 Музика з пл., коло год. 10.30 (після богослужения) Музика з пл., спів, 11.30 Роздача нагород переможцям у коротнохвильових змаганнях, 11.45 Театр. огляд, 12.03 Симф. поранок, 13.00 Промова міністра освіти Свентославського, 13.15 Музика, орх., сопран, тенор, хор, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Актуальна гутірка, Хор із пл., „Заболоття йде до світа", Новели, 16.30 Театр Уяни „Драма про королеву Ядвігу" Ф. Т. Чокора, 17.00 Реціталь на клявесині, 17.30 Звуковий тижневик, 18.00 Підвечірок при мікрофоні, орх., хор, сол., вібрафон; у перерві в год. 18.55 Хвилина бюра студій, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Слонно-муз. авд.: „На Горги!", 20.35 22.00 Спортові вістки, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. дениик, 21.00 Трансм. з Парижа: Легкоатлет. змагання за мистецтво Европи, 21.20 „У кабінеті п. доктора" нов. авд., 22.10 Верді „Аіда" оп. репортаж з муз. із. з плит, 23.10 Ост. вісти, 23.15—23.35 Танк. музика з пл. (Варшава II).

Понеділок, 5. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Орх., 8.00 Зачинаємо тиждень, погідна авд., 11.00 Промова мін. Свентославського, 11.15 Для шкіл: Привіт; Пригода летуна Михайла Цимбалка, 11.45 Музика з пл., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Китиця для всіх, орх., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та сусп. вісти, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Пожежа на яхті „Теміда", оповід. для старших дітей, 15.30 „Дурний Франек" новеля М. Конопніцької з муз. із., 15.45 Госп. вісти, 16.00 Легка італ. музика, орх., 16.45 Місто, що в ньому заклята душа Японії, фейл., 17.00 Бікучі вісти з міста та провінції, 17.10 Югославянські пісні, тенор у супр. форт., 17.25 Легка музика, пісеньки, сальон. тріо, гавайська гітара, 17.55 Гальо, позір! 18.00 Спортова гутірка, 18.10 Музика, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Картки із зачарованої книги: розр. концерт у вик., орх., зол. квартету й артистів м. театрів; у перерві Веселий скеч, 20.45 Веч. дениик, 21.00 Техн. скринька, 21.10 Розр. концерт: гітарове тріо, два форт., спів, 21.50, 22.00 Спортові вісти, 22.05 Веселий концерт бажань, 23.00 Ост. вісти, 23.15—23.55 Камеральна музика (Варшава II.).

Вівторок, 6. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Орх. мандоліністів, 8.00 Для шкіл, 8.10 Поранок при мікрофоні, пл., анекдоти, комунікати, 11.00 Для шкіл: Гутірка для старших дітей, 11.15 Музика з пл., 12.03 Полудньова авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Концерт бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та сусп. вісти, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Пригода Марцелинка майстра Клепки" авд. для дітей, 15.35 Фін.-госп. штуалії, 15.45 Господарські вісти, 16.00 Концерт орх., солісти, пісеньки, 16.45 Від Татр до стратосфери, оповідання, 17.00 Бікучі вісти з міста та провінції, 17.10 Жінка на Сх. Торгах, 17.20 Турнір композиторів (форт.), 17.55 Спортові вісти, 18.00 Пригоди бджоли-самітниці, 18.10 Пегаміні у форт. музиці (форт.), 18.45 На зеленій траві, вийняткн з книжки Ст. Васильєвського „Сім душ жінки", 19.00 Моцарт: квартет ф-дур на обой, скрипку, віол., альтівку, 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Лише для дорослих: І. ч. Розр. концерту у вик. орх.; у перервах: Гутірка з молодцем, Пригода фр. короля, гуморески, 20.45 Веч. дениик, 21.00 Плекання озимих засівів, 21.10 Друга частина Розр. концерту, 21.50 Спортові вісти, 22.00 Авдиція з нагоди уродин югосл. короля Петра II., 22.30 На крилах мельодій, словно-муз. авд., пл., пісеньки, 23.00 Ост. вісти, 23.15—23.55 Танк. музика з пл., (Варшава II).

Середа, 7. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Орх. музика, 8.00 Для шкіл, 8.10 Перше оніданнн при мікрофоні, орх., 11.00 Для шкіл, 11.25 Музика з пл., 12.03 Полудньова авдиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 Легка музика з пл., **14.35 Українські пісні у вик. хору під орудою Евгена Козака (Пісні Е. Козака, Весоловського, Ром. Купчинського),** 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та сусп. вісти, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господарські вісти, 16.00 Вальси, інтермеца, серенади у вик. сальон. музики, 17.00 Бікучі вісти з міста та провінції, 17.10 Розр. концерт: орх., солісти, пісеньки; у перерві репортаж із Сх. Торгів, 17.55 Гальо, позір! 18.00 У барвистому світі зересів, 18.10 Скрипка у супр. форт., 18.45 Ресітаці Ю. Кадеи-Бандровського, 19.00 Спів у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Жінки, вино та спів, розн. концерт, у перерві скеч „Серце жінки", 20.45 Веч. дениик, 21.00 Для села: Які законн з охорони ростин обовязують хліборобя, 21.10 Шопенівський концерт, 21.50, 22.00 Спортові вісти, 22.05 „Не можу вженитнся!" комедія Ол. Фредра, 22.40 Музика з пл., 23.00 Ост. вісти, 23.05—55 Легка й танкова музика (Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 4. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Оперетнова музика, 19.00 Мадярські танки Брамса на форт. на 4 руки, 19.30 Смич. квартет, БІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні, БРАТИСЛАВА 19.25 Словацькі нар. пісні у вик. цнг. орх., БУДАПЕШТ 12.30 Концерт хору, 13.05 Симфон. концерт, 15.45 Військ. орх., 17.00 Спів, 17.55 18.00 Форт., 19.00 Цнг. музика, ВІДЕНЬ 9.30 Спів, 12.00 Розр. концерт, 15.00 Для дітей, 15.30 Смнчк. квартет ч. 4 н-моль Бетовена, 19.00 Скрипка та гітара, 20.10 21.00 Оп. нім. музика, КОШИЦІ 17.35 Мадярські пісні, 18.00 Авдиція, Музика з пл., ЛЯЙПЦІГ 19.00, 20.00 21.00 22.00 Зальцб. фестіваль: „Дон Хуан" оп. Моцарта, МІЛЯНО 17.15 18.00 Орх., солісти, 20.30 Розр. концерт, 21.00 22.00 Комедія, Прага 9.00 Орг. реціталь, 9.55 Розр. музика, 11.00 Популярний концерт, 15.30 Розр. музика, 16.00 Військ. орх., 17.15 18.00 Легка музика, 19.20 Сальон. музика, 20.00 21.00 „Польська кров" оп. Недбаля, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 19.00 Сценка, 19.30 Монольоги, 19.45 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 18.00 20.30 Муз. всячина, 21.0 22.00 23.00 „Нірнберські співці" оп. Вагнера, СОФІЯ 19.00 Пісеньки, 19.30 20.00 Сервіска, 20.55 21.00 Оперет. мельодії.

Понеділок, 5. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.10, 21.00 Австрійська музика, БІЛГОРОД 20.00, 21.00 Опера, БУДАПЕШТ 12.05 Цнг. музика, 17.00 Сольо на гармонії, 18.00 Спів, 21.00, 22.00 Симф. концерт, ВІДЕНЬ 16.30, 22.00, 21.00 Орх. концерт, 18.20 Нар. музика, 19.00 Форт. музика, ДАПШЛЯНДВИДЕР 17.30, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00, 23.00 „Нірнберські співці" опера Вагнера, ДРОЙТВІЧ 20.35, 21.00 Вагнерівський концерт, 22.20 Камер. музика, КОШИЦІ 18.00 Гутірка, Пісні Рімського-Корсакова, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. концерт, 21.10 Нові пісеньки, 21.30, 22.00 Фестіваль сучасної музики у Венеції: Симф. концерт, ПРАГА 17.40 Форт. Соната Врани, вик. композитор, 18.20 Орх. концерт, ПРАГА II. 20.00 21.00 „Нугаекоп" оп. Целера, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 20.15, 18.15 Пісні, 20.45, 21.00, 22.05 Симф. концерт, РИМ 17.15 Скрипка, 19.30, 20.30 Муз. всячина, 21.10, 22.00 „Дон Джіль далль Кальце Верді" оп. Карабелія, СОФІЯ 18.30 Нар. пісеньки, 19.15 Спів, реціталь, 19.45, 20.00, 21.00 Симф. концерт.

Вівторок, 6. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.15 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.00 21.45 22.15 Нар. пісні, 18.30 Нар. музика, БРЮСЕЛЯ ФР. 20.00, 21.00 „Дезертир" коп. оп. Моніслі, БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 17.00 Цнг. музика, 18.20 Варна Гуттер співає нов. пісеньки (пім.-мад. концерт), 19.15 20.00 Орх. концерт, 22.10 Авд. в нагоди 40-літ. володіння голланд. королевою: пронесе, оперти голландські нар. пісні, ВІДЕНЬ 18.30 Популярний концерт, 19.00 Віденська музика, квартет, КОШИЦІ 18.00 „Марморошська золомийка" нит. Оп. Сливка, 18.10 Вірші Ю. Боршоша Кумятського, 18.35 Поняття та ідеал фіз. виховання, МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.30 Розр. музика, 20.30 Легка й танк. музика, 21.00 Комедія, 21.40 22.00 Концерт солістів, 22.30 Танк. музика, ПРАГА 11.05 Сальон. квартет, 17.40 Скрипка, 18.20 Легка музика, 19.25 Югосл. пісні, 21.10 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 19.00 Фр. сонати від Леера до Мільяда, 20.15 21.00 Камер. музика, 21.30 22.00 23.00 Театр Уяни „Народини Трістана" др. шоема Деляпіса, РИМ 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика, 20.30 Муз. всячина, 21.00 22.00 Орх. концерт, СОФІЯ 18.50 Популярна музика, 19.30 Форт., 20.00 Спів, 20.55 21.00 Рос. романси, 21.15 22.00 Легка музика.

Середа, 7. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 18.00 Нар. пісні, 19.00 20.00 Увертури й танці, орх., 21.30 Квінтет а-дур Шуберта, БЕРОМІНСТЕР 20.00 21.00 22.00 „Дикий стрілець" оп. Льорінга, БІЛГОРОД 20.00 Спів, 20.30 21.00 Гумор. 21.30 Нар. пісні, 22.15 Скрипка, БУДАПЕШТ 18.00 Форт., 21.10 Орх. концерт, 22.00 Джез, ВІДЕНЬ 18.00 Пісні у вик. хору, 20.30 21.00 Бетовенові твори, 22.30 23.00 „Музика в Відні" розр. концерт, ДРОЙТВІЧ 20.00 21.00 Симф. концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Завершення, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика, 20.30 Популярна музика, 21.00 22.00 23.00 „Нірнберські співці" оп. Вагнера, ПРАГА 12.45 Орх. концерт, 17.40 Концерт квартету дударів, 18.45 Сейнт-Мюзек, 22.30 Сольо на цимбалах, РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Розр. програма (у перерві в год. 21.30 Комунікати), РИМ 17.15 Концерт учнівків муз. академії, 19.30 Розр. музика, 20.30 Муз. всячина, 21.00 22.00 Комедія, СОФІЯ 19.05 Орх. концерт, 19.45 20.00 21.00 „Осуджения Фавста" оп. Берліоза.

БІРЖА.

Львів 3 вересня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги банк. 89·92, 89·45 Долари американські 5.30-50, 5·28-0 Долари канад. 5·30·03—5.27·50. Фунтн гол. 289·58—287·85. Франки фр. 14·49 — 14·39, Франки швайцарські 121·35—12· Фунти англ. 25·32—25·66 Гульдени голл. 100·25—99·75, Корони ч. 15·50—15·00 Кор. дан. 115·30—114·55 Кор. норв. 129·73 — 128·75. Корони шв. 133·04—132·05 Ліри італ. 22·50—21·80, Марки фінлян. 11·40 —11·25, Марки нім. 70·00 — 72·00. Тель Авів 25·75—25·32 Марки нім. сріблн 88·00 — 95·00

Акції.

Банк Польський 122·5· Цукор. 38·25 Вугель 35·00, Львівсь. 88·· , Модзелів, 17·00, Островець 69·25, Сарахонічі, 43·25 Габербуш 57·25.

Виїбня пагків
з ул. Галицької 5. **перене. сяся на вул. Боїмів 10.**
(в брамі)
і поручається П. Т. Кл'ентел'.

Папери

4 і пів проц. вінтр. 67·00, 66·50 3 інв. 1 ен 85·68, серія 95·38, 3 поч. інв. 7 ен 85·00 серія 91·38 3 конверс 67·75 прем. дол. 43·50 4 конверс. 67·00

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 3 вересня 1938

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·50 зол.
1 кг. масла екст. вкл. з оп. деф. ціна	2·5·
молоко	13—14 сот.
яйця (кожне)	4·20 зол.
1 кг. сиру	1·40

Тенденція на масло здержана на молоко слаба, на яйця завишкова.

КУПНО — ПРОДАЖ

ДВІ ОДНОПОВЕРХІВКИ новобудівництві, невикінчені, 10 і 11 убиваній продам кожну окремо. Пасічна 9, ріг Замарстинівської, напроти парку. **М. Балагур.** 1797

ПОЛОВИНА кам'яниці середмістя дохід 5.400 зол. за 42.000 зол. продам. Телефон 274-74. 1-1

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТЯК, Байки 14, тел. 238-24. 1652 10-2

УЧЕНИКИ. Кашкети, сорочки, скарпетки й інша галантерія. **Будзиновський, Станиславів, Ратуш.** 1715 8-12

„ЯРМАРОК КНИЖОК" пл. Галицька 14, продає шкільні книжки вживані з 50% опустом. 1817 2-6

ОЛІЯРНЯ механічна, комплетне урядження німецької марки „Кольбе і Шлеферс", в перебірною 500 кг. на 8 годин, майже нова, обставинно дешево до продажі. Зголошення до „Фама", Львів, Городоцьких 1, II. під „Промінь". 2559 1-1

ПРОДАМ машину до виробу паперових вісни, стадеві черевики і машину до різання паперу 90 см. „Оказія", Бюро дописів, Коперника 2. 1871 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Виславський Дім кіс. мануфактури і галантерії, шукає агента хрістіян до продажі по селах. Łódź, skrytka 338.

НОТАРІЯЛЬНОГО апліканта або маєстра прав шукаю до канцелярії. Зголошення до „Діла" під „Нотар". 1877 1-1

НАУКА

ВПИСИ на конц. річний курс кроєння і шиття та домашнього господарства, під управою найкращих фахових сил. З пропозиції — з ціллю утриманнем. Також приймаю на тримісячний крій і шиття ПІСАРСЬКА, Ставніца вісім, бічна Карпушини. 1-03 3-3

ВПИСИ на тримісячний КУРС КРОЮ і шиття. Індивідуальна наука новітньою системою. Вислід науки повний. Умовини догідні. „АННА", Львів, Галицька 22. 1837 2-5

ПРИЙМАЮ на науку кравецтва дівчат як також для дому, курса для старших панн, ручу за успіх. Заказ робітня ст. кравчині ВОЛИНСЬКОЇ, Львів, Собеського 12, тел. 217-04. 1803 1-1

ІСПИТОВАНА вчителька музики уділяє лекції гри на скрипці. Зголошення Сапіжинська ч. 64, м. 6, від 18—20 год. 1854 1-1

ФРАНЦУСЬКОГО уділяє дипльомована, приготовляє до іспитів А. Н. Ж., Пекарська 3, II. поверх. 1803 1-1

СТАНЦІЇ

ПРИМІЩЕННЯ для учениць (-ниць) близько головної гімназії та СС. Василіянок, пішінно. Мирослава Морозова, Хоросного 11. II. поверх. 1809 3-3

СТАНЦІЯ з утриманнем для 3—4 учениць (-ниць), добрі умови співа, вул. Личаківська 21. I. п. двері 6 (близько гімн. „Рідна Школа"). 1883 1-1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ІМАЮ два роки вправи на листу адвокатських кандидатів і трохи практики, шукаю патрона. Зголошення до „Діла" під „Зарва". 1555 1-2

МЕШКАННЯ

ПОКІЙ в клітки сходової для пана на становищі до винайму. Вронових 8, м. 8. 1844 2-2

ЛЬОКАЛЬ, Ринок, перший поверх, здатний на бюро, винайму. Коркес, Домініканська 2. 1849 2-3

ШУКАЮ мешкання з фортепіяном при інтелігентній родині. Адміністр. „Спокійна". 1864 1-1

СОНЯШНИЙ покій винайму. Оглядати між 2 а 3. Клушинська 12 т. дв. 4. 1872 1-2

ПОКІЙ мансарський сонячний, умебльований до винайму від 15. 9. Байки ч. 26, м. 12. 1884 1-2

РІЖНІ

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизійніше направить українська фірма П. Карпиця у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1930 70-0

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 1557 8—10

ЕКСТРАКТИ — ГАРБІВНИКИ — ХЕМІКАЛІЇ — ФАРБИ — ТОВЩІ — олії — для промислу гарбарського футряного доставає зі складу „ХЕМІЯ", Львів, Легіонів 28. 1654 5-5

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шиби, рами, оправа образів найдешевше — шкляроство В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-70. 1572 12-0

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіночі, проти усування матиці від гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 84-100

ЗА 1 ЗОЛ. не будеш стидатися і звокати на вигляді якщо віддаш випрасувати і немодний капелюх до відомої вирібні „КАПЕЛЛЬО", КЕНТШИНСЬКОГО 18. 1765 3-5

ПЕРЕРІБКА воедер 3 зол. РОМАНОВА, Городецьких ч. 4 (біля Ринку). 1680 7-8

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА як нові, гарантовані, закордонні на різні ціни продає, купує, міняє Ганак, Пілсудського 21. І. п. 1745 4-10

ОДНОСТРОЇ П. В. найліпші, найдешевші, найтримкіші лише у вирібні „ІАЛЮМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1730 2-3

ЛІКАРСЬКО-ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ Д-ра Б. Вермецького, у Львові, вул. Миколая 28, приймає пацієнтів — по вакаційній перерві — в хоробах зубів й устної ями як звичайно щодня від 10—12.30 і 3—6.30. 1830 3-5

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ заміною за мінімальною доплатою, також купує і продає найдогідніше Книгарня А. Бердаха, Краківська 1. 1870 1-8

ПЕРШОРЯДНА ЛЬОКАТА! Двоповерхова реальність, трифронтова, центр Станиславова, дохід нетто 11% продам або заміню Львів. Оферти під „11%" Нова Реклама, Львів, Шайнохи. 16/55 1-1

ТОЛОЧУ десені на плюшах, оксамитах, Вовчинська, Львів, Собеського 12, тел. 217-04. 1863 1-8

ПОВІДОМЛЯЄМО Вп. Клієнток, що з днем 1. вересня п. р. кравецька робітня жіночих і дитячих одягів СС. Василіянок, вул. Марка 20, II. п. дальше виготовляє замовлення під проводом п. Марусі Гавушевської-Лади. Управа. 1824 1-2

ЗАЙМУСЯ господаркою у самітних, найрадше у священника. Зголошення до „Діла" під „Вдова". 1875 1-1

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ, ЖІНОЧІ МУЖЕСЬКІ І ДИТЯЧІ майже **ДАРОМ**

з найтриваліших матунків і найновіших взорів поручає першорядна вирібня парасолів **„СІКО"** давня відома фірма СІХЕР і КОРРЕС, ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 29, в писані: на право, зараз біля „ОРВІСУ". Направи і покриття виконуємо на місці майже даром. 7—10 **Увага на адресу і число дому.**

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні. Праві, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Коварні) тел. 251-68. 2143

Д-р Олександер Лаврівський

ЛЬВІВ, ЛЬВА САПІГИ Ч. 2, ПАРТЕР, Тел. 244-56.

Жіночі недуги — поліжництво.

Лікування короткохв. апаратом.

лікар недуг шкірних,
венеричних та лікарської косметики

Роман Лисяк

б. приватний асистент д-ра Е. Дурделля та лікар шкірно-венер. клініки.

Львів, вул. Сикстуська 56.

РЕНТГЕНОЛЬОГ
Д-р ЛЮДВИКА

Ляндес-Ляйнерова

ЛЬВІВ, ЛЮЗІНСЬКОГО 9. ТЕЛ. 285-50.
1793 ВЕРНУЛАСЯ. 6-6

Косметичний Інститут і Лябораторія
Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28.

УСУВАЄ: аномалії цери, зрогівтіння, пігменту, волосся, блинки, дзьоби по віспі і плями. Масажі тривке усування зморщок, жиляків і відморожень власною методою. Тривке усування оволосіння ніг катафорезою. Сталі румяні під шкірним запусканням краски (татуування). Урядово затверджені курси закордонної програми. 1668 1-10

Смачні сніданя, обіди і вечері, добрі напитки та перекуски тільки В РЕСТОРАНІ

М. Кузишина

Перемишль, пл. На Брамі.

„ВОДОТЯГИ"

Бюро техніне і підприємство для металяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.

Львів, вул. Пелчинська 12, тел 23-166.
Станиславів, 3-го Мая 12.

Найдешевші меблі в українській кооперативі **АРХО**

Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА
світової марки
Б. СОММЕРФЕЛЬ

Експорт: до Англії (Steinway & Sons-Londyn), Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. п.

Виключне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Пілсудського 17.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох. перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує великі перевози до всіх і зі всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, в відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 606 найкращої достави. 1-50

Меблеві матер.яли, матраци, тапети, дивани тапчани і т. п.

Проектування і виконання комплетного вутрп дому у власних заведеннях таніперських і столяр.

Т. Кисяк і сини

ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4.

1784 Тел. 240-09 і 219-85 1-40

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255

ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

ПОВІДОМЛЯЮ, що з днем 1. вересня 1938 перебрала я і відчиняю

Ресторан і кімнату до снідань

при ВУЛ. ПІДВАЛЛЯ Ч. 9, коло Волоської церкви (давніше С. Чермецький).

З поважанням
1831 1-3 ГАЛЯ ПРУДИУС.

Спальні, Їдальні, комбіновані Шафи, Тапчани і т. п.

поручає найдешевше СКЛАД МЕБЛІВ

С. Г. БРІК

Львів, Трибунальська 16.

„ФАРБОКРАМ"

СКЛАД ФАРБ І ГОСПОДАРСЬКИХ АРТИКУЛІВ
ЛЬВІВ, СОБЕСЬКОГО 7

ПЕРЕКОНАЙТЕСЯ!

Ще ніколи так тано як НИНІ!

ТЕЧКИ шкільні	від 95 сот.
БЕРЕТИ фільцові	від 59 сот.
СВЕТЕРИ гранатові	від 4.80 зол.
ПЛАЩИКИ кльот.	від 3.60 зол.
ФАРТУШКИ кльот.	від 1.20 зол.
ПАНЧОХИ	від 60 сот.
ШАРАВАРИ гімн.	від 1.20 зол.
ШТАНЦЯТА гімн.	від 80 сот.
МЕШТИ гімн.	від 80 сот.
СОРОЧКИ гімн.	від 80 сот.

Найбільший вибір: Білля жіночого і мужеського, раформ, парасоль, жіночих торбинок, шовк. блюзок, апашок, хусти нок, краватов і т. д.

ЛЕВ ЛЄВЕН ТОВАРОВИЙ ДІМ СТАНИСЛАВІВ.

Інж. Юрій Пясецький

держ. уповажнений інженер будови

Львів, Мучна 46, тел. 270-27

виконує усі праці в обсягу: будівництва та промислової і житлової архітектури 1—

найкорисніше
усе шкільне приладдя

наплечники на книжки, течки, записники, вічні пера, олівці, рисункові бльоки, відинаки, числа та все інше.

закупите у фірмі

Руська 20

ВЖЕ ВІДКРИТА
першорядна робітня і крамниця взуття під фірмою
Ярема Львів, Коперника 2. (давн. вул. Фредра ч. 9.)
поручає на осінній сезон
ВЗУТТЯ жіноче мужеське спортове і ортопедичне.
Товар тільки першорядний.
1791 1-20 Ціни низькі.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спец яльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 2.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 18.

ВЕСЕЛО ДО ШКОЛИ в НОВІЙ обуві

Bata

27/29 8.90
30/33 9.90
34/38 11.90

6622-09

В чорнім і бронзовім кольорі. Скіряні спода.

27/30 5.90
31/33 6.90
34/38 7.90

3262-00

Високі для шкільної молоді. Гумові спода. В бронзовім кольорі.

9.90

4964-96

ДЯЛ ДІВЧАТ в бронзовім кольорі
Легкі шкіряні спода, низький, вигідний обцас

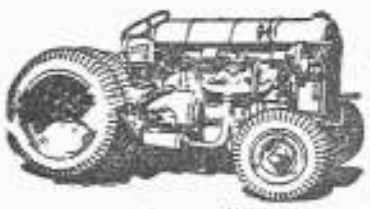
Bata

Присилайте передплату!

КУРС КОНЦЕРТОВИЙ І ВИЩИЙ В
Льв. Музичній Консерваторії ім. К. Шимановського

ведуть: спів сольов. і оперов. В. КАЧМАР, Л. УЛУХАНОВА, фортепіян: ЗБ. ДЖЕВІЦЬКИЙ, З. ЛАДОМІРСЬКИЙ, Е. ШТАЙНБЕРГЕР, скрипка: Й. ЦЕТНЕР, драматичний: Ч. КЖИЖАНОВСЬКИЙ.
ВПИСИ приймає Секретаріят Консерваторії при вул. Коперника 9. (дім кіна Коперник). — ВСІ ПРАВА ДЕРЖАВНИХ ШКІЛ.

НА СХІДНИХ ТОРГАХ — Павільон 15 (самоходовий)
ПРОМИСЛОВІ ТРАКТОРИ
FORDSON

продукція фірми „Ford-Motor-Company A/S"
простої і цілевої конструкції — легкі в керуванн — дешеві в експльоатації — мають широке пристосування в промисловості до ПОГОННОЇ ПРАЦІ МАШИН (перенесних агрет.в), і для цілей буксирування (гольования)
Авторизований продавець „ВЕКАТЕ" Спілка з огр. відп.
— ЛЬВІВ — Зибликевича 13 тел. 295-01.

ЦЕРКВИ, що бажалиб увіковічнити памятний ювилей Хрещення України — повинні з цеї нагоди набути у нас дзвони, як це вже зробили і роблять численні П. Т. Парохії, а востанне Парохія в СТРИЮ — з написом ось таким:

За понтифікату Папи Пія XI., за володіння Князя Церкви і Народу Митрополита Андрея Шептицького Р. Б. 988—1918—1938.

яко в памятний Ювилей Хрещення України, ціи дзвін „ВОЛОДИМИР" фундували до церкви Успення Пр. Діви Марії в СТРИЮ парохіяни за пароха о. Іллі Гаврилишина, сотр. о. Василя Мармаша, Старшого брацтва церковного Павла Грубського і прочих, на вічну славу Пр. Тройці й Пр. Діві Марії.

З поважанням

Ліярня дзвонів БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ в Калуші і Ліярня дзвонів Л. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО і Ски в Перемишлі

Небувала сензація на час Торгів!!!
Безплатні білєти вступу на Східні Торги
додає П.Т. Відборцям при закупі блаватних товарів від зол. 20·—
ВІДОМЕ ДЖЕРЕЛО ДЕШЕВОГО ЗАКУПУ
Галицький Магазин Новин Львів Галицька 15.
ціни всіх блаватних, вовняних, і білизняних товарів знижені на час Торгів до 25% а літних до 40%.

ТЕЛЄГРАМА! Фірма ГАНДЕЛЬМАН
ЛЬВІВ, УЛ. ЛЄГІОНІВ 27 СКЛАД БЛАВАТНИХ ТОВАРІВ
влаштовує внутрі свого льокалю на час СХІДНИХ ТОРГІВ:
Лодзький Павільон оказійних товарів
СТІЙЛО I Купони флянелеві, барханові і літні вироби на сукні і шляфроки в ціні зол. 2.50, 3.—, 3.50, 4.— і 4.50 за цілий купон
СТІЙЛО II Купони 3 м. на мужеські сорочки в ціні зол. 2.50, 3.50 і 4.50 за цілий купон
СТІЙЛО III Вовняні купони на сукні в ціні зол. 7.—, 9.— і 11.— за цілий купон
СТІЙЛО IV Шовкові купони на сукні в ціні зол. 6.—, 8.— і 10.— за цілий купон
СТІЙЛО V Товари відпасовані: колдрові простирала і на ліжка, пошевки, ручники, хустинки, стирки і пороховки з опустом 25%
УВАГА: В перших 3 днях себто 3, 5 і 6 вересня продаємо тільки до год. 1-ої пополудні.
РЕКЛЯМОВІ ПАЧКИ 4 м. на сукні, 4 м. на шляфрок, 2 м. на блюзку Разом 10 м. за 5·- зол.
Просимо П. Т. Публіку численно відвідувати наш павільон без примусу купна.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".
Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 196 (15.017). Львів, вівторок 6. вересня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкерні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА оригінальні англійські ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер Львів, Легіонів 3/5. (над кіном Паляс

Консолідація німецької меншини у Польщі.

Варшава, 4. вересня

В мин. четвер прийняв премієр Складковський голову „Ради Німців у Польщі", сен. Гасбаха. Німецький сенатор поінформував премієра про постанову ради німецьких організацій покликати до життя нову, спільну, обединуючу організацію цілої німецької меншини у Польщі п. н. **„Союз Німців у Польщі"** з осідком у Варшаві. Сен. Гасбах передав уже премієрові проєкт статуту нової організації.

„Союз Німців у Польщі" треба вважати за вияв повної національної **консолідації** німецької меншини. Як подає нижчшня німецька преса, організація ця має бути репрезентацією німецьких інтересів у Польщі в політичній, культурній та господарській ділянці.

Польська протинімецька преса розпочала, зрозуміло, проти нового виявy німецької консолідації неперебірчиву кампанію, сполучуючи в ній найчастіше контр-німецькі аргументи з перфідними протиукраїнськими випадами.

Гром.

Арештували 110-ох українських совітських старшин.

ЧЛЕНІВ ТАЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ „ВІЛЬНА УКРАЇНА".

До Москви наспіла вістка, що в УССР арештовано 110-ох старшин київського і харківського гарнізону, які належали до тайної організації „Вільна Україна". Вони **підготовлювали змову проти наркома важкого промислу** Кагановича підчас його недалекої поїздки до Донбасу. Арештовано м. ін. ген. Сидоренка.

50-ох старшин розстріляно після розправи у прискореному темпі.

—o—

Невдатний замах на єгипетського короля.

В неділю відбувалися в Александрії змагання за мистецтво Єгипту у плаванні. Король роздав нагороди та йшов до свого авта. В тій хвилині якийсь мужчина вистрілив до нього, але не трапив, бо в останній хвилині поліційний старшина вдарив його по руці. Одна особа ранена.

Король зберіг холодну кров; юрба уладила йому велику овацію.

—o—

Співпраця ҐПУ з російською білогвардійською еміграцією.

„ДЛЯ СПІЛЬНОЇ БОРОТЬБИ ПРОТИ ВОРОГА РОСІЙСЬКОГО НАРОДУ".

Як говорять у Москві, ҐПУ (нарком внутр. справ) наказало своїм станицям при закордонних дипльоматичних і торговельних представ**ах увійти в якнайближчий контакт з ро**сійськими еміґрантськими організаціями „для спільної боротьби проти ворогів російського народу". Цю постанову видало ГПУ мабуть на вістку, що підчас недавнього японсько-совітського загострення навіть найзавзятіші білогвардійці виявили симпатії до СССР. ГПУ сподіється діставати з „білих" кол важні інформації (АТЕ).

Чому Італія щойно тепер ввела протижидівський курс?

Відповідаючи на це питання „Джіорнале д' Італія" пояснює, що фашистівський режим переходить ріжні фази розвитку і в кожній з них використовує попередні помічення. Теперішній протижидівський курс — це пристосування досвіду з часів абісинської війни.

ЖИДИ ЩЕ НЕ МОЖУТЬ ВИЇХАТИ З ІТАЛІЇ.

Жиди-чужинці в Італії вже почали робити заходи, щоб дістати візи, але у консулятах відповідають, що мабуть не дістануть їх, доки не появиться декрет у тій справі.

Одинокий американський консулят в Італії (в Неаполі) дістав уже більше прохань ніж за цілий рік.

ПЕРЕД НОВИМИ ПРОТИЖИДІВСЬКИМИ ЗАКОНАМИ В ІТАЛІЇ?

У Римі мабуть рахуються з можливістю, що велика фашистівська рада, яка збереться 1. жовтня, ухвалить нові протижидівські постанови: заборонить мішані подружжа, обмежить господарську діяльність жидів, виключить їх з партії.

ЖИДАМ ДОЗВОЛЯТЬ ВИЇХАТИ ДО АБІСИНІЇ?

Тому, що у відомому протижидівському декреті не було згадки про східноафриканські колонії Італії, у Римі появились поголоски, що уряд дозволить поселитися в Абісинії жидам і то не лиш виселеним з Італії. Віцекороль Абісинії приняв на авдієнції всіх абісинських губернаторів та інспекторів — у звязку з тим говорять, що він поручив їм простудіювати колонізаційні можливости для жидів.

АМЕРИКАНСЬКІ ЖИДИ БОЙКОТУЮТЬ ІТАЛІЮ.

Предсідник конгресу американських жидів д р Візе оголосив відозву, взиваючи жидів не виїздити до Італії, доки там буде панувати антисемітський курс. Як твердить жидівська преса, чимало американських туристів відкликало виїзд до Італії, а купці позривали торговельні трансакції з італійцями.

„Манчестер Ґардіен" міркує, що жиди почнуть бойкотувати італійські корабельні лінії, так, як бойкотують німецькі. Дотепер італійські кораблі перевезли щонайменше половину жидівських еміґрантів до Палестини.

—o—

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Повідомлення.

ЦЕНТРАЛЯ ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

перенесена з вул. Сикстуської 7. на

вул. Сикстуську ч. 2.

Від песимізму до віри у власний нарід.

Львів, 5. вересня 1938.

Положення на т. зв. Радянській Україні кидає свою тінь також на становище українства по цьому боці Збруча. До крайньо песимістичної оцінки стану річей на Совітській Україні причинюється у значній мірі те, що московський центр свідомо ізолював Наддніпрянщину від світу і в такий спосіб унеможливив автентичну провірку тамошнього положення.

Ніхто не стане сперечатися про те, що кровавий сталінський режим безоглядно й жорстоко здавлює кожний голосніший вияв свобіднішої думки свідомого українства. Навпаки, треба рахуватися з неодним ще ударом і неодною втратою, доки цей режім існує, маючи до розпорядження штики чекістської поліції та апарат. Але йдучи за загальною думкою багатьох чужинців, що в останніх роках мали можливість ближче приглянутись до внутрішнього життя-буття совітщини й опираючись на повені офіціяльних совітських повідомлень про внутрішню боротьбу й анархію, яка там є буденним явищем, треба прияти, що большевицький режім, що большевизм як господарсько-політична система взагалі, стоїть над своєю могилою. Хто може сумніватися, що кінець большевицького режіму означатиме початок визволення національних, культурних, суспільних та господарських енергій і що у хвилині большевицького упадку один з перших зголосить своє право на самостійне життя український нарід Наддніпрянщини?

Одначе песимістична оцінка положення на Наддніпрянщині деякими українськими колами загачує власне в це місце. Мовляв, большевики знищили фізично усю відому з довоєнних та воєнних часів інтеліґенцію і, позбавивши народні маси таким чином проводу, унеможливлюють якнайбудь національно-державний зрив Наддніпрянщини у хвилині катастрофи Совітів. Не довіряють також молодій совітсько-українській інтеліґенції, виключаючи спроможність і якубудь підготованість цієї інтеліґенції відіграти якусь позитивну ролю на руїнах Совітів.

Не легко боротися з цим песимізмом раз тому, що песимістична чи оптимістична оцінка може найти своє виправдання щойно на фактах, а по-друге тому, що за недостачею можливости особисто вглянути в совітські відносини, в дію́чі там явно чи підпільно сили, можна теоретично снувати ріжні-преріжні комбінації. Одначе, є певне одно, що український нарід на Наддніпрянщині таки не перевівся і, хо-

на живе серед дуже тяжких умовин для знати про своє життя хочби посередньою дорогою, як предмет і причина скажених атак совітської адміністрації та большевицької партійної бюрократії. І як у 1917 р. цей нарід, Сфінкс для Европи, заголосився був до слова, хоч свідомої української інтеліґенції була тоді горстка, таксамо можна з певністю сподіватися, що українство Наддніпрянщини, яке перебуває і діє нині в большевицькій масці, зарвз пригадає себе, як тільки зачнуть розвіднюватись пута большевицької диктатури. Більше того — треба не без причини сподіватися, що кровава вакханалія сталінської адміністрації супроти українства разом з господарським невільницьким режімом причинилися саме до національного освідомлення якнайширших мас українського народу Наддніпрянщини. Під поверхнею мальованої совітської дійсности існує, бо того вимагають просто закони життя, інша „дійсна дійсність", яка на Наддніпрянщині не може мати іншого змісту, як тільки туту до звільнення зпід супрематії Москви до самостановлення на своїй землі. Існування такої дійсности на Совітській Україні сигналізують зрештою усі звідомлення большевицької преси, радія, промови большевицьких достойників та вироки й екзекуції судів...

Отже песимістична оцінка положення на Совітській Україні могла б бути менше або більше шкідливою духовою власністю зневірених до життя людей, якби не те, що на цьому песимізмі, на зневірі у власний нарід, повстають цілі ідеольогії. Бажання жертвувати частиною для рятування більшости, що вже нераз каламутили внутрішні українські відносини, не приносячи ніякої користи для більшости, тільки очевидну шкоду для тої частини, може в цій історичній стадії бути водою на чужий млин. Не кажемо вже про те, що те саме бажання ріжні ріжно розуміють і що воно може причинитися до ослаблення духової відпорности саме тої частини, що хоче зберегти себе для цілости.

Коли не пропало для українства Закарпаття, на яке ще на довго до війни махнули були рукою як на пропаще навіть поважні українські діячі, а при трохи корисніших обставинах приєдналося з молодечим ентузіязмом до творчого національно-культурного розвитку української нації, то є всякі підстави думати, що нема ніякої причини песимістично розцінювати майбутнє Наддніпрянщини.

Правда, в таких специфічних, незвичайно важких обставинах, в яких український нарід найшовся після війни на цілому просторі своїх етнографічних земель, є місце на всілякі духові та матеріяльні переживання. Від оптимізму до песимізму іноді короткий шлях. І коли навіть на англійській політиці, звичайно консервативно-зрівноваженій, побудованій на великому історичному досвіді, помічаємо в сучасній хвилині нервозність та імпровізацію, то чого дивуватися, що і в нас люди затрачують історичну перспективу? Тому нічого дивного, що одноденний настрій декого з наших громадян стає іноді чимсь у роді ідеольогічного або світоглядного обявлення та не рахується з тим, чи те обявлення гармонізує з нашим власним українським національним інтересом на нині й на завтра.

Справа національних меншин на Конґресі у Стокгольмі.

Львів, 5. вересня 1938.

Було великою похибкою держав Антанти, що при мирових договорах, заключених після світової війни, не наладнали якслід справи національних меншин, які прилучено до новоутворених европейських держав. Нема сумніву, що напр. національности, які заселювали б. Австрію, мали перед світовою війною більше прав як передбачено для них у договорах про охорону національних меншин. Таким чином 40 міліонів европейських меншин — не числячи територій Совітів — залишено їхній власній долі, бо відразу було очевидне, що ґарантії меншиневих договорів не вистачають, щоб забезпечити мінімальні права, признані національним меншинам.

Вже по заключенні мирових договорів і договору про охорону національних меншин, озвалося сумління тих політичних чинників, які поглянули критично на свої договори і почавши від 1922 р. конґреси Міжнароднього Уніґ Товариств Ліги Націй, Міжпарляментарної Уніґ та інших міжнародніх організацій, занялись справою реформи міжнародньої охорони національних меншин, домагаючися поширення і скріплення ґарантій цієї охорони. Одначе ця акція лишилася без позитивних наслідків. З 852 петицій національних меншин, внесених до Ліги Націй, тільки 5 петицій прийшло до вирішення на Раду Ліги Націй і в тих нечисленних випадках Ліґа Націй станула по боці держав.

З огляду на негативні висліди згаданої міжнародньої акції, представники національних меншин вирішили скликати в 1925 р. конґрес національностей до Женеви, який мав звсувати домагання національних меншин і підготовити їх охорону. Становище проводу конґресу було таке, що на нарадах мали обговорювати тільки засадничі питання охорони національних меншин і тимсамим виключено з нарад Конґресу поодинокі конкретні справи, як поодинокі держави нарушили договори. Згадана теза першого конґресу лишилася незмінна і досі від цієї тези не відступив також XIV. Конґрес Національностей, який відбувся у днях 25 і 26 серпня цр. в Стокгольмі.

Проти сподівань і проти намірів вирішних чинників европейської політики, справа національних меншин стала нараз дуже актуальною проблемою, а то у звязку з питанням судетських німців, яке ненадійно вирнуло на міжнародню арену в останніх місяцях. Сьогодні бачать европейські можновладці на конкретнім питанні, як то неполагоджено справа національних меншин може викликати міжнародні конфлікти, та що таку справу треба вирішити для добра справедливих домагань національних меншин.

Конґрес у Стокгольмі поставив на порядку нарад такі справи: 1) білянс політики супроти національностей в повоєнній добі, 2) загроза мира з причини непошанування прав національностей, 3) домагання національностей зі становища етики та їхнє значіння для розвитку европейського права.

До згаданих точок у порядку нарад виголосили реферати представники поодиноких національностей. З української делеґації забрав голос до 2-ої точки порядку нарад сенатор д-р Володимир Залозецький з Черновець, який виголосив реферат про: „Положення національностей". У тім рефераті д-р Залозецький представив, як невиконання охорони національних меншин може викликати небезпечні конфлікти між державами Европи. До 3-ої точки денного порядку виголосив реферат д-р Олександер Марітчак зі Львова на тему: „Домагання національностей — їхнє етичне обоснування та значіння для розвитку европейського права". В тім рефераті підкреслено ріжницю між національними меншинами, які роздрібнено чи в малій скількоти заселюють територію даної держави і т. зв. національними меншинами, які живуть збитою масою, що доходить часто до кількох міліонів населення, на просторі даної держави і надають тій території окремий національний характер. Референт зазначив, що домагання т. зв. великих національних меншин, домагання не можуть бути далеко ширші від домагань звичайних національних меншин. Вони йдуть по лінії територіяльної чи пак культурної, соціяльної і господарської автономії і признання меншин за підмет публичного права.

На підставі виголошених рефератів Конґрес приняв одноголосно резолюції такого змісту:

„І) Европейський Конґрес Національностей має переконання, що любов до батьківщини, збереження своєї національности та домагання на право до життя є моральний наказ. Зневиднення цього наказу мільони европейців терпіли в часі війни і миру, та віддавали радо своє життя.

А проте в тій самій мірі моральним наказом є, щоб жертвенна любов до батьківщини була зеднана з пошаною волі до істнування та права до істнування інших народів. Щойно тоді, коли цей моральний наказ всі признають, можна надіятися хосенного та нестримного розвитку европейських національностей та їхньої культури.

ІІ) XIV-ий Конґрес европейських національностей стверджує, що загальне положення національностей в Европі погіршується дальше у застрашливий спосіб. Майже всім національностям загрожує потрійна небезпека: остаточна затрата політичного значіння, господарське зубожіння та зменшення числа населення через асиміляцію, вимушене переселення та перепони при витворенні національно свідомих кляс.

Конґрес національностей перестерігає перед такою дальшою метою. Ненависть, що витворюється між народами через національне поневолення та спинювання національного розвитку, викликала вже небезпечне напруження і загрожує катастрофами.

Конґрес національностей звертається до урядів европейських держав з наглим закликом перевести зміну порядку, яка забезпечилаб право до життя національностей у ділянці політичної та культурної рівноправности, зокрема в школі, церкві та в господарських взаєминах".

В нарадах конґресу взяли участь представники 7 національностей з ріжних европейських держав, а саме: українці з Польщі і Румунії, німці з Чехословаччини, Данії, Естонії, Латвії, Польщі, Румунії та Угорщини, хорвати і словінці з Німеччини, шведи з Естонії, югославяни з Італії, росіяни з Естонії, Латвії і Румунії.

До президії конґресу увійшов від українців посол З. Пеленський.

В часі нарад конґресу в Стокгольмі помітне було велике зацікавлення українською проблемою. Зараз по приїзді української делеґації зголосилися до українських делеґатів представники стокгольмської преси за інформаціями про становище української делеґації на конґресі. У найближчих числах ґазет появилися згадки про українську делеґацію навіть зі знимками делеґатів. Також між делеґатами конґресу звертали увагу на українську проблему, вже відому в Европі, завдяки праці наших ріжних діячів на міжнародній арені. Коли давніше тяжко було знайти в Европі поінформованих про українську справу, то сьогодні відносини зовсім змінились. Круг осіб обізнаних з українською проблемою помітно збільшився і при справах сходу Европи уміють уже класти її на відповідне місце. Як малі видаються з тої ширшої перспективи неповажні затії, щоб звести українську проблему до рівня чужинецьких експериментів!

По нарадах першого дня конґресу управа приймала делеґатів у прегарних салях Ґранд Готелю, де крім членів конґресу — взяли участь представники міста Стокгольму, місцевого університету, громадського життя та члени місцевих дипльоматичних представництв, між іншими: посол Румунії, представники Німеччини та Угорщини ґен. консуль Югославії. На тім принятті виголосив між іншими сен. д-р Залозецький промову, в якій згадав про дотеперішні взаємини між українцями і шведами та підніс вагу проблеми національних меншин.

Білянс праць конґресу, в яких українська делеґація брала помітну участь — безумовно позитивний, бо конґрес у критичних для Европи хвилинах, видвигнув з цілою силою проблему недержавних національностей, якої відповідна полагода буде ще довго звязана для Европи з питанням миру.

Д-р Ол. Марітчак.

Хроніка Совітської України.

НОВІ ПАМЯТНИКИ.

На київському Байковому кладовищі поставили памятники на могилах Лесі Українки, Заньковецької і Садовського. Виготовили також у Києві погруддя для памятника Л. Глібову, що його поставлять в Чернигові на могилі поета, на кладовищі Троїцького монастиря.

„БОГДАН ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ" КОРНІЙЧУКА.

Під Москвою, у хуторі російського письменника Олекція Толстого відбулося читання нової песи Корнійчука „Богдан Хмельницький". Усі присутні схарактеризували песу, як „твір великого історичного значіння, який по мистецьки зображає визвольну боротьбу українського народу проти польської шляхти". Сам господар (до речі, як відомо, з графського роду) теж поставився дуже прихильно до нової песи: „радянському театрові — на думку вельможно - пролєтарського письменника — дуже потрібні такі песи, що розповідають про патріотизм народу (якого?), готового захищати батьківщину від усіх ворогів (яких? чи це трохи не двозначно, якщо йде, розуміється, не про радянський нарід, який, здається, не існував за тих часів, а про український?) Песу (очевидно, російською мовою) прийняв до вистави московський Малий Театр.

„Богдана Хмельницького" виставлять також у київському театрі імени Франка, у дніпропетрівському імени Шевченка, в Харківському імени Шевченка.

Наскільки Москва ласкаво похвалила новий твір Корнійчука, є підстави думати, що він написаний з додержанням усіх потрібних „ліній", без жадних „ухилів" і що Корнійчук може мати надію, що й він дістане власний хутір, розуміється, не під Москвою, але десь під Києвом, у Дарниці, чи Святошині.

МИСТЕЦЬКИЙ ІНСТИТУТ У ХАРКОВІ

Харківську мистецьку школу перетворили на інститут. При інституті відкривають батально-історичну майстерню, якою кермувати буде професор академик Самокиш.

НОВА ОПЕРА

Композитор Косенко з нагоди 125-ліття народин Шевченка пише музику для опери „Марина" за Шевченківським твором.

КИЇВСЬКА КІНОСТУДІЯ.

Ще 1935-го року київська кіностудія, в особі режисера Довженка дістала завдання створити фільму про „леґендарного героя громадянської війни" — Щорса, завдання як-ні-як від самого „вожда". Більше як 3 роки „твориться" цю фільму, а досі не готова і половина кадрів. Чому? Українська совітська преса не дає відповіди на це питання, але можна думати, що на перешкоді стоїть сама ця „леґенда", бо треба створити „героя" ніби й „українського", ніби і „всесоюзного", хоч 1919-го року жадного СССР не було, а деякі перегиби в той або інший бік створюють „ухили", яких не можна прийняти, їх, розуміється, доводиться нищити і знимати наново.

Таксамо затягається знимання фільми „Сорочинський ярмарок", де часто етноґрафія переходить в небезпечний націоналізм. На жаль нема відомостей кілько разом на ці фільми було видатків, але за півроку 1938 ці видатки досягають 1.700.000 карбованців.

ЛІТНИЩА НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Чимало є місцевостей на совітській Україні, що уявляють собою прекрасні літнища. Наприклад славна Пуща Водиця під самим Києвом. Густий, величезний сосновий ліс, прекрасний став, чудесне повітря роблять з неї одну з найкращих кліматичних стацій. Є там чотири великі будинки для відпочинку, де перебуває до 800 осіб, що наїздять з усіх кінців не тільки УССР, але й РСФСР. (Як відомо, „трудящі" РСФСР завжди з великою охотою їдуть до українських літнищ). Отже великі фонди видають на ці будинки відпочинку, та за перших шість місяців ц. р. не додано, кажучи делікатно, а неделікатно — украдено продуктів на 197.000 крб. Але й неукрадені продукти зберігаються недбало, трапляються в них ріжні домішки, пісок тощо, котлети наприклад роблять переважно з недоїдків хліба.

Памятаючи приповідку, що не одна їжа потрібна людині, літникам дають і „культурні розваги", наприклад біг у мішках, біг на одній нозі, біг на цеглинах тощо. Міжтим як прекрасне спортове устаткування переховується у директора Пуще-Водицьких будинків відпочинку Нодельмана. Цей директор має у своєму розпорядженні фонди на оздоровлення дітей до 10-літнього віку. Мабуть директор має дитячу вдачу, бо на своє власне оздоровлення взяв 437 карбованців, але це не значить, що і справжні діти нічого не дістануть, ні, наприклад дитина праці Ревиної дістала аж 10 карбованців. Дитяча вдача, розуміється одночасно і добряча, отже нічого дивного, що всі „господарчі" посади в цих будинках мають Вайшельбаум, Лезнік, Каневський, Шульман тощо — найближчі родичі Нодельмана.

Далеченько на захід від Києва, в найменьовничішій місцевости росташувалося місто Славянське, відоме зі своїх кліматичних прикмет. Розуміється й там є будинок відпочинку. Від двірця до нього декілька кілометрів, курсують автобуси, але тільки на папері. Як поїзд приходить увечорі, доводиться ночувати в готелі, але в ньому верхні поверхи ремонтують вже декілька років, а по нижчих мешкають постійні мешканці. Та завідувач готелю йде назустріч літникам і дає адресу приватного помешкання, де можна знайти за, правда дорожчу ціну, кімнату або ліжко, він може навіть провести до цього помешкання, бо це-ж його власне помешкання. А провести треба, бо цілісінький рік головна вулиця „Свободи" зрита траншеями, Ізюмська вулиця уявляє собою щось неначе річку з дуже неприємним смородом, замість до каналів, яких ще нема „все" виливають на цю Ізюмську вулицю.

„Відпочивати" — як бачимо — можна. Чи приємний цей відпочинок по будинках відпочинку — це зовсім інше питання.

ДВА АВТОРИ МУЗИКИ ДО „НАТАЛКИ ПОЛТАВКИ".

Хоче людина купити музнку до „Наталки Полтавки" Лисенка, запитує в нотній крамниці. Нема кажуть, але є „Наталка Полтавка" Йориша. Справді так і надруковано „В. Йориш". „Наталка Полтавка". Коли ж розгорнути ноти, то всякий переконається, що це-ж по суті Лисенкова, всім відома музика, яку чомусь то привласнив собі В. Йориш. Дотепний композитор, нічого й казати. **Л.**

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

нові та вживан купите

найдешевше

у Книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка

ЛЬВІВ, РИНОК 10.

Біжучі рахунки,
безготівкові розплати (чеки и перелиси),
вклади (звичайні, віннульовані, в золоті),
дрібна ощадність,
скупсвування цінних паперів

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзіцьких 1. 1. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

Інкасо, доміціль, експонт векслів,
Інкасо рат післяплат,
Обсрстовий кредит,
Організування промисл підприємств

Malum necessarium.

РЕФЛЄКСІЇ З НАГОДИ ШКІЛЬНОГО РОКУ.

Громадянство вимагає від школи, щоб вона даючи молоді знання, що відповідає її особливому призначенню, розвиваючи в молодечих душах почуття необхідности свідомої слухняности і гармонійний світогляд, та насталюючи характер, тобто волю, жити й діяти згідно з тим світоглядом, підготовила цю молодь до життя взагалі і до збірного громадянського життя зокрема.

Очевидно, що погляди на завдання школи з уваги на інтереси держави і з уваги на інтереси батьків та їх дітей, ніколи не були тотожні. Держава завжди оцінює людський матеріял тими самими критеріями, що кожний інший, так само як напр. коні або машини. Натомість батьки беруть під увагу у своїх дітей їх особовість, право до власного індивідуального життя і щастя. Всеж перед війною у шкільній ділянці (як зрештою ще й сьогодні в демократичних державах) існувала доволі виразна гармонія між напрямом та організацією навчання в державних школах і бажаннями та аспіраціями громадянства. Доказом цього були ось хочби заповіти, що їх батьки невгавно повторали дітям: „Учися, дитино, будеш колись потім з цього хліб їсти!" Це було самозрозуміле, що школа постачає своїм вихованцям мінімальну кількість знання та забезпечує їм змогу здобути в житті прожиток. Ті дві реальні користи зі школи батьки та їх діти і цілі громадянства завжди ставили і ставлять сьогодні на першому пляні. Школа, що тієї вимоги не виконує, тратить в очах громадянства всяку вартість.

Та в післявоєнних часах у верхівці став перемагати погляд, що завдання школи — не навчати, але передовсім чи навіть виключно виховувати, при чому суть та зміст цього виховання важко ясно і точно означити. Цей погляд, реалізований у практиці, довів у звязку з т. зв. селекцією до зовсім несподіваних, а то й, мабуть, нікому небажаних висліднв. Щодо інтелектуального та наукового рівня, який у нас дає школа, найкраще висловився свого часу зїзд ректорів вищих шкіл та свідчить про нього практика щоденного життя, на підставі якої вводять вступні іспити при переході до всіх шкіл вищого типу, чим обезцінюють до деякої міри вартість покінченої школи. І справді, поза нечисленними зразковими школами, що їх утримуютть на показ по великих містах, де до речі вступ мають тільки найздібніші і знаменито підготовані учні (селекція!) загально науковий рівень жахливо низький. Не диво, що покінчення такої школи не дає абсольвентам ніякого практичного пожитку. Покінчивши таку школу, вони щойно мусять збирати і доповняти потрібні відомости, тобто вчитися наново. Єдину позитивну користь мають хіба хлопці, абсольвенти середніх шкіл. Це право до однорічної військової служби, до речі без виглядів на військову карієру.

Щодо тієї другої і з практичного погляду найважнішої цілн школи: дати хочби при допомозі т. зв. „езельспатенту" його власникам змогу здобути посаду, працю, прожиток, взагалі змогу жити, то це-ж відомо, що сьогодні в Польщі школи ніякого типу і ніякої категорії, навіть найвищі фахові, цього завдання не виконують і то не тільки супроти абсольвентів меншинного походження, але навіть також супроти абсольвентів, що зачисляються до державної нації. Це забезпечує сьогодні щось зовсім інше, ніж знання, а світло на цю проблему кидає колишній вислів полковника Славека, що слухняний сержант у нього більше варт, ніж неслухняна людина з університетськими студіями. Та коли кандидати польської національности бодай за таку ціну, тобто за ціну повного знехтування своєї духової особовости можуть забезпечити собі життєву позицію і карієру, то для кандидатів непольського походження і те неможливе, від коли для них замкнений на сто замків вступ до державних урядів та до приватних польських підприємств і установ. Нечисленні винятки тільки підтверджують засаду. В таких умовинах риск коштів і часу, втрачених на те, щоб схопити майже вселовний міраж посади в урядах чи польських

Студентські однострої і плащі

у великім виборі на складі

у ШАПІРИ ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

установах, такий великий, що просто рівняється грі в льотерію. Найпримітивніша калькуляція відстрашує від нього.

Та зайва річ сьогодні міркувати, чи або в яких межах польські державні школи відповідають своєму призначенню взагалі та наскільки вони беруть під увагу інтерес української нації Це стає для нас, українців, щораз більш байдуже в міру того, як щораз інші, вже останні, що досі ще цього не зробили, типи державних польських шкіл замикають вступ дітям усіх громадян польської держави, що є не тільки інородцями чи іновірцями, але які не можуть виказатися, що вони чистокровні поляки. Таким чином українцям залишалися б тільки ті абстрактні, проблематичної вартости духовні користи школи, які важко оцінити та які зрештою можна здобути і без школи, у відповідному домашньому середовищі.

Перше — це булоб виховання слухняности. Але хіба можна виробити слухняність у молодої чесної людини там, де нехтують її ідеалами, де зневажають дорогих їй людей? Вишкіл характеру? Щодо цього пануе велика різниця поглядів; коли одні кажуть, що тільки школа має повну змогу вишколити характер молоді, то інші взагалі заперечують, що школа може де завдання виконати і думають, що до цього покликаний дім. Правда посередині: для цього необхідна співпраця школи з домом і громадянським середовищем. Під цим оглядом справа влекшена в тих краях, в яких є школи з різними духовими напрямами, і батьки мають змогу посилати своїх дітей до шкіл, в яких пануе „дух", згідний з їх світоглядом. Та це неможливе в державах, де школи змонополізовані, де не допускають ніяких, навіть найменших „ухилів" від наказної лінії політичної, суспільної, національної, ба навіть релігійно-етичної програми. Такий стан може бути іноді суперечний з поглядами і бажаннями не тільки громадян, що причисляють себе до національних меншин, але і тих, що належать до національної більшости.

Оконечний висновок такий: в такій ситуації вишколювати характер молоді мусить дім і середовище, хоч як воно булоб побажане, щоб це відбувалося при співпраці зі школою. Є іноді умовини в житті народів, в яких як „малюм нецессаріюм" виринає необхідність, пристосовуючися до фактичного стану річей, підшукувати спеціяльні способи для виховання та вишколу молоді. В таких умовинах знайшовся український нарід.

Ясна річ, що в такому положенні розглядаємося довкола себе та шукаємо зразків в минулому, що в анальогічних умовинах робили й роблять інші нації, яким доля дозволила в гірких злиднях здобути цінний досвід.

Перший зразок находимо у поляків з тих часів, коли вони жили під займанщинами. Маючи всякі політичні вольности і привілеї в Австрії, австрійські поляки могли легко переціновати вартість державних шкіл, що давали їм патенти, які відкривали вступ до державних посад. Але тут прийшло те, що можна би назвати „Флюх дер безен Тат". Австрійські поляки стали швидко сибаритами-бюрократами, для яких найкраща і єдина мрія — це була державна посада. А тимчасом ті области народнього життя, що єдино можуть дати добробут і самостійність, торговлю і промисл, в країні, де вони були майже необмеженими панами, захопили чужинці, німці, англійці, французи та здебільша жиди. Не даром висміювали їх потім „крулевяки", згідно називаючи їх „центусями", при чому натякали на їх незавидне матеріяльне положення. І „крулевяки" мали до цього право. Бо вилімінувані від всяких державних посад, вони навчилися тверезо оцінювати дійсність, розуміти практичне життя, розвивати підприємчивість і меткість та гартувати волю, щоби стати життєздатними у важких умовинах боротьби за буття. І у висліді могли справді похвалитися успіхами. Здобули добробут і такі культурні осяги (в ділянці мистецтва, науки і передовсім літератури), що з ними не могли рівнятися не тільки галицькі, але навіть познанські поляки. Але до таких успіхів вони не дійшли зайвою витратою гроша на „езельспатенти" та переціновання вартости прилюдної школи. До речі ця школа не була така недоступно дорога і можна було з неї вміру потреби користати. Але для поляків це не була єдина і виключна форма здобувати знання і фаховість. Завдяки цьому багато польських педагогічних сил находило заняття і прожиток як приватні вчителі, що зі становища польської національної економії було дуже корисне. Крім цього ті люди, маючи матеріяльну забезпеку у своїх і як справді незалежні, виконували дуже важну громадську, політичну і національну працю. Перепони, очевидно, були великі. Та всеж можна було дуже багато зробити.

Другий приклад дають по всі часи жиди, особливо в тих часах та країнах, де їм важко приходилося жити. Користаючи з публичних шкіл, де це можливе чи необхідне (напр. високі школи, медицина, інжинірія тощо) велику сіру масу знаменитих фахівців вишколюють у власних підприемствах. А етично і світолядово не тільки молодь, але і старших виховує „школьнік" (приватний учитель), і божниця, в якій відбуваються не тільки молебні, але і щоденні лекції, на яких обовязкова приявність старших членів громадянства.

Ось зразки, яким слід булоб уважно і нам приглянутися

ел—ап.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Четвер, 6 вересня (25 серпня) 1888.

„ГОЛОВНИЙ ОРГАН УКРАЇНОФІЛЬСЬКОЇ АГІТАЦІЇ"

„Діло" подає цитати з кореспонденцій про галицьке українське життя в російській пресі. Між ін. одна така кореспонденція, яку недрукував „Гражданинъ" і яку передрукувало „Кіевское Слово", на думку цього „Кіевского Слова" — „изобличает" діяльність „Діла" і його прихильників".

Отже галицький кореспондент пише в „Гражданинѣ" про „Діло": „Ця газета є головним органом українофільської агітації і вміщає безперестанно не тільки свої власні статті, але і статті мадярських та англійських газет. Очевидно, що тут в Галичині й у нас в Росії існує кружок людей, які фантазують про заснування „Великої України" з 25-міліонови населенням. Певна річ також, що українофіли находяться зв'язках з англійськими агітаторами тайними і явними".

КРАЄВИЙ ВИДІЛ ПРО УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР.

„Про наш руськонародній театр Краєвий Видїл висказався у цьогорічному звіті дуже похвально. Між іншим там сказано: „Руська народня сцена зможе виконати свое завдання: вплинути на люд під моральним та інтелєктуальним оглядом, плекати його мову, берегти її чистоти і подавати безпосередньо твори народньої драматичної літератури тим верствам, що найбільш потребують тієї народньої освіти".

Студентські справи.

В СПРАВІ ПРИЙНЯТТЯ ДО АКАДЕМІЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ У ЛЬВОВІ.

Виділ Т-ва українських мед. вет. „Ватра" у Львові подає до відома остаточні умовини й річниці для кандидатів, що задумують вносити подання в справі приняття до Академії ветеринарної медицини.

Кожний кандидат мусить внести до Ректорату Академії у Львові в часі від **1. найдалі до 10. вересня подання,** долучуючи такі документи (в оригіналі!): 1) життєпис з поданням заняття батьків або опікуна; 2) метрику уродження; 3) свідоцтво зрілости; 4) військовий документ; 5) свідоцтво моральности, якщо була перерва в студіях більша як 1 рік; 6) чотири знимки формату 37×52 мм; 7) індивідуальну карту (видає канцелярія Ректорату).

Кандидати, що переносяться з інших вищих шкіл, мають долучити ще такі документи: 8) свідоцтво відходу; 9) індекс; 10) посвідку зложених іспитів.

Рівночасно з поданням треба заплатити: кандидати на 1 рік квоту 24 зол; кандидати на вищі роки 14 зол., як кошти вступного іспиту, лікарських оглядин і маніпуляційні. Можна присилати гроші почтовим переказом на адресу: Kwestura Akad. Med. Weterynaryjnej, Lwów, ul. Kochanowskiego 67.

Кандидати на 1 рік мусять зложити вступний іспит, всі кандидати мусять піддатися лікарським оглядинам.

Ті кандидати, що зложили подання і заплатили 24 зол. або 14 зол. дістають у Квестурі Академії поручуючі картки до лікарських оглядин. Лікарські оглядини відбудуться дня 19 вересня. Потвердження лікарських оглядин треба зараз долучити до подання.

Вступні іспити відбудуться в днях **20. і 21. вересня** (20. письменний, 21. устний). Секретаріят Акад. Мед. Вет. звертає увагу кандидатам, що не висилає ані карт індивідуальних ані поручуючих до лік. оглядин.

Виділ Т-ва „Ватра" подає до відома, що почавши від 15. вересня ц. р. до 19. від год. 18—19.30 в домівці Т-ва при ул. Чарнецького 24, партер праворуч, буде урядувати інформаційна комісія, яка інформуватиме товаришів і до неї повинен звернутися кожний кандидат-українець. До того часу за інформаціями звертатися на адресу: **Лев Назар, Львів, вул. Ходкевича 9. III. пов.** На відповідь долучити почтову марку.

Переможна національна офензива над Ебром.

Авас повідомляє: Національна офензива над Ебром робить поступи. Нац. війська здобули кілька висунених ворожих становищ, на деяких відтинках пішли на кілька кільометрів вперед та здобули місто Корберу. Червоні втратили чимало зброї та полонених.

ЗБОМБАРДУВАЛИ БАРСЕЛЬОНУ.

Як подає Авас, 5 національних гидроплянів перелетіло у висоті 3.500 метрів над Барсельоною, скидуючи кільканацять бомб в околицю пристані. Шкоди невелікі

НА ВАЛЄНСІЙСЬКОМУ ФРОНТІ.

Національне командування повідомляє, що на відтинку Салябас валєнсійського фронту національні війська вирівняли становища, займаючи 4 ворожі осередки опору.

На відтинку Ебро нац. війська пішли вперед і взяли 600 полонених.

—o—

Польське шкільництво в Чехословаччині.

Як подає „Прагер Прессе", 77.309 поляків, що живуть у Чехословаччині, мають 90 народніх шкіл з 243-ма клясами і 7.228-ма учнями та 11 горожанських шкіл з 66-ма клясами на 2,228-ма учнями. Виходить, що польська дітвора краще випосажена у школи, ніж чеська: у горожанських школах на одну клясу у чеських школах припадає 382 учнів, у німецьких 374, у польських 33.8. У чеських народніх школах одна кляса має пересічно 37 учнів, у німецьких 34.3, у польських — 9.7

Поляки мають школи навіть у громадах, де вони становлять меншину. Де вони в більшости, там польські школи публичні — їхні річеві видатки покриває громада, особові держава — подібно, як і в чеських школах. Крім того Чехословаччина постепенно удержавлює польські приватні горожанські школи; з 18-ох польських приватних шкіл, які були минулого року, небавом усі удержавлять.

„Мацерж Школьна", що утримує польські приватні школи, дістає річно 50.000 ч. корон державної субвенції.

Зі середніх шкіл мають поляки реальну гімназію в Орлові з 13-ма клясами і 590-ма учнями та паралельні кляси при чеській реальній гімназії у Тешині. Також у публичній торговельній школі в Орловій є польські паралельні відділи.

Всі учителі польських шкіл — це поляки. Контроля над польськими народніми школами належить до польських інспекторів у Фриштаді та в Тешині.

—o—

Гваткін у Генляйна.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє: Астон Гваткін відвідав у неділю Генляйна в Аш, щоби ще раз обговорити ситуацію та поінформувати про його візиту у Гітлера. Розмова тривала 2 години.

ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ УГОДИ ЗІ СУДЕТСЬКИМИ НІМЦЯМИ.

Чеські коаліційні партії та комуністи скликують на 9. ц. м. спільні збори, щоб запротестувати проти уступок у переговорах над розвязкою меншинного питання.

Сторінка без політики.

Лєгенда про морські скарби.

Нема на світі такої пристані, від Плімавту до Пенангу й від Ванкуверу до Владивостоку, в якій не можна було б зустрінути двох, або трьох таких старих моряків, наскрізь перепоєних румом, які не оповіліб захриплими голосами якунебудь фантастичну історію про скарби, закопані на такім, чи на іншім острові. З оповідань тих моряків виходить, що на всіх 1743 островах, які лежать на морському шляху, т. зв. „Великій еспанській дорозі", закопані скарби.

Якщо відкинути дві перші цифри, то справді коло 50 скарбів досі ще лежить по ріжних островах. Ці скарби ждуть на відважних підприємців та шукачів пригод.

Скарб Кокосового Острову.

Найдорожчим таким скарбом вважають скарб Кокосового Острову, що його скрив там капітан Томпсон у 1821 р. Він перевозив на бригу „Мері Дір" скарби багатих мешканців Ліми, коли на це місто наступав Болівар. Еспанські гранди покидали багаті міста й вивозили зі собою скарби. Серед тих скарбів були статуї Матері Божої відлиті з чистого золота. Їх оцінюють на 7 міліонів фунтів стерлінгів. Крім того було там золото у штабах і готівці на 15 міліонів та 273 мечі, шаблі, кинджали прикрашені дорогими каменями, безліч золотих хрестів і церковного приладдя.

Томпсон убив у дорозі грандів і скарб закопав у печері на Кокосовім Острові. Відтак 42 експедиції їздили на той острів шукати скарбів, одначе даремне. Скарбів ще й до цієї пори не знайшли.

Срібні долярн „Тетіса".

В інших випадках шукачам вдалося відшукати скарби. Нпр. 100 літ тому при берегах Бразилії загинув корабель „Тетіс" із 810.000 долярів. Залога іншого корабля знайшла місце катастрофи „Тетіса" та добула з води 749.000 долярів. Кожний моряк дістав у нагороду по 7 фунтів від уряду.

Скарби на Гаїті.

В 1898 р. якийсь бідолаха поселився в напів розваленім домі, на острові Гаїті й зовсім випадково знайшов під підлогою золото вартости 3.000 фунтів ст. Тамошній спекулянт відкупив від нього дім за гроші і віднайшов скарб на 40.000 фунтів ст. Ці гроші закопали французькі плянтатори, коли їм прийшлося втікати перед повстанням чорних невільників у 1790 р. Таких скарбів на Гаїті багато.

Недалеко цього острову столяр Джон Фіпс, який згодом став губернатором стейту Масачузетс, знайшов 32 тони срібла на затопленім еспанськім кораблі.

На дні Тибру.

На території Европи теж є чимало скарбів. Підчас ріжних революцій, бунтів, воєн мешканці багатих міст залюбки закопували свої скарби, або ховали їх по ріжних скритках. Проф. Ніспі Лянді, дослідник старовини в Італії доказує, що на дні Тибру лежить безліч дорогоцінностей, що їх кидали туди, як жертви, або підчас несподіваних наступів ворога.

Професор Ніспі запевняє, буцімто цісар Тит привіз до Риму семираменний свічник, що його поставили на приказ Мойсея на горі Синай і відтак перевезли до Єрусалиму. Жиди відобрали свічник і вкинули його з човна у води Тибру. Та в якім місці воно трапилося, тепер ніхто цього не знає.

Відома теж справа з мадярським скарбом, що його після битви під Могачем вивезли Дунаєм до Відня. Корабель затонув разом із скарбами мадярської корони в Дунаю й тепер намагаються скарб добути з дна ріки

Тайна затроєних стріл.

Хеміки вже від давна намагалися прослідити склад отрути, якою дикі маляйські племена насичують вістря стріл. Ранка навіть незамітна від цієї стріли спричинює негайну смерть.

Недавно вдалося одному англійському хемікові прослідити тайну тієї жахливої отрути.

Він твердить, що цю отруту ладять із живиці дерева іпо, що росте в недоступних джунглях й осягає іноді висоту поверх 30 м. Дикуни натинають дерево та збирають живицю, з якої при помочі доволі складних заходів добувають сконцентровану отруту. Навіть найменша пайка тієї отрути, що дістанеться до крови, параліжує діяльність серця і спричинює смерть.

Стріли, вістря, списи та ножі напущені тою отрутою, задержують свою смертоносність навіть по кільканацяти роках.

—o—

10 хвилин без повітря.

Двох англійських лікарів із Ліде перевело кілька експериментів, які для них самих могли стати небезпечні. Один із них накладав на голову гумовий мішок, який щільно прилягав і не дозволяв віддихати свіжим повітрям. Другий лікар із годинником у руках слідкував за всіма обявами та провірював видержливість товариша аж до тієї хвилини, коли всі познаки близького вдушення не наказували закінчення експерименту.

Підчас тих дослідів англійські лікарі стверділи, що коли вони виповнили гумовий мішок мішанкою гелю й кисня то могли довше віддихати, ніж самим повітрям. Найкращий вислід мав на 10 спроб д-р Льоренс, який видержав голову в мішку 10 хв. і 21 секунд

Рейки для авт.

Америка все шукає ріжних удогіднень у сухопутній комунікації. Ось тепер повідомляють, що в Північній Кароліні (Злучені Держави) побудували в піщастих та пустинних околицях спеціяльні деревляні рейки, пристосовані до автомобільної комунікації.

Подружня авантура серед слонів.

У бруклінськім зоольогічнім городі розігралася перед кількома днями небуденна сцена. Слон Біль, який важить 2250 кг. кинувся з неймовірною лютістю на слониху Гільду, яка важить 1500 кг. і звалив її на долівку з такою силою, що вона не могла піднятися. На стони й вереск жертви, до чого долучився ще й жалібний вереск самого Біля, збігся майже ввесь персонал зоольогічного городу. Мусіли покликати вантажне авто із підоймою та мотузами. Нещасну слониху звязали й доставили до ветеринаря, який мусів лікувати [illegible] ребра.

—o—

Кохання маляйського князя.

Князь Магмуд, 20-літній брат маляйського султана Тренґану, який виїхав був до батьківщини, вернувся в половині дороги знову до Англії. Справа в тому, що підчас свого побуту в Оксфорді князь залюбився в молоденьку крамарку й рішив із нею оженитися.

В міністерстві кольоній йому заявили, що брат загнівався на нього й повідомив міністерство, що якщо Магмуд оженився з англійкою, то він залишить його без ніякої матеріяльної підтримки.

Після повороту до Льондону романтичний маляйський князь мав усього 4 фунтів стерлінгів при душі, одначе він вірний своїй коханій та ладиться при першій нагоді виїхати з нею на Далекий Схід

Вічна ондуляція.

Із Каліфорнії приїхав до Льондону американський жіночий фризієр Кен Крайсті, який відкрив новий спосіб, як робити волосся кучерявим без ужиття заліза.

На думку Крайстія, першій своїй пацієнтці зробив він ондуляцію десять літ тому й волосся залишилося ще й досі хвилясте. Свій спосіб винайшов він зовсім випадково. Один із футболістів поранив собі голову й Крайсті обстриг йому голову по свому. Якийсь час пізніше футболістові відросло волосся, але вже кучеряве. Крайсті спробував свій спосіб ще раз та переконався, що він справді робить волосся кучерявим.

Крайсті став за короткий час найпопулярнішим фризієром в Америці. Тепер він приїхав до Англії та переконаний, що й волоссю европейських жінок йому теж удасться надати кучерявий вигляд і то при допомозі тільки ножиць, гребеня й води.

Свій спосіб рішив він зрадити кільком фризієрам, які дістануть від нього дипльом та матимуть відтак змогу робити вічну ондуляцію методою Крайстія. Така ондуляція не коштує „дорого", бо лиш 5 фунтів штерлінгів, к. 1000 франків.

—o—

Міліон пропащих мужів.

На підставі статистики, що її веде англійська поліція, ствердили, що від початку цього століття загинуло у Великій Британії без вістки приблизно міліон жонатих мужчин. Тільки в небагатьох випадках удалося вияснити причини загублення. В таких вияснених випадках причиною загублення були здебільша самогубства, убиства, або нещасні випадки. Що до всіх інших невияснених причин запропащення жонатих мужчин, то просто догадуються, що ті загублені мужчини таки втекли від своїх жінок та родин та якимсь дотепним способом успіли скритися. Причиною того, що вони скриваються — це мабуть те, що не хочуть платити аліментів покиненим жінкам та дітям.

Спеціялістка в хворобах жіночих і поліжництві

Д-р Софія Парфанович

вернулася і ординує

ЛЬВІВ, ПЛ. БОЛЄСЛАВА ПРУСА Ч. 2

1842 (Зибликевича 51). 2—2

ГРОЗИЛА ЧЕРЕЗ ТЕЛЄФОН ТА ВИЙМАЛА ЩЕ Й ГРОШІ.

Перед одним з англійських судів станула 20-літня Гледіс Джонсон, яку обвинувачували в тому, що вона неправильно користувалася телефонічними автоматами. А саме вона уміла так маніпулювати автоматом, що коли вона дістала получення, автомат викидав їй знову монету. В суді оправдувала вона себе в той спосіб, що мусіла мститися на своїм начальнику за ці всі прикрощі, що вона їх від нього зазнавала у бюрі. А що Джонсон заробляла дуже мало, то не могла вона позволити собі на це, щоби платити за вжиття телефону підчас телєфонічних погроз, якими вона час до часу „частувала" свого начальника.

Таким чином вона могла кілько лиш разів захотіла сказати свому начальникові пайку „теплих і приємних" слів.

—o—

ПАМЯТНИК ДЛЯ ЛЮДИНИ, ЩО ВДУШИЛА ЛЬВА.

Управа полуднево-африканського Народнього Парку, який є природним заповідником, призначила 250 фунтів стерлінгів для вшанування памяти бурського мисливого Волютера, якого вважають єдиною людиною у світі, яка зуміла перемогти лева голими руками.

В 1903 р. на Волютера, який працював біля свого дому, напав лев. Тому що Волютер не сподівався нападу, не мав при собі ніякої зброї, не лиш пальної, але навіть ножа.

Між мисливим та львом почалася жахлива боротьба. Волютер, мужчина зі силою велитня, задушив лева, при чому сам зазнав лиш менші рани. Коли лев ляг у смертних судорогах, надбігла львиця. Волютер не мав уже сил до другої боротьби й тому вилїз на дерево. Це дерево росте й до нині і саме біля нього поставлять залізну огорожу і прикрасять мармуровою таблицею з плоскорізьбою, на якій змальована буде боротьба Волютера зі львом.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Напад України громить.

ЛЬВІВ. **УКРАЇНА—ПОГОНЬ (Стрий) 6:1 (1:1).**

Ніхто не сподівався такої високої перемоги України по її недавніх слабих виступах у товариських та чемпіонських стрічах. Тимбільше, ніхто не сподівався цієї високої перемоги над завжди небезпечною та грізною дружиною стрийської Погоні. Та деякі зміни, переведені у дружині чорно-червоних вийшли їй до тієї міри на користь, що взагалі було вчора пізнати, чи це ця сама дружина вперед тижня. Всі лінії працювали так складно й амбітно, що не було нам разом сперти між помочею та нападом, ні між помочею та заслоном. На цю, здавалося неімовірну зміну на крайні вилинули двох грачів: Каратницький на середині помочі та Петрів у нападі. Перший заграв несподівано добре й навіть дуже добре то думів не лиш спементувати цілу лінію помочі, але й налагодити постійний контакт із нападом. Петрів грав у цілості доволі слабо, в деяких моментах навіть д. слабо, одначе його присутність у нападі, приверпула цій лінії нашої дружини її давній сталь, плинність та багатство комбінаційних акцій при одночасній блискучій імпровізації, яка заскакувала противника цілком іншими несподіваними ходами. Отже Петрів, хоч індивідуально слабший від своїх лучників, став відразу мочним цементом.

Оці дві зміни у дружині причинилися в першу чергу до тієї високої перемоги наших копунів, що нагадувала давні часи традиційних „півтузинових" висліджів.

Ясно, що на такий гарний успіх здожилися теж добра співпраця та гра інших змагунів. Отже коли переглядатимемо поодинокі лінії, то в нападі виконав своє завдання і Скоцень (найліпший у пятці) і Магоцький І і Богурат. Лиш один Магоцький ІІ на позиції лівого крайнього не достроївся до цілого квінтету.

Коли мова про помічників, до поданої у вступі характеристики Каратницького, можемо додати ще й те, що бічні помічники виконали вислід свого завдання, при чому Романець доказав, що він хоче, то може грати дуже корисно для дружини, не лиш для ефекту. Підлісецький може неефектовний, зате дуже працьовитий.

Оба заложники лінії й себе взаємно доповнювали. Босий лиш у першій хвилині „прів", у другій, спокійно відпочивав.

Дружини грали в таких складах:

Україна: Босий, Воробець, Міхальов; Романець, Каратницький, Підлісецький; Магоцький ІІ, Богурат, Петрів. Скоцень ІІ, Магоцький І.

Погонь: Огоновський, Зебачинський, Габара; Стефанишин, Клімек, Садлович; Паньків, Гофман, Валіцький, Магер, Лисчук.

Хід гри: Погонь відразу сильно наступає і вже в 4 хв. здобуває в гострого стрілу Гофмана перші ворота. Згодом гра вирівнюється й Україна кидає всі сили у наступ. Та на вирівнання треба було ждати аж до 36 хв., коли Скоцень здобув ворота з пробою. Такий стан держиться до перерви. Після перерви Погонь спадає зі сил, не видержує сильних наступів України й дає собі стрілити пять воріт у такій черзі: у 0 хв. Скоцень — 2:1, у 28 хв. Петрів підвищив на 3:1, у 29 хв. той сам грач — 4:1, у 30 хв. Магоцький ІІ — 5:1 і в 42 хв. Скоцень — 6:1. Семих воріт, що їх здобула Україна, судив не признав із причини офсайду, між іншим дуже сумнівного.

Після змагань публика удзнала переможцям бурхливі овації, зокрема Скоценові й Каратницькому. Сподіємося, що в чергову неділю підчас змагань України вона виявить знову стільки амбіції й покаже гарну гру у стрічі з перемиською Польонією.

Суддював добрано п. Гавсмна, одначе кілька разів помилився при офсайдах. Видів к. 3000.

Четверта невдача Сяну.

ЛЬВІВ. **ЧОРНІ — СЯН 2:0 (1:0).**

Четверті з черги, перші у Львові змагання за мистецтво Окружної Ліги закінчилися знову програною перемиської української дружини. Не зважаючи на програну, Сян заграв дуже добре й має у деяких ментах доволі сильну перевагу, зокрема в першій половині та в перших хвилинах другої половини. Чорні переводили в тому часі лиш дорпочні акції. В цілі Сян мав більше з гри й повинен був у них змагання видерти бодай один пункт. Якщо воно Сянові не вдалося, то це виключно вина незвичайного нападу чорно-синіх, які в поті прегарно і швидко здобували терен, одначе під воротами вивалили дишу, просто неімовірну незвичайність На підворітті ніхто не вмів виробити собі позиції до стрілу і лиш рідко хто рішився на анемічний стріл. Найкраще в нападі грав Турко на центрі й Медицький на лівім крилі. Найбільший Рашівський на правім крилі.

В помочі д. слабо грав Мазар, який не то, що не думів заступити здискваліфікованого Федоровича, але й зовсім непотрібно фавлював, наражуючи свою дружину на вільні. З бічних помічників кращий був Ходань, одначе після страти других воріт небезпечною грою пашкодив і собі і дружині. Найкращою частиною дружини була цим разом оборона, хоч її шанда й рішуча інтервенція могла врятувати Сян перед стратою других воріт. Лозинський боронив багато та не конче помно. Після несподіваної контузії, заступив Лозинського Ниші, що воно насувае чимало застережень. Сподіємося, що Сян зробить відклик і якнайшвидше зуміє розяснити цю темну справу.

Найбільшою прикметою сяновців — це їх незвичайна амбіція та подивугідний запал до гри. Другим сильним атутом чорно-синіх — це знаменитий старт до змча та гостре темпо, що його майже всі грачі здержували ввесь час.

Сян грав у такому окладі: Лозинський (Нижанківський ІІ), Медвідь, Побідинський; Неофіта, Мазар, Ходань; Рашівський, Нижанківський І, Турко, Партика, Медицький.

Чорні: Лукасевич, Корин, Кулічковський; Ольберт, Мацогов, Данеш; Немец, Шайнер, Терес, Журковський і Дронг.

Гра в першій половині велася в дуже гострому темпі, при замітній перевазі Сяну. Перевага не дає пішого успіху, зате Чорні здобувають у 35 хв. перші ворота з некольного вільного Журковського. У другій половині Сян знову довший час переважає, одначе знову без успіху. Чорні мають більше щастя і в 20 хв. після вільного, Журковський стрілне вбивалка другі ворота. Гра загострюється, Сян дав себе спровокувати до гострої гри, що кінчиться сумно для Ходаня, який мусить покинути грище.

Суддював „дипльоватичний" п. Тіпне. Видів к. 2.000.

—o—

Спортові новини.

Гострі кари на Сян. У звязку зі змаганнями ТШЛ—Сян у Перемишлі, що відбулися в Перемишлі АГ і Д покарав провід Сяну грошевою карою в сумі 100 зол. за те, що „не було ладу на грищі" й за те, що не доставив „відповідних впоридників". Цей останній мотив дуже дивний ,бо виходило би, що кожний клюб мусить хіба вимагати від кандидатів на впоридників якогось свідоцтва моральности та запоруки „доброї поведінки". Ясно, що це дуже важко, чи просто неможливо перевести. Але тому, що Сян треба було для заспокоєння шовіністичної вулиці покарати, то й такі саме мотиви знайшлися. Друга, незвичайно дошкульна кара впала на Сян через цілорічну дискваліфікацію одного з найкращих грачів чорно-синіх, середущого помічника Федоровича, за буцімто „чинну зневагу глядача". Ця кара без сумніву драконська, бо в інших випадках ВГ і Д обмежувався за такі провини найбільше до 4 місяців дискваліфікації. Автім сильно сумніваємося, чи ВГ і Д взагалі мав право карати Федоровича за провину, яка ледви чи була. Видно, що у ВГ і Д є дві мірки. Ціле слідство у справі Сяну було переведене так прихапцем і потайки делегатом ВГ і Д п. Павловським, який став одночасно комісарем футболістів Чорних. саме напередодні стрічі Сян—Чорні.

Зміна речників Ц-кляси. На останньому засіданні ВГ і Д змінили речниці мистецьких змагань Ц-кляси в такий спосіб: І. група: 11. 9. 1938: Гутнічанка—Луг, Ютшин—Святогор, Яновинка—Самсон. 18. 9.: Святогор—Яновинка, Самсон—Гутнічанка, Орлента (Бібрка)—Ютшин. 25. 9. Яновинка—Луг, Ютшин—Самсон, Гутнічанка — Орлента. 2. 10.: Святогор—Луг, Ютшин—Яновинка, Орлента—Самсон. 9. 10.: Луг—Орлента, Самсон—Святогор, Яновинка—Гутнічанка. 16. 10.: Луг—Самсон, Орлента—Святогор, Гутнічанка—Ютшин. 23. 10.: Ютшин—Луг, Святогор—Гутнічанка, Яновинка—Орлента. Група ІІ.: 11. 9.: Лявда—Степ, Гвязда—СКР, Стшелец—Польонія, Праца Польска—Чувай (Львів). 18. 9.: Степ—Гвязда, Лявда—Праця Польска, Польонія—СКР, Чувай—Стшелец (Перемишляни). 25. 9.: Праца Польска—Степ, Стшелец—Гвязда, СКР—Чувай, Лявда—Польонія. 2. 10.: СКР—Степ, Лявда—Стшелец, Чувай—Польонія, Гвязда—Праца. 9. 10.: Степ—Польонія, Гвязда—Чувай, Праца—Стшелец, СКР—Лявда. 16. 10.: Чувай—Степ, Стшелец—СКР, Польонія—Праца, Лявда—Гвязда. 23. 10.: Лявда—Чувай

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

1) Лехія	4	7:1	8: 2
2) Корона	4	6:2	12:10
3) Юнак	3	5:1	7: 2
4) В. К. С. Ярослав	3	4:2	11: 3
5) Україна	3	4:2	10: 5
6) Ресовія	4	4:4	9:12
7) Р. К. С.	4	3:5	2: 4
8) Польонія	4	3:5	5:10
9) Чорні	2	2:2	4: 3
10) Погонь Стрий	3	2:4	9: 8
11) Погонь І. Б.	3	2:4	9:11
12) Гасмонея	3	2:4	4: 7
13) Сян	4	0:8	3:16

ІНШІ ВИСЛІДИ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

Львів. ПОГОНЬ І. Б. — ГАСМОНЕЯ 4:2 (3:0). Гарна гра Погоні, яка головно в І. половині мала значну перевагу. Ворота для Погоні здобули: Янішовський (3) і Шмідт із карного. Для Гасмонеї обі Геніг із карного, другі з вільного. Суддював д. добре інж. Хомишинець зі Стрия.

Дрогобич. ЮНАК — РКС 1:0 (0:0). Ворота для Юнака добув Кручек.

Самбір. КОРОНА — ПОЛЬОНІЯ 6:0 (:0). Ворота добули: Мельнарович (3), Дутковський, Барбара й Мирон Глухий. Суддя п. Вебер.

Львів. ЛЕХІЯ — РЕСОВІЯ 3:0 (в. о). Ці змагання перервано при стані 1:0 для Лехії після удару змагуна Лехії Пережинського зі заложником Ресовії Хвалі кою, при чому Пережинський зломив Хвалі ногу. Коли суддя п. Кац почав знову змагання, Ресовія вже не стояласся на грищі. Суддя відмовився вповоді.

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

Позаань. Варта—Погонь 2:0 (0:0). Ввесь час сильна перевага Варти. Погонь урятував від вищої програної Альбанський.

Вильно. Рух—Варшавянка 4:1 (4:0).

Катовиці. Рух—Висла 4:2 (3:2).

Варшава. Польонія—ЛКС 2:1 (2:1).

В табелі веде Рух із 19 пунктами, перед Вислою, Краковією, Вартою, Варшавянкою та Погонею. На дальших місцях стоять: АКС, Польонія, Сьмігли й ЛКС.

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

ЛОДЗЬ. **УНІОН ТУРІНГ — ШЛЕСЬК 4:1 (2:0)** Лодзька дружина перемогла несподівано високо Шлеськ.

КРАКІВ. **ГАРБАРНЯ—ПКС (Луцьк) 5:1 (3:1).** Перша перемога краківської дружини.

*

Після цих метчів у табелі веде Гарбарня з 4 п. перед Уніон Турінгом і Шлеськом. ПКС займає останнє місце.

Б-КЛЯСА.

СТАНИСЛАВІВ. **ПРОЛОМ — АДМІРА 1:0 (0:0).** Перші цьогорічні змагання за мистецтво Б-кляси Станиславівської Округи перішли Пролом щасливо у свою користь після незвичайно нервової гри. Пролом мав велику перевагу і часто пересиджував під воротами Адміри, яка грала д. амбітно. В воротах мав феноменальне щастя. Єдині ворота здобув Багрянний у 84 хв. гри. Судив п. Даер, добрий.

ДРОГОБИЧ. **ВАТРА — СТШЕЛЕЦ Польонія 2:0 (0:0).**

Перші мистецькі змагання Б-кляси виграла Ватра у свою користь. В першій половині перевага Ватри, якої напад не використав підворітних ситуацій. У другій половині рівнорядна гра і тільки 5 хв. перед кінцем Флоянт, найкращий у нападі здобув двоє воріт. Крім цього добре ще заграв Кушнір у помочі та воротар Почтовович.

Судив п. Вонсровскі.

Ц-КЛЯСА.

ЛЬВІВ. **СТШЕЛЕЦ (Перемишлян) — СТЕП 4:2 (2:2).**

Степ програв свій перший метч, хоч він уже 2:1 і 3:2. Степ виступив у сильно експериментаційнім складі. У Степі д. слабо грав воротар та Гришай у нападі.. При тому рішуче треба осудити поведінку найкращого грача Степу Тимця, який із неоправданих причин не грав, лиш приглядався з трибуни програній своєї дружини. Ворота для Степу здобув Отлів і Пазчинин.

СТАНИСЛАВІВ. **ПРОЛОМ II. — АДМІРА II. 3:2 (1:).**

Ворота здобули: Гриньків, Лесюк і Сметкович. Судив п. Кисівський потвердив свою добру марку.

ЮНІОРИ.

УКРАЇНА — РЕКОРД 3:0.

Дуже гарна гра „відгодованої" дружини молодинів України, які грали в повному складі, без вільних добрих старших грачів, які вже не мають праву грати у дружині юніорів. Дружина юніорів запозичається, найкраще й можемо сподіватися, що вони здобудуть ще неодин успіх.

СТАНИСЛАВІВ. **ПРОЛОМ (юніори) — АДМІРА (юніори) 3:1 (2:0).** Ворота добули: Приймак, Пилипів і Сальський. Судив п. Кліпчак, добрий.

НАЙДЕШЕВШЕ закупиш найновіші ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ на плащі, костюми, сукні і шкільні однострої як також ШОВКИ
у новім льокалі ф-ми
РОЖИ БОТВІН
Львів, ул. Боїмів ч. 9.

ІНШІ ВИСЛІДИ

СТРІЛ. **СКАЛА — ЗОРЯ (Львів) 2:1 (1:1).**

Відплатні товариські змагання закінчилися знову перемогою Скали, яка виступила без Гєрасимова. Зоря грала цілий матч у десятку, бо Данилевич спізнив поїзд. В обох дружинах грали найкраще запасні. В Зорі д добре грав Балдик у нападі та Крушельницький.

ФІНАЛ МІТРОПИ.

Прага. **Славія—Ференцварош 2:2 (2:1).** Цей виспід віддає вже майже певно чашу в руки Ференцварошу, бо важко подумати, щоб Славія могла виграти в Будапешті.

—o—

КРАЄВІ ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ.

Назву „краєвих плавацьких змагань", що відбулися в минулу суботу й неділю у Львові, виправдували два змагуни з краю: Бойко (К. Л. К.) з Бережан і Припхан II. (Сокіл) Станиславів. Крім них стануло ще 18 змаг. зі Львова; двох зі Сокаля, один з Орлів і 10 з філії К. Л. К. у Львові. Як в інших ділянках спорту, так і у плаванні оглядаємо вже від кількох літ на змаганнях ті самі лиця. Лиш одна є зміна, а саме: тих лиць на старті щораз менше, й нових не видно. Деж наші пливачки, невже ніхто з жінок не вміє плавати? Чиж плавання, цей найбільш здоровий спорт, потрібний лиш мужчинам. Деж ті сотні дівчат, що в кожний сонячний день залягають береги ставів і рік? Чи їм змагань не треба? Чи плавання для них це... гарний костюм, пляжа і веселе товариство таких як вони, вічно знеохочених? Дивно, замість виявити якнайбільше зрозуміння спорту й поступу, ми повволі, але постійно засипляємо.

Лиш одно нове лице на старті. Це Припхан II. зі Станиславова. Заповідається він на доброго змагуна. Його Старт у всіх майже конкуренціях не міг напевно вплинути додатно на висліди; старт на 800 м і його боротьба з Рибачком Ром. за друге місце, доказала, що Станиславів має також добрих пливаків.

Згадати треба ще й про Бойка з Бережан, члена К.Л.К., що у всіх конкуренціях, до яких станув, здобув перше місце і два нові українські рекорди. Минулого року він був революцією змагань, цього року пізнати було по ньому, що мало тренував і, що затратив свою м'якість стилю. Крім недостачі відповідної заправи на висліди змагань вплинула напевне й погода. Зимна вода і зимно на березі далися змагунам добре у знаки. В неділю було вже троха тепліше і це теж вплинуло на поправу виспідів.

Технічні висліди змагань:

200 м довіл. ст. 1) Бойко (КЛК) в часі 3:05.5', 2) Припхан (Сокіл Стан.) час: 3.51.8, 3) Козачок (С-Б).

100 м ст. кляс. 1) Сліпко (КЛК) час: 1:36.8, 2) Мельник (С.—IV) 1:53.7.

100 м горіл. 1) Рибачек Б. в часі: 1:36.4, що є новим українським рекордом, 2) Припхан 2:05.1.

400 м дов. ст. 1) Бойко — час 6:54.1' (новий український рек.), 2) Сліпко, 3) Рибачек Б. (всі три з К. Л. К.).

100 м дов. ст. 1) Бойко в часі 1:20.5, 2) Припхан, 3) Сліпко.

800 м дов. ст. 1) Бойко 14:46.4' (новий рек.), 2) Рибачек Ром.

200 м горілиць. В тій конкуренції ставав лиш Рибачек Б., без сумніву один з найкращих наших змагунів, намагаючись побити укр. рекорд, що йому вдалось в часі 3.35.2.

Гінці 5×50 м дов. ст. Стартує лиш дружина К. Л. К. намагаючися побити рекорд. Змералі і помучені змагуни перепливають цю віддаль в часі 3:24.4, значить, гіршим від рекорду.

Пощастило в неділю в **гінцях 3×100 м** змін. ст. Дружина КЛК, у складі: Рибачек Б., Сліпко, Бойко установила новий рекорд в часі 4:42.5. Друга була дружина комбінована у складі: Припхан, Міцик і Козачок.

КЛК І.—КЛК ІІ. 5:2 (3:0). На закінчення відбувся змагання у водному мячі. Змагуни плавацьких змагань поділилися в найліпшій згоді на дві дружини доповнені змагунами Сокола й зацікавили глядачів, тою у нас майже невідомою грою. По рівнорядній грі, часами може дещо за гострій, виграла дружина КЛК І. завдяки ліпшим стрільцям. Для першої дружини воротя здобули: Сліпко три і Бойко дві; для другої Рибачек і самовбивча.

Не можна забути і про організацію тих змагань. Організаторам належиться не одно слово... нагани. До змагань треба приготовитись і самим організаторам, щоб змагання не виглядали наче якісь зле зорганізовані внутрішньо-клюбові. Краєві змагання мусять мати теж і відповідні організаційні рямці, не лиш самі перерви й наради суддів зі змагунами.

—o—

УКРАЇНСЬКА ВОЛОСЯНА ВИРІБНА
ФАБРИКА „ЕКСГИЛЬ"
ІНЖ. І. ЛУЧИШИН І СКА В ПЕРЕМИШЛІ,
ВУЛ. ЛУКАСІНСЬКОГО 8.
виробляє і має на складі:
1) першорядні вовняні матеріяли-самотнани на убрання та 2) найріжнородніші панами і полотна до вишивання: канво, шовк, лен. — Ціни конкуренційні. — Український консумент купує вироби українського робітника! 1828 4-9

БОЛГАРСЬКА КОРОЛІВСЬКА ПАРА ВИЇЗДИТЬ ДО АНГЛІЇ.

У найближчих днях приїде до Англії болгарська королівська пара. Вона не спиниться в Лондоні, лише просто виїде до королівського замку у Шотляндії, де прийме їх англійський король з жінкою.

Король Борис буде говорити з прем. Чемберленом на тему дозброєння Болгарії, на що вже погодилися балканські уряди.

—o—

НАРАДИ МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ СХІДНИХ ДЕРЖАВ.

Як подає царгородська преса, турецький міністр закордонних справ Арас, що виїздить небавом до Женеви, переведе там наради з міністрами закордонних справ держав, обєднаних у Балканській Антанті та у т. зв. Савабадському пакті (Туреччина, Ірак, Іран, Афганістан).

—o—

10.000 КИТАЙЦІВ ЗГИНУЛО В БИТВІ ПІД ВАНУЕЙЛІН.

Як подає Домеї, у битві під Вануейлін на правому березі ріки Янтсе китайці втратили коло 10.000 вояків. Японці перервали важну залізницю Кіюкіян—Нанчан та заняли важний стратегічний осередок Юкіяочану провінції Гупей.

ЛІКАР-ДЕНТИСТ
Роман Войнаровський
ВЕРНУВСЯ
й ординує при вул. Трибунальській ч. 1 від год. 8-ої до 12-ої і від 3-ої до 6-ої. Власна технічна робітня.
1847 Ч. тел. 112-27 (віндз). 2-

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 25.

КЕЙЛЕНК ВІЛЛІ. 6

Швестка.

— Я власне думаю, що життя в Закаблуках аж тепер буде веселіше. Тут є дуже високі пани інтеліґенти, але нас є так мало: пан капітан, пан управитель, ну... і я та моя Матильда... Чи правда, яке інтеліґентне імя — Матильда? Пан управитель дуже добрий чоловік... Власне він і післав мені сказати, що ви потрібуєте помешкання. Ну, а деж вам може бути ліпше, як не в мене? Будете разом з Матильдою слухати ґрамофон — плити з Будапешту.

Мовчу.

— Пан управитель дуже добрий чоловік. Тц — тц... що то за чоловік! Він навіть казав, щоб я дорого з вас не взяв. Так ніби я не знаю, що кожна учителька зразу не може платити багато. Та й нащо мені дорого? Чому дорого? Чи то дорого 580 корон місячно за все?

Мовчу. Це вже очевидячки почало його нервувати. Він перебіг на праву сторону, бо я туди дивилася, й цокотів далі.

— Чому ви мовчите? Якщо це дорого, то я можу й за меншу ціну згодитися. Ну.. най буде 530 корон, пятдесятку вам зразу пускаю... ну?..

Я порушила устами.

— Чого ви від мене хочете?

Він видивився на мене, що говорю по-українському, тоб-то по-простому, але й далі говорив по-мадярському. Тоді я сказала, що його не розумію, бо по-мадярському взагалі не говорю. Це його так здивувало, що він перестав розмахувати руками й навіть постояв трошки на одному місці. Потім з підстрибом дігнав мене, перейшовши на українську мову:

— Як то можете бути? Пані учителька і не говорите по мадярському? Може ви землячка пана капітана з Чех?

— Ні, я не чешка.

Він крутив плечима, нічого не розуміючи.

— Я хочу, щоб ви йшли до мене на бит*); жити в мене. Я дорого не хочу. Як для пана управителя й для вас, то... місячно 600 корон. Ну... Це зовсім дешево.

— Може й дешево, але я у вас не хочу жити.

— Що значить не хочу? Чому не хочу? Як пан управитель хотять, то як ви можете не хотіти? Ну... най буде за 550 корон

— Я таки не хочу.

— Чому ні.

— Бо я в жидів не хочу мешкати.

Він став.

— Ага, ну-ну... Я вже розумію... Ви емігрантка... Ви петлюра... країнка... Ну-ну..: Пан капітан будуть знати про це...

За цією розмовою я й не помітила, що за нами йшов високий газда. Тепер він зрівнявся зі мною і промовив, як у дзвона вдарив, — такий його голос був гучний і приємний:

— Слава Йсу...

— Слава на віки.

Обличчя мідяне, спокійне, отверте, вуса сиві вниз. І ніби усмішка в них грає. На плечах граблі.

— Чи ви, вуйку, не знаєте, де тут хата Царя?

— Котрого?

— Василя.

— Є тут у Вижньому кінці три Василі Царі.

— Має красну хату, і є їх двоє: він та стара.

— Вже знаю. Покажу... А ви хтож будете?

— Учителька. Тепер ось приїхала.

— А Шльома чого на вас напосівся? — сміх із його очей так і бризнув.

— Ет, не хочу я в жидів мешкати... Нехай їм усячина! А зрештою ви може й чули нашу розмову?

— Та чув... Ну, а до Царя ви чогож? Перебачте, що так розпитую...

— Та чогож? Чула, що кімната в них гарна; можеб прийняли мене на помешкання..

— Ого! Ще й як би прийняли! Так оце й хата.

Я подякувала і у хвіртку. Бачу, — газда за мною; я до хати, і він слідом.

— Слава Йсусу Христу.

— На віки слава Богу, — відповіла досить старенька бабуся, що поралася саме коло скрині. „Вже закінчив?" — питається газди.

А той сміється й до мене: — А я й є Василь Цар. Бачиш, Ганно, які красні панночки до ме не залицяються, аж до хати самі йдуть, а ти все мені одно товчеш — старий та старий!...

Ганна посміхнулася до мене й до нього, витерла рукою стілець і посунула в напрямі до мене. Мовляв, сідайте.

— Іду я вулицею, а передімною наш Шльома, то з одного боку, то з другого боку заскакує до пані учительки. Зовсім, як ото писав Шевченко: „ходить жид ходором", памятаєш стара, читав нам Павло. Онук наш...

Так мені у них зробилося приємно, ніби дома коло Вас, Тіточко й Дядечку! Зразу-ж Цариха показала мені кімнату; вікна виходять на сад. А в саді жоржини жовті та червоні, і він так трохи вгору йде, а за ним зелена плахта, і на тій плахті струнки стіжки сухої команиці, кожний стоїть на одній нозі, як гусак, а ще далі вгору смереки наїжилися суворою щіткою, за ними вже голі груньки пнуться в синяву. Гарно, Дядечку!

Таки того самого дня я в них і розташувалася. Цар мені речі з Вербівки привіз. А до старої Царихи почали навідуватися сусідки старі й молоді; чую через двері — часом голосно як сороки, часом пришептом, розпитують: хто, звідки, яка, як говорить, чи наша? А Цариха не нахвалиться: така вже наша, що цілком наша, ще й зветься Параскою.

Цілую Вас, Тіточко й Дядечку! Не сумуйте, Тіточко!

Цілую міцно. Пишіть мені

Ваша Параска

P. S. Як буде далі, напишу згодом, але мушу сказати, що про того якогось капітана занадто всі згадують. Що воно за така „голова"?

Параска.

P. P. S. Дядечку! Будь ласка, зашліть мені ті книжки, що я собі відложила. Здається мені, що я ще забула 4-ий том Лесі Українки та Стефаника, то додайте.

Цілую Параска.

P. P. P. S. Тіточко! Як Дядечко буде слати книжки, то вложіть туди ще мою сіру суконку, що подібна до плахти; дуже мені тут придасться. Цілую Параска.

(Далі буде).

*) По-чеському: помешкання.

Великий вплив молоді до шкіл

З нагоди відкриття нового шкільного року міністр освіти Свентославський виголосив у суботу 3. ц. м. промову в радіо до батьків й учителів. Міністр підкреслив, що до шкіл усякого типу зголосилось дуже багато молоді. Тому треба поширити поміщення і збільшити число шкільних будинків. У фахових школах відчувається завелику недостачу спеціялістів. Словом, Польща переживає „гостру шкільну кризу" Коли на 100 мешканців у краях зах. Европи є від 30 до 35% молоді у віці нижче 20 років, то Польща має такої молоді понад 40%. Тому школи ріжного типу в Польщі мають понад 5 мілионів молоді, себто 18% населення. Слід додати, що завдяки наглому приростові в повоєнному часі число молоді у віці від 14 до 18 років зростає і буде далі зростати. Тому до загально-освітніх і фахових шкіл молодь далі буде масово напливати. Далі міністр стверднв, що число учителів у народніх школах зросло на 8.000 етатів і тепер має 78.400 осіб. Фахове шкільництво буде далі швидко розвиватися, тому, що молодь масово напливає до цих шкіл. Також розбудова нових шкільних будинків поступає наперед і в школах вже є місце на всі діти, що є обняті шкільним обовязком. Правда, такий стан є на землях західньої і центральної Польщі, крім східних і південно-східних воєвідств. Вкінці міністр побажав, щоб між батьками й учителями була якнайкраща згода у справі виховання молоді.

МАДЯРЩИНА ВВЕДЕ ЗАГАЛЬНУ ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ.

Мадярський премієр Імреді заповів у передвиборчій промові, що уряд підготовлює новий закон про оборону краю. Введуть загальну військову службу та утворять парамілітарні спортові організації.

Крім того уряд переведе велику рільничу реформу: він викупить третину великих маєтків та розділить їх між безземельних селян.

—o—

ІРАК В ОБОРОНІ ПАЛЕСТИНСЬКИХ АРАБІВ.

Міністр закордонних справ Іраку Тевфік Паша перед виїздом до Женеви зложив представникові щоденника „Джумсурієт" заяву, в якій підкреслив єдність усіх арабських країв, зокрема коли йде про Палестину. Як араб, поробить він у Льондоні всі можливі заходи у справі Палестини.

В арабських колах сподіються, що британський уряд закинув перший проєкт поділу Палестини.

У ПАЛЕСТИНІ.

В околиці Гайфи дійшло до битви між англійцями й арабами, з яких 14-ох згинуло, 16-ох попало в полон.

На вулицях Гайфи застрілено двох арабів та ранено одного — мабуть за те, що вони носили фези, яким арабські націоналісти виповіли тепер війну.

У Яффі застрілили поліційного підстаршину — араба.

На залізниці Лідда—Гайфа вискочив з рейок товаровий поїзд.

Коло Акка обстрілювали араби 2 жидівські самоходи.

—o—

МІЖНАРОДНЯ ПАРЛЯМЕНТАРНА ТОРГОВЕЛЬНА КОНФЕРЕНЦІЯ У ВАРШАВІ.

У понеділок в год. 9.30 почались у Варшаві 13. збори міжнародньої парляментарної торговельної конференції, в яких бере участь 194 представників 22-ох країв. 3 дні триватимуть наради, пленарні та в 4-ох комісіях: транспортовій, еміграційній, торговельній та рільничій. Рівночасно відбудеться низка принят.

—o—

По широкому світі.

СССР видасть Литві 30-ох арештованих литовців, м. ін. 5-ох священників.

Німеччина купить цього року на Литві збіжжя вартости 400.000 літів.

Фінляндський міністр комунікації Ріоме уступив; на його місце прийшов віцемін. Сальовар.

До Німеччини на конгрес націонал-соціялістичної партії виїде делеґація італійських фашистів, зложена з 19-ох осіб.

В Америці помер архиепископ Ню Йорку у 70. році життя.

Бразилійський нац. трибунал засудив 109 учасників травневої революції інтеґралістів на вязницю від 3-ох місяців до 10-ох років. 19-ох звільнив.

НОВИНКИ.

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 49—7

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорущини 5, поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81 1186 —100

— **Польські „кольонії і півкольонії" в калуському повіті.** Т. Ш. Л. з Калуша уладило підчас вакацій ц. р. 11 півкольоній в таких селах: Пнявках, Долготові, Березниці Шляхотській, Підмихайлю, Луці, Хотині, Сівці Войнилівській, Середнім, Цвітовій, Мислові і Земянці. В кожній з тих півкольоній брало пересічно участь від 25 до 50 дітей. З. П. О. К. зорганізував півкольонії в Калуші, Войнилові, Студінці, Ляндестрой, Копанках, Томашівцях, Бронівцях і Петранці при участи від 50 до 100 дітей. „Звйонзек Земянек" вів дві кольонії в Дубовиці і Павлківці з участю 110 дітей. „Коло Господинь Вейских" уладило кольонію в Підгірках для 20 дітей, а „Коло Родзіни Уженднічей" кольонію в Завою для 22-х дітей. Заходом „Кола пжияцюл гарцерства" в Калуші уладжено 4-ден. табор у Гринькові, в якому взяло участь 25 „гарцежи". (Всхуд).

— **Вибух киспя і пожежа поїзду.** В суботу 3. ц. м. дійшло до страшного вибуху 5 км. перед Галичем у вантажнім поїзді, що їхав зі Станиславова до Львова. З поїздом їхав один вагон з мотором до монтування залізничих шляхів. У цьому вагоні було сім бутлів з киснем і блящанки з бензиною. З невияснених причин вибухла одна бутля з киснем і потягнула за собою кілька дальших вибухів, що знищили мотор і спричинили пожежу вагону. Крізь розірваний дах вилетів сторож на залізничий насип. У важкому стані відвезли його до шпиталю у Станиславові. Шкода сягає 200.000 зол. Вантажний поїзд затримали майже на дві години і тому інші поїзди приїхали з двогодинним опізненням.

— **Протинімецькі заворушення у Бельську.** В пятницю 2. ц. м. дійшло у Бельську до протинімецьких заворушень, що їх припинила щойно поліція. Лад у місті втримує поліція, зміцнена поліцією з Катовиць. В суботу панував у Бельську спокій. В неділю 4. ц. м. рано вибухла з невідомих причин пожежа в німецькій книгарні братів Гон, перед якою в пятницю демонстранти палили націонал-соціялістичну літературу. Пожежу погашено щойно по двогодинній рятунковій акції.

— **Кількадесять ранених у Величці.** В суботу 3. ц. м. рано у Величці сполошилася пара коней при вул. Коперника на вид самоходу, що переїздив попри них. Сполошені коні побігли на поблизький ринок перевертаючи по дорозі приладки перекупнів і тратуючи людей. На щастя один кінь упав і спинив другого коня та віз і це зменшило розмір нещастя. Перестрашені люди втікали до поблизьких крамниць і брам домів. На ринку залишилося багато ранених жінок від кінських копит. Раненими заопікувалися лікарі

— **Грабіжницький напад на листаря.** З поштової агенції у Спасі пов. Долина їхав ровером до Струтина Вижного сільський листар Франц Стефанишин. По дорозі 3 км. за Спасом напало на нього двох грабіжників, застрілили його і забрали 2.000 зол. Тіло вбитого сховали в коноплях. Поліція шукає за вбивниками.

— **За ходження до церкви усувають з комуністичної партії.** Совітська преса пише, що в останньому часі усунули на 6 місяців з комуністичної партії 2.321 членів і 4.355 членок за „нарушення партійної дисципліни". Провиною, що потягнула за собою таку строгу кару було те, що члени комуністичної партії ходили на богослуження до церкви або дозволили хрестити свої діти.

— **Краєва хроніка.** Над калуським повітом пройшла велика буря зі зливою та громами, яка зробила великі шкоди у плодах, що ще залишилися в полі. — Над Городенкою обірвалася хмара і разом з цим розшаліла градова буря з громами. Шкоди, особливо в садах, дуже великі. — У громаді Нестерівці, зборівського повіту, злива знищила багато домів і розвалила стирти збіжжя, які вода частинно забрала. Вода знесла бараболю разом з землею. — Вода в потоці Цебрівка, у збаражському повіті наслідком зливи так прибула, що зірвала два мости на громадській дорозі в Цеброві і запід третього моста на повітовій дорозі вирвала 100 кубічних метрів землі.

— **Грім і дитина.** Підчас бурі з громами, що перейшла над містом Стівенс Поан у стейті Васконсін в Америці трапився дивний випадок у домі Требятовського. В одній хвилині грім уздрив у громовід сусідного дому і влетів по дротах до спальні дому Требятовського, де молилася чотиролітній хлопчина. Грім кинув ним до стіни, але не поразив його і не залишив найменшого навіть сліду. Цей випадок викликав велике вражіння в цілій околиці.

— **Розвязали читальні „Просвіти".** Тернопільське воєвідство розвязало читальні „Просвіти" в Гарбузові та Гукалівцях, яких діяльність було припинило зборівське староство.

— **Страшна катастрофа англійського літака.** В неділю 4. ц. м. пополудні упав на північнім передмістю Льондону літак на дах одного з домів. Від вибуху збірника з бензиною згоріло три домн. Підчас катастрофи згинув летун, одна жінка і двоє дітей, які бавилися на вулиці. Крім того 25 осіб було ранених, з того 13 важко.

— **Арештування у Ставчанах.** У ночі з 2. на 3. ц. м. мундурована і тайна поліція приїхала автом зі Львова до Ставчан, пов. Львів і арештувала **Кусніся Михайла**, якого судили у т. зв. городецькому процесі 1932 р. Поліція перевела основну ревізію підчас якої забрала ріжні записки, знимки та реферат. Арештованого відставила поліція автом до Львова.

— **Чи не вільно видавати книжок до історії українсько-польської війни?** Городське староство у Львові сконфіскувало в цілости книжку п. н.: „Чортківська Офензива", яка вийшла накладом в-ва „Промені".

— **Масово виселюють з Чортківщини.** Чортківське староство рішенням з дня 27. серпня ц. р. (Нр. Б. 48) виселило з чортківського повіту, що належить від липня цього року до граничного пояса, коло 30 осіб, караних ще перед кількома літами за приналежність до ОУН. і КПЗУ на протяг 3-ох літ. Між виселеними є 21 українців і 9 жидів.

— **Пропав безробітний українець.** В нашій Редакції явився п. Василь Турят з вісткою, що його сублюкатор Василь Кавацюк, кельнер з професії, вийшов перед 10 днями з хати і більше не вернувся. Його зовнішний вигляд: високий, стрункий, волосся чорне з зачіскою догори, попелятий одяг. Працював у Ценгута (Брістоль), але від 4 днів був без праці. Відходячи заявив дружині п. Турята, що йде до „Звйонзку кельнерів" довідатись, чи нема для нього праці. Спроби довідатись щось при помочі поліції — досі безуспішні.

— **Новий виділ т-ва „Воля".** В неділю, 4. ц. м. пополудні відбулися надзвичайні загальні збори т-ва українських сторожів „Воля" при вул. Осолінських ч. 10. Збори відкрив заступник голови Козіцький і поінформував присутніх, що надзвичайні загальні збори скликано тому, що уступило декількох членів виділу. По признанні абсолюторії до нового виділу ввійшли: п. Лісович — як голова, Партика, Гулящий, Ковалик, Магола, Ільчишин, Варницький, Вовк, Петришин, Ільків, Бутинець, Гордон і Верещинська як члени виділу. До провірної комісії: п. Козіцький, Півпанок і Чмир. До мирового суду: п. Фай, Габа, Кузьма, Андріець, Сечук, а на заступників Сюрко та Гаврилів. Збори скінчилися відспіванням національного гимну.

— **Гімназійні ученики вже нападають на жидів.** В неділю 4. ц. м. перед вечором напало кількаканацять гімназійних учеників на жидів у парку Кілінського. Напасники побили двох жидів: С. Райфа, торговельного помічника і Б. Тененбавма, приватного урядовця. Побиті повідомили поліцію.

— **Водна труба знищила два села.** Недалеко Скалистих Гір у Кольорадо водна труба навістила два села, де знищила більшість домів. В обох селах згинуло шість осіб, кількадесять є ранених.

— **Наглий вибух вулькану в Японії.** В неділю 4. ц. м. рано наступив сильний вибух вулькану Аеана недалеко місцевости Каруізава. З вулькану випливають потоки ляви, що пустошить найближчу околицю. Жертв у людях не було.

— **Весілля, що тягнулося 22 дні.** В Сегед на Мадярщині женився син богатого землевласника з неменше богатою дівчиною. Їхне весілля тягнулося 22 дні і ночі. На весіллю грало чотири циганські орхестри на переміну три тижні. Весільні гості зїли мясо з трьох великих волів, чотирьох телят, 14 баранів, безлічі курей і випили тисячі пляшок вина і горівки.

— **Безнадійна любов малярки.** Румунська преса пише, що на лавці в одному з парків у Бухаресті напилась отрути 28-літня малярка Поля Сіміон і померла. Талановита малярка залюбилася в гарнім хлопці, який був моделем до її картини і не хотів бути її коханцем. Доведена до розпуки байдужістю гарного хлопця — малярка отруїлась.

Правдива Карльсбадська сіль регулярно вживана є дійсним лікувальним засобом при багатьох скорінних недугах.

Комунікати.

В СПРАВІ СОЮЗУ УКРАЇНОК

Відкликуючись до оголошеного в часописах „Діло" (з 28. 7. ц. р. ч. 163) і „Новий Час" (з 29. 7. ч. 164) комунікату в справі курателярної управи майном припиненого в діяльности Т-ва „Союз Українок", пригадується всім п. т. членам Виділів Філій і Кружків „Союзу Українок", що їх громадянським обовязком є всю готівку і вкладкові книжечки, які залишилися поза приарештованим владою майном, зголосити до Курателярної Управи. Вкладкові книжечки треба переслати на руки підписаного куратора, готівку переслати теж до нього або просто до Центробанку, вул. 3. Мая ч. 15, на біжучий рахунок „Курателярної Управи" майном припиненого в діяльности Товариства „Союз Українок". Занедбання цього обовязку може потягнути за собою прикрі консеквенції. Також обовязком пп. Виділових тих припинених в діяльности Філій і Кружків „Союзу Українок", що є власниками нерухомостей, є дати відомости до курателярної управи про ті нерухомости, головно про те, що з ними діється і хто ними завідує.

Вкінці поновляється заява до вірителів Товариства, щоб, оскільки дотепер не зголосили своїх претенсій згідно з попереднім комунікатом, зробили це в додатковому річниці до 15. вересня 1938 р.

З особистими зголошеннями треба звертатися до бюра курателярної управи при вул. Сикстуській ч. 46 що вівторка, середи і четверга від год. 10—13, письменні зголошення спрямовувати на адресу бюра, або на особисту адресу підписаного куратора: Львів, вул. Генінга 30.

Володимир Михалевич.

ВПИСИ ДО ОДИНОКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКО - САДІВНИЧОЇ ШКОЛИ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА" В МИЛОВАНЮ.

Дня 20. січня 1939 р. починається новий 11-місячний, сільсько - господарський курс який триватиме до дня 20. грудня 1939 року. Наука в школі відбувається на основі програми навчання, затвердженої міністерством освіти, яка обовязує в державних сільсько-господарських школах.

Навчання в школі теоретичне і практичне, охоплює всі ділянки сільського господарства та підготовляє учнів не лише до праці на власному господарстві, але також до праці у хліборобських і кооперативних організаціях. При школі є зародова обора молочної худоби, зразкові курники, шкілки овочевих дерев, продукція насінь, пасіка, все це пристосоване до практичного навчання на курсах. У школі працюють 3 фахівці учителі-спеціялісти та інструктори для практичного навчання.

1. На курс приймають мужчин у віці 15 до 24 літ, що покінчили найменше народню школу.

НАЙКОРИСНІШЕ закупите шкільні підручники і ПРИЛАДДЯ ДО ПИСАННЯ в

Українській Книгарні і Антикварні

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУТОВСЬКОГО Ч. 22

2. Кожний принятий учень мусить мати два одяги (в тому один до праці при виконуванні практичних вправ у шкільному господарстві.) Крім одягу має мати кожний учень 4 пари білизни, 3 ручники 2 простирала, подушку, покровець, сінник та посуду до їди (тарілку, мисочку, пів-літрове поливане горня, ложку, вилки і ніж).

3. Учні платять одноразово при зголошенні на курс 10 зол. вписового, 3 зол. лікарська поміч і 2 зол. шкіл. інвентар.

Крім вписового платять учні місячно 7 зол. шкільних оплат. Учні харчуються в кооперативній харчівні, яку самі ведуть, а прохарчування одного учня в кооперативній харчівні коштує 20 зол. місячно. В часі курсу учні користають з 33 проц. знижки при переїзді залізницею.

4. До зголошення на курс треба долучити: а) шкільне свідоцтво, б) посвідку батьків, потверджену парохіяльним або громадським урядом, якою батьки зобовязуються правильно платити кожного місяця належну оплату за учня у школі. Коли учень має підмогу від установи, тоді слід долучити до зголошення заяву від установи, що буде правильно кожного місяця платити оплати за свого кандидата, в) долучити почтову марку за 55 сот. на відповідь, г) вислати почтовим переказом вписове 10 золотих.

5. Про приняття і день приїзду до школи повідомить Управа школи по 1. січні 1939 р. Непринятим до школи зверне документи і вписове.

6. Зголошення приймає управа школи до дня 31. грудня 1938 р.

Школа впродовж 30 літ свого істнування поклала великі заслуги в поширенні сільсько-господарської культури. Кожна Районова Молочарня та кожний Окружний Союз кооператив повинні вислати хоч по одному учневі.

Зголошення слати на адресу: **Господарська Школа Товариства „Просвіта" в Милованню, почта Roszniów k. Jezupola, над Дністром.**

З судової сал.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН

Дня 2. ц. м. відбулася перед окружним судом у Чорткові карна розправа проти чотирьох селянських хлопців з Борщівщини, а саме проти Володимира Біланюка з Підфилипя, Михайла Клибуса, Юрка Венгерова і Стефана Зельського з Турильча за державну зраду зі ст. 97. § 1 кк. (за приналежність до ОУН). Трибунал засудив по розправі дня 3. ц. м. **Володимира Біланюка на 2 роки вязниці, Михайла Клибуса і Юрка Венгра по 3 роки вязниці** і всіх трьох на втрату громадянських прав на 10 літ. Стефана Зельського трибунал уневинив від акту обвинувачення. Підсудних боронили адвокати з Чорткова **д-р В. Електорович і д-р М. Росляк.**

Колядка.

Одним починаємо до обозлаку зложити позику Товариству взаїмних обезпечень на житя „КАРПАТІЯ" у Львові за скоре й без зайвих трудностів виплачення повної обезпеченої суми по моїму бл. п. Мужеві Юліяні Пашковському, сьарбоїм урядникові у Борщеві.

Скоре й акуратне виплачення обезпеченої суми уповажнює мене поручити це єдине українське Товариство обезпечень на житя „КАРПАТІЯ" у Львові найширшим колам української суспільности.

Борщів, дня 19. 8. 1938. **Софія Пашковська.**

З театру.

Великий Театр: „СТРАШНИЙ ДВІР", опера в 4 х актах. Музика Ст. Монюшка.

Осінній театральний сезон у Вел. Театрі і цьогорічний оперовий сезон у Львові — по кількалітній перерві — почався у мин. суботу — мабуть згідно з дотеперішньою традицією в польських оперових театрах — національною оперою Монюшка Хоч саме в суботу почалися Сх. Торги у Львові і з ріжних міст приїхали всякі достойники, салі В. Театру не була переповнена і навіть деякі льожі світили пусткою. Тимчасом виконавці опери зробили все, щоб вдоволити любимців музики. Імена виконавців головних оперових партій: відомої сопраністки Ф. Плятівної, барітона Зенона Дольницького в ролі мечника, барітона Володимира Качмара в ролі Збігнєва і тенора Станислава Драбіка в ролі Стефана — говорять самі за себе. Голосні оплески публики та китиці квітів були для них хіба найкращим признанням. Лірична арія „з курантами Драбіка так подобалася, що публика приневолила його ще раз її повторити. Молоденькі співачки: С. Чепелівна (сопран) і В. Котуляківна (альт), що їх вставив керманич львівської опери п. А. Дідур згідно зі своєю заявою представникам преси, вийшли оборонною рукою, але лише під голосовим оглядом, бо над грою мусять ще добре попрацювати. Загально подобався теж Л. Рейхан у ролі старого слуги і М. Мазанек у ролі ключника Сколуби.

Провід орхестри був у певних руках диригента Ф. Лерера. **м. х.**

† Посмертні згадки.

СМЕРТЬ ЖІНКИ МЕЦЕНАТКИ.

† **Емілія з Домбровських Шафранська**, вдова по підполковнику австрійської армії, власничка реальности у Львові та член багатьох українських товариств, упокоїлася дня 4. вересня ц. р. в год. 1. вполудне. Похорон відбудеться у вівторок 6. ц. м. в год. 4-ій попол. з каплиці оо. Реформатів при вул. Янівській, на які Рада Т-ва „Народня Лічниця" запрошує всіх своїх членів та прихильників. Заходами „Нар. Лічниці" відбулася в понеділок в год. 6-ій панахида за душу Покійниці.

З Покійною зійшла в могилу громадянка — щедра меценатка. В завіщанні, яке Покійниця виготовила ще тому рік, призначила Вона половину своєї камениці, вартости коло 20.000 зол. на народні цілі. З цієї суми призначила 1.000 зол. на церкву св. Юра, 2.000 зол. на мужеську ремісничу бурсу, 1000 зол. на жіночу ремісничу бурсу, решту на „Народню Лічницю". Вдячне українське громадянство збереже в добрій памяти Покійницю, що працею свого тихого, але праведного життя поділилася щиро з народом, який гарячо й до смерти любила. Вічна Память Жінці-Меценатці від роду в рід!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:
Вівторок 6. 9. год. 8. „Фавст" оп.
Середа 7. 9. год. 8.15 веч. виступ Роза Топала.

Театр Різнородностей:
Від понеділка 11. 7. вечинний.
Український Народній Театр ім. М. Садовського.
РІПНЕ:
7. 9. Невольник.
8. 9. Гетьман Полуботок.
РОЖНІТІВ:
9. 9. Пісня Бескиду.
10. 9. Безталанна.
11. 9. Мавена.
12. 9. Невольник.
13. 9. Гетьман Полуботок.
БРОШНІВ:
14. 9. Пісня Бескиду.
15. 9. Гетьман Полуботок.
16. 9. Мавена.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".
АПОЛЬО: „Гайді" з Шерлі Темпль.
АТЛЯНТИК: „Кохання в джунглі" Дороті Ламур.
БАЛТИК: „Маврікій".
ВАНДА: „Я збрехала", „Гільтайська трійка".
ГРАЖИНА: „Вернися, моя маленька!"
ЕВРОПА: „Я помилився" з Чарльзом Боєром.
КАСІНО: „Розалія".
КОПЕРНИК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Інституточка" (Д. Дарбін).
МЕТРО: „Знахар".
МІРАЖ: „Улан ин. Йосифа", „Княжа".
МУЗА: „Кадети маршалки".
ПАЛЯС: „Кохання в майданах".
ПАКС: „Скитальці Півночі".
РАЙ: „Буртеатер" із В. Красєм Ольгою Чеховою.
РІЯЛЬТО: „Погорджена".
РОКСІ: „Блиски та тіни жінки".
СВІТ: „Остання ніч засудженця". „Пробудився і жий".
СТИЛЕВЕ: „Чорний пірат" та ревія.
ТОН: „У пастці", „Проклятий скарб"
УТІХА: Місто в вогні" та ревія.
ХІМЕРА: „Маркотратна дочка".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Палестина".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Сінг)
„Туреччина".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 6. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дзвінок, 7.15 Орх. мандолінистів, 8.00 Для шкіл, 8.10 Поранок при мікрофоні, пл., анекдоти, комунікати, 11.00 Для шкіл: Гутірка для старших дітей, 11.15 Музика з пл., 12.03 Полудневі вид., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Концерт бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Пригоди Марцелінка майстра Клецки" вид. для дітей, 15.35 Фін.-госп. вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Концерт орх., соліоти, пісеньки, 16.45 Від Татр до стратосфери, оповідання, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Жінка на Сх. Торгах, 17.20 Турнір композиторів (форт.), 17.55 Спортові вістки, 18.00 Пригоди бджоли-самітниці, 18.10 Пізнавні у форт. музиці (форт.), 18.45 На зеленій траві, вибрання з книжки Ст. Васильківського „Сім душ жінки", 19.00 Моцарт: квартет ф-дур на обой, скрипку, віол., альтівцу, 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Лише для дорослих: І. ч. Розь концерту у вик. орх.; у перерві: Гутірка з молодим. Пригода фр. короля, гумореска, 20.45 Веч. пісеньки, 21.00 Плекаймо

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
ПУДЕР З ПУШКОМ

ціна зл. 1.25
в найновіших красках
Й. ШАХ ВАРШАВА

ня озимих засівів, 21.10 Друга частина Розр. концерту, 21.30 Сигнтові вістки, 22.00 Авдиція з нагоди уродин вгосл. короля Петра II., 22.30 На крилах мелодії, словно-муз. авд., пл., пісеньки, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Танк. музика з пл., (Варшава II)

Середа, 7. вересня 1938.

6.45 Руханка. 7.00 Ранішній дешник, 7.15 Орх. музика, 8.00 Для шкіл, 8.10 Перше снідання при мікрофоні, орх., 11.00 Для шкіл, 11.25 Музика з пл., 12.03 Полудневі вадиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 Легка музика з пл., **14.35 Українські пісні у вик. хору під орудою Евгена Козака (Пісні Е. Козака, Весоловського, Ром. Кулчинського),** 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Вальси, інтерогена, серенади у вик. сальон. музики, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Розр. концерт: орх., солісти, пісеньки; у перерві репортаж із Сх. Торгів, 17.55 Гальо, поліс! 18.00 У барвному світі пересів, 18.10 Скрипка у супр. форт., 18.45 Рецитації Ю. Каден-Бандровського, 19.00 Спів у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Жінка, вино та спів, розр. концерт, у перерві скеч „Серце жінки", 20.45 Веч. дешник, 21.00 Для села: Які закони в охороні рослин обовязують хліборобів, 21.10 Шопенівський концерт, 21.50, 22.00 Спортові вістки, 22.05 „Не можу женитися!" комедія Ож. Фредра, 22.40 Музика з пл., 23.00 Зет. вістки, 23.05—55 Легка й танкова музика (Варшава II.).

Четвер, 8. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дешник, 7.15 Концерт війська, орх., 8.00 Веселе добридень, пл., анекдоти, комунікати, 11.00 Гори наші, горі! муз. поранок для вселюдніх шкіл, 11.25 Легка музика з пл. 12.03 Полудневі вадиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Концерт солістів, тенор, сопр., форт., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 По дорогах і стежках, для старш. дітей, 15.30 „Дурний Француз" новели М. Конопніцької з муз., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. музика, орх., сопр., вібрафон, форт., 16.45 У слівних, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Концерт нар. хорів; у перерві репортаж із Сх. Торгів, 17.40 „Листи з подорожі" Сенкевича, 17.55 Гальо, Поліс! 18.00 Медицина під мікроскопом, 18.10 Хор вик. хлопців із Торуня виконає нар. пісеньки, 18.30 Театр Улиці: „Аліби у крові" Ганса Кляна (Німеччина), 19.00 Гріг: Скрипкова соната ч. 1, оп. 8., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Спогади з театру, розр. концерт у вик. сальон. орх., хору, 20.45 Веч. дешник, 21.00 Актуальність, 21.10 Оперетковий вечір, розр. концерт у вик. орх., спів, 21.50 22.00 Спортові вістки, 22.05 Веселий четвер, слівно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Найновіші платні (Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 6. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.15 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.00 21.45 22.15 Нар. пісні, 18.30 Нар. музика, БРЮСЕЛЯ ФР. 20.00, 21.00 „Дезертир" комік оп. Моцціні, БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 17.00 Циг. музика, 18.20 Варна Гунтер співає зм. пісеньки (нім.-жид. концерт), 19.15 20.00 Орх. концерт, 22.10 Авд. з нагоди 40-літ. володіння голівд. королеви: промова, опісля голівдські нар. пісні, ВІДЕНЬ 13.30 Популярний концерт, 19.00 Віденська музика, квартет, КОШИЦІ 18.00 „Мазаторошська коломийка" вик. Оп. Слівка, 18.10 Вірші Ю. Боршоша Кумитського, 18.35 Поняття та ідеал фіз. виховання, МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.30 Розр. музика, 20.30 Легка й танк. музика, 21.00 Комедія, 21.40 22.00 Концерт солістів, 22.30 Танк. музика, ПРАГА 11.05 Оркестр. квартет, 17.40 Скрипка, 18.20 Легка музика, 19.25 Югосл. пісні, 21.10 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 19.00 Фр. сонати від Лекера до Мільодя, 20.15 21.00 Камер. музика, 21.30 22.00 23.00 Театр Улиці „Народини Трістана" др. поема Деляніса, РІМ 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика, 20.30 Муз. всячина, 21.00 22.00 Орх. концерт, СОФІЯ 18.50 Популярна музика, 19.30 Форт., 20.00 Спів, 20.55 21.00 Рос. романси, 21.15 22.00 Легка музика.

Середа, 7. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 18.00 Нар. пісні, 19.00 20.00 Увертюри й танці, орх., 21.30 Квінтет а-дур Шуберта, БЕРОМІНСТЕР 20.00 21.00 22.00 „Дикий стрілець" оп. Льорцінга, БІЛГОРОД 20.00 Сніз, 20.30 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні, 22.15 Скрипка, БУДАПЕШТ 18.00 Форт., 21.10 Орх. концерт, 22.00 Джез, ВІДЕНЬ 18.00 Пісні у вик. хору, 20.20 21.00 Бетовенові твори, 22.30 23.00 „Музика з Відня" розр. концерт, ДРОЙТВІЧ 20.00 21.00 Симф. концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика, 20.30 Популярна музика, 21.00 22.00 23.00 „Нірнберські співці" оп. Вагнера, ПРАГА 12.45 Орх. концерт, 17.40 Концерт квартету дударів, 18.45 Свінг-Мюзік, 22.30 Соло на цимбалах, РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Розр. програма (у перерві в год. 21.30 Комунікати), РІМ 17.15 Концерт учеників муз. академії, 19.30 Розр. музика, 20.30 Муз. всячина, 21.00 22.00 Комедія, СОФІЯ 19.05 Орх. концерт, 19.45 20.00 21.00 „Осудження Фавста" оп. Берліоза.

Четвер, 8. вересня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 14.15 18.00 19.00 Розр. музика, 20.10 Любовні пісні й вир. танці, 21.00 Орх., солісти, БІЛГОРОД 18.30 Скрипка, 21.00 Нар. пісні, 22.15 Нар. музика, БРЮСЕЛЯ ФР. 20.00 21.00 22.00 „Богема" оп. Пуччіні, „Еспанські приказки" балет Римського-Корсакова, БРАТИСЛАВА 20.05 Словацькі нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.30 Симф. концерт, 18.45 19.00 Циг. музика, 21.20 22.00 Орх. концерт, 22.30 Скрипка, ВІДЕНЬ 10.00 Розр. музика, 12.00 Симф. концерт, 19.00 Концерт дутих інстр., КОШИЦІ 18.15 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Пісні, 19.30 Розр. музика, 21.30, 22.00 Симф. концерт, ПРАГА 16.15 Розр. музика, 17.40 Спів, 18.20 Сальон. музика, 21.05 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Улиці, 19.00 Вісл., 20.15 Пісні, 20.30 21.00 Опера, РІМ 17.15 Форт., 20.30 21.00 Орх. концерт, СОФІЯ 19.25 Популярна музика

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 3. вересня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·65 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 2·70 зол.
молоко . . . . . 13—14 грот.
1 шт. яєць 1·35

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко здержана.

СПОВІСТКА.

На найбідніших зол. 15.— зложила в нашій Адміністрації капарня „Палермо", вул. Рутовського 26.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

МАЮ два роки впису на лінію адвокатських аплікантів і трохи практики, шукаю патрона. Зголошення до „Діла" під „Зараз". 1855 2-2

НОТАРІЯЛЬНОГО апліканта або магістра прав шукаю до канцелярії. Зголошення до „Діла" під „Нотар". 1877 2-3

ІНТЕЛІГЕНТНА шукає посади в характері господині або догляду немічних, виключно у старших. Зголошення до „Діла" під „Добродушна". 1883 1-1

НАУКА

ВПИСИ на конп. річний курс крою і шиття та домашнього господарства, під управою найкращих фахових сил. З провінції — з цілим утриманням. Також приймаю на тримісячний крій і шиття. ПІСАРСЬКА, Сташіна вісім, бічна Хорушинн. 1821 3-3

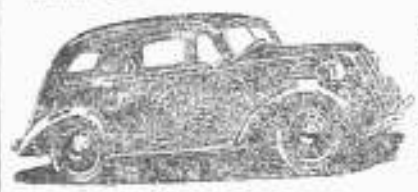
ІСПИТОВАНА вчителька музики уділює лекції гри на Скрипці. Зголошення Сикстуська ч. 64, м. 6, від 18—20 год. 1854 2-4

НАВЧАЛЬНЯ МОВ — затверджена куратерією — **„Ecole Francaise"** Батерія 34, як шороку, відкриває курси нижчі, середні, вищі: французького, англійського, німецького, італійського. Там комплетне бюрове пристосбленнн. 7/22 1-1

КУПНО — ПРОДАЖ

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ нові і вживані найдешевше у фірмі „Міль Книжковий", Батерія 6. 1817 3-5

УЧЕНИКИ. Кашкети, сорочки, скарпетки й інша галантерія. **Будзиновський, Станиславів, Ратуш.** 1715 5-12

НА СХІДНИХ ТОРГАХ — Павільон 15 (самсходовий).

знамениті і просторі самоходи 4-ро цилiндрові
FORD „10"
Виняткова фордівська організація запевнює самоходам ФОРДА постійну і дешеву обслугу. — Склади оригінальних вимінних частин і репараційні варстати.
Авторизований продавець „ВЕКАТЕ" Спілка з огр. відп.
— ЛЬВІВ — Зибликевича 13 тел. 295-01.
ч. 1815 а 1—2

ПРОДАМ в цілости, або частинами фільварок, 50 морґів поли пшеної культури, в одній парцелі. В тім 7 морґ. 20-літнього зайрічного саду, півтора морґ. штучних рибних ставів положений при державнім і повітовім гостинці. Будинки в доброму стані. Стація Никанковичі 17. Добромиль 9, Перемишль 17.5 км. українцем за 60 тисяч зол. Дзюбінський, Трушевичі, почта: Новосьолки Дидинські. 1880 1-2

СТАНЦІЇ

ПРИМІЩЕННЯ для учениць (-ків) близько головної гімназії та СС. Василіянок, пішнім. Мирослава Морозова. Ходоровського 11. II. поверх. 1829 3-3

МЕШКАННЯ

ПОКІЙ кавалерський сонішний, умебльований до винайму від 15. 9. Байки ч. 26, м. 12. 1894 2-2

ГРЕБЕНІВ. Віддам для емеритів на дотодних умовинних кімнату з кухнею на цілий рік. Ближчі інформації листовно. **Яблонська.** 1791а 3-3

ЛЬОКАЛЬ, Ринок, перший поверх, элатний на бюро, винайму. Коркес, Домініканська 2. 1849 3-3

СОНЯШНИЙ покій винайму. Оглядати між 2 а 3. Клушинська 12 ч. дв. 4. 1872 2-2

ПАНСІОНИ

ГРЕБЕНІВ Пансіон Яблонських відкритий цілий рік. Кімнати теплі. **Управа.** 1791 3-3

РІЖНІ

НАЙДЕШЕВШЕ купиш ковдри вовняні — шовкові — виробна ковдер РОМАНОВА, Городіцьких 4 (біля Ринку). 1880 7-7

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шиби, рами, справа обрамів найдешевше — шкларство В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 1572 13-0

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіночі, протн усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 85-100

ПОВІДОМЛЯЄМО Вп. Клієнток, що з днем 1. вересня п. р. вправельне робітня жіночих і дитячих одягів СС. Василіянок, вул. Марка 20, II. п. дальше виготовляє замовлення під проводом п. Марусі Ганушевської-Ліщак. **Управа.** 1824 2-2

ЛІКАРСЬКО-ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ Д-ра В. Іваненцького, у Львові, вул. Миколая 23, приймає пацієнтів — по канальній перерві — в хворобах зубів й устної лами як звичайно щодня від 10—12.30 і 3—5.30. 1880 4-5

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ замінює за мінімальною доплатою, також купує і продає найдогідніше Книгарня А. Бардаха, Кривоустська 1. 1870 2-3

ПЛАСТОВІ ОДНОСТРОЇ найліпші, найдешевші, найтривкіші, лише у виробі ПАЛІПОМ, Гетьманська 22, побіч Музею. 1780 2-2

БАНДАЖИСТ М. ПОЛЯЧЕК у САМБОРІ повідомляє інтересованих, що в короткому часі буде перебувати у Львові в цілі полагодження замовлень. 1755 5-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ
ЛІКАР
Степан Брик
вернувся і ординує як досі у внутрішніх недугах від 3—5, ВУЛ. ХМЕЛЬОВСЬКОГО 15. (бічна Мохнацького). 1754 4-6

Спеціяліст недуг шкіряних, венеричних і косметики
Д-р Генрик Росмарін
Львів, ул. Коперника 19.
вернувся.

ФУТРА жіночі мужеські
лиси, зарукавки, шапки
поручає магазин і робітня футер
К. ЦВИНАР
ЛЬВІВ, вул. Крива 10.
побіч Іпотечного Банку

Ресторан — Кавярня
ГОТЕЛЬ
ПОЛЬОНІЯ
В ТЕРНОПОЛІ, ВУЛ. МІЦКЕВИЧА
поручає: сніданння, обіди, вечері. Багатий буфет. Щоденно концерт. — ДАНСІНГ — ПРОГРАМИ АРТИСТИЧНІ. — Львональ відновлений під проводом Г. Вінтера 1884

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патенту пудру „CSAVE" 50 сот.
Пробний пакет. Перфумерія
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 2.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

КІР
Львів, Уйського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Спальні, Їдальні, комбіновані
Шафи, Тапчани і т. п.
поручає найдешевше СКЛАД МЕБЛІВ
С. Г. БРІК
Львів, Трибунальська 15.

За редакцію відповідає Олександер Костюк. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 197 (15.018). Львів, середа 7. вересня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-45
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Мобілізація резервістів у Франції.

ВІДПУСТКИ У ФРАНЦУСЬКІЙ АРМІЇ ВІДКЛИКАНІ.

В понеділок пополудні Авас повідомив у офіційному комунікаті, що

з огляду на скріплення німецьких військ на французькому пограниччі відкликано відпустки в армії та покликано під зброю резервістів, щоб збільшити залогу лінії Мажіно.

Є це виключно превенційні засоби, тому вони не повинні непокоїти публичної опінії; загальна ситуація йде до злагіднення

ЛІКАР
ВОЛОДИМИР КЛІПКО
перенісся та ординує у внутрішніх недугах. — Лікування жиляків.
Лікарська лябораторія.
ЛЬВІВ, ПЕКАРСЬКА 12, партер.

Гітлєр у Нірнберґу.

Гітлєр приїхав спеціяльним поїздом з Мінхену до Нірнберґу, де повитала його прибічна сторожа й мін. Гес. У 16. год. Гітлєр приїхав до ратуша; у присутности високих державних та партійних достойників повитав його посадник Нірнберґу Лібль. Гітлєр відповів, загреміли фанфари — конгрес отворено. Бере в ньому участь коло 600.000 осіб.

ЗАКОРДОННІ ЖУРНАЛІСТИ НА НІРНБЕРСЬКОМУ КОНҐРЕСІ.

На партійний конґрес приїхало до Нірнберґу 250 спеціяльних кореспондентів з закордонних часописів, з того з Англії, Америки та Франції по 25, з Італії 20, з Польщі 18, з Мадярщини й Голяндії по 12, зі Швайцарії 11, з Румунії та Південної Америки по 8, з Туреччини 5, з Греції 2. По одному кореспондентові приїхало з Чехословаччини, Литви, Норвеґії, Латвії, Португалії, Іраку, Ірану, Індії, Данії, Болгарії, Бельґії, Єгипту.

Цікаве, що лиш один кореспондент приїхав з Чехословаччини, дарма, що нірнберський конґрес може заважити на долі Чехословаччини.

ГІТЛЄР ДАСТЬ ДИРЕКТИВИ ЛИТОВСЬКИМ НІМЦЯМ.

Як говорять у Ковні, на нірнберський конґрес виїде делеґація німців з Литви, зложена з 20 ох осіб. Гітлєр прийме їх на окремій авдієнції та дасть їм директиви, яке становище мають вони заняти до литовців.

—o—

Чехословацький уряд йде на дальші уступки

СУПРОТИ СУДЕТСЬКИХ НІМЦІВ?

Після засідання політичного комітету чехословацької ради міністрів появився в понеділок вечором комунікат, який заповідає, що **в найближчому часі уряд оголосить свої внески у справі судетських німців.**

Коментуючи той комунікат, льондонська преса висловлює здогад, що

праський уряд заповідає далекойдучі уступки супроти судетських німців. Під британським натиском Прага — мовляв — опрацювала „4. плян", максимально зближений до 8-ох точок карльсбадської програми.

Лиш проти одної точки тої програми Прага ще видвигає застереження: вона не хоче дозволити поширювати націонал-соціялістичну ідеольогію серед судетських німців.

ЛЬОРД РАНСІМЕН І ПРАСЬКА БІРЖА.

Праський часопис „Монтаґ" помістив вістку, що Рансімен виїхав; це викликало несупокій і мало вплив на біржу. „Монтаґ" сконфіскували.

„ПОЛОЖЕННЯ В СУДЕТАХ НЕВИНОСИМЕ" — СТВЕРДЖУЄ ПРОВІД СУДЕТСЬКО-НІМЕЦЬКОЇ ПАРТІЇ.

Пресове бюро судетсько-німецької партії повідомляє офіційно: „Вчора відбулася в Егері конференція Генляйна з послами Франком, Кундтом, Петерсом, Рошом, Шебековським і Шікданцом. Делеґація на переговори зложила великий звіт про теперішню ситуацію, Генляйн — про розмови з Гітлєром та Ґваткіном.

Дальше порушено низку фактів, які доказують, що **діяльність влади зовсім не причиняється до злагіднення ситуації в Судетах, яка є невиносима.** Її можна змінити лише впроваджуючи негайно в життя 8 основних постулятів Генляйна."

ЛЬОРД РАНСІМЕН У ПРЕЗИДЕНТА БЕНЕША.

Льорд Рансімен відвідав у понеділок перед полуднем през. Бенеша та відбув з ним 3-годинну розмову. Він поінформував мабуть Бенеша про розмови Ґваткіна з Генляйном.

—o—

Не було замаху на єгипетського короля.

Як подає Домеї, в єгипетських офіційних колах заперечують вістку про замах на короля Александрії. На ділі щойно після плавацьких змагань та відїзду короля вистрілив нехотячи Асфер, син відомого адвоката і зранив одного італійця

Невдалий переворот у Чілє.

В понеділок вибухла в Сантіяґо де Чілі революта. Повстанці — здебільша студенти — обсадили університет, де скоро піддалися, та касу робітничих обезпечень, де боронились до останньої каплі крови.

Згинув 1 карабінер та 58 повстанців.

ВИНЯТКОВИЙ СТАН.

Влада оголосила виняткový стан, але незабом його скасувала, бо революту здавлено без труду, а на провінції вона не найшла відгуку.

Уряд зажадав від парляменту повновластей, щоб запобігти таким подіям на майбутне.

АРЕШТУВАННЯ.

У звязку з переворотом арештовано б. президента ген. Карльоса Ібнеза, що й тепер кандидував на президента; він жив на вигнанні в Аргентині.

У Ню Йорку допускають можливість, що провідники змовників підтримували звязок зі закордонними чинниками.

Сила як міжнародній чинник.

Львів, 6. вересня 1938.

Мірилом реальних відносин між державами й народами є сила, груба фізична та матеріяльна сила. Біда тій держані, яка не спроможна у кожнім випадку протиставитися своєму окруженню рівною, коли не більшою сумою фізичних та матеріяльних засобів і ресурсів; каліку та перекотиполе на історичному роздоріжжі уявляє собою той нарід, що на своє право до життя у сімї народів не має інших аргументів, як тільки відклики до почуття справедливости, гуманности та інших сльозавих „братніх братерств", словом — коли за цими сентиментами не стоїть здоровий, озброєний кулак.

Те саме право сили діє у відношенні до т. зв. національних меншин. Можуть назвати себе щасливими ті з них, за якими стоїть рідна кров та мова держава. Сотка тисяч поляків на чеському Шлеську може сміло домагатися таких самих прав, як поверх пів міліона українців на Закарпатті або три з половиною міліонів німців з области Судетів саме тому, бо над річкою Ользою стоїть озброєний польський воїн; за чеськими мадярами побивається будапештенський уряд з таким успіхом, що від заспокоення домагань мадярської національної меншини в Чехословаччині залежна ратифікація потрібного Малій Антанті договору з Блед; якою силою заважило на дальшій долі чехословацької республики втручання Німеччини дотично судетських німців і до яких меж те втручання дійшло, свідчить один факт, що становить до деякої міри новум у міждержавних взаєминах і торкається суті державної суверенности взагалі. Цей факт — побут Генляйна у Гітлєра.

Німецьке офіційне бюро принесло на днях вістку, що провідника судетських німців Генляйна приняв у себе канцлер Німеччини Гітлєр і Генляйн не тільки зреферував йому сучасний стан переговорів судетських німців з праським урядом, але й дістав від нього інструкції у справі дальшої боротьби та дальшої тактики.

Припустім, що візита Генляйна у Гітлєра була в якийсь спосіб сигналізована у праській президії міністрів, байдуже, безпосередньо чи посередньо через англійського дорадника Рансімена. Але вже сам факт, що громадянин одної держави їде по інструкції до голови іншої держави, ставить коміть головою досьогочасне розуміння державної суверенности й відношення громадянина до держави, якої він є членом. Прецеденс вартний уваги з ріжних оглядів.

Бо уявім собі, читачу, можливий аналогічний випадок з ближчого нам політичного терену. Що сказав би напр. польський уряд і який гомін піднялаб напр. польська преса, якби якогось ранку появилася напр. німецька офіційна вістка, що німецький канцлер Гітлєр прийняв на послуханні котрогось з провідників німців у Польщі, не важно кого: Гасбаха, Візнера чи Уліца, обговорив з ними політичне становище німців у Польщі та... приписав йому маршруту

боротьби з польською республикою? Чи польський уряд не запротестував би — з погляду права суверенности держави слушно — проти втручання у внутрішні справи Польщі, чи не посадив би такого смільчака, що змовляється з головою чужої держави, на лаву обвинувачених за державну зраду та чи польська преса не пятнувалаб такого громадянина-німця як зрадника і злочинця?

Міжтим факт явної інгеренції Німеччини в чехословацькі справи „на всіх европейських язиках" приймають як нормальну, леґальну й самозрозумілу подію, яка не вимагає ніяких дипльоматичних коректив і не варта навіть коментарів.

Супроти малої та слабої Чехословаччини справа державного суверенітету показується фікцією. Рішає просте відношення сил і крапка.

Українські національні меншини у Польщі, в Румунії та Чехословаччині, що не мають за собою ніякої рідної державної протекції, глибоко переживають і на собі день у день досвідчують, що це значить відношення реальних сил. Демонстрував це колись Лейба Троцький у телефонічній розмові з Винниченком словами: „Скільки корпусів війська стоїть за вами?" Приглядав нам вагу мови крісів і краківський „Час" з приводу автономічної резолюції УНДО з 7. травня ц. р., заявляючи, що українське домагання територіяльної автономії — справа нереальна, бо за нами не стоїть ніяка держава. Це саме нагадує нам зрештою кожного дня наше сучасне положення і буде пригадувати грізною мовою фактів доти, доки останній московський червоноармієць толочить брудними ногами святі місця престольного Києва.

Навчені власним і чужим — останньо чехословацьким — досвідом і брутально поучувані чужими, що тривкі та солідні відносини між державами й народами засновуються не на угодах, не на заявах а на гармонійнім відношенні реальних сил, мусимо сьогодні і серед найтяжчих обставин, полишені самим собі, дбати за творення таких сил на всіх ділянках життя. Те, що буде завтра, ніким нерозгадане. Але потенціяльні сили українства такі молоді та великі, що те завтра, міряючи відношенням реальних сил, повинно бути наше

Найдешевше закупиш найкращі МАТЕРІЯЛИ з першорядних бельських фабрик у фірмі Е. М. РОТ Львів, Казимира Великого 12. Тел. 277-15
1840 Англійські взори шевіотів і самоділів у великім виборі. 3-10

Друки українською мовою

У ЗВЯЗКУ З ВІДМОСКОВЛЕННЯМ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ПОЛЬЩІ.

I.

Акцію так званого відмосковлення (а не українізації) православної церкви на наших етнографічних теренах у Польщі требаб зарахувати до дуже важних виявів нашого національного життя. Сьогоднішня стадія цієї акції вимагає того, щоб на неї кинути кілька промінчиків світла.

Відмосковлення церкви почалося на Україні одночасно з національним відродженням, що його започаткувала революція 1917 р. Зрозуміла річ, що коли почали усувати російський намул з нашого життя, не могло воно не торкнутися й церкви, яку Росія зробила одним із засобів русифікації.

Тому, що церква на Україні знаходилася в руках московської єрархії, прийшло навіть до створення власної Української Автокефальної Церкви з митрополитом Липківським. Ця церква (не торкаючись її канонічних основ) уявляє собою, такби мовити, абсолютно чистий зразок української церкви — від традицій аж до повсякденної і богослужбової мови.

Власне в такій повні, а не тільки в богослужбовій мові уявляли собі дячі 1917—1920 років відмосковлення церкви, бо таксамо уявляли собі й відмосковлення всього нашого українського життя. Першим же кроком мало бути відсунення від церкви ворожого елементу з метою припинити його саботажну роботу. Бо справді годі було уявити собі, щоб український нарід, скидаючи з себе пута неволі, міг допустити, щоб вони наново навязувалися в затишку церкви.

Було це правом українського народу, господаря своєї землі, і ніхто з росіян на Україні, не повинен був добачати в цій акції ні національної образи, ні особистої кривди. Але сталося інше. І тому не диво, що в церковній ділянці почалася сильна боротьба, звернена першзаче проти славянської мови, дуже зросійщеної. Усуваючи російську мову з урядів, самоуправи і взагалі із свого громадського життя, український нарід почав енергійно усувати її і з церкви, і разом з нею і славянщину.

По катастрофі 1920 р. церковно-українізаційний рух на Україні мусів був припинитися. Зате українські політичні емігранти ідею розмосковлення церкви понесли з собою в чужі країни й там — чи в таборах чи на волі, — де лише знайшовся священник-українець, відбували та відбувають богослуження в живій українській мові. В Канаді навіть повстала окрема Українська Автоцефальна Церква на чолі з архиеп. Теодоровичем.

Ясна річ, що українці [illegible] які ввійшли в склад польської держави, не відчуваючи більше над собою руки Москви, продовжували тут відмосковлення православної церкви, навертаючи її до старих традицій і форм з попередніх століть.

Були моменти, коли поодинокі польські рішальні чинники в добре зрозумілих державних інтересах сприяли, а бодай не перешкоджували розмосковленню церкви, бачучи в цій течії, так мовитиб, відмосковлення самого життя й можливість витворення того „відмінного психічного типу", про який недавно казав п. Дунін-Борковський у своєму інтервю, надрукованому в „Політиці".

Але знаходилися чинники й іншого погляду, які дійшли врешті до думки про ревіндикацію душ, що дає в практиці цілковито протилежні наслідки: одноцілий з росіянами церковний фронт і зміцнення старого „російського психічного типу".

І в імлі минулого починають зарисовуватися й тінь монаха Віталія й тіні подібних чинників з кінця XVIII століття.

ВСЯКІ
ШКІЛЬНІ КНИЖКИ
НАУКОВІ І ПЕДАГОГІЧНІ
В КНИГАРНІ А. КРАВЧИНЬСКИЙ
ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 9 (проти Катедри).
Припоруки з провінції полагоджуємо відворотно.

II.

У звязку з ріжними явними й тайними перешкодами відмосковлення православної церкви в Польщі переходило ріжні стадії й набирало ріжних форм, але за 18—20 років ні разу не вийшло на той широкий і повний шлях, який йому намітили його перші творці.

В межах Польщі перше місце в справі розмосковлення православної церкви займає Волинь. Ця акція тут ішла із світських кіл при підтримці нечисленного духовенства. Згодом перебирає її в свої руки Українська Парляментарна Репрезентація, яка випустила в 1924 р. відомого „відкритого листа" до митрополита Діонисія з категоричним домаганням розмосковлення православної церкви. Влітку того-ж року дійшло до порозуміння між українським громадянством і вищою церковною владою. Була намічена широка програма, що цілком відповідала первісній ідеї привернення церкві втраченого українського характеру.

Головні точки її були такі: введення української мови в богослуження, проповідництво і взносини з парохіянами; українізація кре-

Перебудова Чехословаччини.

Прага, 4. вересня 1938

В надзвичайно важкій ситуації опинилася чехословацька республика. Чехословацько-судетський конфлікт вийшов за межі „внутрішнього питання" і став **центральною проблемою европейських держав.** У вирішенні цієї, на сьогодні такої актуальної проблеми, зацікавлена поза ЧСР у першу чергу Німеччина.

Перед тижнем маршал Герінг у розмові з англійським журналістом зясував плани і розрахунки сьогоднішньої німецької заграничної політики. Він заявив, що **по Австрії мусять прийти на чергу німці в Чехословаччині.** Це питання німецької народньої чести і престіжу народнього соціялізму, який має у своїй програмі обединання всіх німців. На закінчення своєї розмови маршал Герінг додав: „Англійці напевно не зробилиб інакше".

Як буде вирішена справа судетських німців, говорити покищо передчасно. Одно тільки ясне, що вона мусить бути вирішена і то в найкоротшому часі. Правдоподібно, що при її вирішенні **до збройного конфлікту не дійде.** Цим разом амбіція Німеччини буде задовольнена порозумінням між Прагою і Берліном, на підставі якого чехословацька республика буде перебудована на швайцарський лад.

Покійний президент Масарик часто говорив: державність легче здобути, як потім її втримати. Через те він аж до своєї смерти носився з думкою завести в ЧСР кантони — **чеський, німецький, словацький та український** з культурною автономією для інших невеличких меншин. Амбітні, зарозумілі чеські політики не зрозуміли вчас свого великого президента.

Чехословацько- судетонімецький конфлікт тепер вступає в третю фазу свого розвитку. Перший проект його вирішення запропонували судетські німці устами Конрада Генляйна під час карльсбадського зїзду на весні ц. р. Вони домагалися повної рівноправности з чехами, тобто територіяльної автономії. Цей проект празька влада згори відкинула.

Другий проект порозуміння запропонував уряд Годжі. Це т. зв. **меншинний статут,** який своїм змістом відповідає більш-менш культурній автономії. На таке знову німці не захотіли пристати.

Щоб вивести чесько-німецький спір із слїпої вулиці ініціятиву перебирає до своїх рук англійський посередник льорд Рансімен. Його ближчі проекти що невідомі ширшому загалові. Але все промовляє за тим, що вони зводяться до кантонізації республики. Цей план уважають проектом англійської влади і тому обі ворогуючі сторони мусять занять виразне становище до нього. Ясно, що урядові Годжі не залишається нічого іншого, як погодитися на цей план своїх дорадників. Таким чином вирішення цього спору залежатиме від Генляйна, тобто від канцлера Гітлера.

Характеристична річ, що в найтяжчій добі істнування республики всі національні меншини ЧСР намагаються використати сприятливу ситуацію для своєї мети. Не згадуємо вже про те, що навіть невеличка (не цілих 100.000) польська меншина вимагає для себе малощо не територіяльної автономії, але й представник „московської меншини" на Закарпатті, посол Фенцик і той намагався скласти свої жалі перед льордом Рансіменом проти чехословацької влади. **Лиш українці на Закарпатті й далі поводяться льояльно до держави,** з якою добровільно звязали свою долю. На жаль, влада ніяк не може чи не хоче зрозуміти такої поведінки української людности Закарпаття. Вона й далі своїми русотяпськими ходами провокує українське льояльне населення краю і вбиває в ньому віру в можливість безпосереднього порозуміння та в добре співжиття двох братніх народів. А що воно так, то досить переглянути закарпатську пресу, зокрема щоденник „Нова Свобода". Постійні білі плями кажуть ясно про нинішні українсько-чеські взаємовідносини. Чи ще мало ворогів серед своїх сусідів і громадян мають чехи?!

Д. М—ч.

нецької духовної семінарії; переклад й видання богослужбових книжок українською мовою; видавання церковно-релігійного часопису й книжок того самого характеру нашою мовою й т. д. Санкціонували всі ці заходи відомі початківські постанови з вересня того самого 1924 р. І справді зараз у Варшаві почав виходити часопис „Духовна Бесіда", видрукували кілька підручників і почали друк богослужбової євангелії українською мовою (великого розміру, кирилицею). Створено також при митрополії спеціяльну перекладову комісію.

Але часи Ст. Грабського дихали чим іншим, і започаткована акція відмосковлення православної церкви почала то в тій, то в іншій ділянці гальмуватись і врешті завмирати. Не поміг і церковний зїзд у Луцьку в 1927 р.

Дехто думав, що „український рух" у церкві сам собою спиниться. Але як почався він з низів, так і йшов далі в цих низах, як явище природне, стихійне, що його все підтримує й підсичує саме життя.

Воєвода Юзевський, шукаючи собі опертя в українських масах, у перших роках свого панування на Волині розмосковлення церкви підтримував, а його орган „Українська Нива" зробила собі з „української церкви" головного коника, на якому їхала в село. Врешті коник зїздився, запрягали його щораз рідше, а наприкінці зовсім занедбали.

І власне тоді виявилося, що українізаційний, чи пак розмосковленецький рух у церкві — це рух чисто народній. Його перебрали в свої руки самі народні маси та з огляду на ріжні перешкоди, почали вести майже революційним способом, особливо свідома сільська молодь. Ця акція осягнула найбільше народне напруження в 1936-му і в першій половині 1937 року, коли селяни почали самі вирішувати свої взаємини з тими священниками, що не хотіли говорити, проповідувати чи служити по українськи.

І знову треба підкреслити, що не була це боротьба виключно за українську богослужбову мову, але за усунення з церкви московського духа, ворожого до всього українського, образливого для гідности свідомих народніх мас. Була це боротьба за остаточне знищення російського „психічного типу".

Цього моменту не зрозуміли польські політики й замість підтримати відмосковлення церкви, а бодай не перешкоджувати йому, започаткували згадану вище „ревіндикацію душ".

Результати вже відомі. Небезпека для церкви взагалі змусила маси й духовенство припинити внутрішню боротьбу за характер церкви, за її дух та „психічний тип" вірних. Отже сьогодні на цьому відтинку спокій, щось в роді спільного волинсько - московського церковного фронту... протилежно до другого волинсько-московського фронту — червоного, дуже активного в останньому часі, про що свідчать короткі, але красномовні вістки польської преси (численні арештування).

III.

Завішення зброї на відтинку розмосковлення церкви не можна розуміти так, що „українізаційна акція" зовсім припинилася. Ні. Вона тільки набрала трохи іншого характеру — більш мирного, глибшого, розрахованого на дальшу мету.

Один із проявів цієї акції заслуговує на особливу увагу — це перекладна й видавнича праця, що є фундаментом цілої акції навернення православної церкви до старих традицій і народнього духа.

Дня 7. II. 1935 р. при т-ві Петра Могили в Луцьку повстала богословська секція, яка взяла на себе видавати церковно-богослужбові і взагалі релігійного характеру книжки українською мовою. Вже при кінці того року секція видала „Православний молитовник для дітей" в накладі 5.000 прим. Наклад швидко розійшовся і прийшлося його повторювати. Всього вже випущено понад 50 тисяч примірників.

Для праці над перекладом текстів на українську мову повстала у Варшаві (замість комісії при митрополії, яка перестала існувати) при Українському Науковому Інституті „Комісія Перекладу Святого Письма й Богослужбових Книг". Голова Комісії — митрополит Діонисій, заступник голови — директор Наукового Інституту проф. О. Лотоцький. Для праці-ж на місцях повстало на Волині дві перекладові підкомісії: в Луцьку під головуванням єпископа Полікарпа (Сікорського) і в Кремянці під головуванням проф. М. Кобрина. Обидві підкомісії, які працюють у порозумінні а буває й спільно, мають за собою вже кілька викінчених і виданих праць. Треба зазначити, що праці підкомісій (перекладі) відсилають до перевірки Українському Науковому Інституті і друкують тільки після його апробати.

Комісія перекладу при Інституті в Варшаві опрацювала переклад й видрукувала: Літургію св. Йоана Золотоустого й Псалтир та починає друк Літургії Василя Великого й Літургії Раніш Освячених Дарів, а також підготовила до друку Апостола.

Одночасно друкується в Варшаві і в митрополитальній друкарні почата перед 14-ти роками згадана вище Богослужбова Євангелія. Буде це епохальне видання. На жаль, друк іде дуже поволі; видрукували тільки двох євангелистів.

Найбільше число видань (правда, дрібніших) має за собою богословська секція т-ва ім. Петра Могили в Луцьку. Її заходом вийшли такі книжки: 1). Православний молитовник для дітей, ціна 10 сот. (вичерпане), 2). Малий богогласник, ц. 15 сот. (вичерпане), 3). Замість крашанки для українських дітей, ц. 10 сот., 4). Чин Тайн св. Хрещення й Миропомазання, ц. 60 сот., 5). Православний молитовник для молоді (видання виправлене й доповнене) ц. 10 сот., 6). Чин Тайни Шлюбу, ц. 60 сот., 7). Чин Панахиди, ц. 60 сот., 8). Партитура співів Літургії Йоана Золотоустого, ціна 10 зол., 9). Партитура співів Панахиди, ц. 3.50 зол., 10). Чин Тайни Сповіді, ціна 60 сот., 11) Чин молебнів, ц. 60 сот., 12). Літургія Йоана Золотоустого (передрук праці Українського Наукового Інституту в Варшаві), ц. 1.50 зол., 13). Октоїх, ц. 3.50 з. і 14). Акафист, ц. 60 сот. Підготовано до видання: Часослов та Вечірню й Утреню. (Всі згадані видання продають у відділах Книгарні Наук. Т-ва на Волині, в книгарні „Центральній", в Рівному та в інш.).

Як бачимо, поволі й тихо йде поважна перекладна та видавнича праця, яка незабаром дасть українські богослужбові книжки для усіх служб

IV.

Але..

Є й тут речі, для невтаємничених людей зовсім незрозумілі.

Головою Комісії Перекладу Святого Письма й Богослужбових Книг при Українському Науковому Інституті в Варшаві є голова св. Синоду, найвищий церковний достойник, митрополит Діонисій, який разом з іншими членами комісії стверджує правильність перекладу й апробує книги до друку.

Як зразок подаємо одну з ухвал Комісії:

„Переклад Літургії св. Йоана Золотоустого на українську мову, виконаний Українським Науковим Інститутом, визнати за згідний з грецьким оригіналом, в місцевих особливостях з уживаним Святою Автокефальною Православною Церквою в Польщі церковно-славянським перекладом". Голова Комісії, Митрополит Варшавський і всієї Польщі Діонисій. Заступник Голови, директор Українського Наукового Інституту О. Лотоцький.

Отже чи можна ці книги з ухвалою цих щодо вірности їх перекладу голови Православної Церкви в Польщі вживати в богослуженні, чи ні? Звичайний вірний відповість: „Можна", бо, очевидно, на те й роблять люди переклади та друкують богослужбові книги, щоб уживати їх для хвали Богові.

А виявляється, що ні. Це лише „наукові" богослужбові книги, а не книги до церковного вжитку. Виходило б, що ці книжки, як духовні, так і світські люди можуть читати собі, таксамо, як праці з природознавства, історії й т. д., але, борони Боже, не вільно з них молитися Богові.

Ну, а якби хтось таки почав з них молитися, то зробив би гріх? Здається, ні, бо вони ні на йоту не відступають від книг грецькою та славянською мовою, з яких вільно молитися Богові.

А може не вільно вживати їх лише тому, що вони в українській мові? Може тому, що вони в українській мові, то молитва була б гріхом, злочином і Бог її не приняв би?

Направду, можна заплутатись і похитнутися у своїй вірі. І таку „спокусу" бачимо на кожному кроці.

Тому не лише бажано, але й необхідно, щоб апробовані самим митрополитом Діонисієм для „наукового читання" богослужбові книги якнайшвидше дістали благословення й до вжитку в богослуженні.

Подібна неясність, половинчатість і нездецидованість дуже й дуже шкодить церкві, викликуючи ріжні нездорові коментарі й ферменти серед мас вірних.

Чи допускальне це в сьогоднішній добі?

Православний

тільки
Крем НАЇНА № 1
магістра В. ПАЗЬДЗЄРСЬКОГО
усуває радикально
Веснянки Плями і т. п.
Крем Haïna Nr. 2
(світло-сірий)
пливає церу. хоронить перед зморщинами і їх усуває.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

нові та вживані купите

найдешевше

у Книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка

ЛЬВІВ, РИНОК 10.

Яка правдива мова Закарпаття?

КАРПАТОРУСЬКА КОНЦЕПЦІЯ ГУБЕРНАТОРА ГРАБАРА.

Це питання могло би видатися комунебудь смішним. Після історій з плебіцитом у справі шкільних підручників, після якого обманені громадяни, які в добрій вірі голосували за „руськими" підручниками, маючи на увазі українські, довідавшися, що у школі заводять російську мову, масово протестують, після величавого зїзду „Просвіти" та імпозантного зібрання „Учительської Громади", що виявили велику силу українства, просто ніяково питатися, яка правдива мова Закарпаття, бож не може бути на це питання двох відповідей. Та воєж довідуємося, що можуть бути дві відповіди, якщо не три.

Що закарпатські москвофіли вмовляють у всіх і вся, що правдива мова народу на Закарпатті „русска", тобто російська, не дивуємось. Але коли губернатор Закарпаття дає у цій справі баламутні інформації чужим журналістам, то це трохи дивне.

В „Куріері Варшавскім" (ч. 239 з 1-го вересня ц. р.) п. Єжи Пшевлєчерський умістив свою розмову з губернатором Закарпаття Константином Грабарем. Про актуальні справи губернатор Грабар сказав:

„Перед кінцем цього року треба чекати реалізації другого етапу автономії та, що за цим іде, розписання виборів і зібрання краєвого сойму, до компетенції якого, між іншим, належатиме полагода місцевих справ, церковних та шкільних питань. Тепер у наших школах панує хаос. Одні вчителі, російської орієнтації, викладають по російськи, ще інші **в нашій правдивій мові — карпаторуській, що є засадничо старославянською мовою.** (підкреслення наше — Ред. „Діла"). Це, зовсім природно, дуже шкідливий стан, бо вводить хаос та розбиває нашу єдність. Треба теж знати, що наскільки російська „біла" еміґрація поводилася льояльно і не мішалася до місцевих справ, то українська еміґрація веде тут свою акцію в недопускальний спосіб. Широкі народні маси спокійні та льояльні, а боротьба йде серед інтеліґенції, що тратить щораз більше політичну гегемонію. Поза численними партіями діють тут у нас дві центральні Національні Ради — українська Волошина і руська д-ра Камінського. Підкарпатські русини розділені теж під віроісповідним оглядом — на унітів і православних, які є в меншині. Якщо йде про нашу молоду інтеліґенцію, то вона дістає посади в місцевих урядах, не виключаючи поліції та жандармерії. Але відчувається тут брак учителів у звязку з великанським розвитком шкільництва, а також правників, інжинірів та лікарів. Розвиток країни великий. Повстають нові дороги і гостинці. Посуваються праці в ділянці електрифікації, видно великий господарський поступ, розвинулася кооперація. Підноситься здоровля села завдяки густій сітці амбуляторій".

У своїй розмові губернатор Грабар підкреслив шкідливість національного хаосу в шкільництві. Алеж своєю заявою про „правдиву мову Закарпаття" він цей хаос тільки збільшує. Невже губернатор Закарпаття справді думає, що його концепція — про яку ми врешті знаємо з інших його розмов — карпаторуського народу та карпаторуської мови обєднає люд-

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

ність Закарпаття? Хіба не промовляє йому до переконання отой стихійний зріст української національно-політичної свідомости? А може п. губернатор Грабар хоче піти проти того руху зі своїм „карпаторуським" прапором та своєю „старославянською мовою"? Вже були на світі такі експериментатори і їх доля незавидна.

П. губернатор виявив у своїй розмові з польським журналістом дуже багато прихильности до російської „білої" еміграції. Чи, бува, його „карпаторущина" не етап до мови тієї „льояльної" еміграції? Це була би політика, але політика карколомно небезпечна.

Цікаве, що розмова п. губернатора з польським журналістом випала саме на час, коли рішається доля чехословацьких меншин. І саме в тому моменті п. губернатор пускає такі балямутні інформації про національний характер країни перед чужим журналістом, який в Ужгороді чув мадярів, жидів, русинів, чехів, німців і циганів, а про національний характер міста знає сказати тільки те, що в ньому видно багато жидів

У справі примусового виселювання українських громадян Чортківщини.

В останніх днях чортківський староста доручив ріжним громадянам чортківського повіту рішення на письмі з наказом покинути найдалі 5. ц. м. чортківський повіт, бо у протилежному випадку видаленому загрожує кара арешту від 6 тижнів і тривна. Такі накази у справі виселення дістали майже всі селяни, яких колинебудь покарав окружний суд у Чорткові за приналежність до ОУН, або за кольпортажу нелеґальної літератури. Між іншим такий наказ дістав Павло Фіголь, господар з Калинівщини, Іван Школьний, рільник зі Звинячу та Мирослав Чорненький зі Скородинець. Мирослав Чорненький вів книгарню „Культура" в Калуші пів року до травня 1938. р. Опісля мусів з Калуша виїхати, бо калуський староста виселив його і заборонив йому цю книгарню далі вести. Тому Мирослав Чорненький приїхав до дому своїх батьків у Скородинцях і тут чортківський староста доручив йому рішення з дня 27. серпня ц. р., яким забороняє йому перебувати на терені цілого чортківського повіту. Мирослав Чорненький був караний за злочин державної зради ще в 1931. р. і свою кару давно відсидів. Від того часу не мав ніколи ніякої справи ні судової ні адміністраційної.

Родини всіх виселенців у розпучливому положенні. Виселені — це здебільша молоді господарі, які мають на утриманні родини з дрібними діточками. Свої родини утримують як рільники з ведення рільного господарства. Коли-ж тепер мусять негайно покинути свої господарства, то їх нещасні родини наражені на голод і нужду, бо відома річ, що жінки виселених не можуть дати собі ради самі з веденням господарства та вихованням дрібних дітей. До того йде тут про спокійні особи, які, хоч були колись засуджені на більшу чи меншу кару, але по відбутті своїх кар поводяться прикладно і поправді нема причини заборонювати їм мешкати в Калинівщині, Скородинцях чи Звинячі, себто в місцевостях, віддалених кільканадесять кільометрів від Збруча. З другого боку самі виселенці не знають, що зі собою зробити, бо не мають де приміститися

З цих то причин наші компетентні політичні чинники повинні занятися цією справою і вжити всіх можливих заходів, щоб припинити масове виселювання ріжних наших громадян (усіх виселених тепер є 30 осіб). Якщо-ж цьому не можна запобігти серед теперішніх обставин, то звичайна гуманність наказує нам занятися приміщенням виселенців поза граничним поясом та допомогти їм підшукати відповідні варстати праці.

Що писало „Діло" 50 років тому.

П'ятниця, 7 вересня (26 серпня) 1888.

„В ДУСІ ВНУТРІШНЬОЇ РОСІЙСЬКОЇ ПОЛІТИКИ".

В передовій статті п. н. „Німці на Україні" читаємо:

„Кілька днів тому у статті „Негатором" подали ми чисельні відносини чужинців на Руси. Показалось, що на 21 міліонів населення на наших землях находиться вже нині над 4 кільони невтохтонів. Це продукт російської політики на Руси. Таких відносин не було ні за часів панування Польщі, ні в часи коли свобідна Україна по переяславськім договорі в 1654 р. злучилась з імперією Олексія Михайловича. Щойно в міру, як російські державні мужі фасону Орлових і Потемкінів почали свобідно і без контролі орудувати Україною, набувати землі і заселяти їх на власну руку, тепла чужинців почала валитись на українську. Робилось це в дусі внутрішньої російської політики. В міру, як на українській землі вводили чужинців, нищили вольности і привілеї автохтонів. Чужинців уважали найвідповіднішим засобом, щоб ними підірвати матеріяльну силу руського-українського кореня. По двох віках прийшло вкінці до того, що чужинці безперестанно находить наші землі, тішиться матеріяльним добробутом, особистими й національними свободами, а руський нарід, залишений на боку опіку, спинений у своєму розвитку, темний і безрадний, виходить цілими масами на поселення аж на східні окраїни Азії, в примамурський край".

ПЕРЕД ГОСТИНОЮ НІМЕЦЬКОГО ЦІСАРЯ В ІТАЛІЇ

„Здається, що внаслідок великих заходів Кріспі-ого збереться під Неаполем в часі гостини німецького цісаря в Італії волика фльота союзних держав, до якої прилучаться також й англійські кораблі. Цією демонстрацією хоче Італія дати доказ, що рівновага на Середземному Морі належить до справ охоплених союзом"

В ПЕРЕМИСЬКІЙ ПАРАЛЕЛЬЦІ.

„В руських гімназійних паралелькох у Перемишлі будуть учити: п. Г. Цеглинський, управитель паралельок, латинську і німецьку мову, релігію о. Доцко з Пралкович, руську мову п. Ружицький, математику і природні науки п. Труш, а географію д-р Антонович. Паралельки поміщені в гімназійному будинку, де відреставровано простору салю накладом коло 200 зр"

Злучені Держави Пів. Америки анулюють закон про невтральність?

З американських офіційних джерел повідомляють, що през. Рузвельт готовий скликати негайно конґрес на випадок поважних подій у Европі. Тоді він предложив би конґресові внесок змінити або анулювати закон про невтральність, що зрештою автоматично вигасає у травні 1939.

Авас подає, що минулої неділі Рузвельт спинився в околиці Вашинґтону.

ДЕФІЦИТ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

За два перші місяці нового буджетового року (що почався 1. липня) було 646 міліонів доларів дефіциту; минулого року в тому часі було лиш 372 міл. дефіциту. Дохід зменшився у порівнанні з минулим роком з 863 на 799 міліонів, видатки збільшилися з 1235 на 1495 міліонів.

—o—

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 25

КЕЙЛЕНК ВІЛЛІ. 7

Швестка.

III.

Вайнберґер після зустрічі з Параскою побіг просто до Швестки.

— Пане капітане! То якесь нещастя, а не вчителька.

— Яка вчителька?

— Нова.

— Нова? Молода? Панна?

— Я знаю, чи панна?! Знаю, що сама одна і що проти держави... Йой, що вона говорить—! Вона в жидів не хоче мешкати, вона країнка, пане капітане...

— Але чи молода?

— Ну, що значить молода? Моя Матильда також молода...

— Слухай, Шльомо, добре, що ти тут... Скажи, як там з підписами на школу?

— Ах, пане капітане, ті газди прості такі, що най їх шляґ трафить... Кажуть, нащо нам ще чехословацької школи, коли вже маємо свою?...

— Ой, Шльомо, щось справа затягається, а вже початок шкільного року. Дивись, тут маю листа з Ужгороду від одного надрадника, мого камерада... Питає, що є з тим? Кажу тобі, Шльомо, останній раз: не збереш підписів — не дістанеш в цьому році допомогової кукурудзи для роздачі бідним... Чим скоріше діло зробиш, тим краще для тебе...

„Пане капітане, ви знаєте мене... Для вас я все зроблю... (Щоб ти здох! — додав Шльома в душі). Але тепер боюся цієї нової вчительки... Буде мешкати в якогось газди... Напевно в Царя, бо де інде моглаб?... А управителя вже не слухає... Йой-ой-ой!

Швестка доторкнувся рукою до чорного вуха з таким виглядом, ніби вуса догори підкрутив, і промовив:

— То вже, Шльомо, моє діло... Учительку я беру на себе... кхм... кхм... Ти тим не журись.. Якоїсь там баби не злякаємося.

А Параска Шкварка з кирпатеньким трошки носиком зацвіла маком у Царя в хаті і зовсім була неподібна до баби. Дівчина, як горіх.

Вона саме допомагала старій Царисі впровадити телятко до хліва, як з вулиці почула.

— Здраствуйте, колеґіне.

— Добрийдень, пане управителю! Дивіться, яке симпатичне телятко... Так хоче жити в хліві, як я у Вайнберґа...

Управитель зразу насупився.

— Госпожа колеґіня! Я імію вам дачто сказати, но до комнати не імію времени заходити. Будьте так любезна, на одно слово...

Параска підійшла.

— Очень ся інтересует о вас капітан... Любил би з вами говорити. Полезно будет про вас, если там зайдете....

— Та я вже добре знаю, хто такий той ваш капітан. Знаю, як він і кукурудзу роздає через жида бідним, і як з учителями поводиться, і як старостів по своїх селах скидає, а настовляє своїх комісарів... Знаю, не бійтеся!...

Управитель навіть оглянувся навколо, чи ніхто не слухає.

— Капітан дуже человік вміятельний... Во Ужгороді іміет високія приятельства... А при том голова. Хотя ви не любите поступати соответственно до совітів старших колегов, но я еще раз совітую: зайти....

— Нотар не є для мене ніякий службовий зверхних, щоб я мала йому складати візиту... Взагалі, чую що його капітаном звете ви та панотець, а селяни просто кажуть „клапоухий"... Пощо ми маємо перед кожним зайдою лягати на землю?"

Управитель аж рукою замахав з переляку.

— Колеґіне, ви молода і не знаєте, які можете іміти послідствія своєй необдуманости... До свиданія.

— До побачення.

Ця перша невдача не стільки Швестку розгнівала, як здивувала, бо він у Закаблуках до такого не звик.

Коли Параска Шкварка сюди приїхала, то він мав уже під собою такий ґрунт, як бетон. Він перед роками довбнею упав на Закаблуки й околицю. Приїхавши він покликав до себе священника, і той навчав, що кожна „власть предержаща есть од Бога". Швестка йому виложив по-русскому, як на долоні, про Сибір, про русскій народ і ґімназію, про великий бій, де завдяки йому, Швестці, та його камераду капі-та-ну Глоушкові, вони перемогли, хоч це й коштувало Швестку пів уха. З цього моменту отець превелебний і цілі Закаблуки та вся околиця знали, що новий нотар є „бувший ґімназ. професор" і „бувший капітан" і герой, що проливав кров ухом.

Далі покликав був Швестка й управителя школи. І цей зявився і прослухав ту саму лекцію. Крім того Швестка зразу приклав науку. Одстрчила і з притиском зазначив, що єдиним ворогом республіки, крім німців, є так звані українці, і що він, нотар, не потерпить ніякої політики, спеціяльно української. Управитель повертався за Швесткою цілим тулубом і з зоґкими очима запевняв пана капітана, що він невтралний, „до політики ся не мішає, тутешний", і що всі вчителі в ближчій околиці такі самі, крім двох помічних учителів Петрушки й Божуха, що закінчили Торговельну Академію в Мукачеві. Вони українці, але вчать на щастя не під його управительською рукою.

— Ага, кажете, ці двоє непевні? Харашо, харашо! (Одстрчил казав усе записувати... Хоклера той Одстрчил, — який він мудрий!)

Записав Швестка декого. Вчать там і там!!.. Що? І читальню „Просвіти" заложили? І навіть провадять в ній працю? Ну, знаєте... То вже забагато...!

(Далі буде).

Хто кого тероризує?

ЯК „СЛОВО НАРОДОВЕ" РОБИТЬ „НАПАД БОРИТЕЛІ УКРАЇНЬСКІХ".

Трапилася в Чижикові біля Львова така подія: В неділю 4-го ц. м. відбувався в тому селі польський фестин на будову „Дому Людового". Відбувався він у лісі за селом. Вечором поляки з сусіднього села Чишок вертались через Чижиків додому. Вертались в дуже веселому настрою з криками, протиукраїнськими вигуками, пострілюючи собі час до часу.

Більш-менш у тому часі скінчилися в домівці читальні „Просвіти" сходини у звязку з закінченням дитячого садка. Вийшли звідти старші громадяни і громадянки з дітьми. Один з веселих фестинових гостей вистрілив з якогось втинка коло тих, що вийшли з читальні, при чому вистріл був такий несподіваний та близький, що між українцями счинився переполох. На цей стріл, що вже долив тільки оливи до вогню, зареагували українці чинно. Почалася метушня, серед якої фестинові гості, що перед тим виявляли дуже багато відваги, стали панічно втікати. І тільки.

Що робить з цієї події, в якій провокація українського населення очевидна, ендецьке „Слово Народове"? Воно під наголовком „Напад борителі українських на младзеж польскон в Чижикове" пише, що фестин відбувся в найбільшім порядку, але як поодинокі групи учасників фестину вертались до своїх сіл, „на громадку молоді з сусідніх Чишок напала в селі Чижикові більша група українських сепаратистів. Сигналом до нападу був голосний вибух якоїсь петарди, після чого банда, озброєна у гилі і коли, каміння і цегли, кинулася на поляків, що не сподівалися чогось подібного. Напасники засобилися в цеглу на недалекій будові польського „Дому Людового". Цілий напад тривав дуже коротко. При окликах „Бий мазурів" закидали групу в Чишок камінням та цеглами і кільканацять осіб потурбували колами й ногами. Ясна річ, що в тих умовинах не дійшло до ніякої контракції, особливо, що від нападників упало також кілька револьверових стрілів".

Таким чином „Слово Народове" піддає думку, що чижиківські українці просто уплянували напад на „млодзеж польскон" і виконали це на умовлений знак — вибух якоїсь петарди.

Делегація українських громадян з Чижикова, що була в цій справі у повітового старости, заявляє, що нема мови про те, щоб хтонебудь з українців стріляв чи зачепив поляків, які вертались з фестину. Цілу подію вони описують так, як це ми згадали на початку і це посвідчить ціле село.

Та все-ж „Слово Народове" робить з цього „напад борителі українських". Воно пише з цього приводу аж передову статтю, в якій робить крик, буцімто український терор поширюється „на безборонну польську людність". І домагається інтервенції центрального уряду, щоб зломив цей терор. Признаємо, що почався терор, але терор, від якого не має спокою українська людність Чижикова. І домагаємося, щоб вкінці вже раз вмішалася і той терор припинила.

Книжки — це найдешевша розвага в часі довгих осінніх і зимових вечорів!

ВИПОЗИЧАЛЬНЯ КНИЖОК
при Українській Книгарні та Антикварні
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУТОВСЬКОГО Ч. 22.

Поручає літературні твори в українській, польській, російській і німецькій мові. Книгозбірня доповнюється постійно новинами! Всі шкільні лектури на складі. Місячний абонамент 1 зол. Випозичальня відчинена від 9 год. рано до 7 год. веч. без перерви. 1-3

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

Платня учителів з вищою освітою.

На останньому засіданні рада міністрів прийняла розпорядок у справі зміни дотеперішніх постанов про платню цих учителів нижчих фахових шкіл, які крім нормальних фахових кваліфікацій мають скінчені високі студії чи інші спеціяльні студії. Таких учителів зрівнюють під оглядом автоматичного авансу з учителями прилюдних шкіл з вищими, чи теж спеціяльними студіями.

Крім того прийнято розпорядок до ст. 86 декрету президента Польщі про річеві военні повинності. Згадана стаття уповажнює міністра господарства накладати на власників, посідачів чи управителів сільських господарств **обовязок підготови господарств до продукції, що відповідала б потребам оборони держави.**

—o—

БОЛЬШЕВИКИ ЗЛОВИЛИ НІМЕЦЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

На Ледовому Океані дійшло до сутички між двома німецькими травлерами та совітськими сторожевими суднами. Один травлер утік, другий зловили; доля його залоги невідома.

—o—

КАНАДА ПОСТАЧАЄ ЛІТАКИ ДЛЯ ФРАНЦІЇ.

Канадійський уряд згодився на будову бомбових літаків для Франції, з огляду на те, що французька політика вповні згармонізована з британською.

„Остання дошка рятунку".

Komitet budowy rzym-katolickiego kościoła w Rożnowie, koło Zaboloiowa, nadesłał na adresę jednej naszej instytucji następujący list, powielony na cyklostylu i z pieczątką komitetu budowy:

RODACY CHRZEŚCIJANIE!

Garstka Polaków zagnana okrutnym losem na kresy wschodnie, rzucona w tłum owładniętych ideą komunizmu ukraińców, skazana na zdeprawowanie i wynarodowienie — wydaje ostatnie tchnienie.

By nie zapomnieć o naszej polskości i od czasu do czasu nawiązać kontakt z Bogiem, a zarazem i stać na straży, jako placówka R. P. — wyłoniliśmy ze swego szczupłego grona Komitet, który miał się zająć wybudowaniem kościółka, który by mógł wyrwać nas z groźnie wyciągających się w naszą stronę drapieżnych szpon czterech cerkwi, łakomych na nasze dusze.

Było to jeszcze przed nastaniem kryzysu gospodarczego, to też jutrzenka nadziei świeciła nam jasno i zdołaliśmy zebrać niewielki fundusz, który został obrócony na wystawienie fundamentów i murów. Na pokrycie dachu i sprawienie okien trzeba było zaciągnąć pożyczkę. Gdy kościół tylko został nakryty dachem, nadszedł kryzys i zgasił naszą jutrzenkę, a zadłużone mury stały się dla nas widmem koszmarnym z powodu ciążącego na nas za ich wystawienie długu.

Stoją mury ponure i stoi dług zaciągnięty w Kom. Kasie Oszcz. w Kosowie Huculskim z każdym miesiącem wzrastający z powodu procentów, których pomimo nadludzkich wysiłków zbieranych drogą dobrowolnych składek i urządzania imprez dochodowych, nie możemy wypłacić.

To też postanowiliśmy chwycić się ostatniej deski ratunku i zwrócić się do Szanownego Pana, by raczył łaskawie udzielić choćby skromnej pomocy zadłużonemu Komitetowi.

Wdzięczni zgóry z serdecznym Bóg zapłać pozostajemy.

Komitet budowy rz. kat. kościoła w Rożniowie: Ks. Prob. Rozlepiło; M. Szczawiński; St. Klimczak; A. Kozioł; J. Griesgraber; J. Stawański; J. Kolan; J. Myckan.

Цей лист говорить сам себе і всякі коментарі зайві.

Д-Р ОЛЕКСАНДЕР НАДРАГА. 1

Кінець і початок шкільного року

В МИНУЛИХ ЧАСАХ У ЛЬВОВІ.

Коли вже на „Баденері" при вул. Тереси в городі політехніки й на узбіччях Цитаделі зацвили акації та солодкий їх запах наповняв повітря і мішався з опяніливими пахощами ясмину з Єзуїтського городу і святоюрської площі, не було у хлопчиськів охоти до науки. Ще одна партія фізики чи всесвітньої історії, ще одна партія фізики чи всесвітньої історії, ще неспокій звязаний з „промоцією" з того чи іншого предмету і думки усіх линули до близьких вакацій. Просто не можна було всидіти в класі. Майже кожний з нас робив собі свого роду календар зі сумою годин з кожного предмету, що залишилися ще до кінця року десь від половини червня починаючи, аж на 14. липня кінчаючи і по кожній відбутій годині скреслював її з задоволенням. „Дивися, вже тільки 30 латин, 24 грек, 15 математик!"

А сонце так гріло, а на Вульці, в Залізній Воді, на Снопкові, Погулянці, в лісах коло Чортівської Скали був такий приємний холод і росли там такі чудові фіолетні дзвінки, сині незабудьки й волошки, червоні маки, білі конвалії та сторчики! Не хотілося нічого робити. Коли прийшла шкільна математична задача, мучилося над нею тільки двох-трьох „штреберів" з перших лавок, а решта класи лише ждала на вступ їхньої праці і один за одним з дальших лавок ішов ніби мачати перо в їх каламарах, запамятував собі поодинокі тригонометричні і аналітичні знаки та числа, „відвалював" їх на своєму зшитку, а від нього всі його сусіди. „Провайкери" бралося вже безличко до книжки, а як котрий зразковий „куйон", що прийшов з якоїсь „заказаної" провінції та не набрав ще львівського „шліфу" і почуття львівської солідарної відповідальности одного за всіх і всіх за одного, сидів просто та не дав собі приШпилити на плечах картки з Закшевського чи іншого джерела гімназійних мудрощів, діставав такого „зеца", що не робив вже жадної опозиції. Хвилювання не припинялося навіть на гімназійному грищі, де ми грали, чи не перші у Львові, вовсім „регельрехт" на годині обовязкової у нас руханки копаного мяча під проводом нікого іншого, як тодішнього вчителя руханки і пізнішого Директора Держ. Інституту фізичного Виховання проф. д-ра Пясецького. Тоді часто-густо мяч замість у брамку, летів на катедру, або таки в голову германіста кс. д-ра Пехніка, що замучував у партері сему чи восьму „Б" ріжними Кльопштоками і Грільпарцерами. Ми мали „фрайду" а бідні „колеги" з „Б" крім цього коротшу чи довшу перерву в науці і могли собі з нами „рикнути" так голосно, що ціла Уейського і Баденіх отвирала з цікавости вікна.

А коли було годі сидіти, тоді йшлося „поза школу". Боже, що це була за приємність! Чоловік зашився десь в якійсь бічній алеї Єзуїтського Парку Високого Замку, чи просто ідеального городу Стрільниці або поклався на межі між цвитучим збіжжям на Кайзервальді чи при березі Пасіки на Погулянці, дивився в блакитне небо, мріяв про якусь зі своїх коханих дівчаток, декламував: „А кеди бендзеш мойон жонон", чи у хвилинах туги „Смутно мі Боже" чи врешті скандував улюблену тему шкільних задач „Праца то єст наша бронь, праца людзі ушляхетня" і навіть не спостерігся, що це вже перша година, що треба іти до дому на обід, відповісти на питання, що то було в школі і потім написати собі свідоцтво недуги та батька чи маму на ньому підписати і то якнайкраще, тимбільше, що „Клеменс" якому автентичність підписів батьків на того роду свідоцтвах виявлялася підозріла, просив батьків на конференціях зложити собі до актів зразки оригінальних підписів. Грунт був тільки, щоб на нас десь у поворотній дорозі з прогульки не впав якийсь „бельфер", передовсім суворий Цісло. Але на це чоловік мусів бути приготований і мав вимівку, що власне ішов до якоїсь аптики, (що була на поворотній дорозі), по каплі до зубів, або інший лік, залежно, очевидно, від змісту свідоцтва. Так, „наука — це гарна річ — але сонце краща" і „навіть Господь Бог симпатизує з тими, що ходять поза школу, бо він любить молодь" — сказав нелавно до радія бувший „четвертак" Корнель Макушинський (восьма „Б" з річника 1903) та з цієї причини також він залюбки ходив поза школу.

(Далі буде.)

Сторінка без політики.

Двобій слона з паровозом.

У джунглях півострову Малякка живе ще й нині багато диких слонів. Вони зовсім не є небезпечні для маляйських сіл, але багато накостять, бо невідомо з яких причин слоні не люблять телеграфічних стовпів та залізничих рейок. Дуже часто буває таке, що слоні нищать електричні проводи, або залізничі рейки на просторі кількох кільометрів.

Недавно трапився на маляйському півострові двобій слона зі залізничим поїздом.

Вантажний поїзд виїхав із стації Телюк Асан і у віддалі 500 м. від стації Чікус натрапив на слона, який розложився преспокійно на рейках. Тому, що слон не звертав найменшої уваги на свист льокомотиви, машиніст мусів задержати поїзд. Щоб відстрашити слона, він пустив на вигідного хоч упертого велитня джунглі струм гарячої води. Це схвилювало слона до тієї міри, що він кинувся на поїзд і намагався трубою зломити комин на машині.

Тоді машиніст завернув поїзд і відтак повним розгоном віхав на впертого слона. Зудар із льокомотивою мав для звірини фатальні наслідки. Сила розгону паровозу скинула слона з насипу із розторощеним черепом та поломаними кліваками. Кулею з кріса скоротив хтось із подорожніх муки звірини.

—o—

Збирачі недокурків у париському ратуші.

Двацять літ тому в Парижі дуже популярним типом був збирач недокурків папіросок та цигар. Такі збирачі узброєні в довгі палиці з гострим тонким гачком на кінці вміли вживати свою зброю з небувалою вправою. Вони збирали недокурки на вулицях, у кавярнях, кінах, театрах та у всіх прилюдних місцях, в яких вільно було курити. Недокурки переробляли відтак на папіроски найдешевшої сорти. Від кількох літ професія збирачів недокурків щезала, мабуть тому, що збільшився загальний добробут і мало хто купував. Тепер зявилися в Парижі знову збирачі недокурків і вони здобули собі навіть признання париської міської влади, яка дала їм дозвіл збирати недокурки в репрезентаційних салях париського магістрату після нарад, сходин та балів, що їх там уладжують.

—o—

Подружжя, яке має разом 214 літ.

Співробітник білгородської „Політики" відшов у полудневій Сербії, в селі Чайлі подружжя Манасієвичів, яке разом має 214 літ.

Обоє вони вродилися у 1831 р. й мають тепер по 107 л. Не зважаючи на свій Метузалемів вік вони ще незвичайно сильні й бадьорі та ведуть своє сільське господарство без чужої помочі, завжди веселі й говірливі.

Харчуються старенькі дуже скромно. Кукурудзяний хліб, цибуля й перець — це їх звичайна пожива. Мясо їдять тільки в зимі. Багато літ вони не пють ніяких спіртних напитків. Зате жінка й муж дуже багато курять. На їх глибоке переконання, тютюн — це саме і причина їх довговічности та здоровля. Пятьдесять літ тому на їх село напали арнавти й Манасієвичі мусіли забарикадуватися в хаті та відстрілюватися. Коли вони вже все, що було в хаті, з'їли, то піддержували себе 10 днів лиш куренням, і від тієї пори вони повірили в цілющу силу тютюну.

Ніхто з подругів ніразу в житті не хорував. Старому Манасієвичові почали рости цього року зуби, в чому він добачує знак, що ще довго поживе.

Старушку знають у цілій околиці, як лікарку й вона має доволі велику „практику" серед жінок.

Княжна, що не визнає цивілізації.

Губернатор Мінданао і Сулю на Філіпінах мав геніяльну думку: він рішив вислати до Америки войовничу княжну й наслідницю престолу племени Моро. Він мав надію, що по повороті в Америки княжна стане піоніркою цивілізації серед своїх підданих та причиниться до злагіднення їх звичаїв.

На жаль, сподівання губернатора не дали бажаного висліду. Княжна Таргате Атік Кірам, яка мала внести цивілізацію до свого племени, що числить 300.000 голов — зовсім не піддалася цивілізації. Хоч її побут в Америці тривав кілька літ, вона негайно після повороту до краю відкинула усі привички, які їй впоювали, коли була студенткою в Іллінойс.

Таргате найкраще почуває себе в хаті, в якій мешкають її піддані. Помадки до уст, футра та вибагливі сукні — це давне минуле для княжни. Сьогодні її одяг знова творить гаптований саронг. Її гостро спиловані зуби забарвилися знову на чорний колір, тому, що вона завжди жує бетель.

Княжна перейняла тільки один американський звичай: раз уже розвелася зі своїм чоловіком й тепер має другого мужа. Дату Буйонген, який є бодай їй вірний, бо її попередний муж виявляв сильні тенденції до багатоженства.

Змагання губернатора, щоби спонукати княжну визнати американські звичаї, не повелися. Тепер навіть сам він каже, що найкраще, коли филипинець залишається таки филипинцем.

—o—

Найбільша загадка Скотлєнд Ярду.

Багатий і статочний англієць Франк Нюленд, приблизно 40-літній мужчина мав багато знайомих, з якими вдержував дружні товариські звязки. Недавно він запросив до себе кількох приятелів, яких почастував пляшкою віскі зі содовою водою. Жінка Нюленда теж пила віскі.

Раптом в одному менті Нюленд зісунувся без сили з крісла та заки прибув покликаний негайно лікар, він серед страшних мук помер.

Коли прибули аґенти Скотлєнд Ярду, вони ствердили, що у віскі була якась отрута, що миттю викликує смерть. Тоді вирнуло питання: хто й коли тієї отрути насипав до шклянки?

Ціле товариство складалося крім Нюленда та його жінки ще з шістьох мужчин. Вони всі пили теж фатальну віскі й вона їм ні дрібки не пошкодила. Не було найменшого сумніву, що отрути насипав хтось саме в тому менті, коли Нюленд наливав свою чарку, бо пані Нюленд налила собі віскі безпосередньо після свого мужа. Переведене слідство не дало ніякого успіху. Всі мужчини, що були присутні підчас трагічної події, не викликують найменшого підозріння й важко подумати, щоб хтонебудь із тих хотів отруїти Нюленда.

Слідство, переведене серед прислуги теж до нічого не довело. В самогубство теж важко було повірити, бо не було ніяких причин, які доказували би, що Нюленд хотів наложити на себе руку.

Смерть Нюленда вважають у Льондоні найбільшою кримінальною загадкою сучасної доби.

Вірний пес.

В містечку Вальданіо (Італія) арештували за якийсь малий промах мандрівного торговця. Арештованого відвели карабінєри до вязниці. За арештованим ішов його пес, який не хотів ніяким чином розлучитися зі своїм паном. Звору-шений тою собачою вірністю вязничний сторож узяв пса до себе. Тепер кожного дня приходить під вікно келії свого пана та витає його радісним бреханням. Відтак іде він спокійно знову до мешкання сторожа.

Чудесна дитина.

Пятилітній хлопчина Грев Сумерс з Коно у Злучених Державах уміє так знаменито наслідувати голоси найріжнородніших птахів та звірят, що його заангажували до одної фільмової фірми в Голівуді з платнею 200 долярів тижнево.

Батьки чудесної дитини обезпечили її талант в одному з обезпеченевих товариств на суму сто тисяч долярів. Цю суму мають виплятити на випадок, якби хлопчина стратив працю у фільмовій фірмі чи то з причини мутації голосу, чи то з причини якихнебудь інших змін в укладі уст, нянка, чи зубів, які дають йому змогу так знаменито наслідувати голоси птахів і звірят.

Наріжна сина Рузвельта.

Джон Рузвельт, син президента Злучених Держав вернувся із своєї пошлюбної подорожі і перед кількома днями почав працювати на своїй новій посаді. Він став урядовцем у торговельних складах фірми „Віліяма Файнліна сини". Як першу платню дістає він 18 долярів тижнево.

Цієї платні не вистане йому навіть на заплату мешкання, яке коштує 100 долярів місячно. Та, очевидно, син президента не залишиться довго на такій мізерній посаді. Це лиш перший ступінь у його дальшій карієрі.

Хто завинив світову війну.

Нема того, хто перший назвав цісаря Німеччини, Вільгельма, „виновником війни". Ніхто до цього не признається, хоч ціла низка політиків брала в тому участь. Дивно, що навіть Льойд Джордж умиває зовсім руки від тієї справи у своїх записках про париську мирову конференцію. Він так змальовує цю справу, начеб за ввесь час своєї виборчої кампанії не виголосив ніколи філіпіки проти цісаря Вільгельма. Льойд Джордж доказує, що такий внесок зголосив на засіданні англійської ради міністрів льорд Керзон, міністр закордонних справ. Ми довідуємося при цій нагоді, що справжнім автором закиду, що Вільгельм є виновником світової війни, був Клемансо, який так про цю справу виповівся:

„Судова розправа проти цісаря Вільгельма булаб одною з найбільш імпозантних подій історії. Варто булоб поважніше призадуматися над тією справою."

Тоді королівські дорадники дістали доручення опрацювати меморіял. Відтак льорд Біркенгед відчитував той меморіял на раді міністрів та захоплював товаришів своєю ясністю та льогікою, що особливо підкреслює Льойд Джордж. У дійсності той меморіял є свого роду архитвором. Рішальним аргументом було те, що не можна виступати проти котрогось будь із підданих цісаря, заки його самого не потягнуть до відповідальности, чи то з приводу наступу на Бельгію, чи з приводу підводної війни. Ця справа розбилася з причини становища голяндського уряду. Мирова конференція поручила доручити в Газі ноту, яка домагалася видачі цісря Вільгельма. За пять днів прийшла до Парижа відмовна відповідь.

Великий замір провідників антанти скінчився на... нічім.

—o—

Правнича сторінка.

Перед виборами до міських рад.

Щойно в „Деннику Законів" з 29. серпня п. р. (ч. 63 поз. 480 і 481) оголошено виборчі ординації у справі виборів до міських і сільських рад. Тому, що вже в короткому мабуть часі уряд розпише вибори до міських рад покищо по більших містах, реферуємо найважніші постанови закону з 16. ц. м. про вибори міських радних.

I.

Вибори міських радних спираються на загалі загального, рівного, тайного і безпосереднього голосування. Виборці голосують на кандидатів заздалегідь правильно зголошених.

Число радних

Число радних залежить від числа населення дотичних міст. І так міста, що мають 5.000 мешканців, вибирають 12 радних; понад 5.000 до 10.000 мешканців — 16; понад 10.000 до 25.000 мешканців — 24; понад 25.000 до 40.000 мешканців — 32; понад 40.000 до 60.000 мешканців — 40; понад 60.000 до 120.000 мешканців — 48; понад 120.000 до 180.000 мешканців — 56; понад 180.000 до 400.000 — 72; понад 400.000 мешканців — 84; м. Варшава — 100. Число населення устійнюють на основі загального списку населення.

Хто має право голосувати?

На кандидатів до міських рад має право голосувати кожний польський громадянин без ріжниці полу, який має право вибирати послів до сойму і бодай від року від розписання виборів мешкає на просторі дотичного міста. Умовина однорічного замешкання не торкається власників та посідачів нерухомостей по містах; умовних і фізичних працівників, які є на державній службі або публично-правних установ; вояків публичної служби; світського і чернечого духовенства; членів родин згаданих осіб і почесних громадян міста. Це право голосування буде припинене з хвилиною доручення акту обвинувачення за злочини, загрожені додатковою карою втрати публичних і громадянських прав.

Хто може бути вибраний міським радним?

Міським радним може бути вибраний кожний громадянин, який має сам право голосувати і скінчив перед розписанням виборів 30 років та володіє польською мовою словом і письмом.

Виборчі округи і райони голосування.

Місто ділиться на виборчі округи, а ці на райони голосування, що начислюватимуть до 3.000 мешканців. Виборча округа, що має до 3.000 мешканців, може творити один район. Кожна виборча округа і кожний район голосування повинен бути суцільний територіяльно. Місто, що має до 5.000 мешканців, може творити одну виборчу округу. На одну округу в місті не може припасти більше ніж 8 мандатів. Поділ на округи і райони голосування перевірить влада, що розписує вибори. Число мешканців округи і району устійнюють на основі евіденції руху населення

Розписання виборів.

Повітовий староста розписує вибори в містах, що не є виділені зі самоуправного союзу і **воєвода** у більших містах, що є виділені зі самоуправного союзу — устійнюючи день виборів і голосування. Вони теж виконують нагляд над виборчими справами.

Виборчі комісії.

У містах, поділених на виборчі округи і райони голосування, покликують головну, окружні і районові виборчі комісії. Головна, окружні і районові виборчі комісії складаються з предсідника і 4-ох членів. Предсідника й одного члена кожної виборчої комісії покликує влада, що розписує вибори; інших членів вибирає магістрат. Предсідником і членом виборчої комісії може бути лише виборець, який володіє польською мовою словом і письмом. Городського суддю можна покликати на предсідника головної виборчої комісії лише в порозумінні з президентом окружного суду; суддів окружного, апеляційного і Найвищого Суду в порозумінні з президентом дотичного суду. Виборець, який кандидує на міського радного, тратить право бути предсідником або членом виборчої комісії. Ніхто без оправданих причин не може відмовити бути членом виборчих комісій. До важности рішень виборчих комісій необхідна явність предсідника і бодай двох членів. Рішення западають більшістю голосів. Один з членів комісії зладжує протокол нарад, що його підписує предсідник і всі присутні на засіданні члени комісії. По правосильности виборів виборчі комісії розвязуються на основі самого закону.

Спис виборців та оголошення виборчого календаря.

Бурмістр чи президент міста зладжує списи виборців, окремі для кожного району у двох примірниках. Ці списи доручує опісля представникам окружних виборчих комісій не пізніше ніж **14-го дня** від розписання виборів у містах, що мають **15.000 мешканців;** 20-го в містах, що мають **понад 15.000 до 60.000** мешканців; **25-го** в містах, що мають **понад 60.000** мешканців.

Найпізніше 10 — 16 — 20 дня по розписанні виборів, залежно від вище згаданого числа мешканців, головна виборча комісія оголосить плякатами: поділ міста на виб. округи і райони голосування; склад головної, окружних і районових виборчих комісій; домівки і години урядування головної й окружних комісій; дні, години і місце виложення спису виборців і вношення реклямацій; число радних, що їх мають вибрати в кожній виборчій комісії; дні, години і місце зголошення кандидатів або лист кандидатів; число виборців, які мають право зголосити кандидатів чи лист кандидатів для кожної виборчої округи.

Нема доброго снідання
без кави з цикор. єю
Л У Н А
— яку виробляє єдина —
українська кооп. фабрика
Суспільний Промисл
Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

Оголошення списів виборців і реклямації.

Списи виборців будуть виложені в домівці окружної комісії від 16—22—27. дня, залежно від числа мешканців дотичного міста, по розписанні виборів і то без перерви 5 годин денно від 10. до 12. і від 17. до 21-ої год. Реклямації можна вносити з причини: невписання до спису управненого до голосування; 2) втягнення до спису особи, неуправненої до голосування. Реклямації з причини невписання управненого полагоджує окружна комісія і наказує доповнити спис виборців або повідомляє дотичну особу, що її реклямацію полагоджено негативно. Щож торкається реклямацій з приводу втягнення до спису неуправнених до голосування окружна комісія розглянувши реклямацію — відкидає її або повідомляє дотичну особу, що буде скреслена зі спису виборців. Зацікавлений виборець, якого торкається реклямація, має право внести спротив до окружної виборчої комісії до двох днів по дорученні йому повідомлення у справі візмовного полагодження реклямації. Не пізніше ніж 25- 31- 40-го дня по розписанні виборів окружна виборча комісія переведе відповідні зміни у списах виборців внаслідок реклямацій. З цією хвилиною списи виборців є остаточно устійнені і не можна переводити в них ніяких змін. Голосувати мають право лише особи вписані до устійненого остаточно спису виборців. Такий спис виборців буде виложений два дні до публичного перегляду в домівці окружної виборчої комісії, починаючи від 27- 33- 42-го дня по розписанні виборів. Перед голосуванням предсідник окружної комісії пересилає устійнені вже списи виборців предсідникам районових виборчих комій.

Обіжник у справі обмеження екзекуції

ПРОТИ ВЛАСНИКІВ СІЛЬСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ.

В „Урядовім деннику Міністерства скарбу" з 23. червня ц. р. (ч. 23) обіжник міністра скарбу з 12. серпня у справі обмеження екзекуції проти власників сільських господарств. Обіжник **наказує стримати до 15. жовтня ц. р. усі екзекуційні кроки проти власників сільських господарств,** щоб стягнути податкові та інші державні належитости і претенсії всіх інших вірителів, **якщо виміряний їм грунтовий податок за 1938 р.** (обі сплати без самоуправних додатків) **не перевищає 60 зол. Щож торкається власників сільських господарств, яким вимірено грунтовий податок за 1938 рік у квоті понад 60 зол.** (обі сплати без самоуправних додатків) обіжник дозволяє висилати їм лише **пригадки** та доконувати заняття рухомостей і надвишок землеплодів та інвентаря. Екзекуцію можна виконати щойно по 15. жовтні ц. р. **Одначе навіть перед днем 15. жовтня ц. р. можна вести екзекуцію** проти тих власників сільських господарств, яким вимірено понад 60 зол. грунтового податку та які мають більші податкові залеглости (перевищують 60 зол.). На ліцитації за податкові залеглости не вільно продавати землеплодів ні інвентаря таких платників, хочби була надвишка.

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна
ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.
АДРЕСА Львів, Ринок 10.

НОВИНКИ.

— **Чергові сходини** Українського Лікарського Товариства будуть у пятницю 9. вересня ц. р. о год. 7-ій увечір у домівці Товариства. На сходинах виголосить д-р Нарцис Лукіянович відчит п. н.: „Зразок терапевтичного ефекту через т. зв. аналізу проявів у випадку неускладненої параплегії". 1886

— **Управа Т-ва Абсольвентів Торговельної Школи „Р. Ш."** повідомляє, що перші сходини членів по вакаційній перерві відбудуться в четвер 8. вересня 1938 в год. 19.30 в домівці Т-ва вул. Куркова, 14. а. На порядку дня: Гутірка з дискусією на організаційні теми. 1893

— **Перед великим святом з нагоди 950-ліття хрещення Руси-України в Почаєві.** В суботу 10. ц. м. і в неділю 11. ц. м. відбудеться в Почаєвській Лаврі і в Почаєві велике свято з нагоди 950-ліття хрещення України. На свято прийде коло 50 процесій та тисячі вірних-прочан. У святі візьме участь архиепископ Олексій з Кремянця, що по Службі Божій виголосить проповідь. Отже свято буде маніфестацією глибокої релігійности усіх верств українського населення Волині і доказом великого зрозуміння ваги християнської віри в минулому й майбутньому української нації. По богослуженні відбудеться святочна академія.

— **Хор Евгена перед мікрофоном.** Напевно неодин з аматорів легкої, приємної пісні дивувався, що відомий з виконання їх український хор ревелерсів Евгена не показується перед публику. Для цих маємо несподіванку: в середу 7. ц. м., в год. 14.35, хор Евгена виступить з 25-хвилинним концертом перед мікрофонами львівського радія і своїм прихильникам та співолюбним землякам докаже, що він живе, працює над собою й має щораз кращі успіхи. У програмі концерту, який з приємністю радіослухачі вислухають, композиції Евгена Козака, Весоловського і Р. Купчинського. — В год. 14. тогож дня щотижнева газетка по українськи з Варшави.

— **Далі виселюють українців з ліського повіту.** Повітове староство в Ліську, письмом (ч. Поль. 15/543/38) з дня 19-го серпня ц. р. виселило п. **Івана Геряка** с. Михайла з **Бандрова Народнього** і заборонило йому перебувати 10 років у всіх прикордонних повітах. Причиною виселення є правосильний присуд окружного суду в Яслі за перепачковування літератури ОУН з Чехословаччини. Це вже третій з черги випадок виселення українців в останніх двох місяцях.

— **Хто виграв на льотерії?** У нинішнім тягненні Клясової Льотерії впали вигри на такі числа: 50.000 зол. на ч. 65695, 25.000 зол. на ч. 37603 118567, 10.000 зол. на ч. 39825 120618, 5.000 зол. на ч. 2619 61577 98156 129445, 2.000 зол. на ч. 15870 35919 37648 38722 65409 66219 86066 95545 97114 118255 130084 145621, 1.000 зол. на ч. 1258 9903 11888 15910 16325 19448 20576 30220 32273 30189 36201 46203 46985 57961 66913 75063 75995 84834 90005 92223 92880 97232 103756 104750 108198 108850 109101 111154 112967 118585 120022 127849 131103 135270 144246 146384 148640.

— **Забороняють вивіски в українській мові.** В печеніжинському повіті заборонили означувати місця продажі тютюну вивісками в українській мові. Такі вивіски на думку покликаних чинників можуть бути тільки в польській мові.

— **Крадіж у фільмовому павільоні на Сх. Торгах.** У фільмовому павільоні на Сх. Торгах невідомий злодій украв аматорський апарат до накручування фільмів, перероблений зі старого апарату Цайс Ікон. Апарат, що його модель походив ще з 1904 р., мав чисто наукову вартість. У звязку з цією крадіжжю загострили нагляд над цінними експонатами у фільмовому павільоні, де виставлено м. ін. перший апарат творця кінематографії Лімієра.

— **Комуністи перед судом у Львові.** Перед трибуналом окружного суду почався в понеділок процес проти Степана Перетятка, Натана Шапіри, Міни Штерн, Івана Козака та інших підсудних за приналежність до КПЗУ. Арештований І. Козак із Холмщини признався, що належав до КПЗУ, але вступив з партії, бо переконався, що комуністичний лад це найстрашніша неволя для українського народу. Слідство виявило, що підс. Натан Шапіра з Дрогобича грав у комуністичнім русі визначну ролю і брав участь у конгресах в Москві та закупив для партії друкарню у Варшаві. Шапіра якийсь час був виключений з партії, опісля був секретарем КПЗУ. Процес буде тягнутися кілька днів.

— **Таємничий влом до суду в Монастириськах.** Минулої ночі невідомі вломники дісталися до городського суду в Монастириськах, розбили вогнетревалу касу і забрали 430 зол. готівкою і значки судової оплати вартости 1385 зол. Згаданий влом виглядає дуже таємничо, бо вломники не залишили ніяких слідів. Ба що більше. Двері і вікна кімнати, в якій була каса, зовсім ненарушені. Влада веде енергійне слідство.

— **Зудар поїзду з трамваєм.** У Катовицях мало що не дійшло в понеділок 5. ц. м. до страшної катастрофи. З трамваєм з дітьми, що їхали до школи, зударилася льокомотива поїзду. У трамваю повстав переполох, але на щастя ніхто з подорожніх не був ранений, лише кількох було потовчених. Слідство виявило, що трамвай переїздив через залізничий шлях, бо не була замкнена перегорода.

— **Загинув німецький корабель з 60-ма ученниками.** Німецький шкільний вітрильник „Карпфенгер" загинув з 60-ма ученнками. Всякі розшуки за кораблем не дали ніяких вислідів. У звязку з тим оголошено в Німеччині загальну жалобу. В понеділок 5. ц. м. всі німецькі торговельні кораблі спустили прапори до половини щогли.

— **Совітські високі школи без студентів.** Хоч речинець записів студентів на академічний 1938-39 рік совітські високі школи кількакратно пересували — число кандидатів таке мале, що совітська преса бе з цього приводу на тривогу. До педагогічних інститутів в Мінську, Вітебську, Гомелі, Могилеві й Орші записалося ледви кількох студентів.

— **Рекорд американської летунки.** На одномоторовім літаку перелетіла американська летунка Жакелін Кошран трасу Льос Анджельос-Ню Джерсі, довгу 3950 км. з пересічною швидкістю 401.880 км. на годину. Летунка установила одночасно світовий рекорд швидкости для жінок з вислідом 470.365 км. на годину.

— **Зимова Олімпіяда в Сен Моріц.** Міжнародній олімпійський комітет затвердив в суботу 3. ц. м. проект, що в столиці Фінляндії Гельсінках відбудуться Олімпійські Ігрища в 1940 р. Зимова Олімпіяда відбудеться в Сен Моріц у Швайцарії.

— **Число крематорій в Німеччині зростає.** Дотепер у Німеччині було 114 крематорій. Тепер ведуть інтенсивну пропаганду за паленням тіл і тому число крематорій ще зросте.

— **Зпір.** Передові клініки посвідчають, що природна гірка вода **„Францішка Йосифа"** є так для тих, що умовно працюють, для невростеніків і жінок скоро і прикмно діючим прочищальним засобом

Гальо! Гальо! 294-85.
ЦЕ
„Гастроном я"
РЕСТОРАН І КІМНАТИ ДО СНІДАНЬ
ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКА 3.
Збірний осередок широких кол нашого громадянства. Смачна кухня, добірні напитки, ніжна прислуга, дешеві ціни. НА ЗАМОВЛЕННЯ ОКРЕМИЙ ТОВАРИСЬКИЙ КАБІНЕТ
Гостям раді. 1561 4-5

БОЖД ЕСТОНСЬКОЇ АРМІЇ ВАЖКО ХОРИЙ.

Минулої ночі важко занедужав на ангіну начальний вожд естонської армії Ляйдоннер. З огляду на високу температуру й на вік стан його здоровля важкий. Ляйдоннер дуже заслужений для визволення Естонії, тому його недуга викликла загальне пригноблення

—o—

СОВІТСЬКИЙ УРЯД НЕ ПЕРЕПУСКАЄ ЧЕРЕЗ СВОЮ ТЕРИТОРІЮ СВЯЩЕННИКІВ

Уряд СССР заборонив своїм закордонним представникам під якимибудь умовинами видавати транзитні візи для священників, монахинь та катехитів, що хотіливби переїхати через СССР на Далекий Схід.

—o—

Проклямація Гітлєра у Нірнбергу

У вівторок перед полуднем відбулось офіційне відкриття національ-соціялістичного конгресу в Нірнбергу. Гавляйтер Вагнер відчитав проклямацію Гітлєра, який підкреслює вагу партії в управі держави та боротьбу нац.-соц. руху з міжнароднім жидівством. Дальше канцлєр дементує вістку, немовби перед конгресом Німеччина заключила якийсь новий пакт, торкається господарського положення Німеччини та згадує про фашизм.

Европейські старшини командують арабськими повстанцями

В ПАЛЕСТИНІ.

В англійських комунікатах не було згадки про недавню велику битву з арабськими повстанцями коло Геброну. У тій битві араби виявили дуже добрий вишкіл, дисципліну та применували зовсім нову тактику. Говорять, що з арабським начальним комітетом співпрацює кількох европейських старшин.

—o—

Літвінов виїхав до Женеви.

Крізь Варшаву переїхав Літвінов по дорозі до Женеви. Він іде через Париж, а не через Прагу, — можливо тому, щоб підкреслити, що по дорозі не буде порозумівається з чехословацьким урядом.

—o—

Політична голодівка індійських парій.

17-ох представників найнижчої індуської верстви, парій, вийшло до Вардва, де сядуть перед домом Гандія і голодуватимуть, доки не сповнять їхніх домагнь, м. ін. щоб їм припала одна міністерська тека в уряді Центральних Провінцій. Ганді, як голова індуського комітету, до якого належить більшість мандатів у парляменті Центральних Провінцій, має вирішний вплив на склад уряду тих провінцій.

Проти Гандія вживають тактики пасивного опору, яку він сам винайшов для боротьби проти Англії.

Спорт.

СТЕПАНЯК ВІЦЕМИСТЦЕМ БИДГОЩІ

Участь Степанюка в наколесничьім бігу за мистецтво Бидгощі (т. зв. біг до німецького кордону) була чергою нагодою, в якій наш знаменитий змагун міг виявити свою високу форму. Здобути віцемистецтво й осягнути друге місце на далекому, чужому терені, серед зовсім інших чужих умовин, при сильній конкуренції — це справді немайбудь успіх. Такий успіх дуже важко виборотн й він іноді вартіший, як два чи навіть три успіхи, здобуті на власнім терені. Цей успіх Степанюка цінний ще й тому, що нашого мистця переслідував жахливий пех і що не багато треба було, щоб він узагалі не станув до перегонів. Якби не той пех, то мабуть мистецтво Бидгощі був би здобув таки знаменитий український наколесник.

Як воно було з цим пехом? По дорозі з гостинниці на місце старту тріснло Степанякові колесо від роверу. Неділя — крамниці позачинювані. Просто сядь і плач. І мабуть небагато до цього треба було, бо справді Степанякові закрутилися сльози в очах. Стільки світу їхати зі Львова до Бидгощі, щоб не станути навіть на старті!.. На щастя провідникові наколесників України, який виїхав із Степанюком, удалося з важким трудом віднайти якогось механіка і по довших коридорах Степанюк знову сів на ровер.

Та судді не ждали й випустили всіх інших змагунів саме кільна секунд вави Степанюк виявився на старті. Не було вже часу ні забрати харчів, ні напитку. Здалека майоріли сорочинки змагунів, що вистартували швидше. Не збентежившися стратою часу на опізнений старт, Степанюк вистартував останній і по кількох хвилинах починав доганяти суперників. Згодом не лише їх діганяв, але й перегнав.

До півметку зарисувалася чоловіка, яку наперемінну вів Степанюк та Яблонський. Крім того їхали ще добрі наколесники Гдині, Познання, Варшави, Лодзі й Торуня. За півметром Степанюк відпрасться від чоловіки, „тне" і лишає на 300 м. за собою своїх суперників. Та голод не приятель і дається змагунові чимраз дужче же не другого з черги наколесника, щоб від нього дістати поживу або воду. Та він не має уже ні одного ні

другого, бо сам зужив, залишаючи стільки води, щоб йому вистачило до кінця. Довший час Степанюк їде разом з Яблонським. У Наклі, 15 км. перед метою дістав Степанюк воду від кібіців. Із зупинки Степанюка скористав Яблонський і втік за мотором. Степанюк намагається спершу дігнати Яблонського, одначе голодний шлунок починає сильно дошкуловати і Степанюк радше-рад мусить зректися боротьби та їде на мету преспокійно не виснажуючися, як другий.

Остаточна клясифікація біґу така: 1) Яблонський (Торунь) в часі 4,24; 2) Степанюк у часі 4,26. 3) Жолінський (Ґдиня). І Яблонський і Степанюк побили минулорічний рекорд траси на 10 хв. Організація біґу слабо, прийняття щире. Степанюк дістав за друге місце чашу на власність.

ПРОГРАМА IV СОКІЛЬСЬКИХ КРАЄВИХ СПОРТОВИХ ЗМАГАНЬ,

що відбудуться 9., 10. і 11. вересня ц. р.

Субота, 10. вересня в год. 15-ій на площі „Сокола-Батька": Побратими: Передбіги 100 метрів. Скок удовжінь. Передбіги 400 метрів. Отруєан кулею. Передбіги 200 метрів. Біг 1.500 метрів. Гінці 4Х100 метрів.

Посестри: Куля. Передбіги 60 метрів. Скок увисочінь. Передбіги 100 метрів. Півфінал 60 метрів. Гінці 4Х60 метрів.

Неділя 11. вересня в год. 9-ій рано:

Побратими: Скок увисочінь. Півфінал 100 метрів. Мет диском. Півфінал 400 метрів. Трискок. Півфінал 200 метрів. Біг 800 метрів. Півфінал гінців 4Х100 метрів.

Посестри: Фінал 60 метрів. Скок удовжінь. Півфінал 100 метрів. Мет ратищем. Передбіг 200 метрів. Фінал гінців 4Х60 метрів.

Неділя, 11-го вересня в год. 15-ій.

Побратими: Фінал 10 метрів. Скок жердкою. Фінал 200 метрів. Фінал 400 метрів. Мет ратищем. Фінал гінців 4Х100 метрів. Біг 5.000 метрів. Гінці 800+400+200+100 метрів.

Посестри: Фінал 100 метрів. Мет диском. Фінал 200 метрів. Біг 800 метрів. Гінці 200+100+75+50 метрів.

СПОРТОВІ НОВИНКИ

Боксери України стрінуться цієї неділі з боксерською вісімкою А-клясового Рекорду. Ця стріча відбудеться в год. 11 передполуднем у салі театру Колісей, при вул. Сонячній.

Новозаснована дружина львівських копунів „Буревій" грала минулої неділі товариські змагання з Дніпром у Винниках, які закінчилися перемогою винницьких копунів у відношенні 6:4.

Русь втратила перші пункти. Русь виказує цього року справді форму хамелеона. По високих перемогах приходять зовсім несподівані невдачі. Такою великою несподіванкою була програна Руси на власнім грищі з мукачівським малярським клюбом МШЕ у відношенні 8:5 (0:4). Страта 2 пунктів на власнім грищі в перших змаганнях буде дуже болюча й важко буде відтак ці стрячені пункти відшукати. До перерви МШЕ від 4:0, тойбто після перерви напад Руси сяк-так розігрався і здобув трос воріт зі спілін Чанчінова, Мозера й Фалеша.

У фінальних змаганнях Ференцварош — Славія за чашу Середущої Европи воріт Славії боронив відомий український спортовець із Закарпаття та колишній воротар Руси — Бокшай. Якби не Бокшай, то Ференцварош міг був цю стрічу навіть виграти.

Чеська Державна Ліга. Недільні стрічі за мистецтво чехословацької Державної Ліги дали такі висліди: Шп. Острава — Братислава 3:2 (2:2), Кладно — Батя Злін 4:3 (2:2), СК Пльзень — СК Лібень 2:1 (2:0), Жіденіце — Наход 1:1 (1:0).

ДРУГІ СПОРТОВІ ЗМАГАННЯ РЕМІСНИЧО-РОБІТНИЧОЇ ТА КУПЕЦЬКОЇ МОЛОДІ.

Дня 18. вересня ц. р. відбудуться на площі Сокола-Батька другі спортові змагання української працюючої молоді, получені з дескоетитичними змаганнями Карпатського Лещетарського Клюбу.

Другі спортові змагання працюючої молоді відбудуться під гаслом: „Лицем до працюючої молоді". Кілько є української ремісничої, купецької і робітничої молоді та як вона живе, це питання, на яке сьогодні ніхто не може відповісти. А це питання не малої ваги. Бо ця молодь, це наш майбутній міщанський стан.

Тисячі цієї молоді є в самім Львові. Тяжким моголистим життям здобуває вона нужденний прожиток та фахове знання.

Про фізичне виховання, про спорт, не може бути й мови. І коли молодь інших народів при помочі спорту розвиває свою фізичну здібність, коли молодь села любується досхочу сонцем і свіжим повітрям, працююча молодь міста мусить у той час вдихувати у свої молоді груди бруд міста, заразки сухіт та інших хоріб.

Із цим явищем мусимо боротися. Український купець, ремісник чи промисловець мусить знайти час для своїх учеників-терміпаторів на спортове життя. Українське громадянство мусить дати матеріяльну підставу фізичному вихованню працюючої молоді. Зелені спортові площі хай зарояться від української працюючої молоді. Спортові товариства і організації молоді хай заповняться новими членами, що у спільнім змаганні будуть здобувати силу духа і гарт тіла.

Програма Других Спортових Змагань Української Працюючої Молоді.

1) Дружиновий хід на 5 км. 2) Біг навпростець на 2000 м. 3) Біг навпростець на 3000 м. 3) Біг навпростець на 1000 м. 5) Олімпійські гінці. 6) Штафета кіюрів 4Х 200 м. 7) Скок удалечінь. 8) Скок увисочінь. 9) Мет ратищем. 10) Мет кулею. 11) Мет диском. 12) Лясканковий турнір попаного мяча.

Організаційний Комітет Других Спортових Змагань Української Працюючої Молоді

Посмертні згадки.

Климентина з Авдиковських Лисинецька, вдова по гр.-кат. пароху Космача, померла 5. вересня ц. р. в домі своєї доньки Леонтини в Космачі у 87. році життя.

З Покійною сходить у могилу одна з найкращих наших жінок-патріоток, визначна громадянка, що ціле своє життя цікавилася національним життям і брала живу в ньому участь. Вона в молодому віці, як дружина бл. п. о. Емануїла Лисинецького, належала до тих жінок, що допомагають своїм чоловікам у громадській і національній праці. Був це час великого національного підняття на Поділлі, коли духовенство цієї частини нашого краю, під проводом о. Якова Гудика, занялося організацією українського села, вело просвітню та економічну працю, основувало читальні „Просвіти" та крамниці, пильнувало громадських виборів, проводило вибори до сойму й парляменту, ані трохи не занедбувало своїх свящепнкичих обовязків. До того майже всі ці священники були високо освічені люди, знали европейські мови (о. Емануїл Лисинецький зовсім вільно говорив німецькою, французькою, англійською, російською, латинською, польською й українською мовою), високо ставили давній клясичний світ, яким захоплювались, а дискусії на празниках чи родинних святах скидалися на розмови на сходинах наукових товариств. По домах панувала атмосфера великої культурности, невсипучої праці та любови до всього рідного. У такій атмосфері виростало й молоде покоління, що заражувалося від батьків патріотизмом. Отака атмосфера панувала і в домі панства Лисинецьких у Васильківцях під Гусятином, де о. Емануїл на кожному кроці зазнавав помочі своєї тихої, безпретенсійної, господарної в тогішніх часах тяжко недужої дружини (недуга печінки!).

Це торкається не тільки громадської праці, але й домашніх справ. Хоч матеріяльні відносини були не дуже принадні, всі діти (6 доньок та один син) дістали освіту (в Чернівцях).

В 1896 р. пок. о. Емануїл переніс'я до Космача й там бл. пам. Климентина починає свою діяльність: організує місцевих гуцулів, збирає космацькі вишивані взори, пісні, перекази, зноситься з В. Шухевичем, доставляє йому етнографічні матеріяли з Космача для його праці „Гуцульщина", листується з ним, дає поради та вказівки і т. д. Коли на шпальтах „Діла" почалася дискусія на тему відносин між батьками й дітьми, покійна під прибраним імям дала низку цікавих фейлєтонів на цю тему, при чому багато використала із свого власного досвіду. В Космачі займалася читальнею „Просвіти", зорганізувала місцевих дівчат і жінок (згодом із цього виріс самостійний кружок „Союзу Українок), доставляла їм потрібної лєктури та давала їм власні виклади, підтримувала гуцульське мистецтво. І коли 1914 р. так гарно вдалася для Коломиї гуцульська мистецька вистава, то це заслуга покійної, яка дала до неї почин і сама зорганізувала була для цієї вистави гуцульське весілля.

Підчас війни, коли Космач заняли російські війська, вишукувала між вояками українців, наділяла їх книжками, та, як могла, освідомлювала їх. Часто приймала сироти, виховувала під своїм оком і потім вивіновувала, коли ставали самостійними господарями. Свою працю, трохи у змінених формах, продовжувала й серед змінених політичних обставин донедавна. Смерть чоловіка (перед кількома роками) дуже покійну прибила, вона почала занепадати на здоровлю й від того часу поволі гасла, поки 5. вересня не закінчила свого життя. Смерть її, хоч і дожила такого поважного віку, викликала великий жаль серед місцевого населення й серед усіх, що її знали. Похорон відбувся в середу 7. вересня вранці при численній участи родини й космацьких і довколичних селян. В. Ій П'

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Середа 7. 9. год. 8.15 веч. виступ Рама Гопалп.

Четвер 8. 9. год. 8. „Вовки в ночі".

Пятниця 9. 9. год. 8. „Вовки в ночі".

Театр Ріжнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РІПНЕ:

7. 9. Невольник.

8. 9. Гетьман Полуботок.

РОЖНІТІВ:

9. 9. Пісня Бескиду.

10. 9. Безталанна.

11. 9. Мазепа.

12. 9. Невольник.

13. 9. Гетьман Полуботок.

БРОШНІВ:

14. 9. Пісня Бескиду.

15. 9. Гетьман Полуботок.

16. 9. Мазепа.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Півпіч кличе".

АПОЛЬО: „Гайді" з Шерлі Темпль.

АТЛЯНТИК: „Кохання в джунглі" з Дороті Ламур.

БАЛТИК: „Маєрлінг"

ВАНДА: „Я збрехала", „Гільтайська трійка".

ГРАЖИНА: „Верес" на осн. Родовеа-тівни.

ЕВРОПА: „Я помилився" з Чарльзом Боєром.

КАСІНО: „Розалія".

КОПЕРНИК: „Друга молодість".

МАРУСЕНЬКА: „Інститутка" (Д. Дарбін).

МЕТРО: „Знахар".

МІРАЖ: „Удар кн. Йосифа", „Княжа".

МУЗА: „Кадети маринарки".

ПАЛЯС: „Шікаго".

ПАКС: „Скитальні Півночі"

РАЙ: „Бургтеатер" із В. Кравсом Ольгою Чеховою.

РІЯЛЬТО: „Погорджена".

РОКСІ: „Блески та тіни жінки".

СВІТ: „Остання ніч засудженця", „Пробудися і жий".

СТИЛЕВЕ: „Простушник" і ревія.

ТОН: „У пастці", „Проклятий скарб"

УТІХА: Місто в вогні" та ревія.

ХИМЕРА: „Маріотратна дочка".

ФОТОПЛЯСТІКОН:

(ул. Марійська)

„Палестина".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":

(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Син)

„Парисьна вистава".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 7. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. музика, 8.00 Для шкіл, 8.10 Перше снідання при мікрофоні, орх., 11.00 Для шкіл, 11.25 Музика з пл., 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Інформаційно газетка в українській мові, 14.10 Легка музика з пл., **14.35 Українські пісні у вик. хору під орудою Евгена Козака (Пісні Е. Козака, Весоловського, Ром. Купчинського),** 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та суси. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Вальси, інтермеца, серенади у вик. сальон. музики, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Розр. концерт: орх., солісти, пісеньки; у перерві репортаж із Сх. Торгів, 17.55 Гальо, Позір! 18.00 У барвному світі вересів, 18.10 Скрипка у супр. форт., 18.45 Рецитації Ю. Каден-Бандровського, 19.00 Спів у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Жінки, вино та спів, розр. концерт, у перерві свят „Серце жінки". 20.45 Веч. денник, 21.00 Для села: Які закони з охорони ростин обовязують хліборобa, 21.10 Шопенівський концерт, 21.50, 22.00 Спортові вістки, 22.05 „Не можу вженитися!" комедія Од. Фредра, 22.40 Музика з пл., 23.00 Зет. вістки, 23.05—55 Легка й танкова музика (Кар. шава II.).

Четвер, 8. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт військ. орх., 8.00 Веселе добридень, пл., анекдоти, комунікати, 11.00 Гори наші, гори! муз. поранок для вселюдніх шкіл, 11.25 Легка музика з пл. 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Концерт солістів, тенор, сопр., форт., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та суси. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 По дорогах і стежках, для старш. дітей, 15.30 „Дурний Француз" новеля М. Конопніцької з муз., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. музика орх., сопр., вібрафон, форт., 16.45 У сліпих, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Концерт нар. хорів; у перерві репортаж із Сх. Торгів, 17.40 „Листи з подорожі" Сенкевича, 17.55 Гальо, Позір! 18.00 Медицина під мікроскопом, 18.10 Хор шк. хлопців із Торуня виконає нар. пісеньки, 18.30 Театр Уяви: „Алярм у крові" Ганса Кнапа (Німеччина), 19.00 Ґріґ: Скрипкова соната ч. 1. оп. 8., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Спогади з театру, розр. концерт у вик. сальон. орх., хору, 20.45 Веч. денник, 21.00 Акту-

альність, 21.10 Оперетковий вечір, розр. концерт у вик. орх., співів, 21.50 22.00 Спортові вісти, 22.05 Веселий четвер, слово-муз. вид., 23.00 Ост. вісти, 23.15—23.55 Найновіші плити (Варшава II).

Пятниця, 8. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дзвінок, 7.15 Орк. музика, 8.00 Для шкіл, 8.10 Добрайдень найменшим: „Як вправець Ниточка королем став" опов. Кор. Макушинського, піснями й мельодії, 11.00 Для шкіл: В. Реймонт, 11.20 Музика з пл., 12.03 Полудн. вид., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Популярна музика у вик. орк., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вісти, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Отче Пантелійки та Заздрості, гутірка для старших літей, 15.35 Репортаж із зрадіофонізованого шпиталю у Познані, 15.50 Господарські вісти, 16.05 Попурі з оперетом І. Абрагама, орх., 16.45 Східна Галичина з вікна вагону, вид. Марія Домбровська. 17.00 Вікучі вісти з міста та провінції, 17.10 Концерт дутої орк., дует акордеонів, піснями, **17.45 Українські справи в польській літературі, в українській мові вид. д-р Конст. Кисілевський**, 17.55 Гальо, позір! 18.10 Шуман, із пл., 18.45 Літер. хроніка, 19.00 співи, реціталь Володимира Дерлюся в супр. форт., 19.20 20.55 Авт. гутірка, 19.30 Сигнали, І. ч. розр. концерту, орх., співів; у перерві „Що чувати" гутірка-дільцог, 20.45 Веч. денник, 21.00 Програмова резерва, 21.10 Друга част. концерту, 21.50 22.00 Спортові вісти, 22.05 Концерт бажань, 23.00 Ост. вісти, метеор. оповіщення, гутірка в вик. мові, 23.15—23.55 Легка й танк. музика (Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 7. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 18.00 Нар. пісні, 19.00 20.00 Увертури й танки, орх., 21.30 Квінтет а-дур Шуберта, БЕРОМІНСТЕР 20.00 21.00 22.00 „Дикий стрілець" оп. Льорцінга, БІЛГОРОД 20.00 Співи, 20.30 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні, 22.15 Скрипка, БУДАПЕШТ 18.00 Форт., 21.10 Орх. концерт, 22.00 Джез, ВІДЕНЬ 18.00 Пісні у вик. хору, 20.30 21.00 Бетговенові твори, 22.30 23.00 „Музика з Відня" розр. концерт, ДРОЙТВІЧ 20.00 21.00 Симф. концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Завершення, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика, 20.30 Популярна музика, 21.00 22.00 23.00 „Нірнберські співці" оп. Вагнера, ПРАГА 12.45 Орк. концерт, 17.40 Концерт квартету дударів, 18.45 Сейнт-Мюзик, 22.30 Сольо на цимбалах, РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Розр. програма (у перерві в год. 21.30 Комунікати), РИМ 17.15 Концерт учеників муз. академії, 19.30 Розр. музика, 20.30 Муз. вечірка, 21.00 22.00 Комедія, СОФІЯ 19.05 Орх. концерт, 19.45 20.00 21.00 „Осудження Фавста" оп. Берліоза.

Четвер, 8. вересня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 14.15 18.00 19.00 Розр. музика, 20.10 Любовні пісні й нар. танки, 21.00 Орх., солісти, БІЛГОРОД 18.30 Скрипка, 21.00 Нар. пісні, 22.15 Нар. музика, БРЮСЕЛЯ ФР. 20.00 21.00 22.00 „Богема" оп. Пуччіні, „Еспанські примхи" балет Римського-Корсакова, БРАТИСЛАВА 20.05 Словацькі нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.30 Симф. концерт, 18.45 19.00 Циг. музика, 21.20 22.00 Орх. концерт, 22.30 Скрипка, ВІДЕНЬ 10.00 Розр. музика, 12.00 Симф. концерт, 19.00 Концерт дутих інстр., КОШИЦІ 18.15 Для Завершення, МІЛЯНО 17.15 Пісні, 19.30 Розр. музика, 21.30, 22.00 Симф. концерт, ПРАГА 16.15 Розр. музика, 17.40 Співи, 18.20 Сальон. музика, 21.05 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.00 Віол., 20.15 Пісні, 20.30 21.00 Опера, РИМ 17.15 Форт., 20.30 21.00 Орх. концерт, СОФІЯ 19.25 Популярна музика.

Пятниця, 9. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00, 19.00 Розр. концерт, БУДАПЕШТ 13.30 22.05 Циг. музика, 17.25 Віол., 19.30 Грецькі пісні, 20.30, 21.00 Орх. концерт., ВІДЕНЬ 18.00 Пісні у вик. молоді, 19.00 Розр. концерт, 21.30 форт., ДРОЙТВІЧ 20.30, 21.00 Бетговенівський концерт, КОШИЦІ 18.10 Музика народів, (тесьма музика), МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 19.30 камер. музика, 20.30 Популярна музика, 21.00, 22.00 „Фавфен ля тулін" оп. Людіні Варнея, ПРАГА 18.20 Опереткова музика, 20.00 Хор, 20.25 Квартет, 21.10 Фомфонія г-дур Дворжака, 22.30 Віол., РАДІО ПАРІ 19.00 Сольо на арфі, 20.15 Пісні, 20.30 21.00, 22.00 Театр Уяви: „Ле прі Мартен" комедія Любіша й Ожєра, РИМ 16.15 Танк. музика, 19.30 Камер. музика, 20.30 Муз. вечірка, 21.00, 22.00, 23.00 Симф. Концерт, СОФІЯ 18.00 Легка музика. 18.30 Віденські вальси, 19.00 Форт., 19.20, 20.00, 21.00 „Богема" оп. Пуччіня.

ЦЕРКВИ,

що бажалиб увіковічнити памятний ювилей Хрещення України — повинні з цеї нагоди набути у нас дзвони, як це вже зробили і роблять численні П. Т. Парохії, а востаннє Парохія в СТРИЮ — з написом ось таким:

За понтифікату Папи Пія XI., за володіння Князя Церкви і Народу Митрополита Андрея Шептицького Р. Б. 988—1918—1938.

яко в памятний Ювилей Хрещення України, цей дзвін „ВОЛОДИМИР" фундували до церкви Успення Пр. Діви Марії в СТРИЮ парохіяни за пароха о. Іллі Гаврилишина, сотр. о. Василя Мармаша, Старшого брацтва церковного Павла Грубського і прочих, на вічну славу Пр. Тройці й Пр. Діви Марії.

З поважанням

Ліярня дзвонів БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ в Калуші і Ліярня дзвонів Л. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО і Ска в Перемишлі

Радіокутик.

РАДІОРОЗСИЛЬНЯ ДЛЯ РИБАЛЬСЬКОЇ ФЛЬОТИЛІ.

Французька Академія признала нагороду о. Іво за небуденну думку. Він товаришив французькій рибальській експедиції, яка вибралася до Нової Фундляндії на ловлю доршів. На ритуховому напрошлаві він заінсталював малу писальну радіостанцію, яку назвав „Радіо-Дорш" та нею цілковито сам обслуговував. О. Іво надавав для фльотилі щоденно авдиції зложені з пісток із праці, концерти з церковних та службу божу. Рибалки захоплювалися програмою та своїм духовним опікуном.

30 ПАНІВ СМІТІВ ПРАЦЮЄ В ББК.

Тов. ББК видало розпорядження, щоб усі працьовники та співробітники цього тов. підписувалися повним іменем та прізвищем, тому що траплялися випадки різних непорозумінь. При цьому виявилося, що в ББК працює м. і. 30 Смітів та 20 осіб, які називаються Девіс.

СОВІТИ ЗАКОЛОЧУЮТЬ ЗАКОРДОННІ АВДИЦІЇ.

Німецька агенція подає до відома, що совітське ГПУ дістало від уряду спеціяльний кредит в висоті 50 міліонів рублів. Є це перша позичка на закордонну акцію, а метою забезпечити населення СССР перед шкідливим впливом загранічних радіостанцій. Дальші 100 міліонів рублів дістане ГПУ ще цього року на дальшу успішну акцію з цього напрямі.

АВДИЦІЯ ДЛЯ ІТАЛІЙЦІВ В ЕТІОПІЇ.

В часі літніх місяців висилають дітей та італійську молодь, в віці від 5 до 18 літ, над море або в гори на табори. Ці табори стали важними фашистівськими виховними станицями. В цьому році створено спеціальні табори для дітей, яких батьки заняті в Абісинії при будові доріг та інших інвестицій. Ці батьки часто не бачили своїх дітей від року або двох. Щоб зробити приємність батькам та їх розважити, висилано до Адіс Абеби спеціяльну транемісію з табору „Африканських Дітей". В програмі виступили діти, а італійські слухачі в Етіопії признали цю авдицію за найкращу, яку будь-коли висилала для них їх батьківщина.

МІЖНАРОДНІЙ КОНЦЕРТ З КАНАДИ.

23. жовтня надасть Канада великий міжнародній концерт, організований Міжнародньою Радіевою Унією. Досі вже 40 країн згодилось бажанни транемітувати цей концерт, та правдоподібно всі 55 країн, які входять у склад Унії візьмуть участь в концерті.

РЕПОРТАЖІ З ЦІЛОГО СВІТА У ПОЛЬСЬКОМУ РАДІО.

Внаслідок порозуміння Польського Радія з радіовими організаціями за границею у П. Р. у Варшаві надаватимуть що тижня репортажі з важніших випадків в Европі та Америці, попередньо взяті на грамофонові.

БІРЖА.

Львів 6 вересня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·92, 89·60 Долярн американські 5.30·50, 5·28·50 Долярн канад. 5·30·03—5.28·00. Фльорени голл. 289·58.—286·15, Франки фр. 14·49—14·33, Франки швайцарські 119·85—120·55 Фунти анга. 25·82—25·12, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·50—14·10 Кор. дан. 115·30—113·95 Кор. норв. 129·73—128·00 Корони шв. 133·04—131.55 Ліри тал. 22·50—21·30, Марки фінлян. 11·40—11·20, Марки нім. 70·00 — 72·00, Тельлавів 25·75—25·00, Марки нім. срібні 85·00 — 95·00

Папери

4 і пів проц. в вутр. 67·00, 66.63 3 (на 1 ем. менот серія менот. 3 поз. (пр. 2 ем. 86·25 серія менот. 5. конверс. 69·00 премдол. 42·25 4 консол. 67·25

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 6 вересня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·55 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 2·70 зол.
молоко . . . . . 14—15 сот.
1 кг. яець 1·35

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко вдержана.

КУПЛО — ПРОДАЖ

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТІНЬ, Байки 14, тел. 238-24 1682 11-2

ШКІЛЬНІ ФАРТУШКИ кльотові, шовкові, найліпші, найдешевші, найтривкіші лише у варібні „ПАЛЮМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1730 2-2

ПРОДАМ в цілости, або частинами фільварок, 50 моргів поля високої культури, в одній парцелі. В тім 7 морг. 20-літнього взірцевого саду, півтора морг. штучних рибних ставів положенний при державнім і повітовім гостинці. Будинки в доброму стані. Станція Нижанковичі 17, Добромиль 9, Перемишль 17.5 км. українцям за 60 тисяч зол. Дзюбинський, Трушевичі, почта: Новосілки Дидинські. 1880 2-5

„ЯРМАРОК КНИЖОК" пл. Галицька 14. І. продає шкільні книжки вживані з 50% опустом. 1817 3-6

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

МАГІСТЕР прав з торговельною практикою шукає праці. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Магістер". 1885 1-2

МЕШКАННЯ

КІМНАТА умебльована до винайму — Здоровля 10, м. 2 1890 1-2

ДО УЧЕНИКА з І. класи Головної Гімназії шукаю співмешкання в особній сонячній здоровій кімнаті з харчем. Листопада 61, ліва партер. 1888 1-1

РІЖНІ

ТОЛОЧУ десені на плюшах, оксамитах, Волинська, Львів, Собеського 12, тел. 217-04 1863 2-0

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ замінює за мінімальною доплатом, також купує і продає найдогідніше Книгарня А. Бердаха, Краківська 1. 1870 3-7

ЛІКАРСЬКО-ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ Д-ра Б. Варанецького, у Львові, вул. Миколая 23, приймає пацієнтів — по вакаційній перерві — в хворобах зубів й устної ями як звичайно щодня від 10—12.30 і 3—5.30. 1830 5-8

НАУКА

ФРАНЦУСЬКОГО уділяє дипльомована, приготовляє до іспитів A. Z. H. Пекарська 3. II. поверх 1865 22-

Добра ФАРБА на ПАРКАН лише в Фірмі

„ФАРБОКРАМ"
СКЛАД ФАРБ І ГОСПОДАРСЬКИХ АРТИКУЛІВ
ЛЬВІВ, СОБЄСКОГО 7

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське конц. підпр. самох. перевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виконує всякі перевози до всіх і зі всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію від найкращої достави. 43-50

Ресторан — Кавярня
ГОТЕЛЬ
ПОЛЬОНІЯ
В ТЕРНОПОЛІ, ВУЛ. МІЦКЕВИЧА 1
поручає: снідання, обіди, вечері. Багатий буфет. Щоденно концерт. — ДАНСІНГ — ПРОГРАМИ АРТИСТИЧНІ. — Локаль відновлений під проводом Г. Вінтера 1884

фортепіяни, піяніна
першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини
Новацький
Львів, Пілсудського 17.
Тел. 235-21.

ПОВІДОМЛЯЮ, що з днем 1. вересня 1938 перебрала я і відчинює
Ресторан і кімнату до снідань
при ВУЛ. ПІДВАЛЛЯ Ч. 9, коло Волоської церкви (давніше С. Чернецький)
З поважанням
1831 ГАЛЯ ПРУДИУС. 2-3

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патенту пудру „CSAVE" 50 сот.
Пробний пакет. Перфумерія
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 2.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 18.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костр Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10

Ч. 198 (15.019). Львів, четвер 8. вересня 1938. Урядовий додаток місячник д-тва Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з пенензою) . 5.00 зол
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Димісія директора департаменту віроісповідань.

Директор департаменту віроісповідань гр. **Франц Потоцький** зголосив з кінцем минулого тижня на руки міністра Свентославського свою димісію. Цей крок гр. Потоцького попередило зголошення димісії самого міністра Свентославського, якої президент держави не прийняв. Ціла димісія директора департаменту віроісповідань, особливо у звязку з неприйнятою димісією міністра Свентославського, викликала ріжні здогади.

Французький уряд віддав марсейську пристань під військову контролю.

Портові робітники в Марсей відкинули умовини, що їх предложили працедавці в порозумінні з міністром праці. Уряд зареагував на це енергійно.

В офіційному деннику появився розпорядок, що уряд реквірує марсейську пристань та піддає її під контролю військової влади.

Постанова входить негайно в життя.

—o—

Страйк у британському летунському промислі.

Страйк, що вибух минулого тижня в одній англійській летунській фабриці, перекинувся на дві інші фабрики, що працюють для міністерства летунства. Разом застрайкувало к 10.000 осіб. Є небезпека, що до страйку прилучаться також робітники фабрики Даймлера. Вчора вибух страйк у кількох льондонських фабриках.

—o—

Вся арабська преса в Палестині припинена.

Палестинська влада припинила всю арабську пресу в Палестині за винятком яфського щоденника „Фалястін".

248 ОСІБ ЗГИНУЛО У ПАЛЕСТИНІ У СЕРПНІ.

У серпні ц. р. згинуло у Палестині підчас заворушень 248 осіб, ранено 301. Згинуло 193 арабів (з того 130 терористів), 39-ох жидів та 3-ох англійців. Ранено 139-ох арабів (45-ох терористів), 103-ох жидів, 75-ох британських воїків, 16-ох жидівських поліцаїв, 12-ох арабських та 4-ох англійських.

—o—

Китайці знову зірвали греблю на Жовтій Ріці.

Китайці зірвали греблю на Жовтій Ріці в околиці Венсіен на просторі коло 100 метрів. Дооколичні села залиті.

ЯПОНСЬКА ОФЕНЗИВА НА ЛЮНГАЙСЬКІЙ ЗАЛІЗНИЦІ.

На пограниччі провінцій Ангвей, Гупе і Гонан японські війська дальше йдуть вперед. Японська кольона, що йде здовж люнгайської залізниці, загрожує південний відтинок лінії Пекін—Ганкав.

На північному березі Жовтої Ріки японці заняли важне становище, яке дає їм змогу перекинутись на південний беріг.

Інша японська кольона, йдучи у західньому напрямі на Ганкав, заняла важні становища на північ від Вусуег.

Операції на люнгайській залізниці спинилися ще підчас великих повеней.

ТАЙКАН У ЯПОНСЬКИХ РУКАХ.

Домеї потверджує вістку, що китайці зірвали греблю та повідомляє, що японці заняли Тайкан, віддалений на 80 кільометрів від залізниці Пекін—Ганкав. Інші частини вирушили в напрямі Сініяну, щоби перетяти ту залізницю.

ЯПОНСЬКИЙ УРЯД ПОГОДЖУЄТЬСЯ НА ОХОРОННУ СМУГУ У ГАНКАВ.

Домеї повідомляє: В Токіо очікують у найближчому часі упадку Ганкав. Міністерство закордонних справ почало заходи, щоб запевнити в порозумінні з чужими державами охорону життя чужих громадян у цьому місті. Воно пригадує у звязку з цим свою заяву, яку дало в цій справі в січні минулого року, даючи згоду утворити в Ганкав невтральну смугу. Для охорони інтересів чужинців японська влада виеде такі постанови: 1) Китайським відділам не вільно буде входити до охоронної смуги; 2) Через охоронну смугу не вільно перевозити транспортів зброї та муніції для китайців; 3) Китайці не можуть займати позицій на границі охоронної смуги; 4) Охоронна смуга не сміє бути осередком шпигунської акції, що загрожувалаб японським військам.

ЯПОНЦІ ОБСТРІЛЯЛИ ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛІТАК.

Як подає Райтер з Гонкону, японські військові літаки обстріляли коло Лінчов тримоторовий пасажирський літак типу Юнкерса. Літак причалив, — ніхто з пасажирів не є ранений.

НОВИЙ КИТАЙСЬКИЙ АМБАСАДОР У МОСКВІ.

Новий китайський амбасадор у Москві Янтсе зложив дипльоматичні повновласти на Кремлі. Є він членом центр. комітету Куоміntану та заступником шефа генерального штабу.

Румунія не дозволить на перелет совітським літакам.

У закордонній пресі появилася вістка, будімто румунський та совітський уряд заключив умову, що на її підставі Румунія малаб погодитися на перелет совітських літаків над своєю територією та на перевіз воєнного матеріялу.

Урядова румунська аґенція Радор рішуче заперечує ці вістки. Також аґенція Стефані подає, що ці вістки фальшиві.

РУМУНІЯ МАТИМЕ АМБАСАДУ В БІЛГОРОДІ, ЮГОСЛАВІЯ — В БУКАРЕШТІ.

Як говорять у Букарешті, у найближчих тижнях замінять на амбасади румунське посольство у Білгороді та югославянське у Букарешті. Першим югославянським амбасадором буде югославянський посол у Букарешті, румунським — теперішній посол у Льондоні.

Перед страшними наслідками вогню

охоронитеся найкраще, якщо обезпечите своє майно (в цілости або щонайменше вартісніші господарські і домашні рухомости) від вогню в ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„Дністер"

ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Сучасне положення жидів.

Львів, 7. вересня 1938.

Доля значної частини жидівського народу в центральній та південній Европі в сучасній добі дійсно незавидна.

Німецькі й б. австрійські жиди опинилися наслідком расистських законів націонал-соціялістичної Німеччини на становищі бездержавників, у ролі зненавиджених влізливців і непрошених гостей, яких за всяку ціну та всякими способами треба позбутися. Корабель з викиненими з Відня жидівськими сімями, що блукає по Дунаю від берега до берега й не годен позбутися свого людського вантажу, бо ні Мадярщина ні Чехословаччина не хоче впустити на свою територію австро-жидівських збігців, знаменито характеризує положення німецьких жидів.

Невесела доля жидів і напів-жидів на занятих військами ген. Франка областях національної Еспанії, погіршилося їхнє положення на Балкані і тремтять вони за своє майбуття на території Чехословаччини, у звязку з невідомими наслідками її перебудови.

До цих ускладнень у ситуації европейських жидів причинилася в останніх тижнях іще фашистівська Італія. Італійський уряд пішов у жидівському питанні слідами Німеччини та почав і собі елімінувати своїх жидів поза скобки громадянського життя. Не виключене, що ці заходи згаданих вище держав найдуть собі наслідувачів і в деяких інших державах зі значним відсотком жидівського населення, збільшуючи число жидівських бездержавників і спричинюючи нові клопоти женевській Лізі Націй, що повинна такими справами журитись і займатись. Положення тим більше скомпліковане, що приміщення жидівських еміґрантів з Европи в Палестині, з огляду на активний арабський опір, стрічає нині великі труднощі.

Цей такий актуальний і, так би мовити, модний тепер в Европі антисемітизм чи пак антижидівство не є ніяким новим явищем і ніяким новим питанням. Антисемітизм як суспільно-політична проблема такий давній, як давня історія жидівського народу. Єгипет, Вавилон, Асирія, Персія, Рим у старовині, Еспанія і Росія в новіших часах — отже майже всі ті держави, що зустрічалися з компактною масою жидівського населення, розвязували жидівську проблему хто мечем, хто особливими заходами, але все у протижидівському дусі. Антижидівство як расова проблема теж давньої дати, але актуалізували цю проблему і загострили щойно в новіших часах — в епосі фінансового капіталу, представниками якого в Европі є переважно жиди. Духовим батьком німецького націонал-соціялістичного антижидівства як расової проблеми є натуралізований у Німеччині англієць Чемберлен, що у своїх чи-

сленних працях на тему ролі жидівства в європейськім громадськім житті намагався доказати, що причина усього европейського лиха економічно-господарських криз, культурної декаденції багатьох народів, політичних інтриг, конфліктів та воєн — є жидівство. На основі Талмуду та інших відомих чи апокрифічних писань жидівських рабінів, учених та істориків Чемберлен скомбінував цілу теорію про те, що жидівство — це просто якийсь заговір на знищення людства. Наслідник Чемберлена, відомий націонал-соціялістичний теоретик Розенберг, а за ним менша братія, статистичним матеріялом намагаються доказати, що большевизм ніщо інше, тільки жидівська спроба опанувати й покорити собі цілий світ.

Якби воно й не було, є фактом, що верховодна роля жидівства в орудуванні світовим грошем, визначний вплив жидів у міжнародній торговлі та великій пресі, конкуренційний талант у добуванні собі позицій у т. зв. інтелігентських професіях взагалі, не рахуючись часто з інтересами інших — зробили жидів ненависними в очах багатьох людей та людських гуртів, доки ця протижидівська психоза не опанувала навіть цілих народів і доки не дійшло до трагедії, яку сьогодні переживає кілька мільонів европейських жидів.

В українському громадянстві як національній збірноті нема якоїсь спеціяльної неохоти до жидів, хоч історія українсько-жидівських взаємин з такими явищами, як зміцнювання жидівством супротивної української сторони, має також прикрі моменти. Розумні представники жидівства не можуть уважати антисемітизмом і протижидівським підходом також заходів українського громадянства у справі

Особам у середнім і старшім віці щодня пів склянки природної гіркої води **Францішка Йосифа** влекшує випорожнення, добре травлення, спокійний сон і збільшує в гідним подиву ступні чинність мізкових комірок. Спитайте Вашого лікаря.

всесторонньої розбудови свого національного господарства. І взагалі у світовій протижидівській клекітні українство, само притолочене колесами історії, має зрозуміння для жидівського положення. Повинна таке зрозуміння мати і друга сторона. Висловимося ясно: коли до жидів у Польщі не можемо мати претенсій, що їх земляки у большевії під проводом Лазаря Кагановича поневолюють український нарід Наддніпрянщини, бо національні жиди з Польщі не можуть мати впливу на своїх одновірців у СССР, то провідна роля жидівського елементу в т. зв. КПЗУ, як про це голосно кажуть судові процеси, є для національного українства справа болюча. Ми не вяжемо легальних жидівських організацій з молодиками з КПЗУ і ми певні, що національне жидівство ідеольогічно проти цих молодиків наставлене ворожо. На жаль, не бачимо активного поборювання тих вільних чи поневільних виконавців плянів загребущої, інтриґантської і розкладової большевицької московської руки.

Вкінці скажемо, що саме наслідком свого вийняткового положення в багатьох европейських державах і з уваги на те, що це положення може ще погіршитися, здається нам, що в інтересі жидівського народу є шукати симпатій та підтримки у всіх, хто спосібний жидівську долю зрозуміти.

Конґрес „Пакс Романа" в Югославії та українці.

(Від власного кореспондента.)

I.

Щорічні конґреси „Пакс Романа", всесвітнього союзу національних федерацій католицького студентства, стають зїздами не тільки самої католицької академічної молоді всього світа, але також зїздами католицької академічної інтелігенції взагалі, яка бере живу участь і в працях конґресу і в працях Екзекутивного Комітету та Генерального Секретаріяту, що його осідок є у Фрибурзі в Швайцарії. Таким чином ті конґреси стають місцем зібрання католицьких інтелєктуалів старших та молодших і до їх голосу прислухуються не тільки поважні католицькі круги, але ними цікавиться навіть Апостольська Столиця, яка щороку витає конґрес „Пакс Романа" обширним письмом. Той привіт стає немов офіціяльною проклямацією Церкви в тій справі, що є головною темою конґресу. Такою провідною темою минулорічного паризького конґресу була справа безробіття католицької дипльомованої інтелігенції, цьогорічного у Югославії питання про відношення католицького студентства до комунізму. Обширний привіт від папи, відчитаний при відкритті XVII. конґресу на Бледі, опрокидує доктрину та практику комунізму на академічному терені, але теж взиває католицьких інтелектуалів пізнати та вводити в життя суспільні погляди католицької Церкви, виложені в енцикліках пап Льва XIII. та Пія XI.

Організація „Пакс Романа" зродилася перед 17 роками у Швайцарії та поставила собі початково благородну ціль наблизити по світовій війні в ім'я християнських ідеалів молодь ріжних, досі ворожих країн. Сама ідея такої міжнародньої праці приняласся доволі швидко та притягнула до себе в першу чергу молодь Швайцарії, Італії, згодом Франції та Німеччини, вкінці всіх славянських католицьких країв. Безсторонність швайцарських ініціяторів, що постійно кермуються тільки засадами справедливости та християнської любови, уможливила співпрацю на терені тої організації переможцям та переможеним; вона відкрила брами до того гурту католицьких інтелектуалів також недержавним народам, бо тут повноправними членами є не тільки державні представництва, як це звичайно буває в інших, некатолицьких міжнародніх організаціях, але й поодинокі федерації, однаково державних, як і недержавних народів на рівних правах.

У перших роках існування тої всесвітньої організації майже рівні були у ній впливи країв німецької та французької культури. Та від коли до влади в Італії, Німеччині й Австрії прийшли уряди з тотальним державним світоглядом, співпраця тих країв на терені „Пакс Романи" ослабла, а співпраця Німеччини навіть зовсім припинилася через розвязання студентських католицьких організацій. За ними пішла нині добровільно федерація судетських німців. З тої причини німецька католицька культура тратить на терені тої організації значіння; німецька мова стає щораз менше потрібна, дарма, що централя „Пакс Романи", зложена зі швайцарців, для універсальности організації цьому протиділає.

Проте примусова абстиненція німецьких католицьких інтелектуалів не ослабила загального розросту „Пакс Романи", навпаки — за кілька останніх літ вона втягнула в орбіту своїх впливів краї англо-саксонської культури — Англії та Америки, краї латинської Америки і навіть Азії та Австралії. Крім всевладно домінуючої тепер французької мови щораз то більше відчувається потреба знання англійської мови, що займає систематично місце дотеперішньої німецької. Нині „Пакс Романа" гуртує понад 50 студентських федерацій цілого світа; на останніх конґресах появляються вже і представники Америки, Австралії, англійських та голяндських Індій.

З поширюванням „Пакс Романи" на цілий світ змінялася теж його організація, пристосовуючись до нових обставин. Нині централею організації є **Бюро Генерального Секретаріяту** у Фрибурзі в Швайцарії з генеральним секретарем о. Ґремо, справжньою душею „Пакс Романи". Його помічником є адміністраційний секретар Руді Салят. Ґенеральний Секретаріят видає свій орган-місячник п. з. „Пакс Романа".

Керівним органом є нині 14-членний **Екзекутивний Комітет,** вибираний щороку в часі конґресу на т. зв. Міжфедеральній Раді; він зложений з президента, трьох віцепрезидентів, ґенерального секретаря та 9 директорів, стільких підсекретарів, а саме для справ юристів, медиків, фармацевтів, гуманістів, акад. духовників, східних християн (Про Оріенте), соціяльної праці, преси, місійних. Директори підсекретаріятів кермують даною ділянкою праці цілої „Пакс Романи". Ухвалюючим органом є **Міжфедеральна Рада,** зложена по одному з представників усіх злучених у „Пакс Романа" федерацій. **Конґрес** є апробуючою маніфестацією установою праць та ідей „Пакс Романи".

Від двох літ введено у техніці праці щорічних конґресів доволі практичну новину. Розуміючи, що самі звичайно 3-4денні конґреси мусять і можуть мати переважно маніфестаційний характер, та що вони неспосібні до спокійного та поважного розглянення проблеми, що стоїть на порядку дня конґресу, введено перед кожним конґресом т. зв. **дні праці,** в яких беруть участь у засаді тільки провідні особи кожної федерації, найбільше по 6 осіб. Тут основно на секціях та пленарних засіданнях обговорюють дану проблему та всі адміністраційні справи „Пакс Романи" до виборів нової екзекутиви включно. На конґресі референції мають поважний характер без дискусій; тут теж проголошуються резолюції, тут переведений вибір нової екзекутиви та постанова про місце й тему чергового конґресу.

Нині членами „П. Романи" є два українські, чи радше навіть три федерації, а саме львівська „Обнова", Ліга Української Католицької Молоді в Злуч. Державах Півн. Америки та Союз студентів греко-католиків Підкарпатської Руси, якщо він здекларувався б національно. Останнє товариство, на жаль, нині в руках моквофілів зпід егіди мадярона, епископа мукачівського Стойки. Представники того товариства на двох попередніх конґресах, на жаль, були все готові до коншахтів проти рідного народу з його противниками і своєю малою інтелігенцією та повним незнанням хочби одної европейської мови тільки компромітували Підкарпатську Русь. На щастя, та організація занепала і на останнім конґресі її представники взагалі не зявилися; заступав їх словак. Зате зявилися перший раз два представники американської Української Ліги.

Найстаршим та найповажнішим українським членом „Пакс Романи" є все таки т-во українців студентів католиків „Обнова" у Львові, що своєю кількалітньою солідною і тактовною працею стало не тільки поважним представником українського греко-католицького студентства, але здобуло собі на терені „Пакс Романи" авторитет, може й більший, ніж його мають представники неодної державної нації. Доказом того є, що українцеві вже вдруге повірено керму одного підсекретаріяту та місце в екзекутиві.

Цьогорічний конґрес „Пакс Романи" відбувався в Югославії під протекторатом цілого католицького югославянського епископату, уладжений силами словінської федерації у прекрасній місцевости Блед, літній резиденції югославянського двора, в днях 27.—30. серпня. Кінцеве засідання відбулося в Любляні. Конґрес попередили 4 дні праці для керівних осіб поодиноких федерацій у купелевій місцевости давньої полудневої Стирії — Роґашка Слатіна. У днях праці брало участь понад сто осіб, сам конґрес зібрав понад 300 осіб. Все це здебільша добрі знайомі, старі конґресовці, фіяри „Пакс Романи", ентузіясти її ідей, як швайцарці о. Ґремо, Салят, Райнерт, француз — Мійо, Буде, о. Ріке, Жіроде, Дібуа та ін., го-

УКРАЇНСЬКА ВОЛОКОННА ВИРІБНЯ
ФАБРИКА „ТЕКСТИЛЬ"
ІНЖ. І. ЛУЧИШИН і СКА В ПЕРЕМИШЛІ,
ВУЛ. ЛУКАСІНСЬКОГО 8.
виробляє і має на складі:
1) першорядні вовняні матеріяли-самотканки на убрання та 2) найріжнородніші панами і полотна до вишивання: манко, шовк, льон. — Ціни конкуренційні. — Український консумент купує вироби українського робітника! 1828 3-9

ВЛАСНОГО ВИРОБУ!
КОВДРИ — МАТРАЦИ — ПОДУШКИ ЦІННИКИ ДАРОМІ
готові простирала — пошевки — коперти. — Полотна — ручники — коци
— капи — фіранки — Хідники
А. Петрушевський
ЛЬВІВ
Галицька 20.
Тел. 213-33

ляндці — Стійт, Регу, славяни — Мараковіч, Кіршбавм, Ковнацька та багато інших.

З українців приїхало 7 осіб — з того 5 зі Львова, між ними проф. М. Чубатий, о. І. Гриньох та студ. Б. Лончина; з Америки прибули: студ. Москалик з Пітсбурґа та студ. Дудяк зі Скрентону. Преосв. Д. Няраді, хрижевацький єпископ, відправив для цілого конгресу архиєрейську Службу Божу та брав в одному дні участь у засіданнях.

Слід безсторонньо ствердити, що наша позиція на терені цієї міжнародньої організації нині сильна. Завдяки солідній праці й тактові українці здобули собі не тільки пошану, але також майже загальну симпатію і то навіть серед народів, що були досі далекі від української проблеми, як французи. Поновний однодушний вибір проф. М. Чубатого на директора підсекретаріяту „Про Оріенте" при живих аплявзах цілого конгресу і таксамо рясні оплески, якими конгрес витав обох українців — Б. Лончину зі Львова та Москалика з Пітсбурґа, з котрих один витав конгрес від галицьких українців по французьки та українськи, другий від американських українців по англійськи та українськи, є очевидним доказом цього. Таксамо не тільки місцева словінська преса вирізнювала солідну працю українців для „Пакс Романи", але навіть друкований у двох мовах звіт Генерального Секретаріяту, предложений конгресові, присвятив тій праці довший уступ такого змісту: „Підсекретаріят „Про Оріенте", який спричиняв нам колись стільки турбот, підняв наново свою працю, в дещо обмеженім обсягу, зате з більше конкретним вислідом. Наш журнал приносив часто статті про проблеми східних Церков. Паріське засідання було виступом вельми цікавим, подібно як теперішнє у Бледі є знаменито підготоване. Ми сердечно дякуємо проф. д-рові М. Чубатому за його жертвенну працю; його розважність та його глибоке знання проблєм церковного обєднання причинилися легко до оживлення діяльности того підсекретарія-ту."

Абстрагуючи від особи, але сам факт, що провідні органи тої великої католицької організації позитивно оцінюють працю українця для великих вселюдських ідей, є причиною, що навіть деякі народи, упереджені досі до українства, переводять ревізію свого відношення до нас, передовсім деякі славяни-русофіли. Так напр. коли представник словаків в імени чехів, словаків та неприсутніх греко-католиків Підкарпатської Руси витав конгрес, то заявив, що він витає конгрес в імени чесько, словацького та українського студентства чехо-словацької республики. Слід льояльно признати, що й загал польської делєгації на конгрес достроювався до того поважного підходу інших до українського представництва, зате спроби декого переносити ікаціяські інформації про українців на цей міжнародній терен ліквідували таки самі чужинці, наші приятелі, дуже болюче для їх авторів, бо інформуючи нас негайно, хто, що і перед ким про нас говорив; а це хіба теж доказ симпатії та співчуття з представниками українців на тім конгресі.

Про сам хід конгресу та про праці українського представництва на нім у черговім числі.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

нові та вживані купите

найдешевше

у Книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка

ЛЬВІВ, РИНОК 10.

Закарпатські українці заявляють свою волю.

ВЕЛИЧАВІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ НАРОДНЬОЇ РАДИ В УЖГОРОДІ.

Ужгород, 4. IX. 1938.

Заповіджене в українській пресі зібрання, в якому українське населення Закарпаття мало висловити свою волю у звязку з теперішнім положенням відбулося в неділю 4-го ц. м. в салі Народнього Дому „Просвіти" в Ужгороді. Вже раннім ранком видно було гостей з близьких і далеких сіл, а в 10-тій годині велика саля заповнилася. Зявилося коло 1000 представників від 351 організацій. Прийшли на заклик свого Найвищого Проводу зі сіл далекої Гуцульщини, Верховини та з недалеких низин Ляториці і Ужа.

Всі зайняли свої місця, а на естраду серед оплесків присутніх вийшла ціла президія Першої Центральної Української Народньої Ради під проводом сеніорів **дир. о. А. Волошина та д-ра Ю. Бращайка.** З ними зайняв місце за великим столом також поліційний комісар, українець.

Дир. о. Волошин під бурю оплесків відкрив збори, привитав численних делєгатів та гостей і пояснив нинішнє важке положення, яке спонукало президію скликати нинішні збори.

Відтак забрав слово посол **Юліян Ревай.** Зясував міжнародне положення та справи національних меншин в деяких державах. Ствердив, що існує не тільки німецьке питання в ЧСР, але і українське тут, в Галичині й на Буковині. „Вороги українського народу і чехословацької держави — казав посол Ревай намагаються причепити нам знамя ірреденти, але коли у нас хто допускається протидержавних чинів, то тільки Шкільний Реферат Міністерства Шкільництва, що скандальним переведенням плебісциту і цілою шкільною політикою розбиває консолідацію нашого народу та працює не тільки на шкоду українського народу, але також на шкоду держави. Ми, українці, завжди були льояльні, але уряд мусить змінити відношення до нас. Коли республика загрожена, то й нам загрожує небезпека". Бесідник навів більше випадків зловживань головно шкільних урядів та закликав нарід при майбутніх, може недалеких, виборах витримати в боротьбі за право і демократію, що буде найкращою обороною республики.

Потім промовляв редактор **Степан Клочурак.** Згадав про важкі часи республики, в якій українці не вважаючи на приписи мирового договору за 19 літ не стали політичним чинником на своїй землі, хоча були і є льояльними громадянами держави. „В наші ряди — казав промовець — забивають клин непорозуміння, але непорозуміння в нас не може бути. Могутній табор, що у нас тепер твориться, має підпорядкуватися авторитетові Першої Української Центральної Ради, що повстала перед 19-ти літами й ми маємо віддати всі сили і дійти до перемоги української національної думки. Нам прикро з приводу важкого положення республики, але домагаємося своїх прав. Підтримуване державними чинниками москвофільство в нашім народі мусить невдовзі скінчити свою ганебну ролю і національний організм очиститься від цього боляка. Перша Українська Центральна Рада мусить тримати чуйну руку на живчику нашого життя, а ми мусимо створити силу, якої ніхто не розбє".

Пані **Ірина Невицька** закликала і жінок стануги під українським жовто-блакитним прапором, під яким Підкарпаття прилучилося до республики та під яким Гуцульщина підняла повстання проти мадярів і румунів. „Не даймо його топтати — говорила бесідниця — не дозвольмо собі забирати нашу рідну мову, бо ми нація, що має 1000-літню історію.

Всіх бесідників перебивали часто гучні оплески і оклики.

Д-р Степан Росоха між іншим звернув увагу на положення українського народу в Польщі, а його резолюцію зібрані прийняли з незвичайним захопленням і гучними оплесками.

Таксамо приняли зібрані промову укінченого богослова редактора Рогача, який домагався припинення державних субвенцій москвофільським і мадярським часописам, що мають на меті розбивати український нарід та домагався видалення з республики чужинця д-ра Геровського, який невідомо за чиї гроші в найдорожчому пражському готелі намагається грати якусь ролю в справі української автономії.

Після приняття резолюцій в 14-тій годині збори закінчились національним гимном, а делєгати в піднесенім настрою поволі розійшлися

РЕЗОЛЮЦІЇ — УХВАЛЕНІ ДНЯ 4. 9. 1938 В УЖГОРОДІ НА ПРИЛЮДНИХ ЗБОРАХ, ЯКІ СКЛИКАЛА ПЕРША РУСЬКА (УКРАЇНСЬКА) ЦЕНТРАЛЬНА НАРОДНЯ РАДА.

І. Прилюдні збори українського громадянства в Ужгороді, вповні підтримують принципові постанови П. Р. Ц. Н. Ради, що були ухвалені в резолюціях 29. 5. 1938 на засіданні головної управи, себто:

Перша Р. У. Ц. Н. Рада, як представниця підкарпатських русинів-українців, беручи під увагу вагу сучасної міжнародньої політичної ситуації, виразно проголошує, що стоїть непохитно на становищі єдности Підкарпатської Руси з чехословацькою республикою та непорушности її границь і демократичного ладу.

П. У. Ц. Н. Рада з огляду на те, що влада держави сама веде переговори зі своїми меншинами про нове унормування їх правних відносин у державі, як теж і з огляду на те, що для підкарпатських русинів-українців забезпечена найширша автономія сенжерменським міжнародним договором і конституційною грамотою чехословацької республики, уважає за свій обовязок виразно ствердити:

що закону про права губернатора ч. 172. 1937, себто т. званий перший етап автономії, не переведено в життя, що резолюцій, ухвалених до згаданого закону парляментом і сенатом Н. З., не респектують;

що до переведення в життя відповідних постанов § 3. конституційної грамоти в справі скликання автономного сойму до цього дня не пороблено належної приготови, і

наслідком цього надії нашого народу, покладані на перший етап, не сповнилися.

З тієї причини П. Р. У. Ц. Н. Рада домагається безвідкладного переведення в життя § 3. конституційної грамоти республики, себто сповнення обовязків, які чехословацька держава перебрала на себе в сенжерменськім мировім договорі. Для того вимагає розписати і перевести в найкоротшому часі вибори до підкарпатського автономного сойму та прилучити до Підкарпатської Руси ту територію східної Словаччини, що заселена русинами - українцями.

Щодо змісту і форми найширшої автономії

ЩАСЛИВА СЕРІЯ ВИГР ПОЧАТА!

Вже в першім дні тягнення 4 кляси впали дві великі вигри

Зол. 50.000
на льос ч. 604473

Зол. 50.000
на льос ч. 65595 і

Зол. 10.000
на льос ч. 60494

закуплені в незмінно щасливій колектурі

„НАДІЯ"

ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 11.

купуйте залишені ще нечисленні льоси 4 кляси, бо в колі щастя міститься головна вигра 42 Льотерії у величезній квоті

1.000.000 золотих!

„НАДІЯ" в колі не зводить!

Підкарпатської Руси Народня Рада покликується на ухвалені домагання, що їх вже подано владі в формі проекту.

П. Р. У. Ц. Н. Рада уважає за конечну потребу в інтересі самої держави і головно для добра краю та населення здійснення найширшої автономії підкарпатських русинів - українців.

І до того часу, поки наведені домагання будуть здійснені, П. Р. У. Ц. Н. Рада домагається, щоби влада негайно:

1. зорганізувала окреме міністерство для Підкарпатської Руси.

2. Підпорядкувала цілу адміністрацію краю компетенції губернатора Підкарпатської Руси.

3. передала господарку всіх державних маєтків та підприємств на власність і під управу автономних орґанів краю.

4. скасувала реферат міністерства шкільництва і народньої освіти в Ужгороді як незалежний уряд, та приділила його до канцелярії губернатора, як орган підлеглий губернаторові.

5. вислала окрему комісію для перевірки потреби чеських шкіл там, де нема відповідного числа чеських дітей.

6. видала строгий наказ всім урядам на Підкарпатській Руси, що до служби в усіх державних публичних урядах та державних підприємствах треба приймати найменше 66% русинів-українців та що провідні місця треба заповнити службовцями русинами-українцями.

Крім цього ухвалено такі домагання:

1. В культурно - національних справах:

1. Дитина батьків русинів-українців належить до української школи, в якій навчальною мовою має бути наша народня мова, себто українська. З тієї причини публичні збори осуджують шкільну політику, яка завела для дітей русинів - українців русску, себто російську навчальну мову, і вимагають скасування тих заряджень, себто плебісциту у справі підручників, які противляться наведеним засадам.

2. Збори вимагають відкликання начальника шкільного реферату **Хмеляржа**, який своїми зарядженнями і політикою підірвав довіря населення до обективности уряду і викликав велике огірчення та незадоволення в краю та не причинився до консолідації в шкільництві, але навпаки спричинив нечуваний хаос і боротьбу.

3. Українське громадянство уважає, що заповнення 4-ох місць вищих урядовців у шкільному референті чеськими професорами із партії чеських народніх соціялістів (пятий на черзі) противиться засадам конституційної грамоти, резолюціям парляменту і сенату і тому таку поведінку осуджує, висловлює своє здивування, чому губернатор П. Руси дає на це свою згоду, та вимагає, щоби міністерство забрало тих урядовців до Праги, а тут іменувало русинів-українців.

4. Вимагаємо негайно усунення д-ра Сулинчака із становища директора гімназії в Ужгороді, котрий не зважаючи на протест фахових професорів переминив навчальну мову з української на російську, чим допустився грубого нарушення приписів.

Домагаємося перевірки викладової мови у всіх гімназіях і введення у гімназіях руської-української мови, як цього вимагають законні приписи.

5. Вимагаємо, щоби директором гімназії в Хусті іменувати русина - українця та щоби професора Шірмера негайно звільнили зі становища директора і перенесли з Підкарпат. Руси.

6. Протестуємо найрішучіше проти переслідування українського учительства і вимагаємо негайної направи.

II. В господарсько - суспільних справах:

1. Вимагаємо, щоби влада перевела віддоження селянства, робітництва і урядництва та щоби все трудове населення Підкарпатської Руси в повній мірі було забезпечене працею при публичних роботах.

Вимагаємо дальшого переведення земельної реформи, щоби таким чином уможливити населенню верховини переселятися в околиці більше сприятливі для сільського господарства.

2. Вимагаємо заложення фонду для підтримки ремісництва, купецтва та приватних підприємців.

III.

1. Збори перестерігають уряд, що підтримка російських інституцій і російської преси не є в інтересі нашого народу та республики, бо російські інституції і російська преса на Підкарпатській Руси являються безпосередніми засобами денаціоналізації автохтонного руського-українського населення нашого краю.

2. Збори вимагають повної свободи слова і друку та припинення дотеперішної цензурної практики, що внеможливлює освідомлювання та інформування широких верств населення нашого краю.

3. Збори звертають увагу уряду на те, що намірені деякі персональні зміни на провідних місцях в краю не вирішають справи автономії та що вибори до сойму зможе перевести тільки такий уряд, якого шефом буде людина, що дасть повну запоруку обективности і безсторонности. Тому домагаємося, щоби на випадок зміни в адміністрації краю, віцегубернатором став член української народности.

4. Збори вимагають негайного скликання губерніяльної ради, що приписує закон ч. 172 з року 1937

IV.

Збори закликають всі партії, що боронять права руського - українського народу на Підкарпатській Руси, та русинів-українців членів інших партій, щоби в справах краєвої політики обєднались для спільного їх вирішування і переводжування в життя.

Крім цього збори ухвалили резолюцію, що торкається положення українців у Польщі.

Мак.

—oo—

Що писало „Діло" 50 років тому.

Субота, 8 вересня (27 серпня) 1888.

ПЕРЕД СОЙМОМ.

Під цим наголовком „Діло" писало з приводу відкриття сойму:

„З повною байдужністю стрічає Галичина відкриття перерваної пятої сесії галицького сойму. Галицька Русь знову не надіється тут нічого позитивного і нічого доброго для себе. Це законодатне тіло не є ні від плоти ні від кости галицького населення. Речі склались так, що в галицькому соймі, який згідно зі статутом повинен мати заступників інтересів всіх трьох верств населення, а при тому в третині бути руський, — то в соймі тім взяла рішучу перевагу польська шляхта зі своїми требантами, а вслід за тим і зовсім природно всі справи веде з признання достойним егоїзмом для свого суспільного становища.

„Ще раз кажемо, що з повною байдужністю стрічаємо зїзд польських панів у галицькому соймі. І знаючи його кольори і провідну гадку не пригадуємо навіть гр. Тарновському, як маршалові, що руських послів треба було б привитати руським словом. Нехай буде, як бувало, доки глибша думка не осінить конституційних представників"

МІКРОФОН.

„У французьких військових колах багато говорять тепер про мікрофон, якого вживали при вправах 17-го корпусу французької армії. Цей прилад закопують на дорозі на кілька стіп глибоко і тепер можна вже знати на значну віддаль, що діється на тій дорозі. Можна почути кроки волів, і що найважніше довідатись про склад і кількість армії, яка проходить. При вправах мікрофон дав знати, що надходить 6000 війська, потім виявилось, що зайшла помилка на 300 волів".

Біжучі рахунки,
безготівкові розплати (чеки й перекази),
вклади (звичайні, віннульовані, à vista в золоті),
дрібна ощадність,
скуповування цінних паперів

ПРОМ-БАНК

Львів, Городоцьких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

Інкасо, доміціль, еконт векслів,
Інкасо рат післяплат,
Оборотовий кредит,
Організування промисл підприємств

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 25.

КЕЙЛЕНК ВІЛЛІ. 8

Швестка.

А пан управитель хоч і тяжко повертався, але часом проявляв надзвичайну легкість у леті думок і розмові. Таки зараз він у пана капітана просто по мистецьки перевів розмову з непрємних річей на полювання, з чудового середнянського вина непомітно переїхав на жіноче питання і так про все.

Пан Швестка ступив колись твердою ногою на живіт Закаблук і околиці. Він тут ще раз переконався, що найліпше зробив, замінивши Прагу на Подкарпатску Русь. Тут він дуб... Ось він селом іде, і чи є таке створіння, щоб йому заздалегідь не вклонилося, та й низенько.

Але... чорт їх розбере, тих газдів! Кланяються, правда, низенько, але ось одного разу йшов Швестка попри церкву й виразно чув, як як Цар, байдуже дивлячись кудись на хрест, швиленько сказав: „Ша! Клапоухий іде..."

Ну, Цар його напевно не любить, бо Швестка скинув його зі старостування і призначив комісарем у Закаблуках голову „місткой земледільческой партіи" русскаго Николая Переволникова (вульго Перевузника). Але виходить, що всі газди так звуть свого нотаря, бож ані один не подивився в його бік, щоб довідатися, хто такий клапоухий.

Але що таке селянство... та ще й поджарпаторуске! Це навіть і не лоза, а якась трава, яку можна толочити та мняти, скільки хто хоче і як хоче.

Відмова у Параски так його заінтриґувала, що він вирішив сам ощасливити її своєю візитою. Так, піде ніби до Царя. Погано тільки, що вона саме у Царя поселилася.

— Вибралаж собі чорт-зна кого... Мені трохи ніяково до Царя... Хіба узяти би зі собою Перевозника? — Швестка думав, що це навіть заімпонує Парасці, коли вона побачить, що він, Швестка, всіми командує. Нехай вона так високо не літає, бо може низенько сісти... Хе-хе-хе!

Він таки взяв Перевузника. Прикметою цього пана комісаря було те, що заки став комісарем — то в нього ліва штанина була довша, а тепер він наказав жінці, з огляду на своє високе становище, штани вирівняти. Жінка не трапила в міру, і високий комісар мав видовжену праву штанину на яких пять цалів.

Вони зявилися перед хатою Царя, якслід: Швестка спереду, Перевузник ззаду. Швестка сподівався, що побачить учительку, і все оком закидав на вікно. Тимчасом вийшов з хати Цар.

— Добрий день, пане Царю, як ся маєте?

— Добридень, пане нотарю, дякую.

— Чи отаву вже висушили?

— Та майже впоралися...

— Умгу...

Перевузник мнявся з ноги на ногу. Швестка не знав, як далі. Цар спокійно чекав, не запрошуючи до хати.

Швестка: Пане Царю! Тут ось пан комісар Перевозников до вас у справах урядових... Чи стара печатка громади часом у вас не лишилася?

— У мене? То ти, Перевузнику, аж тепер приходиш по печатку? Таж ти перебрав від мене уряд уже майже два роки? І всі печатки... і папери... Чи ти може ще і не заглядав до них дотепер?

Перевузник не міг стерпіти, що йому хтось каже просто „Перевузник"; він уже привик до „пане комісаре" — отже зразу визвірився на Царя.

—Ну то й що? То ти вже такий пан, що до тебе не можна зайти пану капітанові спитати?

— А хіба ж печатка потрібна пану нотареві?

— Дайте спокій, Царю, чого на пана комісаря відаєтеся, коли ми приходимо урядово...

— Відатися може пес, пане нотарю... А що до печатки, то коли я перебирав уряд сільського старости, то не ходив потім по хатах питатися за печаткою...

Хто знає, чим би була закінчилася розмова, бо в Швестки обличчя почало набрякати, як буряк, але в цей момент зявилася у дверях Параска, відходячи до школи.

Швестка поцукрував міну, доторкнувся чорного вуха і вклонився:

— Здраствуйте, баришня.

— Я ніяка баришня, а вчителька тутешньої школи — відрізала Параска. (Далі буде).

Сторінка без політики.

Посади... на сонці.

Вигадливість ріжних обманців.

Варшавський криміналь Г. Червінський займається в останньому свому репортажі зорганізованими бандами ріжного роду обманців, та оповідає про безліч ріжних вигадок, якими послуговуються комбінатори й дурисвіти, гієни, що галапасують на людській нужді та використовують наївну легковірність своїх жертв.

Це така окрема сторінка в історії злочинців, та замаскований світ преріжних аферистів. Вони зорганізовані у т. зв. „ракети", творять на американський зразок спілки, що зі собою постійно співпрацюють. Сьогодні щораз частіше можна стрінутися з тими дурисвітами, які виступають під ріжними постатями: нуждарів, аквізиторів із під „темної звізди", які ріжно себе називають; висланники якихось філянтропійно-добродійних товариств у роді „Т-ва Опіки над молодими дівчатами", „Товариство осель для збіднілих родин", „Пристань помочі найбіднішим" і т. д. Вони видурюють у легковірних людей ріжні датки, буцімто на добродійні цілі, які йдуть, ясна річ, до власної кишені. Бувають фальшиві посередники, які роздають щедрою рукою найріжнородніші посади, але хіба на місяці. Словом усюди вештається безліч таких пройдисвітів, які „не сіють, не орють, проте збирають".

Цікаве що всі ті обманці тримають завжди руку на живчику громадянського життя, та використовують кожну нагоду.

В останньому часі, в добі найбільшого безробіття аферисти закидають свої сіти на людей, що шукають за всяку ціну праці. Варт при цій нагоді згадати, що вони користуються ріжними вигадками, виманчують від жертви останній гріш, заощаджений іноді на чорну годину.

Пан директор і льокай.

В руки варшавської поліції попав незвичайний аферист, Фелікс Павльо. Добродій з освітою, т. зв. „закордонний пасажир", що побував уже в ріжних краях.

Отже цей панок із приємним зовнішнім виглядом, елегантно вдягнений, винаймає льокаль у найрухливішій точці міста. З ріжних фірм спроваджує меблі: бюрка, шафи, словом — цілу обстанову першорядного бюра. Пан Павльо отвирає велике „парцеляційне бюро".

Зробився рух. Явилися посередники, фактори, маклери. Коли вже бюро було зовсім уладжене, пан директор починає урядувати. Появляється ціла низка газетних оголошень, пошуканка за бюровими службовиками, технічною обслугою. Щоб задурити свої жертви, Павльо анґажує льокая в однострою. Очевидно найшлося чимало наївних, які дали себе затуманити брехливими обітницями „пана директора" та зложили великі гроші: кавції, вписове, ґваранції і т. д.

По якомусь часі спритний директор продає нараз всі меблі, мешкання та щезає, невідомо куди. Безліч судових скарг та доносів до поліції, доводять до арештування дурисвіта. Коли його допитували, він висунув щонайменше небудення домагання: „біля нього повинні сісти на лаві обвинуваченних всі ті, які йому так безмежно довіряли". Ці люди повинні відповідати за свою легковірність та наївність.

Так купив собі злочинець, що заподіяв стільки лиха нещасним жертвам. Строгий присуд був зрештою слушною заплатою за цілу низку нікчемних злочинів „пана директора".

Романтична графиня.

Велику сензацію викликало у Варшаві здемаскування фальшивої дідички „графині" Ригльової, яка мала 60 літ та „набрала" приблизно 50 осіб, анґажуючи їх на посади економів, управителів, посесорів, бюрової обслуги фільварків, що існували лиш в її уяві, віддавала в аренду млини, тартаки, ліси до вирубу...

В мешканні Ригльової, яку прозвали „королевою обманців" знайшли пляни фільварку, знимку, низку підроблених нотаріяльних документів, доказів власности і т. д. Вкінці поліція устійнила, що всі помічники Ригльової, починаючи від прислуги до „особистого секретаря" включно творили малу, але дібрану спілку, яка мала свою окрему, не дуже світлу сторінку в поліційно-кримінальній хроніці.

Ригльова, яка завжди „грала" ролю великої дами, просила, щоб її примістили в окремій келії, „для інтеліґенції". Нікчемна злочинниця оправдувалася що... а „ким небудь" сидіти не буде. Колиж вона все таки опинилася в загальній келії призначеній для професійних злочинниць, вони привитали „графиню" з належними почестями для визначної „фігури" зпоміж злодійок та аферисток.

Разом із нею арештували її любовника 21-літнього молодця, „особистого секретаря", нераз уже записаного в поліційних хроніках. Одначе Ригльова взяла на себе всю вину, та боронила завзято свого любка, щоб йому, припадково не сталась яканебудь кривда.

Ця добродійка з такою романтичною вдачею, яка стільки людей вивела в поле, спочиває тепер у келії, зідхаючи тужливо до свого вибранця. З туги висилає до нього листи, т. зв. ґрипси, впевняючи про свою „досмертну" любов.

а Маг Кг. 1. усуває парплі і хоронить волосся перед випадом.

— **Карльсбадську воду Мільбрун** поручають лікарі до домашнього лікування при запаленні печінки.

Перевозить і магазинує
Меблі, товари
з усіх і до всіх місцевостей краю.
МЕБЛЕВІ ВОЗИ. Переводить ІНКАСО

Спедиційно-перевозова кооператива
ГАРМА
Львів, Потоцького 11а. Телеф.: 111-21

Здобула престіж королеви краси і втратила посаду.

Нововибрана королева Дорчестеру стратила посаду, тому, що самовільно взяла відпустку, щоб явитися на конкурсі краси.

Спершу навіть не заквалифікували її до фіналу, бо без шминок виглядала бліда у вечірньому світлі, але судді вирішили, що вона надто гарна, щоби її поминути. Тому теж вони порадили їй, щоби зробила себе красунею перед фіналом. 16-літня Іріс послухала. Вперше в житті дискретно підмалювала себе й — одноголосно вибрали її королевою.

Іріс не дуже зажурилася втратою посади. Вона вірить, що коли за „таку ціну" стала королевою, то якось воно буде. (Напевно такої самої думки є теж і вдовиця, що її прийняли на місце зредукованої панянки).

Несамовиті вигадки мільонерів.

Людська думка справді не знає меж у своїй творчості. Адже маємо ґеніяльних мистців, ґеніяльних політиків, винахідників, незвичайно підприємчивих купців, словом багато ріжних людей, що своєю думкою творять у житті завжди щось нового, щось корисного, щось, що робить людське життя кращим, вигіднішим. Та багато теж таких людей, що могли б силою своєї думки принести людству користь, але вони звертають свою вигадливість, свій дотеп на маловартні справи, найчастіше на заспокоєння своїх особитих примх.

Очевидно, що найбільша скількість таких людей, що дбають перш усього про заспокоєння своїх особистих примх є в Америці, краю рекордів і дивоглядів.

Адже деякі американські багачі завели ріжні механічні уладження у своїх домах, що вистане лиш натиснути електричний ґудзик, щоб на столі зявилося не лиш багате накриття, але й найріжнородніші страви. Та вже грубо переборщують ті мільонери, чи й менші багачі, які свій дотеп виснажують нпр. на те, щоб запевнити собі якнайоригінальніші похорони, або зладити якнайдивоглядніше завіщання.

Нпр. один із дуже багатих американських промисловців Джорж Скеп рішив у своїм завіщанні, що безпосередньо після похорону над його могилою має відбутися ґучна забава, на яку він призначив доволі велику суму ґрошей та порозсилав сам запрошення на ці „поминки" до всіх своїх знайомих, і то до таких, що їх добре знав як гуляків та був певний, що вони якнайточніше виконають його останню волю.

Інші велять ховати себе в ріжнокольорових домовинах і при тому кажуть себе в той спосіб характеризувати, щоб усім здавалося, що вони постійно усміхаються.

Та справжній рекорд вигадливости і примхуватости побив недавно один американський мільонер, який у завіщанні доручив своїм спадкоємцям перебудувати кілька кімнат своєї палати на дансінґову салю, в якій що тижня, за спеціяльно призначені в завіщанні ґроші, мали відбуватися дансінґи з участю артисток тамошніх кабаретів. При тому дансінґовий буфет повинен мати завжди повний запас алькогольних напитків.

Та вершком цього дивоглядного завіщання було домагання, щоб його поховали в підземеллях під дансінґовою салею. Мабуть тому, щоб швидше діждатися виконання своєї останньої волі, вистрілом із револьвера він відібрав собі життя.

Тепер його останню волю виконують якнайточніше й над її виконанням працює цілий **штаб архітектів та будівничих.**

Недоля парубків у ріжних краях.

Незабаром не варто буде жити парубком. Виходить, що людей, які люблять свободу та незалежність, зруйнують.. податки.

Вже Платон у старинній Греції домагався, щоб карати нежонатих мужчин в той спосіб, щоб парубок, який покінчив 35 літ життя, платив до державної каси кошти удержання жінки. На щастя, домагань Платона тоді не виконали.

Податок від парубків виринув удруге щойно в 1695 р. в Англії. Кожний нежонатий мужчина мусів тоді платити означену суму грошей до державної скарбниці на фонд війни з Францією. Сьогодні жонаті мужчини мають в Англії деякі полекші у податках, що вже, очевидно, посередньо обтяжує парубків

У Сербії, Болгарії та Греції уважають парубоцтво непочесним. Мужчину, що покінчив 20 літ та не має жінки, там уже вважають за старого.

Явний податок від парубоцького стану існує від 25 літ в Аргентині. Парубок, що скінчив 20 літ, мусить платити там податок. Висота податку постійно зростає, аж до 75 року життя. Щойно старців увільняють від податку.

Податок від парубків в Европі ввела перша Італія в 1926 р. Тепер знову рада міністрів ухвалила нежонатих людей не покликувати на поважніші становища.

В Німеччині живе 5 мільонів парубків, а чого 4 мільони в найкращому віці, бо в 30. р. життя. Одначе завдяки відомим постановам гітлерівського уряду те число помітно зменшується.

У Польщі теж слідно сильні тенденції обмежити свободу парубків. Небаром мають ухвалити окремий закон, що введе парубоцький податок. Покищо парубки ходять вільні...

Заки ще закон до цього приневолить, то кажуть, що варто женитись. Бо на основі статистики парубок живе, кажуть 15 літ коротше, як жонатий. Одруження в 20 році життя це 50 відсотків можливости довшого життя, ніж у парубоцькому стані. Отже хто хоче довго жити — хай женеться.

З природи і життя.

У країні болю.

Біль, фізичний біль, що постає при схорінях чи зраненнях людського тіла є одним з тих явищ, яких та жахається людина. Коли хвора людина звертається зі своєю недугою до лікаря і цей має виконати на ній якусь операцію, першим словом пацієнта є питання, чи воно не буде боліти.

Пощо існує біль?

А проте біль це одно з найбільших добродійств природи для живого організму. Біль це сигнал небезпеки, що загрожує якійсь частині організму, чи цілому тілу людини. Багато є людей, що ніколи не лікувалиб своїх недуг, хоч би навіть знали, що вони вкорочують їм життя, якби не докучав їм біль.

Біль має крім того ще й охоронне значіння. Коли людина діткнеться випадково рукою якогось гарячого чи острого предмету, тоді від болю людина мерщій відтягає від даного предмету руку. Про охоронне значіння болю свідчать також ріжні хвороби, при яких шкіра людини тратить вражливість на тепло. Такий хворий не відчуває ані гарячого ані зимного дотику. Тому нерідко буває, що до шпиталя привозять людей з жахливими попареннями цілого тіла, що повстали нпр. підчас сну на печі чи підчас миття гарячим кипятком.

Одначе такі важкі випадки хворобливого знечулення шкіри бувають тільки при деяких важких хворобах нервової системи. Зате частіше можна зустрінутись у житті зі знечуленнями короткотревалими лише деяких частин шкіри в історичних осіб.

Хоча біль, як видно з повищого є для орґанізму людини явищем дуже пожиточним, то всеж часом треба його усунути для добра лікування. Головно при усяких операціях, що мають на меті усунути ножем якусь хвору тканку чи орґан тіла, або направити всякі ушкодження (рани, злами, звихи і т. п.) треба конче усунути біль, що перешкоджує при операції. У таких випадках біль є звичайно такий великий, що переходить можність видержливости людини, яка зрештою і так невелика, коли не брати під увагу виняткiв, як нпр. славного римлянина Муція Сцеволі, що на доказ видержливости римлян, вложив перед ворогами руку до миски з розжареним вуґіллям і тримав її там, доки не заугліла.

Звичайна людина дуже мало видержлива на біль і вже невеликого ступня біль вистачає, щоб людину вивести з рівноваги і допровадити до ненормального душевного стану.

Операція перед 100 роками.

Сьогодні навіть важко собі уявити, що таке могло істнувати ще розмірно недавно, бо перед 100 роками. Усі операції виконували без ніякого знечулення. Щоб додати хворому відваги, давали йому чарку горівки і радили думати про щось приємне. Потім привязували його до стола сильними ременями і починали операцію. Легко собі уявити, що тодішня операційна саля була радше подібна своєю атмосферою до катівні, ніж до нинішньої операційної салі. Хірург краяв тіло, пилував кістки, в хворий корчився з несамовитих болів і вив нелюдським ревом. Страшний вереск, крики, проклони та благання ні на хвилину не вгавали. Часами хворому вдалося перервати ремені, а тоді на нього кидалося кількох санітарів і тримали, без огляду на розпучливу оборону далі на столі... Тому не дивно, що нераз по зовсім удатній операції хворий відразу вмирав, часто ще на операційному столі з виснаження та ослаблення серця від болю, що переходив його сили.

Сто років тому й не снилося, що для дальших поколінь ця картина буде тільки жахливим спомином; вони гадали, що на біль при операції нема ніякої ради. Один із найславніших европейських хірургів сказав навіть раз у Паризькій Академії Наук: „Скальпель хірурґа та біль це дві нерозлучні речі. Операція без болю є мрією, що ніколи не здійсниться".

Хльороформ та етер.

А все-ж ця мрія здійснилася і славний хірург показався неславним пророком. Звільнення недужого-мученика від болю при операції завдячуємо американському дентистові Мортонові, що жив у Америці перед 75 роками. Він був також винахідником популярних нині „містків" зі штучними зубами. Прикріплення такого містка в роті було звязане з великими болями пацієнта, тому Мортон зачав шукати засобів, що злаґіднили би чи зовсім викорінилиб біль при операції прикріплювання містка. Один знайомий аптикар нарадив йому, щоб спробував етеру, мовляв вдихування етеру усмирює часом докучливий біль зубів. Одначе Мортонові досліди над псами і студентами медицини, що жертвувалися для науки, не вдавалися. Показалося, що причиною невдачі був нечистий етер, що його вживав Мортон до дослідів. Коли-ж лікар вистарався раз пляшку добре очищеного етеру, тоді досвід удався. Одного разу господиня Мортона заглянула до його кімнати і найшла його на підлозі зовсім непритомного. Вона думала, що дентист помер і закликала поліцію. Одначе Мортон скоро прочуняв і ще того самого дня вирвав пацієнтові зуба приспавши його передтим етером.

Невдовзі потім у 1846 р. англійський ґінекольоґ Сімпсон відкрив сподійний вплив хльороформу. Однак проти Сімпсона повстало ціле англійське духовенство, що твердило, будьтобто наркоза при породі суперечна з Божою волею, бо св. Письмо каже: „Жінка в терпінню родитиме діти свої..."

Одначе хитрий лікар найшов на це дотепну відповідь. Він сказав, що саме Бог був перший що користувався наркозою, а саме св. Письмо каже, що Бог сотворив Еву з Адамового ребра. Заки виняв ребро Бог послав Адамові глибокий сон, себто виконав операцію під наркозою!

Кокаїна та біль

Хоча відкриття етерової та хльороформової наркози було величавим поступом в історії медицини, всеж для багатьох недужих людей воно було без вартости. Приспати особи у старшому віці — дуже небезпечно тому, що це сильно ослаблює серце, у старшому віці не таке витримале як у молодім. Також в осіб хворих на серце, така наркоза неможлива. Тому наркоза не „оплачувалася" при менших операціях, де вона могла принести більше шкоди, ніж користи. Тому лікарі старалися винайти спосіб, що дав би змогу знечулювати інше опероване місце тіла. Це вдалося у 1848 році.

Досліди виказали, що таким засобом є витяг з полудньово-американської ростини кока (еритроксильон кокка) т. зв. кокаїна. Коли таким витягом, себто кокаїною було посмарувати язик чи вкропити її до ока, тоді дане місце було на деякий час зовсім знечулене на біль і дотик. Пізніше почали знечулювати також глибші місця та орґани людського тіла в той спосіб, що впорскували тонкою голкою розчин кокаїни під шкіру навколо того місця, де мають оперувати. Згодом та метода розвинулася широко і нині виконують лікарі багато навіть дуже поважних операцій у т. зв. місцевому знечуленні; підчас операції хворий розмовляє спокійно з лікарями, не чуючи навіть, як крають його тіло.

Сліпий корабель.

Одного разу у французькій щоденній пресі появилася небуденна вістка: на повному морі недалеко берегів Франції звернули увагу на невеликий корабель, що плив якось дуже дивно. Корабель не рахувався зовсім з вітром ані не відповідав на сиґнали. Тоді з одного із кораблів, що перепливали побіч таємничого корабля, спустили човен з моряками, що підплили до таємничого корабля, щоб розяснити несамовите явище.

Перед очима моряків розкрився на чердаку таємничого корабля жахливий вид. Кількох людей лежало неживих, інші лежали непритомні, решта залоги сліпа. Корабель некермований ніким плив відданий на ласку неба.

Деревний спірт.

Показалося, що корабель вирушив із пристані з вантажем деревного спірту, т. зв. метилевого алькоголю, що хоча виглядом, запахом та смаком є подібний до звичайного (етилевого) алькоголю, а проте є ще страшнішою отрутою, бо вже дві чарки того спірту отруйні, можуть спричинити смерть або (у ліпшому випадку) сліпоту.

Показалося, що зараз по відпливі на море моряки влаштували собі пиятику, яка так трагічно скінчилася.

Деревний спірт — це дуже сильна отрута. Він не розбуджує навіть тої веселости, як вино чи горівка, лиш приголомшує. Крім того він має спеціяльно шкідливий вплив на зорові нерви, викликуючи їх звироднiння, через те сильне ослаблення зору, навіть сліпоту, якої не можна вже ніколи вилікувати.

Цей отруйливий метилевий спірт находиться у досить великім проценті в денатурованім спірті до палення і там є причиною тих масових затроень, смертних випадків та сліпоти, якою часто платять по наших селах люди за сумнівану приємність, коли пють денатурат на всяких весіллях, хрестинах і т. п.

Крім того цей спірт входить у склад лаку, лякерів і найдешевших кольонських вод. Цей спірт приносить щорічно жахливі шкоди через брак відповідного освідомлення серед ширших менш-освічених верств населення; найліпше про це знають клініки очних недуг та секційні протоколи.

Дегустатори-смакуни.

Як відомо поверхня нашого язика не є гладка, вона хропава і шорстка. Коли глянути на неї через побільшальне шкло, видно на ній плоскі подібні до ниток бородавки, де находяться закінчення смакових нервів. Невелику кількість таких смакових бородавок находимо також на піднебінні та на задній стіні горла. Коли в роті находиться їжа, вона через свій хемічний склад подражнює ті бородавки і дає враження смаку.

Змисл смаку в людини.

Людина має дуже розвинений змисл смаку. Часто при помочі дуже вражливої хемічної аналізи не можна викрити дрібних ріжниць в їжі, а язик та піднебіння їх легко пізнає. Змисл смаку, так само як інші, виніжнюється та видоскоиалюється під впливом вправи. У великих фірмах споживчих продуктів використовують цю здібність людського смаку. Там сидять спеціяльні урядовці т. зв. дегустатори (смакуни), яких ціла праця полягає тільки на куштуванні чаю, вина, оливи чи інших продуктів. Звичайно кожний з тих продуктів має своїх спеціялістів. Випивши напр. ковток чаю дегустатор не тільки означує його ґатунок, але навіть, походження, опакування і домішки. На основі думки дегустатора визначують вищу чи нижчу ціну за даний продукт, лучать зі собою ріжні ґатунки тощо.

У давніх часах.

Дегустатори у давніх часах мали цілком інші обовязки. Були це люди, що куштували страви за королівськими столами, заки взяв їх до уст сам король. Кожний володар мав таких урядовців, бо в давніх, головно середньовічних часах, троїли королів, панів чи маґнатів дуже часто. У нашій історії маємо теж приклади отроєння володаря (кн. Юрія II Тройденовича галицького) боярами.

У тих часах було багато спеціялістів, що вміли так зручно приготовляти і подавати отрути, що у страві не можна було почути їх смаку ні запаху.

До середньовічних дегустаторів належали також тодішні надворні лікарі, що мусіли куштувати всі ліки, що їх виготовляли у двірській аптиках для володаря чи когось з його родини.

Здається, нинішні дегустатори не дуже завдячують своїм попередникам їх становища хочби за королівським столом.

У нірнберській промові

Гітлер не згадав про судетську справу.

АНШЛЮС.

Як це ми вчора згадували, Гавляйтер Вагнер відчитав підчас відкриття нірнберського конгресу проклямацію Гітлєра такого змісту:

Цього року скількість учасників партійного конгресу побільшилась, бо до Німеччини приєднано нові простори з багатьома мільонами німців. У цій радісній хвилині треба пригадати сумну добу упокорення зперед 20-ох років. За рік зродився націонал-соціялістичний рух, побудований на вірі в німецькі народні маси. За п'ятнацять літ той рух здобув дуже поважні осяги, зокрема в боротьбі з міжнароднім жидівством.

Приєднання Австрії накладає на партію нові обовязки в цьому році. Організація партійного руху в Австрії покінчена, під господарським оглядом та країна робить чималий поступ. До кінця цього року не буде в Австрії безробіття.

ГОСПОДАРСЬКЕ ПОЛОЖЕННЯ.

Під цю пору Німеччині не стає робітників, зокрема рільничих та промислових; очевидно — годі в цьому добачувати слабість Німеччини. Жнива цього року в Німеччині гарні, завдяки Герінгові має Німеччина поважні збіжеві резерви. Не треба боятися за прохарчування, але треба і дальше щадити. Німеччині необхідна збіжева резерва, що охоронилаб її перед всякою можливою небезпекою в майбутньому.

ВАЛЮТА.

4-літній план дає гарні висліди — все таки треба дальше скріплювати продукцію, щоб дати правдиве покриття німецькій валюті, яка не спирається на золоті. За кожну заплачену марку треба випродукувати нову, а то марка стане безвартісним папером. Така монетарна політика запевнила німецькій валюті силу купна в часі теперішнього загального валютового хаосу. Вона заспокоює інтереси як села так і міста.

САМОВИСТАРЧАЛЬНІСТЬ.

Годі передбачити, які будуть світові господарські умовини. Коли інші народи знищать свою продукцію, міжнародня торговля буде неможлива, тому кожний нарід мусить змагати до розбудови свого господарства. Німецьке господарство збудоване так, що кожночасно може унезалежнитись від закордону. Вже тепер блєокада Німеччини неможлива; у цьому напрямі Гітлер зробив висновок з досвіду світової війни. Коли німецьке господарство буде побудоване на власних життевих силах, тоді армія зможе кожночасно оборонити її інтереси, а Німеччина дістане велику вартість як приятель та союзник.

Доба ізоляції покінчилась, Німеччина має приятелів між світовими великодержавами.

БОЛЬШЕВИЗМ.

Большевицька загроза для світу більша, ніж колинебудь дотепер. На щастя й інші великодержави зясовують собі цю загрозу і зробили з неї належні й рішучі висновки

СПІЛЬНОТА З ФАШИЗМОМ.

Яка не булаб еволюція фашизму й націонал-соціялізму, добре є, що ті два напрямки мають такий самий світогляд та спільне становище, що їх зближує; зрештою кожний з них зродився з внутрішніх умовин та минулого поодиноких народів.

Обєднання з Австрією не булоб можливе, колиб усі сили народу не були обєднані в націонал-соціялізмі. У хвилині аншлюсу німецький в енний прапор став символом обєднання, не самої перемоги.

Сензацію викликав факт, що у своїй промові Гітлер не згадав про Чехословаччину.

42.000 ЧЛЕНІВ „СЛУЖБИ ПРАЦІ" ПЕРЕДЕФІЛЮВАЛО ПЕРЕД ГІТЛЄРОМ.

У середу відбулась у Нірнбергу дефіляда „служби праці", в якій взяло участь 40.000 мужчин і 2.000 жінок. Командант „служби праці" зложив звіт Гітлєрові, який виголосив коротку промову.

—o—

НОВИНКИ.

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 19—?

— **У двацятьпяті роковини смерти Лесі Українки** відбудеться Святочна Академія 9. жовтня 1938 у великій салі Народнього Дому.

— **Господарський сезон у клюбі „Нової Хати"** відкрие показовий вечір овочів дня 10. ц. м. Побачимо овочеві сирівки, овочі в галяреті, кремі, печиві й овочеві напої. Окрім того виставу накриття столів на малі гостини з овочами.

— **Особисті вісти.** П. Галя Захаріясевичівна, родом з Рахині пов. Долина, здобула з кінцем минулого шк. року дипльом у віденській артистично-промисловій школі (Kunstgewerbeschule). Це чи не перша наша землячка, дипльомована абсольвентка тої школи. В ході студій п. Галя Захаріясевичівна, крім дуже високих признань

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Д-Р ОЛЕКСАНДЕР НАДРАГА. 2

Кінець і початок шкільного року

В МИНУЛИХ ЧАСАХ У ЛЬВОВІ.

А коли прийшов вечір і відпровадилося свою „фацетку" по рандці під її браму, йшлося на площу св. Юра, вулицю Тереси чи Петра Скарги, де збирався вже учнівський хор під проводом самого Тадзя Купчинського на серенаду. Вперід співали ми під Сакрахерками. Місяць освічував золотом чудову сильвету св. Юра, з Єзуїтського городу плили хвилі Штравсівських вальсів чи Шубертівських пісень, з Шептицьких доходили звуки капелі мандолінистів з другої реалки. Вічно усміхнений Тадзьо подавав трубкою „гласи" і починався репертуар. Починалося звичайно від приспіву на нуту латинської відправи: „Може би ми цо засьпевалі" і по хоральній відповіди „Добже!" йшли наші старі пісні: „Над Прутом у лузі", „Чом так скрито", „Як би була я зазулев", „Реве та стогне" й інші. Вікна від Сакракерок тихесенько одно за одним отвиралися і в них показувалися в білизні крале-дівчата недосяжні для нас графянки, зміст наших снів і мрій в чудові червневі ночі. І вони певно піддавалися чарові нашої пісні і їх думки линули в сторону Дніпра-Славутиці, бож вони часто були доньками українських поміщиків і любили нашу землю неменше ніж ми. В подяку за пісню падали на нас час до часу цвіти, а ми кидали в ті самі вікна чудові рожі й півонії, які ми з наруженням особистої безпеки (ой ті „страгулє" з костурами!) рвали з квітників Високого Замку і Єзуїтського городу. Кінчали ми наш концерт серенадою: „Добра ноц о люба ма!..." і йшли дальше на Шептицьких, Шумлянських, Тереси під вікна коханих Ленок, Оль чи Марусь, при чому по дорозі гасили газові ліхтарні, щоби був „штімунг".

А час ішов і наближався день 15-го липня, „dies irae et calamitatis" Липневе сонце внеможливлювало всяку працю. Зближалася кляcифікація. Ми вгадували правдоподібний її вислід. Певно буде з два „цваєри" і три поправки. Але бігме, як „мурга" не попустить, памятатиме добре нашу клясу, хай тільки прийде на „нашу вулицю!" Ось вже вчора була та клясифікаційна конференція. Ми всіми штучками хотіли довідатися про її вислід. Але де! „Бельфери" мовчать, мовби набрали в рот цілі Добростани. Наше щастя, що в „Уділовій" друкувалися звіти Дирекції, які крім менше цікавих мозкових „фельґебуртів" того чи іншого „бельфера", статистичних дат і хроніки заведення, містили для нас едино актуальну частину: вислід клясифікації. При помочі знайомого складача чи помічника терціяна Антона, вдавалося нам звичайно дістати на кілька днів вперід щіткову відбитку цікавого для нашої кляси листка за великі гроші (така шельма домагалася навіть 5 корон і тільки завдяки купецькій вмілости наших „колегів" жидів, що знаменито переводили такі трансакції, попускала на одну - дві корони), ми вже знали хто з нас був друкований, отже хто на чисто переліз до вищої кляси.

Тепер ми пани! Книжки і прозайкери, якщо вони вже давніше не опинилися на жертівнику Мельпомени чи радше її тодішньої персоніфікації „Мілосі", за якою дуріла ціла кляса, пішли на шмельц до Бодека чи Штанда. Меньо Третер навіть не вставав, коли „бельфер" посмів його „вирвати". Адам Коцко пускав по клясі знамениті свої карикатури „бельферів" і наших „фацеток". На одній лавці стукотіло кільканацять „Роскопфів". Як було за гарячо, заміняли ми клясу при помочі водотягу на басейн а „бельферам", які опонували, ми радили, щоби справили собі щудла або приходили з кальошами. На павзах гуділи пісні про панну, яка вмираючи питалася ще, чи студенти будуть на тому світі, про радника - математика, якого ми спрямовували в одно дуже непристойне місце і дивувалися, чому він саме там не має бути та інші нашого чи академічного хову.

Наші „бельфери" хотіли до кінця показати, що вони „моцні" і до кінця записували у своїх нотатках двійки та вживаючи цілої сили аргументів, намагалися нас запевнити, що не видадуть нам свідоцтв та що на всякий спосіб ті двійки впишуть як перші ноти в найближчому семестрі. Ми тих, старих як світ, їх погроз не дуже побоювалися й у відповідь на них співали „мурмурандо": „До лямпи, ґадай до лямпи!" Очевидно ми знали добре, що вже така „бельферська" душа і кожний „бельфер" мусить навіть по клясифікації, просто з привички вдавати, що щось значить.

Врешті прийшов той „великий день", день розіслання апостолів, день 15-го липня. „Бельфери" убралися „на ґлянц", деякі в урядничі однострої, а директор пишався золотим ковніром з трьома розетами й ордером Франц Йосифа на грудях. Всі хлопці явилися в вичищених бензиною одностроях і випрасованих штанах, а на ковнірах були вже нашиті широчезні паски кляси, до якої переходили, але на тих паскач причіпили ще легко дотеперішні паски. По богослуженні, яке кінчилося гимном „Боже буди Покровитель" вертался всі до кляс. Клясовий господар мав коротку промову, якої ніхто не слухав, в потім давав поазбучно свідоцтва. Деяку дисгармонію вносили дві-три двійки і смуток тих, що їх дістали. Але чи може обійтися порядна кляса без двійок? Тільки тоді були ми злі, коли „бельфери" позволили собі на добровільні наддатки для тих, що їм згідно з нашою клясифікацією грозила двійка лише з двох-трьох предметів. Зараз по одержанні свідоцтв відрівалося старі паски, а часом при тій операції, що відбувалася при помочі ножиків, падав жертвою ковнір. Але ми не кравці, а голі було виходити з буди в дотеперішніх дистинкціях. Що сказали би на це тут зараз мікруси з нижчих кляс, а потім наші „фляммн" зі Сави, від Стшалковської, зі Сакраментоk або хочби з восьмої виділівки при вул. Мохнацького!

(Далі буде).

—o—

від професорів школи, дістала кілька разів конкурсову нагороду за свої праці. З новим шк. роком вона буде занята, як учителька рисунків у середніх школах СС. Василіянок у Львові.

— **Поворот Митрополита Шептицького.** У вівторок 6. ц. м. Митрополит Шептицький вернувся до Львова з відпочинку в Підлютому.

— **Як воно зростає!** У вчорашньому числі „Діла" подали ми вістку про подію в Чижикові під Львовом і реляцію про цю подію „Слова Народового". А ось що написало про цю подію варшавське „АБЦ": „Коли вечором хлопці вертались гуртом до дому, у хвилині, коли переходили попри „Просвіту" напала на них боївка „молойцуф", озброених в каміні і ціпки, що кинулися під заслоною ночі на безборонних. Багато дітей побито до крови. Упоєні „перемогою" авантурники, побачивши постеруикового, що біг на поміч, віддали до нього кілька стрілів, що на щастя хибили. У звязку з виспідом слідства арештовано трьох людей". А наголовок тієї замітки такий: „Вичини українських вивротовцуф — бійон дзеці польске, стшеляйон до поліціянта". Так виглядає інформація польської преси.

— **Справа мельдункових карток.** Подаємо до відома українцям (кам), що на основі мовного закону з 1924. р. мають право виповнювати мельдункові карти в українській мові. Дільничеві уряди у Львові далі не приймають мельдункових карт в українській мові, погрожуючи прикрими наслідками та забирають мельдункові книжки. Наша інтервенція в управі міста не дала позитивних наслідків, але воєвідський уряд обіцяв справу розглянути в короткому речинці. До нині відповіди нема. Якщо відповідь воєвідства в цій справі не буде задовільна, звернемося до міністерства. Якщо накладатимуть грошеві кари, слід їх не приймати, а звернути справу на судову дорогу та вести її інстанціями аж до Найвищого Трибуналу. Нема закону, що наказував би виповнювати мельдункові картки в польській мові громадянам української народности у межах трьох полудневе-східних і двох східних воєвідств. — **Народня Організація Українців м. Львова.**

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Держ. Льотерії впали м. і. такі вигри: 50.000 зол. на ч. 26102. 10.000 зол. на ч. 3103. 5.000 зол. на ч.: 18265 75884 100024. 2.000 зол. на ч. 17749 19423 23412 24120 34612 54846 55332 59713 60734 81913 81342 87962 89359 91004 141446 142400 150229. 1.000 зол. на ч. 1324 8217 9300 13870 14276 16179 19797 28457 33518 37287 39275 45333 45751 50203 51967 62106 63941 65961 75902 77493 80289 81573 82239 85369 96866 105452 109428 116775 119754 127416 1207833 149198 159637.

— **Новий староста в Чорткові.** Повітовим старостою в Чорткові призначений м-р Й. Васевич, дотеперішній керманич політичного виділу при тернопільськім воєвідстві. Дотеперішній чортківський староста д-р Й. Качковський став начальником загального виділу в тернопільськім воєвідстві.

— **Пошесть червінки в Жовківщині.** У громадах Воля Висоцька і Зіболки в Жовківщині стверджено пошесть червінки. Тому молоко від селян цих громад слід переварити, овочі й ярини доконечно добре мити.

— **Ограбили касу в поїзді.** В багажовому вагоні особового поїзду, що приїхав в понеділок з Лавочного до Львова, була залізнична каса, в якій була готівка 2000 зол. Невідомі вломники вивертіли у підлозі вагону діру, розбили касу і забрали гроші. Слідство виявило, що грабіжники підготовились до влому ще в Лавочному.

— **Смерть чотирьох хлопців.** На полях кн. Пщинського в Лазісках Гурних на Шлеську чотирьох малих хлопців знайшло дріт з електричних проводів і з нього зробили собі гойданку. Знайдений дріт був уземленим проводів з електрівні копальні „Княжатко". Підчас гойданки хлопці доторкнулися електричних проводів, що їх поразили. На місце нещасного випадку приїхала рятункова акція, але не вдалося привернути життя малих хлопців.

— **Шість осіб згинуло від громів.** Від кількох днів лютують в Румунії сильні бурі зі зливним дощем. В окрузі Констанци ріки виступили з берегів і знищили в кількох місцях телефонічні проводи. У хвилях води втонуло багато худоби. Від громів згинуло шість осіб, три важко ранених. У Семигороді повінь спричинила великі перерви в комунікації.

— **Нові загострення проти чужинців у Бразилії.** Поліція в Порто Алегре видала розпорядок на основі якого кожний новий чужинець, що приїзджає до Бразилії, мусить негайно зголоситися на поліції. Поза паспортом, візованим бразилійським консулем, чужинець мусить предложити ще відповідну консулярну посвідку, без якої бразилійська поліція відошле його негайно з поворотом до краю.

— **Грім поразив священника підчас богослужения.** В Піза ді Маріна в Італії грім ударив у костел Францішканів і поразив священника, який відправляв богослужения. Непритомний священник упав на землю. На щастя ураження не є грізне. Між вірними в костелі повстав переполох і підчас натовпу кілька осіб потратовано.

— **Польське шкільництво в Чехословаччині.** До вістки під таким наголовком, поміщеної у вчорашньому числі, закрались три друкарські похибки; складачі пропустили десяточні точки у цифрах. Друге речення має звучати ось як: У горожанських школах на одну клясу припадає у чеських школах 38-2 учнів, у німецьких 37.4, у польських 33.8. У чеських народніх школах одна кляса має пересічно 37 учнів, у німецьких 34.3, у польських 29.7.

— **Тлочинський, Гебда, Спихала в Хелмку.** Бата-Теніс-Клюб уладжує в дні 11. вересня ц. р. на власних кортах у Хелмку (пов. Хшанів) **великий тенісовий турнір.** В цім турнірі виступлять мистецькі ракети середньої Европи, а саме: Тлочинський, Гебда і Спихала. Початок турніру в годині 9-ій вранці. Карта вступу на трибуну зол. 2.— від особи. Білети в передпродажі в крамницях Бата. З Кракова, Катовиць і Бельська догідні сполуки залізницею і автобусами.

— **Важне для Пань Дому.** Незрівняну книжку з приписами д-ра А. Етгера п. н. „Добра господиня пече сама" можна дістати у всіх кольоніальних крамницях і книгарнях. Ціна книжечки 80 сотиків. Книжечка неоцінена дає багато приписів на печиво й ін.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Величаве посвячення Народнього Дому в Лісневичах. У неділю 4. ц. м. громадянство Лісневич переживало свій „великий" день, що залишиться в памяти усіх мешканців села та українського громадянства цілої околиці. Минулої неділі відбулося величаве посвячення гарного, одноповерхового Народнього Дому, що його вибудувало зорганізоване в кооперативно-господарських та освітніх товариствах українське громадянство Лісневич власними силами. Свято почалося Службою Божою перед старенькою церквою, що її відправив парох о. В. Бабій з Пустомит у сослуженні о. сов. Кордуби з Місгок. Співав увесь час дуже гарно добре вишколений мішаний хор св. Миколаївської церкви зі Львова під орудою дир. М. Сидорака, що приїхав спеціяльно на це свято зі Львова. По богослуженні вірні пішли з процесією під гарно прибраний зеленю і килимами Народній Дім, побіч якого на тріюмфальній брамі повівав гордо жовто-блакитний прапор. До посвячення Н. Дому і відправи панахиди за активних померших членів місцевих товариств з бл. п. о. П. Стерняком, який своєю жертовною працею розбудив приспану енергію села та довів до купна площі і започаткування будови Н. Дому станув крім згаданих двох священників ще о. сов. А. Каштанюк, який надійхав у міжчасі зі Львова та о. Комар з Милошович. Церковна частина свята закінчилася бальорою промовою о. сов. Каштанюка, який виголосив її з балькону новопосвяченого Н. Дому до численно зібраного громадянства. З черги делегати та запрошені гості зі Львова, Щирця та околиці засіли з священниками і місцевими провідниками-селянами до обіду. Швидко минула сердечна гутірка делегатів і гостей зі селянами, переплітана співом хору і молоді народніх пісень. Негайно по обіді почалася у виповненій вщерть просторій салі Н. Дому святочна академія, що її відкрив голова Н. Ради кооп. „Сільський Господар" у Лісневичах один з найактивніших провідників села селянин М. Пристайко. По відспіванні львівським мішаним хором під управою дир. Сидорака кооперативного гимну, складали привіти делегати центральних кооперативно-господарських і культурно-освітніх установ зі Львова, делегати товариств зі Щирця та з довколичних сіл. На дальшу програму академії складалися продукції мішаних хорів з Лісневич, Містек і зі Львова, виступ дутої оркестри з Керниці, чотири деклямації і гарно опрацьований реферат про будову Н. Дому сел. М. Пристайка. Академія закінчилася по 5-ій год. пополудні національним гимном, що його відспівали злучені хори і численно зібрана публіка. По академії відбувся фестин, а вечором вечеринці в Н. Домі. Підбадьорені на дусі розходилися зі Лісневич громадяни зі сусідніх сіл: Пустомит, Глинної Наварії, загрожених страшенно денаціоналізацією. Громадянство цих найбільше загрожених для нас сіл повинно брати собі приклад з Лісневич, що підтягнулося в останньому десятилітті і власними силами збудувало гарний Н. Дім на місці, де ще недавно стояла велика корчма, що поширяла демораліза цію по наших селах. Одначе громадяни Лісневич теж не сміють осідати „на лаврах", але зі ще більшою енергією кинуться до праці над розбудовою свого зорганізованого життя і дадуть гідний приклад усім сусіднім селам.

С. ЛЕВИЦЬКА і С-КА, Львів, Кордецького 51.

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: ФАВСТ, опера в 5-ох діях. Музика К. Гунода.

Третій з черги оперовий вечір стягнув багато публики до Вел. Театру. І слід признати, що цій публиці уладили відомі співаки-артисти з капельмайстром Ю. Сіліхом — під проводом свого артистичного керманича п. А. Дідура — дійсно мистецький бенкет. Мягкий сопран п. Ліповської, що віддала по мистецьки ролю Грети і ліричний тенор Н. Арделя, що співав партію доктора Фавста, викликували бурю оплесків, зокрема за дуети. Добре відтворення важких ролі: Грети і Фавста засвідчило, що Ліповська та Арделлі — це артисти високої кляси. Відомий баритон В. Качмар у ролі Мефіста мав — здається — свій найкращий день, бо створив справжню креацію. Його голос заблестів усіми кольорами, бо артист мав змогу розмахнутися як слід. До цієї трійці знаменито достроївся теж відомий баритон Ю. Чапліцький у ролі Валентіна. Він теж чарував публику своєю доброю грою і прегарним співом.

На тлі таких артистів молоденька Лідія Каратницька в ролі Зібля вийшла оборонною рукою і під голосовим оглядом і під оглядом сценічної гри. З. Галінська та І. Романовський теж загально подобалися.

Збірні сцени, виступи хору й балету випали без закиду.

Диригент Ю. Сіліх заслуговує спеціяльно на слова щирого признання.

Після цих оперових вистав мистецький керманич львівської опери п. А. Дідур матиме вже влекшену дальшу працю, бо тісний контакт з публикою вже наладнаний. Спрагнена музики львівська публика — по кількалітній пості — заповнить напевно чергові оперові вечорі.

м. х.

—o—

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ШІКАГО".

Так званий козир продукції „Фокса". У головних ролях Алісса Фей, Тирон Павер і Дон Амече. Тема з історії розвитку Шікаго з 1870 р. Суперництво двох братів, з яких один у дуже молодому віці проявляє незвичайний хист кунецької та громадської інтриги, щоб здобути впливи у робітничій дільниці міста, де зібралася вся голота і всі пявки народньої нужди. Це суперництво змальоване на тлі одного з найбільших нічних льокалів і закулісових інтриг, якими підготовляються громадяни до виборів бурмистра. Молодий брат уміє зеднати собі серце найпопулярнішої шікагської танечниці та пісенкарки, завдяки якій збиває великі гроші, один темний тип, власник нічного бару та шечери до гри. Сцени знайомства молодого американця з кабаретовою артисткою дуже оригінальні — повні брутальности, що чергуються зі своєрідною ніжністю. Виступи кабаретових артистів, як і всі костюми та манери, відтворені у стилі епохи. Конфлікт напів особистий змальований на ширшому тлі громадських відносин — цікавих, бо дуже далеких від тої черепашої історії розвитку міст, яку знали европей-

ські міста. Тільки американці вміють з таким хистом показати природні, дикі пристрасти поруч рис справжнього джентельменства та гуманности. Одна сцена бійки двох братів, що дідви примирились, просто капітальна. Велику частину фільми займає пожежа бідної дільниці Шікаго, зроблена так, щоб можна хвилинами вірити в її автентичність. Тільки величезні капітали, якими розпоряджає американський фільмовий промисл могли дозволити на такі масові сцени. Фільма мала величезний успіх в Америці, неперечна.

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові зложили в Адміністрації „Діла" дальше: проф. **Михайло Кіт**, 2 зол., о. прал. **Леонтій Куницький** Львів, 20 зол., **Андронік Гладій** Львів 2 зол., **С. Н.**, 1 зол., **Іван Горук**, Львів, 2 зол., добровільні датки складені з нагоди вінчання п. **Миколи Магаса** в Підгорках у дні 11. VII. ц. р. — 5.65 зол., та окремі датки з цієї самої нагоди: **М. Франко** 0.50 зол., о. **Л. Лівщицький** 0.50 зол. та **Сем. Пішак** 0.50 зол.

Спорт.

УКРАЇНА — РЕКОРД.

В неділю 11. ц. м. відбудуться товариські боксерські змагання України зі сильною А-класовою дружиною Рекорду. Обі дружини виступлять у своїх найкращих складах: **Рекорд:** Ротенштейн, Гепперт, Гравер, Айзен, Штравс, Едельман, Штравхер і Морер. **Україна:** Тиньо, Шолдра, Рудницький, Ощуплик, Білий, Левкович, Пашин і Помірко. Поза конкурсом відбудеться стріча в надсеровій вазі: Копак — Брави. Ці змагання відбудуться точно в год. 11. в салі театру „Колісей" при вул. Сонячній. Ціни вступів звичайні.

УКРАЇНА — ПОЛЬОНІЯ (ПЕРЕМИШЛЬ).

Чергова стріча України за першенство Окружної Ліги з перемиською Польонією відбудеться в неділю 11. ц. м. на гриші Чорних у год. 15.30. Україна виступить у найкращім складі, в якім минулої неділі перемогла високо стрийську Погонь.

Юніори України змагаються за мистецтво округи в Лехією в год. 14. на гриші Т. З. Р. (за Погонею)

НОВИНИ З БУКОВИНСЬКОГО СПОРТУ.

Цьогорічні мистецтва ногавого мяча відбудуться в Румунії зовсім іншою системою. А саме дотеперішний поділ на дивізії анульовали й завели інший поділ спортивий на територіяльній системі. Цей поділ передбачує дві найвищі державні класи та дві нижчі окружні. Округи творять більші міста з околицями, а то й самі міста. Довбуш гратиме в І. класі льокальних округ. у т. зв. дістрікті Чернівці. На цім поділі Довбуш доволі погано вийшов, бо порівнюючи з нашим поділом, він опинився в А-класі, а навіть у Б-класі, зваживши, що є лиш дві класи в дістрікті. Докладніші дані про той поділ подамо в одному з черговик чисел. Зате не загрожує Довбушеві вже комісаріятина, бо румунський уряд зрезигнував з уведення нового закону про товариства, який сильно обмежував би права самих товариств і ставив би їх у сильну залежність від урядових чинників. Покищо незалежність Довбуша на довший час збережена

✝ Посмертні згадки.

Д-Р ВАСИЛЬ НАЛИВАЙКО.

У Празі помер несподівано у 52-ому році життя **д-р Василь Наливайко**, щирий патріот і визначний член української кольонії, талановитий лікар і письменник.

В. Наливайко прийшов на світ 1. січня (ст. ст.) 1887 р. у с. Северинівці на Поділлі в родині священника. По скінченні духовної семинарії в Камянці Подільськім В. Наливайко учителював деякий час на селі, але згодом записався на медичні студії університету в Томську, де стрінувся з українцями, що гуртувалися біля інж. Г. Сидоренка, пізнішого посла УНР у Парижі й Відні. Саме в цьому гуртку закінчився процес національного освідомлення В. Наливайка. Туга за рідним краєм спонукала пізніше В. Наливайка перейти до університету в Одесі, де він скінчив студії в 1918 р. і здобув лікарський диплом. Ще в 1917 р. покликали В. Наливайка до війська, де він став старшим лікарем у 334. Ірбітськім полку. У травні 1918 р. В. Наливайко вступив до Української Армії спершу як лікар автокольони III. херсонського корпусу, де теж став корпусним лікарем згаданого корпусу. В лютому 1919 р. став дивізійним лікарем XII. полтавської дивізії, згодом лікарем запасної бриґади, а в липні дивізійним лікарем VIII. Запорожської дивізії. Занедужавши на плямистий тиф, В. Наливайко попав у полон до большевиків, звідкіля втік і працював уже від вересня 1919 р. як головний лікар військового шпиталю. У квітні 1920. р. попав з цілим шпиталем до большевиків, від яких утік вдруге і став у черані головним лікарем санітарного поїзду, а в жовтні вже завідував евакуаційним пунктом у Жмеринці. В листопаді 1920 р. перейшов з цілою Українською Армією польський кордон та опинився в таборі інтернованих у Ченстохові, де став членом Головної Управи Українського Червоного Хреста. У Ченстохові В. Наливайко лікував хворих еміґрантів, організував та вів курси сестер-жалібниць. Невідрадні матеріяльні умовини приневолили його покинути Ченстохову і розпочати в жовтні 1921 р. лікарську практику у Біловежській пущі. В березні 1922 р. приділено його до боротьби з пошестями на Поліссі, спершу в Пінську, опісля в Дорогичині і Бересті н. Б. В лютому 1923 р. виїхав до Праги, де працював як госпітант у хірургічній поліклініці і згодом як елев при І. хірургічній клініці. В 1926 р. з найкращими референціями від клініки д-р В. Наливайко виїхав до Альбанії, де був шефом хірургом державної лічниці у Скадарі аж до 1929 р. Вернувшися при кінці 1929 р. до Чехословаччини, В. Наливайко став лікарем санаторії д-ра Скрбка у Празі, де працював — з невеликою перервою — до квітня 1938 р., аж до ліквідації санаторії. За той час прийняв громадянство Чехословаччини і нострифікував свій лікарський диплом.

Попри свою лікарську працю В. Наливайко працював дуже активно як член управи Спілки Українських Лікарів і брав участь у редакції „Латинсько-українського медичного словника" д-ра Галіна до якого зібрав та усистематизував багато матеріялу. Крім того був активним членом богатьох громадянських організацій. Зацікавившися ближче Сходом під час свого побуту в Альбанії, виїхав був у 1933 р. до Палестини, де був 101 днів і написав більшу працю з цієї мандрівки п. н. „По Святій Землі", що вийшла в 1937 р. Одночасно написав меншу розвідку п. н. „Жиди в Палестині". Відчуваючи кінець свого життя д-р В. Наливайко скінчив теж спогади про свій побут в Альбанії та Єгипті і відослав їх до друку.

Земля пером заслуженому громадянинові!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:
Середа 7. 9. год. 8.15 веч. виступ Рома Гонсала.
Четвер 8. 9. год. 8. „Вовки в ночі".
Пятниця 9. 9. год. 8. „Вовки в ночі".
Субота 10. 9. год. 8. веч. „Вовки в ночі"
Неділя 11. 9. год. 8. „Вовки в ночі.

Театр Різнородностей:
Від понеділка 11. 7. нечинний.
Український Народній Театр ім. М. Садовського.
РІВНЕ:
7. 9. Невольник.
8. 9. Гетьман Полуботок.
РОЖНІТІВ:
9. 9. Пісня Бескиду.
10. 9. Безталання.
11. 9. Мазепа.
12. 9. Невольник.
13. 9. Гетьман Полуботок.
БРОШНІВ:
14. 9. Пісня Бескиду.
15. 9. Гетьман Полуботок.
16. 9. Мазепа.

Український театр Йосифа Стадника (сенйора).
ОЗЕРЯНИ коло Чорткова:
9. 9. Виступ Стефи Стадниківної.
10. 9. Люди на вриві.
11. 9. Гриць.
Потім театр їде до Боршева і Скали.

Театр ім. Котляревського.
КОЛОМИЯ:
8. 9. Лісова пісня.
10. 9. Орфей у пеклі.
11. 9. Зоря над Почаєвом.
12. 9. Найзірніший чоловік.
13. 9. Пригода в Черчі.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Пісня кличе".
АПОЛЬО: „Гайді" з Шерлі Темпль.
АТЛЯНТИК: „Кохання в джунглі" з Дороті Ламур.
БАЛТИК: „Маєрлінг".
ВАНДА: „Я збрехала", „Гільтайська трійка".
ГРАЖИНА: „Верес" на осн. Родзевичівни.
ЕВРОПА: „Я помилився" з Шерлем Бове.
КАСІНО: „Розалія".
КОПЕРНИК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Інститутка" (Д. Дербін).
МЕТРО: „Захар".
МІРАЖ: „Улан кн. Йосифа", „Княжа".
МУЗА: „Кадети марінарки".
ПАЛЯС: „Шімаго".

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР
КНИЖОК У 5 МОВАХ
найдете у читальні
„V I T A"
пл. Марійська 8.

ПАКС: „Святальці Півночі".
РАЙ: „Бургтеатер" із В. Кравсом Ольгою Чеховою.
РІЯЛЬТО: „Маскарада".
РОКСІ: „Обожання" з Мартою Егерт.
СВІТ: „Остання ніч засудженця", „Пробудися і май".
СТИЛЕВЕ: „Простушник" і ревія.
ТОН: „У пастці", „Проклятий скарб" УТІХА: Місто в вогні" та ревія.
ХІМЕРА: „Мармотратна дочка".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вул. Марійська)
„Палестина".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Син)
„Паризька вистава".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 8. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Концерт військ. орк., 8.00 Веселе добридень, пл., анекдоти, комунікати, 11.00 Гори наші, гори! муз. поранок для вселюдніх шкіл, 11.25 Легка музика з пл. 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Концерт солістів, тенор, сопр., форт., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 По дорогах і стежках, для старш. дітей, 15.30 „Дурний Француз" новеля М. Конопніцької з муз., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. музика, орх., сопр., вібрафон, форт., 16.45 У слід них, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Концерт нар. хорів; у перерві репортаж із Сх. Торгів, 17.40 „Листи з подорожі" Сенкевича, 17.55 Гальо, Позір! 18.00 Медицина під мікроскопом, 18.10 Хор шк. хлопців із Торуня виконає нар. пісеньки, 18.30 Театр Уляни: „Алярм у крові" Ганса Кнана (Німеччина), 19.00 Грієг: Скрипкова соната ч. 1. оп. 8., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Спогади з театру, розр. концерт у вик. сальон. орх., хору, 20.45 Веч. денник, 21.00 Актуальність, 21.10 Оперетковий вечір, розр. концерт у вик. орх., спів, 21.50 22.00 Спортові вістки, 22.05 Веселий четвер, словесно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Найновіші плити (Варшава II).

Пятниця, 9. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. музика, 8.00 Для шкіл, 8.10 Добридень найменшим: „Як кравець Ниточка королем став" опов. Кор. Макушинського, пісеньки й мельодії, 11.00 Для шкіл: В. Ребмонт, 11.20 Музика з пл., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Популярна музика у вик. орх., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Отец Панталихи та Заздрість, гутірки для старших дітей, 15.50 Репортаж із зрадіофонізованого лицарю у Познані, 15.50 Господарські вістки, 16.05 Полудні в оперетці II. Абрагама, орх., 16.45 Східна Галичина з инших погляду, вид. Марія Домбровська, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Концерт дуетів орх., дует акордеонів, пісеньки, 17.45 **Українські справи в польській літературі, в українській мові вид. д-р Конст. Кизілєвський**, 17.55 Гальо, позір! 18.10 Шуман, із пл., 18.45 Літер. хроніка, 19.05 опів. реціталь Володимира Дерлєса з супр. форт., 19.20 20.55 Акт. гутірка, 19.30 Сателіти, І. ч. розр. концерту, орх., спів; у перерві „Що чувати" гутірка-діялог, 20.45 Веч. денник, 21.00 Програмова резерва, 21.10 Друга част. концерту, 21.50 22.00 Спортові вістки, 22.05 Концерт (Сажень, 23.00 Ост. вістки, метеор. звідомлення, гутірка в англ. мові, 23.15—23.55 Легка й танц. музика (Варшава II).

Субота, 10. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт військ. орх., 8.00 Для шкіл, 8.10 Кінчимо тиждень, поглядна авд., 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Вальси на форт., пл., 12.03 Полуднева авд., 14.00 Популярна музика з пл., 14.15 Орх. музика, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уляни для дітей: гутірка з муз., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Як задзвенить мандоліна, орх. мандл., 16.45 Як село банілося в місті тому сто літ, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Спорт і ревія, гутірка, дуета орх., 17.45 Городенка, місто загонової пляхти, 17.55 Гальо, спорт! 18.00 Наша програма, 18.10 Форт. реціталь, 18.45 Вірші Павліковської-Ясножевської, рецит., 19.00 Розр. концерт. орх., тріо Лісовських, сопран, бас; у перерві в год. 19.20 Актуальна гутірка, 20.00 „За короля Станіслава" авд. для дітей, Поморське Посперк, 20.45 Веч. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Гутірка зі слуханням, 21.10 З піснею і танком, орх., сопран, те-

нор. 21.50 Спортові вісти, 22.00 Концерт симф. орх., 23.00 Ост. вісти, 23.05—23.50 Лєска й тан. музика в пл. (Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 8. вересня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 14.15 18.00 18.00 Розр. музика, 20.10 Любовні пісні й нар. танки, 21.00 Орх., солісти, БІЛГОРОД 18.30 Скрипка, 21.00 Нар. пісні, 22.15 Нар. музика, БРЮСЕЛЯ ФР. 20.00 21.00 22.00 „Богема" оп. Пуччіні, „Еспанські примхи" балет Рімського-Корсакова, БРАТИСЛАВА 20.05 Словацькі нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.30 Симф. концерт, 18.45 19.00 Циг. музика, 21.20 22.00 Орх. концерт, 22.30 Скрипка, ВІДЕНЬ 10.00 Розр. музика, 12.00 Симф. концерт, 19.00 Концерт дутових інстр., КОШИЦІ 18.15 Для Закарпаття, МЛЯНО 17.15 Пісні, 19.30 Розр. музика, 21.30, 22.00 Симф. концерт, ПРАГА 16.15 Розр. музика, 17.40 Спів, 18.20 Сальон. музика, 21.05 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.00 Вісл., 20.15 Пісні, 20.30 21.00 Опера, РИМ 17.15 Форт., 20.30 21.00 Орх. концерт, СОФІЯ 19.25 Популярна музика.

Пятниця, 9. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00, 19.00 Розр. концерт, БУДАПЕШТ 13.30 22.05 Циг. музика, 17.25 Віол., 19.30 Грецькі пісні, 20.30, 21.00 Орх. концерт., ВІДЕНЬ 18.00 Пісні у нім. молоді, 19.00 Розр. концерт, 21.30 форт., ДРОЙТВІЧ 20.30, 21.00 Бетовенівський концерт, КОШИЦІ 18.10 Музика народів, (чеська музика), МЛЯНО 17.15 Скрипка, 19.30 камер. музика, 20.30 Популярна музика, 21.00, 22.00 „Фанфан ля тюліп" оп. Люїджі Варнея, ПРАГА 18.20 Опереткова музика, 20.00 Хор, 20.25 Квартет, 21.10 Фимфонія г-дур Дворжака, 22.30 Віол., РАДІО ПАРІ 19.00 Сольо на арфі, 20.15 Пісні, 20.30 21.00, 22.00 Театр Уяви: „Ле прі Мартен" комедія Лабіша й Оліера, РИМ 16.15 Танк. музика, 19.30 Камер. музика, 20.30 Муз. всячина, 21.00, 22.00, 23.00 Симф. Концерт, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 18.30 Віденські вальси, 19.00 Форт., 19.30, 20.00, 21.00 „Богема" оп. Пуччіні.

Субота, 10. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.30, 19.00 Розр. концерт, 19.45 Вечір. гомін, 20.10 21.00 Цвіти й кохання, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.00 Мадярські нар. пісні в супр. циг. орх., 18.30 Скрипка, 21.45 Клявес. рецитль, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 18.30 Розр. концерт, КОШИЦІ 18.00 Репортаж із промислового музею, МЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. концерт, 21.00 Орх. концерт, 22.00 Пісеньки й орх., 22.45 Танц. музика, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, РИМ 17.15 Спів, 19.30 Розр. музика, 20.30 Муз. всячина, 22.00 Популярний концерт, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 18.45 Квартет манд., 19.30 Спів.

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно
З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА
Станиславів, ул. Жулівеського 3.

Радіокутик.

НІМЕЧЧИНА ТРАНСМІТУЄ ШОПЕНІВСЬКІ КОНЦЕРТИ.

Німецькі радіовисильні звернулися до дирекції Польського Радія з пропозицією трансмітувати в вересні два шопенівські концерти. Перший з них дня 14-го бере на кружки берлінська радіовисильня, другий дня 21-го віденська радіорозсильня. У першому концерті виконає твори Шопена Йосиф Турчинський, у другому М. Трембіні-Казуро.

УСПІХ БЕРЛІНСЬКОЇ РАДІОВОЇ ВИСТАВИ.

Без огляду на велику спеку, яка панувала у Берліні в перших днях після відкриття Радіової Виставки, мала вона незвичайний успіх. Особливо багато відвідувачів прибуває в околиць спеціальними поїздами, автобусами та приватними автами. В суботу та неділю відвідало виставу більш як 80.000 осіб, а всього від часу відкриття виставки 200.000 осіб. Минулого року було на виставі всього 307.000 осіб. Думають, що цьогорічна виставка кількістю відвідачів значно перевищить торічне число.

НАЙМОЛОДШИЙ ТЕХНІЧНИЙ ДИРЕКТОР РАДІЯ.

Становище начального інжиніра в данському міністерстві почт та телеграфів занив К. Е. Хольмблят, який має щойно 33 роки. Є він наймолодшим технічним директором радіофонії в Европі.

БІРЖА.

Львів, 7. вересня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельгія бельг. 89·92, 89·70 Доляри американські 5.30·50, 5·28·50 Доляри канад. 5.30·00—5.28·00 Фльорени гол. 289·58—286·20, Франки фр. 14·49—14·36, Франки швайцарські 119·85—119·75 Фунти англ. 25·82—25·56, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·50—14·10 Кор. дан. 115·30—114·10 Кор. норв. 128·20—128·00 Корони шв. 133·04—131.60 Ліри італ. 22·50—21·30, Марки фінлян. 11·40—11·30, Марки нім. 70·00 — 72·00, Тель Авів 25·00—25·00, Марки нім. срібні 95·00 — 85·00

Акції.

Банк Польський 123·50, Цукор. 38·25 Вуголь 39·75, Лільпоп 86·5., Модженї 17·25, Островець 64·00, Стараховичі, 44·00 Габербуш 57·25.

Папери

4 і пів проц. внутр. 67·00, 66.63 3 інв. 1 ем. ценот серія ценот. 3 поз. інв. 2 ем 86·25 серія ценот. 5. конверс. 69·00 прем. дол. 42·25 4 консол. 67·25

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 7. вересня 1938.

1 кг. масла десерт. бльок. без оп. 2·65 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 2·70 зол.
молоко 14—15 сот.
1 кг. яєць 1·35

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко здержана.

РІЖНІ

ПЕРЕРІБКА ковдер з вол. РОМАНОВА, Гродзіцьких ч. 4 (біля Ринку). 1680 8-8

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА як нові, гарантовані, закордонні на ріжні ціни продає, купує, міняє Ганак, Пілсудського 21. І. п. 1745 5-10

ЛІКАРСЬКІ ПЛАЩІ, найбільший вибір, найнижчі ціни. „ПАЛЬОМ", виробня одягів. Гетьманська 22. побіч Музею. 1780 3-14

БАНДАЖИСТ М. ПОЛЯЧЕК у САМБОРІ повідомляє інтересованих, що в короткому часі буде перебувати у Львові в цілі полагодження замовлень. 1755 7-10

НАУКА

ВПИСИ на тримісячний **КУРС КРОЮ** шиття. Індивідуальна наука новітньою системою. Виклід науки певний. Умовини догідні. „АННА", Львів, **Галицька 20.** 1837 3-6

ВПИСИ на конц. річний курс кроєння шиття та домашнього господарства, під управою найкращих фахових сил. З провінції — з цілим утриманням. Також приймаю на тримісячний крій і шиття. ПІСАРСЬКА, Отаміна вісім, бічна Хоругівни. 1821 4-8

ДАЮ ЛЕКЦІЇ для учнів народніх шкіл і гімназій. Зголошення до „Діла" під „Обовязковий". 1-3

ІСПИТОВАНА вчителька музики уділює лекції гри на Скрипці. Зголошення Сикстуська ч. 64, м. 6, від 18—20 год. 1854 3-4

КУПНО — ПРОДАЖ

БРОДИ. Продам добре влаштоване господарство, дім, електрику, город, лужу, сад, будинки, 8200 квадратових метрів по золотому за метер. Ляхович, Броди, Конюшковська 10 за замком. 1897 1-1

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ нові і вживані найдешевше у фірмі „Міль Книжковий", Баторія 6. 1817 4-5

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

НОТАРІЯЛЬНОГО апліканта або магістра прав шукаю до канцелярії. Зголошення до „Діла" під „Нотар". 1877 3-3

ЗА ВКЛАД 3500 зол. добра посада. „Audacia" poste rest. Львів. 1903 1-1

ПРЕДСТАВНИКІВ - КОЛЬПОРТЕРІВ у ріжних повітах приймє велике українське **Видавництво;** зголошення на адресу редакції під „Представництво". 1900 1-1

ПРИЙМУ двох учнів. Добрий харч і опіка. Куркова 34, І. пов. 1-2

МЕШКАННЯ

ШУКАЮ кімнати для студента, околиця Личакова. Удержання або без. Зголошення: Поліхе, Перемишль, Йосифа 16. 1901 1-2

КІМНАТА умебльована, сонячна, до винайму, Байки 26, 12. 1902 1-2

ЛЬОКАЛІ бюрові, **ЛЬОКАЛІ** з магазинами менші і більші на ріжні цілі. **ЛЬОКАЛІ** великі репрезентаційні на склади або цукорню. Відомість: Управа Пасажу Гавсмана 6. 1899 1-1

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спеціяліст недуг шкірних, венеричних і косметики

Д-р Генрик Росмарін

Львів, ул. Коперника 19.

вернувся.

ВУГІЛЛЯ — КОКС — ДЕРЕВО
в найдобірнішних якостях доставляє
„НАРОДНЯ ТОРГОВЛЯ"
Львів, Ринок ч. 36. Тел. бюра 103-27, тел. складу 269-68. Інформації: Бюро — Ринок 36, та склади: Ринок 36, Личаківська 115, пл. Більчевського 3, Солодова 1 та Жовківська 128. — Точна вага — солідна обслуга. 1895 1-5

ПОВІДОМЛЯЮ, що з днем 1. вересня 1938 перебрала я і відчиняю

Ресторан і кімнату до снідань

при **ВУЛ. ПІДВАЛЛЯ Ч. 9,** коло Волоської церкви (давніше С. Чернецький).

З поважанням
1831 ГАЛЯ ПРУДИУС. 3-3

просимо його також спробувати, в знаменитий!

J. ORTKER

КІР
Львів, Уйського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

Спальні, їдальні, комбіновані
Шафи, Тапчани і т. п.
поручає найдешевше **СКЛАД МЕБЛІВ**
С. Г. БРІК
Львів, Трибунальська 16.

Найдешевші меблі
в українській кооперативі **АРХО**
Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

ВЖЕ ВІДКРИТА
першорядна робітня і крамниця взуття під фірмою
Ярема Львів, Коперника 2. (давн. вул. Фредра ч. 9.)
поручає на осінній сезон
ВЗУТТЯ жіноче мужеське спортове і ортопедичне.
Товар тільки першорядний.
1751 1-20 Ціни низькі.

Матраци, тапети, дивани, тапчани меблеві матеріяли і т. п.
Проектування і виконання
комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столяр.
Т. Кисяк і сини
ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4.
1784 Тел. 240-09 і 219-85. 4-10

ФУТРА жіночі мужеські
лиси, зарукавки, шапки
поручає магазин і робітня футер
К. ЦВИНАР
ЛЬВІВ, вул. Крива 10.
поб. ч. Ощадочного Банку

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент
пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 2
Філія КОПЕРНИКА 15 а
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 199 (15.010). Львів, пятниця 8. вересня 1938. Оплата ryczałtowa nieszkodzona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 248-40
Телефон Адміністрації 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
„ Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА оригінальні англійські ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер Львів, Легіонів 3/1. (над кіном Паляс

Судетсько-німецька партія перервала переговори

„БО ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ УРЯД НЕ ПАНУЄ НАД СИТУАЦІЄЮ".

ПОЛІЦІЯ ПОБИЛА НІМЕЦЬКОГО ПОСЛА.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє: 5-ох послів судетської партії приїхало до Моравської Острави, щоб розглянути справу злої поведінки з 82-ома арештованими членами партії.

Підчас розмов зі судовою владою зібралася юрба німців. **Розганяючи її, поліція побила шпіцрутою судетського посла Мая та притримала трьох його товаришів.**

РЕАКЦІЯ ПАРТІЇ СУДЕТСЬКИХ НІМЦІВ.

Комунікат Німецького Інформаційного Бюра стверджує:

Делегація судетської партії почала в середу пополудні розглядати новий проект праського уряду та рішила продовжувати переговори на основі того проекту, який відповідає карльсбадській програмі.

На вістку про подію в Моравській Острави делегація перервала нараду та повідомила премієра, що мусить перервати переговори з огляду на ту подію.

Побиття посла Мая стверджує, що під цю пору праський уряд не панує над ситуацією настільки, щоб переговори могли успішно початися і дійти до кінця.

Поведінка острявської поліції ніяк не годиться зі заявою уряду, що він хоче наладнати національно-політичні відносини.

Про це делегація повідомила президента республіки та льорда Рансімена.

ЧИ ПРОВІД СУДЕТСЬКО-НІМЕЦЬКОЇ ПАРТІЇ ПРИСТУПИТЬ ДО ДАЛЬШИХ ПЕРЕГОВОРІВ З ПРАСЬКИМ УРЯДОМ?

Провід судетської партії повідомляє: Не зважаючи на закордонні поголоски,

партія судетських німців не приступить до дальших переговорів, доки влада не вияснить вповні подій у Моравській Острави та не покарає винівників.

ЧОМУ ПОЛІЦІЯ ПОБИЛА НІМЕЦЬКОГО ПОСЛА?

Дирекція поліції в Моравській Острави видала в 17. год. комунікат, у якому ствердила, що поліція виступила проти генляйнівців, бо боялася, що може дійти до нарушення публичного ладу та спокою; в околиці збиралося чимало членів судетської партії.

Цей комунікат відкликано, бо міністерство внутрішніх справ само насвітлить ту подію.

До Моравської Острави приїхав британський обсерватор отаман Сатон Прет.

НОВІ ПРОПОЗИЦІЇ ЧЕХОСЛОВАЦЬКОГО УРЯДУ.

На тему нових пропозицій праського уряду, т. зв. „4. пляну", появилися ріжні здогади. Деякі льондонські щоденники міркують, що Прага погоджується визнати:

1) територіяльну автономію Судетів;
2) рівноправність судетських німців;
3) німецьку мову одною з урядових мов.

З інших джерел твердять, що праський уряд таки дальше відкидає домагання територіяльної автономії.

ПЕРЕД КОНГРЕСОМ СУДЕТСЬКОЇ ПАРТІЇ.

Генляйн скликує на 15. і 16. жовтня великий зїзд судетської партії. Він відбудеться мабуть в Авсіґу.

СУДЕТСЬКЕ ПИТАННЯ МУСИТЬ БУТИ РОЗВЯЗАНЕ ПЕРЕД КІНЦЕМ НІРНБЕРСЬКОГО КОНҐРЕСУ.

Німецька преса підкреслювала донедавна, що розвязка судетської справи лежить не у Нірнберґу, лиш у Празі. Тепер німецькі часописи висловлюють погляд, що до остаточного рішення у цій справі мусить дійти ще перед кінцем нірнберського конґресу.

БОЛЬШЕВИКИ ОБУРЕНІ НА АНҐЛІЮ.

Московська „Правда", обговорюючи положення Чехословаччини, гостро заатакувала Чемберлєна та британський уряд, який робив натиск на Прагу, щоб вона йшла на уступки супроти німців

Від напасти не пропасти

Львів, 8. вересня 1938.

Дискусія на сторінках нашого часопису на тему нашого **домашнього** українського питання про відношення між всеукраїнською ідеєю та територіяльним патріотизмом найшла свій відгомін також у польській пресі. Львівський орган ОЗН-у „Дзєнник Польскі" з 8. вересня ц. р. передруковуючи майже в цілости поміщену в „Ділі" з 4. вересня статтю през. д-ра К. Левицького „Ми самі маємо творити свою політичну думку", робить з цієї статті своєрідні, частинно поважні, частинно іронічні висновки.

Вже самим наголовком „Самодзельна мисьль політична українська а польска рація стану", під яким „Дзєнник Польскі" обговорює статтю д-ра К. Левицького, той орган підкреслює, що він сторожко зацікавлений внутрішньо-українською дискусією та не дуже вдоволений з того, щоб українці у своїх власних національних справах самі творили свою політичну думку. Він підозрівае, чи така українська власновільність, хочби тільки в думках, або тільки в теорії, не колідуе з польською державною рацією, а це тому, бо йому здаеться, що українці „вобец пшеграней на власьцівей Україне, в обрембе Советув, хцон собе певетоваць страти на... Польсце". Цю думку автор приписуе галицьким українцям „з панамі Левіцкім і Кедринем на челе".

Які аргументи та які докази мае польський часопис на те, що галицькі українці з уваги на протрану на „властивій Україні" намагаються надробити свої втрати на... Польщі? Ось вони: „на думку п. Левицького також Львів може бути з успіхом центром всеукраїнської думки, звідкіля мае вийти почин до визволення Наддніпрянської України. Що правда, тільки тимчасово, бо — як він каже — дійсним (власьцівим) центром буде все Київ, та все таки ролю центру відіграватиме в сучасній хвилині Львів". Узагаліж — іронізуе „Дз. П." — з уваги на те, що українська меншість у Румунії „спить", а „Закарпатська Русь якось не хоче признаватись до України"... „поляки малиб по думці ідеалів, по думці прометеїзму помагати при відбудові Наддніпрянської України. Тому требаб у межах Річпосполитої створити Ельдорадо, в якому рослиб кадри для визволення майбутньої України".

Читаеш те все й очі протираеш зі здивування: невжеж ця патетична тирада та цей глум мають бути поважною критикою? „Дзєнник Польскі", як відомо, орган табору, що уважае себе переємником ідеольогії та задумів будівничого Польщі, маршала Йосифа Пілсудського. Невжеж ці переємці духової спадщини покійного маршала геть забули, що в почині до визволення Наддніпрянської України в 1920 р. активну участь брала також польська армія під проводом маршала Пілсудського і при чинній співпраці його наслідника маршала Ридза-Сьміґлого? Невжеж публіцист з „Дзєнніка Польского" справді нічого не знае чи знати не хоче, що саме з польського боку цілими роками, словом і друком, переконували галицько-українських провідників, щоб вони не спускали з ока, що дійсним центром України є Київ та що державницька Польща мае зрозуміння для ролі українців Польщі у справі змагань для визволення Наддніпрянської України? Отже виринае дальше питання: чи „Дзєнник Польскі" цілком перейшов на ідеольогічні

VI. 1. Pr. 369/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, S. S. O. D-r J. Locker i S. S. O. D-r T. Laskowski w sprawie konfiskaty Nr. 186 czasopisma p. t. „Dźło" z daty Lwów, dnia 25. sierpnia 1938 r. do Sygn. VI. t. Pr. 369/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 30. sierpnia 1938 r., po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dźło" Nr. 186 z daty Lwów, 25. sierpnia 1938, zawierającego: 1) w artykule zaczynającym się od słów „Dywne" w całości wraz z tytułem; 2) w artykule p. t. „Dyki zwyczaji na Wołyni" w ustępie od słów „persz za wse" do słowa „żytia" znamiona wyst. z art. 170 k. k., a nadto ad 2) wyst. z art. 152 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. grudnia 1862 (Dz. p. p. nr. 6 ex 1863), t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu: ad 1) przez podawanie nieprawdziwych wiadomości mających na celu urabianie tendencyjnych nastrojów, mających zilustrować rzekomo ciężkie położenie mniejszości ukraińskiej i prawosławnej w Polsce szerzyć nieprawdziwe wiadomości mogące zaniepokoić ogół publiczny, ad 2) przez obraźliwe insynuacje, publiczne lżenie Narodu Polskiego, a nadto szerzenie nieprawdziwych wiadomości o stosunkach na Wołyniu, mogących wywołać niepokój publiczny. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatym powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Malicki, w. r. Protokolant: Czołowski, w. r. Za zgodność: Lipanowicz, kier. Sekret.

позиції ендеків в українській справі, чи це тільки редакційний недогляд, що справу, якій співчував далекозорий будівничий Польщі, він уважає малощо не злочином і навіть глумиться над нею?

Гадаємо також, що зовсім не заслуговує на докір „любов і привязання до рідної землі й народу" та що ніто не може домагатися від українців, щоб „вирікалися тої батьківської землі, де ми є тубильцями від віків", як це писав у „Ділі" д-р К. Левицький. Чейже в інтересі польської державної рації є, щоб громадяни держави були вдоволені та мали можливість свобідного розвитку!...

Приписувати редакції польського щоденника, яке становище вона має занятн до українських справ, ми, очевидно, не маємо права. Можемо тільки висловити здивування, коли орган близький таборові покійного маршала, стає проти нас в один фронт з ендеками навіть у таких справах, як проблема майбутньої долі Наддніпрянської України. Одначе маємо моральне право від поважного органу домагатися, щоб він писав правду і тільки правду та вірно наводив чужі думки і слова.

Міжтим „Дзенник Польскі" обійшовся зі статтею д-ра К. Левицького незгідно з правдою. Він пише: „Українци — твердзі п. Косьць — не майон обовйонзку **огльондаць сєн на польскои рациєн, гди твожон свойон мисьль політичном.** Повінні сєн огльондаць Поляци на Українцуа". У статті д-ра К. Левицького дотичні речення звучать ось як: „А вже зовсім **нас не можуть бентєжити виступи польських політиків чи публіцистів.** Ми самі маємо творити свою політичну думку і ніхто не має права нам її накидувати". Як бачимо, різниця між тим, що през. д-р К. Левицький у своїй статті в „Ділі" написав і тим, що йому „Дзенник Польскі" приписує як авторові, суттєва і в редакційнім оформленні „Дзенніка Польского" скидається на денунціяцію. Бож кожній політично грамотній людині відомо, що не кожний виступ польського політика чи публіциста є ідентичний з польською державною рацією. Часто діється саме навпаки. В тому самому числі „Дзенніка Польского", що його цитуємо, находиться на це клясичний доказ: про ролю відомого польського політика на Шлеську Корфантія та його орган „Польонію", яких той самий „Дзенник Польскі" ставляє „поза навяс польскоськи" за їхне прочеське становище й ломання одноцілого польського фронту в Чехословаччині, отже за дійсне шкодження польській державній рації... А Корфанти, як відомо, польський політик і публіцист першої кляси!

Виступ „Дзенніка Польского" має остільки засадниче значіння, що українське громадянство ще раз переконується, як виглядають на практиці львівські речники табору, що мав уназлідити ідеольогію пок. маршала Пілсудського і якою правдою воює львівський орган ОЗОН-у в українських справах.

—o—

Конґрес „Пакс Романа" в Югославії та українці.

II. ДНІ ПРАЦІ В РОҐАШКА СЛЯТІНА (22.—26. СЕРПНЯ).

Дні праці, призначені для провідних людей поодиноких національних федерацій, здружених у „Пакс Романа", почалися 22. серпня вечором у купелевій місцевости давньої полудневої Стирії (нині півн. Югославії) Роґашка Слятіна. При вечері у великій салі кургавзу зібралося понад 100 конґресістів, здебільша старих знайомих, добре випробованих співробітників на терені „Пакс Романи", щоб чергового дня зачати справжні дні важкої праці.

Дослівно цілі перед- та пополудня трьох днів виповняли засідання пленумів, секцій, комісій, Екзетивного Комітету, нераз до глибокої ночі. Техніка праці була така, що референт на пленумі ставив проблему та піддавав точки до дискусії на секціях, оперті на матеріялах, що їх вже передше бюрові Генерального Секретаріяту доставили поодинокі федерації про стан комунізму у їх країнах серед академічної молоді. Після того учасники ділилися на секції, де основно дискутовано над точками поставленими до дискусії. На новім пленарнім засіданні секційні провідники складали звідомлення з ходу дискусії та принятих постанов.

Ціле перше передполудне було присвячене справі **поширення комунізму серед академічної молоді.** Стверджено, що комунізм поширюється завдяки ліберальному світоглядові, серед якого жие молодь під католицьким оглядом якслід непідготована та через соціяльні різниці, отже в цім другім випадку з ідейних мотивів. Комуністи, правда, ще у великій мешині (10—20% студенства), але та меншина активна й добре зорганізована; має підтримку Комінтерну. Комуністи, укриті звичайно під серпанком товариств мира, протифашистівських ліг, культурного зближення. Найлекший доступ мають до невтральних професійних студентських товариств, де втискаються на провідні становища. Стверджено поширення комунізму в останнім часі серед молоді Злуч. Держав Півн. Америки, Югославії та Голяндії.

В часі дискусії забирав голос від українців проф. М. Чубатий на одній із секцій. Бесідник говорив про цілковитий занепад комунізму не тільки серед українського студентства, але також серед українського пролетаріяту; його вперла національна ідея, що на практиці Радянської України бачить у комунізмі свого національного ворога. Корисну для себе розвязку соціяльних проблем український інтелігент та пролетар бачить саме в поваленні комунізму та в реалізації на його руїнах свого національного ідеалу. До своєї церкви і український інтелігент і робітник ставиться позитивно.

З ходу дискусії на обох секціях стверджено, що **противагою на поширення комунізму** серед студенства є: солідний католицький світогляд та національно - політичні рухи серед молоді, ворожі комунізмові. Слід в університетах звернути увагу передовсім на невтральні, професійні університетські товариства, до яких комуністи зручно втискаються.

Ціле пополудне першого дня виповнили наради плєнарні та секційні над питанням: **Знання та поширення соціяльної науки Церкви серед акад. молоді.** По короткім рефераті француза Буде велися наради в трьох секціях. У дискусії стверджено конечну потребу католикам самим сміло забиратися до розвязки соціяльної проблеми та заняти непримирну позицію і до марксизму і до ліберально - матеріялістичного капіталізму; розвязка соціяльних питань нині далеко вже не є монополем марксистів. Делеґати країв, ближчих до Совітів, звертали увагу, що помічною обставиною для поширення католицьких соціяльних поглядів є саме практика в Совітах, що суспільної нужди не то не розвязала, а навпаки — її ще поглибила.

Від українців голос у дискусії забирав студ. Б. Лончина, вказуючи на те, що серед українських інтелігентів ніхто не вірить у спосібність марксизму розвязати соціяльні проблеми; голодові практики в Совітській Україні потверджують це якнайкраще. Українське католицьке студентство забирається солідно до студії суспільних доктрин Церкви; саме цієї осени „Обнова" улаштовує у Львові цикль викладів п. н. „Суспільний тиждень".

Цілий черговий день призначено на засідання комісій правників, медиків, фармацевтів, гуманістичних наук, акад. душпастирів, студенток, Про Оріенте, соціяльної праці, преси та місійної під проводом відповідних директорів підсекретаріятів. На плєнарнім вечірнім засіданні директори здавали звідомлення з нарад дотичних комісій. Від українців о. Гриньох брав участь у засіданні акад. душпастирів, на якім представляв важкі обставини матеріяльні, серед яких живе українське студенство та начеркнув образ харитативної помочі, що її веде акад. душпастирство при підтримці всього українського громадянства. В комісії гуманістичних наук під проводом проф. Мараковіча (хорват) брав участь студ. Лончина.

Крім цього ціле українське представництво взяло участь у засіданні комісії для східних християн, що відбулося під проводом проф. Чубатого в приявности к. 25 представників усіх федерацій, що цікавляться проблемою церковного обєднання східних. Засідання було радше приготуванням до врочистого засідання, що мало відбутися у рямках самого конґресу на Бледі. Всеж таки розвинулася дуже жива дискусія, як зацікавити акад. молодь Заходу проблемою східних християн. П-на Скода подала цікаві зауваги про східних християн у часі своєї подорожі по близькім Орієнті.

Увесь третій день був присвячений проблемі: **Праця католицького студента серед робітничої кляси.** Цілоденна дискусія по секціях обертала коло питань, які психольоґічні обставини утруднюють і які облекшують працю католицького інтелігента серед робітничого світа та яке приготування потрібне для католицького студента, щоб успішно вести соціяльну-католицьку працю серед робітництва. В теоретичні наради того трудящого дня ввів свіжу атмосферу практичної католицької суспільної діяльности знаний у цілій західній Европі бріссельський канонік Кардайн, найпопулярніша постать серед католицького робітничого світа Бельгії, Франції та Швайцарії, що на закінчення того дня виголосив реферат про організацію католицької робітничої молоді, т. зв. Жок-у, в союзі молодих католицьких робітників (жейн увріє католік). Організація Жок-у нараховує вже нині в тих трьох державах більше, як пів міліона членів. Минулорічний здвиг Жок-у під Парижем стягнув понад 80.000 робітничої молоді. Присутні мали щастя бачити перед собою творця тої могутньої організації та чути його огнисту промову. Всі відчували, що перед ними стоїть одна з тих великих індивідуальностей, які вміють до маси промовляти та її поривати, що це індивідуальність покрою диктаторів тотальних держав. У дрібній постаті скромного каноніка криється справді диктаторський дух для соток тисяч робітничої молоді.

Низка резолюцій того дня стверджувала потребу тісної співпраці акад. молоді з католицькою робітничою молодю (Жок-ом).

У міжчасі кожну вільну хвилину використовував Екзекутивний Комітет на засідання, що протягалися нераз поза північ, щоб приготовити матеріял на загальний збір т. зв. Міжфедеральної Ради (Ансамбле ентерфедераль), що був назначений на останній день нашого побуту в Роґашкій Слятіні перед полуднем.

Загальні збори Міжфедеральної Ради, в яких рішальний голос мають тільки представники поодиноких федерацій, прияли звідомлення з праці Екзекутивного Комітету, Генерального Секретаріяту та всіх підсекретаріятів, рахункове замкнення за минулий рік та буджет на черговий рік. Принято теж у члени дві нові федерації — болгарську та одну зі Злуч. Держав Півн. Америки.

Збори вирішили, що черговий конґрес у р. 1939. відбудеться у Злуч. Державах у Вашінґтоні та Новім Йорку на запрошення цілого американського католицького епископату та студентських федерацій Злуч. Держав як господарів, до яких належить теж Ліга Української Католицької Молоді в Америці. Вкінці переведено вибір нового Екзекутивного Комітету. Президентом вибрали американця Кірхнера, досі вже секретаря американського комітету для влаштування конґресу „Пакс Романа" в 1939. р. Першим віцепрезидентом став словінець д-р Врабер, другим — француа інж. Мійо, третім на місце австрійця став англієць проф. техн. Льот. Генеральним секретарем лишився швайцарець о. Гремо. Директорами підсекретаріятів вибрані: медиків о. Ріке (француз), юристів — д-р Стійд (голяндець), гуманістів — проф. Мараковіч (хорват), фармацевтів — о. Дібуа (француз), Про Оріенте — проф. Чубатий (українець), соціяльної праці Гіль (люксембуржець), акад. душпастирів — о. Райнер (швайцарець), студенток — Ковнацька (полька), преси — Помон (француз), місійний — покищо необсаджений.

Після обіду близько сотня працівників „Пакс Роман"-и покинула гостинну Роґашку Слятіну, щоб спільно переїхати на сам конґрес до Бледу. Пять годин поспішним поїздом крізь прекрасні околиці полуднево-стирійських Альп та здовж мальовничих берегів Сави були справжньою розвагою після чотирьох днів тяжкої праці. Минули ми столицю Словенії Любляну, щоб пізним уже вечором прибути до перлини кліматичних місцевостей Югославії — на прегарний Блед.

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ вул. Личаківська 1.

ПОЛІТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ НА ЗАКАРПАТТІ.

В неділю 4. ц. м. відбулися в Ужгороді установчі збори політичної організації молодих українців — „Українська Національна Оборона". Завданням організації обєднати українську молодь і людей молодих духом до оборони українських природних прав і спільного наступу на ворожі позиції серед українського населения.

До проводу УНО ввійшли: В. Іванівчик — голова, І. Рогач — заст. голови й організаційний референт, д-р Ст. Росоха — секретар, члени: Д. Клемпуш, Ю. Шпилька, І. Коперльос, о. Ю. Станинець, В. Щадей, Л. Чешок і В. Деха.

Памятай ту раду!

ШАМПУН ПАЛЬМОЛІВ ПЛЕКАЄ ВОЛОССЯ
ЯК МИЛО ПАЛЬМОЛІВ ЦЕРУ

Вироблюване на маслиновім олійку для збереження гарної цери.

Для цери найкращий маслиновий олійок!

Мило Пальмолів, вироблюване на маслиновім олійку, таке знамените для делікатної цери Пятинят — буде напевне також добре і для Пані. Бо природа не створила нічого кращого від маслинового олійку для плекання, скріплення і прикраси шкіри. Спробуй мило Пальмолів теж до купелі!

При закупі домагайся виразно оригінального мила Пальмолів! Бережіться перед підрібками.

Проти Рідної Школи.

РЕПРЕСІЇ ПРОТИ ДІЯЛЬНОСТИ Р. Ш. В ДОБРОМИЛЬЩИНІ.

В рубриці „На терністому шляху" помістив журнал „Рідна Школа" з 1. вересня ц. р. репортаж з Добромильщини, який є виновним причинком до відносин, серед яких приходиться жити. З огляду на актуальність порушених там справ містимо цей репортаж у цілости.

„Добромильське староство розвязало дитячі садки в Хирові; не затвердило садівнички по місячнім ведені садка п. Ольгу Сенишин, а коли запропоновано іншу садівничку п. Павлину Хому, то письмом S. Pol. 10/193/Stw./I. 1938 z dnia 22. VII. 1938 nie zezwala na urządzenie sadka dziecięcego w Chyrowie, ponieważ lokal jest nieodpowiedni, a co do kierowniczki Starostwo ma zastrzeżenia. Також по місяцеві істнування староство зажадало усунення зі Смеречної п. Ольги Ямківської без подання причин, а з Лопушниці усунено п. Ольгу Сороку і закрито садок з причини істнування польського садка. На інтервенцію в повищій справі погодилося староство виїмково на ведення дитячого садка в Смеречній під проводом Ольги Сороки.

Дотично попису в дні 21. VIII. 1938 в Добромилі подаємо отсе: На попис Повіт. Союз Кружків Р. Ш. одержав дозвіл письмом ч. Пол. 74/8/Стов./I. 38. Пороблено всі заходи і в неділю в год. 15 при гарній погоді зачався попис наших найменших. Коло год. 16-ої зявляється делєгат староства з поліцаєм і повідомляє голову П. С. К. Р. Ш., що староство відкликало дозвіл і доручило негайно попис перервати і розвязати. Мотивом розвязання подало староство, що цей попис є повітовою демонстрацією і зїздом молоді. Слід замітити, що з дітьми приїхало багато матерей і старших дітей, як опіка та цікавих видців.

У звязку з розкиненням летючок О. У. Н. у деяких селах повіту Добромиль повітове староство в Добромилі поручило волосним війтам видати обіжники до всіх українських установ.

Вслід за тим волости: Коросно, Старява, Бунковичі та Новосілки Дидинські вислали до всіх українських установ письмо, як залучений відпис письма волости Бунковичі.

Знову українські установи на терені волостей: Добромиль, Нове Місто, Риботичі та в Бірчанщині, де взагалі не було випадків розкиненння летючок, дістали такий обіжник як залучений відпис письма з волости Добромиль.

На терені чотирьох вище згаданих волостей не дають дозволів на ніякі імпрези, навіть на дитячі попису.

Starostwo Powiatowe Dobromilskie.
L. Pol. 74/Stow. I./38.

Dobromil, dnia 21. VIII. 1

Do
Powiatowego Zarządu Tow. Ridnej Szkoły
w Dobromilu.

Decyzją z dnia 17. VIII. 1938. L. Pol. 74/I./38 udzieliłem zezwolenia na popis dziecięcych sadków według programu przedłożonego mi przez Zarząd Towarzystwa.

Ponieważ stwierdziłem, że impreza ta zgromadziła prócz dzieci nieustalone przeze mnie organizacje młodzieży starszej a ponadto nosi cechy powiatowego zjazdu tych organizacji z nieznacznym tylko charakterem udziału dziecięcych sadków, dalej ponieważ przybywanie na ten zjazd z okolicy nos. cechy demonstracji, zmuszony jestem udzielne Zarządowi Towarzystwa zezwolenie cofnąć i zakazać bezwłocznie dalszego odbywania imprezy pod gołem niebem.

Od tej decyzji wolno wnieść odwołanie do Urzędu Wojewódzkiego przez tut. Starostwo w ciągu dni 14 po doręczeniu. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje powyższego zakazu.

Starosta powiatowy
Petzelt.

Zarząd gminny w Dobromilu
powiat Dobromilski
Nr. 23/33/38.

Dobromil, dnia 10. VIII. 19.8.

Do
Wszystkich Organizacji Ukraińskich
na terenie Gminy Dobromil (wieś).

W ostatnich dniach, wprawdzie nie na terenie tut. gminy, jednak w sąsiednich gminach, zaszły wypadki kolportażu przez pewne czynniki ukraińskie ulotki o treści wywrotowej, antypaństwowej. Ponieważ tego rodzaju akcja musi się spotkać z należytą i dotkliwą reakcją ze strony Władz Państwowych, jak niemniej i Samorządowych, przeto jako wójt gminy Dobromil, przestrzegam przede wszystkiem wszystkie Organizacje Ukraińskie, znajdujące się na terenie gminy Dobromil, że w razie pojawienia się podobnej akcji wywrotowej gdziekolwiek bądź na terenie gminy, będą stosowane do czasu wykrycia sprawcy represje w stosunku do organizacji, jak wzmożony nadzór, odmawianie zezwoleń na jakiekolwiek imprezy i t. p. i to do wszystkich organizacji z terenu gminy choćby akcja wywrotowa pojawiła się na terenie tylko jednej gromady.

Zwracam zatem uwagę i proszę, aby każda poszczególna Organizacja na terenie swej działalności wpłynęła tak na mieszkańców tego terenu jak i poszczególnych członków do zwtrzymania się od wszelkich podobnych akcji, a tym samym zapobiegła zakłóceniu spokoju i szkodzenia w/w tej organizacji.

Wójt:
Dr. Jerzy Nowosielecki.

Zarząd Gminny w Bąkowicach
pow. Dobromil

L. p. W/8/38.

Bąkowice, dnia 11. sierpnia 1938 r.

Do
Zarządu Stowarzyszenia Czytelni
(Kółka) Ridnoi Szkoły
w Bąkowicach.

W wykonaniu polecenia Starostwa Powiatowego w Dobromilu z dnia 9. VIII. 1938. L. 3/5/38. zawiadamiam P. T. Zarząd, że z powodu zaistnienia w ostatnich dniach na terenie tut. gminy wypadków kolportaży przez pewne czynniki ukraińskie ulotek o treści wywrotowej, antypaństwowej — Starostwo Powiatowe do czasu wykrycia sprawców tej akcji wywrotowej wstrzymuje wydawanie jakichkolwiek zezwoleń na wszelkie imprezy organizacyj ukraińskich na terenie tut. gminy. Wnoszenie zatem próśb z terenu tut. gminy o zezwolenie na imprezy tych organizacyj będzie aż do odwołania bezcelowe.

Wójt gminy:
Antoni Krowicki.

(печатка).

З повищих документів виходить ясно, що адміністраційна влада вводить у Добромильщині кругову відповідальність на громади й особи, що не мають нїякого відношення до розкидуваних невідомими одиницями летючок. Таке поширювання кругової відповідальности на зовсім непричасні громади та репресії супроти Кружків Р. Ш. й інших українських товариств за непоповнені ними провини правно неузасаднені, розминаються з ціллю і замість успокоїти — непотрібно загострюють і так незвичайно напружені взаїмовідносини.

Повищі справи і зарядження були предметом анкети **делєгатів Кружків Р. Ш. з Добромильщини** дня 29. серпня ц. р. Після річевої дискусії ухвалено одноголосно отсі резолюції:

Ми, представники Кружків Р. Ш. району ПСК РШ в Добромилі, зібрані на анкеті в дні 29. серпня 1938 р., ухвалюємо отсі резолюції:

1. У звязку з останніми зарядженнями адміністраційної влади, що обмежила діяльність українських установ на терені району ПСК РШ в Добромилі по розкиненні протидержавних летючок, ствердуємо, що Кружки РШ, їх Старшини та зорганізовані при Кружках члени не мають з тим нічого спільного, бо ведуть свою діяльність згідно з приписами статуту й закону, а всі дотеперішні доходження не устійнили ні в одним випадку якоїнебудь вини Кружків, ані членів.

2. Заявляємо, що повищі зарядження влади, які лучать дальшу нашу діяльність з викриттям справників, що поширили летючки, уважаємо за незгідні зі законом, вони кривдять нас у наших статутових правах і не дадуться виконати, бо нема на те засобів ні компетенції до ведення слідства і взагалі не маємо статутового права до того роду діяльности.

3. З вище наведених причин протестуємо проти накидування збірної відповідальности, як нічим необоснованої та проти незаконного обмеження нашої діяльности (заборона імпрез, сходин і т. д.).

4. Хоч глибоко вражені повищими зарядженнями, взиваємо загал членів зберегти зимну кров, не дати себе вивести з рівноваги і скріпити діяльність у рамах статуту та у всім повинуватися Раді П. С. К. Р. Ш.

НЕДІЛЯ 11. Ц. М. ГОД. 3·30 ПОПОЛ. ГРИЩЕ ЧОРНИХ
Змагання за мистецтво Окружної Ліги
ПОЛЬОНІЯ (Перемишль) — УКРАЇНА
Ціни вступу нормальні. Ц ни вступу нормальні.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ
І. том
МОГУТНЬОЇ ПОВІСТИ
БАЛЬЗАКА
УТРАЧЕНІ ІЛЮЗІЇ
Боротьба молодого письменника з провінції за славу та прожиток у Парижі. — Куліси видавничих фірм і деннникарства.
ЦІНА ТОМУ 2.— ЗОЛ.

З польської преси.

Тріска в чужім оці...

Спираючись на промові папи Пія XI. про надмірно розвинений націоналізм, львівський „Дзенник Польскі" (ч. 248 з 9-го вересня ц. р.) містить статтю п. н. „Надмірний націоналізм тріюмфує під копулами греко-католицької Церкви".

„Папа, промовляючи до цілого католицького світа, накликуючи й перестерігаючи ціле людство перед погубними наслідками надмірного націоналізму, може і не здогадується до сьогодні, що моральна недуга, яку він осудив, запустила глибоке коріння, ба! охопила майже цілковито цілий відлам його вівчарні. Піддалися цій недузі не „покірні духом", не самі тільки овечки, але передовсім пастирі і достойники.

Те, що діється в посвячених мурах греко-католицьких церков на наших південно-східних землях, своєю огидою, своєю їддю ненависти переходить все, що видумав досі якийнебудь расизм чи якийсь інший надмірний націоналізм на світі. Стократно гірше, бо місцем культу тієї ненависти є святині, а брутальні й ненависні слова падуть з проповідниць, з уст католицьких священників, зодягнених у літургічні ризи".

І „Дзенник Польскі" наводить як приклад випадок о. Івана Бурого, якого перемиський суд засудив за те, що він сказав у проповіди, що буде молитися, щоб померли ті українські діти, яких охрестили в римо-католицькому обряді. „Дзеннік Польскі" робить крик з цього приводу і ломить руки... „Дзеннік Польскі" обурюється, що — подаємо це дослівно — о. Теодор Гура з с. Торки перед вінчанням Анни Хитри домагався, щоб вона ще раз охрестилася в церкві, бо те, що її охрестили в 1914-ому році в костелі — неважне. „Дзеннік Польскі" жахається: „Чи може бути щось морально страшніше й огидніше?"

А тимчасом — це саме методи польського духовенства. Свого часу писали ми про польського священника, який казав на проповіді, що його вірний нехай іде радше до коршми, ніж мав би йти до греко-католицької церкви. А випадки, де польські священники з проповідниць в ім'я польщини виступають проти греко-католицьких церков, називаючи їх божницями, не переводяться. Якщо можна говорити про надмірний націоналізм, то папа Пій XI. знайшов би чудові його зразки у проповідях великої більшости польського духовенства, особливо на нашій галицькій провінції. І коли „Дзеннік Польскі" пише, що „папа Пій XI. може і не здогадується, що недуга, яку він осудив, запустила глибоке коріння", то він має рацію. Як глибоко вросло це коріння, свідчить пророчисто факт, який ми теж недавно подавали, що учителька-полька в Долинщині на поздоровлення української дитини словами „Слава Ісусу Христу" — відповіла: „Повєдз то псу!" Папа Пій XI. напевно про це не знає. Але власне те глибоко запущене коріння національної ненависти і того надмірного націоналізму, що їх поширює польське духовенство, польське громадянство і польська преса (нехай сам „Дзеннік Польскі" вдартися в груди!) довели до того стану, який маємо сьогодні на наших землях. Промова папи тут нічого не поможе. Тут треба, щоб „Дзеннік Польскі", замість дорікати за тріску в українському оці, доглянув поліно у своєму.

Великі місійні римо-католицькі торжества на Волині.

Дня 11. вересня має відбутися таке величаве римо-католицьке торжество на Волині, якого ще, — як заповідають — Волинська Земля ніколи в цілій (від 1569 р.) своїй історії не бачила. Формально це торжество звязане по-перше з 50-літтям душпастирства луцького римо-кат. епископа Шельонжка, по-друге з перенесенням до луцької римо-кат. катедри реліквій св. Анджея Боболі і по-третє з відкриттям новозбудованого вівтаря образу Божої Матері, вивезеного з Великої України — з Летичева на Поділлі — в 1920 р. Але ідеольогічно цілковито ясно, що це свято має місійну ціль, звязану з плянами ревіндикації та навертання. Зрештою, про це говорить передова стаття в час. „Жице Католіцке" (ч. 34): „Всі ці торжества можуть вплинути на розвій релігійного духа на нашій Волині... Неможливо, щоб це не сталося"...

На торжество прибудуть: папський нунцій Кортезі, кардинал примас Гльонд і багато епископів. Знаменне, що головну проповідь у катедрі виголосить відомий із своїх протиукраїнських виступів на Ковельщині кс. Токажевський.

Папський нунцій і кардинал Гльонд по дорозі з Варшави до Луцька (автом) мають відвідати в Ковлі монастир оо. Редемптористів, резиденцію епископа М. Чарнецького. Всі достойники разом з епископом Шельонжком мають відвідати багато історичних місць Волині, важних для історії православія, як Почаїв, Піддубці (б. гр.-кат. василіянський монастир), Кремянець, Смордва й інші.

Ведуть акцію, щоб на свято в Луцьку прибуло римо-катол. населення з усіх кінців Волині. Для цього будуть до диспозиції прочан популярні поїзди, автобуси, фіри і т. д.

Ходять неперевірені чутки, буцімто в багатьох місцях якісь невідповідальні особи змушують до участи в прощі українських православних селян.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Понеділок, 10 вересня (29 серпня) 1888.

З КРАЄВОГО СОЙМУ.

„Нині по богослуженнях у церквах обох обрядів відкрив красний маршалок 28. засідання перерваної відкритої соймової сесії — розуміється — тільки польським словом. Послів явилось до 60, русьні були майже в комплеті.

„Найважнішою справою на засіданні був внесок руських послів, достаточно підтриманий, яким вони домагаються зміни дотеперішнього соймового регуляміну. Внесок домагається, щоб урядовою мовою сойму була попри польську і руська мова і щоб красний маршалок відкриваючи і закриваючи соймові засідання уживав також і руської мови".

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА.

„Брятя славяни в Чехах з д-ром Грегром на переді горлають в теорії страшно за спільнотою славянства, але в практиці не хочуть навчитися навіть славянської азбуки. Руська гімназія у Львові вислала була недавно свої шкільні звідомлення до кількох чеських наукових заведень і розуміється адресувати їх по руськи. Звідомлення перейшли щасливо через руки німецьких почтарів по дорозі, аж коли опинились в „златей Празе" відіслали їх брятя славяни назад з замітков, щоб адреса була написана латинськими буквами".

ТЕАТР СТАРИЦЬКОГО.

„Малоруська театральна трупа п. Старицького перебуває тепер в Мінську. Про цей театр пишуть так до петербурського „Краю": „Ця трупа має у нас величавий успіх; театр переповнений публикою і нераз трудно дістати місце, бо всі місця замовлені наперед. В комічних ролях артист п. Манько незрівняний. Виставляли вже твори Шевченка, Котляревського, Гоголя і комічну оперету „Пилип-музика", молодого, вельми здібного письменника Мик. Янчука. Цей твір у пяти актах виставляли 8 разів у Москві, 6 разів у Петербурзі, тепер дають у Мінську і всюди знайшов він велике признання".

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 23.

КЕРЛЕНК ВІЛЛІ. 9

Швестка.

Цар помітно повеселів, а Перевузник дивився на Швестку, що далі робити. Цукор на обличчі Швестки почав ферментувати, але пан капітан все ще таксамо солодко говорив.

— Представляюся: Карел Швестка, місний нотар з Праги.— І перший руку Парасці — тиць.

— Параска Шкварка. Поспішаю до школи. Вибачте.

— То пусте! Пан управитель не розгнівається, коли скажете, що зі мною розмовляли, а діти радо почекають... — говорив Швестка, затримуючи її руку в своїй.

Параска трохи різко висвободила її з нотарєвої долоні і вже від хвіртки кинула: „Поважання".

— *До свиданія.*

Швестка дивився вслід. Сподобалася йому. Дігнати треба.

— Ви тут полагодьте справи вже без мене, бо я мушу поспішати... Та й швиденько за Параскою.

—Ви очень хорошо ходите, ледви дігнав.

— Так, я йду досить швидко.

— — Может ви спортсменка?

— Люблю прогульки пішки.

— Ах, як це добре! Я тоже люблю! Тут знаєте, глуш... Хто привик до міста, як я... Ах, тяжко привикати інтелігентному чоловікові без товариства... Ще як я був у Росії, то бувало цілою кумпанією йдемо на Волгу. Купці, знаєте, багачі й інша інтелігенція... Бувало ціді коші за нами несли, щоб було що закусити, а голове випити... Воду з річки ніхто ж би не пив, бо жаби заведуться. Ха-ха-ха!

Швестка сміявся голосно, як кінь. Параска йшла мовчки. Висміявшись, він розмову далі:

— А тут у Закаблуках дуже скучно.

— Чого ж сумувати? Хто працює, тому час непомітно біжить.

„Еге, курпочко, куди стріляєш, — подумав Швестка: „спочатку береш на гак, що любиш прогульки та ще и пішки, а тепер очі замилюєш працею..." і до неї: „та щож знаєте, не все и працювати! А крім того для мене моя праця — просто як псові муха. Ха-ха-ха", знов заржав Швестка.

— Ну, всього найкращого. Вже ми й коло школи.

— До свиданія. Раджу вам не дуже старатися в школі, бо шкода вашої краси й ваших прекрасних очей для тих туманів. Ха-ха-ха!

— Пане нотарю, ви якесь дивне говорите. Для вас ці діти тумани, а для мене вони розумніші від ваших праських... от!

Швестка ще у своїй канцелярії потирав руки і був сильно задоволений собою... „Еге, як я клучно загнув їй про красу і про очі! Просто, як дратву просилив. Правда, ніби трошки розгнівалася за туманів, але то лише вдає. Не може бути, щоб любила цих селянських дітей. Я їй напевно в око впав. Не було ще тут і в околиці такої. Не було. Але треба братися до праці!

Сьогодні Швестка мав дуже тяжке завдання. З села Староселище, де учить Божук, подали на цензуру пєсу перед виставою. Швестка завжди потів над цією процедурою. Раз, що взагалі книжку прочитати, то не гальбу пива випити, а по-друге книжка написана по-українському, значить „безграмотним русским язиком — іспорченим".

Швестка витяг з столика пєсу чорну від рук, поклав її перед собою, споглядаючи на неї, як на муху восени, яку конче треба вбити. Насамперед місто видання йому рішуче не подобається: Львів... Гм... Львів! Було колись Лемберг, ну най буде змінене, але чому саме Львів? Чи не моглоб бути Львовъ, як уже хотіли правильно по-русски? А по-друге, що має спільного Подкарпатская Русь з Наталкою Полтавкою? Правда, він сам був у Полтаві, очень хорошій город, але... чисто русскій, а ця ось Наталка Полтавка — це напевно якась українська баба. Він уже тричі пробував її перечитати й лишав. Та й написав її не русскій письменник Гоголь, а якийсь Кот-ля-рев-ський... Перший раз зустрічає Швестка таке негарне довге назвисько. Про Гоголя він також лише раз чув, але запамятав собі добре, бо то була театральна вистава „Женитьба", і він довго нудився та проклинав світ, що витратив дурно гроші.

А як прийде той Божук, то Швестка йому скаже, що книжка написана для подкарпатського населення незрозумілим язиком і добре буде, якщо Божук його авторитетного слова послухає і вибере щось, що у Празі грають, наприклад... ну, о... ну, наприклад... На жаль, Швестка не міг нічого порадити. Треба написати Одстрчилові, щоб прислав пару книжечок.

Ну, з цим готово. А ця вчителька таки дуже „еф-еф!" Цікаво, чи вона звернула увагу на моє чорне вухо? Швестка з привички глянув у яскраво - рожеве дзеркальце, яке ззаду мало непристойний образок. Він завжди його носив у камізольці.

„Безумовно, Швестко, не будь йолопом і без страху підходи до неї. Що вона — українка — то це пусте! Кожна жінка однакова — чи німка, чи чешка, чи русинка! Як побіжить за мною, то забуде про політику".

І Швестка без страху вже на другий день стояв перед Царевою хатою.

„Вже почав лазити" — подумав Цар, вглядівши його через вікно. „Бідна наша вчителька... Дивися, стара, клапоухий тепер не минає нашої хати....

Швестка поступав до кімнати Параски і ввійшов.

— Здраствуйте.

— Добридень.

— Може я перешкодив?

— Ну... праці є завжди досить.

Швестка урочисто з нею привітався, тримаючи в руках капелюх, ніби ніс свячене порося й боявся, що воно виплигне на землю.

— Прошу сідати

(Далі буде)

Жіноча сторінка.

Чи Ваші одежі а полірованих у вас предметів [illegible] що ні — просимо вам їх завезти до нового безпечного полірування. „Гальванопластер", Коперника 14. 175

Вулиця вбиває нашу молодь.

Загомоніли молоді голоси, задзвенів молодий сміх, зароїлися вулиці міста від напливу шкільної молоді і віджило місто. Молоді прохожі, що відвикли від міста, або ще до нього не привикли відбувають спочатку свої проходи вулицями, тісно звязані з діловими орудками нового шкільного року. Згодом діловість тих проходів затрачується, молодь зживається з містом, а пущена самопас, без догляду починає проходжуватися безцільно днями і вечорами по вулицях, заулках, міських городах і парках. Вінераз бачили ці „корса" середньошкільної молоді, але чи приглянулися їм з увагою та з побаченого зробили відповідні висновки?

Одного вечора минулої весни оглядали мешканці одної дільниці Львова жахливу своїм змістом картину. На корсі перевела санітарна поліція облаву з доволі поважним вислідом. Перед лавами прохожої молодої публики перейшли молоді „злочинці" в дорозі на поліційну станицю. А слід згадати, що саме в тій околиці є багато шиночків, ославлених готелів і що кожний заулок це стійка проституції. Такою то вулицею йде ваша дитина, цей живий питайний знак і цікавими очима глядить довкола себе, щоб нове дослідити, свою цікавість заспокоїти. Іде поруч з міським шумовинням, безцеремонним у своїх висловах та вчинках, приглядається, засвоює собі нові вислови і жести, бож саме прикметою молоді є все пізнане переводити в діло. Дитина з найкращими вродженими прикметами, пущена самопас, без догляду не втримається перед такими впливами, бо впливи окруження гірші, як дідичність. І ось по якімсь часі помічаєте, що ваша дитина погано висловлюється, надто вільно поводиться та проявляє завчасні еротичні нахили в доборі лектури, в піснях і т. п. Це ферментує вже бацильвулиці. Висліди цього ферменту занотовані у поліційних хроніках, у пресі, яка повідомляє про злочини малолітних, про їх самогубства та в протоколах шкільної санітарної влади, якої статистичні дані про поширення сексуальних недуг серед молоді викликали нові розпорядки шкільних кураторій про гострий догляд над шкільною молодю.

Таким фактам треба негайно протиділати, щоб оминути зарази вулиці і рятувати нашу молодь перед фізичною та моральною загибіллю. В рятунковій акції мусить співділати ціле громадянство, а передовсім родина та школа, себто ті, що мають з молоддю найближчий контакт, що можуть мати безпосередній вплив на неї. Жива співпраця і найбільше порозуміння тих двох чинників повинні виступити проти загрозливих явищ для життя нашої молоді, для нашого майбутнього, яке залежить виключно від того, як до нього приготовимо ту молодь.

Стежити за життям своєї дитини, цікавитися її бажаннями це обовязок батьків, який накладають на них власне серце, совість та почуття відповідальности. Громадянство мусить від них вимагати, щоб свою дитину підготовляли на здорового майбутнього члена громадянства, свідомого своїх завдань і обовязків. Скільки спокою і почуття безпеки приносить батькам повна свідомість того, що вони кожночасно знають, де і серед якого окруження знаходиться їх дитина та чим займається. Вслід за тим утривалюється в житті родини дисципліна та пошанування для авторитету, які в дальшому житті молоді серед громадянства стають її громадськими чеснотами.

Зацікавлення життям дитини мусить допровадити родичів до тісної співпраці зі школою. Такий звязок повинні навязувати батьківські кружки, інституція, яка по школах має вже сьогодні право громадянства та яка виробила собі власний стиль, здебільша харитативного характеру. Доживлювання, опіка над біднішими учнями, словом матеріяльна допомога характеризують діяльність цих кружків. Час від часу вони дають імпрези вокально-танечні або шкільні вечорниці з дешевим буфетом. Таким чином найбільше уваги присвячують батьк. кружки лише потребам тіла, а це не вистачає для тісного навязання контакту зі школою, яка є навчальною і виховною громадською інституцією. Учити і виховувати найлекше прикладами, а їх доволі багато довкола молоді, чи то в природі, в музеях, бібліотеках чи у фабриках, варстатах і т. п. Зорганізоване життя в природі, культура духа та її розвиток, зорганізована і здисциплінована людська праця напевно зацікавлять широкі круги молоді і залишать незатерті сліди на її світогляді, що ще формується. І ось-тут зазублюються завдання батьківських кружків зі завданнями школи. Улаштовувати і фінансувати такі прогульки, тимсамим співділати враз зі школою у виховуванні духа молоді і реформуванні її світогляду та характеру.

Зайве переконувати, що обовязки і праця учителя не починається та кінчається у шкільній клясі, що його опіка над учнями, над їх рухами і вчинками повинна продовжуватися і поза шкільними мурами. Це речі самозрозумілі і давно вже загально приняті.

Сьогоднішні вийняткові обставини життя нашого народу вимагають від нас усіх вийняткових зусиль, щоб продовжити своє істнування у майбутнє та не дати себе знищити. Мусимо дорожити і зберегти у моральнім і фізичнім здоровлю кожну одиницю на завтра, бо може стати для нас важким іспитом, до якого можуть ставати лише сильні духом і тілом. Тому не вільно нам ставитися байдуже до питання української молоді, зокрема середньошкільної, яка виставлена на розкладові впливи ріжних середовищ. Інтенсивне змагання з тими впливами може у значній мірі усунути лихо і дозволить нам вивести нашу молодь на здоровий шлях.

М. Качмарська.

Балачки про моду.

ЗАЧІСКИ НАШИХ ДІВЧАТОК.

Минулося літечко, коли то волею користувались ми необмежено, коли й дитяча голівка була вільна та волоссячко могло собі літати по вітру і ніхто його волі дуже не обмежовував та про зачіску не дуже дбав. Школа. Та школа, що у всьому має здисциплінувати дитину й тут ставить свої вимоги. Треба, щоб дитяча голівка не тільки гарно виглядала, але, щоб вона була й так зачесана, аби дитині було при праці зручно.

Мода в дитячих зачісках вернулася знову до давних гарних часів, коли стяжка була найбільшою прикрасою дитячої зачіски. Знову на дівочій голівці розправили свої крила метелики з ріжнокольорових стяжок — це для дівчаток молодших. Трохи старші модниці мають „кокарду" ззаду. Звичайно при такій зачісці волосся счесане до гори і на потилиці частина його звязана гарною кокардою, але тут передумова, що волосся дівчинки досить довге. Над вухами воно теж счесане до гори.

Інша зачіска: волосся поділене посередині (теж волосся довше), а над вухом звязане кокардою з кожного боку

Чимало тепер кісок і до тих кісок належить, очевидно, стяжка. Але найчастіше ті кіски не пущені по плечах вільно, а підвязані кокардою над вухом.

Крім кокард маємо ще й інше пристосування стяжки у дівочій зачісці. Вужчою стяжечкою притримують волосся довкола голови, а завязана вона під волоссям так, що вузла не видно.

Взагалі, якщо ми хочемо, щоб наші дівчатка були зачесані згідно з „останньою модою", то переглянімо собі уважно альбом нашої бабуні там, де сфотографована наша мама у віці 8—12 літ, а побачите, що знайдеться там багато зачісок, які сьогодні для наших дівчаток наймодніші, а крім цього й найзручніші, бо треба признати, що стяжка не тільки гарно притримує волосся, але й не дає йому падати на очі та псувати дитячий зір в часі науки.

Очевидно, що до тієї всієї „паради" в першій мірі належить вимога чистоти волосся та доброго догляду за ним. Тут треба памятати про густий гребінь та добру волосяну щітку, якою що вечора щіткуємо волосся, а це помагає в рості його і шовковому вигляді. Мити волосся не треба якось надзвичайно, досить допильнувати, щоб вода була „мягка" та щоб мило було відповідне для волосся товстого. Не варто також додавати нічого для „коліру". На це буде час, як дитина підросте, бо колір волосся значно зміняється з віком і штучним його добарвлюванням чи вібарвлюванням можна тільки зіпсувати самий волос.

Рита.

Ми і ті, що продають у крамниці.

Осінні закупи в повнім розгарі. Купують ті, що привезли дітей до школи і лишають їх на станції — купують не тільки для дітей, але полагоджують і ріжні свої орудки та доручення знайомих пань, що все стараються використати того, що їде до більшого міста. Купують ті, що пильнують моди і хотять восени набрати модніщого вигляду — одним словом купують і купують — у крамницях тепер повно народу.

Купці і продавці раді, що рух у торговлі великий, але обличча бліднуть, усміх позолі зникає, а ноги болять нестерпно. Стають менш уважні і рухливі і ті, що накуповують, ще більше нервуються, а нераз з пересердям і з крамниці виходять. Ще пів біди, коли це трапиться самому власникові крамниці, але горе, коли це стається продавцеві чи продавчині, що є тільки платними силами. Нераз така пригода для такого бідака кінчається дуже сумно, бо й сам власник перетомлений та поденервований. Така пригода була вже нераз причиною безробіття продавчині чи продавця.

Хай ті, що купують на хвилинку призадумаються і пригадають собі чи коли їм трапилась така пригода не було тут трохи їх власної вини. Чи вони виразно означили продавчині чого-саме вони хочуть? Чи звернули її увагу на те скільки вони за жадану річ можуть видати? Чи не дібрали вони собі товару може тільки через те, що вже самі втомлені цілоденною біганиною в ріжних справах? Та коли признаємось лише самі собі в душі, то нераз вийде, що й ми маємо за собою велику долю вини на прикрій події і колиб ми враховували всі наслідки нашої гострої поведінки супроти продавців, то може й ніколи не трапилось би з нашої сторони прикрого, хоч і тимчасового вибуху гніву.

Хто з тих, кому неспішно було робити накуп останніми часами і має трохи спостережливе око, напевно був свідком неодного прикрого непорозуміння між тим, що купував і тим, що продавав наспіх. Колиб ті, що купують розложили свої орудки на довший час або просто наперед би собі свої орудки усистематизували, позаписували, напевно не малиб вони прикрих непорозумінь і пригод у крамницях, а вернувшись додому і переглядаючи накуплене не булиб розчаровані і невдоволені, що за часом за непотрібну або мало потрібну річ видали багато грошей.

При наших орудках пильнуймо і своїх інтересів, але памятаймо, що й ті, що продають є тільки людьми з нервами і головами, руками та ногами, які теж часом дошкульно болять.

Х. К.

Практичні поради.

ЧИСТИМО ДИТЯЧУ ОДЕЖУ.

Віск зі свічок чи отеарини виберемо гарячим залізком в той спосіб, що напрямо пошкоджене місце бібулою і через неї працюємо. Плями з чорнила чистимо цитриновим соком або цитриновим квасом в той спосіб, що наперед плями добре звогчимо, потім накапаємо цитринового соку і лишимо так на якийсь час, а вкінці перепереможе ще й теплою водою. Все треба мати на увазі, що свіжу пляму скоріше усуваємо, ніж застарілу. Плями від шкіляних форб зле відчищуються. Тут поможе тільки хльорок, який треба вживати дуже обережно, щоб матеріїв не перепалити, але який на жаль в господарстві мусить мати кожна мама. Але хльорок можемо вживати лише на матерії білосняні, та кольорових ними чистити не можна.

—o—

Сторінка без політики.

Погоня за уроєним золотом.

Вантаж золота, що схвилював австрійський штаб у 1914 р.

1. серпня 1914 р. один із начальників австрійського генерального штабу генерал фон Шлєер промовив на конференції вищих старшин такими словами:

— Панове! Я дістав саме довірочні інформації від нашого інформаційного відділу, що перед трьома днями виїхало з Франції 18 авт навантажених штабами золота. Переїхавши Німеччину, мають ці авта дістатися до Росії через Австрію. Золото в автах — це позичка, що її дала Франція Росії, згідно з умовою, що її заключили в Ревлю підчас стрічі царя й Пуанкаре.

Щоб авт не можна було розпізнати, кермують ними жінки, французькі аґентки, які вдають туристки. Аґентки мають усі папери в якнайкращому порядку й не викликують ніяких підозрінь та виказуються шведськими, еспанськими, норвеськими й італійськими паспортами.

Тому, що всі дороги в Німеччині від мобілізації точно провірюють, то можу рішуче стверднти, що всі авта вже переїхали Німеччину й опинилися вже в нас. Отже мусимо напружити всі сили й застосувати якнайрішучіші засоби, щоб лиш стримати французьке золото не допустити, щоб воно опинилося в Росії.

Нервові пошуканки

Негайно задзвонили всі телефонічні апарати генерального штабу. Про таємничі авта повідомили миттю всі етапові команди та придорожні станиці. На ноги поставили негайно всю поліцію та жандармерію. Всі дороги, що по них згідно зі здогадами могли переїздити авта з вантажем золота замкнули нараз на просторі кількох кільометрів кордонами війська. Приблизно десять тисяч вояків, поліцистів, жандармів та аґентів виглядало по дорогах таємничих авт, що везли скарби золота. Всі вози задержували та основно переглядали.

Комічне непорозуміння

Нерви провідників тієї акції були напружені наче мотузки. Ясно, що це викликувало безліч непорозумінь. У якійсь місцевості задержали авто, що його вела одна з дворських дам. Придержали теж ревні поліцисти якогось високого урядовця міністерства внутрішніх справ на Чехах, бо він віз в авті кілька скриньок із мінеральними водами... Франца Йосифа. Щойно, коли відчинили скриньки та порозумілися телефонічно з Віднем, пустили бідолашного урядовця на волю.

Генеральний штаб у Відні дістав цілі стирти телеґрам та листів. З усіх кінців австрійської держави приходили звіти, що тут, то там бачили таємничі авта з французьким золотом. Виходило з того, що не вісімнацять, але стовісімдесять, тисячу вісімсот, а може навіть кількадесять тисяч авт переїздить через Австрію.

Нагінка на автомобілісток.

Австрійська адмінітраційна машина пущена в рух, гнала стрімголов перед себе та затрачувала всі глузди й межі.

У Празі поліція задержувала з витягненими револьверами всі авта, що лиш трохи були запорошені. Задержали там теж якесь авто під загрозою револьверів, в якому, як виявилося, перевозили макулятуру одного з чеських часописів. В околицях Відня придержали одного віденського банкиря, який віз в авті дві штабки золота. Банкиря посадили до вязниці й він мусів немало наговоритися, щоб переконати аґентів що він не є французькою аґенткою і не везе позички для Росії у... двох золотих штабках.

Навіть на полудні, в Тиролю, де на підставі здорових глуздів, не могли появитися авта, що везли золото з Франції до Росії, пильні поліцисти затримували кожне авто, що його вела якась жінка.

В цілій монархії виконували тоді приказ по дусі: „Кожне менше, або більше запорошене авто, що його веде жінка — підозріле".

Трагічне непорозуміння

Іво Ґрґіч мешканець Босні стояв 9. серпня на стійці, на дорозі недалеко австрійсько-російського кордону

Раптом на дорозі закурилося від авта. З кермою сиділа жінка, бо можна було цього здогадатися по кольоровім шалі, який мала із авта.

— Ага, французька аґентка везе золото — блиснуло воякові „ландштурмакові" в голові.

— Гальт! — крикнув він, так як наказували військові інструкції. При тому прилипся з крісу.

Та авто й не думало ставати, лиш перегнало коло ландштурмака, малощо не звалило його на землю.

Ґрґіч вистрілив. Авто пігнало далі. Чергового дня всі часописи принесли таку вістку:

„Підчас автомобільної прогульки графині Крістальніґ пострілив її смертельно якийсь ландштурмак. Ґрафиня сиділа коло шофера й куля поцілила її в плечі".

Нещасна графиня померла від рани, що їй завдав вистріл старого кріса австрійського ополченця. Її муж, високий австрійський старшина генерального штабу, який попав у розпуку після смерти жінки, виєднав собі авдієнцію в цісаря Франца Йосифа й зясував йому трагічне непорозуміння, якого жертвою впала його жінка.

Це спричинило здержання цілої акції. Вкінці австрійський штаб зрозумів, що або авта давно вже переїхали межі Австрії, або що ціла ця вістка була видумкою, що її хтось підсунув нездарному австрійському інформаційному відділові, щоб викликати якнайбільше збентеження та суматохи.

Як після війни виявилося, то справді генеральний штаб мав до діла з тим другим випадком.

Через „Просвіту" — до Воскресення! Ставаймо під прапор „Просвіти"! Не жалуймо для неї ні праці, ні гроша!

Недоля острову св. Олени.

До Льондону приїхав перед кількома днями епископ Ейлен, якого епархією є острів св. Олени. Він приїхав, щоб виєднати допомогу для мешканців цього острову.

Вже від трьох літ писав епископ листи до англійского уряду, домагаючися помочі для бідного населення. Одначе цього року таки сам поїхав до Льондону, бо населення малого острову вже таки просто голодує.

Острів св. Олени — це одна з найстарших англійських кольоній. Давніше той острів завжди лежав на трасі вітрильних кораблів. Тепер туди не перепливає ні один пароплав. Отже нема теж туристів і таким чином відпало головне джерело заробітків населення острову, яке продавало ріжні памятки по Наполеоні й жило з туристів.

Управа/ льну, яким мешканці острову займалися, впала до тієї міри, що з десяти млинів, в яких давніше мололи лен, тепер залишилося всього два. І вони працюють раз на три тижні. Кожний зрілий мешканець їде до Европи, або до Полудневої Африки, щоб там дістати відповідну до своїх сил працю. Всі інші, що залишаються на острові, дістають мізерну запомогу, як безробітні.

Руїни... на замовлення.

Загально відома манія американських міліонерів, які вивозять з Европи все, що лиш має посмак старовини. Це можна до деякої міри зрозуміти в новій державі, яка зовсім не має ніяких історичних памяток.

Багаті американці нераз купували в Европі або в Африці старовинні руїни, спеціяльні майстри розбирали такі руїни по цеголці й вивозили до Америки, де їх знову докладно відбудовували.

Ці забаганки міліонерів використали спритні комбінатори й зорганізували окреме підприємство. А саме недавно повстала в Філядельфії окрема фабрика, яка на замовлення виконує руїни старовинних замків і святинь. Як на американські умовини, ціни за руїни доволі приступні, бо будова „середньовічного" замку, зі запорукою історичної точности коштує від 4—12 тис. долярів.

Справді, що край, то інший звичай. Видно, що в Америці навіть історію можна за гроші купити.

Загорілий колєкціонер.

Недавно нюйорська преса подала незвичайно цікаву вістку, яка розсмішила читачів майже до сліз. Та заки опишемо цю комічну й одночасно шумну подію, мусимо кількома словами пригадати те, про що ми вже нераз писали. Як відомо існують налогові збирачі, які руйнуються й роблять довги, щоб лиш купити якісь цікаві марки, збирачі - природники відбувають далекі й небезпечні подорожі, щоб лиш здобути якусь дрібничку до своєї збірки. Збирачі підписів виставляють себе на чималі прикрощі, коли вистають цілими годинами, щоб дістати підпис якогось славного актора, мистця, чи спортовця. При тому нераз мусять вони наслухатися терпких слів. Іноді люди збирають мушлі слимаків, памятки з ріжних місцевостей, світлини фільмових зірок, гудзики і т. інше.

В Ню-Йорку живе відомий вже не від нині збирач коробок на сірники з ріжних країв та з ріжних часів. Перед кількома днями авто переїхало на вулицях Ню-Йорку якогось чоловіка. Покликали рятункове поготівля. Ранений держав у сціпленій судорожно руці якийсь предмет, якого гляцачі що зібралися на місці випадку, не могли доглянути. Лікар запитав раненого, що він так запопадливо стискає в руці. Тоді ранений відповів, що знайшов на вулиці коробку сірників, якої він не мав ще у своїй збірці. Коли він запримітив, що якийсь прохожий кинув на вулицю коробку з наліпкою в новій якійсь барві, збирач підбіг, кинувся до коробки і впав під авто. На щастя рани не були небезпечні і збирач каже, що йому оплатилося попасти під авто, щоб тільки здобути нову коробку до збірки.

—o—

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

Лікар перелетів океан, щоб рятувати міліонерку.

На Гавайських островах захоріла небезпечно одна з американських міліонерок, яка виїхала туди на ферії. Виявилося, що хорій треба перевести негайно операцію мозку. Тоді звернулися радіом до д-ра Райхерта спеціяліста мозкових операцій, щоб він прилетів із Сан Франціско на Гавайські острови.

Д-р Райхерт прилетів на Гавай водолітаком, перелетівши 2400 кл. та перевів операцію, яка щасливо вдалася. Цікаве, що д-р Райхерт полетів у дальшу подорож, та як відомо, загинув без сліду.

—o—

Делегація Української Народної Ради у Празі.

В середу 7. ц. м. приїхала до Праги делегація Української Народньої Ради із Закарпаття, щоб предложити чсл. урядові домагання українського народу Закарпаття в справах політичних, господарських і культурних, приняті на великих зборах в Ужгороді в неділю 4. ц. м.

„Таймс" радить Чехословаччині

відступити Судети Німеччині.

Обговорюючи положення в Чехословаччині, лондонський „Таймс" стверджує, що судетське питання щораз то важче розвязати, бо годі ввести національ-соціялістичний режим на просторі, який підлягає парляментарній державі та звязати чехословацьких громадян — німців вузлом вірности з головою чужої держави.

Колиж судетські німці домагаються більше, ніж празький уряд може дати, це значить, що вони зле чуються у Чехословаччині. Празький уряд повинен застановитися, чи не краще було б відступити національно чужі окраїни сусідній державі.

Воля населення є вирішним чинником, якщо питання має бути тривко вирішене.

ПРОТЕСТ.

Чехословацький уряд вислав до британського посольства у Празі протест проти тої статті.

Арабські повстанці заняли Яффу.

В ночі з вівторка на середу та в середу перед полуднем була пристань Яффа в руках арабських повстанців.

Коло 2. год. вночі заняли вони центральне поліційне бюро, відкіля забрали 30 крісів та чимало револьверів і муніції. В год. 8. кількох повстанців забрало з будинку яфської самоуправи 700 фунтів штерлінгів та кілька машин до писання. В 10. год. повстанці проголосили винятковий стан на час від год 20. до 6. та остерегли поліцію, щоб не показувалася на місті.

Щойно в 11. год. появились у Яффі більші поліційні стежі, опісля — поважні військові й поліційні сили, що опанували ситуацію. В 14. год. проголошено виняткový стан.

У місті завмер цілий рух. Банки позамикали свої філії та перевезли гроші й документи до Тель-Авіву.

Переворот у Чілє зорганізувала крайня правиця.

Зі Сантіяго де Чілі інформують, що недавній переворот зорганізувала крайна правиця. Всі провідники змовників арештовані, у столиці зовсім спокійно.

Сенат приняв 23-ма голосами проти 16 проект закону про спеціяльні повновласти для уряду на 20 днів. Тоді буде обовязувати теж стан облоги.

Помер син колишнього еспанського короля.

У самоходовій катастрофі на Фльоринді син б. еспанського короля Альфонса XIII., граф Бегадонга потерпів важкі рани: має сильно побиту голову та зломану ногу. Небавом він помер у шпиталі в Міямі.

—o—

Мобілізація портових робітників у Марсей.

Мілітаризація марсейської пристані обовязує від пятниці рано.

Усіх робітників змобілізують; вони будуть підлягати законам про організацію держави підчас війни; 900 робітників дістало особисті накази

У звязку з мілітаризацією пристані утворено окрему комісію, до якої належить представник префекта департаменту, адм. Мюзеліс та ген. Мішель

ЛІКАР
ВОЛОДИМИР КЛІПКО
перемісся та ординує у внутрішніх недугах. — Лікування жиляків.
Лікарська лябораторія.
ЛЬВІВ, ГЕКАРСЬКА 12, партер.

По широкому світі.

Литва святкує 8. ц. м. національне свято.

Британське громадянство дістало трое членів династії Романових: князі Олександер і Михайло та княжна Ксеня.

Шведський міністр закордонних справ виголосить у четвер велику промову, в якій обговорить необхідність фортифікації Аляндських островів.

Британська военна фльота виплила на маневри, що будуть тривати від 9. ц. м. до 14. листопада.

У Югославії величаво святкували 15. роковини уродин короля Петра.

Англійські професійні спілки відбувають конгрес у Блекпулю.

В індійській державі Травункур юрба обкинула військо камінням, військо дало сальву. 1 особа вбита, 5 ранених

Італійський уряд — як кажуть — відмовив удові по Дольфусі візи та інтервенцій у справі пашпорту й емеритури.

Болгарський король Борис з жінкою причалив в англійській пристані Дувр.

Югославянський регент кн. Павло приняв британського посла з партії праці, Ленсбері.

В німецькому концентраційному таборі в Дахав помер один з провідників австрійських легітимістів барон Лесер.

У Ватикані помер кардинал Камілльо Лявренті, префект св. Конгрегації обрядів.

—o—

СІЯМСЬКИЙ УРЯД УСУВАЄ КИТАЙСЬКИХ УЧИТЕЛІВ

Сіямський уряд рішив звільнити зі служби всіх китайців — учителів державних шкіл, бо виявилося, що вони ведуть у Сіямі протияпонську пропаганду.

—o—

Д-Р ОЛЕКСАНДЕР НАДРАГА 3

Кінець і початок шкільного року

В МИНУЛИХ ЧАСАХ У ЛЬВОВІ.

(Докінчення)

А потім вакації, чудові вакації! Подумайте цілих шість тижнів чоловік не потребував бачити „бельферів" і буди, яку ми за той час омивали, як яке прокажене місце.

Я звичайно їхав на Зелену Буковину, до тітки до Чернівців, чи до вуйка у Виженку коло Вижниці. Гарне місто Чернівці та його околиці, Сокільське, Устеріки, Путилів, Красноїля, Жабе, що року виринають перед моїми очима передовсім у вакаційному часі. Тому я так тужу за тими околицями і цього року мусів пішки перейти майже стокільометрову трасу Ворохта-Жабе-Кривопівня-Устеріки, а потім в долину буковинською границею аж до Кут (добре, що про це не знає д-р Панчишин!).

Але ось вже Преображення Господне і цісарські уродини з великим „фестом" в чорно-жовтих Чернівцях та неменш патріотичній Вижниці. Зі Львова приходить лист з пригадкою, що треба підготовлятися до повороту, щоб зникнути поволи до нового шкільного року, купити книжки і зшитки, скомплетувати і поправити гардеробу.

Сідаю в Чернівцях чи у Вижниці на поштяву австрійську „Штатсбанку". Минаю з жалем Прут, потім Дністер. Ось вже бачу з вікон поїзду Перзенківку, Високий Замок, св. Юр. Рейки лучаться зі стрийськими і краківськими, а потім переходять в цілий лябіринт своєї багаточленної львівської родини. Вагони скачуть раз-у-раз при зворотницях. Раптом кінчиться пісня поїзду і кондуктори отвирають двері вагонів з скликами: „Лемберг, бітте авсштайген, Львув, прошен висядаць!"

На другий день оглядаю свій Львів. Цікавить мене кожний поступ у будові тої чи іншої каменици, кожний новий шильд, кожна нова ліхтарня, кожна нова грядка в Стрийському парку, в Єзуїтському городі чи на Високому Замку.

В навечерю Успенія спішу до Волоської церкви. При її східцях блимають ріжноманітні лямпочки, що вінком окружають старий образ Пречистої. З церкви виходять біловбрані дівчатка з хоругвками, подушечками, образами. За ними іде брацтво з великими хоругвами і транспарентами. Потім поважні міщани несуть „Успеніе" і далі під бальдахимом парох Пресвяті Дари в окруженні старших священників, сотрудників та сідоглавих парохіян. За ними поступають вірні. На дворі вже темно. Цеж година сема тридцятьшість хвилин львівського часу. Ту і там свічки розяснюють темряву. Процесія переходить Бляхарську, потім попри Домініканки звертає на Підвалля і скручує на Руську. З тисячі грудей лунає стара, така дорога нам усім пісня: „Пречистая Діво Мати руського краю!" За всіми вірними повторюю зворушений оцей рядок тієї пісні: „Не дай пропасти!" і додаю у своїй молитві: „не дай пропасти, як Ти не дала пропасти нам, коли татарва нищила церкви наші, гонила тисячі Твоїх вірних в ясир, пускала з димом наші села!"

На другий день по богослуженні я мусів бути обовязково на водосвяттю перед Трьохсвятительською каплицею. Повітря переповнене пахощами мяти, материнки, резеди і тих всяких скромних квіток, що прикрашують городці наших сільських хат. Несеться повторюване многократно благання: „Пресвятая Богородице спаси нас!" Серпневе сонце ще пече немилосердно, але ніхто на це не зважає. Якась екстаза огорнула всіх вірних без розбору, чи вони одягнені в сільське чи міське одіння. А старий Корнякт, що стоїляе високо, високо в прекрасне осіннє вже, голубе львівське небо і три його менші сестриці - копули неначе відповідають за Пречисту: „Не дамо Вам пропасти, спасемо Вас, тільки будьте такі сильні і витривалі, якими були Ваші предки!" І народ пригортає до своїх грудей, мов свої найдорожчі діти свіжо осявчені оберемки квітів та овочів своїх піль і городів та розносить їх по своїх хатах, щоби заквітчати ними свяні образи своїх світлиць, що хоронять його перед всяким врагом і супостатом.

Успення Богородиці — це вже останнє вакаційне свято. Місто починає наповнятися молодим народом. Лиця свіжі, опалені, заокруглені, але в очах сум. Рубрика дрібних оголошень в „Ділі" переповнена ріжними офертами станцій з дбайливою материнською опікою, здоровим та обильним харчем (аякже) а декуди навіть з фортеп'яном. Подібні оголошення вважливо студіюють на львівських ринвах декани з гір і звичайні собі всечесніші, що в передпотопових „габігах" і порохівниках зїхали у Львів мов на який соборчик. Коло них їх „чада" з валізками чи наплечниками, що їх мами добре випакували. Для всяких Бодеків починається живо... „Буди" приймають вписи. Батьки чіхаються в голови, бо треба заплатити щось аж 5 корон з гелєрами вписового і на ріжні видатки.

Вкінці приходить фатальний день третього вересня. На богослуження не йдеться вже так весело, як 15-го липня. На другий день професори у свіжо вибілених і вимитих клясах відчитують правильник (тільки сема і восьма кляса можуть курити і то непублично) та подають до відома провізоричний поділ годин на найближчі дні.

Починається знову новий шкільний рік, рік дальших змагань і праці

—oo—

НОВИНКИ.

— **Як подавати овочі?** Побачимо у клюбі „Нової Хати", дня 10. ц. м. А саме: столи, накриті відповідним для овочів накриттям, овочеві сирівки, напої, галяретки і креми. Початок год. 6-та.

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хоружщини 5, поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81 1186 —100

— **Загальні сходини** львівських членів Союзу Українських Адвокатів відбудуться в суботу 10. вересня ц. р. в год. 19-ій (семій) вечором у домівці СУА при вул. Костюшка ч. 5. І. п. На порядку сходин: організаційні справи та реферат **през. д-ра Костя Левицького.**

— **Вийшов на волю.** З вязниці у Станиславові вийшов на волю Остап Домчак зі Стинави Нижної по дволітнім побуті у вязниці.

— **Послухаймо!** У пятницю 9. ц. м. в год. 17.45—17.15 передаватиме львівське радіо чергову українську гутірку. В її рямцях говоритиме д-р Кость Кисілевський про українські теми в польській літературі. І особа прелегента і сама літературна тема гідні того, щоб звернути на них увагу.

— **Краєва хроніка.** Невідомий шофер переїзджаючи самоходом через Калуш наїхав на наколесника Йосифа Буру з Підгірок, який дістався з роверем під колеса самоходу. Важко ранений Бура помер у шпиталі. — Дня 6. ц. м. трьох озброєних напасників напало на Зигмунта Швебля, арендаря фільварку у Лашківцях пов. Борщів. Напасники стероризували вартівників і тоді один з напасників вистрілом зранив Швеґля в околицю лопатки. Напасники не забрали нічого і втікли в невідомому напрямі. Поліція шукає за напасниками.

— **Хмаролім у Зборівщині.** Над громадою Нестерівці пов. Зборів перейшов хмаролім. Зливний дощ знищив землеплоди в городах. Вода знищила кілька господарських будинків, а хата Василя Нищоти завалилася. Шкода сягає понад 3.000 зол.

— **Українська фільма „Полонинська любов".** Чеський режисер Шварц накрутив на Закарпатській Гуцульщині звукову фільму в українській мові п. н. „Полонинська любов" на підставі лібретта Карла Бейсти. Участь у цій фільмі брали гуцули й гуцулки між іншим Марійка Клемпуш та п. Клемпушова-мати. Головні ролі виконали п-і Лакатошівна Варка й п. Лібовицький Володимир. Музика до фільми спирається виключно на народніх і гуцульських мотивах. Небавом цю фільму будуть висвітлювати в чеських кінотеатрах та на Закарпатті. Імовірно цю фільму побачимо теж і у Львові, якщо не зайдуть „непередбачені" перешкоди.

— **Львівська хроніка.** Поліція арештувала Лерхера, скарбника запомогової каси організації жидівських фризієрів при вул. Костельній і Телера, головного аквізитора тому, що в запомоговій касі пропало 2.000 зол. — Теодозія Цар облила сільним квасом Осипу Макайду, яка мешкала в одній каменици з Т. Цар при вул. Колодійській ч. 14, бо підозрівала, що О. Макайда баламутить її чоловіка.

— **Нова сензаційна обезпеченева афера.** Варшавська поліція попала на слід нової великої обезпеченевої афери. Слідство виявило, що обманець Маріян Ковальський з Прушкова з своєю ватагою вишукував безробітних і обезпечував їх від нещасних випадків та смерти По якомусь часі обезпечені безробітні предкладали фальшиві лікарські свідоцтва і діставали гроші, з яких більшу частину забирав Ковальський. Одначе влада попала на слід фальшування свідоцтв, але обманців не могла зловити, бо всі обезпечені робітники подали неправдиві адреси. По короткій перерві обезпечені безробітні почали далі зголошуватися з лікарськими свідоцтвами, вже правдивими, бо ватага обманців наказувала їм кидатися під самоходи і т. п., щоб далі тягнути гроші для себе. Поліція шукає за Ковальським та іншими обманцями.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали м. і. такі вигри:

25.000 зол. на ч. 20429. 15.000 зол. на ч. 13437 35608 39093 107527. 5.000 зол. на ч. 92862. 2.000 зол. на ч. 12004 15614 32804 55958 61212 78253 89809 94837 98929 109559 111396 126355 141237. 1.000 зол. на ч. 2402 5697 7544 8238 14751 18403 81081 22689 31981 33482 34061 38167 38891 55158 63340 72574 79039 84213 93044 94859 99101 99701 101637 102610 105221 112616 121175 122540 123998 129760 I322066 134399 143150 144841 145085 152761 755753 156617.

— **Перед „чисткою" населення в Києві.** Незадовго відбудеться в Києві спис населення, що його переводитимуть найпевніші під політичним оглядом люди: партійні комісарі, інспектори і контролери. Совітська влада сподіється викрити й очистити при цій нагоді столицю Сов. України з політично непевних і націоналістично настроєних елементів. Підготовна праця органів спису населення стрічається з пасивним спротивом населення, що виявляється заподаванням неправдивих даних і т. п.

— **Два смертні випадки з гранатами.** На полях громади Кудобиця пов. Зборів, малі хлопці, які пасли гуси, знайшли гранату. Під час розбирання граната вибухла. Відломки гранати важко ранили в черево 10-літнього Михайла Кулиниця, який годину пізніше помер у страшних муках. Його менший брат, 8-літній Любко Кулинець і 10-літній Ярослав Оленин ранені. — Другий смертний випадок трапився у присілку Соколів коло Олещі, пов. Товмач, де 21-літній Іван Назарук розбирав гранату, що її найшла одна жінка в полі. Граната вибула і розірвала Назарука на кусники.

— **Заборонили робітникам женитися.** Аргентинський парлямент прийняв спеціяльний закон про опіку над робітниками, які женяться. Видання такого закону було необхідне тому, що багато підприємств вимушувало формальні

ВІДГУКИ ДНЯ.

За глибший віддих.

Хто вертався колинебудь з довшої відпустки до Львова, той знає, що зараз на Головнім Двірці груди немов замикають, лишаючи до віддиху тільки одну четверту легенів. Природа сама, відруховo боронить організм перед повітрям заповітреної столиці.

Брак глибшого віддиху напевно мав, має і буде мати відємний вплив на ширший горизонт і глибшу думку мешканця нашого міста. Дихаючи чвертков легенів, помпує громадянин за мало крови до серця, за мало її відсвіжує і тим самим замало посилає її в голову. А наслідки... заскорузлість, байдужість, панікерство, а не все получене зі столичною зарозумілістю.

— Ми, бачите, у Львові...

Або:

— Львів, прошу вас, має зовсім іншу думку...

Або:

— В нас, у Львові, це неможливе...

І тому свого часу Іван Боберський з такою флєгмою вислухував докорів, коли вперто бив на купно Українського Городу, а радник Стеблецький спокійно осмішував себе, коли мантив на викупно цього Городу.

Один і другий знали і розуміли, що громадянинові заповітреної столиці треба дати змогу дихнути бодай пів легенями. Тоді той громадянин дістане швидший і повніший обіг крови, байдуже: політик він, директор, професор, чи інший редактор.

І треба признати, що багато з того часу змінилося в нас на ліпше, хто зна чи не під впливом глибшого дихання на Українськім Городі. І хто зна, коли в нас, у Львові, ще є так багато злого, чи не спричинюють його люди, які дихають тільки темнокімнатним, пороховуличним, чи димнокварияним повітрям, а Український Город знають тільки з оповісток і останніх трагічних чуток!...

Цікаво, що булоб, якби вийшов такий національний закон: кожний львовянин має обов'язково чотири рази в місяць вийти на Український Город і сто разів глибоко дихнути?! Ніякий Город і сто напевно, але наслідки могли б бути чудові.

— ...Був я нині на Українськім Городі і думаю собі: Пощо властиво ми сваримося!?..

Або:

— Глянув я на чудове небо, синява-синява... Хмарки біжать-біжать і думки. От і прийшло мені на думку...

Або:

— На Українськім Городі прийшла мені така ідея...

Сокільський гимн не має надзвичайних слів, але має дві великі думки: „В здоровому тілі здорова душа" і „Де сила, там воля"... Тому Сокільство перше і найлекше зрозуміло вагу Українського Городу у Львові і тому шороку злітається на нього показати волю сили і силу волі та пропагувати глибший віддих серед усіх верств української суспільности.

В пятницю і в суботу відбудеться у Львові така сокільська пропаганда, четверта з ряду.

Краєві Сокільські Спортові Змагання!

Та це лиш засіб. Бо властива ціль: як найглибший віддих!

Галактіон Чіпка.

ВІДКРИЛИ НОВІ НАФТОВІ ТЕРЕНИ НА УКРАЇНІ.

Від довшого часу йдуть у СССР енергійні пошукування за новими нафтовими теренами, що далиб погінну силу для военного промислу та змоторизованого рільництва. Недавно відкрили нафтові поля в кількох місцях на Україні: на Лівобережжі й на Кубанщині.

—o—

НЕ ПРИЙМАЮТЬ ЖИДІВ ДО ІТАЛІЙСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ.

Як подає ЖАТ, жиди-чужинці не будуть могти продовжувати студій в італійських високих школах.

УСУНУЛИ ЖИДІВ З ІТАЛІЙСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ.

19-ох урядовців жидів, що працювали в італійському міністерстві внутрішніх справ, звільнено в понеділок зі становищ.

ЖИДИ — ВИСОКОШКІЛЬНІ ПРОФЕСОРИ В ІТАЛІЇ.

„Іль Тівере" пише, що число професорів-жидів в італійських університетах з 41 в 1919 р. зросло до 174 в 1938 р. Відношення жидів до загального числа професорів збільшилося до 12.4 відсотків

СОВІТСЬКА АРМІЯ НЕЗДІБНА НАВІТЬ ДО ВПРАВ

У кавказькій військовій окрузі мали відбутися вправи військ. звязку. Тимчасом вправа відкликано, бо виявилося, що вояки не приготовані, а матріял занедбаний.

Ця подія викликала чимале враження в Москві.

ХАОС У ЧЕРВОНОМУ ВІЙСЬКОВОМУ ШКІЛЬНИЦТВІ.

Чистка серед совітської генераліції має дуже сумний вплив на стан совітського шкільництва. Нема кому викладати, бо вищі старшини місово вистріляні; нема підручників, бо твора арештованих і розстріляних поконфісковано. Гіляни навчання, що їх опрацювали „вороги народу", усунено, тому тепер наука йде без ніяких планів. (АТЕ).

Турецькі впливи у саджаку Александрети.

Найвищі становища в санджаку Александрети (Гатаю), як президента, голови, членів уряду й ін. припали туркам. Виходить, що найбільші впливи у тому краю має турецьке населення.

У парляменті всі бесідники — навіть грецькі, вірменські й алявітські — висловили велике привязання до Кемаля Ататурка, називаючи його „ататарком" (батьком сходу).

ПРОГРАМА МАЙБУТНЬОГО УРЯДУ САНДЖАКУ АЛЕКСАНДРЕТИ.

Народня партія, найсильніша в санджаку Александрети, яка має більшість у тамошньому парляменті, оголосила програму майбутнього уряду санджаку:

1) Населення санджаку становить єдність без огляду на народність та релігію.

2) Всі мають рівні права й обовязки.

3) Партія буде старатися скріпити льокальну адміністрацію та участь громадян у державному житті.

4) Засадою уряду буде: республика, народ, лаїцизм, культурний націоналізм, поступ.

5) Уряд запевнить безпеку і лад та не толеруватиме ніяких виступів проти нього.

6) Партія дбатиме про буджетову рівновагу й експльоатацію природних багатств та заопікується рільниками і ремісниками.

7) Уряд присвятить увагу розбудові шляхів і пристаней, осушуванню багон, піднесенню гігієни і т. п.

зобовязання від своїх працівників, що не будуть женитися. На випадок подружжя звільняли їх від праці. Новий закон передбачує кару гривни від 1.000 до 10.000 пезетів, якщо підприемець звільнить робітника з праці протягом 12 місяців по одруженні.

— **Вибух пекольної машини на пошті.** У поштовім уряді в Базарчіку в Добруджі (Румунія) вибухла в понеділок 5. ц. м. пекольна машина, що надійшла як поштова посилка до адвоката Патонія. При відбиранні тієї посилки Патоні зажадав, щоб її відчинив присутній поліцай, бо посилка видалася йому підозріла. Тоді саме дійшло до вибуху, від якого згинув поліцай, а Патоні був тяжко ранений. Перевезений до лічниці адвокат помер. Підчас експльозії були теж: ранені: син начальника пошти та один урядовець. Поштовий будинок сильно ушкоджений. Вибух було чути в цілому місті і між населенням повстав переполох. Догадуються, що замах на адв. Патонія був актом пімсти. Патоні застрілив перед кількома роками сенатора хліборобської партії Христа Стоянова.

— **325 смертних випадків одного вечора.** Число смертних випадків, зокрема самоходових, зростає з року на рік у дні робітничого свята т. зв. „лейбур дей" у Злучених Державах. Підчас цьогорічного свята поліція занотувала лише в понеділок 5. ц. м. вечором 325 смертних випадків.

— **Тлочинський, Гебда і Спихала в Хелмку.** Тлочинський, Гебда і Спихала виступлять в дні 11. вересня ц. р. у Тенісовім Турнірі, уладженім Бата-Теніс-Клюбом у Хелмку (пов. Хшанів). Початок турніру в годині 9. вранці. Вступ 2 зол. від особи (трибуна). Білети в передпродажі в крамницях Бата. З Кракова, Катовиць і Бельська догідні сполуки залізницею і автобусами.

— **Розладдя в травленні.** Спеціалісти світової слави стверджують задовільні вислідки діяння природної гірської води „Францішка Йосифа".

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: ВИСТУП ІНДІЙСЬКОГО ТАНЦЮРИСТА РАМ ГОПАЛЯ.

Індійська танкова культура, що зродилася з невичерпаного джерела релігійних, обрядових та давніх народніх церемоній, що заволоділа майже цілим далеким Сходом, щоразто більше цікавить своєю барвистою екзотикою і вахідні краї. Слідами камбоджських королівських танцюристок, що добули велику славу на кольоніяльній виставі в Парижі, почали обїжджати Европу та Америку теж інші мистці індійської хореографії. І на львівській сцені гостювала незрівняна група Удай-Шан-Кара, танкове дуо Ейчі-Німура і Лісан-Кей та гіндуська танцюристка Ініока-Ніота.

Назагал індійські танці набренілі містикою і символами, вірою в чари та амулети, як усе їхне життя та релігія, є своїм змістом західньому глядачеві чужі й незрозумілі. А якщо вони розбуджують у ньому ліричний настрій чи навіть містичне замряження, то це радше вплив одноманітної музики, чудної арабески рухів тіла, гри світел і багатих у золото та самоцвіти костюмів. У дійсності то ми спиняємося на формальній сторінці танкових еволюцій, що дивують нас вюнкістю рамен і багатством виразових можливостей долонь, співдіянням голови, передусім брів і очей, гнучкістю тіла та пружністю ніг, що ступають цілими стопами лиш з легко піднятими пальцями. Усі рухи розвиваються у горизонтальному напрямі. Оце характеристичне для всіх східніх танців. На вчорашньому вечорі у Великім Театрі виступив у цілій програмі як соліст індієць Рам Гопаль. Справу музичного акомпаніяменту він упростив собі награнними на плитах оригінальними індійськими мельодіями. Найефектовніше під сценічним оглядом вийшов „Танець у святині", що в рухах на око простих, мав велику силу виразу, справжню орієнтальну повагу та навіть деяке екстатичне забарвлення. „Танець Кобри", „Індра" та „В саді" сперті на мітольогічних оповіданнях Рамаяни, були руховою річнею, що мала звязок з надприродним світом та його магічними силами. І поезія Рабіндраната Тагоре найшла у „Павиному танку" свою рухову інтерпретацію. Та чи вдалося молодому безсумніву талановитому, танцюристові приблизити глядача до атмосфери буддійського світа? Чи скромна театральна завіса могла дати ілюзію пишноти східних святинь або чудової квітучої природи — властивого місця релігійних чи обрядових гіндуських свят? Найти ключ до цієї чарівної прастарої загадки, нам — нелегко.

М. Пастернакова.

Спорт.

У ЗДОРОВОМУ ТІЛІ ЗДОРОВА ДУША.

Таке гасло поклало собі українське Сокільство як ціль своєї діяльности. І справді воно виконує його від початків свого істнування до сьогодніншого дня. Гасло „у здоровому тілі здорова душа" вписало сьогодні своє тавро на житті багатьох націй. Адже в житті лиш людина сильна на душі й тілі має значіння, може виборотн собі те, до чого змагає. А життєві умовини сьогодні такі важкі і складні, що людей сильних мусить кожна нація, зокрема українська, мати якнайбільше.

„Здоровий, сильний і відважний чоловік дає собі раду у світі; слабий паде, бо життя приневолює людей змагатися зі собою, зі землею, морем, вітрами, студенню, спекою. Життя приневолює дужатися, змагатись, перегнатися. Безупинну боремося за місце, яке хочемо зайняти і придержати.

Стають до бою люди, дужаються зі собою народи" (І. Боберський).

Оце слова батька українського Сокільства, творця сокільської ідеольогії. І мусимо признати, що Сокільська організація іде правильними шляхами й муравлиним трудом виконує свою важку працю. Нелегко зберегти себе перед погубними впливами, що їх витворили всіх майже тілеснихованих організаціях спортова рекордоманія. Та українське Сокільство зберегло себе перед цим впливом. Головною засадою його праці стала масовість тілеснихування.

З рядів Сокільської Організації вийшли найкращі сини нації, що підчас світової завірюхи своє життя поклали на жертвеннику Батьківщини. Українське Сокільство виховало багато чільних громадян, які можуть стати зразком для молодого покоління. В Сокільській Організації головну вагу кладуть на всесторонність фізичного виховання, не на рекорд. Виховний спорт не дбає зовсім про рекорд однаяці, вате дбає про якнайбільшу скільність всесторонньо вишколених громадян.

тільки
крем магістра В. ПАЗЬЛЯЄРСЬКОГО усуває радикально Веснянки Плями і т. п.
НАЛИНКА
Крем Halina Кт. 2 (нівтожений) плекає церу хоронить перед зморшинами і їх усуває.

Найкращим доказом, що всесторонність праці Сокільської Організації спирається на правильних засадах, будуть IV. **Сокільські Краєві Змагання**, що відбудуться у Львові в пятницю 9, суботу 10 й у неділю 11 ц. м. на площі Сокола-Батька. Плавальні змагання відбудуться на ставі „Сайтязь".

На цих змаганнях матиме українське громадянство змогу побачити соколів та сокілок із цілого краю та матиме змогу познайомитися з виділами їх праці. Українське громадянство повинно доказати своєю масовою участю в цих змаганнях, що воно дорожиться Сокільською Організацією та що воно готове її зусилля підтримати матеріяльно й морально.

Програма Сокільських змагань неймовірно багата й повинна кожного зацікавити. Тому у днях Сокільських Краєвих Спортових Змагань — площа Сокола-Батька повинна заройтися не лиш змагунами, але й численними радими публики.

Програма IV. Сокільських Краєвих Спортових Змагань у Львові, що відбудуться 9, 10 і 11. вересня 1938 р.

I. Відбивання: Пятниця 9. год. 10 рано і субота 10. год. 9. рано на площі „Сокола Батька".

Стартують: **Побратими** — Сокіл IV Львів, Підберіззі, Нагрибна к. Перемишлян, Вихоти п. Самбора, Сокаль, Камінка Струм., Зборів, Ходорів, Калуш, Рогатин, Станиславів I, Збараж, Скитин, Носів к. Підгаєць, Самбір. **Посестри:** Сокіл-Батько, Сокіл III, Львів, Миляна, Коровники к. Перемишлян, Сокаль, Золочів, Жидачів, Тернопіль.

II. Плавання: Пятниця 9. год. 15 на ставі „Сайтязь":

100 м. дов. побр., 50 м. дов. пос., 100 м. вільне побр., 50 м., вільне пос., 100 м. гор. побр., 50 м. гор. пос. 200 м. дов. побр., 100 м. дов. пос. 200 м. вільне побр., 400 м. дов. побр.! гінні 4X50 м. дов. побр., гінні 4X50 м. дов. пос., гінні 3X100 м. змішаним побр., гінні 3X50 м. змішаним пос.

Програму легкоатлетичних змагань, які почнуться в суботу пополуд. (год. 14.30), подамо в завтрішньому числі.

ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ К. Л. К

Традиційні легкоатлетичні змагання Каразітського Легкоатлетичного Клюбу відбудуться у днях 17. і 18. ц. м. на площі Сокола-Батька. Це будуть останні змагання КЛК перед легкоатлетичним двобоєм зі Соколом-Батьком.

Ці змагання відбудуться разом із II. спортовими змаганнями ремісничо-робітничої та купецької молоді.

Б. Назар, пред. реф.

УКРАЇНА — ПОЛЬОНІЯ.

Змагання обох дружин за мистецтво Окружної Ліги відбудуться в неділю 11. ц. м. в Грищі Чорних у год. 3.30 попол. Окремих афішів про ці змагання не буде.

СЯН — РЕСОВІЯ.

Змагання за мистецтво Окружної Ліги між цими двома дружинами відбудуться в Перемишлі 11. ц. м. на гриші Польонії в год. 3.30 попол.

Сподіємося, що Сян, який грає по кількох виїздах стрічу в себе в дома, вирішить її у свою користь та здобуде вкінці такі потрібні пункти.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:
Пятниця 9. 9. год. 8. „Вовки в ночі".
Субота 10. 9. год. 8. веч. „Вовки в ночі"
Неділя 11. 9. год. 8. „Вовки в ночі

Театр Різнородностей:
Від понеділка 11. 7. вечинний

Театр ім. Котляревського.
КОЛОМИЯ:
10. 9. Орфей у пеклі.
11. 9. Зоря над Почаєвом.
12. 9. Найвірнішій чоловік.
13. 9. Пригода в Черчі.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.
РОЖНІТІВ:
9. 9. Пісня Бескиду.
10. 9. Бевталавна.
11. 9. Мазепа.
12. 9. Невольник.
13. 9. Гетьман Полуботок.
БРОШНІВ:
14. 9. Пісня Бескиду.
15. 9. Гетьман Полуботок.
16. 9. Мазепа

Український театр Йосифа Стадника (сеніора).
ОЗЕРЯНІ коло Чорткова:
9. 9. Виступ Стефи Стадниківної.
10. 9. Люди за ярмі.
11. 9. Гриць.
Потім театр їде до Борщева і Скали.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ влітчі".
АПОЛЬО: „Гайді" з Шерлі Темпль.
АТЛЯНТИК: „Кохання в джунглі" з Дороті Ламур.
БАЛТИК: „Маєрлінг".
ВАНДА: „Я збрехала", „Гільтайська трійка".
ГРАЖИНА: „Верес" на осн. Родзевичівни.
ЕВРОПА: „Я помилився" з Шорлем Бове.
КАСІНО: „Розалія".
КОПЕРНИК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Інститутка" (Д. Дарбін).
МЕТРО: „Знахар".
МІРАЖ: „Удала кн. Йосифа", „Книжа"
МУЗА: „Кадети маршарки".
ПАЛЯС: „Шіхаго".
ПАКС: „Скитальці Півночі".
РАЙ: „Бургтеатер" із В. Кравсом Ольгою Чеховою.
РІЯЛЬТО: „Маскарада"
РОКСІ: „Обожана" з Мартою Егерт.
СВІТ: „Остання ніч засуджепця", „Пробудися і жий".
СТИЛЕВЕ: „Простушник" і ревія.
ТОН: „У пастці", „Проклятий скарб"
УТІХА: Місто в вогні" та ревія.
ХІМЕРА: „Мармотратна дочка".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ал. Марійська)
„Палестина".

Присилайте передплату

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Київ і Син)
„Паризька вистава".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 9. вересня 1938.

6.45 Руханка. 7.00 Ранішній дзвінок, 7.15 Орк. музика, 8.00 Для шкіл, 8.10 Добрийдень найменшим: „Як крашанка Ниточка королем стала" опов. Кор. Малушицького, пісеньки й мельодії, 11.00 Для шкіл: В. Реймонт, 11.30 Музика з пл., 12.03 Полудн. вид., 13.00 Легка музика з пл., 14.15 Популярна музика у вик. орк., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Огляд Пантелихи та Загадочки, гутірка для старших дітей, 15.35 Репортаж із радіофонізованого шпиталю у Познані, 15.50 Господарські вістки, 16.05 Попурі з оперет Ю. Абрагама, орк., 16.45 Східна Галичина в пісні ваговку, вик. Марія Домбровська, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Концерт дуової орк., дует акордеонів, пісеньки, 17.45 Українські справи в польській літературі

в українській мові вик. д-р Конст. Кисілевський, 17.55 Гальо, погір! 18.10 Шуман, із пл., 18.45 Літер. хроніка, 19.00 шпіл. реціталь Володимира Дерлєса в супр. форт., 19.20 20.55 Акт. гутірка, 19.30 Сюїтині, І. ч. розр. концерту, орх., співи; у перерві „Що чувати" гутірка-діяльог, 20.45 Веч. денник, 21.00 Програмова реперка, 21.10 Друга част. концерту, 21.50 22.00 Спортові вістки, 22.05 Концерт вечір, 23.00 Ост. вістки, метеор. повідомлення, гутірка в англ. мові, 23.15—23.55 Легка й танк. музика (Варшава II).

Субота, 10. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт військ. орх., 8.00 Для шкіл, 8.10 Кінчиш тиждень, поганна авд., 11.00 Для шкіл: Співаймо піснеьки, 11.25 Вальси на форт., вл., 12.03 Полудневі авд., 14.00 Популярна музика з пл., 14.15 Орх. музика, 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: гутірка з муз., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Як задзвенять мандоліни, орх. мандол., 16.45 Як село балюється в місті тому сто літ, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Спорт і ритм, гутірка, дуга орх., 17.45 Городенка, місто загонової шляхти, 17.55 Гальо, спорт! 18.00 Наша програма, 18.10 Форт. реціталь, 18.45 Вірші Павлікевської-Ясножевської, рецит., 19.00 Розр. концерт, орх., тріо Лісовських, сопран, бас; у перерві в год. 19.20 Актуальна гутірка, 20.00 „За короля Станіслава" авд. для дітей, Поморське Поозер'я, 20.45 Веч. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 З піснею і танком, орх., сопран, тенор, 21.50 Спортові вістки, 22.00 Концерт симф. орх., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.50 Легка й танк. музика з пл. (Варшава II).

Неділя, 11. вересня 1938.

7.20 Концерт орх., 8.00 Рав. денник, 8.15 Для села: Газетка, В пасіці восени, Пісні у вик. нар. музики, 8.35 Львів здоровіє, 8.40 Мале колісництво у великім господарстві, **8.55 Як переводять оцінку грунтів при комасації, в українській мові вик. інж. І. Лапчук** 9.05—9.15 Росіяни: У вертура з оп. „Сорока злодійка" з пл.; після богослужения коло год. 10.30 Музика з пл., 11.00 Кантата для всіх, орх., 11.45 Фільм. оглад, 12.03 Муз. поранок у вик. симф. орх., 13.00 У сотні роковини народин Аєнеїда, 13.30 По закінчіні, музика сальон. орх., тенор, віол., 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Сільське самоврядування у боротьбі з пожежами, Дивіть, дивіть, 17.40 Заум. тижневик, 18.10 Підвечірок при мікрофоні: орх., сопран, скр., гумор, вельфрі, 19.00 Хвилина бюра студій, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львівська Варта: популярна словно-муз. авд., 20.35 21.35 Спорт. вістки, 20.40 Політ. оглад. 20.50 Веч. денник, 21.00 Та бій, вес. авд., 22.00 „Ріголетто" оп. Верді, репортаж, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Два славні скрипки у репертуарі новоч. музики, пл., вклав Варшава II.

РАЙ: „Дипльоматична жінка".

ТОН: „Серце і шпала", „Липові пустині".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 9. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00, 19.00 Розр. концерт, БУДАПЕШТ 13.30 22.05 Цит. музика, 17.25 Віол., 19.30 Грецькі пісні, 20.30, 21.00 Орх. концерт., ВІДЕНЬ 18.00 Пісні у вик. молоді, 19.00 Розр. концерт, 21.30 форт., ДРОЙТВИЧ 20.30, 21.00 Бетовенівський концерт, КОШИЦІ 18.10 Музика народів, (чеська музика), МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 19.30 камер. музика, 20.30 Популярна музика, 21.00, 22.00 „Фамфое для тулів" оп. Людіджі Вареї, ПРАГА 18.20 Опереткова музика, 20.00 Хор, 20.25 Квартет, 21.10 Фимфонія г-дур Дворжака, 22.30 Віол., РАДІО ПАРІ 19.00 Соло на арфі, 20.15 Пісні, 20.30 21.00, 22.00 Театр Уяви: „Ле прі Мартен" комедія Лябіша й Ожіра, РІМ 16.15 Танк. музика, 19.30 Камер. музика, 20.30 Муз. всячина, 21.00, 22.00, 23.00 Симф. Концерт, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 18.30 Віденські вальси, 19.00 Форт., 19.30, 20.00, 21.00 „Богема" оп. Пуччіні.

Субота, 10. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.30, 19.00 Розр. концерт, 19.45 Веч. гомін, 20.10 21.00 Цвіти й кохання, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.00 Мадярські нар. пісні в супр. цит. орх., 18.30 Скрипка, 21.45 Клявес. реціталь, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 18.30 Розр. концерт, КОШИЦІ 18.00 Репортаж із криміяльного музею, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. концерт, 21.00 Орх. концерт, 22.00 Пісеньки й орх., 22.45 Танк. музика, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабаре, 22.05 Симф музика, РІМ 17.15 Спів, 19.30 Розр. музика, 20.30 Муз. всячина, 22.00 Популярний концерт, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 18.45 Квартет мандол., 19.30 Спів.

Неділя, 11. вересня 1938

БЕРЛІН 18.00 19.00 22.30 Розр. музика, 20.00 21.00 Концерт: орх., хор, сол., ВРАТИСЛАВА 19.35 20.00 21.00 „Продана наречена" оп. Сметани, БУДАПЕШТ 15.45 Військ. орх., 18.00 Спів, 19.00 Цит. музика, 22.10 Орх., ВІДЕНЬ 9.30 Орх. концерт 18.00 Вес. нар. мельодії й опов., 19.00 Класична камер. музика, 20.10 21.00 Розр. концерт із участю сол., 22.30 Орх., сопран, КОШИЦІ 18.00 Реферат, концерт балалайкової орх., МІЛЯНО 17.15 18.00 Розр. музика, 20.35 Легка музика, 21.00 22.00 Комедія, оп. танк. музика, ПРАГА 15.30 Популярний концерт, 17.45 Хор, 18.00 Легка музика, 18.30 Орх., 19.20 20.00 21.35 Орх., хор, РАДІО ПАРІ 18.00 Кабаре, 19.00 Сценка, 19.32 Легка музика, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Концерт авт. і комп. б. козбатантів, РІМ 17.15 18.00 Орх. концерт, 20.35 Розр. музика 21.00 22.00 23.00 „Нерон" оп. Ар. Бойто, Софія 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів.

ЦЕРКВИ,

що бажаліб увіковічнити памятний ювилей Хрещення України — повинні з цеї нагоди набути у нас дзвони, як це вже зробили і роблять численні П. Т. Парохії, а востанне Парохія в СТРИЮ — з написом ось таким:

За понтифікату Папи Пія XI., за володіння Князя Церкви і Народу Митрополита Андрея Шептицького Р. Б. 988—1918—1938.

яко в памятний Ювилей Хрещення України, цей дзвін „ВОЛОДИМИР" фундували до церкви Успення Пр. Діви Марії в СТРИЮ парохіяни за пароха о. Іллі Гаврилишина, сотр. о. Василя Маркаша, Старшого брацтва церковного Павла Грубського і прочих, на вічну славу Пр. Трійці й Пр. Діви Марії.

З поважанням

Ліярня дзвонів БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ в Калуші

і

Ліярня дзвонів Л. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО і Ска в Перемишлі

Ресторан — Кавярня

ГОТЕЛЬ

ПОЛЬОНІЯ

В ТЕРНОПОЛІ, ВУЛ. МІЦКЕВИЧА 8 поручає: сніданя, обіди, вечері. Багатий буфет. Щоденно концерт. — ДАНСІНГ — ПРОГРАМИ АРТИСТИЧНІ. — Льональ відновлений під проводом Г. Вінтера. 1884 3-6

Радіокутик.

ІНАВҐУРАЦІЯ ПЕРШОЇ РАДІОВОЇ ВИСТАВИ.

У Варшаві дуже святочно відкрито першу Дорічну Радіову Виставу. Це перша цього роду імпреза пропаганди радіофонії в Польщі. У прекрасно удекорованому голі гарного будинку Польської І. М. К. А. при вул. Ковоснінській зібралися представники влади, суспільних та культурних установ, промислу представники преси та широкі верстви громадянства. Іменем Польського Радія привітав гарною промовою представника уряду п. Міністра Мечислава Соколовського віцеголова Надзірної Рада Польського Радія п. Тадей Шпотанський. П. міністр Соколовський відкрив виставу та виголосив при цьому промову.

Дорогу, що веде на виставу означують декоративні, високі, білі стовпи, прибрані польськими стягами. Всередині голов ного голю приміщена стійка Міністерства Почт та Телєграфів: таблиця „звукових інформацій" та телефонічного годинника. Вздовж балюстради на ліво до виставових саль приміщено видні кари. Далі в салях знайшли приміщення стійка кравого промислу та закордонних фірм. У середині великої гарної салі примістилися стійки Польського Радія та радіотехнічної промисл. Звертає увагу велика таблиця з фото монтажем, що ілюструє дорогу рад. хвилі від джерела виконки до пункту передачі. В середині салі приміщено велику плястичну карту Польщі. Плита карти зі шкла, під якою замонтовано рефлектори. Увагу відвідувача звертає велика декоративна стіна зі 40 кругами отворами, де безупинно запалюється та гасне лямпа електричного світла. Одну зі саль займає радіове студіо, а приміщення для 430 глядачів. З обох сторін прекрасно декорованої салки обудовано амплифікаторію та студіо спікера — відділені від глядачів шкляною стіною так, щоб глядачі могли слідкувати за ходом цікавої праці підчас вадиції. З цієї студії за час тривання виставки виконано буде на всі радіорозсилні Польського Радія коло 60 вадиції розвагового характеру. На виставі є також дуже гарно вимощений ресторан. На терасі міститься кавярня, дансінг. Зорганізовано також почтово-телєграфічну та телефонічну обслугу.

ПОПУЛЯРНІ ПОЇЗДИ НА ЩОРІЧНУ РАДІОВУ ВИСТАВУ.

В часі тривання дорічної Радіової Виставки, Польське Радіо зорганізувало популярні поїзди з усіх міст Польщі, які мають радіовисильні. Ці поїзди так розкомпановані, щоб учасники прогульки на Д. Р. В. могли прибути на виставу до Варшави зранку, на день відвідати виставу, а ввечір мотли виїхати з Варшави. Ці поїзди вможливлять широким верствам населення оглянути першу Щорічну Радіову Виставу в Варшаві. Виставка отверта для публики щоденно від год. 9-ої рано до 22-ої ввечір. Ціна білетів: у неділі 1 зол., в будні 75 сот. Молодь та військо платить 40 сот. Для збірних прогульок ціна білету кошгує 30 сот. від особи. Такі збірні прогульки треба заздалегідь заголошувати у дирекції Виставки.

КОНКУРС

Муз. Т-во ім. М. Лисенка у Львові розписує отсим конкурс на стипендії у формі безплатної науки для науки сольо-співу (Олександра Мишуги) фортепіяну (Анатоля Вахнянина) і скрипки (Петра Сушкевича), з речинцем до 30. 9. 1938. Ближчі інформації в канцелярії Т-ва вул. Шашкевича 5, тел. 287-15 від год. 3—7 1911

БІРЖА.

Львів 8 вересня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Безьки банк. 89·92, 89·58. Долари американські 5·30·50, 5·28·50. Долари канад. 5·30·00—5·28·00. Фльорени голл. 289·58—286·20. Франки фр. 14·49—14·36. Франки швайцарські 119·85—119·75. Фунти англ. 25·82—25·56. Гульдени данц. 100·25—99·75. Корони ч 15·50—15·10. Кор. дан. 115·30—114·10. Кор. норв 128·20—128·00. Корони шв. 133·04—131·60. Ліри італ. 22·50—21·30. Марки фінлян. 11·40—11·30. Марки нім. 70·00 — 72·00. Тезаврація 25·00—25·00. Марки нім. срібні 91·00 — 85·00.

Акції.

Банк Польський 123·50. Цукор. 38·25. Вугель 35·75. Лісьнов 86·50. Моджейів 17·25. Остроленк 64·00. Старахович. 44·00. Габербуш 57·25.

Папери

4 і пів пром. конверс. 67·00, 66·00. 3 пів пром. 1 ем. 1 ем. неконт. серія неконт. 3 пів пром. 1 ем. 86·25 серія неконт. 5. конверс. 69·00 прем. дол. 42·25 4 конверс. 67·25.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 8 вересня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·65 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·70 зол.
молоко 14—15 сот.
1 кг. яєць 1·35

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко вдержана.

МЕШКАННЯ

...НАТА умебльована до винайму — Здоровля 10, м. 2. 1890 2-2

КІМНАТА умебльована, комфортова, може бути і з харчем вирав до винайму. Ремесенича 14, І. п. 1907 1-2

ПОНІЙ до винайму для двох осіб або одної з утриманням або без. Бачинського, Монтвіського 82. І. 1912 1-2

КУПНО — ПРОДАЖ

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТИН, Байки 14, тел. 238-24 1682 12-2

„ЯРМАРОК КНИЖОК" пл. Галицька 14. І продає шкільні книжки вживані з 50% опустом 1817 4-6

ВИПРАВИ кухонні комплєтні, емалія 65.—, алюміній 99.— з мішками, залізком і ін. Рентшнер, Легіонів 37. 198 1-6

ЛЯБОРАТОРІЙНІ ПЛАЩІ, найліпші, найтривкіші, найдешевше тільки у виробні „ПАЛЬОМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1730a 3-

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

З ПАННОЮ старшою, характерною, симпатичною ознайомиться адвокатський аплікант на посаді. Зголошення зі знимкою Львів, поште-рестанте „лег. 134/38". 1909 1-2

РІЖНІ

ТРИВКА ондулиція з 6-місячною гарантією. Сальон чесания пань, Сикстуська 8, вхід через браму 1905 1-2

СТАНЦІЇ

ПРИЙМУ двох учнів. Добрий харч і опіка. Куркова 24, І. пов. 2-2

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР

Степан Брик

вернувся і ординує як досі у внутрішніх недугах від 3—5, ВУЛ. ХМЄЛЬОВСЬКОГО 15. (бічна Мохнацького). 1754 6-6

ПАЛАТА ДИТИНИ

ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 1. ТЕЛ. 116-97

поручає у великім виборі

ПЛАЩИКИ, УБРАНЄЧКА і СТУДЕНТСЬКІ МУНДУРКИ. 1898 1-11

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" 50 сот.

Пробний пакет. Перфумерія

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 2.

Філія КОПЕРНИКА 15 а.

ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 200 (15.011). Львів, субота 10. вересня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Ліґіов Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Заява британського уряду

у справі сенсаційної статті „Таймса".

У відповідь на протест чехословацького посла появився офіційний комунікат британського уряду, який стверджує, що погляди зясовані у статті „Таймса" не годяться зі становищем уряду.

Редакція „Таймса" вияснила, що його проєкт не має нічого спільного з офіційними поглядами уряду.

Також льорд Рансімен запротестував перед брит. урядом проти статті „Таймса".

ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ УРЯД ЗРОБИВ МОЖЛИВІ НАЙБІЛЬШІ УСТУПКИ.

Льорд Рансімен дістав точний звіт про інцидент у Моравській Остраві. В англійських колах Праги припускають, що його спровоковано свідомо, щоб перервати переговори.

Льорд Рансімен буцімто заявив своєму урядові, що остання урядова пропозиція становить остаточну границю можливих уступок.

ЛЬОРД РАНСІМЕН НЕ УСТУПАЄ.

У звязку з кризою чесько-німецьких переговорів появилась поголоска, що льорд Рансімен зречеться своєї місії. Льондонські міродатні кола твердять, що ці поголоски безосновні.

ПРЕЗИДЕНТ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ ПЕРЕД МІКРОФОНОМ.

Як подає „Прагер Тагблят", през. Бенеш виголосить у суботу в год. 18. здавна заповіджену промову, яку трансмітуватимуть радіостанції.

ОФІЦІЙНЕ СТАНОВИЩЕ ІТАЛІЇ ДО ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ СПРАВИ.

Агенція Стефані комунікує: Становище італійського уряду до Чехословаччини офіційно зясоване у статті в „Інформаціоне Діпльоматіка", який насвітлює спір та вказує одиноку можливу розвязку справи

Праця йде нормально у зміліталізованій марсейській пристані.

Мілітаризація марсейської пристані не стрінула ніяких труднощів. 500 портових носіїв, що дістали мобілізаційний наказ зголосились майже без винятку. 1500 носіїв зголосилось добровільно. Праця у пристані йде нормально, утруднюють її лише зливи.

Марсейські проф. спілки оголосили декларацію з протестом та звернулися за підтримкою до робітництва інших пристаней, але атмосфера не загострена: вище 40 пр. портових робітників у Марсей це французи; решта — це італійці. Вони мусять підчинитись мілітаризаційним постановам, а то їх як чужинців висилили би з Франції

Фінляндія домагється права

уфортифікувати Аляндські Острови.

ПРОМОВА ФІНЛЯНДСЬКОГО ПРЕМІЄРА. — БЕЗ НАДІЙ НА ЛІГУ НАЦІЙ

Фінляндський премієр Каяндер виголосив у четвер в год. 16.30 велику політичну промову, яку трансмітували радіостації всіх балтійських та скандинавських країв.

Він підкреслив, що фінляндська і шведська закордонна політика йде тими самими шляхами. Ліга Націй слаба, тому держави, що хотять миру — як Фінляндія та Швеція — є залишені на власні сили.

ВЗАЄМИНИ ЗІ СУСІДАМИ.

Балтійським державам дуже залежить на добрих взаєминах з Анґлією та Америкою. Совітам залишає Фінляндія ініціятиву у наладнанні фінсько-совітських взаємин. Фінляндський уряд є проти диктатур. Він хоче жити добре з усіми балтійськими народами. Відносини між Фінляндією та Німеччиною добрі.

АЛЯНДСЬКІ ОСТРОВИ.

Фінляндія була довго вірна конвенції з з 1921 р. про демілітаризацію Аляндських островів. Та з того часу відносини змінилися; є небезпека, що якась держава заложить на тих островах морську або летуйську базу. До того Фінляндія не може допустити.

Промова фінляндського премієра викликала чимале враження у всіх балтійських та скандинавських краях.

ШВЕЦІЯ СОЛІДАРИЗУЄТЬСЯ З ФІНЛЯНДІЄЮ.

Міністр закордонних справ Швеції виголосив промову, в якій заняв таке саме становище до Аляндських Островів, яких правне становище треба лєгально аревідувати. Необхідно дозволити Фінляндії укріпити дрібні острови на ураю Аляндського архіпелягу.

—o—

Литовці святкують 20. роковини незалежности.

В четвер в 10.30 год. відбулося на летунському майдані в Ковні свято з нагоди 20-ліття незалежности Литви. У святі взяв участь президент Сметона, члени уряду, дипльоматичний корпус та юрби народу. Полеву Службу Божу відправив митрополит Скіренакас, опісля виголосив довшу промову президент Сметона та начальний вождь литовської армії ген. Раштікіс. По цій промові почалася дефіляда, що тривала коло півтора години; в ній взяли участь відділи піхоти, кінноти, артилерії, технічні війська, добровольці з часів боротьби за незалежність та ескадри літаків.

—o—

80.000 партійних провідників дефілює в Нірнбергу.

На нірнберському конґресі виголосив шеф преси д-р Дітріх промову проти фальшивих вісток у світовій пресі та міністр справедливости д-р Франк — про правний характер аншлюсу: кожним цього промовляв ген. д-р Тодт.

4-й день конґресу покінчився дефілядою 80-ох тисяч партійних провідників зі смолоскипами. 10.000 інших партійних провідників стояло зі смолоскипами здовж лінії дефіляди.

—o—

ЗА НАЦІОНАЛЬНУ ТРАДИЦІЮ

Львів, 9. вересня 1938.

Наближаються двацяті роковини історичних жовтневих та листопадових днів. Винесли ми з них тільки спомин та ідею. І тільки тисячні могили, розкинуті по Українській Землі, розповідають наймолодшому поколінню, що його батьки і брати жертвою життя і крови вміли постояти за рідний край у великій історичній потребі.

Спадщина по австро-угорській монархії, що саме перед двацяти роками почала розпадатись на свої національні складові частини, не всім вийшла на здоровля. Після двацяти років бачимо, що розчленування держави Габсбургів у своїх наслідках не принесло ні міждержавного замирення, ні ліквідації міжнаціональних конфліктів, ні не причинилося до покращання міжнародніх господарських взаємин. На місце Австро-Угорщини з її мозаїкою народів та їхніх взаємно суперечних собі національних і господарських інтересів воєнні переможці створили у своїх повоєнних мирових договорах більше таких „мозаїчних" держав, більше таких огнищ европейського та навіть світового неспокою. І саме з приводу одного з цих повоєнних державних новотворів, Чехословаччини, що дійсно нагадує своїм складом національностей Австро-Угорщину в мініятурі, загрожений тепер — як відомо — мир усього світу. Та не тільки чехословацька республика багата на міжнаціональні конфлікти, корінь та основу яким поклала ігноранція, або односторонне поінформування антантських миротворців у часі краяння карти середущої та східної Европи.

До жертв того недоладного, як виявляється, також недоцільного, отже шкідливого розподілу Европи антантою після війни належить більше число народів, але найбільше скривджений таки нарід український. Не лишили нам — 40-мільоновій нації! — ніде ні клаптика земл', де українець почував би себе як на власнім обійстю. Над змаганнями й ділами українського народу, диктованими любовю рідної землі, віри й культури, перейшли до денного порядку; що більше — навіть наші права до рідної землі, до власної культури та до власного господарського розвитку забезпечили тільки формально, ніколи не вважаючи вказаним наставати на здійснення своїх власних постанов, що чейже мають бути складовою частиною міжнароднього права. І так у білянсі антантської перебудови середущої та центральної Европи ми вийшли по 20-ти роках з порожніми руками, коли не рахувати міжнароднього векселя з березня 1923 р., якого навіть не збираються заплатити. І тому не можемо весело й надійно, як деякі інші ближчі й дальші народи, перелистковувати карток повоєнної історії.

Одначе, здавивши в собі власний журливий настрій і відкинувши нині на бік усякі жалі до чужих, яким наш настрій байдужий, а наші жалі чи претенсії — з їхнього становища — неважні, ми повинні застановитись і подумати, що зможлив ми під двацяті роковини жовтневих та листопадових днів зробити позитивного та творчого для нашої національної традиції. Бо нарід, що не шанує свого минулого, не є гідний імени народу. Тверезо рахуючись із сучасною дійсністю, не можна навіть подумати, щоб хтонебудь, свій чи чужий, схотів ставити тут у цій справі перешкоди. Шанувати поляглих у всіх часах та у всіх народів було звичаєвим правом, принятим загально, виключаючи хіба одних большевиків. І не було ніде й ніколи проступком списувати спомини про життя й діла людей, установ та взагалі про ідейні й

чесні змагання. Не було і не може бути проступком утревалювання памяти полеглих чи заслужених для народу діячів при помочі окремих публікацій, пропамятних таблиць, памятників чи інших форм, якими нація виявляє пошану й пієтизм для свого національного минулого. Польський нарід, що був стільки літ під колесами історії, дає гідний наслідування приклад, що все, що добре, гарне й будуюче у житті народу, має бути утревалюване як позитивна вартість.

Обовязком пресового органу пригадати суспільности, що поза щоденними турботами є ще інші справи, над якими треба застановитися, коли наше збірне життя має мати якийсь вищий зміст і вище призначення та коли не хочемо забути на діла тих, що творили нашу традицію.

Алькоголь і тютюн спиняють умовий розвиток людини.

Німецьке середнє шкільництво у Чехословаччині

„Прагер Прессе" з 18. серпня ц. р. у передовій статті полемізує зі замітом немов би німецька меншина у Чехословаччині була упосліджена у середньому шкільництві.

У минулому шкільному році було у Чехословаччині 93.581 середньошкільної молоді чеської та словацької народности. Вони мали 198 сер. шкіл з 2.462-ма клясами, так що на одну школу припадало 472.6 учнів, на одну клясу 38 учнів. 23.443 німецьких учнів училося в 59-ох німецьких школах з 679-ма клясами, так, що на одну німецьку школу припадало 397.3 учнів, на одну клясу — 34.5 учнів.

До 27-ох чеських і словацьких **реальних шкіл** з 390-ма клясами ходило 14.863 учнів, так що одна школа припадала на 550.4 учнів. 4.517 німецьких учнів мало 13 реальних шкіл з 133-ма клясами; на одну школу припадало 347 учнів, на одну клясу — 33.9.

47 чеських та словацьких **учительських семинарій** мали 7.478 учнів у 181 клясах (одна школа на 159 учнів, одна кляса на 41.3). До 10-ох німецьких семинарій з 39-ма клясами вписалося 1.606 учнів, себто 160.6 припадало на одну школу, 41.1 на одну клясу.

Коли йде про учительський персонал, то на 2.852 чеські та словацькі кляси припадало 5.071 середньошкільних учителів, себто на одну клясу — 1.77; у 812-ох німецьких клясах учило 1.491 учителів, себто на одну школу припадало 1.83.

—o—

Конґрес „Пакс Романа" в Югославії та українці.

III. КОНГРЕС НА БЛЄДІ ТА ЙОГО ЗАКРИТТЯ В ЛЮБЛЯНІ.

(Від власного кореспондента).

Кліматична місцевість Блед положена над прегарними альпейськими поледняковим озером серед високих альпейських верхів. Довкруги озера розложилися розкішні віллі югословянських богатирів; є там теж вілля югославянського короля, бо Блед — це літня резиденція королівського двора. Не диво, що літом на Бледі живе багато міністрів з премієром Стоядиновичем. Понад озером неприступна немов стіна скелі збудований середньовічний замок, яких багато по шпилях гір альпейських країв. Посередині озера острів з церковцею з чудотворним образом; місце водних прогульок туристів та побожних християн. Плесо озера, подібно як багатьох інших альпейських озер, міниться залежно від насвітлення сонця цілою скалею барв від темно-шафірової до смарагдової і може прикувати до себе глядача на цілі години.

В день нашого приїзду головна набережна вулиця була удекорована ріжнобарвними прапорами дерев, бо саме того дня рано розїхалися дипльомати малої антанти, що покінчивши тут свою конференцію. Їх місце у розкішнім Парк-Готелю над самим берегом озера заняли нові переходові мешканці, учасники католицького конгресу. У великій салі Парк-Готелю при спільній вечері гамірно. Звуки ріжних мов, з ріжних країв і навіть частин світа мішаються в одну гармонійну цілість — католицької ідеольогії „Пакс Романа". Число конгресістів тут уже збільшилося втрое. Відновляються старі знайомства, робляться нові. З організаційного комітету словінські господарі повідомляють нас, що на Бледі вже є наші брати, американські українці. Та відшукай їх серед такого муравлища, тимбільше, як їх не знаємо навіть з вигляду. Одначе інтуїція спільної національної душі віднаходить скоро краян; ми вже в однім гурті українців з обох сторін Атлянтику.

Після врочистої Служби Божої у місцевій церкві з усіми церемоніяльними звичаями відкрив XVII конгрес „Пакс Романи" святочною промовою президент тої організації і зараз почалися привіти. Від югославянського епископату промовив люблянський епископ Рожман; від югославянського уряду витав конгрес о. Корошец, словінець, міністр внутрішніх справ. Його привіт та ще більше його участь у почеснім комітеті викликали пізніше рішучі застереження хорватів, що — як відомо — стоять у гострій опозиції до теперішнього югославянського уряду. Після привітів урядових осіб ішли по черзі в поазбучнім порядку французької абетки двомінутові привіти поодиноких федерацій, виголошувані звичайно наполовину в рідній та в одній з европейських мов. Від українців католиків студентів у Польщі витав конгрес гарною французькою та українською мовою студ. Лончина, голова львівської „Основи". Від українців католиків Злуч. Держав Америки промовив студ. Москалик по англійськи та українськи. Довга низка привітів у ріжних мовах закінчила врочисте відкриття конгресу.

Пополудневе засідання принесло два реферати — англійський проф. Льота „Про доктрину комунізму" та французький проф. Сімона „Про католицьку соціяльну науку". Повечірній час виповнила фільма з життя французького Жок-у та його паризького здвигу в супроводі звнов палкої промови о. Кардайна. Цілу неділю 28. серпня виповнили засідання підсекретаріятів з річними звідомленнями, відповідними до головної теми рефератами та дискусіями про працю в черговому році. Перед полуднем по спільнім св. Причастю засідали фахові підсекретаріяти, пополудні підсекретаріяти загально-католицької праці. На засіданні юристів говорили про протикомуністичне законодавство в ріжних державах, засідання гуманістів виповнив реферат про католицьку літературу у хорватів і словінців та про її протикомуністичний підхід. Темою засідання медиків і фармацевтів була проблема колективізму в медицині та аптекарстві.

Пополудневе засідання підсекретаріяту „Про Оріенте" зібрало понад сорок прихильників уніонної ідеї старших та академічної молоді. Це засідання вшанував своєю присутністю Преосв. Нараді, що саме прибув на Блед і просто з двірця прибув на засідання східного підсекретаріяту. Предсідник проф. Чубатий привитав владику та попросив його засісти у почеснім президії, що присутні приняли оплесками. Після того провідник підсекретаріяту зложив у французькій мові звідомлення зі своєї цілорічної праці і далі представники поодиноких федерацій розповідали про обсяг зацікавлення їх товаришів справою церковного обєднання. Голова „Обнови" говорив про співпрацю української католицької молоді в ювилейних торжествах 950-ліття хрещення Руси - України. Реферат проф. Чубатого на тему **„Справа церковного обєднання на території СССР в останніх 20 роках"** був виголошений німецькою мовою, але учасники дістали французький переклад так, що всі могли запізнатися зі змістом реферату. Прелєгент говорив про засадничо ворожу поставу царського уряду до католицтва східного обряду, про арештування та вивезення митр. Шептицького та його греко-католицьких священників. Вибух російської революції приніс свободу „царському вязневі" та свободу праці над церковним обєднанням. В Українській Народній Республиці наче гриби по дощі стали виростати католицькі парохії східного обряду, як у Києві, Одесі, Катеринославі, Винниці, Полтаві, Камянці і т. д., словом, творилася повільно організація нової католицької Церкви східного обряду в Україні при прихильности урядових чинників. Дальше прелєгент згадав про петербурський синод 1919 р під проводом митр. Шептицького, на якім прийшло до створення російської католицької Церкви з ексархом о. Фйодоровом на чолі. Після того начеркнув референт образ мартирольогії українських католицьких духовників під большевицьким режімом, згадав про арештування та заслання о. Щепанюка та про таку саму мартирольогію ексарха й духовенства російської католицької Церкви аж до ісповідничої смерти о. Фйодорова включно. Під кінець висловив кілька своїх уваг на справу, що нині сприяє, а що шкодить справі церковного обєднання у східній Европі. Жива дискусія, в якій забирало голос кільканацятьох промовців на тему положення католицизму та неросійських народів під большевицьким режімом, закінчилася резолюціями, що їх зголосив о. д-р Гриньох. Резолюції говорили про конечну потребу західних католиків студіювати церковні та культурні відносини народів східної Европи, бо не релігійні, але культурні та політичні обставини утруднюють обєднання. Чергова резолюція взиває західних християн ставитися до культурних властивостей східних християн з пошаною, а до східних нездинених братів з толєранцією та християнською любовю. Федерації, здружені в „Пакс Романа", повинні молитися за зєднання східних християн. Резолюції, прийняті на засіданні підсекретаріяту „Про Оріенте", проголошено на кінцевім пленарнім засіданні конгресу як резолюції XVII. конгресу „Пакс Романа".

Вечором громадська управа Бледу уладила приємну венецьку ніч для учасників конгресу на блєдськім озері. Замок та острів були ілюміновані рефлекторами, сорок тисяч свічок запалало довкруги берегів озера з палат та вілль. Музика та співи на лодках до пізної ночі розносилися по цілій чарівній надозерній котловині.

Програма третього дня конгресу передбачувала у тім дні архиерейську Службу Божу у східнім обряді для всіх конгресистів; служив її упрошений до того Преосв. Нараді, якому сослужили його капелян та болгарський священник, секретар болгарського католицького єпископа Куртева, що прибув на конгрес з представниками болгарського католицького студенства. Співав на самуїлку гурт конгресистів українців та болгар. Краса та маєстатичність нашого обряду дуже припали до вподоби всім; понад сто членів конгресу приняло св. Причастя під двома видами, що вважали собі за рідке щастя в житті.

На передполудневім пленарнім засіданні зявився витаний овацією наш крижевацький владика, що привитав конгрес гарною латинською мовою, взиваючи присутніх пізнати та полюбити християнський Схід. „В однім із своїх

Найдешевше закупиш найкращі МАТЕРІЯЛИ з першорядних бельських фабрик у фірмі E. M. POT Львів, Казимира Великого 12. Тел. 277-45
1840 Англійські взори шевіотів і самоділів у великім виборі. 4-10

Правдива Карльбадська сіль правильно вживана з добрим лікув. засобом при бат. схорілих жовч. міхечка

пастирських посланій — говорив промовець — ще перед війною митр. Шептицький сказав таке: Якщо захід не схристіянізує сходу, то схід зробить захід поганським. Нині ця небезпека є; нам треба полюбити схід і над ним працювати."

Минув ще один останній нормальний день конгресової праці, сполучений з автобусовою дрогулькою-прощею до чудотворної місцевости Брезіе. Треба було прощатися з прегарним Бледом. Неодин з нас радо лишився б там хоч тиждень.

Останнього дня конгресу 30. серпня рано відїзд до Любляни, де відбулося кінцеве засідання та закриття конгресу. Знову привіти від міста й від сенату місцевого університету. Прощальна промова дотеперішнього президента та привітальна нового провідника „Пакс Романи". Генеральний секретар проголошує резолюції, приняті на секціях та основно простудіовані й апробовані Екзекутивним Комітетом, далі проголошує переведений уже вибір нового Екзекутивного Комітету — все серед гучних оплесків розентузіязмованої молоді. З трибуни паде вкінці постанова Міжфедеральної Ради улаштувати черговий XVIII. конгрес у Злуч. Державах Північної Америки. До побачення у Вашингтоні та в Новім Йорку, та чи всі? Американські други подбали вже, щоб якнайбільше нас тули прибуло. Конгрес замкнений. Прощання, ще раз прощання і знову прощання : усіми. До побачення у Вашингтоні!

Черговий конгрес „Пакс Романа" в Півн. Америці, що вже підготовляється з великим, справді американським розмахом, буде рідкою нагодою для студентів та старших приятелів взяд. молоді звидіти заморський новий світ та евентуально відвідати і свою рідню за океаном. Американський комітет XVIII. конгресу перейме всіх конгресистів з Европи як своїх гостей з хвилиною, коли вступлять на американський суходіл. Кошти переїзду кораблем в обі сторони устійнено на 600 шв. франків, себто на 750 зол. Вчисляючи ще візи та доїзд до моря, кошти піднесуться на яку тисячу зол. Сума це значна, але як на заморську подорож, до того в році світової виставки в Ню Йорку, дуже низька Інформації в цій справі може подати голова Т-ва „Обнова", Львів, Коперника 36.

—o—

Закарпаття.

ДЕЛЕҐАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ НАРОДНЬОЇ РАДИ У ПРАЗІ.

В середу 7. ц м. приїхала до Праги раннім поспішним поїздом делеґація Першої Української Центральної Народньої Ради з Ужгороду. У склад делеґації під проводом голови Ради о. Августина Волошина входять: пос. Ю. Ревай, ред. Ст. Клочурак, о. Дмитро Попович, д-р Микола Долинай, Василь Приймак, Ю. Гуснай, Василь Свереняк, І. Чобан і д-р Степан Росоха.

УРЯДОВІ ЧАСОПИСИ.

Чеський уряд через пресове бюро при раді міністрів фінансував досі часопис „Подкарпатске Гласи", що мав завдання поширювати державну думку й боронити інтересів чеського народу на Закарпатті. Але видно, що цих „Подкарпатских Гласів" було мало і в останньому часі уряд фінансує, видаючи на те грубі гроші, часопис „Русский Нар. Голос", якого за винятком кількох „русских" еміґрантів ніхто не читає. „Русский Нар. Голос" робить усе, щоб тільки знайти доступ до публики. Вкінці знизив ціну числа на 20 сотиків, та все-ж мусить цілий свій наклад висилати задармо.

Крім цих двох урядових часописів має повстати на Закарпатті ще й мадярський щоденник, що теж буде виходити за державну субвенцію.

Ужгородська „Нова Свобода" у звязку з цим пише: „Запитуємося пана ґубернатора, чи „реорґанізація" всякої урядової преси робиться за його згодою? Чи замість автономії за наші ґроші влада буде кормити нас Подкарп. Гласами, Рус. Нар. Голосами та ще якимсь мадярським часописом? Чи ґубернаторський уряд не має іншої праці? Ні Подкарпатскими Гласами, ні Рус. Нар. Голосами, ні новими мадярськими часописами, панове, не задовольните народу, не дасте йому ні культури ні більшого куска хліба. Його льояльности і симпатій не здобувайте твореннями часописів, але щирою працею в обороні належних нам прав, нашої автономії."

ЩО ЦЕ ЗА МОВА!

Не зважаючи на те, що населення Закарпаття домагається, щоб всякі оголошення й оповістки чи вивіски влада чи урядові установи давали українською мовою, то все те появляється далі жахливою тарабарщиною. Перед веде ужгородський магістрат, який досі вживає таких слів, як: чердак, немедленно, потушить свѣт, наружу, потолок, оборудиваніе, денежний сбор, осмотр і т. д. Ось напр. такі написи:

„Рѣшенная нагрузка моста: возы до 240 метр. центнеровъ, равномѣрно до 500 кг. на м². Городъ Ужгородъ."

Або: „Ѣздить на самокатѣ воспрещается. — Идить кроком".

Цікаве, що для чехів, мадярів і жидів ужгородський магістрат пише їх доброю мовою, тільки мови головного населення Закарпаття не хоче шанувати.

НАГОРОДА ЗА ШКІЛЬНИЙ ПЛЄБІСЦИТ.

У шкільному рефераті великі аванси. Іменовані: інспектор Драгула шкільним надрадником, Альойз Равшер шкільним радником, професори Меліхар і д-р Франтішек Ґабріель — школьційними радниками, Іван Мартин і Вацлав Карбан комісарями. З Праги повідомляють, що до цих авансів багато причинилася народньо-соціялістична партія за успішне переведення „плєбісциту" на Закарпатті.

ВІДПУСТ НА ЧЕРНЕЧІЙ ГОРІ.

Хоч у свято Успенія Пр. Д. Марії не було погоди, то все-ж на відпуст у Василіянському монастирі на Чернечій Горі коло Мукачева, зійшлось майже 20.000 прочан з усіх околиць Закарпаття. Тисячі прочан сповідалося й причащалося. Архиереерейську Службу Божу відправив ужгородський єпископ Преосв. Олександер Стойка, а о. Ст. Решетило ЧСВВ виголосив шість місійних проповідей.

Протиукраїнське число пресового орґану

міністра Понятовського і його куліси.

Варшава, 17. вересня 1938.

Леґендарне „українофільство" міністра Понятовського і його родини — це фікція, в яку ніхто з українців ніколи не вірив всупереч деяким чуткам, що курсували на цю тему. Власне земельна політика того міністра завдала — як відомо — нашому народові не один удар і більш систематично ніж політика інших ресортів прислужилася справі обмеження його прав, зокрема щодо посідання землі.

Політика мін. Понятовського мала проти себе завжди всі меншини та польські велико-земельницькі, здебільша консервативні кола, що протестували проти неї постійною пресовою кампанією, що переходила часами в сильні ґазетні атаки.

Щоб боронитися перед тими небажаними наступами, найближче оточення міністра хліборобства подбало про свій пресовий орґан. На весні цього року появився у Варшаві дбайливо видаваний тижневик „Зеспул", якого редакцію перебрав під свій особистий нагляд директор кабінету міністра **п. Юзеф Кржичковський**, довірена людина і впливовий, хоча не реклямує себе, політик. Хочемо саме поінформувати наших читачів про зміст антиукраїнського (23) числа того часопису, що саме появилося. Викликало воно навіть у варшавських політично-пресових колах деяке здивування та на щастя поклало остаточно край фальшивій леґенді „українофільства" родини Понятовських.

Атака на Ексц. Митрополита Шептицького.

Головні свої протиукраїнські завваги присвятив **„Зеспул"** Ексц. Митрополитові Шептицькому, приставши до невибагливої шовіністично - наклепницької кампанії проти нашого Князя Церкви, яку веде більшість польської преси. Тон тієї великої статті п. з. „Душпастирство, чи осередок антидержавної роботи" має в собі всі нотки брукового вереску, але є й місця більш „оригінальні". Оце вони:

„Маємо вичерпні й докладні інформації в цій справі, що їх ми зібрали не лише сьогодні, коли справа стала „актуальна", тобто, коли її обговорюють і вона усім відома, але й передтим, коли т. зв. „прилюдна опінія" не цікавилася долею „православної" Люблинщини".

Така заява про таку знамениту поінформованість може зацікавити — ясна річ — навіть того, хто добре знає суть згаданої теми, тож читаємо далі:

„Від хвилини, коли Польща здобула незалежність, памятники чужого ярма, що їх поставив московський займанець (себто церкви) стратили характер святинь. Бокувало від них населення, влада не затвердила їх як доми, посвячені релігійному культові. Довгі роки 90 церков, 20 каплиць і 27 домів молитви стояли пусткою".

Перечитавши це навіть обєктивний поляк може розчаруватися: як же це так, мовляв, чей-

25-ліття львівської біржі і зїзд збіжево-товарових бірж Польщі.

В четвер 8. ц. м. відбулось у салі засідань Пром.-Торг. Палати у Львові святочне отворення зїзду збіжево-товарових бірж Польщі, скликаного з приводу 25-літнього ювилею львівської біржі.

Зїзд був дуже численний. З Варшави, крім делеґатів збіж.-тов. біржі, яка одинока в Польщі випереджує величиною львівську біржу, зявився віцеміністр рільництва і рільних рефром п. Веруш Ковальський в окруженні кількох достойників.

Перший промовив до зібраних голова Союзу збіжево-товарових бірж у Польщі **п. Грантковський**, що з титулу свого становища говорив зїзд, підкреслюючи значіння львівської біржі, яка в останньому часі дистансує навіть варшавську своїми щораз більшими оборотами.

Відтак президент львівської біржі **д-р П. Чаля** виголосив реферат, де представив коротко її історію від 1913 р. У закінченні референт повідомив про ювилейний дар біржі у висоті 20.000 зол., а того 15.000 призначено на закупно машинових крісів, решту на добродійні цілі.

Дальше привитали зїзд: президент міста Островський і президент Пром.- Торг. Палати д-р Шарський, з черговим рефератом виступив директор департаменту міністерства промислу і торговлі д-р Дітріх. Змістом реферату була роля, яку в господарському житті сповняють біржі.

Святочну інавґурацію зїзду закінчив п. Грантковський, заповідаючи на пятницю нормальні наради.

В обідовій порі відбулось у салях готелю „Жоржа" приняття при численній участи запрошених ґостей. При столах промовляли д-р Чаля, віцемін. Ковальський і делеґат з Познаня.

Зазначимо, що в оборотах збіжево-товарової біржі у Львові поважну ролю грає наш Центросоюз. Ми звернулись до дир. М. Творидла, який є в тісному звязку з апаратом біржі, з проханням представити нам значіння і діяльність львівської біржі і читачі „Діла" прочитають про це в найближчому „Екон. Огляді".

ке відомо, що каплиці й доми молитви почали будувати на згаданих землях щойно від 1932 р. і то на домагання населення, як між іншим виказав процес селян Хмільки у Замості.

Але читаймо терпеливо далі:

„ 1934 р." повіяв новий вітер". Найперше прийшли певні знаки з церковної гори. Тут треба зідмітити, що церковна влада у Польщі на тлі православного громадянства творить особливий куріоз. На польських землях живе 1500.000 православних українців, 900 тисяч білорусинів, 25 тисяч православних чехів, **500 тисяч православних поляків** (підкреслення ред. Зесполу") і тільки 100 000 росіян. Тимчасом церковна влада з Діонісієм на чолі — складена з москалів давнього типу, з „білогвардійського елементу", словом це спалщина по давній царській Росії. Рівночасно на долах церкви дійшли до голосу українські націоналістичні елементи, що заатакували епископат за повільне переводжування „українізації церкви".

Цікаві інформації! Перший раз з такого авторитетного польського джерела чуємо таку оцінку персонального складу православної ерархії. Далі „Зеспул" „переконує" про таємне порозуміння між „білогвардійськими елементами" та „українськими сепаратистами", цитує як з мішка „перевіреними, подрібними" інформаціями про православне духовенство і наводить цікаві інформації про відголоси холмської справи:

„Разом з еміграційними осередками „білої" еміграційної церкви, що їй головує б. русифікатор Холмщини славний Євлогій, відізвалися агенти Комінтерну, отже совітського імперіялізму, а за ними — зле зорієнтована в наших відносинах частина европейської преси.

„Ми, поляки, часто у щоденнім житті робимо помилки у відношенні до православної церкви в Польщі. Забуваємо про славну традицію Могилянської Академії, що була стійкою польсько - латинської культури на Сході, забуваємо про церкви Острожського, що він їх збудував у память перемоги над Москвою... Треба управильнити низку справ між державою і православним костелом (в цілій статті вжито позатим термін церква — Гром.) Треба піддати ревізії відношення польського громадянства до тієї проблеми".

Добрі думки, нема що! І булоб все добре, якби не пастирський лист галицького Митрополита. Він написував редакторам „Зесполу" багато крови; для них його поява це „скандалістика", „гра у піжмурки", „фальшиві жалі в світ під повагою мітри" і т. д. згідно з відомим, тільки може дещо „краснословнішим" репертуаром...

Буде цілий цикль статтей про парцеляцію в Галичині.

Стаття про пастирський лист — викликана актуальними потребами. Постійною спеціяльністю органу пп. директорів з міністерства хліборобства є, ясна річ, земельні справи, властиво оборона політики урядуючих керманичів одного з найважливіших ресортів хліборобсько-селянської держави. Переводив її „Зеспул" дотепер зі змінним щастям, можна сказати, з трудом. Боротьба на правому крилі з гострими наступами консервативного **„Слова" і „Часу"**, відбивання злобних, непередбачених ударів таємничої ендеції, невдала офензива на село і сільську ліву молодь, яку з темпераментом і успіхом відбивають **„Віці"** й усі людовці — це поганий лік на нерви. А за симпатії серед селянства забігає тепер тільки ріжних груп і партій! Треба було шукати інших атракційних методів. І „Зеспул" їх знайшов за простою рецептою: пригадав собі, з московська кажучи, популярну і „найкращу" максиму: „дайош українцев". Застукотіли машини, заскрипіли пера, задзвеніли телефони. І на протиукраїнському фронті зявився новий „Зеспул" з „новими" набоями. Спрезентував він їхній калібер власне в числі, яке обговорюємо. Є тут велика стаття про „політичні переміни на галицькому селі", а далі пять „прикладів" тобто „скрупулятні" дані про перехід польської землі у „ворожі, українські" руки в Миклашеві, Гаях, Щуровичах, Ляшкові, Росоховатичах і Ягольниці.

Якщо ці „будуючі" приклади — як їх називає орган міністра хліборобства, дійсно походять з документів міністерства, то нам українцям повинно рости серце, тим більше, що „Зеспул" заявляє, що „таких прикладів польського „землевласницького патріотизму" скомплетував дуже багато".

„Зеспул" заповідає, що разом з „Газетою Польською" публікуватиме цикль статтей у цій справі, при чому випадки купна землі українськими селянами називає „суперечними з елементарною етикою"!!

Антиукраїнський магазин україножерних еляборатів одного числа „Зесполу" замикає алярмістична статейка: „Духовні українізують польські прізвища!" І на цьому побищо кінець.

Чому так, а не інакше?

Чому „Зеспул" взяв саме супроти нас такий курс — легко зрозуміти тому, хто дивиться на нього як на пересічний польський часопис — орган неприхильного нам міністерства. Але хто „знає" організацію й куліси „Зесполу" — вимагатиме докладніших пояснень чи коментарів до наглих „метаморфоз", що властиво не є ніякими несподіваними переміпами.

Над колискою „Зесполу" нахилився свого часу „підмінований" вже тоді воєвода Юзевський, друг п. Понятовського, б. директора кремянецького Ліцею. Звідси — симпатії „Зесполу" до волинського польсько - українського союзу сільської молоді „Молоде Село, Млода Весь", звідси випади на „Віці", звідси початкові статті пп. Румлів і Лободовських, про Петлюру, Волинь та динамічні ідеї.

Бажаючи поширити свої впливи на Волинь а водночас зєднати для колишньої волинської політики селянсько - урядничі польські кола „Зеспул" вдавав дотепер „українофіла", а коли побачив, що кон'юнктура не тее — поспішно переставляє фігури на своїй „ідеольогічній" шахівниці.

Таким робом намагається „Зеспул" наблизитися до ендецьких суто-україножерних кол, протиставляючись консерватистам і людовцям, що у відношенні до українців не затратили бодай якоїсь льогіки у поглядах чи бодай тактиці.

Здемаскований „українофілізм" органу Понятовських і Кржичковських та всіх інших осадничих кол перекреслив також усі ілюзії, які леліяли деякі волинські українські кола, особливо гурти дурманеної молоді, про легендарне — як ми сказали на початку — „українофільство" можних кремянецько - варшавських „протекторів". Не поможе тут те, що донька п. міністра Барбара читає Шевченка та присвятилася політичним студіям, не поможуть статті, про Київ і „братерство".

Все, що повстало з мотивів виключно кон'юнктурних швидко гине.

Отак вмерла не народившися голосна „Кадра Младих", так вивітріло „українофільство" пресової агенції „Кабелю", нічого не доконав і нікого не зловив хитро загнутий гачок „Зесполу".

Воєвода Юзевський не має щастя до зручних виконавців своєї програми. **Гром.**

Що писало „Діло" 50 років тому.

Вівторок, 11 вересня (30 серпня) 1888.

ЗА ЗМІНУ СОЙМОВОГО ПРАВИЛЬНИКА.

На засіданні сойму пос. Романчун і тов. зложили такий внесок:

„Високий сойм зволить ухвалити: Перший уступ першого додатку до соймового регуляміну, який звучить: „Маршалок урядує в польській мові, не виключаючи руської, а відкриває і замикає сесію в польській і руській мові".

„ЗНАЧНА ОСОБА".

„Увязнено дня 5. н. ст. вересня значну особу в косівському повіті. Це Йосель Піллінгер, радний і асесор міста Кут, член виділу повітової ради, член шкільної ради місцевої й окружної, начальник жидівської громади, член ріжних комісій і відомий агітатор при волких виборах. Воював він досить довго, він тепер зайшло підозріння, що нрав секелі і вертісні папері та тому і попав в тайному хату".

Через „Просвіту" — до Воскресення! Ставаймо під прапор „Просвіти"! Не жалуймо для неї ні праці, ні гроша!

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 25

КЕЙЛЕНК ВІЛЛІ. 10

Швестка.

Швестка широко розсівся на стільці, розкинувши ноги на сторони, як колоддя, і дивився на теличку. Здається, ось зараз її поплескає, потягне за вухо, сіпне за хвіст і дасть потім з руки шматочок цукру.

Параска роздумувала, як би його скорше позбутися.

— Як же вам тут у нас ведеться?

— Дякую, добре.

— А в школі?

— Та-а-х..."

— А вас, пане нотарю, цікавить школа?"

— Ну, а якже? Я над усім мушу наглядати... Нотар — головна власть.

— Умгу...

— Так тут чоловік мусить за всім дивитися... Мусить і розважати молодих баришень. Ха-ха-ха! При тому й самому веселіше... Молодне. Ха-ха-ха!

„Моя хата обернулася у стайню", подумала Параска й завзято мовчала.

Раптом вибухла.

— Так ви кажете, що наші діти тумани? А ваші кращі? Ваші ліпше вчаться? А чи ваші бідують так як тут?

Швестка урвав сміх.

— Ну, наші мудрі.. І наша школа ліпша... Тому власне дуже добре булоб, якби й у Закаблуках заснувалася чеськословенська школа.. Ви мусите знати, що на Подкарпатской Руси наші школи культуру роблять..

— Певно, культуру роблять, це ніби так, як швець черевики... Але чомуж би не робили, коли вони під доглядом влади купаються в достатках, як сир у маслі.: будинки просторі, гарні, всякого приладдя до науки повно, підручників усяких найкращих стоять цілі скрині... Та й діти самі панські та жидівські... А в нас що? Діти босі, голодні. Приходять до школи, а в ній вітер свище; часто чорна сільська хата. Запалиш у печі, а диму повно. Досить мені нароаповідали мої приятельки... Такої гарної школи, як у Закаблуках, на жаль у нас рідко... Але наші діти не тумани... То вже ні... Чекайте, пане нотарю, може ще й ви переконаетеся, що вони не тумани! О, ні! І до вашої чеської школи не підуть...

— Слухайте, баришня, я знаю, що русини темні й бідні... мало їх... і вони власне не знають, хто вони. Ось недавно „Подкарпатскі Голоси" писали, що русини то таке племя перехідове між чеськословенським народом і русским. Власне тепер вони мають можливість цілком зіллятися з братами чехословаками... Будуть і багаті і культурні...

— Ні пане, ви помиляетеся. Ми ніколи не не станемо чехами. Ми українці, і нас є пять разів більше, як вас разом зі словаками.

— Я українців взагалі не бачив ніде і не знаю. Був я в Києві, і Полтаві, і в Казані, і через Сибір перейшов... Всюди чув русскій язик... Всюди велика матушка Рассея.

— А на селі були?

— Так не доводилося.

— А тут по містах, яку мову ви чуете?

— Ну... переважно мадярську.

— Отже тут Мадярщина?

„Це тобі не купецька донька". — подумав Швестка. — Чорт знає, що їй казати?..

— Ну, знаете, тут інша справа. Мадяри не славяни. Вони чужі...

Швестка почав буряковіти. Гнівався.

— Слухайте, і вам я скажу, як і всім тут казав: ніякої української політики я не допускаю і не стерплю. Прийшов я до вас, щоб гарно поговорити, а ви... в політику.

— Пане нотарю, і я вам скажу, що ви мені не можете нічого наказувати, бо я вам не підлегла. А признавати себе до рідного народу, то не є політика..

„Швестко, не будь дурний, не вибухай!.. Дивись, яке в неї личко!" — стримував себе Швестка.

— Правда, правда! Яку там політику можуть провадити жінки! Хіба для розваги. Ха-ха-ха! — пробував він засміятися.

Параска знов замовкла, як стіна. Швестка ще щось молов, але перед ним мур не розкривався, і він таки мусів попрощатися.

Дома сам з собою ділився враженнями: „Безумовно, трохи суха... Але гарна, чорт... Якби так поцілувати, га? Одначе, гляньте на неї яка завзята українка! Якби так розмовляв зі мною якийсь учитель, — зараз полетів би звідси до чортової мами!.. Гм... — нас, каже, в пять разів більше, як вас разом зі словаками"...

Він трохи підхмелився. На другий день була субота. Він зайшов до Шльоми, виляв його за пинявість з підписами, підхмелився при цій нагоді знов. Звідти зайшов до пана комісара Перевозникова і виляв його. Умовився з ним, що той скличе ввечір до уряду таких і таких газдів і дасть раду з підписами.

(Далі буде.)

Економічний огляд.

Мілітарне і господарське дозброєння в практиці і в теорії.

I.

Потреба підготови відповідної обороннности державних кордонів, а в декого також ударности в відповідній для експанзії порі, викликала **небувалі в часах миру** видатки на зброєння. Яким темпом іде зброєння — про це свідчать показчики коштів воєнного знаряддя, що ростуть з року на рік. Ось ці показчики (при основі 100 в р. 1913): р. 1931 — 151, р. 1932 — 140, р. 1933 — 139, р. 1934 — 160—170, р. 1935 — 300--350, р. 1937 — 375--425, р. 1938 — 400—450.

Фаховий журналіст від військових справ Г. В. Болдвін подав на днях у своїй статті в „Нью-Йорк Таймс", що згідно з його обчисленнями **світ видає річно на воєнне поготівля коло 14 міліярдів долярів!** Це незвичайно обтяжує громадян, яких коштом усе те відбувається. „Воєнний податок", — як подає згаданий вже Болдвін — що його платить річно англієць, 40 долярів (обчислене на голову), німець — 31.70 дол., француз — 16.60, американець — 8.77, італієць — 7 (лікуючи рани абісинської війни). Про СССР на жаль не маємо правдивих даних, але нема сумніву, що там висота „военного податку" рекордова.

Таке обтяження буджетів і суспільного доходу видатками на майбутню війну, в яких держави влаштовують просто несамовиті перегони, будить — при всьому патріотизмі і готовости жертвувати чимало для справи оборони — зрозумілі застереження.

Недавно в „Курієрі Познаньскім" проголосив проф. Рибарський думку, що суми, конечні для узброєння треба здобувати ощадністю. Він пише: Треба військові видатки згармонізувати з потребами господарського життя. Не можна обмежитись до того, що значна частина публичних данин призначена на військові потреби; треба також **ощаджувати** в буджеті, зректись заспокоєння менше важних потреб, а гроші, таким способом здобуті, обернути на ті цілі. Годі все полагодити податками, бо ті мають свої межі". Проф. Рибарський докоряє урядові за публичний люксус, за надмірні видатки на репрезентацію, за творення синекур, присвоювання коштовних завдань, які не належать до держави, за надмір бюрократії, нефахових урядовців, молодих емеритів, тощо. Він заявляє: „Якщо податки тяжкі, а нарід кличемо до жертвенности на військові потреби, **не вільно видавати сотка з державного буджету на непотрібні речі**, що їх не оправдує залізна конечність".

II.

Згадуючи в минулому році на цьому місці про появу книжки д-ра Г. Фішера „Оборонне господарство" („Вервіртшафт") і книжки Карла Рате п. н. „Господарська війна і воєнне господарство" ми підкреслили, що **„оборонне господарство" стає вже окремою галуззю економічної науки** про господарську підготову нації до війни. („Діло" ч. 14; 1937).

На цю тему пише тепер проф. Ф. Цвайг в журналі „Політика Господарча", зазначуючи, що воєнна економіка, як нова дисципліна розвивається **небувалим темпом.** На багатьох німецьких університетах створено окремі катедри, в яких професори обговорюють справу „оборонного господарства". Також англійці присвячують йому чимало уваги, приявши вже окремий терміи: „економіка війни".

Завданням цієї науки є досліджувати, в яких умовинах господарська підготова до війни (у хліборобстві, промислі, фінансах, закордонній торговлі, тощо) осягає своє максімум. Або іншими словами: Коли і при яких обставинах край краще, а коли і при яких обставинах гірше підготований до війни.

Пристосовуючи загальні теоретичні економічні засади до умовин воєнної господарки, нова наука розвязує теж чимало нових питань. Бо **господарка, якої засновком є нищити** — пише проф. Цвайг — у багатьох випадках мусить мати **іншу** проблематику і методольогію ніж **господарка, якої засновком є збагачувати.** Воєнна економіка є своєрідним повязанням науки про війну з наукою про господарство.

Плекання нової науки стає **конечністю** в теперішніх обставинах для багатьох держав. Воно може й сумно, що замість розбудовувати науку про багатство розбудовують сьогодні науку про нищення, та воно не зміняє стану речі. Нова наука віддає вже сьогодні велику послугу державам, які систематично готовляться до війни: розвіває чимало ілюзій і фікцій, вчить нового підходу, вказує на можливости, які раніше були в тіні. В багатьох випадках вона піддає ревізії деякі поняття і погляди, що глибоко закорінились і загально принялись, а які у світлі сучасної дійсности втратили свої прикмети.

Обговорюючи справу у Польщі, проф. Цвайг поборює в першу чергу погляд, немов би то найкращою підготовою до війни була розбудова внутрішнього ринку. Автор підкреслює вагу експорту, що витворює додаткову продукційну здібність, яка в часі війни стає негайно їй на службу. Експорт зброї та воєнного знаряддя втримує високу продукційну здібність воєнного промислу на кошт заграниці. Той експорт позволяє йти все з темпом поступу воєнної техніки і модернізувати воєнне знаряддя теж на кошт заграниці.

Не інакше є справа в ділянці апровізації. Експорт харчів утримує високу виробничу спроможність краю, вищу, ніж потреба споживання краю. В часі війни продукційна надвишка досі експортована, звільнюється для потреб додаткової консумції.

Акцію дозброювання треба фінансувати впливами з податків і з довгоречинцевих позичок. Інфляцію треба залишити як велику резерву на час війни, як резерву мобілізаційну.

Про все те вчить нова наука воєнної економіки, яку не радить проф. Цвайг легковажити. Навпаки — треба з нею зазнайомитись та її плекати у пристосуванні до спеціально-польських умовин, бо **вона може багато помогти в акції господарського дозброєння.**

Не віддаваймось ілюзіям. Польща, яка старається не відставати від інших держав у ділянці мілітарного зброєння, робить також чимало поступ у підготові суспільного господарства до майбутньої війни. Книжка проф. Цвайга і багато інших публікацій та гльосів у пресі, зокрема багато нових ходів уряду в господарській ділянці, вказує на те, що **і в Польщі йде до мілітаризації економічного життя** і до впровадження загального військово-господарського обовязку, про який недавно писав Й. Гвацький на сторінках „Господарки Народов-ої".

В. Н-вич.

З нашої кооперації.

НАШЕ КООПЕРАТИВНЕ ШКІЛЬНИЦТВО РОЗРОСТАЄТЬСЯ.

Наше кооперативне шкільництво у цім шк. році поруч постійних заочних курсів РСУК буде мати постійну 1-річну кооперативну школу в Яворові. До цієї школи приймають учнів з покінченою народньою школою у віці до 18 літ. Школа буде випускати фахових крамарів і ивентодів для більших низових і районових кооператив. В Яворові будуть вести також 1-річний торг. кооперативний курс для абсольвентів гімназії нового типу.

Побіч 4-річної купецької гімназії Р. Ш. у Львові, яка багато місця присвячує також науці кооперації, будемо мати ще від цього року 4-літню кооперативну торговельно-кооперативну гімназію Р. Ш. в Станиславові, яка ставить собі за завдання виховувати фахових куппів і кооператорів

ЯК РОСТЕ ФОНД ГОСПОДАРСЬКОЇ РОЗБУДОВИ.

За І. півріччя акція збиральна фонду осягнула побіч моральних також досить гарні матеріальні успіхи, бо суму 71.752 зол. На цю квоту зложилися 10-сотикові ощадности села в сумі 65.192.52 зол. та 50-сотикові міські ощадности 6.559.50 зол.

Дотепер основано в краю 416 низових збірниць 10-сотикових та 30 збірниць 50-сотикових ощадностей. Ця цифра ще неповна, бо 17 окружних збірниць не прислало звідомлень про стан збіркової акції.

На перше місце щодо висліднів вибивається **львівська окружна збірниця при Центробанку.** За нею йдуть: **Сокаль, Станиславів, Бучач, Самбір, Белз** і т. і.

З низових збірниць треба підчеркнути з повним признанням працю двох сіл з району львівської окр. збірниці. Є це Жовтанці, пов. Жовква, та Сороки Львівські. Перша збірниця за час 8 місяців зібрала 1.150.20 зол., а друга за півроку 1.000 зол.

Зближається осіння пора. Час, коли найкраще переводити організаційну працю. Завданням усіх наших кооперативних осередків у краю буде посвятити ощадностеву акцію так, щоб до кінця року ми мали зорганізованих 1.000 збірниць, а вкінці матеріальні щоб сягали бодай чверть мілїона золотих.

ЩЕ ОДНА ЖИВА СТАНИЦЯ.
(РЕОРГАНІЗАЦІЯ МІЩАНСЬКОГО СОЮЗУ КРЕДИТОВОГО У ЛЬВОВІ).

Ще в 1905 році рухливий гурток нашого львівського міщанства основав Міщанський Ремісничо-Промисловий Союз. Його завдання окреслено словами: „сполучити і піднести сили своїх членів для їх добробуту". З членів першої Управи до сьогодні активний є член Нада. Ради п. Василь Гресик, що багато положив труду для розвою М. С. К.

Треба признати, що Міщ. Союз Кредитовий стає відразу дуже поважною установою так під оглядом оборотів як і особового складу. Вистарчить сказати, що в Надзірній Раді були такі люди як проф. Іван Левицький, д-р Ярослав Олесницький і інші, а між основниками м. і.: д-р Ол. Сушко (тепер проф. унів. в Америці), інж. Мудрак, д-р В. Старосольський, д-р Ф. Ешер, бл. п. дир. Микола Залчівський (тепер член Н. Ради). Повищий факт сміливо про вартість нашого міщанського середовища.

Обороти М. С. К. вже в VI. діловім році виносили мілїона корон.

Війна і всі наслідки її, в першу чергу валютові, відбилися також на Міщ. Союзі Кред. Всеж таки в останніх двох роках Міщанський Союз Кредитовий виказав деякий зиск.

Як довідуємося, в останніх тижнях М. С. К. приступив до **основної реорганізації і інтензифікації своїх чинностей.** В першу чергу „відмолоджено" дирекцію, залишаючи тільки дир. Лотоцького, що провадив М. С. К. в найтяжчих часах.

З черги поширено і зреформовано домівку (Руська 3) і заактивізовано статутові агенди. І так М. С. К. ескомтує ремеси, приймає векслі до інкасо, вкладки на книжочки (стан до нині 27.100 зл.) і т. д. Між іншим М. С. К. розбудовує незнаний ще досі в нас рід щадництва, а саме **будівельне щадництво,** якого ціллю є дати можність кожній людині мешкати у власнім домі з городом — з усіми новочасними і гігієнічними уладженнями. Гроші, зібрані в будівельних ощадностей, ідуть виключно на будівельні позички у висоті 2000—30.000 зл. Ці завдання такі гарні і корисні, що варто причинитись до їх здійснення. Мабуть уже в найближчому році побачимо перші доми сфінансовані М. С. К.

Новій чи пак відновленій установі нашого міщанства, такого богатого в славні традиції, бажаємо якнайкращих успіхів.

М. м.

„Українська Господарська Асоціяція" в Перемишлі.

Від довшого часу пропагував інж. М. Деревляко на сторінках „Торговлі і Промислу" думку про потребу покликати до життя господарську організацію, що об'єднувалаб інтерес куппів і інших підприємців з інтересом споживача. Він опрацював програму праці такої організації, якій дав назву „Українська Господарська Асоціяція", або скорочено УГАС. При її помочі інж. Деревляко хоче дати українському споживачеві можливість дешевше набувати товари чи послуги пропагуючи для цього грошеві звороти куппів і підприємців. Для цих останніх є це теж з користю, бо організація та її члени, споживачі, йдучи за власним інтересом (звороти), зосереджують свої закупи і заспокоюють свої потреби у дотичних підприємців, також членів УГАС. Отже для куппів користь міститься в засаді „великий оборот, малий зиск, великий заробіток". Звороти куппі не виплачують безпосередньо споживачам, але складають на їх конто до „Пром-Банку", де ці фонди якийсь час працюють при розбудові рідного промислу і торговлі.

Бажаним інж. М. Деревляка є приєднати до тої акції також нашу кооперацію, яка здобуті тим способом на якийсь час фонди (власність споживачів) зосереджувалаб в „Центробанку", вживаючи їх теж на розбудову промислу і торговлі.

Як подає найновіше число „Українського Бескиду" (34) в передовиці, яку написав сам проєктодавець, у **Перемишлі УГАС уже оформився організаційно і почав свою діяльність.** Особливе значіння приписує інж. Деревляко ролі в цій організації збірних консументів, як: Духовна Семинарія, Дівочий Інститут, тощо.

Треба зазначити, що УГАС, якого спопулярізувати в нас не так легко, може між іншим значно причинитись до усуспільнення наших куппів, ремісників і промисловців та переконати їх у потребі та доцільности української всегосподарської солідарности.

Сторінка без політики.

Найбагатший чоловік світу.

Напевне кожний читач подумає собі, що найбагатшою людиною світу є Форд, Вандербільт, або хтонебудь інший із багачів Америки. Та ніодин з американських багачів навіть „не вмився" до багатств індійських князів. У дійсності краєм найбагатших людей є Індії, не Амерка.

Адже неймовірні багатства найбагатшого чоловіка світу Нізама Гайдерабаду можуть викликати заздрість навіть серед американських міліонерів.

Казочні багатства Нізама.

Найбагатший чоловік світа Нізам Гайдерабаду веде життя, в якому дивно поплутались східні, індійські чинники зі звичаями європейських аристократичних кол. Окруження, серед якого він перебуває, нагадує байку з 1001 ночі. Годі описати вибагливість його палати, величенських гонорарів, безлічі прислуги, що жде на приказ свого володаря, блискуча ріжнобарвність одягів його дружинників... Все те, здається, вичарувала у снах фантазія якогось дотепного автора казок.

При тому казочна вибагливість якось дивно єднається з простотою звичаїв володаря та його двору. Церемоніял, що обовязує в палатах Гайдерабаду зовсім нескладний. Кожний підданий Нізама може куди лекше дістатися перед лице свого володаря, ніж пересічний урядовець, скажім, заведень Форда перед лице свого шефа. Правда, воріт резиденції Нізама бережуть пестро одягнені гвардисти, але ця сторожа має радше декоративне значіння. Ввійти до палати можна зовсім просто: так, як входиться до кожного приватного дому. Між володарем та його підданими панують зовсім патріярхальні відносини. Нізам нераз говорив: „Я можу так довго панувати, доки мій нарід мене любить. Це негідне володаря, щоб він боявся своїх підданих".

Згідно з таким становищем Нізама, крім декораційної сторожі та численної особистої прислуги, магараджа не має ніякої тайної охорони, яка менше чи більше дискретно береже звичайно европейських володарів.

Опікун населення.

Нізам призначує кожного дня кілька годин на авдієнції для своїх підданих. Для европейця, що привик поборювати безліч бюрократичних труднощів, заки дістанеться перед лице, навіть меншого калібру головачів, дивує недостача формальностей підчас авдієнції і просто важко йому повірити, що кожний піддaний може дістатися на послухання в Нізама.

Не обовязують навіть ніякі приписи зовнішнього церемоніялу. Піддані приходять на авдієнцію у своїх звичайних буденних одягах. Приходять до Нізама, як до свого доброго батька. Він ставиться до всіх однаково: до багатих і до бідних. Прохання найбіднішого погонича мулів приймає не менше прихильно, як прохання якогось вельможі.

Щоденні авдієнції.

Пан Гайдерабаду урядує в дуже скромнім, по европейськи уладженім кабінеті. Прохачі ждуть у великій салі. Приводить їх до нізама секретар та залишає їх самих у двійку. Авдієнції починаються в год. 5. пополудні і тривають до год. 8. вечором. Найдалі до 24 годин полагоджують усі зголошені нізамові справи і прохання. Нізам має величезну вправу у полагоджуванні петентів, тому теж швидко орієнтується у всіх справах. При тому він знає добре людей та одним поглядом вміє оцінити вартість петента, який подає свою просьбу.

Нізам відзначається незвичайною гостинністю та старається, щоб його гості провели якнайприємніше час. Кожного гостя приймає дружина та прислуга магараджі наче якогось володаря. Гість може користуватися всіма розвагами, на його приказ жде цілий ряд слуг.

Магараджа держиться засади: „Хто є моїм гостем, мусить почуватися в мене так, як я сам почуваюся: паном моїх палат і багатств".

Син Нізама.

Наслідник престолу Нізама князь Лям Та вже заздалегідь приготовлюється до обовязків володаря. З приказу батька він відбуває постійні подорожі по краю, щоб познайомитися з потребами мешканців. Він перебуває в ріжних колах, щоб пізнати якнайкраще свій нарід.

Освіту дістав наслідник престола в Англії й одночасно обзнайомлювався з державними справами під доглядом батька.

Князь Лям Та є найбагатшим наслідником престолу у світі. Він жонатий із княжною Беарр, дочкою останнього султана Туреччини. Князь та його жінка носять европейські одяги та ведуть европейське життя. Обоє мають неменшу симпатію серед населення, як сам Нізам.

Нові дані про гадюки.

Американський зоольог Кліфорд Поп видав недавно великий твір про життя гадюк, в якім спростовує всі призбирані легенди та неточности щодо життя гадюк. Отже той американський учений твердить, що гадюки зовсім не осягають такого фантастичного віку, бо живуть найбільше 25 літ. Гадюки не чують теж музики, бо вони глухі й тому теж не можуть танцювати під ритм якоїсь мельодії. Гадюки й вужі витресовані факірами, що дуднімто гуляють під звуки сопілки, виконують це лиш на приказ майже незамітних рухів факіра. Голос не грає при тому ніякої ролі. Гадюки не їдять теж рослин і не можна теж їх годувати цього роду поживою. Їдка американська гадюка, яку називають „бич", відома з блискавкових рухів, на розмірно невеликім відтинку дороги не посувається швидше ніж 5 км. на годину.

Сукні з алюмінію.

Модні пані матимуть небавом свіжу новинку. Вони зможуть одягнути сукні з алюмінію. Винахідником алюміневої матерії є льондонський інжинір Кінг Моргані. Він працює у фірмі, яка доставляє ріжні прилади з алюмінію для театрів, кінотеатрів, пароплавів, поїздів і т. д.

Кілька тижнів тому Кінг замовив собі мягкий алюміній, що гнеться й перед кількома днями в однім із модних магазинів він демонстрував сукні зроблені з алюмінію. Матерія незвичайно легка, приємна в дотику, блистить, наче срібло. При тому на ній не залишаються ніякі плями і просто не можна її зносити. Як досвід виявить, що ці сукні справді такі практичні й гарні, то може ця матерія з алюмінію внесе справжню революцію в жіночу моду. Може вкінці чоловіки не будуть турбуватися новими сукнями, бо відпаде найважніший аргумент жінок, що сукня поплямилася, або зносилася.

ВЕСЕЛЕ

ДОВГИ — КЛОПОТИ.

— Я чув, що ти хочеш у Кутварського позичити гроші? Хіба ти не знаєш, що довги приносять клопоти?

— Очевидно, що знаю, але чому вкінці Кутварський не може мати клопотів?

ЧУДЕСНЕ...

Вона: „Я бачила щось чудесного. З переду вуж, із заду крокодиль".

Він: „Ти була в акварії?"

Вона: „Ні, у крамниці з черевиками".

НЕ ТРЕБА.

— Чому ви на такім небезпечнім закруті не поставили якоїсь таблиці з пересторогою?

— Та ми поставили, пане судде, але нікому нічого не трапилося, то ми здіймили.

РАЗОВИЙ ХЛІБ.

— Маринцуню, таж ти місиш хліб і не вмила собі рук.

— Е, прошу пані, цеж разовий хліб.

МАЄ ЧАС.

— Пане старший! Годину тому я замовив собі курку.

— Так, прошу пана, але ми саме ждемо на гостя; який замовить другу половину й тоді заріжемо курку.

Звірята прочувають катастрофу.

Люди нераз уже запримітили дивну поведінку звірят у хвилинах перед самою катастрофою. Також підчас недавнього землетрусу в Західній Европі, що його найсильніше відчули в Бельгії, можна було запримітити серед звірят сильний неспокій. Директор одного зоольогічного городу в Бельгії оповідає, що на кілька хвилин перед землетрусом леви почали неспокійно бігати по своїх клітках та протяжно ревіли. Одначе їх рев мав інший звук, як завжди. В ньому можна було відчути якийсь переляк, хвилинами голос звірят переходив навіть у якесь жалібне порикування.

Також гострий крик пави мав інші наголоси, якісь тривожні. Носороги, бізони, антильопи, газелі й олені тулилися тривожно до огорожі або гнали наосліп перед себе, наче в якімсь перестраху. Коли сторожі побачили дивний неспокій звірят, підбігли, щоб прослідити причини такого явища. В тому менті відчули вони землетрус і звірята негайно заспокоїлися.

Цікаве, що тільки звірята з родини котів або пережувачів мають прочуття близької катастрофи. Нпр. малпи та медведі поводилися зовсім байдуже.

Голяндські часописи пригадують при цій нагоді поведінку звірят підчас жахливої катастрофи, яка в літі 1925 р навістила малу голяндську місцевість Боркульо. Кілька хвилин перед тим, заки те сільце навістив жахливий буревій, коли ні один подув вітру не заповідав катастрофи, ціле село звернуло увагу на дивну поведінку корів. Корови, що досі преспокійно скубали траву, раптом поклалися на землю — цікава річ — задом до напрямку вітру та встиснули голови сильно у траву.

Один господар так описує поведінку своєї кітки:

„Кітка лежала спокійно при своїх кількаденних котятах. Раптом вона зірвалася з леговища та повиносила котенят, одно по однім із хати на недалеку леваду. Я пішов за нею. В тім менті вихор кинув мене на землю. З моєї хати залишилися лиш руїни. Якби не дивний інстинкт кота, я був би згинув під звалищами".

Обман та обманці.

Фальшування документів таке старе, як і сама людська, писана історя. Криміньольогія знає безліч способів фальшування. Нпр. старі документи фальшували в цей спосіб, що мачали їх у слабім розчині кави, щоб жовта відтінь давала документові признаки старости.

Одним із найчастіших способів фальшування підписів на банкових чеках є копіювання підписів із бібули, що її дають до вжитку банкової клієнтелі. Багато банків переслідує своїх клієнтів, щоб вони не залишали вискушених на бібулі підписів. Деякі банки вживають чорної бібули, щоб не видно було на ній підписів.

Найчістіше в історії фальшування підробляли підписи Антонія Страдіварія, славного фабриканта скрипок. 50 літ тому славний був у цілому світі фальшівник Роберт Шпрінг, який мав незвичайний дар підроблювати підписи.

Нова історія Азербейджану.

Mehmed Emin Kesul-Zade: AZERBEJDŻAN W WALCE O NIEPODLEGŁOŚĆ. Azerbejdżańskie Wydawnictwo Narodowe. Warszawa 1938.

Під подібним наголовком помістили ми недавно в „Ділі" статтю, тому вважаємо зайвим переповідати на цьому місці книжку, що її написав б. представник конституанти незалежного Азербейджану та провідник найбільшої азербейджанської партії п. Ресуль Заде; згадаємо лише, що складається на зміст цього твору. На вступі автор доказує, що назва Азербейджан зв'язана з його батьківщиною від давнього минулого; робить він це тому, що москалі видирають з-під, немов би утворена 1918 р. азербейджанська республика позичила собі штучно назву від сумежної перської провінції. У трьох розділах, на які ділиться книжка, п. Ресуль Заде дає географічний та економічний опис Азербейджану, характеристику азербейджанської культури та огляд історії краю від найдавніших часів по нинішні.

Господарське значіння Азербейджану, краю нафти, загально відоме. Менше відомий у нас культурний дорібок азербейджанців та їх роля у творенні культури тюркського світу. В історичному огляді п. Ресуль Заде найдовше спиняється на положенні Азербейджану під російським пануванням — за царату і тепер. Ясно змальована політична еволюція азербейджанського громадянства, ще ширше — теперішні визвольні змагання, які проявляються у конспіративно повстанчому русі та націоналістичних ухилах серед азербейджанських комуністів; кидається в очі виразна анальогія між положенням в Азербейджані та в УССР. Шкода, що автор не спинився довше на незалежній азербейджанській державі 1918—20 рр. та що при огляді праці азербейджанської еміграції обмежився до мусаватської партії.

Книжка видана дбайливо. Окладинка у національних красках Азербейджану, 50 світлин на прегарному ілюстраційному папері знайомить читача зі сучасними й давнішими політичними й культурними діячами Азербейджану, з важнішими азербейджанськими містами і т. п. Коли порівняємо твір п. Мегмеда Ресуль Заде з більшою частиною варшавських видань про народи, поневолені Росією, побачимо, що він опрацьований глибше і систематичніше, зредагований більш уважно. Годі закидувати авторові, що він — як чужинець — не знає духа польської мови, тому не володіє певно польським стилем і не все вміє ясно сформулювати думку. Подекуди затирає проглядність і сам розподіл матеріялу — напр. автор дає географічно - господарський огляд Азербейджану на початку й на кінці книжки, у двох окремих місцях описує азербейджанську культуру, у двох окремих характеризує большевицький режим. Таке роздвоєння походить здебільша з не дуже щасливого, бо занадто схематичного поділу суцільного, органічно звязаного матеріялу на дві головні частини, які суттєво між собою не ріжняться.

Зрештою ці формальні недотягнення не обнижують вартости твору п. Мегмеда Ресуль Заде. Для людини, що не знає тюркської мови, є це багате і — коли не брати під увагу невеликої німецької брошури п. Таляй Мунші — одиноке джерело, з якого можна познайомитися з азербейджанцями, їхньою батьківщиною та їхніми незалежницькими змаганнями. **(гал.)**

НОВИНКИ.

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Гаушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 —?

— **Вже появилися** у розпродажі модерні батерійні радіоприймачі „Е-Комп". Замовляйте через нашу крамницю „Е-Комп", Львів, ул. Сикстуська 29, тел. 203-30. 1639

— **Повідомляємо,** що Краєва Народня Канцелярія разом з бюрами Президії Партії УНДО, Парляментарної Репрезентації, Організації Українців міста Львова та Редакції й Адміністрації „Свободи" переїхалася з вул. Підвалля ч. 7, III. поверх, до льокалю в Пасажі Гавсмана ч. 6, II. пов., число телефону 239-48. **Головний Секретаріят УНДО.**

— **Виділ Т-ва Вакаційних Осель** у Львові подає до відома Громадянства, що в неділю 11. ц. м. відбудеться за дозволом староства публична збірка до пушок під церквами та українськими інституціями. Дохід із збірки призначений на покриття недобору цьогорічних осель. Виділ просить Громадянство підтримати його зусилля та хочби найдрібнішими жертвами прийти з допомогою товариству.

— **Розкопи в Крилосі йдуть дальше.** Нас повідомляють, що розкопи у Крилосі ведуться дальше. Між іншими працює табор „Орлів" під проводом інж. Гели, який з поручення д-ра Пастернака буде в Крилосі до кінця вересня. Щойно при кінці вересня приступлять до накриття фундаментів собору. Прогульковці й дальше відвідують Крилос і на день 21. IX. заповіла м. ін. свій приїзд „Рідна Школа" в Коломиї під проводом директора й учителів; ученики тої школи в тому дні відограють у Залуквї пєсу під наг. „Княжий Галич".

— **Нові поштові агенції.** Дирекція пошт і телеграфів у Львові відкриває з днем 17. ц. м. поштово-телекомунікаційну агенцію в Оровім пов. Дрогобич під назвою Орове Підкарпатське. До нової агенції прилучені теж присілки Зимівка і Горб. Крім того дня 17. ц. м. буде відкрита поштово-телекомунікаційна агенція в Іспасі пов. Коломия.

— **Стріляють людей як псів.** В селі Іспас під Коломиєю сталася незвичайна подія. Місяць тому вертався додому в год. 10. вечором 37-літній селянин Михайло Горда-Фігурський і підпитий співав. Назустріч йому вискочив з-під плота вартівник Гольцгавзер і зажадав, щоб той перестав співати. Коли-ж Горда-Фігурський далі співав, Гольцгавзер, не вважаючи на те, що має до діла з пяним, добув з кишені револьвер і застрілив його. На це є свідок, що йшов разом з небіжчиком. Тимчасом убивника до нині не тільки не арештували, але не було навіть ніякого слідства в справі цього вбивства. Ця подія схвилювала односельчан, які до нинішнього дня говорять тільки про це вбивство та про те, що вбивника не арештували. Застрілений селянин був жонатий і залишив двоє дітей та господарку; єдиною його хибою було те, що любив випити і нераз під чаркою заспівав собі, йдучи селом. Що-ж до Гольцгавзера, то він уже неодному селянинові на терені, де вартує, прикладав револьвер до грудей тому, бо він вартівник. До того усі твердять, що він мав з небіжчиком особисті порахунки і так піместився на ньому. Чи справді сільський вартівник має аж такі широкі компетенції, що може безкарно вбити людину?

— **Новий костел.** Як подає ПАТ, в Олійовій Королівці, пов. Городенка посвячено угольний камінь під новий костел.

ŚMIGIELSKIE ZAKŁADY DROBIARSKIE LESZCZKOW

Осінні новини у великому виборі та Мілянівські шовки

ПОРУЧАЄ

ЛЕЩКІВ

Львв, ул. Коперника 2.

2—7 Тел. 258-88.

НІМЕЦЬКИЙ ЛІТАК ПЕРЕЛЕТІВ НАД ФРАНЦУСЬКОЮ ЗАБОРОНЕНОЮ СМУГОЮ.

У четвер пополудні німецький комунікаційний літак, що утримує звязок між Льондоном та Кельном, перелетів дуже низько над забороненою смугою французької території коло Дюнкерк. Про те повідомлено дипльоматичним шляхом „Люфтганзу", до якої належить той літак.

6-МІЛІОНОВА БРИТ. ПОЗИЧКА ДЛЯ БОЛГАРІЇ

Як подає „Дейлі Мейль", у розмовах між болгарським королем та мін. Галіфаксом обговорено м. ін. справу брит. фінансової підмоги для Болгарії. Вона мала-б форму позички у висоті 6 міліонів фунтів, яку гарантував би брит уряд. Половину тої суми болгари мали-б видати таки в Англії на закупно рільничих машин та воєнного матеріялу.

—o—

РОЗПОРЯДОК ПРО САМОУПРАВНІ ВИБОРИ.

Премієр Складковський вислав до всіх органів загальної адміністрації І. ступня обіжник зі загальними напрямними щодо недалеких самоуправних виборів.

—o—

ЗАВЗЯТІ БОЇ НА ВІДТИНКУ ГАНДЕЗИ.

Комунікат червоного уряду повідомляє про завзяті бої на відтинку Гандези, де нац. війська ввели у бій всю артилерію.

Нац. летунство бомбардувало пристань Аліес та втратило три апарати.

НАД ЕБРОМ.

Національне командування подає: На відтинку Ебра нац. війська посунули вперед свої перші лінії, спричинюючи ворогові чималі втрати та зістрілили два ворожі літаки.

—o—

ЛЬОРД РАНСІМЕН ЦІЛУ НІЧ РАДИВСЯ З ПОСЛОМ КУНДТОМ.

Льорд Рансімен відбув минулої ночі нараду з ним, послом Кундтом; вона протягнулась аж до рана.

Сподіються, що вечором судетська партія оголосить комунікат.

По широкому світі.

Провідник британської партії праці зажадав, щоби премієр скликав парлямент з огляду на поважне міжнародне положення.

В Америці 20,800.000 осіб користало з підмоги обезпеченевих організацій.

Польського посла в Тегерані відкликали від 1. листопада до міністерства.

Совітсько-японські переговори над устійненням совітсько-манджурського кордону перервано до повороту Літвінова з Женеви.

Німеччина приступила до льондонського протоколу з 24. червня ц. р. у справі ловлі китів.

—o—

КРОВАВІ СУТИЧКИ ЗІ СТРАЙКАРЯМИ В СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

У 32-х місцях на вулицях Сан Франціско дійшло до кровавих сутичок між страйкуючим персоналом товарових домів та поліцією і службовиками, які не страйкують. Є чимало ранених.

—o—

СУДЕТСЬКА СПРАВА І ЯПОНІЯ.

Японське міністерство заперечує поголоски, які появились у закордонній пресі немов би німецький амбасадор в Токіо просив моральної підтримки Японії для Німеччини в судетській справі.

—o—

ПРЕЗИДЕНТ ТА УРЯД ГАТАЮ.

Перший уряд нової держави Гатаю (санджаку Александрети) складається з пятьох міністрів: премієр Абдуррагман, (недавній губернатор санджаку Александрети), міністр справедливости Джеміль Юрдман (б. генеральний прокуратор санджаку), мін. освіти Фаїк Туркмен (б. дир. пресового бюра санджаку), мін. публичних робіт Кемаль Альпар (б. дир. публичних робіт санджаку), мін. скарбу Бакі (б. інспектор рільничого банку).

Президентом нової держави вибрано Тайфура Сеукмена, що від 1921 року боровся за визволення краю з-під французького мандату.

—o—

Біжучі рахунки,
безготівкові розплати (чеки й перекази),
вклади (звичайні, вінкульовані, á vista в золоті),
дрібнаощадність,
скуповування цінних паперів

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

Інкасо, доміціль, експонт векслів,
Інкасо рат післяплат,
Оборотовий кредит,
Організування промисл підприємств

— **Самоходова катастрофа під Львовом.** На шосе Львів—Стрий у Солонці Малій адв. Вебер наїхав на 12-літнього пастуха зі Солонки Петра Сидора, який на відгомін сигналу не вступився з дороги. Тому майже в останній хвилині адв. Вебер стримав самохід, але хлопчина таки опинився під колесами самоходу і згинув. Одночасно самохід перекинувся і розбився. Раненого адв. Вебера відвезли до шпиталю.

— **Засуд у комуністичному процесі у Львові.** По триденній розправі перед трибуналом окружного суду у Львові в четвер 8. ц. м. скінчився процес проти 4-ох комуністів. Трибунал засудив: Натана Шапіру на 14 років вязниці, Міну Штерн на 6 років, Хаю Окрента на 7 років, Степана Перетятку на 3 роки.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішньому тягненні Держ. Клясової Льотерії впали м. ін. такі більші вигри: 15.000 зол. на ч.: 112074 153304; 10.000 зол. на ч.: 11991 13922 109284 110344 149767; 5.000 зол. на ч.: 25050 51641 82918 91436 153404 140878; 2.000 зол. на ч.: 4578 8982 24094 27527 34136 35409 37191 39449 39782 42673, 514454 54910 58384 60223 67445 72476 84393 88210 93812 110632 119762 120505 128513 135822 138376 146606; 1.000 зол. на ч.: 8662 11526 14210 16568 23579 25126 27956 28380 31136 31153 43209 44410 60370 64871 78200 79433 86327 95050 97026 104022.

— **Гострий присуд на адвоката-жида і польського пшодовніка.** В четвер 8. ц. м. відбулась у Львові розправа проти адв. д-ра Натана Шаргля і пшодовніка прикордонної сторожі Конопацького за скандальну аферу з вимушуванням грошей від львівського кравця Курфельда. Трибунал окружного суду переслухав кількох свідків і засудив адв. д-ра Н. Шаргля на 5 років вязниці, Конопацького на 3 роки вязниці.

— **Осторога перед обманцем.** Ліга охорони звірят у Львові остерігає перед обманцем, який ходить по домах і збирає нібито датки на згадану лігу. Тимчасом інкасувати вкладки може лише курсор, який має відповідну легітимацію ліги.

— **Вдруге зацвили овочеві дерева.** В багатьох селах берестейського повіту зацвили вдруге овочеві дерева, зокрема вишні. Цвитуть теж каштани й акації. Селяни ворожать на цій основі теплу і суху осінь.

— **Пожежа найбільшої хемічної фабрики на Литві.** У Клайпеді згоріла найбільша хемічна фабрика на Литві „Уніон". Не зважаючи на енергійну рятункову акцію вогонь охопив за кілька хвилин усі будинки. На щастя у фабриці не було нікого зпоміж робітників. Підчас рятункової акції згинув один член пожежної сторожі, а два члени важко попеклися. Шкоди великенські.

— **Нещасливий випадок зі зброєю.** В хаті Гутка у Трибухівцях пов. Бучач Василь Нетрогаль і Михайло Гутко нещасливо маніпулювали крісом. Нагло впав стріл і зранив у лице Анну Гутко, яка негайно померла. Винуватець припадкового стрілу Нетрогаль утік з крісом і скривається перед поліцією.

— **„Чистка" між адвокатами в Басарабії.** Румунська влада стверднла, що 60 проц. адвокатів у Басарабії веде свою діяльність безправно, бо не має відповідної освіти. Усунені адвокати виєднували дозвіл на ведення канцелярій при допомозі несовісних свідків, кажучи, що їх акти загинули в б. Росії підчас революції і на цій основі вели далі свою практику без перешкод.

— **Пяниць арештуватимуть на вулиці.** Префект риської поліції видав розпорядок, що всі нічні льокалі, як нпр. дансінги, нічні ресторани і т. д. мусять бути замкнені в год. 2-ій пополночі За невиконння розпорядку каратимуть великими грошевими карами, вязницею і відібранням концесії на ведення льокалю. На вулицях поліція буде арештувати пяниць, які нарушують публичний спокій.

— **Нова мешканева політика у Відні.** Комісар Біркель видав розпорядок про зміну дотеперішньої організаційної системи в мешканевій ділянці. На основі цього розпорядку влада розв'язала коло 300 організацій власників домів і понад 100 організацій льокаторів, покликуючи одночасно до життя бюро мешканевої господарки. Згадані організації власників домів і льокаторів влада розвязала тому, що вони створювали основи до клясової боротьби. Новозасноване бюро має на меті усунути всі можливі конфлікти між тими обома групами згідно з націонал-соціялістичною ідеольогією.

— **Масові пожежі лісів на Уралі.** Совітська преса пише, що ліси горять в 44-ох адміністраційних районах коло Свєрдловська на Уралі. В околиці м. Перму вибухло 13 пожеж. Г. П. У. веде енергійне слідство, щоб викрити винуватців постійних пожеж. Крім того горять далі ліси здовж західних кордонів СССР. Населення естонської прикордонної смуги звернулося до влади з проханням зорганізувати оборонну акцію проти медведів, що масово втікають зі совітських лісів. На естонській території появилося так багато нових „утікачів", що населення прикордонного пояса боїться в багатьох випадках вийти за поріг своїх домів. В останньому часі трапився такий випадок, що медведі затарасували дорогу автобусові, що їхав до Джойсу. На щастя голосні сигнали автобусової трубки сполошили цю невидану „барикаду".

— **Різні вісти.** Італійський король і цісар Абісинії згодився на заручини кн. Анкони з княжною Л. Бурбон. — Молода королева Єгипту Фаріда сподіється потомка з початком листопада ц. р. Тому візиту короля Фарука І. в Туреччині відложено до весни. — Негайно по старті впав військовий літак коло Льондону і згорів. Два летуни згинули. — В Ленінграді урухомили першу висильну телевізійну станцію. — На площі вправ під Фочані в Румунії вибухло гарматне стрільно і зранило чотирьох вояків. — Цьогорічний збір кукурудзи в Румунії обчисляють на 450.000 вагонів. — У селі німецьких кольоністів Клестріц на Буковині згинуло одного дня 160 коров тому, що зїли на сіножати трійливі ростини.

— **Пошесть параліжу між дітьми в Латвії.** Учительські і лікарські кола в Латвії затрівожені поширеною недугою дитячого параліжу між дітьми у шкільному віці. У шпиталях у Ризі приміщено 50 дітей з проявами згаданої недуги, що ширіться швидко далі і в Ризі і на провінції. Загальне число недужих дітей зросло вже до 100. Міністр освіти з департаментом публичного здоровля видав відповідні розпорядки, між іншим відсунув виклади у школах до 1. жовтня ц. р. Латвійська преса подає вказівки, як слід поступати, щоб охоронити діти від страшної недуги.

— **Недуги кишок.** Лікарські повари стверджують, що природна гірка вода „Францішка Йосифа" діяє теж при недужливості кишок помильно і безболісно.

Посвячення Лугового прапору.

В неділю 18. вересня ц. р в Луговому Городі відбудеться посвячення прапору Лугової організації.

Коли брати розвій Лугової Організації від самих початків, тобто від року 1925, то Лугова Організація повстала, так би сказати, на руїнах передвоєнних Січей. Ті самі люди, котрі працювали в передвоєнних Січах, дали і початок Луговій Організації. В неділю 18. вересня ц. р. перебирає Лугова Організація і прапор одної з найсильніших Повітових Січей, Повітової Січи у Львові. Той самий прапор, котрий мяяв перед війною над січовими рядами, має лучити лугові товариства, як прапор цілої Лугової Організації.

Свято буде величаве. Зїдуться делегати дальших Лугів, а ближчі лугові товариства прийдуть на це свято повнотою.

По посвяченні прапору від год. 2. попол. відбудеться попис лугових вправ. У міжчасі хрестні батьки лугового прапору будуть прикрашувати держак прапору своїми назвищами. Хоч осінній день короткий, всеж таки Лугова Організація здужає в цім дні провести своє свято, яке скріпить усі відділи Товариства „Луг," розсіяні по цілому краю.

АНГЛІЙСЬКИЙ ПРОЄКТ РЕФОРМИ ЛІГИ НАЦІЙ.

Льондонський „Дейлі Геральд" твердить, що на засіданні Ради Ліги Націй зголосить англійська делегація внесок ревізії пакту Ліги такого змісту:

1) Більша частина членів Ліги Націй не уважає обовязуючого характеру санкційних постанов 16. ст. пакту, тому треба її скасувати;

2) На випадок агресії, держави — члени Ліги Націй, повинні почати консультації в справі евентуальної акції, але сама акція належить до компетенції кожної держави;

3) Треба скріпити 19. статтю пакту про ревізію договорів;

4) Акція необхідна і для забезпечення миру не повинна вимагати однодушного голосування Ради або Зборів Ліги

Дописи.

ГВОЗДЕЦЬ.

Театр ім. Котляревського дав кілька вистав у Гвіздці. Всі пєси були дуже гарно виведені, а ми тут скажемо лише пару слів про „Слово о полку Ігоря" М. Лужницького. Обговорення літературної вартости самої пєси полишаємо спеціялістам - критикам. У всякому разі робить вона велике, корисне враження одначе треба безумовно, щоб перед самою виставою виголошено хочби лиш короткий виклад про часи Ігоря та про саме „Слово". Треба також пояснити бодай деякі архаїчні слова, якими ціла пєса — врешті зручно деретикана. Без такого пояснення є вона для великої більшости слухачів незрозуміла. Автім про рік Ігорового походу мало хто із інтеліґентних слухачів знає. Річ очевидна, що таке вступне пояснення було би дуже пожиточне і перед „Марусею Богуславкою" та „Полуботком", але вже таки воно безумовно потрібне перед „Словом о полку Ігоря". Сама постанова після пєси була дуже гарна а п. В. Левицька як Ярославна виглядала справді по княжеськи. Чудово виголосила вона „Плач Ярославни" в перекладі Б. Лепкого; також П ніша — як на наші театральні відносини — була незвичайно гарна. Штучні „імаржеди" й інші клейности на ній зясніли таким блеском, немов праведні. Могла бути тільки на своє „ладо" вибрати собі іншого партнера. Утікачі з битви над Канлою оповідали про неї також словами гарного перекладу Б. Лепкого. Щодо костюмів то всі вони відповідали тому, як ми собі пересічно ношу тих часів представляємо. Вона у князів стопла без сумніву під впливом „паргородської моди" та всеж таки короткі „пінжами" були у старих русичів менше можливі. Щодо самої режисерії то лише нарада князів при кінці пєси була слабше завражкована. Князь Святослав замість кожного нового князя вапльовувати „ з дубельтівки", міг з далеко більшим ефектом поздоровити кількома словами уже зібраних князів, що ждали на нього. А так це вапльовування вийшло дещо комічно і псувало враження останньої патріотичної промови до князів. А така промова, що накликувала до згоди, є тепер дуже на часі і тому публіка рясними оплесками подякувала за неї.

К. Т.

СКІЛЬЩИНА.

Зразкове започатковання ювилею. Сильний той нарід, що в тяжких хвилинах не зневіряється, але використовує кожду нагоду, щоби скріпити свої сили та зєднатися. Тому раділо серце кожного, хто був на торжестві Ювилею Хрещення України в Сниевідську Вишнім дня 14. серпня ц. р. По торжественній Службі Божій, що її відправив о. д-р Бабяк у сослуженні о. проф. Завія і дияконів оо. д-ра Филиповича та С. Харини, зорганізувався маніфестаційний похід. І тут заблестіла зорганізованість Сниевідська В., що є ліпшою свідоцтвом Войківщини. Хоч була непевна погода і болото під ногами — за дуже короткий час уформувався нарід у карні ряди. Процесія, оркестра, хор, діти, дівчата, жінки, юнаки й мужчини а по боках впорядники. Інтеліґенція змішалася між селян: усі перейняті духом Христіянської України. Над ріжою Стрием збудовано тріюмфальну браму в національних барвах і престіл з іконою св. Володимира посередині. Трьохтисячний похід мешканців Сниевідська, Межибродів і Тишівниці уставився густими кольонами на побережжі. Усі священники під проводом невтомного о. кан. Левицького відслужили врочисте водосвяття. Відповідне слово виголосив о. д-р Бабяк, учасник визвольних змагань. Перед очима слухачів стануди зелені береги Дніпра, кремезні плечі київ 28 поколінь, світлі ряси грецького духовенства. Міцна держава потребувала шляхотного вікового цементу. Нам є християнська віра. І тепер воли дивитися на зорганізовані лави учасників торжества під покровом хреста, то серце росте і сльози стають в очах. Вистя може і найсильніший нарід, але згинути тільки нікчемний. Тому кріпімся духом: з нами Бог! А святочна маса могутнім „Боже Великий" і національним гимном, дошинувалася духом. Вертаючи теж зорганізовано аж під деревяку. Тут відбулася дефіляда перед о. кан. Левицьким, що в окруженні асистії зі сльозами в очах благословив священою водою свою паству.

САМБІР.

Відпуст у самбірському храмі. У величавости церковних торжеств проявляється сила релігійних переживань людини. Сила і величавість самбірських відпустів перед чудотворною іконою Преч. Діви Марії характеризують релігійне світовідчування Бойківщини. Самбірські відпусти — цей храмові тожества бойківської Верховини і Подністровя. Тут від багатьох десятиліть кілька разів до року релігійно вживається людина цієї частини нашого краю. І в цьому лежить вага самбірських відпустів та прощ. Самбірський парох, розуміючи цю вагу, не щадить труду і засобів, щоб якнайкраще виконати свої обовязки на такій важній відповідальній станиці. Прикраса стін храму, відповідна іконостасу, гігієнічна долівка з плиток, електрична вентиляція, відкриття церковних підземель та удоступнення їх прочанам, відновлення храму взовні — це все прояви ініціятиви о. пароха, щоб створити якнайкращі обставини для почитання чудотворної ікони Пречистої Діви Марії. Справна організація відпустових торжеств і передбачлива дбайливість про кожний фрагмент релігійного переживання дають змогу вийти зі самбірського храму дійсно обновленим на душі та скріпленим до дальших змагань з турботами і злиднями життя. Цьогорічний відпуст дня 28. серпня пр. у празник Успення Пр. Богородиці був одним з пребагатьох звен у довгому ланцюгу самбірських прощ. Його величавість підкреслив Преосвященний Григорій з Перемишля. Торжества почалися вже в суботу 27. VIII. вечором, у часі яких виголосив празничну проповідь о. проф. Стефан Білинський. У часі обходу довкруги церкви і після нього самбірська дуга оркестра „Бандурист" під батутою д-ра Юліяна Рабія відіграла низку релігійних пісень. Вже вечором церква була переповнена і багато людей мусіло приміститись на церковній площі. Цілу ніч приходили нові вірні, так, що рано, коли почались відправи, всі закутини церкви і площі виповнились шептами гарячих молитов. Безперервно при всіх престолах правились Служби Божі, що влегчувало вірним приступати до Найсв. Тайн. Для вірних, зібраних на церковній площі, відправив о. дек. Юліян Плешкевич Службу Божу на бальконі церкви. Від вчасного ранку 85 священників сповідало і до Св. Тайн приступило коло 4.000 вірних. Перед 10 год. привитало самбірське громадянство Преосвященного Григорія з Перемишля устами проф. І. Филиповича. Опісля Преосвященний відправив при головному престолі перед чудотворною іконою самбірської Божої Матери архиерейську Службу Божу і виголосив з балькону церкви прекрасну проповідь та уділив народові архиерейського благословення. Проповідь, у часі якої вірні вложили приречення берегти рідну віру, була глибоким потрясенням української релігійної совісти, була дороговказом вглядин для вірних на сучасному шляху українських переживань. У півсому пополудні опустів уже храм і площа. Стало тихо. Розійшлися прочани до своїх осель на верхи і на доли, скріплені релігійною поміччю. Дня 21. вересня пр. у празник Рождества Пр. Богородиці самбірський храм знову принимативе гостей, вірних прочан, і знову полинуть горячі молитви перед престіл Всевишнього. Вагу цих молитов підкреслює ювилей християнської Руси-України, яку наш мудрий князь Ярослав перед віками передав під покров Преч. Діви Марії.

Прилвний.

З театру.

Великий Театр: „ТОСКА", опера в трьох діях. Музика Пучінія.

Заява артистичного керманича опери п. А. Дідура на початку вистави, що відомий баритон Ю. Чапліцький занедужав і не виступить у ролі Скарпія, викликала в декого тривогу за виставу. Тимчасом не тільки тривогу, але теж якінебудь сумніви розвіяв своєю дуже доброю креацією відомий баритон Зенон Дольницький. Виведення важкої партії Скарпія в його інтерпретації стрінулося з гарячим признанням усієї публики. Про Плятівну і Драбіка можна говорити лише в суперлятивах. „Тоска" була і є — здається — найкращою креацією цієї співачки і тому Плятівна почувалася ввесь час дуже свобідно і могла звернути увагу навіть на найменшу подробицю у своїй сценічній грі. Її рівноварним партнером був Драбік і щодо сценічної гри і під голосовим оглядом. Не диво, що на настирливе домагання публики мусів повторити „прощальну" арію перед розстрілом. А що виконавці всіх інших ролей — це старі, добре знаоймі артисти: як І. Романовський, М. Мартіні та Я. Гляди, то ніяких недотягнень не було. Інтерпретація партії старого захристіяна, що її вже по традиції співає М. Мартіні, знайшла навіть загальне признання. Те саме можна сказати про вязня Анджельоті в інтерпретації І. Романовського. Диригент опери І. Сілік підтвердив ще раз, що щирі признання під його адресою не були міяким компліментом. м. у.

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „Я ПОМИЛИВСЯ".

Так звана психольогічна французька драма, де нема великих подій, тільки буденні епізоди кількох звичайних людей. Дія: Париж та околиця. Головна увага зосереджена на особі молодої, майже таємничої дівчини, що живе самостійно, між люксусом і крайною нуждою. Вона має авто, але часто ні сотика в кишені на обід. Де не повернеться має знайомих, головно молодих хлопців, студентів, що радо з нею фліртують. Її поведіна — буцім-то безпосередня, щира, водночас повна недосказаних слів, таємних усміхів чи просто нехтування своїх молодих приятелів притягає їх до неї. Таксамо скоро, як вона знайомиться і дружиться з мужчинами, вона теж щезає з їх очей, занята іншими. Дуже цікавий епізод її знайомства з інжиніром на становищі, жонатим, енергійним, що відшукує її тільки на те, щоб переконати, що вона руйнує життя одного молодого хлопця, смертельно закоханого в ній. Поважний посередник у серцевій сторонній справі сам з місця задурюється в оригінальній дівчині, що єднає в собі жорстокість з ніжністю, красу з негарними обличчям, глибину переживань з легкодушністю та безшабасністю. На столику її оригінальної готелевої кімнатки стоїть на почесному місці велика фотографія одного з її приятелів, що терпить для неї десь у глибині Африки, щоб доказати їй свою вірність. Його поява та поведінка після повороту, коли застає суперника, гідна одної з найкращих сторінок із повісти Бальзака. Головні ролі грають Шарль Боає, що створив цікавий енергійний тип і досі нам невідома молода французька артистка Мішеліна Морган.

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Спорт.

ВІДКРИТТЯ IV. СОКІЛЬСЬКИХ КРАЄВИХ СПОРТОВИХ ЗМАГАНЬ.

Сьогодні в пятницю 9-го почалися у Львові на площі Сокола-Батька о 10 год. рано IV Сокільські Краєві Спортові Змагання. На площі зібралося багато соколів і сокілок, які установилися на майдані та трикратним окликом „Слава" привитали голову Сокола-Батька інж. Хроновята. Після промови голови, при поставі на „лозір" підняли на щоглу прапори. Безпосередньо після дефілади змагунів перед головою та Старшиною С-Б. почалися на грищах відбиванкові змагання, які тривatимуть до суботи рано.

ПРОГРАМА IV КРАЄВИХ СОКІЛЬСЬКИХ СПОРТОВИХ ЗМАГАНЬ.

Легкоатлетика на площі Сокола-Батька.

Субота 10. ц. м. год. 14.30 відкриття Змагань і перегляд.

Відтак побратими: передбіги 100 м., скок удовжінь, передбіги 400 м., штурм кулею, передбіги 200 м., біг 1500 м., передбіги гінців 4Х100 м. **Посестри:** штурм кулею, передбіги 60 м., скок увисочінь, передбіги 100 м., півфінали 60 м., передбіги гінців 4Х60 м.

Неділя 11. год. 9. рано.

Побратими: скок увисочінь, півфінал 100 м., мет диском, півфінал 400 м., тріскок, півфінал 200 м., біг 800 м., півфінал гінців 4Х100 м. **Посестри:** фінал 60 м., скок удовжінь, півфінал 100 м., мет гатищем, передбіг 200 м. фінал гінців 4Х60 м.

Маруся Демчуківна
найдорожча донечка о. Матвія та Олени Демчуків з Руданець,
померла 9. вересня в 7-ім р. життя. Похорони відбудуться 10-го ц. м. у Руданцях в год. 3. на які запрошують родину і знайомих горем прибиті
Р о д и ч і.

Неділя 11. год. 15-та.

Побратими: фінал 100 м., скок жердкою, фінал 200 м., фінал 400 м., мет ратищем, фінал гінців 4Х100 м., біг 5000 м., гінці 800+400+200+100 м.

Посестри: фінал 100 м., мет диском, фінал 200 м., біг 800 м., гінці 200+100+75+60 м.

СТРИЙСЬКА СКАЛА В А-КЛЯСІ.

Рішенням управи ЛОЗПН-у з 8. ц. м. пересунули стрийську Скалу як віцемистця Б-кл. підкарпатської підокруги до А-кляси. Таким чином один із найстарших українських спортових клюбів займе у спортовій ерархії відповідне до традиції, організаційної та спортової справности — місце. Рішення ЛОЗПН-у було зовсім правильне, бо дуже зовсі Скалі, помимо давній відомим судівським маніпуляціям, належу сатисфакцію. При тому Скала перевищує багато а-клясових противників у басейні рівнеє гри, в кожнім разі перевищує Дністер, Стрийку, Бетар і ТУР (Борислав). Сподіємося, що новий український спортовий клюб, який увійшов до А-кляси докаже своєю дальшою діяльністю що на аванс справді заслужив. Новинкові А-кляси, стрийській Скалі складаємо якнайщирші побажання тергових успіхів для добра українського спорту.

— + —

У підкарпатській А-класі буде театр проти 8 дружин, а саме Дністер (Самбір), Оттелєц, Калімя й ТУР (Борислав), Бетар і ТУР (Дрогобич), Стрийка та новинк Скала (Стрий). Мистецтва підкарпатської групи А-класи починаються 18. п. м.

УКРАЇНА — ПОЛЬОНІЯ.

До змагань за мистецтво Окружної Ліги, які відбудуться в неділю 11. п. м. на гриші Чорних, виступить Україна в такому складі: Босий, Міклош, Боробець; Підлісецький, Каратницький, Романець; Магоцький І, Скошень ІІ, Петрів, Богурат, Кицій.

Ці змагання почнуться в год. 3.30 пополудні.

УКРАЇНА — РЕКОРД.

Боксери України стрінуться в неділю, в 11 год. передполуднем у залі театру „Колізей" при вул. Сенкевича з боксерами А-класового Рекорду. Ця стріча заповідається дуже сенсаційно з уваги на участь найкращих боксерів обох дружин.

СЯН — РЕСОВІЯ.

У цих змаганнях, що відбудуться в неділю 11. ц. м. з Перемишлі, на гриші Польоній (год. 3.30 попол.) матиме Сян змогу здобути перші пункти на своїм терені і сподіємося, що їх справді здобуде.

НАКОЛЕСНИЦЬКІ ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ СХІДНИХ ТОРГІВ.

В неділю 11. п. м. відбудуться у Львові наколесницькі змагання за чашу Східних Торгів, що її боронить Степаник (Україна). Цьогорічні змагання організовані на велику скалу, бо візьмуть у них участь крім львівських наколесників, те чільні наколесники Любліна („відома трійка", яка вже цілий тиждень тренує у Львові), Лодзі й Варшави. Значить, важко буде Степаникові оборонити чашу. З України стартує 8 ліценціонованих наколесників зі Степаником, Бабієм і Бушком на чолі. Цей біг відбудеться на трасі Львів—Підгірна—Львів на відстані 100 км.

Театри.

Великий Театр:
Субота 10. 9. год. 8. веч. „Вовки в ночі"
Неділя 11. 9. год. 8. „Вовки в ночі

Театр Різнородностей:
Від понеділка 11. 7. нечинний.

Театр ім. Котляревського.

КОЛОМИЯ:
10. 9. Орфей у пеклі.
11. 9. Зоря над Почаєвом.
12. 9. Найвірнішний чоловік.
13. 9. Пригода в Черчі.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РОЖНІТІВ:
10. 9. Безталанна
11. 9. Мазепа.
12. 9. Невольники.
13. 9. Гетьман Полуботок.

БРОШНІВ:
14. 9. Пісня Бескиду.
15. 9. Гетьман Полуботок.
16. 9. Мазепа.

Український театр Йосифа Стадника (сеніора).

ОЗЕРЯНИ коло Чорткова.

10. 9. Люди на кризі.
11. 9. Гриць.
Потім театр їде до Борщева і Скали.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Пливи вище".
АПОЛЬО: „Гайді" з Ширлі Темпль.
АТЛЯНТИК: „Кохання в джунглі" з Дороті Ламур.
БАЛТИК: „Коли цвіте бузок".
ВАНДА: „Я збрехала", „Тільтайська трійка".
ГРАЖИНА: „Верес" на осн. Реймонтівськ.
ЕВРОПА: „Я помилився" з Шарлем Боас.
КАСІНО: „Розалія".
КОПЕРНИК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Інститутка" (Д. Дарбіа).
МЕТРО: „Знахар".
МІРАЖ: „Пепе ле Моко, вязень із Альжіру".
МУЗА: „Кадети мариварки".
ПАЛЯС: „Шікаго".
ПАКС: „Косцюшко під Рацлавицями"
РАЙ: „Дипльоматична жінка".
РІЯЛЬТО: „Маскарада".
РОКСІ: „Обожана" з Мартою Егерт.
СВІТ: „Остання ніч засудженця", „Пробудився і жий".
СТИЛЕВЕ: „Простушник" і ревія
ТОН: „Серце і шпада", „Лицарі пустині".
УТІХА: Місто в вогні" та ревія.
ХИМЕРА: „Мармотратна дочка".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Палестина".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-н Каїм і Син)
„Паризька вистава".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО

Субота, 10. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дзенник, 7.15 Концерт військ. орх., 8.00 Для шкіл, 8.10 Кінчимо тиждень, погідна авд., 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Вальси на форт., пл., 12.03 Полудневі авд., 14.00 Популярна музика з пл., 14.15 Орх. музики, 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: гутірка з муз., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Як задзвенять мандоліни, орх. манд., 16.45 Як село бавилося в місті тому сто літ, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Спорт і ритм, гутірка, дуэт орх., 17.45 Городенка, місто загонової шляхти, 17.55 Гальо, спорт! 18.00 Наша програма, 18.10 Форт. реціталь, 18.45 Вірші Павліковської-Яворожевської, рецит., 19.00 Розр. концерт, орх., тріо Лісовських, сопран, бас; у перерві в год. 19.20 Актуальна гутірка, 20.00 „За короля Станіслава" авд. для дітей, Поморське Поозерн, 20.45 Веч. дзенник, 20.55 Авт. гутірка, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 З піснею і танком, орх., сопран, тенор, 21.50 Спортові вістки, 22.00 Концерт симф. орх., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.50 Легка й танк. музика з пл. (Варшава II).

Неділя, 11. вересня 1938.

7.20 Концерт орх., 8.00 Ран. дзенник, 8.15 Для села: Газетка, В пасіці восени, Пісні у вик. нар. музики, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Мале колісцятко у великім годиннику, **8.55 Як переводять оцінку грунтів при комасації, в українській мові вик. інж. І. Лапчук** 9.05—9.15 Росіні: Увертура з оп. „Сорока злодійка" з пл.; після богослужения коло год. 10.30 Музика з пл., 11.00 Китиця для всіх, орх., 11.45 Фільм, огляд, 12.03 Муз. поранок у вик. симф. орх., 13.00 У сотні роковини народин Асвіна, 13.30 По вакаціях, музика сальон. орх., тенор, віол., 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Сільське самоврядування у боротьбі з пожежами, Дивіть, дивіть, 17.40 Звук. тижневик, 18.10 Підвечірок при мікрофоні: орх., сопран, скр., гумор, кенльофіти, 19.00 Хвилина бюра студій, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львівська Варта: популярна слово-муз. авд., 20.35 21.35 Спорт. вістки, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. дзенник, 21.00 Та йой, вес. авд., 22.00 „Ріголето" оп. Вердія, репортаж, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Два славні скрипаки у репертуарі новоч. музики, пл., надає Варшава II.

Понеділок, 12. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. дзенник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Для шкіл, 8.10 Зачинаємо тиждень, погідна авдиція, 11.00 Оповідання для молоді, 11.15 Фр. музика з пл., 12.03 Полудневі авд., 14.00 Пісні у вик. Марії Лісяцької (сопран) у супр. форт., 14.15 Оперові фрагменти з пл., 14.40 Шкільництві, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.1 Програма на завтра, 15.15 Посмертне багатство Тутанхамона, гутірка для старших дітей, 15.30 „Роксоляни" С. Зіморовича, з муз. іл., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. концерт джез. орх., дует рефренів, легкі пісеньки, дует гавайських гітар 16.45 „Константа, Перве, Стамбул" фейл., 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Хор, форт., у перерві репортаж із Сх. Торгів, 17.55 Гальо, поспір, 18.00 Спортова гутірка, 18.10 Пісні, 19.00 Із давньої музики, пл., 19.20, 20.55 актуальна гутірка, 19.30 Із минулого, розр. концерт, муз. хор, сальон. орх., 20.45 Веч. дзенник, 21.00 Техн. скринька, 21.10 Данів хор, 21.50, 22.00 Спорт, 22.05 Розклад вакаційних листів, 23.00 Ост. вістки.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 10. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.30, 19.00 Розр. концерт, 19.45 Веч. гомін, 20.10 21.00 Цвіти й кохання, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.00 Мадярські нар. пісні в супр. циг. орх., 18.30 Скрипка, 21.45 Клявес. реціталь, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 18.30 Розр. концерт, КОШИЦІ 18.00 Репортаж із криміналього музею, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. концерт, 21.00 Орх. концерт, 22.00 Пісеньки й орх., 22.45 Танк. музика, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабаре, 22.05 Симф музика, РИМ 17.15 Спів, 19.30 Розр. музика, 20.30 Муз. вечірка, 22.00 Популярний концерт, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 18.45 Квартет манд., 19.30 Спів.

Неділя, 11. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00 19.00 22.30 Розр. музика, 20.00 21.00 Концерт: орх., хор, сол., БРАТИСЛАВА 19.35 20.00 21.00 „Продана наречена" оп. Сметани, БУДАПЕШТ 15.45 Військ. орх., 18.00 Спів, 19.00 Циг. музика, 22.10 Орх., ВІДЕНЬ 9.30 Орх. концерт 18.00 Вес. нар. мельодії й опов., 19.00 Класична камер. музика, 20.10 21.00 Розр. концерт із участю сол., 22.30 Орх., оперет, КОШИЦІ 18.00 Реферат, концерт балалайкової орх., МІЛЯНО 17.15 18.00 Розр. музика, 20.35 Легка музика, 21.00 22.00 Комедія, оп. танк. музика, ПРАГА 15.30 Популярний концерт, 17.45 Хор, 18.00 Легка музика, 18.30 Орх., 19.20 20.00 21.35 Орх., хор, РАДІО ПАРІ 18.00 Кабаре, 19.00 Сценка, 19.32 Легка музика, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Концерт авт. і комп. б. комбатантів, РИМ 17.15 18.00 Орх. концерт, 20.35 Розр. музика 21.00 22.00 23.00 „Нерон" оп. Ар. Боїто, Софія 19.00 Популярна музика. 20.00 Спів.

Понеділок, 12. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Оперові й оперетові мельодії, БІЛГОРОД 18.00 концерт хору, 20.00 21.00, 22.00 Опера, БУДАПЕШТ 12.05 Сальон. квінтет, 18.30 Циг. музика, 17.30 хор, оркестра, 18.40, 19.00 Сонати на скр. і форт., 19.25 Симф. концерт, 21.10 Циг. музика, ВІДЕНЬ 17.00, 18.10 Розр. концерт, КОШИЦІ 7.35 Огляд преси, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Військ. виховання, концерт О. Холецької в супр. форт., Психічні впливи на людину МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика, 21.45 22.00 Комедія, опісля танк. музика, ПРАГА 17.40 Спів, 18.20 Легка музика у вик. манд. і цитристів, РАДІО ПАРІ 18.00 форт., 19.00 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Орфей", оп. Глюка, РИМ 17.15 Спів, 19.30 20.30 Розр. музика, 22.10 Вок. концерт, 22.40 Танк. музика, СОФІЯ 18.30 Пісеньки, 19.05 Спів реціталь.

БІРЖА.

Львів 9 вересня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·92 89·40 Доляри американські 5·30·50, 5·28·50 Доляри канад. 5·30·00—5·28·00. Фльорени гол. 289·58—286·40. Франки фр. 14·49—14·35, Франки швайцарські 119·85—119·90 Фунти англ. 25·82—25·55, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·50—14·10 Кор. дан. 115·30—113·90 Кор. норв. 128·20—128·15 Корони шв. 133·04—131.60 Ліри італ. 22·50—21·30, Марки фінлян. 11·40—11·20, Марки пім. 70·00 — 72·00, Тель Авів 25·00—23·00 Марки нім. срібні 91·00 — 86·00

Акції.

Банк Польський 123·50, Цукор. 37·75 Вуголь 35·75, Ліснол 86·50, Моджейів 17·25, Островедь 64·00, Стараховичі, 44·00 Габербуш 57·25

Папери

4·5 пів проц. внутр. 67·00, 66.63 3 із в. 1 ем. ценот серія ценот. 3 поз. пів. 2 ем. 86·25 серія ценот. 3. конверс. 69·00 прем. дол. 42·25 4 консол. 67·25

Тенденція сидьніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"
Львів, 9 вересня 1938.

1 кг. масла десерт. більш. без оп. 2·65 вол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·70 вол.
молоко . . . 1·6—1·5 сот.
1 кг. дещь 1·75

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко вдержана.

Подяка.

Виділ читальні „Просвіти" у Ворохті складає на цьому місці щиру подяку усім Хвальним Видавництвом і Редакціям, що взяли участь у першій виставі української книжки і преси на Верховині, яка відбулася від 3—12. липня п. р. у Ворохті. Зокрема підписаний Виділ почувається до милого обовязку złożити щиру подяку цим Хвальним Видавництвам та особам: Науковому Т-ву ім. Шевченка, Видавничій Спілці „Діло", Р. С. У. К., Український Видавничий Інститут, Червона Калина, Вістник, Самоосвіта, Дешева Книжка, Нове село, Вогні і Мета у Львові, Українському Науковому Інституті у Варшаві, В-ву ОО. Василіян у Жовкві та Всеч. оо. Приставі з Америки, які дарували з нагоди цієї виставки як ювілейний дар для бібліотеки нашої читальні свої цінні видання.

ЗА ВИДІЛ:
Федір Гаврилюк, голова.
Василь Гаврищук, секретар.

НАУКА

ВПИСИ на тримісячний **КУРС КРОЮ** шиття. Індивідуальна наука новітньою системою. Вислід науки певний. Умовини догідні. „АННА", Львів, **Галицька 20.** 1837 4-6

ВПИСИ на конц. річний курс кроєння і шиття та домашнього господарства, під управою найкращих фахових сил. З провінції — з цілим утриманням. Також приймаю на тримісячний курс і шиття. ПІСАРСЬКА, Сташіна вісім, бічна Хорушинн. 1821 4-5

ІСПИТОВАНА вчителька музики уділяє лекції грн на Скрипці. Зголошення Сикстуська ч. 64, м. 6, від 18—20 год. 1554 4-4

ДАЮ ЛЕКЦІЇ для учнів народніх шкіл і гімназій. Зголошення до „Діла" під „Обовязковий". 2-3

ПРИЙМАЮ на науку правництва фахово як також для дому, курса для старших панн, руту за уміх. Знана робітня суконь ВОЛЯНСЬКОЇ. Львів, Собєського 12, тел. 217-04. 1863а 2-8

МЕШКАННЯ

КІМНАТА умебльована, комфортова, може бути і з харчем зараз до винайму. Ремаковича 14, І. 8. 1907 4-2

РІЖНІ

МОТОЦИКЛЕВІ КОМБІНЕЗОНИ найліпші, найтриваліші, найдешевші лише у виробі „ПАЛЬОМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1780 3-

INT. MODELLGESELSCHAFT Парнж-Прага влаштовує **показ мод жіночих строїв** тільки у **Львові** в партерових салях Готелю Жоржа в днях 12. вересня 1938 в год. 4.30 пополудні, 13. вересня в год. 10. передполуднем. На цих показахademонструють 90 найкращих оригінальних виродових моделів. Запрошення і білети можна дістати у Львові, пл. Марійська 8, тел. 226-27. 17/35 1-1

БАНДАЖИСТ М. ПОЛЯЧЕК у САМБОРІ повідомляє інтересованих, що в короткому часі буде перебувати у Львові в ціли полагодження замовлень. 1755 8-10

КУПНО — ПРОДАЖ

МЕБЛІ лякеровані, новітні, дитячі кімнати, лікарські кабінети — МЕБЛЯРМІЛЬВІВ, Сикстуська 30. 1914 1-1

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ вживані найновіші видання продає найдешевше відома книгарня Гельцля Львів, Баторія 32. Приторучення з провінції негайно. 1917 1-8

ПЕЧІ тримопальні, залізні, кахлеві, ремонтує РЕНТШНЕР, ЛЕГІОНІВ 37. 1908 1-1

НОВДРИ найдешевше купити ВИРІБНИК КОВДЕР, Кентшинського 4. 1918 1-2

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ нові і вживані найдешевше у фірмі „Міль Книжковий", Баторія 6. 1817 4-5

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

З ПАННОЮ старшою, характерною, симпатичною оженеться адвокатський аплікант на посаді. Зголошення зі знімком Львів, поште-рестанте „дзг. 134/38". 1900 2-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ТОРГОВЕЛЬНОГО УПРАВИТЕЛЯ приймє кооп. „Самопоміч" в Комінці (Комарівка, pow. Sanok). Платня повна 100 з місячно та мешкання. Треба доброго кооператора торговельника з навішою. 1913 1-1

В центрі міста

ФУТРА жіночі мужеські
лиси, зарукавки, шапки
поручає магазин і роб. тих футер
К. ЦВИНАР
ЛЬВІВ, вул. Крива 10.
поб. ч. Ґ потечного Банку

ВІДОМА ФІРМА
„Футро"-Бачес
ЛЬВІВ
тільки ЛЕГІОНІВ **19** у брамі
обслуговує солідно і приступно

Ресторан — Кавярня
ГОТЕЛЬ
ПОЛЬОНІЯ
В ТЕРНОПОЛІ, ВУЛ. МІЦКЕВИЧА 8
поручає: снідання, обіди, вечері. Багатий буфет. Щоденно концерт. — ДАНСІНГ — ПРОГРАМИ АРТИСТИЧНІ. — Льокаль відновлений під проводом Г. Вінтера. 1884 4-5

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спец. кольного певного і нешкідливого патент. пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 2
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 201 (15.012). Львів, неділя 11. вересня 193?. Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Вайку Чеських Легіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА оригінальні англійські **ФАБРИКА ОДЯГІВ** **Рот і Рудерфер** Львів, Легіонів 3/. (над кіном Паляс

Не можете виїхати на відпустку чи на ферії
доки не обезпечите від крадіжі-влому свойого домашнього уряджения в
ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„Дністер"
ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку
в ЦЕНТРОБАНКУ
У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,
бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк кредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл.

ЦЕНТРАЛЬНА
Малопольська Каса Ощадности
У ЛЬВОВІ
(раніше Галицька Каса Ощадности)
РІК ОСНУВАННЯ 1843 р.
Установа публичного права.
Видає ощадностеві книжечки на імя і предявника
з порукою держави
Веде рахунки біжучі і чекові.
РЕЗЕРВОВІ ФОНДИ: 5,668.000 зол.
Замісцеві видати — П. К. О. 500-198.

Плян ч. 4.

НАЙНОВІШИЙ ПРОЄКТ РОЗВЯЗКИ НАЦІОНАЛЬНОГО ПИТАННЯ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ. ОБСАДА АДМІНІСТРАЦІЙНОГО АПАРАТУ.

У пятницю під вечір оголошено офіційний текст останнього проекту праського уряду у справі розвязки меншинного питання. Уряд станув на становищі суверенности та єдности держави.

Всі народи мають права обсадити скількість становищ у державі, пропорціональну до їхньої чисельности. Ту пропорцію мають урегулювати до 10-ох років. На територіях, де німці не є у більшости, вони не можуть мати більше як 30 проц. урядничих становищ.

У самоуправі скількість урядовців поодиноких народностей буде відповідати національному складові населення самоуправної одиниці.

При премієрі повстануть для кожної народности паритативні комісії, що їх виберуть члени парляменту; вони введуть у життя засаду пропорціональної участи в адміністрації.

Ту засаду пристосують також у публичних установах, у територіяльній та професійній самоуправі, у публичних підприємствах та при поділі державних достав.

ФІНАНСОВА ПОМІЧ ДЛЯ НІМЦІВ.

Території та ділянки промислу, які найбільше потерпіли від кризи, дістануть грошеву підмогу у висоті міліярда корон; з того 700 міліонів дістануть німецькі території та фабрики, де працюють німці

ТЕРИТОРІЯЛЬНА САМОУПРАВА

Мови меншин будуть мати ті самі права, що чеська мова.

Співпраця між поодинокими народами буде опиратись на національній самоуправі під назвою жуп.

Адміністрація буде розділена між державну й самоуправну владу. До самоуправи будуть належати всі справи, безпосередньо не звязані з цілістю та безпекою держави.

При розмежуванні самоуправних одиниць будуть брати під увагу національний склад населення, географічне положення, господарську ситуацію та комунікаційні умовини.

Куріяльна система запевнить права нац. групам, що будуть становити меншину в поодиноких самоуправних одиницях.

РЕФОРМА КОНСТИТУЦІЇ.

Нац. катастер устійнить національну приналежність поодиноких громадян.

Конституцію зновелізують.

Спеціяльний трибунал буде вирішувати спори між державними й самоуправними органами.

Постанови, які не вимагають законодатної санкції, увійдуть у життя негайно.

В опрацюванні нових законів візьмуть участь представники усіх меншин: опісля їх предложать парляментові.

—o—

Сепаратистичний рух у Семигороді.

Букарештенський щоденник „Сеара", орган віцеміністра преси та пропаґанди, твердить, що колишній голова опозиційної селянської партії Манію веде акцію з метою: відірвати Семигород від Румунії. Небавом эголосить-ся до короля делегація прихильників Манію з домаганням, щоб уряд шанував договір в Альба Юлія, що на його основі прилучено Семигород до Румунії.

—o—

Бунт у московському гарнізоні?

Як оповідають у чужинецьких колах Москви, в одному з полків тамошнього гарнізону дійшло до ось якого інциденту: Підстаршини, перенесені з частин ГПУ, знущались над воякими, які доведені до розпуки, ранили 4-ох з них. Спеціяльні частини ГПУ розігнали збунтованих вояків, висилаючи 300 з них до карних курінів.
(АТЕ.)

У Нірнберґу.

У пятницю виголосили на нірнберському конгресі промови: міністр прохарчування Дарре та міністр праці Гірлє.

Дарре заявив, що цьогорічні жнива були дуже добрі; разом із рештками минулорічного збіжжа має Німеччина припаси на 2 роки, подібно як і харчів іншого роду. Гірлє зясував організацію служби праці, яка в остаточній стадії розбудови буде мати між членами 370.000 мужчин і 50.000 жінок.

Вечором Гітлер промовляв до партійних провідників.

Судетські посли Франк і Шікетанц виїхали до Нірнберґу як почесні гості.

ПРИЙНЯТТЯ ДЛЯ ДИПЛЬОМАТІВ.

Заступник Гітлера уладив принятя на честь чужих дипльоматів, що беруть участь у нірнберському конгресі як гості Гітлера.

—o—

За гармонію у вихованні молоді.

Львів, 10. вересня 1938.

На одно з повоєнних явищ, що може мати шкідливі наслідки для нашого молодого покоління, звертає увагу в ужгородськім „Українськім Слові" з 7. вересня ц. р. відомий наш закарпатський письменник і діяч В. Гренджа-Донський. Під наголовком: „Де ти, наше молоде?" він пише м. ін.: „Нераз я займався думкою, що за причина, що нашу молодь годі притягнути до корисної роботи. І я прийшов до переконаня, що багато тому винен — вибачте, але це правда — футбол. Боюся, що наша молодь мене але зрозуміє. Я ще молодий. Належу також ще до молодшої ґенерації, отже розумію дух часу, і я не є проти спорту. Спорт і потрібний і виховуючий, нам його треба... Але ніяк не можу зрозуміти людину, що цілий Божий тиждень не буде про ніщо інше говорити, як про — голі".

Помічення п. Гренджі-Донського про гіпертрофію спортового зацікавлення серед закарпатської молоді можна майже без змін пристосувати й до деякої частини галицько-української молоді. І в нас усякі спорти, зокрема копаний мяч, беруть верх над справами й інтересами, що повинні виповнювати зміст життя молодої української людини.

„Англійці чи інші нації" — пише далі п. Гренджа-Донський, де все є в порядку, мають повність свого національного життя, не знають ні про релігійні, ні про мовні, ні про національні спори, можуть собі на те дозволити. Нас чекає праця, тверда праця, в нас вільний час повинен золотом важитись, і ми не сміємо його тратити".

Ці завваги п. Гренджі-Донського вірно схоплюють ріжницю, яку тверді життєві обставини — без вини молоді — проводять між молодим поколінням народу політично ситого, та молоддю такого народу і в такому положенні, як наш нарід і наше положення.

З приводу слушних помічень Гренджі-Донського треба сказати, що хіба нема такого українського громадянина, який не бажав би підростаючому українському поколінню радісної юности, повної світла і здоровля. Гасло нашого сокільства, що „в здоровому тілі здорова душа", є очевидною життєвою правдою, до якої не треба коментарів. Взагаліж руханка у всіх її видах і формах, розумний спрот і побут на свіжому повітрі скріплюють фізичні сили й підносять духові спосібности кожної людини, зокрема в молодому віці. І хтож, яка нація, бажалаб собі замість здорових і загартованих кадр молоді

„ДЕШЕВИЙ МАГАЗИН ПАПЕРУ“
Там найдешевше купиш:
всякі папери, — шк'льне і бюрове приладдя — вічні пера
найбільший вибір
ЛЬВІВ, Трибунальська 1.
(Дім Ціппера) Тел. 219-65.

немічних калік, сухітників і передчасно зівялих старців?

Власне одною з хиб нашої передвоєнної доби, проти якої з запалом та з посвятою власних сил і засобів боровся гурт людей з проф. Боберським, ред. Горуком, д-ром Трильовським та іншими на чолі, було недоцінювання фізичної сторінки виховання і навіть її легковаження особливо серед широких кол нашої студіючої молоді. З цієї причини випливала й нехіть цієї молоді до військової каріери, що так тяжко відбивалася на нас, коли треба було своїх власних військових фахівців у рр. 1918—1920. Спорт, такий популярний у Західній Європі, ще до війни уважали у нас, особливож на селі, „панськими витребеньками“, пустим і непотрібним гаянням часу.

Одначе — як це слушно дорікає нашій молоді Гренджа-Донський — спортовий ентузіям у наших днях починає переходити у свою крайність. Це відноситься до нашої міської, в першу чергу шкільної молоді. Увага й запал цієї нашої молоді від підростків починаючи до університетських студентів включно, спрямована тепер головно на спорт, а найбільше на копаний мяч. Такий молодий ентузіяст спорту видасть останній сотик, не завагається продати за безцінь шкільну книжку, або частину своєї гардероби, щоб тільки не прогавити спортових змагань. Він у сні пророчитує вам табелі і кляси всіх своїх і чужих, краєвих і закордонних спортових дружин та годинами буде сперечатися за те, чому цей або той зле „стрілив до воріт“ і чому цей або тамтой не був „у формі“. Найцікавіша година у школі чи найкраща літературна поява на книжковому ринку не має для цього адепта спорту навіть стільки ваги, що одні ворота, здобуті тою або іншою спортовою дружиною. Це вже навіть не спортовий ентузіязм, це просто хвороба, що загрожує понизити духовий рівень нашої молоді, що чейже має прийти на зміну у проводі нації поколінню, яке скорше чи пізніше зійде зі сцени життя.

Майже таке саме, в кожному випадку, надмірне, зацікавлення проявляє нинішня шкільна молодь до кіна. Окремі альбоми мужеських та ще більше жіночих „фільмових зірок“, пильно системізовані по реклямовій або особистій вподобі, можна аж за часто подибати як якесь, Бог знає яке, культ.-мистецьке надбання 16-літньої дитини, все одно — хлопця чи дівчини. І коли за великий спортовий запал можна ще сяк-так виправдувати оглядами на фізичний розвиток людини, то вплив кінової фільми, аж надто часто шкідливий під моральним оглядом, є справдішньою язвою модерних часів. Найновіші шкільні приписи про нагляд на молоддю поза школою на кіновому відтинку можна тільки витати.

Щоб ніхто нас зле не зрозумів і не уважав наших уваг за виступ проти української студіючої молоді взагалі, завважуємо, що наша молодь є, очевидно, дитиною свого часу та що її духова фізіономія ще багато ясніша і змістовніша, ніж духовий стан молоді інших народів. І не думаємо наших критичних завваг генералізувати й відносити до всієї нашої молоді. Мета наша звернути тільки увагу і виховників і самої молоді на ті прояви, які — на нашу думку — шкідливі і для нації і для самої молоді. Бо думаємо, що молодь такої нації, як українська, нації, що кровавить з усіх ран, має ще інші, важніші завдання, як надмірне спортове зацікавлення і фільмово-артистична насолода. Молодь народу, що змагається за кожну пядь землі, за кожний варстат праці, за свою мову, віру, культуру — мусить вийти в життя не тільки фізично здорова, але й інтелектуально спосібна до життевих змагань.

Перший, основний обовязок дорастаючої української молоді озброїтися солідним і всестороннім знанням. Книжка має бути зброєю українського юнака і юначки, знання підставою їх життя. Зацікавлення до книжки й науки мусить усувати в тінь усе інше. З уваги на обставини, в яких український нарід перебуває, наша молодь мусить звертати особливу вагу на добування знання в ділянках, що мають практичне пристосування у житті. Далі — поруч солідного знання треба розбуджувати власну ініціятиву, вміння найтись у житті серед усіх обставин та в кожнім випадку. Не теоретизування, не мрійництво, а тверезий погляд на світ мусить стати складовою частиною духовости українського молодого покоління. Ми знаємо, як тяжко молодій людині перебороти в собі нахил до романтики та гін до вияву емоції, одначе життя нашого народу вимагає навіть від дитини уважливости, застанови й поважного підходу до життевих завдань. Молоде покоління інших, щасливіших народів може втішатися безжурною молодістю; у нас молодь мусить гартуватись і сталитись.

І як шкідливим проявом було у нас легковаження розвитку фізичних сил до війни та ідеалістично-мрійницьке шукання рятунку нації у підпіллі довший час після війни, таксамо шкідливе для молоді надмірне захоплення спортом і фільмою. Тільки при повній гармонії у плеканні духових та фізичних сил лежить запорука, що українське молоде покоління буде здорова, що українське молоде покоління буде здорове й виправдає надії, які на нього покладає нація.

ЛІКАР
ВОЛОДИМИР КЛІПКО
перенісся та ординує у внутрішніх недугах. — Лікування жиляків.
Лікарська лябораторія.
ЛЬВІВ, ПЕКАРСЬКА 12, партер.

„Соціялістична промисловість“.

З КРАЇНИ ЗАРЖАВІЛИХ МАШИН І „ПЕРЕСТОЇВ“.

Вишки над шахтами чергуються з високими комінами заводів. Цілі гори вугілля майже на кожному кроці. Перехрещуються рейки електричних залізниць зі звичайними, і майже без перерви мчать ними поїзди, вантажені тим самим вугіллям. Викидає земля зі своїх надр масу шахтарів і зараз приймає нові зміни. Навіть повітря у вугільному поросі. А по ночі лиховісно спалахують заграви над доменними печами, червоними плямами виділяючись серед майже суцільного білого електричного освітлення.

Це Донбас.

І хоч тисячі тон вугілля дають і Кузнецький басейн, і Підмосковський, недаремно зветься Донбас всесоюзною кочегаркою, бо без його „чорного золота“ захолонув би, погаснув життевий організм РСФСР, столиці світового пролетаріяту Москви.

Отже зрозуміла увага Москви до цього Донбасу: спеціяльною залізницею зеднано Донбас з Москвою, не кажучи вже про сполучення телеграфні, телефонічні та радіові. Підпорядковано в ньому вугільну промисловість безпосередньо Москві.

Року 1933, розгромивши Скрипниківську націоналістичну контрреволюцію, поширену і на Донбасі, кинули сюди цілком надійну нову управу: секретар Донецького обласного партійного комітету, Саркісов; голова обласного виконавчого комітету, Іванов; начальник обласного відділу народнього комісаріяту внутрішніх справ другий Іванов і начальник тресту Донбасвугілля, інжинір Бажанов. Всі цілком певні, всі призначені безпосередньо з Москви. І всі шахти дали обіцянку вождеві виконувати плян добувати вугілля на 100%, навіть перевиконувати його. Отже вже буде добре.

А тут ще 30. серпня 1935 року перший стахановський рекорд — 14 норм за одну зміну. Властиво це і не рекорд, а просто може розумніший розподіл праці, бо раніше людина, що рубала вугілля, мусіла потім і закріпляти всю вироблену просторінь, тепер-же Стаханов тільки рубав, а закріпляли два його помічники.

Отже перспективи можна сказати необчисленні, тимбільше, що всі шахти дають обіцянку працювати по стахановському.

Але хоч як ці перспективи наближались з прекрасної далини, Бажанова зарештовано, а на його місце на голову трестом призначено Саркісова... Знову обіцянки!

Та незабаром, сподівано чи несподівано, і Саркісова, і першого Іванова вписано у довжелезний, і справді безконечний реєстр ворогів народу.

Приїхав новий секретар обнарткому Прамнек і новий начальник тресту Епіфанцев. Зявлялися нові нечувані досі рекорди (але окремих осіб) у добуванні вугілля, приїздив до Донбасу сам „сталінський нарком“ Каганович, обіцянки „перевиконати плян“ сипались за обіцянками, а крива справжнього виконання пляну лиховісно знижувалася і знижувалася.

Сиділи за гратами і Прамнек, і Епіфанцев, працював секретар Донецького обпарткому Щербаков, працював начальник тресту Фесенко, обіцянок ставало ще більше, рекордів окремих людей теж було чимало, а виконання пляну на 80 відсотків уважали вже за щось небувало добре; за рік 1937 Донбас не додав декілька мільонів тонн вугілля.

Знову приїздив Каганович, він призначив на начальника тресту Кацаурова, не так давно ще звичайного шахтаря, у Донбасі „подув свіжий вітер“; обіцянок було дуже багато, але пляну першого чвертьріччя р. 1938 як звичайно не виконано, заборгувавши 300 тисяч тонн вугілля.

Донбас дістає найкращі машини, роботу майже механізовано, але з 66 врубових машин останнього слова техніки працюють тільки 24, але з 400 міцних машин, привезених з Англії, працюють тільки 173, а з 232 електровозів працюють тільки 140...

І за перше півріччя року 1938 Донбас не додав 2,024.000 тонн вугілля. А друге півріччя якось не обіцяє чогось дуже доброго: Збільшились аварії. По деяких трестах на одну декаду припадає до 150 аварій. За липень не додано вугілля 624 тисячі тонн.

Є в донецькій області ще трест „Донбасантрацит“.

Тут навіть у день відкриття першої сесії Верховної Ради УССР замість великих досягнень у шахті № 12 трапилася завала через провину пятого бригадира, і цілий день шахта не могла працювати. На розслід приїхав управитель тресту Юхман зі своїм заступником, але що було душно, то вони пішли купатись, а звідти просто повернулись до міста, забувши за шахту. Та шахта № 12 не являє собою якийсь вийняток, з іншими шахтами трапляється те саме. Завідувачі шахт на це звертають мало уваги, навіть не бувають присутні на шахтах. Безперестанні аварії механізму і „завали“ це все стало нормальним явищем на шахтах тресту „Донбасантрацит“.

Донецьку область нарешті розподілено на дві області: Сталінську і Ворошиловградську, щоб приблизити адміністрування до місць. Може це допоможе?!

Правда 25 липня в день відкриття першої сесії верховної ради УССР Донбас ніби виконав плян, але надзвичай низькі цифри здобуття вугілля сусідніх днів красномовно говорять у чім саме справа.

Кинуто гасло „комсомольці на шахти Донбасу!“ Молодь поїхала. Але за один місяць звільнили з роботи 1500 молодих робітників, які щойно прибули, через неможливі умови життя.

І у вересні Каганович вирішив трест Донбасвугілля розбити на три трести: Сталіновугілля, Ворошиловградвугілля і Шахтвугілля, на управників призначив крім Кансаурова ще Дюканова та Ізотова, теж недавніх шахтарів. Може це допоможе?!

Обіцянок, правда, з цього приводу зроблено немало, немало надіслано і телеграм з цього приводу до Москви.

А як їхати шляхом на південь, то здалека

Найдешевше закупно найкращі МАТЕРІЯЛИ з першорядних бельгійських фабрик
у фірмі Е. М. РОТ Львів, Казимира Великого 12. Тел. 277-45
1840 Англійські взори шевіотів і самоділів у великім виборі. 5-10

Найкращі і найдешевші
МАТЕРІЯЛИ МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ
ДІМ МОДИ
Львів — Европейський Готель
Хто покаже це оголошення дістає 10% готівковий рабат.

можна побачити дими Маріюполя, дими велитня фабрики Азовсталі... Але не виконує Азовсталь денного пляну, стоїть крива що дня біля 80%, зрідка підвищуючись до 81. Елеватори... цистерни... і незабаром Запоріжжя.

Місто, що виросло на скелястих берегах Дніпра, що налічує 350.000 мешканців... А там далі видно Дніпрогес-Дніпровську гідроелектричну стацію, що закувала Дніпро в бетон і граніт... І по височенних мостах грохочуть довженні електропоїзди з рудою...

Це криворіжський залізорудний басейн, такий потрібний для СССР своєю залізною рудою. Але цей басейн дуже заборгувався, його шахти щодня не додають 15—16 тисяч тонн руди. За перше півріччя не додано 2,000.000 тонн руди. Дуже часті аварії, поламки механізмів.

Щоб якось урятувати ситуацію, просто приписують ніколи не здобуту руду. Наприклад у червні приписано 4.570 тонн руди, якої в дійсности не здобуто і навіть гроші за неї виплачено робітникам, які її не здобували.

І тут недавно ще споруджено велитень фабрику (властиво цілий комбінат) Запоріжсталь.

У Запоріжсталі звичайним явищем стали „перестої". За перше півріччя 25% робочого часу пішло на „перестої".

У Запоріжсталі звичайним явищем став брак продукції. Тільки одна фабрика інструментальної сталі за перше півріччя ц. р. випустила 10.174 тонни забракованої продукції на суму 17 мільонів карбованців.

Такою своєю працею комбінат Запоріжсталі, зрозуміло, зірвав виконання пляну та інших фабрик.

Металюргійна фабрика імени Дзержинського за перше півріччя не додала 68 тисяч тонн чавуну, 40 тисяч тонн сталі і 100 тисяч тонн прокату. На цій фабриці аварії трапляються сотнями. Недобре на ньому стоїть робітниче питання: за одне перше півріччя з фабрики пішло 3.566 робітників.

На фабриці імени Петровського не проходить дня, щоб не трапилось аварії.

Перлина півдня України — Одеса...

Велика фабрика сільсько-господарського будівництва „Жовтнева Революція", добре устаткована, має своїх стахановців, що перевиконують норми, але на варстати ніхто не звертає уваги, варстати тремтять підчас праці, обмотані поржавілим дротом, ніколи не ремонтуються.

Судоремонтна фабрика імени Марті. На фабриці бруд неможливий, дахи протікають, варстати заржавіли.

Столиця квітнучої України красунь — Київ!

Фабрика варстатів імени Горкого. Величезна фабрика. На міцному варстаті у 18 кінських сил вироблюють якісь дрібниці. Другий такий самий варстат зовсім не працює.

Моторороремонтна фабрика імени 1. травня працює тільки 4 місяці за рік, приміщень не опалюють, мотори продукують такі, що їх зараз забраковують, замість електроенергії в одному місці працює трактор, а в іншому місці варстат працює ручною силою.

І це все трапляється не денебудь по „гнилих" капіталістичних країнах, де визискують робітників, це все трапляється в єдиній у світі робітничо-селянській республіці, в країні диктатури пролетаріяту...

А все це зветься соціялістична промисловість першого року третьої Сталінської пятирічки.

Гл. Л.

Українське народнє вчительство
на міжнародній арені.

ПРИЧИНОК ДО НАШОЇ МІЖНАРОДНЬОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПРАЦІ

Праця українського народнього вчительства на міжнародній арені мала та має потрійне завдання: 1) вказати на шлях й засоби праці народнього вчительства для поправи його громадянсько - професійних прав, 2) інформувати інші народи про шкільництво українського народу, 3) давати авторитетні вияснення про освітньо-виховні змагання українського народу та його науково - теоретичні й практичні досягнення в ділянці педагогічно - виховної праці.

Взаємини українського народнього вчительства з учительством інших народів почалися в рр. 1904—1905, отже в хвилині коли вчительство почало зорганізовану боротьбу за свої громадянсько - професійні права. Українське народне вчительство колишньої Галичини створило разом з польським народнім учительством, зорганізованим у „Звйонзку Научицельства Людового", спільний Краєвий Виконавчий Комітет, що мав вести боротьбу за вчительські станові права й інтереси на терені галицького сойму.

Народне вчительство в колишній Австрії постановило перенести боротьбу за свої права з терену краєвих соймів на терен державного парляменту. Німецьке народне вчительство створило загально - державну організацію „Дайтшестеррейхішер Лерербунд". У противагу цій організації повстав за почином професійних організацій чеського народнього вчительства „Союз славянського вчительства в Австрії". Сюди належали чехи, поляки, українці та словінці. В боротьбі за спільні професійні справи на терені парляменту й перед центральним урядом обидві державні вчительські організації контактувалися й виступали спільно. Як член „Союзу славянського вчительства в Австрії" українське народне вчительство мало змогу зустрічатися з чеським, словінським, польським і німецьким народнім учительством та інформувати його про наше шкільництво, український нарід та його освітньо-виховні змагання.

В 1908 році були представники українського народнього вчительства на славянському вчительському зїзді в Празі і там гостро запротестували проти національно - шовіністичних маніфестацій московського народнього вчительства. В 1912 році брали участь представники нашого народнього вчительства в нарадах президії „Союзу славянського вчительства в Австрії" в Лугачовцях на Моравах. Ті самі представники (Іван Стронський і Маріян Якимовський) відвідали також у тому році сербське народне вчительство в Белграді та інформували за його посередництвом сербський нарід про український нарід, його шкільництво та освітньо-виховні змагання. В 1914 році святкувало українське народне вчительство, згуртоване у своїй професійній організації ВПУВ, 100-ліття народин Тараса Шевченка ювилейним концертом у Львові. При тій нагоді відбувся також зїзд „Союзу славянського вчительства в Австрії". Гостями українського вчительства у Львові були чехи, словінці й серби. Були вони також і на ювилейному концерті.

По війні відновило українське народне вчительство свої взаємини з польським народнім учительством зпід стягу „Звйонзку научицельства польскего". В 1929 році стало воно членом „Федерації вчительських організацій славянських народів". Ця організація мала називатися „Федерація вчительських організацій славянських держав", але при складанні статуту на домагання українців вставлено на місце „держав" слово „народів". Перший зїзд цієї організації відбувся в Познані 8—9 липня 1929 року.

Делегатами українського народнього вчительства були: Дмитро Великанович, Іван Стронський та Іван Ющишин. У склад головного секретаріяту федерації від українців увійшли Дмитро Великанович та Іван Стронський. Федерація не проявила ніякої діяльности та так за кілька літ і змарніла.

В 1929 році стала „Взаїмна Поміч Українського Вчительства" членом „Міжнародньої Федерації Вчительських Товариств" з осідком у Парижі. До цієї орґанізації належать Анґлія, Франція, Еспанія, Португалія, Польща, Данія, Швеція, Норвеґія, Фінляндія, Литва, Латвія, Естонія, Чехословаччина, Мадярщина, Австрія, Румунія, Болгарія, Югославія та Новозеляндія. Не належить Німеччина, Італія та СССР. Анґльо-саксонські держави Північної Америки, Китай і Японія належать до „Світового Союзу". Орґан „Міжнародньої Федерації" в Парижі „Бюлетин" виходить у чотирьох мовах: французькій, анґлійській, німецькій та еспанській. „Міжнародня Федерація" є інструментом Союзу Народів, безпосередньо його „Міжнародного Бюра Виховання" в Женеві. Головою федерації є Дюма, секртарем Ляпієр — обидва французькі учителі в Парижі.

Делеґати „Взаїмної Помочі Українського Вчительства" брали три рази участь у зїздах федерації — два рази в Празі в 1929 і 1930 році та в Стокгольмі в 1932 році. Кожний зїзд федерації кінчається політичними маніфестаціями на честь мира та міжнароднього братання, не вважаючи на те, що на зїзді федерації в Парижі в 1934 році члени Федерації розвели між собою в часі дискусії про світовий мир таку ґанебну бійку, що аж поліція мусіла ввійти на салю нарад та розігнати гарячих „миротворців".

Організація українського народнього вчительства обмінювалася з членами федерації своїми виданнями та діставала в заміну їхні видання.

Українське народне вчительство завжди протестувало проти політичних мирових маніфестацій федерації та її ідеольоґії міжнародного політичного братання. Ми не могли спочувати ідеї вічного мира та міжнароднього братання в часі, як інші народи нас по „братерськи" поневолювали та навіть фізично винищували (нпр. в СССР). Колиж у Франції став викристалізовуватися щораз виразніше людовий фронт при співпраці з комуністами і федерація стала делікатно реалізувати програму Комінтерну, українське народне вчительство сказало собі, що йому треба основно перевірити своє відношення до Міжнародньої Федерації, її ідеольоґії і тактики. Від 1936 року охолонули взаємні відносини між професійною організацією українського народнього вчительства та Міжнародньою Федерацією. Членство ВПУВ у Міжнародній Федерації стало більше платонічне.

Зїзди Міжнародньої Федерації відбуваються що два роки в столицях европейських держав. Останній відбувся в другій половині липня ц. р. в Копенгаґені в Данії. Представники українського народнього вчительства не були ні на попередньому, ні на останньому зїзді Федерації. На цьому зїзді зазначилася виразно зміна настроїв у більшости членів Федерації. Не було вже гучних мирових маніфестацій, а промовці взивали провід Федерації, щоб не втягав учительства в ідеольоґічно - політичну боротьбу в ніякій країні Европи.

Ця зміна настроїв у більшости членів Міжнародньої Федерації виправдала вповні тактику українського народнього вчительства. Можливе, що згодом і ступнево платонічне членство ВПУВ у Міжнародній Федерації переміниться на більше активне. Час покаже. **І. Ю.**

В ЛІТІ
купуйте мясні вироби
тільки в крамницях
„Центросоюзу"
ПРОДАЮТЬ КРАМНИЦІ:

Ринок	2.
Личаківська	150.
На Байках	8.
Софії	8 а.
Кентшинського	21.
Зиблікевича	2.
Жорківська	175.

З польської преси.

Спільний фронт визнавців хреста.

„Курієр Віленьскі" (ч. 264. з 9-го вересня ц. р.) вмістив на першому місці статтю п. Пйотра Лемєша п. н. „Прості та скісні хрести". Автор наводить таку картину:

„До села Нова Гута (на пограниччі давньої виленської і мінської губернії), де находиться цвинтар і церковця, колись уніятська, а від часів займанщини православна, приїздить католицький ксьондз з наміром відправляти богослуження. На цвинтарі, єднім у промірі кількох кільометрів, знаходять спочинок без ріжниці побіч себе католики й православні. Людність села, давніше уніятська, потім православна, сьогодні знову частинно католицька (перехід на католицизм відбувся в останніх роках) частинно православна. На місці нема стало ані попа ані ксьондза. Отож ксьондз приїхав з наміром відправити богослуження в церковці, з наміром символічної ревіндикації дому молитви на річ католицького костела і повідомив про те своїх вірних.

„Але застав вже в церкві попа зі своїми вірними. Коли всьондз знайшовся на цвинтарі і там почали уставляти полевий вівтар, піп ні трохи не вязався, але виступив у ролі господаря і по дискусії з ксьондзом на тему, хто має більші права до дому молитви, католики чи православні, сам указав ксьондзові догідне місце на цвинтарі, де зможе відправити Службу Божу, бо до церкви католиків не пустив.

„Розмова, очевидно, не могла дати вислідy в тому напрямі, щоб одна сторона переконала другу, але відбулася вона з усіми чемностевими формами, в присутности вірних обох віроісповідань і в чистій польській мові. Піп, молодий вихованок варшавської православної духовної семинарії, краще володів польською мовою від ксьондза-поляка, що велику частину свого життя провів у Росії.

„В розмові ксьондз покликувався на брутальні жандармські методи царської Росії при ліквідації уній на наших землях і на сьогоднішню, на його думку, далеко йдучу толеранцію польського уряду, піп на права православія до місцевої людности ще зперед часів Унії.

„Все те діялося зараз коло большевицької границі, майже в безпосередньому сусідстві з безупинно переслідуваною людністю обох віроісповідань".

Автор бере на увагу отой стан з одного другого боку польсько-большевицького кордону:

„Там переслідують всі релігії без ріжниці. Історичні передпосилки, проблеми історично набутих прав, все те перестало істнувати серед мотивів поведінки, яка змагає до того, щоб вирвати людству всі первні духової культури.

„В Польщі тимчасом роздрібнюємося серед ріжного роду процесів асиміляційного характеру, але з сумнівним успіхом, бо найчастіше викликають зовсім протилежний наслідок, замість здати собі справу, що суттєвою противагою тієї маси злочинів, які доконано в Росії проти релігії, Бога, людства і культури у нас могли би бути тільки якісь великі, не дрібничкові, додатні події в релігійній і культурній ділянці.

„Наші землі значать і завжди значили прості і скісні хрести, що стоять поруч себе. Символи впливів двох релігій, двох культур, що виросли з одного пня, але розсварених ще на початку нашої ери. Спроби усунути конфлікт були безуспішні і цілі століття виповнила на наших землях історія боротьби римських і візантійських впливів, католицизму і православія. Це правда. Але сьогодні, коли за границею, на якій ці впливи звичайно найсильніше зударялися, шаліє оргія нищення всяких культур, яка силою річей вдарила передовсім у православіе, але загрожує й іншим, не час на історичні спогади.

„Проти переслідувачів хреста фронт ріжних визнавців хреста мусить бути спільний. Як досі, на жаль, це в нічому не зазначується".

Найправильніша думка і найправильніше

ствердження дійсного стану. Але якось недоговорено... Автор якби свідомо спинився перед останнім реченням, перед висновком з того, що сказав перед тим. Спільний фронт визнавців хреста... Від кого залежить його реалізація? Хто повинен його створити? Чи автор не хотів дати відповіди на ці питання, чи може дасть її іншим разом?

Чи посилати дитину до захоронки?

Оце питання хвилює в порі осінніх вписів до шкільних заведень неодну маму, воно буває неспокійною темою родинних нарад, балачок, а то часом і суперечок двох протилежних сторін Найскорше рішаються вписати дитину до захоронки родичі кількох дітей, хоча їх однаково люблять і ними дорожать, як і батьки одинаків. Але мама єдиного синця чи донці, що живе у невпинному страху за свою дитину, має утаєну або і явну нехіть до дошкіль взагалі та до українських зокрема.

Перш за все не є вдоволена з того, що там приходять також діти з нижчих суспільних верств, що у її переконанні може мати відемний, а то — не дай Бог! — і „фатальний" вплив на пещеного й понад усе на світі обожаного одинака. — Друга жахом проймаюча причина, що здержує як мога найдовше післати дитину до захоронки, це бацили усяких заразливих недуг, що саме там мають свій постійний осідок і чигають головно на ті „вибрані" діти. Врешті ще один закид українським захоронкам робить надмірно перечулена мама, що вони не мають гігієнічних приміщень.

Такі і подібні материнські погляди й побоювання є, як на сьогоднішні загально демократичні часи, дуже консервативні, а в наших відносинах нічим неоправдані. Автім, чому ця сама мама не лякається „пестроти" товариства для своєї дитини в школі, де добрий педагог, щоби затерти між дітьми родові ріжниці, саджає в лавці побіч т. з. панської дитини ровесника з робітничих або й безробітних кругів? Навіть впливає, щоб такі діти заприязнювалися зі собою, що саме розпещеному одинакові виходить дуже в хосен, зближає звільна до життєвої правди, з якою чейже і він колись мусить стрінутися — може і з нею боротися!

А далі, чиж би захоронки були справді розсадниками небезпечних недуг? Чи не хорують ніколи діти „ізольовані" навіть такі, що в хаті в рукавичках ходять? З досвіду знаємо всі, що саме такі діти дуже мало відпорні на захворіння, а в переборщеній обережности й самообсерваці стають передчасно малими гіпохондрами. А школа, кіно, театр, відвідини своїх, знайомих, сусідів — чи дають запоруку абсолютної нешкідливости у перешіпуванні хоробових заразків? І гігієнічні умовини в наших захоронках не є такі погані. Правда, приміщення дещо за тісні, комфорт не люксусовий, але в рямцях можливостей уладжені вони вигідно і чисто. Лікарі-українці запевнюють дітворі кожної захоронки справді батьківську опіку.

От і бачимо, що нема чого трівожитися, посилаючи дитину до захоронки, де вона у вільній і радісній атмосфері, в окруженні своїх ровесників, жиє справжнім дитячим життям. Не навантажують там її голови всякими мудрощами, що власне буває в домашньому вихованні (головно одинаків!), але в забаві і зорганізованих заняттях, в котрі дітвора спільно вносить свої думки і дитячий досвід. Там виявляється самочинно її жива ініціятива, творча діяльність та суперницька винахідність. Під проводом фахових виховниць, що розуміють душу дитини та її потреби, формується вже в дошкіллі характер дитини, а на тлі святочних імпрез, що в них вся дітвора бере активну участь, будяться й розвиваються в їх серцях релігійні та національні почування.

А зовнішній культурний вигляд наших захоронок-дошкіль залежить тільки від матеріяльних спроможностей, що є в руках зацікавлених цією ділянкою людей.

Створити у Львові хоч одно зразкове, в мініятурі на европейський зразок уладжене дошкілля, з просторими двома-трьома кімнатами, городцем, пісковнею, басейном, повинно стати амбіцією всіх заможніших родичів, що обзнайомлені з найновішими виховними течіями та розуміють велику вагу дошкільного виховання. Памятаймо всі, що сьогодні дитина — завтра людина!

М. П.

—o—

Перевозить і магазинує
Меблі, товари
з усіх і до всіх місцевостей краю.
МЕБЛЕВІ ВОЗИ. Переводить ІНКАСО

Спедиційно-перевозова кооператива
ГАРМА
Львів, Потоцького 11а. Телеф.: 111-21

Українська справа в Унії Товариств

ПРИЯТЕЛІВ ЛІГИ НАЦІЙ.

На деннім порядку конференції Унії Товариств Приятелів Ліги Націй, що відбувала недавно свої наради в Копенгагені, находилася м. і. справа протесту товариств: українського і грузинського проти зміни статуту, переведеної в 1936 р. в Гленгові. На підставі тієї зміни оба ті товариства, як еміграційні, перенесено до т .зв. другої категорії. На комісії, яка розглядала той протест, погляд України і Грузії переміг. Але на другому засіданні зявився теперішній президент Унії, Еміль Борель, який заявив, що внаслідок появи статтей в „Журналь де Женев", що з цього приводу гостро заатакував Унію, стягає цю справу з порядку дня. Після промови українського делегата принято компромісову резолюцію, що вимагає ревізії статуту. Український делегат проф. Шульгин протестував на конференції проти резолюції про підтримку Китаю проти Японії, про заяву співчуття неґусові та осуду Італії і в справі Еспанії. Під кінець конґресу проф. Шульгин після звіту Українського Товариства підкреслив, що престіж Ліги Націй в очах українського громадянства значно ослаб, бо українці розчарувалися щодо успіхів інтервенції Ліги в меншинних справах і воліли безпосередньо порозуміватися з дотичними урядами, а крім цього ще й тому, що українці не можуть погодитися з тим фактом, що СССР принято до Ліги Націй не вважаючи на тії кривди, що їх Москва зробила Україні та іншим, поневоленим через СССР народам.

Вісти з Буковини.

Головою об мур.

Численна греко-кат. громада містечка Заставча не спромоглась дотепер на власну церкву. Богослуження відбувались у наймах. у римо-католиків.

Аж новий парох о. **Волянський** збудив байдужих громадян зі сну. За це літо вдалося йому зібрати потрібні гроші й купити гарну площу під будову нової церкви. Громадяни гуртом звозять каміння, шутер, пісок та роблять цеглу.

У неділю 4. вересня ц. р. будівельний комітет уладив вечірку, щоб збільшити фонди. Вечірка відбулася гідно і спокійно. Гості танцювали та співали українські пісні. Зараз по вечірці поліція арештувала цілий церковний комітет за „протидержавну демонстрацію". По списанні протоколу відставили всіх до военного суду в Чернівцях.

Нещасним комітетовим лише того жаль, що цього року вже відай не посвятять угольного каменя під свою церкву.

За відзнаки й українське письмо.

Военний суд у Чернівцях засудив столярського челядника **Омеляна Веренку** з с. Карапчева н. Ч. на 3 місяці вязниці та 1000 л. гривни за те, що носив маленький тризуб на клямі сурдута.

Взагалі жандармерія гостро переслідує селян за ношення жовто-синіх поясів, вишивок, горботок з жовто-синім краєчком, за візерунки над вікнами помешкань. Переслідування тим більше безпідставні, що жовто-сині барви в народній ноші буковинських селян перейшли вже у звичай.

В пятницю 2. вересня ц. р. приставили до слідчої вязниці в Чернівцях селян Атанасія Мірюку та Івана Прилипчана з с. Стара Жучка за те, що вчили підчас ферій селянських дітей українського письма та релігії в рідній мові.

Богослуження за великого буковинця.

В середу 31. серпня ц. р. відбулося в парохіяльній церкві в Чернівцях заупокійне богослуження за великого буковинця, проф. Степана Смаль-Стоцького. Простора церква була вщерть заповнена громадянством. Генеральний вікарій о. **Михайло Сімович** виголосив зворушливу проповідь, присвячену памяти невсипущого працівника. Буковина ніколи не забуде свого вчителя і пробудника.

В посмертній згадці в „Ділі" не було відмічено, що й Українське Спорт. Т-во „Довбуш" у Чернівцях на загальних зборах в липні 1931 р. вибрало проф. Ст. Смаль-Стоцького своїм почесним членом.

Божниця в „Народнім Домі".

Тому, що всі українські імпрези заборонені чернівецький Народній Дім стоїть пусткою. Але скарб свого не дарує. Рік-річно оподатковує українську установу сумою 80.000 левів. Щоб мати змогу заплатити цю суму, управа „Нар. Дому" хапається всіх можливих способів. От тепер винаймила свою прекрасну театральну салю жидам на їх новорічні богослуження.

Український меморіял.

Минає місяць, від коли румунський уряд видав відомий декрет-закон у справі меншин. Німці, мадяри і болгари широко використовують цей закон. Лише на Буковині та в Бесарабії залишилося все по старому. Понад міліон українців не має ніодної народньої, середньої або фахової школи. На приватні влада не дала ані не дає дозволу. Те саме з читальнями й кооперативами. До державної служби не приймають. Більші приватні румунські установи навіть слуг споваджують собі зі старої Румунії.

Всі заходи та просьби були безуспішні. Тепер бувш. посол **Кость Кракалія** передав румунському урядові новий меморіял з українськими домаганнями. Головні точки — це відновa українського шкільництва, українське богослуження, дозвіл на відкриття читалень, кооператив, спортових товариств, дозвіл на українські часописи (тепер міг виходити лише „Час"), реституція сконфіскованого майна Народніх Домів і т. д. Румунська преса ні словечком не згадує про ці справедливі домагання.

Зате державний секретар для справ меншин **Сілвій Драгомір** помістив у льондонськім „Таймсі" статтю, в якій називає буковинських українців „рутенами" та австрійським винаходом

Дмитро Хмара.

Чи ви колись задумувалися над небезпекою, яку творить назубний камінь? Не чекайте аж камінь розхитає Ваші зуби! Вже від нині зачніть уживати постійно Кальодонту, єдиної в Польщі пасти, яка має Сульфоріцінолеат. Кальодонт поборює назубний камінь і не дає йому знову творитися.

KALODONT ПРОТИ НАЗУБНОГО КАМЕНЯ

ВАСИЛЬ СІМОВИЧ.

Наукова діяльність акад. Смаль-Стоцького.

Якось навесну 1925 р. „Українське історично-фільольогічне Товариство" у Празі влаштувало ювілей сороклітньої наукової діяльности пок. проф. Степана Смаль Стоцького. Ювілейне свято було скромне: звичайне засідання товариства з рефератами про громадську й наукову працю і при кінці — бажання від Товариства. Покійний професор довго змагався — ніякого ювілею він собі не бажав. Не любив ніяких таких свят. І на цьому засіданні, що пройшло в дуже гарній атмосфері, він почував себе ніяково. Ввесь час був якийсь неспокійний. Та хоч видко було, що промови його зворушують, із обличчя можна було вичитати одну думку: хай би скоріш був кінець. Але теплі слова всіх, що промовляли, нарешті таки погодили його із святом. Не всі розуміли його настрій. Зрозуміли щойно тоді, коли накінець забрав слово ювілят. Хто був на тому скромному святі, ніколи не забуде його слів, ніколи не затреться в його душі глибоке від них враження. Проф. Стоцький увесь час — страждав. Терпів від того, що перед його очима ставало буйне життя українського народу на Буковині, життя, яке він розворушив, а те життя т е п е р, коли святкують його ювілей, придушене. Йому ввесь час гірко було, що згадують його працю, а з неї нічого не залишилося. Серед страшних зусиль йому вирвався з душі той біль, він відкрив його перед учасниками свята, йому стали в очах сльози, але ж видко було, що йому стало легче. Ще й досі гомонять його перші слова, висказані серед великого зворушення й неспокою: „Ювілей! На вигнанні, на жебраному хлібі... Може, воно й потрібне. Але ж який це ювілей, коли т а м ні сліду з того всього, що було..." І полилися щирі слова, такі зворушливі, такі прості, невимушані, а такі правдиві, як правдивий був він сам ціле своє життя.

Від цього скромного ювілею минуло поверх десять років. За той час науковй дорібок проф. Стоцького значно збільшився. А тепер, коли його не стало, хочемо з усим цим дорібком зазнайомити нашу Громаду. Дорібок — великий і — дуже цікавий.

*

Коли в нас згадують імя проф. Стоцького — нажаль, у Галичині мало ним цікавляться, мало знають цю велику Людину, — то звязують його з національно - політичним становищем Буковини, з розвитком шкільництва й господарського життя нашого народу. Воно не диво. Ширшій громалі ця справа ближча. Та те, що покійний професор був — велика наукова сила, що полишив нам великі наукові цінности, що виховав багато наукових (і педагогічних) працівників, про це люди знають небагато.

Звичайно, коли оцінювати значіння людей науки по кількости надрукованих праць, то за такий довгий час праці (від 1884 р.) в иншого вченого, що знає т і л ь к и свою науку, що т і л ь к и пильнує своєї катедри, — кількість друкованих наукових творів вийде більша, значно більша. Але ж покійний професор від початку своєї діяльности на наукову працю н е м а в ч а с у. Він же т в о р и в національне життя на Буковині, життя на всіх його ділянках. Ця праця відбирала йому ввесь його час. Тут треба було вибирати, що в а ж н і ш е було тоді для народу: стаття до часопису, господарська книжечка, шкільний підручник, читальня, каса й т.д. чи — наукова праця. Життя його складалося так, що на наукову роботу треба було, сказавши трохи з-проста, к р а с т и ч а с. То щойно, коли національне життя на Буковині розрослося, коли за працю вхопилося молодше покоління й її між собою поділило, проф. Стоцький міг уже повикінчувати давно позачинане та пустити у світ (1912—1914). Іще продуктивніша стала ця праця після 1920. р., на еміграції, коли покійний відійшов потрохи від громадської праці й посвятив себе виключно науці. Від того часу не було наукового, чи науково - популярного журналу („Slavia" „Україна", „Літературно - Науковий Вістник"; „Українська Школа", „Дзвони", й т. д.), чи наукового збірника, де не появиласяб яка його цінна праця. А проте науковий дорібок проф. С. Стоцького навіть числом друкованих праць поважний. Торкаються вони — граматики, історії письменства, літературо- й мовознавство, історії культури, одне слово — фільольогії в ширшому розумінні цього слова.

Учень „батька слявістики", проф. Ф. Мікльосіча, до смерти залишився вірним його основним принципам наукового досліду: спиратися у своїх висновках н а ф а к т и, які дає нам чи сама мова, чи історичні джерела. Тимто він був ворогом таких висновків, до яких часто доходили прихильники т. зв. молодограматичної школи в мовознавстві, головно слявісти, через різні комбінації, штучно сконструовані форми й т. д. Тимто для порівняння він користувався не формами сконструованими, праславянськими, як це звичайно тепер роблять усі скрізь, а — староболгарськими. Крім цього, він притягає й инші ж и в і мови, славянські й неславянські, використовуючи в них і ті давніші явища мовні, що їм виказують д ж е р е л а. З цього погляду написана перша його (докторська) праця про вплив анальогії в відміні українськх імен („Archiv für sl. Philol.", VII, 1884), те саме бачимо і в його монументальній (німецькій) „Граматиці української мови" (Відень, 1913).

Вже згадана перша праця оперує дуже багатим матеріялом, зібраним із усіх знаних тоді етнографічних збірників. Із неї виразно видко, що українська відміна імен має свою власну систему, відмінну від систем відміни инших слов'янських мов; коли ж бувають форми такі самі, то шляхи, якими поодинокі мови до них доходили, не все однакові. Деколи форми в поодиноких мовах однаково звучать, (н. пр., в російській, чи польській мові й українській), але ж в одних мовах вони — історичні, в инших — аналогічні (пор. дав. одн. жін. роду мякої відміни „волі", — укр. анал., рос. іст.; той самий відм. тверд. відм. „рибі"— укр. іст., серб. анал.). Нажаль, праця не обхопила дієслів, де вплив аналогії теж дуже сильний (виявив це у своїй праці, правда, не зовсім основно учень проф. Стоцького, Д. Цебушник). Але ж система цілої української відміни дуже прозора у шкільній граматиці проф. Стоцького, що її досі появилося чотири видання (перше 1893., останнє 1928).

Хоч „Руська грамат.ка" (пізніші видання мають назви: „Граматика руської"), чи просто вже по війні „української мови" — шкільний підручник, але ж збудований він на цілком наукових основах. Підготовили його докладні студії української звучні й відміни. Відрізнялася вона від усіх попередніх граматичних підручників (н. пр., Ом. Огоновського) тим, що вона зривала з усіма дотеперішніми клясифікаціями, які позаводили були українські автори граматик на основі порівняльної Міклошічевої граматики, а давала свої, українські, виведені з сучасного стану української мови. У граматиці звернено велику вагу на звучню, на звукові закони української мови, при чому підручник підносить на кожному кроці вагу свідомости законів живої мови, всупереч принятому до того часу звичаю — розуміти граматику як збірник правил, які треба обовязково вивчати на-память. Коли мати на увазі ще й те, що цей підручник заводив нові граматичні терміни, придумані самим проф. Смаль-Стоцьким, або запозичені з инших мов (н. п. „однина", „множина" з серб. грам.), але ж для нашої мови пригідних, — то не диво, що ця граматика, з таким розумінням цього предмету, була незрозуміла для більшости наших педагогів, і хоч була апробованим підручником для школи, вчителі з неї не вчили...

Появу її підготовили довголітні студії над живою українською мовою. Тисячі слів доводилося відмінювати, провірювати їх наголос і зміни його, часто звязані з словотвором, чи складнею. Доводилося простудіювати всю дотеперішню українську граматичну літературу, критично пройти ввесь матеріял, на якому вона засновувалась. Дещо з цих студій і надруковано (н. пр., критика на граматику Ом. Огоновського, що появилася в „Zeitschrift für oesterr. Gymnasien", (Відень, 1890) — знаменний кінець критики: „Hätte er", себто Огоновський, „die Sprache, deren er sich selbst bedient, in seiner Grammatik auch gelehrt"!), дещо так і залишилося в архіві.

Через те, що ціла система в граматиці звязана із реформованим у фонетичному дусі правописом, проф. Стоцькому довелося повести рішучий бій проти історичного правопису, проти так званої „максимовичівки", або „етимології", яка панувала тоді у всіх шкільних підручниках і яка вважалася за офіційно признаний український правопис. Бій цей, тяжкий і затяжний бій, зводив пок. професор на терені Буковини, Галичини й у Відні — зводив його з допомогою вірного приятеля, німця, проф. Теодора Гартнера, який фігурує скрізь як співавтор і шкільних граматик і великої німецької граматики з 1913. Що коштував енергії проф. Стоцького, про те слабенький образ дає т. зв. „Minoritätsvotum", що його зголосив пок. в буковинській шкільній раді, коли перепало його внесення щодо заведення т. зв. фонетичного правопису до шкіл на Буковині. Це „Votum" опрацювали обидва приятелі. Наукові і педагогічні аргументи таки переконали австрійський уряд, який 1893 р. дав свою згоду на введення цього правопису до шкіл. Того самого року дістав апробату і граматичний підручник проф. Стоцького й Гартнера, укладений цим правописом, підручник, що пролежав по ріжних краєвих радах і міністерствах від 1888 р. Про всі ці заходи й боротьбу довідуємося з некрольогу проф. Гартнера, який написав пок. проф. Стоцький і помістив у „Записках Н. Т. Ш" т. CXXXVI—CXXXVII, 1925, ст. 239—248.

У своїх перших наукових працях проф. Стоцький (як і Ом. Огоновський нпр., у своїх „Studien auf den Gebiete der ruthenischen Sprache, 1880) вживав „драгоманівки". Але ж до свойого підручника не важився завести цього правопису, був він на ті часи надто радикальний, за нього булоб довелося ще тяжче воювати. І так той бій зїв багато сил. Треба ж було боротися за нього не тільки з урядом, але, і то ще важче, з власним громадянством, консервативним, звиклим добачувати в дотеперішньому правописі „святощі" й вітрити в т. зв. фонетичному правописі — чужі впливи, національну небезпеку й т. д. Борючись за реформу правопису, проф. С. Стоцький міг перед урядом покликатися на Словник Желехівського, що проводив свою систему, й на правописі цього Словника збудував правописні закони для своєї граматики (систему цього правопису виклав він іще в окремій брошурі „Про руску правопись", яку видав під псевдонімом С. Нагнибіда у Львові, 1893 р.).

(Далі буде.)

Пані, Панове найдуть найкращі осінні зимові Новини сезону
в нововідкритім відділі фірми
Модні Текстилія — Ян Валлях і Син
Львів, Площа Галицька 14, тел. 269-82.
Ціни безконкуренційні
Матеріяли мундуркові.

ТРИВКІСТЬ МАРИНАТ при збереженні природної краски, смаку та аромату запевнює єдиний чистий, безбактерійний і тривкий оцет з оцтової есенції 80%, яку виробляють ХЕМІЧНІ ZAKŁADY CHEMICZNE „GRODZISK" S. A. зі знаком „РАК" на пляшечці.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 25.

КЕЙЛЕНК ВІЛЛІ. 11

Швéстка.

І нарешті знов опинився перед дверми Параски.

— Ото мені нещастя! Це вже мені таки дуже не подобається, — пробурмотіла Параска. — Навіть чаю не можна спокійно напитися.

Вона саме приготовила все на столику з гарними круглими ногами. Таки треба було запросити і Швестку. Його фізіономія розлилася, як млинець. — Дякую, дякую. З ваших ручок одержати шклянку чаю.., — повів він наступ.

Столик був вузенький. Підчас розмови коліна Швестки торкнулися ніг Параски; він не відсунув їх, але Параска подумала, що він не помітив і посунулася набік. Очі Швестки налилися маслом, його шапрановий їжачок на голові якось ще більше настобурчився.

— Хоч я, знаєте, маю балалайку — настоящая русская — одначе думаю собі завести радіо. Без культури інтелігент не може обійтися... Казав мені приятель, що на дефектор тут також добр чути...

— На що таке? — здивувалася Параска.

— На дефектор.

— Умгу... — протягнула Параска.

— Я в дефекторах дурна як швець.

— Чомуж ви думаєте, що швець на тому не розуміється? — образився Швестка — а я ось був шевцем, але вважаю себе інтелігентом...

— Так, то ви були шевцем?

— Ні, ви мене не зрозуміли... Кхм.., кхм... — Чай йому чогось згірк, як перець. — Батько мій шевцював... Товаришував з Батею... А я ні..

Він сильно потягнув пару разів чаю й потрохи заспокоївся. Знов підсунувся коліном і солодко спитав:

— А ви музику любите? Наприклад, балалайку?

— Так, люблю музику, але справжню, а не якусь гармошку чи балалайку

— Хитрить, чортове зілля — подумав Швестка. — Ну, чогож? балалайка дуже душевний інструмент. Шкода, що на моїй тепер струни одніеї нема... Шльома аж у середу привезе з міста... Знаєте, коли ввечір місяць світить і тоді проспівати під вікном романс...

В цей мент постукав у двері і ввійшов Цар.

— Слава Йсу... Прошу вас, панно вчителько, може вже мені час іти. Маю бути на пяту годину.

— А вже таки треба би.

— Кудиж це? — спитав Швестка.

— Сходимося на нараду сьогодні, хіба вам не відомо, пане нотарю?

— Ага, так, так... Але я казав, щоб зійшлися ввечір... А хіба... і ви, Царю, там будете?

— Аякже... буду...

— А комісар знає, про що буде мова?

— Певно. Мають дати підписи й готово.

— Так, так, треба тут чеськословацьку школу заложити!

— Ого! То я не на цю нараду йду!... Ми сходимося коло церкви, щоб порадитися у справі пасовиська.

Швестка зрозумів, що влип. Але не хотів цього показати й сказав: — Можете й туди прийти. Там по восьмій годині сходяться. Справа чехословенської школи мусить кожного обходити, бо школа буде всім служити...

— Прийти я можу, але хіба на те, щоби людям відрадити давати свої підписи...

— Справді, — промовила Параска — оце ми якось то про це говорили. Для кого тут чеська школа? Є тут пятеро жандармських дітей, здається ви так сказали, пане Царю?

— Так, так... Ось рахуйте самі: Пепа й Карлічек Вощепилові — 2 дітей, Божена Недогналова — 1 дитина, Міля і Зденек Подскочилові — 2 дітей, разом: 5 дітей. І я вам ручу, що нема більше...

— Для когож тоді школа, пане нотарю? — спитала Параска.

— Ви всієї користи не враховуєте... Жидівські діти такі самі громадяни, як і інші, а вони вимагають чеськословенської школи. А крім того взагалі виховання молоді в державному дусі потрібує тут такої школи... А хто проти цього, той проти держави... і нехай це добре памятає, — закінчив Швестка, встаючи до відходу й цілковито втративши гумор.

Його не задержували.

Коли вони лишилися самі, Параска сказала:

— Пане Царю, ідіть-же швиденько до тих газдів, до кожного. Ще до вечора встигнете. Та поговоріть з ними на розум, як ото ми колись говорили. Нехай шкоди собі тими підписами не діють. Ідіть, а я напишу тимчасом листа до тітки... Завтра його відвезете на пошту й пошлете експресом.

В середу передполудням тітка Параски вже відпочивала в її кімнаті, слухаючи її оповідання.

Вечір у середу ніби навмисне випав такий, що мало сказати „було гарно". Було надзвичайно гарно. Небо прозоро-ясне, як очі дитини; місячна сковородка, як велика яєшня, скажім, з десяти яєць, світила так яскраво, що й не циган міг би огірки красти, якби були. І Швестка йшов у чорній накидці з трьохструнною балалайкою під полою, облитий срібним сяйвом, переповнений любовним надхненням...

Ось і садок, і хата, і вікно.

Чорне вікно. Ніякого руху. Але Швестка був переконаний, що Параска чекає.

Відкинувши полу, він поставив ногу на якийсь виступ під вікном. Відломив поразку галузку жоржини, щоб не перешкоджала, і бряжнув струнами: „дринь, дринь, дринь". Йому здалося, що за вікном щось забіліло.

Почав, звичайно, з „Ночі".

Ах, зачем ета ноч — „дринь, дринь, дринь"
Так была хараша — „дринь, дринь, дринь"
Не балела би грудь —„дринь, дринь, дринь"
Не страдалаб душа —„дринь, дринь, дринь"

Треба зовсім безсторонньо ствердити, що Швестка таки співав. Він витягнув карк, як гуска, і деяке шипіння в його голосі також мало подібности до цієї спорідненої з дебелою птиці. Він совісно проспівав усі куплети „серенади". Потім хусткою витер піт з чола і перейшов на „плащ"

(Далі буде.)

При охоронних мочевих доріг і кропових залозів шодня вживати природну гірку воду Францішка Йосифа — це вмоскливить багате і легке випорожнення і добре травлення — склянка натще рано.

Закарпаття

ПАМЯТНИК У 20-ТІ РОКОВИНИ ГУЦУЛЬСЬКОГО ПОВСТАННЯ.

Зближаються 20-ті роковини повстання гуцулів на Закарпатті, які зі зброєю в руках прогнали наїдників. Комітет учасників того геройського чину рішив: побудувати величавий памятник в Ясінні на горі Костирівка і влаштувати величаве національне свято з нагоди посвячення цього памятника, щоб осьтак ушанувати память поляглих борців гуцулів за волю. Кошти будови памятника сягатимуть 15.000 кч. Комітет будови памятника звернувся з покликом до українського громадянства й українських установ Закарпаття, щоб надсилали добровільні датки чековою складанкою на число конта 82.693 філії Підкарпатського Банку в Рахові з допискою: Ясіння П. Імена жертводавців збережуть в архіві памятника при Т-ві „Січ" у Ясінні.

ЗНОВУ СТРАЙК ШКІЛЬНИХ ДІТЕЙ

В селі Черні к. Королеви н. Тисою дійшло до шкільного страйку дітей на знак протесту проти перенесення без ніякої причини свідомого та діяльного учителя Івана Тарканія з Черни до М. Раківця. Шкільна влада цим перенесенням розділила його з дружиною, залишаючи учительку Марусю Тарканієву з малою дитиною в Черні. Це перенесення викликало велике огірчення між селянами в Черні, звідки на днях була у шкільному інспектораті в Севлюші 15-членна делеґація і склала рішучий протест проти цього безпідставного перенесення. Делеґація зажадала рішуче, щоб шкільна влада забрала з Черні учителів неукраїнців, заявляючи, що аж до поладнання цієї справи родичі не посилатимуть ніодної дитини до школи. Одночасно вислано протест з підписами всіх селян до губернатора Грабара та шк. реферату в Ужгороді.

ЗА УКРАЇНСЬКУ ГІМНАЗІЮ У ВЕЛИКІМ БИЧКОВІ

Т-во „Рідна Школа" відкрила цього року в Великім Бичкові гімназійний підготовчий курс, якого завданням є підготовити кадри учнів до двох кляс гімназії, що має повстати в Великім Бичкові з початком 1939-40 шкільного року. Українське населення Рахівщини, а передовсім бичківці з населенням ближчої околиці вже 12 років борються за оснування гімназії для Гуцульщини в Великому Бичкові. Є сотні молоді, що хоче набути бодай середньошкільну освіту, а українських гімназій на Закарпатті мало. До гімназій, в яких мовою навчання є російська мішанина, українці не хочуть посилати своїх дітей. Коли-ж у гімназії в Модржанах, до якої вступ утруднений масою перешкод матеріяльного і морального характеру, є все-ж багато українців, то це доказ, що брак гімназії на Гуцульщині українське населення відчуває у великій мірі.

Не вважаючи на те, деякі чеські чинники виступають проти основання української гімназії у Великім Бичкові.

НОВА НЕВДАЧА АҐРАРНИКІВ.

У неділю 4. ц. м. відбувся в Мукачеві зїзд аґрарної молоді, що скінчився повною невдачею для його аранжерів. На зїзд аранжери стягнули з тяжким клопотом к. 1.200 осіб, з яких половину творили наші сивоволосі, збаламучені москвофілами селяни, а другу половину жиди, мадяри і чехи. Тому учасники були у пригнобленому настрою і ніхто з них не оплескував промови сен. д-ра Бачинського. Учасники покидали зїзд не лише з огірченням, але й голодні, бо москвофільські аранжери не дотримали своєї обіцянки і не дали учасникам ні обіду ні пива. Українська аґрарна молодь збойкотувала цей зїзд тому, що аранжери не дозволили їй прийти з національними прапорами.

ЯК ВИГЛЯДАТИМЕ ФІЛЬМА „ПОЛОНИНСЬКА ЛЮБОВ".

Нашим читачам уже відомо, що на закарпатській Гуцульщині чеський режисер Шварц накрутив звукову фільму в українській мові п. н. „Полонинська любов" на основі новелі чеського новеліста Карла Бейста. Хоч твір К. Бейста не віддає якслід духа Гуцульщини, проте режисерові вдалося зробити доволі можливу фільму. Головні ролі виконали п-і Варка Лакатошівна і п. В. Лібовицький. У масових сценах брали участь самі гуцули, між іншим М. Клемнушева, А. Кувікова, А. Телицький, Демянчук, Люферлюк та О. Клемнушева. Якщо синхронізацію фільми, себто мову і пісні, виконає якслід проф. Кайґль, який — на жаль — як музик і композитор має нещасливу руку до українських пісень, то фільма матиме певно успіх.

Делеґати Української Центральної Ради у Празі.

Делеґація Першої Української Центральної Ради під проводом голови А. Волошина виїхала до Праги. Беруть в ній участь представники всіх найважніших суспільних організацій українського народу Закарпаття.

Після свого приїзду, що викликав загальне зацікавлення у празьких урядових та політичних колах, до Праги, делеґація склала докладний плян праці й одночасно навязала звязки з владою та іншими провідними політичними чинниками, з якими зараз почала переговори в справі унормування відносин на Закарпатті.

Делеґація зявилась в канцелярії президента республики і до рук колишнього міністра Шісля передала обширний меморіял, щоб цим немов зазначити, що в справі унормування відносин на Закарпатті делеґація думає переговорювати з найвищим конституційним чинником республики, урядом та його окремими членами.

В четвер приняв делеґацію ПУЦНР премієр д-р Мілян Годжа. Делеґація побуде в Празі цілий тиждень.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, читко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

тільки
Крем НАЇДА
магістра В. ПАЗЬДЗЄРСЬКОГО
усуває радикально
Веснянки Плями і т. п.
Крем Halina Нг. 2
(світлостий)
плекає церу, хоронить перед зморщинами і їх усуває.

Палестинська влада стягає дрібні поліційні станиці.

Як говорять у Єрусалимі, влада постягає до більших осередків дрібні поліційні станиці, розкинені по цілій Палестині, бо вони за слабі, щоб оборонитися перед щораз то частішими нападами.

АРАБИ РОЗЗБРОЇЛИ ПОЛІЦИЙНУ СТАНИЦЮ.

Арабські повстанці заатакували водотягове заведення Бабельвад, що засобляє у воду Єрусалим та роззброїли 6-ох поліцаїв. Військо зреферувало кілька близьких сіл; при тому згинуло 3-ох арабів, що боронилися.

СУДЕТСЬКІ НІМЦІ ДОМАГАЮТЬСЯ, ЩОБ З ІХ ТЕРИТОРІЇ ЗАБРАТИ ЧЕСЬКУ ПОЛІЦІЮ.

Орган Генляйна „Рундшав" ствердже, що в останніх часах державна поліція та жандармерія заступила громадську поліцію в Судетах. Чеська поліція витворила атмосферу фальшивих доносів та інтриг, яку характеризують події в Моравській Остраві. Щоб усунути небезпеку для держави та для Европи, необхідно негайно забрати зі Судетів усю чеську державну поліцію

„ХОЧЕМО ПОВОРОТУ ДО НІМЕЧЧИНИ!"

В пятницю в год. 19.30 4.000 німців уладило демонстрації в Чеському Крумлові. З юрби лунали оклики: „Одна держава, один нарід, один вождь!", „Хочемо повороту до Німеччини!".

КРОВАВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ КОЛО НІМЕЦЬКОГО КОРДОНУ.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє: У граничній місцевости Боденбах відбулась демонстрація судетських німців, що протестували проти комуністичного віча. Жандармерія та поліція заатакувала демонстрантів гумовими палицями, шаблями й багнетами та поранила 8-ох з них.

ПРЕМІЄР ГОДЖА ДАСТЬ ВИЯСНЕННЯ ПРЕДСТАВНИКАМ ПАРТІЇ СУДЕТСЬКИХ НІМЦІВ.

Як подають з кол судетських німців, прем. Годжа обіцяв у суботу перед полуднем дати представникам судетської партії вияснення у справі найновішої пропозиції празького уряду. У вівторок відбудуться переговори між представниками уряду й Генляйна.

ДИРЕКТОР ПОЛІЦІЇ В МОРАВСЬКІЙ ОСТРАВІ ПРИПИНЕНИЙ В УРЯДУВАННІ.

Як подають урядово, директор поліції в Моравській Остраві зажадав, щоб його припинили в урядуванні та почали проти нього дисциплінарні доходження; це малоб на меті запевнити обективне слідство у справі подій 7. ц. м. Таке саме домагання поставив начальник поліційного арешту: вони оба припинені в урядуванні

Посвячення Лугового прапору.

Залізничі знижки.

Міністерство залізниць дало 50% знижки тим, що їдуть на посвячення прапору і Лугове Свято у Львові, яке відбудеться в неділю 18. ц. місяця.

Ті, що їдуть на Лугове Свято у Львові, купують до Львова цілий білет. На стації в касі при купні білету стемплюють знижку. Коли приїдуть до Львова, то на стації не віддають ані знижки, ані білету, а при повороті їдуть на той сам білет додому і не платять нічого, тільки стемплюють ще раз у касі на стації у Львові білет, на який приїхали і знижку.

Знижка важна від суботи 17. вересня до понеділка 19. вересня так, що ті, що їдуть на Свято, можуть виїхати зі своєї стації в суботу 17. вересня, або в неділю рано 18. вересня; вертатися можуть у неділю 18. вересня вечірнім поїздом, або в понеділок 19. вересня. Зі Львова мусять виїхати найдальше в понеділок 19. вересня до год. 12. (24) вночі.

„Великий Луг" розішле знижки в понеділок 12. вересня до Повітових Лугів і „Луги" зголосяться по знижки до Повітових Лугів. Для тих „Лугів, де нема Повітового Лугу, вишлемо знижки окремо, але тільки для тих „Лугів", котрі замовили знижки.

„Луги" з повітів, де нема ще Повітового Лугу, оскільки хотять дістати знижки — нехай повідомлять про це зараз „Великий Луг", Львів, Коперника ч. 5, або телефонічно ч. тел. 293-83.

Шукай приятелів

між ощадними людьми, наприклад, між тими, що постійно шадять

У ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ

вул. Словацького 14. (Філія Банку: Станиславів, ул. Собіського II.)

АПОЛЬО | п.н. **Індії говорять...** (The Drum)
Нині святочна прем'єра архітектору режисерії геніяльного Ал. Корди
в головних ролях прегарний: Сабу Раймонд Массей відомий з фільми „Буреві й“ і чарівна Валер. Гобсон
Таємничий Схід — Пречікана акція — Дос. не бачені баталістичні сцени. ■ Фільма, яка дорівнює незабутньому „БЕНГАЛІ“.
АПОЛЬО

Волинське Українське Обєднання

ПРО АКТУАЛЬНІ СПРАВИ НА ВОЛИНІ.

В Луцьку відбулося 4-го вересня ц. р. засідання Головної Управи Волинського Українського Обєднання під головуванням посла С. Тимошенка. Після реферату голови ВУО про політичне положення та після дискусії Головна Управа ВУО ствердила, що:

1. від останньої наради ВУО в червні ц. р. політична ситуація на Волині не поправилася, тому дотеперішні ухвали і зїзду ВУО і Головної Управи й Ради ВУО зберігають політичну актуальність;

2. у цей переломовий час постава українського громадянства Волині мусить бути особливо активна й виявитись передовсім у безпосередній участи його у виборах до територіяльної самоуправи;

3. всі окружні управи ВУО тримаються одної тактики у своїй праці, причому кола українського громадянства, що до цього часу стояли осторонь та ставилися до ВУО з деяким застереженням, навязують з ним ближчий контакт та зголошують бажання співпраці.

У звязку з закриттям Української Гімназії й Духовної Семинарії у Кремянці Головна Управа ВУО висловила надію, що Українська Парляментарна Репрезентація Волині і Президія ВУО не занедбають дальших заходів щодо оборони цього загроженого — шкільного — відтинка українського громадсько-національного життя на Волині.

„Сумні події, — каже дальша ухвала Головної Ради ВУО — що за останній час трапилися в житті Православної Церкви, відбилися широкою луною поміж православним населенням Волині, викликаючи серед вірних турботу за долю прадідівської православної віри, православних церков і виховання українського народу в дусі християнської православної ідеї“.

На думку Головної Управи ВУО всі ті факти релігійної нетолеранції могли трапитися внаслідок браку правного унормування Православної Церкви в Польщі. Щоб цей загрозливий стан не продовжувався, тимбільше що дату скликання Собору Православної Церкви влада означила на 1940-ий рік, Головна Управа ВУО закликає Українську Парляментарну Репрезентацію Волині опрацювати та внести на найближчій сесії сойму проект статуту Православної Церкви в Польщі.

Вкінці Головна Управа ВУО закликає українське громадянство Волині не вірити в ніякі тривожні чутки, занехати всякі самостійні виступи, зберігати спокій та рівновагу та укладати свою працю зорганізовано з проводом ВУО.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Середа, 12 вересня (31 серпня) 1888.

ЗА УКРАЇНСЬКУ МОВУ В СОЙМІ.

„Внесок посла Юл. Романчука на зміну першого додатку до провізоричного соймового регуляміну, який змагає до того, щоб і руській мові дати власне право попри польську і примусити красвих маршалків уживати тієї мови при відкриванні та закриванні соймових сесій — цей внесок підписали посли: Барежницький, Лінинський, д-р Антоневич, Фел. Білинський, Охримович, кн. Юрій Чарторийський, Т. Васьлевський, Мазаракі, гр. Влад. Козєбродський, кн. Лев Сапіга, Вербицький, Ст. Качала, Анд. Січинський, Вит. Рогойський, Плазинський, Зборовський, Вайгарт, Влад. Струшкевич, Едв. Чернавський, Тад. Романович, Гольдман, Т. Марунович і Лехартович, разом з внескодавцем 26 послів. Цей внесок прийде вже на денний порядок 30. соймового засідання, завтра в четвер. Та вспж йому доведеться перепасти вже при першому читанні. Бо зачуваємо, що польські шовіністи перефорсували таку ухвалу на вівтирковому зібранні „Кола“. Це буде новий доказ крайньої нетолерантности соймової більшости. Як у такому випадку поведеться уряд, побачимо також. А руський нарід тільки з повною погордою віднесеться до кліпів, що при допомозі гр. Таффого стоїть при кермі краєвих справ“.

ВОРОХОБНЯ ЗА ГРОШІ.

„Новое Время“ повідомляє, що урядова слідства ствердило факт, що англійський посол Дріменд Вольф заплатив козакові Асолімову 16.000 фунтів штерлінгів, щоб він викликав ворохобню на Кавказі“.

ВІДКРИТТЯ СЕСІЇ ЛІГИ НАЦІЙ

В пятницю пополудні почалася 102. сесія Ради Ліги Націй під проводом представника Нової Зеляндії Жордана. Рано були всі делегати на принятті у ген. секретаря Ліги Авеноля, пополудні відбулося коротке приватне засідання, присвячене персональним і адміністраційним справам, вечором уладжено симфонічний концерт.

Перше засідання було звичайною формальністю. Сесія не викликує ніякого заінтересування, журналістів у Женеві мало.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Литва не має власної морської школи, тому звернулася до Латвії з проханням принять до латвійської школи литовців — кандидатів на моряків.

У СССР заступник Літвінова Стомоняков подався до димісії.

В естонських високих школах заведуть спеціяльні курси національної оборони.

Австралійський премієр закликав через радіо всі австралійські церкви молитися в найближчу неділю за мир.

Турецька преса висловлює признання новій державі Гатай, що відразу виявила стільки прихильности до Туреччини

чистить відживлює зміцнює шкіру найкраще український крем МЕРІДА

МАРІЯ СОКІЛ.

У нюйоркському кітлі.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПАРК.

У віддалі двох домів від дому, де мешкаю, простягається нюйоркський „Централ Парк“, резервуар свіжого повітря Мангатану, його, так-мовити, легені. По середині найбільш кипучої із пяти частин, чи пак окремих міст, які разом, як цілість творять Нью-Йорк, серед мурів, асфальту, бетону та заліза — оаза шовкової зеленої трави, лагідно шумлявих дерев, скритих стежок і погідних озер... Все це на просторі двох і пів миль завдовшки і пів милі завширшки. Щоб цей простір обїхати автом доокола треба доброї години!

Що передовсім вражає в цьому парку европейця із континенту (— англійців, як відомо, взагалі ніколи ніщо не „вражає“; тим паче те, про що хочу розказати, бо вони привикли до того самого у свому льондонському Гайд-Парку) це те, що можна ходити, сидіти й лежати скрізь, де тільки хтось захоче: і на траві і серед дерев. Не бачите ніяких таблиць з загрозами... „5-ти днів арешту з заміною на гривну“, ані сторожів з великими палицями та „сумястими вусами, які (сторожі, не вуси!) в Европі кожного, хто ногою ступить на траву, вважають криміяльним злочинцем. Що найвище часом на деяких місцях, які засіяні свіжою травою, видніють десь внизу, при самій землі, маленькі таблички: „Не входіть“. Але кому саме дорога випала через це місце, хто просто не доглянув тої таблички чи може просто: кого особистий темперамент бунтується проти всяких заборон і заказів, той іде простісінько перед себе і ніхто його не затримує.

І дивним дивом: і трава чудова, дерева великі, неполомані, нікому і на думку не прийде рвати квітів, які ростуть серед кльомбів чи кращести качки та лебеді, які ніким не сторожені плавають по озерцях і ходять поміж публикою!

Є тут околиці утримані у стилю англійських садів, та інші, які роблять враження „диких“, зі скелями й гущавиною; є озера, на яких можна їхати човнами, і озера — таємничо скриті серед дерев, урешті озера, призначені виключно для забави дітей: тут вони можуть пускати свої кораблики та яхти. Є площі для гри у футбол і бейзбол, є звіринець, 3500-літній обеліск Клеопатри перед входом до „Метрополітанського Музею“, привезений із Єгипту, є черепашка, де літом що дня концертує симфонічна орхестра перед пяти тисячами слухачів, які сидять на вільному повітрі, нічого не заплативши — вступ вільний; є тут дорога для тих, що не тільки не знають у Нью-Йорку, як кінь виглядає, але навіть хотять на нім їздити верхи, врешті — є щось поверх сто страшенно неестетичних памятників і монументів у честь і память усіляких людей, подій та ідей. Навіть один у честь і память якоїсь заслуженої собаки!

Серед усього цього — кількадесять миль широченних, асфальтових, автомобілевих доріг, таких самих як скрізь в Америці. Той самий невпинний рух тисяч і десятків тисяч авт, ті самі невпинні світляні сигнали: зелене, червоне, жовте, зелене, червоне, жовте...

Від полудня, сходу і заходу Централ Парк оточений вулицями, де находяться чудові сорок — чи пятидесяти поверхові „апартаменти“, мешкальні доми, з мальовничими назвами „Ессекс-Гавс“, „Новарро“, „Мейфлявер“ („Майська квітка) і т. п. Перед кожним із них — їх десятки — портіер у лівреї помагає відчиняти дверці авт і висідати дамам і панночкам. Такий портіер це побіч полісмена единий у Сполучених Державах мужчина, якому не тільки традицією звички — дозволено жартувати з незнайомими дамами, іншого, багато вищого суспільного становища, як він сам, але який може гордитися тим, що ці дами із найвищих товариських кол, залюбки перші до них забалакують і дозволяють їм забавляти себе розмовою, поки не надїде їх Ролльс-Ройс чи Пакард

ГАРЛЄМ.

Від півночі Централ Парку, від 110-ої вулиці зовсім другий світ: Гарлєм, місто мурнів.

Поміж 110-тою і 140-вою вулицею з одної сторони, Восьмого — Парк — і Ленокс Евню з другої живе збитою масою триста тисяч мурнів. Усе тут їх власне: банки, крамниці, редакції часописів, церква, бюра, „ІМКА“ і „ІВКА“ (відомі в цілому світі товариства християнської молоді обох полів). Навіть поліцаї тут — мурни.

Темперамент чорної раси проявляється не тільки в чудовій, единій у своєму роді „свінг“ — орхестрі Дюк Елінґтона в „Катон-клюбі“ („клюб бавовни“) на Бродвею та в продукціях незрівняних танцюристів. Ні — там вони, у фраках, такі самі американці, як ті, для яких вони виступають — доречі, за великі гроші — з малою тільки ріжницею у колірі шкіри. Але справжній темперамент цієї раси вибухає з усією стихійністю при такій нагоді, як напр. нею були оба змагання Шмелінґа з Джо Люісом, перед кількома роками і тепер, у червні. Тоді, коли проголошено програну мурна, в Гарлємі прийшло до заворушень проти білих, які, бога духа винні, саме в цей час випадково ходили на вулицях чи сиділи в гарлємських ресторанах. Було декілька смертельно ранених, ще більше перекинених авт на вулицях, чимало труду і праці для полісменів, щоб заспокоїти чорні темпераменти, розскаженілі перемогою білого над їх чорним братом і божищем. Цього зноу року, коли боротьба Джо Люіса із Шмелінґом тривала рівно півтора хвилини, закінчившися несподівано для усіх, зломанням хребта Шмелінґа та цілковитою перемогою Люіса — темперамент Гарлєму перейшов також усі межі. Як кажуть, „увесь“ Гарлєм усю ніч пив, співав і танцював. Ледви, чи багато там було цього вечора білих у ресторанах, клюбах і дансінгах: спогад зперед кількох кількох років був занадто свіжий, а як скінчиться ця зустріч за чемпіонат світа трудно було вгадати. На всякий випадок — ліпше було не рискувати і туди не хо-

Літературна сторінка.

Смерть Купріна.

При кінці минулого місяця прийшла через чужину довкільна вістка, що в Ленінграді помер Александер Купрін у 68 р. життя. Мало хто знав що він покинув рік тому Париж, щоб вернутись до Совітів. Цей поворот не мав нічого спільного зі зміною політичної орієнтації: Купрін постарівся, нездужав і щораз гірше почував себе в еміґрантському середовищі. Це був один з тих російських письменників старшого передвоєнного покоління, що всіма коренями своєї творчости був звязаний з російським ґрунтом і середовищем. Переїхавши на чужину він мусів жити здебільша споминами, нездатний запозичати сюжети з чужого середовища — чужого йому цілим укладом життя. Його остання більша річ написана на еміґрації „Юнкер" мала автобіографічний матеріял із часів молодечих років проведених у Москві.

Перше ім'я здобув собі Купрін повістю „Поєдинком" у 1905 р., що розкривала життя російських офіцирів на провінції. Його численні оповідання продовжували ту літературну традицію, в якій такими великими майстрами проявили себе Толстой і Тургенев. Купрін виступивши у добі „модернізму" зовсім не піддався впливам модних течій, а залишився вірний спокійному реалізмові, що передовсім відтворює типи і середовище, дбаючи про цікавий сюжет. Купрін більше зближений вдачею до Тургенева, як до Толстого: він не йде ніколи за „моральним сенсом" виведеної історії, а за самим її процесом, як вона розгортається, начеб-то сам стежив шойно за правдивою пригодою. Він не брався теж ніколи за політичні, такі модні у свій час „революційні" теми, які спокушували його співучасника та приятеля Андреєва. Купрін не давав символів і не кидав ефектовних ідей, а змальовував сі життя, цікаве у своїх ускладненнях. Це життя було здебільша сумне, але надихане бадьорим захопленням, бо Купрін любив біольогічну силу життя, сам мав її багато в собі, відчував живо природу та вмів відтворити людей сильних, здорових, хоч і з суперечностями в душі.

Найбільша його річ „Яма" мала у свій час великий успіх бульварного роману, приперченого „скандалістикою", зовсім таксамо як Арцибашевий „Санін". Ця річ перекладена на ріжні мови, мала тільки деякі справді мистецькі сторінки і не могла рівнятись з Купріновими оповіданнями. Хоч Купрін добре знав суспільні низи, чимало переживши, він віднаходив у собі великого поета, коли змальовав полювання на глухарів або нічну риболовлю. „Капітан Рибніков", „Гранатова бранзолетка" або „Ріка життя" це дрібні архитвори, що не проминули без уваги і в перекладах на чужі мови. Стиль Купріна надиво простий, чистий і багатий, як та природа, що надихувала його найкращими сюжетами. З ним відійшов один з нечисленних іще недавно живих російських письменників старшого покоління, що знали про що хотять писати, не кривили душею пишучи і не крутили голову читачам незясованою мряковиною настроїв.

Через „Просвіту" — до Воскресення! Ставаймо під прапор „Просвіти"! Не жалуймо для неї ні праці, ні гроша!

В. Б. Мексвел — психольоґ „вищого товариства".

Помер англійський повістяр, якого багато перекладають і читають теж на чужині. В. Б. Мексвел; він був іще у повному розквіті свого таланту і його книжки мали постійний, рівномірний успіх без сильних похвал суворої критики. Вся його багата праця розмежована війною. Мексвел брав теми з „вищого товариства" — із сальонів, любив пишноту, багатство, добрі манери у своїх героїв. Його виступ на літературну арену майже одночасний з Купріном, про якого смерть тут згадуємо, припадає на 1906 р., коли він видав „Вінієта". За цим пішли такі повісти як „Бережене полумя", „Горбок на досвітках", „Лікувальний відпочинок". Кожна з тих повістей приносила йому новий успіх серед широкої добірної англійської публики, яка любила повістярів, що розуміли її смак і змальовували її вигідне, спокійне життя — а надумою, розумом і легким відтінком меланхолії. Вершком його успіху були повісти „Вавонна" (1912) і „Дияволъський сад" (1913) багаті у драматичні сцени, повні пристрасти і майстерно повязані у самій дії.

Від 1913 до 1918 р. Мексвел мовчав. Він пішов на війну. Вернувшись з неї — він застав життя змінене, — чи сам змінився і не міг уже попасти в давній „диктанґований" тон. Його книжка з 1919 р. має заголовок сильно патетичний: „Велика перерва — людина та її досвід". Від 1920 р. він не переставав давати повість за повістю — добре передумані, зрілі, розумні твори. У них бракувало давньої легкости і зручности, до яких почали привчати публіку молодші теж „сальонові" письменники, постійні постачальники лектури для читачів, що розпираються у вигідних глибоких шкіряних фотелях при супроводі ватрона, де тріщать поліна. Товариство, яке Мексвел змальовував, не було вже „модне" для тих читачів, що і в літературі йдуть за модою і критика теж не зустрічала повістей Мексвела з давніми похвалами. Щойно його смерть пригадала деяким, що Мексвела скривдили і що прийде час, коли він відзвоює собі в історії літератури належне йому місце. Це був повістяр великого розуму, досвіду та великої чесности, якщо взагалі „чесність" потребує перед собою для свого зміцнення такого приміточника як „великий".

—o—

Не ходіть під книгарські вистави.

Хто цікавиться новими книжками, той вернувшись із вакацій напевне не забуде за таку велику приємність, як перейтися попід вистави книгарень. На вакаціях звичайно друкарні перевантажені роботою: — усі великі та малі видавничі фірми приготовляють на „осінній сезон" нові книжки, як одну з несподіванок для літників, які вернувшись до міста хотять після фізичних вражінь зазнати знову духових.

У Львові нема великих видавничих фірм, хоч це місто з численними книгарнями. З чужинних новин знайдете на виставах книгарень багатий вибір. Не кажучи вже про німецькі, французькі та англійські повісти відомих письменників, польський книгарський ринок приніс неодну новинку — є що читати добрий місяць безупину. Вистави наших книгарень мають іще передвакаційну пилюку на собі. На цю пилюку впали вже перші ластівки нашого видавничого руху, що заступає нам покищо літературу: календарі. Не найдете там літературних творів, як це бувало давніше, коли календарі мали хоч трохи літературний характер, бо їх редактори звертались до письменників із запитом: чи не мають чого у своїй „теці". Теперішні календарі відповідають може і краще своєму призначенню — приносять більше ріжнонаціональний, цікавіший матеріял, але література не має із задрукованого ними паперу ніякої користи.

Наші книгарні гудуть тільки від шкільної дітвори та батьків, що купують дітям підручники. Є такий поширений погляд, що наше бідне громадянство витративши на шкільні книжки у вересні не має засобів у „шкільному сезоні" на ніякі інші. За цим поглядом ідуть імовірно видавництва, може й автори, що теж не приготовляють на вересень нічого, бо в літні місяці відпочивають.

Не ходіть під книгарські вистави — буде вам сумно

Ювилейна драма про Володимира Великого.

У 950-ліття хрещення України „Просвіта" видала ювилейну книжечку — пєсу, яку повинні використати наші аматорські ґуртки і наші театри. „Великий Князь Володимир" драма в 4 діях В. Ковальчука відріжняється дуже корисно від інших цього роду популярних пєс доброю композиціею, чистою літературною мовою і кількома сильними сценами, в яких артисти можуть проявити свій талант. Драма починається трагічним епізодом убивства Ярополка, зображує інтриґи імператорів Візантії, що хотять зарадою позбутися свого великого суперника на Сході Европи князя Володимира, далі виводить сцени в Корсуні, де ромейська царівна Ганна має заподіяти смерть Володимирові і де для великого князя жертвує собою один із його вірних прибічників, врешті сцени в Києві з новими затіями та змовами і перемогою великого князя, що своїм розумом і шляхетною поведінкою вміє зєднати собі не тільки найкращих співробітників, але і прихилити серця ворогів.

Уся пєса втримана в енергійних тонах, не має зайвої балакучости, оперта на історичних фактах, невикривлених, добре зібраних в одну картину. Мова місцями архаїзована, щоб залишити вражіння давнини відтворених подій і відповідної поваги. Перед кожною дією маємо короткий її зміст, як теж рисунок сцени, щоб улекшити виставу. Крім цього на кінці додані рисунки всіх дієвих осіб, як вони повинні виглядати та як зодягнені, разом із характеристикою їх вдачі, — далі частини давньої української зброї, обстанови та посуду.

Головні дієві особи цієї пєси зарисовані виразно — повні сили та енергії. Обгортка й рисунки Володимира Іванюха, музика до билини і фанфар Бориса Кудрика. Як на дебют з таким тяжким сюжетом ще з історичної пєси — можно його вважати зовсім удатним і можна сподіватись, що автор дасть нам у цьому напрямку ще нові вдатніші речі.

м. р.

—o—

Знавець середньовічної нар. творчости

Ще один некролог: помер член Французької Академії — Жозеф Бедіє. Він нормальний як на Французьку Академію — 74 роки. Викладав до останньої хвилини на своїй катедрі в Коллеж де Франс, де займав від 40 років катедру франц. середньовічної літератури. Чи не уявляємо собі при слові „середньовічний" чогось похмурого-нудного, нижнього, що поросло цвіллю? Чужинці, що випадково заходили на виклади Бедіє (щоб потішити, як виглядає славний дослідник) — спідлоба дивились від його барвистого викладу і захоплення, а таким він доказував свої теорії про мандрівки трубадурів і труверів — тих французьких „воїнів", які на мандрівних шляхах творили великі епічні поеми. У своїх великих кількатомових студіях про „Епічні легенди" (1905—1913) Бедіє доказав, що великі історичні пісні-поеми у Франції повстали в часи великих прощ і довкола місць — манастирів і церков — де прочани збиралися. Він відкинув теж вплив східних епопей, показавши елементи насперед оригінальної народньої фантазії. Бедіє видав ціну низку текстів великих середньовічних фр. поем як „Тріштан та Ізольда" і „Пісня Роланда" і з тридцять томів різних студій про народню творчість середньовіччя. Це був великий, оригінальний учений, першорядний письменник і промовець. Його теорії дали привід до широкої дискусії у колі вчених чужинців і піддали ревізії неолиш фальшивий погляд.

—o—

Шекспір у парляменті

Уже від кількох тижнів англійське громадянство заінтересоване зовсім неполітичним, а навпаки літературним інцидентом в англійського парламенту. Премієр міністрів Чемберлен у своїй останній промові вжив фрази: „Хоч добре мати силу величия, тиранська не звичка користуватися цією силою як величєнь". Гарна метафора здивувала всіх, бо Чемберлен промовляє завсідно сухо, ділово. Один професор університету, що має у себе збірник парламентарних промов від 1800 р., звернув увагу в допису до „Таймса", що англійський державний муж Джорж Каннінґ ужив такої самої фрази в 1826 р. На це Чемберлен відповів листом, що він промовляє із памяти і пропозиц Каннінґа не знає. Кільканадцять днів пізніше в самому „Таймсі" відкрили, що фраза про силу та величіє знаходиться у II-ій дії Шекспірової „Міри за міру". Англійські політики так зжилися з Шекспіром, що цитують його несвідомо, переконані, що самі відкрили життєву правду в поетичній формі.

Сторінка без політики.

Хто найкращий друг?

„Щирий друг на вагу золота!" — так говорять усі — і це правда. Навіть найбагатші, але розумні люди, наприклад, такі великі американські промисловці, як Форд, Файрстон і інші пишуть у своїх споминах: „Я переконався, що і для людини інтересу найбільшим скарбом є правдиві приятелі. Краще втратити половину маєтку ,ба навіть увесь маєток, ніж утратити щирого друга. Бо без друга людина, як без чести: може легко втратити все, але знову здобути не зможе нічого. Зате зі щирими приятелями так, як і з честю — легко відзискати втрачене"... Та коли мова про приятелів, то запитаймо себе ,хто наче створений на приятеля... Мабуть той, хто зуміє вірно задержати повірену йому тайну. Той, кому можемо з повним довірям повірити свою тайну певний, що він радше вмре, а не зрадить нас. Важко знайти правдивого друга. Важко вгадати, хто заслуговує на наше довіря. Але не помилимося, коли скажемо, що на правдивого приятеля надається передовсім ощадна людина. Ощадний уміє цінити не тільки гріш і всяке матеріяльне дооро, але й душевні та моральні скарби, свої й чужі. Він також оцінить наше довіря і таємницю та не розтратить, не розміняє їх на дрібні... Тому теж приятелюймо з такими і звірюймося тільки таким людям, про яких знаємо, що вони ощадні, ощадні раціонально, себто складають свої ощадности в рідних банках для добра свого і загального. Бо це звичайно приятелі — справді на вагу золота!

(Ю. Ш.)

О. ЛЕВИЦЬКА і С-КА, Львів, Кордецького 51.

80-кільометровий стовп світла хочуть кинути у простори.

Як повідомляє французька преса, французькі та чеські вчені ломлять собі тепер голову над прослідженням атмосфери на висоті 60 км. Тому теж хочуть освітлити воздушний простір вештенським рефлектором, що його саме тепер будують. Підготову вже імовірно покінчили та мабуть уже в найближчім часі вчені зможуть перевести той експеримент. Рефлектор матиме силу 30.000 свічок. Перші досліди відбудуться в Піринеях.

Чи вистава моделів жіночих ніг неморальна

Цікаву справу розглядав перед кількома днями литовський суд у Шавлях. А саме гурток тамошніх „скромних" жінок так сильно обурився на виставу, що її уладила у крамничнім вікні фірма Батя, в якій виставили для демонстрації панчіх і черевиків моделі жіночих ніг, що здемолював виставу. Крім того обурені жінки подали фірму до суду за поширювання неморальности. Суд увільнив фірму від вини й кари, зате ревні оборониці моральности мусіли заплатити відшкодування за знищення крамничної вистави.

Духи веліли йому вбити.

В малім мадярськім селі Кіштараша, недалеко Будапешту скоїлося жахливе нещастя. 60-літній урядовець Михайло Баляча убив свою жінку. Про це ніхто довгий час нічого не знав, бо вбивник оповідав своїм сусідам і знайомим, що його жінка виїхала на довше лікування. Коли жінка не верталася з „лікування" дуже довго, жандармерія почала підозрівати старого Баляча й відкрила, що він убив свою жінку. Вбивник, який займався спіритизмом, пояснював, що духи веліли йому вбити жінку. Дім Баляча має дуже таємничий вигляд і обведений довкола високим муром, що його „майстер таємних наук" побудував тому, щоб духи нічим не вязалися підчас своїх прогульок із засвітів на земні сеанси.

Смертоносні промені.

Двох молодих мадярських інжинірів-електротехніків демонструвало минулого тижня в Будапешті смертоносні промені, які вони назвали ДДХ. При допомозі тих променів вода кипить за пів хвилини, газ можна запалити у віддалі 4 ярдів і з такої теж віддалі **можна вбивати менші звірята.**

Мадярські часописи повідомляють, що уряд призначив обом інжинірам фонди для видосконалення винаходу. Винахідники сподіються, що їм удасться скріпити апарат до тієї міри, що ним **можна буде вбивати людей на віддаль шістьох кільометрів.**

—o—

Боротьба з циганами.

З почину Югославії скрізь на Балкані організують гостру й радикальну боротьбу з циганами. Селяни самі виступають проти кочовиків, які не лиш систематично обкрадають селянські господарства та крадуть худобу, але й нераз схоплюють теж дітей.

Крадіж дітей — це не легенда. Зовсім недавно кількох циганів, які схопили 4-літнього хлопчину, селяни зловили на гарячому вчинку й побили майже на смерть. Поліція нераз знаходила зловлених дітей по циганських таборах.

В югославянських селах, на вістку про те, що наближаються цигани, відбувається справжня мобілізація. Між селянами й циганами вивязуються правдиві бої.

Щоб положити цьому край, югославянська влада рішила вжити якнайгостріших засобів, щоб очистити край від кочовиків. За прикладом Югославії й інші держави переводять таку „чистку".

Радіова цензура.

Очевидно, що така цензура може існувати тільки у державі всіх „вольностей" СССР. Одна з німецьких агенцій подає цікаву вістку зі „совітського раю". А саме у прикордонній смузі Совіти заборонили слухати радія, вживаючи приватних апаратів. Ця заборона торкається не лиш сильних ламповых приймачів, але і слабих детекторів.

Причиною заборони є страх, чи закордонні стації не зможуть вплинути відемно своїми протикомуністичними програмами на „вірних" большевиків.

Замість сконфіскованих приймачів, совітська влада роздає покривдженим радіослухачам гучномовець, який лучать із великим лямповим приймачем найближчої станиці ГПУ, де добирають „спеціяльні" програми. Це мабуть єдиний випадок радіової цензури у світі. Розвязка тієї цензури, хоч не конче приємна, одначе — мусимо признати — доволі оригінально розвязана.

Історія візитівки.

Мало хто знає, що візитівка появилася перший раз в Европі 400 літ тому. Та китайці вживали візитових листів уже куди скоріше. У краю великих ввічливих формальностей такі візитівки мали дуже напушені титули. Автім ще й сьогодні можемо густо-часто побачити візитівку китайця, на якій виписали більше, як 30 ріжних почестей.

Одначе в Европі перші візитівки появилися щойно у другій половині XVI ст. В архівах Венеції переховують першу европейську візитівку, на якій виписане прізвище: Жан Вестертроф. Вона походить із 1560 р. Власник візитівки студент виписав коло прізвища таку мудру думку: „Надія мене підтримує".

—o—

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ вул. Личаківська 1.

Завжди джентельмени.

Англійці, як відомо, завжди ввічливі і незвичайно дискретні. Ця дискретність бував теж іноді причиною несподіваних неприємностей. Андре Моруа оповідає таку подію:

Муж місіс Сміт вибрався на лови й обіцяв вернутися вечором. Та прийшла північ, друга година по півночі, третя, світанок — містера Сміта як нема, так нема.

Місіс Сміт схвилювалася й висилає ранком дванацять телеграм до дванацятьох знайомих мужа з цілої околиці.

„Чи Джон є у вас?"

За годину наспіло дванацять однакових відповідей:

„Не хвилюйтесь. Джон у нас. Щирий поздоровіт".

—oo—

Гриб, що важив 1 кг.

У сопотських лісах знайшов золотар Штравс із Данціґу велитенський, правдивий гриб, високий на 20 цм. із грубим корінем на 23 цм. Обвід „шапки" цього гриба давав 60 цм. Цілий гриб важив 1 кг.

—o—

ВЛАСНОГО ВИРОБУ!
КОВДРИ — МАТРАЦИ — ПОДУШКИ
ЦІННИКИ ДАРОМ!
готові простирала — пошевки — коперти. — Полотна — ручники — коци
— капи — фіранки — Хідники
А. Петрушевський
Львів
Галицька 20.
тел. 213-33

Душа за сокальським кордоном

З ДОКУМЕНТІВ НАШОЇ ДОБИ.

Одно з наших популярних і дуже заслужених видавництв для українських дітей і молоді дістало цими днями такого листа з Полісся:

Jam Wam piszu w jazyku polskim heteje pyśmo.

Ja uczeń VI-ho oddziału w... prosiu Was, dorohija bratia może u Was są jakie książki stare przeczytane, płomyki czyli żórnały i gazety ruskie, proszu Was kob wy mni jich wysłały. ja żywu na Polesiu jestem bardzo biedny i chodiu do Polskiej szkoły. A szczo ja dobre newmiju czytaty w swojim ojczystym języku ruskim. Prosiu Was jak wy na domnoju bidnym pomyłujtysa i jak wyszlyte jakyji stariji proczytany książki to i szlite prosiu Was elementara ruskoho. Mój ojciec ma powtora hektara zemli, nema konia ono korowa, ja jestem u otca odin maju lat 15-cie. I szcze raz Was prosiu kob Wy wysłały mni jakie książki ruskie już Wam niepotrzebne przeczytane, bo ja choczu czytaty wmity tylko ne popolsku ale i poswojomu ojczystym ruskim jazyku a nemaju ruskich swoich ojczystych książok.

Zasyłam Wam drodzy moi bracia serdeczne pozdrowienie. Dowidzenia. Mój adres. . . . . .

Ja wyznaju religiu prawosławnu.

Оригінальний це лист по своїй формі та неменше цікавий своїм щирим і глибоким змістом. Писав його 15-літній хлопчина. Можемо його назвати підсвідомим сумлінням і голосом того Полісся, що то батько „не має коня, оно корову", але хоче жити в згоді й гармонії з вимогою серця своїм національним життям. „...Хочу вміти читати, та не тільки по польськи, але й по свому, „в ойчистім руськім язику" та (на жаль) не маю „руських" своїх „ойчистих" книжок". Кілько глибини чуття та самопочуття національної гордости й обовязку 15-літній хлопчина з глухого села багнистого Полісся, бідний, бо батько не має навіть свого власного коня, лише корову, живе може й без куска хліба, але хоче знати свою рідну мову, свою національну культуру. Ходить він лише до польської школи, бо іншої на Поліссі нема.

Але він розуміє, що повинен приднатися до рідного народу, до його культури. В багнистому та глухому селі Полісся він довідується, що є центр нашої національної культури Львів, а в тім Львові українське видавництво для молоді та пише щиро-наївного листа: „Прошу вас, „дорогія браття", може у вас є які старі перечитані книжки, „пломики" чилі журнали і „руські" газети... прошу вас, коб ви мені їх вислали". Але, що „я не вмію добре читати в своїм „ойчистім", „руськім" язику", то „змилуйтеся наді мною бідним і, як будете висилати які перечитані книжки, то вишліть також, прошу вас, „руський елементар".

Видавець, дістявши такого, навіяного щирим ідеалізмом листа малого поліщука, вислав йому неменше теплу відповідь та пачку своїх найновіших видань. Але вони йому на довго не вистануть, свіжих він закупити не може, бо „бардзо бедни", а в його батька „нема коня, оно корова".

І я вас усіх, „дорогія браття", прохаю в імені малого поліщука-ідеаліста, якщо у вас є „які старі, перечитані книжки, „пломикі" чилі журнали та „руські" газети, передайте їх адміністрації „Діла" для І. Ю. Зібраний матеріял помандрує негайно до лакомого на „пломикі" та „руські" газети поліщука. І. Ю.

Нова кооперативна станиця.

КІЛЬКА СЛІВ ПРО КООПЕРАТИВНИЙ ЛІЦЕЙ Р. С. У. К. У ЛЬВОВІ.

Мусимо так реформувати наше шкільництво, щоб воно відповідало твердим вимогам сучасного життя. Не вільно нам легковажити школи та знання, але і школа не сміє легковажити актуального життя та його змагань за краще майбутнє громадянства. Нові повоєнні умовини примусили майже всі народи зреформувати своє шкільництво. Ми не маємо засобів нормально зорганізованих народів, щоб якслід і вчас перевести таку реформу, але й годі нам не добачувати тієї пекучої потреби.

Щораз більше складне господарське життя та його суспільна організація домагаються у нас більше як у інших народів багато молодих, практично вишколених людей, які дальше розбудовували б нашу суспільно-господарську організацію.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Правда чи наклеп?

Прочитав я спомини з дитячого табору одної з командантók цьогорічного табору і прийшли мені на думку слова одного професора львівського університету:

— За те, що ви не маєте своєї держави, відповідає в першу чергу мати-українка.

Професор був спеціялістом дитячих недуг і спеціяльно цікавився проблемами дитячої психіки.

— Мати-українка — говорив далі професор — це найбільше вірна мати, це тигриця, що дасть радо своє життя за дитину, що боронить дитини до останнього віддиху, але... і розпускає до останніх границь.

— А полька-мати? — спитав я.

— Майже така сама, але все таки більше тверeза. Найліпший доказ — самостійна Польща, хоч аж по 150 літах неволі.

Признаюся — прикро було мені почути аж такий закид на наші матері, яких ми так любимо і яких з такою пошаною згадуємо. Чи справді вони стільки завинили?!.. А може зовсім ні!?..

Почав я роздумувати над тією справою і дійшов до деяких висновків, про які — наківці.

В першу чергу взяв я під розгляд одинаків і одиначок. Чи справді можна до них прикластн відому народню приповідку, або хоч назвати їх нечемними?!

Переходив я в думці ріжні, знані мені приклади і ніодин не видержував критики.

Возьмім перший-ліпший:

Мати вибирається до міста по закупи. Субота — завтра крамниці позамикані, а треба конче щось на неділю.

— Мамо, куди ти? — питається одиначка.

— До міста, пташечко. Мушу купити щось.

— Я не хочу.

— Алеж я мушу. Ти зістанешся з татусем і з Касею. Будеш переглядати образочки, викладати камінчики...

— Я не хо-о-чу!

—Алеж, голубонько, я скоро вернуся!..

— Я не хочу і вже!

Мати стоїть безрадна, в очах блистять сльози, а погляд бігає по хаті, врешті спиняється на батькові...

— Знаєш, кохана. Може фактично не йди. Мала ще розхоруеться.

І мама лишається, хоч їй направду дуже треба було побігти в місто.

Чи є в тім щось злого?!.. Думаю нема. А коли і є, то чи не винен тут трохи П. Т. батько?!

Або другий випадок:

Мати піяністка, хоче по вечері заграти щось гостям на фортепіяні. Сідає на крісло, підносить віко і вже має вдарити по клявішах.

— Мамо, не грай! — лунає різкий голос одинака.

— Чому, котику солоденький?

— Бо я не хочу.

— Алеж, котунечку, гості хочуть.

— Але я ні!

Котунечок перебігає кімнату, сідає мамі на колінах і держить за руки.

— Слухай, малий — обзивається хтось із гостей. — Не будь нечемний. Злізь мамі з колін, бо маму дуже просили, щоби заграла.

— Ти дурний! — констатує одинак.

— Фе! Стидайся, до мене старого ти такі говориш!?

Одинак починає рипіти, мама починає зацитькувати, батько починає широ денервувати ся, а гість нещиро перепрошувати.

— Прошу не дивуватися! — оправдує одинака мати. — Він дуже нервовий.

Скажіть панство: чи винен тут одинак? Напевно ні! Чи винна мати?.. Як уважаєте, але мені здається, що винен тут найбільше брусоватий гість. Як можна було того котунечка солоденького так потрактувати!

Думаю, цих двох прикладів досить, щоби матерей одинаків (-чок) сяк-так очистити з закиду.

А тепер про матері більшої скількости дітей.

— Ти паскудне крісло! Чого ти мого сина вдарило! Ну ну! — і мати вибила крісло, до якого вдарився її синок.

Або:

— Ти погана, ти бецька підлого. То ти мою лонцю побила! А маеш, а маещ! — і луп-цуп по підлозі.

Чи тут є яканебудь вина матері? Чи не винне тут у першу чергу крісло і підлога?!.

І так далі і так далі — можна навести тисячі прикладів, але їх непотрібно.

Ті чотири вповні вистачать, щоби опрокинути всякі закиди, щодо способу виховання наших дітей.

Галактіон Чіпка.

ВСЕ

MAGGI ego BULION
коли до страв треба росолу.

Зокрема наше кооперативне будівництво ще далеко не завершене і в своєму дальшому розвитку повинно обхопити всі можливі ділянки господарства й людської праці. До цього треба буде великого запасу активних робітників, організаторів і керманичів з відповідною суспільно-господарською культурою та повних посвяти передовиків до праці для загального добробуту й культурного поступу нації.

Тому Ревізійний Союз Українських Кооператив у черзі ширшої розбудови кооперативного виховання рішив цього року оснувати Кооперативний Ліцей у Львові, який у рямках 3-річного навчання й виховання підготовить ідейно-свідомих та практично вишколених кооперативних техніків для більших кооперативних підприємств і для організаційної роботи.

Намічена програма перших двох років навчання в Кооперативному Ліцею має предмети основно-економічного вишколу, зокрема кооперативно-торговельного, а також предмети загальної освіти й культури в розмірах аналогічних, як у загально-освітніх ліцеях, так, що з них можна буде переходити до деяких вищих шкіл університетського типу. 3-ий рік навчання призначений виключно на кооперативну спеціялізацію й поглиблення суспільних знань.

До Ліцею приймають кандидатів, що покінчили 4-літню загально-освітню гімназію, переходово тих, що покінчили 6-ту клясу гімназії старого типу й абсольвентів фахових середніх шкіл, які не переступили 20-го року життя.

Цього року початок шкільного року дещо припізнився — про речинець його на днях буде повідомлення. Вписи тревають до 15. вересня, число місць обмежене до 45 кандидатів (ок)

НАЦІОНАЛЬНА ПЕРЕМОГА НАД ЕБРОМ.

Як подає національна головна кватира, на відтинку Ебра відкинено червоних з 5-ох оборонних ліній. Нац. війська посунулися помітно вперед та захопили чимало полонених.

—o—

ЗНАЙШЛИ ТІЛО СЕКРЕТАРЯ ТРОЦЬКОГО.

Перед кількома тижнями виловлено з води коло Олян тіло якогось мужчини. Поліційне слідство ствердило, що є це б. секретар Троцького, Рудольф Клеман, який свого часу пропав без сліду.

—o—

ОБОВЯЗКОВА ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА ДЛЯ КУРДІВ В ІРАКУ.

Уряд Іраку впровадив обовязкову військову службу для курдійських племен, які доселавна жили напів незалежно і щойно недавно, на основі адміністраційної реформи підпали під державну владу.

Бінучі рахунки,
безготівкові розплати (чеки й перекази),
вклади (звичайні, вінкульовані, à vista в золоті),
дрібнаощадність,
скуповування цінних паперів

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

Інкасо, доміціль, ескомпт векслів,
інкасо рат післяплат,
Оборотовий кредит,
Організування промисл підприємств

НОВИНКИ.

— **Зернята диких яблунь і груш** купуе по високих цінах фірма А. ТЕРПИЛЯК — Розсадники овочевих дерев, кущів та насінне господарство в Залукві, пошта Галич (Halicz). Телефон Галич № 1. ПКО ч. 500.855. — Поучення, як треба збирати зернята, щоби були придатні до висилки — висилаємо поштою зі Залукви. Перед збиранням зернят — жадайте поучень та інформацій. 1736 —3

— **Пересторога на часі.** Як повідомляють часописи, по селах знову починає ширитися пошесть червінки. У звязку з тим є небезпека, що ця недуга може легко дістатися і до міст через різного роду харчі (головно молоко і т. п.), які доставляє село до міста. Тому треба бути дуже обережним, коли їмо ці харчі. Між іншим слід вистерігатися купувати набіл невідомого або підозрілого походження. Найліпше забезпечити себе і своїх дітей від можливости зарази червінки, споживаючи тільки пастеризоване молоко Маслосоюзу, що є не тільки повновартісне, але й позбавлене всіх хроботворчих бактерій.

— **На французькій провінції і над французьким морем.** Враження з подорожі розкаже д-р Марта Рудницька у клюбі „Нової Хати“ й „Труду“, Ринок ч. 39. Гутірка відбудеться в понеділок, 12. ц. м. год. 18. Членам і гостям раді!

— **Довголітній** досвід у будові радіоприймачів є запорукою їх першорядної якости. Тому звертайтеся та закуповуйте батерійні радіоприймачі тільки в найстаршій українській фабриці Е-комп. Львів, Сикстуська 29, тел. 203-30. 1-?

— **Стипендію на виїзд за границю** на допоміжні студії і практику розписує Господарський Стипендійний Фонд при Науковому Т-ві ім.Шевченка у Львові для кандидатів, що відповідають таким умовинам: 1. Дипльом одної з Високих Торговельних Шкіл Польщі. 2. Краєва торговельна практика. 3. Частинне знання німецької або французької мови. Подання разом з опінією студентських і громадянських установ надсилати до дня 24. 9. ц. р. на адресу: Наукове Т-во ім. Шевченка у Львові, Чарнецького 26. В поданні означити бажаний напрям спеціялізації.

— **„Стара Европа на Закарпатській Україні“.** Під таким наголовком помістив статтю репрезентативний німецький журнал „Атлянтіс“, 10. Ярґанґ, Ленцер, Фелькер, Райзен, Бібліографішес Інстітут Лайпціґ, у числі 1-ому за 1938. Стаття „Альт-Европа ін дер Карпатен-Україне“ займає 13 сторін і 19 прегарних фото-світлин Гуцульської Верховини м. і. теж губернаторської палати в Ужгороді. Автор статті Ернест Барґель, знимки Вернера Цаймера. Такої обширної публікації на українську тему ще в ніякому чужинному журналі не було. Не виключене, що збут, хочби мінімальний цих чужих публікацій, де є українка, звернув би увагу чужих видавців і заохотив їх до частішого помішування українки. Знижена ціна одного примірника „Атлянтіс“ 2.40 зол., з пересилкою в Польщі 2.65 зол., за кордон 2.90 зол. Гроші можна слати переказом або чеком ПКО 506.778 на конто Пром-банку, Львів, Гродзіцьких 1, з дописком „за Атлянтіс“.

— **Архиерейська Служба Божа** і посвячення прапору Братства М. Божої з нагоди 950-ліття Хрещення Руси-України відбудеться в церкві св. Петра і Павла при вул. Личаківській. Початок Служби Божої, що її відправить Преосв. Никита, в год. 10-ій рано.

— **Самогубство купця і танечниці у Львові.** У „Кресовому“ готелю при вул. Жовківській наложили на себе руку станиславівський купець, 29-літній Маркус Зандерер і ревіева артистка з кавярні „Адрія“ в Залішиках Ванда Дидухова. Познайомилися перед кількома місяцями в Заліщиках і запалали таким коханням одно до одного, що не могли одно без одного жити. А тому, що він був жонатий і вона замужня, вирішили разом вмерти. В „Кресовому“ готелю напалили в печі і зачадилися. Коли закликана власничкою готелю поліція добулася до кімнати, обоє вже не жили і тіла почали розкладатися. Лишили письмо, в якому обоє розпорядилися своєю гардеробою і Зандер попрощався зі своєю матірю та жінкою.

Гальо! Гальо! 294-85.
ЦЕ
„Гастроном'я“
РЕСТОРАН І КІМНАТИ ДО СНІДАНЬ
ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКА 3.
Збірний осередок широких кол нашого громадянства. Смачна кухня, добірні напитки, ніжна прислуга, дешеві ціни. НА ЗАМОВЛЕННЯ ОКРЕМИЙ ТОВАРИСЬКИЙ КАБІНЕТ
Гостям раді. 1561 —3

— **Перед новою розправою інж. Добошинського.** Апеляційний суд у Львові відкинув внесок інж. Добошинського у справі вилучення цілого львівського апеляційного суду від ведення його розправи. Нова розправа проти інж. Добошинського відбудеться у Львові 19. вересня ц. р.

— **Самогубство перед вінчанням.** Велике враження викликало самогубство наречених: 40-літнього Кальмана Гензера і Целі Айзикович на передодні їх вінчання. Обоє отруїлися в домі батьків нареченого. Причиною самогубства була невилічима недуга.

— **За побиття вязнів увільнений від вини і кари.** Апеляційний суд у Львові розглядав справу вязничного сторожа Ст. Будника зі Скалату за побиття трьох вязнів. Окружний суд у Тернополі засудив Будника на 6 місяців арешту. Апеляційний суд станув на становищі, що побиття вязнів не є зловживанням влади і підсудного увільнив.

— **Влом до костела.** До костела у Бніні в Познанщині, де перед дорогоцінним образом Божої Матери є дорогоцінні предмети намагалися вломити злодії. Їх сполошив сторож і зловив одного злодія. Другий утік відстрілюючися з двох револьверів. Притриманий злодій заявив, що називається Новак, за яким шукає німецька поліція за влом до ювилерів. догадуються, що обоє злодії обікрали кілька днів тому костел у Тульцах.

— **Протилетунсько-пожежна оборона.** В неділю 11. ц. м., в останнім дні тижня протипожежної оборони міська пожежна сторожа задемонструе в Ринку в год. 12.30 вполудне публичний показ протипожежної оборони. Програма прилюдного показу обіймае всі чинники, що їх виконуе пожежна сторожа підчас мирну, та які мусить виконати підчас війни, зокрема на випадок налетів ворожих літаків на місто. Публика побачить летунський алярм, акцію між алярмом і налетом ворожих літаків, налет літаків та безпосередню акцію пожежної сторожі. Крім того буде відзаразнювати заґазований терен, показуватиме ділання запальних бомб, буде гасити пожежу і рятувати людей при допомозі полотняних драбин.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Держ. Кл. Льотерії впали м. ін. такі вигри: 25.000 зол. на ч. 9195; 15.000 зол. на ч. 77957, 138191; 10.000 зол на ч. 20190 20707, 5.000 зол. на ч. 42362, 50537, 97613 135508, 147677, 150767, 2.000 зол. на ч. 9311 13127 34476 43480 45193 56690 66234 74235 74633 80362 86553 101549 130151 139329 142676 146270 150365, 1.000 зол. на ч. 5529 14946 7527 17794 21741 21429 23440 24980 28052 28251 36954 41126 47094 51213 52141 53197 70739 79549 92045 93525 98470 100924 105134 109274 109818 126402 128883 136299 146006 146065 147886 148652.

— **За програний процес стріли до судді.** В будинку окружного суду в Новгородку інвалід Гречеха підійшов до окружного судді Лянге і двічі стрілив до нього, але не поцілив його. Гречеху арештувала поліція. Виявилося, що Гречеха процесувався за свою посілість в лідському повіті, але процес програв і тому рішив пімститися на судді.

— **Львівська хроніка.** З помешкання И. Поповчера при вул. Газовій ч. 6 злодій вкрав футро, гардеробу, столове накриття і біжутерію вартости 5.000 зол. — З книгарні Мазукато при вул. Чарнецького ч. 12 злодій вкрав машину до писання вартости 400 зол. — На розі вул. Міцкевича і Браєрівської 16-літній Л. Козак зі Сигнівки наїхав однокінним поштовим амбулянсом на Марію Якимів, яка важко потовклася. Її відвезли до шпиталю у непритомному стані. —

— **Краєва хроніка.** В селі Опака пов. Дрогобич згоріли будинки Теодозії Шків, вартости 2.000 зол. Причина пожежі — необережність з вогнем. — 32-літня Гелена Конь у приступі божевілля підпалила річи у свому помешканні, а сама кинулася до керниці. Вогонь загасили, а божевільну витягнули з керниці.

— **Катастрофа літака в Катовицях.** На летовищі в Катовицях дійшло в пятницю 9. ц. м. пополудні до катастрофи літака, що підчас старту зачіпив колесами об фіру сіна, що переїздила попри летовище. Ушкоджений літак упав на землю. Важко раненого летуна Пешке відвезли до шпиталю.

— **Буревій над Францією.** Над полудневою Францією лютував 24 години сильний буревій зі зливним дощем і заподіяв великі шкоди в містах та селах. Вода понищила дороги і земплоди. В Кесарґе затонула 20-літня дівчина. Вулиці Монпеліе опинилися під водою. В цій окрузі град спричинив велике знищення на полях. Шкоди дуже великі.

— **Напади вовків на Виленщині.** В селах над р. Вілією вовки нападають масово на домашні звірята і наражують селян на великі втрати. Вовки виходять з державних лісів з правого боку ріки і нападають в білий день на коні, корови, свині та вівці. Тому селяни мусять добре берегти худоби й овець на пасовиськах. До села Рибчин прибігли вовки в білий день і кинулися на домашні звірята. На пасовиську під Вілійкою вовки пожерли 4 коні, а два зранили. Цього літа вовки покалічили 27 коней, свиней та овець. Виленське староство рішило зорганізувати облаву на вовки.

— **Перед сензаційним процесом у Філядельфії.** На лаві підсудних у Філядельфії засяде посадник Філядельфії Вільсон, 4-ох вищих поліцаїв, шеф ватаги шантажистів і 142 інші особи. Слідство проти підсудних тягнулося цілий рік. Акт обвинувачення закидає Вільсонові що дивився крізь пальці на спелюнки гри, ломання закону, обманства, в чому помагали йому вищі урядовці поліції та інші підсудні. Недалекий процес проти Вільсона викликав велике зацікавлення у Злучених Державах.

— **З 800 лікарів доїхало ледви 34.** Московська „Правда“ гостро критикує комісаріят здоровля за нечуваний бюрократизм. Не зважаючи на недавно переведену „чистку“ в ко-

Обіжник про „чистоту“ самоуправних виборів.

Прем. Складковський видав 9. ц. м. обіжник до воєводів, старостів, представників повітових виділів, міських і громадських управ у справі недалеких самоуправних виборів. Премієр пригадує, що уряд та обі законодатні палати приймаючи самоуправні виборчі закони мали на меті запевнити громадянам такі умовини, щоб вони могли зовсім свобідно рішати про добір кандидатів та голосувати на тих, кого обдаровують своїм довірям. Тому виборці повинні бути вільні і від вмішування влади, і від пресії непокликаних чинників. Обовязком адміністраційної влади — дбати про правильний хід виборів, інтервеніювати повинна лише у випадку, коли виборчі органи, чи інші особи безосновно нарушають права виборців.

Другою основною точкою запевнити чистоту виборів. На сторожі виборів стоїть карний кодекс, що загрожує карами до 5 років (ст. 118 — 124 к. к.). Виборчі протести слід вносити лиш у випадку, коли будуть неправильности у переведенні виборів. Обіжник кінчиться покликом до старостів, щоб перевели своєчасно конференції з головами виборчих комісій та управителями громад, щоб подбали про докладний спис виборців, проголосили в законному речинці листи кандидатів та дбали підчас виборів про чистоту виборчого акту.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

місаріяті його діяльність зводиться до „видавання нових паперців". На доказ наводить такий факт: На Сов. Україну вислано 800 лікарів, з яких на місце призначення приїхало недави... 34. Подібні випадки трапляються в інших округах.

— **Лісовий робітник — кандидат на оперового співака.** До Варшави прийшов пішки з Лабочного 24-літній лісовий робітник, Евген Яців, щоби взяти участь у співацькому конкурсі, який організувала варшавська опера. Яців вийшов з дому без сотика, харчувався по дорозі тим, що добрі люди дали і спав під голим небом. У Варшаві блукав у голоді 3 дні заки допитався до опери. Проба його голосу випала знаменито: він зовсім легко бере горішнє „С". Директори Фальковський і Должицький ствердили, що по двох роках науки Яців може своїм гарним лірничим тенором очаровувати публику зі сцени. Варшавська опера запевнила йому на кілька днів нічліг та утримання, може знайдеться хтось, що схоче заопікуватися цим співаком з Божої ласки.

— **Найкраща жінка Европи.** На конкурсі краси в Копенгаґені вибрали „міс Европу". Вибір впав на представницю Фінляндії.

— **Цікаві розкопки коло Букарешту.** Розшуки археольоґів в околиці Букарешту довели до цікавих викопалин. Між іншим відкопано кілька гробів старих герман: готів, траків і даків з останками зброї, одіння та остроїв.

— **Залізнича катастрофа з прочанами.** В департаменті Морбічан у Франції вискочив з рейок популярний поїзд з прочанами недалеко м. Ван. Два вагони розбилися, три особи згинуло, а 20 було ранених. У шпиталю померло вже двох ранених.

— **Тиждень газової маски в Німеччині.** Німецька поліція взиває кожного німця до служби у протиґазовій обороні. По лікарських оглядинах покликані дістають наказ перейти вишкіл на курсі протиґазової оборони. Такі курси відбуваються тепер масово в цілій Німеччині. Міністерство летунства визначило „тиждень ґазової маски" між 18. і 25. ц. м., щоб переконати найширші верстви громадянства про необхідність купувати ґазові маски.

— **Велика знижка цін бензини для туристів.** В Італії влада видала новий тип бонів на бензину для туристів, що приїзджають на час від 3-ох до 90-ох днів. Згадані бони видає туристичне бюро „Еніт" з уповажненням купити 20 літрів бензини денно по ціні 1.28 ліри за літру бензини.

— **Дискусія на релігійні теми закінчилася стрілами.** В міському парку в Чернівцях 21-літній Володимир Давіман стрінув знайомого, з яким почав дискусію на релігійні теми. Підчас палкої дискусії знайомий зранив важко Давімана вистрілом з револьвера і втік. Давімана перевезли до шпиталю, де він піддався операції. Зі зізнань раненого виходить, що підчас дискусії нападник допустився богохульства, а на гостру реакцію Давімана відповів стрілами.

— **Чотироповерховий ґараж для самоходів** збудували в Москві. В новому ґаражі може приміститися 630 самоходів, що виїзджають на поверх на рухомих поясах. У ґаражі є теж варстат до направи самоходів.

— **Нові випадки пошести дитячого параліжу.** У столиці Латвії Ризі занотували нові випадки пошести дитячого параліжу. З цього приводу відбулося засідання визначних лікарів у Ризі під проводом директора департаменту здоровля, на якому вибрано спеціяльну комісію, що буде давати ради і вказівки, як слід лікуватись і берегтись перед цією страшною недугою. З Данії звезли літаком більшу кількість щіплянки проти цієї недуги.

Дописи.

КОПИЧИНЦІ

Величаве Ювилейне Свято 950-ліття Хрещення України. Свято з нагоди 950-ліття Хрещення України, що відбулося в Копичинцях для цілого деканату дня 4. вересня пр. почалося вже дня 31. серпня пр. вечором. Цього дня почалися в парохіяльній церкві 3-денні реколекції під проводом Редемпториста о. Величковського. Реколекції стягали з кожним днем щораз більше число вірних на науки так, що наприкінці брали в них участь люди навіть зі сусідніх сіл. — Дуже гарно відбулося закінчення реколекцій. В суботу вечором в год. 9-ій по виголошенні останньої науки з церкві рушив величавий похід через місто до церкви на Кутці. Наперед повад 2-тисячного походу ішла процесія з хоругвами та священниками в доволичних сіл під проводом о. декана Мацишовського, а за ними упорядковані у чвірки громадяни. Всі учасники походу світили цілу дорогу свічки, які засувши під пахвою (дохід з тих свічок був призначений на будову захоронки в Копичинцях). Наперед походу ішла також орхестра „Боян" і грала церковні пісні. Похід робив величаве враження. Серед темряви ночі блимали в руках громадян свічечки немов огні надії в кращу долю народу, що їх направду умів викресати в серцях вірних о. Величковський. Гарне враження робило також те, що всі ішли упорядковані в чвірки, наперед діти, жінки а похід замикали мущини з інтеліґенцією включно. По відправленні суплікації коло церкви на Кутці похід розійшовся. Підчас реколекцій та на останній науці о. Величковський взивав всіх молитися за гарну погоду на неділю 4. вересня пр., щоби головне ювилейне свято вийшло величаво. І хоч цілих 3 дні було на дворі понуро, а в суботу вечором зачав накрапувати дощ, то в неділю небо прекрасно випогодилося і погода була аж до вечера. Ювилейне торжество в неділю 4. вересня почалося походом процесій з церкви на Кутці до парохіяльної церкви на Горі. Ішли процесії зі сіл з вишиваними хоругвами, опісля священники, а за ними орхестра Бояна і знову упорядковані в чвірки тисячі громадянок та громадян. Коло церкви на Горі, перед гарно вбраним престолом, відправили священники Соборну Службу Божу, опісля посвятили ювилейний хрест, який закопано при вході до церкви. о. Величковський виголосив під хрестом останню ювилейну науку, що зробила велике враження. Особливо зворушливий був момент присяги, коли багатотисячна маса народу повторяла присягу зі св. Хрещення, що вирікається диявола і обіцяє слухати Христові, і крім цього любити свою Церкву, свій обряд та свій народ. Потім увесь народ перейшов на подвіря приходства, де вже все було підготоване до ювилейної академії. Академію відкрив о. декан Мацишовський, який в гарних словах представив часи прийняття християнства в Україні і засував значіння тієї хвилини для українського народу. Дальше слідували вокальні частини. Злучені хори разом з орхестрою „Боян" під проводом організатора Філії Т-ва „Просвіти" п. Вербовецького відспівали католицький гимн, — хор читальні „Просвіти" в Копичинцях на Заворівщині відспівав: „Честь тобі Україно Мати" і „Через поле", — п. Сафіянівна віддеклямувала „950 літ під Христовим прапором", хор в Чабарівки відспівав: „От вітла зоря" і „Дванацять розбійників", о. Величковський виголосив гарний і цікавий реферат, хор в Яблонова відспівав „Пісню до св. Володимира", а на закінчення злучені хори відспівали „Всене великий, єдиний". Бурю оплесків вібрала молоденька дівчинка - селянка, Ганя Балабух з Яблонова, що віддеклямувала вірш Р. Дурбаха „950 літ під прапором Христовим". Національним гимном, який співала кількатисячна маса народу, закінчилося це велике свято копичинецької землі. Свято залишило незатерте враження на всіх учасниках і підкріпило їх на дусі до дальшого життя та влило надію на краще майбутнє.

Свято 950-ліття Хрещення України в Яблонові. В неділю 14. серпня святкував 950-ліття Хрещення Руси-України Яблонів коло Копичинців. О. парох завдячує підготовив народ відповідними науками в церкві до гідного відсвяткування ювилею. Після відправи в церкві та водосвяття відбулася святочна академія в читальняній салі Програма мала 23 точки. Численно зібрані слухачі були ще і більше слухали гарних деклямацій, що їх виголошували переважно малі школярки та дівчатка-школярки, як і чудових пісень гарно виконаного хору. Між іншими піснями дуже гарно відспівано пісню до св. Ольги і пісню до св. Володимира. З деклямацій треба відмітити виголошення вірша о. Волод. Величковського „Хрещення Руси-України", Стефаном Шастковим — абсольвентом школи мистецького слюсарства — і вірша Р. Дурбака, що його дуже гарно, з чуттям та в захопленим деклямувала Ганя Балабух. Католицьким гимном: „О спомагай нас" та національним гимном „Ще не вмерла Україна" закінчилося свято. В неділю 21. серпня повторено академію при гарній погоді та великому числі слухачів. Враження велике, — взірод захоплений— взагалі високо-релігійний і гаряче - патріотичний.

РЕНТҐЕНИ, ДЯТЕРМІЇ, МІКРОСКОПИ поручає **український** склад лікарських інструментів і ветеринарійного приладдя
О. МАЦЯК і С-ка Доставець Українського Шпиталю **львів, ул. Валова 27** — тел. 115-60.

Hemoroidu
ГЕМОРОЇДИ — це причина злого самопочування, тощо. Треба в конечно усунути ці дошкульні терпіння. При гемороїдах вживаємо Анусоль „Геде" (можна дістати в аптиках). 12 чопків зол. 5.—, 6 — зол. ?
Anusol

ЧОРТКІВЩИНА

Джурин — Просвіті. В неділю 31. 7. заходом філії з Чортикова і читальні „Просвіти" в Джурині відбулося в тому селі районове ювилейне свято „Просвіти", яке почалося панахидою за померших членів місцевої читальні. В міжчасі з сусідніх сіл прибули хори і дута орхестра з Білої, яка на переміну з місцевою пригравала підчас свята. Слід завважити, що Біла гідно зеличала своїм зорганізованим походом у національних строях і в орхестрою на чолі те свято, в чому заслуга тамошнього дириґента п. Волківського. Інші села, як Ридодуби, Калинівщина, Білобожинця, Полівні й Нагірянка, прибули також численно. По панахиді всі присутні перейшли на площу радника Верхуна, де відбулася програма свята. Голос трубки поставив всіх на „позір". При звуках пісні „Ой у лузі" піднесено вгору жовто-блакитний прапор. За хвилину появився на сцені збірний хор під дир. п. О. Наклотича, організатора філії, що відспівав гимн „Боже великий, єдиний" започаткував свято. Святочну промову, повійну глибокими думками, виголосив в великим хистом, вгаданий організатор. По промові слідували привіти з поблизьких сіл від різних установ. З Чортикова від кооперації промовляв інж. Трачук. По привітах дальшу програму виповнили виступи хорів і деклямації. Найбільше признання здобув собі місцевий хор „Трембіта" під дир. студ. Кирила Цепенди. Хор цей виказав повне розуміння пісні і потрапив зрозуміти свого дириґента, який старався гідно виявитися зі свого завдання. Другий в черги — це хор з Білої. Інші хори — Ридодуби, Калинівщина, Білобожинця, Полівні, Нагірянка — виконали свої точки в загальному поправно. Бурю оплесків дістав заслужено п. О. Наклотич за мистецьке виконання нашого національного танку „Гопта". Національними піснями закінчено це, таке велике в історії Джурина свято, в якого всі учасники в числі до 2.000 розходилися підбадьорені на дусі домів з надією на краще завтра.

РАВЩИНА.

„Сокіл" у Вербиці — найкраще ґнізда Равщини. Тов-во „Сокіл" у селі Вербиця зовсім слушно належиться назва найкращого сокільського ґнізда в равській округи. Цю почесну назву знову справдав „День Сокола", що відбувся заходом місцевого ґнізда дня 4. п. м. у Вербиці. На просторім майдані серед села стануло в 14.30 год. до звіту 198 рухівничок і рухівників, у тому 95 з Вербиці, 50 з ґнізда Махнів і 48 з ґнізда Річки. Всі справлячі виступили на площу в рухливих однострою і цим не тільки піднесли свій зверхній естетичний виглад, але теж засвідчили про порядок і дисципліну в організації. Звіт від начальника ґнізда відібрав відпоручник Старшини „Сокола-Батька" побр. Михайло Тріль, який передав соколам привіт від Сокільської Центрелі у Львові. По відспіванні сокільського гимну підтягнули вгору національний прапор і почалася дефілада перед Старшиною. В дальшій програмі мали ми змогу подивляти здвигові справи вільноруч побратимів, посестер та учасників на дручку. По них будувало 21 побратимів вежу на всі чотири сторони світа. Опісля учасники запродукували трійкові вежі та дручникові справи так, що по двох рухівників держало палицю, а третій справляв. Силу та зручність і вже досить добру зладженість виявили побратими з Вербиці у чергових справах на коні та поручі. На закінчення відбулися легкоатлетичні змагання у скоках, метах і бігах. Вони доказували, що і цей напрямок тіловиховання проміг стати собі шлях у цьому галицькім селі. Дуже цікаві були ще відбивакові змагання, в яких вербитани високо перемогли дружину з недалеких Підлубець. Вечором відбулася весела, культурно ведена забава у Народньому Домі. Повне признання належиться Старшині ґнізда, в першу чергу голові побр. Миколі Пушкареві та начальникові побр. М. Ярмолі, які не жалували труду для солідного підготування цього успіху

Найновіші матеріяли оригінальні англійські і бельські на одяги ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ

Лязар Райзер

ЛЬВІВ, ул. Шпитальна 1.
Дім товаровий

Спеціяльність: вироби „Альмор".

Гуртові ціни.

ного правдивого показу. Виконання вправ стояло на високому рівні. Слід згадати, що до таких гарних виглядів дійшло гніздо своїми власними сільськими силами, не ждучи на поміч ззовні. Сокільськими справами цікавляться у Вербиці не лише молодь, але й батьки, які співпрацюють з молодю та дають їй свою підтримку. Не хотілося вірити, що сільське гніздо могло зробити такий помітний поступ у тіловихованні, коли одночасно можна стрінути деякі гнізда по містечках, що мають кращі умовини розвитку і стоять ближче до спортового руху, якось не можуть наладнати живішої діяльности. Наш міщанський елемент забуває про те, що на нього глядить село і жде від нього вже не так допомоги, як радше зразку до наслідування. МІТ

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: „ВОВКИ ВНОЧІ", комедія на 3 дії Т. Рітнера.

Ця пєса — колись із репертуару віденського бурґтеатру — названа тільки зі злобного жарту комедією. Вона вся основана на таємничому вбивстві, що робить нещасливими кілька осіб. Здогадного вбивника обвинувачує прокуратор — людина непохитної волі та на перший погляд: беззастережно чесна, що напередодні присуду зустрічається віч-на- віч із своєю давньою знайомою, тепер головним свідком у процесі, де йде про вбивство її чоловіка. Дивним дивом напередодні присуду жінка прокуратора дістає лист від обвинуваченого, який признається до злочину, що вбив чоловіка своєї приятельки. Цей лист, як і все відношення вбивника до жінки прокуратора, якої він не знає і надмірне хвилювання жінки прокуратора, що стоїть осторонь цілого вбивства залишається для глядача весь час великою таємницею, тим нерозясненим моментом, що вплітається у драму, наче „деус екс махіна". Ця пєса не має прозорости інших пєс Рітнера і деякі погідніші сцени навіяні почуттям комізму не залишають у нас досить погідного настрою. Її символічний заголовок, що натякає на неспокійну совість найспокійніших людей, пригадує нам пєси Ібсена, а постать Морвіча так і оповита ібсенівською проблематикою.

У цій пєсі виступили у Львові вперше нові артисти, з яких деякі знані нам уже із давніших років — як Р. Гєровський (дуже добрий прокуратор) і Дачинський (режисер і цікавий артист), і дві нові симпатичні артистки Недзвецька та Орановська. Публики було багато. м. р.

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „РОЗАЛІЯ"

Американська фільма композиції Дайка, автора кількох „монументальних" фільм, що залюбки оперує великою масою. Тут ця маса потрібна для велитенських балетів. Це одна з тих пустих фантазій на межі оперетки, де може показати свій голос тенор Едді Нельзон — відомий нам з „Роз-Марі", партнер Жанетти Макдональд і свої танки (і ноги) Еліанора Павел. Хто така Розалія? Велика княжна з якоїсь мініятурної держави в Европі, в роді Монако чи Люксембурга. Вона виїхала до американської вищої школи, де зберігає своє інкогніто і під час одної забави закохується в кадеті марінарки. Кадети марінарки, що виховуються у славній школі Вест Поінт, це все кандидати на героїв, тимто не диво, що один із них, щоб дотримати слова незнайомій европейській дівчині вибирається літаком понад Атлянтик майже наосліп. Сентиментальна до нудоти історія з молодою княжною, що закохалася у здоровім (і на вигляд дурнім як чобіт) американці — перетикана гумористичними сценами з її придуркуватим татом-королем, що вправляється у черевомовстві і трохи веселим другим кадетом марінарки. Фільма має прегарні балетові сцени.

Спорт.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Площа Сокола-Батька: год. 9 рано й 3 попол. **легкоатлетичні змагання в рямках IV Краєвих Сокільських Спортових Ігрищ.**

Салї театру „Колісей" (вул. Соняшна) товариські боксерські змагання в год. 11. передпол. **Україна — Рекорд.**

Площа Чорних: год. 8.30 попол., змагання за мистецтво Окружної Ліги **Україна—Польонія (Перемишль).**

Грище Лехії год. 9. рано мистецтва Ц-класи **Степ — Лєґія.**

ПЕРЕМИШЛЬ, гране Польонії: год. 8.30 змагання за мистецтво Окружної Ліги **Сян — Рєсовія.**

САМБІР. Мистецтво А-класи **Дністер — Стшелец** (Борислав).

СТАНИСЛАВІВ. Мистецтва Б-кл. Пролом — Станиславовія.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:
Субота 10. 9. год. 8. веч. „Вовки в ночі"
Неділя 11. 9. год. 8. „Вовки в ночі
Понеділок, 12. 9. год. 8. „Вовки в ночі".

Театр Різнородностей:
Від понеділка 11. 7. печинний.

Театр ім. Котляревського.

КОЛОМИЯ:
11. 9. Зоря над Почаєвом.
12. 9. Найвірніший чоловік.
13. 9. Пригода в Черчі.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РОЖНІТІВ:
11. 9. Мазепа.
12. 9. Невольник.
13. 9. Гетьман Полуботок.

БРОШНІВ:
14. 9. Пісня Бескиду.
15. 9. Гетьман Полуботок.
16. 9. Мазепа.

Український театр Йосифа Стадника (сеніора).

ОЗЕРЯНИ коло Чорткова:
10. 9. Люди на кризі.
11. 9. Гриць.
Потім театр їде до Борщева і Скали.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".
АПОЛЬО: „Індія говорить".
АТЛЯНТИК: „Кохання в джунглі" з Дороті Ламур.
БАЛТИК: „Коли цвіте бузок".
ВАНДА: „Я збрехала", „Гільтайська трійка".
ГРАЖИНА: „Верес" на осн. Родзевичівни.
ЕВРОПА: „Я помилився" з Шарлем Вое.
КАСІНО: „Розалія".
КОПЕРНИК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Інститутка" (Д. Дарбіз).
МЕТРО: „Знахар".
МІРАЖ: „Пепе ле Моко, вязень із Альжиру".
МУЗА: „Кадети марінарки".
ПАЛЯС: „Шікаго".
ПАКС: „Косцюшко під Раслявицями"
РАЙ: „Дипльоматична жінка".
РІЯЛЬТО: „Маскарада".
РОКСІ: „Обожано" з Мартою Егерт.
СВІТ: „Остання ніч засудженця", „Пробудися і жий".
СТИЛЕВЕ: „Простудник" і ревія.
ТОН: „Серце і шпада", „Пінгері пустині".
УТІХА: Місто в вогні" та ревія.
ХІМЕРА: „Мармотратна дочка".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Палестина".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Син)
„Паризька вистава".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 11. вересня 1938.

7.20 Концерт орх., 8.00 Ран. денник, 8.15 Для села: Газетка, В пасіці восени, Пісні у вик. нар. музики, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Мале колісцятко у великім годиннику, **8.55 Як переводять оцінку ґрунтів при комасації, в українській мові вик. інж. І. Лапчук** 9.05—9.15 Росіні: Увертура з оп. „Сорока злодійка" з пл.; після богослужения коло год. 10.30 Музика з пл., 11.00 Кятиця для всіх, орх., 11.45 Фільм. огляд, 12.03 Муз. поранок у вик. симф. орх., 13.00 У сотє роковини народин Асниєя, 13.30 По вакаціях, музика сальон. орх., тенор, вілл., 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Сільське самоврядування у боротьбі з пожежами, Дивіть, дивіть, 17.40 Звук. тижневик, 18.10 Підвечірок при мікрофоні: орх., сопран, скр., гумор, кональфон, 19.00 Хвилина бюра студій, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львівська Варта: популярна словно-муз. вад., 20.35 21.35 Спорт. вістки, 20.40 Політ. огляд, 20.50 із „Кольокації" Й. Коженьовського, 19.00 Оп. дует, сопран, баритон, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Люба родинонька" розр. концерт орх., солісти; у перерві „Китайський вазон" анекдота, 20.45 Веч. денник, 21.00 Три вязки замітту, 21.10 У 150-ліття відзолочення памятника Собіського у Варшаві, промова, кантата у вик. камер. орх., хор, 21.55, 22.05 Спорт, 22.10 Музика з пл., 23.00 Ост. вістки.

Вирібня пасків

з ул. Галицької 5. **перене. слася на вул. Боїмів 10.**
(в брамі)
і поручається П. Т. Клієнтелї.

Веч. денник, 21.00 Та йой, вес. авд., 22.00 „Ріголєто" оп. Верді, репортаж, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Два славні скрипаки у репертуарі новоч. музики, пл., надає Варшава II.

Понеділок, 12. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Для шкіл, 8.10 Зачинаємо тиждень, погідна авдиція, 11.00 Оповідання для молоді, 11.15 Фр. музика з пл., 12.03 Полуднева авд., 14.10 Пісні у вик. Марії Лєвіцької (сопран) у супр. форт., 14.15 Оперові фрагменти в пл., 14.40 Підкольонії, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.1 Програма на завтра, 15.15 Посмертне багатство Тутанхамона, гутірка для старших дітей, 15.30 „Роксоляни" С. Зіморовича, в муз. іл., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. концерт джез. орх., дует рефренетів, легкі пісеньки, дует гавайських гітар 16.45 „Констанца, Піревс, Стамбул" фейл., 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Хор, форт., у перерві репортаж із Сх. Торгів, 17.55 Гальо, позір, 18.00 Спортова гутірка, 18.10 Пісні, 19.00 Із давньої музики, пл., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Із минулого, розр. концерт, муз. хор, сальон. орх., 20.45 Веч. денник, 21.00 Техн. скринька, 21.10 Данія хор, 21.50, 22.00 Спорт, 22.05 Реєстр вакансійних листів, 23.00 Ост. вістки.

Вівторок, 13. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орхестра, 8.00 Для шкіл, 8.10 Плитки, анекдоти, комунікати, 11.00 Для шкіл: Розбишака наших вод — щука, 11.15 Балетова музика з пл., 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Концерт бажань, 15.0 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.35 Фін.-госп. актуалій, 15.45 Господарські вістки, 14.00 Розр. концерт у вик. орх., 16.4 Конкурсова пісня гутірка, 16.45 Від Татр до стратосфери, 17.02 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Розр. концерт. орх., пісеньки, 17.55 Гальо, позір! 18.00 Життя мурашника, 18.10 Форт. реціталь, 18.45 „В день імянин мадам Плахцінa" фрагм. із „Кольокації" Й. Коженьовського, 19.00 Оп. дует, сопран, баритон, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Люба родинонька" розр. концерт орх., солісти; у перерві „Китайський вазон" анекдота, 20.45 Веч. денник, 21.00 Три вязки замітту, 21.10 У 150-ліття відзолочення памятника Собіського у Варшаві, промова, кантата у вик. камер. орх., хор, 21.55, 22.05 Спорт, 22.10 Музика з пл., 23.00 Ост. вістки.

НОВОВІДЧИНЕНЕ УКРАЇНСЬКЕ ЕЛЄКТРО-РАДІОВЕ ЗАВЕДЕННЯ

виконує всякі електротехнічні і радієві роботи солідно, дешево (направа світла). Продаж радієвих апаратів, жарівок і інших електро-технічних частин

ЛЬВІВ, ВУЛ. НА БАЙКАХ Ч. 22.

Середа, 14. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орхестра, 8.00 Для шкіл, 8.10 Перше свідомлення при музиці з пл., 11.00 Авд. для шкіл: „Червоні яблочка", 11.25 Моцарт: Кларнетовий квінтет а-дур, 12.08 Полуднева авдиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 Ст. Монюшко з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова: „Соловейко в журнику" вес. опов. і пісні, вибрані дітьми, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Вальси, інтермеца, серенади у вик. сальон. музики, 16.45 Підзолені човна у війні та на морі, 17.10 Музики давніх мистців, камер. концерт, 17.40 Феліція Бобеґська, виховниця та піяністка, 17.55, 21.45 Спорт. вістки, 18.00 Город у Ланцуті, 18.10 Скрипк, реціталь, 18.45 Фрагм. із пов. Й. Коженьовського „Кольокація", 19.00 Пісні у супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Літня ніч у Неаполі", розр. концерт у сальон. орх. та солістів, у перерві Весела чверть години, 20.45 Веч. денник, 21.00 Як повинно виглядати торговельне волокно льону та конопель, 21.10 Шопенівський концерт, 22.00 Трансм. з Берліна: Симф. концерт, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 11. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00 19.00 22.30 Розр. музика 20.00 21.00 Концерт: орх., хор, сол., БРАТИСЛАВА 19.35 20.00 21.00 „Продана н»

речення" оп. Сметани, БУДАПЕШТ 15.45 Військ. орх., 18.00 Спів, 19.00 Циг. музика, 22.10 Орх., ВІДЕНЬ 9.30 Орх. концерт 18.00 Вес. нар. мельодії й опов., 19.00 Класична камер. музика, 20.10 21.00 Розр. концерт із участю сол., 22.30 Орх., сопран, КОШИЦІ 18.00 Реферат, концерт балалайкової орх., МІЛЯНО 17.15 18.00 Розр. музика, 20.35 Легка музика, 21.00 22.00 Комедія, оп. танк. музика, ПРАГА 15.30 Популярний концерт, 17.45 Хор, 18.00 Легка музика, 18.30 Орх., 19.20 20.00 21.35 Орх., хор, РАДІО ПАРІ 18.00 Кабарет, 19.00 Сценка, 19.32 Легка музика, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Концерт авт. і комп. б. комбатантів, РИМ 17.15 18.00 Орх. концерт, 20.35 Розр. музика 21.00 22.00 23.00 „Нерон" оп. Ар. Боїто, Софія 19.00 Популярна музика. 20.00 Спів.

Понеділок, 12. вересня 1938

БЕРЛІН 18.00 Оперові й оперетькові мельодії, БІЛГОРОД 18.00 концерт хору, 20.00 21.00, 22.00 Опера, БУДАПЕШТ 12.05 Сальон. квінтет, 13.30 Циг. музика, 17.30 хор, орхестра, 18.40, 19.00 Сонати на скр. і форт., 19.25 Симф. концерт, 21.10 Циг. музика, ВІДЕНЬ 17.00, 18.10 Розр. концерт, КОШИЦІ 7.35 Огляд преси, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Військ. виховання, концерт О. Холецької в супр. форт., Психічні явища на людину МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика, 21.45 22.00 Комедія, оперна танк. музика, ПРАГА 17.40 Спів, 18.20 Легка музика у вик. мандолінистів, РАДІО ПАРІ 18.00 форт., 19.00 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Орфей", оп. Глюка, РИМ 17.15 Спів, 19.30 20.30 Розр. музика, 22.10 Вок. концерт, 22.40 Танк. музика, СОФІЯ 18.30 Пісеньки, 19.05 Спів ресіталь.

Вівторок, 13. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 18.00 Веселі мельодії, 20.10, 21.00 Вес. муз. вечір., БІЛГОРОД 18.30, 19.00 Вок. концерт, 20.00 Сюїта, 21.45 22.00 (після комунікату) Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика, 13.30 Орх., 17.00 Танк. музика, 18.50 Сольо на флеті, 20.15, 21.00 Пісні й арії, 22.10 Форт. тріо Чайковського, ВІДЕНЬ 13.15, 17.00 Розр. музика, 18.15 Форт., 20.10 Вес. авд., КОШИЦІ 7.35 Преса, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 П. Домбровський: „Я син народу, що вгору йде" монтаж відтворять членн драм. гуртка радіостанції, МІЛЯНО 17.15, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Нерон" оп. Ар. Боїта, ПРАГА 13.30 Сальон. музика, 19.25, 20.00 Академія у роковини смерти преа. Масарика, РАДІО ПАРІ 18.15 Пісні, 19.00 Віол., 20.15, 21.00, 22.00 Театр Уяви: „Леопольд, до біса-ем" ком. Сармена, 22.15, 23.00 Камер. музика, РИМ 17.15 Оп. музика з участю соліста, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Кава костра" ком. Гаспеліні, СОФІЯ 18.00 Військ. орх., 20.35, 21.00 Рос. романси.

Середа, 14. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.10 „Кабарет дер Комікер", 20.30, 21.00 Орх. концерт, БІЛГОРОД 20.00 Народні пісні, 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Спів, БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 17.30 Сольо на арфі, 18.10 Циг. музика, 19.30, 20.00, 21.00 Вечір опер: „Джамеляг" оп. Бізе'а, „т. 66." ком. оп. Офенбаха, 22.10 Легка музика, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 14.10 Розр. музика, 19.00 Камер. музика на давніх інстр., 21.00 Симф. концерт, 22.30, 23.00 „Музика з Відня розр. концерт із участю сол., ГАМБУРГ 20.15, 21.00 „Уліс" ком. оп. Брандт-Буіса, КЕНІГСБЕРГ 20.10, 21.00 „Чарівна Венус" оп. Кінна, КОШИЦІ 7.35 18.45 Вістки, 18.00 культурне життя столиці; Як співають підкарпатський нарід Масарика, Церковні пісні, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, 22.00, 22.40 Камер. і танк. музика, ПРАГА 20.45, 21.00 „Азраель" симфонія Сука, 22.35 Камер. музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 18.32 Вок. концерт, 19.00 Сюїта, 20.30, 21.00 Концерт союзу парл. журналістів, РИМ 17.15 Форт., 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Оперетка, СОФІЯ 19.30, 20.00, 21.00 „Ріголето" оп. Верді.

БІРЖА.

Львів 10 вересня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·92, 89·45 **Доляри американські** 8,31·50, 5·25·50 **Доляри канад.** 5 30·50—5,28·00. **Фльорини голл. 238·34—236·60, Франки** фр. 14·41—14·34, **Франки швайцарські** 120·70—119·90 **Фунти англ.** 25·70—25·54, **Гульдени данц.** 100·05—99·75, **Корони ч.** 14·30—13·80 **Кор. дан.** 114·70—113·85 **Кор. норв.** 129·08—128·10, **Корони шв.** 132·64—131·65 **Ліри итал.** 21·65—21·00, **Марки фінлян.** 11·35—11·20, **Марки нім.** 70·00 — 72·00. **Тельяві** 25·20—25·00 **Марки нім. срібні** 89·00 — 86·00

Акції.

Банк Польський 124·50 **Цукор.** 37·70 **Вугіль** 35·63. **Ліквідов** 81·5., **Модзєїв** 17·25, **Острованець** 64·00, **Старахович** 44·50 **Габербуш** 57·25.

ГАЛЬО! ГАЛЬО! УВАГА!

І МИ ПАМЯТАЄМО ПРО XVIII СХІДНІ ТОРГИ і з цієї нагоди продаємо в часі Торгів УСЯКІ ТОВАРИ ВОВНЯНІ, ТЕКСТИЛЬНІ і НА БІЛЛЯ З ОПУСТОМ ЦІН ДО 25%

ГАЛИЦЬКИЙ МАҐАЗИН НОВИН

ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 15

Для прикладу наші низькі ціни:

Вовна на шкільні мундурки	зол. 1.60	Полотно	зол. 0.55
Вовна на сукні	зол. 1.60	Перкалінa кольорова	зол. 0.75
Вовна на сукні 130	зол. 3.50	Зефір на сорочки	зол. 0.70
Вовна на спідниченки	зол. 5.75	Пацеліна на сорочки	зол. 1.20
Вовна на плащі	зол. 6.—	Вовна роковий	зол. 1.—
Рипс на підшевки	зол. 1.50	Пошевки мережк.	зол. 1.80
Кльот на шкільні фартушки	зол. 1.—	Підшевки на ковдри	зол. 4.40
Фланелі на біллля	зол. 0.60	Простирала на ліжка	зол. 2.20
Фланелі на шлафроки	зол. 1.—	Ручники	від зол. 0.30
Штрукси	зол. 2.—	Стирки	зол. 0.40
Ковдри	зол. 10.—	Хустинки до носа	зол. 0.15

УВАГА! Всякі вироби літні і шовкові продаємо тепер ЗА ПІВДУРНО. Для реклями додаємо ДАРОМ при закупі товару від 5.— зол. знижкові білєти до першорядних кін.

ДИТЯЧА КОНФЕКЦІЯ Львів ул. Коперника 2.

Л Я Л Я

Тел. 114-62.

(Проти Аптики Міколяша)

власн. Пйотровська і Кучамер

поручає на осінньо-зимовий сезон, ПЛАЩІ, СВЕТЕРИ, УБРАННЯ, ПАНЧОХИ, тощо. У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ І СОЛІДНІМ ВИКОНАННІ.

Папери

4 і пів проц. внутр. 67·00, 66.38 3 ім. 1 ем. немот. серія 94·00 3 пов. зам. 2 ем. 85·75 серія 93·00 5. конверс. 70·00 прем. дол. 42·00 4 консол. 66·30

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 10. вересня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·65 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·70 зол.
молоко . . . . . 14—15 сот.
1 кг. яєць 1·35

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко вдержана.

ПОДЯКА

З приводу передчасної смерти Дорогого Мужа бл. п. **Генер. Штабу Генерал-Хорунжого Української Армії Михайла Пересади-Суходольського,** інституціям і особам, які віддали Покійникові останню послугу, широ дякую.

Окрема подяка Централі „Маслосоюзу" у Львові і Районовій Молочарні в Лісниках-Бережани, за кошти похорону, Українському Центральному Комітетові у Львові за клопоти звязані з похоронами.

За останню щиру товариську прислугу полковникові Генер. Штабу Олександрові Кузьминському і всім товаришам зброї.

Надія Пересада-Суходольська
Лісники — Бережани.

ОПОВІСТКА.

Голова Українського Товариства Допомоги Студентам Українцям Вищих Шкіл м. Варшави цим оголошує конкурс на прийняття декількох студентів на безплатні вільні місця в Інтернаті названого Товариства. Першенство матимуть ті, що до прохання долучать: 1) свідоцтво про бідність і 2) документ, що свідчив би про те, що петент є студентом одної з вищих шкіл м. Варшави. Прохання приймають до 1. жовтня п. р. Адреса: Warszawa, ul. Bródnowska 1 m. 25/462

1782 2-2

Вписи до Кооперативного Ліцею Р. С. У. К. у Львові закінчуються 15. вересня. Про день початку шкільного року повідомлено окремо. Згоошувати в будинку Р. С. У. К., вул. Технічна 1, кімната ч. 2. 1942 1-1

Товариський Зїзд У. Т. Т. Субота 10. IX. 1938 год. 19. сали Бесіди, Рутовського 22. Неділя 11. IX. 1938 год. 10. домівка Молодої Громади, Коперника 1 а. 1921

КУПКО — ПРОДАЖ

УЧЕНИКИ. Кашкети, сорочки, сварпітки й інша галянтерія. **Будзиновський, Станиславів, Ратуш.** 1715 10-12

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТЯК, **Байки 14, тел. 238-24.** 1662 13-20

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ вживані найновіші видання продає найдешевше відома книгарня Гельцля Львів, Баторія 32. Пришлю-поручення в провінції негайно. 1917 2-3

ПЛАСТОВІ ОДНОСТРОЇ найліпші, найдешевші, найтриваліші, лише у виробі ПАЛЬЮМ, Гетьманська 22, побіч Музею. 1730 2-3

КОВДРИ найдешевше купиш ВИРІБНЯ КОВДЕР, Кентшинського 4. 1918 2-20

„ЯРМАРОК КНИЖОК" вл. Галицька 14. І. продає шкільні книжки вживані з 50% опустом. 1817 2-6

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ОДРУЖУСЯ з панною інтелігентною до літ 27, яка поможе розвинути вже започатковане підприємство. Зголошення з описом характеру і зверхнього вигляду до „Діла" під „Промисловець". 1940 1-1

РІЖНІ

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизійніше направить українська фірма П. Карпинця у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1930 0-71

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 1557 9—10

ЗА 1 ЗОЛ. не будеш стидатися і вписати на вигляді якщо віддаш вишпилений і немодний капелюх до відомої виробні „КАПЕЛЬЮ", КЕНТШИНСЬКОГО 18. 1765 4-5

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шиби, рами, окраса обрізів найдешевше — шкларство В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 1572 14-9

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, вінкові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 86-100

ТРИВКА операція з 6-місячною гарантією. Сальон чесання пань, **Сикстуська 8,** вхід через брамку. 1905 2-2

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА як нові, гарантовані, закордонні на різні ціни продає, купує, міняє Ганак, Пілсудського 21. І. п. 1745 5-10

СТЕЛІ, стіни брудні, закурені чищу хемічно на сухо, дуже дешево. Зголошення до „Діла" під „Українець". 1931 1-3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОТРІБНИЙ зараз кваліфікований (а) робітник (ця) до виробу свічок столових і церковних. Зголошення до адміністрації „Свічка". 1937 1-2

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Висилковий Дім вис, мануфектури і галянтерії, шукає агента хрістіян до продажі по селах. Łódź, skrytka 338.

МЕШКАННЯ

ШУКАЮ кімнати для студента, околиця Личакова. Удержання або без. Зголошення: Поліка, Перемишлян, Йосифа 16. 1901 2-2

ТРИ КІМНАТИ кухня, сонішні, пристудна піва, вул. Длугоша, зараз до винайму. Відомість телефон 265-87. 1924 1-1

ДО ВИНАЙМУ кімната, удержання, фортепіян, Бонюрова, Шептицьких 14, І. 1928 1-3

КІМНАТА з окремим входом з умеблюванням дівчини до винайму, від 15. IX. для 1 або 2 студентів медицини або фармації. Вул. Вітовського 8, II. п. 1930 1-1

ДЕШЕВО за 25 зол. місячно винайму кімнату з кухнею чесним, спокійним і старшим людям. Мельницький Осип, емер. учр. школи, Станиславів, ул. Травгута ч. 12. 1922 1-2

КІМНАТА умеблювана, сонішна, до винайму, Байки 26, 12. 1902 2-2

НАУКА

АБСОЛЬВЕНТКА семінарії шукає лекцій, найрадше з вищих кляс всеукладної школи на цілий рік. Зголошення з чемности Волошинових, Вітовського 22, Львів. 1938 1-2

ДАЮ ЛЕКЦІЇ для учнів народніх шкіл і гімназій. Зголошення до „Діла" під „Обов'язковий". 3-3

АНГЛІЙСЬКОЇ мови вчить фахівець. Площа Бернардинська 12 а. II. пов. Зголошення 16—18 год. 1-3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

МАҐІСТЕР прав з торговельною практикою шукає праці. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Магістер". 1885 2-2

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Коварні) тел. 251-68. 2141

лікар недуг шкірних,
венеричних та лікарської косметики

Роман Лисяк

б. приватний асистент д-ра Е. Дурделля та лікар шкірно-венер. клініки.

Львів, вул. Сикстуська 56.

Д-р Олександер Лаврівський

ЛЬВІВ, ЛЬВА САПІГИ Ч. 2, ПАРТЕР,
Тел. 244-56.
Жіночі недуги — полінництво.
Лікування короткохв. апаратом.

ОПАСКИ ПРОПУКЛИНОВІ І ОПАСКИ ЧЕРЕВНІ на обниження шлунка і кишок під гарантією виробляє перше і найстарше в краю **Заведення для виробу спеціальних патентових бандажів**

М. Фрайліха Львів, Городецька ч. 35. Телефон 271-11.

ОГОЛОШЕННЯ.

УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ВЗУТТЯ

МИКОЛИ ДОВГАНИКА

ЛЬВІВ — УНІТ ЛЮБЛИНСЬКОЇ 3
(бічна Куркової)

на складі має нове взуття і виконує на замовлення; приймає всякого роду направки. Поручається Впр. Духовенству.

ПІВДАРМО

ПЕРША ВІДЕНСЬКА ПРАЛЬНЯ

фарбує і чистить

по найнижчих цінах — виконання першорядне. Власник, колись директор закордонних підприємств у Будапешті і Відні, має численні відзначення, золоті медалі і почесні хрести за свої праці. Запевнює П. Т. Публіці повну солідність і фахове виконання всіляких повірених йому робіт.

ВІДЕНСЬКА ПРАЛЬНЯ

ЛЬВІВ, ПІЛСУДСЬКОГО 10, тел. 270-58

Відбір і достава безплатно. Провінціональні посилки полагоджуємо негайно.

Добра

ФАРБА *на* **ПАРКАН**

лише в сірні

„ФАРБОКРАМ"

СКЛАД ФАРБ І ГОСПОДАРСЬКИХ АРТИКУЛІВ

ЛЬВІВ, СОБЄСКОГО 7

Найкраща українська **ПАСТА** до взуття і підлоги виключно

З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

„БЛИСК"

ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА

Станиславів, ул. Жулкевського 3

ПАЛАТА ДИТИНИ

ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 1. ТЕЛ. 116-97

поручає у великім виборі

ПЛАЩИКИ, УБРАНЄЧКА і СТУДЕНТСЬКІ МУНДУРКИ. 2-11

1898

ВІДОМА ФІРМА

„Футро"-Бачес

ЛЬВІВ

тільки ЛЕГІОНІВ **19** у брамі

обслуговує солідно і приступно

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру **„CSAVE" 50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 2.

Філія КОПЕРНИКА 15 а.

ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ПАРАСОЛІ МАЙЖЕ **ЗАДУРНО**

з найтривкіших гатунків, які не промакають і не тріскають та з найоригінальніших взорів ТЕПЕРІШНЬОГО СЕЗОНУ поручає ПЕРШОРЯДНА ВИРІБНЯ ПАРАСОЛЬ „С І К О" віддавна відома фірма СІХЕР і КОРКЕС, ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 29, в ПАСАЖІ ПРАВОРУЧ зараз біля „ОРБІСУ" — РЕПАРАЦІЇ І ПОКРИТТЯ виконуємо прецизійно на місці ЗАДУРНО.

Отже хто хоче бути вдоволеним, нехай зверне увагу на докладну адресу і число дому.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

приймає безперервно вписи студентів та курсантів на:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативах і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. 1 рік. Докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ. 2 роки. Дає фахові знання в різних галузях промисловости, що працює на с.-г. сировині.
5. ВИЩІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Півтора року. Систематично ознайомлюють про минуле і сучасне України та українського народу, його культурні скарби і підстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛТЕРІЇ. 1 рік. Підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Уможливлюють опанувати світові мови для користування чужоземною літературою і пресою.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Городництво, ґ) Консервація та перероблення садовини й городини, д) Обробляння шкіри, е) Миловарство, є) Радіотехніка, ж) Фотографія, з) Теорія музики.

Жадайте проспекти з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Висилаються безплатно. На ширшу відповідь присилайте поштову міжнародню марку. Можна замовляти також лише самі підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання надсилати на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut. Podebrady, Zámek, Tchechoslovaquie.

ЦЕРКВИ,

що бажалиб увіковічнити памятний ювилей Хрещення України — повинні з цеї нагоди набути у нас дзвони, як це вже зробили і роблять численні П. Т. Парохії, а востанне Парохія в СТРИЮ — з написом ось таким:

За понтифікату Папи Пія XI., за володіння Князя Церкви і Народу Митрополита Андрея Шептицького Р. Б. 988—1918—1938.

яко в памятний Ювилей Хрещення України, цей дзвін „ВОЛОДИМИР" фундували до церкви Успення Пр. Діви Марії в СТРИЮ парохіяни за пароха о. Іллі Гаврилишина, сотр. о. Василя Мармаша, Старшого брацтва церковного Павла Грубського і прочих, на вічну славу Пр. Тройці й Пр. Діви Марії.

З поважанням

Ліярня дзвонів БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ в Калуші і Ліярня дзвонів Л. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО і Скн в Перемишлі

Робітня кравецька

приймає всі замовлення з ділянки кравецтва з ВЛАСНИХ І ПОРУЧЕНИХ МЕНІ МАТЕРІЯЛІВ

Ілько Данько

ЛЬВІВ, УЛ. ЙОСАФАТА 9.

ЗЕЛЕНА ЄВАНГЕЛІЯ

найкраща збірка поезій поета-лавреата

Б. І. АНТОНИЧА

вже поступила у продажу у книгарнях по ціні зол. 2.50. Збірка того самого поета „РОТАЦІЇ" по ціні 1.— зол. 1-3

В ТЕРНОПОЛІ, ВУЛ. МІЦКЕВИЧА 8

Ресторан — Кавярня

ГОТЕЛЬ

ПОЛЬОНІЯ

поручає: снідання, обіди, вечері. Багатий буфет. Щоденно концерт. — ДАНСІНГ — ПРОГРАМИ АРТИСТИЧНІ. — Льокаль відновлений під проводом Г. Вінтера. 1884 -6

Отсим ввічливо повідомляємо, що ми заложили у ЛЬВОВІ, ПАСАЖ ФЕЛЛЄРІВ ч. 5

ГУРТІВНЮ ТЕКСТИЛЬНИХ ТОВАРІВ

Бажаємо ввести себе і тому продаємо всякі матеріяли по цінах фабричних.

З поважанням

СІНҐЕР І ЛЕРЕР

Текстильна Спілка з о. відп.

ЛЬВІВ, ПАСАЖ ФЕЛЛЄРІВ 5.

Управитель: Натан Лєболь.

ВУГІЛЛЯ — КОКС — ДЕРЕВО в найдобірніших якостях доставляє „НАРОДНЯ ТОРГОВЛЯ"

Львів, Ринок ч. 36. Тел. бюра 103-27, тел. складу 269-68. Інформації: Бюро — Ринок 36, та склади: Ринок 36, Личаківська 115, пл. Більчевського 3, Солодова 1 та Жовківська 128. — Точна вага — солідна обслуга. 1895 2-5

КІР

Львів, Уєйського 5

Тел. 280-88.

Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255

ПЛЯНИ

КОШТОРИСИ

БУДОВИ.

Матраци тапети, дивани та чани меблеві матеріяли і т. п.

Проєктування і виконання

комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столяр.

Т. Кисяк і сини

ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4.

1784 Тел. 240-09 і 219-85 4-10

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА

світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії (Steinway & Sons - Londyn), Америки, Франції, Голляндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. п.

Виключне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Пілсудського 17.

Косметичний Інститут і Лябораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28.

УСУВАЄ: аномалії цери, зрогівтіння, пігменту, волосся, близни, дьобки по вісні і плями. Масажі тривке усування зморщок, жиляків і відморожень власною методою. Тривке усування оволосіння ніг катафорезою. Сталі румяниці підшкірним запускання краски (татуювання). Урядово затверджені курси закордонної програми. 1668 6-10

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і зі всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 806 найкращої достави. 44-50

ВЖЕ ВІДКРИТА

першорядна робітня і крамниця взуття під фірмою

Ярема Львів, Коперника 2. (давн. вул. Фредра ч. 9.)

поручає на осінній сезон

ВЗУТТЯ жіноче мужеське спортове і ортопедичне.

Товар тільки першорядний.

1751 1-20 Ціни низькі.

Найдешевші меблі

в українській кооперативі **АРХО**

Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

„ВОДОТЯГИ"

Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.

Львів, вул. Пелчинська 22, тел. 23-165.

Станиславів, 3-го Мая 12.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в руб. рядці оголошень . . . . . зол. 0,35

1 мм. одношпальтовий в тексті і новинах . зол. 0.60

1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15; купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10; шукаючі праці . . . . . зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—

Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—

Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—

Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

ч. 202 (15.013). Львів, вівторок 13. вересня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 248-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Вашу Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Скасували обовязкове навчання української мови на Волині

Польська преса повідомляє, що міністерство освіти скасувало обовязкове навчання української мови в середніх школах на Волині. Від тепер українська мова буде там тільки надобовязковим предметом.

Це ще один крок у відукраїнізовуванні Волині. На території, на якій живе понад 80 відсотків українців, касують у школах обовязкове навчання української мови.

—oo—

Делєгація П.У.Ц.Н.Р. у мін. Франке.

ПРАГА, 10. 9. Вчора делєгація Першої Української Центральної Народньої Ради під проводом голови о. А. Волошина й секретаря посла Юлія Ревая відвідала міністра шкільництва й народньої освіти Франке, якому члени делєгації зясували невідрадний стан шкільництва на Закарпатті.

При цій нагоді дійшло до драматичної контроверзії і міністр Франке з фактів міг переконатися, що розпочата хмеляржівсько-равшерівсько-меліхарівським режімом шкільна політика мусить провалитися та треба буде великої праці до її зліквідування.

—o—

Буджет СССР і УССР.

Найвища рада СССР затвердила союзний буджет у висоті 34.759.030.000 рублів. УССР має 5977.218.000 рублів доходів та стільки само розходів. У розрахунках республиканських буджетів до буджетів автономних республик і областей та рад має РСФСР 11.635.182.000 рублів, УССР — 3.010.791.000. (ВУ).

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ КП(б)У РАДИТЬ...

На минулому засіданні Ц. К. КП(б)У обговорено ось-які справи: масової партійної праці у фабриках, оснування філії музею ім. Леніна у Киеві, святкування 125. роковин уродин Шевченка. Стверджено, що в деяких округах недомагає постачання збіжжа. (ВУ.)

КОНФЕРЕНЦІЯ РІЛЬНИЧИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ УСТАНОВ.

У наркомі рільництва УССР відбулася 3-денна конференція рільничих науково-дослідних інститутів та дослідних стацій. Рішено утворити при наркомі центр для тих установ.

Гострий протишлєзький виступ маршала Ґерінґа

НА НІРНБЕРСЬКОМУ КОНҐРЕСІ.

ПРИПАСИ ЗБІЖЖА.

Найбільшу сензацію на нірнберському конґресі становить промова марш. Ґерінґа, що виступив як виконавець відомого господарського чотиролітнього пляну.

Головною ціллю цього пляну є запевнити оборону Німеччини. Дотеперішні висліди задовільні: господарська самовистарчальність держави запевнена, Німеччині вже не грозить блєкада, як підчас світової війни. Припаси збіжжа є такі великі, що вистарчилиб навіть на кілька років неврожаю, вже нагромаджені запаси.

СИРІВЦІ.

Також коли йде про сирівці, потрібні для оборони держави, німці не бояться блєкади. Утворено резерви оригінальних сирівців та розвинено на велику скалю продукцію сурогатів.

УКРІПЛЕННЯ ТА ЗБРОЙНІ СИЛИ.

Вже викінчено систему фортифікацій, що забезпечують Німеччину проти всіх нападів. Німецька збройна сила з кожним роком стає щораз сильніша, зокрема німецьке летунство найсильніше на світі і найкраще приготоване.

СУДЕТСЬКА СПРАВА.

Торкаючись чехословацького питання Ґерінґ закинув, що чехи шиканують національні меншини, тому їхня держава і є осередком неспокою в Европі. За чехами стоїть Москва і жидівський большевизм. Чехословаччина стала джерелом постійних военних алярмів. Шукається виновників того стану і находиться їх у сильних державах, у державах, де панує лад — у Німеччині та в Італії. Але ці два народи доказали, що вони здібні вдержати мир, бо їх ведуть державні мужі, свідомі великої відповідальности.

Німці не творили нового устрою — говорив Ґерінґ — щоб довести до війни. Німеччина не хоче нікого кривдити, але не дозволить кривдити своїх братів. Ніхто на світі більше не хоче мира, як Німеччина, але годі згодитися на те, щоб постійно понижувати великий культурний нарід.

ЧИ ТО ВЖЕ ВСЕ?

У деяких часописах появилася вістка, що Німецьке Інформаційне Бюро, подаючи зміст промови марш. Ґерінґа, пропустило з неї деякі місця, а саме гострий випад проти чехів як проти некультурного народу та осторогу під адресою Анґлії, яка — мовляв — замість мішатись до справ чужих держав, краще повиннаб завести лад у своїх кольоніях.

ЕСПАНСЬКИЙ ОРДЕР ДЛЯ ҐЕРІНҐА.

Представник ген. Франка відзначив марш. Ґерінґа великою лентою ордеру „червоних стріл".

Над Ебром.

Національне командування повідомляє: На південь Ебра відбито кілька ворожих протинаступів та здобуто кілька нових становищ; тепер лінію фронту вирівнано до найбільш висунених позицій. Червоні втратили 12 скорострілів та чимало полонених.

БАЛЄНСІЯ ЗНИЩЕНА ЛЕТУНСЬКИМИ БОМБАМИ.

Національні літаки збомбардували військові обєкти у пристані Валенсії. Бомби ушкодили місто та двірець, де вибухло чимало пожеж.

—o—

З великої хмари - малий дощ.

ЧИ ВДАЛАСЯ ІМПРЕЗА „МАРШУ НА КРЕСИ"?

Варшава, 11. вересня 1938.

Пляни були широкі, фінал акції та наявні її висліди випали значно скромніше. Говоримо про відомий від весни ц. р. та знаменний експансивний порух серед польського громадянства, особливо серед його молоді, з метою пробоєвого маршу на схід, культуринцької офензиви у „Польщу Б", словом — „марш на кресы".

Інформуючи про організаційні заходи і пляни тої імпрези на сторінках „Діла" в червні ц. р., ми висловили сумнів щодо того, чи ентузіястичні побажання та матеріяльні засоби, вложені в неї, принесуть бажаний для її творців успіх. Наші сподівання показалися правдивими: якщо не зовсім, то бодай у такій мірі, в якій не сповнилися завойовницькі мрії та побожні бажання новітніх хрестоносців, себто тих, що організували і для ідеї чи для інших цілей та мотивів брали участь у „поході на схід".

БАГАТО ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ.

Варто пригадати, навіть перестудіювати схему та організаційну структуру славного й „закінченого" вже нині (в розумінні етапового) „маршу", щоб на основі дотеперішніх осягів оцінити вартість, спромогу і діяльну силу того пляну, що — як видно з численних голосів преси чи заяв деяких його організаторів — не має обмежитись до одного року, а хоче щорічно відновлятись.

Організаційних центрів „маршу на схід" було розмірно багато. По-перше: **Команда Леґії Академічної"**, з почину якої зорганізовано в липні ц. р. військові табори на сокальському кордоні, при чому про участь у тих таборах (відмінно, ніж анальогічних у Лідзбарку на Поморі) рішала добра воля і власна охота польської молоді. Далі: Рухливе і властиво звязкове для більшости починів Т-во Розвою Східних Земель з багатьома окремими секторами та незалежними господарськими організаціями, з яких найважніші: Союз Польських Купців, „Звйонзек Польскі" та Обєднання Християнських (польських) Кас Безвідсоткового Кредиту. Третє: Все зростаюча акція відомої „Польської Мацєжи Школьної", що в самій Варшаві зібрала на весну цього року понад 140.000 зол. на „кресы" і під ідеольогічним, себто суто-енлєнським проводом якої працювали мандрівні табори медиків, що, дставши 60.000 зол. захлистувалися від погроз та обіцянок збудувати „лінію Мажінота" на сході. До четвертої групи можна зарахувати всі інші „конкуренційні" товариства та підприємства, здебільша льокальні дбайливу опіку над якими перебрав Координаційний Комітет у Люблині чи подібні ініціятивні осередки, висунені далі на схід.

СЕРІЯМИ ТА ПОСТІЙНО.

Реалізовано „марш на схід" двома головними методами. З одного боку служили йому організовані серіями пропагандивні регіональні преси, з другого закріплювано польщину акцію в терені імпортованим із заходу людським та грошевим матеріялом. За літо та осінь ц. р. були чи будуть зорганізовані такі імпрези першої категорії: Від 15. серпня до 4. вересня відбулись у Пинську голосно реклямовані „дні Полісся". Зорганізовано там поліський яр-

Карльсбадську воду Мільбрун поручають лікарі до домашнього лікування при застою печінки.

марок, звезено туристів, журналістів, молодь та шлеських вутлекопів. Зелектрифікували спеціально вибудовані павільони, влаштували автомобільний рейд, спортові змагання, забави, лютуньські пописи і то у приявї воєводи Костека-Бернацького, що казагал не любить показуватися у твердому комірці, а від деякого часу проявляє пожвавлену меткість. Майже рівночасно з поліським ярмарком відкрили волинські торги (від 11. до 25. вересня). Волинську імпрезу злучили з великим римо-католицьким святом з нагоди 50-ліття священства луцького епископа Шельонжка, а вступом до тих державно-костельних маніфестацій стали свята у Замості, куди 8. ц. м. привозили тіло св. Боболі і скликували також православне населення до них на молитву... Дня 11. вересня святкуватимуть на Білоруси „дні Міцкевича", а негайно після їх закінчення юрба „сходолюбців" поїде до Заліщик на свіже вино.

Все це — замітніші регіональні імпрези, про менші, часами справді цікаві, не згадуємо. На організацію тих імпрез витрачають масу гроша, зацікавлення ними стараються викликати велитенською пропагандою; акцію ведуть цілі штаби спеціяльно вишколених і кваліфікованих урядовців. І які-ж її висліди?

„НЕМА ТАМ СЕРЦЯ."

А висліди — признають це навіть ті, що найбільш ентузіястично „йдуть на креси" — бліді, в найкращому випадку цілком пересічні. Добре буде зілюструвати цей факт першим з берега прикладом, і то навіть не нашого авторства. Ось, німецька преса передруковує з варшавського „Експресу Поранного" такі завваги про „поліські дні":

„Треті поліські торги — це спеціяльна, цікава регіональна імпреза. Крім розкішного мисливського павільону і штамових рож, крім одної банальної стоянки народнього промислу нема там ані одного дійсно регіонального експонату, ані одного „живого" поліщука. Коли до цього додати, що багато із заповіджених у програмі точок не відбулося, а до найпопулярніших атракцій ярмарку належали щоденні дефекти електричної інсталяції — то це буде повна картина тої „регіональної" імпрези. Ми бажалиб, щоб „поліські дні" відчинили свої ворота перед правдивим регіоналізмом та показали **справжне, невистилізоване Полісся.** На самому Поліссі забули за реклямy ярмарку. Вийшло наверх, що в багатьох поліських повітах **селяни нічого не відали про пінські поліські торги,** не кажучи вже про те, що в цілій імпрезі не було правдивої селянської поліської стоянки."

Таке буває з більшістю пропагандових „кресових" імпрез. І про це організатори „маршу на креси" добре знають.

Коли Ваш кореспондент нпр. звернувся недавно до одного з визначніших керманичів центральної пропаганди тої акції зі запитом: чи є якісь наслідки цілої тої коштовної роботи в терені, то дістав дуже щиру відповідь: „Очевидно, є і багато; здається, навіть стільки злих, що і добрих, але найважніше: рух зростає..." В іншій розмові на ту тему ми почули від високопоставленої особи таке: „Цілу акцію „маршу на схід" можна булоб уважати за цілком удатну, якби не ті, що їх всюди не бракне: люди інтересу, чистого бізнесу, грошолови, що їм бабуджа доля автохтонів, ті, для яких креси — це копальня золота і які для них не мають серця..."

Кращі висліди приносить акція, яку ведуть другою методою: постійною працею для польщини в терені. Проявів її не бракує на цілій території наших етнографічних земель. Ось нпр. фрагмент з інформаційно-пресового бюлетену „Т-ва Розвою Східних Земель":

„Природні умовини, прекрасний клімат та дешевість побуту на Східних Землях сприяють розвиткові туристично-літниськового руху. В цьому році під покровом **„Централі Робітничого Дозвілля"** (вивчасів) зорганізовано: над Нарочем табор праці, під Гродном випочинковий табор урядовців міністерства військових справ, під Сувалками табор Ліги Туристики. У Залішиках є центр суспільної самопомочі варшавського магістрату, — другий такий самий засновано в Сувалках. На Поділлі містяться табори Союзу „Сполем" з кооперативними курсами. У Городниці існує літня стійка Робітничого Інституту Освіти та Культури ім. Жеромського. В найдальшій закутині Польщі, у Ста-

Біжучі рахунки,
безготівкові розплати (чеки и перекази),
вклади (звичайні, вінкульовані, à vista в золоті),
дрібнаощадність,
скуповування цінних паперів

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

Інкасо, доміціль, вксконт векселів,
інкасо рат післяплат,
Оборотовий кредит,
Організування промисл підприємств

рих Кутах, істнує табор робітників з установ міністерства військових справ і т. д., і т. д."

Таких бюлетенів появляється в останніх часах дуже багато, але тільки денеде можна в них вичитати позитивні вістки про лікарську чи матеріяльну допомогу населенню; здебільша повно в них високопарних слів про „бібліотеки, співи, танці, вечорниці й ентузіязм кресових братів-поляків"...

У ВИСЛІДІ?

У висліді методи „маршу на схід" скритикувала частина польського громадянства, а сама практика походу не видержала проби при зустрічі з життям. „Говорили нам — оповідав нам один студент-таборовик, — що населення з плачем вертається до віри батьків, а ми натрапили на Волині на такі села, де сільські парубки заганяли нас у політичних дискусіях в кут. Щойно в терені я переконався, що українська справа на селі дуже популярна та що не можна підходити до неї тільки зі святою іконою нашого нового патрона"... Таких фактів та зревідованих поглядів можна навести багато.

Сьогодні вже можна ствердити, що „марш на схід" при співучасти поанґажованих урядовців і членів ріжних товариств, із великими субвенціями та цілим велитенським апаратом — не вдався. Такий його зрештою сподіваний вислід не повинен робити з нас оптимістів. Очевидно, краще булоб, якби велитенські змарковані засоби, що їх молоді та старші ентузіясти „кресів" топлять у пінських болотах, зужити на доцільнішу для місцевого населення і для держави — осушку болот, на будову залізниць, шляхів, лічниць, доріг, мостів, поправу жалюгідної сільської господарки і т. д. Але кожний працює, як уміє...

Для нас з останньої польської спроби одна вартісна наука, потрібна і для нашої праці там, де є сам сліпий запал без знання та без серця — нічого справді корисного й доброго для народньої справи не вийде.

Гром.

Охорона Ліги Націй.

(Від власного кореспондента).

Женева, дня 7. вересня 1938.

Еволюція Ліги Націй, що все виразніше зазначувалася в останні роки, прибрала свої остаточні форми. З підмету міжнародньої політики Л. Н. зробилась остаточно її предметом. Ліга, що мала боронити мир в Европі і цілому світі, потребує тепер оборони самого свого істнування. Коли на сучасну асамблею приїздять міністри закордонних справ Англії і Франції, то вони роблять це не для того, щоб вирішувати в Женеві якісь поважні справи, але для того, щоб задемонструвати її істнування, втримати як знаряддя своєї майбутньої політики, не дати Літвінову розбити її остаточно зловживаючи нею в цілях московського імперіялізму. Щоб охоронити істнування Ліги надалі, не поставлено на денний порядок асамблеї властиво ніодного з поважніших актуальних питань европейської політики. Національну справу ЧСР будуть, розуміється, обговорювати заступники ріжних держав по женевських готелях, але цієї справи не поставлено формально на обговорення Л. Н., „щоб не загострювати її", як висловився один провідний французький денник, отже й також, щоб не наразити на дальші удари Л. Н. Не поставлять на денний порядок і справи еспанської

війни з цих самих причин. Л. Н. буде занята в часі цієї сесії найбільше сама собою, своєю власною „реформою", буде намагатися вирівняти поріжнення між прихильниками і противниками скасування злощасного § 16., між Московщиною, ЧСР і Францією з одного та численними іншими державами з другого боку, між якими знаходиться Швайцарія, Польща, держави Ослювського порозуміння і деякі інші.

Найбільше тривожить Л. Н. тактика Польщі, про справжні рішення якої нічого певного властиво невідомо. „Журналь де Женев" ставить питання, чи Польща має намір покинути Л. Н., і заперечує таку можливість висловлюючи надію, що міністр Бек буде президентом найближчої асамблеї. Разом з цим часопис дає льогічні пояснення того, що Польща розвязує свою постійну делегацію в Женеві, якої тут не мають і Англія та Франція. Вказується при цьому на те, що головні питання, які цікавили Варшаву, справа меншин, Горішнього Шлеська, німецько-польські і польсько-совітські відносини вийшли поза межі чинности Л. Н. і перестали бути вільні для Польщі. Меншинні справи перейшли на внутрішній плян, шлеську справу розвязано, польсько-німецькі справи впорядковано і Данціг перестав бути предметом спору між Варшавою та Берліном. Дотого міністр Бек вказував багато разів на небезпеку, що походить з підпорядкування Л. Н. якійсь ідеольогічній групі. Погляд Польщі на примусову участь у санкціях, як відомо, негативний і наближується до такого самого погляду Швеції, куди їздив недавно міністр закордонних справ Польщі. Польсько-совітська, так само як і польсько-німецька умова про ненапад залишаються поза межами юрісдикції Л. Н. Цеж відноситься хоч і в меншій мірі і до союзів Польщі з Францією та Румунією. Такі міркування женевського денника про відносини Польщі до Л. Н. До цього можна додати, що вільна рука, яку Польща затримує супроти Л. Н., може примусити московську дипльоматію бути цим разом обережнішою в Женеві. Говорячи про сучасну тактику Польщі в Женеві „Парі Міді" повідомляє з Варшави, що міністр Бек домагатиметься від міністрів Боне і Галіфакса таких самих прав для польської меншини в ЧСР, які буде мати там німецька меншина.

При цьому небезпечному становищі, в якому перебуває тепер Л. Н., буде ясне, що поза своїми внутрішніми справами може вона займатися хіба питаннями, що більшого політичного значіння не мають. До них належить переловсім філянтропія. І Л. Н. має занятися долею вязнів і полонених в обох таборах Еспанії та опікою над голодним населенням в большевицькій частині Еспанії. Головна роля в цій акції попадає Червоному Хрестові. Щоб збільшити його засоби, має відбутися у великій салі Н. Н. концерт з творів Бетовена під проводом відомого диригента, Бруно Вальтера.

До тої категорії належать і справи Офісу Нансена та льондонського Комітету опіки над еміґрантами з Німеччини. Як Офіс так і цей Комітет проголосили свої звідомлення для звичайної 18-ої сесії амамблеї. Про справи цих обох організацій вже писалося і до них доведеться ще мабуть вертатися. Тимчасом варто зазначити, що у виказі допомог виданих Офісом за час від 1-го липня 1937 р. до 30-го червня 1938 р. подано і суми видані українським організаціям.

які таким чином, так мовитиб, легалізовано як окремі національні організації в офіціяльному документі Л. Н. поруч з московськими, вірменськими й жидівськими. А саме видано: Союзові Українських Організацій у Франції 2.500 шв. фр., Клюбові Українських Емігрантів у Львові 300 ш. ф., Союзові Українських Жінок в ЧСР — 570, Союзові Українських Емігрантів в ЧСР — 200, Домові Помочі українським бзробітним в Парижі — 441, Союзові Українських Жінок Емігранток у Варшаві — 1000 і Комітетові Захоронки для українських дітей в Подебралах 1.050 ш. ф. Разом 6.061 ш. ф. На цілу суму виданих допомог 107.096 — це робить трохи більше 5%, тоді, як самої зорганізованої української еміграції є приблизно 50.000 осіб, що при загальній кількости еміграції приблизно 500.000 осіб робить 10% цілої еміграції. Отже на цьому полі перед покликаними українськими чинниками стоїть ще тяжка боротьба в найближчому часі. З цього погляду рішення сучасної асамблеї дотично Офісу Нансена також як і заходи в напрямі вдержання при житті Л. Н. для нас не байдужі, хоч вони й підпорядковані для нас вищим і остаточним цілям української національно політичної акції в Европі.

М. Данько.

—o—

мгр. В. ПАЗЬЗЕРСЬКОГО
привертає
СИВОМУ ВОЛОССЮ
ДАВНІЙ КОЛІР

в Маг Nr. 1.
усуває парплі і хоронить волосся перед випадом.

Закарпаття.

ПЕРЕД ТЕАТРАЛЬНИМ СЕЗОНОМ

„Нова Сцена" зорганізувала цього літа драматично-театральний курс для старших і нових членів, щоб підготовити їх до свого першого сезону, який починається 24-го вересня ц. р. На курсі викладали: головний режисер „Нової Сцени" — М. Аркас, к. дир. театру „Просвіти" в Ужгороді, режисер „Східньо-Словацького Народнього Театру в Кошицях" — Я. Скала і вчителька танців згаданого театру в Кошицях — Е. Дуганьова та інші.

Управа „Нової Сцени" доручила малярці М. Рудій та іншим намалювати нові декорації, дала пошити нові костюми та взагалі подбала, щоб театральний сезон випав якнайкраще. Крім цього управа завела абонаментові білети по зниженних цінах, щоби дати змогу найширшим колам громадянства ходити до театру.

В наміченому репертуарі є: Драми: Старицького „Маруся Богуславка" і „Ой не ходи Грицю", Ю. Грома „Часи минають", К. Чапека „Білий мор", С. Білої „Гимн нужди", Ю. Грома (за Волесом) „Бен Гур". Комедії (жарти, муз. комедії): Гоголя „Одруження", Вебера-Геннекена „Хрестник", Ю. Горста „Земний рай", Катеєва „Квадратура кола", Ю. Грома-Е. Шерегія „Діти 20 століття" (муз. ком.), Ю. Грома „Голодний", III. Опера: С. Артемовського „Запорожець за Дунаєм". IV. Оперети: Старицький: „Сорочинський ярмарок", В. Гредка-Донський-Е. Шерегій „Як сади зацвітуть", М. Кропивницький „Пошились в дурні", М. Чарський—М. Аркас „Місяць і зоря", Ю. Грім-Е. Шерегій „Флірт і кохання", М. Чирський—М. Аркас „Неофавстіяда".

В 15-тиліття українофільської діяльности

п. Емілії Готфридової в Брні Ч. С. Р.

Кожний нарід на свому життєвому шляху зустрічає ріжні труднощі та перешкоди, які намагається поборювати та усувати. Тимбільше, це можна сказати про наш, досі ще бездержавний, український нарід, якому доводиться боротися не тільки за природне та історичне право на національне самоозначення та державне осамостійнення, але, навіть, за признання самої національної назви. А що вже й казати про долю нашої численної політичної еміграції, розсіяної по цілому світі, зокрема в Чехословаччині? Відомо, що її становище значно трудніше ніж на рідних землях, дарма, що тут вона і має більшу свободу вислову своїх національно-політичних переконань, хоч не має змоги безпосередньо впливати на хід міжнародніх політичних подій. Зрештою, українська еміграція такого складного завдання перед собою і не думала ставити. Ні, вона була значно скромніша — їй ішло головно про те, щоб фізично зберегти українську еміграцію, як свідомішу частину українського народу, відтак, — по мірі своїх сил, підтримати традиції української визвольної боротьби, і головне — ознайомити чужі народи зі змаганнями свого народу за своє право.

Без взаємного порозуміння, чуттєво - духової та міжнародньої спільноти годі було осягнути в цьому напрямі хочби найменші успіхи. Українська еміграція (свідомо чи всилу необхідности) почала навязувати звязок з новим оточенням; саме життя її штовхнуло на цей шлях. Повільно, але тим певніше зростало число наших приятелів і прихильників серед нового, західньо-европейського оточення. І коли українська еміграція, зокрема в Чехословаччині, здобула розмірно дуже великі успіхи під національним оглядом то, це можемо завдячувати в першу чергу хіба тим приятелям, що з власної спонуки цікавилися справою українського народу.

У Брні, на прекрасній Мораві, що з усіх земель Чехословаччини, чи не найближча в духовій культурі до української ментальности, серед кількох визначніших діячів, що поважніше почали цікавитися українською справою, живе незвичайно скромна, але щиро віддана українській справі людина — **пані Емілія Готфридова** — дружина нашого визначного діяча, старшини української армії Мирослава Сиґеричa. Саме цими днями припадає 15 років її невпинної діяльности, яку можемо назвати українофільською в повному розумінні цього слова. Не хто інший, як саме ця, щупленька, безпретенсійна, але незвичайно інтелігентна жінка з глибоким почуттям соціяльного обовязку та справедливости, з витонченим тактом, причинилася у значній мірі до поглиблення чесько-українських взаємин на брненському ґруні. Ювилятка, вийшовши з робітничої верстви чеського народу, вже змалечку брала собі дуже до серця долю тієї верстви, і після середньо-шкільних студій стає гарячою суспільною працівницею в жіночому русі, борючись за еманципацію і права жінки - робітниці. Неначе сама доля звела шю людину з Мирославом Сиґеричем знаним старшиною У. Г. А. і, певно цей факт мав добрий вплив на ювилятку в тому напрямі, що вона присвячує свій вільний час українській справі, а особливо родинам наших бувших стрільців, що стали робітниками ріжних фахів. Серед української інтелігенції, зокрема в т. зв. „Українській Громаді" вона причиняється до заснування Жіночої Секції та бере посильну участь майже в усіх імпрезах цього Т-ва, жертвуючи свій час, труд і гроші на загальні цілі. Коли ж між проводом Громади і бувшим стрілецтвом дійшло до розлому, Ювилятка, одна з перших стає в обороні стрілецтва і ще з більшим завзяттям працює для їх родин. Так, вона закладає низку практичних курсів для жінок стрільців, учить їх вишивок; сама, навчившись української мови, учить її жінок, дітей, знайомить їх з історією українського народу, улаштовує забави для дорослих, вистави для дітей, організує допомогу слабшим родинам, не виключаючи тяжкої фізичної праці, все найшла час і спроможність робити для інших, тих, доля яких їй була близька і через чоловіка і через те, що полюбила наш нарід не менше, як свій, полюбила з усіма його добрими і поганими сторінками: ці перші її захоплювали, а ці другі — старалася по мірі своїх сил усувати. При Т-ві „Єдність" засновує жіночу секцію, що стає дуже важним і практично корисним чинником у діяльности того товариства. В „чесько-українській Єдності" у Брні Ювилятка, як секретарка цього Товариства дала також чимало корисної праці; в Т-ві Просвіта виконує функції скарбника.. Для дитячих імпрез сама перекладає деякі твори українських авторів на чеську мову і навпаки — чеські твори на українську.

В приватному житті — дім панства Сиґеричів завжди був відчинений для кожного, хто безкомпромісово декларував себе українцем. Як безділні, вони дали притулок і змогу закінчити високу освіту аж шістьом студентам; самі нераз відмовляли собі і найнеобхідніших річей аби тільки мати змогу допомогти та бути корисним іншим. Без перебільшення мусимо на цьому місці сказати, що панство Сиґеричі — це наші меценати „Богом дані". З їхньої гостинної хати, неодин з наших інтелігентів виніс чимало прегарних вражінь і споминів. Нехай цих пару рядків будуть доказом признання та щирої вдячности нашій Ювилятці та її другові за цих 15 років пайдної діяльности для української справи й бажаємо обом здоровля та дальших успіхів у цьому напрямі

Л. В-ий.

—oo—

На Холмщині.

ЗМІНЯЮТЬ НАЗВИ СІЛ.

Грубешівський староста Ст. Марек видав наказ негайно змінити старі українські назви місцевостей в повіті на нові. І так: село **Берестя** буде називатися відтепер **„Brześć Hrubieszowski"**, **Богородиця —„Marszałkowo"**, село **Горишів Руський** переіменовано на **„Dreszerów"**, **Молодятичі — „Młodzianowo"** і т. д.

Солтиси згаданих місцевостей дістали від війтів наказ перемалювати відповідно до нової номенклятури таблиці на дороговказах, а священникам наказало староство вживати нових назв в актах.

Алькоголь і тютюн спиняють умовий розвиток людини.

Чому закрили українську гімназію у Кремянці.

Кураторія волинської шкільної округи ще в 1937-ому році вирішила закрити кремянецьку українську гімназію. Завдяки заходам управи Т-ва ім. Лесі Українки в Української Парл. Репрезентації Волині куратор згодився на те, щоб гімназія дальше існувала, але під умовиною, що вона перейде під нагляд Т-ва ім. Лесі Українки, як концесіонера та що впродовж шкільного року рівень навчання піднесеться до того стану, який задовольнятиме кураторію. Не вважаючи на те, що і дирекція гімназії й управа Т-ва ім. Лесі Українки дбали про те, щоб рівень гімназії був відповідний, кураторія заявила, що рівень навчання незадовільний і тому вирішила гімназію закрити. Управа Т-ва ім. Лесі Українки дістала про те письменне повідомлення 7-го липня ц. р.

У звязку з цим управа Т-ва вислала 19-го липня ц. р. відклик до міністерства освіти та передала воєводі меморіял, в якому підкреслила конечність існування української гімназії в Кремянці і її значіння для українського громадянства. Голова Т-ва ім. Лесі Українки, сен. Маслов був у цій справі в куратора й у воєводи, яких просив змінити розпорядок про закриття гімназії. Крім цього сен. Маслов 22-го і 23-го серпня був у міністерстві освіти, де теж обстоював конечність існування кремянецької української гімназії. Сенаторові Маслову відповіли, що справа не вирішена остаточно та що міністерство візьме під увагу всі моменти, які подала управа Т-ва ім. Лесі Українки й Українська Парляментарна Репрезентація Волині, що теж вислала меморіял до міністерства освіти.

Крім цього й українське громадянство Кремянця робило спеціяльні заходи в кураторії і міністерстві.

—o—

З польської преси.

Проти „баранячого гону".

„ПОЛІТИКА" ПРО СТАНОВИЩЕ ЛЬВІВСЬКОГО УРЯДОВОГО ОРГАНУ В УКРАЇНСЬКІЙ СПРАВІ.

В „Політиці" (ч. 21. з 10-го вересня ц. р.) в рубриці „Зигзаком через пресу" п. Фр. Червіський пише:

„Львівський терен — якщо йде про урядову пресу — найбільш забагнений з усіх. Як відомо, здавен давна є у Львові два ідеольогічні напрями. Ендецький напрям, який змагає до стану безупинної домашньої війни з українцями і державний напрям, який розуміє, що заспокоювання умів тієї дільниці хосенне для Річипосполитої. Головним репрезентантом другого напряму є сьогодні п. воєвода Білик.

„Тимчасом у пресі, орган державного табору, що його осиротили пп. Шталь і Грабик, „Дзенник Польскі" суперничить в біольогічному націоналізмі й шовінізмі з ендецькою пресою і не минає ніякої нагоди, щоб не побуджувати польської людности проти українців та не провокувати української людности. І це має бути орган державної адміністрації, що виходить за гроші уряду.

„Переважна частина інтелєктуальної еліти Львова, з більшістю університетських кол у проводі, сьогодні рішуче противиться політиці, яку обстоюють люди, що викликуванням нових саботажів і нової пацифікації хочуть здобувати — змилуйся Боже! — голоси для своїх партій. Але терор, що його розводить „ІКЦ" та львівська ендецька й санаційна преса є того роду, що голоси цих людей взагалі не доходять до прилюдного відома. Характеристичним є факт, що хоч більшість редакторів концерну „Праса Нова" („Вєк Нови", „Експрес Вечорни") визначається повним зрозумінням для української справи і досконалим ознайомленням з нею, то ці часописи підпадаючи під псевдо-народовий, а в суті речі найшкідливіший для польського народу і держави терор, займають протиукраїнське становище .

„Тому вступом до якоїсь нової — цим разом поважної —нормалізації повинно бути доручення „Дзенніка Польского" людям відважним, що вміли би протиставитися баранячому гонові. Такою групою є нині у Львові передовсім Клюб Асистентів і Доцентів У. Я. К. радше з лівими тенденціями, але зі здоровими поглядами на національні справи"...

В наших оглядах польської преси ми нераз підкреслювали, що „Дзенник Польскі" просто зі шкіри вискакує, щоб переліцитовуватися з ендецьким „Словом Народовим" у протиукраїнській нагінці. Бачимо тепер, що це не тільки наше спостереження

Що писало „Діло" 50 років тому.

Четвер, 13 (1) вересня 1888.

СПРАВА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКИХ СВЯТ.

„У вересні 1884 р. сойм передав краєвому виділові петиції польських шовіністів, що домагалися скасувати руських свят і доручив порозумітися з урядом та консисторіями, справу розслідити і предложити соймові відповідні внески.

„З відповідей від консисторій Східної Галичини тільки одна, латинська в Перемишлі, в довгім немотивованім реферіяті завзято домагалася зріжнення календарів і скасування руських свят — „того блясту", як їх називала консисторія висказалась тропла. Львівська латинська консисторія висказалась трохи обережніше, бо хоча в принципі була прихильна скасуванню руських свят, то все-ж бачила трудноші в переведенні тієї справи доти, доки оба календарі не будуть зрівняні.

„Проти касування руських свят і зрівняння календарів висказались: львівська руська митрополича консисторія, перемиська руська єпископська консисторія і львівська вірменська...

„Вірменська консисторія заявила рішуче, що „по зрілій розвазі має найсовісніше переконання і раду — зовсім не торкати тієї справи, а це головно з тієї причини, щоб не підкладати нового вогню до розярення і завзятої боротьби обох братніх народів і не викликувати нових скарг русинів на немов намірений новий гнет їх національности, тимбільше, що ця справа належить не до компетенції світської влади, але до духовної".

„ДЗВІН МАЄ РУСЬКИЙ ГОЛОС".

В новинці п. н. „Новий єзуїтський винахід" — „Діло" писало: „Як нас повідомляють з Долинщини, новоставлений лат. парох у Велдіжі, кс. Боснацький, що був вісім літ у єзуїтів, а тепер як парох у Велдіжі, заводить там усі порядки тих патрів, зробив дуже цікавий винахід. Ото дзвонар з Калуша, п. Серафин, привіз до Велдіжа дзвін. Той дзвін дуже подобався парохіянам кс. Боснацького, але не подобався йому, а коли парохіяни питали його, чому він не хоче такого доброго дзвона, кс. Боснацький відповів, що — дзвін має руський голос!"

Світовий винахід українського вченого на полі радіольогії.

Заграничні, головно німецька та чеська фахова і щоденна преса, а також і чехословацьке радіо, принесли вістки про світовий винахід нашого хеміка **д-ра П. Пархоменка** на полі радіольогії.

Рад цей найдорожчий елемент, який недавно був ізольований з уранової руди в Яхимові, завдяки пані Кюрі, і що став у медицині добродійним, особливо в терапії рака, визначається тим, що безперестанно й самовільно розкладається на інші елементи. Щоб дати приклад: в одному грамі радія за кожну секунду вибухає 37 мілярдів атомів, які розпадаються на радіову еманацію та гелій. При тому розкладі виділюються три ріжні роди променів.

Радова еманація це газ, який по семиступеневому розкладі переходить в оливо. Згадана еманація має дуже велике терапевтичне значіння, проте при всіх зусиллях у багатьох учених світового імені, не вдалося знайти форми або сполуки, яка цю еманацію вільно та безперестанно випускалаб назверх.

Через те шпиталі і фахівці, які працювали з радом уживали розчинів хльоридів або бромідів раду, а звільнену еманацію висмоктували дуже складними машинами. Ясна річ, що праця була дуже неекономічна і багато цінних розкладових продуктів раду пропадало дурно.

Аж у році 1926-ому проф. д-рові Ганові, директорові державного Радіольогічного Інституту в Берліні, вдалося вперше перекласти радоактивний елемент на ферріоксид, який, правда, добре еманував, але скоро, так би мовити, старівся, тратив еманаційну силу, а в дуже багатьох випадках, які подає в своїй англійській публікації д-р П. Пархоменко і зовсім не надався до практичного вжитку.

Д-рові П. Пархоменкові вдалося, після кількалітніх студій, винайти цілу низку хемічних комплексів, головно комбінації гидроксидів або оксидів так зв. тяжких ковів з силікатовим гелієм, у яких абсорбована радоактивна сіль або елемент еманує майже в квантитативній кількости і що найважніше — **тривко.**

Контрольні досліди вів спочатку Інститут Вільгельма в Берліні, потім систематично кілька років директор чехословацького Радольогічного Інституту в Празі, відомий радольог, доц. д-р Фр. Бегоунек (знаний з арктичної експедиції на північний бігун генерала Нобіле), який свої позитивні спостереження детально оголосив теж в англійській мові.

Практично цей винахід дає можливість переховувати і великі кванти раду в означеній формі, що не перевищає ваги пів грама.

Крім практичного значіння в медицині цей винахід буде мати велике значіння і у добуванні польонія.

Д-рові П. Пархоменкові вдалося і практично застосувати свій винахід при будові спеціяльних апаратів, які при своїй постійній радоактивній активности, відзначаються ще й тим, що їх можна без небезпеки дати і до рук ляїка для лікування питтям, при купелі, інгаляції і т. д.

Ці останні винаходи дають можливість хворим лікуватись радоактивно дома, не виїжджаючи до радоактивних купелів, яких на світі так мало, а лікування, в яких таке дороге.

Особливо Америка рахується з тим, що нові винаходи нашого хеміка д-ра П. Пархоменка матимуть якнайширше застосування у практиці.

Д-р П. Пархоменко родом з Києва, брав участь у відомому бою під Крутами, скінчив фармацевтичний виділ Карлового Університету у Празі, слухав викладів хемії у проф. І. Горбачевського і в Українському Вільному Університеті дістав титул доктора за розвідку в хемії. Тепер він має власну хемічну лябораторію у Празі.

М. Р—невич.

—oo—

КЕЙЛЕНК ВІЛЛІ. 12

Швестка.

Накинув плащ с гітарой под полой — дринь
(один раз протяжно)
Тра-та-та-та, та-та-та-та, та-та — дринь
І песнь моя так тіха і сміренна — дринь
Пред алтаром багіні красоти — дринь...

І цю „песнь" Швестка сумлінно витягнув до кінця, втопивши свій зір у чорну безодню вікна. Там ніби щось ворушиться.

Тимчасом Цар штовхнув стару й прошепотів:

— Чуєш?

— Чую.

— Це клапоухий.

— Дай йому спокій. Трошки поскимлить та й відійде. Не бійсь, учителька не скочить до нього. Не така.

Цар замовк але неспокійно крутився.

Параска душилася в хусточку від сміху із тітки і з Швестки. Тітка грізно махала пальцем і намагалася вже відчинити вікно та намилити нотареві порядно голову, але Параска стримувала її. „Нехай захрипне... І почуємо, що він ще знає..."

Після „плаща" Швестка знов витер піт і прочистив для чистоти звуку свій ніс. Трошки йому було дивно, що вчителька ніяк не реагує. Пригадав собі Авдотю Елісєєвну в Казані — купецьку доньку, пребагату, препишну в стані і над станом; вона, як лише бувало почула перші звуки його балалайки, зараз вікно тихенько відчинила і хусточкою йому чудово „мах-мах!"

А ця вчителька — якесь зарозуміле; не знати, власне, на що... Сухе і бідне. А він нотар... І собою не поганий.

Він перейшов до найбільше зворушливого:

„Пажалей ти меня, дарагая..."

Якщо й на цю пісню темінь вікна ніяк не реагує, то чорт з нею, з учителькою!

Саме на найвищій ноті вікно з гуркотом відчинилося, і проти Швестки висунулося якесь незнайоме старе обличчя з досить уїдливим і злим усміхом:

— Це ви, пане, до мене так виспівуєте?

У Швестки нота стала впоперек горла, як вареник, і він посинів. Раптом щось збоку за жоржиною зашелестіло, і майже над його ухом загримів голос Царя:

— А, злодію, то ти до мене по яблука лазиш! — і палицею так угрів Швестку по нозі, саме по кісточці, що в того очах не посиніло, а посіріло, і зразу згадалися футболеві змагання. Струна урвалася, коли Швестка балалайкою зачепив за щось тверде.

— Ох ти, Господи Боже! — затурбувалася тітка.

Тепер просунулась коло неї й Параска.

— Пане Царю, що-ж це ви наробили? Та це-ж пан нотар, а не злодій...

Швестка, що збирався саме чкурнути десь між дерева, примушений був надати обличчю вираз образи. Одначе не знав, що казати.

А Цар згинався майже вдвоє, перепрошуючи:

— Вибачте, пане нотарю! Якби я був бодай догадувався! Правду кажуть: серцю не потурай. Чи не вдарив я вас, бо я так лише хотів налякати. — Ну, дивіться, яке нещастя!...

— Ні, нічого, не вдарили... Нічого не сталося. Хотів я трохи пожартувати... Місяць дуже світить...

Цар потвердив: „Дійсно, місяць добре світить".

І тітка також висловила свій погляд, що місяць світить дуже сильно.

Після цього Швестці нічого іншого не лишалося, як побажати всім спокійної ночі і рушити, міцно стіпивши зуби, додому. Хвірткою він ішов нормально, а за хвірткою кроків яких десять він почав потроху стогнати і сильно лаятись.

Три дні Швестка до кісточки взагалі не міг доторкнутися, а два тижні доторкався дуже обережно. Кожного разу він присягав помсту Парасці. Носив він тепер на одній нозі черевик, а на другій мягку папучу продукції Баті; спирався на палицю. Аж тепер він виглядав на справжнього інваліда.

(Далі буде).

Сторінка без політики.

Конкурс, якого ніхто не виграв.

Ріжного роду факіри, ворожбити й „метапсихіки" залюбки чваняться сьогодні, що відгадування думок, чи чогось іншого в цьому роді — це для них наче хліб із маслом, просто дитячі іграшки. Перший-ліпший „професор окультистичних наук", що дбає про свою добру славу каже, що відгадати зміст запечатаного листа — це для нього така дрібниця, що не коштує навіть труду добрих двох хвилин.

Та життя жорстоке й любить собі закпити через із таких чваньків.

Ось уже майже два місяці тому якийсь Р. В. Бетом із Ню-Йорку пригадав у тамошніх часописах, що він визначив ще в 1926 р. премію 50.000 долярів тому, хто відгадає, які чотири слова написав він на листку паперу, який відтак замкнув у сталевій коробці.

Оригінальний конкурс забезпечили всіми засобами, щоб йому запевнити якнайбільше чесних умовин. Коробку передали нотареві і зладили при тім відповідний акт. Одначе до цієї пори ніхто не відгадав навіть і двох слів із чотирох, що їх написав Бетом, хоч відповідей прийшло вже більше, як 10.000.

Небавом той конкурс закінчать і здіймуть із коробки всі печатки. Поразка ріжношерстних ворожбитів буде ясна і дошкульна.

Годиться при тім згадати, що таку пробу зробив у 1900 р. Август Форель. Правда, премія була багато скромніша, одначе кілька тисяч швайцарських франків давало на ті часи таки доволі гарну сумку. Форель зложив речення з десяти слів, при чому він сам, як психіятр був сильно зацікавлений у ході конкурсу. Та й тоді вислід був невдачний.

Отруїла 100 людей.

У головній вязниці американського стейту Масачузет померла у 81-ім році життя арештантка Джін Топан, яка, по її власних словах, **отруїла у своїм житті сто людей.** Її судили, одначе признали нервово хорою і таким чином кару смерти замінили їй на досмертну вязницю.

Джін Топан прийшла на працю у лічницю в Масачузет у 1892 р. За 15 літ свого побуту там, виправила вона на той світ більше, як 30 люда. Вона призналася згодом на слідстві, що давала теж отруту у малих пайках теж іншим пацієнтам, яких доглядала по домах, щоб продовжити свій побут у їх домі. В загальному

число її жертв не менше сотні. Підчас процесу отруйниця не могла собі вже навіть пригадати їх імен.

Усі злочини проминали їй безкарно аж до тієї пори, коли в одній родині умерло, одно за одним аж четверо людей. Їх усіх доглядала Джін. Поліція почала слідство й у висліді арештували доглядачку.

На запит судді, чому вона давала отруту своїм пацієнтам, Джін відповіла:

— Просто так собі. Мені цікаво було побачити, як вони вмирають.

Гаряча любов серед вічних ледів.

З Арктік Бай (Аляска) наспіли вістки про дивну романтичну історію яка трапилася в цих околицях вічних ледів і снігів.

Якась панна Волес переїхала коло 10.000 кільометрів, щоб повінчатися зі своїм нареченим, управителем відділу великої торговельної фірми Гудсон-Бай-Компані, у місцевості віддаленій 600 км. на північ від підбігунового кола.

Заручини відбулися при допомозі розмов на радіових апаратах Морзе. Панна Волес побачила свого судженого перший раз щойно кілька днів перед вінчанням. Як повідомляють амерканські часописи, молоді люди припали собі взаємно до вподоби. Два дні після приїзду панни Волес урядовець Злучених Держав, який перебуває в цій місцевости, повінчав їх.

Кістяки зперед 200 міліонів літ.

Відомий у Полудневій Африці геольог і палеонтольог професор Діксей зробив підчас розшуків у Родезії незвичайно сензаційні відкриття.

Професор Діксей викопав скаменілі кістяки звірят, які на його думку жили ще перед 200 міліонами літ і належать до зовсім невідомих родів.

Згодом проф. Діксей знайшов людські цвинтарища, що походять зперд кількох тисяч літ, на яких ховали людей невідомої раси. У гробницях лежали ріжнородні прилади і зброя, що доказувало, що їх власники були вже на доволі високім культурнім рівні.

Проф. Діксей відкрив теж у пустині кілька прегарних святинь і палат, що мають сильне тавро фенікійської архитектури.

Найгарніші й розмірно найкраще збережені руїни святині знайшов професор у дуже невеликій віддалі, бо всього 25 км. від міста Вікторія. Це святиня побудована з величезних гранітових каменюк. Ті каменюки не були нічим споєні, лиш так докладно дібрані, що творять незвичайно сильні стіни. Святиня обведена оборонним муром, при якому є кілька веж-башт.

Ця святиня — як здогадується проф. Діксей, була присвячена фенікійській богині Таніт.

—o—

ВЕСЕЛЕ

ВОНА ЦЕ ДОБРЕ ЗНАЄ.

— Чому твоя жінка така лиха на твою нову стенотипістку?

— Бо вона давніше була моєю стенотипісткою.

ШКАВИЙ.

— Ну, я вже маю вкінці досить твоїх дурних питань — каже гнівно батько.

— Ще лиш один одніський запит, татусю, — просить цікавий хлопчище.

Батько щось заворкотів крізь зуби наче погодився. А синок відразу:

— Татусю, а хто поховає останнього чоловіка, коли він умре?

ШЕХЕРИЗАДА НА НИНІШНИЙ РАХУНОК.

— Тисячу й одну ніч оповідала Шехерезада каліфові байки.

— Ну, то вони мусіли відтак дістати солений рахунок за світло.

Ловецькі рекорди.

На початок ловецького сезону в Льондоні вийшла книжка під наголовком „Рекорди ловів і стріляння". На обгортці змальована постать св. Губерта, патрона ловців та ловецтва.

Між замітними мисливими був предок льорда Грея, який убив 500.316 звірят, у тому числі 200.000 фазанів. Він з однаковою енергією та охотою полював на бекасів і на... носорожців.

Джонатан Гельфорт прославився тим, що сімома вистрілами з кріса убив 59 білих перепелиць. Сер Готфрід Мільбенк має знову світовий рекорд у винищуванні яструбів. Він убив за 23 хвилини 190 яструбів. Інший англієць із професії лісничий убив 126 тетеревів.

Ще цікавіші цифри, що торкаються великих ловів. У маєтку Аверсперґ (Чехія) напередодні виповідження світової війни, 4.000 перепелиць стратило життя підчас ловів, що їх уладили для гостей діднча.

На початку цього століття, в Кальдерони (Еспанія) відбулися масові лови на дикі качки. У тих ловах брало участь більше як 3.000 люда, які постріляли 22.000 птахів.

Зовсім недавно в державних маєтках Грас-Сесловіцах (Моравія) президент Бенеш уладив лови в честь румунського короля Карла та його сина, воєводи Михайла. Лови тривали два дні. Десятьох мисливих убило 4.217 звірят, в тому 3.800 фазанів, 300 зайців і 100 з чимось перепелиць.

Один лиш румунський король убив 1.405 звірят, з того 900 у другий день ловів. Воєвода Михайло виявився ненайгіршим суперником батька і вбив 1243 звірят.

Важко жити популярним людям.

Ліндберґ не може нахвалитися Англії, яка йому з усіх держав найбільше припала до вподоби.

Таке написав у часописах, на підставі оповідання самого Ліндберґа, його приятель д-р Мерч.

Ліндбергові вже відлавна давалася добре у знаки популярність. Після відомої трагедії зі сином вона стала нестерпна. Ліндберґ став нервовий, недовірчивий і думав лиш про одно: щоб його залишили у спокою, щоб його ніхто не мучив ріжними запитами та проханнями за автографи.

В Америці важко було цього добитися. Вистарчило Ліндбергові зявитися в першім-ліпшім місті, щоб негайно довкола нього зібралася юрба. Рятуватися від настирливости цікавої юрби він міг лиш утечею.

В Европі ситуація трохи покращала, але й тут не довго вдавалося йому вдержати „інкогніто". Він виїхав до Англії.

На летовищі у Кройдоні стрінула його Управа майдану незвичайно ввічливо, але без ріжного „божевілля", як сам Ліндберґ про це заявив.

Коли Ліндберґ переодягнувся, звернувся до одного зі службовиків із проханням відіслати його речі на відповідну адресу — до одної з льондонських гостинниць. Службовик вислухав прохання, приложив руку до дашка і спокійно запитав: — Ваше прізвище сер?

— Перший раз від десяти літ мене запитали, як я називаюся — крикнув захоплений Ліндбер. — Адже він знав, хто я, він був попереджений про мій приїзд, одначе заки я йому не сказав, хто я, то я був для нього X, невідомий. Тут можна справді жити.

Смерть найкращого голівудського характеризатора.

У Голівуді помер Макс Фактор, цар і бог у ділянці характеризації, диктатор у ділянці жіночої краси й „сексапілю".

Французькі акторки, які перебували в Каліфорнії, оповідають, що його вплив і влада була просто необмежена. Макс Фактор міг проголосити якунебудь красуню „зовсім нефотоґенічною", міг знищити чиюнебудь карієру. На щастя, всі признають, що він був рішуче безсторонний.

Фактор довго простудійовував лице актора, чи акторки, оглядав його з усіх боків, дивився у дзеркало, відходив, наближався, робив собі якісь рисунки і щойно тоді „творив". Висліди його праці вже не підпадали критиці.

Він завів моду вискубувати брови, що розгалужувалися нерівно, він почав перший малювати рісниці, він навчив мастити перед знимкою зуби якоюсь сріблистою мастею, що давала „блискучу усмішку".

Макс Фактор чванився залюбки титулом „першого грімера імператорських театрів у Петербурзі". Багато московських акторок та балетниць-емігранток справді памятає його ще з тих часві, коли він не вискубував ще брів і не посріблював зубів

СПОРТОВА СТОРІНКА.

IV. Краєві сокільські спортові змагання.

Як відомо, у п'ятницю 9. п. м. почалися у Львові IV. краєві Сокільські Спортові Змагання, до яких у відбивації, плавачі та легкоатлетиці станули **250 змагунів і змагунок**. Незвичайно відрадним явищем був старт сільських змагунів і змагунок, які в деяких конкуренціях виявили розмірно добрий рівень.

Відбивакові змагання відкрив у п'ятницю 10. п. м. начальник С.-Б. порбатим Вальчик, витаючи 13 відбивакових дружин-першунів поодиноких округ.

У висліді змагань, що закінчилися в суботу в полудне, тобели виглядає так:

Побратими:

1) Станиславів	7	12:2	12:2
2) Сокаль	7	12:2	12:3
3) Сокіл IV. (Львів)	7	10:4	11:5
4) Підберізці	7	8:6	8:6
5) Калуш	7	8:6	8:7
6) Збараж	7	4:10	6:10
7) Збірів	7	2:12	3:12
8) Кимінка Ст.	7	0:14	0:14

Посестри:

1) Мшана	4	8:0	8:2
2) Сокіл-Батько	4	6:2	6:3
3) Сокіл III.	4	4:4	5:4
4) Тернопіль	4	2:6	3:6
5) Сокаль	4	0:8	1:8

На окреме відмічення заслуговує факт, що сільська дружина посестер з Мшани стала першуном краєвих змагань.

ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ.

До плавацьких змагань стануло 50 змагунів і змагунок, одначе про рівень цих змагань важко говорити, бо деякі сільські змагуни і змагунки не мали просто змоги навчитися якогось стилю й не мали відповідної рутини.

Ці змагання почалися 9. п. м. **в год. 3.30** на ставі Світязь звітом побр. Козачка перед головою С.-Б. інж. Хромовтом та наст. гол. інж. Палієм.

Висліди цих змагань такі:

Побратими:

100 м. довільним (стартує 21). — 1) Прихан Ор. (С. Станіславів) 1:25,8; 2) Козачок Ос. (С-Б) 1:40,0; 3) Пляс Петро (С. Дрогобич) 1:48,6; 4) Уласевич Кс. (С. Сокаль) 1:54,3; 5) Барицький І. (С. Перемишль) 1:55,0; 6) Рівняк (С. Сокаль) 1:55,8.

100 м. клясичним (стартує 5). — 1) Мельник Андр. (С. IV.) 1:52,6; 2) Коченаш (Перемишль) 1:57,2; 3) Городиський (Станиславів) 2:02,6; 4) Кліш (Перемишль) 2:02,8.

100 м. горілиць (стартує 7). — 1) Прихан О. (Станиславів) 2:06,8; 2) Ганчар Ів. (С. IV.) 2:12,8; 3) Коченаш (Перемишль) 2:17,4; 4) Джугало (Сокаль) 2:47,0; 5) Тинківський М. (С. IV.) 2:48,6.

400 м. довільним: 1) Прихан (Станиславів) 8:51,2; 2) Кушнір (Мшана) 9.22,6.

200 м. довільним: 1) Прихан (Станисл.) 3:49,8; 2) Дражньовський (С-Б) 4:54,6.

4x50 м. довільним: 1) Львів — 2:20,4; 2) Мшана — 3:50,0; 3) Підгайці — 3:34,0 і Сокаль 3:38,6 дискваліфіковані.

Посестри:

50 м. довільн. (стартує 7). — 1) Дутчевич Орися (С-Б) 1:01,7; 2) Чубатій Ольга (Тернопіль) 1:06,0; 3) Філінська (Тернопіль) 1:08,4; 4) Клос Яросл. (Суд. Вишня) 1:11,0; 5) Барен (Мшана) 1:21,3; 6) Гемська М. (С-Б) 1:28,0.

50 м. клясичним: 1) Дутчевич (С-Б) 1:07,8; 2) Чубатій О. (Тернопіль) 1:09,6.

50 м. горілиць: 1) Чубатій О. (Тернопіль) 1:12,1; 2) Дутчевич (С-Б) 1:18,0.

100 м. довільним: 1) Чубатій (Тернопіль) 2:39,9; 2) Філінська (Терн.) 2:45,6.

3x50 м. змінним: Тернопіль — 3:55,4.

ЛЕГКО-АТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ.

В суботу 10. п. м. пополудні почалися легкоатлетичні змагання, які тривали суботу й неділю. В год. 3-ій попол. увійшла на площу почесна чета прапорів у супроводі чети зі шпалерою. Голова прийняв звіт і дефілядну змагунів та змагунок, після чого м-р Благітка зложив привітання в імени суддейської чети. Від змагунів зложив привітання м-р А. Антонович.

Висліди були такі:

Побратими:

100 м.: 1) Данський (Станиславів) 12.1; 2) Обухівський (Теребовля); 3) Банах (С-Б).

200 м.: Обухівський (Тереб.) 25.2; 2) Банах; 3) Грабець С-Б.

40 м.: Стшелецький С-Б 55.2 (**новий рекорд**); 2) Залізняк С-Б; 3) Семдзік (Перемишль).

800 м.: 1) Соколовський С-Б 2,09.

800 м.: 1) Соколовський С-Б 2,09,8; 2) Залізняк; 3) Семдзік.

1.500 м.: 1) Залізняк С-Б 4,36,2; 2) Тютько Андрій (Гаї к. Львова) 4,39,8; 3) Соколовський.

5.000 м.: 1) Варцаба 17,12,4; 2) Гриців Ст. (Мшана к. Львова; 3) Матвійчук С-В.

4x100 м.: 1) Сокіл-Батько 49,6; 2) Перемишль 51,0; 3) Сокаль 52,0.

Олімпійські гінці: 1) Сокіл-Батько 2,51,2; 2) Перемишль; 3) Мшана.

Диск: 1) Семенюк С-Б 28,36 м.; 2) Семків С-В; 3) Глова С-Ш.

Ратище: 1) Чехут 45,33; 2) Семенюк; 3) Пляк (Підберізці).

Куля: 1) Семенюк С-Б 12,12 м.; 2) Дальчевський С-Б; 3) Семків.

Скок увисочінь: 1) Войтович (Перемишль) 1.67 м.; 2) Кочіл С-Б); 3) Козачок.

Скок удовжінь: Чехут С-Б 6,05,5 м.; 2) Грабець С-Б; 3) Войтович.

Тризнок: 1) Глова С. III. 11,96 м.; 2) Кочіл С-Б; 3) Залеський.

Жердина: 1,18 м.; 2) Козачок; 3) Чехут.

Посестри:

60 м.: 1) Кобзяр С-Б 8,7; 2) Зачкевич С-Б; 3) Хміль — Тернопіль і Гнатейко С. III.

100 м.: 1) Зачкевич 15,7; 2) Качмар — Гнатковичі; 3) Юськович — Тернопіль. Появ. конкурсом Кобзяр 14,3.

200 м.: 1) Кобзяр 30,2; 2) Юськович; 3) Хміль.

800 м.: 1) Качмар — Гнатковичі 2,54,0 (кращий час від сек. рекорду; 2) Зморчок — Тернопіль.

4x60 м.: 1) С-Б 36,9; 2) Тернопіль; 3) Сокаль.

Скок увисочінь: 1) Кобзяр 1,37 м.; 2) Зачкевич; 3) Качмар.

Скок удовжінь: 1) Кобзяр 4,75; 2) Зачкевич; 3) Гнатейко.

Диск: 1) Кобзяр 28,35 м.; 2) Кашубинська — Сокаль; 3) Зачкевич.

Ратище: 1) Зачкевич С-Б 20,21 м.; 2) Чубатій О. — Тернопіль; 3) Гемська С-Б.

Куля: 1) Капустяк С. III. 8,36 м.; 2) Кобзяр; 3) Кашубинська.

Гінці 200+100+75+60: 1) С-Б; 1,10,8; 2) Тернопіль.

Висліди, зважаючи на участь змагунів селян та дощувальний вітер збоку, доволі добрі. Пізною передвечірньою порою закінчилися сокільські ігрища.

Видів понад 1.000.

ОКРУЖНА ЛІГА.

Україна - Польонія 3:3 (2:1).

Що значить легковаження противника, доказали найкраще недільні змагання України з перемишлею Польонією. Україна сподівалася, що Польонія після програної з Коровою 0:6 буде преспокійно на грищі стояти й дивитися як напад України стрілятиме голі. Польонія заграла д. жертвенно і зробила дружині чорно-червоних неприємну несподіванку. Цим разом ніодна лінія дружини чорно-червоних не вдоволила. В нападі грало лиш двох змагунів Окопень і Богурат. Данів на лівім крайнику найслабший. Поміч — це лиш тінь цієї самої лінії перед тижня. Офензивно заграла вона зовсім добре, але дефензивно — жах! Залога теж не певна. Босній завинив двоє воріт. Крім того став він якийсь непевний у рухах. Думаємо, що у другій половині повинен був його заступити Гнура.

Польонія грала у зміненому складі, який вийшов їй на користь. Її напад, хоч не блестів прецизними комбінаціями, всеж таки завдавав чимало клопотів заложникам України. Проте найкращою частиною Польонії була поміч. Добре теж списалася залога й молодий воротар.

Обі дружини грали в таких складах:

Україна: Босній, Воробець, Мікльош; Підлісецький, Каратницький, Романець; Данів, Богурат, Петрів, Окопень, Магонький.

Польонія: Корн, Конський, Білик, Главач, Квятковський, Дутко; Подвишпинський, Зелінський, Корпак, Кнот, Слиш.

Ворота для України здобув усі Окопень (**гетрік**), для Польонії Подвишпинський, Кнот і Корпак.

Суддював паскріз обективно п. Стшелецький. Некультурну поведінку деякої частини публики супроти судді ще раз мусимо гостро напятнувати. Невже ці крикливі фанатики і при тім повні ліяки хочуть довести до цього, щоб добрі судді відмовлялися від ведення змагань України? Замість вигукувати на судію краще було підганяти окликами дружину України.

Видів понад 2.000.

Сян - Ресовія 2:1 (1:1).

Нарешті Сян здобув два конче потрібні пункти і то на дружині, яка не легко позбувається пунктів. Спершу переважала Ресовія, відтак гра зрівнялася. У другій половині спершу переважав Сян, одначе після здобуття других воріт обмежувався уже лиш до вдержання висліду, що при мудрій оборонній тактиці теж удалося. Сян виграв заслужено, бо грав твердше від Ресовії та амбітніше. В Сяні приємно розчарував на середині молодий Онисин (з юніорів), який зовсім добре заступив Федоровича. Зовсім добре теж грали обі бічні помічники і поміч була далі найкращою частиною дружини. В нападі найкращий Турко, який, здається, вертається вже до форми. Незле грав на правому лучнику Статник, зважаючи його довшу перерву та недостачу тренінгу. Із крайників кращий Медицький. В обороні лиш Побідинський вдоволив. Замість Ловиського, який розбився нещасливо на попередніх змаганнях, грав Никанківський II і треба признати, що теж заступив наслід Ловиського.

В Ресовії найкраще грали заложники, воротар та бічні помічники.

Обі дружини грали в таких складах: **Сян:** Никанківський II, Медвідь, Побідинський; Ходечь, Онисин, Неофіта; Никанківський I, Статник, Турко, Буш, Медицький. **Ресовія:** Санецький, Бридан, Клюз; Гайдась, Рібенбавер, Дильонг; Гроссман, Калемба, Врубель, Котельніцький, Вохня.

Ворота для Сяну здобув Турко, для Ресовії Котельніцький.

Судив п. Пшибильський. Видів к. 2000.

ІНШІ ВИСЛІДИ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

ЛЬВІВ. **Погонь І Б. — Корона 2:0 (1:0).** Ворота для Погоні здобули: Шмід із карного та Дресер. Суддював п. Савіцький.

СТРИЙ. **Гасмонея — Погонь 2:1 (1:0).** Змагання перервали 6 хв. перед кінцем з причини темноти. Ворота для Гасмонеї здобули: Геніг із карного та Вольфшталь, для Погоні Гофман. Суддя п. Главач.

ДРОГОБИЧ. **Юнак — Чорні 3:2 (2:2).** Дуже завзяті змагання, при чому Чорні мали більше з гри і при стані 3:2 не використали карного. Ворота для Юнака здобули: Щенчик, Макомоський і Гемерлінг із карного, для Чорних Журковський і Терес.

ЯРОСЛАВ. **ВКС — Лехія 2:1 (2:0).** Ворота для В. К. С-у здобули: Міхалік із вільного і Лешек, для Лехії Кнежпольський. Судив п. Дрябіковський.

—o—

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ЛЬВІВ: **Польонія (Варшава) — Погонь** [illegible] (2:1). Сензаційна програна Погоні на власнім грищі.

ВИЛЬНО. **Краковія — Сьмігли 3:1.**

ВАРШАВА. **Рух — Варшавянка 4:1**

ХОЖІВ. **АКС — ЛКС 3:2 (2:1).**

КРАКІВ. **Вавта — Вісла 7:5 (4:2).**

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

1) Юнак	4	7	10: 4
2) Лехія	5	7	9: 4
3) В. К. С.	4	6	13: 4
4) Корона	5	6	12:12
5) Україна	4	5	**13: 8**
6) Погонь І. Б.	4	4	11:11
7) Гасмонея	4	4	6: 8
8) Ресовія	5	4	10:12
9) Польонія	5	4	8:13
10) Р. К. С.	4	3	3: 4
11) Чорні	3	2	6: 6
12) Погонь (Стр.)	4	2	10:10
13) Сян	5	2	**5:17**

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖ. ЛІГИ.

КАТОВИЦІ. **Гарбарня — Шлеськ 2:1 (2:1).**

ЛОДЗЬ. **Уніон Турінг — ПКС 2:0 (1:0).**

В табелі веде Гарбарня перед Уніон-Турінгом.

ІНШІ ВИСЛІДИ.

САМБІР. **Стшелєц (Борислав) — Дністер 5:0 (3:0).** Мистецтво А клясн. Дністер виступив у сильно ослабленому складі, без Малапія, Кравса й Левчицького. Із

Дністра вдоволили лише Вавіловський і Шпитоль у поночі та Марчук в обороні.

Дністер II — Корона III 2:2 (1:0).

СТАНИСЛАВІВ. **Пролом — Станиславовія 1:1 (0:1).** Мистецтво Б-класи. Підчас змагань падав дощ, який утруднював гру. Пролом увесь час натискав. Станиславовія обмежувалася тільки до вилядів, з яких один закінчився здобуттям воріт. Для Пролому вирівняв при кінці II. половини Урсакий. Суддював безнадійно п. Тимецький.

ЛЬВІВ. **Степ — Лявда 7:0 (1:0).** Лявда дуже слаба дружина й не була тяжким противником. Ворота для Стену здобув Оглій 3, Гриньо 2, Панчишин і Костів із карного. Мист. Ц-класи.

ЛЬВІВ. **Гутнічанка — Луг 5:2 (2:1).** В мистецтві Цлашки Луг програв на чужім грищі з Гутнічанкою, яка грала д. брутально.

ЖОВКВА. **Стріла — Нордія 3:0 (1:0).** Ворота для Стріли здобули: Гдуля 2 і Степкевич.

ТЕРНОПІЛЬ. **Поділля — Спарта (Теребовля) 1:1 (1:1).** Мистецтва А-класи.

НАДВІРНА. **Бескид — Прут 4:3.** Товариські змагання. Дуже амбітна гра обох дружин.

ЮНІОРИ.

Україна — Лехія 3:3 (1:2). Гарна постава юніорів України, для яких ворота здобули: Зубач 2, Кульчицький. Добре грали у дружині чорно-червоних Мельник на обороні, Зубач у нападі та Король у помочі.

ТЕРНОПІЛЬ. **Поділля — Спарта 2:0.**

МІТРОПА.

БУДАПЕШТ. **Славія — Ференцварош 2:0.** Несподівана перемога Славії на чужому грищі. Воріт Славії зроблює д. добре Бокшай.

ЧЕСЬКА ЛІГА.

Батя — Лібень 8:1; Спарта — Наход 4:2; Кладно — М. Острава 1:1; Пардубіце — Пльзень 2:1; Братіслава — В. Жіжков перервали при стані 2:1.

БОКС.

УКРАЇНА — РУМУНІЯ 8:6.

Боксерська стріча поміж боксерів закінчилася їх заслуженою перемогою. Найкраще виявили в Україні Шолдра, Пацин, Рудницький і Помірко. Технічні вислід були такі:

Паперова вага: Копак (У) - Брагя (Р); стріча поза конкурсом, яка закінчилася перемогою Брагя на пункти.

Вага мухи: Тизьо (У) програв заслужено на пункти з Ротенштайном. Тизьові нема вже дати спокій.

Вага Когута: Шолдра (У) програв незаслужено на пункти з відомим боксером Бар Кохбу Гравером. Шолдра рішуче мав перішений вислід.

Вага перо: Рудницький (У) вже на проході випунктував високо Геперта (Р).

Легка вага: Ощудзак (У) бив дві рунди Айзена (Р), який ратувався фавлями і вкінці рівночасний суддя його дискваліфікував.

Півсередня вага: Едельман (Р) виграв на пункти з Левковичем, на якому слідно довшу перерву. Радимо Левковичеві „не ловити дві сороки за хвіст", бо не буде ні добрим боксером, ні добрим наколесником.

Білий у середній вазі не мав противника і тієї ваги не вчислено до загального висліду.

Півважка вага: Пацин (У) випунктував твердого й сильного Штравса (Р). Штравс мав лише у другій рунді перевагу. У I. і II. сильно перевалював Пацин.

Важка вага: Помірко відразу накинув шалене темпо і зовсім приголомшив барабанними ударами жидівського велитня Морера, який зовсім виснажений і „збитий на кисле яблуко" при вінці другої рунди піддався.

НАКОЛЕСНИЦЬКИЙ БІГ ЗА ЧАШУ „ДІЛА".

Наколесницький біг за чашу „Діла" на трасі Львів-Пісочна-Львів (90 км.) та біг за чашу Стефановича відбудуться в неділю 18. п. м. Старт відбудеться в год. 8. рано біля гриня Чорних. В обох бігах беруть участь змагуни українських спортових товариств та інші українські наколесники без клюбової приналежности. Організатор бігу С. Т. Україна взиває до якнайбільшої участи, щоб біг був справді масовий. Для всіх учасників організатори подбають про відповідні нагороди, що їх уфундують різні українські фірми та установи.

Зголошуватися до цього бігу можна кожного дня, до п'ятниці 16. п. м. включно в домівці С. Т. Україна (Сапіги 40, I) від год. 7—9.

НАКОЛЕСНИЦЬКИЙ БІГ ЗА ЧАШУ СХІДНИХ ТОРГІВ

На стрийській дорозі (на просторі 100 км.) відбувся наколесницький біг за чашу Східних Торгів. Щоб не повторилася минулорічна, прикра анекдотівщина, що Стецишин здобув чашу, організатори подбали, щоб у льогочім бігу взяли участь найкращі польські наколесники з Варшави, Лодзі і Люблина.

Ясно, що перемогу здобув рутинований варшавський „інтернаціонал" Напєрала (Сирена, Варшава), Стецишин, який прийшов перший із львівських змагунів заняв 6. місце в часі 3.23.08, залишаючи за собою Бабія (У), Туору з Люблина, Баньовського (Сирена), Нойгебавера, Таргонського (Варшава Юр) та інших.

НИНІ

Атлянтик

Могутня обичаєва фільма на основі голосної повісти Гуго Бетавера „Ді фройдльозе Гасе" реж. Андре Гугона п. н.

Вулиця гріху

(Під фальшивим прізвищем).

У головних ролях 3 зорі екрану: Діта Парльо, Альберт Прежан і Інкішінов. Вільні білети вступу та знижки до відкликання неважні. —

НОВИНКИ.

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хоругвини 5, поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81 1186 —100

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. I. пов., телефон 254-46. 1430 —?

— **Контакт** зі світом удержите, коли будете слухати радієвих передач із радіо-приймачів найстаршої української фабрики батерійних радіоприймачів Екомп, Львів, ул. Сикстуська 29, тел. 203-30. 1639 1-?

— **Конфіската „Діла".** Недільне (201) число „Діла" підпало конфіскаті за один уступ з резолюції Головної Управи Волинського Українського Обєднання про актуальні справи на Волині.

— **Листування Лесі Українки з Й. Маковеєм.** Накладом Видавничої Кооперативи „Хортиця" у Львові появилася цими днями книжка **Василя Сімовича „Листування Лесі Українки з Й. Маковеєм,** із додатком листів Олени Пчілки та власних споминів про побут Лесі Українки в Чернівцях". Книжка вийшла з приводу 25-ліття смерти Лесі Українки. Про неї в нас появиться незабаром окрема замітка, покищо подаємо загадку про її появу.

— **Опера „Весняна казка" до слів Олеся.** Часопис „Український Тиждень" довідується, що в Парижі композитор Євсевський закінчує свою оперу „Весняна казка" до слів Олеся. Ця опера має багато характеристичних українських ознак. Її автор глибоко захоплений творчістю поета та вдатно віднайшов музичні вислови для передачі його твору.

— **Успіх українця-шахіста.** Як відомо у літі ц. р. відбувся у Празі конкурс за найкращу шахову партію під назвою „Шаховий тиждень". З понад 100 партій нагороджено 26 найкращих. Українець В. Бачинський дістав четверту нагороду — цінну книгу. Успіх його гри полягає на енергійнім та послідовнім нападі.

— **Музичні твори до слів Т. Шевченка.** Державне видавництво „Мистецтво" з нагоди 125-ліття народин великого українського поета Т. Шевченка готує до друку низку музичних творів класиків і сучасних радянських композиторів, написаних до слів Шевченка.

— **Історія чехів на Волині.** Управа Чеської Шкільної Матиці в Луцьку на пропозицію власника пивовару Йосифа Малинського рішила видрукувати історію чехів на Волині, написання якої доручено інж. А. Кноткові, співробітникові празького щоденника „Народні Листи". На чолі акції є учитель зі Строклова — Кршивка. Історія обійме понад 300 осідків чехів на Волині.

— **Вечірні курси книговодів.** Союз книговодів у Львові уладжує в половині жовтня ц. р. вечірні курси для книговодів. Курси будуть тревати до червня 1939 року. Зголошення приймає вже тепер бюро союзу при вул. Бурлярда ч. 5. м. 99 від год. 10 до 11-ої.

— **Страшна мотоциклево-самоходова** катастрофа трапилася в суботу 10. ц. м. пополудні на стрийському шляху 8 км. за Львовом. До Дрогобича вертався мотоциклем суддя Христоф Дуркалець разом зі своєю дружиною Яніною і 17-літнім сином Збігневом. Суддя їхав мотоциклем з причіпкою зі швидкістю 70 км. на годину. Коло Сокільник хотів суддя вминути куряву пороху і звернув мотоцикль на лівий бік шляху. Саме в цій хвилині мотоцикль ударився з вантажним автом, що їхало зі Стрия до Львова. Сила удару була така велика, що суддя та його жінка згинули негайно, а важко ранений син помер по кількох хвилинах. Слідство виявило, що до катастрофи дійшло з вини судді, який їхав неправильно лівим боком шляху і тому ударився з вантажним автом, що їхало правильно правим боком. Шофер авта Давідсон запримітив мотоцикль в останній хвилині і хотів стримати авто. Те саме хотів зробити суддя з мотоциклем, але було вже запізно і дійшло до страшного удару. При житті залишився 19-літній син Маріян, урядовець Польміну, бо не скористав з нагоди і не поїхав з батьками до Львова, щоб оглянути Східні Торги. В понеділок передполуднем відбулася секція тіла вбитих.

— **Львівська хроніка.** В суботу 10. ц. м. вечором Вікторія Соболевська (вул. Львівських Дітей ч. 36) повідомила поліцію, що її чоловік Петро намагався знасилувати 12-літню вихованку Яніну Б., до чого вона не допустила. Тоді чоловік загрозив своїй жінці смертю і знищив помешкання. На двох поліцаїв, які прийшли за Соболевським, відомим злодієм та авантурником, посипалося вугілля та інші предмети. Щойно на відгомін стрілів Соболевський присмирнів і помандрував до арешту. — При вул. св. Софії таксівка наїхала в неділю 11. ц. м. на мотоцикль Мехля Етінгера зі Золочева і легко зранила товаришку Етінгера Фанцю Кагане.

— **Таємничий напад.** У селі Сулятичах ж. Журавна в ночі з 10. на 11. ц. м. коло год. 11.30 вечором вертався по виплаті зі станиці Р. М. кружлівкар Антін Головкевич, 30-літній господар. Майже біля його хати якийсь невідомий драб так потягнув його якимсь залізом по голові, що Головкевич упав непритомний. На крик жінки збіглись сусіди і ствердили тяжке заломання черепу. Негайно вранці дирекція Р. М. з Журавна прислала по нещасного Головкевича своє авто, що відвезло його до Стрия до шпиталю. Цей напад для всіх є дуже загадочний, бо Головкевич є дуже спокійної вдачі, хоч є свідомим українцем.

— **Крав для жидівки.** Великий сором зробив молодий і свідомий наш парубок зі Старого Села б. Журавна Дмитро Салій, який довший час крав гроші в мясарській крамниці в Журавні, отираючи її в ночі при допомозі дороблюного ключа. Гроші чи пак усякі куплені за них дурниці віддавав одній жидівочці зі Журавна, в якій залюбився на смерть. В ночі 10. ц. м. власник мясарні засівся і зловив Дмитруня на горячому вчинку та віддав його в руки поліції. Вранці 11. ц. м. арештованого Салія відвезли до Стрия, а жидівочку по 24 годинах випустили на волю.

ПРИГАДУЄМО ВП. Передплатникам, що наше конто П. К. О. ч. 143322 є замкнене, тому просимо складанки з тим числом знищити, а посилати передплату тільки на число ПКО 504.060. 1—3

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали такі більші виграї: 10.000 зол. на ч. 1648 18777 43731 77418 116196 5.000 зол. на ч. 1314 5736 11035 50890. 2.000 зол. на ч. 5571 9769 16590 18523 18919 23221 33346 34329 34931 37329 46031 73324 75421 86155 102957 131438 137917 139558 154754 155759. 1.000 зол. на ч. 2082 4093 6407 10362 18919 44144 45035 62472 60230 66404 68974 70924 82790 84253 99102 101846 118776 144000 146380 151735 153323 156276.

— **Страшне вбивство матері** трапилося в Чорнолозах коло Рівного. Владислав Мудраха, ученик IV. кл. російської рівенської гімназії, син б. полковника царської армії, вбив свою матір. Між його батьками були від довшого часу великі непорозуміння і батько жив з матірю у сепарації. Але матеріяльні обставини батька погіршилися і він звернувся до своєї дружини, якій залишив увесь маєток з проханням помогти йому. Одначе Мудрахова відмовила йому помогти. Все те бачив 16-літний син і почав з власних ощадностей помагати батькові. Тоді матір загрозила синові, що перестане його посилати до школи. У відповідь на ці погрози син зачаївся в ночі зі сокирою в коридорі дому і коли матір вернулась з Рівного, підбіг до неї і зненачька вбив її кількома ударами в голову. Це вбивство викликало велике враження між російською інтелігенцією на Волині.

— **Краєва хроніка.** У Вербилівцях пов. Рогатин, пожежа знищила будинок Михайла Борушевського і 9 сусідних будинків з інвентарем. Шкода сягає кільканацять тисяч золотих. — Окружний суд у Ряшеві засудив 22-літнього Франца Вархола з Любені пов. Ряшів за вбивство своєї любки 33-літньої вдови Павлини Петрухової на досмертну вязницю.

— **Нові совітські фільми.** Київська кіностудія фільмує роман Ю. Яновського „Вершники". Головні ролі грають артисти: С. Шкурат, який

Болєслава Малішевська

вдова по бл. п. директорі заведення для умово хорих в Кульпаркові упокоїлася 11. ц. м. проживши 70 літ.

Похорон відбудеться в середу 13. ц. м. в год. 10. рано з криптн оо. Бернардинів на Личаківський цвинтар до родинної гробниці.

В. І. П.!

грає Якима Недолю та Л. Свердлін, який грає комполка Чубенка. Режисером є Савченко, сценар написав Всеволод Павловський. Фільму скінчать у березні 1939 р. Фільма „Шорс", буде готова щойно в грудні. Над нею працює О. П. Довженко. Головні ролі виконують: Е. Саймалов (Шорс) та І. Скуратов (Боженко).

— 24 рази замужня і понад 400 разів заручена. Перед карним судом у Парижі почався процес проти найбільшої аферистки в матримоніяльних справах Жанети Ляет, дочки купця з Реймс. Довгі роки вона мешкала по кілька місяців у Нюйорку, Льондоні, Римі та в інших европейських і позаевропейських столицях, де допускалася матримоніяльних обманств, щоб роздобути більшу суму грошей. Перед судом Жанета Ляет призналася до того, що була 24 разів замужна і понад 400 разів заручена.

— Повінь в Німеччині заскочила підчас сну. Провінцію Гляц з околицею навістила страшна повінь, що її спричинив хмаролім у ночі зі суботи на неділю. Недалеко купелевої місцевости Альтгайде вода зірвала дві греблі і хвилі рвучкого потока залили кількадесять господарств, на терені яких рівень води доходить до одного метра. Майже всі мости ушкоджені. Мешканців Шведельдорфу заскочила повінь підчас сну так, що ледви з важким трудом удалося їм вивести живий інвентар на безпечне місце. Також в інших місцевостях над Нісою рівень води доходить до одного метра. Частина містечка Франкенштайн є теж під водою. У двох інших місцевостях члени ратункової акції стояли довший час у воді, щоб лише перенести жінки і діти на вище положені терени.

— Різні вісти. Недалеко Сен Поль у Злучених Державах зударилися два поїзди. Є кількох ранених. — У Ковні скінчили будову ветеринарної академії, що пічне свою діяльність вже 15. вересня ц. р. Першенство при записах мають сини селян. — У Челябінську урухомили на днях нову хемічну фабрику, що вироблятиме необхідні продукти для війська.

— Згинуло 60 пасажирів з цілою залогою корабля. На Тихому Океані вибухла пожежа на французькім кораблі „Кльод Шап", що не задовго втонув. У страшній катастрофі згинула ціла залога і 60 пасажирів. На кораблі був відділ французького війська з кількома старшинами, що мав зміцнити залогу на одному з французьких островів на Тихому Океані.

Бенеш вірить.

ПРЕЗИДЕНТ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ ПРО СПРАВУ МЕНШИН.

Президент Бенеш виголосив у суботу вечором здавна заповіджену промову, в якій торкнувся національного питання в Чехословаччині, що промову трансмітували радіостації. Він повідомив, що празький уряд почав переговори з усіми представниками національних меншин, що живуть у Чехословаччині, починаючи від судетських німців. Бенеш вірить, що заповіджена реформа буде корисна для держави і не принесе ніякої небезпеки для цілости й незалежности держави. З натиском підкреслив він факт, що не дійде до ніяких змін у демократичній структурі й політиці Чехословаччини.

Закінчуючи промову, візвав през. Бенеш громадян до спокою, опанування та оптимізму.

ЯК У НІМЕЧЧИНІ ПРИЙНЯЛИ ПРОМОВУ БЕНЕША?

Радієву промову Бенеша приняли назагал у Німеччині холодно, як „гарні слова, як обіцянку, якої не сповнює уряд від 20-ох літ". Офіційна „Дипльоматіш-політіше Кореспонденц" ставиться до заяви Бенеша з великою резервою; коли він — мовляв — говорить про добродійства устрою Чехословаччини, це може викликати лиш огірчення серед німців. Демократичний устрій добрий лиш для упривілеєної частини населення — для чехів.

По широкому світі.

Міжнародній конгрес адвокатів закінчився в Будапешті. Черговий відбудеться у Варшаві.

У грецькому місті Солуні відкрито 13. міжнародні торги.

Большевики оснували в Челябінську нову хемічну фабрику для потреб армії.

О. ЛЕВИЦЬКА і С-КА, Львів, Кордецького 51.

Французькі офіційні кола заперечують поголоски, немовби тепер мали скликати сесію парляменту.

У Палестині дійшло до дальших терористичних актів та сутичок.

Британійський уряд вірить Гітлєрові.

Преса дістала з авторитетного британійського джерела ось-яке вияснення: Гітлер знову підкреслив, що хоче мира — годі міркувати, що заява не є щира. Хоча положення вижке, мирна розвязка не є неможлива. Останні чеські пропозиції становлять далеку уступку. Може ще прийдеться змінити їх, та перевести переговори, але **нема причини покидати тих переговорів та братися до більш насильної розвязки.**

НІМЦІ НЕ ДУМАЮТЬ НАПАДАТИ НА ЧЕХОСЛОВАЧЧИНУ.

У звязку з англійськими заявами на тему становища Англії та Франції на випадок насильної розвязки чеської справи у німецьких політичних колах звертають увагу на факт, що дотепер про можливість „насильної розвязки" говорили виключно поза Німеччиною.

АЛЮЗІЯ ГІТЛЄРА.

На збірці партійних формацій виголосив Гітлер коротку промову, в якій згадав про німецьких братів, які **покищо** не можуть брати участи у нірнберському конгресі. Ту промову приняли присутні грімкими оплесками, добачуючи в ній алюзії до судетських німців.

АНГЛІЙСЬКА ПРЕСА АПРОБУЄ СТАНОВИЩЕ УРЯДУ.

Англійська преса помістила на передових місцях вчорашню декларацію про становище Англії в теперішній ситуації. Це становище стрінулося з признанням цілої англійської преси, без ріжниці поглядів. Становище Вел. Британії інтерпретують оптимістично. Часописи передбачують, що промова канцлєра Гітлєра буде мирна й дасть змогу продовжувати переговори.

Деякі часописи підкреслюють можливости дальших змін у пропозиціях чеського уряду.

„Дейлі Експрес" доказує потребу перебудови Чехословаччини на невтральну державу на лад Швайцарії. Засадою існування такої держави було би те, що вона мусіла би зректися оборонних союзів і задоволитися статутом невтральности, що його забезпечували би великодержави.

Зокрема „Дейлі Експрес" виступає проти союзу Чехословаччини зі Совітами, заявляючи, що не можна сподіватися, щоб судетські німці прийняли на себе зобовязання, які можуть колись їх приневолити боротися з власними братами.

КАРЛО ГЕДЕНШТІЄРНА.

Ч. 34, другий поверх, ліворуч.

Гумореска.

Як тільки ви гарна молода панночка, що має новий капелюх, рукавички, плащик, черевички та інші дрібні частини тоалєти в порядку, дотого ще й 10 корон в калитці, то що з тими грішми зробите?

Зовсім можливо, що за ці гроші купите білет до театру або цукорки, однак певніше, що ви підете до фотографа.

Кароліна Стремборн уперше у своєму житті поїхала з Гефле до Стокгольму відвідати своїх сестрінок, панночок Бігвістових. Закупивши найпотрібніші речі та відложивши гроші на поворот звлишилось їй ще 10 корон і 67 ере і вона постановила, що за ті гроші дасть себе увіковічнити.

Фльорман, перший із двірських стокгольмських фотографів видавався їй задорогий, тому Карін Бігвістівна поручила їй дешевшого, але дуже елегантного фотографа, що живе на вулиці Ікс, ч. 34, II. поверх вліво і правильно реклямує себе в „Дагбладеті".

Отже вона пішла на вулицю Ікс, зупинилася перед домом ч. 34 і побачила на другім поверсі фотографічну реклямну таблицю. Не роздумуючи довго, вона почала йти сходами вгору і незабаром опинилася на другім поверсі, пішла праворуч і легко застукала у двері.

Гарний молодий мужчина з маленьким вусом, з чудовими блакитними очима, у сірому одязі прийшов відчинити їй, поклонився і попросив її дальше.

Це була якась незвичайна фотографічна робітня без скляного даху, без драперії та апарату.

Кароліна думала, що це тільки почекальня.

Але також сам фотограф здавався їй якимсь дивним, не говорив і не поводився так, як інші панове того фаху. Подав Каролінї крісло, поклонився і зробив незручний рух, що мав означати: прошу сісти!

— Це ви певно прийшли на моє оголошення в „Дагбладеті"? — накінець озвався молодий мужчина знову червоніючи.

— Так. Чи можна зараз почати? — спитала Кароліна.

— Але, шановна панночко, насамперед мусимо порозумітись... я...

— Може ви булиб ласкаві показати мені декілька фотографій молодих панночок; я хотілаб вибрати гарну форму...

— Вибачте, панночко, що я не маю таких фотографій. Ви властиво перша, що мені виявила честь і....

— Ради Бога, що ви говорите!? Карін Бігвістівна говорила...

— Заспокійтеся! Я ніколи не сказав би, що ви приписуєте більшу вагу готовим зразкам... — перервав їй молодий мужчина хитро усміхаючись.

— Залишім це, пане — відповіла на те Кароліна. — Як ви думаєте, чи я буду краще виглядати стоячи, чи сидячи?...

— Ах, шановна пані, чи такі гарні, а „фотома" не має ніякого значіння для тих що будуть у житті завсіди..., — скрикнув мужчина з вогнем у очах.

— Здається мені, що ми вже досить говорили — промовила Кароліна. — Я не розумію вас. Вже раз це скінчім!

— Ах, шановна пані, я дійсно гордий та задоволений! Я... я... справді радуюсь, що вас тут бачу..., але ви видаетесь мені занадто палкою, живою... Прошу тільки терпцю. Зате можу сказати тільки те, що личко мені подобається...

— Стократно дякую..., — перебила йому Кароліна, з елегантною іронією кланяючись,— я думала, що чоловіка вашого „Фаху" більше цікавлять матеріяльні зиски, ніж вигляд клієнтів.

— Годі, шановна пані! Прошу, не робіть мені кривди! Припускаю, що моє оголошення могло викликати у вас погане враження про мене; але що маю про вас думати? Молода панночка, що прийшла тільки для того, щоб насміхатись надімною...

— Але-ж, мій пане, чи вас не болить голова? Хто з вас в цій хвилині насміхається? Пане, я питаюсь востанне: чи ви хочете приступити до праці, чи ні?

— Молодий мужчина виглядав, як жертва великого зворушення. Жили на його чолі набрякли кровю, а шпиньки від манжет голосно забренїли. Відтак приступив він із затисненими кулаками до Каролїни, неначеб хотів з нею трохи побоксувати і сильно зворушений промовив:

Дописи.

ЛЬВІВ—ЛИЧАКІВ.

Посвячення прапору Матери Божої. В неділю 11. м.,м. в память 950-ліття хрещення Руси-України відбудося небуденне свято у церкві св. Петра і Павла на Личаківській дільниці, а саме посвячення прапору Матери Божої Неустаючої Помочі, покровительки українського народу. Архиерейську Службу Божу в асисті місцевого духовенства відправив преосв. Кир Никита, що довершив акту посвячення і виголосив річеве патріотичне слово, завзиваючи учасників до вірности церкві і своєму українському народові. Організаторкою цього свята була виключно п-і професорова Терлецька Евгенія, що два роки витревало мов та пчілка дзвонила до каменяниць, стукала до сердець нашого громадянства та збирала шовкові ниточки. Назбираши їх багато-багато, виткала ними прекрасний прапор, на якому красується образ Матери Божої Неуст. Помочі, нашої покровительки. Велика вдяка належиться п-і Терлецькій від нас усіх за труд і довершене діло. Громадяни Личакова запишуть це у своїх вдячних серцях. Рікрічно у всіх торжествах будуть вони ставати під цим прапором і їх серця битимуть одним ритмом любови до нашої Опікунки в небі. Колиб на всіх ділянках нашого національного життя станули люди з такою муравлиною витревалістю, як п-і Терлецька, організаторка цього свята, то ми певно і скоро дійшлиб усі до нашої мети. о. с.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Рідкий відрух. Дня 24. серпня ц. р. розпочав наш учений і поет д-р Василь Щурат, що цьогорічні ферії відбуває в Медиці перемиського повіту, 67-ий рік життя. Громадяни та члени читальні „Просвіти" в Медиці з нагоди побуту поета в Медиці та роковин його уродин здобулись на незвичайно гарний і шляхотний відрух: у середу 24. серпня святочними сходинами в читальні „Просвіти" величаво вшанували роковини його уродин. У гарно прибраній та по береги виповненій салі засів на почесному місці достойний соленізант в окруженні відпоручників перемиського громадянства: д-ра Загайкевича Володимира і д-ра Рибака Миколи, місцевого пароха о. Малецького Онуфрія, кількох священників та інтелігенції з довколичних місцевостей. На рідке свято зложилися: промова голови місцевої читальні п. Сміськевича Олександра, продукції хору під управою п. Сміськевича Ол., пригарно та з чуттям віддані деклямації поезій соленізанта, привіти від усіх установ Медики та привіт від українського громадянства міста Перемишля, зложений у довшій промові д-ром Загайкевичем Волод. Замітні були інсценізації (уложені свого часу д-ром В. Шуратом), виконані діточками з садку і деклямації з побажаннями у виконанні наших найменших теж із садка, які вручили соленізантові пригарну китицю цвітів. За таке зовсім відрухове вшанування роковин своїх уродин, зложив д-р Щурат щиру подяку громадянам Медики та гостям, що були присутні на святі.

Районове ювилейне свято „Просвіти". В неділю 28. серпня ц. р. громадяни Попович і довколичних сіл перемиського повіту звеличали 70-ліття Матері „Просвіти" величавим святом. Рано в місцевому храмі о. Про-

Через „Просвіту" — до Воскресення! Ставаймо під прапор „Просвіти"! Не жалуймо для неї ні праці, ні гроша!

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ вул. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

курат Михайло відправив торжественну Службу Божу, по якій виголосив високопатріотичну проповідь і відправив панахиду за душі померших членів „Просвіти". Вполудне на площі відбулася святочна академія. На програму зложилися: змістовне вступне слово голови філії „Просвіти" д-ра Хробака Миколи, продукції хорів читалень з Селиськ, Яксманич і Попович, деклямації, вправи дорослу з Бикова і Попович та закінчення дир. Станіміра Осипа. Свято закінчилось відспіванням національного гимну.

Нові українські станиці. В останніх днях м. м. повстали в Перемишлі дві нові українські торговельні станиці, а саме: на площі „Згоди" недалеко торговиці п. Бардахівський Степан відкрив крамницю з залізом та з кухонним начинням, брак якої українське громадянство Перемищини сильно відчувало, а при вул. Дворського знаний у Перемищині купець п. Ярошкевич Осип відкрив крамницю з папетерією під ф-ою „Піпірус". Обом новим торговельним станицям у Перемишлі бажаємо як найкращих успіхів. К-н.

ЗАЛІЩИКИ.

Перед показом виробів рідного промислу. Українбанк „Українська Каса" в Заліщиках вирішив влаштувати при співучасти культурно-освітніх та господарських повітових установ у днях від 18—21. IX. п. р. у великій салі „Народнього Дому" в Заліщиках, показ виробів рідного промислу. Завданням показу є наглядно представити найширшим колам нашого населення осяги на полі рідного виробництва та заохотити їх з одного боку до інтенсивної масової ощадности на фонд господарської розбудови, а з другого боку реалізувати з більшими успіхами гасло „свій до свого". В тій цілі звернулася „Українська Каса" до всіх відомих наших промислових фірм із проханнями надіслати їй пропагандивний матеріял (афіші, друки, світлини, реферати і т. д.), і зокрема відповідну кількість експонатів та евентуально своїх представників на час показу. Тому, що акція такої пропаганди для нас необхідна і тепер дуже на часі, то сподіємося, що всі наші фірми у власному інтересі радо відгукнуться на заклик „Української Каси" і доложать зі свого боку старань, щоби показ випав як найкраще. Навіть ті фірми, до яких у цій справі „Українська Каса" не зверталася, бо не знала адрес або й тому, що ще мало хто взагалі знає про їх істнування, повинні дати про себе знати і надіслати свій рекламовий матеріял та експонати на адресу: „Українська Каса" Заліщики. — Евентуальний дохід із показу „Українська Каса" (за згодою даної фірми) може призначити на будову бурси „Р. Ш." в Заліщиках. На основі дотеперішніх відповідей деяких наших фірм показ заповідається якнайкраще. Багато фірм обіцяло прислати більшу кількість експонатів з заміткою, щоб частинний дохід з їх розпродажі був призначений на будову бурси „Р. Ш." в Заліщиках, яка з огляду на місцеві обставини (літнисько, брак приміщення для нашої молоді і т. п.), являється необхідною національною потребою.

З судової салі.

ЗАСУД ЗА ЛЕТЮЧКИ.

Дня 5. травня ц. р. хтось розвісив у громаді Яргорів, бучацького повіту, 3 летючки революційного змісту з покликом приступати в члени ОУН. Всі три летючки були написані недоладно друкованим письмом. Пізніше виявилося, що це робив малолітний Петро Яблонь, який тоді мав ледви 15 років життя. Він зробив це під впливом нерозваги на основі летючки, що її свого часу знайшов на вулиці в Яргорові. Прокуратура окружного суду у Чорткові притягнула цього молодого хлопця до відповідальности за злочин зі ст. 154 § 2 кк. За публичне накликування до поповнення каригідних вчинків, або їх похвалювання. 9. ц. м. відбулася розправа перед окр. судом у Чорткові, який засудив мал. Петра Яблоня за злочин зі ст. 154 § 2 кк. на кару приміщення в поправчім заведенні. Цю кару суд умовно припинив йому на 3 роки. Мал. Петро Яблонь сидів у слідчім арешті від 5. травня ц. р. аж до оголошення присуду. По присуді суд випустив його на волю. Підсудного боронив д-р **Михайло Росляк**, адвокат у Чорткові.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „ІНДІЯ ГОВОРИТЬ".

Колірова фільма режисера Олександра Корди. Краєвиди з могутніми горами і казковими палатами магарадж, вулиці великих міст — брудні і мальовничі, як ті бідаки, купці та прочани, що пробиваються ними або вигріваються у сонці. Краєвиди та мальовничі міста схоплені тільки перелетно, як тло дії: йде тут про боротьбу невдоволених індійських ватажків проти англійського панування. Новий військовий губернатор в одній провінції, де досі сиділо англійське військо, зумів наладнати дружній звязок із старим володарем провінції. Індійський володар вірить у те, що англійська станиця допоможе йому оминути війни з сусідами, що і так віддавна приготовляються до нападу на англійців. Індійці дістають контрабандою скорострільні і завдяки цьому можуть мати перевагу в нападі, заховані по диких скелях. Дипльоматія англійців звернена на те, щоб вивідати день і плян нападу. Велику ролю грає тут кільканацятьлітній синок убитого старого володаря, що як кандидат на престіл, живе потайки і завдячує своє життя англійцям. Цю ролю грає відомий уже нам хлопчина з фільми „Каля-Наг" на підставі Кіплінгової історії. „Індія говорить" дає сцени кровавої битви англійців з індійцями, де скорострільні грають трохи занадто оглушливу ролю. Гарна сцена індійського танку.

Дістанете у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10 і у всіх книгарнях краю.

— Коли так то це була дурниця класти життєве щастя на одну карту! Це по дурному довіряти свою долю панночці, що так нечемно поводиться. Дурна ідея анонсувати себе в газетах. Однак в той момент, коли я вас побачив, якесь почуття, ще досі мені незнане, запанувало надімною.... Нехай станеться що хоче, а я мушу з вами одруж...

Підчас свого перебування в Стокгольмі Кароліна відвідала між іншими заведеннями також і заведення для божевільних у Конрадсбергу і при останніх словах цього довгого монольогу переконалася, що перед нею стоїть якийсь дурень. Зляканими очима глянула на двері...

Молодий мужчина помітив цей рух, простягнув руки і таким способом знищив її плян. Потім знову спитався, чи Кароліна хотілаб бути його жінкою і попросив, щоб сказала йому своє ім'я та адресу. Кароліна викрутилася йому з під рук, відчинила двері і... побачила перед собою на протилежній стороні таблицю фотографа.

Зі сорому і здивування майже неожива поглянула на молодого мужчину, кажучи:

— Пане,... — вибачте, бо сталось велике непорозуміння! Ви не фотограф?

— Ні, дякувати Богові, я не фотограф! Я — Лярс Люндерг, власник хутору Гамра Рослягені.

— Алеж ви прецінь признались, що даєте оголошення в „Дагбладет".

Дідич вернувся до кімнати і виніс газету, де Кароліна прочитала:

> Важна пропозиція!
> Молодий хлібороб, гарного вигляду і доброго виховання, з доброї родини — шукає цією приємною дорогою...

Кароліна малощо не зомліла і мені соромно в її імені, що вона цього не зробила, а почала плакати. За хвилину сказала:

— А чи ви думаєте,... що... я справді..: відважиласяб щось... подібного... зробити?..:

— Але, шановна пані, що я мав думати! Сором'юсь перед вами... Не можу цього зразу сказати... Але дозвольте на хвилинку. Ви збудили в мені почуття, яких я ніколи досі не мав і прошу вас, обіцяйте мені, що тепер не зустрічаємось востаннє в житті.

Кароліна нічого не обіцяла, взяла тільки рукавички та парасольку — і відійшла.

Перші дві години вона була дуже зворушена, відтак поволі заспокоювалася, а другого дня рішила, що не дуже мудро булоб, якби вона відмовилася від думки увіковічнитися тільки для того влізливого хлібороба з Рослягену. Не могла заперечувати, що він виглядав чесно та елєгантно і роздумувала, чи не повиннаб піти до іншого фотографа. Але ні, це виглядалоб на „підлизування", — дотого Люндберг певно вже відїхав на свій хутір.

Другого дня — точно в одинацятій годині — вона вибралась на другий поверх дому ч. 34. при вулиці Ікс. Однак цим разом повернула ліворуч і опинилася в кімнаті, на стінах якої було багато образів з традиційним панком в оксамитнім кабаті. Але Боже, що це!? В найбільшім кріслі напроти фотографічного апарату сидів дідич Люндберг сам у своїй особі. Бідний! І він хотів мати памятку з побуту у Стокгольмі...

Сам Бог знає, як це потім сталося, але мешканці провінції Рослягєн визначаються впертістю, тому і дідича Люндберґа не так скоро можна було обманути.

Тепер він має з Кароліною Стремборн шість хлопців, точних копій батька Лярса, так, що часом треба таки їздити до фотографа. Всі ці нащадки панства Люндбергів — це правдиві „обідранці". Коли почислите, що коштує сам одяг з черевиками, тоді мусите признати, що ті фотографії, що є вислідом знайомости з дешевим фотографом на вулиці Ікс, є дорожчі, як шість фотографій кабінетового розміру, замовлених у самого королівського фотографа Фльормана.

Матримоніяльні оголошення від того часу стали дуже часті — також панство Люндберґ дуже часто вживають їх. Одначе вони твердять, що треба великої очайдушности, щоб їх писати і що панна з доброго дому не повинна звертати на них уваги. Але коли доля, бере в оборону людину, тоді ці оголошення стають інколи справжнім даром Божим.

Переклав **Федір Беркут.**

Театри.

Великий Театр:
Вівторок 13. 9. год. 8. „Вовки в ночі".
Середа 14. 9. год. 8. „Вовки в ночі".
Четвер 15. 9. год. 8. „Вовки в ночі".
Пятниця 16. 9. год. 8. „Вовки в ночі".

Театр Різнородностей:
Від понеділка 11. 7. починає

Театр ім. Котляревського.
ҐОЛОМИЯ:
13. 9. Пригода в Черчі.
ГОРОДЕНКА:
14. 9. Маруся Богуславка.
15. 9. Орфей у пеклі.
16. 9. Лісова пісня.
17. 9. Пригода в Черчі.
18. 9. Орлення.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.
РОЖНІТІВ:
13. 9. Гетьман Полуботок
БРОШНІВ:
14. 9. Пісня Бескиду.
15. 9. Гетьман Полуботок.
16. 9. Мазепа.

Український театр Йосифа Стадника сеніора.
БОРЩІВ:
13. 9. Чорноморці.
14. 9. Казка старого млина
15. 9. Люди на кручі.
16. 9. Висуги Стефи Стадникової.
17. 9. Подвійна бухгальтерія.
18. 9. Грець.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ влаче".
АПОЛЬО: „Індія говорить".
АТЛЯНТИК: „Кохання в джунглі" з Дороті Ламур.
БАЛТИК: „Коли цвіте бузок".
ВАНДА: „Я збрехала", „Тільтійська трійка".
ГРАЖИНА: „Верес" на осн. Родевичівни.
ЕВРОПА: „Я помилився" з Шарлем Боае.
КАСІНО: „Модонька" (Джоан Крофорд).
КОПЕРНИК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Інститутка" (Д. Дарбіа).
МЕТРО: „Знахар".
МІРАЖ: „Пепе ле Моко, вязень із Алжиру".
МУЗА: „Кадети мариварки".
ПАЛЯС: „Шікаго".
ПАКС: „Коспюшко під Раплавицями"
РАЙ: „Дипльоматична жінка".
РІЯЛЬТО: „Кафе Метрополь" з Лысретою Вонг.
РОКСІ: „Обожаю" з Мартою Егерт.
СВІТ: „Мужчини за заслоною", „Рапсодія Балтику".
СТИЛЕВЕ: „Кохання в окопах" та ревія.
ТОН: „Серце і шпада", „Липарі пустині".
УТІХА: „Чорти побережжа" та ревія.
ХИМЕРА: „Марвотратна дочка".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул Марійська)
„Палестина".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім Ф-м Каїм і Син)
„Паризька вистава".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 13. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Орхестра, 8.00 Для шкіл, 8.10 Плити, анекдоти, комунікати, 11.00 Для шкіл: Розбишака наших вод — щука, 11.15 Балетова музика з пл., 12.05 Полуднева авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Концерт бажань, 15.0 Віржа, 15.05 Господарські та суоп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.35 Фін.-госп. актуалії, 15.45 Господарські вістки, 14.00 Розр. концерт у вик. орх., 16.4 Конкурсова радіона гутірка, 16.45 Від Татр до стратосфери, 17.02 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Розр. концерт, орх., вівеньки, 17.55 Галько, позір! 18.00 Життя мураашника, 18.10 Форт. реціталь, 18.45 „В день імяння мадам Пляхціна" фраг. із „Кольокдії" Й. Коженьовського, 19.00 Оп. дует, сопрон, баратон, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Люба родинонька" розр. концерт орх., солісти; у перерві „Китайський вазон" анекдота, 20.45 Веч. дениик, 21.00 Три знаки зодіяку, 21.10 У 150-ліття відзолочення памятника Собіського у Варшаві, промова, кантата у вик. камер. орх., хор, 21.55, 22.05 Спорт, 22.10 Музика з пл., 23.00 Ост. вістки.

Середа, 14. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Концерт сальон. орх., 8.00 Для шкіл, 8.10 Веселе добридень, пл., анекдоти, комунікати, 11.00 Монюшко дітям — муз. поранок для всевідних шкіл, 11.25 Фінська музика з пл., 12.05 Полуднева авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Бетовен: Скрипковий концерт д-дур оп. 1., із пл., 15.00 Бірка, 15.05 Господарські та суси. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Дорогами та стежками, гутірка для старших дітей, 15.30 „Чорний Матвій" В Лозінського, фрагм., 15.45 Госп. вістки, 16.00 Музика з пл., 16.15 Авд. для ліцеїв: Відкіля і як черпаємо знання про суси. дільність, 16.35 Фльотов: Увертура до оп. „Марта", пл., 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Форт. реціталь, 17.40 „Комедія помилок" новеля Сенкевича, 17.55 Галько, позір! 18.00 Огляд видань, 18.10 Пісні у вик. хору, 18.30 Театр Уяви: „Дібралися в кірці маку" фарса Пательона (Франція), 19.10 Віол. реціталь у супр. форт., 19.30, 20.55 Актуальна гутірка, 19.40 „Із життям, панове!" розр. концерт у вик. орх. та солістів; у перерві „Лавіна танку" скет, 20.45 Веч. дениик, 21.00 Актуальність, 21.10 Концерт орх., 21.50, 22.00 Спорт, 22.05 „Гостинниця під Левом" словно-муз. авд, 23.00 Ост. вістки.

Четвер, 15. вересня 1938.

6.15 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Концерт сальон. орх., 8.00 Для шкіл, 8.10 Веселе добридень, пл., анекдоти, комунікати, 11.00 Монюшко дітям — муз. поранок для всевідних шкіл, 11.25 Фінська музика з пл., 12.05 Полуднева авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Бетовен: Скрипковий концерт д-дур оп. 1., із пл., 15.00 Бірка, 15.05 Господарські та суси. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Дорогами та стежками, гутірка для старших дітей, 15.30 „Чорний Матвій" В Лозінського, фрагм., 15.45 Госп. вістки, 16.00 Музика з пл., 16.15 Авд. для ліцеїв: Відкіля і як черпаємо знання про суси. дільність, 16.35 Фльотов: Увертура до оп. „Марта", пл., 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Форт. реціталь, 17.40 „Комедія помилок" новеля Сенкевича, 17.55 Галько, позір! 18.00 Огляд видань, 18.10 Пісні у вик. хору, 18.30 Театр Уяви: „Дібралися в кірці маку" фарса Пательона (Франція), 19.10 Віол. реціталь у супр. форт., 19.30, 20.55 Актуальна гутірка, 19.40 „Із життям, панове!" розр. концерт у вик. орх. та солістів; у перерві „Лавіна танку" скет, 20.45 Веч. дениик, 21.00 Актуальність, 21.10 Концерт орх., 21.50, 22.00 Спорт, 22.05 „Гостинниця під Левом" словно-муз. авд, 23.00 Ост. вістки.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 13. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 18.00 Веселі мельодії, 20.10, 21.00 Вес. муз. вечір., БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Вок. концерт, 20.00 Скрипка, 21.45 22.00 (після комунікату) Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Цит. музика, 18.30 Орх., 17.00 Танк. музика, 18.50 Сольо на флеті, 20.15, 21.00 Пісні й арії, 22.10 Форт. трио Чайковського, ВІДЕНЬ 18.15, 17.00 Розр. музика, 18.15 Форт., 20.10 Вес. авд., КОШИЦЬ 7.35 Преса, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 П. Домбровський: „Я син народу, що вгору йде" монтаж відіграють члени драм. гуртка радіостан., МІЛЯНО 17.15, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Нерон" оп. Ар. Боіта, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 19.25, 20.00 Академія у роковини смерти през. Масарика, РАДІО ПАРІ 18.15 Пісні, 19.00 Віол., 20.15, 21.00, 22.00 Театр Уяви: „Леополь, де біси-ем" ком. Сармена, 22.15, 23.00 Камер. музика, РИМ 17.15 Оп. музика з участю солістів, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Каза нострa" ком. Гасперіня, СОФІЯ 18.00 Військ. орх., 20.55, 21.00 Рос. романси.

Середа, 14. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.10 „Кабарет дер Комікер", 20.30, 21.00 Орх. концерт, БІЛГОРОД 20.00 Народні пісні, 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Спів, БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 17.30 Сольо на арфі, 18.10 Цит. музика, 19.30, 20.00, 21.00 Вечір опер: „Джамеле" оп. Бізета, „ч. 66." ком. оп. Офенбаха, 22.10 Легка музика, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 14.10 Розр. музика, 19.00 Камер. музика на давніх інстр., 21.00 Симф. концерт, 22.30, 23.00 „Музика з Відня розр. концерт із участю сол., ГАМБУРГ 20.15, 21.00 „Ужіс" ком. оп. Брандт-Буіса, КЕНІҐСБЕРҐ 20.10, 21.00 „Чарівна Венус" оп. Кнпа. КОШИЦЬ 7.35 18.45 Вістки, 18.00 культурне життя столиці: Як оспівує підкарпатський нарід Масарика, Церковні пісні, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, 22.00, 22.40 Камер. і танк. музика, ПРАГА 20.45, 21.00 „Аараель" симфонія Суна, 22.35 Камер. музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 18.32 Вок. концерт, 19.00 Сирінка, 20.30, 21.00 Концерт союзу парл. журналістів, РИМ 17.15 Форт., 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Оперетка, СОФІЯ 19.30, 20.00, 21.00 „Pirondello" оп. Вердія.

Четвер, 15. вересня 1938.

ВЕРЛІН 17.00 Концерт солістів (баритон., альтівка, форт.), 19.00 Після дня праці, розр. концерт, 19.45 Вечірній гомін, 20.10 Скандинавська музика, 21.00 Оперетк. мельодії, 18.05, 21.00 Нар. пісні, 20.00 Рос. романси, БУДАПЕШТ 18.30 Цит. музика, 17.00 Губавні твори. 18.40 Форт., 21.20, 22.00 Симф. концерт. ВІДЕНЬ 15.00 Вес. авд., 15.30 Солісти, 18.20, 19.00 Розр. муз., 21.00 Гумор і пісеньки. ВЕЖА АЙФЛЯ 20.30, 21.00, 22.00 „Легенда про Кітеж" оп. Рімського-Корсакова, КОШИЦЬ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.15 Культурний огляд, „Ужок" відпит, Оборона проти повітряних нападів, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Орх. концерт із участю солістів, ПРАГА 11.20 Сальон. квартет, 17.40 Спів, 18.20 Орх., 20.15 Сирінк. концерт Дворжака, РАДІО Парі 18.00 Театр Уяви, 19.00, 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РІІМ 17.15 Спів, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Гимни опівня „Фальстаф" оп. Вердія, СОФІЯ 18.00 Концерт військової орх., 19.00 Легка музика, 20.00 Спів.

ОПОВІСТКА.

Т-во Рем. Пром. Бурса у Львові (Вартогівни 3) приймє кількох хлопців з Підгаєць і Теребовлі на фонд о. І. Залуцького. Умови приняття: 1. Посвідка від Управи Фундації о. Залуцького, що кандидат заслуговує на приняття. 2. Свідоцтво укінчення 7 клас. народ. школи. 3. Свідоцтво незаможности. 4. Свідоцтво здоровля. 5. Посвідку про приняття кандидата до фахов. школи або до рем. варстату у Львові. 6. Скінчених 15 літ, а непереступлених 17 літ. Подання вносити до пінця вересня п. р. 1946

КУПНО — ПРОДАЖ

ВИПРАВИ кухонні комплетні, емалія 85.—, алюміній 90.— з машинами, залізком і ін. Рентшнер, Легіонів 37. 198 2-3

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ вживані найновіші видання продає найдешевше відома книгарня Гельцля Львів, Баторія 32. Приторучення з провінції негайно. 1917 3-3

ОДНОСТРОЇ П. В. найліпші, найдешевші, найтрижкі лише у шрибні „ПАЛЮМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1730 2-7

МЕШКАННЯ

ДЕШЕВО за 25 зол. місячно винаймлю кімнату з кухнею чесним, спокійним і старшим людям. Мельницький Осип, емер. упр. школи, Станиславів, ул. Травгута ч. 12. 1922 2-2

ДО ВИНАЙМУ кімната, удержання, фортепіяни, Бощорнова, Шептицьких 14, І. 1928 2-3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОТРІБНИЯ зараз кваліфікований (а) робітник (ця) до виробу свічок с.-господ. і церковних. Зголошення до адміністрації „Свічка". 1937 2-2

УПРАВИТЕЛЬКИ доброї кравчині, до самостійного ведення дамської кравецької робітні шукає Коон. „ТРУД" у Дрогобичі. Зголошення надсилати до дня 25. вересня 1938 р. на руки ВП. Мелянії Витвицької в Дрогобичі, вул. Стрийська ч. 1. 1943 1-3

НАУКА

АБСОЛЬВЕНТКА семинарії шукає лекції, найкраще з вищих клас вселюдної школи на цілий рік. Зголошення з чемности Волошикова, Вітівська 22, Львів, 1938 2-2

АНГЛІЙСЬКОЇ мови вчить фахівець. Площа Бернардинська 12 а. II. пов. Зголошення 16—18 год. 2-2

РІЖНІ

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шиби, рами. справа обрівів найдешевше — виключно В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 1572 15-15

ПІВДАРМО
ПЕРША ВІДЕНСЬКА ПРАЛЬНЯ
фарбує і чистить
по найнижчих цінах — виконання першорядне. Власник, колись директор закордонних підприємств у Будапешті і в дні, має численні відзначення, золоті медалі і почесні хрести за свої праці. Запевнює П. Т. Публіці повну солідність і фахове виконання всіляких повірених йому роб.т.
ВІДЕНСЬКА ПРАЛЬНЯ
Львів, п.Кудського 10, тел. 270-58
Підбір і достава безплатно. Провінціональні посилки полагоджуємо негайно.

СТЕЛІ, стіни брудні, закурені чищу хемічно на сухо, дуже дешево. Згодошення до „Діла" під „Українець". 1931 2-3

ТОЛОЧУ десени на плюшах, оксамитах, Волинська, Львів, Собеського 12, тел. 217-04. 1868 3-9

ПЕРЕЛИЦЬОВУЮ, направляю, перероблюю, шию гардеробу жіночу, мужеську, **Коперника 28,** подвір. 1944 1-3

1 ЗОЛОТИЙ — перероблюю капелюхи жіночі, мужеські, найновіші моделі. **Коперника 26,** подвір. 1944 1-3

БАНДАЖИСТ М. ПОЛЯЧЕК у САМБОРІ повідомляє інтересованих, що в короткому часі буде перебувати у Львові в ціли полагодження замовлень. 1755 9-10

В центрі міста

КІР
Львів, Уейського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4 (І. кол. 25)
ПЛЯНИ
НОШТОРИСИ
БУДОВИ

ФУТРА жіночі мужеські
лиси, зарукавки, шапки
поручає магазин і роб.тня футер
К. ЦВИНАР
ЛЬВІВ, вул. Крива 10.
поб ч І.потечного Банку

В ТЕРНОПОЛІ, ВУЛ. МІЦКЕВИЧА 8
Ресторан — Кавярня
ГОТЕЛЬ
ПОЛЬОНІЯ
поручає: снідання, обіди, вечері. Багатий буфет. Щоденно концерт. — ДАНСІНГ — ПРОГРАМИ АРТИСТИЧНІ. — Льональ відновлений під проводом Г. Вінтера. 1884

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 203 (15.014). Львів, середа 14. вересня 1938. Ціна цілого числа дрібними 20 сот. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10, II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол.
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА оригінальні англійські ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер Львів, Легіонів 3/. (над кіном Паляс)

Розвязання сойму і сенату.

ПАТ повідомляє:

Дня 13. ц. м. в год. 14-ій директор бюра до спеціяльних доручень у президії ради міністрів Мечислав Лепецький доручив маршалам сойму і сенату розпорядок президента Польщі у справі розвязання законодатних палат такого змісту:

Від часу останніх виборів до законодатних палат дійшло у внутрішнім житті Польщі до суттєвих перемін, проявилась нова і знаменна ініціятива в ділянці завдань, що стоять перед суспільністю, зросло в широких масах народу зрозуміння потреби активнішої участи у праці для держави. Тому вважаю вказаним відновити склад тих палат, щоб вони могли у своїй праці виявити повніше течії, що нуртують у суспільности. Від нових законодатних палат жадатиму, щоб заняли становище у справі виборчих ординацій до сойму і сенату. У звязку з тим розвязую з нинішним днем сойм і сенат на основі ст. 13, уст. 2, т. г) конституції.

Президент Польщі:
І. Мосьціцький.

—oo—

Військовий бунт на Совітській Україні.

НОВОБРАНЦІ НЕ ХОТЯТЬ СЛУЖИТИ У ВІЙСЬКУ ПОЗА УКРАЇНСЬКОЮ ТЕРИТОРІЄЮ.

Новобранці, що мали відіхати до гарнізонів у середущій Росії, збунтувалися на стації Ромодан (Полтавщина), виповіли послух, роззброїли залізничу сторожу, уладили віче та рішили, що відбудуть військову службу лиш на Україні.

Наспів відділ ГПУ, дійшло до перестрілки — по обох боках згинуло по кілька людей. Більші частини ГПУ окружили Ромодан. (АТЕ.)

—o—

Комуністи намагалися викликати міжнародній конфлікт.

Високий комісар еспанського Марока (що підлягає нац. урядові) ствердив у комунікаті, що вночі з 10. на 11. ц. м.

міжнародня поліція в Танжері арештувала озброєну ватагу, зложену з кількадесятьох осіб, що намагалися вдертись до еспанського Марока. Устійнено, що вони намагались викликати міжнародній конфлікт.

Негайно після останньої промови Гітлера мали вони викликати інцидент в еспанському Мароку. На границі притримано кільканацять самоходів зі зброєю.

„Радіо Насіональ" повідомляє, що була це комуністична змова. Еспанське Мароко лежить між французьким Мароком та зневтралізованим містом Танжером, що ним управляє рада консулів середземноморських держав.

—o—

Перелет над німецько-французьким пограниччам забороненний.

Як подає Німецьке Інформаційне Бюро, на основі постанови міністра летунства від 20. ц. м. заборонено літакам перелітати над округою Ахену, Тріеру, над Палятинатом та над Баденом.

Колиб над тими просторами появився якийсь цивільний літак, поліційні літаки зістріляють його

Велика Британія реорганізує армію В Індії.

Урядовий комунікат повідомляє, що британський уряд основно зреорганізує індійську армію. Від 1. квітня 1939. р. кредити на неї збільшать з півтора на 2 мільони фунтів річно, змодернізують кілька одиниць та скріплять летунські сили новими апаратами.

Окрема комісія експертів розгляне справу на місці.

Італійська офіційна агенція про ролю Москви

В НІМЕЦЬКО-ЧЕСЬКОМУ КОНФЛІКТІ.

Празький кореспондент агенції Стефані обговорює протинімецькі демонстрації в Чехословаччині. Чеська преса представляє їх як вислів патріотичних почувань народу, який обурюється дальшими уступками. Тимчасом у дипльоматичних колах Праги ці демонстрації роблять прикре вражіння, як небезпечне заострювання ненависти проти німців; у цьому виразно добачують руку Москви, що намагається всіми силами не допустити до заспокоєння домагань судетських німців.

—o—

І це вже бувало.

З ПРИВОДУ ВИБОРЧОГО ОБІЖНИКА ПРЕМІЄРА СКЛАДКОВСЬКОГО.

Львів, 13. вересня 1938.

Наближаємося до стадії виборів до установ територіяльної самоуправи. В липні ц. р. ухвалено в сеймі і сенаті три закони з ділянки територіяльної самоуправи: статут для міста Варшави, виборчу ординацію для міст і виборчу ординацію для виборів громадських, волосних і повітових радних. Вони мають дату 16. серпня ц. р., оголошено їх у Вістнику Законів з 29 серпня ц. р. ч. 63.

Статут міста Варшави національно нас не торкається. Зате важні для нас виборчі ординації, що ввійшли недавно в життя замість дотеперішніх виборчих регулямінів, виданих свого часу у формі розпорядку міністра внутрішніх справ, які кожної хвилини міг він змінити. Цього на майбутнє не буде тому, що нові виборчі ординації мають форму законів, яких не може змінити міністерський розпорядок.

Загально про зміст нових виборчих ординацій писали ми вже на сторінках „Діла" з нагоди соймових дебат над ними і безпосередньо після їх ухвалення. Подрібно обговорить їх окрема брошура, що невдовзі появиться друком накладом УНДО. Тут слід тільки пригадати, що залишено в нових виборчих ординаціях основні постанови дотеперішніх виборчих регулямінів, між ними найголовніше — посередність при виборах волосних і повітових рад, поліпшуючи лише в користь виборців техніку виборів та процедуру з виборчими реклямаціями і протестами. Та це все не суттєві справи, коли полишено державній адміністрації рішальний вплив на вислід виборів та не унормовано законом вибору провідних органів територіяльної самоуправи. І тут буде, як бувало, а що було, знаємо з життєвого досвіду.

Йде тепер головно про політичну сторінку, що її несуть зі собою недалекі вибори до поодиноких установ територіяльної самоуправи. А саме вислід виборів до сойму і сенату, що теж уже не за горами, залежить у великій мірі, а то й рішально при визначуванні кандидатів до соймових виборів, від деяких органів територіяльної самоуправи і від державної адміністрації, що ними кермує. Деякі польські опозиційні партії, передовсім найчисленніша партія — людовці, ще й досі не вирішили, чи вотувати участь у самоуправних виборах, чи їх збойкотують. Людовці вирішать це в найближчому часі, порозумівшися передтим зі своїм начальним рабіном — В. Вітосом, до якого вибираються людовцеві провідники.

Питання — участь у самоуправних виборах чи їх бойкот — у польському селі формально ще не вирішене. А урядові теперішнього режіму, що даремне старається заволодіти польським селом, незвичайно залежить, щоб саме людовців втягнути в орбіту самоуправної політики. Рахунок такий, що раз людовці ввійдуть до установ територіяльної самоуправи і то офіційно у більшому числі, то возьмуть участь і у виборах до сойму і сенату навіть на основі теперішньої, бойкотованої ними виборчої ординації, маючи можливість при пониль-

тів до сойму та їх очевидно пізніше вибрати. Ця можливість не виключена в деяких випадках і при елітарній (для вибранців) виборчій системі до сенату.

Без сумніву, для приєднання польської опозиції, у першу чергу людовців, понехати виборчі бойкотові наміри, оголошено у пресі обіжник премієра Складковського як міністра внутрішніх справ з 9. ц. м. у справі самоуправних виборів, виданий до воєводів та інших достойників цієї ранги, до старостів і міських та волосних управ у цілій Польщі за виїнятком шлеського воєвідства, що має власну територіяльну самоуправу.

Змістом цього обіжника є обіцянка уряду, що недалекі вибори до установ територіяльної самоуправи будуть чисті і свобідні від натиску державної адміністрації. Бажанням уряду, як говорить обіжник, є дати повну змогу у межах самих законів свобідного, непримушеного вибору таких кандидатів, яких бажає більшість виборців. Одним словом, іде про те, щоб ніяким чином, з ніякої сторони, не фальшовано дійсної волі виборців та щоб переведення цілого виборчого акту від початку до кінця йшло тільки законно та обєктивно. Між іншим йде теж і про те, щоб усі виборчі оповістки: про розписання виборів, листи кандидатів, речинці голосування подавали до відома виборців вістки у такий спосіб, щоб загал виборців заздалегідь про них довідався, щоб не роблено труднощів при реклямаціях та при голосуванні — врешті, щоб ретельно обчислено висліди голосування.

Ну, кращого змістом обіжника і не слід бажати. Йде про його виконання. І це вже бувало і в Польщі і перед тим з нагоди ріжних виборів, між іншим останньо з обіжником того самого міністра восени минулого року з нагоди виборів солтисів. І чи багато на практиці з цього вийшло? Чи задержано повну законність і обєктивність? Чи не було натиску державної адміністрації? Про що говорять виборчі протести і скарги до Найв. Адмін. Трибуналу, сеймові інтерпеляції та промови в соймі і сенаті?

Пан ген. Складковський покликується у своєму обіжнику, що охороною чистоти виборів є карні санкції, передбачені карним кодексом у випадку їх порушення. Карний кодекс обовязує від 1. вересня 1932. р. і від того часу відбулися вже вибори і до всіх установ територіяльної самоуправи і до парляменту, а до чистоти виборів небагато причинилися цитовані в обіжнику статт. 118 до 124 к. к. Тут треба ще дисциплінарної санкції в самому обіжнику, щоб кожний і то безумовно кожний, урядовець, передовсім з державної адміністрації, що матиме до діла у виборами, відповідав безпосередньо і негайно в дисциплінарній дорозі під загрозою, що негайно втратить посаду на випадок будьякого порушення виборчих законів — без огляду на те, чи його справою займуться прокуратура і суд, чи ні. Тільки тоді, коли надзірна влада державної політичної адміністрації потягатиме негайно і безоглядно до строгої дисциплінарної відповідальности винуватих підчинених урядовців, можнаб говорити, що чистота виборів запевнена.

Іще одна річ. Територіяльно вибори поділено на три етапи. У двох останніх місяцях цього року відбудуться вибори громадських радних тільки в центральних і східних воєвідствах, у першій половині 1939. р. такі самі вибори в західних воєвідствах, а щойно пізніше мабуть вже в другій половині 1939. р. відбудуться вибори громадських радних у південних воєвідствах, себто в Галичині. Раніше переведуть вибори на міських радних.

Таке „етапування" виборів теж не без політичного підкладу. Йде про те, щоб здобути практику для дальших етапів, між ними найтруднішого в Галичині — і то у Східній — з огляду на українців і в західній з огляду на Вітоса, де є його головна домена.

Наше становище до самоуправних виборів очевидно зовсім незалежне від такого чи іншого становища польської опозиції в тій справі. Наше громадянство мусить до них якслід приготовитися, зорганізувати усі свої сили, щоб здобути належну нам репрезентацію у всіх у становах територіяльної самоуправи. Передовсім мусимо приготовитися до виборів міських і громадських радних, бо від висліду останніх при посередности виборів залежатиме склад волосних, а дальше і повітових рад, а можливе і українські незалежні кандидатури до сойму і сенату, якщоб вибори до них відбулися ще на основі дотеперішньої ординації.

Останній виборчий обіжник ген. Складковського — як сказано — не новина. Це вже було. Йде про те, щоб його справді і то всюди виконали та щоб заповіджену чистоту виборів і обективність та законність у переведенні виборів пристосовано в цілости і без застережень теж і до українських виборців та їх кандидатів.

Д-р Степан Баран.

Колода на шляху.

„ЗЕМЛЯ І ВОЛЯ" ПРОТИ УКРАЇНСЬКО-МОСКВОФІЛЬСЬКОГО НАБЛИЖЕННЯ.

Конкретним прикладом, доказом „во очію" на те, що деякі залишки галицького москвофільства, ховаючись перед життям за мурами кількох установ, не мають амбіції бодай з цього захистного місця, бодай у цій преважній історичній потребі причинитися до оборони рідного народу перед наступом, є стаття львівського москвофільського тижневика „Земля і Воля" з 11. вересня ц. р. п. н. „Світло і тінь дискусії". Світла в тій статті нема, зате є в ній побільше тіні, а найбільш неповажної самореклями.

Згадана стаття „Землі і Волі" має бути відповідю з москвофільського боку на першу з трьох статей І. Кедрина, що появилася в „Ділі" з 3. серпня ц. р. п. н. „Наше становище у справі мира чи війни з москвофілами", в дискусії, що — як пише „Земля і Воля" — „еслиби і не привела до ніяких конкретних наслідків в виді якогось перемиря чи порозуміння", то „есть цінним і положительним обявом в нашім загальнім життю".

З уваги на таку вступну заяву можна було надіятися, що „Земля і Воля" зацікавлена в тім щоб зі свого боку, в імени тої москвофільської групи, речником якої вона є, промощувати шлях до „перемиря чи порозуміння" між українським громадянством і москвофілами. Бо тільки під тою умовиною ціла та дискусія може бути не переливанням з пустого в порожне, а „цінним і положительним обявом в нашім загальнім життю". Та вийшло інакше. „Земля і Воля" використала дискусію про „мир чи війну з москвофілами", щоби брехнею підшитою злобною та мегальоманською діялектикою проти українства, заслужити собі похвалу і признання на сторінках „Дзенніка Польскего" і — якщо поза групою „Землі і Волі" не булоб ніяких інших москвофілів — убити осиковий кіл у змагання вирівняти загально - національний фронт оборони. Дійсно: незавидна робота!

„Земля і Воля", переповідаючи по своєму і критикуючи згадану статтю І. Кедрина, найдовше спиняється і найбільше насолоджується отсим її уступом: „Зближення до москвофілів у розумінні й відчуванні великої частини нашого громадянства і безумовно величезної більшости української патріотичної молоді — це мало не національна зрада. Тут уже покутує старий український комплекс нижчости: підсвідомий страх, що не ми творимо атракційну силу для тих, до кого зближимось, і не ми його до себе притягнемо, тільки дамо себе притягнути — з головою і з ногами, з серцем і з душею, — іншими словами, що грозить свіжа хруняда".

З наведеного уступу статті І. Кедрина має — на думку „Землі і Волі" — виходити, що: 1) українське громадянство „вичуває, що правдиве зближення і порозуміння з москвофілами грозить якби підданням українофілів під команду москвофілів"; 2) „українське громадянство нібито видить, що воно з його масло-і центросоюзами творить якусь силу, а міжтим ціле те громадянство чує підсвідомо, що воно не може нічим притягнути до себе москвофілів, бо не становить для них ніякої атракційної сили"; 3) українська молодь „може бути і дуже патріотична, але вона іде в життя навіть без того національного багажу, який має частина старшого українофільського громадянства, вийшовша із категорії б. русских".

Даємо аж так багато місця небилицям „Землі і Волі" про „страх" українського громадянства опинитися під командою москвофілів, про недостачу атракційности українства для москвофілів і „національний багаж" молодих москвофілів єдино тому, щоб доказати, що москвофіли з „Землі і Волі" затратили вже дорешти почуття дійсности. Бо коли пригадати собі, що вся дискусія, ведена на сторінках „Діла", мала на меті саме найти платформу зближення між українським громадянством і москвофільською групою, хочби тільки для конкретного завдання: оборони рідної землі й народу, — то твердження „Землі і Волі" про „страх" українського громадянства перед таким зближенням є свідомим

Найдешевше закупиш найкращі МАТЕРІЯЛИ з першорядних бельських фабрик у фірмі Е. М. РОТ Львів, Казимира Великого 12. Тел. 277-45
1840 Англійські взори шевіотів і самоділів у великім виборі. 5-10

Стан переговорів між чехословацькою владою і судето-німецькою партією.

Прага, 9. IX. 1938.

В минулу середу (7. IX) голова ради міністрів д-р М. Годжа офіційно, іменем влади доручив судето-німецькій партії урядовий проект розвязання національної проблеми в Ч. С. Р. Проект містить девять точок: 1. Пропорційність урядництва згідно з відношенням окремих національностей. Кількість німецького урядництва має бути збільшена на 22%. 2. Льокалізація урядництва згідно з засадою, що в німецькім краю прийматимуть урядовців німців, у чеським чехів. 3. Пропорційність у буджеті. 4. Допомогова акція для країв, пошкодованих економічною кризою. 5. Мовний закон на основі мовної рівноправности. 6. Компроміс у справах місцевої поліції. 7. Організація німецьких секцій у центральних урядах. 8. Охорона національних прав окремними розпорядками. 9. Організація жуп.

Перша і друга точка урядового проекту — не новина. В четвертій точці йде мова про державну позичку в сумі 700 міл. кч. на поліпшення економічного стану пограниччя, найбільш пошкодованого економічною кризою. Щож торкається організації жуп, то це не будуть, як писалося в деякій закордонній пресі, кантони. Кантон — держава, а жупа — самоврядна організація. В дальших точках урядового проекту говориться про те, що кожну національність скрізь, і в жупах, охоронятиме закон.

Уповноважені судето-німецької партії посли д-р Роше й Кундт визнали цей проект за основу для переговорів і явились у голови ради міністрів того самого дня для переговорів.

Але в тому часі, коли у Празі голова влади вів переговори з представниками судето-німецької партії, в Мор. Острав відбувалися події, що причинилися до перервання переговорів. Перед окружним судом у Мор. Острав зібралося до 300 душ членів судето-німецької партії, які домагалися звільнення кількох політичних вязнів. Підчас коли поліція розганяла демонстрантів, чинно зневажено посла судето-німецької партії д-ра Мея.

Діставши відомости про події в Мор. Острав, представники судето-німецької партії явилися увечорі того самого дня у голови ради міністрів і заявили, що судето-німецька партія припиняє розмови з владою аж до часу ліквідації інциденту в Мор. Острав. Голова влади заявив уповноваженим, що видасть відповідний розпорядок про докладний розслід цього інциденту та що винуваті будуть покарані. Внаслідок урядового розсліду інциденту засуспендовано в Мор. Острав поліційного урядовця і кількох поліціянтів.

М.О-вич.

—oo—

На щіточку до зубів

найуспішнішою є високовартісна паста до зубів Хльородонт і то 2 х денно, а саме: рано і ввечір. Паста до зубів Хльородонт усуває без сліду поганий назубний осад. Гарні, білі зуби зєднують симпатію оточення. Просимо жадати, залежно від уподоби, пінкової або непінкової

пасти до зубів Chlorodont

знущанням над правдою, є мегальоманією, яку може з успіхом лікувати не публіцистика, а хіба медицина. Страх перед зближенням може бути хіба по боці москвофільської ґрупки з „Землі і Волі", яка тремтить не так за „засади" і не за „національний багаж", якого вона не мала і не має, а за посади в тих кількох установах, які їй з ласки „свише" ще залишилися. Чи українство — як висліз і наслідок природного, органічного розвитку нації — є атракційною силою для розумніших з москвофілів, про це говорить саме життя. З великої колись і впливової москвофільської партії залишились тепер безталанні, жалюгідні недобитки. За останніх 20—30 літ все, що не хотіло загубити звязку з рідним ґрунтом і народом, що було чесне з самим собою, що репрезентувало собою інтелект і характер, що мало хребет і мозок, перейшло до українства або до нього наблизилося. Москвофілами безтолкового ґатунку залишилася ґрупка людей, яка, як це видно зі статті „Землі і Волі", свою чисельну та інтелектуальну нездарність намагається заслонювати неправдою і мегальоманією.

Хіба тільки в уяві „Землі і Волі" боїться москвофільського „ідейного" засилля також українська молодь. Іронічні завваги ред. Кедрина про недостачу віри у власну силу, коли українська молодь готова добачувати в українсько-москвофільськім наближенні свіжу „хруніяду"— „Земля і Воля" перероблює на власне копито й коментує на свій лад. Мовляв — пише „Земля і Воля" — якщоб „українофільська молодь уміла зближитись щиро, по товариськи, з рускою молоддю і познакомитися бодай з тими малими рускими культурними цінностями, які хоронить у себе „мізерне галицьке москвофільство", то напевно та молодь не стала би ворогом рускої культури".

Дискусія на тему вартости рускої культури може бути цінна і корисна, але вона тут ніпричому. Бо „русска культура" у її галицько-москвофільськім виданні є плягіятом російської культури. В літературних чи історичних оглядах, в лексиконах усього світу ви не найдете поважнішого розділу про ту культуру, якою москвофільська молодь малаб — на думку „Землі і Волі" — узяти в ідейний полон українську молодь. Те, що „мізерне галицьке москвофільство" типу „Землі і Волі" хоче презентувати, як „русску культуру", є далеким, неповажним, формою і змістом наївним відгомоном справжньої російської культури. Останній могіканин, що міг називати себе репрезентантом російщини на нашому українському ґрунті, дійсно інтеліґентна і дійсно глибока індивідуальність, пок. д-р Маріян Глушкевич, по війні навязав свою діяльність, а в останніх роках свого життя звязав її цілковито з рідним українським ґрунтом і своїм прикладом вказав, що наближення ідейних москвофілів до українства, як природної основної сили народу, є — хочаб „Землі і Волі" це не подобалося — неминуче і — в сучасних обставинах — конечне.

Коли І. Кедрин у своїй статті пробує перед українською молоддю виправдати потребу українсько-москвофільського наближення й ужив для цього іронічних завваг про „атракційну силу" та „свіжу хруніяду", то він мав на увазі негативну поставу цієї молоді до всякої дискусії з москвофілами, як з ґрупою, що заперечує саме істнування української нації і якої чисельна й культурна сила — на думку української молоді, — не виправдує, щоб її трактувати як рівновартного та рівнорядного політичного партнера.

Це розуміє та відчуває „Земля і Воля" сама, силкуючись додати собі важности та рекламуючи себе як „представника руского обединительного напрямку, що не хоче лучитися з тими силами, що желають знищення рускої національної держави". Якої це держави? Де вона? СССР? Бо іншої покищо нема і коли вона буде — Бог один знає. „Земля і Воля" хіба не впала з місяця і хіба бачить та розуміє, як воно тепер дійсно є. Роля івана Калити для людей, що не спосібні дійти до зрозуміння та свідомости потреби боронити бодай той клаптик землі, який їх годує і по якому вони ходять — це манштво та донкішотерія, а не спрямування зору „на дальшу будучність". Таким „національним багажем" — сміх людям казати — не полонити „Землі і Волі" української молоді, не захистили їй „рускої національної держави", чи „Злучених Держав Східної Европи". Така ґрупа, як ґрупа „Землі і Волі", буде сторчати як колода на шляху розвитку українського народу, як невласновільний навіть таран, що має розбивати навіть спроби єднання для оборони землі й народу, якби той нарід і не називати.

Ми добре знаємо, що між москвофілами є ще інші люди і з іншими поглядами на нашу життєву дійсність, ніж ґрупка „Землі і Волі". З огляду на них, в інтересі загально-національної справи, часто навіть проти погляду деяких кол українського громадянства, даємо місце дискусії про українсько-москвофільське зближення й замирення. І ми певні, що таке наближення скорше чи пізніше стане дійсністю, бо цього вимагає історична конечність.

—o—

ВАСИЛЬ СІМОВИЧ.

Наукова діяльність акад. Смаль-Стоцького.

(Продовження).

Правопис, який пок. професор проводить у своїй граматиці, приняла, після деякої боротьби, вся українська преса. Десять років після появи першого видання граматики, як і сподівався й автор, він запанував загально в українських виданнях. Правда, дещо довелося змінити (головно у відділі чужих слів, церк.-слав. нарості у іменах власних -ій, -ія, -ієй ин.) вже таки в дальших виданнях, але ж так узагалі цим правописом надруковане й останнє видання граматики, його вживає він і у своїй великій німецькій граматиці, надрукованій у Відні, і в меншій, що вийшла (1912) у гешенівській науково-популярній бібліотеці в Німеччині (Sammlung Göschen), і в німецько-українських розмовах із тієї самої бібліотеки, і в читанці, і боронить її в окремих статтях, що появилися по війні, у звязку з реформою українського правопису, яку перевів уряд У.С.С.Р. 1927-1929. р. (пор. „Україна", Київ 1930; замітки його до видання М. Рудницького „Правопис і літературна мова", Львів, 1930). Нажаль, той правопис, трохи зреформований Науковим Товариством ім. Шевченка у Львові і принятий у його виданнях і в нас і після 1905 р. в деяких виданнях на Наддніпрянщині — перемогла т. зв. „грінченківска", себто правопис, якого вживав у „Словарі української мови" Б. Грінченко — перемогла в нас скрізь і дуже справедливі і для нашої мови прикметні правописні закони, що їх уважував усе проф. Стоцький, залишилися в нас тепер невикористаними. І це — на велику шкоду і для самої мови (для т. зв. ортоепії) і для школи.

Справа в тому, що проф. Стоцький у своїх граматиках і у правописі виходив із будови української мови, як самостійної одиниці серед славянських мов, і хоч закони історії мови грають у його працях велику ролю, він у першій мірі — синхроніст, цікавиться сучасним станом української мови. Це видко з того великого матеріялу, що він його призбирав для своїх граматик, головно для наукової граматики з 1913. р. З цього погляду проф. Стоцького можна вважати за передтечу української фонольогії, методи, яка розсліджує закони мови з погляду її будови та функцій поодиноких мовних явищ. Бо ж хоч у поясненнях поодиноких явищ у ділянці звучні й відміни він іде то шляхом історизму, то підносить вагу аналогії — всеж видко, що він силкується трактувати украї-

Найкращі і найдешевші

МАТЕРІЯЛИ МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ

ДІМ МОДИ

Львів — Европейський Готель

Хто покаже це оголошення дістає 10% готівковий рабат.

Як реалізують на Буковині декрет про національні меншини.

Чернівці, 12. вересня 1938.

Відомий румунський декрет-закон про національні меншини, особливо про меншинне шкільництво, мусів викликати чимале враження за кордоном. Його — як це тепер вже наглядно видно — на те й видали, щоб заграниця аж ахнула, як то національним меншинам у Румунії добре. Ми-ж відразу знали, що українцям Буковини й Басарабії цей декрет не принесе ніякої користи. Те, що сталося пізніше, підтверджує наші здогади на сто відсотків.

Згаданий декрет вийшов на чотирнацять днів перед початком шкільного року. За той короткий час батьки мали заявитися у справі мови навчання у школі, до якої ходять їх діти. У нас дозволений одним один часопис „Час". Всі культурно-освітні осередки в краю, при допомозі яких можна булоб повести відповідну акцію, знищені. „Час" помістив у вівторок 6-го вересня зразок заяви у справі мови навчання. Розіслано тисячі примірників. Цей самий зразок помістив „Час" удруге в числі з пятниці, та влада сконфіскувала цей зразок і читачі не знали навіть, що цей зразок був надрукований вдруге і сконфіскований, бо заборонено лишати в часописі білі плями. Не було іншої ради, як кинутися на села, та роздати всюди формуляри заяв.

Ми не покладали надій на те, що румуни повернуть нам наше шкільництво, але треба було використати нагоду і зацікавити народ. Тому черновецька українська інтеліґенція розїхалася по селах з формулярами заяв. Влада відповіла масовими арештами. Між іншими в четвер жандармерія арештувала в м. Силетині інж. Олега Турушенка, а в с. Бродині п. Степана Тимчука. Всіх арештованих гонять з найдальших околиць пішки до воєнного суду в Чернівцях. У вязниці воєнного суду жахливі відносини. Арештовані сплять на голій долівці у келіях повних щурів, блощиць та вошей. Про поведінку старшин жандармерії та слідчих суддів нема що й говорити.

Так реалізують у нас декрет про національні меншини, що наробив тільки шуму за кордоном.

До характеристики тих умовин, в яких живуть українці на Буковині, наведу ще ось-який факт: Воєнний суд засудив 27-літнього черця хрещатського монастиря (над Дністром, напроти Заліщик) Петра Германа на 6 місяців вязниці та 10.000 лей гривни за те, що в місті Заставні читав над покійником церковно-славянську псалтирю. При цьому були люди, значить: „українська пропаганда".

Дм. Хмара

їнську мову як систему, а деякі пояснення, н. пр., українського наказового способу наскрізь фонольогічні, справа дуже цікава, бо, дійсно, цієї форми иншим способом пояснити не можна, тільки — структуральними законами української мови.

Та з цього не виходить, щоб його не цікавила історія мови. Навпаки: німецька граматика, і віденська, і видання Гешена — трактована і з історичного становища. Для проф. Стоцького все важна була ця справа, його все займало, як українська мова повстала й як розвинулася.

Німецька граматика проф. Стоцького, яку українська критика приняла як „монументальну книжку" (див. статтю В. Щурата в „Ділі" 1913. р.), викликала цілу низку критичних статтей фільольогів-чужинців (Шахматов, Мее, Лер-Сплавінський, Карський і т. д.). Критика ця підносить велику вартість твору в першій його частині, у т. зв. дескриптивній, де проф. подає образ української мови у, звучні, відміні, словотворі та складні (н. пр., Мее), хоч і не годиться з усіма історичними висновками, н. пр., у звучні (Лер-Сплавінський) — але ж цілком негативно ставиться до теоретичних висновків обох авторів (проф. Стоцького і Гзртнера) щодо становища української мови в сімї славянських мов. Рямці часописної статті не дозволяють на те, щоб докладніше над цією справою розводитися. Скажемо коротко, що граматика з 1913. р. виразно проводить цілком инший погляд у цій справі, ніж приймало від 60. рр. XIX. ст. мовознавство. Висказаний колись погляд Потебні, що східньо-славянські мови (в географічному розумінні) мали колись спільну прамову, т. зв. праруську мову, з якої згодом (коло XII—XIII ст.) витворилися українська, білоруська й московська мова, той погляд підхопили російські вчені й утворили дуже штудерну теорію про повстання української мови. На основі цієї теорії, з колишньої праславянської мови повитворювалися окремі групи славянських мов: західня, південна і східня, але ж коли сучасні західньо- й південно-славянські (крім — словінської) мови повитворювалися безпосередно з відповідних говорів праславянщини, то українська мова проходила ще добу т. зв. праруської мови, і це наче має доказати велика кількість спільних мовних ознак, що характеризують усі три східньо-славянські мови. Проф. Стоцький у своїй граматиці зводить докупи всі мовні ознаки, що їх українська мова має спільні з усіма славянськими мовами, й доходить до висновку, що українська мова більше зближена до південно-славянських мов, ніж до московської, він відкидає поділ славянських мов на групи й доказує, що українська мова витворилася безпосередно з праславянської мови, як усі инші славянські мови. За таке становище проф. Стоцького в цій справі поборюють його й досі — хоч ціла низка його статтей у цій справі, друкованих після війни в різних журналах, українських і неукраїнських (пор. критику діялектольогічних праць В. Ганцова, „Slavia", 1924; „Розвиток поглядів про семю словянських мов і їх взаїмне споріднення", Записки НТШ, т. 141—143, Львів, 1925, 2. вид. окремою книжкою, Прага 1927; „Східні Словяни", Україна, 1926; Про „тверді" і „мягкі" голосівки, Slavia, 1929; про східно-славянську прамову, Записки НТШ, т. 155, Львів, 1936 і т. д.), доказує, на яких непевних ногах побудована ціла теорія про т. зв. праруську мову, і що дальші студії над будовою української мови та докладна аналіза старих памяток доведуть її до повного краху. Поки-що вона ще за інерцією тримається. Підтримує її, н. пр., сильно офіціяльна польська наука на деяких університетах, хоч визначні польські вчені, такі, як Шобер, Слонський, Мілєвський і т. д. не то, що її закинули, але й поборюють. Те саме треба сказати про більшість українських лінгвістів чи в нас, чи на Наддніпрянщині. Нажаль, нова політика московського большевицького уряду на мовному фронті припинила діяльність українських мовознавців у тій справі (Тимченко, Синявський, Курилова, Німчинов і ин.) — тепер там у мовознавстві панує всевладно яфетольогічна теорія Марра...

Нам здається, що з погляду цілої системи мови української й сербської, з погляду структури обох мов споріднення між ними не ближче, ніж н. пр., иншої якої славянської мови, що сусідує з українською. Правда, з погляду історичної фонетики ці мови виявляють між собою багато спільного. Але ж дуже вже різнить їх наголос, сучасний стан звучні (довгі й короткі голосівки в сербській мові), та ще дуже відбігають одна від одної відміною, яка знову зближує українську мову з московською, як зближують українську мову з польською закони словотвору. Своїм географічним положенням українська мова займає осереднє становище між усіма славянськими мовами, виявляючи все якусь кількість спільних рис із кожною з них. Більша чи менша кількість спільних рис, вихоплених із системи мови, не доказує більшого, чи меншого споріднення. Автім, як виявили новіші студії славістів, і як це у своїх працях доказує проф. Стоцький, число рис, спільних для української й московської мови, і то в ділянці звучні, можна звести до — трьох, бо всі инші, які звичайно для своїх доказів про існування праруської доби подають прихильники цієї теорії, мають і инші славянські мови. І взагалі для таких справ важко установити якийсь критерій, що рішав би про ближчу чи дальшу спорідненість між мовами. Чому, н. пр., твердість приголосівок перед е, и (і) (небо, нива), яку виявляє українська мова нарівні з південнославянськими, вважати за менше важний критерій, ніж, н. пр., повноголос (борода, стережу), який іще до того в українській мові зовсім инакше розвинувся, ніж у московській, або які инші звукові явища, спільні українській і московській мові?

Так дивлячись на українську мову, що від віків розвивалася с.а м.о с.ті.й.но, вийшовши з праславянської мови, нарівні з иншими славянськими мовами, проф. Стоцький у короткому нарисі („Українська мова, її початки, розвиток і характер, її прикмети", Львів, 1933) подав історію цієї мови, що в головних основах відбігає від подібних спроб инших учених, н. пр., Крим-

Що писало „Діло" 50 років тому.

Пятница, 14 (2) вересня 1888.

„Я ЗА РУСЬКУ СПРАВУ СПОКІЙНИЙ".

Мотивуючи свій внесок у справі зміни соймового регуляміну в тому напрямі, щоб маршалок сойму при відкриванню і замиканню соймової сесії промовляв також по українськи, посол Романчук між иншим сказав:

„Не бійтеся, мої панове, як це бачу у декого, що я видвигну тут зараз руську справу: я за руську справу спокійний, не видвигнемо ми її тут, то видвигнуть її інші фактори, сильніші від нас і на ще важнішому місці — а тільки мимоходом не можу не висказати жалю, що видвигнення русьної справи для нас, мої панове, таке немиле. Але я звик лише конкретні внесни ставити і можної видвигненої справи торкатися по змозі в її тісних межах. А тепер ще тимменше маю потребу висувати аж цілу руську справу, що мій внесок занадто дрібний на те і не хочу ані уживати великих слів до дрібних річей, ані, як то кажуть, з гармат на воробці стріляти".

АБІСИНСЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ У ЦАРЯ.

„З Петербурга повідомляють, що цар перед виїздом до південної Росії приймав абісинську депутацію, котра, як відомо, приїхала була на ювилейне торжество до Киева і мала потім розвідатись, що сталося з якимсь хрестом, який негус свого часу був подарував цареві Олександрові II. Цар був би не приймав цих делегатів, якби не те, що довідався, що негус загрозив делегатам карою смерти, як вони не будуть на авдієнції у царя і не розвідають про згаданий хрест. Але цар не приймав їх офіціяльно як делегатів негуса тільки в приватному характері і тому авдієнція не має політичного значіння. Цар доручив делегатам, щоб вони запевнили негуса про його прихильність для нього і подякували йому за хрест, який віднайшовся в Ліваді".

МАЛЮЮТЬ ЛЬВІВ.

„Міська рада у Львові ухвалила на своєму вчорашньому засіданні, що на будуче домів не можна білити вапном зверха, бо біла краска разить очі; замість цього мають малювати мури домів краскою, що нешкідлива для ока і відповідає естетичним вимогам. На внесок радного Домета ухвалили видати розпорядок, щоб у сінях кожної намениці був вивішений докладний спис усіх льокаторів".

ського, Шахматова, Кульбакіна, Бузука й ин. Такий самий коротенький огляд дав він і в Українській Енцикльопедії (III. т., ст. 563—571).

Треба зазначити, що ці погляди проф. Стоцького на повстання української мови мають для науки дуже велику вагу. Вони збігаються з поглядами археольогії, антропольогії, етнографії й инших наук, які доказують, що розвиток українського народу йшов цілком самостійним шляхом, що ніякої спільности з повстанням і розвитком московського народу не було, що на т.. зв. праруську добу, за джерелами, не було навіть часу

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ вул. личаківська і.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 25.

КЕЙЛЕНК ВІЛЛІ. 13

Швестка.

(Докінчення).

Шльома прийшов складати звіт зі своєї „підписової" акції. Він зібрав лише 12 підписів, а почав з того, що висловив здогад, чи у пана капітана не відкрилася на нозі рана з часу війни?

Коли Швестка довідався про 12 підписів, в тому числі 7 жидівських, то гнів його обернувся не на Шльому, а на прокляту українку — іредентку Параску, яка явно веде протидержавну акцію, а ще й державний хліб жує

Помста!

Насамперед треба написати листа Одстрчилові і то докладно. Вилив у ньому ввесь біль і всю свою злість. „Любий друже, так і так. Школу булиб напевно заложили, якби не вчителька українського „направленія". Вона сіє тут іреденту і проти мене і проти всього чеськословенського народа... Вредітельскій елемент, як казали в Сибіру. Отже вже виготовлене відповідне донесення до Шкільного Реферату в Ужгороді, щоб її негайно суспендував, або в крайнім випадку звідси кудись перенів. А дисциплінарне слідство я дуже скоро і рішуче провів би..."

Лист пійшов. „Донесеніе" за два дні було готове. Підписало його 7 граждан на чолі з Шльомою; затвердив підписи нотар, прийшли печатки установ. Вигляд був дійсно грізний.

Коли цей дорогоцінний аркуш зложений вчетверо вже лежав у кишені Швестки, він зновідчув рівновагу, і кісточка вже менше його боліла.

„Чекай, ти ще згадаєш мене, гордая красавица... Ти ще не раз заплачеш і подумаеш: ах, чому я до нього не була ласкавіша, ах чому..."

Швестці від серця відлягло й знов у голову вскочила думка — спробувати з Параскою ще раз. Післав їй чвертку паперу, на якому стояло чорним по білому: „Многоуважаемая баришня! Имѣючи к Вам большое расположеніе, удалось мнѣ раскрыть на Вас донѣсѣніе, которое донесѣніе нѣкоторыя граждане на Вас доносят в Ужгород, чтобы Вас от сюда перенесли. Еслибы Вы ко мнѣ проявили чувство и открыли вход в Ваше сердечко... к которому я нашол бы золотой ключик... то я донесѣніе зничтожил бы... В ожиданіи гарячаго отвѣта... Карел Швестка, с. р., нотарь".

На відповідь не мусів довго чекати. Той самий хлопець за пів години приніс йому лист і черевик. „З Вашого листа я бачу, що Ви думаєте вернутися до свого дійсного фаху — шевцювання, а тому прошу мені полатати цей черевик і написати, скільки буде коштувати".

Це був такий удар, що Швестка зразу цілком отуманів. Перед ним на столі стояв черевик і нахабно сміявся. Не памятаючи себе, він кинув черевиком на підлогу і ходив по ньому, притупував, плюнув на нього. Зараз сів на ровер і поїхав на пошту особисто переслати донос на Параску. Але там на нього чекав лист експрес.

Швестка розірвав коперту. Одстрчил пише: „Ти, Швестко, завжди був дурак, а тепер ти потрійний дурак. Чого ти вчепився до вчительки, не знаючи, кого вона має в Ужгороді? Та-ж її вуйко — це д-р Покотило, а він має в Празі такі плечі, що ти можеш за два дні опинитися не тільки на вулиці, але без нічого. Тут уже його жінка, що була в Закаблуках, всім, кому треба, розповіла про твій спів і взагалі про твою працю. Отже, чимскорше подавай прохання, щоб перенесли тебе... Я не хотів би нічого мати з таким дурнем, як ти, але якось шкода..." Швестка мусів піти з управителем школи до Шльоми на прощання. Після надміру вина й пива, той мізерний русин гримнув Швестку по плечах так, якби сам мав в Ужгороді плечі. І протягнув: Ех, ти клапоушку... хе-хе-хе!..

Але цей удар пойняв Швестка як щось належне і навіть з управителем попідвався

Правнича сторінка.

Перед виборами до міських рад.

II.*)

ЗГОЛОШЕННЯ КАНДИДАТІВ І ЛИСТ КАНДИДАТІВ.

Найпізніше 20-го (в містах, що мають 15.000 мешканців), 26. (в містах, що мають пон. 15.000 до 60.000 мошканців) і **32-го дня** (в містах з понад 60.000 населення) **від розписання виборів, виборці мають право зголошувати до головної виборчої комісії:** 1) **кандидатів** в округах з 1. і 2. мандатами; 2) **листу кандидатів** в округах з 3. і більше мандатами. Кандидати повинні мати право вибиральности в якійнебудь виборчій округі. **Кандидувати можна лише в одній окрузі. У трьох і більше мандатових округах можна кандидувати лише з одної листи.** Якщо того самого кандидата поміщено на кількох листах — правильно зголошеним є на цій листі, до якої долучена його згода з найпізнішою датою. При зголошенні кандидатів або листи кандидатів слід подати: число виборчої округи, імя, прізвище, вік, звання і докладну адресу кожного кандидата. До зголошення кандидатів чи листи кандидатів слід долучити заяву кожного кандидата з датою і власноручним його підписом, що згоджується на зголошення його кандидатури в дотичній виборчій окрузі і що має право вибиральности. При зголошенні кандидатів чи лист кандидатів слід подати кількість прізвищ кандидатів, що відповідатиме подвійній кількости мандатів з дотичної виборчої округи. **Кожне зголошення і кожну листу кандидатів повинно підписати власноручно найменше 25 — 50 — 76 — у Львові 100 виборців**, вписаних до спису виборців округи. Кожний виборець може підписати лише одно зголошення або одну листу, подаючи місце свого замешкання. Зголошення або листу може підписати теж і той виборець, якого вписано до спису виборців щойно на основі реклямації. На випадок підписання двох або більше зголошень чи лист важний є лише підпис на найдавнішім зголошенні або листі. Смерть виборця або втрата права вибору не спричинює неважности раніщого підпису. По підписанні зголошення кандидатів або листи кандидатів не можна вписувати нових кандидатів під загрозою неважности вписаної кандидатури. Якщо виборець відкличе свій підпис — це не має ніякого правного наслідку. Ті, що вносять зголошення або листу, можуть визначити зпоміж себе повновласника, який має право порозуміватися з виборчою комісією. Якщо не визначено спеціяльного повновласника — ним є виборець підписаний на першім місці зголошення або листи. Предсідник головної виборчої комісії видає посвідку на домагання повновласника. Листа кандидатів дістає чергове число залежно від її зголошення.

Головна виборча комісія розглядає, чи правильно зголошено кандидатів чи листу кандидатів. Предсідник головної виборчої комісії може візвати безпосередньо або через повновласника листи виборця, який підписав зголошення чи листу і провірити власноручність його підпису. Предс. може теж уневажнити підпис виборця, який не ставився на його візвання в речинці, не коротшім ніж три дні. Далі представник може візвати кандидата, щоби провірити, чи він володіє польською мовою словом і в письмі. Головна виборча комісія може скреслити кандидата, який не зголоситься в означенім речинці, не коротшім ніж три дні, до предсідника. Достаточним доказом володіння польською мовою є ствердження, факту, що кандидат ходив найменше три роки до народньої або іншої рівнорядної або вищої школи, де польська мова була викладовою або наука польської мови була обовязковою. Якщо нема такого доказу, міряом знання польської мови є кілька речень по польськи написаних у присутности предсідника, при чому ні характер письма, ні граматичні чи ортографічні помилки не можуть впливати на оцінку володіння мовою.

Головна виборча комісія скреслить кандидата; 1) — якщо нема його заяви; 2) — якщо поміщено його на кількох листах, а його заяви мають однакову дату; 3) — якщо його вписано по приписанні зголошення або листи. Якщо ствердить інші недостачі або помилки, що можуть спричинити неважність зголошення або листи, або неважність поодиноких кандидатів — головна виборча комісія візве повновласника найпізніше 26-32-41 дня по розписанні виборів, щоб усунено ці недостачі чи помилки, при чому може звернути зголошення або листу й обовязана вичислити ці недостачі чи помилки. Якщо повновласник не усуне вказаних недостач чи помилок найпізніше 29-35-44 дня по розписанні виборів головна виборча комісія ствердить неважність зголошення кандидатів чи цілої листи в голосуванні. Ладу підчас голосування бедатур, що до яких ствердила недостачі і помилки. Про свої рішення комісія повідомить повновласників.

ОГОЛОШЕННЯ КАНДИДАТУР І РЕЧИНЕЦЬ ГОЛОСУВАННЯ.

Не пізніше ніж 3-5-7 дня перед днем голосування головна виборча комісія оголосить плякатами:

1) У трьох і більше мандатових округах важні листи кандидатів, в одно- і двомандатових округах важні кандидатури — з поданням імен і прізвищ кандидатів, їх віку, звання та адреси замешкання;

2) день і час голосування;

3) льокалі, в яких відбувається голосування;

4) зміст відповідних постанов закону про те, що у дні голосування не вільно виголошувати промов, роздавати летючок ні в інший спосіб агітувати в льокалі і поза льокалем у промірі 100 метрів; що виборець голосує особисто та які картки є неважні до голосування.

ГОЛОСУВАННЯ.

Голосування відбувається в льокалях районових виборчих комісій безперервно від год. 9-ої до 21-ої, хіба, що всі виборці віддали швидше свої голоси. Підчас провірки виборчої урни, голосування та устійнення його висліду можуть бути присутні мужі довіря, або їх заступники, яких зголосять заступники по однім для кожної комісії. В дні голосування не вільно входити до льокалю особам, які не беруть участи в голосуванні. Ладу підас голосування береже предсідник виборчої комісії і з тією метою може видавати відповідні доручення.

Виборець голосує особисто, передаючи предсідникові білу картку з прізвищами кандидатів в остемпльованій коперті, яку предсідник вкидає до замкненої урни.

Голосування не вільно переривати хіба з приводу стихійних нещасть і то до чергового дня. В такому випадку виборча комісія опечатує акти та виборчу урну і віддає їх предсідникові до переховання під його особистою відповідальністю. Перед новим голосуванням комісія провірить чи печатки ненарушені. **В одно і двомандатових округах виборець може голосувати лише на одного зі зголошених в дотичній окрузі кандидатів на радного і на одного кандидата на заступника радного.** У три- і більше мандатових округах виборець має стільки голосів, кілько радних вибирають у виборчій окрузі з тим, що може віддати свої голоси на менше число кандидатів на радних. **На одного кандидата виборець може відати лише один голос.**

НЕВАЖНІ КАРТКИ ДО ГОЛОСУВАННЯ.

Неважність картки до голосування стверджує виборча комісія, перед якою відбулося голосування: **Неважні є картки до голосування:** 1) вложені до неостемпльованої коперти або вкинені до урни без коперт; 2) кольору іншого ніж білий; 3) не виповнені або зовсім нечитні З кілька найдених у коперті правильно виповнених та однакового змісту карток до голосування виборча комісія признає важною лиш одну картку; якщо в коперті знайдено 2 або більше карток ріжного змісту — виборча комісія уневажнює всі картки.

ВИСЛІД ГОЛОСУВАННЯ.

По закінченні голосування виборчі комісії, перед якими відбулося голосування, переводять обчислення голосів і пересилають протоколярний вислід з виборчими актами окружній виборчій комісії, що устійнює, які кандидати вибрані міськими радними.

В одномандатових округах вибраним є той кандидат, який дістав найбільше число голосів, а що найменше 1/4 всіх важних голосів. На випадок рівности голосів — рішає жереб, що його витягає предсідник. У двомандатових округах вибраними є ті кандидати, які дістали найбільшу кількість голосів, а щонайменше по 1/8 всіх важних голосів. На випадок рівности голосів рішає жереб. Якщо не всі мандати в окрузі обсаджені — тоді відбувається тісніше голосування, при чому виборча комісія скреслює кандидатури, що дістали найменшу кількість голосів.

У три- і більше мандатових округах виборча комісія ділить мандати між листи кандидатів так, що загальну кількість важних голосів на дотичну листу ділить почерзі через 1, 2, 3 і т. д. аж доки не дістане стільки найбільше по черзі чисел, кілько є мандатів в окрузі до поділу. Якщо листа не дістала ніодного мандату, а число голосів перевищає половину спільної виборчої квоти для цілої округи, тоді такий кандидат дістає мандат радного, що припадає іншій листі. У три і більше мандатних округах заступниками радних є ті кандидати з дотичної листи, які дістали найбільшу кількість голосів з черги по кандидатах на радних.

ВИБОРИ БЕЗ ГОЛОСУВАННЯ.

Якщо в одно- або двомандатовій окрузі є лише одно зголошення кандидатів — голосування не відбудеться; радними є кандидати, поміщені по черзі на початку зголошення, а заступниками є чергові кандидати. Якщо у три- і більше мандатовій окрузі зголошено лише одну листу кандидатів, голосування не відбудеться; радними є кандидати, поміщені на початку листи в числі, що відповідає кількости мандатів в окрузі; заступниками радних є чергові кандидати з тієї самої листи.

Крем Halina Nr. 2
(піатовстий)
плекає церу,
хоронить перед
зморщинами
і їх усуває.

ОГОЛОШЕННЯ ВИСЛІДУ ВИБОРІВ.

По устійненні висліду виборів окружна виборча комісія зладжує виборчий протокол, що між іншим подає: 1) число мандатів, що припали на поодинокі листи; 2) імена, прізвища, вік і місце замешкання радних та їх заступників. Виборчий протокол з актами пересилає головній виборчій комісії, що оголошує висліди виборів не пізніше ніж 10 дня по голосуванні. Якщо одного кандидата вибрано у двох або більше виборчих округах — головна виборча комісія уневажнить його вибір у всіх округах.

ПРОТЕСТИ И УНЕВАЖНЕННЯ ВИБОРІВ.

Вибори є неважні, якщо: 1) ствердженo провини проти голосування в публичних справах і вони могли мати вплив на вислід виборів; 2) вибори переведено незгідно з постановами закону. Про неважність виборів рішає адміністраційна влада, що розписує вибори, з власного почину (з уряду) або внаслідок протесту. Протест проти виборів з домаганням їх уневажнення в цілости або теж вибору поодинокого радного має право внести до 7 днів по оголошенні висліду виборів що найменше таке число виборців, які управнені зголосити кандидатів або листу кандидатів. Про неважність виборів рішає повітовий староста при співучасти повітового виділу з рішальним голосом, а воєвода при співучасти воєвідського виділу з рішальним голосом.

Якщо підчас каденції число радних з'ниться на 1/4 і нема вже заступників радних адміністраційна влада може розписати доповняльні вибори. Обовязана розписати вибори, якщо число радних більше ніж 1/4. Кошти виборів покриває місто.

*) Гл. „Діло" ч. 197.

Сторінка без політики.

Надто добре алібі зрадило вбивника.

У військовому гарнізоні в Ню Джерзі (Злучені Держави) згинув без вістки десятник Кемп, якого всі дуже любили. За десятником шукали три місяці, одначе ніде не могли його віднайти.

Військова влада здогадувалася, що десятник покинув Ню Джерсі унаслідок якись таємничих причин, здезертирував із війська та втік закордон. Військова жандармерія й тамошня поліція просто губилася у здогадах і вкінці, коли слідство не давало ніяких вислідів, його припинили.

Недавно, діти, що бавилися в лісі недалеко Ню Джерсі, знайшли у скельній щілині трупа присипаного невеликою верствою землі та зогнилим листям. Труп, одягнений у військовий однострій, дуже сильно розкладався. Поліція, яку покликали на те місце, відразу ствердила, що це труп десятника. Ближчі оглядини виявили, що десятник згинув від удару багнетом у плечі.

Тому, що військова полиція та військова жандармерія була безсильна й не могла собі з тою таємничою справою дати ради, покликали до Ню-Джерсі знаменитого американського детектива Еліса Паркера. Паркер відразу висунув здогад, що вбивство виконав котрийсь із вояків, товаришів убитого. Він почав переслухувати всіх вояків із тієї частини, в якій служив Кемп. Більшість вояків не могла собі ніяким чином пригадати, як вони провели день, у якім загинув десятник. Тільки десять вояків подало якесь алібі. Тих десятьох почав нюйорський детектив ще раз переслухувати. Один із них подав якнайдокладніше, де він того дня був і що робив.

— Це вбивник — заявив тоді детектив. — Доказом цього є прецизно обдумане алібі. Тільки людина згори приготована на те, що її будуть питати, може так докладно кожну подробицю критичного дня описати.

Вояка взяли в перехресний вогонь і він признався, що справді вбив десятника Кемпа, бо той винен йому був більшу суму грошей.

—o—

Почтова марка причиною вбивства.

Серед англійських філятелістів велику сенсацію викликало вбивство відомого збирача марок, багатого купця з Бірмінґему В. Й. Шіфтерберна. Як виявило слідство, нещасного збирача вбив його товариш, теж запалений філятеліст, який виконав це убивство, щоб захопити у свої руки якусь рідку марку. Після вбивства злочинець хотів сам наложити на себе руку, одначе в останній хвилині йому в тому перешкодили. Марку, яка спричинила цілу трагедію, убивник у приступі докорів совісти знищив.

—o—

Найшвидша риба.

Відомий американський іхтіольог, професор Джон Гаркінс твердить, що найшвидшою рибою є лосось, який осягає скорість 40 км. на годину й може такою скорістю плисти кілька годин без утоми.

Рекорд швидкости серед солодководних риб має щупак. Одначе він не може видержати конкуренції з лососем, тому, що осягає скорість ледви 16 км. на годину й коли плаває в такім темпі, дуже скоро томиться.

Кіт гіпнотизер.

Про людей, які себе взаємно не терплять, кажемо: „Вони живуть зі собою, як пес із котом". В Індіях ця приповідка дещо змодифікована. Там кажуть: „Не люблять, як кіт із вужем".

Справді, коти в Індіях є запеклими ворогами гадюк і навпаки, гадюки з якоюсь дивною ненавистю нападають на котів.

Недавно в Мадрасі (брит. Індії) один англієць почув із веранди якийсь дивний мявкіт кота та його нервове порскання. Коли англієць вийшов на ґанок, побачив, що кіт наїжився і стоїть непорушно встромивши очі в якусь одну точку на долівці. Запримітивши свого пана, кіт пронизливо замявкотів і втік.

Спершу англієць не міг зрозуміти, що так перелякало кота. Щойно по хвилині він побачив, що на долівці, не відріжняючися від неї барвою, лежить непорушно мала гадючка, одна з найнебезпечніших. Англієць побіг до кімнати по кріс, одначе коли вернувся, застав вужа наче спараліжованого, в такій самій позиції, як його залишив.

Тоді він приглянувся краще гадючці і ствердив, що вона спить. Імовірно кіт загіпнотизував гадюку.

—o—

Чоловік, якому смакує мило.

Одною з найбільш оригінальних професій, що про них колинебудь довелося нам почути, займається Джон Гансер із Мільвоке у Злучених Державах.

Джон Гансер працює у фабриці мила і його праця полягає на тому, що він мусить вісім годин денно кушати найріжнородніші роди мила, щоб ствердити, кілько в них міститься товщу. У цій своїй дивній і може не конче приємній професії набрав він такої вправи і такого досвіду, що його рішення є такі точні й совісні, що нічим не уступають навіть хемічним аналізам.

Недавно представник якогось американського часопису перевів із Гансером інтерв'ю. Гансер заявив, що кушання мила не робить йому ніяких трудноців і найменших прикрощів. Він привик до смаку мила до тієї міри, що навіть як і кілька днів не виконує своєї праці, нпр. з причини недуги, то він відчуває недостачу мила.

Та на початках його карієри було зовсім інакше. Гансер мусів уживати багато сильної волі, щоб не покинути праці і кілька разів навіть занедужав. Одначе зчасом його організм так привик до мила, що Гансер почувається тепер найздоровішою людиною у світі, хоч свою професію він виконує вже 32 роки.

Гадюки у метро.

Двох французьких поліцистів немало здивувалися, коли на стації підземної залізнички у Кліші побачили якийсь мішок, що його імовірно покинули власники. Та сам мішок ще не був би їх здивував, як би не те, що він рухався.

Недалеко мішка вони побачили службовика-носія залізниці, який лежав на долівці без руху. Негайно переведено слідство, яке дало сенсаційний висліл. Виявилося, що в мішку були дуже небезпечні гадюки, невідомо чиєї власности. Носій, який переносив мішок, не знав нічого, що переносить. Одна з гадюк укусила його й нещасний носій помер за кілька хвилин.

Дальше, енергійно ведене слідство не дало ніяких успіхів.

„Амок".

Минулого року ми вже писали на сторінці без політики про дивну недугу-божевілля, яка проявляється час-до-часу серед поодиноких мешканців Індії, або на маляйських островах. Для пригадки подаємо, що ця недуга проявляється якимсь непрослідженим ще досі божевіллям, мабуть під впливом жахливих тропікальних спек. Такий навіжений, якого, як кажуть тутешні, навістив „Амок", здібний у такому божевіллі вбивати людину за людиною. На „амок" є лиш одна рада: людину, що її навістив „амок" — убити.

Саме недавно один мешканець села в Пенджабі дістав напад „амоку" після сварки з жінкою і розрубав жінці сокирою голову. Відтак убив її батьків, дві сестри та вибіг на вулицю села, на якій убив ще 5 осіб. Заки навіженого вдалося вбити, він зарубав 11 осіб.

ВЕСЕЛЕ

ПРИКЛАДНА ВВІЧЛИВІСТЬ.

Члени секти „квакрів" незвичайно поширеної в Північній Америці зобовязуються під присягою вдержувати завжди душевну рівновагу й ніколи не проклинати. У звязку з такими зобовязаннями один квакер, який мав „у печінках" свого ворога та хотів йому дошкулити, не зломивши при тому присяги, промовив до нього такими словами.

— Мій коханий, знаєш добре, що ніколи не люблю бути ординарним і не вживаю образливих слів, бо цього забороняє мені гідність квакра. Одначе якби наш шанований шериф велів мені привести найбезличнішого брехуна і найбільше вульґарну людину, яка є лиш в нашім містечку, то я зголосився би до тебе і сказав би: „Ходи мій дорогий друже, наш високоповажаний шериф хоче тебе бачити!"

Також розвага.

Підчас світової війни великим успіхом користувалася у Франції т. зв. „система Д", яка спиралася на тому, щоб виявивши якнайбільше проворности й дотепу викрутитися з якнайгіршої ситуації.

Тепер в Анґлії великим успіхом користується нова гра, що спирається на такій самій системі Д.

Після обіду господар пропонує гостям, щоб вони покинули його дім точно в годині 10-ій і вернулися не пізніше, як у годині 11.15. При тому він дає гостям такі завдання:

Роздобути і принести по змозі якнайшвидше 5 таких предметів: 1) листок лаврового дерева, 2) шолом поліциста, 3) пляшку содової води, 4) ковнірець пастора і 5) мертву бжолу.

Ясно, що спис предметів довільно зміняють, залежно від фантазії організатора гри.

Учасникам заборонюють користуватися авто, або якимнебудь іншим механічним засобом комунікації, не вільно лазити до чужих городів і будити собак... Виграє той, хто в умовленій час принесе найбільшу скількість умовлених предметів.

Намальовані восьмилітні красуні.

В анґлійськім місті Вестгем трапилася перед кількома днями зовсім небуденна крадіж.

Дві восьмилітні дівчинки Бетсі Герпер і Мод Лістер ходили разом до школи й до одної при тому кляси, очевидно вселюдної школи. Домів вертались вони обі теж разом одною дорогою і переходили при тому попри крамницю, в якій на виставі стояли порозкладані ріжні косметичні прилади та смаровила. Недавно скористали вони з цього, що власниця крамниці вийшла перед крамницю й заговорилася з листарем, ввійшли до крамниці та забрали з вистави кілька коробок пудру, кілька коробок шминки до уст, кілька пляшок тушу до почорнювання брів і ріс ниць, пляшку косметичного білила до лиця і ніким не запримічені, вийшли преспокійно з крамниці.

Може навіть ніхто був би й не запримітив тієї крадежі, якби не те, що обі малі „красуні" прийшли на другий день до школи дивоглядно повимальовувані краденими шминками. Очевидно при цій нагоді ціла справа вияснилася

SAMODZIAŁY LESZCZKÓW

Осінні новини у великому виборі та Міянівські шовки

ПОРУЧАЄ

ЛЕЩКІВ

Львів, ул. Коперника 2.

3—7 Тел. 258-88.

Чи нунцій Кортесі відвідає митрополита Діонісія.

Варшава, 12. вересня.

Рівночасно з римо-католицькою маніфестацією з нагоди ювилею латинського єпископа Шельонжка в Луцьку відбулися імпозантні православні торжества в Почаєві, що про них інформуємо на іншому місці.

Після закінчення торжеств у Луцьку виїде о. примас Гльонд, папський нунцій Кортесі та ювилят еп. Шельонжек до кількох волинських місцевостей. У програмі їх подорожі є м. і. також Почаївська Лавра. Тому, що під цю пору в Почаєві перебуває митрополит Діонисій з цілим православним єпископатом — на цілій Волині, тим більше у Варшаві, панує зацікавлення, чи високі латинські достойники візитуватимуть господаря Лаври — митрополита Діонісія та чи з другої сторони — православний епископат повітає офіційно латинських гостей.

З огляду на стан релігійних настроїв ця справа викликує всюди велике зацікавлення. З приводу луцьких торжеств слід відмітити поголоску, буцімто єпископ ювилят Шельонжек негативно поставився до проєкту латинізації православного луцького собору, заявляючи, що він згодиться на неї лише за згодою архиепископа Олексія.

Гром.

Великі торжества у Почаєві.

(Власна кореспонденція.)

В мин. суботу 10. ц. м. відбулись у Почаївській Лаврі великі православні торжества в день свята св. Преподобного Йова. На це свято прибуло до Почаєва **понад 50.000 народу** з усіх сторін Волині, Полісся та навіть Холмщини і Підляшшам. Вірні приходили до найбільшої волинської православної святині найчастіше у хресних ходах (процесіях), яких було поверх 60. Звертав загальну увагу факт участи у святі велитенських мас молоді. Без перебільшення можна сказати, що молодь переважала на святі.

З самої Холмщини, не зважаючи на значну віддаль та інші перешкоди, прибула група, вложена з 600 осіб інтелігенції та сільської молоді.

Напередодні свята і в само свято відбулись урочисті богослуження, до яких стали всі православні архиереї на чолі з митрополитом Діонисієм в асисті численного духовенства. Прегарні змістом проповіді виголосили в оба дні по українськи о. мітрат **Грушка** з Луцька та **о. Дмитро Величковський** зі Старого Почаєва.

В святі взяли неофіційну участь представники українських парляментарних репрезентацій з Галичини й Волині. Було багато гостей з Галичини і навіть польської інтелігенції з Варшави. Загальну увагу звертала участь офіційних делегатів духовенства румунської Церкви.

КТВ.

—oo—

Гітлєр погрожує.

ВЕЛИКА ПРОМОВА КАНЦЛЄРА НА ЗАКРИТТІ НІРНБЕРСЬКОГО КОНГРЕСУ.

ОБЛУДА ДЕМОКРАТІЇ.

В останньому дні нірнберського конгресу, в понеділок, виголосив Гітлєр промову в дуже агресивному тоні.

На початку виступив він проти демократії, закидуючи їй співпрацю з марксизмом та облуду. Демократи — мовляв — узурпують собі монополь на народовластя та представляють авторитативні держави, як кандидатури. Демократи хвалять навіть большевицький державний устрій, дарма, що він сам зове себе диктатурою пролетаріяту. Зате інші держави, в яких за урядами стоїть 99 відсотків населення, називають чомусь демократи диктатурами.

Стільки само облуди проявляється в колоніяльній політиці. З давен-давна т. зв. демократії найбрутальнішою силою підпорядкували собі чужі народи. **Але як Німеччина домагається звороту своїх кольоній, заявляють їй, що не можна віддавати бідних людей на жертву диктатурі.** Саміж демократи заводять порядок у своїх кольоніях при помочі бомб і літаків. **Та не „цивілізаційні" бомби, а не „брутальні" бомби, яких уживали італійці в Абісинії.**

„ЧАС СКІНЧИТИ З БЕЗПРАВЯМ У СУДЕТАХ!"

До таких демократій належить Чехословаччина, де є чимало гноблених народів, а між ними три і пів міліона судетських німців. **Не на те створив їх Бог, щоб віддати на знущання, не на те створив Він сім міліонів чехів, щоб проводили вони три і пів міліонами німців і мучили їх.** Недолю судетських німців важко описати. Німеччина не може глядіти на те все байдуже.

Безправству, на яке наражені судетські німці, мусить прийти кінець.

Покликуючись на свою промову з 22. лютого ц. р., **Гітлєр підкреслив, що в теперішній його заяві не йшло йому про ніяку фразу, коли він заявляє, що Німеччина не може погодитися з переслідуванням німців у Чехословаччині.** Німеччина зробила вже чимало жертв для европейського мира: вона зрезигнувала з Альзасу й Льотарингії лиш тому, щоб не напружувати европейського мира та закінчити відвічний спір з Францією.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА І ПАЛЕСТИНА.

Гітлєр не може допустити до того, щоб у серці Европи повстала друга Палестина. Бідні араби є безборонні й опущені, але судетські німці не є безборонні, ані опущені.

Три і пів міліона людей, що належать до 80 міліонового народу, не може співати пісні, бо це не подобається чехам, або, їх бють до крови лиш за те, що вони мають білі панчохи, їх тероризують, коли при кожному прояві національного життя їх переслідують, як безборонну звірину. Те все може бути байдуже для відповідних представників демократій, може бути навіть симпатичне, бо йде тут тільки про три і пів міліона німців. Та німцям не байдуже це все, **коли ці переслідувані люди не можуть самі найти права й помочі, вони дістануть і одно і друге з Німеччини.**

ФОРТИФІКАЦІЇ НА ЗАХІДНЬОМУ КОРДОНІ.

Дальше торкнувся Гітлєр військових справ. Ще у травні наказав він скріпити сухопутню армію та летунство і розбудувати укріплення на заході. Від 28. травня будується там найбільші фортифікації, які колинебудь істнували. **На німецьких західних фортифікаціях, які будується від двох літ, працює 287.000 робітників, 84.000 членів у „службі праці", чимало курінів піонірів і дивізій піхоти.** Восени будуть ці укріплення готові, їхня оборонна сила є вже тепер запевнена.

Ці фортифікації матимуть 70.000 панцирних і бетоновних осередків опору. За цим фронтом зі сталі й бетону, широким до 15 кільометрів, стоїть німецький нарід під зброєю.

НІМЕЧЧИНА СТАНЕ В ОБОРОНІ СУДЕТСЬКИХ НІМЦІВ.

Бенеш веде тактичну гру, виголошує промови, хоче організувати переговори на женевський лад, дискутувати питання й провадити й на успокоєння робити дрібні уступки. Але пан Бенеш не буде давати судетським німцям ніяких презентів. Вони мають право жадати, щоб układати самостійно своє життя так само, як кожний інший нарід.

Німеччина не хоче гнобити чужих народів, але не дозволить, щоб гнобити три і пів міліона німців у Чехословаччині. Гітлєрові було би прикро, якби з огляду на це погіршилися або взаємовідносини Німеччини з іншими европейськими державами, але вина не булаб по німецькому боці. Це справа чеського уряду вести переговори з покликаними представниками судетських німців і довести в той спосіб до порозуміння. Але справою Німеччини є дбати про те, щоб право не стало безправством; цеж іде про німецьких земляків.

„Ми не булиб гідні імени німців, якби не були готові зайняти такого становища і понести такі, чи інші консеквенції."

Німецька великодержава стара, подібно як італійська. Можна їх не любити, але неможливо знищити.

Промова тривала годину. Трансмітували її всі німецькі радіостації та деякі закордонні.

ВВІЧЛИВО ПОВІДОМЛЯЄМО П.Т. Клієнтів Тернополя і тернопільського воєвідства, що не маємо в цій окрузі **ніякої філії ні заступництва.** Наші вироби можна дістати виключно у Львові: **в ЦЕНТРАЛІ при вул. Гетьманській 24 і у філії при вул. Легіонів 25.**

ФУТРЯНИЙ ПРОМИСЛ

Є. ФІШ

Львів, Гетьманська 24. Тел. 213-60.

Філія Легіонів ч. 25. Тел. 284-47.

НОВИНКИ.

— **Вже появилися** у роєпродажі модерні батерійні радіоприймачі „Е-Комп". Замовляйте через нашу крамницю „Е-Комп", Львів, вул. Сикстуська 29, тел. 203-30.

— **В Українськім Лікарськім Т-ві** чергові сходини у пятницю, 16. ц. м. в год. 7. ввечір. На сходинах виголосить д-р Роман Крупка виклад п. н.: „Тиск крови" частина III. 1948

— **Зближається гостра зима.** З цієї нагоди повідомляємо, що нововідчинене молоде українське опалове підприємство поручає всій українській клієнтелі вугілля, кокс і дерево на найдогідніших умовинах. М-р Семен Штайн і Володимир Сидорак, вул. Жовківська ч. 38, (біля церкви о. Василіян). 1951 1—3

— **В Т-ві Молода Громада** в четвер 15. ц. м. в год. 7-ій вечором д-р О. Марітчак поділиться своїми враженнями з конгресу національностей у Стокгольмі. Вступ для членів та впроваджених гостей.

— **Прогульки до Крилоса відбуваються далі.** Хоч розкопи у Крилосі цього року вже закінчені, прогульки з цілого краю далі відвідують Крилос. Недавно відвідав Крилос двічі проф. Богдан Лепкий. Минулої неділі була прогулька зі Стрия під проводом директора О. С. К. у Стрию Кузева, прогулька Ремісничої Бурси зі Львова під проводом п. Галібея, прогульки з Ходорівщини та Підгаєччини. Подаємо до відома відвідувачам Крилоса, що з днем 22. серпня ц. р. відкрито кіоск. „Р. Ш".

— **Виселюють з Косівщини.** На основі рішення повітового старости в Косові, магістратський поліцай відставив 10. ц. м. вечором просвітянського працівника Б. Вонсула автом з Косова до Коломиї, до постійного місця замешкання. Як причину виселення рішення старости подає недостачу засобів прожитку. Рішення виконано негайно по його дорученні.

— **Арештування у Пядиках.** Дня 5. ц. м. поліція арештувала в селі Пядиках к. Коломиї Миколу Мельничука і Миколу Гнатюка та відвезла їх у невідомому напрямі. Причина арештування невідома.

— **Новий міст над Серетом.** У Чорткові відбулося в неділю 11. ц. м. посвячення новозбудованого, сталевого мосту над Серетом, що є важним комунікаційним пунктом на шляху Тернопіль—Заліщики. Будову мосту почали в 1935 р. Міст коштував 250.000 зол.

— **Ширші дискусійні сходини в УТТ.** В днях 10. і 11. вересня відбулися в Українському Технічному Товаристві ширші дискусійні сходини з такими рефератами: 1) „Наші завдання у світлі суспільної енергетики" — реф. інж. Роман Білинський. 2) „До напрямних розбудови нашого промислу" реф. інж. Евген Врецьона. З уваги на дуже актуальні проблеми, порушені

у перші роковини смерти
о. Прелата Алексія Пясецького
відбудеться 15. вересня 1938 р. в год. 7.30 зранку
ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
в Капітульній Каплиці при церкві св. Юра у Львові.

шені в обох рефератах та на дискусію, яка по них розвинулася, подамо зміст згаданих рефератів у найближчому „Екон. Огляді".

— **Повінь в Еспанії і на Мадярщині.** Зливні дощі в північній Еспанії спричинили повінь, що заподіяла великі шкоди. Автобус з прочанами, що вертався з Кавадонги, упав з гори. В катастрофі згинуло 10 осіб, 30 було ранених. У Хіхон відбувся похорон трагічно померлих прочан. Недалеко Міерес вискочив з рейок поїзд тому, що повінь підмила залізничний шлях. У катастрофі згинуло трьох подорожніх, а кільканацять було ранених. У хвилях потонуло трьох підстаршин, які брали участь у рятунковій акції. Число зірваних мостів ще не устійнене. — Від кількох днів виступає з берегів вода з Дунаю на Мадярщині і повінь прибирає щораз то більші розміри. У хвилях згинуло 14 осіб і багато домашніх тварин та птиці.

— **Трагедії закоханих.** У Броновичах під Краковом кинувся під поїзд 19-літній Адам Гнойек з нареченою і обоє згинули. Здогадуються, що причиною самогубства була нещаслива любов. — У селі Кушеляни на Виленщині 23-літній Трусевич і 19-літня Лукіянівна обвязались шнуром і кинулися з гори в озеро, де потонули. Рибалки поспішили обоїм закоханим з допомогою, але не могли вже їх вирятувати. Причиною цього самогубства була відмова батьків дівчини на її подружжя з Трусевичем.

— **Перестають посилати свої діти до польських шкіл.** Польська преса пише, що наплив жидівських дітей до нижчих кляс польських гімназій замітно зменшився. Це явище пояснює преса нехіттю родичів-жидів посилати своїх дітей до польських шкіл. Одночасно польські часописи підкреслюють факт, що в самій Варшаві є 20 жидівських гімназій.

— **Пожежа фільварку львівського судді.** Вночі 12. ц. м. повстала пожежа на фільварку у Хмелиських, пов. Скалат, що є власністю судді окружного суду у Львові д-ра Льокера. Пожежа знищила господарські будинки і збіжжа вартости 200 тисяч зол. Причина пожежі покищо не устійнена

ПРИГАДУЄМО ВП. Передплатникам, що наше конто П. К. О. ч. 142322 є замкнене, тому просимо складанки з тим числом знищити, а посилати передплату тільки на число ПКО 504.060. 1—3

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішньому тягненні Державної Класової Льотерії впали такі вигри: 25.000 зол. на ч. 19382, 124778; 10.000 зол. на ч. 55698; 5.000 зол. на ч. 11607 13785 30050 83054 84047 86225 93124 107109 121789 141299 146430; 2.000 зол. на ч. 3704 27242 47420 46861 70858 79457 82558 83959 89293 105745 11268 131258 138532 138615 144557 143496; 1.000 зол. на . 878v6 12738 17635 17086 24920 2600 32375 37757 58509 61669 63108 68613 73178 84231 98372 100890 102641 103454 104403 104999 117242 127507 138720 14183 147215 151120.

— **Сенсаційне арештування вбивника Дзедзіцової.** Місяць тому, 14. серпня ц. р., невідомий грабіжник убив 71-літню Анну Дзедзіцову при вул. св. Йосафата ч. 11 у Львові й ограбив її помешкання забираючи біжутерію, обручку і забуті гроші. Сублокатор Дзедзіцової, механік Новаковський зізнав, що перед убивством Дзедзіцової бачив в її помешканні якогось мужчину в попелятім убранні, похиленого над книжкою при столі. По довших розшуках поліція звернула підозріння на двох мужчин, до себе дуже подібних, у звязку з цим убивством тому, що головний свідок Новаковський пізнавав з фотографій обох підозрілих мужчин того, який був у Дзедзіцової напередодні вбивства. Одним з них був торговельний агент, без постійного місця замешкання, який їздив по Підкарпатті. Щодо другого поліція устійнила, що це помічник возьного VI. скарбового уряду у Львові, 25-літній М. Ціпура, який в останніх тижнях широко гуляв з дівчатами і від трьох тижнів перестав приходити до бюра. Поліція арештувала Ціпуру щойно в понеділок 12. ц. м. вполудне при будові Зелінського за Янівською рогачкою. Арештований признався до грабункового вбивства щойно тоді, коли поліція показала йому ніж, яким він убив Дзедзіцову. Признався теж до продажі свого попелятого убрання з плямами крови на пл. Краківській, яке вдалося поліції відобрати. По вбивстві Дзедзіцової і грабежі грошей пішов до фризієра, опісля до нареченої. Забрані перстені продав на пл. Сольських за 53 зол. Був теж на похороні Дзедзіцової, щоб довідатися, що люди говорять про її смерть. Далі виявилось, що Ціпура по вбивстві винаняв кімнату при вул. Норвіда ч. 10, за 40 зол., хоч у скарбовім уряді заробляв ледви 50 зол. Тоді весело забавлявся з богатьома дівчатами кажучи, що дістав спадщину 1.200 зол. Перед трьома тижнями покинув помешкання при вул. Норвіда ч. 10 тому, що до цієї каменици прийшов поліцай і довідувався про життя деяких осіб. Ціпура міркував, що поліція вже на його сліді і тому втік з нового помешкання та зміняв постійно аж до хвилини його арештування. У вівторок 13. ц. м. відбулася льокальна візія, в помешканні Дзедзіцової при вул. Йосафата ч. 11 з участю слідчого судді.

— **Горячкова праця в копальнях золота.** Німецька влада приступила до дуже інтенсивної експльоатації відомих копалень золота в австрійських таврійських Альпах. Тепер працює вже в копальнях 130 робітників. Перед прилученням Австрії до Німеччини англійці робили заходи у справі експльоатації цих копалень з огляду на їх видайність.

— **Навіть своячки Ворошилова не впускають до СССР.** В Естонії мешкає до нині одна з дуже близьких своячок совітського комісаря війни Ворошилова. Згадана своячка — пані Устер — є вже старшою і веде живу кореспонденцію з ком. Ворошиловом та його родиною в Москві. Тому що Устер живе у важких матеріяльних умовинах — кількома наворотами робила заходи у справі дозволу на виїзд до СССР, де ком. Ворошилов годився запевнити їй екзистенцію. Дотепер усі заходи своячки совітського комісаря війни не увінчалися успіхом.

— **Гемороїди.** Визначні хірурги стверджують, що перед і по операції давали пацієнтам природну гірку воду **„Францішка Йосифа"** з найкращим вислідом.

Допися.

КОЛОМИЯ.

Ювилейне свято „Просвіти" в Коломиї, відбулося в неділю 4. ц. м. заходом читальні „Просвіти" ім. В. Шашкевича в порозумінні з Повітовим Громадянським Ювілейним Комітетом. В 10-ій год. відправив о. прелат Ол. Русин торжественну Службу Божу з дияконами, відповідну, щиру і глибоко змістову проповідь виголосив о. М. Кисіль, співав міщанський церковний хор. В год. 15.30 відбулася в салі Шадничої Каси святочна академія-концерт. Саля з галерією була виповнена по береги селянами навіть з дальших сіл (Березів, Космач), які на поклик Ювилейного Комітету радо поспішили до Коломиї, щоб зложити поклін Ювилятці „Просвіті". По відспіванні „Просвітянського Гимну" (В. Щурата-Ярославенка), що його виконав досвім удатно міщанський хор молоді без диригента, якого вислухали присутні з повагою й гідністю, явилися на сцені представники громадянства Коломийщини (інтелігенції, селян і міщан) та привітали устами радн. В. Кобринського делегатів Головного Виділу „Просвіти" інж. М. Творидла й інсп. Гафтковича і вручили їм хліб-сіль і прегарно виконану арт. малярем п. Я. Лукавецьким грамоту-адресу коломийського громадянства Матері-„Просвіті". Щире слово п. Лазаревича, селянина з Березова, про вірну відданість просвітян одному Проводові — Головному Виділові Матері-„Просвіті", найшло потвердження у довготревалих овацийних оплесках усіх присутніх. Неспівано національний гимн. Акомпаніямент був у певних руках п. М. Витвицької з винятком до барітонового соля, що його виконала п. Я. Мельниківна. По вечірній академії селяни розходилися з очевидним задоволенням і висловлювали подяку впорядчикам свята (під проводом д-ра Станкевича) за те, що показали їм, „як повинно виглядати свято „Просвіти". На вечірньому концерті замість привітання виголосив інж. М. Творидло промову від Гол. Виділу „Просвіти". Публики місцевої було дещо менше. Не прибули „урядові просвітянські діячі" з місцевої Філії „Просвіти" (мабуть тому, що ніяково було би стрічатися з представниками Матері-„Просвіти" теперішньому Виділові Філії, якого „вибір" на квітневих „зборах" Головний Виділ уважний ще в силі разом із тими „зборами"), не явилися і їхні нечисленні щирі або збаламучені симпатики. А шкода. Воно все таки неодного з них переконалоб, що селянські маси дорожать дисципліною у громадському житті й люблять гарно впорядковану культурну маніфестацію та вміють її приймають. А недільна маніфестація і під іспитом і під мистецьким оглядом стояла таки високо. Гість.

ЯВОРІВ.

Перші повітові обжинки Філії Т-ва „Сільський Господар". Дня 4. IX. ц. р. влаштувала філія Т-ва „Сільський Господар" в Яворові своїм членам перші в рай обжинки. Якось так склалося, що дотепер філія мала все якісь перепони, то непогода, то хвороба, то інші незалежні причини. І в цьому році не усміхалось нам через дощі на передодні обжинків. На програму святкування припало 4 частини: І. Торжественну Службу Божу з асистенцією у парохіяльному храмі Яворова відправив декан Матвій Мокрівський. ІІ. Після богослужіння учасники установилися в похід: оркестра, хліборобський

дівано ширше (з огляду на тутешню поплутану ситуацію на просвітянській ділянці) привітання мило заскочило представників Централі, що й виявилось у відповіді інж. Творидла. На дальшу програму склалися: обширний реферат проф. Дм. Николишина, сольоспіви п. Роми Гумінілович і п. Л. Рейнаровича, деклямації п. Лесі Кривіцької та п. Ю. Геника-Березовського, „Весняна соната" Бетовена, що її відіграли п. М. Витвицька (фортепіян) і п. Б. Задорожний (скрипка) та продукції згаданого хору молоді під управою п. Антона Михалевського. Велика кількість учасників приневолила Комітет повторити цілий концерт того самого дня в год. 20-ій з невеличкими змінами у програмі. Мусимо підкреслити, що свято було підготоване дбайливо, хоч і в короткому часі. Деклямаційні й вокально-музичні точки стояли на високому мистецькому рівні. Сопраністка Рома Гумінілович, позбувшись у першій пісні „Місяцю-князю" Франка-Лисенка, легкої треми, у другій — „Минули літа молоді" Шевченка-Нижанковського — виявила повну гнучкість і ніжність свого дзвінкого голосу. П. Рейнарович відспівав Шевченка-Лисенка „Минають дні" та „Ой чого ти почорніло" та Франка-Лисенка „Безкрає поле". Його дзвінкий баритон, добра дикція й опанована динаміка кажуть покладати на цього молодого співака великі надії. Правдиву і дуже милу несподіванку зробила слухачам відома артистка Леся Кривіцька. Її захопливі мельодеклямації Лівицької-Холодної „Проходить час" і „Весняним птахом заспівай" (зі збірки „Сім літер"), при добірній музиці Кудрика, як і деклямація Олеся „Відродження країни" — це були дійсно перлини ліричного мистецтва. П. Ю. Геник-Березовський просто вдарив у серця слухачів зразковими рецитаціями Франка „Вівере мементо", Л. Українки „Контра спем сперо" (оригінально зінтерпретоване); а Шевченка „43-та псальма Давида" зробила на всіх таке сильне враження, що на вечірньому концерті — поліція заборонила її деклямувати і рецитатор був приневолений заступити її (на прохання гостей) „Довбушем" Федьковича. Дуже добре запрезентувався молодий хор, що у двох точках відспівав вісім пісень, з того дві (може за мало трохи) пісні призначені на ювилей „Просвіти". Зіспіваність, добра динаміка, дбайлива дикція поставлять його при дальшій солідній праці на перше місце. Концерти закінчено живим образом, що символізував похід „Просвіти", підчас якого відспівано національний гимн. Акомпаніямент був у певних руках п. М. Витвицької з винятком до барітонового соля, що його виконала п. Я. Мельниківна. По вечірній академії селяни розходилися з очевидним задоволенням і висловлювали подяку впорядчикам свята (під проводом д-ра Станкевича) за те, що показали їм, „як повинно виглядати свято „Просвіти". На вечірньому концерті замість привітання виголосив інж. М. Творидло промову від Гол. Виділу „Просвіти". Публики місцевої було дещо менше. Не прибули „урядові просвітянські діячі" з місцевої Філії „Просвіти" (мабуть тому, що ніяково було би стрічатися з представниками Матері-„Просвіти" теперішньому Виділові Філії, якого „вибір" на квітневих „зборах" Головний Виділ уважний ще в силі разом із тими „зборами"), не явилися і їхні нечисленні щирі або збаламучені симпатики. А шкода. Воно все таки неодного з них переконалоб, що селянські маси дорожать дисципліною у громадському житті й люблять гарно впорядковану культурну маніфестацію та вміють її приймають. А недільна маніфестація і під іспитом і під мистецьким оглядом стояла таки високо. Гість.

Кава доброго сніданння без кави з цикорією
ЛУНА
— яку виробляє родина — українська кооп. фабрика
Суспільний Промисл
Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

вищих молоді з повіту, представники установ, серед них делегат Централі „Сільського Господаря" та гості з Холмщини, що привезли дітей до рідної школи, за ними кружки і їх члени — господарі, господині, дівчата і хлопці, між ними найчисленніше з Вільшанниці, в зеленій кружок від шось з господарського знаряддя, як модерний плуг, борону, сівалку, культиватор, молотарню зеленню возах з косарями, женцями та з відповідними написами. Всі у своєрідних, славних народніх одягах. Понад 2.000 осіб було в поході і не багато менше в боку. Під лісом, на вигоні за містом, перед гарно прибраною національними прапорами і зеленню трибуною уставились побіч себе члени зразкових кружків. На переді хліборобський вишків молоді та гості. Тут відбулася III. частина програми — академія. Її відкрив невтомний довголітній голова філії „С. Г." в Яворові, о. Евген Ломницький, парох Вільшаниці. Женці з серпами в народніх одягах з Бунева, співаючи обжинкові пісні принесли вінок та склали обжинкові бажання „Сільському Господареві" на руки Голови філії, як господаря в повіті, і делегата Централі т. інж. І. Лапчука, який подякував женцям за вінок, а потім привітав прибулих від Централі „Сільського Господаря", підкреслив значіння обжинків, як прадавньої народньої традиції, що є основою високої прастави культури нашого народу та ролю „Сільського Господаря", як доброго господаря, що дбає і стоїть на сторожі добра інтересів села. Відтак хор з Бунева відспівав обжинкову пісню, після якого збірні деклямації дівчат і хліборобського вишколу молоді і молитва хору з Бунева. На закінчення академії оркестра відіграла національний гимн. Як остання, IV. точка програми була — народня забава.

КАЛУЩИНА.

Величаве свято „Просвіти" і посвячення читальняно-кооперативного дому в Станьковій. В неділю, 28. серпня ц. р. відбулося у Станьковій свято з нагоди 70-ліття Головного Т-ва „Просвіта" у Львові та 40-ліття читальні „Просвіти" в Станьковій, получене з посвяченням дому читальні спільного з кооперативою „Воскресіння". В церковній частині цього вповні вдатного свята, себто у Службі Божій, панахиді по членах місцевої читальні й посвячення дому взяли участь о. дек. Верницький з Войнилова, о. В. Дудикевич зі Станькової, о. Кос з Сівки Войнилівської, о. В. Скоробогатий зі Завадки, о. Тарантюк з Неговець, о. Лучаковський зі Зборої. Опісля перед фронтоном посвяченого дому, удекорованого прегарно, відбувалася святочна академія при участи численних гостей, що прибули на це свято з цілої ближчої і дальшої околиці. Опісля відбулося спільне принятя для делегатів і кумів, а з черги народній фестин на площі під лісом. Вечором у гарній, просторій салі нового дому відбулася товариська забава. Ціле свято підготоване і виведене старанно, зробило на учасників дуже гарне враження, а посвячений дім, де крім читальні „Просвіти" і кооператива, примістилися всі інші товариства села, може бути справді гордістю цілого села і зразком добре розпланованого „Народнього Дому" для цілої околиці.

Нові нафтові джерела в калуському повіті. На терені громади Слобода Небилівська довертілася приватна жидівська фірма в глибині коло 650 м. до сильного джерела нафтової роли, яке приносить від півтора до 2 цистерни нафти на добу. Тому рад поважних нафтових фірм поважно зацікавився цими джерелами і робить з власниками цих піль, українськими селянами, договори у справі взаємну права добування роли, при тому платить за це по 1.000—1.500 зол. від морга. Перед роком платили за те саме поле від 100 до 150 зол. Також у сусідньому Небилові добувають вже майже рік нафту в неглибоких шибах.

КАМІНЕЧЧИНА.

Несподівана заборона свята обжинок у Гумниськах. У неділю 4. п. м. мало відбутися в Гумниськах, пов. Кам'янка Струмилова, районове свято обжинків. У святі мали взяти участь доокольичні села і делегати „Сільського Господаря" зі Львова та філії „С. Г." в Буську. Виділ кружка „С. Г." намітив велику й багату програму, до якої приготовлялася місцева молодь уже від кількох місяців. З подивом і приємно було глядіти, як свідома молодь Гумниськ по пілоденній тяжкій праці (жнива, косовиця) ще находила час та охоту на проби, що тягнулися нераз до пізної ночі. Коли вже все було приготоване, прийшла несподівано заборона зі староства того змісту, що не можна уладжувати свята, лише фестин, без походу, складання вінків і т. д. Словом, обмежено програму до звичайних вечерниць. На вечерниці виділ „С. Г." дозволу не просив і тому свято, що коштувало стільки праці і видатків, не відбулося.

Дитячий попис. Щасливішим від „Сільського Господаря" був кружок „Р. Ш." в Гумниськах, що заходом провідниці свята п. Ліди Костюк уладив 4. п. м. дитячий попис, що пройшов з повним моральним і матеріяльним успіхом. Всі точки програми присутні голосно оплескували. Добра поставa дітей, гра і гумор та свобода, з якою дітвора виконувала свої точки, вказували на те, що провідниця вложила багато праці. Тому слова подяки, що їх в імени батьків склав о. парох Матвійко, прошлочи провідницю, були щирі і вповні заслужені. По пописі відбулася в читальні гостина для дітей, батьків і гостей. Приємно було бачити, як місцева інтелігенція зі селянами засіли до спільної трапези з вашими найменшими. Тісна співпраця душпастиря й учителя над нашою дітворою дала гарний успіх. Несвідоме колись село Гумниська звідзнови праці місцевої інтелігенції пробудилося і живе повним життям.

Гість.

З судової салі.

КОНФІСКАТА ПАСТИРСЬКОГО ЛИСТА ПЕРЕД СУДОМ.

Перед трибуналом окружного суду у Львові під проводом о. с. д-ра Льокера відбулася у вівторок 13. ц. м. розправа у справі відомої конфіскати „Діла" за пастирський лист Митрополита Шептицького у звязку з подіями на Холмщині та Підляшші. Трибунал не допустив доказів зі свідків: Митрополита Православної Церкви Денниса, пос. д-ра Ст. Барана та книжки з його інтерпеляціями у справі знищення і спалення 114 церков на Холмщині та Поліссі.

По довшій нараді трибунал затвердив конфіскату „Діла".

Відповідального редактора „Діла" заступав адв. д-р О. Суховерський, справу конфіскати підтримував прок. Косінський.

Спорт.

ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ К. Л. К.

В днях 17. і 18. ц. м. відбудуться на площі Сокола-Батька" легкоатлетичні змагання Карпатського Лещетарського Клюбу з такою програмою:

Мужчини: а) Біги: 100 м., 200 м., 400 м., 1500 м., 5000 м. та гінці 4×100 м. та олімпійські; б) скоки: удовжінь, увисочінь, із жердкою та трискок; в) мети: диском, ратищем та стусан кулею.

Жінки: а) Біги: 60 м., 100 м. і 200 м., гінці 4×60 м. і 4×100 м.; б) скоки: удовжінь, з розбігом, увисочінь і вдовжінь із місця; в) мети: диском, ратищем і стусан кулею.

В цих змаганнях візьмуть участь усі найкращі змагуни та змагуни К. Л. К. зі Львова та з краю, щоби провірити свої сили перед змаганнями з репрезентаційною Сокола, що відбудуться в неділю 25. п. м. Склад репрезентації К. Л. К. на цей легкоатлетичний двомеч устійнять по змаганнях у дні 17. і 18. п. м., тому теж треба сподіватися завзятої боротьби за місця в репрезентації.

Усі філії К. Л. К. подбають про те, щоби їх найкращі змагуни і змагуни станули до цих змагань. Зголошення слати найдальше до 16. п. м. на адресу: інж. Орест Клюфас, Львів, вул. Потоцького 58 а. Пізніших зголошень — на старті, не приймуть. При зголошенні просимо подати чи змагунові (ні) потрібне удержання і нічліг.

Б. Назар (прес. реф.)

ЩЕ ПРО СОКІЛЬСЬКІ КРАЄВІ ЗМАГАННЯ.

Спростування друкарських помилок.

В попередньому числі „Діла" подано помилково у звіті із легко-атлетичних змагань: **40 м.**: має бути **400 м.** — **Диск:** Семенюк Василь С-Б метнув **38,35 м.**, Семків С-Б **35,78** поза конкурсом **37,07 м.** У скоці височінь Козачок і Варшава (обо зі С-Б) скочили 1,57 м. і мають третє місце. **Жердка:** 1) Глова Василь (С. П.) скочив **3,13 м.**

ЯК СКАЛА (СТРИЯ) ПРОЩАЛА Б-КЛЯСУ.

СКОЛЕ. **Скала — Грекія 9:2 (5:1).** Щоб не платити сільській дружині коштів за визначені на минулу неділю змагання за мистецтво Б-класи, Скала виїхала до Сільного на товариську стрічу, яка була одночасно прощанням Б-класи. Прощання „вийшло" гідне, бо стрийська дружина стрілила нещасному суперникові 9 воріт.

До цих змагань Скала виступила в такому складі: Пітула, Дерако, Салдан; Матульський, Блищ. Котурбач; Малецький П. Новак. Заплатинський. Павлічко, Гороховянка.

Найкраще заграв у Скалі напад, яким керував Заплатинський, стрілець 6 воріт. Той змагун тепер на першку своєї форми і ніщо позбудеться зовсім егоїзму та поганої примхи пристоювати на грищі заложивши руки за спину, буде одним із найкращих змагунів та принесе ще чималу поміч своєму клубові. Помічі та залога теж виявили добру форму й можна сподіватися, що у змаганнях за мистецтво А-класи Скала не принесе сорому своїм симпатикам.

Перші ворота здобув Грекія з вини оснасного воротаря Пітули. Та вже хвилину пізніше Заплатинський започаткував серію воріт, яка зійшла до 6. У другій половині Скала здобула ще трое воріт. Грекія одні, знову з вини Пітули. Після змагань синевідчани, які знову (як і на весну) прийшли численно на змагання прощали Скалу бурхливими оплесками.

Судіював добре п. Кнап.

„СОКІЛ" МІШАНА — „ОРЛИ" ПОВІТНО 8:1.

МІШАНА. В неділю 4. IX. відбулися товариські змагання в ножному м'ячі між місцевим Соколом і Орлами з Повітна, що їх Соколи виграли у досить високому відношенні. Рівень змагань примітивний.

РУСЬ ЗНОВУ ПРОГРАЛА

УЖГОРОД. **ЧСК (Кошиці) — Русь 4:3 (2:1).** Другі дивізійні змагання знову покінчилися програною Руси. Перемогу зєдничують гості знаменитому воротареві. Ворота для Руси здобули: Філяк, Чанчінов і Мозер.

Інші виспіли дивізії були такі: Нова Весь — Спартак (Прешів) 4:3 (2:2), МІШЕ Мукачів — ЧСК Ужгород 6:1 (4:0), КАЦ (Кошиці) — БФТЦ (Берегів) 5:1 (3:0).

НАКОЛЕСНИКИ УКРАЇНЦІ НА СТАРТ

До неділького накольосницького бігу Львів—Пісочна—Львів (90 км.) за чашу Діла й до бігу Львів—Миколаїв—Львів за чашу О. Стефановича повинно зголоситися якнайбільше наших накольосників.

Зголошення приймає організатор бігу СТ Україна Сапіги 69, І кожного дня від год. 7—9 вечором. Старт до обох бігів відбудеться в неділю 18. п. м. біля гранд Чорних у год. 8. рано.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Середа 14. 9. год. 8. „Вовки в ночі".
Четвер 15. 9. год. 8. „Вовки в ночі".
Пятниця 16. 9. год. 8. „Вовки в ночі".

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Театр ім. Котляревського.

ГОРОДЕНКА:

14. 9. Маруся Богуславка.
15. 9. Орфей у пеклі.
16. 9. Лісова пісня.
17. 9. Пригода в Черчі.
18. 9. Содома

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РОЖНІТІВ:

13. 9. Гетьман Полуботок.

БРОШНІВ:

14. 9. Пісня Бескиду.
15. 9. Гетьман Полуботок.
16. 9. Мазепа.

Український театр Йосифа Стадника сеніора.

БОРИЩІВ:

14. 9. Казка старого млина.
15. 9. Люди на ярмаї.
16. 9. Виступ Стефи Стадниківни.
17. 9. Подвійна бухгальтерія.
18. 9. Грань.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Пісня кличе".
АПОЛЬО: „Індія говорить".
АТЛЯНТИК: „Вулиця гріху".
БАЛТИК: „Коли цвіте бузок".
ВАНДА: „Малий чародій" і „Варієте".
ГРАЖИНА: „Верес" на осн. Родзевичівни.
ЕВРОПА: „Я помилився" з Шарлем Боає.
КАСІНО: „Моделька" (Джоан Крофорд).
КОПЕРНИК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Інститутка" (Д. Дарбін).
МЕТРО: „Знахар".
МІРАЖ: „Пепе ле Моко, вязень із Альжиру".
МУЗА: „Кадети маршалки"
ПАЛЯС: „Шікаго".
ПАКС: „Косцюшко під Раславицями"
РАЙ: „Дипльоматична жінка".
РІЯЛЬТО: „Кафе Метрополь" з Льоретою Воанг.
РОКСІ: „Роберт і Бертрам".
СВІТ: „Мужчини за заслоною", „Рапсодія Балтику".
СТИЛЕВЕ: „Кохання з найдавних" і ревія.
ТОН: „Серце і шпада", „Лишорі пустині".
УТІХА: „Чорти побережжа" та ревія.
ХІМЕРА: „Марнотратна дочка".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(на Марівельо)
„Палестина".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
вул. Коперника ч. 11 дім ф-м Каїм і Сини
Інтія — Цейльон — Мадрас — Нельсомбо

Добра ФАРБА на ПАРКАН лише в фірмі

„ФАРБОКРАМ"
СКЛАД ФАРБ І ГОСПОДАРСЬКИХ АРТИКУЛІВ
ЛЬВІВ, СОБЄСКОГО 7

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 14. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Оркестра, 8.00 Для шкіл, 8.10 Перше сніданок при музиці з пл., 11.00 Авд. для шкіл: „Черешні яблочка", 11.25 Моцарт: Кларнетовий квінтет а-дур, 12.03 Полудневі вадомости, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 Ст. Монюшко з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова: „Соловейко в курнику" вес. оповід. і пл. вибрані дітьми, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Вальси, штрмеца, серенада у вик. сальон. музики, 16.45 Підводні човна у війні та на морі, 17.10 Музика давніх мистців, камер. концерт, 17.40 Фелїція Боберська, виховниця та патріотка, 17.55, 21.45 Спорт. вістки, 18.00 Город у Ланцуті, 18.10 Сьрвін. рецітал, 18.45 Фрагм. із опер. Ж. Коженьовського „Кольонадія", 19.00 Пісні у супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Літня ніч у Неаполі", розр. концерт у вик. сальон. орх. та солістів, у перерві Весела чверть години, 20.45 Веч. денник, 21.00 Як повинно виглядати торговельне волокно льону та конопель, 21.10 Шопенівський концерт, 22.00 Трансм. з Берліна: Симф. концерт, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки.

Четвер, 15. вересня 1938.

6.15 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт сальон. орх., 8.00 Для шкіл, 8.10 Веселе добрийдень, пл., анекдоти, комунікати, 11.00 Монюшко дітям — муз. поранок для вселюдних шкіл, 11.25 Фінська музика з пл., 12.03 Полудневі вад., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Бетовен: Скрипковий концерт д-дур оп. 1., із пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Дорогами та стежками, гутірка для старших дітей, 15.30 „Чорний Матвій" В Лозінського, фрагм., 15.45 Госп. вістки, 16.00 Музика з пл., 16.15 Авд. для дітей: Відкіля і як черпаємо знання про суспільну діяльність, 16.35 Фльотов: Увертура до оп. „Марта", пл., 17.00 Бікучі вістки з міста та провінції, 17.10 Форт. реціталь, 17.40 „Комедія помилок" новеля Сенкевича, 17.55 Гальо, позір! 18.00 Огляд видань, 18.10 Пісні у вик. хору, 18.30 Театр Уяви: „Дібралися в кірпі маку" фарса Пателенa (Франція), 19.10 Віол. реціталь у супр. форт., 19.30, 20.55 Актуальна гутірка, 19.40 „Із життям, поновс!" розр. концерт у вик. орх. та солістів; у перерві „Лякція тьому" скеч, 20.45 Веч. денник, 21.00 Актуальність, 21.10 Концерт орх., 21.50, 22.00 Спорт, 22.05 „Гостинниця під Левом" словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки.

П'ятниця, 16. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт сальон. орх., 8.00 Для шкіл, 8.10 Добрийдень найменшим; оповідання М. Конопніцької, піснька, поезійки, мельодії, 11.00 Для шкіл: „Той, що відважився бути мудрий", авд. для дітей, 11.30 Фрагм. з опер Бізета, пл., 12.03 Полудневі авд., 14.00 Нар. танки, з пл., 14.15 Популярна музика з пл. 15.10 Програма на завтра, 15.15 Казки для дітей, 15.30 Гутірка з хорами, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Концерт орх. мандолінїстів, 16.45 У країні дикого коника, 17.00 Бікучі вісти з міста та провінції, 17.10 Плити з пояснюваннями: „Озеро" у вик. царськ. симф. орх., пл., 17.45 Моди, 17.55 Гатьо, позір! 18.00 Хемія та загадка життя. 18.10 „Чорний експрес" словно-муз. авд., бас у супр. форт., 18.45 Літер. новини, 19.00 Камер. концерт, скр., альтівка, віол., форт., 19.25, 20.55 Актуальна гутірка, 19.35 „Спомини з вакацій", розр. концерт: сільська орх., хор ревелєрсів, форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 Китиця сонетів А. Рябінського, 21.10 Легка музика у вик. орх., 21.50 Спорт. вістки, 22.05 Концерт бажань, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика з пл. (наспє Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 14. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.10 „Кабарет дер Комікер", 20.30, 21.00 Орх. концерт, БУДАПЕШТ 20.00 Народні пісні, 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Сніг, БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 17.30 Сольо на арфі, 18.10 Циг. музика, 19.30, 20.00, 21.00 Вечір опер: „Джамеля" оп. Бізето, „ч. 66." ком. оп. Офенбаха, 22.10 Легка музика, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 14.10 Розр. музика, 19.00 Камер. музика на давніх інстр., 21.00 Симф. концерт, 22.30, 23.00 „Музика з Відня розр. концерт із участю сол., ГАМБУРГ 20.15, 21.00 „Уліс" ком. оп. Брандт-Буіса, КЕНІГСБЕРГ 20.10, 21.00 „Чарівна Венус" оп. Кіпна, КОШИЦІ 7.35 18.45 Вістки, 18.00 культурне життя столиці; Як оспівує підкарпатський нарід Масарика, Церковні пісні, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, 22.00, 22.40 Камер. і танк. музика, ПРАГА 20.45, 21.00 „Азраель" симфонія Сука, 22.35 Камер. музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 18.32 Вок. концерт, 19.00 Скрипка, 20.30, 21.00 Концерт союзу парл. журналістів, РИМ 17.15 Форт., 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Оперетка, СОФІЯ 19.30, 20.00, 21.00 „Ріголето" оп. Вердія.

Четвер, 15. вересня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Концерт солістів (барит., альтівка, форт.), 19.00 Після дня праці, розр. концерт, 19.45 Вечірній гомін, 20.10 Скандинавська музика, 21.00 Оперетк. мельодії, 18.05, 21.00 Нар. пісні, 20.00 Рос. романси, БУДАПЕШТ 13.30 Циг. музика, 17.00 Губасві твори, 18.40 Форт., 21.20, 22.00 Симф. концерт, ВІДЕНЬ 15.00 Вес. авд., 15.30 Солісти, 18.20, 19.00 Розр. муз., 21.00 Гумор і пісеньки, ВЕЛКА АЙФЛЬ 20.30, 21.00, 22.00 „Легенда про Кітеж" оп. Рімського-Корсакова, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.15 Культурний огляд, „Ужок" відчит, Оборона проти повітряних нападів, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Орх. концерт із участю солістів, ПРАГА 11.20 Сальон. квартет, 17.40 Спів, 18.20 Орх., 20.15 Скрипк. концерт Дворжака, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.00, 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Спів, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Гимни опісля „Фальстаф" оп. Вердія, СОФІЯ 18.00 Концерт військової орх., 19.00 Легка музика, 20.00 Спів.

Пятниця, 16. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. муз., 17.00 Нім. пісні у вик. сол., 19.00 Увертура та вальси, 21.10 Нова розр. музика, БІЛГОРОД 18.10 Нар. пісні, 18.45 Скрипка, БУДАПЕШТ 13.30 Орх. концерт, 17.30 Віол., 19.40, 20.00 Циг. музика, 21.00 Фінський вечір, орх., сол., ВІДЕНЬ 15.30 Сценки, 16.00, 17.10 Концерт симф. орх., 18.45, 19.00 Моцартові твори у вик. сол. і камер. квартету, 20.10, 21.00 „Весела вдова" оп. Легара, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 М. Щербей „Вартовий" оповідання, Концерт орх., МІЛЯНО 17.15 Сопран, форт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 „Сьветерельо" оп. Кучіни, ПРАГА 18.20 Легка музика, 20.00, 21.00 „Св. Людмила" орат. Дворжака, РАДІО ПАРІ 18.00 Скрипка, 18.32 Для жінок, 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Театр Уяви „Ля Сіт де Воа" драма Декава, РИМ 17.15 Танк. муз., 21.00 Розр. програма, 22.10 Орг. музика, 23.15 Танк. музика, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 19.20 Сонати у вик. сол., 19.50, 20.00, 21.00, 22.00 „Травіята" оп. Вердія, ШТУТГАРТ 20.10, 21.00, 22.00 „Фіделіо" оп. Бетовена.

БІРЖА.

Львів, 13 вересня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·92 89·50 Долярн американські 5.31·50, 5·28·50 Долярн канад. 5 30·50—5.28·00. Фльорени гол. 285·24.—285·70, Франки фр. 14·44—14·30, Франки швайцарські 120·70—119·65 Фунти анґл. 25·70—25·49, Гульдени данц. 100·05—99·75, Корони ч. 14·30—13·80 Кор. дан. 114·70—113·60 Кор. норв. 129·08—127·75 Корони шв. 132·64—131.30 Ліри італ. 21·65—21·00, Марки фінлян. 11·35—11·20, Марки нім. 70·00 — 72·00, Гедь Азія 25·20—25·00, Марки нім. срібні 89·00 — 86·00

Яйця.

Банк Польський 124·50 Цукор. 37·70 Вуголь 35·63, Ліквон 81·5., Модженя 17·25, Островець 64·01, Старахович, 44·50 Габербуш 57·25

Папери

4 і пів проц. внутр. 67·00, 66.38 3 і пів. 1 ем. неност. серія 94·00 3 пов. і пів. 2 ем. 85·75 серія 95·00 3. конверс. 70·00 прем. дол. 42·00 4 консол. 66·30

Тенденція ядержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 13. вересня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·61 вод.
1 кг. масла бочков. жка. з опак. 2·70 вод.
молоко . . . . 14—15 сот.
1 кг. яєць 1·20

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко ядержана.

Міські Ґазові Заведення у Львові.
телефон 100-80

доставляють ГАЗ для домашнього господарства, центрального огрівання, для промислу, тощо.

Різні інформації щодо умовин достави газу і уладжень даємо в стійлі М. Г. З. на Східних Торгах у центральнім павільоні ч. 10 і в крамниці М. Г. З. при вул. Хорушини 6, телефон 211-61.

Крамниця має на складі випробовані газові апарати, а саме: КУХОНКИ, КУХНІ, ПЕКАРНИЧКИ, PRODIGE КУПАЛЬНЯНІ ПЕЧІ, ЗАЛІЗКА до прасування, ПАЛЬНИКИ, і запасові частини до ГАЗОВОГО ОСВІТЛЮВАННЯ і т. д., а на зимовий сезон ОПАЛОВІ ПЕЧІ. НЕЗВИЧАЙНО КОРИСНІ УМОВИНИ ВЖИВАННЯ ҐАЗУ МОЖНА ОДЕРЖАТИ ПРИ ЦІЛКОВИТІЙ ҐАЗИФІКАЦІЇ ДОМАШНЬОГО ГОСПОДАРСТВА.

ЦЕРКВИ, що бажалиб увіковічнити памятний ювилей Хрещення України — повинні з цеї нагоди набути у нас дзвони, як це вже зробили і роблять численні П. Т. Парохії, а востанне Парохія в СТРИЮ — з написом ось таким:

За понтифікату Папи Пія XI., за володіння Князя Церкви і Народу Митрополита Андрея Шептицького Р. Б. 988—1918—1938.

яко в памятний Ювилей Хрещення України, цей дзвін „ВОЛОДИМИР" фундували до церкви Успення Пр. Діви Марії в СТРИЮ парохіяни за пароха о. Іллі Гавриляшина, сотр. о. Василя Мармуша, Старшого брацтва церковного Павла Грубського і прочих, на вічну славу Пр. Гроиці й Пр. Діви Марії.

З поважанєм

Ліярня дзвонів
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші

і

Ліярня дзвонів
Л. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО і Ска
в Перемишлі

На Український Шпиталь зложив п. Карпінський Олександер, урядовець Зем. Банку Гіпот. у Львові, касту зол. 50.— як непримітний гонорар Вп. проф. д-ром М. Паньчишиним. 1954

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіночі, проти усування матиці; дає гарантію виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА. Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 87-100

СТЕЛІ, стіни брудні, закурені чищу хемічно на сухо, дуже дешево. Зголошення до „Діла" під „Українець". 1931 3-3

І **ЗОЛОТИЙ** — перероблюю капелюхи жіночі, мужеські, найновіші моделі. Коперника 26, подвіря. 1944 2-

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

УПРАВИТЕЛЬКИ доброї кравчині, до самостійного ведення дамської кравецької робітні шукає Кооп. „ТРУД" у Дрогобичі. Зголошення надсилати до дня 25. вересня 1938 р. на руки ВП. Мелянії Витвацької в Дрогобичі, вул. Стрийська ч. 1. 1942 2-3

НАУКА

ШКОЛА МОВ — затверджена Куратоpією „Ecole Française" Баторія 34, як кожного року відкриває нові курси, середні, вищі: французького, англійського, німецького. Діти окремо. Там теж повна бюрова підготова. 8/22 1-1

МЕШКАННЯ

КІМНАТА умебльована або кімната без меблів сонячні, вул. Абрагамовичів 6, вічна Кадецької до винайму. 1956 1-1

ДО ВИНАЙМУ кімната, удержання, фортепіян, Бонєркова, Шептицьких 14, І. 1928 3-3

2 СОНЯШНІ кімнати, кухня, повний комфорт, новий дім до винайму, Генінга 9. 1958 1-1

КУПНО — ПРОДАЖ

УЧЕНИКИ. Капкети, сорочки, скарпетки й інша галянтерія. Будзинновський, Станиславів, Ратуша 1715 11-11

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТЯК, Байки 14, тел. 283-24. 1682 14-20

„ЯРМАРОК КНИЖОК" пл. Галицька 14. І. продає шкільні книжки вживані з 50% опустом. 1817 6-9

ФОРТЕПІЯН Безенщорфера продам. Пляців 17 м. 8. 1955 1-1

ШКІЛЬНІ ФАРТУШКИ клєонові, шовкові, найліпші, найдешевші, найтривкіші лише у зкрібні „ПАЛЮМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1780 1-1

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самохідне перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і зі всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 806 4-50

ПАЛАТА ДИТИНИ

ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 1. ТЕЛ. 116-97
поручає у великім виборі
ПЛАЩИКИ, УБРАНЄЧКА І СТУДЕНТСЬКІ МУНДУРКИ. 1898 2-11

ДИТЯЧА КОНФЕКЦІЯ
„Л Я Л Я"
Власн. Пйотровська і Кучамер
ЛЬВІВ, ул. Коперника 2.
(Тел. 114-62. (Проти Аптики Міколяша)
поручає на осінньо-зимовий сезон.
ПЛАЩІ, СВЕТЕРИ, УБРАННЯ, ПАВЧОХИ, тощо.
У великім виборі і солідній ціні оплачі.

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА

першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини
Новацький
Львів, Пілсудського 17.
тел. 235-21.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

ч. 204 (15.015). Львів, четвер 15. вересня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Стан облоги у 8-ох судетських округах.

ПРИЧИНА.

Урядовий комунікат ствердже, що минулої ночі дійшло в кількох округах до політичних виступів, які довели до сутичок з поліцією. Тому в тих округах введено стан облоги.

Уряд закликає населення до спокою; органи безпеки досить сильні, щоб запевнити лад.

Стан облоги проголошено в округах Егер, Нойдек, Прознеце, Ельбоген і Карлсбад, опісля ще й на округи Карльсбад, Фалькенов і Чеський Крумльов.

ЗБОРИ ЗАБОРОНЕНІ.

Винятковий стан проголошено на основі австрійського закону з 1873. р. Він передбачує нагілі суди та заборону публичних зборів, навіть неполітичних, у салях або під голим небом.

Уряд заборонив окремим декретом всякі збори та віча у цілій Чехословаччині.

—o—

Ультимат судетської партії до чехословацького уряду.

Політичний комітет судетської партії відбув спільну нараду з делегацією до переговорів з урядом. Стверджено, що уряд, проголошуючи винятковий стан, нарушив зобовязання не робити ніяких важних кроків без порозуміння зі судетською партією.

Після наради заступник Генляйна пос. Франк звернувся до прем. Годжі з такими ультимативними домаганнями:

Провід партії стверджує, що жандармерія та гранична сторожа вбила чимало німців. У таких умовинах провід партії не може вести дальших переговорів, хіба що уряд:

1) Негайно скасує винятковий стан;

2) Забере державну поліцію з територій, де німці є в більшости та передасть поліційну владу посадникам і начальникам громад;

3) Обмежить діяльність жандармерії та інших органів безпеки до нормальних функцій, а їхній чисельний стан приведе до нормального; державна влада порозуміється з комунальною, щоб спинити пролив крови;

4) Зосередить усі військові формації у касарнях, так, щоб вони трималися здалека від цивільного населення.

Якщо уряд не виповнить цих домагань, партія не бере на себе відповідальности за дальший розвиток подій.

—o—

Чесько-німецькі переговори остаточно зірвані.

ДЕЛЄГАЦІЯ СУДЕТСЬКО-НІМЕЦЬКОЇ ПАРТІЇ ЗЛОЖИЛА ПОВНОВЛАСТИ.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Ашу:

Генляйн розглянув ситуацію з делегацією партії, що мала перевести переговори з празьким урядом. З огляду на випадки з минулих 48-ох годин та з огляду на те, що домагань судетсько-німецької партії не сповнено, переговори на основі дотеперішнього мандату неможливі. Тому Генляйн звільнив членів делегації та подякував їм.

—o—

Німецький міністр господарки їде до Туреччини.

5. жовтня приїде до Стамбулу німецький міністр народньої господарки В. Функ. Він проведе 3 дні в Анкарі, опісля знову вернеться до Стамбулу. Він звидить промислові заведення та обговорить справу господарської співпраці обох держав.

Польща спинить еміґрацію до Бразилії?

У пресі появилася поголоска, що польський уряд розглядає проект заборони еміграції до Бразилії, щоб охоронити польських емігрантів від важкого положення з огляду на екстерміпаційний режим, що його ввела бразилійська влада супроти чужинців.

VI 1. Pr. 390/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Wiceprezes S. O. L. Malicki, Sędziowie S. O. D-r J. Locker i W. Boczar w sprawie konfiskaty Nr. 193 czasopisma p. t. „Diło" z daty Lwów, dnia 2 września 1938 r. do sygn. VI. 1. Pr. 390/38, na posiedzeniu niejawnym w dniu 8. września 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 2. września 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Diło" Nr. 193 z daty Lwów, dnia 2. września 1938 r., zawierającego: 1) w artykule p. t. „Peremoha ducha", a) w ustępie od słowa „Zahostrenie" do słowa „nytkamy", b) w ustępie od słów „Może chto" do końca artykułu oraz 2) w artykule p. t. „Dopychto" od słowa „obiciujuczy" do słowa „Generała" znamiona ad 1) występku z art. 170 k. k., ad 2) zbr. z art. 154 § 1 i 2 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. grudnia 1862 (Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863), t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Wyżej wymienione ustępy mają na celu: ad 1) przez pomawianie społeczeństwa o szowinistyczne i nieprawdziwe ustosunkowanie się do ludności ukraińskiej, przedstawić stosunki polsko-ukraińskie w sposób tendencyjny i świadomie fałszywy, a w taki sposób szerzyć wiadomości mogące zaniepokoić ogół publiczny, ad 2) przez propagowanie ukraińskich nacjonalistycznych haseł separatystycznych, nawoływać do popełnienia zbrodni stanu względnie je pochwalać. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Malicki w. r. Protokolant: Durkot w. r. Za zgodność: Lipanowicz, kier. sekr.

Хто хоче зразково вести господарство

мусить обезпечувати від огню і від крадежі-влому своє рухоме майно (живий і мертвий інвентар, збіжжя і пашу) в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Нова ситуація

ПІСЛЯ РОЗВЯЗАННЯ СОЙМУ І СЕНАТУ.

Львів, 14. вересня 1938.

Політичні вакації в Польщі закінчилися несподіваною і дуже голосною бомбою: розвязанням сойму і сенату. Правда, в польських політичних колах вже віддавна кружляли думки про те, що теперішній сойм не вмре своєю природною смертю, особливо у звязку з недалекими виборами президента держави, але ніхто не сподівався і не рахувався з тим, що це станеться так швидко, що станеться саме тепер.

Чи постанова розвязати тепер законодатні тіла прийшла й у рішальних чинників раптом, в останній хвилині? Дещо промовляє за тим, що ця постанова запала давніше, на всякий випадок перед виїздом віцепремієра Квятковського на відпустку. Виходить, що цю постанову вдалося втримати у строгій тайні, внаслідок чого проголошення розпорядку президента держави про розвязання було справжньою несподіванкою для всіх польських політичних кол без винятку.

Але несподіванка не лежить у самому тільки факті розвязання. Як один з мотивів свого кроку президент держави подає у своєму розпорядку бажання: „відновити склад законодатних палат, щоб вони могли у своїй праці дати повнішу картину течій, що нуртують у громадянстві". Виглядало би, що рішальні чинники станули на становищі, що треба дати опозиції змогу брати участь у законодатній праці. Якій опозиції, котрим опозиційним політичним партіям? На відповідь на це питання могліб кинути деяке світло відомі авдієнції представників лівих партій на замку. Але-ж вибори до нового сойму і сенату мають відбутися на підставі дотеперішньої виборчої ординації, яку ліві партії гостро поборюють. Чи в такому разі не є особливо промовиста заповідь, що новий сойм має занятися справою виборчої ординації до сойму і сенату? Чи не є це фірточка, якою ліва опозиція могла би ввійти в коло внутрішньої польської національної консолідації?

Власне справа виборчої ординації, що в дотеперішній своїй формі була тяжкою колодою при ногах рішальних чинників на шляху до порозуміння з опозицією, перерішила долю маршала Славека та його однодумців. Так сталося, що творець цього останнього сойму, тобто автор виборчої ординації полковник Славек, став і його гробокопателем. Його група, що в останньому часі мала до свого розпорядження соймову більшість, рішуче противилася зміні виборчої ординації до сойму і сенату, бо полковник Славек стояв на ґрунті апартійности і навіть аполітичности законодатних тіл. Тому дехто з хвилиною вибору полк. Славека маршалом сойму був переконаний, що цим доля сойму запечатана. Рішальні чинники мали до вибору: сойм з переважною ґрупою полковника Славека, що підготовлялася до кампанії в майбутній соймовій сесії за владу, або

При запорі стільця, здуттях, високій уставі кормової перепони, тиску в околиці серця — природна гірка вода Францішка Йосифа вказана вранці натще одночасно багате випорожнення, приспішує переміну матерії і впливає додатньо на правильний біг крови

бодай якінебудь вигляди на співпрацю хочби тільки частини опозиції. Вибір упав — як бачимо — на ту другу перспективу.

В день розвязання сойму і сенату появилася відозва шефа Озону, ген. Скварчинського яку ще того самого дня передали через радіо до загального відома. Є в ній уступ, який можна би взяти за свого роду заклик до якоїсь ширшої національної консолідації у звязку з виборами: „Мусимо мати лад і порядок у Польщі. Нам необхідна згода та єдинення наших сил. Цього домагається від нас історична хвилина... Слухаючи цього заклику, що пливе з почуття відповідальности і громадянської совісти, витягаємо руку до згоди і щирого примирення до всіх тих, що хочуть віддати свої сили на службу Річпосполитій; витягаємо братню руку до всіх, що спільно з нами, як рівні з рівними, хочуть протиставитися ворожим діянням комуни, всякої анархії і деструкції, всяким чужим агентурам, незалежно від того, під якою маскою вони ховаються... Мусимо раз остаточно здобутися на те, щоб взаємно собі довіряти, що при всіх ріжницях поглядів ми шукаємо тієї самої правди."

Як вплине цей заклик на становище опозиційних партій до нових виборів на підставі старої ординації — сьогодні не можна ще нічого про це сказати. На всякий випадок жест рішальних чинників має своє значіння. І не виключене — як дехто здогадується — що на випадок якби опозиційні партії заявили своє позитивне відношення до виборів, прийшло би якесь зговорення, що вможливилоб тіснішу співпрацю. Чи прийде до того позитивного відношення опозиції, чи прийде до якогонебудь зговорення та співпраці опозиційних груп з теперішнім режімом — булоб передчасно щонебудь казати на підставі дотеперішніх даних і дотеперішньої внутрішньої політичної ситуації в Польщі. Одне певне: рейки внутрішньої політики уряду наставлені в напрямі консолідації.

Таким чином треба рахуватися з можливістю, що зі старого сойму не залишиться камінь на камені. До нового можуть увійти і правдоподібно ввійдуть нові люди; які — цього вже допильнують постанови виборчої ординації. Обличча нового сойму залежатиме від того, хто спрямує свої вози на консолідаційні рейки.

Чи та необхідність згоди, ладу і порядку в Польщі, про яку каже шеф Озону у своїй передвиборчій відозві, і яку малиб заспокоїти найближчі вибори, вплине якнебудь на становище уряду в українській справі? Чи змагаючи до наладнання внутрішньої політики, польський уряд прийде до того переконання, що до сповідсоткового наладнання внутрішньо-польської політики необхідно поладнати й українську справу? Не маємо ніяких ілюзій у цьому напрямі і не оманюємо себе, що якийнебудь почин у цій справі вийде від уряду. Навпаки — ми певні, що уряд залишить тут усе по старому, даючи нам, українцям, правдоподібно таку свободу виборів, яку ми мали в 1935-ому році. Адже стара виборча ординація обовязує...

Три роки згорою, що ділять нас від „рожевих виборів" у 1935-ому році, дали нам чималий досвід. Не маємо наміру робити на цьому місці підсумків цієї „нормалізаційної" для нас каденції польського сойму. Але хочемо підкреслити, що коли кожний дотеперішній польський сойм стояв спиною до української справи і кожний голос українського посла був там справжнім „голосом вопіющого в пустині", то сойм, що тепер так безславно і без нічийого жалю відійшов, залишиться у нашій памяти, як той, що зневажав і поневіряв українську націю, що оклевечував її найвищих достойників, що за ніщо мав українських представників, які в ньому засідали. Сама доля змилувалась над нами, розтинаючи гордійський вузол ситуації, що стала консеквентним наслідком нормалізаційних взаємин.

Розвязання сойму і сенату витворило в нашому внутрішньо-політичному житті нову ситуацію. Ускладнення, що ще вчора звязували наші руки, сьогодні зникли. Само небо посилає нам ще одну добру нагоду залишити всі внутрішні непорозуміння, які нас розєднюють, і разом „одностайне стати" до боротьби за свої національні права. Коли ще й цим разом зробимо помилку, друга така нагода може не швидко прийти.

об.

Після промови Гітлєра.

Від першого дня нірнберського національсоціялістичного конґресу політичний світ з напруженою увагою наслухував, коли і що Гітлер скаже у злободенній німецько-судетській справі. Але Гітлер не поспішався. За вісім днів конґресу він промовляв до молоді, до формацій „фронту праці", до жінок, до партійних функціонарів і вкінці до війська коротко, принагідно, без якогобудь сильнішого акценту та без ширшого звязку з проблемами закордонної політики. Це дало привід деяким пресовим органам здогадуватися, що Німеччина не почувається на силах ставити судетсько-німецьку справу на вістрю меча і що Гітлер вибрав тактику мовчанки як найліпшу тактику в сучасній міжнародній ситуації.

Коли на закінчення конґресу, вечором 13. вересня, Гітлер піднявся зі свого місця і в характеристичний для себе спосіб почав промову від порівнання теперішнього з минулим, за кожним реченням степенуючи наголос, не тільки для учасників конґресу, але також для слухачів радія за кордоном було очевидне, що Гітлер має намір сказати щось важного. Між уважними слухачами найшлися зараз — як це читаємо у пресових повідомленнях зза кордону — премієр Франції Далядіє в Парижі і премієр Великобританії Чемберлен у Льондоні. І показалося з промови Гітлєра, що Німеччина навіть не думає зацукуватись у судетсько-німецькій справі перед пресовими чи якими іншими погрозами з Парижа, Москви чи Льондону, але навпаки — ставить справу руба: або — або.

Промова Гітлєра незвичайно важка своїм змістом. „Безправству, з яким стрічаються судетські німці, мусить бути кінець" — кликав він піднесеним голосом. „Коли ці переслідувані люди не можуть самі найти права й помочі, дістануть від нас і одно і друге" — запевнював він під френетичні оплески учасників конгресу. „Ми не булиб гідні імени німців, якби не були готові зайняти цього роду становище і зробити звідси такі чи інші висновки — заявив Гітлєр при кінці своєї промови.

Ця заява Гітлєра в судетсько-німецькій справі на тлі тої частини його промови, в якій він говорить про могутні укріплення німецького кордону на Заході, що їх від двох років „будує 287 тисяч робітників, 84 тисяч членів „фронту праці", численні баталіони піонірів і цілі дивізії піхоти", має на меті переконати уряди Франції та Англії, що їх зусилля військово рятувати Чехословаччину булиб даремні, якщо чехословацький уряд замість „гнобити три з половиною мілн. німців у Чехословаччині не введе права на самоозначення". Уже „восени ці укріплення будуть готові" — сказав Гітлєр — а „за цим фронтом зі сталі й бетону, що частинно в чотирьох лініях широкий аж до 15 кільометрів, стоїть німецький нарід під зброєю".

Таких твердих слів не говорять на вітер. Керманич сучасної Німеччини мусів їх добре розважити, коли так сильно і так широко покликується супроти західно-европейських держав на німецький аргумент сили; видно, що йому дійсно йде не про реторику чи тактику залякування, коли у своїй промові атакує Англію, називаючи її по імени.

Чогож хоче, яку розвязку судетсько-німецької проблеми пропонує Гітлєр у своїй промові? Він виразно не домагається прилучення области судетських німців до німецької держави, але вимагає, щоб судетським німцям дати „право самоозначитись". Можна це розуміти як вимогу плебісциту, вислід якого був би безсумнівно корисний для Німеччини. Але Гітлєр готов, очевидно покищо, погодитись і на якусь іншу, для німців можливу до приняття розвязку судетсько-німецької проблеми. „Це — заявляє Гітлєр — справа чеського уряду вести переговори з покликаними представниками судетських німців і довести в той спосіб до порозуміння". Отже виглядає, що Гітлєр за якусь велику ціну готов дати праському урядові ще одну нагоду поладнати судетсько-німецьку проблему в рямцях чехо-словацької республики. Питання, яким німецький державник очевидно не має обовязку, й не хоче журитися, в тому, чи судетсько-німецькі вимоги у звязку з одночасними вимогами інших чехословацьких меншин дадуться погодити з істнуванням Чехословаччини як держави, чи це не динаміт, що навіть без війни має розсадити надвлтавську республику. Є ще здогади, що Гітлєр погодивсяб на часову приналежність автоновної области судетських німців до Чехословаччини, але за ціну розриву Чехословаччиною союзу з Совітами.

На всякий випадок 13. вересня не повторилась у чеському виданні подія з 21. травня, коли то в одному ритмі зі словами Гітлєра в Берліні, німецькі збройні сили машерували до Австрії та її столиці Відня. Хоча промова Гітлєра гостра і тверда та у відношенні до західно-европейських демократій просто безцеремонна, то вона все ще не замкнула дверей до храму мира. Зацікавлені в мирній полагоді оборонці державної незалежности Чехословаччини мають перед сообою важке, коли не безнадійне завдання до розвязки. А може в цьому випадку їм пощастить до якогось часу?...

Перевозить і магазинує
Меблі, товари
з усіх і до всіх місцевостей краю.
МЕБЛЕВІ ВОЗИ. Переводить ІНКАСО

Спедиційно-перевозова кооператива
ГАРМА
Львів, Потоцького 11а. Телеф.: 111-21

Хроніка Совітської України.

ШЕВЧЕНКОВІЯНА.

Микола Бажан передав київській кіностудії сценарій „Катерина" за поемою Шевченка. Сава Голованівський передав кіносценарій „Поетова доля" і пише на ту саму тему лібрето для опери. Любомир Дмитерко написав лібрето для балету „Петрусь" і працює над лібретом для опери „Галайда", музику для якої пише композитор Лятошинський. Семен Скляренко пише цикль новель з життя Шевченка. Андрій Малишко теж пише новелі з Шевченкового життя. Максим Рильський пише поему, присвячену Шевченкові. Дмитро Косарик готує книжку „Шевченко на Україні", Ілля Стебун пише повну біографію Шевченка.

Зявляється багато статтей із приводу майбутнього ювилею в совітській пресі, головний мотив у них це любов і пошана з боку Шевченка до представників тодішньої російської демократії й навпаки висока оцінка Шевченка і любов до нього з боку цих представників російської демократії, російської літератури. І раптом чи не „контрреволюційні" рядки (і як їх цензура пропустила?) і чиї? Самого Горкого! „Правда" друкує рукопис лекції Горкого про Шевченка, де він каже: „Ця людина (Шевченко) жила водночас з Тургеневим, Толстим, Некрасовим, Писемським, Григоровичем — з усіма стовпами російської літератури, і всі вони нічого не могли зробити, щоб полекшити його гірку долю. А нему вони не визнали Шевченка, чому не читали його й не оцінили, цього я і звясувати не маю змоги".

Щоб зібрати фолькльорні матеріяли про Шевченка виїздила до Канівського, Переяславського, Черкаського, Вільшанського та інших районів спеціяльна комісія Інституту етнографії і фолкльору та Інституту літератури Академії Наук. „Трудящі з великою любовю розповідають про Шевченка. Майже в кожній хаті висить портрет поета, слова з його творів вишито на рушниках, нарід їх знає, читає, співає".

Учасники експедиції зібрали багато цікавих оповідань, приказок, легенд, особливо цікаві оповідання записано в с. Моринцях від своїків і сучасників Шевченка.

ВІДКРИТТЯ ЗИМОВОГО СЕЗОНУ В КИЇВСЬКІЙ ОПЕРІ.

Сезон відкрився 1. вересня виставою-прем'єрою опери Лятошинського „Шорс", лібрето Рильського та Кочерги. Великий успіх мали артисти: Іванов (Шорс), Петрусенкова (Лія), Донець (Сокальський), Борищенко (Гриць). Прем'єра пройшла в святочному настрої.

А ЧИ Є ПІДСТАВИ ДЛЯ СВЯТОЧНОГО НАСТРОЮ?

Усі памятають „контрреволюційні" вчинки київського радіокомітету минулого року: коли київська радіостація передала повідомлення про наслідки суду над Якором, Примаковим та іншими, то найближчим номером був вокальний як-

Правдива Карльсбадська сіль регулярно вживана є добрим лікувальним засобом при запаленні жовч. мішечка.

ступ — виконано арію Кочубея з опери „Мазепа", де зазначалося, що Кочубей мав три скарби, перші два — дочку та майно у нього забрано, але третій скарб — помсту він береже для себе. А по повідомленні про самогубство Любченка найближчий номер був музичний — виконано жалібний марш Шопена. Безумовно весь персональний склад радіокомітету тоді добре профільтровано. Та і тепер бє на гвалт кореспондент „Правди" якийсь Гриньов. Він зазначає, що недавно український радіокомітет передавав статтю „Великий російський нарід", а в цій статті ані слова не сказано про Леніна? В іншій передачі, де говорилось про розгром Денікіна „контрреволюційно" слово Денікін замінено словом Царицин (а як відомо Царицин захищав-ли тоді самі Сталін і Ворошилов!). Дуже підозрілі і деякі літературні монтажі для передач. Наприклад монтаж пєси „Любов Яровая" кінчається поразкою червоних, хоч це і не кінець пєси. Уривок з роману Фурманова „Мятеж" починався і закінчувався також поразкою большевиків. Підчас найвідповідальніших передач українські стації „випадають".

Це такби мовити у столиці, в центрі, та недобре щось і на периферії.

Майже водночас відбулись два судові процеси в Винниці й Умані. Перший був про „звіряче вбивство" комсомолки активістки Ярини Тимощуківни. Засуджено „ворогів народу" Вовка, Загоруя, Мельника і Войтюка. На суді встановлено, що вони готували замах ще на трьох колгоспниць комсомолок-активісток.

В Умані засуджено також „ворогів народу" Магдія, Грибовського, Микитюка та інших по обвинуваченню їх у 8 грабежах та в 14 вбивствах. Підсудні признались і розповіли, що вони задушили голову соцківського колгоспу Драченка, голову робіткому Новосельського, голову колгоспу Музичука, заступника голови сільради Гебу та ще 10 інших осіб.

Звертає на себе увагу, що в обох справах цілком відсутний мотив якихось особистих розрахунків. Мабуть і в Києві на це звернуто увагу.

Л.

—o—

ВАСИЛЬ СІМОВИЧ.

Наукова діяльність акад. Смаль-Стоцького.

(Кінець).

Цікаво, що проф. Стоцький не залишив ніяких діялектольоґічних праць. Правда, в 90. рр XIX. ст. збирав матеріяли на Бойківщині (Зелемянка), упорядкував їх, навіть фонетичні прикмети говору з тих околиць почасти опрацював. Але-ж усе це так і залишилося в архіві, як залишився ненадрукованим німецько-український словник, опрацьований у спілці з проф. Гартнером і, здається, не був навіть переписаний із карточок.

Що його діялектольоґічна праця не побачила світу, можна пояснити собі це тим, що пок. проф. мав на українську діялектольоґію свій окремий погляд, із яким не годяться наші діялектольоги. На погляд проф. Стоцького, в нашій мові не можна говорити про діялекти в такому розумінні, як в інших мовах. Різні діялектольоґічні відміни в нашій мові виросли просто наслідком сили і впливу анальоґії, тимто одні явища залишилися у свому історичному одягу, другі мають свій корінь уже в законах анальоґії. Не визнавав він ніяких т. зв. архаїчних говорів, (напр., чернигівські, поліські), вважав їх просто переходовими, а двозвуки, що появляються в тих частинах України (куінь, куинь, куень, куонь і т. д.), пояснив впливом білоруських говорів. Погляд на українські говори (що власне, не можна в нас говорити про діялекти, як у інших мовах) найшов свій вислів у досить гострій критиці праці проф. Зілинського (Opis fonetyczny języka ukraińskiego), що її покійний професор надрукував був у журналі „Назустріч" за 1934 р. ч. 22. (Чи мова це безліч говірок"). На нашу думку, тут вийшло непорозуміння, а це непорозуміння має свою основу в самій методі, і в підході до того, як фонетик, на думку проф. повинен підходити до мовних явищ. Методольоґічні завваги проф. Стоцького в цій статті дуже цікаві. Між рядками статі можна дочитатися, що підхід до справи у проф. Стоцького більш — фонольоґічний (він бере мову як систему), а тут фонольоґія з фонетикою йде в розріз.

Щоб закінчити огляд мовознавчих праць проф. Смаль-Стоцького, згадаємо ще про його критику І. тому „Словаря російсько-українського", зібраного і впорядкованого М. Уманцем і Спілкою (1893), з багатьома цінними заввагами й дезидератами.

*

Всі видання шкільної граматики проф. Стоцького мають на кінці додаток—вірш у вання. Уже в першому виданні з 1893 р. не могло не впасти в око читачеві, що до народньої поезії проф. Стоцький підходить не за дотеперішнім способом зразками, що зриває з дотеперішнім способом достроювати народню ритміку до західньо-европейської, не користується прийнятими в західньо-европейській ритміці знаками, перебраними із античної ритміки, а — заводить ноти. При цьому звертає він увагу на ті склади в народніх віршах, що мають постійні наголоси — на кінці вірша або перед цезурою, бо в інших випадках наголос може перескакувати. В найближчих виданнях свого шкільного підручника проф. поширив приклади з народньої поезії, доповнивши їх зразками віршів тих поетів, що користувалися народньою ритмікою (Шевченко, Руданський, Воробкевич і ін.). Був це вислід довголітньої праці над народньою ритмікою, праці, яка довела до такого висліду, що тільки з законами народньої ритміки можна підходити до Шевченкової поезії, що Шевченко у своїй творчости користувався тільки українськими народніми ритмами: коломийкою (з усіма її відмінами) козачком, або як первісно проф. зве його „шумкою" (теж з усіма її відмінами) й колядкою. Висліди своєї праці над ритмікою поезії Шевченка проф. Стоцький виклав у студії „Ритміка Шевченківської поезії", що появилася в І. т. „Праць Українського історично-фільольоґічного Товариства" у Празі (1926).

Можна не погоджуватися з поодинокими висновками проф. (н. пр., щодо ямбічного ритму, який він уважає просто — колядкою), можна в поодиноких зразках, що їх він подає, найти багато дечого такого, що перечить основним тезам, що їх проф. наводить, можуть нас разити в тих зразках неправильні наголоси, незгідні з Шевченковою поезією й так узагалі з наголосами в літературній мові, можна не погоджуватися з тим, щоб одне мистецтво (спів, музику) переносити в ділянку другого (говорена мова, деклямація), можна оспорювати, чи, виголошуючи Шевченкову поезію, можна в деяких випадках скорочені вірші заступати протяжністю складів — а проте основні думки, основний підхід до Шевченкової ритміки треба визнати не тільки правдивими, правильними, але просто — ревеляційними. Не треба забувати, що це перша спроба, що дальші студії в цьому напрямку доведуть до ще кращих результатів. Уже тепер теоретики українського віршування (Якубський) мусіли, підо впливом студії проф. Стоцького, змінити багато із своїх первісних думок — і це для нас дуже важна справа.

*

Та не тільки ритмікою Шевченкової поезії займався пок. професор, а взагалі — Шевченком. Тут він покладав величезну вагу на саму справу інтерпретації Шевченкової поезії. Праця над інтерпретаціями почалася давно, ще в чернівських часах, у семінарях української фільольоґії. Та в тих часах не довелося проф. багато друкувати. Щойно перед самою війною почав він у львівських виданнях („Ілюстрована Україна", „Хроніка Наук. Т-ва ім. Шевченка", „Діло" й т. д.) випусками невеличкі студійки, звязані зі інтерпретаціями Шевченкової поезії, а окремі монографійки-інтерпретації (якщо можна так висловитись) почали появлятися щойно по війні, теж у Львові, спершу в журналах („Літературно-Науковий Вістник", „Вістник", „Українська Школа", „Дзвони", „Назустріч" і т. д.) а далі — вийшли окремою великою книжкою п. з. „Т. Шевченко Інтерпретації" в Варшаві (1936) як 25. том праць „Українського Наукового Інституту у Варшаві", з переднім словом В. Сімовича.

Всупереч дотеперішнім інтерпретантам, що дошукувалися в поезії Шевченка різних чужосторонніх впливів (т. зв. впливольоґія), проф. Стоцький, чисто фільольоґічною методою, розбираючи слово за словом, проходячи думку за думкою, розяснює Шевченкові твори його світоглядом, ідеями, поглядами, замкненими чи в „Кобзарі", чи в Шевченкових повістях, чи в листуванні, одне слово — самим Шевченком. Таким чином те, що в Тарасовій поезії могло видатися не дуже ясним, а то і не все зрозумілим, нараз стає таким простим, таким ясним, що з дива не сходиш, як воно досі було незрозуміле. Таких інтерпретацій обіймає згадана книжка поверх пятнацять (деякі збиті під один заголовок). Крім них, уже рік перед смертю, надрукував пок. професор у II. томі „Праць українського історично-фільольоґічного Товариства" у Празі свої „лебедині" інтерпретації деяких передсмертних віршів Шевченка, п. з. „Останній рік Шевченкової поетичної творчости" (1937). Коли всі дотеперішні інтерпретації визначалися великим розумінням Шевченкової поезії, то остання перевищує їх усі — глибиною аналізи.

Шевченком займався проф. Стоцький увесь час. Вже здавна цілий місяць березень щороку читав „Кобзаря" — такий великий пієтизм ховала для Шевченка його душа. І що-року виступав із новими студіями-інтерпретаціями на засіданнях „Українського історично-фільольоґічного Товариства" у Празі. На цих засіданнях бувало все дуже багато людей, що, здержуючи дух, слухали повні захоплення й запалу професорові слова. Та, крім цього, Шевченкові посвячував він у Празі (як колись і в Чернівцях) цілі семестри на університеті.

Крім Шевченка, з українських письменників його займав Котляревський, головно „Енеїда" цього поета (пор. „Котляревський і його Енеїда", ЛНВ 1898, за грудень; Значіння Котляревського для української літератури, Чернівці, 1898), М. Шашкевич, Федькович (є про це надрукований виклад із нагоди ювілею Федьковича „Діло", 1886), Квітка, Франко (пор. його працю про поетичну діяльність Франка, Львів, 1913), Кобилянська (виклад про „Землю" з приводу 40-ліття її діяльности у Празі,1931, не знаю, чи був надрукований), Стефаник (він же ввів цього письменника в літературу своїм переднім словом до першої збірки його новель, виданих у Чернівцях 1897 р.). Але ж друкованого з поля критики, чи з історії літератури ми маємо небагато.

*

Дуже багато праці вклав проф. Стоцький в історію української культури Буковини. Політ. обставини складалися так, що українство на Буковині цілком було завмерло, а що Буковина дісталася до Австрії від Молдавії (властиво від Туреччини), то витворився був погляд, що українці на Буковині зайшлий елемент, що Буковина вся корінно румунський край, і що українцям у цьому краю нічого не належиться. Щоб доказати неправдивість такого погляду, мало було етнічного матеріялу, політичної боротьби, треба було і своїх і чужих освідомити з історією українців у цьому краю від найдавніших часів і змалювати ту тяжку боротьбу, в якій український народ на Буковині поволі добивався своїх історичних прав. За цю працю взявся проф. Стоцький, і так повстала його „Буковинська Русь"—культурно-історичний образок", що друкувалася спершу фейлетонами в „Буковині", а потім появилася окремою, обемистою книжкою (Чернівці, 1899, на заголовку зазначений 1897. р., бо тоді почато її друкувати в „Буковині", й того року почато

ВЛАСНОГО ВИРОБУ! ЦІННИКИ ДАРОМ!
КОВДРИ — МАТРАЦИ — ПОДУШКИ
готові простирала — пошевки — коперти. — Полотна — ручники — коци
— капи — фіранки — Хідники
А. Петрушевський
ЛЬВІВ Галицька 20.
тел. 213-33

робити з фейлетонів відбитку). Є це історія культурних змагань українського народу на Буковині від найдавніших часів до 90. р. XIX. ст., при чому на основі всіх історичних джерел, і ромунських, автор дає незбитий доказ, що на Буковині, яка була частиною галицької держави (пор. апострофу до Ярослава Осьмомисла у „Слові о полку Ігоревім", де згадується про границі Галича над Дунаєм — цією апострофою починається книжка), український народ автохтонний, і що він здавна вже боровся тут за своє існування. У книжці дуже докладно змальована політична боротьба румунів, що від самого прилучення Буковини до Австрії виставляли свої претенсії на цілу Буковину й домагалися злуки її з Семигородом в один коронний край. Боротьбу цю найкраще зясовує німецьке рукописне посланіе православного владики Гакмана, що пізніше відіграв деяку ролю в житті буковинських українців (його діло було — оснування „Руської Бесіди в Чернівцях, 1869) — і його проф. Стоцький дуже докладно використав. Та щоб і чужинці зазнайомилися з цією боротьбою, він видав це посланіе в Чернівцях, п. з.: „Nationale und Kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina 1848—1865, vom Erzbischof Hakman in einem Sendschreiben dargestellt", 1899). Видання цієї книжки й було причиною, чому „Буковинська Русь" дуже затяглася з друком. Пок. професор хотів, щоб „Sendschreiben" появилося раніш, щоб читачі його книжки мали друковане джерело в руках.

Книжка ця, яку, зродила, як сам автор каже „щира любов до дорогої йому країни, сердечне бажання пізнати наскрізь життя-буття буковинської Руси, порозуміти напрям її духових змагань, розяснити собі у причиновій звязи всі явища в публичнім її житті, звести докупи ввесь культурний її дорібок" — книжка ця, що впливає на нас, за словами Франка (Літ. Наук. Вісн. 1900, Науковий відділ, ст. 151), „як подув свіжого вітру в степу, освіжує, додає сили", книжка, на яку, як підносив, здається, Гнатюк 1900 р., „Галичанам доведеться чекати ще довго", — вона була настольною книжкою кожного буковинського інтелігента і свідоміших селян на Буковині перед війною. Тепер вона, ясна річ, на індексі, але ж ті, що її мають, бережуть її в себе як ока в голові.

„Буковинська Русь" це — синтеза народньої української праці на Буковині від віків. Не доведена вона до кінця. Образець праці наших братів на Буковині заокруглила б картина усебічної праці самого проф. Стоцького. Він же творить частину історії українського народу на Буковині...

•

Така була б, у загальних рисах, наукова діяльність покійного академіка Смаль-Стоцького. Багата надбаннями, плідна новими думками, глибокими й дуже цікавими... Думаємо, що своїми темами, а ще більше своєрідним підходом у поодиноких ділянках, на яких працював, зацікавить вона не тільки людей науки, але й читачів нашої преси. З усього видно, що не тільки в політиці, у громадській діяльности, й т. д., але й у науці проф. Стоцькому доводилося теж промощувати нові шляхи..

Німецько-чеська ідилля.

Для характеристики загострення німецько-чеських відносин варто навести такі факти:

В часі побуту льорда Рансімена на замку графа Черніна біля Карльсбаду зібралася перед замком чотиритисячна юрба судетських німців. В імени її зголосився до льорда Рансімена німецький посол до чеського сойму Вольнер і зложив йому заяву, що судетські німці „не вірять у чеські обіцянки" і рахують тільки на Рансімена. Перед і після візити посла Вольнера у Рансімена юрба раз-у-раз підносила окліки: „Домагаємося плебісциту!" „Дорогий льорде, визволи нас від Чехословаччини!" (Лібер Льорд, мах унс фрай фон дер Чехословакай).

Як відомо, ген. Герінґ виголосив на націонал-соціялістичнім партійнім зїзді в Нірнберґу незвичайно гостру промову, присвячену майже в цілости німецько-чеському конфліктові. Навіть Німецьке Інформаційне Бюро уважало тактично потрібним пропустити деякі уступи з цієї промови. Ген. Герінґ мав заявити, що годі вічно панькатися з чеським народом, „позбавленим культури і про якого не відомо напевно звідки він узявся". При цій нагоді дісталося дещо Англії. Нехай вона — говорив Герінґ — не дає добрих рад та осторог іншим про конечність утримання мира, але нехай краще сама займеться привершенням ладу „у своїй жидівській державці" та в інших своїх посілостях. Ген. Герінґ так схвилювався у часі своєї промови, що дістав гарячку і мусів положитися до ліжка.

Канцлер Гітлер говорив дипльоматичніше, ніж Герінґ, але вага його слів про „німецьких братів, що покищо не можуть іще брати участи в партійному зїзді", є куди більша, бо нема сумніву, що тими братьми, що „покищо" не були ще в Нірнберґу є судетські німці.

Міжнародня ідилля нашого часу...

Що писало „Діло" 50 років тому.

Субота, 15 (3) вересня 1888.

НАРОДНЄ ВІЧЕ.

Спеціяльний вічевий комітет, що займався уладженням народнього віча, яке мало відбутися в Бережанах 29-го вересня для повітів бережанського, підгаєцького та рогатинського, проголосив у „Ділі" відозву, в якій між іншим читаємо:

„Конституційні закони признали нам наші народні права, але нас у найважніших наших правах кривдять. Наша руська мова не має відповідного з-міліздять. Наша руська мова не має відповідного з-міліздять. Наша руська мова не має відповідного з-мілізд

З природи і життя.

Про вереД шлунка.

Містимо цю розвідку про вереД шлунка написану на спеціяльне прохання наших читачів. — **Ред.**

До доволі частих захворінь шлунка належить т. зв. вереД шлунка, званий часто популярно чираком шлунка. Ця недуга появляється головно у молодім та середнім віці від 25—40 року життя, переважно у мужчин.

Вигляд вереда.

Як відомо шлунок це мясистий мішок, що находиться в горішній частині черевної ямини. До шлунка дістаються спожиті страви через пролик, що немов рура, довга на 40 цм., лучить устну ямину зі шлунком. Усередині шлунок вистелений слизною болоною, що як вказує її назва витворює слиз, яка влекшує пересування корму в його дальшій мандрівці кишками і що важніше, має у собі багато клітин, що витворюють шлунковий сік, потрібний до травлення корму. В нормальному положенні шлунок має в цілости вигляд поземого чвертьмісяця, при чому його менша кривина є луковато вгнута і звернена догори, довша — випукла і звернена додолу.

ВереД шлунка це недуга слизної болони шлунка. В одному місці слизної болони появляється її ушкодження, спочатку звичайно дуже мале і мілке. У тій початковій стадії можна його порівняти до отертої до шерсткого предмету шкіри. Старший віком вереД прожирає слизну болону, що покриває від середини яму шлунка і поглиблюється глибше у мясну верству шлунка, що лежить під слизівкою. Такий вереД має звичайно вигляд лійка, що вузьким кінцем сягає вглиб шлункової стіни; часом він має сходковаті стіни.

Таке бувае, коли недуга розвивається скоро та гостро; коли-ж для самооборони шлунка проти такого нищення його стіни в лійку вереда починае витворюватися близновата тканка, що виповнює ушкоджене місце і стягае його, тоді недуга стае затяжна. Близна, що витворюється на дні вередового лійка стягае його і через те деформуе вигляд шлунка, звичайно надаючи йому вигляд клепсидри.

Найчастіше місце де витворюється вереД шлунка лежить коло воротаря, себто на границі шлунка і сусідньої кишки, в яку він переходить т. зв. дванацятку. Рідше находимо вереД на малій кривині шлунка чи в початковій частині шлунка коло місця, де пролик впадае до шлунка, чи на інших його стінах.

Причини вереда.

Причини вереда шлунка ще й тепер не зовсім ясні. Існуе кілька наукових теорій, що стараються вияснити причину повставання вереду. Ще донедавна найбільш правдоподібною причиною вереда вважали лікарі надмірну квасоту (за надмірне витворювання квасного шлункового соку). Багато лікарів думало, що надквасота шлунка спричинюе надтравлення і знищення в одним місці шлунка слизної оболони і повстання вереда. Однак довголітні досліди ствердили, що 50 проц. хворих на шлунковий вереД мае правильну кількість квасів у шлунку. Інші дослідники думають, що причиною вереда може бути затканнн якоїсь малої кровоносної судини від спіпу крови чи бактерій, що заблудили туди. Коли-ж у стіні шлунка заткаеться чимсь ядн. кровоносна судина, тоді та частина шлункової стіни, яку дана судина відживляе, є недокровлена і завмирае. В тім місці, де через таке заткання кровоносної судини завмирае жива тканка шлункової стіни, повстае вереД. Одною з найбільш правдоподібних теорій, як повстае вереД уважають тепер лікарі теорію про нервове походження вереда Берґмана. Він каже, що причиною повставання вереда шлунка є розладдя в обігу крови, від скорчення і звуження кровоносних судин у шлунковій стіні, через що повстае омертвіння даного недокровленого місця, яке пізніше травить шлунковий сік.

Крім того лікарі-дослідники вереда кажуть, що на повставання вереда мае великий вплив будова і вдача даної людини, себто т. зв. конституція людини. На вереД шлунка частіше хворують люди слабовиті, особи з розладдям залоз, що витворюють гормони, особи, в яких неправильно працюють нерви головно ті, що регулюють тиск крови, працю серця, кишок, гормонотворчих органів (залоз) та ін.

Зате як це виказали числені обсерваціі, затяжний нежит шлунка не мае більшого впливу на повставання вереда.

Прояви недуги.

Прояви цієї недуги є для неї доволі характеристичні: це **шлункові болі, блювота** з домішкою крови і чорне забарвлення калу, спричинене домішкою крови підчас кровотечі зі шлунка.

Болі звичайно появляються дещо наліво від лінії, що ділить наздовж тіло на дві половини в підсерцевій заглибині. Вони розходяться (промінюють) звичайно до лівої половини грудної клітки. У вереді шлунка болі майже ніколи не появляються натще, але виступають рівномірно що якийсь час по спожитті страви (пересічно по пів до 1 години), і то тим вчасніше, чим ближче впусту шлунка находиться вереД. Болі при вереді шлунка найсильніші підчас найбільшого насилення травлення і в положенні на правому боці чи горіличь. В сидячій позиції хворому лекше. Згадані болі уступають тоді, коли страва покидае шлунок і переходить до сусідньої кишки дванацятки, — тоді як через блювоту вертаеться пожива чи коли хто зажив алькалії (соду). Т. зв. **пізні болі,** що являються в 3—5 годин по їжі, вказують, що вереД находиться на межі шлунка і дванацятки у воротарі або у дванацятці. Такі пізні болі зявляються часом дуже пізно вночі, часто натще як т. зв. голодові болі. Вони звичайно багато сильніші від болів при вереді шлунка і мають характер сильних корчів, що походить від скорчу пустого шлунка.

При вереді шлунка виступае дуже часто блювота або зараз по їжі або по 2—3 годинах, звичайно тоді, коли біль стае найсильніший. Блювотина мае часом в собі домішку крови свіжої ясночервоної, або старої стравленої подібної до кави з гущею. Кров, що виливається з місця шлунка знищеного вередом може залишатися в шлунку і тоді недужий мае вражіння жару і повноти та пульсування в горішній частині черева; з інших проявів, що виступають при такій кровотечі бувае неспокій, болі голови та памороки. Кров вилита до шлунка може також вийти назверх через блювоту. При вереді дванацятки вона не може завернути через замкнений воротар шлунка і йде далі з калом, на чорно його забарвлюючи. Кал тоді подібний до смоли і сильно тхне. Часто бувае, що кількість крови у блювотинах чи калі дуже мала, так, що її голим оком не видно, а можна її викрити тільки через мікроскопові оглядини чи хемічними спробами.

Хід недуги.

Вереди шлунка в 50 проц. гояться від близн, в решті випадків бувають затяжні. Затяжний вереД характеризуеться погіршеннями, що виступають головно взимі та на весну. Вони дають довготревалі болі. Затяжний хід вереда повстае наслідком переходу недуги на очеревну, себто болону, що покриває шлунок від сторони черевної ямини. Тоді повстають зрости шлунка із сусіднім орґанами (печінка, груба кишка, перепона), що не дають загоїтись вередові через неправильне положення шлунка. Тільки невелика частина вередів шлунка чи дванацятки дае найгіршу комплікацію цієї недуги — пробиття вереда до очеревної ямини із запаленням очеревної. Таке пробиття виявляється наглим сильним болем-колькою і загальним западом. Недужий, в якому пробився вереД до очеревної ямини лежить нерухомо, оминае всякого руху, мае язик сильно обложений, пульс спочатку вільний, небавком потім стае чимраз скоріший і дрібний. Потім звичайно розвивається розлите запалення очеревної.

З інших наслідків вереда шлунка чи дванацятки це значне вихудніння наслідком довготривалої втрати крови. Лише дуже малий процент затяжних вередів (3 проц.) переходить у лихий новотвір шлунка, пістряк (рак).

Лікування вереда.

Лікування вереда шлунка чи дванацятки полягае на лікуванні загальнім і хворого орґану тіла. Загально лікують лікарі хиби конституції, сифіліс, туберкульозу та інші чинники, що могли б підтримувати розвиток вереда. Залежно від стану недуги, загального стану пацієнта і від місця вереда в шлунку лікування вереда може бути дієтетичне, фармацевтичне, промінне та операційне.

Дієтетичне лікування вимагае, щоб подавати хворому відповідну поживу, що рівночасно мае відживляти його і лікувати його шлунок, не подражнити його, охороняючи знищену вередом слизну оболону шлунка. При свіжому вереді, де маємо сильне кровавлення, треба хворого чимскоріше примістити в ліжку. Пацієнт мусить голодувати 24 год. Щоб заспокоїти спрагу, треба подавати хворому кусники леду, щоб смоктав (воду виплювати назад) або ледовохолодну воду до полокання устної ямини.

Коли хворий дуже виснажений можна подати йому т. зв. відживчу лявативу в 200 цм. 10 прц. розчину гронового цукру, огрітого до теплоти тіла. Так можна відживляти хворого навіть 5 разів денно. Коли гостра кровотеча пройде, хворий мусить остати в ліжку 4 тижні, підчас яких вереД лікується відповідною дієтою. Таких зразків дієт є кілька, засадничо в них іде про те, щоб подані страви можна скоро стравити, щоб якнайкоротше дразнили хворий шлунок. Засадничим складником такої дієти для хворих на вереД шлунка є **молодо**, тому що товщ з молока стримуе виділювання шлункового соку, зменшуе надмірну квасоту шлункового соку і покриває ніжною верствою вереД. У перших 2 тижнях страва мае бути виключно плинна, потім трохи густіша, а від чотирьох тижнів від початку лікування поволі переходиться до звичайної їжі.

На жаль з браку місця не можна передати тут докладно дієти на ввесь той час лікування дієтою, але зразки такої дієти подасть кожний лікар.

Фармацевтичне лікування вереда може переводити (як зрештою кожне інше) тільки лікар, бо воно для кожного випадку індивідуальне. Засадничо воно мае на цілі затримати кровотечу, злагіднити надмір шлункових квасів алькаліями і звільнити шлунок від болячих корчів. При цьому подаемо алькалії (соду, магнезію) препарати срібла, бізмуту та атропіну.

Є ще багато метод лікування вереда. З них кілька дало часто добрі висліди, як напр. відживлювання хворого сондою вложеною до тонкої кишки на 2—6 тижнів, коли страва не переходить через хворий шлунок чи дванацяткою і дае їм змогу відпочити та подужати.

Затяжні вереди, що є дуже опірні на дієтетичне та фармацевтичне лікування лікуемо нагріванням діятермічними лямпами чи насвітлюваннями променями Рентґена, що часто усувають болі та кровавлення.

Хворого уважаємо **за вилікуваного** тоді, коли він уже не мае жадних болів, коли зникнуть болісні пункти при утиску на живіт і притаєна невидна голим оком кров у калі.

Виздоровівши повинен недужий ще рік притримуватись приписаної дієти. По кожній їжі повинен відпочити з теплим окладом на животі. Строго заборонені є усякі фізичні зусилля та утиски на черево. Також добре є поїхати до Щавниці (джерело „Магдалена"), Трускавця (Нафтуся, спеціяльно, коли є запір стільця), Криниці („Зубер"). Крім того треба попивати щави алькалічні, як воду Віші, моршинську чи карльсбадську.

Операційне лікування переводять лікарі тоді, коли шлунковий вереД перебився до очеревної ямини чи коли він своїми близнами здеформував дуже шлунок. Також коли лікар мае підозріння, що даний вереД хоче перейти в лихий новотвір — пістряк, тоді конечна операція, при якій усуваемо частину шлунка, де находиться вереД або лучимо здорову частину шлунка з тонкою кишкою; тоді страва переходить зі шлунка до кишок скоро і оминаючи хворе місце не дразнить його, даючи йому змогу спокійно заблизнюватись і загоїтись. **Лікар Б. Г-й.**

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ вул. Личаківська 1.

Сторінка без політики.

„Бджільна матка" - літак без летуна.

Недавно відбулися маневри англійської повітряної фльоти. На цих маневрах протилетунські батерії вперше обстрілювали літаки справжніми гострими стрільнами. Цю спробу могли перевести завдяки застосуванні

нових апаратів, які літають без летунів. Цими літаками кермують зі землі при допомозі радіових хвиль.

У документальній фільмі, що її знимали підас маневрів і тепер висвітлюють у Парижі, між іншими актуальними подробицями, змальоване дуже вірно обстрілювання „безлетунських" літаків.

Літак відривається від землі при допомозі катапульти, яка викидає його в повітря наче камінь із пращі. Літак підлітає бистро вгору й відтак маневруе в повітрі на приказ радіооператора зі землі. Апарат, що дає накази нагадує своїм внутрішнім виглядом та розмірами звичайні радіоприймачі. Оператор натискає ручку й літак, який находиться на висоті 3.000 м. слухняно летить направо, наліво, знижує лет і рятується від скермованих на нього вистрілів зенітної артилерії так само точно й хитро, якби ним кермувала тверда рука досвідченого летуна. Одначе дими вибухів все наближуються, коло замикається і вкінці апарат поцілений паде, схоплений полумям, на землю.

Літаки на загладу.

В англійських технічних журналах можна знайти цікаві дані й подробиці усіх спроб із цими літаками.

Літаки, що літають без летунів є типу „Тайґер Мот" фабрики Гевіленд. Вони мають двигун містоти 120 кінських сил і розвивають середню скорість 160 км. на годину. Вартість такого літака розмірно невелика, бо він коштує всього 1.000 фунтів стерлінгів. Якщо прийняти, що кожний літак без летуна, який брав участь у маневрах і служив як ціль для протилетунських батерій, був призначений на загибіль, зовсім зрозуміле значіння, яке в цьому випадку кладуть на питання ціни.

„Бджільна матка".

Перший „безлетунський" літак, що його випродукували у заведенні Гевіленд, давав характеристичний шум, інший, ніж звичайного апарату. Той шум нагадував бреніння великого рою бджіл. Завдяки цьому шумові „безлетунський" літак дістав серед летунів назву „Бджільна матка". Ця назва вже приросла до цих апаратів, хоч вони вже й не шумлять тепер так, як давніше.

Коли робот дістає примхи.

Пробні лети „бджільних маток" почалися вже два роки тому на англійському військовому аеродромі Мартлешем Гіт, одначе спершу їх держали у великій тайні. Перші спроби не все були вдатні. Нпр. одного дня „бджільна матка", яка на приказ радіооператора піллетіла над майдан, несподівано змінила свій напрям і скермувалась просто на ґрупу старшин, які приглядалися спробам. Старшини кинулися втікати і лиш завдяки швидкости їх оріентації, вдалося їм вминути нещастя. Літак перекинувся і запалився саме в тому місці, де перед кількома секундами стояла ґрупа старшин генерального штабу. Виявилося, що механізм, який приймав радіові прикази зі землі щось попсувався і літак почав робити щось протилежне до цього, що йому наказував радіооператор.

Бомбардування і розвідка.

Як звичайні апарати, якими кермують летуни, так теж і „бджільні матки" виконують два засадничі завдання — бомбардують та виконують розвідчі лети. **Бомби відриваються від „безлетунського" літака на сигнал із землі саме в такім менті, в якім літак знаходиться над визначеним місцем.** Що торкається розвідки, то літаки мають вмонтовані спеціяльні фотографічні апарати, які знимають теж у ментах, коли літак опиниться у відповіднім місці.

Застосування нових роботів підчас війни буде дуже велике і вони можуть стати справді жахливою зброєю, як проти них знову не видумають люди якихось нових засобів. А може вже видумали.

О. ЛЕВИЦЬКА і С-КА, Львів, Кордецького 5І.

Лікарські оглядини та кількість подруж.

На підставі нових матримоніяльних приписів у стейті Ню-Йорк усі новоженці, чи радше наречені, які хотять побратися, мусять дістати лікарську посвідку від урядового лікаря, який має ствердити, що в них переведено реакцію Васермана. Закон увійшов у життя від 1. липня ц. р. і цифрові дані не дали на себе довго ждати. У червні 1937 р. видали 8.841 шлюбних ліценцій, у червні 1938 р. значить в останнім місяці перед законом видали таких ліценцій 11.788. Ще цікавіші інші дані: В одним лиш Ню-Йорку видали 30. червня 1937 р. 220 ліценцій на шлюб. 30. червня ц. р. видали аж 666 таких ліценцій. Зате вже 1. липня ц. р., значить на другий день, видали... 7 ліценцій.

—o—

Сфільмування факіра.

В Бомбаю виконали кілька знимок одного факіра, який перейшов кілька разів через розпалену ватру і не зазнав при тім ніяких ран, ні попарень. Знимки незвичайно точні. Тепер їх спеціяльно лікарі прослідкують, щоб устійнити поодинокі фази оригінального досвіду.

Костеніють очі.

Каліфорнійські лікарі сильно зацікавлені небуденним пацієнтом із Пасадену, якому костеніють очі.

Хорий має 32 роки і він просив лікарів не подавати його прізвища, тому, що він не хоче стати „медичним дивоглядом". У часописах його називають „Містер Х". Недуга добродія „Х" почалася в 1933 р. Недуга проявляється в тому, що нагромаджування вапна, зосереджується в очах.

Лікарі заявляють, що такий випадок вони стрінули перший раз.

Взагалі в медицині відомо 70 випадків, що люди окостеніли, одначе ще ні разу не трапляло таке, щоб костеніння обмежувалося тільки на очах.

На одно око хорий уже не бачить, другому окові грозить така сама небезпека, якщо лікарям не вдасться спинити цього дивного процесу.

Тепер „Містера Х" примістили в лічниці і приписали дієту, яка може стримає розвиток костеніння другого ока.

Через „Просвіту" — до Воскресення! Ставаймо під прапор „Просвіти"! Не жалуймо для неї ні праці, ні гроша!

Чи риби мусять постійно плавати?

Кожне сотворіння мусить мати у відповіднім менті відпочинок. Щож у такім випадку робить риба, яка постійно перебуває у воді? Що вона робить, коли втомиться й мусить відпочати? Завдяки міхурові, що його виповнює газ, риба може вирівнювати свій тягар у порівнянні з водою й не дає їй змогу вдержуватися у воді, без плавання.

Деякі роди риб мають скомпліковані уладження у своїй будові. Вони дають рибі змогу вдержуватися на ріжних глибинах. Таким чином риби можуть відпочивати.

Оригінальний самовбивник.

В оригінальний спосіб наложив на себе руку інжинір Гляґанер, який працював на летовищі в Кімберлей (Полуднева Африка). Він пішов до гангару, сів на літак, пустив мотор і скермував машину на пліт. Літак розбився, одначе інжинір вийшов ціло з катастрофи.

Пеховатий кандидат на самовбивника не спішився цим, всів до іншого апарату і підлетів на велику висоту. Щойно тоді він припинив мотор і літак злетів на землю. Зпід останків літака добули вже лиш трупа впертого самовбивника.

Бандит із динамітовими набоями.

До великого нюйорського банку, недалеко Пятої Авені ввійшов якийсь чоловік і просто скермувався до віконця каси.

Він положив на мідяній підставі перед віконцем невеликий мішочок і спокійно промовив до касієра:

— Мені конче треба 30.000 долярів... Виплатіть мені негайно ці гроші, бо в ічшім випадку ввесь банк вилетить у повітря разом зі мною.

І погладивши мішочок, він додав:

— У ньому 36 динамітових набоїв. Не маю нічого до втрати...

Скарбник не стратив холоднокровности й обережно почав із незнайомим розмову:

— 30.000 долярів — це велика сума. Навіщо вам її. Не знаю, чи в мене в касі є стільки грошей.

Почалася розмова і скарбник знайшов нагоду натиснути алярмовий гудзик. Проминуло три хвилини, які здавалися скарбникові цілими віками. Незамітно підкрався ззаду до незнайомого агент і схопив його за обі руки. Мішочок залишився на віконці. Детектив придержав незнайомого й наложив йому кайдани.

У мішку справді знайшли 66 прецизно зладжених динамітових набоїв, що своїм вибухом могли перемінити цілий банк у купу звалищ.

—oo—

Найстарша англійська кітка.

Кітка Семі, власність місіс Гріфіт із Ляккашіру здохла. Семі мала 21 літ і пані називала її найстаршою англійською кіткою. І справді вік 21 літ — це для кітки такий рідкий вік, що леди чи місіс Гріфіт помилялася.

Собаки й коти живуть приблизно однакову скількість літ. Пятнацять літ — це вже для них „поважний вік". Щоб порівняти вік хотя чи собаки з віком людини, то звичайно множать його через 7. Іншими словами на людський рахунок Семі мала 147 літ.

Слоні, крокодилі й жаби можуть жити 200 літ. Легенда про те, що карась живе до 100 літ сильно перебільшена, одначе ці риби все досягають до 60 літ.

По широкому світі.

Литовський премієр Міронас оглянув будову нової пристані у Свентій.

Чілійський уряд подався до димісії.

Італійська військова фльота дістала нове підводне судно.

Американський генеральний штаб хотів би піднести мирний стан армії до 400.000 вояків та мати змобілізувати міліон вояків у 4-ох місяцях. Департамент війни підготовлює внески в тій справі.

Єгипетський міністр війни приїхав до Льондону з неофіційною візитою.

Болгарська армія почала маневри між твердинями Варною, Шумлею та Рущуком.

Британський король з нагоди смерти свого дядька установив 14-денну двірську жалобу.

На Литві починаються в середу великі військові маневри.

Латвійська армія починає в четвер маневри при співучасти морської та повітряної фльоти.

Совітська преса гостро накидується на ряд Далядіе.

У Мексику Комінтерн хоче оснувати централю пропаганди на цілу Америку.

СССР видав Польщі трьох пільотів з безмоторовими літаками, що нехотячи перелетіли кордон.

ПРИГАДУЄМО ВП. Передплатникам, що наше конто П. К. О. ч. 143322 є замкнене, тому просимо складанки з тим числом знищити, а посилати передплату тільки на число ПКО 504.060. —3

ЯПОНЦІ ПРОГНАЛИ 10 КИТАЙСЬКИХ ДИВІЗІЙ.

Домеї повідомляє: По 10-денних завзятих боях японці прогнали 10 китайських дивізій з верховини на північ від гірського ланцюга Таніес; китайці відступають у неладі.

Інші японські кольони йдуть на захід; вони вже у половині дороги між Кутіг та Сініян.

КИТАЙЦІ ВЖИВАЮТЬ ТРІЙЛИВИХ ГАЗІВ?

Японці повідомляють з Інчану, що китайці, атакуючи японців на захід від Інчану, вжили трійливих газів. Японці були на те приготовані, тому потерпіли невеликі втрати.

Нові вибори до сойму

6-ГО, ДО СЕНАТУ 18-ГО ЛИСТОПАДА.

ВАРШАВА, ПАТ. Дня 13. ц.м. у Деннику Законів оголошено розпорядок президента Польщі про вибори до сойму і сенату. Текст розпорядку такий: „На основі 9. ст. закону про виборчу ординацію до сойму („Д. З." з 1935, ч. 47, поз. 319) розписую вибори до сойму і визначую день голосування на 6. листопада 1938 р. Виборчі чинитьби мають бути виконані в речинцях, визначених у виборчому календарі, долученому до нинішнього розпорядку. Президент Польщі: І. Мосціцький, президент ради міністрів: Славой-Складковський, міністр справедливости: В. Ґрабовський.

„На основі 47. ст. закону про виборчу ординацію до сенату (Д. З. з 1935 р., ч. 47, поз. 320) розписую вибори до сенату. Виборчі чинитьби треба виконати в речинцях, визначених у виборчому календарі, долученому до нинішнього розпорядку.

Президент Польщі: І. Мосціцький, президент ради міністрів Славой-Складковський, міністр справедливости: В. Ґрабовський.

ВИБОРЧИЙ КАЛЄНДАР (СОЙМ):

До дня 14. вересня президент Польщі покликує генерального виборчого комісаря та його заступника.

До дня 23. вересня міністр справедливости покликує окружних виборчих комісарів.

До 3-го жовтня начальники громад мають виготовити списи виборців до сойму. Покінчення виборів до окружних зібрань. Зголошування делегатів до окружних зібрань від виборців.

До 8. жовтня председники „обводових" виборчих комісій викладають списки виборців до сойму до публичного перегляду.

13. жовтня — останній день виложення списків виборців до публичного перегляду. Окружні зібрання сходяться у справі устійнення листи кандидатів на послів.

До 18. жовтня — кандидати на послів пересилають до окружної комісії заяви про згоду кандидувати.

19. жовтня окружні виборчі комісії приступають до затверджування лист кандидатів на послів.

До 23. жовтня — председники окружних виборчих комісій, познайомившись з жалобами і спротивами, приказують „обводовим" виборчим комісіям втягнути або скреслити зі спису особи, які внесли жалобу чи спротив.

До 25. жовтня — „обводові" виборчі комісії вводять до списку виборців зміни, наказані председниками окружних виборчих комісій.

5. листопада — председники „обводових" виборчих комісій викладають до публичного перегляду устійнений список виборців.

6. листопада — голосування до сойму.

9. листопада — окружні виборчі комісії приступають до устійнення висліду голосування в окрузі і призначення мандатів кандидатам на послів.

До 25. листопада — вношення до Найвищого Суду протестів проти виборів.

ВИБОРЧИЙ КАЛЄНДАР (СЕНАТ).

До 28. вересня — генеральний виборчий комісар покликує председників воєвідських виборчих колегій та їх заступників.

До 4. жовтня — адміністраційні власти оголошують про поділ повіту на виборчі „обводи".

8. жовтня — председники „обводових" зібрань викладають до публичного перегляду списки виборців до сенату.

13. жовтня — останній день виложення до публичного перегляду списку виборців.

18. жовтня — председники „обводових" зібрань передають жалоби і спротиви, що їх не взяли під увагу, председникам окружних виборчих комісій.

23. жовтня — „обводові" зібрання вибирають делегата до воєвідських виборчих колегій.

30. жовтня — „обводові" зібрання, наново вибирають делегата, якщо уневажнено попередній вибір.

13. листопада — воєвідські виборчі колегії покликують сенаторів та їх заступників.

18. листопада — генеральний виборчий комісар оповістує в урядовій газеті вислід виборів до сенату.

До 25. листопада — президент Польщі покликує сенаторів і пересилає акт покликання генеральному виборчому комісареві. Вношення протестів до Найвищого Суду проти виборів у воєвідських виборчих колегіях.

До 28. листопада — председники колегій пересилають Найвищому Судові протести разом з актами, а бюра сенату — відписи протестів.

Маневри турецької фльоти в Дарданелях.

12. ц. м. почались у Дарданелях маневри турецької військової фльоти; вони потривають цілий місяць. Частину проливу замкнено для пасажирських і торговельних кораблів.

Генеральний виборчий комісар.

Президент держави іменував генеральним виборчим комісарем суддю Найвищого Суду Станислава Ґіжицького і його заступником Адама Хехлінського, суддю апеляційного суду в Варшаві. Судля Ґіжицький був уже двічі генеральним виборчим комісарем, в 1930. і 1935. р.

Відгук Гітлєрової промови в Бельгії.

Бельгійська рада міністрів радила в понеділок вечором 7 годин над міжнароднім положенням та над значінням промови Гітлера. Ніякий комунікат не появився. Як говорять, бельгійський уряд уважає, що та промова залишає чехословацьке питання в завішенні, але не замикає дверей до дальших переговорів.

У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

През. Рузвельт, що перебуває у Рочестері, обзорив телєфоном з держ. секретарем міжнародню ситуацію. В середу вечором виїде він до Гайд-парку.

—o—

Міжнародня поліція

ДЛЯ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ?

„Ексчендж Телеграф" довідується, що **французькі офіційні кола видвигають проект міжнародньої поліційної бригади, зложеної з французів, англійців та німців (?), яка негайно обнялаб охорону ладу в Чехословаччині.**

КРОВАВІ СУТИЧКИ МІЖ НІМЦЯМИ І ЧЕХАМИ.

Німецьке Інформаційне Бюро **повідомляє:**

В Авсігу

зібралися німці на ринку, щоб вислухати промовників трансмісії з Нірнберґу. Коли юрба почала розходитися, хтось вистрілив кілька разів; згинув член судетської партійної міліції Лянґ, ранений Ваха. Виновників не зловили.

У Тепліц

чехи й комуністи організували демонстрації, рівночасно з німецьким походом. Поліція розігняла німців гумовими палицями, при чому побила посла Ціпелінса.

У Трашенав

опівночі дзвони всіх церков скликали німців на демонстрацію за самовизначенням. Посол Кельнер виголосив промову.

У Райхенбергу

розійшлися поголоски, що на музичне свято приїде Генляйн. Зібралась кількатисячна юрба німців, щоб його привитати. На вид авт з написом „Хай живе вісь Москва—Прага—Париж" німці почали співати „Дойчлянд ібер аллєс" і „Горст Весельлід". Дійшло до бійки, в якій ранено кілька осіб.

В **Егері** ранено кількадесять осіб. В **Рибовці** коло Карльсбаду кілька осіб потурбовано. В **Залізній Руді** і в **Егері** шиби чеських крамниць замальовано німецькими написами і стрілками з написом „до Праги". В місцевости **Фалькново** вибухли дві петарди.

З Роншпреґу

вертався гурт німців домів самоходами. По дорозі поліція та скарбова сторожа обстріляли їх та смертельно ранили 32-літнього Бара.

У Тахав

жандармерія дала сальву до юрби і мабуть убила одну особу та зранила 7, з яких 7 померло у шпиталі.

ЖЕРТВИ.

Число жертв чесько-німецьких сутичок важко обрахувати; урядові кола не подають точних цифер. На основі приватних вісток з Праги твердять, що згинуло 12 осіб, ранено до 20 осіб.

ХТО ПРОВОКУЄ ІНЦИДЕНТИ?

У закордонній пресі появилось обвинувачення під адресою судетських німців, мов, це вони провокують постійні інциденти з чехами і на це чеська влада має докази.

Міродатні німецько-судетські кола запереч**ують той замір.**

Присилайте передплату.

Припинили діяльність читальні „Просвіти“ і кружка Р. Ш. в Чижикові

У вівторок 13. ц. м. голова читальні „Просвіти“ Михайло Гнатишин і голова кружка „Р. Ш.“ Павло Коростіль дістали рішення львівського староства про припинення діяльности обох товариств. Одночасно поліція опечатала домівки обох товариств, що приміщуються в одному домі. Рішення староства, однозгідне в обох випадках, подаємо в цілости як характеристичний документ часу:

Starosta Powiatowy Lwowski. L. Pol. 6/202/II. We Lwowie, dnia 12. września 1938. Do Zarządu oddziału stowarzyszenia p. n. Czytelnia „Proświty“ w Czyżykowie do rąk p. Michała Hnatyszyna. Od dłuższego już czasu obserwuję szczególnie jaskrawy wzrost nastrojów destrukcyjnych i antypolskich w Czyżykowie. W ostatnich jednak tygodniach stan ten uległ niepokojącemu zaostrzeniu się. Świadczą o tem zarówno raporty policyjne i zażalenia miejscowych czynników urzędowych i obywatelskich, jak i moje osobiste spostrzeżenia z wyjazdu do Czyżykowa. Ludność ukraińska tamtejsza z niespotykaną wprost wrogością i oporem odnosi się do wszelkich zarządzeń władz i na każdym kroku usiłuje udaremniać wszelkie przejawy pracy organizacyjnej swoich współmieszkańców polskiej narodowości mimo, iż mają one jedynie formy obrony przed denacjonalizacją ze strony silniejszego liczebnie i organizacyjnie żywiołu ukraińskiego. Dowody: 1) w lecie b. r. bezrolna ludność ukraińska solidarnie nie przyjęła zaofiarowanej jej przez miejscowy folwark pracy przy zbiorach mimo, iż zarobki i warunki wynagrodzenia nie były do pogardzenia i mimo, iż w latach poprzednich prace na tym folwarku były wykonywane przez ludność miejscową; 2) w tymże czasie ludność ukraińska nie tylko odmawia ciężących na niej świadczeń bezpłatnych na rzecz ukończenia budwy szkoły miejscowej, ale nawet odpłatnie nie chce dać podwód do przewiezienia materiałów budowlanych, a zarządzenia sołtysa w tym względzie są bez wyniku; 3) w dniu 4. 9. b. r. zorganizowana w miejscowej czytelni „Proświty“ grupa młodzieży ukraińskiej oczekiwała przed lokalem tego stowarzyszenia na powracające z uroczystości zamknięcia obozu harcerskiego w Czyżykowie ludność polską z Czyszek i pałkami oraz kamieniami zaatakowała ich, raniąc 8 osób zpośród polaków, z czego 2 ciężko. Napaść ta była wyrazem niezadowolenia ludności ukraińskiej z tego, że polacy w ukraińskim, zdaniem jej, Czyżykowie odbywają swoje imprezy kulturalne; 4) w tym dniu 4. 9. b. r. wieczorem do powracających ze wspomnianej pod 3) uroczystości sześciu polaków w towarzystwie przodownika P. P. Kojdera padł z ukrycia około domu Vogelfängera strzał z broni palnej krótkiej; 5) następnego dnia wieczorem w kierunku przechodzącego obok domu Jakubowskiego, mieszkańca Czyżykowa, polaka Piotra Słabickiego, który brał udział we wspomnianej wyżej uroczystości, — padły 2 strzały z krótkiej broni palnej.

Zarówno dochodzenia policyjne jak i moje osobiste obserwacje wskazują na to, że przyczyną przedstawionych wyżej faktów, jest między innymi działalność P. T. Stowarzyszenia, które skupiając u siebie tamtejszą ludność ukraińską urabia wśród niej opinie i nastroje w duchu zagrażającym, jak to wyżej wskazane bezpieczeństwu i spokojowi publicznemu.

Z tych przeto względów na zasadzie art. 16 prawa o stowarzyszeniach zawieszam działalność Towarzystwa. Decyzja ta, zgodnie z ostatnim zdaniem ustępu (art. 16 cytowanego prawa) jest natychmiast wykonalna. Od tego orzeczenia przysługuje odwołanie do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie przez tutejsze Starostwo w ciągu dni 14 po doręczeniu. Starosta powiatowy: Zamecznik.

НОВИНКИ.

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік оснув. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 —?

— **Сходини аплікантів** відбудуться в четвер, 15. ц. м. в год. 19.30 в домівці при вул. Костюшка 5. Участь обовязкова.

— **Довголітній** досвід у будові радіоприймачів є запорукою їх першорядної якости. Тому звертайтеся та закуповуйте батерійні радіоприймачі тільки в найстаршій українській фабриці Е-комп, Львів, Сикстуська 29, тел. 203-30.

— **Повила з помідорів і компоти зі сливок** будуть темою чергового показу „Нової Хати“, в четвер, 15. ц. м. Провадить п. Наталка Гаврих-Костецька. Показ відбудеться в домівці „Труду“, Львів, Ринок ч. 39. Початок год. 6-та.

— **Двотижневик „Народня Воля“.** Вже появилося перше число двотижневика „Народня Воля“, що є органом проводу Української Національної Селянської Партії. Редакція часопису є в селі Великім Бичкові на Мармарощині, а друкується у Празі.

— **Ще про находку в Луцьку.** У „Ділі“ з 23. VIII. ц. р. подано сенсаційну вістку про те, що в Луцьку найшли при каналізаційних роботах деревляну трумну з дуже добре збереженим жіночим тілом. У небіжки мав бути золотий вінок на голові, в ухах ковтки з дармовисами. Ціла находка малаб походити з княжої доби. По прослідженні справи показується тепер, що це далеко пізніша памятка, мабуть із XVII. ст. При кістяку були лише перстені та в руках ще свічка. Ніякого золотого вінка-діядему не було. Находку залишили в цілости в землі, як надто ще свіжу. Я. П.

— **Шибениця в Станиславові.** В середу пополудні в Станиславові стратили, засудженого за бандитські грабіжницькі напади і вбивства на кару смерти, Міняйлюка. Повідомлення про те, що президент держави не скористав з права ласки, Міняйлюк приняв спокійно. Екзекуцію виконав кат Бравн.

— **За приналежність до ОУН.** Перед окружним судом у Чорткові відбулася розправа проти Володимира Біланюка, Михайла Клебуса, Юрка Венгера і Степана Зельського з Борщівщини, яким акт обвинуваченя закидав приналежність до ОУН. Суд засудив Клебуса і Венгера по 3 роки вязниці, Біланюка на 2 роки, Зельського звільнив.

— **Перед низкою процесів на Волині.** В найближчих днях відбудуться процеси у Кремянці, Дубні і Рівному проти комуністів. У Рівному стане перед судом 24 особи зі сарненського повіту під закидом ширення комуністичної пропаганди.

— **Бальони-ліліпути.** Совіти приступили до будови бальонів-ліліпутів, проміром 7.8 м., довгих на 28 м. Ці бальони розвиватимуть швидкість 80 км. на годину. Залога буде складатися з двох волків. Підчас миру вживатимуть їх до вишколу залоги, підчас війни залога бальонів-ліліпутів кермуватиме гарматнім вогнем.

— **Хочуть обмежити доступ до ремесла.** Заходом секретаріяту порозуміння польських суспільних організацій відбувся минулої неділі у Львові воєвідський зїзд польських ремісників-христіян, на якому сварилися ендеки з представниками ОЗН, бо обі партії хотіли використати цей зїзд для своїх цілей. Одначе між обома партіями прийшло до згоди при ухвалюванні резолюцій, в яких між іншим зїзд взиває замкнути видавання дозволів з огляду на недостачу праці та обмежити національні меншини в ремеслі при видаванні ремісничих карт на терені львівської ремісничої палати. Отже вже навіть в ремеслі хочуть замкнути доступ молоді наших малоземельних селян.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали м. ін. такі більші вигри: 10.000 зол. на ч. 148950. 5.000 зол. на ч. 29683 32401 45851 46291 34255 75894 83824 94299 108594 143161. 2.000 зол. на ч. 24434 34792 46538 57880 64776 73361 79831 86658 122385 136089. 1.000 зол. на ч. 1329 3087 13612 20838 25497 27431 31719 35455 39479 42754 43079 45461 52406 56219 61042 62199 68911 75474 78133 84993 94621 96102 99137 103198 116880 118888 119494 122790 125883 139144 147856 149987 157125 156361 159399.

— **Польські бальони в Болгарії і в Румунії.** Недалеко Троханова в Болгарії осів у вівторок 13. ц. м. в год. 7.40 вечором польський бальон „ЛОПП“ з залогою капітаном Янушем та інж. Яніком. Другий польський бальон „Варшава“ осів теж у вівторок пополудні в Румунії, 31 км. від Капунеле. Оба польські бальони брали участь у міжнародніх змаганнях за чашу Гордон-Бенета. Старт бальонів відбувся у столиці Бельгії у Брюселі.

— **Знайдений скарб.** Підчас земних робіт від Пйотрковом викопали скриньку, в якій було 400 срібних монет т. зв. талярів з портретом короля Станислава Августа. Знайдені монети передано до історичних музеїв у Варшаві.

— **Низка самоходових катастроф.** У суботу 10. ц. м. трапилась коло Берліна низка самоходових катастроф, в яких згинуло 5 осіб, а 40 було важко і легко ранених. Такого великого числа катастроф не було вже в столиці Німеччини від кількох років. — У Тарґу Муреш у Семиграді зударилася дрезина, якою їхало 10 осіб, з моторовою. Дві особи померло, 8 важко ранених.

— **Два королівські сини в кайданах.** Два королівські сини Ємену, заковані в кайдани, перебувають в санаанській вязниці від кількох років. Тепер їх звільнять з вязниці і вивезуть в глибину краю. Стан здоровля обох вязнів значно погіршився в останньому часі. Щойно недавно дозволили їм користати з лікарської помочи.

— **Поспішна розбудова підземної залізниці.** В Москві закінчили поспішну працю на одному з найважніших відтинків московської підземної залізниці, що йде зі середмістя з площі Свердлова на летовище. Згаданий відтинок підземної залізниці має велике стратегічне значіння, бо примішено безліч великих протилетунських і протигазових сховів, що їх містоту і цільність провірював в останньому часі сам марш. Ворошилов.

— **Пожежа театру для дітей в Москві.** Перед кількома днями повстала пожежа в театрі для дітей у Москві на площі Свердлова безпосередньо по виставі. Пожежа охопила цілий будинок, з якого залишилися лише мури і частина гардероб та бюр. Вогонь повикручував залізні штаби немов дроти. Рятункову акцію вело кілька відділів пожежної сторожі цілу ніч і зльокалізували пожежу щойно над раном. Здогадуються, що пожежа повстала від папіросок, що їх курили діти потайки за кулісами підчас вистави.

РЕВІЗІЯ У ВЕЛИКОГО МУФТІЯ ЄРУСАЛИМУ?

Як подає „Аль Аграм“, до б. великого муфтія Єрусалиму (який утік до Бейруту) прийшла поліція; один поліційний старшина відбув з ним розмову сам-на-сам.

Це викликало ріжні коментарі: одні говорять, що у муфтія перевели ревізію, інші, що поліція викрила змову проти муфтія, тому скріплено сторожу коло його дому.

Допис.

БУЗЬЧИНА.

Попис дитячого садна в Побужанах. Щойно цього року заходом голови місцевого кружка „Рідної Школи“ о. І. Курчаби засновано дитячий садок у Побужанах в Буська, що його вела п. І. Чипаківна з Камінки Струмилової. З початком фребневців дітей в садку була мало, але пізніше збільшилася, бо завдяки праці провідниці садка відбулося „Свято Матері“, яке вплинуло додатньо на збільшення числа дітей у садку. Садок тревав три місяці. За той час діти навчилися дуже багато та провели з користю час на забаві й науці. Тому закінчення садка відбулося дуже святочно 31. серпня п. р. Матері з дітьми вислухали торжественної Служби Божої, що її відправив місцевий парох о. І. Курчаба та виголосив відповідну проповідь. Кілька днів пізніше, 4. ц. м., відбувся ще попис дітей, на який складалися співи, деклямації, танки й хороводи у виконанні найменших. На попису було багато гостей, що виносили якнайкраще зрожіння з успішної праці провідниці садка. Вийнї слід висловити щире спасибіг усім жертводавцям, які матеріяльно причинилися до істнування садка, зокрема о. парохові Курчабі та дир. Кузіцькій.

В. Л.

ЖУРАВНО.

Концерт в честь Франка в Журавні відбувся в неділю 4. п. м. заходом філії „Просвіти“. На програму склалися деклямації, виступи хорів зі Старого Села, Смогова і Журавна та інсценізація „Великі роковини“. Промову виголосив д-р Павло Лисяк, голова філії. Концерт закінчився відспіванням національного гимну. Публіки зі самого Журавна дуже мало. Не було там людей з довколичних сіл, хоч погода була прекрасна.

Признання

П. П. Михайлові ОСІНЧУКОВІ і Павлові КОВЖУНОВІ,

артистам малярам у Львові.

Комітет малювання церкви в Калуші, складає признання й щиру подяку артистам малярам Михайлові Осінчукові і Павлові Ковжунові за переведення полі-хромії в нашій величавій церкві на пам'ять 950-ліття хрещення України.

Роботу вони виконали солідно, так, що вповні можемо їх працю поручити Впр. отцям парохам і радам церковним.

Калуш, 14. вересня 1938 р.

о. Володимир Тисовський, парох.

Члени Комітету:

Д-р Іван Сохецький, Яніа Величкович.

ЧОРТКІВ.

Чортківська гімназія „Рідної Школи" відбула інавгурацію свого 29-го року істнування вже у своїм власнім величавім будинку. По 28-ох роках скитальства по чужих хатах, у наймах — дістала та дуже вчасно, бо однісна на полудневому Поділлі наукова станиця від свого громадянства в дарунку власне приміщення. А приміщення це дійсно величаве, хто йде попри нього, свій чи чужий, мусить звернути увагу на цю найгарнішу в Чорткові школу. Перипетії будови цього дому знані вже нашому ширшому загалові. Ще в 1932 р. внесено проекти під будову школи при вул. Трибунальській. Проект пішов до воєвідства і воєвідство відіслало його до Кураторії; одна і друга влада провірювала, чи місце під будову відповідне, чи плями добрі і т. д. Показалося, що місце вибрано добре, Кураторія не могла нічого закинути, також і тернопільське воєвідство не підчепило ніяких замітів щодо місця задуманої школи, тільки домагалося пояснень до плянів. Вимогу цю виконано. Одначе воєвідство в Тернополі,хоч і не заборонило тої будови, але й не дало дозволу, а плини десь ще й досі тримає у себе неполагоджені. Тому в квітні 1937 р. чортківське громадянство приступило до будови звичайної рідношкільної домівки на основі консенсу самого магістрату. Та коли будівля була вже підведена під дах, магістрат заборонив дальшу будову, мовляв: „Ви певно там хочете примістити школу". Не помогли всякі ресурси й інтервенції. Тоді Комітет будови вніс прохання до воєвідства за дозвіл на будову школи на підставі плянів, признаних раз магістратом у Чорткові. Одначе воєвідство в Тернополі заборонило будову, бо... недалеко міститься вязниця. Не помогли ніякі переконування, що чейже Кураторія вже раз була дала свою згоду на будову школи на тому самому місці та що вязниця відділена від будованої школи господарським будинком і високим на 5 метрів муром. Воєвода Малінський, не питаючись навіть думки Кураторії, стверднв що місце не надається на школу. Аж відтіля до міністерства внутрішніх справ і делегація голови „Рідної Школи" в Чорткові д-р Росляка вреш зі сенатором д-ром Горбачевським та послом з чортківської округи д-ром Бараном у премієра внеслили дозвіл на викінчення початої в 1937 р. будівлі. Цей дозвіл внесено в червні цього року. Тоді стояли тільки самі мури. Треба було побудувати сходи, вставити вікна, двері, направити коридори, побудувати перипню, взагалі ще дуже багато треба було зробити, щоб будинок був придатний до шкільного вжитку. І тому в червні, липні і серпні робота мусіла горіти, бо Комітет постановив собі конче ще цього року примістити свою школу у власній домівці. І свого діяння. Дня 6. вересня п. р. катехит гімназії о. Таущький посвятив у середині шкільні салі. Торжество це мало відбутися тільки для домашніх, себто у приявности шкільної молоді та її батьків. Тому Комітет навіть нікого не повідомляв про це свято. Але громадянство Чорткова масово і спонтанічно прибуло до церкви на шкільне богослуження і опісля пішло до нової будівлі. Там відбувся святочний акт передачі шкільного будинку головою Комітету будови д-ром Росляком в управу директора гімназії проф. Бачинського. Передаючи ключі від дому директорові гімназії, виголосив д-р Росляк коротку зворушливу промову. „В квітні 1937 року, тому 17 місяців, на цьому місці росли бур'яни і будяки. Нині стоїть тут домівка, що має 4 кондигнації. А все це побудувало українське громадянство власними силами. Ані сотика не дістали ми на ту будову підмоги від чужих. Кожна цегла в цій будові зрошена потом цілого громадянства. Такий великий успіх у такому короткому часі можна завдячувати величезному зрозумінню нашим громадянством ваги рідношкільної ідеї, сильній його організованости та жертвенній праці членів Комітету будови". І дійсно Чортківщина доконала великого діла за цього півтора року. Зібрати за той час сотню тисяч золотих та все головно з дрібних жертв селянства, побороти всі перепони, ставлені в будові чужими та звести до одного ріжні, нераз суперечні думки своїх — все те свідчить про неабиякий організаційний хист Комітету будови.Але головно свідчить воно про те, що наш нарід — це не темна маса, але нація свідома ваги культури і своєї школи, нація, яка на поклик своїх провідників без додаткового екзекутора понесе великі жертви для витворення кузлі своїх майбутніх провідників. Рідношкільна домівка в Чорткові — це не тільки святиня науки, але це й доказ живучости нашого народу. І доки наш нарід проявляє таку живучість, не страшне нам ніщо, ми можемо сміливо дивитися в майбутнє.

Спорт.

ВІДКИНУЛИ СТАТУТИ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО ПРОВОДУ.

Львівське Городське Староство повідомило окремим письмом С. Т. Україну у Львові, як одного з ініціяторів Українського Спортового Проводу, **що забороняє основати Український Спортовий Провід.** Проти цього рішення можна внести відклик до 14 дня. Як головний мотив відмови Городське Староство подало, що внесення статутів не підписало бодай три товариства, які мають право творити спортову надбудівку.

Точніші пояснення в цій справі та мотиви заборони подамо в завтрішньому числі.

МОВНИЙ ПРИМУС У СПОРТІ.

Комунікат Управи Львівської Округи ЛОЗПН-у ч. 30, з 8. вересня ц. р. подає до відома директиву Державного Уряду Фізичного Виховання для клюбів неполської національности. Ця директива обовязує з днем її проголошення. Клюби, що не респектуватимуть її, будуть скреслені з листи членів ПЗПН.

Текст директиви такий: „Меншинні клюби мусять послуговуватися в листуванні з владою польською мовою і на клюбових печатках мусять побіч неполського тексту вміщувати той сам текст у польській мові. Це торкається теж справи афішування змагань".

Ясно і недвозначно. Значить українські спортові товариства не то що не мають права писати до спортових органів українською мовою, не лиш мусять послуговуватися двомовними печатками, але не мають теж права рекламувати своїх спортових імпрез українськими афішами, лиш двомовними. Що це доручення бє в першу чергу по українських спортових товариствах, нема найменшого сумніву, бо жидівські товариства завжди вживали і вживають польської мови.

Українські спортові товариства будуть боронити свої мовні права, бо вважають, що це доручення ПВ і ВФ є протизаконне. Адже мовний закон із 1924 р. устійнює точно межі та вказує в якими чинниками влади та урядами на терені трьох полудньово-східних і двох східних воєвідств можна вживати в листуванні української мови та в яких не можна. Тільки у листуванні з військовою, почтовою та залізничою владою не можна вживати української мови лиш польської. Адже спортові магістратури не є ніякою окремою, вищою владою, яка мала би право справляти мовний закон. Автім доручення ПВ і ВФ суперечне зі статутами українських спортових товариств, бо статути, затверджені державною владою мають точно устійнену назву товариства, його мову та зміст печатки. Самовільна зміна цих точок статуту, що говорять про мову, назву й печатки, чи емблеми, була би протистатутовою діяльністю, що знову могло би спричинити припинення діяльности таких товариств адміністраційною владою. Значить доручення ПВ і ВФ не лиш суперечить законові але іде в розріз із рішенням адміністраційних органів. На практиці таке доручення виглядало би в той спосіб, що наші спортові товариства могли би зголошувати свої імпрези у старостві в українській мові, а українською печаткою, але до Виділу суддівських справ чи Окружного союзу копаного м'яча (ЛОЗПН-у) мусіли би писати лиш по польськи і прибивати двомовні печатки. Справді вийсь дивний парадокс.

ДИВНІ ХОДИ.

Нашим читачам відомі заходи, що їх ужила львівський П. К. С., щоб відібрати Зорі мистецтво і аванс до Б-класи. Колиж ці заходи не повелися й українська дружина доказала на ґрунті, що аванс до вищої класи їй справедливо належиться, Поліційний Спортовий Клюб почав уживати інших заходів, щоб опинитися в Б-класі. Зовсім несподівано довідалася Зоря з письма ВГіД ЛОЗПН-у, що перший свій метч у Б-класі має грати з... ПКС-ом. Одночасно Степ довідався, що Стшелєц (Перемишляни) дотеперішній суперник Степу теж авансував до Б-класи.

Як воно так тихцем сталося? Якщо ЛОЗПН призначив Стшельца до Б-класи, як мистця групи й фіналіста, то це ще зрозуміле, але відки взявся ПКС? Чому ЛОЗПН, чи ВГіД забув про Степ, який на зеленій мураві здобув мистецтво своєї групи і стратив його лиш з формальних причин (участь у перших змаганнях незатвердженого, хоч згоджуваного грача) при зеленім столику (Стшелєц на цьому скористав, бо лиш завдяки воєводам здобув мистецтво). Як воно можливе, що віцемистець одної групи авансує, навіть без кваліфікаційних змагань, про другого зовсім забувають? Щось воно рішуче з цілою справою не в порядку. Сподіваємося, що ЛОЗПН направить свою помилку й пересуне українське спортове Товариство Степ до Б-класи, **на цій самій підставі, що пересунув туди Стшельца, ПКС та здегрядовані Орлєнта.** Якщо зелений столик має рішати про аванс (в деяких авансах зовсім вказаний), то нехай керується одною міркою і справедливістю.

УКРАЇНА — ЧОРНІ.

Змагання обох дружин за мистецтво Окружної Ліги відбудуться в неділю 18. п. м. на ґрунті Чорних у рамках спільної імпрези. Початок цих змагань у год. 4 попол.

В год. 2. попол. відбудуться також змагання за мистецтво А-класи Україна І Б — Чорні І Б. Україна вступить до цих змагань у новому, зміненому, при [illegible] найсильнішому складі.

СЯН — ЮНАК (ДРОГОБИЧ).

Змагання за мистецтво Окружної Ліги між обома дружинами відбудуться в Перемишлі на ґрунті Пельонії в год. 3.30 попол.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 15. 9. год. 8. „Вовки в ночі".
Пятниця 16. 9. год. 8. „Вовки в ночі".
Субота 17. 9. год. 8. веч. „Іван".

Театр ім. Котляревського.

ГОРОДЕНКА:
15. 9. Орфей у пеклі.
16. 9. Лісова пісня.
17. 9. Пригода в Черчі.
18. 9. Орлеяк.

Український Народній Театр ім. М. Садовського

БРОШНІВ:
15. 9. Гетьман Полуботок.
16. 9. Мазепа.

Український театр Йосифа Стадника сеніора.

БОРЩІВ:
15. 9. Люди на кризі.
16. 9. Виступ Стефи Стадникової.
17. 9. Подвійна бухгальтерія.
18. 9. Грищ.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Пісня кличе".
АПОЛЬО: „Індія говорить".
АТЛЯНТИК: „Вулиця гріху".
БАЛТИК: „Коли цвіте бузок".
ВАНДА: „Малий чародій" і „Борґіа".
ГРАЖИНА: „Шерес" на осн. Родзевичівни.
ЕВРОПА: „Я помилився" з Шарлем Боае.
КАСІНО: „Моделька" (Джоан Кроферд).
КОПЕРНИК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Інститутка" (Д. Дарбін).
МЕТРО: „Знахар".
МІРАЖ: „Пепе ле Моко, вязень із Альжіру".
МУЗА: „Кадети марінарки".
ПАЛЯС: „Шікаго".
ПАКС: „Коспюшко під Раславицями"
РАЙ: „Дипльоматична жінка".
РІЯЛЬТО: „Кафе Метрополь" з Лоретою Йонг.
РОКСІ: „Роберт і Бертрам"
СВІТ: „Мужчини за заслоною", „Рапсодія Балтику".
СТИЛЕВЕ: „Кохання в хайдамах" і ревія.
ТОН: „Серце і шпада", „Лицарі пустині".
[illegible]: „Чорти побережжа" та ревія.
[illegible]: „Маринотратна дочка".

ФОТОПЛЯСТІКОН
(вул. Марійська)
„Палестина".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Сини)
Індія — Цейлон — Мадрас — Кольомбо.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 15. вересня 1938.

6.15 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт сальон. орх., 8.00 Для шкіл, 8.10 Веселе добридень, пл., анекдоти, комунікати, 11.00 Моцюшко дітям — муз. поранок для вселюдних шкіл, 11.25 Фінська музика з пл., 12.03 Полудневі вид., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Бетовен: Скрипковий концерт д-дур ор. 1., із пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Дорогами та стежками, гутірка для старших дітей, 15.30 „Чорний Матвій" В Лопінського, фрагм., 15.45 Госп. вістки, 16.00 Музика з пл., 16.15 Авд. для ліпеїв: Відкіля і як черпаємо знання про сусп. ді-

Присилайте передплату

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно
З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА
Станиславів, ул. Жулкевського 3

яльність, 16.35 Фльотов: Увертура до оп. „Марта", пл., 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Форт. рецітель, 17.40 „Комедія помилок" новеля Сенкевича, 17.55 Гальо, позір! 18.00 Огляд видань, 18.10 Пісні у вик. хору, 18.30 Театр Уяви: „Дібрались в кірпі маку" фарса Пательна (Франція), 19.10 Віол. реціталь у супр. форт., 19.30, 20.55 Актуальна гутірка, 19.40 „Із життям, панове!" розр. концерт у вик. орх. та солістів; у перерві „Легенда замку" скеч, 20.45 Веч. денник, 21.00 Актуальність, 21.10 Концерт орх., 21.50, 22.00 Спорт, 22.05 „Гостинниця під Лезом" словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки.

Пятниця, 16. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт сальон. орх., 8.00 Для пань, 8.10 Добрийдень найменшим; оповідання М. Конопніцької, пісеньки, поезійки, мельодії, 11.00 Для шкіл: „Той, що відважився бути мудрий", авд. для дітей, 11.30 Фрагм. з опер Бізета, пл., 12.03 Пополудневі авд., 14.00 Нар. танки, з пл., 14.15 Популярна музика з пл. 15.10 Програма на завтра, 15.15 Казки для дітей, 15.30 Гутірка з хоризм, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Концерт орх. мандоліністів, 16.45 У країні дикого коника, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Плити з поспівами: „Озеро" у вик. парнесь. симф. орх., пл., 17.45 Модн, 17.55 Гальо, позір! 18.00 Хомія та загадка життя, 18.10 „Чорний експрес" словно-муз. авд., бас у супр. форт., 18.45 Літер. новини, 19.00 Камер. концерт, скр., альтівка, віол., форт., 19.25, 20.55 Актуальна гутірка, 19.35 „Спогади з вакацій", розр. концерт; сільська орх., хор ревелерсів, форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 Критика совєтів А. Рибіцького, 21.10 Легка музика у вик. орх., 21.50 Спорт. вістки, 22.05 Концерт бажань, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика з пл. (надає Варшава II.).

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
ПУДЕР З ПУШКОМ
ціна зл. 1.25
в найкращих красках
ЙШАХ ВАРШАВА

Субота, 17. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. музика, 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Кінчаємо тиждень, погідна авд., 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Р. Штраус, пл., 12.03 Полудневі авд., 14.00 Музика з пл., 14.15 Обідова музика у вик. орх., 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „За сімома горами", 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. концерт: сальон. тріо, тенор, форт., 16.45 Гротески давнього права, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Новини зі світа та з плит, 17.45 Синік у перспективі століть, 17.55 Гальо, спорт!, 18.00 Наша програма, 18.10 Славні піяністи як композитори, форт., 18.45 Нові поезії Леоп. Стафа, 19.00 Пісні, муз. хор, 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Пісня і танок, нар. капеля, муж. і жін. хор, солісти, 20.00 Гасло: „Позір!" серед закордонних полаків. Ріки, 20.45 Веч. денник, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Із фільм і оперетек, орх., 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Останні вістки, 23.05 Легка й танк. муз. з пл. (надає Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 15. вересня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Концерт камерн. (бар., альтівка, форт.), 19.00 Пісня дня праці, розр. концерт, 19.45 Вечірній гомін, 20.10 Скандинавська музика, 21.00 Оперетк. мельодії, 18.05, 21.00 Нар. пісні, 23.00 Рос. розмови, БУДАПЕШТ 18.30 Циг. музика, 17.00 Губові твори, 18.40 Форт., 21.20, 22.00 Симф. концерт, ВІДЕНЬ 15.00 Вес. нед., 15.30 Солісти, 18.20, 19.00 Розр. муз., 21.00 Гумор і пісеньки, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.30, 21.00, 22.00 „Легенда про Кітеж" оп. Ріміського-Корсакова, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.15 Культурний огляд, „Ужок" відчит, Оборона проти повітряних нападів, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Орх. концерт із участю солістів, ПРАГА 11.20 Сальон. квартет, 17.40 Спів, 18.20 Орх., 20.15 Скрипк. концерт Дворжака, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.00, 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РІМ 17.15 Спів, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Гимни опівдня „Фальстаф" оп. Верді, СОФІЯ 18.00 Концерт військової орх., 19.00 Легка музика, 20.00 Спів.

Пятниця, 16. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. муз., 17.00 Нім. пісні у вик. сол., 19.00 Увертура та вальси, 21.10 Нова розр. музика, БІЛГОРОД 18.10 Нар. пісні, 18.45 Скрипка, БУДАПЕШТ 13.30 Орх. концерт, 17.30 Віол., 19.40, 20.00 Циг. музика, 21.00 Фінський вечір, орх., сол., ВІДЕНЬ 15.30 Сценки, 16.00, 17.10 Концерт симф. орх., 18.45, 19.00 Моцартові твори у вик. сол. і симф. квартету, 20.10, 21.00 „Весела вдова" оп. Легара, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 М. Щербей „Вартовий" оповідання, Концерт орх., МІЛЯНО 17.15 Сопран, форт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 „Стеттерелью" оп. Кучіни, ПРАГА 18.30 Легка музика, 20.00, 21.00 „Св. Людмила" орат. Дворжака, РАДІО ПАРІ 18.00 Скрипка, 18.32 Для жінок, 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Театр Уяви „Ли Сіт де Воа" драма Декава, РІМ 17.15 Танк. муз., 21.00 Розр. програма, 22.10 Орг. музика, 23.15 Танк. музика, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 19.20 Сонати у вик. сол., 19.50, 20.00, 21.00, 22.00 „Травіята" оп. Верді, ШТУТГАРТ 20.10, 21.00, 22.00 „Фіделіо" оп. Бетовена.

Субота, 17. вересня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні, 18.00 Легка муз., 19.00 Розр. музика, 20.10, 21.00, 22.00 „Богема" оп. Пуччіні, БІЛГОРОД 20.00, 21.00 Вес. вечір, БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 17.30, 18.00 Циг. музика, 18.30 Концерт солістів, 19.25, 20.00 Орх. концерт, 22.15 Джез, ВІДЕНЬ 12.00, 13.15, 14.10 Розр. концерт, 20.10 Веселий вечір, 21.00 „Відпустка за слово чести", авд., 22.30, 23.00 А завтра неділя, розр. концерт, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Спортові актуалії Закарпаття, Марія Шілер: „Із пчілки у пластунки" пєса, МІЛЯНО 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Фальстаф" оп. Верді, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 20.25, 21.00 Розр. муз., хор, солісти, РАДІО ПАРІ 19.00 Балетова музика, 17. і 18. століття, 20.15 Камер. музика, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 22.55 Симф. музика, 23.00 Танк. музика, РІМ 17.15, 19.31, 20.30 Розр. концерт, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Концерт квартету, СОФІЯ 17.00 Камер. муз., 19.00 Легка муз., 18.45 Квартет мандоліністів, 20.00 Спів, 21.45, 22.00 Легка й танкова музика.

БІРЖА.

Львів, 14 вересня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·92 89·45 Доляри американські 5.31·50, 5·28·50 Доляри канад. 5.30·50—5.28·0[illegible] Фльорени гол. 287·44—285·70. Франки фр. 14·41—14·31, Франки швайцарські 120.50—119.70 Фунти англ. 25.66—25·50, Гульдени данц. 100·05—99.75, Корони ч. 14.30—13.80 Кор. дан. 114·45—113.60 Кор. норв 129·08—128·83, Корони шв. 132.24—131.25 Ліри італ. 20·19—19·50, Марки фінлян. 11·33—11·15, Марки нім. 70·00 — 72·00, Тель Авів 25·30—24.70 Марки нім. срібні 87·00 — 84·00

Акції.

Банк Польський 124·50 Цукор. 37.70 Вугіль 35·63. Лільпоп 81.5.., Моджеїв 17·25, Островець 64·00, Стараховичі, 44·50 Габербуш 57·25.

Папери

4 % пл. пром. внутр. 67·00, 66.38 3 % пл. 1 ем. неког. серія 94·00 3 пол. пож. 2 ем. 85·75 серія 95·60 5. конверс. 70·00 пром. дол. 42·00 4 консол. 66·30

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 14. вересня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·65 вол. 1 кг. масла бочков. нкл. з опак. 2·70 вол. молоко 14—15 сот.
1 кг. яець 1·[illegible]

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко вдержана.

Радіокутик.

ЗАКІНЧЕННЯ РАДІОВОЇ ВИСТАВИ.

21. серпня закрили 15 німецьку радіову виставу. За час 2 і пів тижня виставу відвідало 300.000 осіб, себто на 100.000 більше як минулого року. Пропаганда радія зробила великий поступ, що безсумнівну причиниться до значного збільшення абонентів. Радіотехнічний промисл та підприємства з радіовим приладдям матимуть чимало замовлення та працю у виконанні в речинці всіх замислень, які дістали на виставі. Особливо великий успіх матимуть приймачі „Довче Кляйнемафенгер 1938". Ці приймачі є в продажі в ціні 35 мар. та мають причинитися до радіофонізованія найширших мас.

ТЕЛЄВІЗІЯ НА НІМЕЦЬКІЙ РАДІОВІЙ ВИСТАВІ.

На останній німецькій виставі найбільшою атракцією були телєвізійні покази. Картини були на великому екрані 10×12 стіп, або на малих сприймальних екранах, призначених до приватного вжитку. Менші картини більш виразні, хоч і на великому екрані картини виходять гарно. 5 фірм виставило приймачі власної продукції. Д-р Гебельс заявив, що від 1. жовтня введена буде реєстрація приватних телєвізійних приймачів. Власників радіового абонаменту не обов'язуватимуть ніякі додаткові телєвізійні доплати.

КУПНО — ПРОДАЖ

ПЕЧІ тривсопальні, залізні, шамотові. РЕНТГЕНЕР, ЛЕГІОНІВ 37. 1908 2-

КОВДРИ найдешевше купите ВНРІВНЯ КОВДЕР, Кентшинського 4. 1918 2-10

ЛІКАРСЬКІ ПЛАЩІ, найбільший вибір, найнижчі ціни. „ПАЛІЮМ", виробня одягів. Гетьманська 22. побіч Музею. 1730 4-13

ДІМ новий, 2 мешкання при трамваю, готівкою 9.000, банк 2.600, бічна Листопада. „Трансакція" Длугоша 1. 1965 1-2

ДІМ з покоєм кухня, веранда, город, сад, при трамваю, Листопада, 15.000, без довгу „Трансакція", Длугоша 1. 1965 1-2

ПІВ комфортової каменички бічна Листопада 11.000 золотих і 920 зол. банк — „Трансакція", Львів, Длугоша 1. 1-2

ТРИПОВЕРХОВА повнокомфортова, без такси, 15 літ вільна, комірне 7.320, ціна 75.000 менше банк 10.000, околиця церкви св. Юрія „Трансакція" Львів, Длугоша ч. 1. 1965 1-2

НАУКА

ВПИСИ на тримісячний **КУРС КРОЮ** шиття. Індивідуальна наука новітньою системою. Вислід науки певний. Умовини догідні. „АННА", Львів, Галицька 20. 1837 6-6

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

УПРАВИТЕЛЬКИ доброї вдачі, до самостійного ведення дамської кравецької робітні шукає Кооп. „ТРУД" у Дрогобичі. Зголошення надсилати до дня 25. вересня 1938 р. на руки ВП. Мелянії Витвицької в Дрогобичі, вул. Стрийська ч. 1. 1943 3-3

МЕШКАННЯ

СОНЯШНУ кімнату винайму. Клушинська 12, мешк. 4. 1963 1-2

РІЖНІ

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА як нові, гарантовані, закордонні на ріжні ціни продає, купує, міняє Ганак, Пілсудського 21. І. п. 1745 7-10

ПЕРЕЛИЦЬОВУЮ, направляю, перероблюю, шию гардеробу жіночу, мужеську, Коперника 26, подвіря. 1944 2-3

ПАРАСОЛІ, палиці туристичні поручає найдешевше Кучинський, Львів, Казимирівська 4. Репарації виконує негайно. 1962 1-6

БАНДАЖИСТ М. ПОЛЯЧЕК у САМБОРІ повідомляє інтересованих, що в короткому часі буде перебувати у Львові в цілі полагодження замовлень. 1755 1-1[illegible]

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ВЕРНУВСЯ
АКУШЕР-ОПЕРАТОР
Др Ігнатій Шварц
ЛЬВІВ, УЛ. ЛЕГІОНІВ 3
(над кіном Паляс).

Тапети, дивани, тапчани, меблеві матеріяли і т. п.
Проситування і виконання компетентного вутра дому у власних заведених тапіцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4,
1784 Тел. 240-09 і 218-85 4-10

ВУГІЛЛЯ — КОКС — ДЕРЕВО
в найдобірніших якостях доставляє
„НАРОДНЯ ТОРГОВЛЯ"
Львів, Ринок ч. 36. Тел. бюра 103-27 тел. складу 269-68. Інформації: Бюро — Ринок 36, та склади: Ринок 36, Личаківська 115, пл. Більчевського 3, Солодова 1 та Жовківська 128. — Точна вага — солідна обслуга. 1895 3-5

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР
КНИЖОК У 5 МОВАХ
найдете у читальні
„VITA"
пл. Марійська 8.

ВЖЕ ВІДКРИТА
першорядна робітня і крамниця взуття під фірмою
Ярема Львів, Коперника 2. (давн. вул. Фредра ч. 9.)
поручає на осінній сезон
ВЗУТТЯ жіноче мужеське спортове і ортопедичне.
Товар тільки першорядний.
1751 1-20 Ціни низькі.

Найдешевші меблі
в українській кооперативі
АРХО
Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ВЗУТТЯ
МИКОЛИ ДОВГАНИКА
ЛЬВІВ — УНІТ ЛЮБЛИНСЬКОГО з
(бічна Куркової)
на складі має нове взуття і виконує на замовлення; приймає всякого роду направки. Поручається Впр. Духовенству.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 260-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. Т[illegible]
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

В центрі міста

„ФАРБОКРАМ"
СКЛАД ФАРБ І ГОСПОДАРСЬКИХ АРТИКУЛІВ
ЛЬВІВ. СОБЄСЬКОГО 7

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10

Ч. 205 (15.016). Львів, пятниця 16. вересня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: II. К. О. Львів 504.000.
„ Банку Чеських Ландів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА оригінальні англійські ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер Львів, Легіонів 3/. (над кіном Паляс

Британський премієр летить до Берхтесґаден

ПОРОЗУМІТИСЯ З ГІТЛЄРОМ У СУДЕТСЬКІЙ СПРАВІ.

Премієр Чемберлєн переслав Гітлерові ось яку заяву:

„З огляду на щораз то більше критичну ситуацію, погоджуюся негайно приїхати до Вас, щоби спробувати мирно розвязати справу. Подорож відбуду літаком — завтра рано буду готов до відлету. Прошу мене повідомити, де і коли могліб Ви мене принятн; буду вдячний за негайну відповідь. Невіль Чемберлєн."

Гітлєр відповів, що чекає на Чемберлена 15. ц. м.

ПРЕМІЄР ЧЕМБЕРЛЄН УЖЕ ВІДЛЕТІВ ДО НІМЕЧЧИНИ.

Прем. Чемберлєн відлетів до Німеччини з летунського майдану в Гестен в год. 8.33. Провели його льорди Галіфакс, Кедоген, Бронет та Льондондері і німецький амбасадор.

Всідаючи до літака, прем. Чемберлєн заявив журналістам:

„Ідy до Гітлера, бо здається мені, що в теперішній ситуації розмова з ним може принести корисні наслідки. Моя політика все змагала до того, щоб запевнити мир. Гітлер охоче приняв мою пропозицію: це збільшує в мене надію, що моя візита не залишиться без наслідків."

ЧЕМБЕРЛЄН ПРИЇДЕ ДО БЕРХТЕСҐАДЕН КОЛО 4. ГОДИНИ ПОПОЛУДНІ.

Літак прем. Чемберлена причалить у Мінхені коло 1. години; там буде чекати мін. Рібентроп та амб. Гендерсон. Дальше поїде Чемберлєн самоходом або полетить Гітлєровим літаком до Айнрінгу, віддаленого 25 км. від Берхтесґаден, де є приватний летунський майдан Гітлера.

Від ходу розмови буде залежати, чи Чемберлєн відїде з Берхтесґаден у пятницю, чи залишиться довше.

ҐРАТУЛЯЦІЇ.

Постанова Чемберлєна викликала чимале вражіння, зокрема у британській імперії. Чемберлєн дістає звідусіль ґратуляційні телєґрами, м. ін. від премієрів Канади й Австралії.

Далядіє також хотів летіти до Берхтесґаден?

„Таймс" твердить, що думку лету до Берхтесґаден піддав прем. Далядіє, ще підчас телефонічної розмови у вівторок вечором. Він хотів полетіти разом із Чемберлєном, але цей останній звернув увагу, що це не було би побажане, бо тоді Гітлєр міг би зажадати, щоб і Мусоліні приїхав на спільну нараду.

„Таймс" підкреслює, що Франція вповні вподобує поїздку Чемберлєна.

РІБЕНТРОП ВДОВОЛЕНИЙ.

Рібентроп заявив кореспондентові „Дейлі Мейлю" Вордові Прайсові: „Постанова Чемберлєна дуже мене врадувала. Я переконаний, що безпосередня розмова між шефами обох урядів може мати чимале значіння — не лиш для судетської справи, але й для наладнання німецько-британських взаємин. Я здавна бажав, щоб Гітлер стрінувся з Чемберлєном і дуже тішуся, що це моє бажання здійснилося. Високо ціню Чемберлєна за його реальний підхід до політичних питань."

„НАЙБІЛЬШ ІСТОРИЧНИЙ ТА ДРАМАТИЧНИЙ ЛЕТ".

Вся британська преса з ентузіязмом приняла вість прем. Чемберлєна до Німеччини. Всі з признанням підкреслюють, що 70-літній премієр перший раз у житті рішився на подорож літаком, щоб рятувати европейський мир.

Поїздку Чемберлєна одобрив не лише ввесь уряд, але й провідники партії праці.

Націоналістична змова в УССР.

ГПУ викрило нову націоналістичну організацію, зложену з членів компартії, з осередком у Виниці. Арештовано чимало визначних партійних та державних достойників

У Хмельницькім районі арештовано партійного секретаря Горохова, що кермував повстанчим рухом та організував напади на представників влади.

Перед реорганізацією французького уряду.

З Парижа наспіла вістка, що прем. Далядіє утворить у найближчому часі уряд на ширшій базі, до якого увійшли би також соціялісти й представники правиці. У цій справі Далядіє перевів уже розмови з кількома політичними провідниками.

Паніка на нюйорській біржі.

У вівторок пізним вечором заломилися найліпші акції на нюйорській біржі; вони втратили по 5 точок. Це викликало на біржі велике замішання.

Австралія прийме 50.000 жидівських еміґрантів.

Міністр внутрішніх справ австралійського союзу заявив представникові ЖАТ. що Австралія 10 літ прийматиме по 5.000 жидівських еміґрантів

Шкоди з недоцінювання національної проблеми.

Львів, 15. вересня 1938.

У змаганнях трьох з половиною мілїонів судетських німців зголошується до слова ідея самоозначення тих народів і тих національних уламків, які з тих чи інших причин, найбільше наслідком повоєнних мирових договорів, опинилися в комірнім у чужих, причіпкою до панівних державних націй. Бо і в самій Чехословаччині не одні судетські німці, але також словаки, українці, мадяри та поляки — словом усі „національні меншини" при сучасній догідній для них ситуації зголошують свої права до самостановлення про себе, до співвирішного голосу в державі, якщо ця держава має існувати.

На прикладі Чехословаччини можна прослідити також етапи, які окремі „національні меншини" у своїх кожночасних змаганнях за національне самоозначення пройшли від 1919. р. до сьогодні. Судетські німці та мадяри опинилися у рямцях Чехословаччини просто як спадщина по Австро-Угорщині, закарпатським українцям міжнародньо забезпечили територіяльну самоуправу, такуж саму самоуправу чехи в т. зв. пітсбурськім договорі зобовязалися були дати словакам. Але верховодний у державі чеський нарід, наслідуючи в національному питанні гірші сусідські приклади й не оглядаючись ні на міжнародні договори, ні на власні зобовязання, ні на факт, що три з половиною мілїони судетських німців становлять чейже більшість на своїй території, проявляв легкодушну охоту закріпити стан свого верховодства на віки-вічні. Наслідки того бачимо. Вони були би при дальшім рості національного самопочуття меншин скорше чи пізніше прийшли самі собою навіть тоді, якби й виключити ролю, яку в судетсько-німецькій справі відіграє третя Німеччина, а в мадярській — будапештенський уряд.

Через неполагоду у своєму часі справи національних меншин загрожене тепер само державне істнування Чехословаччини. Не виключене, що її не вдасться врятувати навіть англійським політичним акушерам, навіть англійському премієрові Чемберленові, що саме приїхав з такими намірами до Німеччини.

Показується на чехословацькому взірці, що в ері ростучої на очах національної самосвідомости найменших навіть народів право до життя мають тільки ті багатонаціональні держави, яких істнування забезпечене не насильством, не асиміляційним гоном, не топтанням і легковаженням національних прав своїх меншин, тільки побудоване на гармонійній, повноправній та повновартній співпраці всіх національностей, що цю державу заселюють, як це бачимо у трьохнаціональній Швайцарії.

Сучасна доля Чехословаччини може бути несподіванкою хіба тільки для тих, що не розуміють та не хочуть розуміти динаміки національних рухів у XX. столітті, хоча не в якихсь давніх, історичних часах, а за памяти таки нашого покоління національна справа стала привідом до упадку двох великих монархій: російської та австрійської. І ніщо інше, тільки національні конфлікти коштували море крови

на Балкані, в Ірляндії, в Альзації-Льотарингії і в чимало інших закутинах Европи.

Коли деякі „щасливі посідачі" не звертають уваги на правильне та справедливе вирішення проблеми національних меншин і гадають, що сучасні перипетії Чехословаччини не можуть повторитися при відповідних обставинах деінде, то нагадують собою того господаря, що біжить купити сикавку аж тоді, коли хата вже горить.

На жаль, навіть такі міжнародні установи, як організація Конгресу національних меншин, не мають практичного впливу на долю національних меншин у державах, у яких ті меншини позбавлені людських, громадянських та національних прав. І таким чином, при безсиллі женевської Ліги Націй, при тільки теоретичній вартости організації Конгресу національних меншин творяться в Европі численні ядра національних конфліктів та неспокоїв — на чехословацький взірець.

Жаль також, що жертвою невміння своєчасно наладнати національні справи у своїй державі може впасти саме культурний та інтеліґентний чехословацький нарід, що на всякий випадок нераз давав докази, що йому не чуже зрозуміння проблеми бездержавних народів.

Одначе особлива вага національного питання і незвичайно важне його правильне вирішення саме на межі культурного світу та большевизму. Хто мав би відвагу і яких ужив би він аргументів на те, щоб доказувати, що саме на цьому, такому важному переходовому місці, тобто в Польщі та з Румунії, національне питання вирішено справедливо, як взірець та приязду для тих міліонів, спрагнених національної волі, що споглядають сюди з того боку кордону? І хто поносить за це вину, що за 18 літ національна проблема шести міліонів українців з цього боку ще більше заплутана, як передтим?...

—o—

„Прийшло військо, відійшов парлямент"...

Варшава, 13. вересня 1938.

Варшава сподівалася й очікувала зміни уряду. Сталося інакше: уряд залишився, відійшов парлямент, по якому ніхто не плаче. Ще вчора увечорі, ще нині рано, ба — ще й по обіді, коли варшавські вулиці і площі шуміли від радісних окликів юрби на честь війська, що верталося з маневрів — ніхто не сподівався такої скорої, такої знаменної події великого внутрішньо-державного значіння.

Декрет президента держави про розвязання законодатних палат — усіх заскочив. Не передбачила його чванлива своїми політичними ревеляціями брукова варшавська преса, не сподівався такої події гурт професійних кавярняних політиканів, що фабрикують на експорт найбільш емоціональні вістки та сензації. Тому і зрозуміло, що голоси газетярів з надзвичайним виданням, які сповіщали про декрет голови держави — викликали деяке замішання і питання: Що це значить?

Найприкріше заскочила ця „нагла" подія — ясна річ — самих послів і сенаторів. Деякі з них довідалися про свою немилу деградацію таки підчас буденних „політичних" підвечірків у кавярнях і з сумною резиґнацією могли приймати... кондоленції.

Оця несподіваність рішення найвищого державного чинника — здезорієнтувала прилюдну опінію. Очевидно, важко тут говорити про якусь широку опінію цілого громадянства. Варшавська публика взагалі мало коли цікавиться актуальними політичними подіями, тож і вістка про розвязання законодатних установ перейшла тут без більшого враження. Що цікавіші варшавяни пристають перед шибами найбільших кавярень і з цікавістю приглядаються зденервованим обличчам б. послів і сенаторів, що мов здетронізовані королі засідають у гурті своїх „штабових" приятелів.

Якіж причини і цілі тої непересічної події?

Говорити про них покищо важко і не важко. З одної сторони вичислили їх самі мотиви президентського декрету, з другої ці мотиви власне дали притоку до ріжних політичних інтерпретацій. І так коли напр. одні бачать у них заповідь цілковитої **тоталізації** державного ладу, то інші схилюються до демократичної інтерпретації заяви президента, вказуючи на особливий мент її появи, останні постанови людовців, загальну ситуацію краю, передвиборчу атмосферу тощо.

Вороги полк. Славека вітають у декреті президента початок нової демократії, прихильники пригадують сьогодні перші візити б. маршала сойму та інциденти, що з них виникли, і не щадять слів песимізму. Річ дивна і незрозуміла: д. мало говорять сьогодні про ролю Озону і його протекторів, а тимчасом він мусів завважити на цій цілій справі, якщо не цілковито, то будь-що-будь значно.

В моменті, коли пишемо ці слова (пізні вечірні години), політична Варшава оперує вже найдивовижнішими поясненнями причин події та будує нові констеляції на політичне завтра.

М. і. багато уваги присвячує політична гутешня кавярня **українській справі і ролі** супроти актуальної події. Вашому кореспонденті заявив м. ін. один з д. добре зорієнтованих польських політиків, що останні **політичні виступи українських парляментаристів** були одним з аргументів сьогоднішнього жесту голови держави. **Нормалізація** — на гадку нашого інформатора — сьогодні остаточно вмерла і якщо ще раз малаб вона народитися, то авторами, чи пак контрагентами її будуть нові люди. Якщоб суспільність нашої держави мала дещо втратити на цій зміні — заявив наш співрозмовець, — то українська його частина понесе, здається, найбільші втрати. Вже сьогодні можу сказати, що напр. теперішні провідники ВУО з певністю не засядуть більше у фотелях на Вейській"...

*

У хвилині, коли маємо відсилати цю кореспонденцію, на місті появилися нові надзвичайні видання озоново-проурядового „Курієра Поранного", в якому читаємо м. ін.: „Розвязання сойму та сенату — це д. важна подія в нашому внутрішньому житті. Президент держави (в мотивах — КТВ) безсумнівно мав на гадці памятну ініціятиву маршала Сьміглого, що весною 1936 р. висунув програму національної консолідації під гаслом оборони Польщі. **Все, що від того часу діється у Польщі — — міститься лише в рямах тої програми.** Звертає увагу в декреті президента кінцевий його уступ, де п. президент заявив, що „від нових законодатних палат буде очікувати зайняття становища в справі виборчої ординації до сойму та сенату". Вирізнення тої спеціяльної проблеми вказує на вагу, що її прикладає голова держави до справи майбутньої ординації. Розглядатимуть її нові палати. В той спосіб — кінчить „Кур. Пор." — з сьогоднішнім днем ми увійшли в період, коли Польща матиме нагоду виказати свою політичну зрілість".

*

На двірці зустрічаємо знайомих польських опозиційних кореспондентів. На питання: Що нового? — один з них відповів: Ано, нічого особливого; у світі — промова Гітлера, а в нас прийшло військо (з маневрів) та відійшов парлямент...

КТВ.

Після нірнберського конґресу.

Берлін, 13. вересня.

Щойно закінчився 10-ий конґрес нім. нац.-соціялістичної партії, що продемонстрував ще більшу в цьому році сконсолідовану силу Німеччини, моральну і військову.

Якщо загально відомою аксіомою є, що більша або менша духова єдність народу творить міць або слабість нації, то Гітлєр поставив світ перед твердим монолітом німецької нації, зєднаної та солідарної.

Німецьке військо, сила та організація якого є тим менш оманна, що вона спирається на сильну духово обєднану націю, чарувало своїми вправами захоплених учасників і гостей Нірнбергу. Там показували нові удосконалення військової техніки — важкі гармати, нові типи літаків і зразкову протиповітряну зброю.

Але не тільки військові вправи, дефіляди німецьких формацій та ріжні промови притягнули цього року увагу світу до Нірнберга (значіння якого росте кожного разу поруч зі зростом самої Німеччини); світ чекав тепер, що з Нірнбергу прийде до вибуху або до відпруження тої кризи, що охопила Европу в останніх часах.

Військові приготовлення стягування війська, нервові засідання ради міністрів та воєнних рад у ріжних столицях Европи досягнули свого вершка 12. ц. м. (як відомо, дата, в яку Гітлер, згідно з поміченням людей забобонних, приймав усі свої найважніші рішення) перед кінцевою промовою німецького канцлера. Сподівалися, боялися найгіршого. Одначе коли напружене було становище в самій Німеччині, то найбільше нервовости проявили таки країни колишньої (і майбутньої) Антанти, залякані маривом війни.

Два фронти політичної думки — тотальні держави фашистівські та їх противники — сформувалися в цілому світі. Вони ніяк не можуть прийти до порозуміння, до тривкого миру, між ними мусить дійти до зудару і, здається, нема тої сили чи комбінації, що моглаб цю небезпеку усунути. Тепер залишається тільки питання: коли, де, як і в якій формі цей бій розіграється.

Фашистівський фронт ще не осягнув свого вершка — він розвивається, тоді як його противники, здається, дійшли до кульмінаційної точки. Вчора ми мали провокації в Еспанії, сьогодні судето-німецьку крізу, завтра невідомо що прийде.

Найбільше лякається війни червона Москва, що як це показав литовсько-польський та далеко-східний конфлікт, не вспілі активно включитися в дискусію, а в диверсії інших сподівається закріпити своє становище.

Нірнберські промови Гітлєра та Гебельса яскраво вказали на непримирені їх позиції, при чому Гебельс старався доказати мирні наміри Німеччини, проти якої веде в ріжних державах інтриги Москва. Нірнберський конґрес не дав ясної відповіді на все те, чого чекали від нього в Европі і покищо далі йде дипльоматична гра, що може принести за собою великі події.

Тарас Чміль.

Закарпаття

ДЕЛЄҐАЦІЯ ПЕРШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ У ЧЛЕНІВ ЧЕСЬКОГО УРЯДУ.

Мін. Франке висилає надзвичайну комісію.

Перед кількома днями була в нас згадка про те, що спеціяльна делєгація Першої Української Центральної Народньої Ради під проводом голови о. А. Волошина) виїхала до Праги, щоб урядовим чинникам представити положення українського народу на Закарпатті та передати українські домагання у справі реґіонії автономії. Була згадка про те, що делєгація була у премієра Годжі та міністра освіти Франке.

Авдієнція в міністра Франке тривала дві години. Делєгація повідомила міністра про всі кривди, які заподіяли українському шкільництву панове Хмелярж, Равшер та Меліхар, що є головними чинниками у т. зв. шкільному референті. В часі розмови з мін. Франке дійшло до словної перепалки, в часі якої один член делєгації заявив, що якби він був міністром, то знав би, як зліквідувати мовний хаос на Закарпатті. На запит мін. Франке, як він це зробив би, член делєгації відповів:

— Я кермувавсяб постановами науки.

Мін. Франке в розмові заявив, що він не є за російською мовою у закарпатському шкільництві, але між двома напрямками хотів би дійти до якоїсь „карпаторуської" синтези.

На це делєгація заявила йому, що такою синтезою була т. зв. „панькевичівщина" (спосіб приспособити українську письменницьку мову до закарпатських обставин — зам. Ред) але теперішній шкільний режим цю синтезу

Делегація навела цілу низку конкретних фактів з нечуваного хаосу у шкільництві на Закарпатті, як теж у справі несправедливих пересунути з Закарпаття спричинників цього стану: Хмеляржа, Равшера і Меліхара. Крім цього делегація запросила мін. Франке на Закарпаття, щоб він на селі особисто переконався, якою мовою говорить наш нарід. Вкінці мін. Франке згодився **вислати надзвичайну комісію на Закарпаття**, що має обективно розслідити всі зловживання, кривди і несправедливости та вислухати на місці пошкодованих учителів і скарг батьків та дітей.

Делегація на всіх авдієнціях всюди якнайрішучіше домагалася негайної ревізії чеських шкіл на Закарпатті та видання строгої заборони всім чеським учителям, урядовцям, жандармам, фінансовим сторожам і всім урядам, що мають безпосередній вплив на населення, втягати українські діти до чеських шкіл й агітувати та робити натиск на українських батьків, щоб давали своїх дітей до чеської школи.

Чому губернатор це все терпить?

Один з міністрів, вислухавши скарги делегації на теперішню шкільну політику та на поведінку шкільного референта в Ужгороді, вхопився за голову і запитав:

— Чому губернатор це все терпить? Чому зараз не зажадає дисциплінарки і не вимагає усунути цих панів з проводу шкільного референтату? Він-же має якихсь правних дорадників, щоб йому сказали, що має робити.

Поведінка губернатора Грабара в справі шкільництва на Закарпатті викликала в Празі загальне здивування. Особливо його згода на те, щоб українських дітей записувати до чеської школи в Великих Лучках та щоб іменувати чотирьох чеських професорів до шкільного референтату.

Гріх проти республики.

Міністр Шрамек, коли делегація вручила йому меморіял та навела кілька випадків зловживань, запитався, чи ці випадки подані в меморіялі, і як довідався, що так, обіцяв, що зміст меморіялу подасть до відома на найближчому засіданні ради міністрів, бо вважає гріхом проти республики таку поведінку в теперішню важку пору.

Міністри дивуються...

На авдієнції в міністра справедливости Дерера делегація домагалася, щоб усунути ужгородського прокуратора д-ра Турека, бо він не знає місцевих обставин і мови та ще з інших причин. Делегація відчитала декілька сконфіскованих місць у „Новій Свободі". Це викликало у мін. Дерера й у президії ради міністрів порушення. З другого боку делегація здивувалася, коли довідалася, що українську пресу в Ужгороді конфіскує прокуратор української національности, бо-ж д-р Турек чех. З цього видно, які інформації має чеська центральна влада про те, що діється на Закарпатті

„Не хочемо мати менше прав, як інші національні меншини."

Делегація у всіх компетентних чинників заявила, що автономна Підкарпатська Русь не може мати менше прав, як інші національні меншини матимуть після нормалізації національних відносин.

ПРИЇЗД МІНІСТРА ЗАДІНИ.

На днях приїде до Ужгороду чехословацький міністр рільництва Задіна, щоб після 20 років приналежности Закарпаття до чехословацької республики! — „простудіювати пекуче земельне питання". Він буде приймати навіть депутації селянських організацій та представників сільських громад. „Нова Свобода" вяже цей приїзд чехословацького міністра з недалекими виборами до сойму і слушно завважує, що перед виборами „питання земельної реформи" все ставало актуальне. Після виборів гострота цього питання притуплювалася, доки саме питання не зійшло з політичного обрію... до нових виборів.

„ПУТЬ ДУХОВНИЧА" Й ОТЦІ ВАСИЛІЯНИ.

Ужгородський москвофільський „Русскій Нар. Голос" написав з приводу відпусту в Мукачеві замітку, домагаючись від оо. Василіян, щоб змінили своє відношення до всього Русского в найближчім році і щоб чин св. Василія вернувся на „тотъ путь", яким ішло „карпаторусске общество Духновича", бо редакція „Р. Н. Голосу" і його кількох читачів не прийдуть більше на відпуст.

Обговорюючи цей зазив москвофільського органу, ужгородське „Українське Слово" завважує, що ні чин оо. Василіян ні прочани на мукачівський відпуст на заростий „путь" мадярофільо - москвофілів не вернуться. Тих прочан усе більше й більше приходить на відпуст саме тому, що „отці Василіяни вступили на правильну дорогу, виголошують проповіди в новім дусі й чистою, рідною, матірною мовою, а не мішаниною, як то було колись". А „Р. Н. Г." зі своїм почотом може лишитися дома, бо його відсутности не завважать..

ПОХОРОН „РУССКОЇ КУЛЬТУРИ" В МУКАЧЕВІ.

„Нова Свобода" з 13. вересня приносить таку вістку: „Краєвий зїзд членів „общества Духновича", конгрес русофільських студентів, „день русской культури", празнування 950-літнього ювилею хрещення Руси, святкування ювилею 20-ліття республики й загальні збори общества Духновича. Всі ті москвофільські імпрези стягнули до Мукачева 190, словом: сто-девятьдесять людей, тоді, коли „русскіе" очікували принайменше десять тисяч. Вчорашній „день русской культури" був справжнім похороном кацапства на Закарпатті. „Шествіе" городом, в якому взяли участь: три роверисти з трьохцветними лентами на колесах, за ними 70 скавтів з Королева, Ужгороду й Мукачева, і вкінці машерували недобитки „русскости" в числі 190. Цей „похоронний похід" викликував просто сміх у постороннїх глядачів. Вийшло на світло, що шкільний плебісцит, на який „русскіе" так голосно покликуються, завдав смертельний удар москвофільству між нашим народом".

З польської преси.

Польська преса про розвязання сойму й сенату.

У своєму розпорядку про розвязання парляменту президент держави зазначив, що новий сойм має занятися справою зміни виборч. ординації. Виринає питання, чи тільки тією справою. Цікаво, чи той новий сойм після зміни виборчої реформи стріне доля його попередника. чи може він вибиратиме ще й президента держави в 1940-ому і потім уже аж до кінця каденції. У цій справі **„Век Нови"** (з 15-го ц. м.) пише:

„Життя сойму і сенату, що виключається з найближчих виборів, буде недовге, бо найдальше взимі 1939—40 р. відбудуться нові парляментарні вибори, які дадуть водночас членів для найближчих зборів електорів".

Недвозначне побажання в цьому напрямі висловив К. Чапінський в **„Роботніку"** (ч. 259 з 15. вересня ц. р.) у статті п. н. „Важна хвилина" пишучи про те, що шлях до зміни виборчої ординації, який вибрав президент держави, надто довгий.

„Але може бути **скорочений**, якщо новий сойм відразу, від початку займеться зміною ординації; якщо швидко її полагодить; якщо обмежить своє життя до швидкого полагодження тієї справи. Мусить бути рішуча постанова негайно розвязати цю справу. Саме про цю постанову йде".

П. Чапінський хотів би, щоб новий сойм був ствердженням демократизації країни.

„Розвязання теперішнього сойму може бути кроком в напрямі демократизації держа-А цього прагне ціле громадянство; прагнуть особливо працюючі маси робітників, працівників, селян. Річ тільки в тому, щоб за цим першим кроком консеквентно прийшли дальші... Чи прийдуть?"

Цат-Мацкевич у виленському **„Слові"** (ч. 253 з 14-го вересня ц. р.) міркуючи на тему нового сойму ставить питання: „Хто в цьому соймі буде, кого в ньому не буде?" і відповідає:

„Опінія Варшави гадає, що декрет, яким розвязано парлямент, був спрямований у так звану режімову опозицію, тобто в тих співробітників Великого Маршала, що не ввійшли до Озону. В часі вибору полк. Славека маршалом сойму були-ж голоси, що цей вибір приспішить розвязання сойму. Це пророцтво несподівано справдилося. Чи кола, які уважають полк. Славека за свій моральний прапор, стануть до конкуренції з Озоном, чи ні, про це ще передчасно говорити. Чи „Стронніцтво Народове" покине своє становище внутрішньої еміграції, чи вступить у виборчі ряди, цього сьогодні теж не можна пересуджувати... Зате напевно візьме участь у виборах Направа, яку фірмує *Озон*, майже напевно візьме „Стронніцтво Праци" і вкінці дуже можливе, що ППС. Таким чином до сойму ввійдуть широким віяльцем всі люди, яких сьогодні окреслюють як фронт міністра Квятковського. Від „Нової Річипосполитої" через „Гонец", Озон аж до перефорій соціялістів".

Деяке світло на справу участи „Стронніцтва Людового" в виборах кинув його орган **„Дзєнник Людови"**, який підкреслюваши, що є деяка суперечність в тому, що новий сойм, який має занятися зміною виборчої ординації, мають вибирати ще на підставі старої ординації, пише:

„Дальший розвиток політичного життя в Польщі цю суперечність без сумніву усуне і чим швидше це прийде, тим скоріше здійсняться слова декрету, яким розвязано сойм і сенат, про покликання до життя палат, що могли би своїй праці дати повніший вислів течій, що куртують у громадянстві. Не тільки повніший, але зовсім повний! Отже від учорашнього дня гасло зміни виборчої ординації в дусі демократичних постулятів набирає особливої сили і значіння. Боротьба за реалізацію постуляту входить в рішальну фазу".

Консервативний **„Час"** (ч. 253 з 15-го вересня ц. р.) пише:

„Важко ще сьогодні передбачити, чи виборча підстава майбутніх палат буде поширена в усіх напрямках і чи не будуть виправдані побоювання, що її поширять односторонно в напрямі лівиці. А крім цього треба взяти під увагу ще один факт. Виборча ординація до сойму, що досі обовязує, ділить виборчий акт на дві частини: вибір кандидатів і вибір послів апоміж кандидатів. Кандидатів вибирають виборчі колегії, на яких склад мають рішальний вплив самоуправні тіла. Ці самоуправні тіла від 1935-го року не змінилися. Отже виринає питання, чи при найближчих виборах ці тіла кермуватимуться іншими мотивами, ніж при попередніх виборах".

Загалом беручи всі голоси польської преси у звязку з розвязанням сойму і сенату та майбутніми виборами зводяться до здогадів та запитів, на які покищо ще не знаходять відповіди.

Безперервна серія виг..

Зол. 25.000
на ч. 150524
Зол. 25.000
на ч 110928
Зол. 15.000
на ч 72164
і багато виг нижче 15.000 зол.
впало на льоси куплені в незмінно щасливій колєктурі
„НАДІЯ"
Львів, Легіонів 11.
в 4-тім, 5-тім і 8-ім дні тягнення!

‡ Микола Бенцаль

НЕСПОДВАНА СМЕРТЬ НАШОГО АРТИСТА.

У цій хвилині дістала наша Редакція телеґраму з Коломиї, що там помер на 47. р. життя на удар серця наш відомий артист Микола Бенцаль. Кілька днів тому ми читали допис а перших вистав нашої нової обединаної театральної трупи ім. І. Котляревського, що почала свою працю в Коломиї. М. Бенцаль був до останнього часу директором театру ім. І. Тобілевича, що створив спільно з „Загравою" новий ансамбль з новою назвою і виступав майже в усіх песах.

Вістка про смерть М. Бенцаля — на перший погляд майже неймовірна. До останнього часу всі бачили цього артиста як завсіди — бадьорим, усміхненим, повним запалу до праці. Була це людина молода, не тільки на сцені багато молодша, ніж у дійсности, але і при приватній зустрічі залишала враження молодої. Не знаємо точних дат життя Миколи Бенцаля. Хто збирає їх, як довго артист іще молодий, і ніхто не нагадав навіть його ювилею! Знаємо, що він брав участь у великій війні та в наших визвольних змаганнях і від часу, як поєднав свою долю з рідною сценою, не виходив зі злиднів — невідступних товаришів усіх артистів нашого народнього мандрівного театру.

І як це буває зовсім природно у всіх акторів: найбільшими подіями його життя були його виступи на сцені. Здається, нема містечка в Галичині, де не знались Миколи Бенцаля в його ріжних ролях — від уродливих бадьорих парубків до сивоволосих старців, від безжурних співочих птахів оперетки до героїв похмурих і кричевих національних трагедій. М. Бенцаль грав у всіх жанрах нашого театрального репертуару не тільки тому, що артисти наших обмежених кількісно театральних труп не можуть вибирати собі ролі ані спеціялізуватися; він мав справжній хист того ідеального актора наших народніх театрів, що передовсім виконує обовязок і бере на свої плечі якнайтяжчий тягар, не шануючи ні свого здоровля ні навіть самого таланту.

Скаля Бенцалевого репертуару була справді величезна: сьогодні ми бачили його в „Орфею у пеклі" та „Гейші", завтра в „Ой не ходи Грицю...", на третій день у сальоновій чужинній пєсі, то знову в ролі Мазепи чи досвідного старенького дідуся. М. Бенцаль співав, гуляв, мав природний добросердний і козацький гумор, як і вмів добувати із своєї душі токи щирого, сильного патосу, що міг і зворушувати авдиторію. М. Бенцаль не належав до тих великих артистів, що створюють нові могутні типи з сильно зазначеною індивідуальністю і що залишають в уяві глядачів враження на роки, немов би вони зустрілись зі живими людьми чи побачили на мить тіні великих покійників. Він сам знав межі свого таланту і ніколи не був гордий на те, що переходило ці межі. Це була одна з дуже симпатичних рис спільних йому як артистові та людині: він був завсіди природний, щирий, не намагав ні жестами, ні мімікою, ні голосом, а пробував добути із самої душі просте, безпосереднє переживання. Завдяки своїй щирости та природности М. Бенцаль умів промовляти до публики так само, як умів прихиляти до себе своїх товаришів у приватному житті.

Велика скромність, людяність і повне зрозуміння громадського обовязку належали до тих великих і рідких прикмет М. Бенцаля, що зєднували йому загальну симпатію. Завдяки цим прикметам він міг би був при кращих обставинах добитися багато кращого становища і може ще прожити неодин десяток років спокійно та без матеріяльних клопотів. М. Бенцаль був прикладом великого природного таланту, що сам собі все завдячує, таланту, яких у нас так багато пропадає, не діждавшися свого повного розвитку. Смерть М. Бенцаля є великою втратою для нашого театру і викличе щирий жаль між усіма, що мали нагоду з ним ближче чи тільки принагідно познайомитися. — В. Й. П.

*

Похорони відбудуться в пятницю 16. ц. м. в Коломиї, в год. 14. з дому жаболи при вул. Вільсона ч. 9

Що писало „Діло" 50 років тому

Понеділок, 17 (5) вересня 1888.

ВСЕАРОДНЄ ВІЧЕ У ЛЬВОВІ.

Подаючи вістку, що в місяці жовтні відбудеться у Львові всенароднє віче, „Діло" писало:

„Ми пересвідчені, що цю вістку прийме Галицька Русь з радощами. Ми вже від довшого часу вказуємо на потребу віднови такого всенароднього віча в сто-на потребу віднови такого всенароднього віча в сто-на потребу віднови такого всенароднього віча в сто-

Жіноча сторінка.

Як запобігти тому лихові?

Так якось воно складається, що з початком шкільного року нашими найпекучішими темами є теми про школу, школярів та взагалі молодь та її сьогоднішні звичаї. Та для матерей ніколи ті теми не будуть одноманітними і не набридуть, а незаміжнім жінкам колись може також доведеться мати з тими справами діло, отже і вони нехай вибачать, що на нашій „Жіночій Сторінці" присвячуємо тим темам може забагато місця.

Тими днями довелось мені виїздити раннім поїздом зі Львова. Ранок був похмурий і холодний. Перепадав і дрібний дощ. На двірці Тідзамча великий рух. Один поїзд щойно прийшов до Львова, а другий за пару хвилин надійде з головного двірця. Велику почекальню ремонтують і вся публика тиснеться в невеличкому закутку, бо нікому не хочеться виходити на холод і вітер навіть на критий перон.

Серед того гамору і штовханини найбільше звертають на себе увагу шкільні діти. Вже нераз і минулої зими доводилось мені спостерігати їих бідолах, що змушені до Львова доїздити з ближчих і дальших сіл ранішніми поїздами. Поїзди приїздять так рано, що до школи ще нема як іти, бо вона ще замкнена, а перечекати нема де і вони тиснуться в душних, нездорових двірцевих почекальнях. Одні — щасливіші, захопили собі місце коло столиків і пишуть чи повторюють шкільні вправи, другі гамірливо сперечаються чи весело гомонять між собою, треті... грають в карти чи нераз в темнім кутку побачите і лекцію курення!.. Безнадійний образ, що примушує тих, що молодь люблять і цікавляться її майбутнім глибоко задуматись над цим явищем. Кожну матір чи батька напевно навіяв би правдивий жах, якби вони мали змогу приглядатись тому всьому серед чого змушена перебути годину, а то й довше кожного дня їх дитина.

Який моральний вплив такого середовища на молоду істоту хіба ясно кожному. Чого наслухаються дівчатка і хлопчики від старших товаришок і товаришів та взагалі в такому оточенні від випадкових сусідів можна легко додуматись. Яким спокусам вони підлягають, куди їх може завести врешті таке товариство про це страшно й подумати. А думати треба і знайти якийсь рятунок теж треба. На жаль, ми не маємо впливів ані на управу залізниць, яка моглаб постаратись про окрему почекальню для шкільної молоді, ані на інші уряди, яких обовязком булоб те питання якось розвязати. Може тут моглиб щось зробити батьківські кружки чи інші подібні організації? Може малаб до того що сказати і наша „Рідна Школа", бо мушу ще зазначити, що саме оця доїздна молодь переважно наша, бож доїздить з наших сіл і коли прислухатись мові то це майже в сто відсотках потверджується? А може й церква наша моглаб тут теж трохи дітьми поцікавитись? В інших народів такими справами не тільки цікавляться, але й опікуються також жіночі організації. В кожному разі над тою справою слід би поважно призадуматись і найліпше булоб, колиб її обміркували всі зацікавлені разом та знайшли спільними силами якийсь рятунок.

Але коли це буде і чи буде взагалі? Наближається дощова осінь, зимові холоди і описані картини стають щораз сумнішим явищем.

Х. К.

НАЙСМАЧНІШЕ приладжені страви не будуть смакувати, коли будете, Пані, вживати зношеного накриття або алюмінового, яке реагує на кислоту і псує апетит. Найпривабніше поробиться 5-літньою гарантією „Гальваноплястер", Львів, Коперника 14.

Балачки про моду.

ОСІННІ КАПЕЛЮХИ.

Перша їх ознака цього року — криси. Таких любленних минулими роками „точків" видно мало. Криси невеличкі і переважно опущені спереду, підтягнені ззаду. Денце (голівка) дуже високе і часто у формі стіжка. Нераз таке денце аж перебільшено високе і тоді його звгинають на один бік. Головною озадобою осінніх капелюхів є стяжка, нераз багато і фантазійно вязана. Також трапляються помпончики з бавовняних, шовкових чи інших ниток. Є також і стебнування. Париж живе ще вражіннями недавніх відвідин англійської королівської пари, а це відбивається і на моді капелюхів. Особливо Шотландія дає багато різних ідей для осінньої моди. Є чимало шотландських беретов з різнокольоровими круглими кокардками над вухом і вузенькі шотландські шапочки з тороком наперед також прикрашують голівки багатьох парижанок. Фільцові спортові капелюхи дуже часто вратковані на зразок шотландських матерій, або бодай прибрані плетеними а фільці шотландськими стяжками.

Спеціяльна новина цьогорічного осіннього сезону прибирання вже осінніх капелюхів футром. Футро взагалі є великою модою цього року і вимі буде правдивою руїною для нашого скромного бюджету. Прибиратимемо ним не тільки плащі при комірі та на рукавах, але й сукні та капелюхи.

Рита.

Чи знаете Ви, кілько є неписьменних у Вашій громаді? Чи Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка-буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що її видала „Просвіта" в ціні 50 сот. за примірник. Придбайте собі її як-стій! УЧІТЬ НЕПИСЬМЕННИХ!

Спершу до лікаря, потім до вчителя.

З початком нового шкільного року добре є запровадити діти до лікарських оглядин, щоб ствердити, чи вони добре фізично підготовлені на цілорічну школу. Спеціяльно у школярів новиків повинен лікар передовсім ствердити, чи їх конструкція дозволяє їм вже цього року ходити до школи, чи може ліпше, щоб іще рік посиділи дома і зміцнили свої сили, щоб нарік могли вже висиджувати по кілька годин у лавках. Такою перешкодою для відвідування школи є загальне ослаблення, і воно може мати різні причини або інший хворобливий стан, який може в школі погіршитися. Багато дітей має скривлений хребетний стовп ще з дитячих літ, але є багато таких що шойно в школі від похилого сидження цей хребетний стовп викривляють. Інші знову терплять на короткозорість, яка в школі без відповідної лікарської опіки помітно погіршується. Часто бачимо у школі дітей непосидющих, що не вміють зосередити своєї уваги. Є це переважно діти нервово подразнені, приглухуваті або врешті такі, що мають в шлунку якихось галапасів.

У всіх тих випадках треба передовсім усунути причину хвороби. Нервові діти часто перед виходом з дому до школи мають блювоту. Не страшмо їх школою, не примушуймо їх їсти! Зверніть також увагу вчителя, щоб зумів собі їх лагідною поведінкою зєднати.

Найбільшим посміховищем у школі є діти, що гикаються або що не вміють вимовляти деяких букв. І це можна зайчасу за радою лікаря усунути. Не треба також забути за затяжні недуги, які в початках нераз батьки та учителі переочують. Є це сухоти й серцеві недуги. Такі діти повинні бути ввесь час під лікарською опікою. Далі батьки повинні подбати, щоб їх дитина була вчас щіплена проти дифтерії, бо в школі можна далеко лекше заразитися.

Є ще багато хворобливих станів, що через школу можуть погіршитися, як їх своєчасно не лікувати. Тому звериться на початку шкільного року до лікаря, який вам дасть добрі поради.

Лю-Ко.

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

тільки
Крем магістра НАЙКА №1 В. ПАЗЬДЗЄРСЬКОГО усуває радикально Веснянки Плями і т. п.
Крем Halina Nr. 2 (світовстий) пливе церу. хоронить перед зморщинами і їх усуває.

Практичні поради.

ЧИСТИМО ДИТЯЧУ ОДЕЖУ.

Ніде не запшать діти стільки одежі як у школі. Справа не тільки в блискучих мов дзеркало спідничках та штанятах, якими дітвора дбайливо витирає лавки і не тільки у протертих на ліктях рукавах, але у загальнім вишкві всього матеріялу дитячого убрання. Тут найгіршим ворогом є шкільний порох та різні плями від чорнила, тушу, атраментового олівця, фарб, ліпила тощо. Ось чому щоденне докладне вичищення дитячого одягу є надзвичайно корисною справою, коли хочемо довше той одяг зберегти.

Привчуймо дітей, аби відразу по повороті зі школи відразу переодягались до домашнього одягу. Це необхідне також і з погляду гігієнічного. Дитяча одежа в школі пробуде не тільки порохом, але і потом та набереться прикрого запаху. Ось чому шкільний одяг треба щоденно добре вишорошити та вичистити спочатку сухою, а потім і вогкою щіткою. По вичищенню повісимо на дерев'яним вараменку і за ніч одежа вирівняється та не виглядатиме такою зімнятою.

Плями треба відчищувати поки свіжі. На плями від болота чи навіть і невідомого походження беремо лише щітку і мило та теплу воду з додатком амоніяку. Плями від товщу усунемо при помочі бензини, коли йде справа про вовняну сукенку. Намочимо шматинку в бензині і тим зачепимо місце витремо. Щоб плями ще не побільшилась треба перед чищенням бензиною добре по-вколо-женний одяг вичистити щіткою, а крім того пригадуємо, щоб матерія була цілковито сухою. Плями від фарби, якою ляковані двері чи вікна усунемо терпентиновим олійком. Плями теру натремо спочатку маслом, потім відчищуємо бензиною. Смолу чи віск зішкрабаємо обережно ножем, потім сполучемо терпентиною.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА

Хроніка.

З КЛЮБОВОГО ЖИТТЯ.

Клюб „Нової Хати" й „Труду" вже почав нарешті свої сходини. Перші відбулись 8. ц. м. і згуртували гарне число гостей. Всі були раді стрінутись і погутворити по вакаціях. Тому і не відчули прикро, що заповіджена американська гостя спізнилась. Спершу обмінювались власними враженнями, пізніш вислухали оповідання п. Ірини Павлицковської про виставу народнього мистецтва в Данцігу.

П. Анна Процюк із Шікаго, що прибуває трохи пізніше, запевнювалась, що не всюдіе так свобідно мовою, що моглаб промовляти. Зрештою її більше цікавить наше тутешнє життя і вона хотілаб від нас щось довідатись. Присутні старались її інформувати і на свобідній гутірці мило проминув вечір.

Останній понеділок був присвячений подорожнім враженням. **Д-р Марта Рудницька** говорила про **„Французьку провінцію і французьке море".** Прелегентка вважала участь в університетському курсі в Тур. Там, на французькій провінції мала змогу приглянутись краще життю-буттю французів, що їх зрештою вже вже в попередніх своїх поїздах. Ці поспічення були дуже цікаві. Показується, що пересічний француз та пересічна француська сім'я зовсім інакше виглядає, як це в нас звикли думати. Їхній побут далеко більш замкнений і патріярхальний, ніж у нашій пересічній родині. Д-р М. Рудницька провела також довший час над французьким морем, у Трувіль. Захопилась архітектурою Нормандії, що придержується створеними питомих форм. З приємністю згадує нормандців, як веселий, дотепний і трохи легкодушний тип французів. Свої враження доповнювала образками з тих околиць. Присутні ставили ще безліч питань. Хотілось якнайбільше почути про цю сонячну країну, де так приємно живеться. Референтка старалась заспокоїти загальну цікавість й розказала також про свій побут у Парижі. Вечір проминув дуже оживлено.

Сторінка без політики.

Як виглядає „лінія Мажінота".

Французи викопали 12 міліонів метрів землі.

Так багато пишуть ріжні закордонні часописи та наші про славну французьку оборонну лінію Мажінота, що справді цікаво знати, як ця лінія в дійсности виглядає. Дістати точні інформації про те не вдалося нікому. Цеж зовсім зрозуміле, коли зважити, що тайну цієї лінії дбайливо береже французький генеральний штаб. Адже розвязка тайни „лінії Мажіно" зовсім обезцінювала би її вартість. Усе таки ріжні часописи подають у загальних нарисах опис цих новітніх укріплень, продуманих аж до найменших подробиць. Деякі загальні дані, як виглядають ці велитенські французькі укріплення подаємо в цій статті.

Східний кордон Франції замикає смуга укріплень, яка на півночі спирається на бельгійськім кордоні, на полудні сягає до сніжних верхів Альп. Це т. зв. „лінія Мажіно". Для точности треба згадати, що по протилежному боці таку саму фортифікаційну лінію збудували теж німці. Ці обі лінії грають чи не вирішну ролю в політиці сучасної Европи.

Головні становища відпору.

Почнемо від справжніх оборонних укріплень, які в дійсності зовсім зливаються з тереном та майже невидні. Ці укріплення творять гарматні становища і гнізда скорострілів, ослонені сталевими оборонними панцирями, які мають форму ворушних веж. У дійсності ці вежі — це „бльокгавзи", що сягають глибоко в землю і мають такі відпорні стелі, що вони повинні видержати три стрільна 500 мм. моздірів, що вдаряли би в одно й те саме місце. Ці бльокгавзи сягають кільканацять метрів у землю та запевнюють безпечні сховп для обслуги гармат і скорострілів.

Так забезпечені оборонці можуть видержати найтяжче бомбардування, при чому кожна вежа може ригати вогнем на всі боки, обстрілюючи при тому навіть найближчі цілі, значить найближчі вежі. Тому теж коли ворог зуміє якимсь чином здобути котрусь із веж, тоді його негайно засиплять тисячі стрілен з усіх сусідніх та дальших веж.

Вежі лучаться зі собою при допомозі спеціяльних електричних уладжень, які творять непрохідну сітку дротів. Перед газовим нападом „лінія Мажіно" боронитьця в той спосіб, що внутрі панує більше тиснення, як назовні й це стримує доступ газів.

Гармати й скорострільні пристають щільно до своїх стрільниць. Їх обслуга стріляє, послуговуючися лиш даними, що їх подають старшинни приміщені в окремих обсерваціях. Самі гармаші нічого не бачать.

Панцирні вежі та стрільниці мають спеціяльні уладження, які витискають назовні гази, що призбируються зі стрільного пороху підчас вистрілів.

При будові „лінії Мажіно" використали якнайкраще досвід Вердену, значить приписи на бетон, який витримав пробу німецьких гармат.

Лінія стеж.

Перед тою головною оборонною лінією, розкинена лінія малих сховів, в яких може приміститися невеличка залога. Це т. зв. „лінія стеж". Ті схови можуть помістити по 12 людей. Головне завдання „лінії стеж" стримати ворога три дні, значить до часу, аж французьке командування пізнає головний напрям ворожого наступу. Після виконання цього завдання залога тієї першої лінії має відступити на головну лінію відпору, користуючися спеціяльно уладженими підземними переходами.

Так приблизно виглядають у загальних нарисах надземні уладження тієї кількасот кільометрів довгої твердині, якого залога має на шапках гордий напис оборонців Верденю: „Переходу нема!"

Підземні міста

Найважніші частини „лінії Мажінота" скриваються під землею і творять щось гейби підземні твердині-міста. Підземні твердині викликують могутнє враження серед тих, які їх відвідують (таких небагато було). Вони доходять до кількасот метрів глибини (імовірно 325 м.). Поодинокі поверхи лучаться зі собою численними підоймами (віндами) і сходами. Під землею містяться обширні і добре освітлені касарні для залоги, яка виконує службу в оборонних уладженнях. Підчас миру залога, досить нечисленна, одначе видосконалена у твердинній обороні, має свої кватири поза справжніми укріпленнями, бо постійний побут у підземеллях був би надто томлячий.

Кошти.

Кілько коштує ця велитенська оборонна твердиня? Про розміри робіт найкраще говорить те, що від 1929 р. до 1936 р. викопали 12 міліонів кубічних метрів землі. Підземні галерії рівні віддалі Парижа від Ліеж. При укріпленнях зужили 50.000 сталевих плит. Всі укріплення коштували казочну суму 7 міліярдів франків. Як кажуть, цю лінію розбудовують у північнім та полудневім напрямі, щоб забезпечити Францію перед імовірним наступом Німеччини через Швайцарію, або Бельгію.

„Лінія Мажіно" має постійне поготівля і заскочити її несподіваним наступом просто неможливо з уваги на сторожкість та обережність залоги і тривкість оборонних уладжень.

Напроти французької лінії Мажінота виросла по німецькому боці в останніх двох роках рівнобіжна лінія німецьких оборонних уладжень, що над ними, як заявив у своїй нірнберській промові маршал Герінг працювало кількасот тисяч німецьких робітників. Можна теж сподіватися, що німецькі уладження своєю прецизністю та точністю й оригінальністю зовсім не гірші від французьких. Також і Совіти творять на польському кордоні низку укріплень, щось у роді лінії Мажінота.

Бочкарі академики.

Місто Бон, один із найстарших французьких центрів винярського промислу лежить у самому серці Бургундії. В тому місті збереглися деякі середневічні традиції, зокрема досі істнує там корпорація майстрів - бочкарів. Щоб зберегти деякі роди вин та виноградних наливок треба їх рішуче розливати в бочки, що їх виробляють у Боні. Тамошні майстри мають свого роду монополь та їх вироби справді високо цінять.

Бонські ветерани вчать свого бочкарського мистецтва молодь і таким чином ремесло переходить із батька на сина. Бонські бочкарі вживають досьогодні таких самих старих інструментів, як у середневічні часи. Емблемою корпорації є малий топірець до тесання бочок. Його звичайно малюють на стяжці у міських барвах Бону.

Корпорація бочкарів вибирає теж і почесних членів. Цю почесть мають тепер три французькі академики, які точно приїжджають на корпораційні празники і справді гордяться назвою „почесних бонських бочкарів".

—o—

Завіщання матері.

Недалеко Дакеу (Франція) розбився недавно літак, при чому згинув летун полковник Анрі Тур та його жінка. Вони залишили двох синів: 13-літнього Роберта і 6-літнього Жана Люї.

Пані Тур часто літала зі своїм мужом. 30. м. м. її муж мав летіти до Дакеу, щоб узяти участь у відкритті майдану. Полковник Тур запропонував жінці, щоб вона полетіла з ним, на що вона радо погодилася. Одначе тому, що вона мала якесь важке прочуття, чи з іншої причини п-і Тур написала твердим і спокійним почерком лист і в ньому останню волю:

„Якщо Анрі і я помремо разом та мої сини втратять одночасно батька й матір, прошу наших приятелів Фелікса Пра та сотника Лешера подбати про виховання Роберта й Жана Люї.

Хай їх виховують по християньски та підготовляють до одної з військових шкіл: морської, або летунської політехніки.

Хай мої сини стануть старшинами і служать батьківщині в рядах армії, як їх батько і мій муж. Моє найгарячіше бажання було би, якщо самі цього схочуть, щоб вони служили в летунстві.

—o—

Проти бріджа.

Агенція Райтера повідомляє з Калькути, що член індуських національних зборів Ляльканд Навальрай зголосив таку резолюцію:

„Національні збори доручують віцекоролеві заборонити бріж на цілій території Індії. Ця гра сильно поширилася по цілому краю і перестала бути звичайною розвагою, як запевнюють прихильники тієї гри. У гостинницях та приморських місцях грають дуже часто у великі гроші й таким чином бріж перемінився у звичайну азартову гру. Всі азартові гри в Індіях заборонені, тому теж не вільно робити вийняток для бріджа".

Очевидно резолюція Навальрая не перейде, бо бріджем в Індії справді всі захоплюються. Сам Навальрай не грає у бріджа, одначе більшість членів пристрасно займається цією грою. Деякі з них уже навіть захоплюються новинкою: бріж у пяти кольорах.

—o—

Циркова драма.

З Альжиру повідомляють про таке:

Цирк Дарія, який розбив свої шатра на головній площі міста Ля Каль, давав свою інавгураційну виставу. Найбільшим успіхом користувалася серед публики молода акробатка міс Гарісон.

Коли прийшла черга на її виступ, публика вже заздалегідь уладила їй бурхливий привіт. Та артистка не виходила. Коли вона задовго не зявлялася, директор кинувся в її домик на колесах, що стояв біля цирку.

В цьому менті залунав вистріл, що його зовсім добре почули відвідувачі цирку. Міс Гарісон пострілила себе у груди і її відвезли у важкому стані до лічниці. На запит чому вона наложила на себе руку, вона відповіла:

— Життя надоїло...

Очевидно, що циркову виставу мусіли перервати.

—o—

Кістяки потоплених жінок
СУЛТАНСЬКОГО ГАРЕМУ.

Підчас пристаневих робіт, що їх переводили в Золотім Розі у Стамбулі, знайшли на морськім дні 11 кістяків, зашитих у шкіряні мішки, обтяжені важкими каменюками.

Слідство виявило, що були це виключно жіночі кістяки в віці від 20—40 літ і що вони пролежали у воді коло 30 літ.

Нема сумніву, що це кістяки нещасних одалісок султана Абдуль Гаміда, який за найменший непослух велів їх топити в морі.

Старші люди, які памятають часи того жорстокого тирана, пригадують собі, що нераз пропадали з гарему ріжні жінки. Урядово тоді проголошували, що їх викинули з гарему та, що вони вернулися до своїх батьків. Та ніхто вже й тоді не сумнівався, що нещасні жінки стрінула інша доля.

—o—

ВЕСЕЛЕ

КОЛИ ЖІНКА НАЙМЕНШЕ ГОВОРИТЬ.

— Коли твоя жінка найменше говорить?
— У лютім.
— Чому?
— Бо тоді найкоротший місяць.

На виставі авт.

— Так, той віз мені подобається, шкодя тільки, що я вже саме купив трамваєву карту...

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ

1. том
МОГУТНЬОЇ ПОВІСТИ
БАЛЬЗАКА

УТРАЧЕНІ ІЛЮЗІЇ

Боротьба молодого письменника з провінції за славу та прожиток у Парижі. — Куліси видавничих фірм і денникарства

ЦІНА ТОМУ 2.— ЗОЛ.

Римокатолицькі урочистости в Луцьку.

З НАГОДИ 50-ЛІТТЯ ПАСТИРСТВА ЄПИСКОПА А. ШЕЛЬОНЖКА.

Згадані урочистости відбулися згідно з оголошеною програмою. В останніх днях зайшла лише одна зміна: приїзд нунція Ф. Кортесі перенесено з 10. на 11. вересня поїздом (замість автом, разом з кард. Гльондом).

Польська преса, навіть та, що має окрему сторінку, присвячену Волині, подала в порівнянні з широкими заповідженнями дуже коротенькі вістки, промовчуючи здебільша число зібраних людей. Бо справді, свято вийшло значно скромніше, ніж загально очікувано. Зрештою, нема чому дивуватися. Понад 80 відс. населення Волині належить до православного віроісповідання. Додайте до цього греко-католиків, евангеликів (лютеран), різних сектантів і жидів та візьміть ще під увагу, що й цей незначний відсоток римо-католиків дуже розпорошений, то стане вам ясно, що зібрати очікувані десятки тисяч прочан було справою нелегкою. А коли додати, що ще завзялася й волинська прикрість: дощ, що почав падати ввечорі в суботу, так міцно лив у неділю, то стане цілковито зрозуміле число прочан — к. 6—8 тисяч, враховуючи сюди вже й маси школярів.

Цікаво, що покищо ми не зустрічали вісток у польській пресі про промову кс. Токаржевського з Ковля, яку розголошували мегафони. А шкода. Цю проповідь варто булоб опублікувати. І напевно найбільше зацікавилисяб нею українці. Головний мотив її:

— Волинь мусить бути римо-католицька й польська (національно).

Слід ще відмітити, що президент міста оголосив заздалегідь, що всі повинні прикрасити свої домн державними прапорами (а тихі інтерпретатори відозви президента ще додали в категоричній формі, що всі деревця й матерія мусять бути нові), — і ремісники та крамниці заробили немалі гроші. Чому некатолики мусіли прикрасити свої домн прапорами з нагоди чисто костельних римо-католицьких урочистостей, президент не підтримав ніяким покликом на якісь закони чи розпорядки.

Не менше дивне, що деякі війти вимагали від православних священників, щоб вони вийшли в церковних ризах назустріч римо-католицьких достойників у часі їх переїзду, хоч існує обіжник вищої церковної влади, щоб вони взагалі цього не робили. З.

—o—

Чудернацька вістка.

ЧИЄ ЦЕ ПОБОЖНЕ БАЖАННЯ?

„Ілюстровани Курієр Цодзенни" з 16. ц. м. (ч. 256) повідомляє за полуднево-східною пресовою агенцією „Нурт" зі Львова, що у звязку з виїздом Преосв. Коциловського на довший здоровий відпочинок, його заступство обійме військовий капелян о. Ільків, б. посол до сойму, „визначний теольог", теперішній декан польського війська греко-католицького обряду на лодзьку округу. Ця справа — пише „ІКЦ" — „важна з погляду польської державної рації, бо нема сумніву, що о. Ільків, опинившись на становищі греко-католицького епископа в Галичині (в оригіналі; Малопольсце — прим. Ред.), вливав би багато успішніше на нормалізацію польсько-українських (в оригіналі: руських — прим. Ред.) взаємин, ніж сепаристичні українські кола". Тому „ІКЦ" звернувся безпосередньо до о. Ількова, який перебуває тепер у Лодзі, і дістав від нього відповідь, що він нічого конкретного не може сказати. Похвалився тільки, що перед кількома тижнями прийняв його Ексц. Митрополит Шептицький і комендант О. К. ґен. Лянгнер. Цю вістку кінчить „ІКЦ" так: „Вкінці слід згадати, що о. Ільків працює від кількох років у Лодзі як декан польського війська та здобув собі признання для вислідів своєї праці і між польським громадянством і між урядовими та військовими колами. Відомо теж, що нунцій Апостольської Столиці у Варшаві о. архієпископ Кортесі висловлював нераз своє признання для праці о. капеляна Ількова".

*

До цієї чудернацької вістки „ІКЦ" можемо від себе зазначити тільки одно: Преосв. Коциловський прийшов уже вповні до здоровля і небавком вертається з Відня до Перемишля, де врештою діє також епископ-помічник, Преосв. Лакота. Ця вістка „ІКЦ" вказує на те, що за нею криється очевидно чиєсь побожне бажання. Чиє — легко догадатися...

Повстання судетських німців.

Празька радіостація, подаючи огляд положення, ствердила, що останні випадки в Судетах мають характер повстання. Поліція, жандармерія та військо звели в багатьох місцевостях кріваві бої з німецькими повстанцями, озброенними у кріси, скорострільні та гранати.

Всі огнища повстання за винятком одного опановано, але дух повстання ще не здавлений. Уряд пильно слідкує за ситуацією і зробить необхідні кроки, щоб спинити повстання.

Дотепер 23 особи згинуло, 75 раненних.

ЧЕСЬКА ПОЛІЦІЯ ПРИСТУПОМ ЗДОБУЛА ЦЕНТРАЛЬНІ БЮРА СУДЕТСЬКОЇ ПАРТІЇ.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє: **В середу вечором поліція, вживаючи бронеавт, намагалася перевести ревізію в готелі „Вікторія", де є головний осідок судетської партії. Партійна сторожа боронилася, тоді поліція обстріляла готель; один поліційний агент згинув. При ревізії найдено лиш одну стару рушницю.**

Підчас ревізії у партійних бюрах у готелі „Венцель" згинув один партійний службовик.

СУДЕТСЬКІ НІМЦІ ДОМАГАЮТЬСЯ ПРАВА САМООЗНАЧЕННЯ.

Райтер подає з Праги, що судетсько-німецька партія оголосила в Аш резолюцію з домаганням права самоозначення для судетських німців.

15-ОХ ЧЕСЬКИХ ЖАНДАРМІВ ЗГИНУЛО У ФАЛЬКЕНАВ.

У Габешпірку (округа Фалькенав) дійшло до сутички між комуністами й німцями, які опісля заатакували станицю жандармерії, забираючи відтіля 2 скорострільні й муніцію. З Фалькенав надіхала жандармерія на самоходах та бронеавта; дійшло до битви. Згинуло 15 чеських жандармів та невідоме число німців.

ПЕРЕСТРІЛКА МІЖ СУДЕТСЬКИМИ НІМЦЯМИ ТА ГРАНИЧНОЮ СТОРОЖЕЮ ПРИ ПЕРЕХОДІ КОРДОНУ.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє: Населення пограничних сіл дальше масово переходить до Німеччини. М. ін. 200 німців з Красліц намагалися перейти до Німеччини, але чеська гранична сторожа їх спинювала. Дійшло до перестрілки, в якій згинув один чеський жандарм та один митний сторож.

Служба безпеки судетських німців узяла під охорону чеську граничну сторожу з родинами та відвела їх до Красліц.

По широкому світі.

Болгарія святкувала день св. Симеона, покровителя Болгарії, іменика престолонаслідника та свято рільничих товариств. У Софії зібралося 12.000 селян.

Італійське міністерство освіти стягнуло всі шкільні підручники, яких авторами є жиди.

Британський король вернувся зі замку Бальморал до Відня.

З листів до Редакції.

Прошу Хвальну Редакцію „Діла" помістити на своїх сторінках отсі мої рядки:

Хвальній Управі Українського Театру „Нова Сцена" в Ужгороді.

Не зважаючи на мої дотеперішні приватні письменні протести Управа Українського Театру „Нова Сцена" промовчує далі у пресі моє співавторство музичної комедії „Неофавстіяда", яку згаданий театр має тепер у своєму репертуарі. (Проголошено в „Ділі" ч. 202 з 13. IX. ц. р. як передрук з „Нової Свободи"). Примушений зареагувати цим разом публично, прохаю Хвальну Управу доручити п. М. Чирському і п. М. Аркасові вилімінувати негайно з вищезгаданої муз. комедії частину музики, якої автором є я і на будуче в ніякому випадку моєї музики в „Неофавстіяді" не виконувати.

Ціла справа цього мого співавторства (з немилим посмаком пізнішої „інвазії" п. М. Аркаса, як другого автора музики до „Неофавстіяди" (якої повно-спектаклевим композитором був я ще в р. 1931), для мене така образлива і неприємна, що вважаю моє теперішне рішуче становище одиноким для розвязання цілої низки майбутніх конфліктів. Рівночасно повідомляю, що переведення п. М. Чирським і п. М. Аркасом мого домагання буде провірювати чехословацький представник міжнародного союзу авторів і композиторів, зі всіми правними консеквенціями. З глибокою пошаною

В. Балтарович, Львів, вул. Бляхарська 11/III.

НОВИНКИ.

— **Магазин постелі Р. Джала — Львів, Хоругщини 5, поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81** 1186 —10

— **Зближається гостра зима.** З цієї нагоди повідомляємо, що нововідчинене молоде українське опалове підприємство поручає всій українській клієнтелі вугілля, кокс і дерево на найдогідніших умовинах. М-р Семен Штайн і Володимир Сидорак, вул. Жовківська ч. 38, (біля церкви о. Василіян). 1951 1—3

— **Контакт зі світом удержите, коли будете слухати радієвих передач із радіо-приймачів** найстаршої української фабрики батерійних радіоприймачів Екомп, Львів, ул. Сикстуська 29, тел. 203-30. 1639 1-2

— **Управа Української Студентської Громади в Познані** подає до відома студентам (кам), що від 15. IX. 1938. р. винаймила домівку при вул. Граничній 1, м. 1. Рівночасно просить усіх товаришів (ок) винаймати кімнати в дільниці Лазаря (вул. Малецького, Снядецького, Фоша). Харчівня буде відкрита 20. IX. 1938. р.

— **Дружина Княгині Ольги** подає до відома, що домівка централі перенеслася від 15. вересня ц. р. на вул. Сикстуську ч. 46, тел. 220-25. Секретаріят урядує кожного дня крім неділі і свят від год. 8 рано до год. 3. попол. Президія приймає в год. 12—13.

— **Нові жіночі часописи.** „Громадянка" — оце назва нового жіночого двотижневика, що зачне виходити від І. жовтня ц. р. Видавати його буде Жіноча Видавнича Кооператива „Союз Українок", яка по довгих заходах дістала вкінці на нього дозвіл. „Громадянка" призначена для жіноцтва інтеліґентських кол; буде це часопис із суспільно-політичним напрямом, головним його завданням буде кристалізація громадянсько-ідеольоґічних прямувань українського жіноцтва. „Громадянка" міститиме теж статті на теми виховні, літературні, мистецькі і т. і., загалом буде зясовувати ролю українського жіноцтва в житті нації та його вклад у національну культуру. В жовтні появиться теж другий часопис для українського жіноцтва популярного характеру, призначений у першу чергу для селянок. Ціна обох часописів буде низька („Громадянка" 1 зол. місячно, популярний часопис 1 зол. за квартал). Редакція й адміністрація обох часописів міститься при вул. Сикстуській ч. 46.

— **Прогулька до Крилоса.** В середу 21. вересня ц. р. (гр. кат. свято) уладжує українське туристично-краєзнавче т-во „Плай" у Львові прогульку до Крилоса. Кошти переїзду автобусом в обі сторони 6.70 зол. від особи. Зголошення з оплатою принимається найпізніше до понеділка 19. вересня в год. 12—13 в домівці при вул. Чарнецького 26 партер на ліво, а в год. 16—18 в канцелярії д-ра К. Паньківського (Чарнецького 26. II п. тел. 255-42).

— **Смерть пастора Суле, приятеля України.** **В Парижі помер пастор Суле, довголітній досол**

до парляменту та вірний приятель України. Познайомившись з українським питанням ще в 1919 р. пастор Сулє від того часу не минав ніякої нагоди сказати своє слово в користь поневоленої України. Він постійно брав участь в усіх українських маніфестаціях і був діяльним членом паризького товариства вивчення України. Як голова комісії закордонних справ Сулє мав великий вплив у парляменті і не минав ніякої можливости пошкодити большевикам. Він умер несподівано і в нестарому ще віці. Його смерть є великою втратою для популяризації українського питання у Франції. (Офінор).

— **Підчас нападу божевілля зранив 33 особи.** В середмістю Бомбаю появився 60-літній мужчина з племени верховинців, які замешкують князівство Непалю, який у приступі божевілля (амок) зранив важко 33 особи. Божевільний помер незадовго від ран підчас бійки з прохожими. Згідно з договором В. Британії з кн. Непалю, мешканці цього князівства можуть носити білу зброю без дозволу. Слід згадати, що згідно з традицією верховинців мужчина з цього племени витягнувши кинжал, не може його вложити назад без зранення когонебудь. Дуже часто верховинці, які не можуть зранити своїх неприятелів, ховають кинжали, легко зранивши себе наперед у руку.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали між ін. такі більші вигри: 15.000 зол. на ч. 9864. 10.000 зол. на ч. 4495 83950 103779. 5.000 зол. на ч. 85161 102459. 2.000 зол. на ч. 75883 83875 84218 91714 95114 10553 109708 117417 125820 142347 144819 150855 1.000 зол. на ч. 3110 5472 10143 10572 11089 31892 33478 37585 41377 49034 53979 55919 56990 61787 68825 73254 81283 86495 87253 93471 100304 104930 104754 110695 110957 111777 115943 115326 128 320 141726 144444 146497 147745 148224.

— **Замість вінка на могилу бл. п. п-ні Климентини з Авдиковських Лисинецької,** своєї колишньої великої Добродійки, склав д-р **Василь Сімович** на дар „Просвіті" 25 зол.

— **Цікаві находки з III—V в. в околицях Керча.** В околицях м. Керча на Криму наукова експедиція натрапила на цікаві находки з III, IV і V. віку перед Христом. Це останки грецького цвинтаришча і сліди римської осади. Археольоги віднайшли теж руїни старинної святині з добре збереженими дорійськими капітелями і відломками кольорового мармуру, з якого будували жертвенні столи. Археольоги знайшли теж багато шкляної і глиняної посуди, гарну вазу, кілька монет з римських часів і прегарно збережене теракотове погруддя. Це дуже цікавий документ, бо вказує, як далеко на схід сягали впливи старинної грецької і римської культури.

— **Львівська хроніка.** При вул. Купелевій ч. 4 дійшло в четвер 15. ц. м. до суперечки між будівельними робітниками: 29-літнім Василем Лінтманом та Йосифом Несторовським за дошку. Підчас супречки Несторовський зранив ножем Літмана в околицю серця і він негайно помер.— При вул. Ягайлонській авто зударилося з міським автобусом, що має ушкоджений болотник.

— **„Заробив" три тижні арешту.** Стефан Пираник мав відсидіти три дні в арешті. За 3 зол. цю кару за нього відсидів його приятель Атаназій Бідичак, який зголосився замість С. Пираника. Бідичак відсидів уже два дні, але третього дня виявилося його правдиве імя й оба станули перед самбірським судом, який засудив обох на 3 тижні безоглядного арешту. За три зол. і два дні арешту Бідичак заробив ще три тижні.

— **Стада вовків** появилися у лісах кремянецького повіту і загризли кілька коней, що паслися на краю ліса недалеко Угерська.

— **Збірний договір у банках.** Міністерство суспільної опіки затвердило збірний договір, заключений з банковими підприємствами в Польщі. Новий збірний договір передбачує найнижчу платню 200 зол., 13-у платню і автоматичні аванси.

— **Великі маневри на Волині** почались в четвер 15. ц. м. Уже від кількох днів міста, містечка і села на Волині переповнені відділами піхоти, кінноти, артилерії, саперів, летунства і панцирної зброї. Червоні і блакитні вирушили зі Стулби та Путилівки і на численних горбах дійшло до першого зудару противників. Червоні відкинули блакитних поза ріку Стулбу. Дальший наступ червоних стримала кіннота блакитних і тепер боєва акція відбувається на 40-кільометровім відтинку ріки Стулби.

— **Дитячі недуги.** В клініках для дітей вживають природну гірку воду **„Францішка Йосифа"** вже при малих затяжних запорах з успішним вислідом.

Посмертні згадки.

КАРЛО СКОЧДОПОЛЬ.

У Станиславові помер 6. ц. м. Карло Скочдополь, церковний маляр, у 77-ому році життя. Похорон відбувся 8. ц. м. В. Й. П.

— **Смерть представника найменшої республики.** В Римі помер несподівано гр. Манасей ді Колєстате, надзвичайний посол найменшої республики Сан Маріно при Апостольській Столиці. Сан-Маріно — це незалежна республика в Італії недалеко Ріміні і має свого дипльомватичного представника при Апостольській Столиці.

— **Колєктивізація між кочовиками.** Північну частину Красноярської области над берегами Ледового Океану замешкує племя кочовників-евенків. Єдиним заняттям цього племени було ловецтво в лісах сибірської тайги. Тепер совітська влада переводить колєктивізацію між цими кочовиками. У нових колєктивах совіти примушують евенків працювати на рілі. В байкальськім районі Совіти оселили 22 родини згаданих кочовників, у чунськім районі 41, відобравши їм зброю.

— **Дві летунські катастрофи.** Недалеко Клюж в Румунії зударилися підчас лету два військові літаки. Один летун згинув, другий врятувався при допомозі легкопаду. — Недалеко Пітешті мусів осісти примусово військовий румунський літак і вбив селянку, яка працювала на полі. Літак сильно ушкоджений, оба летуни важко ранені.

— **Сильна буря на Чорнім Морі.** Внаслідок сильної бурі, що панує на Чорнім Морі, затонув рибацький човен недалеко Тульчі в Румунії. Залога: чотирьох рибаків і жінка втонули у хвилях моря.

— **Залізнича і корабельна катастрофа.** На пляху Білгород—Сараєво зударився на станції Ужицка Пожега поспішний поїзд з вантажним поїздом. У катастрофі згинуло пять осіб. Число ранених точно невідоме. — Недалеко Нюпорт в Англії зударилися два кораблі: шведський з японським наслідком густої мряки й оба затонули. Залогу врятував бельгійський корабель.

— **Нову наркозу** для недужих, які піддаються важким операціям, винайшов — як пише совітська преса — совітський учений проф. Юдін по кількарічних експериментах. Совітська преса пише, що нова наркоза нешкідлива для організму людини і викликує глибокий сон без якихнебудь прикрих наслідків, прокинувшися зі сну.

— **Нема людей до загального спису населення.** Совітський статистичний уряд, що має перевести загальний спис населення, опинився в дуже важкому положенні, бо не зважаючи на інтенсивні пошуканки знайшов дотепер ледви 35.3 прц. людей, які надаються до цієї роботи. До 15. ц. м. статистичний уряд повинен був звербувати 15.633 осіб на керманичів районів, де будуть робити підсумки загального спису. Дотепер згаданий уряд звербував ледви 6.111 людей на керманичів, себто 39 прц.

— **Масові саботажі на совітських залізницях.** В останніх часах совітська влада викрила низку невдатних актів саботажів на залізничих шляхах. На ростовськім залізничім шляху ГПУ викрило три замахи на поїзди, але замаховців не знайшло. В середущій Азії на туркестансько-сибірському залізничому шляху диверсанти попересували зворотниці, щоб довести до зудару поїздів, що в останній хвилині ударемнено. І в цьому випадку ГПУ не схопило замаховців.

— **Самохід повис на віковім дубі.** В північній Швеції трапилася невидана самоходова катастрофа. Пасажирський самохід, що їхав з великою скорістю, впав на гострому закруті на барієру і полетів у пропасть. Спадаючи зачіпив колами об конарі велитенського кількасотлітнього дуба і тому пять пасажирів лише потовклося. Подорожні провели ніч між конарами дуба і щойно рано закликали на допомогу дооколичних селян, які шнурами спустили їх на землю. Самохід стягнули на землю щойно зрубавши дуба.

— **Страйк театральних службовників.** У міських театрах у Лодзі дійшло до конфлікту між дирекцією та технічним персоналом. Службовики театрів домагаються звороту обезпечених вкладок, що їх відтягали їм згори та виплати винагороди за т. зв. вільні дні з минулого сезону, коли то вони працювали 7 днів у тижні. До-

Масові арештування в Судетах.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Егеру, що в цілих Судетах жандармерія з політичною поліцією переводить масові арештування службовиків судетсько-німецької партії.

Чимало німців переодягнено силомиць у військові однострої та вивезено у глибину держави.

ВИНЯТКОВИЙ СТАН ОБОВЯЗУЄ ВЖЕ В 12-ОХ ОКРУГАХ.

Празький уряд розтягнув винятковий стан також на округи Ґрасліц та Йоахімсталь — тепер він уже обіймає 12 судетських округ.

СУДЕТСЬКІ НІМЦІ ВИПОВІДАЮТЬ ПОСЛУХ ЧЕСЬКІЙ ВІЙСЬКОВІЙ ВЛАДІ.

Військова влада візвала в ріжних околицях Чехословаччини резервістів під зброю. Німці бойкотують наказ і не зголошуються до війська.

—o—

ЕНДЕКИ ЗБОЙКОТУЮТЬ ВИБОРИ ДО СОЙМУ І СЕНАТУ?

Польська преса пише, що в середу 14. ц. м. відбулася нарада провідників „Стронніцтва Народового" у справі виборів до сойму і сенату. Зближені кола до цієї партії запевняють, що головна управа „С. Н." рішила однодушно не брати участи у виборах до сойму і сенату.

ПРЕСОВІ СПРАВИ ПРИДІЛЕНІ ДО СПЕЦІЯЛЬНОГО БЮРА.

ПАТ повідомляє, що пресові справи у президії ради міністрів приділено до бюра спеціяльних доручень, на чолі якого є дир. Мечислав Лепецький.

—o—

Початок дискусії у раді Ліги Націй.

Швеція та Голяндія не визнають лігових санкцій.

На вівторковому засіданні ради Ліги Націй почалась пополудні дискусія над діяльністю Ліги в минулому році.

Перший промовляв шведський міністр закордонних справ Сандлер, який ствердив, що Ліга Націй не могла довести до розброєння ні запобігти війнам; всі важніші події вирівалися під впливів Ліги. Тому шведський уряд уважає, що санкційна система не має для нього обовязуючого характеру і домагається дефінітивного висвітлення справи 16. статті та ревізії пакту Ліги.

Опісля голяндський міністр закорд. справ Патійн заявив, що продовж останніх десяти років виявилося, що **успішне стосування санкцій неможливе. Голяндський уряд повідомляє, що санкції не мають для нього обовязуючого характеру.**

У бюрі Збрів Ліги розвинулася дискусія над тим, яка комісія має занятися дискусією над реформою 16. (санкційної) статті пакту. Справу передано політичній комісії

ПРЕМ. ЧЕМБЕРЛЄН У НІМЕЧЧИНІ.

Прем. Чемберлєн прилетів літаком до Мінхену в год. 12.30 вполудне.

23-ОХ УБИТИХ, ПОНАД 200 РАНЕНИХ.

Судето-німецька партія оголосила комунікат в Егер, що в останніх сутичках у Судетах згинуло 16 німців і 7 чехів. Число ранених німців перевищає 200 осіб.

нагаються теж продовження збірного договору на цей сезон. Інспекторат праці посередничить у поладнанні конфлікту.

— **Кара смерти за схоплення дітей.** Перед судом у Трані в південній Італії відбулася розправа проти чотирьох мешканців села Мольфета, які весною ц. р. схопили 5-літню дочку багатого селянина Де Вірджіліо, щоб вимусити окуп від нього. Колиж Вірджіліо віддав справу в руки поліції, злочинці вбили дочку в жахливий спосіб. Цей злочин викликав в цілій Італії велике вражіння. Суд засудив усіх 4-ох злочинців на кару смерти

Дописи.

ГОРОДЕЧЧИНА.

Ювилейне свято „Просвіти" в Любіні Вел. Коли їдеш зі Львова до Самбора й кинути оком у бік Любіня Великого, де високо в небо стріляє вежа місцевого костела й на горизонті зарисовуються червоні дахи купелевого заведення, можна подумати, що тут живуть та діють тільки ті, які зв'язані з а одним чужим нам купелевим заведенням та костелом. Але коли зайдете до Любіня Великого то довідаєтеся, що в тій оселі поляки творять заледви одну пяту частину населення та що українці на добру голову переросли їх, і то під кожним оглядом. З наших установ є в Любіні Великім читальня „Просвіти", що має сьогодні понад 300 членів та бібліотеку з 500 томів, „Сільський Господар", що є власником величезного „Народнього Дому", кружок „Рідної Школи" і т-во „Оріл". Церковне Брацтво, що обіймає поверх 300 жінок, відграває теж поважну ролю. Всі згадані установи почали працювати та діяти в селі властиво щойно недавно, а „Просвіта", хоч і святкувала в неділю 11. ц. м. 40-ліття своєї діяльности, почала реалізувати на ділі своє велике завдання в Любіні Вел. від заледви трьох років, коли обрано головою п. Лигу та підібрано відповідних людей до праці. Мешканці Любіня Великого — це в більшості бідні, дрібноземельні селяни; довкруги-ж Любіня розсілися три великі фільварки, що захопили всю найкращу землю. Власник теперішнього купелевого заведення, граф Броніцький, закріпив у Любіні своє панування — як то каже наша пословиця — „хитро-мудро, невеликим коштом". Під різними видами забрав від наших селян землю, міняючи її на „кращу". Щойно коли на буших грунтах наших легковірних хліборобів урухомлено заведення, яке приносить теперішньому власникові кожного року значні приходи, село зорієнтувалося, чому то пан граф був такий щедрий і давав людям при заміні по два а то й більше моргів орної землі за їхні „мокляки" — але вже було за пізно. Незорієнтованість та помилку схід зачислити на карб несвідомости під ту пору Любіня Великого. Такої штуки пан граф тепер уже в Любіні не втяв би; але дійсности не зміниш. А та дійсність така, що нашим селянам на орній землі пана графа не стає хліба на передзимку, а пану графові тріщать хижі від грошей, що їх тягне з мокляків, де родилося колись тільки кисле сіно, якого не хотіла їсти ніяка тварина... Але Любінь Вел. не попав в цього приводу в розпуку. Біда притиснула людей і примусила шукати виходу. Майже 150 осіб доїжджає кожного дня з села до Львова з молоком, багато живе з фірманки та з того, що держать у себе більших лікувальців. Чільну ролю в селі відіграває пароха, в якій душпастирює тепер о. д-р Цесельський, син о. шамб. Цесельського. Це дійсно душпастир-громадянин, який живе тільки для народу, піклуючися його моральною сторінкою з печалівністю батька. А в Любіні Великім спеціяльно складні відносини між українцями й поляками. Ось напр. між трьома живучими ще сьогодні основниками-ювилятами читальні „Просвіти" в Любіні Вел. є один латинник, а підчас академії, що відбулася в 40-ліття місцевої читальні та 70-ліття основання матірного Т-ва „Просвіта", диригував мужеським хором в Любіня Малого теж українець-латинник. І який то хор був — не постидавсяб виступити й у Львові! Розгалі просвітянське свято вийшло дуже вдачно й на довго залишиться в памяті мешканців Любіня Вел. та всіх гостей, що його бачили. Навіть підчас злиденного дощу відбувалася перед трибуною на майдані дефілада серед зразкової дисципліни. Ніхто не важився виступити з рядів, бо теж амбіційні любінчани показати супротивникам, що дощ і непогода — за мала перешкода у святі! Академія відбулась у просторій салі Народнього Дому. Серед виконання важко когонебудь вирізнювати, бо цілість академії залишила незабутнє вражіння. Співали хори: з Керниці, Любіня Малого та Любіня Великого. На окрему згадку заслуговує орхестра з Керниці, що відіграла в'язанку українських пісень та збірна деклямація про Крути. Зворушливі були теж моменти, коли один з основників читальні, місцевий старший селянин, сказав у простих щирих словах, як він радіє, що діжив моменту, коли після 40 літ праці „Просвіта" потребила село та зробила його таким, про яке колись важко було мріяти. Промовляв теж о. сов. Цар, що ще студентом був на перших основних зборах читальні „Просвіти" в Любіні; він і побажав любінчанам дальших успіхів у праці. Після цього зложили привіти відпоручники всіх місцевих установ та деякі гості. На святі був відпоручник Матірнього Т-ва „Просвіта" у Львові п. Яр. Курдидик, що в коротких бадьорих словах схарактеризував працю „Просвіти" на наших землях та завдання, які стоять ще перед нами та які очолює наша ньогорічна Ювилятка. Академію закінчено многолітствієм та національним гимном. Побажаймо Любіневі Великому, щоб після цього величавого свята працював далі у себе пильно і став прикладним осередком для цілої округи. А треба признати, що в Любіні є кому працювати, треба тільки трохи доброї волі й охоти до праці

ПІДГАЄЧЧИНА.

Підгаєччина — „Просвіті". Дня 28. серпня ц. р. відбулося ювілейне свято в честь „Просвіти" у Волиці, пов. Підгайці, з такою програмою: процесійний похід з церкви в Голгочах (тіварами) у супроводі орхестри з Вербова та двох хорів з Голгіч, панахида на цвинтарі у Волиці (відслужив о. сов. В. Стадник) та проповідь, похід на громадську площу, дефіляда і відкриття свята, виступи хорів з Вербова і з Голгіч та чотири деклямації, живі тахи (гуртом молоді з Волиці), „Напад татар" і живий образ, промова делегата філії дир. М. Зеленяка. Слід замітити, що село Волиця в більшости польське, але просвітянське свято випало — за допомогою Вербова і Голгіч — величаво і причинилося значно до пілбадьорення місцевих українців. Українські доми були в день свята прибрашані ювілейними калінами „Просвіти". Того самого дня вшанували ювілей „Просвіти" спільним святом читальні у Бурканові-Лісовці і Бурканові-Кутї. На програму зложилися: похід з орхестрою з читальнянного дому на громадську площу, дефіляда і промова делегата Ол. Голубина, виступи хору з Бурканова-Лісовка під управою п. Гамілки і хору з Баркановa-Кута під управою о. Є. Антоновича, рецитація дівочого дорослу та деклямацій. І тут прикрашено вікна домів ювілейними калінами.

З подібною програмою відсвятковали тієї самої неділі ювілейне свято Шумляни, де промову виголосив заступник голови філії м-р О. Яворський. Це село колись дуже заведбане, тепер виявляє шорна більшу свідомість. Місцеві товариства — читальня, кружок „Р. Школи" і кооператива „Надія" прислали спільний привіт Матірній Просвіті-Ювилятці.

ЗОЛОЧІВЩИНА.

Золочівщина — Просвіті". Дня 24. м. м. вшанували „Просвіту гарним ювілейним святом **Золочів-Шляхи.** Свідомі громадяни, головно молодь, прислали з цієї нагоди до Матірної „Просвіти" привіт з 62 підписами, а долучені до привіту гарні світлини, які будуть своєчасно змішені в просвітніх виданнях, ілюструють зразкове виконання програми, на яку зложилися продукції хорів, деклямацій (м. ін. дитячі), рецитацій та промови. Дня 28. м. м. відсвяткувало ювілей „Просвіти" Закомар, пов. Золочів, з такою програмою: По Службі Божій, що її відправив о. зам. Вол. Безручко при співі запрошеного хору з Підлисся пішов процесійний обхід під проводом найстаршних місцевих просвітян на цвинтор, де зложено вінці на могилі першого великого просвітянина Закомаря о. Данила Танячкевича і померших видільових читальні. На цвинтарі відправлено панахиду, а о. Безручко виголосив прегарну проповідь, підкреслюючи, що люди вмирають, але дух „Просвіти" й її робітників живе і буде жити. По відправі ювілейного молебня пішов похід під Народній Дім, де голова читальні, Іван Баландюк, відчитав привіт „Просвіті", якого всі вислухали в поставі „позір". На другу частину торжества зложилися виступи хору під орудою Кирила Турянського, промова голови читальні, при чому память померших членів уцінювано двохвилинною мовчанкою, а деклямацій і рецитацій хлопців і дівчат та з танку „тумак" (Павло Петрина). У святі взяли участь також читальни з Гумниськ. Закінчено свято відспіванням національного гимну. До уладження цього гарного свята причинився багато отець. богослов Ів. Особа. Під привітом „Просвіті", який прислали до Матірного Товариства, підписалося 147 громадян і громадянок Закомаря. З привітом прислано також дві світлини зі свята.

ЗАЛІЩИКИ.

Показ рідного промислу в Заліщиках відбудеться в днях від **20. до 23. IX. ц. р.** а не — як було оголошено — від 18.—21. IX. Тому українські фірми, які досі не зголосили своїх експонатів, мають змогу це ще зробити і взяти активну участь у показі, який запові-дається дуже гарно.

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „МОДЕЛЬКА".

Фільма з Джон Крофорд, що любить драматично-зворушливі ролі енергійних дівчат, які серед злиднів уміють пробивати собі дорогу в житті і зі Спенсером Трасі не менше енергійним, добрим і чесним типом. Є це історія бідної дівчини, що тяжко заробляє як моделька на утримання безробітної родини і виходить досить неоглядно заміж за гарного моряка, не добачуючи великих хиб його характеру. Цікава сцена шлюбу в ресторані з наскрізь американськими побутовими подробицями, цікава знайомість з самодільником-міліонером добродушним і безоглядно чесним, який уміє мовчати, помагати людям у потребі і витримати „шляхотну лінію" поведінки. Фільма не має ефектовних сцен ні краєвидів, тільки кілька останніх моделів жіночої моди, зате має чимало психольогічних моментів, що нагадують добру сценічну драму.

Спорт.

ЧОРНІ — УКРАЇНА.

В неділю 18. ц. м. відбудуться на гриші Чорних змагання України за першенство Окружної Ліги з Чорними. Обі дружини — це досі мистець і віцемистець Окружної Ліги. Дружина України виступить до цих змагань скріплена двома знаменитими змагунами й маємо повну надію, що доложить усіх сил, щоб гідно зрегабілітуватися за минулонедільну слабу гру з Подолією. Ці змагання відбудуться **точно в год. 15.45.** В год. 14. відбудуться змагання резерв України і Чорних за мистецтво А-кл

НАКОЛЕСНИЦЬКИЙ БІГ ЗА ЧАШУ „ДІЛА" Й О. СТЕФАНОВИЧА.

В неділю 18. ц. м. відбудуться заходом С. Т. Україна дві наколесницькі імпрези: Біг на 100 км. за перехідну чашу Ред. „Діла" трасою Львів—Пісочна—Львів, для змагунів ліцензіонованих і для всіх інших наколесників на 70 км. за перехідну чашу ф-ми О. Стефанович трасою Львів—Миколаїв—Львів. Змагання за чашу „Діла" відбуваються вже вдруге, минулорічний переможець М. Степанів. За чашу О. Стефановича поїдуть наші наколесники вже втретє: у 1929 р. здобув її Р. Ярмович (Україна) і в 1937 р. С. Клак (Зоря). У цих змаганнях можуть брати участь змагуни — члени всіх українських клюбів, як теж українські наколесники без клюбової приналежности. Організатор імпрези — С. Т. „Україна" взиває всіх українських наколесників Львова і Краю до масової участи. Зголошення щоденно в год. 7—9 веч. в домівці Т-ва при вул. Л. Саніги 40, І. Для учасників обох бігів подбали організатори відповідні памяткові і практичні нагороди уфундовані українськими установами та фірмами. Старт у год. 8. рано біля гриша Чорних за Стрийською рогачкою.

ЛЕГКОАТЛЄТИЧНІ ЗМАГАННЯ К. Л. К. ТА II. СПОРТОВІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ РЕМІСНИЧО-РОБІТНИЧОЇ ТА КУПЕЦЬКОЇ МОЛОДІ.

На місяць вересень припадає чис великих спортових змагань. Українські змагуни після цілорічної праці над собою складають тепер іспит із своїх вмілостей та набутого знання.

Минулої неділі були ми свідками цікавих сокільських ігрищ, де знав один український рекорд (400 м — 55,2) та багато сокільських рекордів. В найближчу суботу й неділю 17. і 18. п. м. будуть змагатися зі собою легкоатлєти К. Л. К. Карпатський Лещетарський Клюб згуртував довкруги себе велику частину наших визначних змагунів і рекордистів із Гаврилюком, Мартиновичем, Шерстилом, Гнатейком та іншими на чолі. Тому можна сподіватися, що на змаганнях К. Л. К. вони осягнуть гарні висліди.

Ці змагання цікавімі ще й тим, що будуть вони останньою пробою сил перед сензаційною стрічею репрезентація К. Л. К. і Сокола. у дні 25. ц. м

Програма

легкоатлєтичних змагань К. Л. К. і II. спортових змагань української ремісничо-робітничої та купецької молоді:

Субота 17. вересня ц. р. год. 15-та: Передбіги 100 м. мужчин; передбіги 60 м. жінок; скок угору мужчин; стусан кулею жінок; 5.0000 м. мужчин; передбіг 400 м. мужчин; мет диском мужчин; скок удовжінь з місця жінок; гінці 4x100 м. мужчин; гінці 4x60 м. жінок.

Неділя 18. вересня ц. р. год. 8,15 рано: Елімінації лискавкового турніру копаного м'яча; дефіляда; передбіги 100 м. ремісничої молоді; півфінали 100 м. мужчин; скок удовжінь мужчин; мет диском жінок; фінал 60 м. жінок; 1,500 м. мужчин; скок із жердкою мужчин; 2,000 м. навпростець ремісничої молоді; передбіги 200 м. мужчин; дружиновий марш на 5 км. рем. молоді; півфінали 100 м. ремісн. молоді; скок угору жінок; стусан кулею мужчин; 200 м. жінок; гінці 4x200 м. ювілерів; півфінали лискавкового турніру.

Неділя 18. вересня ц. р. год. 15-та: Фінал 100 м. мужчин і ремісничої молоді; мет фалшем мужчин; скок удовжінь жінок; 3.000 м. ремісн. молоді; 100 м. жінок; трискок мужчин; фінал 400 м. муж.; мет ратищем жінок; фінал 200 м. мужчин; гінці 4x100 м. жінок; гінці 800 x 400 x 200 x 100 м. мужчин; фінал лискавкового турніру копаного м'яча

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 16. 9. год. 8. „Вовки в ночі".
Субота 17. 9. год. 8. веч. „Іван"

Театр ім. Котляревського.

ГОРОДЕНКА:
16. 9. Лісова пісня.
17. 9. Пригода в Черчі.
18. 9. Орлеяна.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ВЕЛДІЖ:
16. 9. Мазепа.
17. 9. Безталанна.
18. 9. Гетьман Полуботок.

ВИГОДА:
19. 9. Пісня Бескиду.
20. 9. Гетьман Полуботок.
21. 9. Мазепа.

ЖУРАВНО:
22. 9. Безталанна.
23. 9. Пісня Бескиду.
24. 9. Чесна Сузанна.
25. 9. Гетьман Полуботок.
26. 9. Мазепа.

Театр небавком завітає до Львова з історично-народнім репертуаром. Нові декорації арт. Бобинського.

Український театр Йосифа Стадника сеніора.

БОРЩІВ:
16. 9. Виступ Стефи Стадниківної.
17. 9. Подвійна бухгальтерія.
18. 9. Гриць.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".
АПОЛЬО: „Індія говорить".
АТЛЯНТИК: „Вулиця ґріху".
БАЛТИК: „Коли цвіте бузок".
ВАНДА: „Малий чародій" і „Барієте".
ГРАЖИНА: „Верес" на осн. Родзевичівни.
ЕВРОПА: „Я помилився" з Шарлем Бозе.
КАСІНО: „Модельна" (Джоан Крофорд).
КОПЕРНИК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Інститутка" (Д. Дарбіа).
МЕТРО: „Знахар".
МІРАЖ: „Велике Бетовенове кохання"
МУЗА: „Малий джентельмен", „Повір мені".
ПАЛЯС: „Шіваго".
ПАКС: „Косцюшко під Рацлавицями"
РАЙ: „Дипльоматична жінка".
РІЯЛЬТО: „Кафе Метрополь" з Лоретою Янг.
РОКСІ: „Роберт і Бертран".
СВІТ: „Мужчини за заслоною", „Рапсодія Балтику".
СТИЛЕВЕ: „Кохання в кайданах" і ревія.
ТОН: „Серце і шпада", „Лимарі пустині".
УТІХА: „Чорти побережжа" та ревія.
ХИМЕРА: „Марнотратна дочка".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(зл Марійська)
„Гарміш-Партенкірхен".

ФОТОПЛАСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Син)
Індія — Цейльон — Мадрас — Кольомбо.

Присилайте передплату

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 16. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт сальон. орх., 8.00 Для шкіл, 8.10 Добрийдень найменшим; оповідання М. Конопніцької, пісеньки, поезійки, мельодії, 11.00 Для шкіл: „Той, що відважився бути мудрий", авд. для дітей, 11.30 Фрагм. з опер Бізета, пл., 12.03 Полудневa авд., 14.00 Нар. танки, з пл., 14.15 Популярна музика з пл. 15.10 Програма на завтра, 15.15 Казки для дітей, 15.30 Гутірка з хорими, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Концерт орх. мандоліністів, 16.45 У країні дикого коника, 17.00 Візуючі вістки з міста та провінції, 17.10 Плити з полоненими: „Озеро" у вик. варшав. симф. орх., пл., 17.45 Моди, 17.55 Гальо, позір! 18.00 Хемія та загадка життя, 18.10 „Чорний експрес" словно-муз. авд., бас у супр. форт., 18.45 Літер. новини, 19.00 Камер. концерт, скр., альтівка, віол., форт., 19.25, 20.55 Актуальна гутірка, 19.35 „Сповіді з вакацій", розр. концерт: сільська орх., хор ревелєрсів, форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 Критики совєтів А. Рибіцького, 21.10 Легка музика у вик. орх., 21.50 Спорт. вістки, 22.05 Концерт бажань, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика з пл. (надає Варшава II.).

Субота, 17. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. музика, 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Кінчаємо тиждень, погідна авд., 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Р. Штраус, пл., 12.03 Полудневa авд., 14.00 Музика з пл., 14.15 Обідова музика у вик. орх., 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „За сімома горами", 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. концерт: сальон. тріо, тенор, форт., 16.45 Протести даного права, 17.00 Візуючі вістки з міста та провінції, 17.10 Новини зі світа та з плит, 17.45 Сміх у перспективі століть, 17.55 Гальо, спорт!, 18.00 Наша програма, 18.10 Славні піяністи як композитори, форт., 18.45 Нові пісні Льоп. Стафа, 19.00 Пісні, муж. хор, 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Пісня і танок, вар. капеля, муж. і жін. хор, солістки, 20.00 Гасло: „Позір!" серед закордонних поляків, Ріки, 20.45 Веч. денник, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Із фільм і оперет., орх., 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Останні вістки, 23.05 Легка й танк. муз. з пл. (надає Варшава II.)

Неділя, 18. вересня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Музика у вик. орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хліб, Газетка, Зміни плодів, Грають гармоністи, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Політика, що забезпечує збільшений врожай, 8.50 Хліб, скрипка, 9.05 Нар. музика з пл., 9.15 Трансм. з Тарнова: Репортаж, богослужения, концерт, 11.45 За хлібом на чужину, 12.03 Симф. порапок, 13.00 Два кохання В. Сироюмлі, 13.15 Орх., хор, 14.40 Трансм. з обжинків і передачі військ. жмутчику тарнівському полкові, 15.05 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, 15.50 Трансм. з Каменниці (Хемниц) міжнар. матчу копаного мяча Польща-Німеччина, 16.40 Співа. реціталь А. Шламінської в супр. форт., 17.10 Легка музика з пл., 17.30 Звук. тижневик, 18.00 Радіо у гостинні у лісників, орх., співи; у перерві в год. 19.00 Хвилина бюра студій, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Популярна словно-муз. авд., 20.35 21.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 Варто жити, весела авд., 22.00 Від передмістя до передмістя, словно-муз. авд., (сцени з водевілів), 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика з пл. (Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 16. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. муз., 17.00 Нім. пісні у вик. сол., 19.00 Увертура та вальси, 21.10 Нова розр. музика, БІЛГОРОД 18.10 Нар. пісні, 18.45 Скрипка, БУДАПЕШТ 18.30 Орх. концерт, 17.30 Віол., 19.40, 20.00 Циг. музика, 21.00 Фінський вечір, орх., сол., ВІДЕНЬ 15.30 Сценки, 16.00, 17.10 Концерт симф. орх., 18.45, 19.00 Моцартові твори у вик. сол. і смичк. квартету, 20.10, 21.00 „Весела вдова" оп. Легара, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 М. Щербей „Вартовий" оповідання, Концерт орх., МІЛЯНО 17.15 Сопран, форт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 „Стеатерельо" оп. Кучіни, ПРАГА 18.20 Легка музика, 20.00, 21.00 „Са. Людмила" орат. Двожака, РАДІО ПАРІ 18.00 Скрипка, 18.32 Для жінок, 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Театр Уяви „Ля Сіт де Воа" драма Декава, РИМ 17.15 Танк. муз., 21.00 Розр. програма, 22.10 Орг. музика, 23.15 Танк. музика, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 19.20 Сонати у вик. сол., 19.50, 20.00, 21.00, 22.00 „Травіята" оп. Вердія, ШТУТГАРТ 20.10, 21.00, 22.00 „Фіделіо" оп. Бетовена.

Субота, 17. вересня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні, 18.00 Легка муз., 19.00 Розр. музика, 20.10, 21.00, 22.00 „Богема" оп. Пуччіні, БІЛГОРОД 20.00, 21.00 Вес. вечір, БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 17.30, 18.00 Циг. музика. 18.30 Концерт солістів, 19.25, 20.00 Орх. концерт, 22.15 Джез, ВІДЕНЬ 12.00, 13.15, 14.10 Розр. концерт, 20.10 Веселий вечір, 21.00 „Відпустка на слово чести", авд., 22.30, 23.00 А завтра неділя, розр. концерт, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Спортові актуалії Заверпатя, Марія Шілер: „Із пчілки у пластунки" пєса, МІЛЯНО 19.[illegible], 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Фальстаф" оп. Вердія, ПРАГА 18.20 Сальов. музика, 20.25, 21.00 Розр. муз., хор, солісти, РАДІО ПАРІ 19.00 Балетова музика, 17. і 18. століття, 20.15 Камер. музика, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 22.55 Симф. музика, 23.00 Танк. музика, РИМ 17.15, 19.31, 20.30 Розр. концерт, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Концерт квартету, СОФІЯ 17.00 Камер. муз., 19.00 Легка муз., 18.45 Квартет мандоліністів, 20.00 Співи, 21.45, 22.00 Легка й танкова музика.

Неділя, 18. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. мельодії, 20.10 Пісні й танки народів, 22.30 Веселі мельодії, БУДАПЕШТ 16.35 Циг. музика, 18.30 19.00 Орх. концерт, 22.00 Військ. орх., ВІДЕНЬ 14.00 Оперетові мельодії, 15.35 Квартет ц-дур Гайдна, 16.00 „Відень грає" веселе пополудне, КОШИЦІ 8.20 „Гутірка словацка з русином", 9.00 Передача з Мукачево: Гр.-кат. богослужения, хор із села Пістрялова, 18.00 Про наших композиторів, Нар. пісні співає хор із Пістрялова, Декламації, 18.45 Закорд. огляд, ЛЯЙПЦІГ 15.20 Скавд. форт. музика, МІЛЯНО 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 „Вдова" ком. Сімонія, МІНХЕН 20.10 21.00 „Кравець із Шенау" оп. Брандт-Буіса, ПРАГА 17.15 Розр. музика, 18.00 Перли чеської музики, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Русалка" оп. Двожака, РАДІО ПАРІ 18.00 Розр. музика, 19.00 19.30 Сценка, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.00 18.00 20.25 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Муз. вечір: „Ля Пасіоне" орат. Малілєра, „Андерсенова казка" в муз. обробітці.

БІРЖА.

Львів 15 вересня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги белг. 90 17 89·70 Доляри американські 5.31·50, 5·28·50 Доляри канад. 5·30·50—5.28·50 Фльорени гол. 286·84—285·10. Франки фр. 14·36—14·26 Франки швайцарські 120·30—119·50 Фунти анга. 25·58—25·42, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 14·30—13·80 Кор. дан. 114·20—113·25 Кор. норв. 128·43—127·45 Корони шв. 131·89—130.90 Ліри італ. 20·19—19·50, Марки фінлян. 11·33—11·15, Марки нім. 70·00 — 72·00, Тель Авів 25·30—24·70, Марки нім. срібні 87·00 — 84·00

Яиці).

Банк Польський 124·50 Цукор, 37·70 Вуголь 35·63, Ліяльон 81·5., Моджейів 17·25, Острожець 64·0·, Стараховичі, 44·50 Габербуш 57·25.

Папери

4 і пів проц. внутр. 67·00, 66.38 3 пів в., 1 ем. пенот серія 94·00 3 поз ман. 3 ем. 85·75 серія 95·00 5. конверс. 70·00 прем, дол. 42·00 4 консол. 66·30

Тенденція здержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 15. вересня 1938.

1 кг. масла десерт. більок. без оп. 2·65 вол., 1 кг. масла бочков. вид. з опак. 2·70 вол. молоко . . . . . 14—15 сот.
1 кг. лець 1·55

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко здержана.

Радіокуртик.

БОРОТЬБА З РАДІОХИЖАЦТВОМ В ЮГОСЛАВІЇ.

Перша подорож пропагандового авта по Югославії виявила, що в цій державі є величезна кількість радіохижаків. Через те радіове тов. у Білгороді подало до відома цілого населення, що власники не зареєстрованих приймачів, підлягатимуть карі 900 динарів. Вирішено втягнути тек і громадянство до боротьби з цим надужиттям. Товариство визначило 300 динарів нагороди кожному, хто повідомить владу, що відкриє нелегального приймача. Безсумнівну не причиниться до зменшення кількости радіохижацтва, але також спричинить до розвою доносів між громадянством Югославії.

ЮГОСЛАВІЯ НЕ МАЄ ПОПУЛЯРНОГО ПРИЙМАЧА.

Югославянське радіово-пропагандове авто впрушило у другу подорож по державі. В часі цієї подорожі відвідало авто 37 міст та сол. Провірено всього 425 радіових приймачів. При чому виявилося, що радіовими абонентами є здебільша священники, вчителі, урядовці, лікарі та купецтво. Селяни майже зовсім не мають спромоги набути приймача, тому, що ці апарати за дорогі. Югославія не має дешевого 2-3 лампового приймача, потребу якого сильно відчувається.

РАДІОХИЖАЦТВО В НІМЕЧЧИНІ.

Від квітня до червня п. р. засуджено в Німеччині 288 радіохижаків. В більшости випадків завдяки амнестії, кару даровано. Тільки у двох випадках указано нелегальних радіослухачів двохтижневою вязницею. 75 засуджено на грошеву кару від 5 до 60 мр

ОПОВІСТКА.

Подяка. Управі харчівні, ресторану „Гастрономія" у Львові, вул. Косцюшка з складаю цією дорогою щиру подяку за безплатні обіди, які вона мені видає і тим дає мені змогу продовжувати науку. **Степан Казимирко, студент консерваторії.**

Для найбідніших злоклини в нашій Адміністрації п. Шутрова Винники 2 под.

КУПНО — ПРОДАЖ

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТЯК, Байки 14, тел. 238-24. 1682 15-30

РІЖНІ

1 ЗОЛОТИЙ — перероблюю капелюхи жіночі, мужеські, найновіші моделі. **Коперника 26**, подвіря. 1944 3-

ТОЛОЧУ десені на плюшах, оксамитах, Волянська, Львів, Собеського 12, тел. 217-04. 1868 4-0

ЛЯБОРАТОРІЙНІ ПЛАЩІ, найліпші, найтриваліші, найдешевше тільки у виробі „ПАЛЯЮМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1730a 3-

МЕШКАННЯ

КІМНАТА сонячна, умебльована до найму: Байки 26, 12. 1970 1-3

НАУКА

СОЛІДНИЙ інструктор, студент шукає лекцій у Львові, приготовляє до іспитів з обсягу гімназії нового типу. Зголошення до „Діла" під „Воднява". 1-2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

СТУДЕНТ шукає якогонебудь заняття в українській інституції у Львові. Знає мови німецьку і французьку. Зголошення під „Фільософ". 1969 1-

ЗАЛІЗНІ ТОВАРИ

з першорядних фабрик поручає по дуже низьких цінах

І. ТІҐЕР ЛЬВІВ, вул. Гуртівня заліза Личаківська 21 а

ШВАЛЬНЯ „ЕМКА"

ПІДВАЛЛЯ 1.

поручає по приступних цінах мужеські і жіноче білля, постіль, піжами, шляфрочки, блюзочки, споднички. Охоронні плащі. — Замовлення із власних і принесених матеріялів виконує до 24 годин.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10.

ч. 206 (15.017). Львів, субота 17. вересня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: II. К. О. Львів 304 000.
„ Банку Чеських Легіов. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕ. ХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Нагий поворот прем. Чемберлєна

і льорда Рансімена до Льондону.

МАСИ НАРОДУ ПОВИТАЛИ ОВАЦІЙНО ПРЕМ. ЧЕМБЕРЛЄНА.

На летовище Обервізенфельд у Мінхені, прикрашене британськими і німецькими прапорами, зійшлася маса народу. Прем. Чемберлєн, який прилетів у четвер 15. ц. м. в год. 12.30, привитав амб. Гендерсон і німецький міністр закордонних справ фон Рібентроп. Серед оживленої розмови прем. Чемберлен з мін. Рібентропом і амб. Гендерсоном відїхав самоходом на залізничий двірець. **Маси народу витали прем. Чемберлєна овацийно.** На двірці, прикрашенім прапорами і лавровими вінками, премієр пішов до рецепційних сальонів, де його привитав мін. А. Вагнер, який відвів прем. Чемберлєна до спеціяльного поїзду канцлера Німеччини. На двірець приїхав теж намісник Баварії ген. фон Еп і в год. 13.16 поїзд відїхав до Берхтесґаден. Поїздом з премієром поїхало теж багато німецьких і закордонних журналістів

У БЕРХТЕСҐАДЕН.

Прем. Чемберлєн приїхав до Берхтесґаден кільна хвилин перед год. 4-ою пополудні. Його привитав шеф канцелярії канц. Гітлєра д-р Майснер і шеф адютантури збройних сил майор Шмундт. При виїзді на двірець населення витало премієра овацийно.

По короткім побуті у Ґранд Готелю прем. Чемберлєн відїхав самоходом до резиденції канц. Гітлєра в Оберзальцберґ, де канцлєр привитав свого гостя на порозі дому. Перед резиденцією ждала на прем. Чемберлєна почесна чета прибічної сторожі. Разом з прем. Чемберлєном приїхав амб. Гендерсон, мін. Рібентроп, Віліям Стрінг, сер Горацій Вільсон, держ. секретар Вайцзекер та німецький амбасадор у Льондоні фон Дірксен. Привитавшись прем. Чемберлєн увійшов до голю, де засів до чаю.

ПОНАД ТРИГОДИННА РОЗМОВА.

Перша стріча прем. Чемберлєна з канц. Гітлєром приняла несподіваний оборот. Згідно з первісним наміром переговори повинні були початись щойно в пятницю рано. Тимчасом оба державні мужі по першій стрічі заторкнули суть справи і відбули тригодинну розмову. По цій розмові по 8-ій год. вечором прем. Чемберлєн вернувся до свого готелю, де повечеряв зі своїми товаришами подорожі. В пятницю прем. Чемберлєн відлетів до Льондону, де вже в год. 5-ій пополудні відбудеться спеціяльне засідання кабінету, на якому прем. Чемберлєн зложить звіт зі своєї розмови з канц. Гітлєром і зясує пропозиції канц. Гітлєра.

Крім того прем. Чемберлєн відбуде ще цього тижня нараду з прем. Далядіє і мін. Бонне, які прийдуть до Льондону. Прем. Чемберлєн заявив журналістам, що його розмова з Гітлєром була дуже приязна і що в найближчому часі вернеться до Німеччини на дальші переговори з канц. Гітлєром.

По повороті до Ґранд готелю прем. Чемберлєн пішов до своїх апартаментів і відбув телефонічну розмову з Льондоном.

У пятницю в год. 9.35 рано прем. Чемберлєн з товаришами подорожі відїхав самоходом з Берхтесґаден до Льондону.

НОВА СТРІЧА В СУБОТУ НЕДАЛЕКО КЕЛЬН?

Авас повідомляє з Берхтесґаден, що найближча стріча канц. Гітлєра з прем. Чемберлєном не відбудеться в Берліні, лише в однім з менших містечок недалеко Кельн. Гітлєр просив Чемберлєна вибачити йому, що накинув йому таку довгу подорож з Льондону до Берхтесґаден, бо як молодший повинен був виїхати на стрічу. Одночасно канц. Гітлєр підкреслив, що волів, щоб стріча двох людей доброї волі відбулась у Берхтесґаден, а не в Берліні, щоб не надавати цій візиті офіційного характеру. Щоб виявити свою добру волю канц. Гітлєр запропонував прем. Чемберлєнові стрічу в місцевости Ґодесберґ над Реном у Райготель Дрезен, якого власником є близький приятель Гітлєра.

ЛЬОРД РАНСІМЕН ВІДЛЕТІВ ДО ЛЬОНДОНУ.

Прем. Чемберлєн візвав льорда Рансімена, щоб негайно приїхав до Льондону і вислухав домагань канц. Гітлєра в судетській справі. В пятницю в 9-ій год. рано льорд Рансімен зі своїм дорадником Ґваткіном вилїхав з Праги до Льондону, де пополудні відбудеться нарада на Давнінґ Стріт при участи льорда Рансімена, мін. Галіфакса, мін. Саймона і мін. Гора. Залежно від постанов кабінету прем. Чемберлєн відлетів би вже в суботу передполуднем до Німеччини на другу стрічу з канц. Гітлєром недалеко Кельн. Можливе, що ще в суботу прем. Чемберлєн відбув би розмову з прем. Далядіє або в Льондоні або в Парижі. З Німеччини вернувсь би до Льондону в понеділок, а в середу зясував би цілу справу палаті громад.

ПЛЄБІСЦИТ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ?

Короткий комунікат, виданий по розмові прем. Чемберлєна з канц. Гітлєром, викликав безліч коментарів і здогадів. Виявляється, що прем. Чемберлєн розмовляв 3 і пів год. з канц. Гітлєром у чотири очі в присутности перекладчика. Німецькі політичні кола здогадуються, що в цій розмові оба державні мужі торкнулись не лише засади, але навіть технічного переведення плєбісциту в Чехословаччині.

НІМЕЧЧИНА ВИАРЕШТУЄ СВОЇХ ЧЕХІВ?

Спеціяльний кореспондент „Дейлі Мейл" Ворд Прайс повідомляє з Берхтесґаден: Німецький уряд вишле незабаром гостру ноту до уряду Чехословаччини погрожуючи арештуванням чехів, замешкалих у Німеччині, як заручників, якщо чеський уряд не припинить репресій проти судетських німців.

Пакт чотирьох на овиді?

У середу 21. ц. м. відбудеться в Берліні нарада чотирьох державних мужів: Чемберлєна, Гітлєра, Мусолінія і Далядіє. Женевська телєграфічна аґенція „Женев Прес" запевняє, що темою цієї конференції буде створення блоку чотирьох великодержав.

—o—

На волоску...

Львів, 16. вересня 1938.

У пресі та в приватних гутірках часто можна почути думку, що сьогоднішне міжнародне положення нагадує собою літні місяці 1914. року, напередодні вибуху світової війни. Коли брати під увагу політичну атмосферу в останніх днях до крайности напружену, то це порівнання дуже приманчиве й назагал вірне. А проте здоровий розум не всилі погодитися з думкою, щоб відповідальні за долю культури й цивілізації керманичі европейських держав, після такого гіркого досвіду, який у своїх наслідках принесла світова війна, схотіли судетсько-німецькою справою повторити ту помилку, яку династична амбіція б. наддунайської монархії зробила була, спровокована вбивством австрійського престолонаслідника Франца Фердинанда. Бо ніхто не сумнівається сьогодні, що в теперішніх обставинах міждержавних, суспільних, національних, ідеольоґічних противенств і конфліктів, при теперішньому стані військової техніки, ще одна велика, хочби тільки европейська війна принеслаб таку загальну руїну, що вона рівналасяб кінцеві европейської культури.

Політика не математика; вона не відбиток абстракції, а самого, пульсуючого всіми можливостями життя, простір на безконечне число невідомих, стільки невідомих, скільки їх чаїться у самому житті. Тому й у звязку з найактуальнішим, для миру таким загрозливим судетсько-німецьким конфліктом годі ставляти певну, невідкличну прогнозу. Кожна найближча хвилина може її заперечити та здезавуювати. А проте є льоґічні передпосилки, які кажуть надіятися, що, не зважаючи на гостроту й поплутаність міжнароднього положення, судетсько-німецьку справу зліквідують якимсь мирним способом, якоюсь розвязкою, що відверне европейську воєнну катастрфу.

Трівога за долю европейського миру має своє джерело, як відомо, в тому, чи евентуальний військовий похід Німеччини на область судетських німців, отже на територію чехословацької республики, не спровокує собою воєнних кроків союзника Чехословаччини, французької республики, проти Німеччини та чи вслід за Францією не поспішить на допомогу загроженій Чехословаччині Англія, як союзник Франції. Трівога не безосновна. Дальший розріст третьої Німеччини коштом такого певного союзника Франції, яким є Чехословаччина, дійсно бе в державне становище французької республики в Европі. Бруковий, але дуже почитний паризький щоденник „Парі Соар" у числі з 11. ц. м. пише: „Франція підписала з Чехословаччиною оборонний союз. Звязана своїм підписом, Франція виконає свої союзні зобовязання на випадок, якби Чехословаччина стала предметом збройного нападу Німеччини". Ця опінія мабуть у Франції загальна і цю опінію підтримують офіціяльні кола не тільки інспірованими статтями у пресі, але також концентрацією війська на лінії Мажіно. Відомо також з недавної промови французького премієра Далядіє на засіданні військової комісії парляменту, що Франція не хоче зійти в Европі до ролі Бельгії чи Швайцарії, але вповні підтримує свої великодержавні традиції і не думає зрікатися хочби і збройної оборони своїх союзників. А проте може зайти така ситуація, якої Франція не передбачила. Ця ситуація це збройне повстання самих судетських німців. І це повстання — як знаємо з телєграфічних повідомлень — є фактом, як фактом є також, що судетські німці зігнорували мобілізаційний приказ празького уряду і як фак-

том є також, що провідник судетських німців проголосив „Аншлюс" судетської області до Німеччини. Вийшло таке, що Франція не має основи до передбаченої в союзнім договорі з Чехословаччиною воєнної акції проти Німеччини. Зате Німеччина має можливість, постачаючи судетсько-німецьким повстанцям добровольців та зброю, на випадок успіху повстання, дістати судетську область без одного власного вистрілу та без висилки одного вояка. Просто: населення самоозначилось до свого національного материка. Чи Франція, або яка інша держава відважиласяб виступити силою проти того? І чи такий виступ проти самоозначення судетських німців не викликав би в цілій Німеччині такого фанатичного спротиву, що перемінив би цілу німецьку вакцію в бурю й ураган?!

Реально думаючі англійці вірно схопили ситуацію. Англійський премієр Чемберлен, 70-літній старець, не завагався просити розмови з Гітлером і не пожалував труду далекої подорожі, щоб відвернути небезпеку не стільки для державного істнування Чехословаччини, скілки для свого союзника Франції та для европейського миру, що висить просто на волоску, щоб вийти з грізної ситуації, якої просто — не передбачувано. Треба надіятися, що цей радикальний крок, розмова Чемберлена з Гітлером принесе кращі і для смертельно загроженого европейського миру ліпші наслідки, як заходи англійської корони й англійської дипльоматії в 1914. році.

У хвилині, коли всі народи Чехословаччини сягають по своє право на національне самовизначення, наші брати на Закарпатті поступили правильно домагаючись цього права в цілій повноті і для себе.

Одне треба підкреслити обективно: в політичних варшавських колах щораз голосніше починає лунати гасло, що треба з якимсь політичним пляном перевірити всю дотеперішню волинську політику. Намагана димісія міністра освіти Свентославського та фактична димісія дир. Потоцького з департаменту віроісповідань це сигнали перемін. Також і в суспільних польських колах можна помітити деяке розчарування слідами відомої акції конвертизму. Антиендецька сторона зацікавленого Волинню польського громадянства має перейти невдовзі до генерального наступу. Першою нагодою в цьому сезоні послужить тут зїзд Волинського Союзу Сільської Молоді, що його назначено на день 25. ц. м. у Луцьку, та на який його організатори задумують стягнути найбільше число делегатів. На цьому зїзді має дійти до демонстраційних заяв молоді за політикою воєводи Юзефського. Як відомо, союз за останній час був під обстрілом польської народової преси, що йому закидала совітофільство і навіть україно-фільство, тому й наради зїзду викликують велике зацікавлення на цілій Волині. Довідуємося навіть, що цими днями мають скликати до Ружина, де є відомий „польсько-„український" університет людови" нараду головних молодоволинських діячів під проводом інж. Питля, ред. часопису „Молоде Село — Млода Весь" та п. Банаха, керманича університету. На тій нараді мають опрацювати нові тези польсько-української співпраці на Волині.

Політичний відгомін знайшла у Варшаві неповажна репліка „Волинського Слова" на статтю в „Ділі" про територіяльний патріотизм. З нещасливого вислову „В. С." буцімто „Діло" та УНДО є більшим ворогом ВУО ніж польська народова демократія (!).

Зацікавлені Волинню польські сфери мають надію вкувати нову зброю проти одноцілого українського фронту громадянства Волині та Галичини. Надто нервова діялектика волинських ВУО-нців це вода на — чужий млин і то в моменті, коли цей млин починає жвавіше молоти.

Гром.

Перед новими змінами на Волині.

Хочуть повороту Юзефського. — Активізація діяльности ВУО. — Нові тези „українсько-польської співпраці. — Медвежа тактика „Волинського Слова".

Варшава, 12. вересня 1938.

Від двох тижнів кружляють у Варшаві поголоски про скорий будьто би поворот воєводи Юзефського на Волинь.

Варшава не є однозгідна у сучасний мент щодо метод і напрямних волинської політики. Висувають тут назагал проекти її новеліза-ції: а) поворот Юзефського на Волинь з тим, що тепрішній воєвода Гавке-Новак вернеться до війська або займе одно із високих становищ у центральній адміністрації, б) номінацію на волинського воєводу полк. **Костека-Бернацького** і в) створення із трьох воєвідств поліського, волинського і новогрудського окремої адміністраційної одиниці для кращого переведення в життя деяких політично-адміністраційних концепцій. Цей останній — як кажуть — обстоюють військові кола, що крім цього видвигають проект пересунути межі люблинського воєвідства на схід, за Буг для поширення східного передпілля майбутнього ЦОП-у.

Поворот Юзефського видається нам побожним бажанням настільки, що викликав би він ураганний спротив ендеків, які вважають екзодус Юзефського за один зі своїх більших успіхів, хоча не бракне і голосів, що ендеція не матиме голосу на випадок якби прийняли цей проект найвпливовіші кола.

До центральної адміністраційної влади буцімто навіть вплинули — як зачуваємо — петиції деяких польських суспільних організацій з домаганням, чи пак проханням повороту Юзефського до Луцька. З можливістю тої зміни звязують тут також і те, що голова ВУО пос. Тимошенко залишився на своєму становищі.

Велику вагу присвячує варшавська політична кавярня до візити поліського воєводи Костека-Бернацького в Гавке-Новака, яка є аргументом за другим проектом.

Третій проект має своїх прихильників головно серед діячів з Т-ва Розвою Східних Земель і мав — як кажуть — вийти від маршала сенату Пристора, голови того товариства.

Увагу варшавських політично-пресових кол займають від деякого часу помітні нюанси несамостійної донедавна політики ВУО. Саме 4-го вересня ц. р. відбулося в Луцьку засідання головної управи тої партії, на якому реферат про політичну ситуацію мав пос. Тимошенко. У висліді наради опубліковано пресовий комунікат, який — як відомо — підпав у недільному „Ділі" частинній конфіскаті, а якого не сконфісковано у луцькому „Волинському Слові" та у Варшаві.

Головну увагу наради звернено на справу подаднання дуже складних останніми часами правно-політичних відносин у православній Церкві.

Основою резолюцій послужили тут розмови представників ВУО послів Тимошенка, прот. о. Волкова і Скрипника з найвищим православним чинником, себто митрополитом Діонізієм, переведені на окремій конференції в липні та спеціяльній авдієнції в дні 25. серпня ц. р.

Чимсь новим і оригінальним, рівночасно першим самостійним жестом ВУО є заповідь опрацювання і внесення на найближчій соймовій сесії проекту статуту православної Церкви у Польщі. Досі, як відомо, ВУО йшла завжди в цій справі за вказівками та директивами свого протектора п. Юзефського, що був делегатом уряду до т. зв. мішаної Комісії, яка десять років радила над проектом статуту православної Церкви і не скінчивши кунктаторської праці, перевела свої засідання у великій мірі також і з тої причини, що за той час фактичний стаж у Православній Церкві з ріжних причин перемінився.

Щодо встановленої буцімто на 1940 рік дати скликання Собору — істнують у Варшаві такі здогади: 1)собору взагалі не буде, 2) за рік-два вийде декрет президента, 3) собор відсуватимуть на найдальші речинці, доки очевидно не зміниться ситуація взагалі, чи доки не занехають актуальних тепер, обрахованих на деякий час, концепцій

Найдешевше закупиш найкращі МАТЕРІЯЛИ з першорядних бельських фабрик у фірмі Е. М. РОТ Львів, Казимира Великого 12. Тел. 277-45

1840 Англійські взори шевіотів і самоділів у великім виборі. с-10

Ніхто не захитає нашого довіря

і пошани до нашого духовенства.

В нашому огляді польської преси п. н. „Тріска в чужім оці" („Діло" ч. 199 з 9-го вересня ц. р.) зреферували ми статтю „Дзенніка Польского" п. н. „Надмірний націоналізм тріюмфує під копулами греко-католицької Церкви". В ній „Дзеннік Польскі", вхопившися присуду на одного українського священника за те, буцімто він сказав з проповідальниці, що буде молитися, щоб українські діти, яких охрещено в костелі, повмирали — викотив гармати проти всього українського духовенства, обвинуваючи його, що використовує амвону до поширювання ненависти. Не маючи найменшого наміру боронити нетакту нашого священника, якщо справді такий трапився, ми ствердили, що це саме методи польського духовенства. Польська шовіністична преса, не перебирає в засобах, коли йде про боротьбу з українством і безцеремонно атакує греко-католицьку Церкву, роблячи їй закид, що вона стала захистом українського націоналізму. Ми свідомо підкреслили,що греко-католицьку Церкву атакує за це не тільки польська преса, але робить це з малими винятками ціле польське громадянство, саме під впливом тої преси, до якої ми зарахували також „Дзеннік Польскі".

У відповідь на цю нашу коротку замітку появилася в „Дзенніку Польскім" (ч. 253 з 14-го вересня ц. р.) стаття п. Станислава Стажевського п. н. „Ти сам такий", в якій автор робить нам закид, що не маючи аргументу на оборону українського духовенства, ми пішли по лінії найменшого опору, ствердивши, що й між польським духовенством чи громадянством є одиниці, що допускаються нетактів у відношенні до українців.

„Нехай редакторам „Діла" — пише п. Стажевський — не здається, що те, що вони навели буцімто анальогічні вибрики з польського боку, виясню, щонебудь або ставить польську опінію в клопітливому положенні. Коли знайшлась учителька-полька, що руській дитині на поздоровлення божими словами відповіла „поведз то псу!" — то осуджуємо її адвое сильніше, ніж греко-католицьких священників, що порівнюють божий костел з відходовим місцем і свиньми". — Осуджуємо й осуджуватимемо кожного поляка, що навіть спровокований вийде зі себе і кидатиме такі облудні прокльони. Коли домагаємося від нашого духовенства, від нашого вчительства і цілого громадянства активної діяльности, що веде до рішучої експанзії польської культури, то одночасно вимагаємо від них особистої культури і такту, а переступлення цих вимог уважаємо за дискваліфікацію з погляду національного інтересу. І в цьому нашому становищі лежить найглибша ріжниця поглядів, і тут треба шукати суттєвих непорозумінь."

Так п. Стажевському здається. А здається йому так тому, що він, як і всі його компатріоти з „Дзенніка Польского", „Слова Народового" і краківського „ІКЦ", свідомо для більшого баламуцтва, на якому думають виграти, плутають дрібні справи з великими. Ми цих справ не плутаємо і в цьому „лежить найглибша ріжниця поглядів, і тут треба шукати суттєвих непорозумінь."

Ми ніколи і ніде не похвалювали і не боронили нетактів, хочаб їх допускалися наші земляки і наші політичні однодумці, без уваги на те, з якої верстви чи стану вони походилиб. Але з другого боку ми не покликані до того, шоб розпинати когось, хто підсвідомо чи може спрово-

Карльсбадська вода Мільбруи поручувана лікарями до дом. лікування при побіль. печінні затрощій шлунка.

кований висловився не так, як слід. Не робить цього й польська преса і серед неї і „Дзєннік Польскі", не вважаючи на високопарні заяви, які ми вгорі навели. Коли ми брали когонебудь в оборону, то не священників, що допустилися нетактовних висловів — якщо воно так справді було — але ціле українське духовенство, яке знайшлося під нагальним і безпощадним обстрілом польської преси, не виключаючи й „Дзєнніка Польского". Адже у своїй статті п. Стажевський пише:

„Факти, що ми їх навели, не відокремлені, бо можна видати цілий том присудів польських судів, які засудили греко-католицьких священників за зневагу держави, за фальшування метрик і — що найважніше — за кидання образ на адресу римо-католицького костела."

Оце є той арсенал обвинувачень, що ними „Дзєннік Польскі" закидає українське духовенство. „Фальшування мертик"! Правда, як воно злочинно звучить! Українських священників карають за те, що вони вписують до метрикальних книг прізвища згідно з заявами батьків хрещених дітей. Питання, коли метрика сфальшована: тоді коли священник вписав до книги прізвище так, як його подав батько, чи тоді, як впише так, як цього хоче „Дзєннік Польскі" і йому подібні. „Дзєннік Польскі" знає випадки, де українських священників засудили за „фальшування метрик", але ми знаємо випадки, де наших священників, обвинувачених за „фальшування метрик", суд звільняв, бо священник доказав, що він вписав так, як цього вимагав батько. „Дзєннік Польскі" не має відваги розглянути справу т. зв. „фальшування метрик" у самій основі і станути в обороні українських священників в ім'я справедливости, але цькує українське духовенство на ендецький лад. З якою метою ведеться це цькування, особливо в справі т. зв. „фальшування метрик" — нам добре відомо, але навіть осягнення тієї мети ані панам з „Дзєнніка Польского" ані нікому іншому не дасть того, на що вони рахують: українці не перестануть бути українцями, без уваги на те, як їх запишуть чи скажуть записати до метрикальної книги.

Отой впис до метрикальних книг, яким так турбується „Дзєннік Польскі" і його рідний брат „Слово Народове", характеризує ціле відношення „Дзєнніка Польского" до українського народу й української справи. Згідно з бажаннями „Дзєнніка Польского" і йому подібних, українець не тільки має бути вписаний до метрикальних книг так, як вони цього хочуть, але він повинен перестати існувати, бо згідно з поглядом „Дзєнніка Польского", як і „Слова Народового", в Галичині українців взагалі нема. Є тільки руський нарід і є „українська політична партія", що хоче той руський нарід перетягнути на українство та настроїти його ворожо до польської держави і поляків взагалі, поширюючи серед нього сепаратистичні гасла. І тому всякі „Ікаци", „Слова Народові" і за ними й „Дзєннік Польскі" собі, як і деякі політичні чинники, хотіли би якось відділити той руський нарід від тієї „української партії". Були і є в цьому напрямі вже всякі проби: ільківщина, „польсько-руська згода", польсько-українські товариства, шляхотська організація, організація поляків греко-католиків, спеціяльно спрепарована виборча ординація і т. д. і т. д. Але все те виявилося Сизифовою працею: поза одиницями, що злакомляться на охлап і відступлять від своєї національности чи від свого обряду, ціла маса українського народу стоїть непохитно при своєму батьківському обряді та при своїй національности. Нема небезпеки, щоб та маса зірвала свої звязки з інтеліґенцією, яка все і всюди є природним національним проводом, і нема страху, щоб українська маса перестала слухати своїх священників, переставши уважати їх своїми релігійними й національними провідниками. Отой поневіряний та понижуваний наш священник для нас тим ближчий і тим дорожчий, що терпить пониження й поневірку не за свою особисту, але за загальну, за національну справу.

Не виключене, що коли йде про якусь частину польського громадянства, то згадана преса осягне свою ціль: настроїть її — польська преса осягне свою ціль в великій мірі сталося — як це вже зрештою у великій мірі сталося — проти українців. Але вона не зможе ніколи тішитися успіхом, на якому їй найбільше залежить, тобто, що галицька частина українського народу зникне з лиця землі або бодай розібється на такі дрібні і ворожі собі групи, що її легко буде аліквідувати. Український нарід за старий і занадто вріс своїм корінням у землю, на якій живе, щоб можна його було змести і знищити, а як довго він живе, не зречеться своїх прав і не перестане за них боротися. Це справа засаднича.

І може собі „Дзєннік Польскі" деклямувати, кілько захоче, про те, що „він прагне щирого співжиття обох національностей на південно-східних землях", — то це буде ніщо інше, тільки знову баламучення прилюдної опінії, бо не можна-ж вимагати згідного співжиття з тим, кого обдирають з усього найдорожчого та найсвятішого, кого зневажають та поневіряють... Тут — хоч не хотіли би — мусимо перервати хід наших думок і взагалі дискусію з „Дзєнніком Польским" на порушену тему „співжиття", бо мусілиб сказати з цього приводу багато річей, які цензура моглаб нам скреслити. Зате в цьому місці підкреслимо оту нерівність позицій, на яких ми і „Дзєннік Польскі" стоїмо, коли полемізуємо в українських справах. „Дзєннік Польскі" може висловлювати свої думки свобідно, але ми не можемо написати того, що думаємо, бо олівець пана цензора не пустить цього на світ божий. Ота нерівномірність є і в цілому нашому житті. Учителька з Цінєви в Долинщині, що сказала українській дитині на християнський привіт „Поведз то псу" — байдуже, що „Дзєннік Польскі" такі речі осуджує — вчить досі і волос їй з голови не впав. Чи п. Стажевський уявляє собі, що сталося би з учителькою-українкою, якби вона, Боже борони, не так, але якось подібно висловилася до польської дитини? Вона не тільки з місця втратилаб посаду, але польська преса зробила би з неї злочинницю, якої світ не знав. Мало цього! Польська преса узагальнила би справу і накинулась би на все українське вчительство й духовенство з епітетами, які ми так часто чуємо. Ніхто не потягає до відповідальности, ані навіть не реєструє нетактовних виступів польських священників, які нераз провокують українців, але з кожного, навіть найневинішого слова українського священника роблять у нас „збродню", з кожної проповіди — нельояльність, з громадської праці — державну зраду. Чи ця нерівномірність не вражає п. Стажевського?

Пан Стажевський пише:

„Не терпимо на перебільшену національну мегальоманію, хочемо співжиття, але не допустимо до моральної деправації ніякого відламу людности, що заселює Польщу, деправації, яку поширюють священники, зловживаючи конкордатом. Коли Польща заключила того роду договір з Ватиканом, то виходила з того правильного засновку, що Церква, якщо має сповнити свою моральну місію, мусить бути відповідно незалежна. У своєму ідеалізмі ми думали, що ніхто з католиків ін. обрядів не буде на наших очах зловживати цим договором до низьких цілей. На жаль, сталось інакше, а наївна оборона розполітикованих греко-католицьких священників редакторами „Діла" є ще одним доказом, що з другого боку барикади нема противника, що був би здібний назвати зло злом, осудити варварські й нетичні методи своїх духовних провідників."

Правильно! По цей бік барикади нема противника, на якого чекає і на якого розраховує у своїй дитинячій наївности „Дзєннік Польскі". По цей бік барикади нема партнера, що разом з „Дзєнніком Польскім" осудив би все українське духовенство, що воно „зловживає конкордатом до низьких цілей". Бо українське духовенство, кість від кости і кров від крови свого народу, робить те, що до духовенства належить: веде свою націю до Бога і до її величі. Байдуже, чи це тим, що по той бік барикади, подобається чи ні. Коли ж хтось таку працю духовенства називає „деправацією", то це його справа. Український нарід не має нічого проти такої „деправації". Український нарід оцінює якслід працю свого духовенства, любить його і шанує, як любить і шанує свою греко-католицьку Церкву. І цього йому досить. Пан Стажевський має претенсії, що українці не виявляють якоїсь спеціяльної любови до римо-католицького Костела. Чому? Чи від п. Стажевського вимагає хтось, щоб він, наприклад, палав любовю до греко-католицької Церкви? А коли він цього не робить, то хіба хтось закидає йому, що він кепський католик? І з другого боку, коли п. Стажевський не горить якоюсь спеціяльною любовю до греко-католицької Церкви, то чи це знак, що він її ненавидить? Чому-ж у такому разі п. Стажевський закидає українцям, що ненавидять римо-католицький Костел? Чи п. Стажевський утотожнює римо-католицький Костел з деякими польськими священниками, що своєю душехватською акцією і нетактовною поведінкою супроти українців не викликують серед них якоїсь особливої симпатії до себе? Зовсім таксамо, як не викликує її „Дзєннік Польскі" своїми статтями про „руські" справи.

П. Стажевський твердить, що „в греко-католицькій Церкві брак римського духа" та що вона цілковито знаціоналізована. Тобто, що греко-католицька Церква замало католицька. Можемо з чистою совістю твердити, що якби польський римо-католицький Костел мав у нас бодай пятьдесять відсотків того справжнього католицького духа, що його має греко-католицька Церква, то на наших землях запанував би той мир і та любов ближнього, про які пише п. Стажевський. Ми маємо претенсії до нашого духовенства, що воно при своєму ревному католицизмі виявляє замало національного духа, обмежовуючись дуже часто до самої Церкви. Маємо претенсії тим більше, що справжній, найчистіший католицизм не негує любови, і то якнайчиннішої, до батьківщини. Навпаки, католицизм обстоює всесторонній розвиток націй. Про надмірний, вибуялий націоналізм, який осуджує папа, в нас покищо нема й мови, хоч наше духовенство повинно — на нашу думку — йти за прикладом польського, яке навіть Матір Божу почитає як „крульову польску".

—o—

Найкращі і найдешевші
МАТЕРІЯЛИ МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ
ДІМ МОДИ
Львів — Европейський Готель
Хто покаже це оголошення дістає 10% готівковий рабат.

Біжучі рахунки,
безготівкові розплати (чеки й перекази),
вклади (звичайні, вінкульовані, à vista в золоті),
дрібнаощадність,
скуповування цінних паперів
ПРОМ-БАНК
Львів, Гродзіцьких 1. і. п.
Тел. 292-15 і 200-15.
Інкасо, доміціль, експонт векслів,
інкасо рат післяплат,
Оборотовий кредит,
Організування промисл підприємств

Як дбають,

ЩОБ НЕ БУЛО ЗАБАГАТО ПАМЯТКОВИХ ХРЕСТІВ.

Жидачівське повітове староство розіслало до всіх греко-католицьких парохіяльних урядів такий обіжник:

Starostwo powiatowe żydaczowskie. Nr. B. B. 645/6/38. 950-lecie chrztu Rusi. Żydaczów, dnia 26 VIII. 1938. Do Wielebnego Urzędu Parafialnego obrz. gr.-kat. (wszystkie w powiecie).

W związku z obchodem 950-lecia chrztu Rusi-Ukrainy organizatorzy obchodów zamierzają kolportować wydawnictwa, sprzedawać odznaki metalowe (żetony), nalepki na okna i t. p., a także ustawiać (wkopywać) krzyże pamiątkowe, figury, pomniki i t. p.

Wobec powyższego wyjaśniam, że organizatorzy obchodów 950-lecia chrztu Rusi-Ukrainy w razie zamierzonego kolportażu broszur, odezw, rozsprzedaży odznak, nalepek na okna i t. p. obowiązani są w każdym poszczególnym wypadku zastosować się do obowiązujących przepisów i postarać się o zezwolenie władzy administracyjnej na przeprowadzenie odnośnych przedsięwzięć.

Odnosi się to również do sprawy wznoszenia w miejscach publicznych pomników lub figur, wmurowania lub zawieszania tablic pamiątkowych oraz wkopywania (ustawiania) krzyżów. W tych wypadkach niezależnie od zatwierdzenia pomnika, figury, tablicy pamiątkowej i t. p. ze stanowiska artystycznego (dekret Naczelnika Państwa z 3. I. 1919 r. o zatwierdzeniu projektów pomników ze stanowiska artystycznego) Dz. Pr. nr. 5, poz. 93 w brzmieniu nadanym ustawą z 13. III. 1934 r. (Dz. U. R. P. nr. 33, poz. 398) potrzebne jest po myśli art. 340 rozporządzenia Prezydenta R. P. z 16. 2. 1928 r. o prawie budowlanym (Dz. U. R. P. nr. 23, pz. 202) na wzniesienie w miejscu publicznym pomnika lub figury, wmurowanie tablicy pamiątkowej lub ustawienie (wkopanie) krzyża — pozwolenie Wojewody w myśl art. 384 tegoż rozporządzenia.

Pomimo istniejących w tej mierze przepisów prawnych i powyższych wyjaśnień mogą zaistnieć w praktyce wątpliwości, czy na ustawienie (wkopanie) krzyża w poszczególnych konkretnych przypadkach wymagane jest uzyskanie pozwolenia (np. krzyże na podwórzach cerkiewnych, cmentarnych i t. p.). Wobec tego inicjatorzy ustawiania krzyżów (księża gr.-kat., komitety obchodu 950-lecia chrztu Rusi) winni każdorazowo przedkładać sprawę Urzędowi Wojewódzkiemu, który rozstrzygnie w każdym poszczególnym przypadku, czy na ustawienie krzyża potrzebne jest zezwolenie w myśl cytowanych wyżej przepisów, czy też nie zachodzi potrzeba uzyskania takiego pozwolenia.

Powyższe wyjaśnienia proszę podać do wiadomości Komitetów, względnie osób zajmujących się organizowaniem obchodów 950-lecia chrztu Rusi-Ukrainy na terenie tamt. parafii. — Starosta powiatowy: Gallas.

Студентські однострої і плащі

у великім виборі на складі

у ШАПІРИ вул. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Шкільництво Праги.

Про стан та національний розподіл празьких шкіл подає „Прагер Прессе“ ось які дані:

З 962.200 мешканців Праги є 93.6 прц. чехів та 4.5 прц. німців. У місті є 106 державних, міських та приватних **діточих садків**, з того 88 чеських, 14 німецьких, 2 французьких, 1 англійський та 1 російський. **Народніх шкіл** є у Празі 206, з того 184 чеські публичні, 1 державна та 7 приватних; 7 німецьких державних та 3 приватні; 1 жидівська приватна; 2 французькі приватні; 1 англійська приватна. Всі 3 школи **для анормальних дітей** є чеські; проектують одну німецьку. Зі 110-ох **горожанських шкіл** є 103 чеські публичні недержавні, 3 приватні та 4 німецькі державні. 70.558 чеських учнів має 1.754 кляси; 1.662 німецьких учнів — 64 кляси. На одну чеську народню та горожанську школу припадає 40.2 учнів, на одну німецьку — 25.8.

Середніх шкіл у Празі є 39; 31 чеських, 5 німецьких державних, 1 французька державна, 1 англійська та 1 німецька. Значить — німці мають 1/8 середніх шкіл, хоч вони становлять лиш 1/20 частину населення міста.

З фахових шкіл є у Празі 8 чеських і 3 німецькі торговельні школи, 7 чеських ремісничих шкіл, 7 чеських і 1 німецька школа для жіночих професій, 69 чеських і 2 німецькі фахові доповнюючі школи.

Високих шкіл є у Празі 5; 3 чеські та 2 німецькі; крім того на чеській мистецькій академії є також і німецькі виклади. Дальше є у Празі чеський богословський факультет, 8 наукових товариств, які мають державні субвенції (з того 2 німецькі), чеська державна музична консерваторія, німецька муз. консерваторія з держ. субвенціями, утраквістична школа мистецького промислу та німецька держ. бібліотекарська школа, при якій утворять німецьку паралельну школу, як зголоситься щонайменше 20 німецьких слухачів

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Вівторок, 18 (6) вересня 1888.

„ДУША РУСИНА ЗРОСЛАСЬ ТІСНО З РУСЬКОЮ ЦЕРКВОЮ“.

У звязку з розпорядком митрополита Сильвестра, щоб у Галичині відсвяткувати 900-ліття хрещення України богослужебними та освяченими водами, „Діло“ писало:

„Не завжди вважали нашу Церкву і наш обряд тим, чим їх уважати велівб християнська любов. Та все-ж ми встоялись і встоїмось вірні законові Христовому і пінаті обряду нашого. Душа русина зрослась тісно з руською Церквою, бо при ній і через неї виплекала собі Русь свою окрему, майже тисячнівй винлекала собі Русь свою окрему, майже тисячнівй культуру, від якої не відвернеться. А хто відгадає, яке завдання доведеться нашій Руси ще довершити в будучині серед Славянщини й Европи, серед церков Заходу і Сходу? Нарід, що в часах самостійності і волі не виходив на забори, не зужився своєї сили на брутальне тоиження людства, що потім уміє терпіти, і завжди жив лиш правдою і добром — той нарід не виконав ще своєї високої місії, а відроджений своїм духом покоєе благотворною рукою ще не одно добро чи між славянську братію, чи в широку Европу, добро дійсного братерства і христіянської любови.“

„НЕ ЗНАЮТЬ, КУДИ НЕСТИ ПОДАТКИ“.

„В моравському місті Унчові при відновї орла на податковому уряді замазали чеський напис „Ц. к. берні ужад“. Тоді моравські селяни з кількох громад урадили не платити податків, поки не привернуть чеського напису, бо вони „не знають, куди нести податки“ і це своє рішення на письмі переслали фінансовій дирекції у Брні.“

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА“ Ч. 26

НАТАЛЯ ЯХНЕНКО.

Алла.

Я йшов до Василя, щоб витягти його на прохід. Василь — мій найліпший у світі товариш. Колись ми жили з ним одним життям: одне серце, одні надії й кусень хліба по половині. З тої пори, як нас обох викинуло з бурхливої повені, — а він почував себе там надзвичайно, ліпше як пструг у гірськім потоці — отже з тої пори, як викинула нас нестримна течія і понесла далі, він сильно змінився.

Правда, що обох нас у тому весняному розливі потовкло трохи, але не поторощило. Кордон став між нами і нашим життям — кордон найсправжнісінький, бо риський. На наше щастя ми тут — свої: тут як і не повиростали, то зросли змалечку. Отже є можливість запустити коріння в рідний ґрунт — по старовинному кажучи — устаткуватися.

У мене є дідівський шматок ґрунту. Василь стоїть не згірше від мене. Залишилася йому по батьках, що згинули у вирі революції по той бік, хатинка в тихій вулиці нашого ні великого, ні малого повітового міста. Несе йому вона, разом із садом і городом мінімум прожитку повсякденного життя. Він ситий, убраний, начитаний. Він — поставний, широкоплечий, росту я йому нераз заздрив. Чуприну має буйну, брови густі над темними очами; лише погляд якийсь такий дивний — дивиться ніби на вас, ніби крізь вас... Брови зведе, уста стисне, все обличчя раптом спохмурніє. Василь вбив собі в голову якусь ідею. Не вдалося раз — треба влаштовуватися інакше, як умовини дозволяють. Жаль минулого і досадно, але не вернеш! Так ні: цілий він з головою поринув у тому минулому. Нікого і нічого не хотів знати, тільки я один мав до нього доступ. Увесь час порпався він у книжках, у них вишукував відповіді на якісь сумніви, що гризли його. — „Знаєш“, — казав мені бувало — „Ми мусимо розшукати, довести похибки нас усіх у ті великі та неповоротні хвилини. Моє життя тепер є тільки надією і певністю, що доживу я до того, що дорогий моїй душі обовязок знову покличе мене. А до тої хвилини напружувати мушу всі зусилля, пізнати, що тільки дасться, підготовити і виховати себе і помогти до того іншим“.

Одної гарної днини на провесні я зайшов до Василя, щоб витягти його на прохід. При способі життя, який він вів, добре було йому піти пройтися. Крім того я хотів про щось повідомити. Коли один із таких двох товаришів, як були ми з Василем, жениться, це подібне на якусь зраду. Були ми тільки два товариші на цілому світі, і враз хтось третій стає між нами, хто для мене, безперечно буде ще ближчий і не має права не бути ближчий...

І коли, по дорозі до міського парку я повідомив Василя про цю новину, він спочатку нічого не відповів мені. По виразі його обличчя, по тому, як він нахилив свою кучеряву голову і дивився уважно на свої ноги, по тому, як він занадто дбайливо обминав калюжі на дорозі, я бачив, що він над чимсь думає. Так ми йшли мовчки деякий час, і я чекав його слів, ніби остаточного на себе присуду.

— Ну, щож! — нарешті вимовив спроквола, ще під владою своїх думок — Дай тобі Боже. Трудно, нема для тебе тепер діла. Закладай родину, виховуй громадян. Ганна, чи як її? Але памятай, якби прийшов час...

Легше мені стало, що він так просто до тієї справи поставився. Я боявся вибуху заздрости, докорів зради спільних ідеалів. Але поправді, якаж то була зрада? Не я винен, що обставини змінилися, а живий чоловік живе й думає. Властиво, чому і Василеві не статиб на цей шлях? І я виложив йому свої погляди. Він посміхнувся.

— Ні, знаєш, мене ти облиш. Знаю, що ви молоді — щасливі і хотілиб кожного ощасливити в такий сам спосіб. Але подружжя не для мене. Я не міг покинутиб своєї справи, кожна жінка мені тільки перешкоджалаб...

— Ти міг би знайти таку жінку, яка не відтягалаб тебе від роботи, а притягала до неї. Такою безперечно буде для мене моя Ганна, і я певний, що якби ти пошукав...

— Минулися, друже, часи жінок, подруг-революціонерів. Тепер ніодна жінка не згодиться бути тільки тіню свого чоловіка. Краще ось поглянь, як довкруги гарно.

Ми кінчали цю розмову вже в парку і дійсно довкруги було гарно. Сонце світило бадьоро, по весняному і позганяло сніг із горбків. На вищих місцях утворилися лисини жовтої землі, ще мокрої, що вгиналася під нашими ногами і обліплювали обув. Повітря було, як завсіди весною, пересичене озоном від талого снігу, утяжливе для слабких грудей, пянке для міцних. Дерева ще стояли без листя, але чи було можливо, щоб під такими теплими і настирливими пестощами сонячного проміння десь там у серці тих голих стовбурів не відігрівалися вже життєдайні соки? Бруньки вже починали бубнявіти, а може й кора молодих пагонців додавала пахощів до весняної китиці? Все разом — і сонце, і пахощі і тепло збуджувало і звеселювало нашу кров. Хотілося зупинитися, випростуватися, розігріти в собі соки, нічим в пагонах. Ми сіли на лавку. Василь мовчав, я почав думати знову про близьку зміну у своєму житті і про те, чи Ганна дасть мені все те, що я так без надуми і щедро обіцяв Василеві. (Д. б.).

Економічний огляд.

25 років збіжевої і товарової біржі у Львові.

У нашому господарському житті не було доведавна майже ніякого зацікавлення львівською збіжевою і товаровою біржею, дарма що вона працювала і працює на нашому терені і що предметом торговельних трансакцій на ній були і є продукти нашого села, нашого рільника. Щойно віднедавна виступив наш рільник на біржу активно, як збутовик своїх продуктів організовано, обєднаний в одну збірну одиницю в кооперативній організації для загального закупу і збуту, яку репрезентує на біржі Центросоюз і Окружні Союзи. Щойно від недавна зачав наш рільник орієнтуватися на цю установу при збуті своїх плодів, головно збіжжя, стручкових, олійних чи інших продуктів і почав її цінити.

Тому радо користаю з пропозиції господарського референта „Діла" і дозволюю собі подати нашому загалові у найзагальніших зарисах, на які дозволяє стаття, історію розвитку, вартість і вагу цієї біржі для нашого хліборобського світу.

Історія львівської біржі ще недовга. Відкриття біржі відбулося щойно у 1913 році, отже років тому 25. Спроби створити її були вже давніше. Заходи почалися ще 1850 року. Відень дозволив створити її щойно 1866 року. Але з того не вийшло нічого путнього. Біржа заложена 1867 року не проявила відповідної діяльности, ні сил до розвою і хоч оживлювана кілька разів, заниділа. Щойно 1913 рік став щасливим для її розвитку, коли найшлася людина, що з повним зрозумінням справи і з енергією взялася її розбудувати і приєднувати членів. Був це її директор д-р Панет, що працював на цьому становищі повних 24 роки, бо від 1913 до кінця свого життя 1937 року. Членами біржі були майже у сто відсотках купці жидівської народности та їх господарські організації. Поправді вони майже єдині зрозуміли вартість цієї установи і тому підтримували її. Це торкається головно передвоєн. і перших повоєн. часів, бо в останніх часах цей відсоток уже дещо змінився. Всеж більшість членів ще і тепер творять жиди. Сьогодні членами біржі є вже невеличке число польських дідичів і польських господарських організацій, а з українських установ є членами найстарша зпоміж членів Народня Торговля, далі Сільський Господар, Маслосоюз, а найрухливішим в торговельних трансакціях членом біржі є Центросоюз та його підбудова — окружні союзи.

Біржою кермує біржева рада зложена з 27 членів, на чолі ради є заслужений для неї голова д-р Чаля. З українців є членами ради інж. Ю. Павликовський, що є одночасно одним з чотирьох заступників голови та інж. М. Творидло. Членом ради біржі ще з передвоєнних часів був пок. М. Заячківський. Директором є д-р Павловський, секретарем м-р Нарковський.

Треба признати, що ця установа має на оці тільки добро господарської справи, добро і розвій біржі та не вводить національних чи конфесійних ріжниць. Щодня нові актуальні господарські справи навіть не дають ніколи про це думати. Українські члени ради, а крім них ще інж. Палій входять до всяких комісій, як примирна (арбітражова), регулямінова, нотувань, експертів, ревізійна, дисциплінарна, буджетова та інші, де можуть віддавати свої послуги і своє знання.

Біржа має для купецького і для хліборобського світу велике значіння. А що вона служить справі щораз краще, доказом може послужити хочаб зріст добровільно переводжуваних трансакцій, чого доказом є така табелька:

1932	3763	49.439.4	12,032.697.59
1933	12983	162.724.2	36.163.208.69
1934	14456	188.921.8	36,930.764.—
1935	19822	256.045.9	52,379.763.20
1936	34200	457.310.9	96,098.938.—
1937	42507	579.735.6	163,597.845.33

Значить дотеперішня незорганізована, т. зв. дика торговля йде щораз більше на торговлю доконувану в біржевих оборотах. Це між іншим тому, що трансакції на біржі мають багато моральних і матеріяльних вигод, яких поза нею не малиб, як наприклад право користати з дуже скорої полагоди ріжниць між сторонами, що їх виконують примирні суди чи арбітражові комісії. На комісії нотувань стверджують щодня пересічні ціни, як виплив подажу і попиту оперті на біржевих звітах маклерів і членів комісії, про торговельні трансакції і осягнені ціни. Ці рішення комісії доконувані кожного дня в год. 13.30 викликують зараз таки на біржі свій вплив, а телєфони починають грати по цілому краю. Для краю оголошують ціни ще того самого дня через радіо, а крім того друкують їх у Біржевих Відомостях. Також кожного дня сходиться комісія експертів для вирішення зголошених ріжниць, що повстали між доставцями і відборцями щодо якости товарів, себто чи вони відповідають списаній маклером термінатці. Торговельне життя створює безліч ріжних недорозумінь та спорів, між контрагентами. Їх полагоджують на домагання сторін у прискореному темпі біржеві суди, від яких нема відклику. І багато інших справ полагоджують щодня, очевидно для добра членів. Тому членство росте. Мало хто допускається якогось нечесного діла, ломлячи так звану купецьку мораль, бо не хоче наразитись на кари аж до викреслення з членства, а дістатися вдруге в члени нелегко. Такі суди це дійсний добір торговельних фірм. Це останнє впливає також на краще відношення рільника з боку купців, бо і рільник може внести скаргу на такого легкодушного купця.

Росте кількість членів, зростає торговля рільними плодами. А чимало тих плодів на біржі: збіжжа, мука, ґрис, стручкові, олійні, окіпні, пашні, словом все, що рільник продукує і збуває. Очевидно все в гуртових трансакціях, бо дрібна продажа фізично неможлива на біржі. Тому дрібний рільник не може продавати на біржі своїх 2—3 сотнарів. Але він має змогу продавати через кооперативу, яка має змогу створювати збірні ваґони. І тут саме велику ролю грає кооперація взагалі, зокрема наша, для загального закупу і збуту, яку заступає на біржі Центросоюз. На яких 14 міліонів зол. було збуту продуктів нашої кооперації через біржу у Львові у 1937 році, це вже поважна кількість віддана на біржеву термінатку нашим рільником. Але не в самому тільки збуті вартість виступу нашої кооперації на біржі. Наша кооперація співпрацює з біржею в тому, в чому обі ці установи мають однакові завдання, а саме доходити з інформаціями про ціни до найдальших закутин в краю і покласти край визискові рільника. А ріжниці зазначувані на біржі в цінах за гірший і ліпший товар того самого ґатунку наказують рільникові плекати кращі плоди, бо тільки ті будуть кращі ціни.

Львівська біржа обіймає статутово три наші воєвідства, значить терен найкращої хліборобської продукції з цілої Польщі, а відомо, що з нашого терену йде найбільше товару на експорт. Бо наприклад експорт фасолі з Польщі, це 80% з терену обсягу львівської біржі. Відси йде в західні і центральні округи Польщі пшениця, звідси конопляне прядиво, конюшина і т. д. Тому не диво, що львівська біржа була у 1937 році в оборотах другa з черги в Польщі після Познання, а в останніх часах перша. Багато волинських фірм доконують трансакції також на львівській біржі, так що вона промінює далеко поза призначений статутово терен.

Минулого тижня святкувала Біржа 25-літній ювилей, з повним признанням усіх своїх членів, бо всі бачать у ній дійсні заслуги для добра купецтва й рільництва.

Одно тільки можна замітити, що нема ще там занятих українських сил, що також служилиб для добра біржі і загалу продуцентів рільників та купецтва. Може у початках другого чвертьріччя вона виповнить цю прогалину.

Інж. М. Творидло.

Дискусійні сходини У. Т. Т.

В днях 10. й 11. вересня відбулися в Українському Технічному Товаристві у Львові дискусійні сходини з такими рефератами: 1) „Наші завдання в світлі суспільної енергетики" — реф. інж. Роман Білинський. 2) „До напрямних розбудови нашого промислу" — реф. інж. Евген Врецьона. З уваги на дуже актуальні проблєми, порушені в обох рефератах та на дискусію, яка по них розвинулася, подаємо нині зміст другого реферату. Зміст першого реферату подамо на черговій Економічній Сторінці. **Ред.**

ДО НАПРЯМНИХ РОЗБУДОВИ РІДНОГО ПРОМИСЛУ.

Реферат інж. Евгена Врецьони.

На вступі обговорив референт загальне господарське положення Польщі і світа й вказав, що побоювання у зв'язку з неминучою кріською не є оправдані. Остання господарська криза не промінула сама від себе, але наслідком пристосування нових метод господарення, плянової господарки. Тому й тяжко добачувати признаки недалекої кріси у фактах денного заломання в ріжних ділянках господарства. Світ переходить тепер глибокі й основні структуральні зміни, які мусять вимікувати навіть поважні конюнктуральні хитання. В кожнім разі чимраз послідовніший перехід поодиноких держав на тори плянової господарки мусить змінити хід господарської кон'юнктури і в розмірах світових і в окремих народів.

Господарське положення Польщі не дає ще нині міцних підстав для побоювань. Зростаючий дефіцит білансу заграничної торговлі не може бути поважно загрожливий, бо його покривають засобами золота й девіз, запасів у минулих роках. Актім воно не буде мати безпосередніх наслідків на наш господарський організм. Гірша справа, зі зниженою ціни збіжжа, що в консеквенції відіб'ється на закупній силі нашого села.

Зате дуже поважну небезпеку для нас крие в собі політика супроти наших господарських сусідів. Охоплює тепер з цієї причини впадати в паніку, бо сама держава є всетаки заінтересована в господарському стані південно-східніх і східніх воєвідств. А для кожного ясно, що господарського розвою цих земель не вдасться осягнути без нас, чи проти нас.

Кардинальною точкою нашої ініціятиви в розбудові рідного промислу є дати працю масі безробітних і малоземельних селян. Наш природний приріст є 1,4% і для цього приросту треба найти затруднення. Земля цього затруднення дати не може, тому мусимо його шукати в промислі.

Упромисловлення наших земель мусить спиратися в першу чергу на власних сировинах і власному капіталі. Можливости використання цих сировин ще дуже великі. Також у ділянці промислового використання сільсько-господарських сировин зроблено у нас ще дуже мало. Часи коли хліборобські країни вважались упосліджаними, вже давно минули. Нині такі промисли, як виріб ріжних господарських артикулів, фарб, лякерів, виріб синтетичного каучуку, моторових палив, спираючися на сільсько-господарських сировинах та дають підставу для існування великого хемічного промислу. Ушляхотнювання природних волокон рослинних та звіринних, виріб штучних волокон дає підставу для розвою текстильного промислу.

Загально поширене переконання, що наші землі вбогі на мінеральні копалини, неоправдане. Маємо значні засоби ріжних цінних копалин, як будівельний камінь, керамічні матеріяли, руди заліза й мангану, нафтову ропу, земний віск і газ. Все це навіть на власні потреби використовуване дуже мало.

На нашу промислову ініціятиву чекають наші ліси, чекають засоби електричної енергії, скритої у водах наших гірських рік.

Можливостей дуже багато і в їх використанні лежить добробут та цивілізаційний поступ народу. Бракує тільки одного чинника, який би всі ті можливости провірив та направив туди конкр. індивідуальну чи збірну ініціятиву.

Загально нарікають у нас на брак капіталів. Та нарікання ці неоправдані, бо ми не використували ще сліду те всіх капіталів. Є ще багато гроша, що лежить безчинно по ріжних касах і банках у краю, чи навіть за границею. І це неправильне. Мусимо всі думати суспільницькими категоріями. Гроші в чужих банках, як показала війна, не дають ще запевнення матеріяльної екзистенції. Найпевніша забезпека нашої будучини — це зріст загального добробуту, який можна осягнути через упромисловлення. Нові фабрики, нові варстати праці, нові джерела заробітку — це наша господарська ціль; а засоби до цього — це наша праця, наша зорганізованість, наші капітали, зібрані хочби дрібною, але послідовною ощадністю в наших кредитових установах.

Сторінка без політики.

Сто тисяч японок на кольонії.

У найближчих двох-трьох роках повинно виїхати з Японії до Манджуко 100.000 молодих японок. Вони призначені на жінки для японських переселенців у Манджуко.

Міністерство кольоній опрацювало плян заселення прикордонних із Совітами теренів Манджуко японцями. До цієї пори еміграція до Манджуко не вдавалася, хоч в Японії давалася відчувати недостача землі. Тепер японський уряд рішив переселити до Манджуко не менше, як 50.000 людей річно, щоб за 20 літ було там не менше, як міліон японських поселенців.

На нових місцях поселюються головно молоді парубки, для яких приготовляють першу партію жінок. У двох північних префектурах Міягі та Ямаґата уладили школи для жінок, де молоді дівчата приготовляються до майбутнього життя в Манджуко. Їх учать, як варити свинину та інші страви з продуктів Манджуко та як вести домашнє господарство при важких умовинах гострої зими в Манджуко.

За якийсь час такі школи для жінок відкриють і в інших околицях Японії. Багато батьків родини незвичайно вдоволені новими школами та новими виглядами, що відкриваються перед їх дочками, тим більше, що видача дочки заміж в Японії звязана з більшими видатками. Тепер уряд бере на себе всі видатки звязані з приданим молодої

Диліжанси в Німеччині.

Німеччина змобілізувала два міліони людей. На кордонах сотні кільометрів замикають бетоном. Всі німці чваняться своїм могутнім летунством, що вони його розбудували за останні роки. Та одночасно з тою величезною технічною розбудовою можна запримітити дивне явище. В Баварії, Саксонії поробили спроби, щоб відновити давні диліжанси старовинних романтичних часів.

Повстало кілька товариств, які пустили в курс диліжанси по найбільш мальовничих дорогах. На зовні диліжанси нічим не ріжняться від тих, які курсували ще тоді, коли люди не знали ще ні пари, ні електрики. Візник по давньому трубить на розі та тріскає довгим батогом.

Та не зважаючи на романтизм „старовинних" диліжансів, нинішню публику можна притягнути лиш „нинішнім" комфортом. В середині диліжанси мають вигідні та мягкі сідала, у „передпотопових" старовинних лямпіонах скриті електричні лямпочки. В однім випадку диліжанси мусіли ще й на зовні відступити перед романтизмом, а саме на колесах диліжансів заложили грубі ґуми. Саміж карити приміщені на ресорах і зовсім не трясуть.

Ще в одному випадку точно нагадують старовину. До дверцят прибита дощинка, на якій старим письмом вирисовано:

„Диліжанс для панів. Жидів не пускають".

Аматорів романтики, як відомо, в Німеччині немало й фірми, що пустили на дороги диліжанси, зовсім не можуть нарікати на погані інтереси.

SAMODZIAŁY LESZCZKÓW
Осінні новини у великому виборі та Лляняні шовки
ПОРУЧАЄ
ЛЕЩКІВ
Львів, ул. Коперника 2.
3—7 Тел. 258-88.

Жінки залізничими машиністками.

У Києві большевики придумали новий спосіб, який має бути доказом еманципації жінок у Совітах. А саме створили там окрему жіночу бригаду праці, яка працюватиме на Україні та в інших полудневих частинах Совітів як.. залізничі машиністки.

У цій професії жінок у Совітах ще не було. Правда, на Сибірі жінки працювали вже в залізничій службі, але не як машиністки, лиш, як телеґрафістки, провідниці руху і т. д.

Тепер совітська преса тріюмфує, що бодай у цім випадку Совіти побили американські рекорди.

—o—

Корона неґуса на продаж.

Мешканці одної з дільниць Льондону мають від кількох днів немалу сензацію. На виставі одної золотарської крамниці можна побачити цісарську корону, під якою примістили напис:

„Корона неґуса, б. абісинського цісаря".

Ціна тієї корони, беручи під увагу її історичну вартість, розмірно невелика, бо лиш 500 фунтів стерлінгів. Крім цього золотар дає заруку, що корона з вистави є справді короною здетронізованого абісинського неґуса. Вона має дуже гарний виглад, ціла зроблена зі золота, висаджувана діямантами, яких є аж 713. Ціна корони така дивно низька, що злобні оспорюють правдивість діямантів і вважають їх зовсім безвартісним шклом.

Багато мешканців Льондону приїздить під крамницю золотаря і приглядається короні. При цій нагоді злобні пускали преріжні сплетні на рахунок неґуса, мовляв, із неґусом видно вже дуже погано, коли він продає свою корону, не кажучи вже про те, що він стратив мабуть всю надію відібрати свій престіл і владу, коли позбувається головного символу цісарської влади.

—oo—

Куля сиділа 20 літ у тілі.

В Німеччині трапилася недавно подія, що нею зацікавився науковий, лікарський світ. До одного з лікарів зголосився пацієнт, який нарікав, що від кількох літ відчуває час до часу сильні болі в легенях. Ці болі були іноді такі сильні, що він кликав лікаря, щоб той впорскував йому в тіло морфіну. При кожнім такім припливі болю дивний пацієнт відчував, що його одночасно болить серце і що воно погано працює.

Лікар скермував того пацієнта на рентґенольоґічні оглядини, які виявили, що під серцем стремить крісова куля ще від часу світової війни. Кулю, яка застрягла була під ребрами не вибияли при операції і вона по роках замандрувала аж під серце та спричиняла болі, яких зовсім не розуміли лікарі.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

Совітські мовчальники.

Співробітник „Безбожника" (з 1. вересня ц. р.) відвідав „мовчальників", які живуть у містечку Сальську біля Ростова. „Мовчальники" зовсім явно не признають совітської влади, вважаючи її безбожною, одначе всі державні обовязки виповнюють якслід. Із сусідами, що признають совітську владу вони зовсім не говорять. На базар вони виносять свої товарі і продають мовчки: підіймуть один палець, значить коштує одного рубля, два пальці — два рублі. Серед мовчальників є письменні, одначе вони ні російських книжок ні часописів не читають. Діти мовчальників не ходять до школи, лиш учаться вдома. На випадок недуги мовчальники не звертаються ні до совітських лікарів ні до фельчерів. У виборах мовчальники не брали ніякої участи. Відмовилися теж від усіх виборчих прав. Тамошня влада вислала була фіри та легкі авта, щоб мовчальників доставити до виборчих льокалів. Коли мовчальники це запримітили, зачинили свої доми і вийшли зі села на цілий день.

Співробітник „Безбожника" намагався навязати розмову з „мовчальницею Литвиновою:

— Здорові були — каже

Жінка мовчить.

— Де ваш муж?

Мовчить.

— Маєте діти?

Мовчить.

— Як вам живеться?

Мовчить.

Яку релігію ті люди визнають, співробітник „Безбожника" не довідався. Він зачував лиш, що деякі з них моляться до відбитки неба в калюі з водою і тому їх називають „кадниками".

Очевидно „Безбожник" домагається від уряду проголосити мовчальників „кулацькими саботажниками совітської влади".

—o—

ВЕСЕЛЕ

СОВІТСЬКЕ БУДІВНИЦТВО.

Це діялося в Совітах. Команданта пожежної сторожі повідомили, що „форт Б. горить".

— Неможливе — засміявся комендант — адже „форт Б" збудований із безпечного вогнетривкого матеріялу, покритий асбестом і має спеціяльно імпреґновані уладження.

Всетаки він поїхав на місце пожежі. Форт горів як коробка сірників. Тільки одні алярмові ракети, що своїми вибухами мали сповістити алярм, вдалося.., ненарушні вирятувати.

ЛІКАРСЬКА ПОМИЛКА.

До пацієнта, що занедужав на якусь таємничу хоробу, покликали двох лікарів.

У недужого сильна гарячка. Він лежить прикритий кількома покривалами. Лікарі глянули на хорого, похитали головами й рішили прослідити живчик.

— Мені здається — каже один — що це тиф.

— Ей, ні, мабуть біла гарячка. Хорий мабуть пяниця.

В цім менті пацієнт підноситься й відкидає накривала. Оба лікарі деожать себе за руки

Польська преса про вибори

ДО СОЙМУ І СЕНАТУ.

В передвиборчій відозві Озону, про яку ми згадували в одному з попередніх чисел „Діла", був заклик, який можна було розуміти, що Озон закликає інші політичні партії до співпраці. „Мусимо вже раз — було сказано у відозві — здобутися на те, щоб собі взаємно довірити, що при всій ріжниці поглядів шукаємо тієї самої правди". Але зі статті, що появилася після розв'язання сойму і сенату в „Газеті Польській" ч. 254 з 15-го вересня ц. р. п. н. „На новому етапі" виколить що інше:

„Тепер є справою громадянства скристалізувати впродовж виборчої кампанії свої погляди і дати їм вислів в акті голосування. А в інтересі нас усіх і цілого народу лежить, щоб найбільшу активність і силу виявили ті течії й ідеї, які є висловом творчих змагань, що ведуть до кращого майбутнього. Річ у тому, щоб у найближчій, виборчій кампанії перемогла думка про зединення над партійним і клясовим розбиттям, думка про майбутнє над лихими звичками минулих часів і почуття спільного, що всіх лучить, добра Польщі над особистою амбіцією, кривдою і клясовими егоїзмами. Тоді вибори, що надходять, і майбутні парляментарні палати будуть новим етапом походу вперед причому і польське життя зніметься на вищий рівень до могутности і величі".

Виходилоб з цього, що Озон і далі думає про якесь зединення під його прапором з виключенням від чинної політики всіх інших політичних партій. Це, очевидно річ, важко погодити зі становищем рішальних чинників, що — так принайменше виглядає — хотіли би дати майбутньому соймові ширші суспільні підстави.

Що торкається тих „ширших суспільних підстав", то сьогодні не можна ще нічого сказати про те, чи ті „ширші підстави" знайдуться і як знайдуться, яких наберуть форм. Що, напр., зроблять ендеки? Вони ще не заявилися в цій справі і нарікають, що не змінено виборчої ординації. Львівське „Слово Народове" (ч. 265 з 2 вересня ц. р.) у передовій статті (частинно конфіскованій) п. н. „Як тут вибирати" пише: „Соціялісти напр., що аж паляться до виборів, роблять легкі алюзії у своїй пресі, що якщо народовці не підуть до виборів, то тому, щоб не мусіти в майбутньому соймі працювати над зміною виборчої ординації, бо засадничо не признають парляментаризму. Очевидна місенітниця соціялістичної агітації, бо народовці не признають жидівсько-масонського парляментаризму, але національне представництво признають і за нього борються як за засадничий складник майбутнього народового ладу. Представництво треба вибрати. Нема на те, щоб покликати представництво, іншого способу. Вибачте, є — в теперішній виборчій ординації! Вибори діляться на два етапи: в першому покликують кандидатів, в другому виборець має голосувати... не маючи великого вибору: щонайбільше між паном Єнджеєвичем і паном Медзінським або між Грабиком і Пузевичем".

„Слово Народове" робить з цього висновок, що маючи на одній листі небажані кандидатури громадянин не зможе голосувати на цю листу хочби на ній були й кандидати, яких він радо вибрав би. Це був би делікатний, що не замикає ще остаточно дороги до повороту, натяк, що ендеки не візьмуть участи у виборах на підставі старої ординації тимбільше, що самоуправні ради сьогодні ті самі, що були в 1935 році.

Власне у звязку з можливістю, що ендеки і цим разом збойкотують вибори, Цат-Мацкевич у виленському „Слові" (ч. 254 з 15 вересня ц. р.) містить „Апель до Стронництва Народового", в якому намагається переконати ендеків, що вони не вважаючи на те, що не здобудуть відповідного числа мандатів, повинні піти до виборів.

„Коли „Стронництво Народове" збойкотує вибори, то все-ж піде до виборів „Фронт Морж", „Стронництво Праци" — тобто протиурядові масони, підуть фільо-урядові масони, з радісним іржанням рвуться до них направячі. Ці елементи готові дати собі раду з постійно незорганізованим Озоном. Матимемо сойм „масонсько-направяцький". Це аргумент для ендеків. Але чи вони послухають п. Мацкевича? На випадок, якби ендеки відповіли, що перебудуть ще й „масонсько-направяцький" сойм, п. Мацкевич лякає їх тим, що у Франції масони, як прийшли до влади після уступлення президента Мак Магона, то до вищого ним тримаються.

Про майбутнє обличчя сойму пише „Гонец Варшавски" (ч. 253 з 15 вересня ц. р.) у статті п. н. „Озонівський період у соймі":

„В обох законодатних палатах група полк. Славека розпоряджала більшістю, спихаючи проурядовий Озон на другий плян. Колиб теперішні законодатні палати діждали 1940-го року, Славек і його люди відіграліб важенну ролю при виборі нового президента Польщі. Правдоподібно рішилиб про начальні власти в Польщі на ціле нове семиліття.

Тепер роля групи полк. Славека перекреслена. А що ця група не має впливів у масах і перестала впливати на адміністрацію, треба сумніватися, чи діячі цієї групи знайдуться у більшому числі в новому соймі та сенаті. Немає сумніву: в нових палатах першенство припаде проурядовому Озонові, який дотепер група Славека спихала на другий плян. Зрештою Озон чує своє „посланництво", бо моментально після проголошення розпорядку президента про розвязання законодатних палат випустив на місто відозву з апелем до мас.

Немає сумніву, майбутні законодатні палати виповнить по береги Озон. Містерне сито виборчої ординації, яке сконструював полковник Славек, поможе озонівцям до перефільтрування людей з групи полк. Славека. Полк. Славека побють його власною зброєю, котру викував проти опозиційних угрупувань. Хіба, що піде до Каноси й погодиться з волею людей теперішнього режіму. Напевно деякі діячі з групи полк. Славека рішаться на таке".

Здогади „Гонца Варшавского" дуже правдоподібні на випадок якщо ніодна з опозиційних партій не візьме участи в виборах. А ця справа покищо ще не вирішена

Перед святом Лугової Організації.

ІСТОРІЯ ЛУГОВОГО ПРАПОРУ.

В год. 10. в найближчу неділю посвятить Лугова Організація свій прапор, щоб з ним іти до своєї мети.

Прапор, що його посвячуватимуть — це один з найстарших українських прапорів: це прапор передвоєнної львівської „Січи", під яким, як її члени, вправляли і члени Т-ва „Українські Січові Стрільці" II., що згодом, у 1914 р., створили першу сотню УСС. Сталося якось так, що цей прапор не пішов з січовиками в поле; він залишився у Львові й москалі, увійшовши до столиці Галичини, даремно шукали за ним та робили ревізію в домівці „Січи"і Т-ва „Українських Січових Стрільців" — тій самій, яку займає тепер при вул. Коперника 5 Великий Луг і Луг-Львів. У перехові січовички Галушківної та інших прапор перебув війну і після неї став прапором Повітової Львівської Січи. Під ним відбувались і січові свята у Львові в 1923—25 рр.

Після розвязання „Січи" прапор переховували знову ріжні люди і тепер, 18. вересня, він стане прапором Лугової Організації.

Як виглядає цей прапор? Він зроблений з шовкової важкої матерії малинового кольору. Край прапору обшиті жовто-блакитними трикутниками. На лицевій стороні прапору находиться герб, поділений на три поля: в одному Архистратиг Михаїл — герб Києва, в другому лев — герб Львова; під ними на місці колишньої січової відзнаки витканна відзнака Лугу. З другого боку на прапорі витканий козацький старшина, під ним на стяжці напис: „Добро батьківщини — найвищий наказ". Закінчує прапор спис з білим бунчуком під ним та широка стяжка з написом „Великий Луг".

Факт, що Лугова Організація перебере прапор передвоєнної „Січи" й УСС, звязує її з традицією тамтих, історичних уже товариств. Цим самим Луг бере на себе й ідеали, що були їхніми ідеалами, а коли Лугова Організація прирікає дійти під цим прапором до Києва й застромити його на світле володіння — то все українське громадянство бажає їй щиро це історичне й почесне завдання виконати.

Віримо, що в дальшій консеквенції такого бажання побачимо й численно це громадянство в Луговому Городі в день посвячення прапору та на попісі вповні у свого чести.

(Мак.)

Переговори з Прагою зірвані.

КОМУНІКАТ ПЕРШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ НАРОДНЬОЇ РАДИ.

(Ужгород, 14. 9.). Вчора засідала Президія П. У. Ц. Н. Ради, яка вислухала звідомлення делегації про вислід її подорожі до Праги. По вислуханні реферату, взявши під увагу, як ставились до делегації поодинокі міністри й особливо премієр, рішила Президія видати такий комунікат:

„На основі звідомлення делегації стверджено, що чехословацький уряд під цю критичну пору, по думці делегатів, не проявляє достаточної уваги до справ нашого краю й нашого народу, та що справа автономії Підкарпатської Руси, всупереч всяким проголошуванням, не поступила вперед.

Тому рішено не вести дальших переговорів і не висилати більше делегацій до Праги на ніякі переговори,

поки влада не предложить відповідного, конкретно сформулованого проекту автономії.

З огляду на сучасний стан ухвалено, що П. У. Ц. Н. Р. поробить усі заходи для забезпечення кращої долі й будучого розвитку нашої країни й нашого народу.

Все українське громадянство закликуємо, щоб у цьому тяжкому часі керувалось виключно вказівками й зарядженнями Президії Першої Української Центральної Народньої Ради й допомогло їй осягнути все, чого вимагає інтерес українського народу". ПРЕЗИДІЯ.

СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТИ ПОДАЮТЬ ОКРЕМИЙ ПРОЄКТ АВТОНОМІЇ.

В понеділок, 12. IX., пополудні відбулося в Ужгороді засідання президії соц.-дем. партії. Звіт подав член краєвого виділу секр. Кекус. На засіданні обрано комісію, яка має на основі дотеперішніх усіх проектів випрацювати новий проект автономії. Новий проект передасть потім окрема депутація відповідальним чинникам у Празі. Про засади, на яких задумують соц.-деми випрацювати свій проект, нічого не відомо.

На томуж засіданні мав реферат голова партії Ю. Гуснай про політичну ситуацію взагалі та посол Ю. Ревай про переговори в справі автономії та про підготову до соймових виборів і про виборчий правильник. Сенатор Балла доповнив реферат із огляду на потреби мадярського населення.

Всі три реферати ухвалено одноголосно.

Мир на 3 дні.

В англійських політичних колах запевнюють, що Чемберлен дістав від Гітлєра

слово, що він за 3 дні не зробить нічого що могло би нарушити европейський мир.

Цей речинець мають ужити на те, щоб поінформувати британський уряд про зміст розмови та щоб відбути нараду, що про її вислід Чемберлен повідомить негайно Гітлєра.

МОБІЛІЗАЦІЙНІ ПРИГОТУВАННЯ У ФРАНЦІЇ.

З Парижа повідомляють, що міністерство війни приготовило, до найменших подробиць обдуманий мобілізаційний плян,

який дає змогу покликати негайно під зброю 8 річників, значить разом 2 мільони ополченців.

АМЕРИКАНСЬКІ КОРАБЛІ В АНГЛІЇ.

До Портсмавту причалили 3 американські панцирники та три летунські кораблі-матки, з яких кожний везе по 180 важких бомбовиків.

ГАРЯЧКА ВИЖИДАННЯ ПІСЛЯ ВІЗИТИ ЧЕМБЕРЛЄНА.

Як догадуються в Льондоні, домагання, що їх висунув Гітлєр є цього роду, що премієр вважав, що годі вести дальші розмови, доки не дістане згоди уряду. Заповідження другої розмови Гітлєр-Чемберлєн успокоїло дещо політичні настрої.

Телефонічну розмову з Римом вели мабуть з Берхтесґаден на доручення Гітлєра, після його розмови з Чемберленом, щоб дати Мусоліні звіт із відбутої розмови.

Виїзд Чемберлена з Берхтесґаден дещо спізнився і щойно в год. 9.30 британський премієр у товаристві міністра закордонних справ Рібентропа автом виїхав до Мінхену, щоб побачити баварський краєвид з автостради. З Мінхену відлетів він тим самим британським літаком, яким учора приїхав, до Льондону, куди він прибуде не швидше як між год. 3—4 пополудні.

Генляйн проголосив поворот до Німеччини

Провідник судетських німців Конрад Генляйн видав таку проклямацію:

Земляки! Обдарований вашим довірям і свідомий принятої відповідальности стверджую перед цілим світом, що система переслідування, що її вживають чехи при допомозі скорострілів, панцирних авт і повзів до безборонних німців осягнула кульмінаційну точку. Чеський нарід доказав тим самим цілому світові, що співжиття в одній з ним державі неможливе. Досвід двацятьлітнього насильства, зокрема кривавi жертви останніх днів накладають на мене обовязок зложити таку заяву:

1) В 1919 р. приділено нас з поминенням святочно приреченого нам права самоозначення проти нашої волі до чеської держави.

2) Не резигнуючи ніколи з права самоозначення ми намагалися запевнити своє істнування в чеській державі і поносили найтяжчі жертви.

3) Всякі намагання переконати чеський нарід і мужів, відповідальних за цей нарід, до чесного і справедливого порозуміння, розбивались об їх непримирне бажання знищення.

В цій годині судето-німецької недолі стаю перед вами, німецьким народом цілим цивілізованим світом та заявляю: Хочемо жити, як вільні німці. Хочемо знову мати мир і працю в нашій батьківщині. Хочемо вернутись до Німеччини. Боже, благослови нас у боротьбі за слушну справу.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК У СУДЕТАХ.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Праги, що на просторі Судетів проголошено генеральний страйк. У Райхенбергу всі підприємства замкнені, робітники покинули фабрики. Не виходять навіть щоденники. Пополудневе видання „Райхенбергер Цайтунг" не появилося, бо цілий редакційний і технічний персонал прилучився до страйку. Час страйку неозначений. Чеський уряд поширив винятковий стан на дальші округи: Ліберек (Райхенберг), Румбург, Шлюкнов, Комоталь і Варнсдорф.

Німецьке інформаційне Бюро повідомляє, що в четвер 15. ц. м. дійшло в Судетах до дальших заворушень. Влада перевела масові арештування. Число вбитих судетських німців зросло до 35. З Егеру повідомляють про масові дезерції німців з чеського війська, які не хочуть воювати проти своїх земляків.

ЧОМУ ЗАМКНЕНО ЧЕСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ?

Чеське Пресове Бюро подає такі мотиви замкнення парляментарної сесії.

Засаднично про винятковий стан рішає парлямент. З огляду на неодностайний склад парламенту і доволі сильну опозицію, уряд не хотів звертатись у цій справі до парляменту і тому замкнув сесію. Тепер уряд має вільну руку в оголошенні виняткового стану в поодиноких округах. Про винятковий стан рішатиме не парлямент, лише постійний парляментарний комітет, що урядує підчас замкнення сесії.

ПЕРЕГОВОРИ ЗІ СЛОВАКАМИ.

През. Бенеш відбув у четвер 15. ц. м. розмову з представниками партії словацьких автономістів послів: Тісо, Сівака, Соколя та сен. Будая.

СЛІДСТВО ПРОТИ ГЕНЛЯЙНА.

Чеське Пресове Бюро повідомляє: Влада рішила звернутись до прокуратури, щоб потягнула до відповідальности авторів двох комунікатів, що їх оголосила в четвер 15. ц. м. судето-німецька партія. Першим з тих комунікатів є проклямація Генляйна, другим є відозва проводу судето-німецької партії з гострим осудом чеської влади за поведінку з німецьким населенням. З цього комунікату виходить, що проти Генляйна вестиме прокуратура слідство на основі закону про охорону республики.

Українська делеґація в Женеві.

З нагоди XIX Збору Ліги Націй перебуває в Женеві українська делегація в складі В. К. Прокоповича, проф. д-ра Р. Смаль-Стоцького і Миколи Лівицького. Делегатам ріжних держав і представникам преси передано декларацію уряду У. Н. Р.

ТЕЛЄФОНІЧНА РОЗМОВА

В політичних колах Льондону кружляє поголоска, що прем. Чемберлєн по нараді з канц. Гітлєром розмовляв телєфонічно з прем. Даладіє і Мусоліні.

—o—

МУСОЛІНІ ЗА ПЛЄБІСЦИТОМ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

В „Пополью д' Італія" появилася стаття п. н. „Лист до Рансімена", автором якої є сам Мусоліні. Льорд Рансімен повинен уже переконатись, що не істнує ні чехословацький нарід, ні чехословацька держава. Якби примус, що обединює ріжні нації чехословацької родини, перестав істнувати, роздріблення Чехословаччини булоб неминуче і невідкличне. У Версаю повинні були створити Чехію з історичною назвою й з однородним населенням. Одначе рішено „видути" Чехословаччину, організм, що ніколи не істнував і створити штучну державу, даючи їй вже від самого народження елементи слабости та розкладу. У Чехословаччині істнує не лише судетська проблема, але й **інші національні проблєми. Їх тілько, скілько є в Чехословаччині національностей.**

НОВИНКИ.

— **Вже появилися** у розпродажі модерні батерійні радіоприймачі „Е-Комп". Замовляйте через нашу крамницю „Е-Комп", Львів, ул. Сикстуська 29, тел. 203-30. 1639

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 19—?

— **Жертвуйте на „Українську Захоронку".** В неділю 18. вересня ц. р. влаштовує Т-во „Українська Захоронка" за дозволом городського староства у Львові грошеву збірку під усіми церквами на доживлювання найбіднішої української дітвори. Не пройдіть байдуже мимо пушки, бо кожний ваш сотик найде своє місце у реалізації цієї глибоко-людської цілі!

— **Новий управитель Еміґраційного Синдикату у Львові.** Управителем відділу Еміґраційного Синдикату у Львові іменовано п. Карла Кацьму, довголітнього управителя відділу Еміґраційного Синдикату у Станиславові. Новий управитель один з кращих еміґраційних фахівців, людина такту і розуміюча потреби еміґрантів, до яких, без огляду на їхню національну приналежність змів підійти та помогти. Тому то власти Еміґраційного Синдикату дали йому провід в одному з поважніших своїх відділів.

— **Львівська хроніка.** В нічнім барі „Гонг" при вул. Шайнохи застрілився в ночі з четверга на пятницю 28-літній шофер Роман Качмар. **Причиною самогубства — нелуга шлунка.** — При вул. Городецькій вантажне авто наїхало на вантажний віз А. Стшелецького, який впав з воза і розбив собі голову. Віз знищений. — При вул. св. Софії мотоцикліст Ст. Хенць наїхав на Н. Вірову і потовк її.

— **Нове коло „шляхти загродової"** зорганізували поляки в Липиці Горішній пов. Рогатин. Головою кола вибрали К. Перфецького.

— **Краєва хроніка.** У Вікні пов. Городенка згорів млин Маріяна Загойського та Яна Косінського зі збіжем. Підчас пожежі млина згоріло теж 2.000 зол. готівкою. Шкода сягає понад 60.000 зол. Причиною пожежі — підпал. — У Ганьківцях пов. Снятин згоріла стодола Теодора Гафійчука зі збіжем. — У Вовківцях пов. Снятин згоріло теж кілька господарств.

— **550-ліття хрещення Литви** припадає саме в цьому році. З цієї нагоди відбудеться 21. ц. м. величаве свято в Давгі, що є найстаршою парохією на Литві, бо має вже 545 років.

— **Заява.** На днях появилися в Перемишлі оголошення „Перемиського Комітету Дозброєння Армії", на яких поміж членами цього комітету находиться і моє імя. Отсим стверджую, що покликання мене до цього комітету та поміщення мого назвища на згаданих оголошеннях зроблено без запиту мене та без моєї згоди. — **Д-р Володимир Загайкевич. в. р.**

— **Матуральний курс** уладжує Головна Управа „Рідної Школи" у Львові для тих, хто хотів би здавати матуру старого типу. Зголошуватися негайно до референтури шкіл РШ. Львів, вул. Сикстуська 6.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашне число (205) „Діла" підпало конфіскаті за цілу передову статтю про недоцінювання національної проблеми.

— **Вже появився II-ий** том цікавої повісти з життя журналістів, **Бальзака „Утрачені ілюзії"** у Бібліотеці „Діла". Ціна 2 зол. за один том.

— **Винозбір у Заліщиках** відбудеться від 20. вересня ц. р. до 3. жовтня ц. р.

— **Нові костели і „дом людови".** У Пняках пов. Калуш відбулося посвячення нового костела, при участи численного польського духовенства, станиславівського воєводи ґен. Паславського та представників самоуправної влади під проводом калуського старости Длуґоцького. — В Сухій Лящині пов. Станиславів новий костел посвятив польський римо-кат. епископ Базяк з кс. пралатом Більчевським. Участь взяли теж представники державної і самоуправної влади. — У присілку Заболотові к. Деліева посвятили новий „дом людови" Т. Ш. Л. — У Слободі Рунґурській під Коломиєю посвятили вуґольний камінь під будову нового „людового дому".

— **Обнижка оплат у високих школах.** З новим роком у всіх високих школах у Польщі введуть деякі полекші в оплатах для студентів. Знижка оплат буде торкатися лише тих студентів, які вже кінчать академічні студії і мають здавати лише останні іспити. Студенти тієї категорії, які користають з бібліотек та інших чинитьб платитимуть половину оплати. Ці всі полекші залежать очевидно від того, чи дотичний студент зложить іспити найпізніше у трьох роках.

— **Залізничі білєти б. послів і сенаторів ще важні.** У звязку з розвязанням законодавчих палат у Польщі міністерство комунікації повідомляє, що посольські і сенаторські легітимації як залізничі білєти тратять важність вночі з 20-го на 21-го вересня в год. 24-ій.

— **Комуністичний процес** почався в середу 14. ц. м. перед трибуналом окружного суду в Ряшеві, перед яким стануло 8 осіб. Прокуратор обвинувачує їх за ширення комуністичної діяльности в „Центральній Окрузі Промисловій" (ЦОП), організування боївок та підготову до загального страйку в цій окрузі.

— **100 романсів Чайковського.** У Совітах приготовляються до ювилею композитора П. Чайковського в 1940 р. і почали списувати всі його твори. Досі нарахували 100 його романсів.

— **У 21. році життя мамою 6 дітей.** У канадійському місті Льонгмонт 21-літня Жессі Переді, жінка селянина, вродила шосту з черги дитину.

— **Запір.** Лїзарські повари з признанням підкреслюють неохибне діяння природної гіркої води **„Францішка Йосифа"** теж у людей пізнішого віку.

Дописи.

КАМІНЕЧЧИНА.

Ювилейне свято „Просвіти" у Вирові відбулося в неділю 4. ц. м. Свято почалося торжественною Службою Божою в місцевій церкві, яку відправив о. Стефанина а Горпина в сослуженні о. Мелого з Яникова та о. Содомори місцевого пароха. Зворушливу проповідь виголосив о. Малий. По Службі Божій відправлено похаху за покійних членів „Просвіти", опісля зібраний народ у числі понад 4.000 осіб рушив на призначене місце, де відбулася святочна академія в такою програмою: 1) Вступне слово, яке виголосив голова місцевої читальні Стефанишин Григорій; 2) Глибока змістом промова (реферат), яку виголосив д-р Стефанович, адвокат з Камінки Стр.; 3) Привіт від Гол. Т-ва „Просвіти" і філії Т-ва „Просвіти" зложив проф. Гінтівський. Далі хор під проводом проф. Гіжевського відспівав 1) Просвітянський гимн, 2) „Просвіта армія ідe", 3) Не гнути нам голов, 4) У гору стяг, 5) Ой Дністре мій, 6) Воскресний дзвін, 7) Честь Тобі Слава Матір „Просвіто", 8) Збірні деклямації, що зробили велике вражіння на присутніх: 1) Станьмо у просвітянські лави, 2) Що бурі нам, 3) До молоді. Велике захоплення викликала дітвора з Яникова своєю появою на сцені, що виконала ритмічні танки. Щире признання за працю над пією літворою належиться в першій мірі провідниці садка, яка дуже і дуже багато труду вложила в підготовку дітей. Провідницям садків з Вирова і Сво-

дома теж щира дяка за труд, що його поклали, щоб влаштувати це торжество. Гарне свято „Просвіти" завінчено живим образом Матері „Просвіті" на тлі його відповідно національній тязі. На святі було багато місцевих і з довколишніх сіл просвітян. Свято з Вирові залишило по собі незатерте враження. **Очевидець.**

РАДЕХІВ.

Свято 30-ліття діяльности філії „Просвіти" в Радехові вряд із Ювілеєм 70-ліття існування Матірного Т-ва „Просвіта" відбулося в неділю 11. ц. м. Вже напередодні громадяни прибрасили свої вікна ювілейними надписами. В неділю рано напливали просвітяни поміж з далеких сіл, як з Сморжева і Миколаїва. Всі устававдися на майдані коло церкви, де ставили до полевої Служби Божої під проводом о. дек. Гарука священики: о. сов. Березинський з Оглядова, о. Ярослав Шуст з Середполя, о. О. Бородайко з Дмитрова і о. Набережний з Конвого. Проповідь виголосив о. сов. Коритко з Холоїва. За померших членів відправлено панахиду. По полудні відбулась академія на площі Народнього Дому, де естраду прибрашено емблемами „Просвіти", бо національні прапори заборонено; голова філії д-р Я. Селезінка привітав хлібом-сіллю голову Матірного Т-ва д-ра І. Брика і пос. В. Кузьмовича, що заговорили на це свято і в гарних привітах-промовах підбадьорили на дусі присутніх. Привіти від кооперації виголосив рев. Гонтар, а від інших установ відпочив секретар філії п. Павлюк, між ін. наспів привіт від б. довголітнього голови о. д-ра Пеліх. Звучені хори з Радехова, Холоєва, Дмитрова. Нестанний під орудою проф. В. Островського відспівали ювілейну пісню „Просвіти". З черги оркестра „Просвіти" під проводом Мартина Синицького поприсувалася вражою стрілецьких мельодій. Збірні деклямації і національний гимн завінчили це подвійне свято.

Комунікати.

КОМУНІКАТ Ч. 3. ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ „СВЯТА ХРИСТІЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ".

1. Наближається Свято Воздвиження Чесного Хреста (27. вересня) і в цей день згідно з програмою ювилейних імпрез у всіх парохіях відбудеться **торжественне вкопання ювилейного хреста.** Точна програма того святочного дня, як і трьох попередніх днів, подана в комунікаті Ділового Комітету „С. Х. У." ч. 2, вказівки про величину хреста і напис на ньому подані в бюлетині „Свята Християнської України" ч. 1., висланому свого часу до всіх парохій.

Усі місцеві Ділові Комітети „С. Х. У." подбають, щоб у кожному без винятку місті й селі відбулися торжества згідно з програмою.

2. Щодо заборон ставити ювилейні хрести, що трапляються спорадично по ріжних місцевостях, як також поширювати ювилейні видання, подаємо до відома, що у висліді зажалень у поодиноких випадках Митрополичого Ординаріяту адміністраційна влада згадані заборони касує. І так Воєвідський Уряд у Тернополі письмом до Митрополичого Ординаріяту з дня 25. серпня 1938 ч. П. Н. 81 повідомив, що видав заряджения, котрі мають запевнити свобідне відсвяткування 950-ліття Хрещення Руси-України.

3. Діловий Комітет „С. Х. У." має на складі всі свої книжкові видання, медалики і хрестики, а саме:

1) Ювилейні проповіди п. з. „Цим знаком переможеш" — ціна 1.20 зол.

2) Підручник до влаштовування ювилейних академій п. з. „З нами Бог" — ціна 1 зол.

3) Ноти до ювилейних пісень — 2 зол.

4) Історична книжечка п. з. „Світло з неба в Україні" — ціна 0.50 зол.

5) Ювилейний молебен п. з. „Нова радість" — ціна 0.10 зол.

6) Молебен до св. Володимира — ціна 0.10 зол.

7) Ювилейні образи: а) арт. В. Конаша — ціна 5 і 1 зол., б) арт. В. Дядинюка — ціна 3 зол.

8) Хрестики і медалики — ціна 0.20—1.00 зол.

Щодо ювилейних відзнак і наліпок, які появляться в цінах зол. 0.10 до 1.00 зол., подаємо до відома, що, не зважаючи на всі заходи, поробленні своєчасно, досі ще не маємо остаточного дозволу на них від міністерства, однак сподіємося в найкоротшому часі такий формальний дозвіл дістати, і тоді негайно виконаємо всі замовлення на відзнаки, як також на наліпки.

Львів, дня 9. вересня 1938.

За Діловий Комітет „Свята Християнської України":

О. Ю. Дзерович, заст. голови. Р. Даниелевич, секретар.

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК": „ВУЛИЦЯ ГРІХУ"

Французька обичаєва фільма, що зображує одну з тих страшних ям, в яких гинуть молоді недосвідчені дівчата, часто примушені нуждою шукати „легкого" заробітку. Оця яма — дистинґований сальон моди, де збираються всякі запрошені гості, ласі на веселу забаву. Таємниче вбивство в ній дає привід до криміналього слідства, в якому теж бере участь талановитий молодий денникар, що підозріває одного знайомого. Денникар випадково знайомиться теж з молодою чесною дівчиною, на яку застава свої сіті власничка підозрілого льокалю. Вся фільма має кримінальний посмак, хоч вручно відтворює осоружну атмосферу темних вуличок, де гинуть недосвідні дівчата у великомісткому вирі. Судова розправа має кілька добрих жанрових сценок.

✝ Посмертні згадки.

ІНЖ. РОМАН ДЕ САС ПОГОРЕЦЬКИЙ.

В четвер 15. ц. м. помер по важкій недузі у Львові Роман де Сас Погорецький, інжинір агрономії й абсольвент фільософії, четар У. Г. А., довголітній агроном філії „Сільського Господаря" в Яворові, прийнявши Найсвятіші Тайни. Роман Погорецький народився 10. серпня 1894. р. у священничій родині. Батько його о. Петро є парохом у Білині Великій коло Самбора. Гімназію скінчив у Перемишлі в 1912. р. і записався на філософічний факультет. Підчас війни служив при австрійській армії, опісля при Українській Галицькій Армії у ступні четаря. По переході частини У. Г. А. за Карпати в 1919 р. перебував довший час в таборі у Німецькім Яблоннім, звідкіля переїхав до Праги, де студіював фільософію, а на техніці здобув ступінь інжиніра-агронома. Вернувшись у рідну Самбірщину від 1927—1930. р. був повітовим агрономом при філії „Сільського Господаря". Працював теж в інших установах та був членом дирекції Господарсько-Торговельної Спілки. В 1930—1931. р. працював у „Маслосоюзі", спершу в Районовій Молочарні в Городку, опісля в Малошковичах к. Яворова. Від травня 1931. р. до останніх днів свого життя був повітовим агрономом філії „Сільського Господаря" в Яворові та діяльним членом ріжних установ Яворівщини. Працював теж чимало у своїх станових організаціях і був секретарем яворівської філії „Супруга". Як фахівець-агроном тішився великою пошаною серед кругів нашого селянства, головно молоді, для якої вкладав у своїй праці не тільки своє фахове знання, але передовсім своє серце. Тихий, спокійний, дуже совісний і працьовитий приєднав собі загальну симпатію і між своїми товаришами і в широких кругах громадянства тих околиць, де приходилося йому працювати. Не забував теж про те, що своє знання повинен віддати другим та опубліковував чимало статтей і розвідок зі свого фаху. Тому то правдивий і щирий жаль супроводить Покійного в його останній дорозі. Українські установи, в яких працював, повідомили про його смерть численними клепсидрами на мурах Яворова і Львова. Осиротив молоду дружину Марію з Левицьких, доньку бл. п. пароха з Яворова, та 5-літню донечку. Похорон Покійного відбудеться в суботу 17. ц. м. в год. 2 ій пополудні з криптн Вірменської Катедри на Янівський цвинтар. Рідна Земля Йому пером, для якої так щиро напрацювався!

Спорт.

Заборона легкоатлетичних змагань у Львові.

В ОСТАННІЙ ХВИЛИНІ ДОВІДУЄМОСЯ, ЩО ГОРОДСЬКЕ СТАРОСТВО ЗАБОРОНИЛО УЛАДИТИ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ К. Л. К., ЯКІ МАЛИ ВІДБУТИСЯ В СУБОТУ Й НЕДІЛЮ НА ПЛОЩІ СОКОЛА БАТЬКА. ЗАБОРОНУ МОТИВУЄ СТАРОСТВО УМОВИНАМИ „ПРИЛЮДНОЇ БЕЗПЕКИ".

МОТИВИ ВІДМОВИ ЗАТВЕРДЖЕННЯ СТАТУТІВ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО ПРОВОДУ.

Як ми вже повідомили С. Т. Україна дістала як один з ініціяторів Українського Спортового Проводу письмо з львівського воєвідського уряду про відмову затвердження статутів. Сьогодні наведемо цю відповідь у перекладі, щоб нашим спортовим організаціям дати змогу зазнайомитися з мотивами відмови.

„До Основників товариства п. н. „Український Спортовий Провід" у Львові, вул. Саніка 40 (С. Т. Україна).

Воєвідський Уряд на підставі 14. і 20. статті закону про товариства з 27. X. 1932 (ДЗ. У. Р. П. ч. 94. пол. 868) **не узгляднює** подання про реєстрацію товариства п. н. „Український Спортовий Провід" з осідком у Львові, тому що його існування не дасть погодитися із законом.

Мотиви.

По думці 42. ст. закону про товариства, щоб основати союз товариств вистане участь трьох товариств.

Основники, які мали намір заложити союз українських спортових товариств, вложили подання про реєстрацію і заїстили під ним справді аж 11 підписів, одначе Воєвідський Уряд устійнив, що з підписаних на прохідню товариств лиш одно, а саме С. Т. Україна у Львові має право на підставі свого статуту єднатися у союзи товариств. Інші підписані цього права не мають.

З уваги на те, що голосною умовиною реєстрації союзу товариств (ст. 42. закону про товариства) є участь законом устійненої кількости основників (товариств або приватних осіб) чого в цьому випадку нема, Воєвідський Уряд відмовляє реєстрації проектованого Союзу.

Від цього рішення можна внести відклик до міністерства внутрішніх справ через Воєвідський Львівський Уряд по 14 днях після доручення. — За воєводу: Здіслав Харевич".

На таке відмовне рішення треба було ждати більше як пів року. Мабуть стільки вимагало точне простудіювання закону про товариства, чи нам статутів українських спортових товариств.

УКРАЇНА — ЧОРНІ.

Пригадуємо, що ці змагання почнуться точно в год. 3.30 пополудні, бо пізніше починати змагань із доручення ВГІД не вільно, з уваги на скорий сумерк.

Одночасно звертаємо увагу, що сезонові вільні карти вступу України та Чорних важні. Зате важні редакційні карти України й Чорних (карти України для української преси та карти Чорних для польської преси). Важні теж карти вицілених України та Чорних.

СЯН — ЮНАК

Змагання обох дружин відбудуться в Перемишлі на гриші Польонії в год. 3.30 попол.

ЗОРЯ — П. Н. С.

Перші змагання за мистецтво Б-класи обох дружин відбудуться в неділю 18. ц. м. на гриші Цитаделі в год. 10. рано.

СТЕП — ГВЯЗДА.

Змагання обох дружин відбудуться в неділю 18. ц. м. в год. 3.30 на гриші 40. п. п. на Погулянці. В год. 2. відбудуться на тім самім гриші змагання юніорів.

БІГ ЗА ЧАШУ „ДІЛА".

Старт до бігу за чашу „Діла" відбудеться в неділю 18. ц. м. в год. 8. рано біля гриша Чорних.

Одночасно відбудеться біг за чашу ф-ми О. Стефановича. Перший біг на трасі Львів—Пісочна—Львів (60 км.), другий на трасі Львів—Миколаїв—Львів (70 км.).

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ

Сотник М. Битинський: МАЗЕПИНЦІ ПО ПОЛТАВІ. Бібліотека Українського Воєнно-історичного Товариства. Книжка 6. Вирішана, 1938. 8-ка, стор. 84.

З МИНУЛОГО. Збірник. Том І. Праці Українського Наукового Інституту. Том XLVIII. Вирішана, 1938. 8-ка, стор. 160. Зміст: П. Міколи: Харківські спогади. — Д. Дорошенко: Прусський дипльомат про український сепаратизм у 1861 році. — В. Левитський: Драгоманов і драгоманівці в світлі австрійських тайних документів. — В. Сарапевський: Українські емігранці в Сибірі. — Ол. Лотоцький: До світогляду старого українофіла (з листування Ів. Я. Рудченка-Білика з М. П. Драгомановим). — А. Дорошенко: Український рух 1890-их років в освітленні австрійського консуля в Києві. — В. Лесютович: Спогади про мої зустрічі з українськими діячами старшого покоління. — К. А. Безкровний: В. В. Сиздан. — Г. Козловський: З життя української колонії в Москві в 1900-тих роках. — Д. Дорошенко: Вперед тридцяти літ. — Ф. Матушевський: Із щоденника українського посла.

Проф. Марія Омельченкова: СЕЛЬМА ЛЯГЕРЛЬОФ, ЗІҐРІД УНДСЕТ. Літературні силюети. Коломия, 1938. Мала 8-ка, стор. 24.

Мирон Матвієйко: СКАРБИ ЧОРНОГО МОРЯ. Казки для дітвори. Видавництво „Українська Культура". Львів, 1938. 16-ка, стор. 16.

В РОКОВИНИ. Українське студентство в минулому й сучасному. ЦЕСУС. Видала культ.-освітня референтура ЦЕСУС-а. Відень, 1938. 16-ка, стор. 22+VIII.

ЯК ДОБРЕ Й ЗДОРОВО ВАРИТИ. Кухонарські поради міським і сільським господиням та курсисткам кухонарських курсів. Четверте видання. Накладом В-ва „Жіноча Доля". Коломия, 1938. Мала 8-ка, стор. 180.

Василь Лімниченко: УБИТЕ ЩАСТЯ. Драма з сільського життя в пяти діях. Бібліотека релігійної драми. Видавництво ОО. Василіян. Жовква. 1938. 8-ка, стор. 58.

Театри.

Великий Театр:

Субота 17. 9. год. 8. веч. „Іван".

Неділя 18. 9. год. 4. попол. „Вовки в ночі"; год. 8. веч. „Іван".

Понеділок 19. 9. год. 8. веч. „Іван".

Вівторок 20. 9. год. 8. „Вовки в ночі".

Театр ім. Котляревського.

ГОРОДЕНКА:
17. 9. Пригода в Черч.
18. 9. Орлеяна

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ВЕЛДІЖ:
17. 9. Безталання.
18. 9. Гетьман Полуботок.

ВИГОДА:
19. 9. Пісня Бескиду.
20. 9. Гетьман Полуботок.
21. 9. Мазепа.

ЖУРАВНО:
22. 9. Безталання.
23. 9. Пісня Бескиду.
24. 9. Чесна Сузанна.
25. 9. Гетьман Полуботок.
26. 9. Мазепа.

Театр небавком завітає до Львова з історично-народнім репертуаром. Нові декорації арт. Бобинського.

Український театр Йосифа Стадника сеніора.

БОРЩІВ:

17. 9. Подвійна бухгальтерія.
18. 9. Грець.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".
АНОЛЬО: „Індія говорить".
АТЛЯНТИК: „Вулиця гріху".
БАЛТИК: „Коли цвіте бузок".
ВАНДА: „Малий чародій" і „Верітє".
ГРАЖИНА: „Верес" на осн. Годасевичівни.
ЕВРОПА: „Я помилився" з Шарлем Боас.
КАСІНО: „Модельна" (Джоан Крофорд).
КОПЕРНИК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Інститутка" (Д. Дарбіз).
МЕТРО: „Знахар".
МІРАЖ: „Велике Бетовенове кохання"
МУЗА: „Малий джентельмен", „Повір мені".
НАЛЯС: „Шіваго".
ПАКС: „Жінки над пропастю".
РАЙ: „Дипльоматична жінка".
РІЯЛЬТО: „Кафе Метрополь" з Лоретою Йонг.
РОКСІ: „Роберт і Бертран"
СВІТ: „Мужчини за засловою", „Рапсодія Балтику".
СТИЛЕВЕ: „Кохання в найданах" і ревія.
ТОН: „Серце і шпада", „Лицарі пустині".
УТІХА: „Чорти побережжа" та ревія.
ХИМЕРА: „Мармотратна дочка".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Гарміш-Партенкірхен".

ФОТОПЛАСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-н Кеїм і Син)
Індія — Цейльон — Мадрас — Кольомбо.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 17. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Орх. музика, 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Кінчаємо тиждень, погідна авд., 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Р. Штравс, пл., 12.03 Полудневa авд., 14.00 Музика з пл., 14.15 Обідова музика у вик. орх., 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „За сімома горами", 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. концерт: сальон. тріо, тенор, форт., 16.45 Гротески давнього права, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Новини зі світа та з плит, 17.45 Синік у перспективі століть, 17.55 Гальо, спорт!, 18.00 Наша програма, 18.10 Славні піяністи як композитори, форт., 18.45 Нові поезії Леоп. Стафа, 19.00 Пісні, муж. хор. 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Пісня і танок, розр. капеля, муж. і жін. хор, солісти, 20.00 Гасло: „Повір!" серед закордонних поляків, Ріки, 20.45 Веч. дениик, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 із фільм і оперетки, орх., 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Останні вістки, 23.05 Легка й танк. муз. з пл. (надає Варшава II.).

Неділя, 18. вересня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Музика у вик. орх., 8.00 Ранішній дениик, 8.15 Для села: Хліб. Газетка, Зміни плодів, Грають гармоністи, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Політика, що забезпечує збільшений врожай, 8.50 Хліб. скрипка, 9.05 Нар. музика з пл., 9.15 Трансм. з Тарнова: Репортаж, богослуження, концерт, 11.45 За хлібом на чужину, 12.03 Симф. поранок, 13.00 Два кохання В. Сироконлі, 13.15 Орх., хор, 14.40 Трансм. з обжинків і передачі військ. лотунку тарнівському полкові, 15.05 Для села: Огляд ринків рільних продуктів. 15.50 Трансм. з Каменниці (Чехощ) міжнар. метчу конного мича Польща-Німеччина, 16.40 Снів. реціталь А. Шльомінської в супр. форт., 17.10 Легка музика з пл., 17.30 Звук. тижденник, 18.00 Радіо у гостині у пісняків, орх., спів; у перерві в год. 19.00 Хвилина сьора студій, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Популярна словно-муз. авд., 20.35 21.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. дениик, 21.00 Варто жити, весела авд., 22.00 Від передмістя до передмістя, словно-муз. авд., (оцени з водевілів), 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика з пл. (Варшава II).

Понеділок, 19. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Концерт сальон. орх., 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Зачинаємо тиждень, погідна авд., 11.00 Для шкіл: „Оповідання про Собіського" для старших дітей, 11.20 Он. дуети у вик. артистів „Ля Скала", з пл., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Кітниця для всіх, орх., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Для дітей: „Пречуття кітки", 15.30 „Чорний Мотвій" фрагм. пов. В. Лозінського, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. концерт у вик. орх. манд., 16.45 Палестина в очах природника, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 „Пенінський летун" фрагм. повісти Сев. Пшибильського, 17.25 Сальон. музика у вик. орх., 17.55 Гальо, позір! 18.00 Спортова гутірка, 18.10 Форт. рецІт., 18.30 Конкурсова авд. П. Р., 19.00 Воєнька авд., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Розр. концерт у вик. орх., сопран, реверери, саксофон; у перерві скеч „Пів до восьмої", 20.45 Веч. дениик, 21.00 Техн. скрипка, 21.10 Тисяча тактів музики у вик. сальон. орх., 21.50 Спорт. вістки, 22.05 Вечір вальсів із пл., 23.00 Ост. вістки, 23.15 Новочасні симфонії, дирит. композитора (надає Варшава II.)

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 17. вересня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні, 18.00 Легка муз., 19.00 Розр. музика, 20.10, 21.00, 22.00 „Богема" оп. Пуччінія, БІЛГОРОД 20.00, 21.00 Вес. вечір, БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 17.30, 18.00 Цит. музика. 18.30 Концерт солістів, 19.25, 20.00 Орх. концерт, 22.15 Джез, ВІДЕНЬ 12.00, 13.15, 14.10 Розр. концерт, 20.10 Веселий вечір, 21.00 „Відпустка на слово чести", авд., 22.30, 23.00 А завтра неділя, розр. концерт, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Спортові актуалії Закарпаття, Марія Шілер: „Із пчілки у пластунки" пєса, МІЛЯНО 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Фальстаф" оп. Вердія, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 20.25, 21.00 Розр. муз., хор, солісти, РАДІО ПАРІ 19.00 Балетова музика, 17. і 18. століття, 20.15 Камер. музика, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 22.55 Симф. музика, 23.00 Танк. музика, РИМ 17.15, 19.31, 20.30 Розр. концерт, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Концерт квартету, СОФІЯ 17.00 Камер. муз., 19.00 Легка муз., 18.45 Квартет мандоліністів, 20.00 Спів, 21.45, 22.00 Легка й танкова музика.

Неділя, 18. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. мельодії, 20.10 Пісні й танки народів, 22.30 Веселі мельодії, БУДАПЕШТ 16.35 Цит. музика, 18.30 19.00 Орх. концерт, 22.00 Військ. орх., ВІДЕНЬ 14.00 Оперетькові мельодії, 15.35 Квартет ц-дур Гайдна, 16.00 „Відень грає" веселе полудне, КОШИЦІ 8.20 „Гутірка словака з русином", 9.00 Передача з Мукачева: Гр.-кат. богослуження. хор із села Пістрялова, 18.00 Про наших композиторів, Нар. пісні співає хор із Пістрялова, Деклямації, 18.45 Закорд. огляд, ЛЯЙПЦІГ 15.20 Скавд. форт. музика, МІЛЯНО 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 „Вдова" ком. Сімонія, МІНХЕН 20.10 21.00 „Кравець із Шезаву" оп. Брандт-Буіса, ПРАГА 17.15 Розр. музика, 18.00 Перли чеської музики, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Русалка" оп. Дворжака, РАДІО ПАРІ 18.00 Розр. музика, 19.00 19.30 Сцена, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.00 18.00 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Муз. вечір. „Ля Пасіоне" оркт. Маліпєра, „Андерсенова казка" в муз. обробітці.

Понеділок, 19. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 19.00 Розр. музика, 20.10 Концерт: тенор, скрипка, альтівіоль, віол., 21.00 Розр. концерт, БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 20.00, 21.00, 22.00 (пісня комунізму) Опера, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт хору, 13.00 Орх., концерт, 17.30 18.00 Цит. музика, 18.45, 19.00 Форт., 21.00 Симф. концерт, 22.10 Концерт сальон. квінтету, ВІДЕНЬ 18.40, 19.00 Романтизм портового міста, муз. образки, 20.10, 21.00 З ґет до ґет, із серця до серця, концерт-попурі, 21.25 Весела сценка, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 Бетовенівський концерт, КОПЕНАГЕН 20.00 Нар. пісні, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 „Забутий квіт" драма, концерт М. Земанової (рос. пісні), Концерт балалайк. орх., МІЛЯНО 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Камер. та розр. музика, ПРАГА 17.40 Форт., 18.20 Легка музика, РАДІО ПАРІ 18.00, 20.15 Форт., 20.30, 21.00, 22.00 „Йосиф" оп. Мегіля, РИМ 17.55 Репетиції, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Концерт скандинавської муз., 21.40, 22.00 Концерт хору, ШТРАСБУРҐ 20.30, 21.00, 22.00 „Ісландський рибалка" оп. Репорта на осн. Льотія

БІРЖА.

Львів 16 вересня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Безьга бельг. 90.17—89.70 Доляри американські 5.31.50, 5.28.50 Доляри канад. 5.30.50—5.28.00 Фунтові гол. 286.20—286.10 Франки фр. 14.32—14.26 Франки швайцарські 120.30—119.80 Фунти англ. 25.53—25.50, Гульдени канад. 100.25—99.75, Корони ч. 14.31—13.80 Кор. дан. 114.20—113.80 Кор. норв. 128.00—127.45 Корони шв. 131.45—130.95 Ліри тур. 20.19—19.50, Марки фінляндські 11.35—11.00, Марки пін. 70.00 — 72.00, Гельсінґфорс 25.30—24.70, Марки нім. срібні 87.00 — 84.00

Акції.

Банк Польський 125.50 Цукор. 37.70 Вугіль 39.63, Ліквідація 81.50, Модзєєв 17.25, Островець 64.00, Стараховичі, 44.50 Ґабербуш 57.25

Папери

4 і пів проц. внутр. 67.00, 65.25 3 інв. 1 ем. 82.75 серія 94.00 3 конверс. 85.75 серія 93.00 5 конверс. 70.00 орем. дол. 42.00 Консол. 66.30

Тенденція здержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 16 вересня 1938.

1 кг. масла десерт. бльок. безпол. 2.65 зол.
1 кг. масла бочков. нкл. з опак. 2.70 зол.
Молоко 14—15 сот.
1 кг. яєць 1.05

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко здержана.

Радіокуґик.

ЦЕНЗУРА СЛУХАННЯ РАДІЯ В СОВІТАХ.

Совіти заборонили вживати у граничній смузі приватних приймачів, бочівся впливів закордонної радіофонії. Ця заборона торкається навіть слабих детекторів. Пошкодованим власникам, яким відібрано приймачі застосовано голосними, які получені кабльом з великими приймачами. Ці приймачі є в урядах Г. П.У. Таким чином абоненти приневолені слухати ті програми, які вибірає для них совітська влада.

СОВІТИ ЗАКОЛОЧУЮТЬ ЗАГРАНИЧНІ АВДИЦІЇ.

Як ми вже подавали, совітська влада завдає собі багато праці, щоб унеможливити своєму громадянству закордонні авдиції. Спеціяльну увагу звернено на Україну. З цією метою на Совіт. Україні заінсталюють 2.000 станцій, які заколочуватимуть відбір, так, щоб тільки було чути виключно совітські програми. Не підлягає сумніву, що абоненти совітського раю не будуть задоволені з цієї ізоляційної системи.

ТРАНСМІСІЯ З ПАРЛЯМЕНТУ З НОВОЇ ЗЕЛЯНДІЇ.

Нова Зеляндія є єдиною країною, де громадяни сидячи в себе в хаті при радіових апаратах, мають змогу слухати нарад, які відбуваються в парляменті. Ці трансмісії зовсім не мають пропагандового характеру, вони тільки намагаються зреалізувати демократичні ідеї, щоб кожний громадянин мав змогу слідкувати за дільністю свого представника. В Новій Зеляндії істнує 26 радіостацій, з яких тільки дві виконують трансмісії з парляменту. Означе в цьому напрямі не переводять ніякої пропаганди, щоб заохотити абонентів слухати ходу нарад. Ці трансмісії подають без ніяких пропагандових вставень, або будь-якого насвітлення. Кожний має змогу провірити, чи його представник, на якого він віддав свій голос, не підриває його довіри і чи вміє боронити його інтересів та боротися за слушні права. Слухання цього роду програм дуже повчальне, тому що виробляє у слухача громадянське почуття, зацікавлює загально-державними справами. Нова Зеляндія має всього півтора мільона населення, але є добре радіофонізована, що четверта людина має приймач.

СПОВІСТКА.

Загальні Збори Кружка Р. Ш. ім. Т. Шевченка відбудуться 25. вересня в год. 17. у домівці школи при вул. Супінського 28 зі звичайним порядком нарад — Старшина Кружка. 1974

РІЖНІ

ТРИВКА овулюція з 8-місячною гарантією тільки 4.— золотих у Тосі і Марисі, Городіцьких 4. 1972a 1-2

СПЕЦІЯЛІСТКА фарбування брів, вій Марися перенеслася з брами Андріолія до власного Сальону чесання Пань, Городіцьких 4. 1972 1-2

ПЕРЕЛИЦЬОВУЮ, направляю, перероблюю, шию гардеробу жіночу, мужеську, Коперника 26, подвіря. 1944 4-4

МОТОЦИКЛЕВІ КОМБІНЕЗОНИ найліпші, найтривкіші, найдешевші лише у виробні „ПАЛЬОМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1730 4-0

КУПНО — ПРОДАЖ

КОВДРИ найдешевше купиш ВИРІБНЯ КОВДЕР, Кентшинського 4. 1918 4-0

ВИПРАВИ кухонні комплетні, емалія 65.—, алюміній 90.— з млинками, залізком і ін. Рентшнер, Легіонів 37. 1983 3-3

МЕШКАННЯ

СОНЯШНУ кімнату винайму. Клушинська 12, меш. 4. 1963 2-2

НАУКА

СОЛІДНИЙ інструктор, студент шукає лекцій у Львові, приготовляє до іспитів з обсягу гімназій нового типу. Зголошення до „Діла" під „Волиняк". 2-2

ВІДОМА ФІРМА
„Футро"-Бачес
ЛЬВІВ
тільки Легіонів 19 у брамі
обслуговує солідно і приступно

КОРИСТАЙТЕ
небувало дешевої продажі з приводу реконструкції дому і льокалю.

Перфумерія **С. ФЕДЕР**
ТЕПЕР ЛЬВІВ
СИКСТУСЬКА 2.
50 кроків від правого рогу Легіонів.

Тільки оголошуючись у
„ДІЛІ"
можете успішно продати, купити або замінити реальність.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

ч. 207 (15.018).

Львів, неділя 18. вересня 1938.

Оріяк розстояння місячна ґабінка.

Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА оригінальні англійські **ФАБРИКА ОДЯГІВ** **Рот і Рудерфер** Львів, Легіонів 3/. (над кіном Паляс)

ПАШУ І ЗБІЖЖЯ
висліди Вашої цілорічної праці і головні засоби на життя, о б е з п е ч у й т е с я від огню
в ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„Д Н І С Т Е Р"
ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку
в ЦЕНТРОБАНКУ
У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,
бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Райснові Молочарні та ввесь кооперативний промисл.

ЦЕНТРАЛЬНА
Малопольська Каса Ощадности
У ЛЬВОВІ
(раніше Галицька Каса Ощадности)
РІК ОСНУВАННЯ 1843 р.
Установа публичного права.
Видає ощадностеві книжечки на імя і предявника
з порукою держави
Веде рахунки біжучі і чекові.
РЕЗЕРВОВІ ФОНДИ: 5,668.000 зол.
Замісцеві впляти — П. К. О. 500.195.

Судетсько-німецька партія припинена.

Празький уряд розвязав у пятницю партію судетських німців. Поліція дістала наказ зліквідувати партійну міліцію.

Німецьке Інформаційне Бюро простує, що судетсько-німецьку партію не розвязано, лише припинено.

НІМЦІ МАСОВО УТІКАЮТЬ З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Відколи в Судетах проголошено винятковий стан, тамошнє німецьке населення масово переходить кордон. Число утікачів обраховують на 15.000.

Зокрема дуже багато судетських німців утікає до Австрії. Багатші з них поселюються у Відні, бідніші покищо залишились у близьких селах. У найближчих днях утворять у них 5—6 концентраційних таборів.

У Відні повстала окрема централя для справ утікачів з Чехословаччини.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА У БОЄВОМУ ПОГОТІВЛІ.

У Чехословаччині покликали під зброю стільки резервістів, що деякі фабрики втратили більше ніж половину персоналу. Змобілізовані всі річники від 1894. Касарні вже заповнені, тому зареквіровано для війська шкільні гімнастичні і т. п. салі. Вулиці забльоковані змоторизованими, зокрема панцирними формаціями.

Військо обсадило мости, перехрестя доріг та полеві укріплення на пограниччі. Деякі гостинці замкнено дротяними перепонами. Сапера розкопують дороги та підміновують мости.

Чеська прокуратура розіслала стежні листи за Генляйном.

Німецьке Інформаційне Бюро довідується, що прокуратура в Егері розіслала стежні листи за Генляйном. Появилася поголоска, що Генляйн разом зі співробітниками арештований, але в судетсько-німецьких колах це заперечують, Генляйн — мовляв — є в Німеччині.

ПРАСЬКИЙ УРЯД ПОКЛИКАВ ПІД ЗБРОЮ 2 ДАЛЬШІ РІЧНИКИ.

З Праги повідомляють, що минулої ночі празький уряд покликав під зброю 2 дальші річники резервістів.

ГЕНЛЯЙН ПОЯВИВСЯ В ЕГЕРІ ТА ВІДІХАВ У НЕВІДОМОМУ НАПРЯМІ.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Егеру:

Вчора рано Генляйн зявився в Егері, зберігаючи інкогніто, разом із двома послами судетсько - німецької партії. Він перевів розмови з місцевими партійними провідниками та відїхав у невідомому напрямі.

—o—

Перед поділом Чехословаччини.

БРИТІЙСЬКА ПРЕСА ПРО ВИСЛІД РОЗМОВ МІЖ ГІТЛЄРОМ І ЧЕМБЕРЛЄНОМ.

Як твердить „Дейлі Експрес", Чемберлен обговорив з Гітлєром проєкт розвязки судетського питання на таких основах:

1) **Чехословаччина відступить Німеччині простори, що мають понад 50% німецького населення.**

2) **На просторах, де німців є менше, повстануть кантони.**

3) Держави, що межують з Чехословаччиною, загарантують новий кордон.

4) Другу гарантію дасть Англія, Франція та Італія.

Подібні здогади висловлює „Дейлі Телеграф" та „Дейлі Мейл". Цей останній твердить, **що до Німеччини прилучено би лише простори, де німці становлять 70% населення.**

ГІТЛЄР РІШУЧЕ ДОМАГАЄТЬСЯ ПЛЄБІСЦИТУ В СУДЕТАХ.

„Ексчендж Телеграф" довідується, що Гітлер у розмові з Чемберленом ясно і безкомпромісово зажадав плебісциту в Судетах. Він висловив гаряче бажання мирної розвязки, звертаючись з проханням до Англії та Франції, щоб вони зробили натиск на Прагу, щоб вона призначила плєбісцит.

Німецькі офіційні кола сподіються, що Англія та Франція приймуть проєкт Гітлєра та доведуть до замирення в Европі.

ПРЕМІЄР ЧЕМБЕРЛЄН ЗЛОЖИВ КОРОЛЕВІ ЗВІТ ПРО РОЗМОВУ З ГІТЛЄРОМ.

Король приняв Чемберлєна на 1-годинній авдієнції. Точний звіт розмови невідомий; у політичних колах твердять, що Чемберлен поінформував короля про розмову з Гітлєром та про теперішню ситуацію.

Юрба уладила Чемберленові стрічну овацію.

ЗАСІДАННЯ УРЯДУ.

В пятницю вечором зібралась британська рада міністрів; у засіданні взяв теж участь лорд Рансімен.

—o—

Виборчий хаос.

Львів, 17. вересня 1938.

Найцікавіше у декреті про розвязання сойму і сенату не те, що його ніхто (навіть сам маршал сойму — річ без прецеденсу!) не сподівався, але те, що широкі кола польського й непольського громадянства абсолютно не приготовані до виборів. Не приготовані не під технічним оглядом, але просто психічно: сама думка, щоб брати участь у парляментарних виборах уже тепер, восени 1938. року, та ще й на основі старої виборчої ординації, була всім громадянам у Польщі чужа, і коли вони раптом поставлені перед доконаний факт, що ось уже проголошений виборчий календарик з датами найближчих тижнів, — вони збентежені, спантеличені і роблять розпучливе зусилля, щоб якось вжитися в новостворену ситуацію.

Влекшує це завдання факт, що, ніхто, але то направду ніхто у Польщі, не був захоплений обовязуючою новою виборчою ординацією та „вибраним" на її основі соймом. Якщо навіть т. зв. полковницька група, від якої вийшов проєкт тієї ординації і вся концепція „відполітикування" сойму, (конкретно: пп. Славек, Подосьвий, пок. Цар, проф. Козловський, Коц і і.), то й вони, ставши віч-у-віч зі своїм твором, не могли довго ним любуватися: пригадуємо собі, як то зараз у першому дні скликання сойму ходили посоловілі по хулюарах будинку при вул. Вейській деякі чільні діячі ББ (тоді ще ББ не був розвязаний) і висловлювали найбільш саркастичні уваги під адресою своїх „співмешканців", жалуючи самих себе, що опинились у такому товаристві. Тільки одиниці, для яких терен польського сойму, Варшави та взагалі польського політичного середовища був цілковитою новиною і становив немов якусь екзотичну атракцію, могли поважно трактувати той сойм і його потенціяльні конструктивні можливости. „Сотня анонімів" висіла від першого дня у повітрі: відірвана від громадянства, його тенденцій і настроїв, та одночасно не зіспоєна з режімом і його напрямними. Через те й мусіли скінчитися повним крахом кволі змагання, що їх ті анонімні робили: переконати з одного боку уряд, що вони „незалежні" та „направду посли", з другого вмовити в громадянство, що вони є його експонентами. Дешева псевдо-опозиційність, що чергувалася з поквапною слухняністю супроти уряду та дешева демагогія супроти вулиці — це була навіть прозора гра польських послів, яка не могла нікого обманути, переконати та придбати до себе пошану.

„ДЕШЕВИЙ МАГАЗИН ПАПЕРУ“
Там найдешевше купите:
всякі папери, — шкільне бюрове приладдя — вічні пера
найбільший вибір
ЛЬВІВ, Трибунальська 1.
(Дім Ціппера) Тел. 219-65.

Проблеми поставали, залишались нерозв'язані та йшли мимо сойму і понад соймом, — останній сойм не мав ані хисту, ані бажання ані сили ними цікавитися. Тому й на його свіжу могилу не впала ніодна грудка жалю.

І тому по суті декрет президента, що подавав до відома передчасну смерть того сойму, нікого не міг уразити прикро. Навпаки, викликав зідхання полекші, що розвіялась одна примара. З сатисфакцією люди прочитали, що й найвищі державні чинники признали ті дві правди, які давним-давно були відомі всьому населенню держави: 1) що виборча ординація мусить бути змінена і 2) що розв'язаний сойм не був сутнім виразником громадянських мас. А проте збентежилися люди, довідавшися, що найближчі вибори мають відбутися знову на підставі тієї самої ординації та що щойно той новий сойм має перевести її зміну.

І тут виринають поважні рефлексії: як можливо погодити ті дві справи, щоб новий сойм був виразником ширших кол громадянства (мас народу) та щоб одночасно був вибраний на основі обовязуючої ординації, коли чейже саме ціла структура тієї ординації виключає від безпосереднього впливу на вибори маси і годиться найкраще на те, щоб вибрані посли з масами мали якнайменше спільного?! Ось тут саме й „заковика“, перед якою станули всі політично зорганізовані виборці, поляки й неполяки. Всі вони (між ними й усі українці, з мінімальними хіба винятками) ввесь час казали про конечність змінити виборчу ординацію; бойкот останніх виборів, переведений всією польською опозицією та поважною частиною українського громадянства, мав за причину саме ту кепську виборчу ординацію; новий сойм має перевести зміну виборчої ординації, але тепер, покищо вибрати його треба ще по старій ординації. Іншими словами: щоб допомогти до реалізації одної засади (нова ординація) — треба зректися іншої засади (негація старої ординації).

Таким робом усі опозиційні політичні партії (також усі українські) мусять передусім поступитися своїм престіжем. Але поступаючися престіжем для добра суті справи — не можуть позбутися поважних сумнівів саме щодо тієї суті: 1) вправді уряд заповідає, що вибори будуть „чисті“ (обіжник премієра, який торкається самоуправних виборів, певно буде поширений і на парляментарні та підтверджений деякими заявами), але чи це взагалі можливо вибрати „незалежних“ послів при посередній виборчій системі, яка і формально і фактично величезний вплив на устійнення кандидатур віддає в руки державної адміністрації? І 2) чи новий сойм, вибраний на основі тієї самої ординації, буде дійсно ліпший, здатніший до розв'язання проблеми ординації, ніж був цей останній сойм?!

Усі ці моменти, доповнені ноторійно відомою політичною розпорошеністю польських і непольських груп у Польщі, складаються на знаменитий передвиборчий хаос. Буквально ні одна політична партія ні група у Польщі ще не зясувала вповні свого становища до виборів. Нема сумніву, що новий поклик ОЗН до консолідації польського громадянства (в його рядах!) має радше тільки реторично-маніфестаційний характер та не зліквідує польського міжпартійного хаосу. Різні польські партії і групи навіть ще не нащупують грунту під можливість блъоків чи спільної тактики (наскільки це при теперішній ординації можливо!), бо самі ще для самих себе не прийняли ніяких постанов. Вони прийдуть щойно в найближчих днях.

Те саме торкається й українського політично зорганізованого громадянства, з тією ріжницею, що ми стоїмо перед де-де більшою, пекучішою потребою **зайняти супроти виборів становище одностайне, за спільним порозумінням з усіми політичними партіями і групами.** Досвід 1935. року (про який буде ще широко мова окремо) каже передусім **не робити вдруге тієї помилки, щоб** якнебудь одна політична партія приймала на себе всю відповідальність за долю народу та ціле „одіюм“ за невдачі політичної тактики. Розписані нові вибори мусять у першу чергу стати для нас, українців, **знаменитою нагодою для переведення національно-суспільної консолідації,** себто для позитивної полагоди найбільшої сучасної нашої внутрішньо-політичної проблеми.

Передвиборчий хаос у польському таборі може бути для нас тільки спонукою — мерщій на нашому терені такий хаос зліквідувати. Не можна гаяти ні одного дня ні години у справі, якою є — одностайне становище сконсолідованого українського громадянства супроти соймово-сенатських виборів. Якщо навіть (чого не

При захворюванню кровоносних судинок мізку і серця вживаючи щодня невелику кількости природної гірської води Францішка Йосифа дістаємо легке випорожнення при найменшій натузі. Спитайте Вашого лікаря.

припускаємо) не вдалось би його осягнути, то треба все зробити, щоб його осягати. Приклад премієра Великої Британії, який запрошується побачення до німецького канцлера з відкинення усіх оглядів власного престіжу — це найкраща актуальна наука, що й на нашому маленькому подвірячку не мають що діяти однобічні погляди престіжу й амбіцій. Справа надто поважна.

Ліга Націй у днях европейського хвилювання

(Від власного кореспондента.)

Женева, 12. вересня 1938.

В роскішній, нарешті викінченій, великій салі відкрили XIX Асамблю Ліги Націй. Рямці не дуже відповідали образові. В Женеві і не лише тут, панував страх перед можливим вибухом війни. Всі чекали великої промови Гітлера, що мала закінчити Нірнберський партайтаг. Найбільш характеристичним для сучасної Асамблеї є те, що її відкрили в неприсутності міністрів закордонних справ Великобританії і Франції, затриманих в їх столицях напруженою ситуацією в Европі. Не менш характеристичне і те, що Літвінов прибув у супроводі небувало великої делегації, до якої окрім московських послів в европейських великодержавах належить і посолка до Стокгольму, відома Колонтай, що може навести страх і на найбільш відважного політика, та кілька совітських спеців. Але ціла ця московська „воєнна рада показалась зайва. Промова Гітлера, хоч і виголошена в дуже рішучім тоні супроти Москви і „демократій“, що уважають можливим підтримувати союзницькі відносини до неї, все ж заспокоїла і політичних керманичів західніх великодержав, і політиків зібраних у Женеві.

Вона завдала очевидно рішучий удар і тій гарячковій акції, яку розвинув тут Літвінов по своїм приїзді. Недільний побут міністра Боне, що був у деякій мірі мабуть даниною франко-московському союзові, Літвінові небагато поміг. Міністер Боне розвинув справді за свій одноденний побут тут дуже жваву акцію, бачився з підсекретарем Форін-Офісу Батлером, румунським міністром закордонних справ Комненом, Літвіновим, секретарем Ліги Націй, Авенолем і представником барсельонського уряду, Дель Вайо. Кандидатуру Конмена на президента Асамблеї узалежнено від становища Румунії у справі допомоги ЧСР, себто пе-

репуску большевицької армії через румунську територію. Літвінов ужив розуміється всіх засобів, щоб до цього примусити румунський уряд. Але на кожду акцію є звичайно протиакція. Виміна телеґрам між Комненом і Букарестом не дала очевидно бажаних вислідів франко-московській дипльоматії, бо Комнена президентом Асамлеї не вибрано. Найбільш надійний кандидат на цю гідність міністр закордонних справ Фінляндії — Гольсті приятель України та інших чужих націй СССР, відмовився кандидувати, бо група скандинавських держав, до яких належить і Фінляндія, хоче мати цілком вільну руку в переведенні своєї акції скасування обовязковости 16. параграфу щодо примусової участи в санкціях. Один із представників цієї групи, норвежський делеґат Гамбо, запропонував кандидатуру Де Валєри, якого і вибрали майже одноголосно. Свій авторитет і незалежність політичних поглядів він довів вже підчас попередніх праць Ліги. Варто згадати, що торік він станув на чолі опозиції проти проектів резолюції на користь закінчення політики невтручання в еспанську війну. Тут памятають також його відважну промову, яку він виголосив у 1934 р. проти приняття СССР до Ліги. Отже нема сумніву, що вибір його президентом дуже не сподобався совітській делеґації. Відмова румунського уряду взяти участь в інтервенції на користь ЧСР позбавила майже всякого значіння і запевнення Літвінова щодо готовости московського уряду прийти з допомогою Празі, з якими він тут прийшов спочатку до англійської, потім французької делеґації, в неділю перед відкриттям Асамблеї.

В неділю ввечір зібралися тут під проводом міністра закордонних справ Швеції Сандлера, делеґати скандинавської групи держав, міністри закордонних справ Норвегії, Данії, Голяндії, Фінляндії і Люксембургу; міністра закордонних справ Бельгії, Спака, заступав генеральний секретар цього міністерства, ван Лянґенгове. Згода, яку ці держави осягли в Копенгагені, залишається в повній силі. Їх делеґати уважають, що параграфові 16. треба надати умовне значіння. Але коли цього не зроблять, то вони вдоволяться заявами, які вони зроблять підчас дотичних дебат не жадаючи загального визнання їх позиції. Ця тактика скандинавських держав вносить цілком новий елемент у женевський регулямін і порушує взагалі обовязковість постанов Ліги для її членів, що перетворює Лігу фактично справді в дорадчі збори держав, що до Ліги належать.

Це враження скріплює і стан китайської справи в Женеві. В неділю ж представник Китаю д-р Велінґтон Ку передав до Секретаріяту ноту з домаганням застосувати проти Японії параграф 17. пакту Л. Н. щодо нападу держави, що не належить до Ліги, на одного з її членів, в даному разі, Китай. В ноті скаржиться представник Китаю на те, що резолюції прийняті у справі конфлікту на Далекім Сході Асамблеєю, Радою і Дорадчим Комітетом для справ Далекого Сходу не дали конкретних наслідків. Цікаво знати, чому д-р Ку сподівається, що нові резолюції, які він жадає, будуть мати більше успіху?

Інавґураційна промова, якою відкрив Асамблею голова Ради представник Нової Зеляндії, Джордан, не показує, щоб у Женеві щось поважно змінилося. Огляд політичних осягнень Ліги за минулий рік показався дуже короткий. Головно між ними зазначено помирення між Болівією та Парагваєм, що закінчило збройний конфлікт у Чако. Поширення балканської

Найдешевше закупиш найкращі МАТЕРІЯЛИ з першорядних бельських фабрик
у фірмі Е. М. РОТ Львів, Казимира Великого 12. Тел. 277-45
1840 Англійські взори шевіотів і самоділів у великім виборі. 6-10

Осторога!

Ми вже чули про підробки мила Пальмолів, які жирують на його марці й обіцяють виколіди, які може запевнити тільки оригінальне мило Пальмолів.

Мило Пальмолів, яке підробляють, має зелене опакування з чорною опаскою і золотим написом. Вони підшукують назву, яка при-

Не виставляйте на небезпеку своєї краси, купуючи підробки

гадувала би Пальмолів, хоча не є Пальмолівом! Не дайтеся звести хитрощам фабрикантів, які твердять, що „вони теж добрі". Тільки мило Пальмолів, вироблюване на маслиновім і пальмовім олійку від довгих років здобуло собі признання мільонів покупців на цілім світі. Домагайтеся мила Пальмолів! Ще нині куши його у відомім вам цілім світі опакуванні.

Антанти перевели поза Лігою, але в дусі її засад. Заслугою Ліги уважають і те, що напружена політична ситуація не припинила її гуманітарної діяльности, головно в Китаю. Згадано з подякою зацікавлення Рузвельта справами політичних емігрантів та висловлено переконання, що Ліга зробить все від неї залежне, щоб продовжити гідно акцію Нансена. Відповідальність за всі хиби і помилки Ліги складає промовець слушно на держави, що до неї належать, але становище женевської установи від того розуміється не стає легче. З найбільшим темпераментом він виступив проти сучасного лиха війни, зокрема проти повітряних бомбардувань, що поширюють війну на жінок і дітей, навіть висловив надію, що повітряну війну взагалі заборонять міжнародними умовинами. Перешкодою до здійснювання цього гуманітарного ідеалу є справді те, що по скасуванні повітряної фльоти держави з могутньою морською фльотою стали би знову непереможені. Не менш рішучим протестом проти війни була промова нововибраного президента Асамблеї.

Формальна процедура вибору президії та ріжних комісій звичайно буває мало цікава, але варто зазначити, що при виборі восьмих заступників президента, з 47 голосів членів Ліги Великобританія дістала 42, Польща 38, а СССР лише 36. Справжня політична робота Ліги почнеться звичайно лише по приїзді міністрів Англії та Франції, і можливо відбуватиметься у спокійній атмосфері, як досі.

М. Данько.

На порозі автономії Підкарпатської Руси.

ВІДПОВІДЬ ВЛАДИ НА КОМУНІКАТ УКРАЇНСЬКОЇ РАДИ? — МІНІСТР Д-Р ЗАДІНА ВИГОЛОСИВ ПРОКЛЯМАЦІЮ ВЛАДИ.

УЖГОРОД, 15. 9. У середу вечір міністр д-р Задіна дав вечерю, на яку запросив керманичів підкарпатського політичного, господарського й урядничого життя. У вечері взяло участь понад 100 осіб.

Після вечері промовляли: губернатор Константин Грабар, міський староста д-р Маркл, староста Букович та о. директор А. Волошин. За всі привіти міністр д-р Задіна подякував і притім перечитав проклямацію чехословацького уряду, яку нижче наводимо в повному перекладі:

— „На основі уповноваження пана премієра міністрів можу проголосити, що влада республики дуже високо цінить льояльні почування Підкарпатської Руси і щиро дорожить цінним прибутком краю, запопадливістю та працьовитістю населення, внесеними до звязку нашої держави. Влада досконало освідомила собі, що за 20 літ спільної праці поступ всього населення й цілого краю пішов так значно, що всі передумовини, щоб на Підкарпатській Руси ввести автономію за мировими договорами, виконано.

Підкарпатська Русь 21. травня цього року склала іспит повної вірности та віддановсти до республики. Військові зарядження на державних границях Підкарпатської Руси пороблено з найбільшою точністю і радісною жертвенністю. Влада безмірно цінить отсі прикмети народу на Підкарпатській Руси та дякує йому за вірну витривалість по боці нашої держави.

Отже Підкарпатська Русь доказала свою непохитну любов до республики і тим досвідчила перед цілим світом, що її звязок з республикою зовсім міцний та нерозлучний. Цю поготівлю підкарпаторуського населення й цілого краю нагороджуємо передовсім другим етапом автономії. Цей другий етап має в собі містити конституцію підкарпатського сойму, для якого вже сьогодні започатковано широкі приготовні праці. Розвиток поступив уже так далеко, що:

в короткому часі можна буде приступити до обговорення виборчого правильника до сойму, бо ми твердо вирішили якнайбільше прискорити проведення виборів до сойму, які можуть і мають відбутися ще цього року, і то так, щоб з початком найближчого року міг би бути сойм відкритий та почав працювати".

(Нова Свобода).

—o—

Як легко дістати і втратити

добре мешкання у Совітах.

ОДНА СТОРІНКА ІЗ СОВІТСЬКОГО ПРАВОСУДДЯ.

„Слово по пункту другому порядку денного другої сесії Верховної Ради СССР про проект положения про судоустрій СССР, союзних і автномних республік" має народній комісар юстиції СССР, товариш Ричков — проголошує голова зборів.

І на катедру перед мікрофоном стає невисока людина, одягнена в тужурку „сталінського" зразку, з трохи дегенеративним голеським обличчям. Величезну двоповерхову салю заливають потоки електричного світла з величезних кремлівських палат по береги переповнили депутати і гості, переважно всі в білому. В урядовій льожі всі „вожди" з „найголовнішими" на чолі.

У довженній промові Ричков, цей „чекіст із 18 року" заступник голови „кривавого трибуналу", „кривавого" Ульриха, говорить про совітське правосуддя, говорить, що совітський суд, совітське правосуддя завдяки сталінській конституції піднесено на небувалу височінь, що совітський суд, совітське правосуддя як ніде у світі захищають політичні, трудові, житлові та інші особисті та маєткові права та інтереси громадян СССР, що совітський суд, совітське правосуддя, як ніде у світі, виховують громадян у дусі чесного підходу до державного і громадського обовязку, до бережного, чуйного й уважного підходу до людини...

У дискусіях з приводу цього виклада виступив і „депутат" Вишинський. О, цей одягнутий у синю маринарку, в свіжо випрасовані білі штани з бездоганною краваткою на бездоганній сорочці.

Поглядаючи на авдиторію крізь великі рогові окуляри, він говорив про величезну ролю прокураторів, цього справжнього тепер ока закону і підкреслював, що всюди і завжди революційна законність стоїть на першому пляні!...

А ці промови численні радостації, численні газети розносили, ширили по всьому СССР.

Далеченько від Москви лежить „квітуча Україна" а на півдні України світяться портові вогні, миготить Воронцовський маяк, кидаючи далеко на морські хвилі променисті відблиски. На набережному бульварі грає оркестра, юрба пливе бульваром, сходами до моря. Гудуть пароплави в порту. Горячково живе велике гарне місто — Одеса.

Гарне місто, гарні околиці.

І в одній з таких околиць почала собі будуватися житлово - будівнича кооператива „Науковий Робітник".

Мабуть справді була це гарна околиця, бо ще в квітні цього року до наукових робітників завітали робітники одеської міської ради і видко, що сподобалася ця околиця гостям, бо вони звернулись до голови кооперативи професора Добровольського з проханням передати їм декілька вибудованих уже будинків „Наукового робітника". Професор Добровольський соромливо, як личить ученому, відповідав, що на жаль це неможливо. Тоді гості передали професорові Добровольському папірця від заступника голови одеської міської ради Андріященка, а в цьому папірці товариш Андріященко ласкою радив професорові Добровольському не упиратись. Не вважаючи на таку авторитетну пораду проф. Добровольський наївно, як і випадає науковому робітникові, уперся. Гості на це зазначили, що по суті їм згоди і не потрібно, бо вони саме вже поселились аж у трьох будинках „Наукового Робітника". Проф. Добровольський, зрозуміло, як кожний науковий робітник, ідеаліст, почав писати і надсилати скарги до прокурорів в Одесі, в Києві і навіть у Москві.

Не можна сказати, щоб ці скарги залишались без наслідків. Ні! Як наслідок їх було те, що одеська міська рада ухвалила: наказати заступникові голови одеської міської ради Андріященкові до 20. травня виселити з будинків „Наукового Робітника" незаконних мешканців.

У травні в Одесі, як відомо, чудесно квітнуть акації. Проте акації давно відквітнули, Андріященка за якісь гріхи зняли з посади. Минули гарячі червень, липень і серпень, минає вересень. Професор Добровольський часто проходить поруч колишніх будинків „Наукового Робітника", і надалі мирно живуть собі „незаконні" мешканці. Професор Добровольський — мрійник, як і всі наукові робітники, мріє до кого саме можна було ще надіслати скаргу...

Гарячково живе полуденне темпераментне місто Одеса.

Гарячково жив і обласний одеський прокурор Куценко. Зрозуміло: кожна людина, навіть обласний прокурор, мріє мати добре затишне помешкання, щоб відпочивати по гарячковій праці. І сподобалось обласному одеському прокуророві помешкання громадянина Стороженка. Але впертий громадянин Стороженко не побажав добровільно віддати свого помешкання навіть і обласному одеському прокуророві. Добре! Так собі і залишемо! А чому ви, громадянине Стороженко, року 1918, за німців, перебуваючи у підпіллі, мешкали під чужим документом? Хоронились від переслідувань німців? А чому саме? А може ви були у звязку з Центральною Радою? Ви кажете що ні. Ну, кожний злочинець не визнає себе за винного. Заарештувати Стороженка. У вязницю Стороженка! Повідомити установу, де працює

БАЛЬЗАК

Утрачені ілюзії

ПОВІСТЬ У 2 ТОМАХ

Карієра і трагедія талановитого журналіста. Париж газет, видавців, великосвітських сальонів, лихварів і мистців перед 100 роками. Театр і його куліси. Інтриги, гроші, слава і пориви ідеалістів.

ЦІНА 4.— ЗОЛ. ЗА 2 ТОМИ.

Дістанете у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10, або у всіх книгарнях краю.

Стороженко, що він „ворог народу"! Пашпорт Стороженка прикласти до справи...

Але й обласному одеському прокуророві трудно створити щось з нічого та це „щось" і втратило вже свою актуальність. І за кілька місяців Стороженка звільнять з вязниці за недоказане обвинувачення.

Кудиж іти звільненому з вязниці? Зрозуміло до дому. Та не всякому щастить. Наприклад громадянин Стороженко не міг цього зробити, бо як виявилось, помешкання у нього нема, а в тому помешканні, де він мешкав перед вязницею, мешкає вже новий мешканець, обласний одеський прокурор Куценко. А меблі? Меблями теж користується обласний одеський прокурор Куценко, вони навіть йому дуже подобались! Попередня праця? А деж ваш пашпорт? Нема для вас праці!

Мабуть упертість була одною з видатних рис характеру громадянина Стороженка. Він починає писати скарги, куди тільки можна. Нарешті скарга на обласного одеського прокурора Куценка доходить до самого прокурора СССР, Вишинського.

Вишинський-же захищає революційну законність не тільки словами, але й ділами. Він негайно наказує обласному одеському прокуророві Куценкові скласти позов в одеському нарсуді про виселення обласного одеського прокурора Куценка з чужого помешкання.

О! Обласний одеський прокурор Куценко завжди виконує накази своєї влади! Він зараз складає цей позов. І одеський нарсуд дуже швидко ухвалює присуд: виселити обласного одеського прокурора Куценка з чужого помешкання. Але всім відомо, що ухвалити присуд, ще мало, треба ще його виконати. Мабуть і у обласного одеського прокурора Куценка впертість одна з рис його характеру. В усякому разі судові виконавці до нього не зявляються, і він, по своїй гарячковій праці надалі відпочиває в помешканні і на меблях, що колись належали громадянинові Стороженкові

Не треба думати, що всі прокурори в Одесі однакові. Ні! Наприклад заступник одеського обласного прокурора — Іванов дуже добре розуміє, яка дистанція ділить його від обласного прокурора. Що можна обласному прокуророві, цього ще не можна йому — заступникові обласного прокурора. Він мирно собі мешкає в одній кімнаті при вулиці Челюскінців і жив би надалі так, якби раптом не приїхала до нього родичка. Отже для родички потрібне приміщення. Не ціле помешкання, а тільки одна якась кімната. Заступник одеського обласного прокурора Іванов просить свого сусіда, Козловського, передати йому свою кімнату. Той не хоче. Тоді Іванов до нарсуду з позовом про виселення Козловського. Але нарсудля мабуть був якийсь дивак і відмовив у цьому позові та не раз, а 5 разів! Заступник одеського обласного прокурора Іванов зовсім не розгубився. Він подав заяву до суду, обвинувачуючи вже Козловського, що той злодій і спекулянт.

Чи мав новий суддя родичку чи ні, нам невідомо, але Козловського він засудив на 5 років до вязниці і негайно виконав свій присуд, заарештувавши Козловського.

Не слід бути песимістом і думати, що всі судді в Одесі однакові. Одеський обласний касаційний суд визнав, що Козловського засуджено неправильно, і Козловський вийшов із вязниці.

А коли він зайшов на вулицю Челюскінців, то міг переконатись, що заступник одеського обласного прокурора Іванов надалі мирно живе у своїй кімнаті, а поруч з ним, у кімнаті, де мешкав колись він, Козловський, мешкає також мирно родичка заступника одеського обласного прокурора Іванова.

Але досить Одеси. Візьмім Харків! Мешкав там бухгальтер „сіль.-господарського постачання" Олександер Давидов. І мешкав там заступник голови „Облбудторгпром спілки" Іван Давидов. Іван Давидов, якому мабуть набриднув Харків, узяв усю готівку зі скарбниці своєї установи з такою довгою назвою і зник. Зрозуміло — слідство. Подати сюди Давидова! І Олександер Давидов опинився — в кабінеті завідувача обласного кримінального розшуку. — А це ви! Розтратчик? — Олександер Давидов розгубився. — А розгублюетеся? Признавайтесь! Затинаетесь? Дуже добре! До вязниці громадянина Давидова! Давидов звертається до всіляких прокурорів, дружина Давидова звертається до всіляких прокурорів. Краще нехай признається! Щире зізнання може зменшити кару. Шість місяців просидів Олександер Давидов у вязниці. Нарешті його звільнено. Читач думає, що і помешкання у Олександра Давидова відобрали. Але ні помешкання залишилось за дружиною, а може просто не було цікаве. Олександер Давидов до свого „Сельгосппостачу". „Візьміть мене знову на працю". — Та що ви, жартуєте? Виж у вязниці сиділи!" До двох місяців Олександер Давидов встиг одержати довідку від прокурора, що його, Олександра Давидова, заарештовано „помилково". Прийняли Олександра Давидова знову на службу. А коли він осмілився запитати обласного прокурора хтож саме виплатить обласного прокурора хтож саме виплатить йому, Давидову, за місяці просиджені у вязниці, прокурор відповів йому повчально: Треба працювати, а не займатися дрібницями!

А в журналі „Советская Юстиция" помічник Вишинського, Борисов, пояснює між іншим, чому прокуратура СССР ставиться вибачливо до багатьох гріхів провінціяльної прокуратури: „Це-ж не шкідники і не вороги народу, цеж „наші" люди"!

Гл. Л.

Пані, Панове найдуть найкращі осінні зимові Новини сезону
в нововідкритім відділі фірми
МОДНІ ТЕКСТИЛІЯ — ЯН ВАЛЛЯХ І СИН
Львів, Площа Галицька 14, тел. 209-82.
Матеріяли мундуркові. Ціни безконкуренційні

Собор Прав. Церкви в грудні ц.р.?

(Власна кореспонденція).

Варшава, 15. вересня.

Президент держави прийняв учора на окремій авдієнції міністра віроісповідань **Свєнтославського,** а передтим примаса Польщі о. кард. Каковського.

В тутешніх добре поінформованих колах коментують цю авдієнцію як факт великої ваги для Православної Церкви у Польщі. Авдієнція відбулася з ініціятиви голови держави і мала торкатися справи **скликання Собору Православної Церкви,** що її через відомі події і без підстав стали вважати за щонайменше... неактуальну.

Як довідуемося, президент держави мав заявити міністрові Свентославському, що положення Православної Церкви цікавить його особливо сильно та що він бажає собі виконати в повноті свій декрет з 1930. р., з приводу якого — як відомо — виписали стільки паперу та відбули безліч засідань.

В політично-віродостойних колах Варшави передбачують навіть речинець скликання Собору на грудень ц. р., тим більше, що т. зв. мішана комісія, складена з представників православної єрархії та уряду (звичайно входили до неї воєв. Юзефський, дир. Потоцький та вич. Волінський з департаменту віроісповідань), майже закінчила вже свої підготовні праці.

Собор відбудеться у Варшаві

ПЕРЕД ПОСВЯЧЕННЯМ ЛУГОВОГО ПРАПОРУ.

В неділю 18. вересня ц. р. відбудеться посвячення лугового прапору у Львові в Луговому городі в год. 10. передполудням.

В год. 12. з Лугового Городу має рушити похід луговиків та луговичок вулицями Вулецькою, Ісаковича, Потоцького, Сапіги, Карпінського на площу св. Юра, де має відбутися дефіляда перед прапором опісля похід верне до Лугового Городу вулицею Тереси, Листопада, Шимоновичів, Ісаковича.

Пополудні в год. 14. (2-ій) зачнеться попис лугових вправ у Луговому Городі.

Для Лугової Організації це велике свято, бо посвячення власного прапору. Правдоподібно не буде це великий здвиг „Лугів", бо влада дозволила тільки на участь „Лугів" з львівського повіту а з решти лугових товариств має прибути тільки по двох делегатів. Тож не можна сподіватися, щоб була така маса луговиків та луговичок, як попереднього року на своєму святі.

З приводу цього свята насувається багато міркувань. Коли Лугова Організація рішилася уладжувати це свято так наборзі, восени, при нелевній погоді — то видно, що все таки на нього прибуде стільки луговиків та луговичок, що воно відбудеться гідно.

Питання, як Львів прийме оце свято, луговий прапор та передовсім луговий похід. Відносини дуже важкі, тож сподіємося, що українці міста Львова прийдуть приглянутися цьому походові масово, щоб унеможливити всяку провокацію, з якого боку вона не походилаб. Думаємо, що українці міста Львова своєю приявністю повинні підбадьорити луговиків у поході так, як це буває в інших народів. Таксамо масово повинні прибути львовяни на луговий попис пополудні

—o—

Алькоголізм стелить ліжко сухотам

Припинили діяльність двох читалень „Просвіти"

В ДОБРОМИЛЬЩИНІ.

Після того, як на терені Добромильщини проголошено заборону публичних імпрез та обмежено діяльність українських товариств, приходять отсе припиняння діяльности читалень. При кінці місяця серпня ц. р. припинено діяльність читальні „Просвіти" в Лопушниці і чит. бібліотеку опечатано. Недовго потім, бо 8. вересня, припинено діяльність читальні „Просвіти" в Городовичах, одної з найстарших читалень Добромильщини.

НОВИЙ ДИРЕКТОР ДЕПАРТАМЕНТУ ВІРОІСПОВІДАНЬ.

Як довідуемося, міністр Свентославський представив також президентові держави кандидатів на місце уступившого дир. Потоцького. Зпоміж чотирьох кандидатів на це становище, між якими є двох професорів університету, найбільші виглади має **д-р Януш Волінський,** дотеперішній начальник православного відділу міністерства; його місце займе правдоподібно радник д-р **Зигмунт Загуровський,** дотеперішній делегат міністра до справ правосл. митрополії

Фа-ський.

Полісся без шмінки.

ЩО БАЧИЛА ПОЛЬСЬКА ПИСЬМЕННИЦЯ НА ПІВН.-ЗАХ. ЗЕМЛЯХ.

Публіцистика й журналістика польська мало має тверезих пер, зокрема коли йде про Волинь, Полісся і взагалі українські справи. Пустомельство, демагогія, густо-часто доносництво та навіть провокація так обсідають згадані проблеми в більшости польської преси, що тверезий, справедливий і ясний погляд та осуд в ній просто дивує, а журналісти, що відважно розкривають псевдопатріотичну бутафорію і дивляться в очі дійсности, мимохіть виростають в наших очах до... героїв наших забріханих часів.

Ось такі думки насуває і цикль репортажів „Водами Полісся", що їх мин. тижня помістила в „Роботніку" відома польська письменниця й публіцистка Ванда Василевська. Про Полісся, про яке є згадки в польській пресі тільки з нагоди „вицечки" поліських дітей до Варшави, ревіндикації, шляхтоманії та хліборобської й купецької кольонізації познаньками надгоринських і надприпетських земель, пише Ванда Василевська безпосередно, щиро, не закриваючи дійсности. В Пінську є „Поліський ярмарок" — розреклямована й роздута „кресова" імпреза; вона їде човном по закутинах Полісся й віднаходить його таким, якого опису в польській пресі не найдете.

Як виглядає це Полісся, яке бачила польська письменниця без шмінки й без окулярів кресового конкістадора?

НІ ЗАРОБІТКІВ, НІ ГОТІВКИ

„У дворах назагал небагато заробітків. З лук і пасовиськ, що їх винаймають селянинові за роботизну, двір має насправді дармовних робітників. Там, де цього мало, мужчина дістає за працю у жнива 1 зол., жінка 80 сот. І робучий день триває 12—14 годин. І знову рідко приходить готівка — платять травою, соломою, деревом, залягають з виплатою, треба багато разів ходити, поки видобудуть готівку.

Щодалі від нечисленних міст і містечок — то гірше. Готівка є мітом, казкою, легендою, чимось недосяжним і нездобутним. Коли ми спитали в одному селі, чи має хто на продаж яйця й купили їх аж шість, кілька годин просувався перед нами хоровід людей. Ішли з кошиками, з вузликами, приносячи ті нещасні яйця, дивлячись на нас сумними, поважними очима, чекаючи, що чейже може рішимось і ще купимо. Нема кому продати, навіть тоді, як є щось на продаж. Нема способу добути готівку".

Потім авторка зустрічає рибалок. Це спеціяльні люди. Здалека помічають прогульковців і вона чує розмову:

— Пани йдуть...
— Хлеб будет...

ПРИМАРИ, ЩО ВИТЯГАЮТЬ РУКУ.

„Хвиля несе нас під високий беріг. Старий чоловяга хитає рукою:

— Пани, дайте хлеба!..

Прибиваємо до берега. Дивимось зблизька, очі в очі у лячне обличчя голоду. Їх двох. Старий і молодий. Але ніби назначені одним тавром, що обом постатям дає майже ідентичність.

Полотняні штани в цурках, обтіпані сорочки. Однакові кафтани з баї-бая в чорно-зелену рожеву крату дивно виглядає на рибальських плечах. Добачуємо несамовиту худість — кістяки, обтягнені пергаміном шкіри. Запалі лиця, кудлаті, неголені обличчя та очі в чорних ямах, що горять лячним вогнем.

Виросли проти нас в погідний, золотий день, як примари. Витягнули до нас долоні-кігті. Гарячково ми добували запаси.

Кільканацять кроків далі те саме. Людина-примара, понурий кістяк піднявся з розцвілих трав. З очей йому дивився вовчий голод. В тихому шепті розхилялися губи, кольору шкіри.

Блакитний, соняшний, запашний день спохмурнів. Ми плили повільно, попри сам беріг, де чекав нас новий. В лахах, у баєвім кафтані,голодна людина, що скомліла за хлібом".

СЕЛО „ПІШЛО НА ЖЕБРИ".

Але це ще не було Полісся. Полісся побачила Василевська щойно в селі Білій, пінського повіту: воно лежить на пісках, які сушить сонце й виполокує дощ і де селяни мають по гектарові й менше на селянина. Минулого року град вибив усе, Біла не зібрала ні колоска, не посіяла нічого, коли минула осінь, зима й весна.

„Настали у Білій лютні дні. Як далеко й широко — ніяких заробітків. Нема об що зачіпити рук. І село Біла пішло „за милостинею". По нужденних поліських селах, селах кривоногих дітей, селах біди й лахманів пішли люди з Білої шукати людського милосердя. Слабі з голоду, вихудділі, обдерті.

Важко найти тепер хліб у якійсь хаті. По нужденних поліських селах, понад води з казки, мандрують селяни з Білої і прошакують. Жебрають не грошей, а хліба. Жебрають і в нас, незнайомих приходнів, невідомо пощо і навіщо хитаючих веслами по поліських водах.

Дивимося в ту сторону. Пять км. від ріки стоїть село Біла. А в селі ті, що не мали сил іти жебрати, кудлаті й понурі старці, жінки й діти, що пухнуть з голоду, роздуті, тихо конаючі на запічках.

Ми вибирали довго. Намовляли нас, агітували сухі, потріскані, мертвецькі губи примар на березі. Обіцяли незвичайне видовище: село, що вмирає з голоду. Але ми не мали відваги кинути блакитний шлях і помандрувати до Білої..."

ТАТУ, ЩО ЦЕ ТАКЕ ЦУКОР?

Але мені — пише далі авторка — втекти не вдалося. Бо чейже де не будете, то село Біла гине з голоду і люди з неї ходять „за милостинею". І на рефлекс Білої попадаєте що крок.

В тісних хатах кричать немовлята, обвинені в лахміття, з болячими відпаренинами, діти „здивованими очима дивляться на скарби добуті з каюка. Дорослі приймають гостинця — ковбасу, впевняючи, що їдять її вперше в житті.

Плекання зубів
це
плекання здоровля
KALODONT
ПРОТИ НАЗУБНОГО КАМЕНЯ

Малий хлопчина дреться на коліна батька і вперто домагається вияснення, що це таке цукор. А батько мальовничо описує, як то цукор виглядає, як смакує, який він незвичайний і предивний.

По дорозі на Невель Василевська зустрічає довбаний з колоди човен, в ньому старця й дівчину. Витягають довгі очеретини.

Старець беззубими устами жвякає било очерету. Жінка гризе спішно, огризає аж до того місця, де очеретина темніє і мякуш ділиться на тверді, волокнисті комірки. Хвилину дивимося на цю дивну сцену...

— Це добре, солодке — каже старий і простягає нам щойно зірване било. Але жінка всміхається гірко:

— Як нема хліба, то й очерет добрий...

Під Прикладниками на човні жінка і троє дітей. Рвуть очерет, їдять. Як нема хліба.

ЖАХЛИВІ ФРАГМЕНТИ.

В с. Березнім над Горинню авторку запрошують до вечері. У глиняній мисці молоко з якоюсь кашею — тверда крупина, дивний смак сировини. Діти впевнюють, що це добре. На запит авторки, що це, відповідають: це „майна", дрібний, білий цвітостан, який з росою збирають. Каша не йде в горло, хоч діти смакують. А коли досвіта прогульковці їдуть, господині нема в хаті: видно її як на луці, підпинявши спідницю, по пахи в росі, руками рве в решето „майну" на сніданок дітям.

У Щитині 16 осіб мешкає в одній хаті. Важко повірити й обчислити, як це можливе. А проте воно так. Вкриті лахманами лежать покотом усі, від тяжко хворої, зойкливої бабусі до того наймолодшого, що завішений на шнурах у колисці.

Над рікою стоїть хлопчина. Ноги має так фантастично вигнені рахітісом, що міг би бути яскравим зразком на якійсь медичній виставі.

Двічі питає авторка людей, що живуть з родиною з гектара, з двох, з половини:

— Якже ви оце живете?

І двічі однаково їй відповідають:

— Хіба ми живемо?

КРАСА ПОЛІССЯ.

А проте — не саму нужду бачить письменниця на Поліссі.

„Вони надсподівано гарні. Шляхотні обличчя, ніжні риси, око зустрічає часто справжню красу. Поведінка і спосіб вислову надихані тією гідністю, яку надибаєте тільки на селі, де панують чітко обмежені й перестерігані товариські форми і де крізь дрібний конвенціоналізм прозирає, як їх основа та джерело, пошана та ввічливість людини до людини. І тому так боляче дивитись, як ці гарні люди гинаються під вантажем непомірної нужди, як вона гне їх до землі, значить їм обличчя однаковим тавром суму, забирає очам блеск. Трудно й важко дивитись на нещасних немовлят, що не перейшли ще проби життя і селекції смерти, яка залишить з них тільки найсильніших — перетривати все. Трудно й тяжко дивитись на старців, що є вже на маргінесі життя і яким не залишається навіть єдине ще й остаточне — надія."

І коли авторка чує, як у ніч співає хлопячий голос дику, болісну й гінку, як вітер, пісню про те, що важко жити, їй здається, що це не співає хлопець з Чолкович.

„Це співає — каже Ванда Василевська — ціла поліська земля розпучливу, що шматує серце, безнадійну пісню про те, що важко жити."

*

Чому-ж тільки одиниці чують пісню розпуки й безнадійности Полісся?

Остап Далекий.

—o—

ПРИДОДНИЙ ПРИРІСТ НАСЕЛЕННЯ ЗМЕНШУЄТЬСЯ.

Головний Статистичний Уряд у Варшаві опрацював зіставлення у справі природнього приросту населення в низці еворпейських та позаевропейських країн за останніх 14 років, тобто в часі від 1924. до 1938. р. Дати відносяться до: Польщі, Англії, Болгарії, Чехословаччини, Франції, Голяндії, Ірляндії, Литви, Латвії, Німеччини, Португалії, Румунії, Швеції, Мадярщини, Італії, Австралії, Японії, Канади та Злучених Держав Півн. Америки.

З цього зіставлення виходить, що в минулому році в більшости зазначених країн можна завважити **упадок природнього приросту населення.** У Польщі, Болгарії, Чехословаччині, Ірляндії, Литві й Португалії був у минулому році найнижчий природній приріст за останніх 14 років. Тільки у Швайцарії, Італії, Австралії та в Злучених Державах Півн. Америки природній приріст населення був більший, як у 1936. році.

В Польщі за роки 1924—1937 найліпший рік був 1925, коли приріст населення дав 544.000 душ; найгірший був 1937. рік з числом приросту 374.500 осіб. В Англії рекордове число приросту (240.800) було в 1926. р., в Чехословаччині (147.500) в 1924. р. Упадок приросту населення просто катастрофальний у Франції: коли ще в 1930. р. **прибуло** там 101.100 осіб, то в минулому році **убуло** вже 11.700 осіб. Німеччина тримається назагал на досить високому рівні; найвищий природний прибуток населення (558.300) був у 1935. р.; в 1937. р. він дав 482.0000 осіб. В Італії є деякий регрес: 515.900 особам у 1930. році відповідає 376.000 у 1937. р. Австралія та Злучені Держави Півн. Америки тримаються назагал на високому рівні.

Упадок природнього приросту населення у Польщі відноситься також до областей, заселених українським народом. Це наслідок переважно дуже важких господарських умовин та недостачі санітарних уладжень для матерей і дітвори.

—o—

З польської преси.

Міркування про недалекі вибори.

СТРАХ ПЕРЕД НАПРАВЯЦЬКО-ЛІВОЮ НЕБЕЗПЕКОЮ.

„Час" (ч. 255 з 17-го вересня ц. р.) у статті п. н. „Проти пасивности" пера (їм), стверджує, що загал польського громадянства не ентузіязмується виборами.

„Одним з найбільш розповсюднених у нас почувань, що починає щораз більше перероджуватись у справжню і дуже небезпечну національну хибу, то почування байдужности. Треба незвичайно важних подій, щоб те почування байдужности й апатію, яку воно спричинює, перемогти. Тому хоча парляментарні вибори, особливо під цю пору, є подією першорядної ваги, не здається нам, щоб вони змогли ту байдужність та апатію перемогти. Велика частина громадянства перестала взагалі вірити в те, щоб такою чи іншою рішучою поставою вона могла мати вплив на хід подій. Вона почуває себе предметом волі тих, що виконують владу і занадто мало, рішуче занадто мало, почувається співвідповідальною за дальшу долю народу. І це є причиною, що люди не вірять, щоб вони могли в якійнебудь мірі вплинути на склад майбутнього парляменту і тому недалекими виборами не цікавляться."

Це почування майбутности — на думку автора статті — посилює становище ендеків і людовців, які, ставши від деякого часу на становищі видців, і тепер мабуть стануть збоку і не візьмуть участи в виборах. А коли так станеться, то при байдужности широких кол громадянства загрожує небезпека, що при виборах переможуть направяцько-ліві групи.

„Така небезпека загрожує не вважаючи на те, що ці групи репрезентують безумовно меншість громадянства. Але супроти пасивности такого великого відламу народу, при своєрідній тактиці „Стронництва Народового" і людовців, вкінці з огляду на лівий характер теперішнього уряду, ця меншість має всякі вигляди, щоб стати в парляменті переважною більшістю."

Щоб до цього не допустити, треба — на думку „Часу" — поборювати загальну байдужність до виборів і працювати в тому напрямі, щоб участь у виборах була якнайбільша.

ОПТИМІЗМ ОЗОНУ.

У згаданій статті „Час" стверджує, що еднодозонівські кола виявляють деякий оптимізм у звязку з виборами. Це підтверджують голоси озонівської преси. Між іншим „Курієр Віленський" (ч. 254 з 16-го вересня ц. р.) містить статтю п. П. Лемеша п. н. „Вихідна підстава до виборів", в якій читаємо:

„Не оманюємо себе щодо демократичности недалеких виборів, ані щодо демократичности форм, які нададуть польському життю майбутні законодатні палати. Не пора на хочби найменше послаблення екзекутиви, але найвищий час покликати до співпраці й посередництва між урядом і народом людей, яких народ справді найвище цінить і до яких має довіря та висунути гасла, що справді беруть за серце.

„Польща дасть доказ справжньої сили й відпорности, якщо вибори випадуть згідно з волею найвищого авторитету в народі й одночасно будуть чисті.

„Інакше кажучи в кожній окрузі зокрема треба покласти на таких людей, а в цілій Польщі на такі гасла, що мусіли би принести повну виборчу перемогу. Напевно є в Польщі і такі люди і такі гасла."

Коли брати під увагу дотеперішні успіхи Озону, то важко захопитись оптимізмом п. Лемеша і щодо людей та особливо щодо гасел, якими Озон якось досі нікого не взяв за серце. Не візьме мабуть і тепер. Але це не значить, що Озон не може перемогти в теперішніх виборах. Йому може це легко вдатися при абстиненції опозиційних партій та при байдужности великої частини польського громадянства, як про те пише „Час".

Треба тільки порівняти, щоби переконатися, що

MAGGI го

булїонові кістки

кращі ...

Мандрівка до Почаєва.

I.

Побувати в Почаєві, відвідати Св. Лавру, варто кожному українцеві. Бож це не тільки найбільша православна святиня в Польщі, але ще й українська з походження.

Заснована вона українськими ченцями, що втікли сюди по зруйнованню Києво-Печерського монастиря татарами в середині XIII століття. І ченці і його управники століттями були з українців. Навіть найвидатніший ігумен Лаври з XIII століття св. Йов Залізо, що на його молитви явилася Св. Богородиця і прогнала татарську орду зпід манастиря (в 1675 р.), був українцем, а раніш ченцем Києво-Печерського Манастиря. Неодного українського гетьмана приймали в мурах Лаври...

На стінах головної Лаврської церкви можна бачити багато старовинних ікон з Українською шляхтою, міщанством, селянами та козаками у стародавніх строях, що й досі свідчать про українське походження манастиря, хоч і панує в ньому тепер московський дух.

Особливо цікаво побувати в Почаєві в якесь велике свято, відпуст (напр. на Успення Св. Богородиці 28. серпня, на св. Йова 11. вересня, тощо). Тоді побачите „справжній нарід" з усіх, навіть найглухіших закутків Волині, Полісся, Холмщини, Підляшша, навіть з Білоруси...

В Єрусалимі за 20 піястрів показували за залізними кратами камінь, про який пояснювали, що це „пуп землі". Може воно й так. Але Почаївська скеля таки й справді є „пупом" — „кресуф сходніх". Досить побувати в таке свято в Почаєві, щоб переконатися, що воно є так.

До Почаєва я вирушив напередодні празника Успення, поїздом, в год. 5 по обіді. Перше, що зробило на мене враження, коли переїхали „Сокальський кордон" і вїхали на землю православної Волині, це значна кількість польських ксьондзів у поїзді, все молоді люди, і ніодного православного священника. Вже поїздом, що йшов до Кремянця з Луцька, та на який я пересів на стації Камянці-Волинській, приїхало декількох священників. Майже всі вони, ще молоді люди, „благообразно" підстрижені, гарно убрані, мають цілком інтелігентський вигляд і ніяк не нагадують колишніх „батюшок". Як потім я довідався, майже всі вони з академічною освітою. Між собою говорять, хоч і потихеньки, але по українськи...

У Кремянці, куди приїхали коло 11 г. вечора, до міста, що є на 2 кільометри від стації, їду на візнику разом із цілою священичою родиною: молодим і по-елегантськи підстриженим та одягненим священником, не менше елегантшою його дружиною й дитиною. Чув, як наймаючи візника говорили між собою по московськи. Почувши, що я українець, зразу заговорили між собою навіть по українськи...

— Ну, як, батюшка, йдуть діла тут, на Волині, навертають?

— У моїй парохії покищо були тільки окремі випадки; переходять одиниці і то такі, що ніколи до церкви не ходили. Чув, що в інших місцях гірше.

— А чи Ви, отче, гадали, що овець можна пасти і не ходячи за ними, а так здалека, радіовими хвилями, як кермують тепер аеропланами, та що при цьому вівці не розбредуться? Це тільки доказ, що противародня церковна політика неминуче веде до зруйнування самої церкви. Було воно так завжди, а тепер — тимбільше. Події покотилися тією дорогою, яку наша вища ерархія сама проложила.

— Маєте, пане, рацію, але інтерес церкви звязували з льояльністю. Бачимо, що політика завела...

—Отото, пане отче, і біда, коли голова не відчуває, як бється серце; бо у нас голова й серце належать до двох ріжних організмів: голова — московська, а серце — українське. Пастирів, які не вміють і не хочуть разом з паствою переносити і радість і горе, не почувають ніякої братської спільности зі своїми вірними, таких пастирів рано чи пізно вівці залишають...

— Може ви, пане, і маєте слушність, але мій обовязок боронити своє начальство...

За балачкою непомітно доїхали до недавно збудованого туристичного готелю, т. зв. „Звьонзку сполечнего". Дуже чистенький готель (навіть без блощиць!), де за три дні я заплатив 1.70 зол., як турист; інакше довелось би платити аж... 3.20 зол.

Коли вранці я вибрався до міста, то перше, на що звернув увагу — це на кожному кроці біло-червоні таблички з такими написами: „Звьонзек роботнікуф домових", „Звьонзек роботнікуф вейскіх", „Звьонзек купцуф" і ще всяких інших „союзів". Очевидно, добре дбають тут про те, аби ніхто не заблудився... На головній Широкій вулиці бачу й одну таблицю українську: „Книгарня". Заходжу й питаю, як іде інтерес.

— Газети розходяться добре, навіть часто й забракне. Сьогодні одного „Нового Села" продали 95 примірників — всі, що були. Наші клієнти майже виключно селяни. Міщани місцеві до нас заходять дуже рідко. Особливо за останніх 2-3 місяці попит на українську пресу дуже великий. Кожна подія, кожна чутка цікавить селян і вони зараз звертаються за газеткою: „Що там, кажуть, робиться з Японією? Писали, що ось, ось війна буде, ми вже раділи, а тепер чуємо, що замирились"...

По тій самій вулиці далі внизу — манастир, резиденція архиепископа Олексія Кремянецького, консисторія, колишня православна семінарія (цього року переведена до Варшави). На всіх цих установах польські й українські таблиці. Нижче манастиря — українська Свято-Троїцька церква (себто з українською богослужебною мовою). Відвідувачі — місцева українська інтеліґенція та особливо селяни з довколишніх сіл. Місцеві міщани заходять сюди рідко: йдуть до „более величественнаво головного „собору".

З крамниць у місті кидаються в очі численні пекарні, що випікають усякий хліб, дуже дешевий та смачний: булки, булочки памлушки, „катрушки", пиріжки, коржики,

що хочете. Дрождівки по 5—10 сот. такі смачні що я у Львові таких не їв. Взагалі тут їжа дуже дешева: шинка 2.50 зол., свинина 1 зол., цілу велику диню на базарі купите за золотого.

На базарі, де повно селян, не бачив я ніодної української народньої ноші. Селянки вбрані по міщанськи, я сказав би по жидівськи, хоч і говорять гарною українською мовою. Трапляються й „барині" - пані, що звертаються до них по московськи — місцеві „кацапствующі", а також деякі жидівки...

Посередині міста — висока, засаджена недавно деревами, гора королеви Бони, із залишками на ній старої фортеці. Вилізаю туди. З гори відкривається чудовий вид на Кремянець та околиці. Старий дозорець фортеці допомагає мені біноклем і показуючи на схід пояснює:

„Отой ліс, що ген, ген за тим селом, розділений на половину: ця частина наша, тамошня — совітська".

Дивлюся в бінокль на отой зелений клаптик Совітів і думкою лину через степи Поділля, Київщини до Полтави, до моїх братів, до старенької мами, може вже небіжки, до мільонів, що як казали колись у царській Росії „страждущих і жаждущих спасенія од іга иноплеменника...."

З протилежного боку, на заході, як міраж маячать сильвети Почаївської Лаври — мети моєї мандрівки.

Сходжу вниз, їду довідатися до автобусової стації про відїзди до Почаєва. Завтра там великий відпуст і очевидно автобусів буде багато. Гадав виїхати зранку, аби приїхати на Службу Божу й виїхати десь після обіду або увечір. Яке ж було моє здивування коли я довідався, що автобус курсує тільки один раз на день (ніяке свято ані скількість пасажирів його не обходить) і то: туди в годині 3 і пів після обіду, а відти — в год. 8 зранку. Отже як хочете попасти автобусом на Богослуження зранку, мусите стратити три дні: сьогодні після обіду виїдете, два дні мусите ночувати в Почаєві (і де ночувати, як там таке свято і голці нема місця, де впасти!) і аж у понеділок рано вернетесь.

Здивований таким „мудрим" розкладом їзди запитую управу стації:

— А якщоб завтра вранці було більше гостей, що бажалиб поїхати до Почаєва, то чи автобус піде тоді?

— Ні, бо нема пасажирів.

— Та це-ж неможливо, — кажу.— Завтра таке свято... Я сам бачив, скільки прибуло прочан!... У місті всі ровери та візники вже на завтра заанґажовані до Почаєва, а ви кажете, що немає пасажирів!

— Курсуємо тільки за розкладом їзди і того розкладу мусимо триматись.

Це мене вже вивело з рівноваги.

— Так чому-ж ви не вирушаєте в 8 зранку, а вертались би пів до 4-ої по обіді, зовсім навпаки як у вашому розкладі. Просто наче нарошно такий уложили розклад, щоб колиб і хотів, так автобусом до Почаєва не міг би поїхати!

Пан „управник" здвигнув тільки плечима, а за нього обізвався один із присутніх:

— Та раніш воно таки так і було, а тепер — інакше...

Після великих зусиль я роздобув ровер і в неділю в год. 7 ранку вирушив до Почаєва.

Далі буде.

(Далі буде.) **М. Гремучишин.**

Гарячі дні в Німеччині.

Відень, 15. 9. 1938.

Почалося від зїзду заграничних німців у Штуттґарті. Він стояв цілковито під знаком австрійців та судетців. Був, точніше кажучи, продовженням великої спортової олімпіяди в Бресляві, що замінилась у маніфестацію судето-німців, що мусіли з цієї причини на поворотній дорозі додому спробувати на своїх головах чеських палок. Промови партійних провідників на штуттґартському зїзді були знаменною прелюдією до повних ваги політичних заяв Ґітлера на дорічному зїзді партії в Нірнберґу. У всіх трьох згаданих імпрезах брали участь тисячі судето-німців. Ціла Німеччина сьогодні ними переповнена. Ми зустрічали їх по всіх кінцях. Всі без обиняків говорять про судетські відносини, багатьох не має взагалі наміру назад вертатись. Багато судетських студентів, чеської приналежности, ми зустрічали як працівників у ріжних орґанізаціях ґітлерівської молоді. Вони категорично заявляють, що до Чехії не вернуться, хіба що...

Останні драконські відомости про воєнний стан в Судетах не є тут ніякою сензацією. Не вважаючи на всі „вичікування" і писанини про розвязку цього важкого питання на дипльоматичній дорозі — люди тут здають і здавали собі докладно справу з того, що експльозія мусить прийти. Перед трьома тижнями ми зустріли в Штуттґарті французького мандрівника, якого сильно побили біля Праги за те тільки, що мав білі панчохи — припускали очевидно, що він німець. Від нього також довідались ми про один дуже маркантний випадок: в Німеччині один судето-німець, теж такий мандрівник, взяв нашого француза також чомусь за свого судетського земляка й бачучи, що той не має що їсти, обурився дуже на нього. Витягаючи відповідний папірець, заявив йому, що повинен, як і він, зголоситись до поліції, де дістане папір, на підставі якого реставрації будуть обовязані **безплатно** його харчувати!...

Але до речі. В повітрі не на жарти пахне війною. В „політичних" колах крамниць, кавярень і вулиць — стопроцентове переконання, що таки війна буде. Перекупки й інша стара гвар-

Комора на зиму вимагає заосмлення консервами і маринатами, які найкраще приладити на єдиному чистім, безбактеріїнім і тривкім оцті з оцтової есенції 80%, який виробляють **ZAKŁADY CHEMICZNE „GRODZISK" S. A.** зі знаком „РАК" на пляшечці.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 26.

НАТАЛЯ ЯХНЕНКО. 2

Алла.

— Що за чудо, глянь-но — промовив нарешті Василь. Через нешироку смугу чагарника, що відділював одну доріжку від другої і що був цілком прозорий, бо безлистий, видко було таку саму доріжку з такою самою лавою. На тій лаві сиділа жіноча постать. Нічого особливого не було в тій постаті, крім того, що коло неї стояв пакуночок з купою тістечок, і що вона їх заїдала дуже ласо.

Василеві аж очі заблищали від утіхи.

— Глянь тільки, що за апетит! Невже вона дасть собі раду з цілою тою купою? Таж то понад десяток!

Проте жінка не зражувалася труднощами і купа тістечок меншала та меншала. Ми обидва зацікавилися справою.

— Ій-бо, всі заласує" — пошепки я завважив.

Та ні! Дедалі жінка їла тістечка помаліше та помаліше. Нарешті задумалась і поглянула на решту нерішуче. Ще чотири чи пять штук за решту нерішуче. Ще чотири чи пять штук лишалося на паперовім тарільчику. Хвилинку вона подивилася на них із сумом — ми вже котіли їй запропонувати, що їй поможемо. Нараз вона рішилася, швидко та сумлінно поскладала тістечка в папір, загорнула, завязала шнурком, встала, глянула туди-сюди — вона нас очевидно не помітила, і швидким і меткім рухом засунула пакуночок у густий кущ по протилежнім боці до доріжки.

Від несподіванки ми обоє здубіли, споглядаючи один на одного, як то кажуть, із роззявленим ротом. Я вже готов був розсміятися, але Василь вхопив мене за руку: „Цить, вона зайде сюди". Ми причаїлися зі своїм сміхом і зацікавленими очима вдивлялися в постать, що зближалася до нас. Це була дівчина, молода дівчина, не якась стара жебрачка. Вона пройшла повз нас цілком близько і, глипнула на нас. Я пізнав її: це була Алла, що мешкала на тій самій вулиці, що і я.

Ми зібралися додому зараз услід за нею. Ще по дорозі я час-до-часу не міг стримати сміху, згадуючи ту всю картину. Зате Василь був задуманий і тільки неуважно посміхався на мій голосний сміх. Вже при самій своїй хаті простягнув мені на прощання руку і сказав: „То ти знаєш її"?

Я знав її настільки, наскільки можна знати когось, з ким мешкаєш на тій самій вулиці у провінціяльнім місті. Батьки — дрібні інтеліґенти, вона скінчила 7 кляс ґімназії. Ці та ще кілька подробиць я міг оповісти Василеві про неї.

— І ти кажеш, що вона тобі не подобається?

— Певно, що ні, бо інакше я був би заручений із нею, а не з Ганною. Не знаю її ближче і нічого не маю проти неї, але щось є в ній, що для мене неприємне.

— Ти нічого не розумієшся. Вона гарна дівчина. І ті тістечка! Вона мусить бути безпосередня натура, первісна жінка!! Цікаво, вона напевно прийде за тими тістечками до парку завтра.

Він пішов, а я думав над тим, що він сказав. Гарна! Певно, що гарна, але щось було такого... Ага! Це були її очі. Вона мала очі випуклі, такі ясно блакитні, що аж водянисті, попросту рибячі. Не люблю жінок з очами без виразу. Моя Ганна має гарні темні очі.

Не видається мені, щоб я дуже спізнився, коли другого дня знову вступив за Василем. Але його не було. Я пішов до парку сам. Здалека ще я побачив Василя, разом і з „первісною" дівчиною. Вони сиділи таки на тій лавці, поміж ними білів папір від учорашнього пакуночка і міни вони мали веселі. Я постояв, постояв нерішений... Шож, не була весна. Василь був молодий, отакий весняний флірт навіть добре би йому зробив. Я думав по батьківськи, і пішов собі геть.

З того дня я ніколи не заоставав Василя. Одного гарного весняного дня я зустрів їх обоїх. Вони йшли назустріч мені, по дитячому тримаючися за руки. Коли побачили мене не розгубилися. Навпаки, щось у їх вигляді заскочило мене. Щось випромінювало з них наче сяйво. Я ніби вперше побачив могутню постать Василя у всій мужній красі. Він зупинився, коли побачив мене, притримав її за руку і звернувся до неї:

— Дозволь тобі представити, мій найліпший товариш.

Я глянув як задубілий. Я ніколи в житті ще не бачив, щоб від якоїсь жінки так било повнею життя, здоровлям, молодістю та коханням — як від цієї золотоволосої середнього росту, дещо повнавої білявки, попри котру я переходив сто разів, не звертаючи на неї уваги. І вона була гарна, дійсно гарна. Ці кучері були занадто недбало зачесані, щоб могли бути неприродні, такої цери я давно не бачив, ані такого розрізу червоних уст. Вона була якась ціла золотава, ніби бджілка на сонці. А очі-очі в той мент були широко розплющені, і з побожним захопленням вдивлялися в Василя. Від того захоплення аж світилося її лице. Я бачив, як при його словах вона перевела їх з нього на мене. На мент виплив у них інший вираз, ніби морська хвиля, що відступає, показуючи пісок, щоб зараз знову його закрити. Вона глянула на мене, я негайно перестав існувати для неї.

Щасливі, розсміяні, побравшися за руки, вони пішли своєю дорогою. Я ще не витримав і обернувся за ними. Я бачив, як за кілька кроків вона підставила йому свої уста — тут, на вулиці, в білий день, на очах прохожих! Вони почували, що це їм вільно, бо вони були такі гарні, здорові, закохані та відважні

(Далі буде.)

Осінні новини
Лязар Райзер
Спеціяльність: вироби „Альмор".

НА ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ ОДЯГИ
поручає
ЛЬВ В, ул. Шпитальна 1.
Дім товаровий
ЦІНИ виключно гуртові.

дія охкає й нарікає, що попалась якраз під цей час до „старого райху", що відразу на вступі змушує й їхню „спокійну" людність встрявати в цю авантуру. В розспіваному Тиролі сімдесятлітній старик переконував мене з цієї причини дві години на шпилі гори коло Інсбрука, що він ніякий німець, а просто таки тиролець... І тому ніякі судетці його не обходять.

Та це тільки рідкі винятки. Німці певні, що ось-ось надійдуть якісь рішальні хвилини, вірять в політичні здібности свого вождя. Приготовані на його — вже нераз практиковані — сподівані несподіванки — обмежовуються тільки до непогамованого гніву та ненависти проти чехів. Самі не знають, як ціла авантура скінчиться і не силуються також снувати яких-будь здогадів у цій справі. І так фірер зробив, що треба буде зробити та що він схоче. Вірять у нього. Те саме вся преса, що обмежовується тільки до стверджування фактів, даючи дуже мало коментарів гороскопічного характеру.

Романтичний Відень відзеркалює настрій хвилини першорядно. Безустанно пролітають по вулицях важкі авта, наладовані зелено-сірими німецькими вояками. Від кількох днів поодинокі частини Відня тонуть вечорами в цілковитій темноті — з огляду на повітряні й газові вправи. Все це разом з численними брунатними сорочками СА та чорними СС-ами, що крутяться по вулицях, робить враження неспокою на вулицях. Люди стоять групами на хідниках оживлених вулиць, читаючи останні видання газет.

Несподівана вістка про рішення англійського премієра міністрів прибути до Берхтесґаден викликала незвичайне враження. Вся преса з великою напругою слідкує за ходом подій. Поодинокі щоденники принесли звідомлення з Мінхена, куди літаком прибув льорд Чемберлен — відбуваючи першу у свому житті повітряну подорож! По обіді почались наради на Оберзальцберґу в Берхтесґаден, куди прибув фірер відпочити по своїх великих партійних промовах на останньому зїзді. Люди на вулицях чекають нетерпеливо на пресу. „Фелькішер Беобахтер" випускає надзвичайні видання.

Незвичайна сензація останніх годин — це проклямація Генляйна та лист Мусолінія до льорда Рансімена. Перша з цих сензацій недвозначно спонукує задуматись над хвилинами, що грядуть. Громадянин чеської держави, провідник її німецької меншини, обвинувачує ту державу в терорі, безправі й деспотизмі. Всі зусилля судетських німців до мирної полагоди їх справи зустріли чехи танками, багнетами й кулями. Це змушує його — провідника судето-німців — заявити перед цілим світом:

„Ми хочемо жити, як вільні німецькі люди! Ми хочемо знову миру й праці в нашій батьківщині! Ми хочемо до нашої держави! Боже, благослови нас на нашу праведну боротьбу!..."

Карти відкрито. Ясна річ, що сам Генляйн цієї проклямації на власну руку не проголосив. Це один з етапів реалізації судето-німецького пляну. Годі сподіватись, щоб німці відступили назад від зроблених вже кроків. Справа поставлена ясно і недвозначно. Справу поставлено руба. Найближчі години принесуть дальші сензації, тимчасом справді важко ставити якінебудь гороскопи.

Богдан Кент.

Що писло „Ділу" 50 років тому.

Середа, 19 (7) вересня 1888.

„ПОЛІТИЧНА АБСТИНЕНЦІЯ"

Деякі німецькі і польські часописи вмістили зі „Червоною Русею" вістку, що „провідники руського народу" обстоюють політику абстиненції. Відповідаючи на ці голоси в передовій статті „Діло" писало:

„Оцінюючи по правді і без перебільшення нинішній стан руських відносин в Галичині, мусимо сказати, що не то наш простолюдин, але й сама наша інтелігенція не доросла нині до політики секесії чи абстиненції. Це показали й останні загальні вибори до сойму та до державної ради і всі потім доповняльні вибори. Ми бачили, нільки то ще у нас темноти, нездарности і навіть демералізації серед народу й інтелігентної верстви! Нехай би ті одиниці, що так легко кидають такими важкими окликами, як „секесія", „абстиненція" — поміркували перше над тим, що до таких акцій треба відповідної організації серед інтелігенції і народу, а зрозумівши це не поступали якраз так, щоби не допустити до нікчемної ніпшої організації русинів, поширюючи роздор своєю політикою безнастанних напастей та хлевети."

„ГЛЯДИМО З ВІРОЮ В МАЙБУТНЄ".

Німецький посол, соціяліст Лібкнехт, у розмові з кореспондентом французького часопису „Голюа", на запит, що скаже про майбутнє соціялістів у Німеччині, відповів:

— Можу вам сказати, що ми поступаємо значно і поважно. Народ починає нас розуміти. З кожним днем збільшається наше число. Глядимо з вірою в майбутнє і ми певні, що переможемо. Наші теорії не пропагують нікого перевороту. Хочемо тільки, щоб робітник краще розумів свої права і свої обовязки".

Політичні комісарі київської військової округи в диверсійній організації.

Політичні комісарі київської військової округи в диверсійній організації.

У політичному проводі київської військової округи викрито широко закроєну диверсійну акцію. Арештовано політичного керманича київського гарнізону Павловського, комісаря Міняйла та Загоруйка, інструкторів Харипонова й Кушнарева та партійних діячів Йоффе і Стельмаха (АТЄ).

СЕЛЯНСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ НА УКРАЇНІ ТА В РОСІЇ.

На Україні та в Росії дійшло до нових селянських заворушень. У Хвастові коло Орла селяни здемолювали домівку місцевого совіту, ГПУ кроваво здавило цей бунт.

Причиною було масове виключування цілих родин з колгоспів.

„БУРАКОВА КОНТРРЕВОЛЮЦІЯ".

Совітська влада ствердила, що у Харківщині та в Полтавщині селяни саботують колгоспи так, що лишають на полі велику частину цукрових буряків. У самій Харківщині зігнило на полі коло 30.000 сотнарів буряків.

Щоб здавити ту „буракову контрреволюцію" вислано окремі добровольчі відділи, які мають берегти плянтації буряків перед саботажами.

За добрими косметиками
йдіть до знаної з солідности перфумерії „ЛОТОС" у Львові
Там дістанете теж знаменитий український ПУДЕР і КРЕМ **МЕРІДА**

Д-р НИКИФОР ГІРНЯК.

Українські Січові Стрільці на Україні 1918 р.

(Спомини й документи).

На днях минають 20-і роковини переїзду Легіону УСС з України (Херсонщини) на Буковину. Цим фактом закінчується окрема доба в житті Легіону УСС. Невдовзі потім з початком листопада 1918 р. відкривається нова сторінка геройських змагань Легіону в рядах УГА

З цієї нагоди подаю кілька документів і моїх особистих споминів про життя і працю Легіону УСС на Наддніпрянщині за час від заключення Берестейського договору до осени 1918 р.

Рік 1918 починався для стрільців при дуже мішаних настроях. Зложилися на це ріжні військові та політичні події по обох берегах Збруча. За Збручем: мирові переговори Уряду УНР. в Бересті Литовським з одної сторони, а наступ орд Муравйова на Київ, безприкладна деморалізація молодих українських полків та евакуація Центральної Ради до Житомира при рівночасній політичній кампанії більшовиків в Бересті проти України, з другої сторони. По цім боці Збруча: жива акція архикнязя Вільгельма у дипльоматичних і династичних колах в справі утворення окремого коронного краю Галичини й Володимирії в межах Австрії і звязані з цим зносини стрільців на фронті з київськими політичними колами, з другої сторони заходи польського парляментарного клюбу у Відні і настрої польської преси в краю на Галичину в користь польського королівства і відсутність ріщучого становища австрійського уряду в цій справі.

Усі ці події викликували між стрілецтвом настрій неспокою, напруженого очікування та якоїсь неясної тривоги. Але вони скоро проминули після заключення мирового договору в Бересті з тайним додатком про відокремлення Сх. Галичини, утворення з неї та української частини Буковини українського державного краю в Австрії із власним соймом та адміністрацією.

Коли-ж армії осередних держав, а з ними і боєві сотні Легіону УСС рушили на Україну, щоб очистити її з червоних окупантів та помогти в наладнанні державного апарату, тоді загалом Стрілецтва заволоділо гаряче бажання стати до праці коло розбудови культурно-освітнього життя і державних установ відродженої України. Поза боєвими сотнями Легіону залишилося у Вишколі та Коші УСС більше як удвое стільки стрільців, що з великою нетерплячкою ждали хвилини виїзду на Україну. І з цього їх бажання зродилася була в березні 1918 р. поголоска, будьто би Українська Центральна Рада добилася в австрійськім уряді згоди на віддання цілого Легіону УСС у її розпорядження. Але якеж було наше розчарування, коли на мій запит у цій справі до референта УСС, пор. Володимира Тимцюрака, цей відповів мені 17. березня:

„Про віддання УСС до диспозиції Української Центральної Ради мені нічого позитивного невідомо, можливо через те, що мене більш як два тижні не було при корпусі".

З усіх формацій Легіону на домагання ріжних військовних команд придїлювано стрільців до австрійських та німецьких булав як перекладачів, жандармів і т. ін. Деякі з них попадали на самостійні урядові становища і справлялися зовсім добре зі своїми обовязками. Дуже скоро навязався також наш звязок з київськими СС-ами, а команда Коша спішила їм з допомогою на кожне їх бажання. Деяке світло кидає на цю сторінку праці УСС на Уркаїні оцей лист підхор. В. Дзіковського:

Київ, 23. III. 1918.

До Управи Коша УСС в місці постою.

Пане Кошовий!

Шлю Вам поклін і відомість, що Легіон УСС находиться десь на Поділлі у Вапнярці або Балті, а технічна сотня Легіону стоїть у Камянці Подільськім. Сотн. Вітовський обняв команду жандармерії в м. Жмеринці; там є також бувший отаман стрілецький, Тарнавський.

Куренем СС в Києві проводять: отаман Коновалець зі ступнем і платнею полковника, отаман Мельник зі ступнем майора і сотники: Чмола, Кучабський, Сушко, Черник і Домарадський. Курінь має батерію гарматчиків під проводом сотн. Дашкевича, кінноту, сотню скорострілів (19 штук), 3 бойові і 1 запасну сотню. Тепер стоять кватирами при Фундукліївській, а Кіш при Львівській вулиці і повнять службу при Центральній Раді та всіх важніших місцях Києва.

Я лишаюся в Києві при курені та основую тут Пресову Кватиру.

Пане Отамане! Прошу вислати з Коша післанця до Боєвої Управи з листами, які їй пересилаю. Іде про присилку книжок і відзнак УСС. на які тут величезний попит, а ще більше про світливний апарат і прибори, бо їх тут за жадні гроші дістати не можна. Тут конче треба світливця і колиб Пан Кошовий могли вислати т. Угрина, то Ви зробилиб велике діло. Бо тут гук праці, а робити нема кому.

Бабюк їде в Пресову Кватиру за Легіоном, а Рогатинович на Холмщину як агітатор. Прошу п. Кошового змінити нам обом документи (мені й Рогатиновичові) і вписати як перекладачів або щось подібного, висланих до Києва.

(Далі буде).

Літературна сторінка

Леся Українка про літературу і гром. справи.

ВАСИЛЬ СІМОВИЧ: „Листування Лесі Українки з Й. Маковеєм" із додатком листів О. Пчілки та власних споминів. Львів 1938. Накл. В-вої кооп. „Хортиця", ст. 80. ціна 1.20 з.

Напередодні 25-ліття смерти Лесі Українки Василь Сімович видав книжечку з прецікавими листами поетки до Й. Маковея і своїми спогадами про неї. Між оголошеними листами є деякі і від Олени Пчілки — мами поетки. Листів усього 9, а кілько в них життя, кілько заторкнених справ — так і уявляєш собі багату картину, якби перед нами лежала ціла велика збірка листів до ріжних людей!

Почин до листування дав Й. Маковей пересилаючи молоденькій Лесі рецензію Верхратського в „Ділі" з 1893 р., і свою замітку в „Народній Часописі" на II збірку „На крилах пісень". Л. Українка відразу живо зареагувала на деякі завваги в листі і критиці. Вона протестує проти того, щоб використовувати біографію письменника при його критиці. Поетове „я" має для неї значіння тільки у звязку з текстом твору; т. зв. настрій буває ріжний у ріжних моментах, „щирість" поета не залежить від того, хто він і який він — приватно. Критики Л. У. не боїться, навіть дуже суворої, мовляв: вона сама суворий критик. Зокрема не до вподоби їй підхід до деяких жіночих творів, як до окремих „дівочих", що вимагають вибачливости; наддніпрянці „не такі лицарі і коли приходиться до діла, то ставлять в одну лінію і поетів і поеток і літератів і літераток".

Вона проти вибачливого заохочування молодих талантів, мовляв, наша література: молода, слаба, потребує опіки. Л. Українка хоче европейської мірки. Цілу галицьку літературу до Франка вона відкидає, вважаючи її за нецікаву та маловартну, навіть Федькович для неї цінний тільки як оповідач, не поет. Зате захоплена Стефаником, Черешминою, Кобилянською

Коли Й. Маковей пустив колючку наддніпрянцям за нечисту и дивоглядну мову, Л. У. обороняє своїх земляків ясно та розумно: вони не мали рідної школи, а таки краще пишуть, ніж говорять, хоч галичани краще говорять, ніж пишуть. Щодо спільної літературної мови, то вона „мусить витворитись з усіх діялектів, без жадного насильства, сварки й колотнечі".

Серед літературних міркувань проскакують і політичні погляди, виразні, ясно зарисовані, як і слід тій, що мала за вчителя свого дядька М. Драгоманова. Л. У. разом із своєю мамою відповідають виразно Й. Маковеєві, що не зможуть йому післати нічого до „Нар. Часописі", бо „не набрали досить довіря до цього офіціяльного органу". Вони радо друкували б там свої речі, якби це був попросту часопис — збірник усяких творів „до читання", а не орган з усякими політичними інсинуаціями.

Саме ота причина, що Леся Українка не хотіла післати до „Н. Часописі" ніякого матеріялу припинила цікаве листування з Маковеєм, хоч і не припинила дружніх взаємин.

Велика збірка листів Л. Українки до Сімовича пропала у воєнній хуртовині. Особисті спомини Сімовича виводять перед наші очі живу, цікаву постать — ніжну, вражливу, енергійну жінку, завсіди в чорному, що цікавилася всіма літературними та політичними справами, як боєва вдача.

Між іншим вони вияснюють, що Л. У. була організаторкою І-го українського соціялістичного гуртка у Києві, кермувала виданнями цього гуртка за кордоном і сама виготовлювала відповідні брошури, друковані у Львові. Для нас зокрема цікава історія видання „Відгуків" — 3-ої збірки її лірики та частина її творчости, що звязана з її побутом на Буковині і в Галичині 1901 р. Книжка видана чепурно.

тільки
Крем майстра В. ПАЗЬДЗЄРСЬКОГО усуває радикально Веснянки Плями і т. п.
НАЦКА № 1
Крем Halina Нт. 2 (літо вистий) плекає церу, хоронить перед зморщинами і їх усуває.

ЛІТЕРАТУРНА ХРОНІКА.

ТРОХИ ПРИЗАБУТИЙ ВЕЛИКИЙ ПОЕТ.

Цього місяця польські літературні критики пригадали сторіччя уродин Адама Асника (ур. IX. 1938) — великого, а проте трохи призабутого поета, що писав під давним псевдонімом „El..y" Від 1804 до 90-их років він майже неподільно царював на польському Парнасі, у дусі, коли щораз більші права здобувала собі проза творезого реалістичного напрямку. Асникові завдячує нроднну спонуку неодин поет „Молодої Польщі" — Каспрович, Тетмаєр, Лангє, Жулавський, може навіть Стаф. Його уважають за посередника між романтичною поезією і модерною. Асник визначується великою духовою рівновагою, що відбилася в його поезії, де панує гармонія думки і настрою — „змісту" і „форми". Він не йшов ніколи за настроєм, коли не мав ясно зарисованої думки і часто давав перевагу рефлексії, яку можна було передати навіть прозою. Це не перешкодило йому дати цілу низку справжніх перлин лірики — легкої, кришталево-прозорої і теплої. Не дивне, що до кількадесяти його поезій композитори створили музику. Як політичний діяч — посол, редактор „Нової Реформи" і міський радний, він не проявив більшої індивідуальности, зате вмів дуже вміло надихувати свої поезії громадськими мотивами, оминаючи програмовости ти дешевої популярности. Його читали здебільша вчені і поети, а не ширша публика. Він стояв на межі двох світів: з одного боку притьмарювали його Міцкевич, Словацький і Красінський, з другого — поети „Молодої Польщі" великого стилістичного розмаху, а нахилом до недосказаних нюансів і сміливих експериментів.

—o—

ПІДГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ЮВИЛЕЮ.

У Совітах відбудуться 125-літні роковини уродин Шевченка з тими самими роковинами Лермонтова. Відомий російський критик Георгій Адамович такі дає на цю тему завваги в паризьких „Последніх Новостях": „Юбілей Шевченка відзначують імовірно багато пишніше та святочніше, бо йому легше надати політичний характер. А все-ж Шевченко поет не в ласці, розмірно мало досліджений, недостатньо оцінений. Журбу про його посмертну славу поручили не невідомому Корнійчукові, драматургові та послові Найвищого Совіту; він обіцює перемінити ювілейні дні „у всенародне свято, подібні до днів Пушкіна і Шота Руставелі". До праці над перекладами Шевченка на російську мову притягли найчільніших поетів. Перший збірник перекладів виходить цими днями, інші підготовляються. Юбілейний комітет висловлює сподівання тим, що журнали не приготовляються до свят, — „навіть не натякають на це". Редакція „Знамені" буцім-то щиро відповіла: „За пригадку про юбілей Шевченка дякуємо". В. Катаєв уповноважений провірити, „що і де мають робити". М. Зощенко обіцяв написати книжку оповідань про Шевченка. На сценарій з життя поета проголосять конкурс. З Лермонтовим так мовити: тихіше."

—o—

18 НОВИХ ПЄС ОДНОГО МІСЯЦЯ.

виставлять лондонські театри, починаючи від 15 вересня новий сезон. У це число неврахована нові пєси, які вже є на афішах театрів, що почали грати від 1-го вересня. Для однієї пєси „Валентайка" з сюжетом з історії Мадярщини дирекція театру „Гіс Меджесті" замовила нову електричну сцену за 20.000 доларів.

—o—

„РЕВІЗОР" ГОГОЛЯ ІТАЛІЙСЬКОЮ ОПЕРОЮ.

Музику до „Ревізора" написав композитор і диригент Амільякаре Занелля, лібретто Антоніо Лєґа З усієї побутовщини комедії Гоголя не залишили нічого, а зробили з неї загально-західську тему у стилі Гольдоні. Вистапляють її восени.

—o—

ЩО ЧИТАЮТЬ У ШВЕЦІЇ?

Найбільше чужих книжок споважкують шведи з Німеччини — 30 відсотків усіх. 15 відсотків припадає на англійську літературу, якої збут в останніх роках зростає постійно. У 1935 р. купили за рік шведи англ. книжок на 15.000 фунт., а у 1937 р. вже на 20.000.

ВІДРАДНА ПОЯВА В КАНАДІ.

(МИРОСЛАВ ІЧНЯНСЬКИЙ: Ліра емігранта. Лірика. Накл. Української Книгарні. Вінніпег. Канада. 1936, ст. 138).

Від невідомого автора з Канади принесла запізніла пошта збірку з такою дописко̀ю: „Давно вже плянував передати Вам мою тиху „Ліру емігранта" Може й згадаєте добрим словом, не цілком злим". Це велика збірка з 200 сотнями поезій і згадати її треба, навіть добрим словом. Здається, чи не перша це збірка українських поезій з Америки, що нагадують нашу модерну поезію мельодією, словником, темами.

Наші інтеліґенти, що виїжджали в Америку, навіть як писали колись вірші, то переходили на прозу, здебільша ґазетну. Решта боролась за хліб із маслом, і хату з комфортом — за те мінімум прожитку пересічного американського інтеліґента, яке для неодного галицького є максімум матеріяльної вигоди. Всякі українські вірші в Америці належали ще до просвітянської доби, у найкращому випадку наслідували наївно-солодкаво і недоладно Шевченка.

Мирослав Ічнянський — наддніпрянець, і то такий, що захопився поетами нашої останньої революції, взявши від них мотиви і ритміку з частими асонанцами замість рим. Ось одна з перших поезій під „модерним" заголовком „Півні сурмлять".

Лоскоче сон. Від щастя плачу.
Сміюсь. Пю чад гаїв шовкових.
Я в Україні. В лет — без плану,
Полиню й меду в серці повно
Народ згорбатів — юний старець,
На манівцях з учителями.
Ділить на восьмеро окраєць,
Так довго в ямі. В чорній ямі!

Або:

На папері рудому червоні слова.
Літери скорбою впилися.
Слова — в полумі осени листя:
— Кричу з чайкою, друже, вам...

Є тут і „модерніші" з таким модним перелічуванням назв:

Літаком мислі мчуся в Гартфорд,
В тихі Піболі, Орендж, Ньюарк,
Села: Меливил і Фриголд, Пасайк...
І Чикаго знов — велитень гордий.

А поруч цього зовсім наївно-прості, такі:

Зоре, ой, не згасни,
В хмари не ховайсь,
Йдуть та йдуть нещасні,
Їх вітай, всміхайсь!
Зоре, ти маленька,
Сонцем людям будь, —
Близьким і далеким
Витчи срібну путь!

В усій збірці найдете неодин відгук лірики Олеся, Чупринки, Тичини, Маланюка, але є теж відгуки ще давніші, наче із Грабовського. Неодин вірш можнаб передрукувати в наших народніх і релігійних календарях, де так часто повторяються плоди зовсім домашньої Музи. Ось зразок із „Молитв":

Прийдешніх днів і радість й горе
Тобі я в руки віддаю,
Промов — вспокойсь, — моєму морю,
І серцю тишу дай Твою.
Нехай живі сміють зорі —
Любові, Віри і Надій,
Тоді я промінь буду Твій,
У шумливих днях життя, як море.

Замість незрозумілої фрази „Промов, — вспокойсь, — моєму морю" можнаб дати простіше: „Втиши моє життейське (бурхливе) море...", як в неодному іншому місці збірки, де поет утікає від занадто виразної рими чи класичного розміру до будьяких подоб співзвучности.

Загальне враження таке, що автор пише наосліх, „під настрій", не перевірює вже раніше написаних собою віршів, не добирає нових тем — за кожною, що вирине йде однаково легко. Чупринка в мініятурі. Не знаємо, в яких він умовинах працює, яку має освіту та вік — чи щойно починає віршувати чи спочиває на лаврах. Усеж коли зважити, що в Канаді взагалі нема наших літературних творів, то така збірка симпатичне явище і рідке серед низьких літературних вимог нашої канадійської еміґрації.

м. о.

Сторінка без політики.

ФАЛЬШИВІ ГРОШІ НАПОЛЄОНА.

Про те, що Наполеон друкував підчас боротьби з Англією в державній, одначе при тім тайній друкарні фальшиві англійські банкноти і що він хопився того способу теж пізніше підчас походу на Москву — відомо вже віддавна. Є багато доказів, як друк тих банкнотів організували, є теж точні дані про імена осіб, які були співробітниками цісаря.

Одначе багато подробиць недоставало в цілій тій дивній історії та щойно недавно в архівах віднайшли документи, які кидають новий сніп світла на „кримінальну діяльність Бонапартого" (так називав друк фальшивих грошей у Парижі Шатобріян). Тепер переповідає цілу точну історію у французькім тижневику „Вандреді" Поль Жеран.

Приказ цісаря.

В 1810 р. гравер Ляль, який працював у картографічнім відділі французького міністерства війни, дістав одного дня наказ явитися в директора тайної поліції Демаре. Демаре заявив гравері просто, не скриваючи нічого, що уряд потребує більшої кількости англійської валюти і що від нього, Ляля, цісар вимагає вірної служби: треба вирити точний рисунок банкнотів на мідяних дощинках, які відтак підуть на друкарську машину.

На випадок, якби Ляль мав якінебудь докори совісти чи сумніви етичного характеру, директор тайної поліції підкреслив, що в боротьбі з Англією всі засоби добрі. Крім цього агенти Пітта перепачковували до Франції величезну кількість фальшивих асиґнацій і спричинювали таким чином упадок французьких грошей.

Виявилося, що Лялеві не треба було таких пояснень: він був вірний свому цісареві та вже чергового дня взявся за працю. Ґравірування мідяних дощинок відбувалося в париськім домі Ляля, на розі вул. дез Юрсюлін і тю Сен Жак. Граверові помагав один службовик із міністерства війни, гарячий звеличник цісаря й тому людина наскрізь довірена.

Цікавість поліційного комісаря.

Коли Ляль працював уже кілька днів та приготовив уже дві кліші, спамятався, що в дійсности він виконує кримінальний злочин і не має ніякої забезпеки. Тоді ґравер висунув домагання до ґенерала Саварі, міністра поліції, щоб він видав йому документ, який беріг би його перед цікавістю й настирливістю поліційних урядовців. Міністр довго викручувався, одначе вкінці такий документ видав (цей документ знайшли тепер в державних архівах). В документі було доручення, щоб кожний поліційний службовик який схотів би переводити в мешканні Ляля трус негайно покинув його дім і залишив гравера у спокою.

Цікаве, що поліційний комісар дільниці, в якій жив Ляль, справді підозрівав, що в тому домі діється щось непевного. Він пішов туди з двома поліцаями. Ляль показав документ, на який комісар не хотів навіть дивитися та намагався таки ввійти до середини. Ляль почав пручатися і счинилася авантура. Вкінці непорозуміння вияснилось, одначе комісар таки „полетів" зі свого становища.

Смерть агентів

Гроші з кліш Ляля, друкували в державній друкарні на бульварі Монпарнас, яка випускала кожного дня до 1000 банкнотів ріжної вартости. До Англії перепачковували ті банкноти французькі агенти, які платили фальшивими грішми за харчі та воєнні матеріяли. Як удавалося, то вони намагалися проміняти фальшиві гроші на правдиві. В архівах збереглося повідомлення про страчення 5 французьких агентів, яких придержали в Льондоні з 5.000 фунтів фальшивих грошей. Англійський суд засудив їх на смерть і кару виконали.

Московські банкноти.

Друк англійських банкнотів на Монпарнасі тревав коло пів року. Відтак його припинили і Ляль вернувся до міністерства війни рисувати військові карти. Між іншим він відґравірував всі карти французького ґенерального штабу для потреб французько-російської війни. Не минуло й пів року, як йому знову доручили фальшувати банкноти, цим разом російські. Фальшиві російські банкноти друкували в іншій друкарні на рі Вожірар, яка випускала денно до 5.000 банкнотів.

Після упадку Наполеона і входу союзних армій до Парижа, Ляля перенесли на емеритуру. Він вірно зберіг довірену йому тайну й ніколи, нікому не говорив про доручення Наполеона. Ціла справа друкування фальшивих банкнотів у державній французькій друкарні вийшла не з його уст, лиш довідалися про неї щойно з документів, які в архівах залишилися.

—o—

О. ЛЕВИЦЬКА і С-КА, Львів, Кордецького 51.

Ощадний завсіди собі порадить!

Степан і Роман важко пробивалися крізь життя, як нижчі службовики одної приватної установи. Оба мріяли стати колись самостійними підприємцями й тому оба відкладали постійно навіть зі свого малого заробітку дрібні ощадности. І добре робили — бо ось недавно установа виповіла їм працю.

„Може тепер здійсняться наші задуми скоріше, як ми думали!" сказав бадьоро Роман. „Ми-ж маємо деякі ощадности". Звірилися один одному. Роман каже: „Я заощадив собі в нашім Земельнім Банку три тисячі золотих". — „А я заощадив собі дві тисячі" — сказав Степан і додав задумано: „Правда, я також відкладав місячно так, як і ти, але я ховав гроші дома, тому часто піддавався спокусі й нарушував свої ощадности на те, що мені видавалося потрібне. Та й так маю ще з чим почати якесь підприємство.

Та воно не пішло так гладко. Коли прийшлося здіснювати пляни й почати підприємство, показалося, що як Роман так і Степан мають за мало закладового капіталу. Кинулися обидва до банку за позичкою. Правда, Романові зараз дали доволі замітну позичку на дуже догідних умовинах. Але Степанові сказали: „Дуже жалуємо, але до позичок мають у нас першенство наші ощадники... Ми дуже радо уділяємо позичок, бо банк на те є, одначе тому, що маємо багато кандидатів до позички, мусимо обслуговувати передовсім своїх щадників, бо знаємо їх, як людей, що чесно вивяжуться зі своїх зобовязань і раціонально потраплять використати свій заощаджений і наш позичений гріш".

Степан був настільки розумний, що навіть словечком не нарікав на банк. Тільки жалував, що не щадив у банку. Та щоб надробити втрачене, він зараз заніс свої ощадности до Банку і певно стане вже постійним щадником, щоб тими ощадностями і забезпеченим на випадок потреби кредитом розпочати колись своє підприємство, так, як почав його вже тепер Роман, який щадив раціонально: в банку і то у своїм рідним.

(Ю. Ш.)

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ вул. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

БОРОТЬБА ЗІ САРАНЧЕЮ.

У Бріселі закінчилася конференція представників 20 держав, на якій обговорювали засоби боротьби зі саранчею. При відкритті тієї конференції, пятої з черги, директор британського ентимольогічного інституту заявив, що саранча нищить кожного року засівів на суму більшу, як 10 міліонів фунтів стерлінгів.

Найбільше терпить від саранчі Африка, Полуднева Азія, Полуднева Америка, побережжя Середземного Моря, Полуднева (степова) Україна), Кавказ і частинно Австралія.

Наступ саранчі, як подає біблія — це справжня египетська пошесть. Нинішний налет саранчі нічим не ріжниться від біблійного, бо саранча справді покриває хмарою сонце, або присипає грубою верствою землю.

У Полудневій Африці в 1934 р. мертва саранча завалила наче горами вулиці Йоганесбургу. Залізничу комунікацію мусіли припинити, бо колеса паровозів не крутились, лиш ховзалися по рейках прикритих саранчею. В Еспанії летун попав у справжню тучу саранчі, яка його просто осліпила і літак полетів коміть головою на землю.

Коли саранча появиться в якомунебудь районі, вона пажерливо зїдає миттю всю зелень. У примітивних краях, яким був напр. Єгипет за часів фараонів, налет саранчі приносив у наслідках голод. Летні орди саранчі покривають величезні простори землі та розмножуються з неймовірною швидкістю. Кожна пара саранчі плодить у найгіршім випадку сто нових комах. В 1926 р. розмірно невелика група саранчі піднялася зі середнього бігу ріки Нігеру. За пять літ вона просто затопила собою цілу Африку і пережерла двічі цілий суходіл.

У боротьбі зі саранчею випробовували вже ріжні засоби сучасної цивілізації. Літаки зливали саранчу ріжними отруйними рідинами. В Еспанії нищили гарматним вогнем хмари саранчі. Та все те приносить небагато користи.

На брісельській конференції намітили новий плян боротьби. Саранча переживає звичайно два фізіольогічні періоди. У першім періоді це нешкідливий „пільний коник", який живе поодиноко, що його можна стрінути на берегах рік та озер. Та відтак, не відомо на підставі якого таємничого закону, коники збираються разом і тоді наступає новий фізіольогічний період, небезпечний для людей.

Райони, в яких виводиться самітний „коник", добре відомі. Нова метода боротьби спирається на цьому, щоби зазначити на карті такі місця. Коли для „коників" настає їх другий період, треба негайно їх нищити, заки вони змобілізують свої сили.

Очевидно, воно не легке завдання, зокрема, коли йде про нагляд над величезними, мало прослідженими місцями Африки. Та при міжнародній піддержці все можливе. В Бельгії саме й радили над цією міжнародньою співпрацею.

—o—

Інж. Юрій Нясецький
державно уповажнений інженер будови
Львів, Мучна 46, тел. 270-27.
виконує усі праці з обсягу:
будівництва та промислової
і житлової архітектури.

Церква-кінотеатр.

У Вільбон сір Івет, недалеко Палезо (Франція) закінчили тепер будову церкви, єдиної у своїм роді.

На перший погляд церква нічим не ріжниться від інших. Лиш коли ввійти до середини, можна запримітити, що приміщення призначене на богослуження, розмірно мале в порівнянні з цілим будинком. За вівтарем, за ворушною стіною находиться кінова саля на 300 місць, в якій відбуваються кінові сеанси й театральні вистави.

Ця новинка дає змогу на випадок потреби збільшити місткість церкви. Коли наплив вірних надто великий і церква не може всіх змістити, вистане натиснути гудзик, щоб стіна розступилася і вівтар опинився в самій середині церкви. Все те відбувається без найменшого гамору.

Оригінальну церкву-кінотеатр побудували тамошні ремісники й будівничі. Її посвятив версайський єпископ Ролян Гослен

З польських справ.

ЧИ ЛЮДОВЦІ ПІДУТЬ ДО ВИБОРІВ?

В пятницю відбув наради Головний Виконавчий Комітет „Стронництва Людового" який приняв таку резолюцію:

„Головний Виконавчий Комітет „Стронництва Людового" бачить у розвязанні сойму і сенату додатків факт. Г. В. К. доцінює вповні висловлені в розпорядку президента інтенції допустити широкі маси до чинної співпраці для держави. Після проаналізування і скритикування виборчої ординації Г. В. К. гадає що в теперішній ситуації селянські маси, якби навіть хотіли, не могли би в цих умовинах висловити у виборчому акті своєї волі. Беручи це під увагу Г. В. К. вирішив скликати конгрес „Стронництва Людового" на день 2-го жовтня ц. р. предложити на ньому відповідні резолюції".

Одночасно Г. К. В. вирішив, що „Стронництво Людове" візьме участь у самоврядних виборах.

Біжучі рахунки,
безготівкові розплати (чеки й перекази),
вклади (звичайні, вінкульовані, à vista в золоті),
дрібна ощадність,
скуповування цінних паперів

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

Інкасо, доміціль, експонт векслів,
Інкасо рат післяплат,
Оборотовий кредит,
Організування промисл підприємств

НОВИНКИ.

— **Зближається гостра зима.** З цієї нагоди повідомляємо, що новозбудоване молоде українське опалове підприємство поручає всій українській клієнтелі вугілля, кокс і дерево на найдогідніших умовинах. М-р Семен Штайн і Володимир Сидорак, вул. Жовківська ч. 38, (біля церкви о. Василіян). 1951 1—3

— **Курси косметичні Слави Добрянської** Львів, Кохановського 15 а. Школа професійна затверджена кураторією під управою лікаря-дерматолога д-ра Лисяка. Вписи щоденно. Тел. 253-67. 1989 1-5

— **Пора подумати** про осінній одяг. Тож зайдіть до робітні **А. Дуфанця,** Косцюшка 1а, II. і оглянъте нові осінні матеріяли. 1990

Д-р Михайло Дубовий
ВЕРНУВСЯ
та ординує у шкірних і венеричних недугах та лікарській косметиці
при ВУЛ. КОСТЮШКА 4.
(напротив „Народньої Гостинниці).

— **Трикотарський курс,** 6-тижневий для пань — під фаховим проводом п. М. Зеленої, уладжує Секція домашнього Промислу при Кр. Госп. Т-ві „Сільський Господар" у Львові — при співучасти кооп. „Вовна" в домівці Т-ва „Сільський Господар". Курс почнеться 1-го жовтня і буде відбуватись 2 рази в тиждень в пополудневих годинах. Дні і точну годину доберуть до бажань учасниць. Оплата за цілий курс 8 зол. Зголошення й інформації в кооп. „Вовна" у Львові, Підвалля ч. 1 або в Т-ві „Сільський Господар" вул. Руська 20, III. пов. тел. 230-53. 1979

МАЙЖЕ ВСІ ЧЛЕНИ НІМЕЦЬКОЇ АМБАСАДИ ВИЇХАЛИ З МОСКВИ.

Шведська преса пише: В дипльоматичних колах у Москві викликав велике вражіння нагльий відїзд з Москви до Берліна майже всіх членів німецької амбасади, з родинами. В Москві лишився лише секретар фон Тіпельскірх.

—o—

АНГЛЬО-ІТАЛІЙСЬКІ РОЗМОВИ В СУДЕТСЬКІЙ СПРАВІ?

Як подає „Дейлі Телеграф", британський амбасадор у Римі Перт вернувся до Риму в понеділок, дарма що сподівались його щойно в жовтні. Міркують, що є це перший крок до англьо-італійських розмов про судетську справу та про ратифікацію італійсько-британського договору з 26. квітня ц. р.

—o—

НА ШЕВЧЕНКОВІЙ МОГИЛІ.

9. ц. м. зїхались до Канева письменники й композитори УССР та зібрались на могилі Шевченка. Голова Юнилейного Комітету, драматург Корнійчук виголосив промову, поет Малишко віддеклямував деякі Шевченкові твори. Після кількох промов та привітів делегацій з інших республик СССР, відспівано заповіт. (ВУ)

—o—

— **Довголітній** досвід у будові радіоприймачів є запорукою їх першорядної якости. Тому звертайтеся та закуповуйте батерійні радіоприймачі тільки в найстаршій українській фабриці Е-комп, Львів, Сикстуська 29, тел. 203-30.

— **Фарби, лякери, покости,** предмети домашнього вжитку, **косметику поручає ф-ма Інж. Б. Попович, Львів, Руська 16. Великий вибір,** дешеві ціни. 1987 1-10

— **Космео** — Львів, Миколая 7, фахово порадить Вам Пані, як раціонально плекати вроду. 1985 1—20

— **ІЗ ВЧОРАШНІМ ЧИСЛОМ „ДІЛА" (206) розіслала Адміністрація своїм точним передплатникам черговий повістевий додаток за місяць серпень Он. Бальзака: УТРАЧЕНІ ІЛЮЗІЇ, том II. Хто не прислав 25 сот. на порто цієї книжки, просимо долучити їх до найближчої передплати разом із новими 25 сот. на книжку за місяць вересень. Реклямації щодо цієї книжки за серпень приймає Адміністрація під увагу тільки до 14 днів.**

— **Із мандрівок по Поліссі.** Враження з подорожі розкаже ред. Василь Левицький в понеділок 19. ц. м. у клюбі „Нової Хати" і „Труду" Ринок ч. 39, Початок год. 6. веч. Членам і гостям радо.

— **Видїл Т-ва „Мішанське Брацтво"** у Львові повідомляє, що від неділі 18. ц. м. відбуватимуться кожної неділі точно в год. 12-ій вполудне для членів з їх родинами виклади і реферати на ріжні теми. Перший реферат у неділю 18. ц. м. виголосить м-р М. Богун на тему: „Розбудова економічних міщанських організацій".

— **Відкриття вистави образів артистів-пластиків** відбудеться в неділю 18. ц. м. в год. 12-ій вполудне при пл. Марійській ч. 9/I. Цю виставу улаштовує львівський професійний союз артистів-пластиків.

— **Львівська хроніка.** При вул. Баторія впала до пивниці 4-літня Рута Бас і скалічила собі ліву ногу. — При вул. Жовківській намагався скінчити самогубством 18-літній Василь Паробчак з Підберізець, який кинувся під трамвай, що його в останній хвилині стримав моторовий. — При вул. Академічній у дільницевому уряді магістрату Казимира Захара покинула свою 5-літню доньку і втікла. — Поліція арештувала 28-літню Розалію Голембйовську за те, що підкинула свого синка при вул. Хорушини ч. 22.

— **Хто виграв на льотерії.** У вчорашнім тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали м. ін. такі більші вигри: 75.000 зол. на ч. 60371, 15.000 зол. на ч. 73440, 10.000 зол. на ч. 3026 4672 46429 48844, 5.000 зол. на ч. 28449 38315 40391 93669 111831 2.000 зол. на ч. 22964 23460 32022 44833 45002 64329 80096 133428 133780 144209 145642 146166 149270 149919 157442. 1.000 зол. на ч. 10138 14567 1 250 16953 21824 23493 24771 31553 33112 37094 50628 75345 76067 79876 87330 92007 103607 102536 106668 107478 107691 108416 119717 121146 124831 133215 136498 139031 141103 142669 144623 151620 155339 156888. — В нинішнім тягненні впали такі більші вигри: 5.000 зол. на ч. 35074 59064 74800 119033, 2.000 зол. на ч. 150 7626 15396 26436 26562 36507 45596 52711 67736 73554 76396 89950 93297 98787 104426 134383 135299 137481 141929 143024 155388 157498. 1.000 зол. на ч. 915 6045 11182 16625 18355 19393 24541 31016 36700 42856 44981 46450 47510 57074 61443 61989 73141 75784 76334 78997 79122 79981 88634 95041 95814 97350 98858 113641 114100 118736 123275 130471 132059 139399 140710 145761 149966 150111 151846 155075 156394.

— **У будинку львівської політехніки** починаються знову напади на жидів. В суботу побили двох гімн. абсольвентів, опісля делегацію жидівського студентського товариства, що вийшла від ректора після інтервенції у справі нападів.

— **Процес проти Добошинського** почнеться 19. ц. м. у Львові перед трибуналом, зложеним зі суддів: Понуркевича (предсідник), Бочара і Городиського (вотанти), обвинувачуватимуть прокуратори Ольберек і Ольшевський. Вступ на салю розправ буде тільки за білетами.

— **Далі виселюють з Калущини.** Калуське староство рішенням з 10. ц. м. виселило з прикордонної смуги на три роки Віктора Сабата, який працював у кооперативі в Петранці пов. Калуш. Своє рішення староство мотивує тим, що В. Сабат був караний одномісячним арештом за протидержавний вчинок.

— **Медвідь під Здолбуновом.** На терені здолбунівського повіту появився рідкий гість — брунатний медвідь, що втік мабуть з СССР тому, що там горять тепер ліси. Медвідь дався вже добре в знаки населенню, бо робить спустошення в пасіках і нападає на худобу. Населення організує облаву, щоб позбутися непрошеного гостя.

— **Присуд з мотивами на 500 сторінок** здавив трибунал окружного суду у Варшаві, що судив б. віцедиректора податкового департаменту Міхальського і б. пос. Ідзіковського за великі зловживання. Обємистий присуд вийде у формі брошури.

— **Сніг у Татрах.** Наглий упадок температури по кількагоднинім дощі довів до того, що в Татрах упав великий сніг. Грубі верстви снігу покрили не лише верхи гір, але навіть смугу лісів від висоти коло 1.100 метрів над рівнем моря.

— **Окружний зїзд** делегатів партії людовців з участю головних провідників партії відбудеться в неділю 18. ц. м. у Ряшеві. Темою нарад буде справа участи людовців у виборах до сойму.

— **Убив свого двійняка.** В лісі під Пйортрковом знайшли перед кількома днями тіло якогось мужчини з карточкою такого змісту: Називаюсь Пастернак, за яким шукає поліція г Лодзі. Кінчу самогубством. Поліція дійсно шукає за Пастернаком, який працював в одній фірмі в Лодзі як урядовець, присвоїв собі 1.000 зол. і пропав без сліду. Судово-лікарська комісія устійнила, що тут не йде про самогубство, лише про вбивство — влада почала шукати вбивника. Слідство виявило, що правдивий Пастернак живе. Арештований Пастернак зізнав, що по втечі з Лодзі волочився по цілій Польщі. Вкінці рішив убити свого двійняка, якого припадково стрінув. Тому заманив його до ліса, де вбив його, забираючи 300 зол. і документи тотожности, якими хотів легітимувати ся. До тіла вбитого причіпив карточку, щоб відвернути від себе слідство.

— **Нищать історичні памятки Самарканди.** Большевицька управа міста Самарканди, ко-

З нагоди
950-літніх роковин хрещення Руси-України
читайте повість
Юліяна Опільського
„ІДОЛИ ПАДУТЬ"
що зображує незвичайно живо цю переломову подію,
виводить могутню постать Володимира Великого,
змальовує бої та дипльоматичні заходи великого князя.
Накладом Видавничої Спілки „Діло".
2 томи. — Ціна 4 зол.
Дістанете у всіх книгарнях.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Дивна історія.

Нині я мав страшенно дивне почування. Мало дивне! Таки дуже дурне. Як живу, як по світі швендяюсь ще такого не мав.

Подумайте тільки Ш. Громадяни (-нки)...

Зїв я рано снідання, закурив, убрався, пішов у редакцію, сів, узяв часопис до рук і — нараз мене не стало. Оглядаюся сюди-туди — нема. Ба, але не тільки мене! Не стало і всіх моїх редакційних товаришів.

Не була це ніяка дематеріялізація, ніяка шапка невидимка, а просто вітер, нірвана, ніщо.

Не винен тому був ніякий стиґматик, чародій, чи індійський факір, а звичайний собі пересічний, навіть дуже пересічний „Гонец Варшавскі".

Така собі газета, що терпить на подібну хоробу як краківський Ікац.

Там була рецензія на книжку Порая-Пеленського, якого поміщав з послом Пеленським, а помішавши витягнув консеквенції, що зраджують неабияке помішання.

Але не в тій саламасі річ.

При кінці статті була статистика одної меншини, яку... далебі не знаю, як назвати. Ми звикли називати її українською, але очевидно грубо помилялися і помиляємось. Бо зі статистики виходить ясно як парасоля, що справа не є така проста.

Отже: На 4.5 міліонів півофіціяльно признаних українців „Гонец Варшавскі" нараховує 1 міл. 200 тисяч русинів, 1 міліон православних поляків, 800 тисяч гр. католиків поляків — разом три міліони. Крім цього відтягає шляхту загродову, лемків, бойків, і гуцулів, що напевно дасть разом з „тутейшими" півтора міліона, себто повних півпята міліона є неукраїнців.

Прочитав я написане, видруковане і несконфісковане і раптом почув, що розпливаюся, никну, а разом зі мною никнуть мої товариші. Нема нас у справедливій статистиці, то не істнуємо і в житті.

Хто знає як би те все було скінчилося, коли б не голос людини напевно записаної в статистиці (поляк, шляхтич і римо-католик!).

— Панове! Вас це болить?!

— Нас не болить, бо ми не істнуємо.

— Жарт-жартом. Вас це направду болить?! То мене повинно боліти, не вас... Така статистика вам напевно шкоди не принесе.

— Добре вам, пане, казати: не принесе! Адже як так далі піде, то число українців у Польщі дасть... дефіцит!?

— То ви робіть від себе другу статистику, але в тім самім стилі.

— Наприклад?

— Наприклад: статистика нараховує вас 4.5 міліона. Додайте до того 1200 тис. русинів, міліон православних поляків, 800 тис. греко-кат. поляків, а там лемків, бойків і гуцулів, завершіть те все „тутейшими" і подайте своє число українців.

— Маєте рацію. Зараз... Чотири і пів, пять і пів, шість, сім... Чи ви знаєте?.. Число відповідає дійсности!

Галактіон Чіпка.

ВЛАСНОГО ВИРОБУ! ЦІННИКИ ДАРОМ!
КОВДРИ — МАТРАЦИ — ПОДУШКИ
готові простирала — пошевки — коперти. — Полотна — ручники — коци
— капи — фіранки — Хідники
А. Петрушевський
ЛЬВІВ Галицька 20. тел. 213-33

лишньої столиці відомого володаря монголів Тімура, званого в Европі Тамерляном, рішила розібрати історичний мечет Шах-і-Сіндс старинну памятку азійського мистецтва з XIV. в., прикрашений майоліками. Біля мечету є мавзолей зі саркофагом Тамерляна. Большевики рішили знищити згаданий мечет тому, що він є найбільшою святістю для мусулманів в Азії.

— **Велика совітська енцикльопедія не появиться.** Перед кількома роками совітська преса широко розписувалася про видавання нової енцикльопедії. Тепер рада комісарів видала розпорядок про припинення праць коло енцикльопедії. Вплачені зачети на нове видання енцикльопедії рішили звернути передплатникам.

— **Залізнича катастрофа** міжнароднього поїзду трапилася в пятницю 16. ц. м. вечором у Кореї між стаціями Дайсін і Кіюсен. У катастрофі 30 осіб є легко і важко ранених.

— **Дозволили лише на виїзд арійців.** Італійський автомобілевий клюб при видаванні дозволів на переїзд самоходів через державу домагається потвердження, що власник самоходу є арійцем.

— **36 священників перед судом.** У Пензі стануло 36 священників ріжних обрядів перед судом, яким прокуратор закидає, що організували боротьбу проти безбожників та накликали в церквах бити їх. Крім того перед судом стануло теж три черниці з Пензи.

— **Хмара саранчі** появилася коло Йоганнесбургу в південній Африці. Саранча покрила поля і ліси на просторі 80 км. Населення бореться з саранчею всіми способами. Влада вислала літаки, що розсипають спеціяльний порошок та пускають ґаз, від якого саранча масово гине.

— **Виграв понад 376 тисяч франків.** Жебрак Петро Колодін з Монте Карльо 20 літ просив милостиці по вулицях міста і бідував до 50. р. життя. Зложивши собі 20 франків пішов до касина грати в рулетку, де грав 5 годин і виграв спершу 300 франків, опісля 376 тисяч франків.

— **Липа спинила самоходовий і трамваєвий рух.** Над Данцігом перейшла сильна буря, що вирвала велику старезну липу на трамвайовій проводи недалеко спортової галі. Старезна липа затарасувала всякий самоходовий і трамваєвий рух, що його наладнано щойно по кількох годинах.

— **Ріжні вістки.** У франц. місті Рошфор відкрили памятник на тому місці, звідки в 1777 р. Ляфает відплив до Америки для участи в боротьбі за незалежність. На тому самому місці 140 років пізніше, підчас великої світової війни, вийшли з корабля на суходіл перші американські відділи. — За перших 8 місяців цього року із французьких кас ощадности вибрали вкладники 708 міл. фр. — Рівень життя в Злуч. Державах за останній рік упав на 15 прц. Зате зросли ціни в Чілє на 62 прц. у Китаю на 22, у Франції на 11 і Португалії на 6 прц. — За останній час більш як 2.000 жидів, головно віденських, перейшло нелеґально бельґійські кордони без віз. — У ріжних місцях франц. Альп упав цими днями сніг на 50 цм.; на ланцюгу Жалібіє перервана комунікація. — У Відні пригадують 100-ліття ресторану Захера; перший Захер був кухарем князя Метерніха. — У Латвії появилася хвороба дитячого параліжу. — Число божевільних у Німеччині зросло сильно в останньому часі; зареєстрованих недужих є 163.341.

— **Що заробляє король волоцюгів.** До одної з кінових фабрик у Голівуді зголосив свої претенсії на 50.000 дол. Король волоцюгів Джеф Дейвіс. Його запросили як дорадника при виведенні одної фільми і за це заплатили йому 350 дол. за тиждень праці. З огляду на своє „королівське" становище він домагається 50.000 дол.

Дописи.

КОМАРНО.

Сороковий день смерти бл. п. генерала М. Тарнавського. В дні 7. VIII. ц. р. зібралися б. старшини і стрільці У. Г. А. в числі коло 70 з самого містечка Комарна, і крім них також запрошені громадяни вранці на Службі Божій на жалібні сходини. По вислуханні реферату д-ра Р. Євдика та промов і споминів про недавно-минуле адвоката м-ра О. Утриска і проф. М. Ліщинського та деклямацій: „Смерть Вождя", учасники сходин вшанували память Вождя одноханлинною мовчанкою. Того дня пополудні по збірці на цвинтарі коло старої церкви та по спільній заупокійній б. старшини і стрільці У. Г. А. з жалібними відзнаками перейшли до парохіяльної церкви на панахиду, яку в год. 5. відправив місцевий парох о. Кліш при участи мужеського хору. Посередині церкви стояла у квітах імпровізована гробниця на якій виднів портрет покійного Вождя. Почесну сторожу тримало 6. комбатантів, інші стояли в рядах. Церква була переповнена громадянством. Хоч у жалібному настрою, але піднесені на дусі розійшлись усі домів. Слід підвести, що в похороні Вождя взяло участь з Комарна поверх 100 людей: одні залізницею, інші фірою або пішки.

Кооп. ГОТЕЛЬ НАРОДНЯ ГОСТИННИЦЯ
Львів, вул. Косцюшка 1. Тел. 201-33 і 208-88
Милі, вигідні фінезійно чисті кімнати по найнижчих цінах В готелі привітний голь, вінда, телєфон, купалки, б жуча зимна й тепла вода для вигоди Шан. Гостей. Готель центрально огрітий.
6091 1—3

Фестин Т-ва „Сокіл" у Комарні. Т-во „Сокіл" влаштувало два фестини: 31. VII. і 28. VIII. п. р. з богатою програмою. Найцікавішою точкою програми обох фестинів були появи членів „Сокола", а відтак національні танки в супроводі оркестри „Сокола". Успіх моральний і матеріяльний обох фестинів великий. При цій нагоді слід звернути увагу на поганий звичай деяких громадян і громадянок, які воліють даром заглядати зпоза огорожі, де відбувається фестин чи появи дитячого садка, бо не хочуть заплатити мінімальної оплати вступу, хоч мають звідки.

Попис дитячого садка. Заходом місцевого кружка Р. Ш. відбувся 21. VIII. п. р. на цвинтарі коло старої церкви свято наших найменших. Різного роду вправи деклямації і танки дітвори захоплювали численно зібраних учасників. Дивно лише, що цього року було в садку мало нашої дітвори, а в слід за тим і на попису. Старшина кружка повинна знайти причину цього і на будуче її усунути.

Свято хрещення Руси-України. Повітовий Комітет Свята з о. деканом С. Качмаром і о. М. Ференцом на чолі вислід підготовки не свято в Комарянщині і в самому Комарні. По селах Комарянщини свято обмежилось лише до богослужения з проповіддю та процесії на ріку і водосвяття. Такі свята по селах відбулись в днях 14, 19, 21 і 28. VIII. п. р. а їх завершенням було величаве повітове Свято в дні 4. IX. п. р. в Комарні. Гарно прибрані церковні ворота з написом 988—1938 і на парохіяльній церкві гарна репродукція образу Хрещення України серед сяйва електричного світла взивували всім, що це не буденне свято. Гарний сонячний день по кількох попередніх днях непогоди причинився у великій мірі до підвесення величавости свята. Свято почалося торжественною Службою Божою в парохіяльній церкві, яку відправив о. деван С. Качмар в сослужені о. Кліша і о. Шеремети. Діяконували: о. Сапка і о. Рожак. Співав гарно місцевий мішаний хор. В міжчасі напливали до церкви маси народу з околиці, при чому з пятьох доокольчних церков: Березця, Нового Села, Лівчиць, Кліщка і Чулович прийшли процесії у зразковому порядку. Розмірно велика церква і церковне подвірє не могли помістити усіх вірних Комарянщини, з якими прибуло на свято 18 священників. Гарну святочну проповідь виголосив в церкві о. І. Захарієвич з Лівчиць. Відтак за вказівками впорядників уставився імпозантний похід, в якому взяло участь понад 5.000 людей. Похід в супроводі оркестри „Сокола" і хору перейшов на ріку Верещицю, де відбулось водосвяття, яке закінчилося піснею: „Боже великий..." По середині ріки стояв хрест, а на ньому портрет Великого Князя Володимира. Коли оба береги Верещиці, удекоровані національними прапорами заняла багатотисячна маса народу, змиколі в уяві усіх вирисувала картина з 988 р.: Дніпро, Київ і маси українського народу разом зі своїм Великим Князем Володимиром. По водосвятю відбулася друга частина свята. Похід перейшов на площу-оболоння під старою церквою, де відбулась академія. І знову гарна картина. З гори, на якій стоїть стара церковця, з місця, де мали прапори, понеслись по оболонині, що його заняла багатотисячна маса народу, перші звуки пісні до св. Володимира, яку відспівав мішаний хор з Комарна під управою М. Сеняти. Відтак чергувались: гарно виголошене вступне слово о. деван С. Качмара, деклямації: „950 літ під прапором Христовим" — Р. Дурбака і „Великі рокування" (988—1938) — У. Кравченко, що їх з чуттям виголосили п. М. Гаатія і Р. Кінай, гарно подуманий реферат м-ра Ф. Ольхового та злучені мішані хори Комарянщини, які відспівали пісні: „Перед Тобою" і ватиканський гимн „О спомагай нас". Виконання поодиноких точок нагороджували учасники академії бурею оплесків, що гомоном неслись далеко за місто. Відспіванням національного гимну закінчилось величаве то ріжне свято 950-ліття хрещення України в Комарні.

Заборона спортових змагань. На день 14. VIII. п. р. підготовляло Т-во „Сокіл" у Комарні спортові змагання, на які запрошені були Т-ва Сокіл" зі Самбора, Судової Вишні, Миколаєва і Сокіл III. зі Львова, але старосгво в Рудках заборонило цю імпрезу „як загрожуючу порядкові, спокоєві і безпечеиьстві публічне". Цілу справу 14. VIII. склав кор.

МАРШ. СМІҐЛИ-РИДЗ ВИЇХАВ НА МАНЕВРИ.

В четвер 15. ц. м. виїхав на військові маневри на Волині марш. Сміґли-Ридз з міністром військових справ ґен. Каспшицьким та його заступником ґен. Ґолуховським. Відділи „червоних" переломили в пятницю 16. ц. м. фронт „блакитних" над Стиром при допомозі повзів та артилерії. Вечором „блакитні" відійшли на нові оборонні позиції.

ВОЄВОДИ У ПРЕМІЄРА.

В пятницю 16. ц. м. прем. Славой-Складковський приняв усіх воєводів, з якими обговорив актуальні політичні й адміністраційні справи.

—o—

Поворот прем. Чемберлєна.

Прем. Чемберлєн вернувся до Льондону скорше, ніж загально сподівалися — у пятницю пополудні. Перед відлетом з Мінхену (в год. 12.48) до Льондону зложив він заяву, яку надали в радіо: Він — мовляв — дуже зворушений гарячим прийняттям уряду й населення, яке вийшло на вулиці, щоб його привитати. Тепер вертається до Англії по довшій розмові з канц. Гітлером і сподіється, що небаром відбуде з ним другу розмову після наради з брит. урядом.

Преміер Чемберлєн причалив у Гестоні в 17.29 год., а льорд Рансімен в цій самій годині в Крайдон.

Висідаючи з літака Чемберлєн заявив: „Вернувся я скорше, ніж сподівався. Подорож булаб приємна, колиб я не був дуже занятий. В четвер пополудні відбув я довшу розмову з канцлером Гітлером; була це розмова щира і приязна. Ми оба вдоволені, що могли взаїмно зрозуміти наші думки. Очевидно, я не можу вияснювати тепер, які можуть бути висліди цієї розмови. Мушу перш за все обговорити її з моїми товаришами і раджу вам, щоб ви завчасно не приймали ніяких непевних звітів на тему моєї розмови з Гітлером".

—oo—

РУМУНІЯ ТАКИ ПЕРЕПУСТИТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКІ ВІЙСЬКА ДО ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ?

„Богемія" приносить з Женеви сенсаційну вістку про совітсько-румунське порозуміння. СССР буцімто зрікся всіх претенсій до Басарабії, зате Румунія погодилась перепустити своїми залізницями транспорт совітських військ до Чехословаччини. Крім того порушено торговельні справи.

—o—

ЗА МАЛО ВЧАТЬ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ.

Учитель Ткаченко жалується на сторінках „Пролетарської Правди", домагається, щоби в українських школах викладали більше російської мови, а то в деяких школах учать німецького, французького й ін., а не вчать російського.

(ВУ)

БИТВА МІЖ АРАБАМИ И АНГЛИЧАНАМИ ПІД ДЕЙР ҐАСАНА.

Коло села Дейр Ґасана, де в четвер араби звели справжній бій з поліцією та військом, дійшло у пятницю до нової сутички, в якій взяли участь літаки. Згинуло 7-ох арабів.

Повстанці ушкодили коло Назарету руру, що нею йде мочульська ропа.

—o—

ЗАСІДАННЯ УРЯДУ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Під проводом през. Рузвельта відбулося двогодинне засідання ради державних секретарів. Ніякий комунікат у цій справі не появився — без сумніву предметом нарад була міжнародня ситуація.

—o—

По широкому світі.

Австрійський ґавляйтер проголосив „Вінер Фелькішер Беобахтер" урядовим органом віденської округи; кожний член партії мусить пренумерувати часопис.

Румунський міністр нар. господарства Константінеску виїхав до Женеви на засідання Ради Ліги Націй.

В австрійському університеті у Зальцбургу скасовано богословський факультет і утворено на його місце математично-природничий.

Британський представник при Лізі Націй вернувся до Льондону.

Італійський амбасадор Ґранді відвідав британського міністра закорд. справ.

Британський преміер Чемберлєн прийме після нинішнього засідання уряду делегацію партії праці

З українських справ у Варшаві.

Варшава, 13. вересня 1938.

Українське життя у Варшаві, звичайно глухе в літніх місяцях, починає вже оживати й набирати ритму нормального темпа. Реєструємо перші прояви повакаційної рухливости та ініціятивної акції серед тутешньої української колонії.

ВІДНОВА УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ.

Цей почин треба привітати: В неділю 11. ц. м. відбулись у Варшаві численні збори представників усіх кол тутешнього українства, що мали на меті обміркувати пекучу потребу: оснувати, чи пак відновити Український Клюб, що від кількох років не проявляв ніякої діяльности, за що й грозило йому розвязання адміністраційною владою. Збори (понад 40 осіб — на наше здивування самих чоловіків!) — рішили відновити клюб, як незалежну, аполітичну, товариську організацію і вибрали вже навіть її управу в складі: ред. М. Ковалевський — голова, інж. Величко — скарбник, Е. Новицький — секретар та полк. Діттель і ред. М. Куяницький — члени. Український Клюб матиме власну домівку з читальнею й ґутірковими світлицями та стане осередком українського життя. З вдоволенням слід підкреслити консолідацію варшавських українців у цьому позитивному почині та побажати, щоб нововибрана управа довела свою ініціятивну ролю до найкращих реальних успіхів. Українці у Варшаві повинні мати віддавна свій клюб, свої харчівні, читальні з пресою й розривками, місце товариських сходин і зустрічей. Гадаємо, що теперішня добра воля не змарнується.

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ ҐУРТ ПУБЛІЦИСТІВ І ЖУРНАЛІСТІВ.

Довідуємося, що з ініціятиви деяких польських публіцистів та журналістів, зацікавлених українською справою, вийшов проєкт створити у Варшаві товариcько-дискусійний ґурт українських та польських робітників пера й політиків. Метою такого ґурту мало би бути кореґування неточних вісток у пресі, взаїмне інформування та узгіднювання важних питань з ділянки українсько-польських відносин, як також ініціятива в організації україністичних відчитів, вечорів та інших пресово-публіцистичних сходин чи прелєкцій. Участь у того роду, так би мовити, спільно-тематичній організації без статуту мали би взяти з польської сторони активні „україністи" без ріжниці політичних переконань, а з української — тутешні співробітники української преси та запрошувані гості з активних українських пресових центрів.

СТИПЕНДІЙНА ФОНДАЦІЯ ІМ. АРХИЄП. ОЛЕКСІЯ.

Волинський комітет для вшанування єпископського ювилею волинського православ. архиєпископа Олексія встановив весною цього року стипендійну фондацію для українського студентства з Волині. Фондацію цю створено з жертв волинського населення. Дотепер зібрали на ту ціль 5.500 зол. і передали їх сенатові варшавського університету, що затвердив оту першу українську стипендійну фондацію з встановленим правильником. Першенство до користання з цього стипендійного фонду матимуть православні волиняки-теольоги.

У ВИЩИХ ШКОЛАХ.

Варшава — найдорожче університетське місто у Польщі, але студії в ній дають нагоду до всесторонніх розвиткових можливостей. Наплив українського студенства, особливо з Волині був останніми роками розмірно сильний. В цьому році годі ще щось певного на цю тему сказати. Можна зауважити зріст числа жіночої студентської молоді. Найбільше кандидатів має стоматольогія, на яку загалом зголосилося понад 300 кандидатів — на 150 вільних місць, розмірно мало — право. Докладні числа з цього обсягу подамо своєчасно до відома. Оба українські академічні т-ва — допомогове Українська Студ. Громада та ідеольогічне корпорація „Запорожжа" — розпочали вже оживлену діяльність.

КТВ.

—o—

Кредит — то важна річ,

І мають до нього першенство ощадні люди, що постійно щадять

У ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ

вул. Словацького 14. (Філія Банку: Станиславів, ул. Собіського 11.)

Нові успіхи японських військ.

Домеї повідомляє: Японські війська заняли 2 стратегічно важні місцевости: Шантун (150 км від Ганков) та Кванчев.

Японські частини, які перейшли ріку Янтсе та вдерлись до провінції Гупе, пішли 4 км. вперед, займаючи Лейшан і Чуїшішай. Небавом японці здобудуть Айковкай.

БОМБОВИЙ ЗАМАХ У ШАНГАЮ.

Якийсь китаєць кинув 2 ґранати на вулицю Шешуан у міжнародній концесії в Шангаю. Двох китайців згинуло, кільканацятьох ранених; замаховець утік.

—o—

Мадярщина протестує проти концентрації чехосл. армії.

НА МАДЯРСЬКОМУ КОРДОНІ.

Мадярська Телеґрафічна Аґенція повідомляє: Мадярський уряд вислав до чехословацького протест проти неоправданих кроків військового характеру та проти перелету чеських літаків над тим кордоном.

МАДЯРИ ДОМАҐАЮТЬСЯ ПЛЄБІСЦИТУ.

Мадярська ревізіоністична ліґа вислала вчора до Гітлера, Мусолінія, Чемберлєна, Даладіє і Бека телеґрами з домаганням здійснення засади самоозначення народу. Ліґа домагається переведення плебісциту на території відірваній від Мадярщини і прилученій до ЧСР.

30 убитих і 125 ранених на вулицях Барсельони.

Три національні летунські ескадри збомбардували Барсельону. Більша частина бомб упала на рибний торг, де згинуло 30 осіб, ранено 125.

Шрапнелі ушкодили 4 британські кораблі, один навіть поважно.

НА ФРОНТАХ СПОКІЙНО.

Комунікати команд обох еспанських армій стверджують, що від 2-ох днів на фронтах спокійно.

ФОРТИФІКАЦІЯ СЕВТИ.

Національна радіостація в Саляманці заперечує вістку одної закордонної аґенції, немовби з Більбао приїхала до Севти комісія німецьких фахівців, щоб оглянути тамошні фортифікаційні праці

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти"!

Довіря загалу
здобули
МЯСНІ ВИРОБИ
В ЛІТІ
купуйте **мясні вироби**
тільки в крамницях
„Центросоюзу“

ПРОДАЮТЬ КРАМНИЦІ:

Ринок	2.
Личаківська	150.
На Байках	8.
Софії	8 а.
Кентшинського	21.
Зибликевича	2.
Жовківська	175.

ГЛИНЯНЩИНА.

Велике окружне ювілейне свято християнської України в Глинянах відбулося 11. п. м. з нагоди ювілею 950-ліття хрещення України. Програма свята мала складатися із чотирьох головних частин, а саме: 1) богослуження біля старенької церковці, де відновився в чудесний спосіб Образ Різдвяття; 2) посвячення наголь ного каменя кооперативного дому в Глинянах; 3) водосвяття біля заставської церкви; 4) академії на площі біля молочарні.

Це маніфестаційне торжество мало обняти всі важніші осередки міста, бо мало на ціли пробудити релігійний та національний підйом духа у Глинянщині. У всіх чотирьох частинах міста побудовано гарні брами з ювілейними написами та богатими декораціями. Вже коло 9-ої год. почали сходитися великі маси народу із усіх сторін Глинян. Зі 7-ох сіл: з Розворян, Потихова, Заставя, Женева, Поляви, Перегнойва і Балучина прийшли процесії разом зі своїми священиками. Найкраще зорганізована та удекорована процесія була із Балучина, що прийшла найскоріше під проводом свого пароха о. сов. Костишина. Прийшло також кільна хорів, а підчас Служби Божої співав хор з Глинян-Замістя і Перегнойва. Філія „Просвіти“ прислала на те свято свою дуту оркестру, що відіграла на Службі Божій і підчас походу кілька пісень. В святі взяло участь 16 священників та приблизно 8.000 людей. Ціла площа біля церкви була виповнена народом. Перед спеціяльно до свята прибраним престолом Службу Божу відправив о. дек. Терещук Василь у сослужені сс. Костишина, Кмициневича, Маєвка і Галяша. Дуже гарну та високопатріотичну проповідь виголосив о. дек. В. Плашовецький про значіння великого діла св. Володимира для українського народу. Не зважаючи на дощ, в год. 2-ій пополудні розвинувся похід, що перейшов вулицями міста аж до заставської церкви, де при гарно убраній церкві відправили всі присутні на святі священики торжественне водосвяття. Означає загальний дощ перервав порядок свята і тому третя точка програми свята, а саме посвячення наголь ного каменя кооперативи не відбулося. По полудні коло год. 5-тої відбулася академія на площі біля Районової Молочарні під голим небом. Академія почалася виступом глинянського хору піснею „Кант хрещення України“ під проводом п. Бойкевича. З черги місцевий парох о. Михайло Гаврилюк відкрив академію коротким вступним словом, де вказав на велике значіння християнської віри. Виступив теж з двома точками місцевий церковний хор під проводом дяка Дмитрашина. Велику промову виголосив д-р Михайло Дужий, місцевий адвокат. Декламували діти з місцевої захоронки та п. С. Кулицька. Пізно вечером скінчилася академія і ціле свято, що викликало на присутніх незатерте вражіння. Слід зазначити, що присутні учасники свята вислали на руки Митрополита Кир Андрея телеграму з висловами синівської любови та повного довіря

Спорт.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Майдан Сокола-Батька: год. 8.15 рано та 3. попол. II. змагання української ремісничої та робітничої молоді — організують „Орли“.

Ці змагання відбудуться невідклично!

Вул. Стрийська біля грища Чорних. Год. 8. рано старт до наколесницького бігу **за чашу „Діла“** (90 км.) і за **чашу Стефановича** (70 км.). Поворот коло год. 10.30 —11.30.

Грище Цитаделі: годо. 10 рано змагання за мистецтво Б-клясн **Зоря — П. К. С.**

Грище Чорних: год. 2. попол. змагання за мистецтво А-клясн **Україна І Б — Чорні І Б.**

Тамже: год. 3.45 попол. мистецтво Окружної Ліги **Україна — Чорні.**

Грище Лехії на Погулянці: год. 3.30 попол. змагання за мистецтво Ц-клясн **Степ — Гвязда.**

ПЕРЕМИШЛЬ **грище Польонії:** год. 3.30 попол. змагання за мистецтво Окружної Ліги **Сян — Юнак.**

УЖГОРОД, **грище Руси:** Сензаційні змагання **Жонаті Руси — Парубки Руси.**

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Богдан Кравців: ДОН КІХОТ В АЛЬКАЗАРІ. Накладом автора. В-во „Обрії“. Львів, 1938. Мала 8-ка, стор. 94.

Д-р Остап Грицай: НЕРОЗГАДАНА СФІНКС. В-во „Обрії“. Львів, 1938. 16-ка, стор. 40.

о. М. Каровець ЧСВВ: ВЕЛИКА РЕВОФОРМА ЧИНА СВ. ВАСИЛІЯ В. 1882 Р. Четверта частина. Видавництво ЧСВВ в Жовкві. Жовква, 1938. Мала вісімка, стор. 500.

БОЖА НАУКА. Катихизм християнсько-католицької віри на основі біблії для IV. класи середніх шкіл одобрений греко-католицьким епископатом. Друге справлене виданнн. Накладом Греко-Катол. Архиепарх. Фонду у Львові. Львів, 1938. 8-ка, стор. 180.

ЛЕВАДА ПРЕЧИСТОЇ. Марійські легенди. Переклав Антін Лотоцький. Видавництво ОО. Василіян у Жовкві. Жовква, 1938. 16-ка, стор. 118.

о. Іриней О. Вігоринський: ДЕЩО ПРО УКРАЇНСЬКУ ШЛЯХТУ. Історичний нарис. В-во „Криниця“. Перемишль, 1938. 16-ка, стор. 54.

Інж. Іван Лапчук: КОМАСАЦІЯ ҐРУНТІВ. Бібл. „Сільського Господаря“. Накладом Краєвого Госп. Т-ва „Сільський Господар“. Львів. 1938. 16-ка, стор. 80.

о. Ісидор Луб ЧСВВ: ПРО СВЯТЕ ПИСЬМО. Бібліотека релігійної освіти. В-во ОО. Василіян у Жовкві. Жовква, 1938. 16-ка, стор. 32.

М. Черкець: ЗЛОЧИННА ІСКРА. Про лиху книжку й пресу. Видавництво ОО. Василіян. Жовква, 1938. 16-ка, стор. 48.

Д-р П. Панченко: ПОРАДНИК КРАМАРЯ. Накл. Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Львів, 1938. 16-ка, стор. 104.

К. Малицька: РІДНИЙ ПРОМИСЛ. Дітвора реаїв. Бібліотека РСУК. Накладом Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Львів, 1938. 16-ка, стор. 14.

Г. Туров: СПРАВЕДЛИВІ ПІОНІРИ КООПЕРАЦІЇ. Сценічна картина в 1 дії. Переклала К. Малицька. Бібл. РСУК. Надл. Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Львів, 1938. 16-ка, стор. 24.

Олена Степанів: КООПЕРАТИВИ ЗДОРОВЛЯ. Їх завдання, організація, історія. Друге, змінене видання. Львів, 1938. Мала 8-ка, стор. 86.

THE CONGRESS OF THE EUROPEAN NATIONAL MINORITIES. London meeting 14.th July Відень, 1938.

ЖУРНАЛИ.

СВІТЛО Й ТІНЬ. Щомісячник. Журнал Українського Фотографічного Товариства у Львові та його філій. Рік VI. Ч. 7. Липень, 1938. Львів.

НОВА ХАТА. Двотижневий журнал для плекання домашньої культури. Рік XIV. Ч. 15—16. 1. серпня 1938. Львів.

ВІСТИ З ЛУГУ. Рік XIII. Ч. 15—16. 1—15 серпня 1938. Львів.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА. Місячник. Рік II. Ч. 7—8. Липень-червень 1938. Стрий.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАСІЧНИК. Орган Пасічницької Секції Т-ва „Сільський Господар“ у Львові. Річник XI. Ч. 8. Серпень, 1938. Львів.

ДЗВОНИ. Літературно-науковий місячник. 8-ий рік видання. Ч. 7—8. Липень-серпень 1938. Львів. Зміст: Ю. Дараган: Київ. — О. Мощура: 988. — Ю. Клен: Володимир. — М. Гірський: Хрещення князя. — Мігуель де Унамуно: Великдень Христос. — Ж. Бернано: Графиня. — Г. Костельник: Розмови з Христом. — Проф. М. Чубатий: Девятьсот пятьдесять літ християнства в Україні. — Ф. В. Ферстер: Христос і новітня душа. — Ю. Липа: Київ, Вічне Місто. — П. Ісаїв: Післяслово до „Предка“ Н. Королевої. — З преси і журналів. — З редакційного листування. — Нові книжки.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 34—35. 28-го серпня 1938. Париж.

НАША БАТЬКІВЩИНА. Орган Українського Краєзнавче-Туристичного Товариства „Плай“ у Львові. Рік II. Ч. 9. Вересень, 1938. Львів.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ. Орган Українського Технічного Товариства. Рік XIV. Ч. 9. Вересень 1938. Львів. Зміст: Етапи промислового розвитку і наші потреби. — До повинен бути осередок нашого промислового життя? — До справи нафтового промислу. — Устійнення власних коштів. — Технічно-господарський огляд. — Звіти, рецензії. — З життя У. Т. Т.

РІДНА ШКОЛА. Ілюстрований часопис для всіх. Двотижневик. Рік VII. Ч. 17. 1-го вересня 1938. Львів. Зміст: Іван Герасимович: Д-р Степан Смаль-Стоцький. — Дмитро Макогон: Перемога. — Нові школи з початком шкільного року. — Українська гімназія Р. Ш. в Чортові у власному будинку. — Чи зміна румунської політики щодо нац. меншин? — Українська школа у Відні. — Іспит зрілости в загально-освітніх ліцеях. — — Закрили української гімназію у Кремянці. — Вит. Ралле: Середнє шкільництво в Литві. — П. Сиротюк: Добрі бібліотекарі в наших бібліотеках. — Кольонія Косів у Канаді. — На терористичну ціль. — З життя Р. Ш. — Різні вісти.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Неділя 18. 9. год. 4. попол. „Вояки в ночі“; год. 8. веч. „Іван“.
Понеділок 19. 9. год. 8. веч. „Іван“.
Вівторок 20. 9. год. 8. „Вояки в ночі“
Середа 21. 9. год. 8. веч. „Іван“.

Театр ім. Котляревського.

ГОРОДЕНКА:
18. 9. Орленя.

Український Нар[illegible] Театр ім. М. Садовського.

ВЕЛДІЖ:
18. 9. Гетьман Полуботок.
ВИГОДА:
19. 9. Пісня Бескиду.
20. 9. Гетьман Полуботок.
21. 9. Мазепа.
ЖУРАВНО:
22. 9. Безталання.
23. 9. Пісня Бескиду.
24. 9. Чесна Сузанна.
25. 9. Гетьман Полуботок.
26. 9. Мазепа.

Театр небавком завітає до Львова з історично-народнім репертуаром. Нові декорації арт. Бобинського

Український театр Йосифа Стадника сеніора.

БОРЩІВ:
18. 9. Грищ.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави“; „Північ клище“.
АПОЛЬО: „Індія говорить“.
АТЛЯНТИК: „Вулиця гріху“.
БАЛТИК: „Коли шиє бузок“.
ВАНДА: „Малий чародій“ і „Берліте“
ГРАЖИНА: „Верес“ на осн. Родзевичівни.
ЕВРОПА: „Я помилився“ з Шарлем Бое.
КАСІНО: „Моделька“. (Джоан Крофорд).
КОПЕРНИК: „Друга молодість“.
МАРУСЕНЬКА: „Інституточка“ (Д. Дарбі).
МЕТРО: „Звахар“.
МІРАЖ: „Велике Бетовенове кохання“
МУЗА: „Малий джентельмен“, „Повір мені“.
ПАЛЯС: „Шіпаго“.
ПАКС: „Живи над прірвою“.
РАЙ: „Веселий волоцюга“ комедія.
РІЯЛЬТО: „Кафе Метрополь“ з Лоретою Йонг.
РОКСІ: „Роберт і Бертран“.
СВІТ: „Мужчини за заслоною“, „Рапсодія Балтику“.
СТИЛЕВЕ: „Кохання в кайданах“ і ревія.
ТОН: „Серце і шпада“, „Лицарі пустині“.
УТІХА: „Чорти побережжа“ та ревія.
ХІМЕРА: „Мармуратна дочка“.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(за Марійська)
„Гарміш-Партенкірхен“.

ФОТСПЛАСТІКОН „СВЯТОВІД“:
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-м Каїм і Син,
Індія — Цейльон — Мадрас — Кольомбо.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 18. вересня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Музика у вик. орк., 8.00 Ранішній дзвінок, 8.15 Для села: Хліб. Газетка, Зміни плодів, Грають гармоністи, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Політика, що забезпечує збільшений врожай, 8.50 Хліб. охоронка. 9.05 Нар. музика в пл., 9.15 Трансм. з Тарнова: Репортаж, богослуження, концерт, 11.45 За Хрестом на чужину, 12.03 Симф. поранок, 13.00 Два кохання В. Сировомлі, 13.15 Орх., хор, 14.40 Трансм. з обжинків і передача військ. іменинку тарнівському полкові, 15.05 Для села: Огляд ринки рільних продуктів. 15.00 Трансм. з Каменяні (Хемниц) міжнар. матчу копаного м'яча Польща-Німеччина, 16.40 Спів. рециталь А. Шкамінської в супр. форт., 17.10 Легка музика з пл., 17.30 Звук. тижневик, 18.00 Радіо у гостині у любників, орх, спів; у перерві в год. 19.00 Хвилинка бар. студій, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Популярна словно-муз. авд., 20.35 21.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 Варто жити, весела авд., 22.00 Від перейміття до переднього, словно-муз. авд. (сцени з водевілів), 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика з пл. (Варшава II)

Понеділок, 19. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт сальон. орх., 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Зачинаємо тиждень, ритмічна авд., 11.00 Для шкіл: „Оповідання про Собіського“ для старших дітей, 11.20 Оп дуети у вик. артистів „Ля Скалі“, з авд.

12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Китиця для всіх, орх., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Для дітей: „Прочуття кітки", 15.30 „Чорний Мотвін" фрагм. пов. В. Лозінського, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. концерт у вик. орх. авад., 16.45 Палестина в очах природника, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 „Пенінський детуч" фрагм. повісти Сев. Пшибильського, 17.25 Сальон. музика у вик. орх., 17.55 Гальо, позір! 18.00 Спортова гутірка, 18.10 Форт. респт., 18.50 Конкурсова авд. П. Р., 19.00 Вояцька авд., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Розр. концерт у вик. орх., сопран, реверси, саксофон; у перерві скеч „Пів до восьмої". 20.45 Веч. денник, 21.00 Техн. скринька, 21.10 Тисяча тактів музики у вик. сальон. орх., 21.50 Спорт. вістки, 22.05 Вечір вальсів із пл., 23.00 Ост. вістки, 23.15 Новочасні симфонії, дириг. композитора (видає Варшава II.).

Вівторок, 20. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.000 Ранішній денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Поранок при мікрофоні, пл., анекдоти комунікати, 11.00 Для шкіл: „Конерник" авд. для старших дітей, 11.15 Симфонічна творчість Бізета, пл., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Музика в пл., 14.15 Концерт бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Для дітей: „Пригода Майстер-Клепки, у якій говориться про 24 брами та мільйонні годинники", 15.35 Фін.-госп. актуалії, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Оперова музика у вик. орх., 16.45 Від Татр до стратосфери, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Серед жінок: Косметика восени та взимку, Пісні, Комунікати жін. організацій, 17.35 Гальо, позір! 18.00 Родовід моторів, авд., 18.10 Форт. рецталь, 18.45 Про дванадцять опришків, 19.00 Скринькові твори в супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Міцевичівські дні у Новгородку, 19.50 „Колиб я був молодий, дівчино" розр. концерт у вик. орх., співає: у перерві Гумор у поезії Асника (репетиції), 20.45 Веч. денник, **21.00 Переховування овочів і городовини, в українській мові виголосить** д-р Х. Кононенко, 21.10 У столітгя саксофону, муз. репортаж із муз. Інюстр.; 21.50, 22.00 Спортові вістки, 22.00 У ритмі танку, пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Камер. музика, скр., форт. (видає Варшава II).

Середа, 21. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.000 Ранішній денник, 7.15 Орх., 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Перше снідання при музиці з пл., 11.00 Для шкіл: „Лісові фахунки" авд. для молодших дітей, 11.25 Балетова музика з пл., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 М. Кардовіч із пл., 14.35 Скринковий рецталь Марії Добрянської у супр. форт., 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. концерт у вик. сальон. орх., 16.45 Совітське військо після „чистки", 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Листи з подорожі „Чехією та Німеччиною до Італії", гутірка, музика в пл., 17.55 Гальо, позір! 18.00 Кімнатні рослини, 18.10 Скрипк.-рецталь у супр. форт., 18.45 „Оповідання про 12 опришків", 19.00 Спів, рецталь Забейди-Суміцького у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Осінь за плечима" розр. концерт у вик. сальон. орх., скрипка, бас, форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 Прогр. резерва, 21.10 Шопенівський концерт у вик. Морг. Трембіні-Казуро, 21.50, 22.00 Спорт. вістки, 22.05 Кабарет, одсонно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.15 до 23.55 Легка музика у вик. симф. орх., пл. (видає Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 18. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. мельодії, 20.10 Пісні й танки народів, 22.30 Веселі мельодії, БУДАПЕШТ 16.35 Циг. музика, 18.30 19.00 Орх. концерт, 22.00 Військ. орх., ВІДЕНЬ 14.00 Оперетові мельодії, 15.35 Квартет п-дур Гайдна, 16.00 „Віденський ранок" веселе полудне, КОШИЦІ 8.20 „Гутірка словака з русинові", 9.00 Передача з Мукачева: Гр.-кат. богослуження хор із села Пістрялова, 18.00 Про наших композиторів, Нар. пісні співає хор із Пістрялова, Декламації, 18.45 Загорд. о-

ганд, ЛЯЙПЦІГ 15.20 Сканд. форт. музика, МІЛЯНО 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 „Вдова" ком. Сімонія, МІНХЕН 20.10 21.00 „Красень із Шенау" оп. Брандт-Буіса, ПРАГА 17.15 Розр. музика, 18.00 Перли чеської музики, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Русалка" оп. Дворжака, РАДІО ПАРІ 18.00 Розр. музика, 19.00, 19.30 Сценка, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.00 18.00 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Муз. вечір. „Ліп Пасіоне" орат. Малінера, „Андерсенова казка" в муз. обробітці.

Понеділок, 19. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 19.00 Розр. музика, 20.10 Концерт: тенор, скрипка, альтівка, віол., 21.00 Розр. концерт, БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 20.00, 21.00, 22.00 (після комунікату) Опера, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт хору, 13.00 Орх., концерт, 17.30 18.00 Циг. музика, 18.45, 19.00 Форт., 21.00 Симф. концерт, 22.10 Концерт сальон. квінтету, ВІДЕНЬ 18.40, 19.00 Романтизм портового міста, муз. образки, 20.10, 21.00 З уст до уст, із серця до серця, концерт-попурі, 21.25 Весела сценка, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 Бетовенівський концерт, КОПЕНАГЕН 20.00 Нар. пісні, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 „Забутий ключ" драма, концерт М. Земанової (рос. пісні), Концерт балалайк. орх., МІЛЯНО 19.30, 20.30 Розр. музика, **21.00, 22.00 Камер. та** розр. музика, ПРАГА 17.40 Форт., 18.20 Легка музика, РАДІО ПАРІ 18.00, 20.15 Форт., 20.30, 21.00, 22.00 „Йосиф" оп. Мегіля, РИМ 17.55 Репетиції, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Концерт скандинавської муз., 21.40, 22.00 Концерт хору, ШТРАСБУРГ 20.30, 21.00, 22.00 „Ісландський рибалка" оп. Росарпа на осн. Льотія.

Вівторок, 20. вересня 1938.

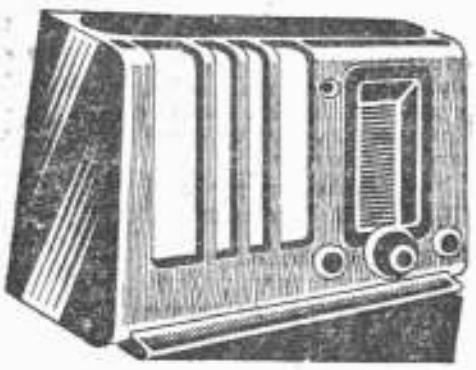
БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.45 Вечірній гомін, 20.10, 21.00 Веселе прощання літа, 21.15 Чар голосу, ВІЛГОРОД 18.45 Форт., 20.00 Нар. пісні, 22.20 Сніа. респт., БУДАПЕШТ 12.05 Орх. концерт, 17.00 Спів, 18.00 Циг. муз., 19.20, 20.00 Орх. концерт, 21.30, 22.00 Симф. концерт, ВІДЕНЬ 10.30 Нар. музика, 16.00, 17.10 Орх. концерт, 18.30, 19.00 Розр. музика, орх., (віденські пісеньки), 21.15 Шубертові твори, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.00 Пісні, 20.30 Родина Штрасів, концерт орк., КОШИЦІ 7.35 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Про військове вихотання, Перро Мігоен: Власні твори, В. Желтвай: Учитель і казка. МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Муз. вечір, ПРАГА 15.15 Легка музика, 17.30 Тріо ес-дур Брамса, 18.20 Концерт орх. авад., РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 20.15 21.00 Камер. музика, 21.30 22.00 23.00 „Наташа" драма Касонія, РИМ 17.15 Скринка, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Весела академія, ТУЛЮЗА 20.30 Пісні

Середа, 21. вересня 1938.

БЕРЛІН 16.30 Оповідання, 17.20, 19.00 Розр. музика, 18.10 Камер. музика, 19.45 Веч. гомін, 21.10 Китиця мельодій, орх., сол., ВІЛГОРОД 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні, БРЮСЕЛЬ ФР. 20.00, 21.00 „Пагажині" оп. Легера, БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 18.30, 22.20 Циг. музика, 18.25, 19.0, 20.40 Орх., 20.10 Спів, 21.00 Твори Вагнера, концерт під дир. Доманія, ВІДЕНЬ 16.00, 17.10 Орх. концерт, 20.10, 21.00 Симф. концерт, 22.30 Розр. концерт, солісти, квартет вальдгорністів, КОШИЦІ 7.35, 14.10 18.45 Вістки, 18.00 Збирання, сортування та пакування овочів, Форт. концерт Малославської, „Дні розпуки" комедія А. Аверченка, МІЛЯНО 17.50 18.00 Камер. концерт, 19.15 Сучасна музика, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Орк. музика, 22.40 Танк. музика, ПРАГА 11.05 Популярний концерт, 18.20 Легка музика, 20.55, 21.00 „Осінні симфонія" Новака, 22.20 Форт, РАДІО ПАРІ 18.00, 18.30, Віол., 19.30 Дівчат. 20.30 Хор, 21.00, 22.00 Розр. програм, РИМ 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ля каза іннамората" оп. Льомбарда та Сімонія, ФЛЬОРЕНЦІЯ 21.30 Два форт.

ВІД ПЕРШИХ ТАКТІВ
Захоплює слухача

Довоєнна
супергетеродина
4 лямпова!

ELEKTRIT-RADIO

КУПНО — ПРОДАЖ

СПОЖИВЧУ крамницю дуже добре положену відступимо. Адм. „Зараз". 1986

ГОДИННИКИ, біжутерія, китайське срібло великий вибір — дешеві ціни, Л. РОЗВАЖЕВСЬКИЙ, Львів, Академічна 2. 1982 1-6

ПЕЧІ тринакопальні, залізні, шамотові. РЕНТШНЕР, ЛЕГІОНІВ 27. 1908 3-4

ДІМ новий, 2 мешкання при трамваю, готівкою 9.000, банк 2.600, бічна Листопада. „Трансакція" Длугоша 1. 1965 2-2

ДІМ з повоєї кухня, веранда, город, сад, при трамваю, Листопеда, 15.000, без довгу „Трансакція", Длугоша 1. 1965 2-2

ТРИПОВЕРХОВА повнокомфортова, без такон, 15 літ вільна, комірне 7.320, ціна 75.000 менше банк 10.000, околиця церкви св. Юрія „Трансакція" Львів, Длугоша ч. 1. 1965 2-2

ПІВ комфортової каменички бічна Листопада 11.000 золотих і 920 вод. банк — „Трансакція", Львів, Длугоша 1. 2-2

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТЯК, Байки 14, тел. 288-24. 1682 16-2

КОВДРИ найдешевше купим ВИРІБНЯ КОВДЕР, Кентшинського 4. 1918 2-0

ОДНОСТРОЇ П. В. найліпші, найдешевші, найтривкіші лише у вирібні „ЛАЛЮМ", Гетьманська 22, побіч Музею 1730 4-7

МЕШКАННЯ

5 КІМНАТ кухня (коридор. сист.), 2 передпокої, дзвінчик, газ, електрика до винайму від 1. жовтня в каменици при вул. Підвалля ч. 7. 1983 1-1

КОМФОРТОВА КІМНАТА з утриманням або без до винайму. Потоцького 18 м. 5. 1-3

КІМНАТА сонячна, умебльована до винайму: Байки 26, 12. 1970 3-3

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

В ЯКІМ повіті дається відчувати брак інжиніра мірничого, щоб міг відкрити канцелярію зараз. Організації, установи, адвокати, нотарі, приватні особи звертайте повідомити „Діло" легіт. 1987. 1984 1-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПРАКТИКАНТІВ приймє фінансове підприємство у Львові. Зголошення під „Тільки здібні" до „Діла". 1976 1-2

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ОДРУЖУСЯ з панною інтелігентною до літ 27, яка поможе розвинути вже започатковане підприємство. Зголошення з описом характеру і зверхнього вигляду до „Діла" під „Промисловець". 1988 1-1

ПАННА пристійна (придане) пізнає (подружжя) характерного мужчину, становище (вища освіта) від літ 35. Зголошення „Діло" під „Солідна". 1977 1-1

ПРИСТІЯНА, мила, молодша пізнає високого, симпатичного на державнім становищі у Східній Галичині до 36 літ. Адм. „Діла" для „Доматорки". 1966 1-1

РІЖНІ

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрекрасніше направить українська фірма П. Карпенця у Львові вул. Домініканська ч. 7, 1990 7-7

ВІЧНІ ПЕРА направлює найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 1957 6—16

ЗА 1 ЗОЛ. не будеш стидатися і вислати на виставі якщо віддаш знищений і немодний капелюх до відомої вирібні „КАПЕЛЬЛО", КЕНТШИНСЬКОГО 18. 1765 2-5

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумов., черевні, жіночі, проти усування матки та гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА ЗУБРИЦЬКОГО, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 1041 88-100

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА як нові, гарантовані, загородові на ріжні ціни продаж, купує, міняє Ґанак, Пілсудського 21. І. п. 1745 2-10

ПАРАСОЛІ, палиці туристичні поручає найдешевше Кучинський, Львів, Казимирівська 4. Реперації виконує негайно. 1902 2-6

СПЕЦІАЛІСТКА фарбування брів, від Марисі перенеслася з брами Андріолія до власного Сальону чесання Пань, Гродзіцьких 4. 1972 2-2

ТРИВКА ондулюція в 8-місячній гарантією тільки 4.— золотих у Тосі і Марисі Гродзіцьких 4. 1972а 2-2

ТОЛОЧУ десені на плюшах, оксамитах, Волинську, Львів, Собєського 12, тел. 217-04. 1863 2-0

ЗАМІНЯЮ першорядну парохію у львівському Апархію. Зголошення до „Діла" під „Заміна". 1980 1-1

І ЗОЛОТИЙ — переробляю капелюхи жіночі, мужеські, найновіші моделі. Коперника 26, подвірє. 1944 1-3

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

лікар недуг шкіряних,
венеричних та лікарської косметики

Роман Лисяк

б. приватний асистент д-ра Е. Дурделля та лікар шкірно-венер. клініки.

Львів, вул. Сикстуська 56

Д-р Олександер Лаврівський

ЛЬВІВ, ЛЬВА САПІГИ Ч. 2, ПАРТЕР,
Тел. 244-56.

Жіночі недуги — полінництво.

Лікування короткохв. апаратом.

Спец. сніри., вемер модуг і косметики

Др. ФІШЕР

6. лікар (асистент) Клінік у Берліні. Праві. Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Каварні) тел. 251-68. 2143

ВЕРНУВСЯ
АКУШЕР-ОПЕРАТОР

Д-р Ігнатій Шварц

ЛЬВІВ, УЛ. ЛЕГІОНІВ 3
(над кіном Паляс).

ОПАСКИ ПРОПУКЛИНОВІ І ОПАСКИ ЧЕРЕВНІ на обниження шлунка і кишок під гарантією виробляє перше і найстарше в краю Заведення для виробу спеціальних патентових бандажів

М. Фрайліха Львів, Городецька ч. 35. Телефон 271-11.

Найкраща українська **ПАСТА** до взуття і підлоги виключно

З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

„БЛИСК"

ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА
Станиславів, ул. Жулкевського 3.

Жінки! Як терпите від багато літ на обниження шлунка і кишок, що часто виступає по злогах або з тяжкої праці, то йдіться негайно в Заведенні

М. Фрайліха, Львів, Городецька 35.

щоб знову вернулися до праці. Прикаком цієї хороби є загальне виснаження, брак апетиту, тиск і біль в підсерцевій ямі, біль голови і кряжів, біль в підчерев'ю. Всі ці недомагання усунете при помочі наших спеціальних опасок. 1926

ПАРАСОЛІ МАЙЖЕ ЗАДУРНО

з найтривкіших матунків, які не промакають і не тріскають та з найоригінальніших взорів ТЕПЕРІШНЬОГО СЕЗОНУ поручає ПЕРШОРЯДНА ВИРІБНЯ ПАРАСОЛЬ „С І К О" віддавна відома фірма СІХЕР І КОРКЕС, ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 29, в ПАСАЖІ ПРАВОРУЧ зараз біля „ОРБІСУ" — РЕПАРАЦІЇ І ПОКРИТТЯ виконуємо прецизійно на місці ЗАДУРНО.

Отже хто хоче бути вдоволеним, нехай зверне увагу на докладну адресу і число дому.

ВЖЕ ЛЕГКО НА ПРОСТУДУ!

тому П. Т. для власного добра повинні якнайскоріше засобитися в матеріяли на осінній і зимовий сезон у відомім джерелі дешевого закупу

Галицький Маґазин Новин Львів, Галицька ч. 15.

який поручає наймодніші вовняні вироби на ПЛАЩІ, КОСТЮМИ, СУКНІ, а теж штрукси, флянелі, звичайні і шовкові на шляфроки, пижами і білля

по найнижчих цінах.

УВАГА! При закупі товару від 5.— зол. додаємо дурно знижки до першорядних кін.

Приймаємо чеки Централі Товарового Обороту.

ПІВДАРМО

ПЕРША ВІДЕНСЬКА ПРАЛЬНЯ

фарбує і чистить

по найнижчих цінах — виконання першорядне. Власник, колись директор закордонних підприємств у Будапешті і Відні, має численні відзначення, золоті медалі і почесні хрести за свої праці. Запевняє П. Т. Публіці повну солідність і фахове виконання всіляких повірених йому робіт.

ВІДЕНСЬКА ПРАЛЬНЯ

ЛЬВІВ, Пілсудського 10, тел. 270-58

Відбір і достава безплатно. Провінціональні посилки полагоджуємо негайно

НОВОВІДЧИНЕНЕ УКРАЇНСЬКЕ ЕЛЕКТРО-РАДІОВЕ ЗАВЕДЕННЯ

виконує всякі електротехнічні і радієві роботи солідно, дешево (направа світла). Продаж радієвих апаратів, жарівок і інших електро-технічних частин

ЛЬВІВ, ВУЛ. НА БАЙКАХ Ч. 22.

Першорядна кравецька робітня

павла Андруся

ЛЬВІВ, УЛ. НА СКАЛЦІ 5
(бічна Зибликевича) Тел. 237-32

поручає на осінньо-зимовий сезон убрання, нагортки, футра, смокінги, фрами, також реверенди для Всечесного Духовенства і військові мундури із власних і повірених матеріялів по найновіших англійських моделях. Ціни приступні.

„ВОДОТЯГИ"

Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.

Львів, вул. Пелчинська 22, тел. 23-166, Станиславів, 3-го Мая 12.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох. перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і зі всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу мебля, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 808 найкращої достави. 46-50

УВАГА! Дуже важне всім! УВАГА!

В сьогоднішніх критичних часах не дайте себе нікому намовити, де маєте щось купити. Ваші доходи чимраз то менші, тому мусите вже згори знати:

1. Де купите найдешевше.
2. Де знайдете найбільший вибір.
3. Де купите з довірям.

Купувати постійно у

ЛЄВЕНА

не опадаувати дорогий час, а при тім бути вдоволеним. Даю 1% на „Рідну Школу".

Товаровий Дім ЛЬВА ЛЄВЕНА
Станиславів

ЗАЛІЗні ТОВАРИ

з першорядних фабрик поручає по дуже низьких цінах

І. ТІГЕР ЛЬВІВ, вул. Гуртівня заліза Личаківська 24 а.

ВУГІЛЛЯ — КОКС — ДЕРЕВО
в найдобірніших якостях доставляє
„НАРОДНЯ ТОРГОВЛЯ"
Львів, Ринок ч. 36. Тел. бюра 103-27 тел. складу 269-68. Інформації: Бюро — Ринок 36, та склади: Ринок 36, Личаківська 115, пл. Більчевського 3, Солодова 1 та Жовківська 128. — Точна вага — солідна обслуга. 1895 4-5

Косметичний Інститут і Лябораторія
Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28.

УСУВАЄ: аномалії цери, арогованіння, пігменту, волосся, блізни, дзьоби по вісні і плями. Масажі тривке усування зморшок, жилляків і відморожень власною методою. Тривке усування оволосіння ніг мотафоровою. Постійні румяні підшкірним запускання краски (татуювання). Урядово затверджені курси закордонної програми. 1668 7-10

КОРИСТАЙТЕ

з небувало дешевої продажі з приводу реконструкції дому і льокалю.

Перфумерія **С. ФЕДЕР**

ТЕПЕР ЛЬВІВ
СИКСТУСЬКА 2.
50 кроків від правого рогу Легіонів.

ВЖЕ ВІДКРИТА
першорядна робітня і крамниця взуття під фірмою

Ярема Львів, Коперника 2. (давн. вул. Фредра ч. 9.)

поручає на осінній сезон

ВЗУТТЯ жіноче мужеське спортове і ортопедичне.

Товар тільки першорядний.
1751 1-20 Ціни низькі.

УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ВЗУТТЯ

МИКОЛИ ДОВГАНИКА

ЛЬВІВ — УНІТ ЛЮБЛИНСЬКОГО 3
(бічна Куркової)

на складі має нове взуття і виконує на замовлення; приймає всякого роду направки. Поручається Впр. Духовенству.

ВІДОМА ФІРМА

„Футро"-Бачес

ЛЬВІВ

тільки легіонів 19 у брамі

обслуговує солідно і приступно

Найдешевші меблі

в українській кооперативі **АРХО**

Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА

світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії (Steinway & Sons-Londyn), Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. п.

Виключне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Пілсудського 17.

ШВАЛЬНЯ „ЕМКА"

ПІДВАЛЛЯ 1.

поручає по приступних цінах мужеське і жіноче білля, постіль, піжами, шляфрочки, блюзочки, спіднички. Охоронні плащі. — Замовлення із власних і принесених матеріялів виконує до 24 годин.

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-86.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Ребітня кравецька

приймає всі замовлення з ділянки кравецтва з ВЛАСНИХ І ПОРУЧЕНИХ МЕНІ МАТЕРІЯЛІВ

Ілько Данько

ЛЬВІВ, УЛ. ЙОСАФАТА 9.

Тапети, дивани, тапчани, меблеві матеріяли і т. п.

Проєктування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях теперішніх і столяр.

Т. Кисяк і сини

ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4.
1784 Тел. 240-09 і 219-85 7-10

ДИТЯЧА КОНФЕКЦІЯ

„ЛЯЛЯ"

Власн. Пйотровська і Кучавер

ЛЬВІВ, ул. Коперника 2.

(Гел. 114-62. (Проти Аптики Миколяша)

поручає на осінньо-зимовий сезон, ПЛАЩІ, СВЕТЕРИ, УБРАННЯ, ПАНЧОХИ, тощо.

У великім виборі і солідним виконанні.

ЗЕЛЕНА ЄВАНГЕЛІЯ

найкраща збірка поезій поета-лавреата

Б. І. АНТОНИЧА

вже поступила у продажу у книгарнях по ціні зол. 2.50. Збірка того самого поета „РОТАЦІЇ" по ціні 1.— зол. 1-3

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і вонних . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, вимін і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слово товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 208 (15.019).

Львів, в'второк 20. вересня 1938.

Орган рад.-укр. мінсцевих д.-тівців.

Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504 060.
„ Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з пенсією) 5.00 зол.
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

„Коли Генляйна арештують, я сам стану провідником судетських німців"

— ЗАЯВИВ ГІТЛЄР БРИТІЙСЬКОМУ ЖУРНАЛІСТОВІ.

ТРЕБА СКІНЧИТИ РАЗ НА ВСЕ!

Гітлєр дав представникові лъондонського щоденника „Дейлі Мейл" Вордові Прайсові інтервю на тему Чехословаччини.

„Чехи твердять, — заявив він — що плебісцит не можливий, бо його не передбачує конституція. На мій погляд чеська конституція запевнює лиш одно: гніт 7-ох міліонів чехів над 8-ма міліонами меншин.

Ті клопоти з чехами мусять покінчитися раз на все. Якби той стан довше існував, він затроював би европейські відносини, аж доки не довів би до катастрофи.

ЧЕСЬКО-СОВІТСЬКИЙ СОЮЗ І ПЕРЕГОНИ В ЛЕТУНСЬКИХ ЗБРОЄННЯХ.

Існування Чехословаччини — большевицького союзника, вбитого в само серце Німеччини, змусило мене утворити велику повітряну армію; у відповідь на те Франція та Англія також скріпили свої летунські сили. Вже раз подвоїли ми німецьку летунську армію з огляду на положення у Чехословаччині. Якщо тепер не вдасться опанувати кризи, Герінґ небавом знову зажадає, щоб подвоїти німецьке летунство; те саме зробить Англія та Франція — і такі перегони триватимуть дальше.

ВИТРИМАЄМО НАСТУП УСІХ СИЛ СВІТА.

Доки чехи гноблять німецьку меншину, мушу бути приготовлений на все. Я пізнав лінію Мажіно і чимало з неї навчився, але ми побудували щось, що є куди краще і витримає наступ усіх сил світа, якщо ми рішилиб обмежитись до оборони на випадок нападу на нас.

Ніхто в Німеччині не думає про напад на Францію. Не маємо до Франції ненависти, навпаки — симпатію. Не хочемо ніякої війни і з Англією.

Скільки міг би я зробити в Німеччині і для Німеччини, колиб не мав до діла з тою пекольною чеською тиранією над кількома міліонами німців. Та це скінчиться, це мусить скінчитись!

ЧЕХИ НІКОЛИ НЕ БУЛИ НЕЗАЛЕЖНИМ НАРОДОМ,

доки мир. договір не підніс їх до незаслуженої, штучної позиції панування над меншинами численнішими, між вони самі. Було це божевілля — творити по війні Чехословаччину, в якій інтелектуально нижча горстка чехів панує над німцями, мадярами, поляками — народами з тисячлітньою культурою. Був це твір шалу й ігноранції.

Судетські німці не шанують чехів і ніколи не приймуть їхнього панування. По світовій війні великодержави заявили, що Німеччина негідна панувати над мурнинами, а рівночасно вони піддали під панування чехів — другорядного народу — 3 і пів міліонів німців, що мають високу культуру й характер.

Колиб тоді була існувала велика Німеччина, це булоб неможливе. І як лиш Німеччина знову стала сильніша, судетські німці стали організуватися.

АВТОНОМІЯ ДЛЯ... ЧЕХІВ.

Празький уряд робить усі можливі зусилля, щоб розсварити европейські великодержави, бо без того його держава не моглаб існувати; але політичною хитрістю неможливо такий стан довше утримати.

Якби Генляйна арештували, я сам стану провідником судетських німців — і хотів би я бачити, як довго опісля п. Бенеш міг би оголошувати свої декрети. Може не оголосить він стяжного листа, щоб мене арештувати...

Колиб чехи мали великого державного мужа, вони давно булиб допустили до того, щоб Судети получилися з Німеччиною, запевнюючи тим шляхом автономію для чехів.

Та п. Бенеш — це політик, не державний муж."

Англія і Франція погодились на прилучення Судетів до Німеччини?

НАРАДИ НАД ГАРАНТІЯМИ ДЛЯ АМПУТОВАНОЇ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

ПРЕМІЄР ДАЛЯДІЄ І МІНІСТР БОННЕ У ЛЬОНДОНІ.

Французький премієр Далядіє з міністром закордонних справ Бонне та 4-ма вищими урядовцями міністерства відлетіли до Льондону. На летунському майдані повитав їх прем. Чемберлєн, мін. Галіфакс та французький амбасадор Корбен.

В 11. годині почалися спільні наради у британському міністерстві закордонних справ. До полудня прем. Чемберлєн зложив звіт про розмову з Гітлєром.

В год. 13.30 британський уряд приняв сніданком французьких гостей, які опісля телефонічно почали до Парижа. В год. 15.30 розмови почалися знову і протягнулись до пізної ночі.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ НЕ ХОЧЕ ДАТИ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ НІЯКИХ ГАРАНТІЙ.

Льондонський кореспондент ПАТ-ої довідується, що між французькими та британськими міністрами виявилась різниця поглядів у питанні, хто має загарантувати нові кордони Чехословаччини, після плебісциту в Судетах.

Англія не хотіла давати ніяких нових гарантій. Коли вона — мовляв — гарантує цілість та безпеку Франції, це вповні вистарчає, щоб Франція сама загарантувала безпеку нової (поменшеної) Чехословаччини; колиб Франція з огляду на гарантію для Чехословаччини вмішалась у війну, Англія їй поможе.

Французькі міністри не вдоволюються і домагаються, щоб Англія разом з Францією загарантувала невтральність нової Чехословаччини.

Кооп.
ГОТЕЛЬ
НАРОДНЯ
ГОСТИННИЦЯ
Львів, вул. Косцюшка 1. Тел. 201-33 і 208-88
Милі, вигідні фінезійно чисті кімнати по найнижчих цінах. В готелі привітний гоель, віндa, телефон, купалки, біжуча зимна й тепла вода для вигоди Шан. Гостей. Готель центрально огрітий.
6081 2—3

ЛКАР ДЕНТИСТ І СТОМАТОЛЬОГ
Д-р Кривокульський Степан
вернувся з вакацій та приймає від 10—12 і 4—6
1996 ЛЬВІВ, АСНИКА 2. II. ПОВЕРХ. 1-2

Вибори
як засіб консолідації.

Львів, 19. вересня 1938.

У статті „Діла" ч. 204 з 15. ц. м. „Нова ситуація" обговорено загальне положення, яке витворилось після розвязання сойму і сенату розпорядком президента держави на основі його конституційних прерогатив, які не потребують навіть контрасигнати шефа уряду. Визначено вже вибори до сойму на 6. листопада і до сенату на 13. листопада ц. р. В грудні ц. р. зберуться нововибрані законодатні палати приблизно в часі, коли збирається звичайна буджетова сесія і в нормальному часі полагодять державний буджет та інші біжучі справи, що їх предложить уряд, або що вийдуть з посольської ініціятиви.

Однак поза буджетовим прелімінарем знайдеться на черзі дня друга — у внутрішній польській політиці найважніша справа, а саме проект нових виборчих ординацій до сойму і сенату. Про цю справу говорить виразно розпорядок президента з 13. ц. м., яким розвязано сойм і сенат, а саме, що від нових законодатних палат президент держави вимагає занять становище у справі виборчих ординацій до сойму і сенату. Отже означено тут точно головне і основне завдання будучого польського парляменту.

У згаданому розпорядку зазначено рівнож і загальну програму праці, нових, відновлених у своєму складі палат, а саме, що відновлений їх склад має причинитися до повнішого вияву течій, що нуртують у громадянстві. Сказано це дуже загальниково без подрібного зясування в яких формах мають проявлятися ті нуртуючі в громадянстві течії. Можна догадуватися — і так робить частина польської опозиційної преси, — що йде тут про реалізацію програми Обозу Зєдиненя Народового (ОЗОН-у), чи тих засад, що їх проголосив творець тієї організації і її перший керманич у своїй декларації з 21. лютого 1937. р. На це вказувалаб до деякої міри відозва теперішнього шефа ОЗОН-у ген. Станислава Скварчинського, оголошена негайно після розвязання сойму і сенату і трансмітована тогож самого дня через раліо.

В розпорядку президента подано і мотиви, що спонукали голову держави скористати з його незвичайної прерогативи. Є ними суттєві переміни у внутрішньому житті Польщі, що сталися після останніх виборів з вересня 1935. р. Вони витворили — як кажеться в обговореному розпорядку, — в широких масах народу розуміння потреби активнішої участи у праці для держави, про що знову подрібно згадується у відозві ОЗОН-у.

Але чи тільки події внутрішнього життя викликали цю будь-що-будь незвичайну політичну появу, якою є передчасне й несподіване розвязання законодатних установ — слід сумніватися. Безперечно на рішення президента держави мали вплив і зовнішні політичні події, головно становище Німеччини до Чехословаччини у голосній сьогодні у світі справі судетських німців. Можливість великої воєнної заверюхи, в якій Польща ледви чи зуміла б вдержати невтральність, не могла лишитися безслідно на рішення кермуючого чинника в державі. Річ іде про можливо найширше обед-

чання сил польського народу, яке у великій мірі малоб рішальний вплив і на оборонну поставу Польщі у випадку збройних конфліктів недалеко її кордонів.

Консолідацію польського як і непольського громадянства в хосен допомоги урядові мав перевести Безпартійний Бльок співпраці з урядом, якого батьком був останній маршал сойму Валерій Славек, що рівночасно був і головним автором обовязуючих тепер ординацій до сойму і сенату. Цього завдання ББ не виконав і перевів тільки в законодатних палатах новий конституційний закон, що до основ змінив внутрішню правно-державну структуру держави при формальному збереженні в Польщі парляментаризму з уведенням елітарної системи при творенні складу сенату.

Законодатні палати з 1935 р. створено під кутом апартійности. На парляментарній арені зникли і формально політичні клюби. Розвязали навіть Безпартійний Бльок і зробили спробу творити регіональні і професійні групи на грунті аполітичнотси, що теж не вдалися. Як політичні представництва існували тільки клюби національних меншин (українців і жидів), яких формально-регуляміново не признано, а лише фактично толеровано. Система апартійности і аполітичности в останньому польському парляменті потерпіла цілковиту невдачу. Цієї невдачі не направив і ОЗОН, поза яким осталось багато дуже впливових польських послів і сенаторів. Що більше на терені самого парляменту зачали зарисовуватися щораз виразніше обриси нових польських політичних угрупувань, що брали ініціятиву у свої руки, не оглядаючись зовсім на ОЗН. Інша вже річ, що з цієї ініціятиви найчастіше не багато виходило конкретного в реальній дійсности.

Більшість польського громадянства згуртована у ріжних своїх політичних партіях від ендеків до соціялістів, збойкотувала перед трьома роками парляментарні вибори і не признавала морального авторитету нововибраних без її участи законодатних палат. Кинула вона гасло перевести зміну виборчої ординації до сойму і сенату на демократичних засадах і негайно розвязати парлямент та перевести нові вибори. Голосно цього домагалися передовсім людовці на своїх конгресах, вічах і у своїй пресі, додаючи ще й домагання амнестії для польської берестейської еміграції з В. Вітосом у проводі. Ті політичні домагання польських опозиційних партій були головною причиною, що ОЗОН як проурядова польська партія не вибився й досі на чоло політичного життя у польському громадянстві.

Сьогодні передвчасне розвязання сойму і сенату є доконаним фактом. Є і офіціяльна заповідь перевести виборчу реформу до парляменту. Отже сталося дещо з того, чого жадала польська опозиція. Чи вона тим вдоволиться, невідомо покищо і виясняять це найближчі дні. Виясниться передовсім остаточно становище найбільшої чисельно опозиційної партії людовців, на приєднанні якої урядові багато залежить. Але вже й нині мабуть можна твердити, що у цих нових виборах не візьмуть участи ані людовці ані ендеки: одні і другі покликуються на брак можливости брати участь у виборах на підставі теперішньої виборчої ординації. Зате ППС, яка від довшого часу кокетує уряд, мабуть візьме участь у виборах посередньо, через своїх людей у професійних спілках.

Безсумнівне є одно, а саме, що рішальним чинникам в державі дуже залежить на можливо якнайскоршій політичній консолідації польського громадянства з огляду на вагу міжнародніх подій. Якими шляхами піде в недалекому часі внутрішня політична кристалізація в Польщі, нині годі точно предсказати. Можна говорити хіба про одно — про скріплення польських націоналістичних течій.

За останні три роки змінилось багато в нашу некористь, що вимагає і з нашого боку дійсного обєднання наших національних сил з огляду на внутрішні події у самій Польщі, як не менше і на ті події, що можуть зайти невдовзі на европейській і світовій політичній арені.

Д-р Степан Баран.

О. ЛЕВИЦЬКА і С-КА, Львів, Кордецького 51.

Галапасництво на українській нужді.

Дуже життєвою та актуальною проблемою займається „Нове Село" з 18. вересня у статті „Страшний визиск українських селян-емігрантів". Привід до цієї статті дала „Новому Селові" розмова з селянами бучацького повіту, що їздили до Латвії на заробітки та вернулися звідтам обдерті, голодні, без сотика при душі — на кошт Міжнароднього Червоного Хреста". Зміст тої розмови дає картину жаху. 14. серпня ц. р. виїхала до Латвії з бучацького повіту група мало- або безземельних селян числом 150 жінок та 50 мужчин. Уже на литовсько-польськім кордоні перестерігали їх ті, що верталися з Латвії, що там ще гірша нужда й голод та нечуваний визиск. Чотирьох з перемовників лотишська поліція в Турмонті арештувала, караючи трьох з них 25-ма буками, а одного шестимісячною вязницею. Засуджені походили з Золочівщини. Виявилося, що контракти в Латвії не мають ніякого значіння; робітники віддані на ласку й неласку господаря, у якого працюють. Платня за місяць не більша, як 30 золотих, а робота дуже тяжка. Вставати до роботи треба вже в 2-ій год. вночі, йти спати в 11-ій годині. Свят не признають. Ще гірше з харчами. Зарібників годують т. зв. „путрою", мішаниною вонючих селедців з бараболею та ячмінними крупами, що пливає в перепущеним кружлівкою молоці. В харчах нечуваний брудЛайка і стусани, спадщина по царській Росії насущний хліб. Траплялись аж за часто випадки, що наших молодих дівчат-робітниць господарі насилували. Лотишський урядовець, щоправда, списав протокол з одною такою 18-літньою жертвою з Бучаччини, але на тім і кінець. Нічого дивного, що заманені заробітком українські селяни не чекають, аж мине 4-місячна умова, тільки втікають голі та голодні назад домів.

Таке діється з нашими бідними, мало- або безземельними селянами в Латвії, куди українським селянам без особливих перепон можна виїздити на сезонові заробітки. Латвія — країна мала та бідна, її мешканці — лотиші відомі з часів російської революції як авангард большевицької чеки зі своєї нелюдяности та жорстокости. Туди по волі та ще більше по неволі женуть наших селян нужда і голод на страшний визиск, на фізичні та моральні тортури. До Німеччини, де особливо нині велике запотребування сільських робітників, українським сільським нуждарям — мабуть тому, що вони аж зі „східних кресів" — дорога замкнена. В одній зі своїх цьогорічних промов міністр народнього господарства Даре заявив, що Німеччині недостає на селі найменше 100.000 сільсько-господарських робітників. Платня там непогана, харч людський, життєва обстанова культурна. Виїздять до Німеччини на сезонові роботи польські бідняки нераз тисячами та вертаються домів з непорожними кишенями, не так, як наші нещасні сільські робітники, переживання яких описано на сторінках „Нового Села".

Та використовування людської нужди спеціяльність не одних лотишів. У нас також таке можливе. „Голос" з 18. вересня наводить у статті „Про що тут думати на бруку Парижа", як „подробицю" факт що просто кличе до застанови та негайної заради. Факт видається неможливий і подаємо його на відповідальність автора статті в „Голосі" Б. Кравцева. Коли лиж цей факт дійсність і коли він можливий в українській установі, то хіба нема слів, щоб його якслід напятнувати.

„Голос" пише: „Може це відірваний факт, але ось недавно довідався я, що в одному „молодому" **українському** підприємстві поденна робітниця заробляє... 25 грошів, не за годину, але цілий день. Довідався і до болю соромно мені стало: адже знайомий із тими підприємцями, розпиналися колись вони „за кращу долю" такого чи іншого „плебсу". — А сьогодні словами: двацять пять грошів за робочу днину і ще ласку чинять! Добиватися треба!"

Дійсно така робота, такий визиск в українській установі українського робітника є виявом не тільки крайне несоціяльної поведінки, але шкодить також дуже сильно ідеї національної спільноти. Коли чужий підприємець визискує нужду нашого села та міста, коли далекий нам лотиш за вонючого селедця і не цілого золотого на день знущається над людською гідністю українських сільських бідняків, то ми слушно гніваємося та нарікаємо. Але коли трапляється таке, що свій у своїй установі не соромиться конкурувати у визиску рідних нуждарів з чужинцями, то яке виправдання може бути для такого підприємця?...

Одною з причин державно-національної могутности сучасної Німеччини є енергійне намагання офіціяльних чинників розвязати соціяльну проблему через зменшування та усування соціяльно-господарських противенств. „Ми не тільки націоналісти, але ми не менше соціялісти!" — кличуть майже щоденно вожді Німеччини і свої гасла крок за кроком уводять у життя. А в нас, у країні півгектарових господарств, при постійній голодівці цілих смуг краю, у громадянстві, що має стільки безробітної інтеліґенції соціяльні та господарські проблеми мусять грати передову ролю, як питання життя чи нидіння нації. Такий український підприємець, що уважає можливим тримати українську робітницю на 25 сотиках денно, є в дійсности національний шкідник, не менший, коли не більший, як той лотиш, що з українського селянина хотів би зробити щось у роді кольоніяльного раба.

Другою стороною національної ідеї є і мусить бути ідея суспільної справедливости в нашій власній хаті.

Хроніка Совітської України.

ШЕВЧЕНКОВІЯНА.

9. вересня біля могили поета відбулося велике зібрання з участю 30 совітських письменників і 20 композиторів. З вступною промовою виступив голова урядового ювилейного Шевченківського комітету Корнійчук. Потім промовляли поет Андрій Малишко, письменники Іван Ле і Натан Рибак, композитор Ревуцький, читали вірші, присвячені памяті поета Сосюра і Гофштайн. Увечорі відбулися збори, присвячені Шевченкові, в київському театрі.

З уміщених у пресі фотографій видно, що на березі Дніпра біля поетової могили збудовано спеціяльний готель для приїжих. На горі збудовано великий мурований, на перший погляд дуже добрий, будинок меморіяльного музею. Музей, як зазначено, ще не цілком відкритий. На дубових щитах покищо вивішено небагато документів, фотографій і картин з поетового життя. В 1938 р. у музеї, як видно з книги записів, перебувало 40 тисяч відвідувачів з усього СССР.

Одеса, Умань, Вінниця, Проскурів і Харків, крім раніше згаданих міст, готуються до Шевченківського свята.

Почалася підготова до святкування і в червоноармійських частинах. „У військових бібліотеках книжки Шевченка читають на розхват. Бійці і командири із захопленням перечитують твори великого мистця, вивчають їх".

11. вересня Хрущов, Бурмистенко, Корнієць разом з письменниками, поетами та різьбарями оглянули в музеї російського (так, так, російського!) мистецтва модель памятника Шевченкової роботи Манізера. Проект памятника ухвалено. Памятник має бути збудований у Києві до 125-ліття народження поета. (Тут пригадаємо, що вже була постанова уряду УСРР, і навіть не в музеї російського мистецтва, про відкриття памятника Шевченкові за проектом тогож Манізера в березні 1936. року.) Про цей памятник Манізер говорить, що він представлятиме собою велетенську постать Шевченка, заглибленого в думи. Вся увага гля-

Найкращі і найдешевші
МАТЕРІЯЛИ МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ
ДІМ МОДИ
Львів — Европейський Готель
Хто покаже це оголошення дістає 10% готівковий рабат.

дача мусить бути зосереджена на цій постаті. Всі інші елементи памятника прості, лаконічні і підпорядковані. Монолітний педестал з граніту червоного кольору встановлено на невисокому горбі, композиційно звязаному з майданом парку.

Памятник має стануть в парку імени Боровського (раніше він звався Миколаївським) напроти університету на тому самому місці, де перед революцією стояв памятник Миколі І. Нічого й говорити, що думка поставити саме тут памятник Шевченкові дуже добра і багатозначна.

Як бачимо з усього, большевицька влада, не маючи змоги противитися ширенню культу Шевченка на Совітській Україні, де він уявляє собою чи не єдину залишшену ще фірточку для національного почуття, намагається взяти це в свої руки, створити цей культ офіційним. І коли знаємо, що імя Шевченка перемогло імя чи не наймогутнішого володаря у світі Миколи І., коли імя Шевченка вийшло переможцем після всіх заборон святкувати його память, після всіх вишень його творів, конфіскат тощо, то чи можуть бути підстави для песимізму на майбутнє?

А тепер трохи про таитешне Шевчекознавство. Київська комсомольська газета „На зміну" почала друкувати оповідання Тупала „Земляки", присвячене Шевченкові. „Літературна Газета" не погодилася з фактом перебування Шевченка року 1850. в Орській фортеці і зробила з цього приводу догану газеті „На зміну". „Комуніст" вирішив оборонити комсомольську газету і зясував „Літературній Газеті" її помилку, при чому говорячи про Шевченка, вжив такого вислову: „йдучи до Сибіру, на каторгу, не схилив голови мужній громадянин, славетній син українського народу".

„Вісті" злосливо додають до цієї полеміки, що Шевченко-ж не був на каторзі у Сибірі. Але ці-ж „Вісті", як відомо, київська газета, а проте, подаючи фотографію готелю біля Шевченкової могили, зазначують: „На батьківщині Т. Г. Шевченка"... Нічого, нехай учаться!

ЕПОХАЛЬНА ПОДІЯ.

Це вже про щось зовсім інше. Епохальна подія є в тому, що московська „Правда" почала друкувати короткий курс історії всесоюзної комуністичної партії. І це ще нічого булоб, а епохальне те, що цього „курса" складено за безпосередньою участю самого „товариша Сталіна" зрозуміло? Ну, і товариш Хрущов у вірнопідданській екстазі заявив, що всі українські „партійні і непартійні большевики", всі члени українських профспілок мають вивчити цей епохальний твір, написаний зрозуміло мовою революційною, мовою Леніна-Сталіна. Нехай і не розуміють, а вивчити мусять!.. Колись „новобранці" з України зразу-ж мусіли вивчати „Воінский Устав", і нічого, вивчали...

ЧИЮ ПИСЬМЕННИЦЬКУ ТВОРЧІСТЬ ЛЮБЛЯТЬ ТРУДЯЩІ УКРАЇНИ?

Відповісти на це, зрозуміло, не легко через ріжнородні причини, але газета „Вісті" вирішує це і просто каже: Трудящі України люблять письменницьку творчість Л. Толстого і тому в накладі кількох десятків тисяч виходлть переклади його творів українською мовою.

А ЩО ЩЕ ЧИНИТЬСЯ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ?

Не можна сказати, щоб дуже добре чинилось. Не дбають про виконання державних зобовязань. Тобто не здають державі натуроплати. По цілій камянець-подільській області раніше говорили, що нема ще намолоченого хліба, а тепер по деяких колгоспах нема де зсипати збіжжа, а державі не здають...

А ви думаєте, що в чернигівській області здають? Ні, не поспішають, зовсім не поспішають здавати, „ганебно" відстають.

А у винницькій області, а в полтавській? Уявіть собі: теж саме, не здають та й тільки. Надаремно скликано з цього приводу пленум Центрального Комітету Комуністичної Партії України. З одного боку у звязку з ріжними міжнародніми ускладненнями не слід би дуже дратувати населення „передового форпосту" СССР, з другого боку треба збільшувати державні запаси хліба у звязку з можливими ще більшими ускладненнями.

Ну, а на Харківщині „вороги народу" взяли та „по звірячому" забили комсомольця-стаханівця Орла. Л.

Мандрівка до Почаєва.

II.

На пів дороги до Почаєва, кроків 500 ліворуч від дороги, серед садків під горою, завертаю до невеличкої каплиці, із старими потрісканими стінами, що не розпались тільки тому, що звязані залізним прутом.

Передня стіна каплиці деревляна, видно не так давно добудована. Коло каплиці залишки старих мурів, камяні хрести, напів засипані землею та камяні нагробні плити. Це т. зв. „Богданова каплиця". Оповідають, що коли гетьман Хмельницький ішов на Збараж, то на цьому місці дійшло до бою, підчас якого згоріла тут церква, та що решта її мурів стирчить тут коло каплиці. На місці цієї церкви гетьман велів збудувати каплицю, коло якої поховали й козаків, що загинули підчас бою. Козацькі могили очевидно з отими українсько-візантійськими хрестами; під каплицею; бо камяні плити над каплицею зперед 90—100 років. Надписи на плитах досить легко ще тепер можна прочитати. Саме мимо каплиці проходили жінки з сусіднього села. Питаю, чи знають щось про каплицького села. Питаю, чи знають щось про каплицю; відповідають, що — „каплиця та й усе". Коли ж питаю, чи не знали вони, що це „Богданова каплиця", кажуть:

— Еге-ж, чули що Богданова зветься, а що могили козацькі, то ми звідкіля знаємо...?

Вже за 10 кільометрів від Почаева, я зустрів перші ряди прочан, що після ранньої Служби Божої верталися додому. Де далі, то поворотців було все більше. Під Почаєвом їх було вже так багато, що трудно було розминутись повертом: одні йшли пішки, другі їхали повозками, треті роверами. Та найбільше пішки, більшими й меншими гуртами, босоніж, з торбинкою за плечима, а часто ще зі завязаним у велику хустку образом „до покуття".

Строї — найріжноманітніші: хлопці в гупульських сорочках, дівчата з полтавськими рукавами, із строгими пасками червоними та чорними по краях (рубах) свиток, білі й чорні свитки з Полісся, що хочете.

— Доброго здоровля! — відзиваюсь.

— Дай Боже здоровля! — відповідають.

— Чи здалека будете, кілько кільометрів ходу?

— Скілько верстов — не знаємо, а за три дні будемо дома.

Здибав одну велику групу поліщуків, що на палицях несли образ Богородиці. Дома будуть на 5-ий день.

— Прийшли, кажуть, подивитися, чи таки справді, як ото у нас такі гуртки, Лавра вже не наша.

— А хіба у вас теж переходять на латинників? — питаюсь:

Всі мовчать, переглядаються. Аж обізвався один старший чоловік:

— Ми, пане владу шануємо і слухаємо. Хіба-ж таки можна владу не слухати? Але віри своєї не міняємо.

Цікаво, що більшість прочан, це не діди й баби, як це колись було, а у 80 відсотках — молодь.

У самім Почаєві людей як бджіл у вулику. А вже найбільше їх коло самої Лаври. Я спізнився на Службу і попав на кінець молебня: обносили чудотворний образ коло манастиря, так, що в самій церкві народу було не дуже багато. Користаючи з того, мав я можливість розглянутися по Лаврі, поки процесія не вийшла до церкви.

Внутрішній вид головної Лаврської церкви Успення безумовно імпозантний: величезна розмірами будова, маса позолоти, різьби, старинні ікони. Звертають на себе увагу образи, малювані ще за часів Мазепи: воскресення дитини перед почаєвським образом Божої Матері (з 1710 року), чудесне врятування дитини від утоплення в криниці, черниць з відтятою татарами головою перед Почаївським образом Богородиці та інші. На образі чоловіки, жінки, діти у стародавніх українських козацьких строях, міщанських, селянських, шляхотських.

Найбільші святощі Лаври це відбиток стопи Богородиці на камяній скелі, що на ній явилася вона в 1261 році ченцям, утікачам із Києва, чудодійний образ Богородиці, перенесений до Лаври з Урлі в 1597 року (т зв. Образ Почаївської Божої Матері) та мощі св. Йова Заліза, ігумена Лаври, якого мощі тут спочивають. Було це в 1675 року. Орда турецька облягає стіни Лаври й ось-ось мала її здобути. На гарячі молитви ігумена св. Богородиця явилася в оточенні янголів над Лаврою, аби оборонити її від татар. Татари почали стріляти у св. Богородицю, та стріли їхні верталися і вбивали самих татар, що таким чином погинули і повтікали. На стінах Лаври є старовинний образ, що зображає це чудо.

В Почаєвській Лаврі знаходиться тепер 15 церков, а під її мурами положені печери, що нагадують києво-печерські. В 1720 році Лавра перейшла була в руки греко-католицькі. Найбільша Лаврівська церква, т. зв. Успенський Собор, збудована була в 1771 році київським старостою графом Миколою Потоцьким і коштувала 5 мілионів золотих на теперішні гроші. В 1773 році папа римський укоронував Чудотворний образ. Від 1831 року Лавра перейшла під володіння, як каже це якийсь віршун В. Крутяк (його брошурка про історію Лаври, написана віршами по українськи, єдина українська книжка, що продається в Почаєві на базарі!), „царсько-православного монашества" під управою якого залишається і досі.

Незабутне враження робить симфонія Лаврських дзвонів. Головний дзвін, що висить на 63-метровій дзвінниці, важить аж 11.200 кільограмів, а голос його чути на 25 кільометрів!

У процесії з чудотворною іконою крім тисяч прочан брали участь митрополит Діонісій, архиепископ Олексій Кремянецький, 6 архимандритів та численне духовенство. Співав дуже великий і досить гарний мішаний хор. Вимова при богослуженні — московська, проповідь — московською мовою, надписи на ріжних табельках у самій церкві — теж по-московськи; навіть головний возьний Лаври — „церемоніймайстер", з Олександрівською бородою, розчесаною посередині надвоє та в розшитій сріблом лівреї, говорить тільки по-московськи. Одним словом про саму Лавру можна сказати словами Пушкіна: „Здесь русскій дух, здѣсь Русью пахнет".

Таблиці на подвірю Лаври тільки польські...

По скінченні молебня обходжу численні крамниці в самій Лаврі: зі свічками, іконами, книжками, тощо. Серед книжок релігійно-морального характеру, видань ріжних років, до 1938 включно, всі в мові російській і ніодній українській.

Питаю ченців, що продають:

— Виходить, що найбільше прочан маєте ви з губерній Владимірської, Рязанської, і Московської? Всі книжки для них, а так для нас, тутешніх — ні однієї!

— Продаємо, що нам дають. Це діло управи Лаври.

А головна управа Лаври — це сам митрополит (родом із Владимірської губ. під Москвою), що й рахується ігуменом Лаври, а заступника собі вибрав одного з наймолодших архимандритів Лаври, страшного „кацапа" десь зпід Тернополя...

Коло другого такого кіоску з книжками питаю:

— А чи не маєте для мене якоїсь книжки румунською мовою, бо я румун, православний.

— Нет, не імеєм.

— Чому-ж ви маєте тільки московські книжки, хіба тут якась московська держава?

— Ми, гаспадін, палітікой не занімаємся.

— Саме управа ваша займається політикою, бо в польській державі та на українській етнографічній території визнають мову тільки московську. Чому не друкують тоді по румунськи, сербськи, болгарськи чи німецьки?

Москаль-єромах на це мені нічого не відповів, а коли вже я відійшов, чув як говорив:

— „Навєрно немецкій агітатор!"

* * *

Коло Лаври — справжній ярмарок: крамниці з самоварами — „чайная", із солодощами, оливами, лімонадою, хрестиками, образами Шевченка з жовто-блакитною стрічкою, а вже найбільше з образами. А людей, — людей, як комашні. Повітря вж густе від гаму, пилюги та ріжних людських і нелюдських пахощів.

У велике свято всім тут видно добре ведеться: і власникам цих крамниць і віршунові Крутякові, що продає тут свою віршовану „Історію Лаври" і найбільше таки самій Лаврівській Управі, що збирає тоді добрі українські гроші на рахунок московського інтересу...

Гремучишин.

Німеччина дістане Судети без плебісциту?

ПОВНЕ ПОРОЗУМІННЯ МІЖ АНГЛІЄЮ ТА ФРАНЦІЄЮ.

Як говорять у Льондоні, підчас льондонських нарад британські міністри станули на становищі, що

Німеччина повинна дістати без плебісциту землі, де живе понад 50% німців. Плебісцит — це процедура штивна і повільна, не принесе негайного успокоєння.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА МУСИТЬ ЗІРВАТИ ВСІ СОЮЗИ.

Обговорюючи гарантії для нової Чехословаччини устійнено, що вона мусілаб урегулювати справи всіх меншин та зірвати всі дотеперішні союзи.

Після льондонських нарад, що покінчились коло півночі, появився офіційний комунікат такого змісту:

„Представники урядів Франції та Англії широко обговорили теперішню ситуацію та дійшли до повного порозуміння щодо політики, яку треба вести, щоб мирно розвязати питання Чехословаччини.

Оба уряди сподіються, що опісля буде можливо розглянути ширше порозуміння для забезпеки европейського миру."

ПРЕМІЄР ДАЛЯДІЄ ТА МІНІСТР БОННЕ ВЕРНУЛИСЬ ДО ПАРИЖА.

Прем. Далядіє причалив з міністром Бонне на летунському майдані у Ле Бурже в понеділок в год. 9.40. На годину 10.30 скликано засідання ради міністрів.

ЛИСТ ПРЕЗИДЕНТА БЕНЕША ДО ПРЕМІЄРІВ ЧЕМБЕРЛЄНА І ДАЛЯДІЄ.

В год. 16. секретар чеського посольства доручив премієрам Англії та Франції письмо през. Бенеша, що його привезли окремим літаком з Праги.

Зміст письма такий:

Чехословацький уряд сподіється, що великодержави вислухають його думку та не зроблять ніякого кроку, не порозумівшись заздалегідь з Прагою. Він не визнає постанов великодержав, ухвалених без порозуміння з ним.

Що писло „Ділу" 50 років тому.

Пятниця, 21 (9) вересня 1888

ХТО МАЄ ВЛАДУ В ТУРЦІЇ?

Дописувач з Царгороду пише: Великий річний ярмарок, що нежного року відбувається в Турції „перед другою Маткою" припав цього року на 18-го і 19-го вересня. Тому, що на ці дні припадали жидівські „кучик" громадський уряд у Турції проголосив, що ярмарок переносять на 17-го і 18-го вересня. Закон не дозволяє переносити ярмарків, тому старосвіто наказало проголосити, що ярмарок відбудеться як це мало бути, 18-го і 19-го вересня. Але ярмарок відбувся таки 17-го і 18-го вересня.

НЕСПОКІЙ У РОСІЇ.

„Вістки про вибух якихсь неспокоїв на Кавказі все-ж утримуються. Особливо небезпечні неспокої — кажуть — проявилися в Батумі та його околицях, бо там віддали по десяти роках прилучення цих сторін до Росії давні турецькі посілости теперішнім їх посідачам на власність, з того вийшли великі спори. Також і в воронїжській губернії, в Красній Слободі, валуєвського повіту, проявились небезпечні неспокої серед тамошніх робітників. А саме підчас ярмарку в тому місті юрба робітників напала на крамниці і побиваючи купців та інших людей палицяки почала грабувати. Зроблено величезну шкоду, яку зараз у першій хвилині обрахували більше як на 100.000 рублів. У одного тільки купця забрали готівкою 75.000 рублів. З Воронежа приїхала вища влада, щоб зробити порядок.

Величаве посвячення Лугового прапору.

Прегарна, осяяна ясним осіннім сонцем, неділя 18. вересня залишиться довго в памяти лугової молоді, яка того дня дістала свій прапор, під яким присягла виборoти кращу долю своєму безталанному народові.

Вже в суботу 17. ц. м. пополудні на хідниках вулиць Львова можна було бачити в зелених лугових однострояx осмалених сонцем та вітром мужчин і дівчата в народніх строях. Це були делєгати й делегатки, що приїхали до Львова з 3-ох повітів Галичини на посвячення прапору Лугової Організації. Приїхало — на жаль — лише по двох делегатів, бо влада заборонила взяти масову участь у цьому святі низовим „Лугам" з подальших повітів, крім львівського повіту. Всеж таки в неділю передполуднем луговики (-чки) в числі понад 2.000 покрили площу Лугового Городу, де на степениці прикрашеній національними прапорами у провізоричній капличці відправив **о. мітрат О. Базюк** тиху Службу Божу в окруженні **о. Семчишина та о. І. Назарка, ЧСВВ.** Підчас Служби Божої співав хор луговиків з Миклашева і грала церковні пісні дута орхестра „Зорі". По відспіванні многоліття о. мітрат Базюк посвятив луговий прапор, що зроблений з шовкової матерії малинового кольору; краї його обшиті жовто-блакитними трикутниками. На пёршій стороні видніе герб Львова лев, герб Києва св. архистратиг Михаїл, під ним виткана відзнака Вел. Лугу. З другого боку витканий образ козацького старшини, під ним напис: „Добро Вітчини — найвищий наказ". Прапор закінчений списом з білим бунчуком під ним і широкою стяжкою з написом „Великий Луг".

В посвяченні прапору взяли участь представники „Просвіти", „Зорі" і „Волі" зі своїми прапорами. Були теж представники УНДО і центральних установ які як хресні батьки, вбивали цвяшки по посвяченні. На це свято прибув теж представник уряду УНР ген. хор. Загробельний, представники воєвідства і полк. Польмяшек, командант окружного уряду П. В. і В. Ф. та кап. Вишнєвський.

По посвяченні прапору **о. Іриней Назарко,** ЧСВВ виголосив добре обдуману патріотичну проповідь такого змісту:

Було в нас багато прапорів, але всі вони похилилися забагрені кровю, бо на них видніли неповні девізи. Щож виписано на цьому прапорі Великого Лугу? Перше гасло — за Бога, що його узмістовленням є св. архистратиг Михаїл. XIX-ий вік був віком грабунку супроти Бога, бо Богові відібрано молодь, родину, суспільність і громадське життя. XX-те століття має бути століттям реституції. Богові треба звернути всі ділянки людського життя. І це завдання ставляє собі лугова молодь. Тому вона видає завзяту боротьбу законові без Бога, школі без Бога, родині без Бога і хоче здетронізованого Бога проголосити найвищим сувереном цілої вселенної.

Друге гасло — це гасло за Батьківщину. Луговик (-чка) католик розуміє, що **любов Батьківщини — це категоричний наказ католицької віри, це надприродна чеснота і дитя любови Бога.** Тому кожний луговик (-ка) мусить любити свою Батьківщину передовсім у це лютe время, коли на Сході під большевицьким чоботом топчуть кожне почування любови Бога і Батьківщини. Ви, луговики (-чки), під дужими крилами цього прапору, в здисциплінованих рядах цієї організації виховуйтеся на борців Хреста, Католицької Церкви й Української Нації та зложіть собі обіт ніколи не збитися з того шляху, що його вам вказує Великий Луг. Тому взиваю хорунжого, щоб похиленням лугового прапору віддав: перший поклін Богові, другий поклін — українському народові від його лугової молоді, його квіту та надії і тій поклін усім учасникам та прихильникам лугової ідеї. Трикратне похилення прапору і гарно виголошена проповідь залишили незатерте враження на всіх учасників.

З черги виступив перед прапор голова Вел. Лугу д-р Роман Дашкевич і виголосив бадьору промову, при кінці якої відібрав від лугових лав приречення такого змісту: **„Прирікаємо, що під цим прапором будемо вірно і чесно служити луговій ідеї для добра українського народу. Боже Великий, веди наш прапор до слави і волі! Веди нас до столиці України — Києва, до сили і перемоги!"**

Слова присяги повторили за головою всі луговики (-чки), при чому піднесли праву руку до гори. Присутні на святі гості піддались сугестивній силі присяги і спонтанічно самі підносли руки до гори, повторяючи слова присяги. В багатьох котилися сльози по лиці — з радости та зі зворушення. А на щоглі гордо повівав жовто-блакитний прапор і блестіло до ясного сонця золоте знамя Вел. Лугу. Незабутня картина. Орхестра відіграла луговий гимн „Гей у Лузі" і перша частина свята скінчилась в год. 11.30 передполуднем відходом луговиків (-чок) з площі.

По короткім відпочинку уформувався похід і луговики (-чки) вирушили з Лугового Городу на пл. св. Юра, де перед Луговим прапором, Старшиною Вел. Лугу та о. мітр. Базюком, о. Семчишином і о. І. Назарком відбулася дефіляда. Луговики (-чки) мусіли йти такими вулицями: Ісаковича, Шимоновичів, Анчевських, Львівських Дітей і св. Тереси. Цю трасу визначила влада в останній хвилині. Луговиків (-ок) привитала на пл. св. Юра українська публика бурхливими оплесками. По дефіляді луговики (-чки) вернулися тими самими вулицями до Лугового Городу.

Пополудні відбулися в Луговому Городі масові вправи палицями луговиків, спільні вправи вільноруч з луговичками і ритмічні вправи луговичок. Найкраще подобалися танкові і ритмічні вправи луговичок, зокрема ритмічна вправа до слів молитви „Боже Великий, Творче всесильний". Цей попис виглядав доволі скромно і закінчився роздачею нагород та дефіляду в год. 5-ій пополудні. Першу нагороду прегарну чашу, що її уфундував уряд УНР для найкращого Повітового Лугу, дістали делєгати Повітового Лугу у Бродах. Другу нагороду, теж гарну чашу кн. Льва і Сузанни Розумовських для найсильнішого Повітового Лугу, дістали делєгати Пов. Лугу в Теребовлі. Крім того роздано майже 60 образів делєгатам низових „Лугів". Публики на площі пополудні було небагато, зате вона залягла сусідні горби Вульки. Чи так повинно бути?

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

Сторінка без політики.

Як анґлійці законно не слухають законів.

Законом, що його анґлійці найбільше „обходять" є закон про недільний відпочинок.

Цей закон у дуже точних постановах устійнює приписи, що їм мусить підчинятися господарське життя цілої Анґлії.

Ножики... до нагніток.

Хоч автори приписів намагалися зредагувати їх дуже точно та ясно, проворні купці зуміли винайти безліч викрутів, якими вони послуговуються, щоб законно не повинуватися законам. Клясичним зразком викрутів є спосіб, як продавати в неділю ножики до голення. Купець питає клієнта, який хоче купити ножик, чи вони потрібні йому до голення чи до вирізування нагніток. Клієнт, який знає в чому річ, мусить відповісти що до вирізування нагніток, бо тоді ножики стають автоматично хірургічними приладами, які мають виконувати хірургічні функції. Тому теж вільно ними торгувати і в неділю. Якби клієнт відповів, що ножики потрібні до голення, то купець мусів би йому відмовити продажі ножиків.

Тютюн на кредит.

Крамниці з тютюневими виробами можуть бути довше відчинені, ніж інші крамниці, але під умовиною, що вони одночасно продають солодощі. По год. 8. вечором не вільно взагалі продавати тютюневих виробів. Але тому, що закон не каже, що не вільно тютюну, чи папіросок давати на кредит, знайомі клієнти можуть дістати папіроски, тютюн і цигара, щоб лиш не платили зараз.

Автомати можуть працювати і в неділю, бо їх закон про недільний відпочинок не торкається. Використовуючи привілей автоматів, кожний купець може продати клієнтові якийнебудь товар у неділю, одначе під умовиною, що гість сам собі вибере товар, сам запакує і сам відповідну суму вкине до автоматичної каси. Бо каса є автоматом, значить усе в якнайкращому порядку.

Гуртова торговля.

В деякі святочні дні детайлічна торговля заборонена, зате вільно переводити гуртові трансакції. Тому теж хто в такий заборонений день хотів би купити капелюх, мусить купити цілий тузин капелюхів. Інша справа, що клієнта ніхто не приневолює, щоб він конче забрав зі собою всі капелюхи. Він може одинацять капелюхів залишити у крамниці, купець виставляє рахунок і з того рахунку боніфікує суму за залишені капелюхи.

Дріб не мясо.

По годині 7. вечором у будні не вільно продавати у крамницях мясарів мяса. Одначе тому, що досі старого закону, який дозволяє продавати дріб та крілики цілу добу не анулювали, мовляв дріб і крілики це товар, що швидко псується, кожний різник і мясар, який торгує по год. 7. вечором мясом, має завжди під рукою приготований клунок, із забитим кріликом, чи курятком. Коли припадково зявиться у крамницю непосидючий контрольор купець подає гостеві преспокійно приготований клунок із курятком, чи кріликом.

Як бачимо, нема у світі закону, щоб його не можна було натягнути на „своє копито". Нема закону, який так устійнював би всі умовини людського життя (зокрема господарського), щоб його не можна було виминути. Як бачимо то навіть у такій державі з великими культурними та політичними традиціями, в якій панує така слухняність законів, як в Анґлії, все можна знайти людей, які у законний спосіб уміють собі дати раду зі законом і вміють з того тягнути для себе користь.

Про те, як у нас люди радять собі зі законом про недільний відпочинок, не треба навіть писати. Спеціялістами від цього в першу чергу жидівські крамарі, хоч у нас годі стосувати такі „законні" засоби проти законів, як в Анґлії.

—o—

Біжучі рахунки,
безготівкові розплати (чеки й перекази),
вклади (звичайні, віднульовані, à vista в золоті),
дрібна ощадність,
сплуповування цінних паперів

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзіцькнх 1. 1. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

Інкасо, доміціль, вксконт векслів,
Інкасо рат післяплат,
Оборотовий кредит,
Організування промисл підприємств

Сестри Гітлєра.

Дві сестри Гітлєра, Анґеля й Павля появилися вперше разом із братом підчас урядової паради з нагоди нірнберського конґресу.

Анґеля — дочка Альойза Гітлєра та його першої жінки Анни є сестрою фірера лиш по батькові. Вона багато старша від нього. Вона висока брунетка з рішучими рухами й поведінкою. Свою молодість вона провела у Відні, в якому важко заробляла на життя. Якийсь час вона була кухаркою, відтак вийшла заміж за робітника Равпеля і десять літ тому повдовіла.

Коли Гітлєр став вождом Німеччини і замешкав в Берхтесґаден, він запросив її та сестру Павлю, щоб вони приїхали до нього.

Анґеля приїхала, якийсь час вела навіть господарство канцлера, опісля вийшла заміж за професора Мартіна Ґаміша. Шлюб відбувся без ніякого розголосу. Анґеля Гітлєр-Ґаміш живе замкненим життям, нікого не приймає й ніколи не говорить про політику.

Павля — це дочка Альойза Гітлєра та його другої жінки Кляри Погіна і є рідною сестрою фірера по батькові й матері. Вона має 41 літ, живе постійно у Відні. Заміж вона не виходила, залишилася старою дівкою та має славу жінки з прикрою вдачею.

На запрошення Гітлєра приїхати до Берхтесґадену, Павля дала відмовну відповідь, одначе від часу аншлюсу її бачили вже нераз у Берхтесґадені, Берліні й перед кількома днями в Нірнберґу.

Вона жінка незвичайно скромна, самітня, майже ніколи не відчиняє без потреби уст і при запитах обмежовується лиш до коротких односкладових замітоk.

—o—

Бенкет з нагоди... котячих роковин.

Між власниками котів Анґлії, Франції та Америки вибух завзятий спір про те, в якій із тих держав живе найстарший кіт. Досі „першуном" був живе кіт — як ми про це не була Анґлія, в якій жив кіт — як ми про це давно писали — що прожив 21 літ. Тепер той кіт здох, а що анґлійці не хотіли так легко покинути здобутися першенства, проголосили конкурс на найстаршого мишолова, який був би наслідником свого старенького попередника. Та цей конкурс не вдався, бо американські аматори котів проголосили, що в Америці є кіт, який кінчив уже 23 роки життя. З тієї нагоди одно з товариств охорони котів уладило великий бенкет із нагоди роковин того котячого сеніора. Юбіляят сидів підчас бенкету на почеснім фотелі учасники бенкету щедро частували себе алькогольними напитками. На бенкет запросили були навіть президента Рузвельта, але він (зовсім зрозуміле) відмовився від тієї почести. Генеральний директор почти виголосив при цій нагоді довгу промову про розвиток товариства приятелів котів, посадник підкреслив усі добрі прикмети кота й вихвалював його ненаганну поведінку. Підчас бенкету учасники оповідали собі ріжні котячі анекдоти.

Мабуть французи позавидували американцям котячого рекорду, бо часопис „Ле Жур" проголосив анкету для своїх читачів, чи вони не знають старшого кота, або бодай такого старого, як американський.

Мудра красуня.

Манія на ріжні конкурси краси набрала в ріжних краях ріжних розмахів. Денеле, напр. в Америці конкурси краси стали не лиш буденним явищем, але стали вони теж чинником пропаганди, всемогутньої американської реклями. Красуні, які здобувають нагороди стають відразу „славами" у своїм місті, чи околиці, вирінають відразу як фільмові або театральні зірки та найчастіше вони виходили заміж. Якщо якійсь красуні не вдалося зробити карієри, така дівчина заломлювалася і ставала людиною невдатною до життя.

Тому справді як небуденне явище треба занотувати подію, що недавно трапилася в Америці. У місті Даргем вибрали королевою краси молоденьку, 18-літню дівчину Катерину Перінс.

В інтервю, що вона його дала спрагненим ріжних сензацій репортерам провінціонального щоденника, панна Перінс заявила, що за один лиш тиждень після того як вона здобула назву королеви краси, дістала 150 подружніх оферт від мужчин, які її особисто не знають, лиш бачили її світлину. Наймолодший із кандидатів на мужа має 18 літ, найстарший 82. Міс Перінс заявила репортерам, що вона не думає скористати ні з одної оферти, бо хоче вийти заміж із любови, за людину, яка її знала би і яку вона знала би. Авторів листів із подружніми офертами вважає вона маловартісними і пустими людьми, які гордилися б лиш своїм подружжям із премійованою красунею.

Помінялись дітьми.

Варшавська прокуратура поставила в обвинувачення дві матері, одну католичку й одну жидівку за обмін дітьми. Ця незвичайна обміна відбулася в таких умовинах:

В 1933 р. обі жінки породили у варшавській лічниці майже одночасно дві дівчинки. Згодом як дівчатка почали підростати в одної почав сильно зарисовуватися семітський тип одної з них, дочки католички. Мало цього, почала сильно виступати схожість між нею і мужем жидівки. Обі жінки почали підозрівати, що дітей підчас купелі випадково поміняли. Вони звернулися до лічниці й там їм відповіли, що такий випадок справді можливий.

Не зважаючи на те, що обі матері вспіли привязатися до дітей, вони рішили помінятися дітьми. Тут виринули немалі труднощі: вихована в католицькім домі дівчинка була охрещена. Одначе це не стримало матерей і вони замінялися таки дітей. Тому, що заміну перевели без ніяких формальностей, обі жінки мусять відповідати перед судом.

Правдиві Карльсбадськана сіль є добрим лікувальним засобом при заслабленні печінки. 1/42

ВЕСЕЛЕ

РЕКЛЯМА ЛІТНИЩА.

В одній підгірській місцевости стоїть пансіон із двома лазничками, який має шумну назву „Санаторія". На реклямових летючках та в часописних оголошеннях подано: „Лікар дома". Якийсь добрий знайомий власника пансіону питає одного разу:

— Навіщо мешкає властиво лікар у вашому домі?

На те господар з усмішкою:

— Мешкати, то він у мене не мешкає, але кожного дня він сидить у мене пять до сім годин і грає в тарока.

МЕЦЕНАТ.

Один багатий судовий радник відомий був із того, що багато приставав із мистиями та залюбки їм помагав. Одного вечора він зайшов до невеличкої кавярні, в якій збиралася мистецька братія і застав при окремім столику гурток похнюплених наче сичі, мистців. Досвідним оком обкинув радник усіх та відразу догадався яка причина їх пригноблення. Він сягнув до кишені, вийняв портфель і промовив:

— Мої панове, ви були недавно такі добрі, що позичили мені по 10 золотих. Із найбільшого вдячністю можу їх нині вам віддати.

І при тому поклав перед кожним 10 золотих. На те один із мистців дивиться на нього гостро й каже:

— Вибачте, пане радинку, але від мене ви позичили 20 золотих.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Наколесницький біг за чашу „Діла"

ТА БІГ ЗА ЧАШУ Ф-И О. СТЕФАНОВИЧ.

В неділю 18. п. м. на трасі Львів — Пісочна — Львів (коло 90 км.) відбувся наколесницький біг за чашу „Діла", який має всі дані на те, щоб стати традиційним українським наколесницьким бігом. Поминщо в цьому бігу беруть участь згідно з правильником лиш т. зв. ліцензіовані змагуни. Тому теж кількість наколесників обмежовується до змагунів України. Сподіємося, що зчасом кількість наших добрих наколесників та наколесницьких секцій збільшиться до цієї міри, що до цього бігу стане не лиш кількох змагунів одного клюбу, але кількадесять змагунів із кількацятьох товариств.

Одночасно з бігом за чашу „Діла", відбувся теж біг (третій із черги) за чашу Ф-и О. Стефанович. Цей біг був незвичайно цікавий з уваги на те, що в ньому крім наколесників України та львівської Зорі брали ще участь змагуни наших провінціональних товариств (Золочів, Рогатин, Ст. Самбір) та один сільський наколесник із Запитова.

Якщо в першому бігу справа перемоги була лиш справою двох суперників: Степаник — Бабій, то у другому бігу ситуація була сильно ускладнена. Кандидатів на переможців було кількох. Переможцем міг стати не лиш Черняк, але й Рудницький, Баєрський, Яким Левкович, чи хоч би Скоць зі Старого Самбора. Також і Яким (давній змагун Дністра — Самбір, тепер Україна — Львів) міг уладити легко своїм суперникам несподіванку. Про те, що минулорічний переможець Клак буде боронити чашу — не було навіть сумніву.

Найбільшою несподіванкою бігу був Черняк із молодої золочівської Русалки, який на ці змагання приїхав аж з Волині (Дубна) ровером у суботу пополудні. Не вважаючи на таку томлячу та невигідну дорогу, Черняк накидував добрим змагунам України весь час темпо і переміг, хоч повеликою різницею часу, проте певно. Завдяки йому „молодші" наколесники, що їхали на перегонову карту, не лиш що на 26 км. дігнали „ліпенцію", але з деякими зрівнялися та в деяких слабших залишили навіть позаду. Тому теж молодий Ганиш з України мав у Миколаєві (півметок другого бігу) кращий час від таких асів як Бабій та Степаник. Його час 1,08,34 та 1/10 год. Наколесники Зорі (десятьох) не відіграли на диво — майже ніякої ролі з причини недостачі тренінгу.

У бігу за чашу „Діла" спершу всі їхали одною групою, чергуючися місцем провідника. Згодом, коли „молодики" всіли несподівано „на карк", Бабій зі Степаником відорвалися й не дали собі вже вирвати проводу аж до самого Львова. Друга група за ними: Панчак і Лата. Інші розтягнулися гусаком на трасі. Час цього бігу доволі слабий. Час другого бігу кращий, як минулими роками.

Технічні висліди бігів такі:

За чашу „Діла": 1. **Бабій у часі 3,01,34 год.** 2) Степаник незамітною ріжницею акциди за Бабієм. 3) Панчак. 4) Лата. **За чашу О. Стефановича:** 1. Черняк „Русалка" — Золочів у часі 2,19 год., 2) Баєрський 2,19,03; 3) Ганиш 2,19,04 4) Рудницький 2,19,06.

Під оглядом пропагандивним змагання слід уважати наскрізь удатним. Зате організаційно випали вони не видто добре.

* * *

Вечором відбулося в домівці С. Т. „Україна" подвійне наколесницьке свято: закінчення змагового сезону та роздача нагород. Це свято започаткував змістовою та бадьорою промовою голова Т-ва та опікун наколесників дир. **О. Левицький.** Опісля промовляв від „Діла" **ред. Р. Сливка**, який вручив переможцеві Бабієві чашу, бажаючи чергових, якнайкращих успіхів. З черги промовляв провідник накол. секції п. Яримович від наколесників і до наколесників, який апелював до змагунів, щоб вони й надалі були найкращим прикладом для інших секцій. На закінчення відбулися „христини" здобутих чаш та дружній підвечірок.

Крім чаш фундаторів нагороди до обох бігів призначили ще такі фірми: ф-ма О. Думин (краватки), шлюсарська робітня братів Шмотолохів Скинулів ровеpову раму й перегонову керму, „Хром" тхорика, Дуфанець купон матерії, „Льотос" статуетку, Ярош статуетку, „Пласт" роверові частини, дир. О. Левицький практичні речі, Земельний Банк і Центробанк практичні речі, Народня Торговля, Топ, Міка, Сезонний Базар (альбом) та Суспільний Промисл годинник. Ю. Ломага годинник, Бучківський наколесницьку раму, та видавництво „Діло" й „Українська Преса".

Усім жертводавцям складають організатори найщирішу подяку.

Друга з черги перемога над Чорними.

УКРАЇНА — ЧОРНІ 3:0 (1:0).

Україна, яка досі не мала щастя до Чорних здобула вчора удруге перемогу над завжди небезпечним противником. (Півтора року тому Україна осягнула була свою першу перемогу 5:1). Перемога чорно-червоних, які виступили в новому складі зовсім заслужена, бо хоч Чорні в першій половині були без сумніву агресивніші від України, проте у другій половині зовсім заломилися й лиш час до часу загрожували своїми дорівочними наступами Босому. Україна заграла цим разом добре у всіх лініях, хоч нерівномірно в обох половинах. У першій половині, коли Чорні були частіше в офензиві, поміч України грала зовсім дефензивно, залишаючи напад на його власні сили.

Зате у другій половині картина гри зовсім змінилася. Чорні по втраті воріт заломилися, Україна вже відродилася. Поміч раз-ураз спомагала напад добрими мячами, зокрема Нойман (б. грач РКС-у) мудро використовував крайників. Гошовський кращий від Романця, хоч і Романець поправився по минулонедільних змаганнях. В нападі найкращий Скоцень. Мікльош грав дуже мудро і притомно. Богурат амбітний, одначе все ще не може віднайти своєї давньої форми. Обі крайники на однаковім рівні. Залого певна, воротар Всений куди притомніший та спокійніший, як на минулих мечах.

Обі дружини грали в таких складах: Україна: Всений, Воробець, Мікльош II: Романець, Нойман, Гошовський; Тихоліз, Богурат, Мікльош, Скоцень II, Магоцький. — Чорні: Лукасевич, Корин, Кулічковський; Донеш, Малодобрий, Ольберт; Дронг, Желязни, Топілко, Немец, Шайнер.

Гра почалася гострими наступами Чорних, які ломляться на залозі або на Босому. Протинаступи України теж не дають висліду. Правда одна акція кінчиться воротами України, одначе суддя не признав їх з причини офсайду. Здавалося, що до перерви залишиться безворітний вислід. Одначе в 44 хв. Скоцень пробивається під ворота і стріляє з гострого кута у правий ріг. Вже у воротах попихає мяч потрійсь грач Чорних, який саме там заплентався.

Після перерви Україна знову переводить кілька небезпечних акцій. Другі ворота здобув притомно Мікльош із найблизшої віддалі, перейманочи подачу з правого боку. Страта других воріт так спешила Чорних, що вони лиш боронилися. У 22 хв. Україна здобуває треті ворота зі стрілу Тихоліза в підворітнім замішанні. Четвертих воріт, що їх здобув зовсім правильно Магоцький, стріляючи до порожніх воріт, суддя не признав, наказуючи вільний за офсайд. Про офсайд не могло бути навіть мови, бо Магоцький дістав мяч від ворожого грача, що автоматично анулює офсайдові прови. В цім випадку судив п. Главач із Перемишля, показав зовсім добрий, помилився.

Видців коло 4.000.

—o—

Сян не має щастя.

ПЕРЕМИШЛЬ. ЮНАК — СЯН 3:0 (0:0).

Сян не має щастя до мистецтв Окружної Ліги, бо ледви з важким трудом увійшов до цієї Ліги, вже на початку грає в сильно ослабленому складі. Дружина, яка грає з 6 запасними вже психічно не настроєна на перемогу. Проте Сян держався минулої неділі зовсім добре і щойно у другій половині по страті воріт заломився.

До цих змагань виступив Сян у такому складі: Нижанківський II. Медвідь, Буш; Макар, Онисик, Неофіта; Нижанківський I, Статник, Турко, Затірський, Медицький.

Від початку гостро наступає Юнак, одначе його акції не дають успіху. Куди небезпечніші акції Сяну, який міг у 16. і 26. хв. вести певно 2:0, якби не те, що в першім випадку воротар Юнака майже чудом оборонив стріл Нижанківського та якби не поперечка, яка оборонила гострий стріл Статника. У другій половині Турко здобув уже в 3 хв. ворота та одночасно молодий Затірський знайшов на офсайд. Юнак здобув перші ворота щойно у 15 хв. другої половини, коли воротар заскочений суддею сам запхав мяч до власних воріт. Це заломлює Сян і Юнак здобуває у 24 хв. другі ворота, що остаточно спеціяло сяновків. У той час попсується на воротах доброю грою Нижанківський. Треті ворота здобув Юнак з вини безнадійного Макара. В Сяні найкраще грав Нижанківський, незле держалося залога та крайники в нападі і Турко. Поміч була найслабшою частиною дружини.

Суддював вовсім добре п. Саміцький зі Львова. Глядачів к. 1500.

ОКРУЖНА ЛІГА.

ЛЬВІВ: **ПОГОНЬ (Стрий) — ЛЕХІЯ 4:1 (3:0).** Добра гра стрийського наїзду. Ворота для Погоні здобули: Валіцький 3 і Гофман, для Лехії Вельгош. Судив п. Курцвайль.

ЛЬВІВ: **ГАСМОНЕЯ — РКС 0:0.** Мечі нецікавий та на низькому рівні. Суддя п. Саварин.

РЯШІВ: **РЕСОВІЯ — КОРОНА 4:1 (2:1).** Ворота для Ресовії здобули: Бохня 2, Каламба і Клюз, для Корони Дутковський з карного. Суддя пан. Хомишинець мусів виключити одного грача Корони за небезпечну гру.

ЯРОСЛАВ: **ВКС — ПОГОНЬ І Б. 3:1 (2:0).** Ворота для ВКС-У здобули: Міхалік, Лешек і Літинський, для Погоні Шмяд з карного. Суддя п. Сташелецький.

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

1)	Юнак	5 9	13: 4
2)	В. К. С. Ярослав	5 8	16: 5
3)	**Україна**	**5 7**	**16: 8**
4)	Лехія	6 7	10: 8
5)	Ресовія	6 6	14:15
6)	Корона	6 6	13:16
7)	Р. К. С.	5 5	3: 4
8)	Гасмонея	5 5	6: 8
9)	Польонія	4 5	8:13
10)	Погонь (Стрий)	5 4	14:11
11)	Погонь І. Б.	5 4	9:11
12)	Чорні	4 2	6: 9
13)	**Сян**	**6 2**	**5:20**

А-КЛЯСА.

Чорні І Б — Україна І Б 4:3 (1:3). Україна грала незле лиш у першій половині. Фатально грав Король, який завинив усі ворота. В нападі безнадійний і безмежно трусливий Бучацький.

ТЕРНОПІЛЬ. **Креси — Поділля 5:0.** Поділля грало в сильно ослабленім складі.

Б-КЛЯСА.

ЛЬВІВ. **Зоря — ПНС 2:0 (2:0).** Зовсім заслужена перемога Зорі над гострою поліційною дружиною. Зоря заграла у всіх лініях дуже добре, зокрема напад. Ворота для Зорі стрілив Балдик.

КАЛУШ. **Зоря — ТЕСП 4:4 (4:1).** Ворота для Зорі, яка вела вже 4:1, стрілили Дідушак 3 і Мандрик.

КОСТОПІЛЬ. **Горинь — Чорні 4:1 (1:0).** Перший мечі на виїзді виграв Горинь.

Ц-КЛЯСА.

ЛЬВІВ. **Степ — Гвязда 1:0 (0:0).** Слаба гра Степу. Ворота здобув Гриндай.

ЗОЛОЧІВ. **Русалка — Мета 8:0 (4:0).** Безпеленяльна перемога Русалки, для якої ворота здобули: Лех 3, Бегонюк 2, Строган, Рудий і Червоний. Видців к. 600.

В табелі веде певно Русалка з 4 пунктами і відношенням воріт 11:2.

ЮНІОРИ.

ЛЬВІВ. **Україна — Граніт 7:1.** Добра гра юніорів України.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Ресовія — Сян 4:3 (1:3). Сян дав собі видерти певну перемогу.**

КАЛУШ. **Стшелец — Зоря 2:1 (2:0).**

МІЖНАРОДНІ ЗМАГАННЯ.

ХЕМНІЦ. **Німеччина — Польща 4:1 (1:0).** Ворота для Німеччини здобув Гавхель 3 і Шен, для Польщі Петерек. Видців 75.000.

Мадярщина — Чехословаччина. Заповіджені змагання державних репрезентацій не відбулися, бо Мадярщина відкликала своїх грачів в останній хвилині, мотивуючи своє рішення, що в теперішніх складних політичних умовинах чехи не могли би зіставити безпеки мадярським грачам.

ІІ. СПОРТОВІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ РЕМІСНИЧОЇ, РОБІТНИЧОЇ ТА КУПЕЦЬКОЇ МОЛОДІ.

В неділю 18. п. р. відбулися у Львові на площі Сокола-Батька ІІ. Спортові Змагання ремісничо-робітничої та купецької молоді при співучасти таких товариств: кружків „Орлів" ім. М. Голубця, ім. кн. Ярослава Осьмомисла, ім. кн. Льва, ім. Чорноморців, ім. ген. М. Тарнавського — усі зі Львова, ім. св. Юрія, з Керниці, УСТ Буревій, КЛК, Зоре (Заяців), УСТ Дніпро (Вигнанці) Зоря (Львів), Реміснича Бурса з вул. Бартоліної і Реміснича Бурса з вул. Пасічної. Одночасно мали відбутися лекгоатлетичні змагання КЛК, але злива їх в останніх хвилині заборонила.

Рівень змагань може й невисокий, проте вдоволила численна участь товариств, зокрема велика кількість гладачів. Ці змагання почалися дефіладою учасників, промовою ред. Панівенчка від Головної Ради

Т-ва „Орли", піднесенням прапору та відспіванням національного гимну. Відтак до лискавкового турніру стануло 9 дружин. У кожній дружині змагалося по 7 грачів, при чому гра тривала 15 хв. (2 × 7,5 хв.).

Чвертьфінали: Буревій (Львів) — Орли ім. Чорноморців (Львів) 1:0 (0:0, 0:0, 1:0); Орли ім. ген. Тарнавського — Буревій II. 3:0 (2:0); Змаг (Заяків) — Ремісн. Бурса 1:0 (0:0, 0:0); Дніпро (Винники) — Зоря (Львів) 2:1 (1:1); Орли (Кернниця) — Дніпро 2:0 (1:0).

Півфінали: Орли ім. ген. Тарнавського — Буревій 2:1 (1:0, 1:1); Орли (Кернниця) — Змаг (Заяків) 2:1 (0.1, 1:1).

Фінал: Орли ім. ген. Тарнавського — Орли (Кернниця) 2:0 (1:0).

Легкоатлетичні суперництва дали такі виспіди:

100 м.: 1) Куба (Буревій) 12,8, 2) Антонів, (Буревій) 3) Рацко (Стрибог).

2.000 м. навпростець: 1) Фуфу (Буревій) 6:50 хв., 2) Галамай (О. Кернниця) 7:11.

3.000 м.: 1) Мацько (Змаг — Заяків) 10:18.4, 2) Гахамай (О. Кернниця) 11:09.8, 3) Дмитрашин.

4 х 200 юніори: 1) Буревій 1:55.4, 2) Зоря 1:57.9, 3) Орли ім. М. Голубця.

Олімпійські гінці: 1) Орли ім. Голубця 4:28.6, 2) Орли ім. кн. Ярослава Осьмомисла, 3) Буревій.

Скок угору: 1) Демків (Стрибог) 1:47, 2) Гураль (Орли ім. Осьмомисла), 3) Мерінда (Осьм.).

Скок вдаль: 1) Мерінда 4.94, 2) Рацко 4.89, 3) Пальвів (Зоря).

Нуля: 1) Волянський (Орли Гол.) 9.57, 2) Борис (Буревій) 8.98, 3) Мерінда.

Диск: 1) Волянський 28.43, 2) Мерінда 27.20, 3) Боланський 35.05, 3) Шворіс (Орли ім. Голубця).

Студентські однострої і плащі

у великім виборі на складі

у ШАПІРИ вул. Личаківська 1.

ОРГАНІЗАЦІЙНА СХЕМА РУМУНСЬКОГО ФУТБОЛЮ.

Тому, що чернівський Довбуш та інші українські спортові товариства Буковини змагаються в рямках румунського футбольного союзу, подаємо його нову організаційну схему.

Футбольні Товариства в Румунії поділені на три основні категорії: 1) дивізію „А", 2) дивізію „Б" і 3) дістрікти (округи).

Дивізію „А" творить 12 клюбів, а саме: Ріпеззія, Венус, Рапід, Юзентус, Спортул Студенцеск, АМЕФА, Трікольор, Кінеаул, Карпаць, УДР, Гльорія та Вікторія. Вони змагаються за першенство Румунії. Останні три клюби в табелі падуть що року до дивізії „Б", три найкращі з пісї дивізії входять до дивізії „А".

Дивізія „Б" складається зі 40 клюбів, що поділені на дві серії, кожна по дві групи. Група начислює 10 клюбів, причому про приділ клюбів до груп рішає територія. І так до групи „Південь" належать клюби Букарешту, східної Волощини і Добруджі. До групи „Захід" належать клюби західної Волощини. Бонату і частини Семигороду. Групу „Північ" заповняють клюби решти Семигороду, а до групи „Схід" входять клюби Молдавії, Басарабії та Буковини. Ця остання група займає найбільший простір і має найгірші комунікаційні получення Через те вона найскупіша економічно.

Решта клюбів має приділ до так званих „дістріктів", себто округ обмежених до невеличкого простору. Чернівську округу творить наприклад виключно чернівські клюби поділені на дві класи.

В дивізії „А" не мають Чернівці свого представника, бо єдиний минулорічний представник, Драгош Вода впав саме цього року до дивізії „Б". Коїм Драгош Вода є ще в дивізії „Б" німецький клюб Ян з Чернівців. В чернівській окрузі є 16 клюбів і про них як суперників Довбуша і Мазепи доведеться нам частіше згадувати. В цьому сезоні братимуть участь у змаганнях за мистецтво Чернівців (округи) два наші клюби: Довбуш в першій класі і Мазепа в другій. Гонта, клюб студентів з Мамаївців (підміського села) опинився перед ліквідацією через недостачу змагунів (!) і очевидно не братиме участи в мистецтвах.

Закарпаття.

МІНІСТР ЗАДІНА НА ЗАКАРПАТТІ.

Минулого тижня прибув на Закарпаття міністр хліборобства д-р Задіна. В Рахівщині поцікавився полонинським господарством, відвідав дирекцію державних лісів і маєтків у Рахові, відтак через Буштино завитав до Берегова. В колишнім жупанськім уряді привитали його губернатор К. Грабар і віцегубернатор д-р Мозник та делегація мадярських хліборобів. Мін. Задіна оглянув новий збіжевий магазин Торговельного Союзу, хліборобську касу і поцікавився фільварком одного мадярського поміщика у В. Бакті, де інформувався про врожай тютюну. Відвідав ще державні пивниці в Берегові і винниці в Мужійові та подався на Веречанщину.

Потім приняв декілька делегацій, відбув наради з ріжними референтами та представниками уряду, відвідав торговицю, Торговельний Союз, овочеву школу, а в пятницю поїхав назад до Праги.

Міністра супроводили виключно чеські урядовці так, що про закарпатську біду він не довідався. Обіхав найбагатші мадярські околиці, але напр. перелюдненої Волівщини не відвідав.

ДЕЛЕҐАЦІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

До Праги має прибути нова делегація американських закарпатських українців, яку веде голова найбільшої організації закарпатських українців в Америці „Греко-кат. Брацтва" — Секерак.

АРЕШТУВАЛИ УКРАЇНСЬКОГО РЕДАКТОРА.

З наказу ужгородської прокуратури великоберезнянська жандармерія арештувала редактора Івана Рогача, відомого провідника молоді і секретаря коаліційної партії. Причина арештування невідома.

КОНҐРЕС НАЦІОНАЛЬНОЇ РОБІТНИЧО-СЕЛЯНСЬКОЇ ПАРТІЇ.

В неділю, 18-го ц. м. відбувся в Хусті партійний зїзд Національної Робітничо-Селянської Партії, якої головою є учитель Іван Гриць.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Перша декада.

Перших десять днів тягнення четвертої кляси сорокдругої клясової льотерії принесли багатий врожай: велику кількість вигр.

Найбільшу квоту досі осягнули числа 60371 і 82310, на які впало по 75.000 золотих. Цими квотами поділилися мешканці Познання і Варшави, з окремим виріжненням масярського фаху, якого представники пп. Іван Цалкевич і Степан Ориль дістали по 12.000 золотих кожний.

Виграми по пятьдесять тисяч золотих обдарувала Фортуна головно грачів із Східної Галичини, серед них зокрема представників учительства і вільних звань.

При цій нагоді пригадуємо, що головна вигра третьої кляси 150.000 золотих впала на число 68.400. Пані **Й. Жултовська** з Варшави це одна із щасливих власників „пятки" цього числа.

Друга велика вигра в цій клясі 75.000 золотих дісталася числові 6844. Завдяки цьому п. **М. Гольдштайн,** швець (Варшава, вул. Міла) дістав разом зі своїми товаришами 12.000 зол.

В колесі лишилися ще вигри по 100.000, 75.000, 50.000 і т. д. золотих, а в дні 23. вересня буде вильосована головна вигра — міліон золотих.

Зараз після цього ввійдемо вже в добу першої кляси 43 клясової льотерії, в якій вигляди на вигру будуть такі великі, як досі.

Тому, що тягнення цієї кляси починається вже 19. жовтня ц. р., треба завалегідь засобитися в льос.

—o—

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 26.

НАТАЛЯ ЯХНЕНКО. 3

Алла.

Я не дивувався ані трошки, як одного дня застав Аллу в помешканні Василя. Не знаю навіть, чи і коли вони повінчалися. Василь знайшов жінку, яку вважав за необхідне мати коло себе, на досяг руки. Як його товариш я не міг нічого проти того мати. Вона відразу виповнила пустельню Василя рухом, співом, прятанням. Прала, застелювала, прибивала, вішала, от як звичайно жінка на новім гнізді, з переконанням, що те все конче потрібне. Кожну чинність вони переривали пестощами, Василь переловлював її, як вона бігла до вікна з якоюсь сніжнобілою шматинкою в руках, і починав цілувати її аж лящало, та ще й промовляючи до мене з кожним поцілунком: „Смачно, ай, як смачно". Або ж вона у трансі кухонної праці влітала до нього з якимнебудь горнятем або ложкою до проби і все знову кінчалося полілунками. Вони їли з одної тарілки, вона сідала йому на коліна, обіймалися та цілувалися при кожній нагоді. На мене не звертали жадної уваги. Повітря було переповнене яскравою отвертою змисловістю двох молодих, дужих тварин.

Ідучи додому я мимоволі вертався в уяві до щойно баченого. Яка ріжниця з моїм скромним щастям, яке ще і до того відтягалося, бо виникали ріжні перешкоди! А може якби ми з Ганною так виставляли на денне світло наше щастя, воно стратилоб свій чар і злинялоб. Може навіть і просто смішно: я далеко не красунь, а моя Ганна мила, але дуже дуже скромна дівчина. Автім, то я ніби признавав право так поводитись, як вони поводились.

Я перестав на де-який час ходити туди, аж поки збіжить перший шум з того окропу.

Була одна річ, якої я боявся. Я направду вперо вірив у Василеві здібности. Я знав, що цей темношкірий здоровенний хлопчисько має в собі глибинні джерела, що ще моглиб неодного здивувати. Я хотів, щоб він працював над собою і для всіх. В його майбутніх успіхах я бачив ніби виправдання за вину, що її властиво не було: за свою власну примусову бездіяльність. Тимчасом, хто знає, чи не спрямує ця жінка його життя у зовсім інше річище.

Так гризла мене тривога, аж поки я нарешті не рішився таки знову відвідати їх. Коли назустріч мені зза стола, що заступав бюрко піднеслася рідна розхрістана постать, я лише глянув на його вихудле, але зосереджене обличчя на купи книжок і записаного паперу, і мені відлягло від серця. Хвала Богу, я помилився.

Я нічого не казав йому за свій страх, а тільки сів, скрутив цигарку і сказав: „Ну, як іде? Пишеш?"

Він розсміявся, показав в усміху свої чудові зуби, в які я був майже закоханий, протягся так, що аж мязні затріщали. „Іде, братку, іде" — сказав голосом, повним прихованої радости. Потім нахилився над столом, пошукав чогось, витягнув і кинув мені книжку, одну, другу... Кожна пахла свіжою друкарською фарбою, на кожній серед інших назвиськ я прочитав його. Це були поважні місячники. Я тримав їх у руках і ніби перелистовував, але в душі щось радісно ворухнулося. Таки, таки...

— Це початок, я маю в Бозі надію, що скоро вийде ціла моя книжка.

В цей час я спостеріг Аллу. Вона щойно ввійшла, мала чимось заняті руки. Але очі її, що я засадничо їх не любив і вважав рибячими — знову вразили мене виразом, повним захоплення, що аж переливався з них. В ту мить її обличчя було таке особливе, що я не міг відірвати своїх очей від неї. Василь спостеріг мій погляд.

— А бачиш — він вдоволено ствердив — ти мені не вірив. Я змусив її запустити волосся. Тамті кучері псували її стиль. Вона ж Мадонна....

Рухом власника він злегка повернув її голову. Дійсно, ті свавільні кучері щезли — волосся було розділене посередині і спускалося двома пухнастими, низько на вуха зачесаними пасмами, що відтіняли направду, як різблений профіль. Вона дійсно виглядала як Мадонна. Алла стояла спокійно, ніби не про неї йшло. Вона пестила рукою обгортки книжок, дбайливо поправила листки рукопису. — Це наші діти — вона сказала.

— Хіба не будуть завсіди тільки ті в палітурках? — я пробував розвіяти жартом дещо за патетичний настрій.

— Ні, ми інших не будемо мати — поважно промовила вона, ніби настоювала

Похорони бл. п. Миколи Бенцаля.

*Вістка про смерть артиста й режисера Миколи Бенцаля вдарила громадянство Коломиї наче грім з ясного неба. Всі знали, що він від 8. вересня почував себе погано (мабуть уже й на миставі „Марусі Богуславки" 7. 9. відчував якісь недомагання), а 9. вересня в 3-ій год. ділання серця попсувалось нагло так, що треба було кликати лікарів. Та їхні погляди на стан недужого ріжнилися, через те ніхто не думав, що катастрофа близько. Тимто коли вона прийшла, схвилювала глибоко всіх, що знали й любили артиста, а товаришів глибоко пригнобила. Бож відійшов від них молодий, у 47-ім році життя, і то дуже не в пору: не закріпивши великого діла — обєднання найкращих мистецьких сил для служби рідній сцені... Коломийське громадянство відчуло, що на нього впав обовязок зайнятися похоронами дорогого Покійника і почати сплату довгу, затягненого в тієї людини, що своє життя віддала беззастережно на службу народові тай не мала ні часу ні змоги виконати свої зобовязання супроти найближчої родини: дружини й дітей... На жалібній нараді дня 15. вересня, скликаній Організацією Українців міста Коломиї, під проводом о. пралата Ол. Русина, ушановано память Покійного однохвилинною мовчанкою, опісля устійнено форму й лад похоронів та вирішено покрити всі видатки, звязані з тою трагічною подією. Порушено теж справу матеріяльної опіки над сиротами й рішено поставити ту справу на ширшу і тривкішу площину, втягнувши до неї цілу галицьку область. Похорони відбулися в пятницю, дня 16. ц. м., з дому жалоби при вул. Вільсона ч. 7 від п-ва Кузьмів, що гостили в себе Покійного з родиною. День випав мрячний, холодний, росив дощик. Але це не вплинуло ні на кількість місцевих учасників, ні на хід похоронів, зменшило тільки участь селян. В 14-ій год. почато жалібні відправи при участи 8-ох священників, опісля промовив сеніор театральної дружини арт. **Рубчак**, прощав Покійного від товаришів сцени. Потім винесли товариші Покійного дорогі останки любого керманича-друга. Розвинувся похід (під керм.ою арт.-мал. Лукавецького). За хрестом і хоругвами йшла місцева середнешкільна молодь, за нею довгий ряд вінків від різних груп, установ та осіб (21 крім вінків від найближчої рідні), між ними прекрасний вінок з червоної калини, дальше два трембітарі з Космача, селянська орхестра з Печеніжина, за нею мужеський хор „Боян". Зіграна орхестра і знаменитий хор виповняли попеременно довгу (майже трикільометрову) дорогу зпід залізничого двірця на цвинтар. За хором духовенство, а дальше караван у цвітах між двома рядами артистів, що віддавали своєму директорові й режисерові останню прислугу, за ним жінка й три сини Покійного, театральна дружина, делеґації установ і громадянства, а всі поважно, чвірками. Коло Народнього Дому похід зупинився і з балькону Музею після жалісного голосіння трембіт проф. Дм. Николишин попрощав великого артиста й режисера від коломийського громадянства. На церковному порозі переняв провід похоронів о. пралат Ол. Русин, а в церкві після панахиди, відспіваної мішаним хором „Боян" виголосив коротке але глибокою щирістю надихане слово о. М. Кисіль. На цвинтар доплив похід щойно в год. 18-ій. Там після відправи над розкритою могилою попрощав свого товариша палко і з глибоким жалем реж. Блавацький від Союзу діячів театрального мистецтва, д-р Сабат і інж. Гнатюкова від косівського громадянства й жіноцтва, а дир. І. Михалевський від драматичних гуртків Коломиї. Піснею „Видиш, брате мій", відспіваною спільно артистами й „Бояном" покінчився серед холодних імлистих сутінків сумний обряд.*

Другого дня в суботу в 7. год. відбулося в парохіяльній церкві поминальне Богослуження, якого вислухала вдова й сироти, театральна дружина й декілька колом. громадян. Потім театр відїхав до Городенки.

Мусоліні домагається плєбісциту

В СУДЕТСЬКІЙ СПРАВІ.

ПІСЛЯ АНШЛЮСУ.

Мусоліні причалив учора на контрторпедовці до Трієсту і виголосив там промову перед великими юрбами людей.

Навязуючи до повоєнного розвитку Трієсту, Мусоліні згадав про аншлюс як про подію, якої очікували міліони і якій ніхто не противився. Тепер Трієст найшовся в новому положенні, — він приготований на кожну можливість. Він рахує на власні сили, тому з усякої ситуації вийде переможно.

ПЛЄБІСЦИТ.

Є хвилини у житті народів, коли державні мужі не мають права відповідальности, лиш мусить її приняти — і то з гордістю. Не лише з огляду на вісь Рим—Берлін та на приязні взаємини з Мадярщиною і Польщею, але і з огляду на почуття совісти та відповідальности, треба ствердити, що

чехословацьке питання у теперішній розогненій стадії може найти лиш одну розвязку: Плєбісцит для всіх народів, що їх гнобила дотепер т. зв. Велика Чехословаччина — держава, яка зовсім не має органічної єдности.

„МІСЦЕ ІТАЛІЇ ВИБРАНЕ."

У хвилині, коли події розвиваються з темпом лявіни, необхідно ділати скоро, щоб не допустити до хаосу й ускладнень. Зрозумів це британський премієр, коли прилетів з Льондону до Берхтесґаден; справді всяка проволока могла тоді спричинити катастрофу. Не зважаючи на московську кампанію, европейські народи приняли концепцію успішної розвязки справи.

Віримо, що в останніх годинах дійде до мирної розвязки конфлікту.

Бажаємо, щоб евентуальний конфлікт зльокалізовано й обмежено. Але якби це не вдалося і дійшлоб до загального конфлікту, за Прагою чи проти неї, то місце Італії вже вибране.

ВРАЖІННЯ В НІМЕЧЧИНІ.

Вся німецька преса широко реферує промову Мусолінія та подає репортажі з Трієсту.

Виявляється, що промові Мусолінія прислухувався гурт німецьких націонал-соціялістів.

ВРАЖІННЯ НА МАДЯРЩИНІ.

Мадярська Телеґрафічна Аґенція повідомляє: Не лише мадярські політичні кола, але й народні маси приняли промову Мусолінія з великим вдоволіллям. Мусоліні — це перший з провідних державних мужів Европи, який отверто зажадав справедливости для Мадярщини; мадярський нарід того ніколи не забуде йому.

Мадярські товариства і приватні особи масово висилають привітні телеґрами до Мусолінія. Є думка скликати спеціяльні збори по всіх містах, щоб висловити чолобитню Мусолініеві.

НІМЕЦЬКИЙ ПОСОЛ ВИЇХАВ З ПРАҐИ, ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ З БЕРЛІНА.

Львівська вечірня преса подала вістку, що німецький посол виїхав з Праги і чехословацький посол у Берліні покинув Німеччину.

„МИ ДОСИТЬ СИЛЬНІ, ЩОБ ВТЯГНУТИ ЦІЛУ ЕВРОПУ У ВІЙНУ."

„Право Ліду", виступаючи проти плебісциту у справі прилучення Судетів до Німеччини гостро атакує „західні демократії". „Можливо — мовлив — що ми за слабі, щоб перемогти Німеччину, але доволі сильні, щоб втягнути цілу Европу у війну".

ВИНЯТКОВИЙ СТАН У ЦІЛІЙ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Празький уряд проголосив виняткový стан у цілій державі.

На тій основі припинено загарантовані у конституції громадянські вольности: свободи особи і дому, тайни листів, свободи преси, права зібрань та товариств. Начальники країв можуть видати дальші постанови.

В НІМЕЧЧИНІ ПОВСТАВ СУДЕТСЬКИЙ ДОБРОВОЛЬЧИЙ КОРПУС.

З Дрездену повідомляють урядово, що там утворено судетський добровольний корпус. Він має 40.000 озброєних членів і ділиться на 4 групи.

БЕРЛІН ПОГРОЖУЄ ПРАЗІ РЕПРЕСІЯМИ.

Німецький шарже д'афер висловив празькому урядові півофіціяльну осторогу, що коли б чеський воєнний суд засудив судетських німців, Німеччина виступить з репресіями супроти чеських громадян, які живуть у Німеччині.

ВІДОЗВА ҐЕНЛЯЙНА.

Ґенлайн оголосив відозву до судетських німців такого змісту: „Ще тяжить над вами гуситсько-большевицьке насилля Праги, яка хоче зброєю здавити свободу суд. німців. Ге не тратьте надії, година визволення зближається. На насилля відповідайте насиллям, Ваші земляки творять корпус добровольців і жертвують своє життя, щоб визволити батьківщину зпід чеського ярма.

Провід судетської партії заявив у відозві, що празький уряд припинив партію нелеґально, тому та постанова не правосильна. Члени партії обовязані слухати вказівок, що їх дістануть через радіо".

84.000 НІМЦІВ УТІКЛО ЗІ СУДЕТІВ.

Як подають берлінські щоденники, в суботу вечором урядово зареєстровано 84.00 судетських німців, які перейшли кордон і схоронились до німецьких таборів.

—o—

КОНТРОЛЯ НАД ПРОМИСЛОМ, ЯКИЙ ПРОДУКУЄ ДЛЯ НАШОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ.

Як подає румунська преса, букарештенський уряд рішив піддати під військову контролю ділянки промислу, які продукують для національної оборони. Вже готові матеріяли інвентаризують, над продукцією нових буде наглядати міністерство військових справ, мариварки й летунства та внутрішніх справ.

—o—

ТУРКИ З РУМУНІЇ ТА БОЛҐАРІЇ ВЕРТАЮТЬСЯ ДО БАТЬКІВЩИНИ.

Від довшого часу турецький уряд спроваджує до Туреччини турків з Болгарії та Румунії. До Чанаккале та Смирни причалило вже 15.000 турків, до кінця жовтня приїде до 30.000.

—o—

САМОУПРАВНІ ВИБОРИ У ШВЕЦІЇ.

У цілій Швеції відбулись вибори до міських та ґенеральних рад. Як виходить з дотеперішніх обчислень, соціял-демократи зискали чимало мандатів, правиця втратила. У Стокгольмі соціял-демократи здобули 55 мандатів на 100.

Самоуправні вибори будуть мати посередній вплив на вибори до парляменту.

—o—

ДАЛЬШІ ЗАВОРУШЕННЯ В УССР.

В полтавській та луганській окрузі вибухли селянські заворушення, до яких прилучилося робітництво. Війська ҐПУ виступили проти повстанців з повзами. Окремий військовий трибунал у Луганську розглядає справу організаторів заворушень.

Я став знову частим гостем у них. Моє упередження до тої дівчини почало хитатися. Трудно було за ліпшу жінку для Василя. Ніодної хвилини ця дівчина не думала зробити з нього заробкової машини. Скромні доходи Василя, що ледви вистачали на його потреби, для двох людей уже були за куці. Ця донька якнеяк досить добре ситуованих людей не боялася ніякої праці. Служниці вони не могли утримати, отже вона виконувала сама всю домашню працю. Я її заставав то при балії, то в кухні, то при шурованні підлоги — і ніколи не бачив її у поганому гуморі. Через подвіря, завішене часто в літі їх немудрою білизниною, я проходив у кімнату, де заставав завжди той сам образ: Василь, прикований до своїх рукописів користав з мого приходу, щоб розімняти задубілі члени. Ми закурювали і заводили балачку. Згодом до нас приєднувалася Алла, яка в останніх часах вишукала собі якісь лекції, щоб побільшити свої доходи. Вона подавала нам неодмінний чай і ми всі троє сідали і весело та мило сходив нам час. Я спостеріг, що Алла завжди була ознайомлена про все, що пише її чоловік, знала теми і тези праць. Виходило, що він радився із нею, переглядував їй частини. Її гадка завжди сходилася з гадкою Василя, хоч дещо в лєгшому, так би мовити вислові. До всього, що він робив і казав вона ставилася просто з побожністю. Чиж не тоді щасливий мужчина з жінкою, як вона дає йому все те, що він сам вимагає? Його вимоги, видко були задоволені: як приятель Василя я не міг не відчути до неї за те приязні.

Далі буде.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПОВНИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВ ДЛЯ ПОЛЯКІВ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Президія Головної Ради Озону ухвалила резолюцію, в якій домагається для поляків у Чехословаччині тих прав, які здобудуть судетські німці. У хвилині, коли говориться вже про приключення судетських німців до Німеччини ця резолюція Озону дуже промовиста.

Подібну резолюцію ухвалив теж „Звйонзек Інвалідуф Воєнних".

У Катовицях веде інтенсивну акцію „Комітет боротьби за права поляків у Чехословаччині", який видав спеціяльну відозву.

—o—

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові зложили в Адміністрації „Діла" дальше: **П. С.**, Коломия, 10 зол.; **П. І.** 2 зол., **Б. Я.** 1.50 зол.; д-р **О. Дзядів**, Баворів, 2 зол.

—o—

По широкому світі.

Бритійський парлямент збереться мабуть у найближчому тижні, після другої стрічі Чемберлена з Гітлером.

З червоної Еспанії вислано до Франції транспорт золота вартости 160,000.000 франків.

Фінляндський уряд запротестував перед совітським проти перелету большевицьких літаків над фінською територією.

Румунія перестала впускати на свою територію югославянських громадян без віз.

До Палестини вислано 6 нових британських курінів, які мають очистити країну з повстанців.

Мадярський міністр освіти Телекі приїхав на кілька днів до Естонії з офіційною візитою.

Естонський уряд утворив окремий торговельний комітет, що має контролювати імпорт, експорт та фінансові операції.

Естонська преса пригадує заяву естонського начального вождя, що Естонія не дозволить большевикам перейти через свою територію.

—o—

НОВИНКИ.

— **З найкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 —?

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хоругщини 5, поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол. матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81 1186 —100

— **Фарби, лякери, покости,** предмети домашнього вжитку, **косметику** поручає ф-ма **Інж. Б. Попович, Львів, Руська 16.** Великий вибір, дешеві ціни. 1987 -10

— **Контакт** зі світом удержите, коли будете слухати радієвих передач із радіо-приймачів найстаршої української фабрики батерійних радіоприймачів Екомп, Львів, ул. Сикстуська 29, тел. 203-30. 1639 -?

— **Лікар д-р Олександер Козакевич** вернувся до Коломиї і ординує як звичайно. 1993

— **Українці.** Купіть льос у першій в краю українській колектурі Державного Льотерійного Монополю в Дрогобичі, а поможете сиротам дрогобицької Української Захоронки. Вже виплачено від 2 літ грачам 89.180 зол., а льоси коштували тільки 53.840 зол. Спішіть, бо „за спротою Бог з калитою". Замовляти чеками (складанками) ПКО 501579Low. „Ukraińska Zachoronka, Drohobycz, św. Krzyża 49.

— **Преосв. Коциловський знову при праці.** Повідомляють нас, що до Перемишля повернувся вже з Відня Преосв. Коциловський, що, як відомо, перебув там тяжку операцію щоки і прийшов зовсім до здоровля. З поворотом по довшій перерві до праці бажаємо нашому владиці в Перемишлі ще багато сил та здоровля для добра нашої Церкви й народу.

— **Великий успіх українського відділу на ювилейній виставі в Пільзні, ЧСР.** Український гурток у Пільзні „Січ" уладив на пільзненській ювилейній виставі український відділ, якого експонати дали чужинцям змогу познайомитися з українською справою й Україною. Український відділ зробив дуже гарне враження і тішився великим успіхом, про що свідчать замітки у чеській та німецькій пресі. При уладженні цього українського відділу виставки поклали багато праці голова „Січи" Микова Бойкевич та секретар Басіл.

— **Українська вишивана сорочка для пол. Рузвельта.** З нагоди великого свята у Гайд-Парку в Ню Йорку, Ліга української молоді у Спол. Державах приготовила в дарунку для през. Рузвельта народню чудово-вишиту сорочку, яку вручили президентові панна Анна Задорожна й Іван Кухарський. Сорочку вишила панна Марія Лаврик з Честеру.

— **Українець опрацьовує египетську фільму.** Єгипетський уряд доручив нашому землякові кінорежисерові Евгенові Деславові технічне опрацювання кіносценарія „Боротьба за добробут", дія якого відбувається в сучасному Єгипті на тлі життя нової єгипетської армії.

— **Великий Луг до хресних батьків лугового прапору.** Старшина „Великого Лугу" у Львові складає отсим подяку всім хресним батькам за участь у посвяченні лугового прапору. Заразом звертається до всіх інших запрошених хресних батьків, які не мали часу або не могли в неділю 18. вересня ц. р. вбити свої цвяшки в держак прапору, щоб були ласкаві прийти до домівки Товариства „Великий Луг" у Львові при вул. Коперника ч. 5 в подвірю та зложили доручені їм цвяшки і вписали свої назвища в „Книгу хресних батьків".

— **Львівський Клюб Ситківкарів** у Львові уладжує дня 26. і 27. вересня ц. р. внутрішньоклюбові ситківкові змагання на кортах „Свтезі". Крім звичайних змагань для мужчин і жінок конкуренції сеніорів і юніорів. Зголошення до дня 26. ц. м. приймає п. Ольга Струмінська, Зембанк, Словацького 14, передполуднем. Від вівторка 20. ц. м. Клюб винаняв корти на „Стрезі" між год. 3—5, на яких члени можуть безплатно тренувати аж до змагань. **Виділ.**

— **Арештування в Бережанщині.** В селі Павлові, пов. Бережани, поліція арештувала 28. м. м. Михайла Комарянського за протишкільну акцію і відвезла його до арештів у Бережанах. — Дня 14. ц. м. поліція перевезла з Ходорова до Бережан Василя Вишиваного, студ. фільософії, інж. Миколу Самокишина і Гринька Пухаля. Їх арештувала поліція під замітом приналежности до ОУН. Крім того у звязку з цією справою в арештах у Бережанах сидять: Антін Николин, Стефан Николин, Михайло Николин, Петро Дубовський, Дмитро Кучер, Олекса Шальвіра, Осип Пастернак, Осип Баран, Микола Тітик, Ілько Цибран, Василь Цибран, Петро Кудлик, Гринько Телішевський, Василь Телішевський і Микола Ганущак, усі з Ходорівщини.

— **Хто виграв на льотерії.** В нижішнім тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали м. ін. такі більші виграи: 10.000 зол. на ч. 40478 152073; 5.000 зол. на ч. 5850 10866 13417 41562 58110 61962 109234 155076; 2.000 зол. на ч. 4090 17677 31920 37869 82566 85605 90426 90828 117055 134529 137225; 1.000 зол. на ч. 8511 9409 15240 17715 20855 20079 24816 25637 29663 30724 40438 42357 5213 55630 59970 64934 70302 82411 83318 88348 91358 92619 96199 100638 111956 112718 123643 123711 138304 143160.

— **Замість до Почаєва попав до арешту** в Радивилові 10. ц. м. п. Роман Чолій. Він того дня виїхав зі Львова до Почаєва везучи зі собою видання релігійного змісту, звязані з 950-літтям Хрещення Руси-України, а саме ювилейні образи, молебні, тощо на суму 833.20 зол. Це все мав він доставити до Почаєва на час великих дводенних відпустів, що відбулись там 10. і 11. ц. м. У Радивилові задержав його на залізничій стації відділ поліції, забираючи його зі собою на поліційну станицю. Стягаючи протокол Чолій довідався між. іншим, що хто хоче їхати на Волинь, мусить наперед зїсти міх соли, бо не передумавши добре свого кроку, не можна туди вибиратися... Дадьше на завваги арештованого, що він везе зі собою легальні видання і до того ще релігійного змісту, відповіли йому, що те, що в Галичині є легальне, на Волині може бути конфісковане. По переслуханні замкнено п. Р. Чолія в арешті. По двох днях випустили арештованого, але затримали товар, що він його віз зі собою, кажучи, що книжки відійдуть до староства. При цьому слід зазначити, що не зважаючи на домагання арештованого не видано йому ніякої посвідки на забрані книжки.

— **Добошинський відмовляє зізнань.** В понеділок 19. ц. м. почалася перед трибуналом окружного суду у Львові третя з черги розправа інж. Добошинського, якого обвинувачує двох прокураторів, а боронить шістьох адвокатів. Оборонці поставили внесок, щобн трибунал допустив доказ як свідків з 12-ох присяглих суддів, які брали участь у видаванні останнього вердикту проти інж. Добошинського і щоб львівський суд не розглядав цієї справи, лише відступив трибуналові на терені іншого апеляційного суду. Предсідник трибуналу Понуркевич відчитав постанову апеляційного суду у Львові, що відкинув уже оба ці внески. З черги трибунал приступив до переслухування підс. Добошинського, який відмовився від зізнань, мотивуючи тим, що трибунал не допустив доказу зі суддів присяглих. Оборонці зреклися оборони тому, що трибунал не взяв під увагу їх внесків. Трибунал наложив на кожного оборонця за те по 100 зол. кари.

— **Арештування адвоката у Львові.** В суботу 17. ц. м. львівська поліція арештувала з доручення прокуратора адвоката д-ра Адольфа Посамента при вул. Баторія 24. під замітом утруднювання виміру справедливости. Подробиці справи тримають в тайні.

— **Вбивство на стації у Бруховичах.** У суботу 17. ц. вечором мулярі Йосиф Ман і А. Гжиб з Жовкви напали на стації у Бруховичах на братів Чамарів, яких побили. Підчас бійки напасник Ман зранив М. Чамару ножем у плечі так сильно, що він по 15-ох хвилинах помер. Поліція арештувала вбивника та його товариша. До вбивства дійшло на тлі особистих порахунків.

— **Львівська хроніка.** В неділю 18. ц. м. в ночі дійшло до бійки при вул. Замарстинівській, між О. Фішером і Г. Шварцом та його двома товаришами. Підчас суперечки надійшов авантурник Густав Унтерман і зранив важко усіх чотирьох, яких каретка рятункового поготівля відвезла до шпиталю. — Поліція арештувала Унтермана. — Підхмелений М. Сітник, вернувшись до хати, зранив ножем свою жінку Й. Сітник, яка є у відмінному стані. Ранену жінку відвезли до шпиталю, а брутального чоловіка арештувала поліція. — При пл. Краківській автобус наїхав на наколесника Ю. Кміта і поломив йому ровер.

— **Краєва хроніка.** У фабриці вати у Станиславові трансмісійний пас відорвав руку 18-літньому робітникові Я. Біликові. Важко раненого робітника відвезли у грізному стані до шпиталю. — У вязниці окружного суду в Ясі вязні порозумілись зі собою і доручили своїм родинам, щоб марки на листах намилювали милом. По одержанні листів вязні змивали водою поштові печатки з марок і продавали марки як зовсім нові. Тепер відповідатимуть перед судом.

— **Клопоти красуні „міс Европи".** Перед кількома днями на конкурсі краси в Копенгазі вибрали „міс Европою" красуню Фінляндії С. Сальонен. По повороті до Гельсінгфорсу С. Сальонен довідалася, що її усунули з учительської семінарії за участь у конкурсі краси. Зрік „міс Европа" мала дістати дипльом учительки. В її оборонї стала вся фінляндська преса, яка підкреслює, що Сальонен вийшла переможно з конкурсу, не вживаючи ні пудру, ні цімінки. Факт, що її вибрано „міс Европою" не може бути перешкодою в тому, щоб вона була виховницею дівчат.

— **Щіплянку проти холєри** згодився турецький уряд переслати до Китаю з доручення Ліги Нац. й. Щіплянку підготовляє санітарний інститут в Анкарі. Більший транспорт щіплянки відійде вже в найближчих днях.

—o—

Нові книжки і журнали.

ЖУРНАЛИ

СІВАЧ. Місячник присвячений проповіді й катехизі. Рік III. Ч. 9. Вересень 1938. Львів. Зміст: о. Гр. Кубай: Пропов. на Нед. XII. після З. св. Д. — о. А. Гладаюк: Пропов. на XIV. Нед. після З. св. Д. — о. В. Рабій: Пропов. на Пр. Різдва Пречс. Д. Марії. — о. Р. С.: Пропов. на Нед. XV. після З. св. Д. — о. П. Дзядик: Катехизм для III. кл. вевл. шкіл (на вересень). — о. Вас. Рабій: Короткі катехизи для приготування дітей до сп. Сповіди і Причастя. — о. Василь Повалюк: Пята наука в честь Пр. Д. М. на міс. травень. — о. І. Мирецький: Пропов. на посвячення св. Тайн. о. П. Дзядик: Через обнову проповідництва — до обнови хрестіянського життя. — Рецензії. — Бібліографія.

РІДНА МОВА. Науково-популярний місячник присвячений вивченню української мови та теорії літератури. Рік VI. Ч. 9. Вересень 1938. Жовква. Зміст: І. Огієнко: Непорозуміння в перекладах Святого Письма. Проф. В. Барагура: Психологічні основи успіху літературного твору. І. Огієнко: Складня української мови: Словолад об'єкта й атрибута. Проф. П. Кривоносюк: Недуги мови: афазія. В. Кобилянська: Назви по батькові. І. Огієнко: Зимова давньоєврейських біблійних імен. З Книги Псалмів: Псалми 1, 2, 6, 20 і 42-43. І. Огієнко: „Кров козлові ельоан". Життя єпіс. М. Залуженюк: Різні мови треба вчитися та вчитися! Відповіді на листи ваших Читачів. Дописи Прихильників рідної мови.

МІСІОНАР. Пресвятого Іменного Серця. Річник II. Ч. 9. Вересень 1938. Жовква.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 20. 9. год. 8. „Вовки в ночі".
Середа 21. 9. год. 8. веч. „Іван".

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ВІВТОРОК:
20. 9. Тетьяна Полуботок.
21. 9. Мазепа.
ЖОВТНЕВО:
22. 9. Невгамовна.
23. 9. Шопи Бескиду.
24. 9. Чесна Сусанна.
25. 9. Гетьман Полуботок.
26. 9. Мазепа.

Театр неодмінно завітає до Львова з історично-народнім репертуаром. Нові декорації арт. Бобинського.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Пісня кличе".
АПОЛЛО: „Індія говорить".
АТЛЯНТИК: „Вулиця гріху".
БАЛТИК: „Коли цвіте бузок".
ВАНДА: „Малий чародій" і „Берізте".
ГРАЖИНА: „Верес" на осн. Родзевичівни.
ЕВРОПА: „Я помилився" з Шарлем Боєр.
КАСІНО: „Моделька" (Джоан Крофорд).
КОПЕРНИК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Інститутка" (Д Дарбін).
МЕТРО: „Князь і жебрак".
МІРАЖ: „Велике Бетовенове кохання"
МУЗА: „Малий джентельмен", „Повір мені".
ПАЛЯС: „Шікаго".
ПАКС: „Жінки над пропастю".
РАЙ: „Веселий волоцюга" комедія.
РІЯЛЬТО: „Кафе Метрополь" з Лоретою Янг.
РОКСІ: „Роберт і Бертран".
СВІТ: „Шат і Патахон безжомні", „Пікарі степу".
СТИЛЕВЕ: „Кохання в кайданах" і ревія.
ТОН: „Дочка Шанхаю", „Дорога в незнане".
УТІХА: „Шеф контррозвідки" і ревія.
ХІМКРА: „Мармотратна дочка".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
тов. Марійська
„Гарміш-Партенкірхен".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
вул. Коперника ч. 11 дім ф-в Каїм і Сини
Індія — Цейльон — Мадрас — Кольомбо.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 20. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.000 Ранішній дениик, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Поранок при мікрофоні, пл., анекдоти комунікати, 11.00 Для шкіл: „Коперник" авд. для старших дітей, 11.15 Симфонічна творчість Бізета, пл., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Музика з пл., 14.15 Концерт бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та суси. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Для дітей: „Пригоди Майстер-Кленки, у якій говориться про 24 брами та мальовані годинники", 15.35 Фін.-госп. актуалії, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Оперета музика у вик. орх., 16.45 Від Татр до стратосфери, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Серед жінок: Косметика восени та зимою, Пісні, Комунікати жін. організацій, 17.55 Гальо, позір! 18.00 Родовід історія. авд., 18.10 Форт. реціталь, 18.45 Про двадцять опришків, 19.00 Скрипкові твори в супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Міщевичівські дні у Новгородку, 19.50 „Колиб я був молодий, дівчино" розр. концерт у вик. орх.-ансам; у перерві Гумор у поезії Асника (рецитації), 20.45 Веч. дениик, **21.00 Перехрещування овочів і городовини, в українській мові виголосить д-р Х. Кононенко,** 21.10 У століття саксофону, муз. репортаж із муз. ілюстр.; 21.50, 22.00 Спортові вістки, 22.00 У ритмі танку, пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Камер. музика, скр., форт. (надає Варшава II).

Середа, 21. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.000 Ранішній дениик, 7.15 Орх., 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Перше сніданок при мікрофоні з пл., 11.00 Для шкіл: „Лісові рахунки" авд. для молодших дітей, 11.25 Балетова музика з пл., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 М. Карлович із пл., 14.35 Скрипковий реціталь Марії Добржанської у супр. форт., 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. концерт у вик. сальон. орх., 16.45 Совітське військо після „чистки", 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Листи з подорожі „Чехією та Німеччиною до Італії", гутірка, музика з пл., 17.55 Гальо, позір! 18.00 Комахоїдні ростини, 18.10 Скрипк.реціталь у супр. форт., 18.45 „Оповідання про 12 опришків", 19.00 Спів. реціталь Забойди-Сумішького у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Осінь за плечима" розр. концерт у вик. сальон. орх., скрипка, бас, форт., 20.45 Веч. дениик, 21.00 Прогр. резерва, 21.10 Шопенівський концерт у вик. Марг. Тромбині-Казуро, 21.50, 22.00 Спорт. вістки, 22.05 Кабаре, естрадно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.15 до 23.55 Легка музика у вик. симф. орх., пл. (надає Варшава II).

Четвер, 22. вересня 1938.

6.15 Руханка, 7.00 Ранішній дениик, 7.15 Орх. музика, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Веселе добридень, пл., анекдоти, комунікати, 11.00 У такт музики, муз. поранок для вселюдних шкіл, 11.25 Сутінь Гріга, пл., 12.03 Полудневий авд., 14.00 Із оперових мельодій, пл., 14.15 Пісні у вик. Ад. Кльона, баритон у супр. форт., 14.35 Оркестральні плитки, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та суси. вістки, 15.10 Програма на завтра. 15.15 Малі радіослухачі працюють суспільно, 15.35 „Чорний Матвій" фрагм. із пов. В. Лозінського, 15.50 Господарські вістки, 16.05 Музика з пл., 16.15 Авд. для ліцеїв: Що це таке статистика, 16.35 Октет Свивайра з пл., 16.45 Із міжнародніх жіночих організацій, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Камеральна музика з пл., 17.40 „Комедія помилок" новела Г. Сенкевича, 17.55 Гальо, спорт!, 18.00 Огляд виданнь, 18.10 Скрипковий реціталь, 18.30 Театр Уяви: „Кеміжацьке весілля", 19.00 Пісеньки білих і чорних у Зх. Державах на 2 форт., 19.20, 20.45 Актуальна гутірка, 19.30 У погоні за пригодою, розр. концерт, орх., спів, сальон. джез, вібрафон, ксильофон, 20.35 Веч. дениик, 20.50 Актуальність, 21.02 „Арлезіянка" оп. Чілеї, трансм. із Торіна; у І-ій перерві коло год. 21.25 Спортові вістки, у ІІ-ій перерві коло год. 22.10 Рецитація прози, 23.00 Ост. вістки, 23.20—23.55 Легка й танкова музика, Рецитація прози, 23.00 Ост. вістки, 23.20 до 23.55 Легка музика у вик. симф. орх., пл. (надає Варшава II.).

Четвер, 22. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.000 Ранішній дениик, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Перше сніданок при мікрофоні з пл., 11.00 Для шкіл: „Лісові рахунки" авд. для молодших дітей, 11.25 Балетова музика з пл., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 М. Карлович із пл., 14.35 Скрипковий реціталь Марії Добржанської у супр. форт., 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. концерт у вик. сальон. орх., 16.45 Совітське військо після „чистки", 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Листи з подорожі „Чехією та Німеччиною до Італії", гутірка, музика з пл., 17.55 Гальо, позір! 18.00 Комахоїдні ростини, 18.10 Скрипк.реціталь у супр. форт., 18.45 „Оповідання про 12 опришків", 19.00 Спів. реціталь Забойди-Сумішького у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Осінь за плечима" розр. концерт у вик. сальон. орх., скрипка, бас, форт., 20.45 Веч. дениик, 21.00 Прогр. резерва, 21.10 Шопенівський концерт у вик. Марг. Тромбині-Казуро, 21.50, 22.00 Спорт. вістки, 22.05 Кабаре, естрадно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.15 до 23.55 Легка музика у вик. симф. орх., пл. (надає Варшава II.).

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"

КОРИСТАЙТЕ з небувало дешевої продажі з приводу реконструкції дому і льокалю.

Перфумерія **С. ФЕДЕР**
ТЕПЕР ЛЬВІВ
СИКСТУСЬКА 2.
50 кроків від правого рогу Легіонів.

16.00, 17.10 Орх. концерт, 20.10, 21.00 Симф. концерт, 22.30 Розр. концерт, солісти, квартет вальдгорністів, КОШИЦІ 7.35, 14.10 18.45 Вістки, 18.00 Збирання, сортування та пакування овочів, Форт. концерт Милославської, „Дві розмови" комедія А. Аверченка, МІЛЯНО 17.50 18.00 Камер. концерт, 10.15 Сучасна музика, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Орг. музика, 22.40 Танк. музика, ПРАГА 11.05 Популярний концерт, 18.20 Легка музика, 20.55, 21.00 „Осіння симфонія" Новака, 22.20 Форт. РАДІО ПАРІ 18.00, 18.30, Вісл., 19.30 Дівльог. 20.30 Хор, 21.00, 22.00 Розр. програма, РІМ 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ля каза інамората" оп. Льомбарда та Сімонія, ФЛЬОРЕНЦІЯ 21.30 Два форт.

Четвер, 22. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. музика, 19.00 Весела муз. авдиція. БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.30 Орх. кінцерт, 17.00 Спів, 18.10 Органовий реціталь, 19.20 Музика, 22.30 Концерт військ. муз., ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 12.00, 13.15 Танки давніх часів 15.30 Балетова муз., 16.00 Танк. муз., 19.00 Твори на віолю да Гамба та форт., 20.10 „Віденські пісеньяри" розр. вечір з участю солістів, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Гімнастерський огляд. Гарін Михайловський: „Спокуса св. Антона". Культурне життя Праги, МІЛЯНО 19.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Комедія Піранделя. 23.15 Танк. музика, МІНХЕН 20.10, 21.00, 22.00 „Джудітта" оп. Легара. ПРАА 17.40 Спів, 18.20 Легка музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.00 Форт., 20.15 Пісні, 20.20, 21.00, 22.00 Симф. концерт. РІМ 17.015 Музична казка, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Аріадзімка" оп. Чілеї.

Радіокутик.

ТРАНСМІСІЯ ОПЕР В ЕІАР.

Цього року італійський театр „20 тисяч гальонів" організований на отвертому повітрі, на руїнах лазничок Каракалли, втішався великим успіхом. В операх виступило багато найвизначніших артистів. Серед глядачів частим гостем бував Муссоліні. На його приказ в свято 15. серпня ціна бількости місць була 2 ліри, тоб, що найгірші верстви категорії музики мали змогу слухати опери у найкращому виконанні. Радіове тов. ЕІАР трансмітувало опери виставлені під отвертим небом в амфітеатрі у Вероні та Палаті Лоджія у Мілано.

БУРЯ УШКОДИЛА РАДІОСТАЦІЮ.

В половині минулого місяця в часі великої бурі, яка жевістила Парнж, грім вдарив в антену радіостації Радіо-Парі та дуже сильно їй пошкодив. Через те стація була унеруховлена 11 годин.

РАДІОФОНІЗАЦІЯ АЛЬПЕЙСЬКИХ ВЕРХІВ.

У французьких Альпах вирішено заінсталювати спеціяльну радіову висильно-приймальну мережу. Вона має служити в ріжі потреби, щоб нести поміч у нагліх випадках. Останньо трапилося у горах багато нещасливих випадків, що пристінно здійснити цей плян.

СПОВІСТКА.

На памятник бл. п. Генерала Тарнавського зложила Михайло Лучків від робітниць і робітників фабрики цигерет „Калина" в Тернополі зол. 8.30.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": Роман Будзик, Голосуг, 1.— зол. на **Рідну Школу** і 1.— зол. на **Інвалідів.**

Заява. Заявляю, що я ніколи не завдав п. інж. Романові Кулицькому, немов би він зняцив Народний Банк в Бориславі через те, що не віддав 11.000 зол., а наспільки п. інж. Романа Кулицького повідомили, що я мав таке твердити — то це полягало на хибних звідомленнях.
Ілля Яворський в. р. 1992

Замість вінка на могилу Болеслави Малішевської складає 10 зол. на Український Шпиталь — Анна Огоновська.

МЕШКАННЯ

КІМНАТА сонячна, умебльована до винайму: Байки 26, 12. 1970 3-3

КОМФОРТОВА КІМНАТА з утриманням або без до винайму. Потоцького 18 м. 5. 2-3

КУПНО — ПРОДАЖ

ПРЕЦИЗІЙНІ ГОДИННИКИ, великий вибір, дешево продає Л. Розважевський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1982 1-7

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПРАКТИКАНТІВ приймe фінансове підприємство у Львові. Зголошення від „Тільки здібні" до „Діла". 1976 2-[illegible]

ДЛЯ КРУЖКА „Сільського Господаря" в Бориславі потрібна інструкторка до ведення Секції господиень. Кваліфікації: скінчений курс інструкторок. Оферти вносити до кружка „Сільського Господаря" в Бориславі, вул. Церковна 54. 1994 1-1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ШУКАЮ праці господині в семітнього урядника, священника або адіюнта з дитиною. Знаю всю домашню роботу. Зголошення посилати на адресу: Przemyśl, ul. Chocimska. 41. Ольга Пушкар. 1-1

ШИЮ по домах сукні і білля першорядно. Листи „Діло" під „2 золоті". 1-1

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

В ЯКІМ повіті дається відчувати брак інжиніра мірничого, щоб міг відкрити канцелярію зараз. Організації, установи, адвокати, нотарі, приватні особи звертають повідомити „Діло" лист. 1987. 1/84 2-2

РІЖНІ

ПЛАСТОВІ ОДНОСТРОЇ найліпші, найдешевші, найтривкіші, лише у виробі ПАЛЬЮМ, Гетьманська 22, побіч Музею. 1730 3-[illegible]

ОГОЛОШЕННЯ

ВЕНІНІКИ усуває певно
ЦЕРУ очищує і відмолоджує
Д-РА ШТЕНЦЛЯ
БЕНІГНІНА

ПІВДАРМО
ПЕРША ВІДЕНСЬКА ПРАЛЬНЯ
фарбує і чистить
по найнижчих цінах — виконання першорядне. Власник, колись директор закордонних підприємств у Будапешті, і В дні, має численні відзначення, золоті медалі і почесні хрести за свої праці. Запевнює П. Т. Публіку повну солідність і фахове виконання всіляких повірених йому робіт.
ВІДЕНСЬКА ПРАЛЬНЯ
ЛЬВІВ, Пілсудського 10, тел. 279-58
Відбір і достава безплатно. Провінціональні посилки полагоджуємо негайно.

КІР
Львів, Уйсйського 5
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4, тел. 285
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10.

Ч. 209 (15.020). Львів, середа 21. вересня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10, II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з пересилкою) 5.00 зол.
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА оригінальні англійські ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер Львів, Легіонів 3/. (над кіном Паляс)

Французький уряд виніс англо-французьку постанову у чехословацькій справі.

Французька рада міністрів зібралась на півтора-годинне засідання та одноголосно прийняла звіт прем. Далядіє і мін. Бонне про лондонські розмови та постанови у чесько-судетській справі. Мін. Сарро видав у тій справі пресовий комунікат.

Уряд збереться вдруге мабуть щойно тоді, як дістане відповідь з Праги.

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД ПОГОДИВСЯ НА АНГЛЬО-ФРАНЦУСЬКИЙ ПЛЯН РОЗВЯЗКИ ЧЕХОСЛОВАЦЬКОГО ПИТАННЯ.

В понеділок перед полуднем зібрались британські міністри на засідання, де прем. Чемберлен і мін. Галіфакс познайомили їх з ухваленим у неділю пляном ліквідації чесько-німецького конфлікту. Уряд одноголосно заапробував цей плян. Подробиці пляну оголосять щойно після другої стрічі Чемберлена з Гітлером та після переговорів з Прагою.

Про недільні постанови поінформовано Америку та британські домінії.

ПРЕМІЄР ЧЕМБЕРЛЕН ПЕРЕГОВОРЮЄ З ОПОЗИЦІЄЮ.

Прем. Чемберлен з мін. Галіфаксом приняв провідників соціялістичної опозиції, Етлі та Ґрінвуда, і поінформував їх про хід англо-французьких розмов.

Опісля у премієра був провідник ліберальної опозиції Сінклер.

ПЕРЕД ДРУГОЮ СТРІЧЕЮ ЧЕМБЕРЛЄНА З ГІТЛЄРОМ.

Гітлер стрінеться з Чемберлєном у Ґодесбергу над Райном. До того містечка зіхалося багато журналістів, — усі готелі переповнені. У вівторок зіжджаються вищі урядовці німецького міністерства закордонних справ.

Термін зустрічі ще офіційно не оголошений, — загально міркують, що вона відбудеться в середу.

АНГЛЬО-ФРАНЦУСЬКИЙ ПЛЯН ДОРУЧЕНО ПРЕЗИДЕНТОВІ БЕНЕШОВІ.

Британський посол Ньютон та французький посол Деляґруа доручили през. Бенешові текст англьо-французького пляну у справі Чехословаччини. Чехословацька рада міністрів зібралась на засідання під проводом Бенеша.

ЩО НА ТЕ ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ УРЯД?

Чехословацьке посольство у Парижі заперечило поголоску, немовби празький уряд приняв франко-британський плян у чеській справі.

ДАЛЯДІЄ ТА БОННЕ ПОЇДУТЬ ДО ПРАГИ?

Як говорять у Парижі, прем. Далядіє виїде з мін. Бонне до Праги, щоб намовити чеський уряд принятн англьо-французький плян.

Народи французьких і британських соціялістів

У СПРАВІ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Начальна рада британської партії праці та професійних спілок відбула 5-годинну нараду. Як стверджує комунікат, начальна рада приняла звіт делегації, яка переговорювала з прем. Чемберленом, розглянула міжнародне положення та **рішила скликати на вівторок і середу нараду зі співучастю представників французької соціялістичної партії, професійних спілок, II. інтернаціоналу та міжнародньої федерації проф. спілок.**

Чеський літак над німецькою територією.

В понеділок пополудні чеський літак перелетів німецький кордон коло Цінвальду та кружляв коло 10-ох хвилин над німецькою територією у висоті 300—400 метрів, опісля вернувся до Чехословаччини.

СУДЕТСЬКІ НІМЦІ НЕ ПЛАТЯТЬ ПОДАТКІВ.

На протест проти терору судетські німці перестали платити податки; цей „податковий страйк" поширюється на всі области, заселені німцями. У цій справі відбулось у Празі засідання директорів усіх скарбових урядів під проводом міністра скарбу.

ПОЛЬЩА ОБСАДЖУЄ ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ КОРДОН.

ПАТ повідомляє: З огляду на військову підготову у прикордонних районах Чехословаччини та на масовий наплив дезертирів з чехословацької армії, польсько-чеський кордон скріплено окремими відділами охорони пограничча.

Протичеські демонстрації в Будапешті.

Вчора вечором зорганізувався в Будапешті похід, який перейшов перед посольствами Італії, Німеччини та Польщі з приязними окликами, опісля намагався дійти до чехословацького посольства, але поліція не допустила його.

Демонстранти кидали протичеські оклики та домагались ревізії тріянонського договору, що прилучив до Чехословаччини великі мадярські простори.

—o—

БУДИНКИ

в будові аж до часу їх виключення з ужиткування, фабрики і фабричні будинки, більші млини водні, турбінові і машинові, цегельні, будинки провізоричні до часового вжитку, будинки в яких міститься театральна сала, якщо сала займає бодай половину будинку (напр. салі „Народніх Домів" і Читалень „Просвіти") є вільні від примусового обезпечення з П.З.У.В. Ці будинки кожний українець обезпечує на повну вартість у

ТОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Любов батьківщини і державна зрада.

Львів, 20. вересня 1938.

Конрад Генляйн був — після президента Чехословацької Республики та її премієра — безперечно першою фігурою у державі, більшою від усіх чеських державних достойників. Очевидно, члени уряду, як чеські патріоти, до нього, німецького патріота — ставились радше як до національно-політичного противника, ніж співгромадянина держави, з яким мали спір на тему державного устрою, системи правління і шляхів розвитку держави. А проте його шанували, з ним переговорювали як рівний з рівним і були напевне проголосили якнайбільшу перемогу уряду евентуальну згоду Конрада Генляйна — прийняти міністерський портфель. Але на персональні концесії ніякий шануючий себе провідник народу не йде. Що-ж до масових концесій для німецької меншини — то чеський уряд не квапився: він зволікав, полагоду важкої і пекучої проблеми узалежнив від морочливої формалістичної процедури, обіцював, але спершу не конкретизував обіцянок, потім їх негайно не реалізував, підлягав впливам націоналістичної чеської вулиці, словом, грав ту прозору гру, яку й програв. Програв не тільки тому, що німецький натиск був надто сильний, але головно тому, що первісний рівнорядний відпір, що його протиставила німецькому натискові франко-англійська прилюдна опінія, — з ходом чеської гри постепенно був щораз слабший. Франко-англійська опінія не мала зрозуміння для тієї чеської гри, проволіканням справи хвилювалася однаково з німцями і таким робом симпатіями наближувалась до німецької сторони. І дійшла вкінці до переконання, що нема їй ніякого змислу наражувати свій — французький і англійський — нарід, свій край, всю Европу і може ввесь земний ґльоб на небувалий у дотеперішній історії світа потоп крови тільки на те, щоб крити гру чеських націоналістичних патріотів-державників, які так вперто і так короткозоро боронили не тільки цілости держави, але її дотеперішнього державного устрою та хибної системи правління — всупереч домаганням мільонів національних меншин, які проти того устрою і тієї системи протестували. І дійшло до моменту, коли лідер найбільшої, найсильнішої і найкраще зорганізованої меншини зрозумів та відчув, що далі переговорювати вже нема чого і пощо: колесо історії перекотилось уже понад переговори і гра кабінетних розмов стала анахронічною. І той політик, громадянин держави, який ще вчора був контрагентом уряду та кандидатом до найвищих державних почестей. —

Присилайте передплату!

Д-р Михайло Дубовий
ВЕРНУВСЯ
та ординує у шкірних і венеричних недугах та лікарській косметиці
при ВУЛ. КОСТЮШКА 4.
(напроти „Народньої Гостинниці).

через ніч став державним зрадником. Його проголосили бунтівником, за ним розписали стежні листи. Той сам діяч, який урядував як голова уряду держави в державі, висилав до центрального уряду своїх відпоручників, свобідно їздив на переговори та за інструкціями до голови сусідньої могутньої матірньої держави, — мусів мерщій утікати, а безпосередньо порозумівались зі своїми земляками-однодумцями в краю — може сьогодні тільки тоді, коли вдасться йому крадькома передістатись під плащем ночі крізь кордон, що його береже військо і поліція...

Це щось інше і складніше, ніж фільософія державних переворотів та революцій, у яких учорашні володарі стають вигнанцями, вязнями чи навіть деліквентами, а вчорашні вигнанці і вязні — найвищими державними достойниками. У даному випадку річ іде не про конфлікт між суспільними ідеями та політичними групами, а між національним та державним патріотизмом, між любовю рідного краю та льояльністю супроти держави, в межах якої той рідний край опинився, між свідомістю всенаціональної спільноти та почуттям обовязку супроти законів держави та почуттям спільноти з усіми її громадянами. Річ іде про конфлікти між національними меншинами та державою, в якій увесь апарат і все законодавство лежить у руках національної більшости: одного державного народу, що займає упривілеєне в державі верховодне становище.

Історики меншиневого права виводять його від дуже давніх дат і прецеденсів. Фактично, у нинішньому розумінні, поняття національної меншини і її прав таке молоде, як молоде поняття сучасної модерної нації, що виходить далеко поза межі розуміння збірноти, яка говорить одною мовою та живе на одній території. Сучасний націоналізм мусів змодифікувати відношення між державою та національними меншинами. Проблєма надзвичайно ускладнена тим, що поруч із величезним зростом національно-політичної свідомости всіх недержавних народів, зростає націоналізм панівної державної нації і то у формі ексклюзивізму, який проявляється передусім у змаганні зберігти свою надрядну та упривілеєну позицію. Через те та більшість громадян, яку творить панівна державна нація, утотожнює поняття держави і нації, обидва ті поняття вважає тавтольогією, тоді, коли всі національні меншини бачать величезну різницю між поняттям нації і держави. Конфлікт виринає з моментом, коли панівна нація вважає, що призначенням держави є скріпити становище її, державної нації, — скріпити її в усіх напрямках, отже і чисельно, себто змінити у свою користь відсоткове відношення поодиноких етнічних груп у державі. Проти такого становища мусять виступати національні меншини, які боронять тези, що держава це надрядна установа, в якій усі громадяни рівні, не тільки формально, але й фактично, і тому вона та її адміністраційні орґани не можуть ставати на позиції тільки одної етнічної групи громадян. З моментом, коли держава і її орґани зступають зі свого надрядного становища на позицію суперницької воюючої сторони, з тым моментом конфлікт приймає драматичний характер.

Драматичний характер приймає конфлікт між національною меншиною та державою, яку репрезентує у життевій практиці панівний нарід, тоді, коли розхилюються „ножиці" між любовю батьківщини та льояльністю супроти закону. Бо основне джерело конфлікту у тому, що не всі громадяни держави мають і люблять ту саму батьківщину: одні утотожнюють свою батьківщину з державою, інші ці поняття розмежовують. Батьківщиною для чеських німців є Німеччина, хоч уродились вони і їхні предки на тій землі, яка належала і до історичної Чехії і належить до новітньої Чехословаччини. Закарпатський чи румунський українець не може визнати своєю батьківщиною Чехословаччину чи Румунію, так само, як поляк у ЧСР, у Совітах, чи денебудь у світі, найльояльніший супроти тамошніх державних законів, не може почувати своєю батьківщиною інший край, як Польщу. Погодити це почуття рідного національного патріотизму з почуттям державної льояльности — це зусилля, що його вимагають від національних меншин: вимагає цього міжнародне меншиневе право, державні закони та вся структура національно мішаних держав. Але чи вдасться це чи ні — це залежить у першу чергу не від меншин, лише від держ панівних націй: від їх підходу до проблеми відношення між державою і нацією, від форми, в якій вони покликали до життя свої держави, від устрою їх держав та їх внутрішньої системи правління.

Цю складну проблему вміла розвязати Швайцарія, в якій німці і французи, не позбуваючись німецького чи французького національного патріотизму, є вірними і щирими швайцарцями, швайцарськими державними патріотами. Цю проблєму розвязала повоєнна Бельгія, зводячи до мінімум спір між фламандцями і вальонами. Трагедією Чехословаччини було, що вона — стараючись подекуди йти назустріч вимогам національних меншин, даючи напр. німцям на державний кошт рідне шкільництво від народнього до високого, проте конвульсійно зберігала упривілеєне надрядне становище чехів, як господарів держави і громадян першої категорії, маючи одночасно у себе деякі меншини на найвищому ступні розвитку та з могутніми матірними державами, як їх моральними і політичними протекторами. Витворився парадокс, що його не можна було на довшу мету втримати, повстала квадратура кола, якої не можна було розвязати.

І сьогодні Чехословаччина переживає трагічні дні. Чехословацька республика з кожною дальшою телеграмою з Берліна, Парижа, Риму і Льондону стає щораз більше предметом, а не підметом міжнароднього життя. Німці, французи, англійці та італійці накреслюють сьогодні у своїх кабінетах нову мапу Чехословаччини, знаючи, що вона мусить прийняти диктат, не маючи сили ні змоги воювати на власну руку за збереження територіяльного статус кво. Але трагедія Чехословаччини не вичерпується фактом, що Чехословаччину намагаються зредукувати до ролі такої держави, яка мусить зречнувати з амбіцій бути співвирішним чинником у проблемах середньої (а через свій союз з Францією і Совітами — також західньої і східньої) Европи. Сутньою трагедією Чехословаччини є мабуть те, що вона має сьогодні сотні тисяч і міліони — потенціяльних державних зрадників. Бо чейже ніхто не вірить запевненням чеського радія та чеської преси, що крім членів Конрада Генляйна і тих близько тридяти тисяч судетських німців, що переступили німецький кордон, що всі інші німці у ЧСР — найвірнійші льояльні, а на свого вождя сердечні, і нічого більше не бажають собі, як спокою. З моментом, коли появився наказ арештувати Конрада Генляйна — його престіж політика і провідника народу тільки зріс, бо він придбав ще ореол мученика за народню справу. Політик і народній мученик, який політично програє, може щонайвище придбати собі у своїх земляків сентимент, може перейти до легенди, до літератури, до історії визвольних змагань. Зате політик і патріот, який виграє, здобуває собі крім любови своїх земляків — пошану для свого політичного розуму у всіх чужинців. Вчорашній контрагент чехословацького уряду, формально ще чехословацький громадянин, але вже нині державний зрадник Конрад Генляйн переходить на сторінки всесвітньої історії, як той політик, який зумів використати кон'юнктуру та динаміку націоналістичного руху своїх закордонних земляків на те, щоб прилучити — по всій імовірности вже в недалекому часі та без европейської війни — до матірнього пня кусень рідної території.

Питання, чи взагалі можна було змінити той хід історичних подій, чи взагалі можна було вбрати визвольні змагання судетських німців у державні рямці Чехословаччини, — це вже зовсім інша тема. ік.

Найдешевше закупиш найкращі МАТЕРІЯЛИ з першорядних бельських фабрик
у фірмі E. M. POT Львів, Казимира Великого 12. Тел. 277-45
1840 Англійські взори шевіотів і самоділів у великім виборі. 7-10

Тяжка година для Чехословаччини.

Сучасне положення Чехословаччини нагадує собою моральний сенс української народньої приповідки: „Поможи собі сам, небоже, а Бог тобі також поможе!" Вистачила одна рішуча тоном та змістом промова керманича, озброєної від стіп до голови Німеччини, щоб чеські сподівання на антантського „вуйка", на допомогу „світової демократії", конкретно на військову інтервенцію Франції та Англії, розвіялись як дим. Голос того самого Бенеша, що не так давно ще відігравав у міжнародній політиці ролю медіятора навіть між великодержавами, лишається нині без уваги, є голосом „вопіючого в пустині" і ті самі руки, що креслили довжезні кордони Чехословаччини, майструють тепер хрест для спадщини державника-фільософа Масарика. Де поділися тепер ті обвішані ордерами французькі штабовці, що діловито крутилися по штабах чехословацької армії? Де вони тепер, коли чехословацька республика найшлась у смертельній загрозі?

Коли телеґрафічні повідомлення з Льондону у подробицях правдиві, то 18. ц. м. конференція англійських та французьких міністрів рішила: 1) відірвати від Чехословаччини і прилучити до Німеччини без ніякого плебісциту ті области Судетів, у яких німецьке населення становить понад 50 відсотків; 2) в решті округ, що їх замешкують німці, перевести плебісцит; 3) міжнародньо забезпечити нові кордони чехословацької республики. Отсе рішення англійсько-французької конференції подано чехословацькому урядові до відома й до приняття в ультимативній формі як присуд, що не вимагає та не терпить ніякої дискусії.

Коли мати на увазі, що також Польща має територіяльні претенсії до Чехословаччини, категорично домагаючися для себе области тешинського Шлеська та що й Мадярщина посередньо через Італію і таки безпосередньо посягає на частини Словаччини та навіть на наше Закарпаття, то так обкроєна Чехословаччина втратить лаб майже половину своєї дотеперішньої державної території та більше ніж половину природних земних богацтв.

Бо треба тямити, що Чехословаччина має на території судетських німців найбільші природні скарби: олово, срібло, золото, магнезій (найбільші поклади в Европі), вугілля (16% німецької продукції), залізо, сталь (8% нім. прод.), могутню металюрґійну індустрію (фабрики Шкода), хемічну індустрію, що займає друге місце в Европі по німецькій, та шкляний промисл, не кажучи вже про ліси та про те, що втративши Судети Чехословаччина тратить природню оборонну лінію, стаючи забавкою в руках Великої Німеччини. Чехи розуміють це і — коли брати дослівно недільну промову премієра Годжі в радіо — рішилися не уступити без бою.

Подорожні, яким щастить продістатись через кордони Чехословаччини, щільно обсаджені по одному боці змобілізованими чехословацькими військами, по другому німецькими ес-есами (Шуцштафель) на спілку з добровольцями „судетсько-німецького корпусу" Генляйна, і далі польськими військами на кордоні Шлеська, мадярськими здовж кордону Словаччини й Закарпаття, румунськими „ґранічерами" і військовими частинами на сході, розповідають, що в Чехословаччині небувалий стан напруження та пригноблення. Заведено там стан облоги, скасовано громадянські права, навіть чужинні кореспонденти під доглядом. Від 9-ої години вечором уся прикордонна область чехословацької республики у промірі 50 кільометрів потопає в темряві. Світла по домах гаснуть, брами домів щільно замкнені, таксамо публичні льокалі та кіна; лямпи на вулицях загашені та лише час до часу вулицею промкнеться тінь військової стежі або громадянина, що спішить до хворого чи аптики. Користаючи з цілковитої темряви, крутими стежками, під охороною ліса, де він росте, сміливіші судетські німці втікають через кордон до Німеччини. В судетських горах час до часу

пролунає вистріл німецького партизана й відповідь на нього з чеського боку.

Над веселою країною музикантів збирається густа туча. Хто би був ще рік тому сподівався, що європейська система, побудована антантою на слабости Німеччини, міститься саме на демократичній Чехословаччині? Що ревізія насильства над правом самоозначення народів возьме свій початок від судетських німців? Що антанта, яка створила Чехословаччину, сама причиниться до її розвалу?

„Газета Польска" в неділі пише: „В теперішній хвилині нема вже бесіди про автономію судетських німців, а виринула проблема самоозначення, або в практиці плебісциту, що найімовірніше доведе до відірвання від ЧСР областей, заселкалих німецьким населенням". Чи тільки німецьких? Дипльомований крок польського уряду у столицях великодержав не лише сумніву, що не скінчиться на відірванні областей судетських німців від Словаччини.

Але що буде із нашим Закарпаттям? Ось питання, що тривожить кожного українця, де він не жив би.

Нововідкритий магазин мужеської конфекції
Зиґмунта Мазуркевича
у Львові, вул. Гетманська 12 (біг Кілінського)

поручає найновіші модели на:
убрання, пумпи, студенські однострої і плащі, реглани, нагортки, пальта, футра у великім виборі готові і до міри в першорядних бельгійських матеріялах, по дуже приступних цінах. Увага! У власному інтересі просимо оглянути виставу.

Трагедія полк. Славека.

Варшава, 18. вересня 1938.

Коли 13. вересня ц. р. полк. Валєри Славек, б. маршал польського сойму виходив зі свого кабінету, в якому перед хвилиною відібрав драматичний телефон від премієра ген. Складковського з повідомленням про розв'язання законодатних палат, наткнувся на непоінформованого журналіста, що чемно вклонився і запитав півголосом своїх товаришів:

— Чи не вважаєте, що маршал Славек постарівся?

Екс-маршал зловив вухом завваги журналіста й відвернувшись острим порухом, відповів пів-жартом пів-поважно:

— Я перестав бути маршалом і прошу мене так не називати.

— ???

— Виконуючи волю пана президента, йду до хати, на обід. До побачення панове.

— Тут у соймі?

Але останнього — може бути — колючого питання екс-маршал Славек не дочув і залишив його без відповіди, зійшовши рішучою ходою зі ступенів б. марійського інституту, в якому більшість того, що діялося там за останніх десять літ, родилося з його думок, конспіративних комбінацій та директив. Маршал Славек зрезигнував тепер знову з активної політики, чи радше прийняв останній удар на око з резигнацією.

Екс-маршал замкнувся у своїй приватній хаті. Перервав розмови. Не пішов навіть на обід у честь естонського гостя, маршала талліньского сойму, для якого ще в трагічний вівторок буцім то складав спис страв.

Славек — маршал сойму перейшов покищо до історії, до якої невідомо коли і в якій формі ще вернеться; Славек людина переживає тиху трагедію. Приятель та повірник покійного маршала, вожд польського передвоєнного підпілля і творець теорії пануючого режиму мусить лікувати рану, завдану йому його власною зброєю. Побитий власною конституцією й ординаціями власної конституції та власною методою заскакувати противників несподіванками, зайнявся — як кажуть — лектурою писаних творів Пілсудського і збайдужнів до всього, що хвилює тепер цілу державу. Невідомо тільки, чого Славек шукає в лектурі свого вчителя: коректив до своїх помилок, чи вказівок на будуче...

А тимчасом Варшава шумить, висилаючи на всі сторони нових людей та нові гасла. Всі міста й села на терені кол. конгресівки облітали вже артистично виконаними (отже віддавна відбитими під наглядом п. Медзінського у друкарні „Газети Польскої") передвиборчими плякатами ОЗОН-у. По цілій столиці, а внедовзі й по цілій державі — організуватимуть масові передвиборчі віча. Таке перше віче відбулося саме сьогодні у великій салі варшавської філармонії. Вступ був тільки за запрошеннями, які при вході відбирали (певно для контролі). Промови мали вістря проти опозиції і дещо проти жидів. Промовляв м. і. повний темпераменту старенький Вацлав Серошевський. Говорив з пафосом актора і вервою революціонера. Перестерігав перед війною, що — як казав — зависла вгорі перед війною, що — як казав — зависла чорним круком понад головами. Громив польську опозицію, себто всіх ворогів ОЗОН-у, отже і Славека, хоч виразно згадувати його не лицювало. Потім збори прийняли протиєврейську резолюцію з жаданням автономії для поляків за Ользою і чемно розійшлися.

Полковницька група до краю збентежена і немов сама склала зброю. Щодо інших польських опозиційних партій, то їх опозиційна непримиренність іде рівнобіжно з закулісовими розмовами з урядом, чи пак Озьоном, як виборчим експонентом уряду.

Настрої у Варшаві дуже невиразні. Виберуть новий парлямент з новим, або сильно відновленим складом. Порахують згори дні його існування. Вплинуть на відповідний тон преси, якою — як відомо — звопікувався наймогутніший міністр польського кабінету, віцепремієр Квятковеський і якого опікунчу руку дуже сильно знати на цілій передвиборчій акції. (Всі промовці на сьогоднішніх перших вічах обильно цитували його промови). Новий сойм буде соймом трохи лівим, трохи правим, а найбільш центровим і головне: по всій імовірности не стане в ньому полковницької групи, вірної методам конспірацій та елітаризму принципові.

Сойм полк. Славека любив дебату про таємні агентури і сам займався конспірацією. Сойм Славека конспірував, маючи перед собою перспективу 1940 р. та сильвету замку і сам про свою наглу смерть довідався... по смерти.

По-правді, того, що сталося, сподівалися всі, хоч не вірили, що станеться воно так швидко. Рішення з 13. вересня було — як кажуть — готове **ще 12. липня ц. р.**, дарма, що оформилося воно на чужій землі, під італійським сонцем. Кожна боротьба за владу перед її можливим кінцем буває загострена. Не була вона тайною, як і не була тайною подія 13. вересня для тих, що доцінювали всі зусилля й спроби Славека. Ще 26. червня ц. р. отже майже на другий день після вибору Славека маршалом — писав орган мін. Понятовського, отже орган лідера т. зв. Направи таке:

„Якою дорогою піде Славек? Чи зрезигнував зі „скромного" почуття, що він, тільки він може спасти Польщу? Чи не знову має бути се- „таємного розкладу їзди"? Чи полк. Славек буде намагатися використати своє становище, щоб реалізувати генеральний плян маршу на замок?"

„Невідомо, яку з доріг він вибрав. Одно певне, що друга дорога при становищі маршала сойму — дуже тяжка. Якщо полк. Славек захоче діяти швидко, а часу вже небагато, якщо буде впертий і піде на конфлікти, то життя соймового складу почислене на дні. Мало людей плакатиме..."

Полк. Славек може й не мав амбіцій, звязаних з президентськими виборами, а проте не резиґнував з влади. Повторював при тому свою девізу, що „відтепер повинно запанувати у Польщі право". Полк. Славек мав до вибору: спокійну згоду на новий хід справ, або ризиковну ініціятивну діяльність. Вибрав другу і впав.

На кілька днів перед його упадком найталановитший польський публіцист Цат-Мацкевич писав про велику самітність приятеля Йосифа Пілсудського — Славека та про властиву ролю марш. Сміглого, як вождя армії. Цей, може врештою припадковий, добір теми говорить своєю власною вимовою, має свій політичний сенс.

Є в тім усім дивна символіка сучасної Польщі: все, що починало будувати її перші підстави, починає відходити на другий плян, незрозуміле для тих, що кінчили її будувати та прилаштовують хату вже на власний лад. Над Польщею висить новий дух часу, ідуть нові люди, грядуть нові події. В таких переломових моментах, на пограніччях сфер впливів різних, але відмінних епох та індивідуальностей — буває — звичайно — хаос, грунт для ласих гуртів, поле до всесторонніх експериментаційних пописів і спроб.

Може бути, що полк. Славек в тій новій Польщі, що надходить, вераз ще стоятиме при кермі. Одначе властивий час людей його типу, людей, що до маршалківських крісел дійшли крізь життя конспіранта і революціонера, людей живого міту у сучасній Польщі вже промину. Сучасники починають репрезентувати тип людей-ексклюзивного націоналізму, кон'юнктури, чи може спокійної купецької калькуляції, праці й обставин. І це — здається — найбільша трагедія екс-маршала Славека а може і його земляків.

КТВ.

Карльсбадська вода Мільбрум поручувана лікарями до домашнього лікування при кухні.

Боротьба поляків за тешинський Шлеськ.

„ПОЛЯКИ в ЧСР МУСЯТЬ ДІСТАТИ ПОВНОТУ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВ".

Від моменту, в якому судетські німці почали рішучу боротьбу з Чехословаччиною, почалася й боротьба польської меншини на тешинському Шлеську за національні права. Свого часу писали ми про те, що т. зв. заользанські поляки домагаються повної національної автономії. Сьогодні, коли справа вимог судетських німців посунулася аж до можливости відірвання німецьких територій від Чехословаччини, змінилося також становище поляків. Про те становище свідчить відозва, яку видав католицький „Комітет боротьби за права поляків у Чехословаччині":

„Шлезаки — поляки — земляки!

Від двадцяти літ наші брати за Ользою зносять з геройством і найбільшою гідністю важке ярмо гнету на своїй власній, відвічній землі!

Хоч там буцім то політична свобода, вони мусять без відпочинку і з повною посвятою боротися з немилосерним чехізаційним напором, який вживає найбільш безоглядних метод винародовлювання.

Позбавили десятки тисяч поляків праці і засобів до життя. Більшість дітей віддали чеській школі. Звязали живе польське слово і знищили пресу.

З глибини Чехії наслали багатотисячну ярмо не тільки урядовців, учителів, жандармерії та інших публичних функціонарів, але людей усіх фахів, що відбирають хліб полякам — господарям тієї країни.

Не можна тут вичислити всіх кривд і ран, що їх завдало нашим братам чеське насилля. Надто добре знаємо все те зі щоденних пресових повідомлень від двадцяти літ.

Безоглядний натиск господарів і карні репресії приневолили третю частину всієї польської людности покинути свою батьківщину і схоронитися до Польщі.

Час покласти край тій недолі наших братів.

Шлезаки, що мусіли покинути свої родинні сторони і разом з ними солідарно могутня маса народу шлеського воєвідства мусить взяти в свої руки допомогу для земляків за Ользою в останньому етапі їх боротьби за повноту національних прав.

Наші земляки мусять дістати всі ті права і національні свободи, які добуде якийнебудь інший елемент в Чехословаччині".

У звязку з організацією тієї допомоги заользанським полякам заповіджено на понеділок 10-го ц. м. велике маніфестаційне віче під гаслом „для братів за Ользою".

Тешим чином спеціально створений для тієї цілі польський Комітет у Польщі має завдання помагати заользанським полякам у їх боротьбі за повноту національних прав.

Але крім цього спеціального комітету всі інші польські політичні і навіть неполітичні організації заявляють своє становище в цій справі і підтримують морально заользанських поляків у їх боротьбі.

„ЧЕСТЬ І ПРИЗНАННЯ ДЛЯ ГЕРОЇЗМА ПОЛЯКІВ ЗА ОЛЬЗОЮ".

Президія Головної Ради Озону на своєму засіданні ухвалила таку резолюцію:

„Президія Головної Ради О. З. Н. висловлює честь і признання для геройської постави поля-

хів за Ользою, що борються з гнетом, бажає їм у цій боротьбі повної перемоги і запевнює про повну солідарність цілого польського народу з постулятами Комітету порозуміння польських партій у Чехословаччині.

„Поляки в Чехословаччині, що заселюють одноцілою масою відвічно польську землю, мусять добути повні права до свого самоозначення."

Студентські однострої і плащі

у великім виборі на складі

у ШАПІРИ вул. Личаківська 1.

„НЕМА ПОЛЬЩІ БЕЗ ТЕШИНСЬКОГО ШЛЕСЬКА."

Справа боротьби польської національної меншини не виходить з уваги ніякої польської організації. Ось воєнні інваліди на загальних зборах окружного кружка „Звйонзку Інвалідуф Воєнних" ухвалили таку резолюцію:

„У звязку з останніми подіями в Чехословаччині воєнні інваліди апелюють до уряду Річпосполитої, щоб ужив усіх впливів та засобів, щоб поляки, що заселюють заользанський Шлеськ, користали щонайменше з тих самих прав, з яких користатимуть інші національні меншини.

„Зібрані інваліди і вдови заявляють, що разом з цілим польським народом, з великою напругою й увагою слідкують за боротьбою за польщину шлезаків зза Ользи і готові підтримати їх змагання навіть найбільшою жертвою, якої не завагалися скласти в часі боротьби за незалежність батьківщини.

„Нема Польщі без тешинського Шлеська і поляків без братів зза Ользи."

Оце останнє гасло стало тепер у Польщі загальним. Польська преса містить статті про необхідність боротьби за тешинський Шлеськ під наголовками: „Треба направити помилку з 1920. року", — „Тешинський Шлеськ мусить належати до Польщі!" Отже вже не автономія для заользанських поляків у Чехословаччині.

ВЕЛИКЕ МАНІФЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ В КАТОВИЦЯХ.

„Комітет боротьби за права поляків у Чехословаччині" уладив у понеділок 19-го ц. м. велике маніфестаційне віче під гаслом „для братів за Ользою". У вічу — як подає польська преса — взяло участь понад 30 тисяч народу з ріжних верств. Віче відкрив голова Комітету, маршал шлеського сойму Карло Гжесік, потім промовляв Ян Шусьцік, колишній член президії Національної Ради тешинського Шлеська. Підчас віча падали оклики: „Хай живуть брати зза Ользи", „Геть з большевицькою Чехословаччиною", „Створім добровольчий корпус".

В ухвалених резолюціях зібрані заявляють заользанським полякам солідарність з ними в останньому етапі їх боротьби за національне зєднення і домагаються від польського уряду поробити всі заходи, щоб тешинський Шлеськ вернувся до Польщі.

Пані, Панове найдуть найкращі осінні зимові **Новини сезону**

в нововідкритім відділі фірми

МОДНІ ТЕКСТИЛІЯ — ЯН ВАЛЛЯХ І СИН

Львів, Площа Галицька 14, тел. 209-82.

Матеріяли мундуркові. Ціни безконкуренційні

Румунія не може сплачувати закордонних довгів.

До варшавського державного експортового інституту наспіла вістка, що в найближчому часі Румунія припинить обслугу закордонних довгів.

Румунія задовжена під цю пору на 70 міліярдів леїв, здебільша в Англії та у Франції. Тепер румунський експорт до Англії та Франції змалів, торговельний білянс псується і невдовзі Румунія не буде мати чим сплатити відсотків та амортизаційних рат від закордонних позичок.

—o—

Біжучі рахунки,
безготівкові розплати (чеки й перекази),
вклади (звичайні, віннульовані, à vista в золоті),
дрібна ощадність,
скуповування цінних паперів

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

Інкасо, доміціль, експонт векслів,
Інкасо рат післяплат,
Оборотовий кредит,
Організування промисл підприємств

Військова співпраця Туреччини, Франції та В. Британії.

Як подають з арабських політичних кол Дамаску, вже узгіднено остаточно плян турко-франко-британської співпраці на Близькому Сході. Метою тої співпраці є контроля арабських країв від Середземного Моря до кордону Ірану. Начальна команда булаб у турецьких руках. В околиці Джарбекіру Туреччина зосереджує більшу кількість війська — мабуть 4 дивізії.

—oo—

Успішний рух вкладів у Комунальних Касах Ощадности.

Комунальні Каси Ощадности на терені Галичини (разом з Центральною Малопольською Касою Ощадности у Львові) зданали собі **в місяці серпні 3.982 нових вкладчиків.**

Зложені в цім місяці ощадностеві вклади дали зол. 17.065.758.

Сума вкладів в цих Касах Ощадности дійшла **до 282 міліонів 338 тисяч** золотих, яку зложило 576.470 вкладчиків.

Ці обороти доказують спокійний і тривкий поступ капіталізації та дали змогу підсилити кредитову діяльність К. К. О., таку потрібну головно в ділянці задатчів на хліборобські плоди, як теж при відновi домів у містах.

З польських справ.

ЕНДЕКИ НЕ ПІДУТЬ ДО ВИБОРІВ.

Головний Комітет „Стронництва Народового", що відбув наради в минулу неділю, видав комунікат, в якому зясував становище „Стронництва Народового" до виборів. З уваги на те — сказано в комунікаті — що вибори мають відбутися на підставі дотеперішньої виборчої ординації, та що присутність представництва „Стронництва Народового" в новому соймі, в якому воно фактично не мало би ніякого впливу, могло би створити погляд, що сойм справді репрезентує цілий нарід, Головний Комітет „Стронництва Народового" вирішив одноголосно, що „Стронництво Народове" участи в розписаних виборах до сому і сенату не візьме.

При цьому Головний Комітет заявляє що його постанова у справі виборів не значить, що „Стронництво Народове" припиняє свою боротьбу за „паньство народове".

„СТРОННІЦТВО ЛЮДОВЕ" І ВИБОРИ

Ми повідомляли вже про те, що Головний Виконний Комітет „Стронництва Людового" вирішив, що в теперішніх обставинах польські селянські маси не моглиб виявити при соймових виборах своєї волі так, як вони цього хотіли б і тому ГВК прийде з відповідними резолюціями в справі виборів перед партійний конгрес, що відбудеться 2-го жовтня ц. р.

Що вирішить цей конгрес у справі виборів? В політичних колах не гадають, щоб він приніс якінебудь несподіванки. Треба сподіватися, що конгрес ухвалить резолюції, які представить Головний Виконавчий Комітет.

Становище „Стронництва Людового" залежне, як відомо, від політичної амнестії, на якій людовцям залежить особливо з уваги на голову їх партії Вінцентого Вітоса. У справі тієї амнестії йшли довгі переговори які покищо скінчилися нічим. Кажуть, що компетентні чинники обіцяли людовцям амнестію, йде тільки про речинець. В політичних колах кружляють чутки, що це станеться зараз по виборах. Якщо це правда, то це могло би вплинути до деякої міри на остаточне рішення „Стронництва Людового" в справі участи у виборах.

ГРУПА „ЮТРА ПРАЦИ" НЕ ЗНАЄ ЩЕ, ЩО ЗРОБИТЬ.

В минулу неділю, яку польська преса називає політичною неділею, радила у Варшаві також група „Ютро Праци", що то в часі останньої звичайної соймової сесії робила тільки шуму. В нараді взяли участь б. посли: Будзинський, Гоппе, Дудзінський, Фрайман, Бакон, Шульчевський, Хелміцький. Учасники наради обговорили в оживленій дискусії політичне положення, але напрямні у справі виборів група визначить щойно по нарадах у терені та після порозуміння зі спорідненими політично групами.

ОЗОН ВЖЕ ПОЧАВ ВИБОРЧУ АКЦІЮ В ТЕРЕНІ.

Б. посли, члени ОЗН, яких вже устійнили як кандидатів на майбутніх послів, виїхали в терен і почали виборчу акцію. В Галичині вже почалися виборчі віча.

—oo—

СИРІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР ХОЧЕ ПОСЕРЕДНИЧИТИ МІЖ ПАЛЕСТИНСЬКИМИ ПОВСТАНЦЯМИ ТА ВЕЛИКОЮ БРИТАНІЄЮ?

Як твердить царгородська преса, сирійський премієр Джеміль Мардам — що тепер перебуває у Парижі — запропонував британському урядові посередництво з арабськими повстанцями у Палестині. До цеї місії дав йому буцімто повновласть великий муфті Єрусалиму, який пропонує, щоб Англія дозволила йому вернутись до Палестини і реактивувати начальну арабську раду; вона спинилаб теперішню терористичну акцію, уживаючи свого авторитету.

„Поліський клин" і „нічиї" поліщуки.

I.

Хто цікавиться гумористикою, той напевне зауважив, що в ріжні часи черпає вона матеріял переважно з одного якогось джерела, що є модним, злободенним. Нашу добу під цим оглядом можна назвати добою політичної гумористики. І справді, хіба сьогодні не найкращі анекдоти постачає політична ділянка людського життя?

І це добре. Сьогоднішнє життя було б занадто сумне і мрячне, якби люди мимохіть не долинали до нього трохи гумористики.

Навіть на поліських багнах, де, як кажуть, гніздяться самі понурі духи, раптом блиснуло гумористикою. І то — перша кляса! Джерело її відкрилося в славнозвісному Бересті над Бугом і саме — в редакції новосфінансованого часопису „Полєсе".

— Що може бути веселого з Полісся? — може спитається хтось перефразованими біблійними словами?

Замість відповіди зацитуємо тут деякі місця з ч. 1. цього часопису, а саме: з його передової націоналістично-ідеольогічної статті.

Правда, перчик згаданої статті — це ми, українці, але далебі варто на кілька хвилин забути про себе, щоб познайомитися з усією глибиною й красою гумору вступної частини статті, що має дуже поважний наголовок: „Польська рація стану на Поліссі".

II.

Отже берестейське „Полєсе" пише:

„Польська державна рація на Поліссі тільки одна: **Полісся мусить бути польське*)**. Неприналежне до польської держави, не-звязане якнатісніше з „Мацежон", не-асимільоване культурно чи державно, — але **ясно й просто: польське".**

Отже поза державною приналежністю, тісним звязком з „Мацєжон", державною й культурною асиміляцією є ще один спосіб, який називається: „ясно і просто". Треба лише дивуватися, що винахідник цього способу не опатентував його. Бо, не дай Боже, чехи, наприклад, можуть зараз привласнити його собі та пустити в хід: ясно й просто — Судети чеські, ясно й просто — Цешин чеський, ясно й просто — й т. д.

„Вище подана теза, — каже „Полесе", — це вислів погляду чи націоналістичної ідеольотії. Признаємося до неї щиро й заявляємо: **польську (державну й національну) державну рацію на Поліссі репрезентує польський націоналізм".**

*) Підкреслення скрізь наше.

Посміхнулися? Це лише початок. Для збереження всіх перлин гумору цитуємо далі в оригіналі:

„Nacjonalizm jest poglądem na swiat, według którego **naród** jako zachowawcza i twórcza **część kultury** ogólnoludzkiej (naród — część kultury!?), oraz tego narodu dobro, rozwój i potęga są najwyższym celem dążeń jednostkowych i zbiorowych."

„Tak pojęty nacjonalizm wyznaje i głosi Obóz Zjednoczenia Narodowego."

Цікаво, чи гукнулося від цих слів ідеольогові ОЗН полк. Коцові?

III.

З „так зрозумілим націоналізмом" береться далі автор цієї націоналістично-ідеольогічної передової статті до розвязки питання Полісся й поліщуків. Розуміється, способом: **„ясно й просто".**

Як підставу твердження, що Полісся мусить бути польське автор висуває числа й каже:

„У виленському воєвідстві мешкає 23 відс. білорусинів, у новогрудському 39 відс. білорусів у **волинському воєвідстві 68 відс. українців".**

Отже хвалити Бога, знайшлися нарешті на Волині українці. А кс. Токажевський, ґен. Янушайтіс та ріжні „Слова" й „Куріери" хоч удень з вогнем шукали, а не могли їх тут знайти. Правда, „Полєсе" знайшло не всі 80 відс., а всеж знайшло. Значить, з Волинню скінчено: українці є та й годі.

А як справа з тими українцями на Поліссі?

„Уздовж Прип'яти, — каже „Полєсе"; — широким **клином** (36.000 кв. кільом. поверхні), що розділює енкляви білоруську й українську, лежить поліське воєвідство, що має ледви 4 відс. білорусів і **6 відс. українців".**

Геврека! Місцеві адміністратори досі зовсім не могли знайти на Поліссі українців. А „Полєсе" таки знайшло аж 6 відс. Отже на 1 мільон 200 тисяч населення 72 тисячі українців таки є, як бобу.

Ну, а з кого складається решта 90 відс. населення цього **поліського клину**? „Полесе" дає таку відповідь:

„До польської національности признається 15 відс." (Невже так мало? А ми досі чули, що всі 100. — Ред.), „знакоміта", рішальна більшість (63 відс.) **не має ніякої національної свідомости, є білою картою".**

„Кажемо про 700.000 маси поліщуків, які знають лише те, що вони „тутейші" й „православні".

А тому що „тутейші" те саме, що автохтони, то відповідь знайти легко: академії наук.

поодинокі учені та ріжні давно знані наукові праці (хоч би проф. Карського, б. ректора варшав. університ. та інших) можуть раз-два сказати, якої національности ці безпамятні поліщуки.

Але поліський націоналізм має свої „наукові" дані й тому каже словами „Полєся":

„Поліщуки — це не білоруси й **не українці,** вживають діялекту, спорідненого білоруській мові (?), але який таксамо добре можна вважати (чому ні?!) за перехідний діялект між мовами **польською й білоруською** (як виленська говірка), зо східнім славянством лучить їх віра, з західним — культура (постоли, курні хати, своєрідні вишивки, кераміка, деревляні вироби й т. д.?), вікові впливи Річипосполитої.

„Такий-то фактичний стан".

„А програма?" — ставить питання „Полєсе".

IV.

Звичайно, програма теж „ясна й проста":

„Націоналістична програма формулює засадничу директиву: **Полісся є й мусить бути польське. Польщина Полісся то польщина поліщуків.**

„З одного боку стверджуємо, **що поліщуки належать до польської національности,** відріжнюючися від більшости поляків лише вірою (діялект не відограє поважнішої ролі!), з другої сторони — **виповідаємо рішучу боротьбу чинникам і елементам, що протидіють польонізаційній акції Полісся.** Мусимо на Поліссі охоронити те, що польське, ревіндикувати те, що було польське і **вбирати (вхаляняць) те, що було й є нічиє".**

Особливо гарне оце: „нічиє"!

Ці „нічиї" — це 63 відс. поліщуків, що буцім то називають себе „тутейшими".

Тільки щось тут зле з націоналістичною льогікою: як це поліщуки одночасно можуть бути й польської національности й „нічиї"? І які це народи бувають „чиї", а які „нічиї"? Ось, наприклад, англійці — „чиї" чи „нічиї"? Мабуть „нічиї", бо вони не є чиєюнебудь власністю. То що-ж треба їх „вхаляняць"? Може справді спробувати б? Га?

Але вернімся до поліщуків. По-перше, коня з вирядом тому, хто покаже того полїщука (не кретина, чи крутія), який на запитання про його національність відповість „тутейший". До війни цього слова в розумінні національности

Д-р НИКИФОР ГІРНЯК. 2

Українські Січові Стрільці на Україні 1918 р.

Наші хлопці розбрилися сливе по цілому Поділлі. Підхор. Паліїв був командантом Балти, а тепер якогось іншого міста. Інші стрільці є комендантами менших містечок, урядують напричуд гарно; мають авта, козацькі відділи до почі і т. п.

Прошу вислати сюди від одностроєвої комісії відпис правильника одностроїв. Тут придумують вже 3 місяці над українськими одностроями і досі нічого не видумали. От коби Лепкий приїхав сюди, то зараз дістав би місце при Міністерстві Військових Справ, ступінь сотника і добру плату. А він зі своїми прикметами тут конечний.

Щодо мене, так Ви можете вписати мене у відхід до відділу жандармерії п. Вітовського, щоби мої папери були там в евіденції, в порядку. Тут жандармерія розбрилася і ніхто її ані не стягне, ані не злічить, бо всі порозкидувані. На днях приїжджає сюди п. сотн. Вітовський, то я у нього зголошуся.

Треба, щоб хтось забрав від Жіночого Комітету у Львові (Величківна) взір-проєкт прапору і привіз його до куреня. Дорога до Волочиськ безпешна і ніхто ніде не чіпає, навіть нема жадної військової контролі. Конче треба вислати сюди вільних людей — хоч 2—3 — до орхестри, яка вже організується, але має замало людей. Їх можнаб також вислати як жандармів.

Здоровлю щиро В. Дзіковський, підхор.

Нічого й говорити про те, що так Кіш, як і інші формації УСС з охотою йшли назустріч бажанням Києва та під покришкою приділу до якоїсь австрійської команди, або й так висилали стрільців до праці на Україні в ріжнім характері. Але це робилося, очевидно, неофіціяльно, конспіративно, з поминенням службових приписів австрійських військових частин, до яких Легіон УСС належав. Та хтож з нас звертав тоді увагу на військові приписи? Служба Українській Державі в якійнебудь формі була для нас найвищим наказом.

З кол нашого громадянства почали напливати до команди Коша письма з проханням уможливити виїзд на Україну. І цим проханням ішла команда Коша назустріч в міру змоги. Ось кілька документів.

Купновичі, 12. IV. 1918.

Високоповажаний Пане Сотнику!

Довідуюся, що висилаєте УСС до української державної служби. Мій син, Іван Онишкевич, був занятий у Києві при Міністерстві Водних Шляхів аж до нападу большевиків. Тоді він дістав відпустку від свого шефа на необмежений час, щоб ішов боронити Києва й Центральної Ради. Коли ж Центральна Рада мусіла втікати до Житомира, він перейшов границю та опинився у Вашім Коші.

Пан Сотник були ласкаві на мою просьбу спричинити, що він ще перед переслуханням*) одержав три дні відпустки а відтак і місяць. Дякуючи за ласкаву прихильність для мого сина**), прошу Вас Вповажаний Пане Сотнику, коли будете висилати УСС на Україну, післати і мого сина до Києва, щоб послужив Українській Державі. Він має вже деяку рутину, то там придасться, а пізніше буде, як Бог дасть.

*) Кожний стрілець, що вертався з полону, мусів перед окремою комісією оправдати своє положення. — Н. Г.

**) Поправді не була це ніяка окрема прихильність, бо всім таким стрільцям кожда команда давала законну відпустку до родини. — Н. Г.

В милій надії, що не відмовите моїй просьбі, кланяюся Вам і остаю з глибоким поважанням — о. Стефан Онишкевич посол до Ради Державної.

Без дати, з весни 1918. р.

Д. Н.!

Будь добрий додержати обіцянки у справі спровадження матеріялів для п. професора С. Роздольського з Києва. Подорожний документ для тов. Костя Танчаковського від четверга 10 днів з одним чоловіком. Від п. проф. Роздольського поклони і подяка. Цілую щиро Жіль.

Відень, 1. V. 1918.

Любий Пане Отамане!

Чую, що Ви маєте змогу висилати УСС на Україну. Я хотів би бути конче в Києві дня 10. V. на конґресі УСДП. Якби Вам було можливо якимсь способом простелити мені дорогу до Києва, то прошу Вас дуже про це. Зважте, що тут не йде про мою особисту забаганку, але про публичну справу.

Я виїжджаю на 15 днів з Відня. Проте прошу відписати мені на адресу: Усте Зелене к. Галича. Конґрес вже за плечима, тому прошу Вас найскоріше мені відповісти.

Здоровлю щиро Володимир Темницький.

На початку квітня 1918. р. я відвідав із моїм заступником в команді Коша, сотн. Т. Рожанковським, і ще кількома старшинами й стрільцями СС-ів у Києві. В часі нашого кількаденного побуту в Києві почули ми чимало про поведінку військ осередніх держав з українським населенням, про окупаційну політику австрійських та німецьких булав на Україні і задушливу атмосферу, яка у висліді цієї політики витворилася була і в українських офіціяльних колах і військових частинах (в

на Поліссі зовсім не вживали. Всі називали й сьогодні називають себе руськими (чи: „русскіми"). „Тутейший" це міт, вигадка і не дуже дотепна.

Бо якби автор добре прислухався до поліщуків, то напевне сталоб йому невесело, бо поліщук уживає слово „тутешній" зовсім в іншому розумінні: **щоб відріжнити себе, автохтона** від зайд, прийшлих людей, або... щоб підлурити, як вони кажуть, дурного пана який не знати чого чіпляється з запитанням про „народовість".

Зрештою, докладно відомо, що однодумці автора розсипані по містах і селах Полісся, вперто вмовляють у поліщуків:

— Ти не „русскій" і не українець; ти — тутейший.

— А най тобі пек! Хай тобі буде тутешній, только відстань!

V.

Кому-ж це берестейські націоналісти з „Полесся" виповідають „рішучу боротьбу", себ-то: кого вважають за своїх ворогів?

Перший ворог — це комунізм який, — каже „Полесе", — **виступає під облудним гаслом оборони українських чи білоруських національних прав, ерго, хто виступає в обороні національних прав українців, той комуніст.** Це справді „ясно й просто"!

Другий ворог — це всякого роду русифікатори які, — як каже „Полесе", — мріють про католицьку Росію і отців езуїтів з Альбертину"...

Що, хіба не гумористика? Отці езуїти попали в число ворогів державної рації на Поліссі? Доповніть тепер собі в уяві цю картину ще походом берестейських націоналістів на „ворожий" Альбертин!

А хто третій ворог?

„Третій ворог", — каже „Полесе"; — це експанзія білоруського й українського націоналізмів".

Хіба не гумористика? Вийшов хтось із тих признаних 6 відс. українців на вулицю чи поїхав на ярмарок до Пінська або на відпуст до сусіднього села; зустрів знайомого „тутейшого", себто „нічийого", забув про погрозу націоналістів з „Полесся" та й забалакали собі одною-однаковісінькою мовою.

— Як живеш, брате? — Слава Богові. — А що в тебе?

А націоналіст з „Полесся" хап за руку: значить, як не підроблений комуніст, то вже напевно український націоналіст. Зрозуміла річ, що „слово гонору" вимагає, щоб почалася „рішуча боротьба".

Тільки як гумористично буде виглядати оця „рішуча боротьба", коли одного якогось дня поліщуки скажуть посміхаючись:

— Ми жадні тутейші — ми українці! Жартували собі...

Неможливе? Алеж так було на Волині. Так було й на Холмщині. Крутили селяни, дурили, називали себе теж то русскіми, то тутейшими. Та врешті обридло їм це і сказали вголос:

— Ми українці.

І нарахувало їх „Полесе" на Волині аж 68 відс., себто коло мільона.

Що, як таке саме станеться на Поліссі? Як тоді буде виглядати цей „поліський клин"?

Але „Полесе" не тратить гумору й на закінчення статті ще раз вигукує:

„Полісся може бути виключно польське".

В. О.

Що писло „Ділу" 50 років тому.

Субота, 22 (10) вересня 1888.

„І ДОВГОТЕРПЕЛИВІСТЬ МОЖЕ МАТИ СВОЇ МЕЖІ".

У віденській „Нес фрає Прессе" появилася стаття про те, що галицькі українці рішилися на політичну абстиненцію. „Н. Фр. Пр." подає як причину такого кроку положення, в якому галицькі українці находяться. „Діло" передрукувало цілу статтю „Н. Фр. Пр.", ствердило, що „Н. Фр. Пр." пише правду там, де мова про те, що українці в Галичині не можуть добитися національно-політичних прав, але її вістка про політичну абстиненцію українців безпідставна.

„Друга половина статті, в якій мова про наміряну політичну абстиненцію, не має на тепер основи і є тільки задушевним бажанням деякої редакції віденського органу. Чи колись гал цька Русь не стане перед необхідністю взятися за таку зброю — це інше питання. І довготерпеливість може мати свої межі. Тільки шкода, що „Н. Фр. Пр." не здала собі справи з того, що галицькі русини, маючи в державній раді мабуть 5, а в краєвім соймі 9 заступників вже наперед засуджені на таку абстиненцію. Погоджуємося з поглядом „Н. Фр. Пр.", що в нинішних парляментарних більшостей у цілій Австрії затряслись давно поняття потреби: мирити національні інтереси з умовинами життєздатности держави".

ЦІСАРСЬКІ ЛОВИ.

В новинці читаємо: „Архикняз Рудольф вертається вже з ловів до Відня. Леви в Перегіжську, як показується, зотсім не вдалися. Зроблено до них величезну підготову, з цілої околиці зібрано яких 5.000 людей на облаву, зігнано звірину в одно місце і ціла та армія пильнувала її чотири дні, щоби не розбігалася. Довкола ліса палено вогні, щоб не випустити звірини з засіку. Але коли почались лови, показалося, на диво, що деревний був увесь труп, бо звірини в тамошніх лісах було дуже мало і не треба було аж такої величезної армії".

Осінні новини у великому виборі та **Лоденські шовки**

ПОРУЧАЄ

ЛЕЩКІВ

Львів, ул. Коперника 2.

3—7 **Тел. 258-88.**

Фільму п. н. „Шляхта заґродова" накручують далі.

„Комунікат без джерела". — 280 шляхотських півкольоній в Галичині. — На Волині є також шляхта. — Наука на послугах політики.

Варшава, 18. вересня 1938.

Відома вже сьогодні широка справа т. зв. „шляхти заґродової" не дає багатьом людям спати. Накручує її — як велику фільму — цілий штаб людей, операторів, режисерія, пропагандистів і статистів, себто самих... шляхтичів.

Наша преса успішно намагається протиставити тій акції свої річеві аргументи. На жаль, автори сценарія про шляхетчину не хочуть, чи вірніше не можуть, відповісти на українські аргументи річево й обосновано. Режисери фільми не хочуть себе показувати, бояться денного світла, скривають джерло своїх інспірованих ініціятивних починів.

Оце перед нами пресовий сервіс відомого **Т-ва Розвою Східних Земель.** Всі сервіси тієї впливової (в потенціяльно-духовому та фінансовому значінні того слова) організації — білі, цей — винятково — зелений. Як всі довірочні інформації. Підкреслює це також великий напис в наголовку: „просимо передруковувати й довільно зуживати наш пресовий матеріял **не подаючи джерела...**"

Цей зелений сервіс дістають лише деякі польські редакції. Розуміється такі, що тісно співпрацюють з акцією режисерів фільми, яка має виплатитися. Його зміст препарують по редакціях самі пп. редактори, або покликані „специ". У висліді — більшість польської несамостійної преси висуває проти нас, українців, майже завжди однакові закиди й калюмнії. Автор їх — спільний зелений сервіс, при використовуванні якого треба промовчувати джерело...

Останнє число неперіодичного зеленого бюлетину приносить цікаві новинки, що їх польська преса поквапно передруковує у „власній" перерібці. На чолі матеріялу замістив видавець **(„Комітет до справ шляхти заґродовей на всходзе Польскі, В-во, Маршалковска 153")** „полеміку" зі статтями п. Гуменецького п. з. „Родове дерево нашого селянства", заміщеними в „Свободі", в якій „доказує", що „польська шляхта заґродова" не має рішуче нічого спільного з „руськими боярами".

Коли перечитати ці непереконливі інформації, в яких не бракне „змінених метрик у висліді розпорядку політика на владичому престолі", або нпр. такого речення: „Нестор перший доказав, що Малопольська Всходня належала до ляхів" і т. д. — тоді подекуди зрозуміла стає дивна стидливість авторів та видавців бюлетину. Просто кажучи, **Т-во Р. С. З.** боїться, видно, як будь-що-будь **поважна установа компромітації** та закиду безграмотности в справах, що їх хоче вирішувати. Далеко більш промовисті факти вибираємо з „хроніки":

„Приступаючи до акції фінансової помочі, що її в травні 1938 р. (на дохід „заґродової шляхти") започаткував воєвода Беліна-Пражмовський, **Коло Дідичів у Вонґровці** (Познанщина) надіслало до варшавського Комітету для справ шляхти заґродової такого листа:

„Коло Землевласників у Вонґровці заголошує свою готовість подати руку тим, що завдяки своїй багатовічній традиції повинні творити найбільш тривку підвалину польщини наших східних окраїн. Тутешні землевласники, що господарять переважно на мало урожайних ґрунтах, після трьох неврожайних років посухи, не можуть — на жаль — зложити тепер більших сум на акцію помочі для шляхти.

З того приводу маємо за шану просити ласкавої вістки, чи було б доцільне, якщоб тутешнє коло землевласників заопікувалося одним з гнізд шляхти заґродової, передаючи йому на випадок потреби чи то збіжжя на посіви, чи розплодовий інвентар або помагаючи морально та матеріяльно (книжками, фаховими часописами, вишукуванням праці для молоді)..."

*

„Продовж цього літа Союз Шляхти Заґродової зорганізував для шляхотських дітей **4 кольонії та 85 півкольоній.**

На кольонії, що їх зорганізували на Поморю, Шлеську, в Рабці та Добромилі вислано разом біля 500 дітей. З літніх півкольоній користало загалом коло 9.000 дітей."

*

„Самочинна організація шляхти заґродової на Волині закреслює щораз нові кола. До вересня п. р. зорганізували в самому **дубенському** повіті — 23 кружки „Союзу Шляхти Заґродової".

Вістки з зеленого комунікату з гордощами передрукує на перших місцях більшість польської преси і в декого з її читачів викличуть вони може навіть сльози зворушення.

А це вказує, що фільма матиме ще на довго повний успіх...

Гром.

По широкому світі.

4 совітські підводні судна перевели поміри коло Аляндських островів.

Анамітський цісар вислав заяву вірности супроти Франції у теперішній важкій міжнародній ситуації.

Естонська воєнна ескадра, зложена з канонірки та двох підводних суден, загостить 24. до 26. ц. м. до Гельсінґфорсу.

Турецька фльота відбуває маневри на Егейському Морі; опісля вона відвідає Александрету.

Правнича сторінка.

Головні постанови виборчої ординації до сойму.

Сойм складається з 208 послів (раніше 444 послів). Право **вибирання до сойму має громадянин** без ріжниці пола, який перед днем розписання виборів **скінчив 24 р. Не має цього права:** 1) позбавлений або обмежений у дієздатности до правного діяння; 2) позбавлений батьківських та опікунчих прав; 3) усунений на основі дисциплінарного суду з державної або самоуправної служби; 4) усунений від активної військової служби також у резерві та ополченні; 5) позбавлений посольського або сенатського мандату рішенням Державного Трибуналу; 6) засуджений судовим присудом на втрату публичних прав або усунення з війська; 7) засуджений на кару вязниці за провини з жадоби зиску, або інших низьких мотивів і 8) приміщений в лічничому заведенні, в домі примусової праці, в заведенні для непоправних та божевільних. **Послом** має право бути вибраний кожний польський громадянин, який має право вибирати і скінчив 30 р. перед днем розписання виборів. **Не мають цього права:** 1) воєводи та підлеглі їм урядовці; 2) прокуратори загальних судів крім Н. Суду; 3) куратори шкільних округ та підлеглі їм начальники виділів; 4) директори скарбових палат та підлеглі їм урядовці; 5) старшини та рядовики державної поліції.

Ціла держава поділена на 104 виборчі округи і в кожній з них вибирають по двох послів. Кожний повіт ділиться на обводи голосування, що можуть мати найвище 3.000 мешканців. Обвід голосування не може складатися з частин ріжних волостей. **Голосування** відбувається в неділю не раніше ніж 54-го і не пізніше ніж 60-го дня від розписання виборів. **Списи виборців** до сойму окремо для кожного обводу голосування **виготовляє** війт волости у трьох примірниках до 20 днів від розписання виборів. Кожного громадянина втягають до спису виборців в обводі, в якому він мешкав перед розписанням виборів.

Вибори переводить: генеральний виборчий комісар; окружні й обводові виборчі комісії. **Окружні і виборчі комісії** складаються: з предсідника, яким є суддя; з чотирьох членів, що їх покликує воєвідський виділ не пізніше ніж 10-го дня по розписанні виборів. **Обводові виборчі комісії** складаються з предсідника, якого покликує предсідник окружної виборчої комісії не пізніше ніж 17-го дня по розписанні виборів; з чотирьох членів, з яких половину покликує адміністраційна влада, а половину зверхник громади або бурмістр міста не пізніше ніж 20-го дня по розписанні виборів. На випадок непокликання у згаданому речинці членів обводових комісій, предсідник тих комісій доповнює їх склад членами, яких сам покликує. Предсідником або членом виборчої комісії може бути лише виборець до сойму, який володіє польською мовою у слові і письмі. Виборець, вписаний на листу кандидатів на послів тратить право бути предсідником або членом виборчої комісії. Одночасно з представниками і членами виборчих комісій покликують в такий самий спосіб і в тому самому числі — їх заступників. До важности рішень виборчих комісій є необхідна присутність предсідника та щонайменше половини членів. Рішення западають більшістю голосів, а на випадок рівности голосів рішає голос предсідника. Генеральний виборчий комісар виконує нагляд над діяльністю окружних виборчих комісій, а предсідник окружної виборчої комісії — над діяльністю обводових виборчих комісій. **Крім того в кожній виборчій окрузі міністр внутрішніх справ покликує виборчого комісаря**, який має право бути присутний на засіданнях тих комісій. Окружна виборча комісія обовязана до 48-ох годин подати на письмі свої рішення до відома виборчого комісаря, який може предложити їх генеральному виборчому комісареві. Цей останній може домагатись вияснень, відхилювати суперечні зі законом рішення комісій або предсідників та відхилювати або вимагати усунення замічених помилок. **Списи виборців мають бути виложені до перегляду у бюрі виборчої комісії щоденно 5 годин від 23-го до 30-го дня** по розписанні виборів. Кожний виборець, який має право вибирати, може їх переглядати, робити з них витяги і вносити реклямації на письмі або устно до протоколу з поданням доказів: 1) **причини поміщення у списі особи неуправненої до голосування,** або 2) **невписання управненого до голосування.** Обводова комісія полагоджує реклямації негайно й або доповнить спис виборців або повідомить невписану особу, що її реклямації не бере під увагу. Від такого рішення можна до **двох** днів внести жалобу до предсідника окружної виборчої комісії, який рішає справу остаточно. Реклямації щодо вписання особи неуправненої до голосування обводова комісія наладнує так, що: 1) або відкине реклямацію як неумотивовану; 2) або повідомить управнену особу, що скреслить її зі спису виборців. Зацікавлена особа може до двох днів від доручення повідомлення внести спротив до обводової виборчої комісії, яка розглянувши його: 1) або змінить своє попереднє рішення, 2) або пришле спротив предсідникові окружної виборчої комісії, який вирішує остаточно. Не пізніше ніж 42-го дня від розписання виборів обводова виборча комісія втягне до спису виборців зміни, переведені предсідником окружної виборчої комісії. З цією хвилиною спис виборців є остаточно устійнений і не вільно в ньому робити ніяких змін. Такий спис виборців має бути ще на один день перед голосуванням виложений до публичного перегляду 5 годин у бюрі обводової виборчої комісії.

Хто устійнює листу кандидатів на послів?

Листу кандидатів на послів устійнюють в кожній виборчій окрузі **окружні виборчі збори, а не виборці. Окружні збори складаються:** а) **з окружного виборчого комісаря як предсідника;** б) **з делегатів територіяльної самоуправи вибраних:** 1) **повітовими радами по одному делегатові на 20-000 мешканців дотичного повіту** (пересічно від 4 до 10 делегатів з кожного повіту в Галичині); 2) **волосними радами по двох делегатів на волость, що начислює понад 6.000 мешканців і по одному делегатові в інших волостях;** 3) **міськими радами по однім делегаті на 4.000 мешканців у місті виділеним з повітового самоуправного союзу, а на 6.000 мешканців в інших містах;** 4) **з делегатів господарської самоуправи і професійних організацій, вибраних:** а) **хліборобською палатою по одному делегатові на двох делегатів повітових рад, які входять у склад дотичних окружних зборів** (себто від 2-ох до 4-ох); б) **промислово - торговельною палатою по 1 делегатові на 500 виборців** до палати, **замешкалих на просторі дотичної виборчої округи** (себто від 2—6 делегатів); в) **ремісничою палатою по 1 делегатові на 500 виборців до палати, замешкалих на просторі дотичної виборчої округи** (від 1 до 3-ох делегатів); г) **професійними організаціями фізичних робітників по 1 делегатові на двох делегатів міських рад або волосних рад у волостях, утворених з промислових осель;** г) **професійними організаціями умових працівників по 1 делегатові на двох делегатів фізичних робітників.** При устійненні числа делегатів до окружних зборів кожних розпочатих 20.000, 6.000, 4.000, 500 або 2 числяться за повні.

До складу окружних зборів у виборчих округах, що мають понад 75.000 міського населення (напр. Станиславів, Коломия, Перемишль, Дрогобич) **входять крім згаданих делегатів ще:** а) **делегати професійної самоуправи:** 1) **вибрані лікарською палатою по трьох на виборчу округу;** 2) **адвокатською палатою по двох на виборчу округу;** 3) **нотаріяльною палатою по одному на виборчу округу,** б) **делегати технічних організацій** по три на округу: в) **делегатки жіночих організацій по 5 на округу;** г) **делегати академічних шкіл — по трьох делегатів на школу, яка має більше відділів і по одному делегатові на школу з одним відділом.**

Крім того до окружних зборів входять делегати, що їх зголошує найменше 500 виборців — по одному. Таке зголошення вноситься на письмі на руки предсідника окружних зборів не пізніше ніж 20-го дня по розписанні виборів. Виборці, які підписують зголошення, подають своє імя, прізвище, вік, звання та адресу. Підписи на зголошенні має потвердити нотар. Виборець може підписати лише одно зголошення під загрозою неважности підписаних ним зголошень. Делегатом до окружних зборів може бути лише виборець до сойму, який мешкає у виборчій окрузі щонайменше рік перед розписанням виборів. Вибори до окружних зборів розписує воєвода з тим, що вибір делегатів мусить скінчитися не пізніше ніж 20-го дня по розписанні виборів до сойму. Окружні виборчі збори відбуваються 30-го дня по розписанні виборів до сойму. По їх відкритті предсідник покликує трьох секретарів і після того кожний делегат має право зголошувати кандидатів на послів. Якщо зголошено тільки чотирьох кандидатів на послів, їх виписують на листу кандидатів на послів без голосування; якщо більше — відбувається голосування і зпоміж зголошених виписується на листу кандидатів тих, які дістали щонайменше 1/4 усіх голосів на окружних зборах. Якщо в першому голосуванні чотирьох кандидатів не дістане 1/4 частини голосів — голосування є не важне і предсідник доручує вдруге зголошувати кандидатів на послів. Якщо друге голосування не дасть позитивного висліду — відбувається тісніше голосування зі скресленням тих осіб, які дістали найменшу кількість голосів. На випадок рівности голосів — рішає жереб про чергу вписання кандидата на листу. Кандидувати можна лише в одній виб. окрузі і до 35-го дня мусить кандидат надіслати підписану заяву, що годиться кандидувати. Листу кандидатів на послів затверджує окружна виборча комісія в 36-ому дні по розписанні виборів.

Нема доброго сніданка
без кави з цикорією

ЛУНА

— яку виробляє єдина —
українська к:спар. фабрика

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

ФУТРА ПРЕССЕР

у великім виборі на догідних умовинах дістанете у фірмі
Пасаж Миколяша
напроти кіна „Тон" ч. 2002 1—10

РЕЧИНЦІ САМОУПРАВНИХ ВИБОРІВ.

Адміністраційна влада устійнила вже речинці самоуправних виборів. Згідно з устіненим календарцем уже в листопаді і в грудні 1938 р. відбудуться вибори до 30.000 громад на просторі 9-ох центральних і східних воєвідств, а в першому чвертьріччі 1939 р. вибори до 1.600 волосних рад на терені цих воєвідств. В осени 1939 р. відбудуться вибори до 10.500 громад на терені полудневих і західних воєвідств, а в листопаді і в грудні 1939 р. та з початком 1940 р. вибори до 1.100 волосних рад на терені згаданих воєвідств.

Якщо йде про вибори до міських рад — то в листопаді і грудні 1938 р. відбудуться вибори в 72-ох містах воєвідств: поморського, познанського, краківського, львівського, станиславівського і тернопільського, в Лодзі та в Варшаві. З початком 1939 р. відбудуться вибори в 89-ох містах тимже воєвідств, у квітні і травні 1939 р. вибори в містах центральних і східних воєвідств, а від березня до травня 1939 р. в інших містах полудневих і західних воєвідств. Таких міст буде що 390. Вибори до повітових рад відбудуться при кінці 1939 р. і з початком 1940 р.

Сторінка без політики.

СУЧАСНІ РОБІНЗОНИ.

На Егейському Морі найшли 400 острівців, на яких живе чимало новітніх Робінзонів. Хоч воно може й зовсім неймовірне, проте справді Середземне Море, що лежить на такому оживленому торговельному шляху, ще не зовсім відоме. На схід від Греції та здовж побережжя Лальматії вистає з моря безліч острівців, серед яких є й такі, яких зовсім не знають картографи. Варто згадати, що підчас ревізії мап Егейського Моря „найшли" 400 острівців Люди, що їх замешкують, це здебільша бідні рибалки.

Ті, що бажають утекти від цивілізації, не можуть нічого кращого зробити, як поселитися на однім із таких скельних пустарів. Вони можуть бути певні, що за цілий рік ніхто їх там не буде непокоїти. В найгіршому випадку заблукається якийсь яхт, якого власник побачивши стовп диму над островом, забажає пізнати новочасного Робінзона.

Таким Робінзоном є наприклад Павло Гартман, який уже 20 літ мешкає на острові Бран. Корабель, яким він їхав, розбився до берегу того острову. Залога врятувалася, одначе всі скористали з першої нагоди, щоби повернутися до своїх домів, тільки один Гартман залишився. Він поклав собі там хатинку і виплекав город із яриною. Город та море постачають йому поживи.

Двічі до року той самітник веслує на сушу. Там він вимінює надмір ярин на одяг та інші найпотрібніші предмети. Відтак вертається на острів та на довгі місяці забуває про існування решти світа. В літі він має дещо доходів, коли туристи приїзджають оглянути його хатину та послухати оповідань рибалки-пустельника.

На острівці Ітос, недалеко острова Самосу, поселився француз Жан Дівідіє. Це дезертир із часів великої війни. Утік із фронту та схоронився до Італії. Коли Італія прилучилася до антанти, Дівідіє мусів утікати дальше та згодом причалив до острову Ітос. Позаочно засудили його на смерть, але свояки вимагали для нього помилування.

Усеж таки Дівідіє так полюбив самоту, що за ніщо в світі не хотів вернутися до Франції.

На сусідньому острові Ітаці мешкає другий француз, що називається Корен; це маляр, що живе, продаючи туристам свої картини.

Іншим членом рідні Робінзонів є данець, Карло Еріксон, який оповідає кожному, хто його про те спитає, що оселитися на самітньому острові спонукало його вічне нарікання жінки від якої він мусів утекти. Його сусід, мешканець сусіднього острова, каже, що покинув цивілізацію, бо не міг жити давнім життям, втративши свою кохану дружину....

Лондонський часопис „Парад" розказує про подружжя, яке перейшло жити на самітний острів. Воно поселилося на залісеному просторі, має радіо, електрику та велику бібліотеку, а притому вдержує „взаємини" із суходолом. Це подружжя покинуло Австрію зараз по світовій війні.

Другу пару Робінзонів творить лондонець А. Кеннеді із своєю дружиною. Вони поселися на адрійському острові Льогор. Мають гарну віллю, палату і спортову площу. Вони такі заздрісні за свій острів, що обвели його колючим дротом, щоби раз на завжди внеможливити доступ до нього непрошеним гостям.

—o—

ЛЮДИ -- ФЕНОМЕНИ ЧИСЕЛ

Сьогодні, коли винайшли найріжнородніші машини до числення, мало кого здивує скарбник чи книговод, який зуміє обчисляти денний оборот, не послуговуючися папером та ріжними складними чинностями. Усеж таки кілька літ тому взад така людина „машина до числення" викликувала загальний подив та зацікавлення.

Правдивий попис людської переваги над машиною уладили в Парижі 1892 р. Пописувався там італієць Інавді. Цей попис спирався на перегонах із машиною до числення. Інавді вигравав, коли йшло про триціферні числа. Він ділив їх, множив, додавав та віднимав швидше ніж машина. Колиж авдиторія стала домагатися ділань чотиро- та більше циферних чисел, Інавді умів справді їх виконати, але подавав вислід багато пізніше, як машина.

Саме той Інавді довершив рекордового обчислення, бо за 17 секунд подав множник двох дванацятициферних чисел. Коли йшло про відгадування, Інавді давав собі легко раду з числ що мали 21 цифр.

Інавді мав суперника, грека Діямендія, що був торговцем збіжжя та дійшов до незвичайної вправи підчас виконування своїх професійних обовязків. Він заповів навіть „змагання" з Інавдіем, але вони з невідомих ближче причин не відбулися.

Крім таких мистців у численні було чимало учених математиків, які часто довершували несамовитих річей. Напр. англієць Валліс коли прокинувся одного дня, подиктував своєму секретареві корінь із числа, що мало десять цифр, який витягнув у... сні! Інший англієць, Колберн, множив через себе девять разів числа з такою швидкістю, що виголошував вислід скорше, ніж один із слухачів, який ті самі обчислювання переводив на папері.

Одного разу запитали Колберна, як він радить собі з такими трудними обчисленнями, але він відповів хитро: „Мене навчив цього Бог, тому я не міг би переданого Ним знання перелити до вашої голови".

Інший феномен, теж англієць, Вінклер, мав таку знамениту память, що по 15-денній перерві вичислював пять тисяч цифер, хоч йому відчитали їх усього двічі.

Німець Оазе вміє в памяті множити стоциферні числа, але коли вийде з ділянки чисел, тоді викликує вражіння неінтеліґентної людини. Швайцарець Гулєр, що цікавиться усіми проявами культурного життя, зумів навчитися на память цілу Енеїду. Він уявляє собою тип незвичайно запопадливого працівника і коли з виснаження, як 28-літній мужчина стратив одно око, зовсім не перенявся нещастям, лиш навпаки, вдоволено сказав, що воно і краще так, бо дивлячися одним оком не буде від тепер звертати уваги на пусті речі. В цілому тому товаристві феноменів-аритметрів находимо лиш одно імя жінки — панни Осака. Це не японка, як виглядало б із прізвища, але такий псевдонім вибрала собі молода француженка, що почала свою карієру в Парижі в 1935 р.

Вона творить дивний тип рахівниці, бо в дійсності вона не вміє числити, та ледви дає собі раду з чотирьома діяннями, але зате має феноменальну память, в якій зберігає кожне вимовлене число

Кара за... власну кривду.

Один американський правник, який мав вилно дуже мало охоти до практики, зібрав цілу низку американських законів, дуже дивоглядних, які зберегли досі свою вагу.

Отже машиністи стейту Канзас досі ламають собі голову над такою законною загадкою: „Коли два поїзди стрінуться на перехресті, мусять мерщій задержатись. Ніодин з тих двох поїздів не має права рушитися, заки другий не відїде"

Цікаво, що спонукало законодавця так дивоглядно формулувати цей закон. Невже він не вірив у майбутність парової машини, що сьогодні перебігає здовж і вширж цілу Америку?

Годі теж сьогодні зрозуміти мотиви, які вели одному судді засудити на кару вязниці хлопця, який ніби відгриз собі своє власне вухо. Суддя відмовився перевести доказ правди, що не було можливе, заставляючись тим, що воно, мовляв, не потрібно проволікло би справу.

Зновуж стейт Бостон вирішив та устійнив, яка може бути найбільша та найменша величина котів і псів, а у стейті Юта дозволили, щоб висота взпятка при жіночих черевиках мала не більше півтора цаля.

У стейті Віржінія чужинцям до сьогодні не вільно мати псів, а коли в Массачузет мужчина десять разів поцілує дівчину — мусить із неї одружитись.

О. ЛЕВИЦЬКА і С-КА, Львів, Кордецького 51.

ГРИПА, ЧИ ВАГІТНІСТЬ.

Княжна Юліяна не брала участи в недавніх парадах з нагоди ювилею королеви Вільгельміни. Урядові комунікати подавали, що княжна занедужала на ґрипу.

Та вперто ходять чутки, що в січні ц. р. можна знову сподіватися щасливих народин у королівській родині. Королева Вільгельміна повинна була вже покинути Амстердам, одначе вона залишилася ще кілька днів коло дочки і щойно пізніше виїде до своєї літньої резиденції.

—o—

БАР У СУДІ.

Судова саля в Нюйорку прибрала одного разу вигляд ресторану. Перед суддею Томасом Гріном відповідало нараз 8 ресторанників за те, що вони в хитрий та підступний спосіб наклалали надто великі верстви шуми на шклянки з пивом. Суддя Грін витягнув в одному менті зпід лавки пляшки й шклянки і найспокійніше сказав: „Тепер покажу вам, як треба наливати пиво".

Він налив 12 шклянок пива і заждав добру хвилину, аж шума осіла до відповідної висоти.

„Ось вам зразок, який ви повинні наслідувати", закінчив практичний суддя цю справді небуденну розправу та додав при тому, що покищо увільняє ресторанників від вини й кари, але сподіється, що ця коротенька лекція буде корисніша від кари, яку на основі закону повинен був їм визначити

ВЕСЕЛЕ

МОДНІ АВТА.

Шпилька їде новим малим автом. Таким собі малесеньким автом. Раптом Шпилька переїхав чоловіка.

Переляканий зіскакує з авта:

— Бійтеся Бога, чи щось сталося?

— Так — відповідає прохожий, який викараскався зпід авта. Холодільниця трохи погнулася.

НАЙКРАЩЕ СВІДОЦТВО.

Якийсь волоцюга стає перед судом.

— Чи можете мені когось подати, хто міг би дати про вас добре свідоцтво? — питає суддя.

— О, так директора поліції.

І справді директора поліції покликали. Одначе він заявив, що взагалі перший раз бачить волоцюгу перед собою.

— Бачите — кричить волоцюга — двацять літ мешкаю в його поліційній окрузі і він мене зовсім не знає. Чи треба вам ще кращого свідоцтва?

Перші бої на чесько-німецькому кордоні.

ЧЕСЬКА КОМУНІСТИЧНА МІЛІЦІЯ ВДЕРЛАСЬ НА НІМЕЦЬКУ ТЕРИТОРІЮ.

Минулої ночі коло 3. години відділ зложений з кількасот комуністичних міліціонерів у військових одностроях зблизився до німецького кордону та став обстрілювати зі скорострілів будинок німецької митної сторожі. Рівночасно другий відділ помашерував на граничне містечко Зайденберг, де є табор судетських утікачів, щоб схопити деяких з них. Німецька прикордонна сторожа спинила чехів, які годину обстрілювали місто зі скорострілів. 2-ох німецьких граничних сторожів убито, 15-ох ранено. Втрати по чеському боці невідомі.

НІМЦІ — ВОЯКИ ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ АРМІЇ АТАКУЮТЬ ЧЕХОСЛОВАЦЬКУ ПРИКОРДОННУ СТОРОЖУ.

У вівторок коло год. 4.30 гурт німецьких утікачів намагався перейти німецький кордон; між ними були німці — вояки, що покинули чеські відділи.

Коли чеська гранична сторожа обстрілювала утікачів зі скорострілів, згадані вояки заатакували будинок чеської сторожі та прогнали відтіля 15-ох чеських вояків; 1 чех згинув, двох попало в полон.

В год. 7. появився більший чеський відділ зі скорострілами, що обстріляли будинок німецької кордонної сторожі та зранили 6-ро утікачів: 3 жінки і 3-ое дітей.

ВОЄННИЙ СТАН ПОШИРЕНО.

Воєнний стан поширено на 3 дальші округи: Фрідлянд, Брумор і Трутнор.

ЧИ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА СКАПІТУЛЮЄ?

У Празі відбулась нарада уряду під проводом през. Бенеша. Як говорять, уряд готов прийняти льондонський проект як базу дискусії, але тому рішуче противиться генеральний штаб та лівиця. Є небезпека, що на випадок капітуляції уряду військо збунтується і на власну руку стане до боротьби з Німеччиною. Не легко також опанувати народні маси, які уладжують у Празі бурхливі демонстрації. Атмосфера у Празі дуже напружена.

ЧЕХИ МАСОВО УТІКАЮТЬ ЗІ СУДЕТІВ.

До Праги втікло коло 15.000 чехів зі Судетів, — їх розміщують по селах. У деяких околицях Судетів чеські уряди вже не функціонують, фактичну владу перебрала судетська міліція.

Чисельність чехословацької армії оцінюють на 750.000 вояків.

СТАНОВИЩЕ ПОЛЬЩІ СУПРОТИ ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ КРІЗИ.

Польські амбасадори в Парижі, Льондоні, Римі та Берліні дістали приказ знову спрецизувати перед тамошніми урядами становище Польщі супроти подій у Чехословаччині.

Коментуючи становище Польщі, німецька преса стверджує, що Польща зголосила претенсії до заользанського Шлеска.

—o—

Запір. Лікарські поради висловлюються з признанням про успішне діяння природної гірної води „Франціщка Йосифа“ також у людей у пізнішому віці.

Крем магістра В. ПАЗЬДЗЄРСЬКОГО усуває радикально ВІСНЯНКИ ПЛЯМИ і т. п.

Крем HALINA № 1

Крем Halina № 2 (півтолстий) плекає церу хоронить перші зморщинами і їх усуває.

ОТРОЇЛИ ЗАСТУПНИКА ПРОКУРАТОРА УССР?

У Києві помер серед загадочних обставин заступник прокуратора республики Рудик, який довів до неодного смертного присуду проти членів опозиції. Підозрівають, що його отроїли. ГПУ перевело великі арештування, зокрема в київській прокуратурі. (АТЕ.)

ФРАНЦІЯ ИДЕ НА РУКУ ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ У БОРОТЬБІ З ПАЛЕСТИНСЬКИМИ ПОВСТАНЦЯМИ.

Французька влада енергійно ліквідує контакт населення Сирії та Ливану з палестинськими повстанцями. Викрито кілька складів зброї, переведено арештування.

Британське військо дістало дозвіл переходити сирійський та ливанський кордон, коли того вимагали операції проти повстанців.

МУСОЛІНІ В ЮГОСЛАВІЇ.

Мусоліні відбув інспекційну подорож по околиці Трієсту. У Качіі він положив угольний камінь під будинок митної сторожі та перейшов на територію Югославії, де повитав його комендант 1. югославянської піхотної дивізії ген. Лукіч.

Югославянські політичні кола приписують велике значіння до тої події, дарма що Мусоліні не стрінувся з представниками югославянського уряду.

ТУРЕЧЧИНА ВИСЛАЛА ДИПЛЬОМАТИЧНОГО ПРЕДСТАВНИКА ДО ЕСПАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УРЯДУ.

Турецький генеральний агент при уряді ген. Франка виїхав з Анкари до Бургосу. Як відомо, Туреччина рішила акредитувати свого представника при тому уряді згідно з постановою міністрів закордонних справ балканської антанти в Анкарі.

ЕСПАНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ВІДБИЛИ НАСТУПИ ЧЕРВОНИХ.

Національна головна кватира повідомляє: Національні війська відбили з великими втратами ворожі наступи на відтинках Вілля Нуева де Кордова і Вілля дель Ріо — андалюзійського фронту.

На фронті Теруелю заломався ворожий наступ на гору Сарріон.

На фронті Ебра нац. війська здобули 2 лінії ворожих окопів.

ВЛАСНОГО ВИРОБУ! ЦІННИКИ ДАРОМІ

КОВДРИ — МАТРАЦИ — ПОДУШКИ

готові простирала — пошевки — коперти. — Полотна — ручники — коци — капи — фіранки — Хідники

А. Петрушевський

ЛЬВІВ Галицька 20. тел. 213-33

Невдатна опера.

„Ізвестія“ з 3. ц. м. пишуть: „Київський Академічний Театр опери і балету почав сезон премієрою нової опери „Щорса“ Лятошинського. Опера ця не віддала образу самого Щорса; композитор мав тут також мало успіху, як і лібретисти (І. Кочерга і М. Рильський). Ми бачили на сцені нереального Щорса, що пропо відує шкільні істини, людину в шкіряній загортці, яка деклямує підручник політичної науки. Перед нами перебуває цілий час картонований герой, вигаданий і без життя, який не хвилюється, не непокоїться, не думає, не живе. В усіх випадках він з'являється перед масами з будючною балакучістю. На будючність терпить і музика опери. Зрештою музика Лятошанського кабінетна, однотонна і похмура. Зла традиція лучиться у виставі зі злими натуралістичними новинами. Андрей Іванов своєю грою лише збільшує похибки невдатного представлення особи Щорса...“ (Офінор).

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА“ Ч. 26. 4

НАТАЛЯ ЯХНЕНКО.

Алла.

А час минав і минав. Пробігло мабуть уже два роки від тої зустрічі в парку. Василь уже мав ім'я в нашій пресі, як знаний публіцист. На нього покладали надії як на сильного літературного критика. У мене на полиці зібралися вже деякі книжки, де фігурувало його ім'я, само або серед інших. Він набрав віри в себе, працював все з більшою відданістю та охотою, працездатність його була просто казкова. І він був щасливий зі своєю Аллою.

Все це я пояснював своїй жінці, коли ми з нею йшли до них з першою візитою. Я так боявся, щоб моя дещо за сувора і за опанована Ганна не зрозуміла мене моєї любови до Василя, або щоб, бува, не зразилася до тої, на перший погляд, досить розхристаної пари. — „Василь це дуже здібна людина — товк я їй у сотий раз по дорозі. І не гадай, що це якийсь там саморук. Його потягли полі зперед самих іспитів. Якби нормальні часи, то він мав би вже досі напевно докторат. Він не буде грати якоїсь блискучої ролі, але від того його праця не стане менше цінна. Вона буде мозольна, вимагатиме великих трудів, шукань, студій, але не він дасть тому всьому раду. Йому допоможе жуть його страшенно сильний організм і сила волі. Він уже починає бути голосом, що до нього прислухаються. А за кілька літ...“

— Ну, а Алла? — перервала мені Ганна, міряючи холо мене хідник.

— Ну, Алла. Що ти хочеш від Алли? Вона добра дівчина. А Василь її потребує, яка вона не булаб.

На цій нашій першій візиті Ганна моя сиділа дуже тихенька, та задумана, особливо супроти галасливого поготівля Алли. Я бачив, що вона приглядається. Тому я робив, що міг, щоб показати Василя в найліпшому світлі. Я вибирав такі теми, що його найбільше цікавили, або що, як я знав, вічно сиділи в ньому. Алла приймала жваву участь у нашій розмові. Поки Василь зібрався з відповіддю вона вже викладала аподиктично якусь правду, що в ній я пізнавав обовязково відблиск думки Василя. Вона захоплювалась, вставала, ходила, вишукувала цитати. Василь дивився на неї поглядом батька, задоволеного з того, що його дитина так мудро показує перед гостями висліди його виховання.

При обговоренні гасла Хвильового: „Даєш Европу“ Ганна сказала:

— Чи ви не гадаєте, що дійсно занадто мало наших навіть вибранців, навіть майстрів-фахівців, знає і стикається з тою Европою? Особливо це стосується до літератури, бо пластичне мистецтво, наприклад, має більше міжнародню мову порозуміння. А в літературі, зокрема поезії ми всі, а і наші поети також не знайомляться з західним мистецтвом безпосередньо, а завжди через другі руки, з польського, з німецького, з якого хочете.

— О, ви знаєте — звернулася Алла до Ганни, — ви сказали те, що я особливо вражливо відчуваю. Ми не маємо перекладів поезій, близьких до оригіналу. А ви знаєте, як важко віддати дух, ритм. Я так цим перейнялася, що навіть сама взялася за це. Василь сміється з мене і навіть забороняє, але він не має рації. Знаєте що, панове, — розсудіть нас. Я вам прочитаю дещо зі своїх перекладів, а ви скажете свою думку.

Я бачив, що Василь заскочений і що він гнівається, але він стримав себе.

— А що там? Ти певно ще ліпше переклала, як сам Верлен написав — пробував він криво жартувати.

— Ні, Василю, ні, не жартуй — вскочила Алла. Вона кинулася до шафи, десь зпід білизни витягла грубий зошит, вмить знайшла щось у ньому і почала читати. Це називалося „Осіння пісня“. Я нічого не розуміюся на поезії, тимбільше на французькій, заправленій напевно якимось „ізмом“. В очах Ганни мерехтів небезпечний вогник. Крізь маску жарту, змішаного з ніяковістю у Василя пробивався виразний гнів. Але Алла була неначе в екстазі, і відчитала свої вірші до самого кінця. Мені видалося, що вони не були погані, що я і висловив у кубічному степені, коли вона скінчила.

— Бачиш, Василю, бачиш, а ти кажеш, що вони ні до чого?

У словах Алли почувався виразний докір. Але Василь нетерпеливим рухом майже вирвав у неї зшиток і закинув у шафу.

— Мені здається, що дуже тяжко перекладати Верлена — зауважила Ганна, що мабуть бачила мою нещасливу фізіономію.

Після цього ми швидко пішли до дому.

(Далі буде).

нині
Атлянтик
Нинішня прем'єра найбільшої фільми, яку колинебудь випродукували
Пригоди Робін Гуда
з ЕРОЛЕМ ФЛІНОМ
останеться небуденним явищем у сьогоднішній кінематографії назавсіди в ваших серцях.
Початки сеансів: 3.30, 5.30, 7.30 і 9.30. Вільні білети незважні.

НОВИНКИ.

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушеаський — рік оснув 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 —?

— **Фарби, лякери, покости,** предмети домашнього вжитку, **косметику** поручає ф-ма **Інж. Б. Попович, Львів, Руська 16.** Великий вибір, дешеві ціни. 1987 -10

— **Проба хору Т-ва „Львівський Боян"** починається в пятницю, 23. вересня ц. р. і відбуватиметься точно кожного вівторка й пятниці в год. 7.30 вечором в домівці Т-ва при вул. Шашкевича 5, III. Просимо всіх Вп. Членів явитися. Нових членів приймає секретар Т-ва безпосередньо перед кожною пробою. **Виділ.** 1-2

— **Вже появилися** у розпродажі модерні батерійні радіоприймачі „Е-Комп". Замовляйте через нашу крамницю „Е-Комп", Львів, ул. Сікстуська 29, тел. 203-30. 1639

— **Космео** — Львів, Миколая 7, фахово порадить Вам Пані, як раціонально плекати вроду. 1985 —20

— **Курси косметичні Слави Добрянської** Львів, Кохановського 15 а. Школа професійна затверджена кураторією під управою лікаря-дерматольога д-ра Лисяка. Вписи щоденно. Тел. 253-67. 1989 -5

— **В українськім Лікарськім Товаристві** чергові сходини членів в пятницю 23. ц. м. в год. 7. увечір у власній домівці. На сходинах демонструватимуть казуістичні випадки Українського Шпиталя. Перед викладом вистава фармацевтичних виробів. 1999

— **Наша Служба Божа в радіо.** В середу 21. ц. м. трансмітуватиме львівське радіо Службу Божу з Успенської церкви. Початок в год. 9. рано. Читані Служби Божі в тій церкві в год. 6., 7., 8. 11. і 12.

— **В Т-ві „Молода Громада"** відбудеться в четвер 22. ц. м. в год. 7-ій вечором реферат б. пос. **З. Пеленського** на тему: Швеція та її життя. — Вступ для членів та введених ними гостей.

— **Не може стерпіти навіть окладинки з українського часопису.** Учитель Заморський Витовт вигнав зі школи в Більчі пов. Дрогобич українських дітей: Михайла і Федя Івануса уч. IV. і II. кл., синів Стефана в днях 10, 12 і 13. вересня з тієї причини, що вони мали підшивки у своїх шапочках жовто-блакитної краски. Згаданий учитель здирає теж дітям окладинки з книжок з газетки „Кооперативна Родина", бо це теж — на його думку — політика. Коли-ж батько згадавших дітей пішов у тій справі до п. Заморського, то цей ще й накинувся на нього з лайкою — мовляв „Я ці покажен України будоваць", а на культурні завваги п. Івануса ще й погрожував викиненням за двері. Тому батьки шкільних дітей з Більча звертаються до окружного інспекторату в Самборі та до кураторії у Львові, щоби „вразумив" п. Заморського, бож істеричний шовінізм лицює перекупці, але ніколи учителеві-педагогові.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Державної Клясової Льотерії впали м. і. такі більші вигри: 75.000 зол. на ч. 97744; 50.000 зол. на ч. 2644; 15.000 зол. на ч. 137933, 10 000 зол. на чч.: 91877 97817 100873; 5.000 зол. на чч.: 51352 122927; 2.000 зол. на чч.: 11648 20487 29581 31454 37959 47718 57118 59433 62075 67988 69671 70174 81410 92956 100570 114796 115239 140422 154262 155381; 1.000 зол. на чч.: 981 3462 9477 12707 15835 19641 29818 43444 45997 61014 74199 82201 83485 84423 91983 97896 98249 102355 109888 111757 115538 116539 116256 158269.

— **Львівська хроніка.** У вівторок над раном поліцай арештував злодія Гацака у моднярськім магазині „Новіта" при вул. Академічній ч. 15, побачивши припадково світло електричної ліхтарки злодія в магазині. При вул. Собіського ударилися два самоходи. Один з них доволі ушкоджений. — При вул. Зеленій самохід наїхав на 5-літню дівчину Яніну Хмель, яку опісля відвезли до шпиталю. — При будові каналу в Зубрі згинув в понеділок 19. ц. м. 33-літній робітник Кароль Ветер, якому впала на голову залізна каналова покрива.

— **Добошинський засуджений на 4 роки вязниці.** Третій з черги процес проти інж. Добошинського скінчився вже в понеділок 19. ц. м. вечором, бо всі його обороиці зреклися оборони, за що трибунал покарав їх по 100 зол. гривни за демонстраційне нарушення поваги суду. Трибунал переслухав трьох свідків і відчитав деякі акти. Прок. Ольшевський домагався гострої кари тому, що мотивом нападу інж. Добошинського на Мисьленіце була „фальшива амбіція, жадоба слави і типове польське „вархольство", відоме з історії". Прок. Ольберг домагався, щоб трибунал засудив Добошинського за провину зі ст. 259 к. к. (грабунок зброї зі станиці поліції в Мисьленіцях). Підс. Добошинський зрікся останнього слова. Пізно вечором трибунал оголосив присуд, яким засудив Добошинського на 4 роки вязниці з тим, що зачислив йому слідчий арешт від червня 1936. р. Домагання винагороди шкоди, що її домагався представник генеральної прокураторії, трибунал узяв під увагу.

— **Здефравдував 10.000 зол.** Перед апеляційним судом у Львові відбулася розправа проти Тадея Созанського, урядовця Комунальної Каси Ощадности у Снятині, який здефравдував 10 000 зол. й опісля підпалив касові книги, щоб затерти сліди своїх зловживань. Апеляційний суд підвищив Созанському кару з 2 і пів року вязниці на три роки.

— **Краєва хроніка.** В неділю 18. ц. м. 17-літній пастух Петро Петрина з Тарношина напав у лісі на 12-літнього Й. Дзюруня, ученика 5. кл. народньої школи з кольонії Турина, зранив його відбираючи йому ровер і втік з ним. Раненого хлопця відвезли до шпиталю у Львові. За нападником шукає поліція. — В селі Осівниці, пов. Дорогичин, повстала пожежа в будинках Прокопа Батюшка і знищила хату, стодолу зі збіжам, хлів, дві корови, 45 гусей, віз та одяг. Крім того згоріли господарські будинки з хатами і живим та мертвим інвентарем трьох сусідів. Шкода перевищає 10.000 зол.

— **Катастрофальний буревій** перейшов над столицею Аргентини — Буенос Айрес та околицею і заподіяв велитенські шкоди. Багато осіб згинуло підчас сну під звалищами домів. Покищо нема точних вісток про розміри катастрофи, бо буревій поперевертав телефонічні і телеграфічні дроти. В кожному випадку втрати велитенські.

— **Збройний напад** на громадський уряд у Тепохуна в стейті Пуебля уладило 30 озброєних бандитів, які намагалися схопити начальника громади. Підчас нападу дійшло до стріляниии, в часі якої згинув командант поліційного відділу та один поліцай. Начальник громади врятувався.

— **Страшна катастрофа** військового літака в Аргентині трапилася підчас вправ недалеко містечка Азуль. Літак мусів осісти з приводу дефекту мотору. При осіданні літак розбився і почав горіти. Летун і механік згоріли. Летун другого військового літака завважив катастрофу і хотів поспішити з допомогою, але при осіданні другий літак теж розбився і летун згинув. Механік другого літака важко ранений. Причиною катастрофи був невідповідний терен до осідання.

— **Справлення помилки.** У вчорашньому числі (208) „Діла" трапилося кілька друкарських помилок у звідомленні з „Величавого посвячення Лугового прапору". І так в 11-му рядку згори першої шпальти надруковано помилково, що до Львова приїхали на посвячення прапору делегати (тки) з 3-ох повітів Галичини, а має бути: з 32-ох повітів. У 5-му рядку третьої шпальти цього звідомлення видруковано помилково, що другу нагороду, чашу кн. Розумовських дістали делегати Пов. Лугу в Теребовлі, а має бути: в Бучачі. Вкінці слід згадати, що у святі взяв участь як представник уряду ген. хор. Загродський, а не ген. хор. Загробельний.

—o—

З нових видань.

Наукове Товариство ім. Т. Шевченка у Львові. IV. Український Статистичний Річник 1936—1937. Редакційний комітет: д-р В. Кубійович, Л. Лукасевич, інж. Є. Гловінський. Редактор мови: проф. В. Сімович (Львів). Перекладі на англійську мову: В. Бовшик (Варшава). Вид. Українського Економічного Бюра у Варшаві. Варшава—Львів, стор 305+23.

Хто любить і вміє читати мову сухих цифер, той може багацько з них вичитати. Навсправжки статистичні дані, це не мертві числа, а дуже живо ілюструють нам життя народів і країн.

Незвичайно корисну роботу на полі статистики веде в нас Українське Економічне Бюро у Варшаві, на чолі з рухливими й невсипущими: д-ром В. Кубійовичем як головним редактором, Л. Лукасевичем та Є. Гловінським. Трьох цих людей довершило справді великої діла, випустивши у світ ось чотири вже книжки з широким і дуже цінним матеріялом.

За зразок мови цифер нехай вистарчить нам один приклад, зараз таки з першої таблиці, де подано територію й населення деяких держав. Читаємо тут, що густота населення в таких державах, як Японія, Німеччина й Італія, дуже велика, бо виказує 179, 142 і 137 осіб на 1 км², коли у т. зв. демократичних і нібипацифістичних державах, як Франція, Злучені Держави Північної Америки та СССР, припадає тільки 76, 16 і 8 осіб на 1 км². Тих кілька цифер говорить, що т. зв. фашистівські нації не можуть тупцювати на одному місці і мусять напинати свою силу на інші країни, вести експансивну політику й посягати по кольонії. З другого боку на Україні, як читаємо, місця на людність є ще доволі, бо на території 931.000 км² живе під сучасну пору коло 53,600.000 мешканців, себто припадає 66 осіб на 1 км². Значить, українці мають іще час на турботи, звязані з надмірним скупченням населення на одноцілій території.

З цього одного прикладу видно, які цікаві та важні подробиці подає нам „IV-ий Український Статистичний Річник 1936—1937". У ньому віддзеркалене життя світу, а що найважніше: життя цілої України, точніше: життя всієї території, заселеної українським народом, отже у СССР, у Польщі, Румунії, Чехословаччині та в усіх інших країнах земного глобу на еміграції.

Не обійшлося і без помилок, ділових, мовних і коректорських. Звернімо увагу тільки на недокладности одного листа. В адресарі українського економічно-суспільного життя подано теж головніші господарські й культурні установи та підприємства і міста Станиславова у дні 1. грудня 1937. р. Отож слід ствердити, що у Станиславові дня 1. грудня 1937 р. ніхто не знав про реклямово-видавниче бюро „Астра", яке свою діяльність проявило щойно десь у серпні ц. р. виданням двотижневика „Оферта" для торговельного посередництва, реклями й пропаганди. Далі українське В-во „Бистриця" проф. Івана Чепиги від ряду літ не випустило у світ ніодної книжки, отже тепер, зовсім не існує. Давно вже нема у Станиславові також споживчої к-тиви „Злука"; також Кредитове Товариство й торговля залізним приладдям „Крелит" (перед великою війною „Звязковий Банк"), що перед 10-ома роками мав свою дуже багату реальність у середмісті при вул. Собіського ч. 24 (не:20!), сфузіонувався поневолі вже давненько з Окружним Союзом Українських Кооператив. Тепер про той „Крелит" у Станиславові вже й забули, на його місці зате є головна крамниця „Народної Торговлі". Після недовгого істнування замкнули були теж крамницю „Маратон" Жаровського. Кредитова К-тива „Народній Дім" не міститься при вул. Голуховського ч. 20, бо тут є каменица тутешніх наших недобитків довоєнного ще москвофільства, зате є кооператива українських залізничників і міститься у власній величавій реальности при вул. Лелевеля. Книгарня й позичальня книжок (не... читальня, як чомусь подано в Річнику) „Ренесанс" при вул. Третього Мая ч. 19, це зовсім не українська установа, а чисто жидівська. „Українська Міщанська Каса" тепер не істнує й нема в Станиславові вулиці Супінського(?!), а передвоєнна кредитова установа під цією назвою діє сучасно як „Український Кооперативний Банк". Касинове Т-во „Українська Бесіда" (не само „Бесіда"!) не міститься вже від літ при вул. Голуховсько-

го ч. 20, а в каменици при вул. Собіського ч. 2. Бібліотека станиславівської Капітули ім. Митр. Андрія Шептицького не була ніколи відомому в Станиславові невідомо. Таксамо не відомо нічого невтаємниченим про Музейну (чому в Річнику: Музеальну?) Збірку в духовній семинарії. Нестисла також інформація, бо-ким то „Думка", це — студентський хор, а треба було подати, що це чоловічий хор при філії „Просвіти" в Станиславові. Неточна теж назва Т-ва „Боян" бо цей мішаний хор носить властиво назву „Станиславівський Боян".

До низки цих помилок і недокладностей треба додати незазначення взагалі існування в Станиславові таких важних установ і підприємств, як: Окружний Союз Українських Кооператив при вул. Баторія ч. 7, Філія „Просвіти" при вул. Сапіжинській ч. 23, Повітовий Союз Кружків „Рідної Школи", Філія „Сільського Господаря", Відділ Земельного Банку Гіпотечного, Відділ „Маслосоюзу", Народній Базар і Українська Книгарня при вул. Собіського ч. 16, В-во „Універсальна Бібліотека", Музейна Збірка при філії „Просвіти" під проводом лікаря д-ра Яр. Хмілевського, Т-во „Сокіл" при вул. Третього Мая ч. 18., спортове Т-во „Пролом", ловецьке Т-во „Буй-Тур", лещетарський клюб, фабрика содової води й лімонади „Буруґ", філія „Союзу Українських Купців і Промисловців", кореспондентура Промбанку, одинокий на українських землях у Польщі Український Цех Ремісників, і т. д. і т. д.

Щоб уникнути цих помилок, недостач і недокладностей у черговій книзі „V-го українського статистичного річника 1938—1939", повинен буде редакційний комітет Українського Економічного Бюра у Варшаві звернутися заздалегідь до поодиноких громадян на місцях, з проханням точного спису головніших господарських і культурних установ та підприємств з адресами. Бо коли в адресі установ і підприємств одного лише Станиславова зайшло стільки великих і ріжнородних хиб, то можна виводити, що з наших інших міст і містечок теж є чимало.

Крім цього всього не знаходимо в книзі також повного спису мандрівних українських театрів на західно-українських землях, а саме театрів Миколи Садовського, М. Комаровського, Івана Когутяка, Ол. Тимченка й інших менших.

Даремне шукати й за першою на західно-українських землях Кооперативою Здоровля в Ременові під Львовом, чи другою в Боднарові під Станиславовом.

Усе це немаловажні справи, бо вони в цілому складаються на українське економічно-суспільне життя, на українську культуру. В Показчику з української культури не повинно цих даних бракувати й тому на другий раз треба всі реєстри тут конче доповнити.

Врешті мушу звернути увагу й на назви українських місцевин, де не вільно по нашому писати з російська „Унев", а тільки правильно Унів, тощо. Українська мова не терпить теж таких назв, як вул. Колійова (?!!), бо на це має свою власну добру назву: вул. Залізнича!

Не слід писати вул. Швецька (!) у значінні Шведської, і т. п.

Всі ці помилки, недостачі та недокладности вимагають виправи й доповнення при виданні чергового „Річника", поправді вартісної книжки.

„Українські статистичні річники" Українського Економічного Бюра у Варшаві є надзвичайно цінним джерелом, без огляду на наведені вище хиби, дуже цінною підручною книгою для кожного нашого інтелігентного громадянина.

Іван Ставничий.

Спорт.

УКРАЇНА — ВІС ЯРОСЛАВ.

Змагання цих дружин за мистецтво Окружної Ліги обох цих дружин відбудуться в неділю 25.9 п. м. на грищі Чорних у год. 3.30 попол.

Україна вступить до змагань з ВІСом, який тепер займає друге місце в таблі, в такім самім складі, як минулої неділі.

ЗОРЯ — ПОЦІСК.

Змагання цих дружин за мистецтво Б-класи відбудуться в неділю 25. п. м. на грищі 40. п. п. (Погуланка). Початок у год. 11-ій передпол.

Нові книжки і журнали.

ЖУРНАЛИ

ВІСТНИК. Місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. Річник VI. Книжка 9. Вересень 1938. Львів, Зміст: Е. Маланюк: Моравські елегії. — В. Ткачук: Юркова весна. — *** Остання прогулянка Налєдова. — Поль Валері: Наука читання. — Герберт Н. Касон: Британія будує. — ***: Як ген. Кейпо де Льяно вдав Севілю. — О. Н.: Два антиподи. — Дм. Донцов: Конфлікт на Далекім Сході і український Коблєнц. — Ніков Немирон: Генерал Мирон Тарнавський. — О. М.: Часопис-примара. — М. Л.: З пресового фільму. — Бібліографія. — Від Адміністрації.

СВІТ ДИТИНИ. Журнал для українських дітей. Рік XIX. Ч. 8—9. Серпень-вересень 1938. Львів.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Рік 18. Ч.1. Вересень 1938. Львів.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно

З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

„БЛИСК"

ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА

Станиславів, ул. Жулкевського 3

Театри.

Великий Театр:

Середа 21. 9. год. 8. веч. „Іван".
Четвер 22. 9. год. 8. „Вовки в ночі".
П'ятниця 23. 9. год. 8. веч. „Іван".
Субота 24. 9. год. 8. „Вовки в ночі".

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ВИГОДА:
21. 9. Мазепа.
ЖУРАВНО:
22. 9. Бесталанна.
23. 9. Пісня Бескиду.
24. 9. Чесна Суботка.
25. 9. Гетьман Полуботок.
26. 9. Мазепа.

Театр небавком завітає до Львова з історично-народнім репертуаром. Нові декорації арт. Бобинського.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ клаче".
АНЮЛЬО: „Індія говорить".
АТЛЯНТИК: „Робін Гуд" з Ерролем Флінном.
БАЛТИК: „Коли цвіте бузок".
ВАНДА: „Малий чародій" і „Барієте"
ГРАЖИНА: „Верес" на осн. Родзевичівни.
ЕВРОПА: „Я помилився" з Шарлем Боає.
КАСІНО: „Моделька" (Джоан Крофорд).
КОПЕРНИК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Інститутка" (Д. Дарбін).
МЕТРО: „Князь і жебрак".
МІРАЖ: „Велике Бетовенове кохання"
МУЗА: „Еспанський мотиль".
ПАЛЯС: „Шікаго".
ПАКС: „Жінки над пропастю".
РАЙ: „Веселий волоцюга" комедія.
РІЯЛЬТО: „Кафе Метрополь" з Лоретою Йонг.
РОКСІ: „Роберт і Бертрам".
СВІТ: „Пат і Патахон безробітні", „Пригоди степу".
СТИЛЕВЕ: „Ас-Кер" і ревія.
ТОН: „Шлях у невідоме", „Дочка Шанхаю".
УТІХА: „Шеф контррозвідки" і ревія.
ХІМЕРА: „Дівчатко з вернісажу" (Анна Ондра).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(на зимовий сезон)
„Гарміш-Партенкірхен".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Сини)
Індія — Цейльон — Мадрас — Кольомбо.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 21. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.000 Ранішній денник, 7.15 Орх., 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Перше снідання при музиці з пл., 11.00 Для шкіл: „Лісові рахунки" авд. для молодших дітей, 11.25 Балетова музика з пл., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 М. Карлович із пл., 14.35 Скрипковий реціталь Марії Добрянської у супр. форт., 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. концерт у вик. сальон. орх., 16.45 Совітське військо після „чистки", 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Листки з подорожі „Чехією та Німеччиною до Італії", гутірка, музика з пл., 17.55 Гальо, позір! 18.00 Комахоїдні рослини, 18.10 Скрипк.реціталь у супр. форт., 18.45 „Оповідання про 12 опришків", 19.00 Сніа. реціталь Забейди-Суздільського у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Осінь за плечима" розр. концерт у вик. сальон. орх., скрипка, бас, форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 Прогр. резерва, 21.10 Шопенівський концерт у вик. Марг. Трombіні-Казуро, 21.50, 22.00 Спорт. вістки, 22.05 Кабарет, словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.15 до 23.55 Легка музика у вик. симф. орх., пл. (надає Варшава II.).

Четвер, 22. вересня 1938.

6.15 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. музика, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Веселе добрийдень, пл., анекдоти, комунікати, 11.00 У такт музики, муз. поранок для всенародних шкіл, 11.25 Суіти Гріга, пл., 12.03 Полуднева авд., 14.00 Із оперових мельодій, пл., 14.15 Пісні у вик. Ад. Кльоса, баріт. у супр. форт., 14.35 Орхестральні плити, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Малі радіослухачі працюють суспільно, 15.35 „Чорний Матвій" фрагм. із пов. В. Лозінського, 15.50 Господарські вістки, 16.05 Музика з пл., 16.15 Авд. для дітей: Що це таке статистика, 16.35 Октет Сезайра з пл., 16.45 Із міжнародніх жіночих організацій, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Камеральна музика з пл., 17.40 „Комедія помилок" новеля Г. Сенкевича, 17.55 Гальо, спорт!, 18.00 Огляд водянь, 18.10 Скрипковий реціталь, 18.30 Театр Уявн: „Козиняцьке весілля", 19.00 Пісеньки білих і чорних у Зл. Деражах на 2 форт., 19.20, 20.45 Актуальна гутірка, 19.30 У погоні за пригодою, розр. концерт, орх., спів, сальон. джез, вібрафон, піпельфон, 20.35 Веч. денник, 20.50 Актуальність, 21.02 „Арлезіянка" оп. Чілєї, трансм. із Торіна; у І-ій перерві коло год. 21.25 Спортові вістки, у ІІ-ій перерві коло год. 22.10 Рецитація прози, 23.00 Ост. вістки, 23.20—23.55 Легка й танкова музики, Рецитація прози, 23.00 Ост. вістки, 23.20 до 23.35 Легка й танк. музика з пл. (надає Варшава II.).

П'ятниця, 23. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт дутої орх., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Добрийдень наймолодшим: „Пригоди самовара" Бен. Герца та поезійки, пісеньки, мельодійки, 11.00 Для шкіл: „Про кота, що ходив власними шляхами" на осн. Кіплінга, 11.25 Глазунов із пл., 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Іван Кепура та Е. Бандровська-Турська, з пл.; у перерві о год. 14.30 Спортова гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Де я бував літом і що я бачив, гутірка для старших дітей, 15.30 Гутірка з хорими, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. концерт у вик. орх., 16.40 Конкурсова гутірка П. Р., 16.45 Городище над Святим Озером, фейл., 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Репортаж із життя та жива музика, **17.45 Двятьсот пядесять літ християнства на Руси в українській мові виголосить д-р Конст. Чехович,** 17.55 Гальо, позір! 18.00 Розкішна мапина, 18.10 Серг. Танеєв; Тріо д-дур оп. 22. форт., скрипка, віол., 18.45 Літер. хроніка, 19.00 Пісні й арії в супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Весела Варшава" розр. концерт у вик. орх., спів; у перерві гумореска, 20.45 Веч. денник, 21.00 Прогр. резерва, 21.10 Калейдоскоп: сальон. орх., сопран, тенор, форт. дует, саксофон, 21.50 22.00 Спортові вістки, 22.05 Концерт бажань, 23.00 Останні вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика з пл. (надає Варшава II).

Субота, 24. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика хутої орх., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Кінчимо тиждень, погідна авд., 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Сучасні пінністи, пл., 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Хор дошкільних покажків, пл., 14.15 Орх. музика, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уявн для дітей: „Твої товариші", 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. концерт у вик. орх., 16.45 Протекові звичаї, фейл., 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Із співаного альбума, 17.45 Спортові вістки, 17.55 Гальо, спорт, 18.00 Наша програма, 18.10 Давня музика: форт., обой, 18.45 Фрагм. із „Пана Тадея", 19.00 Пять пісень Йоах. Рафа до слів Ем. Гайбля, 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Розр. концерт у вик. нар. капелі та хору, 20.00 Про Косцюшка (для дітей), Поляки у Вестфалії, 20.45 21.50 Спортові вістки, 21.10 Розр. концерт нар. капелі (продовження), 22.00 Голіна несподіванок, 23.00 Останні вістки, 23.05—23.55 Легка й танк. музика з пл. (надає Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 21. вересня 1938.

БЕРЛІН 16.30 Оповідання, 17.20, 19.00 Розр. музика, 18.10 Камер. музика, 19.45 Веч. гомін, 21.10 Китиця мельодій, орх., сол., БІЛГОРОД 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні, БРЮСЕЛЬ ФР. 20.00, 21.00 „Пігаліні" оп. Легора, БУДАПЕШТ 12.05 Соліста, 13.30, 22.20 Цит. музика, 18.25, 19.0, 20.40 Орх., 20.10 Спів, 21.00 Твори Вавріната, концерт під дир. Доганія, ВІДЕНЬ 16.00, 17.10 Орх. концерт, 20.10, 21.00 Симф. концерт, 22.30 Розр. концерт, соліста, квартет вальдгорніста, КОШИЦІ 7.35, 14.10 18.45 Вістки, 18.00 Збирання, сортування та пакування овочів, Форт. концерт Милославської, „Дві розмови" комедія А. Аверченка, МІЛЯНО 17.50 18.00 Камер. концерт, 19.15 Сучасна музика, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Орг. музика, 22.40 Танк. музика, ПРАГА 11.05 Популярний концерт, 18.20 Легка музика, 20.55, 21.00 „Осіяна симфонія" Новака, 22.20 Форт. РАДІО ПАРІ 18.00, 18.30, Віол., 19.30 Дівльог, 20.30 Хор, 21.00, 22.00 Розр. програма, РІМ 17.15 Танк. музика, 20.20 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ля каза іннамората" оп. Льомбарда та Сімонія, ФЛЬОРЕНЦІЯ 21.30 Два форт.

Четвер, 22. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. музика, 19.00 Весела муз. авдиція, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 18.30 Орх. концерт, 17.00 Спів, 18.10 Органовий реціталь, 19.20 Музика, 22.30 Концерт військ. муз., ВІДЕНЬ 16.30 Розр. музика, 12.00, 13.15 Танки давніх часів 15.30 Балетова муз., 16.00 Танк. муз., 19.00 Твори на віолю да Гамба та форт., 20.10 „Відомі пісеньки" розр. вечір з участю соліста, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Господарський огляд, Гарін Михайловський: „Спокуса св. Антона". Культурне життя Праги, МІЛЯНО 19.30 Розр. муз.,

21.00, 22.00 Комедія Піранделя, 23.15 Танк. музика. МІНХЕН 20.10, 21.00, 22.00 „Дауфіта" оп. Льгара. ПРАГА 17.46 Сюїта, 18.20 Легка музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.00 Форт., 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.015 Музична казка, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Арлезіянка" оп. Чілі.

Пятниця, 23. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 18.00 Веселий концерт, 19.45 Вечірній гомін, 20.10 21.00 Монартівський концерт, 21.00 „Симфонія великого міста" Гефера, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 17.25 Форт., 18.10 19.00 Цит. музика, 19.45 20.00 21.00 22.00 „Ліда" оп. Бердія, з пл., БРЮСЕЛЯ ФР. 20.00 21.00 22.00 „Три вальси" оп. О. Штрауса, ВІДЕНЬ 15.30 Сучасна форт. музика, 16.00 Концерт симф. орк., тенор, 18.00 Мелодії співає і грає, КОШИЦІ 379 14.10 18.45 Вістки, 18.00 В. Крайовинця: „Євген Онегін" драма, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 22.00 Розр. концерт, ПРАГА 16.35 Концерт квінтету, 18.20 Сальон. квартет, 21.00 Яначенів фестіваль, концерт фільг. орк. (у програмі **„Тарас Бульба" симф. рапсодія** і Симфоніста, ПРАГА II 12.45 20.00 21.00 „Веселий мужик" оп. Л. Фалл, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Театр Уяви: „Ле Шавделіс" ком. Місета, РИМ 17.15 Легка й танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Камеральна музика, Як повстає пісенька, Розр. музика, ШТРАСБУРГ 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт нар. орк.

Субота, 24. вересня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні, 18.00 Оп. мельодії, 20.10 21.00 Розр. концерт, 22.30 Легка й танк. музика, БРАТИСЛАВА 20.35 21.00 „Пірат" оп. Вожеса, БУДАПЕШТ 12.05 Цит. музика (у перерві 12.30 Комунікат), 17.25 18.00 Орк. концерт, 19.00 20.00 Концерт цит. музики та солістів, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 12.00 15.15 Розр. концерт, орк., тенор, 15.30 Сільське життя в Англії, з муз. іл., 18.00 Вок. концерт, 20.10 21.00 Веселий вечір, 22.20 23.00 А звтра неділя, орк., сол. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 21.00 „Весела вдова" оп. Легара, 22.30 Прелюдія та фуги Баха. КОШИЦІ 7.31 14.10 18.45 Вістки, 18.00 Спортові актуальности Захарчатгя. Праця учителя в школі. Пів години для дітей: казка, деклямації, музика, МІЛЯНО 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Арлезіянка оп. Чілі, оперта танк. музика, ПРАГА 12.41 Військ. орк., 18.20 Легка музика, 22.35 Танк. музика. РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, РИГА 18.00 Лотиські пісні. РИМ 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Музична комедія, Весела муз. авд.

БІРЖА.

Львів 20 вересня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги 6 ельг. 90 12 89·65 Долари американські 5.31·50, 5·28·50 Долари канад. 5 30·50—5.28·05 Фльорени голл. 287·14—285·66, Франки фр. 14·40—14·30, Франки швайцарські 120·40—119·60 Фунти англ. 25·63—25·47, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 14·30—13·80 Кор. дан. 114·35—113·90 Кор. норв. 128·68—127·70, Корони шв. 131·99—131.00 Ліри італ. 20·10—19·50, Марки фінлян. 11·30—11·00, Марки нім. 70·00 — 72·00, Тель Авів 25·30—24·70, Марки нім. срібні 86·00 — 83·00

Акції.

Банк Польський 123·50 Цукор, 38·00 Вугіль 35·00, Ліпьон 82·25, Моджеїв 18·25, Островедь 61·00, Стараховичі, 41·75 Габербуш 57·25.

Папери

4 і пів проц. внутр. 67·00, 65.25 3 і пів в. 1 ем. 82·50 серія неност 3 поз.зив. 2 ем 83·25 серія неност. 5. конверс. 67·00 прем, дол. 41·25 4 консол. 66·00

Тенденція слаба.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 20. вересня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·65 вол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 2·70 вол.
молоко . . . . 14—15 сот.
1 кг. лець 1·55

Тенденція на масло та яйця сильна, а молоко здержана.

СПОВІСТКА.

Вступні іспити до кооперативного ліцею Р.С.У.К. відбудуться в днях 28. і 29. вересня в домі Р.С.У.К. вул. Техніцька 1. Початок шкільного року 1. жовтня.

ПАРАСОЛІ МАЙЖЕ **ЗАДУРНО**

з найтривкіших матеріїв, які не промокають і не тріскають та з найоригінальніших взорів ТЕПЕРІШНЬОГО СЕЗОНУ поручає ПЕРШОРЯДНА ВИРІБНЯ ПАРАСОЛЬ „С І К О" віддавна відома фірма СІХЕР і КОРКЕС, ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 29. в ПАСАЖІ ПРАВОРУЧ зараз біля „ОРБІСУ" — РЕПАРАЦІЇ і ПОКРИТТЯ виконуємо прецизійно на місці ЗАДУРНО.

Отже хто хоче бути вдоволеним, нехай зверне увагу на докладну адресу і число дому.

КОРИСТАЙТЕ в небувало дешевої продажі з приводу реконструкції дому і льокалю.

Перфумерія **С. ФЕДЕР** ТЕПЕР ЛЬВІВ **СИКСТУСЬКА 2.** 50 кроків від правого рогу Легіонів.

ВЕСНЯНКИ усуває цевно

ЦЕРУ очищує і відмолоджує

Д-РА ШТЕНЦЛЯ **БЕНІГНІНА**

КІР Львів, Усійського 6 Тел. 280-88. Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255 ПЛЯНИ КОШТОРИСИ БУДОВИ.

ВУГІЛЛЯ — КОКС — ДЕРЕВО в найдобірніших якостях доставляє „НАРОДНЯ ТОРГОВЛЯ" Львів, Ринок ч. 36. Тел. бюра 103-27 тел. складу 269-68. Інформації: Бюро — Ринок 36, та склади: Ринок 38, Личаківська 115, пл. Більчевського 3, Солодова 1 та Жовківська 128. — Точна вага — солідна обслуга. 1895 7-5

Найдешевші меблі в українській кооперативі **АРХО** Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

ВЖЕ ВІДКРИТА першорядна робітня і крамниця взуття під фірмою **Ярема** Львів, Коперника 2, (давн. вул. Фредра ч. 9.) поручає на осінній сезон **ВЗУТТЯ** жіноче мужеське спортове і ортопедичне. Товар тільки першорядний. 1751 1-20 Ціни низькі.

Дивани, тапчани, меблеві матеріяли тапети, і т. п. Проектування і виконання компатного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столяр. **Т. Кисяк і сини** ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4. 1784 Тел. 240-09 і 219-85. 7-10

УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ВЗУТТЯ **МИКОЛИ ДОВГАНИКА** ЛЬВІВ — УНІТ ЛЮБЛИНСЬКОЇ 3 (бічна Куркової) на складі має нове взуття і виконує на замовлення; приймає всякого роду направки. Поручається Впр. Духовенству.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ПОШУКУЮ праці самостійної кухарки на провінції. Львів, Собіського 28, в. Гешко. 1-1

НАУКА

ПРИЙМАЮ на науку кравецтва фахового як також для дому, курса для старших пань, ручу за успіх. Знана робітня суконь БОЛЬНИСЬКОЇ, Львів, Собеського 12, тел. 217-04. 1863а 3-5

КУПНО — ПРОДАЖ

ВИПРАВИ кухонні комплетні, емалія 65.—, алюміній 99.— з клямками, залізком і ін. Реутшнер, Легіонів 37. 1984-5

КОВДРИ найдешевше купиш ВИРІБНЯ КОВДЕР, Контушинського 4. 1919 6-10

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТЯК, Байки 14, тел. 238-24. 1682 17-20

ГОДИННИКИ, біжутерія, китайське срібло великий вибір — дешеві ціни, Л. РОЗВАЖЕВСЬКИЙ, Львів, Академічна 2. 1982 2-8

МЕШКАННЯ

ПОКІЙ кухня, електрика, город, новий дім, 30 зол. Кальвоська 11, бічна Церковної. Дзвонити Ільків. 2001 1-3

ДВІ кімнати, передпокій, кухня, комфорт 60 зол. Городецька 227 над аптекою. 2001 1-3

ДВІ великі кімнати, передпокій, кухня, осібні входи, повний комфорт, новий дім, Тарновського 43, оглядати від 10—3. Комірне 80 зол. 2001 1-3

ШУКАЮ кімнати для студента унів. Окремий вхід, вул. Длугоша або околиця. Зголошення до 26. IX. Адм. „Діла" під „Точна платня". 1991 1-1

3 АБО 2 ПОКОЇ, кухня, комфорт, зараз винайму, Коперніка 23. 1-2

РІЖНІ

ШКІЛЬНІ ФАРТУШКИ клькотові, шовкові, найліпші, найдешевші, найтривкіші лише у вирібні „ПАЛЮМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1730 2-4

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА як нові, гарантовані, закордонні на ріжні ціни продає, купує, міняє Ганак, Пілсудського 21. І. п. 1745 9-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА. Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 89-100

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

лікар недуг шкірних, венеричних та лікарської косметики

Роман Лисяк

б. приватний асистент д-ра Е. Дурделля та лікар шкірно-венер. клініки.

Львів, вул. Сикстуська 56

Косметичний інститут і Лябораторія **д-ра О. ТУШИЦЬКОГО**

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28.

УСУВАЄ: аномалії цери, зроговагіння, пігменту, волосся, близни, дьобби по вісні і плями. Масажі тривке усування змарщок, жилявів і відморожень власною методою. Тривке усування овалосіння ніг ватафорезою. Постійні румяниці підшкірним запусканням краски (татуювання). Урядово затверджені курси закордонної програми. 1668 8-10

ОГОЛОШЕННЯ

ЗАЛІЗНІ ТОВАРИ

з першорядних фабрик поручає по дуже низьких цінах

І. ТІГЕР ЛЬВІВ, вул. Гуртівня заліза Личаківська 24 а.

фортепіяни, піяніна

першорядних марок нові й оказійні. Догідні кредитові умовини

Новацький

Львів, Пілсудського 17. Тел. 235-21.

ПАЛАТА ДИТИНИ

ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 1. ТЕЛ. 116-97 поручає у великім виборі ПЛАЩИКИ, УБРАНЄЧКА і СТУДЕНТСЬКІ МУНДУРКИ. 1898 4-11

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох. перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і зі всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 806 найкращої достави. 47-50

ШВАЛЬНЯ „ЕМКА"

ПІДВАЛЛЯ 1.

поручає по приступних цінах мужеське і жіноче біллля, постіль, піжами, шлафрочки, блюзочки, спіднички. Охоронні плащі. — Замовлення із власних і принесених матеріялів виконує до 24 годин.

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте оголошення до „Діла".

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по вол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . вол. 0.10
шукаючі праці . . . . . вол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 210 (15.021). Львів, пятниця 23. вересня 1938. Орган воєводи львівського й town. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 245-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: II. К. О. Львів 501.080
Банку Чеського Льотов Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з пенізком) 5.00 зол
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Грище Чорних год. 3'30 пополудні

Змагання за мистецтво Окружної Л ги

Ціни вступу нормальні. УКРАЇНА — В. К. С. ЯРОСЛАВ Ціни вступу нормальні.

Закарпатські українці домагаються

права самовизначення.

На сесії Української Національної Ради й Автономної Адміністрації Закарпаття ухвалено резолюцію такого змісту:

„Чехословаччина за 18 років не дала українському народові Закарпаття автономії, тим самим не виконала вона зобовязань згідних зі Сен-Жерменським договором та з конституцією. Тому Українська Національна Рада мусить у цьому історичному моменті вставитись за права і волю українського народу і домагається для забезпеки майбутнього українського народу самоозначення в дусі програми Вільсона.

ЗАКАРПАТТЯ НЕ СМІЄ СТАТИ БАЗОЮ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

Як подає Німецька Пресова Служба, **закарпатські українці, жадаючи права самовизначення, протестують проти планів, згідно з якими Закарпаття малоб стати базою для совітських військ.**

„Повстання на Закарпатській Україні".

Берлін про рух на нашому Закарпатті.

Варшава, 20. вересня.

Редакція великого німецького щоденника **в Лодзі „Фрає Прессе"**, що в критичних днях загострення німецько-чеського конфлікту користає зі спеціяльної постійної телєграфічної, інформаційної обслуги Берліна, передає сьогодні під наведенним наголовком таку **телєграму з Ужгороду:**

„Українські партії Закарпаття перервали переговори з урядом Праги тому, що ці переговори не давали українцям ніяких реальних виглядів. По цілому краю розповсюджують масово летючки українських національних партій гострого нелєгального змісту, що накликують населення

до плєбісциту за повною автономією для Карпатської України (Karpathen-Ukraine).

Українці в Америці підняли сильну акцію **за** автономією Карпатської України. В цих днях прибуває делегація українців з Америки, **щоб бути речником К. України у грядущих політичних подіях і переговорах. Тепер ціла тамошня Україна вгинається під ярмом чеської цензури та виняткового права.** Висказання політичних постулятів є там тепер майже неможливе."

ЖАНДАРМЕРІЯ ДІЛАЄ.

„Чехословацька жандармерія на приказ із Праги почала переводити серед українців **масові арешти.** Крім ред. Рогача, провідника української молоді, **арештували** понад 60 українських діячів.

ПОВСТАННЯ.

„Чеські методи правління викликали на цілій Закарпатській Україні **неспокої, а то й більші збройні виступи.** Українське населення хапається самооборони перед провокацією та **зі зброєю в руках ліквідує большевизаційні виступи ворога. Закарпатська Україна у вогні."**

•

З приводу тої цікавої телєграми мусимо відмітити, що вся німецька краєва та закордонна преса приносить останніми днями дуже багато цікавого інформаційно-політичного матеріялу з нашого Закарпаття, вживаючи завжди терміну: Закарпатська Україна. **Гром.**

Українська інтервенція у Римі.

Німецька Пресова Служба повідомляє: Представник українців у Римі проф. Е. Онацький передав урядові Італії меморіял з домаганням права самовизначення для Закарпаття при недалекій перебудові Чехословаччини.

Меморіял підкреслює, що Прага не дала Закарпаттю автономії, загарантованої договорами і чехословацьким законодавством.

ВІДГУК ЗА ОКЕАНОМ.

З ініціятиви ОДВУ відбулась у Ню Йорку велика українська маніфестація, на якій ухвалено резолюції з домаганням права самовизначення для Закарпаття. Взяло в ній участь понад 5.000 українців.

—o—

Присилайте передплату!

Чому Чехословаччина програла?

Львів, 22. вересня 1938.

Міркування на тему: чи події довелиб були до іншого висліду, ніж той, що є, колиб зайшли були інші обставини, — іншими словами на тему „щоби було, якби було", — завжди дуже невдячні і неприємні. Вони остільки безплідні, що не вспілі змінити вже існуючого фактичного стану, не вспілі завернути назад ані часу ані подій і тому пахнуть політиканством чи просто „похоронною промовою". З другого боку булаб неможлива ретроспективна аналіза історичних подій, що більше, у повітрі повиславб уся історіософів, колиб історики та публіцисти рахувалися виключно тільки з підсумками подій, їхнім конкретним ефектом, а не їхнім процесом. Не можна би взагалі вчитися на історії, колиб не стверджувати й не аналізувати таких чи інших помилок минулого. Колиж приймаємо, що політики й державні діячі помиляються, як усі люди, і що їхні помилки мають инколи вирішний вплив на хід подій, то льогічно мусимо погодитися, що той хід подій був би інакший, колиб спирався на інших передумовинах.

Ми вже мали нагоду нераз звертати на цьому місці увагу, що віра в історичний фаталізм — це і в історії, як науці, і в політиці, як у ділянці практичної праці, підхід анахронічний та наскрізь фальшивий. Очевидно, можна приймати деякі канони, як нпр. у справі, яка нас найбільш цікавить і безпосередньо торкається, себто щодо невідхильного розвитку націй, які вже станули на такому щаблі культури й політичної свідомости, що ніхто і ніщо зіштовхнути націю до рівня несвідомого етнічного масиву не зможе. Але навіть у тих справах, яких процес згори пересуджений, величезний голос мають **люди** — ті люди, які кермують ділами держав і народів, які створюють факти, які творять історію світа. Люди видвигають ідеї, надають їм конкретні форми, переводять їх у життя, борються і суперничать, а всесвітня історія — це не тільки історія воєн та мирових договорів, не тільки історія боротьби суспільних течій, але й історія успіхів і невдач державних діячів, історія політичного хисту й політичної мірноти.

Мало було у світі політично думаючих людей, які в дні підписання версайського договору не відчували, не знали й не розуміли, що це твір штучний і довго не втримається. Коли-ж вичислювали, що саме в отому договорі штучне, то мусіли тицькути пальцем і в те місце нової політичної мапи Европи, в якому були зазначені кордони нової Чехословаччини. Чехословаччина належить до ряду повоєнних держав, які повстали у границях, про які перед війною і ще в часі війни не мріяли найбільші патріоти, члени нових панівних націй. Визвольні змагання чехів були оперті на всіх найслушніших підставах. Вони мали право до своєї рідної держави, вони мали право домагатися, щоб у 1918. році ліквідувати наслідки погрому під Білою Горою з 1620 року. Але лінія державних кордонів Чехословаччини, накреслена у Версалі, була вже вислідом не історичної справедливости, тільки щасливої конюнктури. Чехи дістали нагороду за свою непримиренну ворожість до

німців, за своє 100 відсоткове вірне і тверде становище при переможних державах Антанти, з якими вони звязали свою долю. Першою і найбільшою помилкою чехів було те, що поставивши на карту Антанти підчас війни і мирових переговорів, трималися виключно її і після війни та після свого державного воскресення.

Творці версайського договору самі відчували його штучний та натягнений характер. Щоб зберегти нововитворений стан — створили цілу штудерну асекураційну систему союзів. Таким робом повстав військово-політичний союз франко-чеський (франко-польський і франко-румунський), крім того ЧСР, Румунія і Югославія з чеської ініціятиви заключили взаємний союз (Мала Антанта), врешті — коли фактично перестав діяти російсько-німецький рапальський союз — прийшло до франко-совітського та чесько-совітського союзу. Цей останній акт був мабуть найбільшою помилкою всієї настанови чеської політики. Чехи не рахувалися зі зміною відносин, не зрозуміли, що умовини, серед яких творився версайський договір, безповоротно минулися, не відчули динаміки націоналістичного руху німців і всі прозорі натяки III. Німеччини, щоб безпосередньо порозумітись — відкидали. Саме вчора читали ми міркування на цю тему одного польського публіциста, який найбільшою помилкою чехів уважав їх закорінену ненависть до династії Габсбургів, яка казала їм, чехам, уперто відкидати концепцію реставрації австрійської монархії (у мініятурних нових границях), яка булаб — мовляв — найкращою асекурацією і проти австро-німецького аншлюсу і проти німецького ревізіонізму на терені німецьких Судетів. Не можемо погодитися з таким поглядом. Не було помилкою протигабсбурське становище чехів, зате величезною помилкою була амбіція грати якусь великодержавну ролю в середущій Европі, фактично ролю французького та російського експонента — проти німців, замість піти на злагоду з німцями і перевести ревізію і свого германофобства і свого русофільства. Сьогодні найбільшим чеським аргументом проти французів та англійців є докір, що вони, чехи, не погодилися з III. Німеччиною, бо вірили в союзницьку приязнь Франції. А сьогодні нема вже одного політика у світі, який не знав би, що гра німецької націонал-соціялістичної дипльоматії не прямувала до того, щоб видерти чехам невеличку частину території, лише до того, щоб включити Чехословаччину до своєї політичної системи, в усякому разі, щоб виелімінувати з середущої Европи вплив Совітів. Чеські державні діячі й політики навіть не допускали до дискусії на цю тему — аж поки втратили і союзи і територію.

Друга величезна помилка чехів це їх віра у силу аргументу щодо історичних територіяльних прав. Чехи не відчували і не розуміли та по нинішній день мабуть не розуміють, що минулися часи, коли справа державних кордонів залежала від подруж між володарями („Австрія фелікс нубе") та що „право самовизначення" починає направду грати ролю, не тільки як версайський параван переможницьких затій розбити Австро-Угорщину. Чехи не розуміли, що покликуватися на історичні права до якоїсь території це вже анахронізм: колиб сьогодні Італія хотіла покликуватись на історичні права, навязуючи їх до старого Риму, то мусілаб „ревіндикувати цілу Францію і побережжя Англії, Еспанія зголосилаб претенсії до границь із часів Филипа II-го, в яких „сонце не сходило ані не заходило", араби володіліб Гібральтаром а турки цілим Балканом. Історичні права — це тільки добрий аргумент при відповідній кон'юнктурі, при якій всякий аргумент пригодиться, — колиж кон'юнктура відвернеться, покликуватись на той аргумент це вже пуста витрата часу.

Врешті третя найбільша помилка відповідальних чеських провідників це сліпе й уперте привязання до тези про упривілеєну панівну націю. Трагедією Чехословаччини є те, що в Чехословаччині національним меншинам було найкраще, а проблема національних меншин у першій ЧСР стануля рубом і через національні меншини Чехословаччина розлітається. Але одночасно ввесь світ знав і бачив, як чехи закріплювали свою національну верховодну позицію на цілому терені держави, як політично (як джерело голосів для своїх партій) й економічно вони ввесь терен експльоатували, як цупко вони трималися своєї централістичної системи, нехтуючи власними зобовязаннями щодо автономії на Закарпатті чи Словаччині, як вірили у те, що вони, чехи, є дійсно нацією вищою, першого сорта, в порівнанні з іншими — другорядними. І хоч німцям поводилось у ЧСР найліпше з усіх тамошніх меншин та найліпше з усіх меншин у світі, то проте Гітлер мав повне право казати, що Господь не на те створив 7 і пів міліонів чехів, щоб вони панували над 3 і пів міліонами німців.

Анахронічну вірність версайському договорові й версайській політичній системі, своє германофобство й своє русофільство чехи доказували всією політикою, якої методика була теж анахронічна. Це була метода торгів, яка викликувала і в краю і закордоном тільки злу кров. Кожний відчував, бачив і знав, що чехи грають на проволоку, що торгуються не на те, щоб змінити державний устрій та систему правління, тільки на те, щоб зискати на часі, а в міжчасі гарячково зброїтися, мобілізуватися, оброблювати своїх союзників та по змозі якнайбільше зберігти давній стан. Ця метода викликала на сторінках париського „Тану" закид, що не можна поводитись так, що закордон має враження, немов чехи правою рукою дають те, що лівою хотять вирібрати. Та метода подиктувала теж Гітлерові його історичний уже нині гострий випад проти Бенеша, якому він відмовив титулу державного діяча, називаючи його тільки політиком. І можна дійсно дивуватися такому чільному політикові, як чеський президент Бенеш, що він не відчув, що вся атмосфера судетського конфлікту не дозволяє на дрібну гру, добру в маленьких справах, але погубну, коли річ іде про справи дійсно великі.

Маленька тактична гра застосована у великій справі була тим останнім ударом, який смертельно зранив Чехословацьку Республику. Можна суперечатись про те, чи ЧСР довго булаб втрималась у первісному стані, чи всеодно судетські німці скорше чи пізніше не злучились би з матірним пнем. Але не можна мати сумніву, що той процес був би значно опізнений, колиб чеська тактика від першого дня прогодошення судетськими німцями славних 8 карльсбадських пунктів не була інша. Коли судетські німці йшли на переговори, то самі судетські німці можливість компромісу. Помилка чехів лежала у тім, що вони гадали з кожним дальшим днем давати менше, спіраючись на надії щодо щораз ближчих французьких і московських багнетів, — тимчасом ті багнети були з кожним днем дальші і вимоги німецькі з кожним днем більші. Казав уже Льойд Джордж підчас мирової конференції: „Вчорашні пропозиції неактуальні, бо нинішня ситуація інша". Те, що могло було довести до компромісу на місяць, на тиждень перед нірнберською промовою Гітлера, стало безвартною дрібницею після неї. Місію льорда Рансімена трактували чехи спершу, як непрошених посередників, на те, щоб потім стати зовсім предметом рішення німецьких, англійських і французьких дипльоматів, які радили вже поза Прагою і Празі тільки подавали до відома свої постанови, з „приятельською радою — прийняти присуд".

Чеські політики не доросли до ситуації. Їх противники показалися ліпшими грачами, більш далекозорими, на ширшу мірку. В українській історії чимало таких прикладів, що наші провідники не доростали до завдань і часу. Від того, чи політичний провід стоїть на висоті завдань, чи він розуміє даний момент, його течії, його вимоги, чи він доростає противникам у тактичній зручности, чи він має „відвагу льва й хитрість вужа" — від того залежить доля нації. Чи при найближчому історичному іспиті знову не повториться українська трагедія?!

Ік.

Усі, що бачили „Знахаря" напевно відвідають **КІНО ПАЛЯС,** щоби побачити другий архітвір Дол. Мостовича під наголовком

„Проф. Вільчур"

В Німеччині.

ЩО Є ТЕМОЮ ВСІХ РОЗМОВ? — НАСЕЛЕННЯ РОБИТЬ СЛУХНЯНО ВСЕ, ЩО ЙОМУ КАЖУТЬ. — НІХТО НІЧОГО НЕ ЗНАЄ. — ЗАХОПЛЕННЯ І ВДЯЧНІСТЬ ДЛЯ ЧЕМБЕРЛЕНА. — ГРІЗНЕ МЕМЕНТО ДЛЯ ЧЕРВОНОЇ МОСКВИ. — ЩО СКАЖЕ УКРАЇНСЬКЕ ЗАКАРПАТТЯ?

Берлін, 19. вересня.

Тривожні дні переживає Европа.

Буде чи не буде війна?

Це є темою всіх розмов кавярняних, родинних тощо і в Німеччині, хоча зовнішньо ні на вулиці, ні в крамниці, ні в банках не відчуваєте передвоєнного специфічно-панічного настрою. Все йде нормальним ходом; одначе німецький організаційний хист вже тепер ясно і всюди помітно.

Вже зроблено перепис населення для споживчих карток на випадок війни, розділено функції між мешканцями кожного дому на випадок повітряного нападу; спішно в спеціяльних курсах довчають цивільне населення, як боронитися від бомб та ріжних нещасть, що нестимуть військові літаки; роздають інструкції-летючки число таке то і таке то на такі та інші випадки; хто не має ще протигазових масок, мусить їх негайно придбати тощо.

Населення слухняно робить усе, що кажуть, учиться, розпитує про те, чого не може збагнути.

На курсі оборони проти повітряної атаки, на який ходжу і я, якийсь панок, якого згідно з сучасною совітською термінольогією треба було би мабуть назвати „висуванцем", питає лектора-інструктора, чи впускатимуть до підземельних захистів проти повітряних бомб і жидів. Учитель терпеливо пояснює ріжницю між протижидівською німецькою політикою та елементарною гуманністю і характеристична річ, що всі слухачі йому спочуваюче притакують.

Розвелося, як завжди в таких ситуаціях буває, багато всезнайків. Один має в такій то установі якогось приятеля і тому знає з певного джерела, що такої то дати і в такій то годині станеться те і те; другий ще з певнішого джерела знає ще щось певніше. В суті, очевидно, ніхто нічого не знає, бо не знає і сам Гітлер, чи буде війна, чи її не буде і якої дати і якої години станеться те або інше.

По нашому глибокому переконанню взагалі перед ніяким зі своїх великих виступів не знав Гітлер заздалегідь, що саме тоді-то і саме так він поступить. Дехто твердить, що австрійський „аншлюс" був завчасно обдуманий, передбачений і зорганізований. Я думаю, що ще на тиждень перед ним Гітлер не знав, що так швидко він буде всилі зреалізувати свою здавна вилеліяну мрію. Тактична і психольогічна помилка Шушніґа, відсутність помочи французького уряду, нетривкі відносини між Парижем і Льондоном спонукали його негайно і твердо прийняти своє рішення (що фактично булоб тяжко зробити в демократичній державі з її важким апаратом — парляментом, партіями, групами тощо).

Правдоподібно, що і в сучасній кризі німецький канцлер не знає, як він остаточно поступить.

* * *

Сензаційний лет британського премієра, що своїм розумним, сміливим кроком викликав захоплення світа і підніс ще більше авторитет Англії, викликав і в Німеччині віддих полекші. Бо в Німеччині всі вдячні Чемберленові за його виступ, хоча ним він нібн-то і спростував деякі нірнберські твердження щодо войовничих замірів цілої демократії. Він тим нібн-то хотів доказати, що треба робити ріжницю між стародавньою правдивою демократією та большевицькою і большевикофільською псевдодемократією, що підшиваючись під невластиву їй назву і спекулюючи нею, прямує до цілей, що нічого спільного з демократією не мають.

* * *

І дійсно лише червона Москва і всі співзвучні їй органи в Европі збентежені і розлючені виступом Чемберлена. Бож уся політика

Москви, що так боїться війни на своїй території, прямує до того, щоб викликати війну між іншими державами в Европі, в надії утримати ще свою диктатуру на Сході Европи. В цих днях більше ніж колинебудь Москва дала доказ своєї перфідної політики і ще раз показала своє вразливе місце.

* * *

Про плебісцит як найліпшу розвязку сучасної кризи говорять все частіше й частіше. Характеристична річ, що проти цієї найяскравішої еманації справжньої демократичної системи найгостріше виступають саме ті, що найчастіше лицемірно прикриваються демократичною назвою та демократичними гаслами. „Найдемократичніша країна у світі" — червона Москва — є і тут осередком усіх інтриг проти цього розвязання справи (як, до речі, і проти всякого, що моглоб усунути небезпеку війни в центральній Европі), бо вона добре розуміє, що ослаблення ЧСР, на яку Сталін покладав так багато надій, означатиме ще дальший упадок московських впливів. Одночасно це означатиме фатальне наближення грізного речинця для Совітського Союзу...

* * *

Вчора вся Німеччина уважно слухала промову Мусолінія, що її передавало німецьке радіо в італійській та в німецькій мові. В широких німецьких масах, що не розбираються в тонкостях мотивів поведінки тої чи іншої держави, ця промова закріпила ще більш солідарність двох тоталітарних держав.

Саме в часі лондонських нарад Мусоліні зажадав плебісциту в Чехії не тільки для німців, але і для поляків, мадярів та інших національностей, що цього зажадали би. Ця „інша" національність, плоть від плоти і кров від крови якої є ми, отже Закарпатська Україна, може таким чином стануть вже в найближчому часі перед ділемою: проголосити свою самостійність, чи прилучитись до одної із сусідніх держав: Чехословаччини, Мадярщини або Польщі. Який шлях вибере наше Закарпаття?...

Тарас Чміль.

Найкращі і найдешевші
МАТЕРІЯЛИ МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ
ДІМ МОДИ
Львів — Европейський Готель
Хто покаже це оголошення дістає 10% готівковий рабат.

Перед парцеляцією Чехословаччини.

Трагедія Чехословаччини прислонює собою всі інші події у світі. Зі сторінок преси майже зникли боєві звідомлення з фронтів Еспанії та Китаю; тільки на крайчику, в сірім куті й короткістю телеграфічного стилю часописи збувають чергові збори Ліги Націй. Чехословаччина, Чехословаччина та ще раз Чехословаччина у всіх варіянтах від першого рядка де рубрики анонсів — це зміст статтей, телеграм та навіть новинок поважної европейської преси. Навіть пересічний англієць, що ігнорував досі географію Европи поза Одрою, годинами вистоює в Льондоні перед картою, щоб приглянутися, де саме ота — кажучи словами Мусолінія — „Чехо-німецько-польсько-мадярсько-русино-румуно-Словаччина", через яку стільки клопоту та гамору у світі.

Нічого й казати: це зацікавлення природне і зрозуміле. Ця сама антанта, що створила Чехословаччину, як один з протинімецьких таранів, розбирає її по несповна двацяти роках державного існування фактично одною дипльоматичною нотою, без вислухання державних керманичів ЧСР, просто на приказ Німеччини. Видовище в історії майже небувале і тому з державно - правного погляду таке інтригуюче та займаюче, а для амбітного чеського народу таке трагічне.

Колиб територіяльні домагання Німеччини були в цілім обемі заспокоєні, то новий німецько-чеський кордон був би віддалений від Праги всього 60 кільометрів. Німцям припалаб велика частина найбільшої промислової округи, а залізничий шлях, що сполучує Прагу з Моравією, частинно йшов би німецькою територією. Карльсбад, Марієнбад, Франценсбад та інші лікувальні місця світового значіння опинилисяб у Німеччині. Перспектива саме такої територіяльної ампутації Чехословаччини має бути змістом вимог третьої Німеччини, що на них мала погодитись Англія та Франція у своєму ультиматі до чехословацького уряду.

Та на тім не кінець. До спадщини по Чехословаччині зголосилася також Польща. Польський уряд поставив речинцеве домагання і в Празі і в столицях европейських великодержав у справі звороту частини тешинського Шлеська. Це домагання обіймає собою ту частину б. австрійського Шлеська, яка на основі порозуміння між „Польською Національною Радою" та „Чеським Народнім Вибором" з 5 листопада 1918 р. мала припасти Польщі, але в часі польсько - большевицької війни чехи використали ситуацію і заняли її. Рада Амбасадорів своїм рішенням з 28. липня 1920 р. признала цілий тешинський Шлеськ чехословацькій республіці. Звороту саме цієї частини тешинського Шлеська (повіти: Тешин, Фриштадт, Яблонків і Богумін разом з Карвіною та залізнодорожним вузлом у Богуміні) домагається тепер Польща, забезпечившись дипльоматичною підтримкою Німеччини й Італії та викликавши цим своїм кроком здивування у деяких (головно лівих) колах б. антанти.

Та коли Польща свої домагання обосновує етнографічними претенсіями, правом поляків тешинського Шлеська на своє національне самовизначення, то третій протичеський контрагент, а саме Мадярщина, заголосив свої претенсії до чехословацької державної спадщини як протектор „усіх національностей Словаччини, що борються за своє національне самовизначення". Більше того — Мадярщина у своїх домаганнях сягає аж по Карпати, мотивуючи свої претенсії історично - географічними оглядами. Мадярський премієр Імреді разом з міністром закордонних справ Канею мали вже добитися у Берліні згоди Гітлера на відновлення історичної Мадярщини. Німеччина — за словами комунікату в німецькім радіо — згодиться на принятя французько-англійського плану дотично дальшого істнування малої Чехії, тільки під умовиною, що будуть здійсненні корисно вимоги не тільки Польщі, але також Мадярщини.

Припертий до муру своїми власними союзниками чехословацький уряд після довгих і бурхливих нарад мусів принятя англійсько-французький ультимат у судетській справі. Чи згодиться він також на відступлення Словаччини і ще може українського Закарпаття Мадярщині? Що скажуть на це самі словаки? Що закарпатські українці? Невже ті самі німці, які спричинили світову бучу з приводу права на самовизначення судетських німців, причиняться до знасилування того права у відношенні до українців та словаків? Найближчі дні, може навіть години принесуть відповідь на ці болючі питання.

Впадає в очі, що надії, які значна частина чехословацького громадянства покладала до останніх майже днів на допомогу Совітського Союзу, виявилися милянною баєкою. Побут шефа Комінтерну болгарина Димітрова у Празі причинився тільки до внутрішньо - чеського хаосу. Нашіптування про совітські ескадри літаків у Карпатах та про концентрацію совітських армій на південно-західних кордонах Совітської України показалися теж легендою. Словних та паперових протестів Літвінова ніхто в Европі не бере поважно. І тому деякі ліві громадянські кола нашого Закарпаття тепер також розчаровані.

Але можливе насильство над українським Закарпаттям не буде й не може бути байдуже

Комора на зиму
вимагає заосблення консервами і маринатами, які найкраще приладити на оцті чистім, безбактерійнім і тривким оцті з оцтової есенції 80%, який виробляють ZAKŁADY CHEMICZNE „GRODZISK" S. A. зі знаком „РАН" на пляшечці.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 26.

НАТАЛЯ ЯХНЕНКО. 5

Алла.

Я даремно боявся, що Ганна не поладить з Аллою. Як не дивно, Алла відчула до моєї жінки свого роду симпатію, Ганна взяла з нею тон стриманої уважливости, а та почула до неї довіря. Швидко вона стала звірятися Ганні зі своїх справ і жалів. Бо треба сказати, Ганні зі своїх справ і жалів. Бо треба сказати, що тепер вона вже мала свої жалі, і то до Василя. Він рішуче був проти того, щоб вона писала вірші. Тимчасом, „щось сталося з бабою": вона не хотіла перестати. Вона ховалася від Василя, писала і приносила Ганні читати рукописи.

Я бачив, що поміж Василем і Аллою виростає потроху мов якесь відчуження, і виною всьому ті прокляті вірші! Чому Василь поводився з цьому випадку так нетерпимо, чому не дав їй бавитися поезією, як давав бавитися іншими речами? Нарешті я звернувся зі своїми сумнівами до Ганни.

— Слухай-же, Петре — відповіла вона мені. — Алла замучує мене своїми поезіями. Страшніших віршилищ я не читала в житті. Ця жінка не має ні глибини, ні культури, ні таланту. І ти хочеш, щоб Василь, талановитий критик літератури терпів у себе під боком таке примітивне графоманство? Він, що задався метою перебудувати все наше розуміння літератури, мав би бути співучасником у злочині проти неї, та ще навіяним глупотою і хоробливою безпідставною амбіцією? Я цілком його розумію.

— Але може тобі удалосяб якось її від цього відвести?

— Я пробувала. Я знаю, що мої власні переконування нілочого не допровадилиб. Тому я порадила їй послати її „твори" до „Літературного Магазину" як найповажнішого нашого місячника.

— Ну, і..?

— Ну, і природно то все пішло до коша, але її то не переконало. Бачиш, вона переконана, що правдиві таланти завжди лишаються непізнані. Крім того до таких журналів, треба, мовляв, протекції. Вона завзялася на свому, худне, сохне, а найважніше — твердить вже, що Василь її не розуміє. В тім і небезпека.

Я і сам бачив що у Василя в родині діється негаразд. Ще трималося якось, але лише силою старого розгону. Від давньої гармонії не лишилося і сліду. Мадонни вже не було в тій хаті: Алла з загостреними упертістю рисами не нагадувала тепер її ані трохи. Василь все більше замикався в собі. Він став частіше заходити до нас, і тоді його похмуре лице дещо розпогоджувалося. Він дуже любив говорити з Ганною і мені було приємно помічати, що він зачинає її шанувати. Я зі свого боку старався розважати його, як міг. Я бачив, що та вся історія йде до недоброго кінця, а мені хотілося його відвернути. Але Василь ніколи не давався викликати на розмови на тему Алли. Я завжди подивляв його безкомпромісовість в житті, але цим разом я не міг попросту його зрозуміти.

Одного разу, коли Василь саме сидів у нас, я під якимось претекстом вислизнув із хати. Я йшов до Алли, бо хотів поговорити з нею на самоті. Я пройшов швидко знайоме подвіря, застукав і ввійшов. Вона встала мені назустріч, і мені кинувся ввічі її вдоволений вигляд. На канапі проти стола сидів якийсь панок. Він трохи зніяковів, але також простяг мені руку.

— Мій шкільний товариш, Олесь Бриль,— представила Алла. Не було ані якоїсь приявленности на її лиці, як я був звик бачити останніми часами. На столі лежав знайомий грубий зшиток. Панок скоро пішов.

(Докінчення буде)

цілій українській нації. Це повинні взяти під увагу всі ті міжнародні політичні чинники, які заходяться тепер запопадливо коло парцеляції Чехословаччини, якщо вони спосібні думати на дальшу мету. Розбивати багатонаціональну Чехословаччину тільки на те, щоб творити багатонаціональну Малярщину, булоб невибачною історичною сліпотою, булоб повторенням помилок післявоєнних мирових договорів, через які терпить дуже усе людство, а вже найбільше великий український нарід.

Чехословаччина приняла

франко-британські вимоги.

„ОДИНОКИЙ ВИХІД ЗІ СИТУАЦІЇ".

Провідники чеських коаліційних партій, що зібрались на нараду в Празі в середу перед полудням, приняли в год. 12.30 франко-британський проект з деякими застереженнями.

В год. 15.30 приняв — з деякими застереженнями — той проект політичний комітет міністрів.

В год. 17. чехословацький уряд доручив британському та французькому послові ноту з відповіддю.

В год. 17.30 празька радіостанція надала короткий урядовий комунікат:

Уряд приняв англо-французькі домагання, бо це був единий вихід зі ситуації, коли годі оминути зміни кордонів.

Це рішення є лиш базою до дальших дипльоматичних переговорів.

Уряд закликає населення зберегти спокій та холодну кров.

В год. 20. міністр пропаґанди Вавречка пояснив перед мікрофоном, що

уряд мусів погодитись на територіяльні уступки згідно з домаганням Англії та Франції.

Юрба домагається військової диктатури та намагається опанувати радіостанцію у Празі.

МАСОВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ ПРЕЗИДЕНТА БЕНЕША, УРЯДУ ТА ФРАНЦІЇ.

Коли по Празі рознеслася вістка про капітуляцію уряду, на вулиці виплили юрби людей, що демонстрували до рана. У першу чергу демонстранти пішли під королівський замок на Градчанах (де живе президент республики), вдерлись на замкове подвіря та стали кликати ґен. Сирового, якого вважають кандидатом на диктатора. Коли ґенерал намагався успокоїти юрбу, заохочуючи її до спокою та до пошани для през. Бенеша, його висвистали.

Юрба була дуже агресивна; намагалась опанувати радіостанцію, але військо та поліція оборонили її.

В четвер досвіта почались нові маніфестації. Знову пішов похід на Градчани. Кількадесять тисяч людей бере участь у комуністичному вічу на площі св. Вячеслава домагаючись, щоб проголосити військову диктатуру та видати юрбі зброю.

Лунають оклики: „Геть з урядом, геть з Годжею, хай живе ґен. Сирови!"

Такі самі демонстрації відбулись на провінції, зокрема у Градеці, Кральовім, Брні, Пільзні та в Моравській Остраві. Декуди вибух страйк.

„Поледні Ліст" появився в жалібній обвідці.

Урял дістає звідусіль телеграми з протестами.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ УРЯД УСТУПИВ.

ПОСАДНИК ПРАГИ ЗАЯВИВ ПЕРЕД МІКРОФОНОМ, ЩО УРЯД ГОДЖІ УСТУПИВ.

Ґен. Сирови на чолі нового уряду.

През. Бенеш приняв димісію уряду прем. Годжі. На чолі нового уряду станув ґен. Сирови.

У Празі кружляють поголоски, що през. Бенеш дістав нервового атаку і до замку на Градчині візвано двох лікарів. „Фелькішер Беобахтер" домагається негайної димісії през. Бенеша.

НЕ МОЖЕМО ДОВЕСТИ ДО САМОГУБСТВА.

Підчас демонстрацій у Празі кількох молодців вдерлося до клюбу закордонних журналістів і під адресою французьких журналістів упали оклики: „Ганьба! Стидайтеся! Зрадливі сини зрадливого народу!"

Підчас великих демонстрацій перед замком Градчани на бальконі появився през. Бенеш, ген. Сирови і прем. Годжа. Ген. Сирови заявив коротко, що уряд мусів приняти умовини, накинені Парижем і Льондоном. З черги прем. Годжа накликував нарід зберегти спокій і дисципліну, бо внутрішній неспокій допоміг би лише Гітлєрові. Ми свідомі своєї відповідальности, довіряйте мені! Диктатура нічого вам не помогла би. Не можемо довести до самогубства.

Чеська преса стримується від коментарів і стверджує лише, що чеський уряд мусів приняти таке, а не інше рішення, бо його покинули всі союзники: Франція, Англія і СССР. Була це найтрагічніша і найдраматичніша година в історії Чехословаччини. Преса виявляє велике невдоволення супроти західних держав.. Комуністична преса намагається оправдати становище совітського уряду, скидуючи всю вину на Францію.

Польща домагається для заользанського Шлеська тих самих прав, що для Судетів.

ПАТ повідомляє: Польський посол у Празі Папе зложив чеському міністрові закордонних справ ноту такого змісту:

Покликуючись на заяву праського уряду, що польське населення не буде упосліджене у правах у порівнанні з іншими меншинами Чехословаччини, польський уряд сподіється, що праський уряд полагодить справу територій, заселених поляками анальогічно, як питання територій з німецьким населенням.

З огляду на те Польща виповідає договір з 1925. р. про положення польського населення, як безпредметовий.

ПОЛЬСЬКІ ДЕМАРШІ У ЛЬОНДОНІ ТА В ПАРИЖІ.

Рівночасно польський амбасадор у Льондоні зложив мін. Галіфаксові ноту, в якій вповні підтримує дотеперішнє становище свого уряду у справі польського населення у Чехословаччині.

Подяка.

Високолов. П. **д-рові мед. Вітолдові Левицькому,** спеціялістові-акушерові у Старому Самборі, найсердечнішу подяку за працю повну найбільшої фахової вмілости і повну найбільшої безкорисної жертвенности — ради породі мові жінки — складає

Д-р Мирослав Попович, Олешичі.

Подібну ноту зложив міністрові Бонне польський амбасадор у Парижі, подаючи крім того оцінку льондонського проекту з польського становища.

ПРЕЗИДЕНТ МОСЬЦІЦЬКИЙ У МІНІСТРА БЕКА.

В середу пополудні през. Мосьціцький відвідав міністерство закордонних справ, де мін. Бек зложив йому звіт про міжнародню ситуацію.

ОФІЦІЙНИЙ КОМУНІКАТ ВАРШАВСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Польське міністерство закордонних справ повідомляє:

Від коли конференція амбасадорів 28. липня 1920 р. підтримала чеський напзд на територію польського Тешинського Шлеська, польський уряд усіми засобами намагався

запевнити польському населенню за Ользою нормальні умовини культурного розвитку та належні громадянські права.

Та справа була предметом безлічі дипльоматичних акцій та становила головну частину польського становища до Чехословаччини. Та чеський уряд не виконав ніякої обіцянки, ніякої умови.

Не зважаючи на те, у добі теперішньої глибокої кризи політики й організації чехословацької держави, польський уряд

спокійно та помірковано

боронив лише справедливої засади, що поляк, навіть громадянин чужої держави, не може бути упосліджений у своїх правах та умовинах істнування лише тому, що він поляк. Це заінтересування польської влади й публичної опініі було тим сильніше, що воно відносилося до суцільної ґрупи автохтонного населення, що від століть замешкує суцільно польські землі.

Підчас політичних напружень та політичних акцій ними спричинених польський уряд в кожному етапі розвитку того питання домагався від усіх держав, безпосередньо чи посередньо заінтересованих у тих акціях, щоб вони признавали

рівні права для польської меншини в Чехословаччині.

Ще недавно чеський посол у Варшаві заявив в імени свого уряду, що

польська меншина дістане щонайменше такі самі права як кожна інша національна ґрупа.

Супроти інтервенції третіх держав у справі спору між праським урядом та німецьким населенням Судетів, польський уряд постійно засовував свої домагання, рівнобіжно до того, як кристалізувались методи ліквідації крізи.

З прикрістю треба ствердити, що

в анґльо-французьких нарадах у Льондоні, 18. ц. м. не взяли під увагу польських домагань,

нагадуються сумної памяти традиції давніших інтервенцій у польсько-чеській справі.

Вчора польські амбасадори зложили протест

проти того, а польський посол у Празі зажадав, щоб чеський уряд потрактував польські справи згідно з обіцянкою.

Польсько-чеську умову про охорону меншин виповіджено,

бо вона не відповідає потребам ситуації.

Теперішня кріза в Середущій Европі вимагає чималих зусиль, щоб розвязати ситуацію на майбутне. Це зусилля не доведе до нічого, коли його не пристосують до усіх чехословацьких меншин. Годі зліквідувати кризу без співпраці всіх держав, що мають спокон віку права й завдання у тій частині Европи.

Польський уряд урегулює свою повелінку залежно від пошани польських інтересів.

Чи знаєте Ви, кілько є неписьменних у Вашій громаді? Чи Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка-буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що її видала „Просвіта" в ціні 50 сот. за примірник. Придбайте собі її якнайскорше! УЧІТЬ НЕПИСЬМЕННИХ!

Жіноча сторінка.

Своєчасні міркування.

Заверюха по цілому світі закручується все більша і більша. Вона загрожує, що ось-ось охопить цілий світ. І ніхто сьогодні не може вгадати ні дня ні години, коли вона вибухне у всій своїй силі. Та люди передбачливі мусять бути на все приготовані і треба сказати, що тепер тих передбачливих на світі більше ніж тих, що пасивно чекають того, що прийде завтра.

Коли до лихоліття підготовляються мужчини з ріжними новими воєнними винаходами то в більшости держав жінки теж не лишаються лише глядачами та не зідхають по запічках. Перегляньмо лише ріжні ілюстровані часописи з чужих країв. Скрізь побачите або бодай вичитаєте про них, не тільки ріжні уніформовані відділи жінок (та на це вже треба спеціяльних аматорок), але передусім ріжну підготову жінок до санітарної служби, протилетунської, протигазової оборони та до тих всіх фахів у яких жінка з меншим чи більшим успіхом зможе заступити мужчину, коли його покличуть інші обовязки. Протипожежна жіноча сторожа не є ніякою вже дивницею чи ексцентричністю американок, але звичайним розумним вишколом жіночої молоді багатьох країн. Провідників трамваїв кожної хвилини заступлять провідниці. У Німеччині чи іншій підготовленій державі не потрібно буде мужчин урядовців чи навіть провідників багатьох підприємств та фабрик, де сьогодні вони ще нібито необхідні і незаступні. Чехія готова поставити до останнього мужчини на фронт, якщо це буде необхідне, але чешки добре підготовлені до того, щоб у всьому заступити в запіллі своїх братів, батьків та чоловіків. Досить переглянути уважно 1—2 чеські часописи призначені для широких жіночих мас, щоб переконатись яка там іде пропаганда за вишколом жіночої молоді і взагалі всього жіноцтва до тяжкої години, яка чекає цю країну. Студентки не тільки університетів, але й середніх шкіл готові кожної хвилини сісти не тільки за керму авта чи мотоциклю, але й танка. Вони вчились того не для власної приємности, бо більшість з них власного авта може й ніколи не дочекається, але для того, щоб у слушну хвилину допомогти батьківщині.

Певно, що до нас тільки незначні відомости доходять про цю гарячкову підготову европейського і позаевропейського жіноцтва, бо ніодна мудра держава не зрадить до кінця всіх тих засобів, якими вона себе забезпечує на випадок війни чи її власної чи тільки її сусідів, але й з того небагато, що можна добачити доводиться зробити висновок, що на жіноцтво накладають великі обовязки і від жінок вимагатимуть багато. Може це й зайві підготування, може й не зачепить багатьох та заверюха, що сьогодні ще тільки починає курити, може й вдасться ріжним політикам ріжними більш і менш ефектовними засобами запобігти лихові, але на всякий випадок такий вишкіл і така підготова жінкам не пошкодить. Придбають трохи більше знання і досвіду, а це і в мирному житті нікому не пошкодить.

А щож наше жіноцтво про це все думає? Чим воно якщо не допомагатиме то бодай боронитиметься у скрутну годину? Нічим. Це можна з певністю твердити. Якщо нам може й не потрібно ріжних таких вишколів, які переходять ось чешки, німкині, італійки, француженки, якщо нам і недоступні ріжні ділянки життя, де може колись ми могли прикласти свої сили, якщо ми не можемо брати участи навіть у вишколах протилетунської чи протигазової оборони то ніхто нам не може заборонити санітарного вишколу. А цей вишкіл не тільки в часі якоїсь заверюхи може придатись, але і у щоденному, спокійному житті може нам все стати в пригоді. Кілько то у щоденному житті нашому ріжних випадків і нагод, де таке наше знання моглоб стати у великій пригоді. Наші села такі далекі від лікарської допомоги, що кожна інтеліґентна жінка, яка має бодай примітивні відомости в першій помочі може бути правдивою добродійкою для свого ближчого оточення.

Можнаб ще багато дечого сказати на порушену ось тут побіжно тему, але чи треба? Чи кожний хто над цим всім задумається не знайде сам безліч ріжних аргументів, які промовляють за слушністю цих коротких наших уваг?

Тільки одне питання: хто і як у цій справі порадить та як лікуватиме цю нашу болячку?

Я. О.

мгр. В. ПАЗЬДЗЕРСЬКОГО привертає ГАРМОНІЙНОМУ ВОЛОССЮ ДАВНІЙ КОЛІР

а Mag Nr. 1. усуває парплі і хоронить волосся перед випадом.

З нашої хрочіки.

З клюбового життя. Велику пільність гостей зібрав останній вечір у клюбі „Труду" та „Нової Хати". Род. Василь Левицький мав розказати про свої мандрівки по Поліссі.

Референт цього року вдруге відвідав цю дивну країну. Відразу завважив, що вибирається туди ще раз. Взагалі кожний, що там побував хоч трохи, відїжджає з твердим наміром ще раз повернутись. І там тільки первісного чару, що притягає навіть чужинця. Нпр. на Поліссі осів один англієць, що пізнав його підчас великої війни. Живе в лісній глуші і полює. Ред. В. Левицький бачив довкіл багато Полісся, бо зробив цим разом яких 300 км. водної дороги кораблем, мушлюючись усюди. Схарактеризував поліський краєвид, село, мешканців. Тому, що стрічав там знайомих із попереднього свого побуту, міг краще розуміти настрій краю. Вібрав також кілька приповідок, що їх прочитав присутнім. Деякі з них невідомі, але більшість та сама, що і в нас. Як мило почути таку одність над Прип'ятю і над Дністром! Референт чув там усюди українську мову з дуже чистою й поправною вимовою.

У дискусії забрала слово п-і Інж. Зибенко й розказала про свій побут на волинському Поліссі. К. Матіяшева торкнулась листування, що його заініціювали польські школи на заході з поліськими. Показується, що кожна поліська школа має свою „опікунську" на заході. Обмінюється з нею листами, пачками і відвідинами.

Черговий понеділок буде знов присвячений подорожнім враженням. Почуємо цим разом про сучасний Відень

КРИТИЧНИЙ погляд запрошених гостей спочивав часто на легітімічнім альпаковім або вишневім столовім накритті. Щоб цьому запобігти треба його віддати до тривкого посріблення „Гальваноплятер", Конерпіка 14.

Балачки про моду.

ОСІННІ І ЗИМОВІ КОСТЮМИ І ПЛАЩІ.

Як заповідається на плащева мода? Неодну з нас це питання турбує, бож може комусь усміхається доля і можна буде собі „останню" новинку купити чи вшити, а іншим, менш щасливим треба якось старий плащ до нової моди пристосовувати, ще іншим лишається лише зідхання, але й вони дивляться праматері Еви — їх пімнять бодай звати, либи то воно виглядало, якби вони „могли" собі дозволити видати зайву сотню-дві золотих...

Костюми дуже строгі і чисті кроєм. Лінія строга спортова і майже мужеська. Рамена поширені, але не так виразно, як минулих сезонів. Рукави гладкі, без набирання при ремені чи якихось закладок. Спідничка гладкого крою, часом трохи поширені долиною, короткі. Жакети дуже часто відмінного кольору від спідничок, герая у шотландську (шотську) вістку чи у відтінену нитковю ратву, навіть іншого кольору. Багато костюмів строго „англійських", або гладких одноторних і переважно темних у кольорах або в паски чорно-білі, грав'язово-білі і т. п.

При костюмах бачимо досить спідничок-штанців, але такого доскопалого крою, тап, що невправне око й не помітить, що то властиво широкі штани, а не спідниця. Як доповнення до цього „мужеського" стилю ріжного роду і кроїо камізольки та блюзочки — сорочинки.

Плащі дуже різноманітні і не може принесе полекшу для тих, що змушені носити минуло- чи позаторічні свої плащики. Є багато плащів широких, які багатими фалдами спадають аж просто з рамен, але й багато прилеганих до фігури. Одна характеристична річ для нової лінії прилеганих плащів — це виразно залачений стан і то досить високо.

На плащах дуже багато ріжних прикрас з футра. Переважно футро довговолосе, найбільше ріжного роду лисів. Футрині коміри не дуже великі, але доповнюють їх широкі шалики то футрині манпети, дотого ще й зарукавки та шапочки. Дуже часто при комірах бачимо ріжні мехи і більш вдалі комбінації футра зі стьожками чи оксамитом.

Але не все це перші зимові ластівки плащевої моди. Врештою ще може якось нас ласкава природа оборонить лишень час від зимових холодів і ми можемо вичекати, аж вже мода скаже своє рішуче „останнє" слово.

Рита.

Даймо дитину до передшкілки.

Як довго дитина зовсім мала, так довго кожна мати хоче її мати лише для себе. Та коли дитина має 4—5 років, мати бачить, що для неї треба відповідного товариства. Де є двоє або більше дітей то вони собі виступуть і підшукати товариства інших дітей не така вже пекуча потреба. Гірше стоїть справа, коли в родині одиначка.

Мати, що розуміє дитину та стежить за її душевним розвоєм, бачить, що одиначкові чи одиначці бракує товариства відповідних віком. Якщо дитина виростає лише між старшими, то це для неї не добре і в дійсности така дитина дуже бідна.

Дитина належить до дітей, їх товариство не заступить навіть найліпший педагог. Отже розумна мати одинака, що дома нудиться, задумується поважно над питанням: дати чи не дати дитини до передшкілки.

Багато матерей має ріжні застереження. Декому заваджає занадто демократичне товариство. Та це хіба для тих, що відстали від життя. Таж і по інших школах ходять діти ріжних верств разом і не діляться на дітей таких, що їх батьки є докторами чи звичайними робітниками! Той пересуд вже на щастя переломаний і хіба дуже нерозумна особа може на нього покликуватися.

Дехто закидає, що дитині забираємо волю, якщо змушуємо її все в одній годині вставати. Не забуваймо, що пятилітня дитина повинна вже жити за означеним пляном, а плян цей не шкодить і чотиролітній.

Багато матерей боїться ріжних хвороб, що їх дитина скоріше принесе зі школи. Та нині вже і передшкілля так гігієнічно влаштовані, що не треба боятися хвороби. Дитина може зранне треба боятися хвороби. Дитина може зранитися і на вулиці, площі до забав в парку — одним словом — всюди. Дитина робиться відпорніша, якщо відповідно загартована.

Багато мамів твердить, що дитину, заки піде до народньої школи не треба нічим схвильовувати в її духовім розвою: вона, має, мовляв, розвиватися без якогонебудь стороннього впливу. Може це й правильно, але рівночасно тяжко це перевести. Дитина-ж і дома питається, а дорослі радо відповідають, щоб її чимсь заняти і хоч на якийсь часок її позбутися, зносять дитині все можливе, щоб лише вона не нудилася. Отже роблять те, що робить, на підставі наукових і психольоґічних дослідів, передшкілля..

У школі дитина напевно не нудиться. Є в товаристві дітей, учиться між ними жити, має заняття і їй добре. Якщо забе собі память якимсь віршиком чи пісонькою то напевно їй це не пошкодить. Дома також цього навчиться від матері чи тітки.

В передшкіллі зацікавлюють тепер дітей ріжними ручними працями, що властиво є забавою. Малі пальчики стають вправні а дитяча незграбність зникає. Дома мама не все досить терпелива, а може не має досить часу дитину відповідно заняти. У школі ріжні недомагання та злі звички терпеливістю та оточенням лекше викорінити.

Іншій мамі знову не відповідає година, в якій треба, головно в більшім місті, дитину відпровадити чи за нею піти. Може в той час бути занята. І на це є рада. За дитиною прийде хтось з родини або більше матерей дійде до порозуміння і наперемін все котрась опікується кількома дітьми. Більші діти учаться відповідальности за менші і в цей спосіб виховуються до самостійности.

Передшкілля було і є добродійством для дітей і матерей, що не можуть своїм дітям присвятити всього часу. Це добродійство теж для одинаків, що найдуть тут те, що їм дома бракує.

Анґлійці розуміють це добродійство. Вони мають всюди по містах, ба й по селах багато таких шкіл, що приготовляють дітей навіть з дуже добрих і багатих родин до життя і до властивої школи. Спеціяльно хлопці вчаться тут відваги і вміння жити в товаристві і прилюдно говорити. Анґлійська мати з радістю користає з цього добродійства і довірює свою дитину шкілці, бо знає, що дитині це вийде на користь.

Лю-Ко.

Сторінка без політики.

Панцирі і стрільна.

Технічний двобій морської зброї.

Теперішні гарячкові воєнні алярми схвилювали цілу Европу. Нема мабуть нікого, хто вставши рано, не ставив би кожного дня одного й того самого питання: „Ну, й що? Буде війна?" У звязку з цими воєнними алярмами зацікавлення людей сильно змінилися. Кожного сьогодні цікавить не так кіно, чи театр, як те, які нові роди зброї має Німеччина, чи лінія Мажіно справді видержить найгірший барабанний вогонь, — як про неї кажуть, або чи англійська фльота гратиме рішальну ролю в історії майбутньої війни і т. д. Всі шукають інформацій про воєнні сили, технічні видосконалення сухопутньої та морської зброї, словом кожний у лектурі шукає війни, хоч і не хоче та боїться війни.

Сьогодні подамо кілька заміток, як розвивалася морська зброя, приблизно від сто літ та яку силу вона має нині.

Історію морських боїв минулого століття можна змалювати кількома словами: це безупинний двобій між видосконаленням гармат та стрілен і видосконаленням уладжень, які забезпечували би кораблі перед наслідками гарматніх стрілів. В цьому двобою верх брала то одна то друга сторона і цей двобій ще й до нинішнього дня невирішений.

Вже в першій половині минулого століття гармати дійшли до такої сили, що їх стрільна розбивали деревляні стіни кораблів на тріски. Був час, в якому здавалося, що морські бої взагалі стануть неможливі і що цілий морський бій можна буде звести до цього, хто перший успіє вистрілити й поцілити гарматнім стрільном ворожий корабель.

Перший панцирник.

Тоді появився перший панцирник, що його збудувала Франція та застосувала його підчас кримської війни. Тодішній панцирник майже нічим не нагадував нинішніх морських велитнів. Він цілий був побудований із дерева і лиш зверху оббитий міднною бляхою. Поява того панцирника була предвісником пролому в будівництві воєнних кораблів. Панцирі будували чимраз грубші, чимраз тривкіші та більше відпірні на гарматні стрільна і здавалося, що роля гармат буде скінчена, що вони не зможуть вирішити ніякого бою. Тоді німецький адмірал Тегетгоф подав на новий спосіб. У морськім бою під Ліссою напав на ворожий корабель власним кораблем і просто силою цілого розгону наїхав на противника й таким чином затопив його в одній хвилині разом із залогою. Приклад Тегетгофа приневолив знову змінити будову панцирників. Кораблям почали додавати гострі, висунені до переду вістря-кінці „остроги", які мали розпорювати кораблі противника.

Та гармати небавом знову прийшли до голосу. Поступ техніки збільшив успішність та обсяг їх стрілів. Найсильніші панцирі не могли встоятися перед гарматніми стрільнами. І знову справа перемоги в морськім бою зводилася до успішного обстрілу ворожого корабля. Одначе тому, що гармати приміщені були під чердаком та їх дула були малозворотні, корабель мусів по стрілах з одного боку обертатися довкола своєї оси, щоб мати змогу далі боротися й використати гармати з другого боку. Справжню революцію викликав винахід ворушних веж, в яких примістили гармати. Ці вежі давали змогу успішно обстрілювати противника з кожного положення.

Торпеди й торпедовці.

Одночасно люди не переставали думати про поліпшення панцирів. Панцирі осягнули таку тривкість, що по якомусь часі ніякий корабель не боявся гарматніх стрілів. Та тоді винайшли прилад, який знову змінив тактику морських боїв. Цим приладом є торпеда. Її винайшов австрійський поручник маринарки Люппі. Одначе в батьківщині не знайшов він признання та підтримки й мусів скористати з допомоги англійця Вайтгеда, який сфінансував винахід та перший почав будувати торпеди.

Всі держави кинулися завзято будувати торпеди й торпедовці — малі, дуже швидкі і звинні кораблі. Торпедовці викликали справжню паніку серед усіх фльот. Франція станула на становищі, що її всі панцирники при такій страшній зброї, як торпеди зовсім безсильні та нездатні до дальшого вжитку й закинула їх будувати. Зате почала розбудовувати насосіх фльоту торпедовців.

Здавалося, що торпедовці стануть справді найгрізнішою морською зброєю і що вони пануватимуть всевладно на морі. Та техніка знову зуміла змінити ситуацію. Бо непосилющі люди винайшли малокаліброві, швидкострільні гарматки, які можна було вмістити на кожному кораблі у великій кількости і які могли миттю засипати торпедовці градом стрілів та знищити їх у розмірно короткому часі.

Нічні бої облекшували величезні електричні рефлектори. Таким чином роля торпедовців була знову загрожена. Вже не було про те мови, щоб вони могли незамітно наблизитися до великих панцирників на віддаль стрілу торпеди.

Підводні човни й літаки.

Бій під Цушімою дав знову новий досвід. Тоді, як відомо, японці вжили величезних багатокаліброних гармат, які майже миттю знищили російську фльоту. Тоді військові кола прийшли до переконання, що лиш багатокаліброві гармати можуть мати вирішний вплив на вислід морського бою. У звязку з таким переконанням усі держави знову почали скріплювати тривкість корабельних панцирів. Італійський інжинір Куніберті виступив із проєктом будови велитенських плаваючих твердинь, величезних сталевих кораблів, які не лякалися би навіть найважчих гармат. Та і він не мав у своїй батьківщині признання. Його пляни зреалізували англійці, які вибудували перші „дреднавти". Перші кораблі типу дреднавтів появилися вже коло 50 літ тому. Ці морські велитні давали „максімум" забезпеки перед гарматними стрільнами.

Підчас світової війни застосували вперше невідому досі зброю: підводні човни. На початках підморської війни здавалося, що новий засіб боротьби матиме вирішне значіння. Та нема зброї, що на неї новітня техніка не вміла би знайти відповідних оборонних засобів. І підводні човни перестали бути непереможним ворогом.

У найновіших часах велике застосування в морських боях будуть мати літаки. Найкращим доказом є еспанська та японсько-китайська війна. Чи справді ця нова зброя матиме вирішне значіння, зможе доказати лиш майбутня морська війна. Бо досі всі паперові теорії провалювалися на практиці.

Майбутня війна — можемо спокійно написати недалека війна — докаже, яке значіння матиме летунство підчас морських боїв.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

Страйк дітей, які не хотіли вчитися без обіду.

В однім англійськім містечку вибух у тамошній школі страйк дітей з дуже оригінальних причин.

Околиця містечка дуже слабо заселена, так що діти мусять ходити до школи зі своїх домів віддалених іноді на 6 км від школи. Коли ж дітям випадають пополудневі лекції, тоді вони не вертаються на обід, лиш цілий час мусять користуватися своїми харчами, що вони приносять собі їх з дому.

Ясно, що це дітей сильно виснажувало. Саме тепер, на початку шкільного року діти, за дозволом батьків, застрайкували і заявили, що не будуть ходити до школи так довго, доки у школі не зорганізують харчівні, в якій за невеличку оплату моглиб вони діставати в обідову пору гарячу страву.

Ціла справа опинилася у вищих шкільних колах і мабуть малі страйкарі дістануть те, чого домагаються: гарячих обідів у школі.

З ЛІНИВСТВА ПРОЛЕЖАВ 8 ЛІТ У ЛІЖКУ.

До суду у Стамбулі вплинула оригінальна розводова скарга. Жінка домагалася розводу, закидаючи чоловікові, що він не хоче працювати. Її муж вилігується майже цілими днями й ночами в ліжку від 8 літ, хоч зовсім не хорів. Нещасна жінка мусить його обслуговувати і турбуватися відки роздобути засоби на удержання дому та за харчі.

Лінивий муж зовсім нічим не журиться та взагалі не говорить з жінкою, лиш час до часу дає їй мімічні знаки, що він хоче їсти.

Суд переслухав свідків і ствердив, що подані у скарзі заміти правдиві. Муж був справді такий лінивий, що жінка не могла з ним довше жити. На цій підставі суд дав нещасній жінці розвід.

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ вул. Личаківська 1.

ГОЛУБИ ОБСМІШУВАЛИ ГВАРДИСТІВ.

Стійка гренадирів, які парадують у величезних шапках перед палатою Віндсору — славна на ввесь світ. Повагу цієї стійки захитали... голуби.

Зокрема підчас зміни стійки, яка відбувається по традиційнім церемоніялі, голуби каламутили настрій, бо сідали без церемоній на „берлищах" гвардистів. Ясно, що коли льондонці, які залюбки приглядалися парадній зміні стійки, побачили гвардистів, що „маширували" парадним кроком, поважно насуплені з голубами на високих „чаках" — всі вибухали щирим сміхом. Справді їх вид був прекомічний.

Щоб голуби не каламутили „поваги хвилини", голубник палати Вінлсор перенесли у глибину парку.

ВЕСЕЛЕ.

ПОМИЛКА КЕЛЬНЕРА.

Гість: Пане кельнер, ви зайво почислили мені при рахунку.

Кельнер: Яким чином?

Гість: Ви почислили дату, а ми маємо сьогодні не 2, лиш 3!

ВТРАЧЕНІ ФЕРІЇ.

— Чого ти плачеш, маленький?

— Всі мої брати мають тепер шкільні ферії, тільки я ні.

— Але чому хлопчику?

— Бо... бо... я ще не ходжу... до школи.

ВВІЧЛИВИЙ.

Автобус був переповнений. На одній зупинці всідає до автобусу молода, гарна дівчина. Якийсь старший добродій підноситься зі свого місця.

— Дуже дякую — каже молода дівчина — але прошу сидіти!

Старший добродій скидає капелюх.

— Я...

— В ніякім випадку не дозволю, щоб з моєї причини вставали.

— Алеж ні... я хочу лиш висісти.

МАВ СВОЮ ПРИЧИНУ.

— Чому ти мені не сказав, що той зле вихований хлопець кидав на тебе камінням? Замість того, ти сам на нього кидав каменем

— Навіщо я мав це тобі казати? Адже ти не почуваш каменем навіть із 5 м. у стодолу.

ЗРАДНИК.

— Ну, Петрусю, як подобається твоїй сестрі Мартусі заручиновий перстень, що я їй його дав?

— Дуже, пане докторе, але вона має з ним страшно багато клопоту, заки його стягне з пальця, коли пан інжинір приходить.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО
НАШОГО ЩОДЕННИКА

ТАБЛЄТКИ ASPIRIN ПРАВДИВІ ТІЛЬКИ З ХРЕСТОМ БАЄРА

З польських справ.

„НЕ ХОЧЕМО ВИНАРОДОВЛЮВАТИ ТІЛЬКИ ЗВЯЗАТИ З ПОЛЬСЬКОЮ КУЛЬТУРОЮ..."

На окружному зїзді „Ообозу Зєдноченя Народового" в Луцьку, що відбувся в понеділок 19-го ц. м., шеф О. З. Н. ген. Скварчинський виголосив велику промову, в якій з особливим натиском підкреслив, що Волинь нерозривно злучена з Річпосполитою й у звязку з тим торкнувся також питання національних меншин на тій землі.

„Це нерозривні вузли — говорив ген. Скварчинський — нашої вічно польської культурної місії, змагання, щоб нести думку культури і християнської релігії, завжди так скріплювати наші кордони, щоб вони були границями західно-европейської культури. Памятником цього є ліцей, що його основав у Кремянці Тадеуш Чацький, і який існуватиме як символ польської культури.

„Оце фрагменти тих сильних вузлів, що культурою і сентиментом звязали землі Волині з нерозривну цілість з рештою польських земель. Ці вузли звязку волинської землі з Річпосполитою вкладають важкий, але почесний, але відповідальний обовязок на нас, на цілу Польщу, а передовсім на польське громадянство на Волині у відношенні до тієї землі. Живете тут, громадяни, з іншими національностями, українцями, русинами.

„Наша напрямна у відношенні до національних меншин — це бажання братнього громадянського співжиття на тій землі, на якій від століть ми проливали кров. По роках недолі ми знайшлися знову в межах одної Річпосполитої. Знаємо ріжниці й окремішности між нами і цінимо їх, як довго не вдарять в інтереси держави і не відмежовуються китайським муром ненависти. Так певно і ясно схоплене наше відношення до української і руської людности, що мені не доводиться давати багато коментарів. Це факт, що і давніше і тепер ваготить на нас обовязок нести західну культуру на ті землі, підносити культуру тутешнього населення. Не хочемо винародовлювати, тільки звязати з польською культурою, щоб разом співпрацювали. Нашою місією повинно бути, щоб ми були піонірами збогачування тутешньої господарки, піднесення хліборобської, господарської і промислової культури цих земель. Оце важні чинники, які польське громадянство мусить взяти, як своє завдання. Знаю, що здаєте собі справу з тієї місії і влекшите в той спосіб діяльність Річпосполитої на цій землі і так передовсім тут, на окраїнах, виповідаємо боротьбу всім затіям комуністичної ідеї. Ця ідея, виступаючи під покришкою нібито добра працюючого люду, є тут штучним защіплюванням ідеї національного розкладу польської держави".

ЗІЗД ПОЛЬСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ У ТЕРНОПОЛІ.

„Союз польських журналістів південно-східних земель" уладжує регіональні зїзди преси південно-східних земель. Такий зїзд відбувся в березні 1937-ого року у Львові, оце в минулу неділю відбувся другий такий зїзд у Тернополі. Зїхалося на нього кількадесять — пише польська преса — журналістів зі Львова, Перемишля, Стрия, Сокаля, Станиславова, Коломиї і Городенки, між ними теж представники як політичних суспільних, господарських та освітніх часописів.

На зїзді зявився тернопільський воєвода Маліцький і виголосив промову про велику вагу того, що польська преса цікавиться проблемами, звязаними з окраїнною подільською землею. Д-р Здзіслав Сталь у своєму рефераті говорив про завдання зїзду преси, яка мусить бути в постійному звязку з тереном та з чолобвими суспільними й господарськими організаціями, що працюють в Тернопільщині.

Голова окружної управи ТШЛ д-р Орлін-ський говорив про положення у тернопільському воєвідстві. Представив умовини, можливому висунув деякі конкретні дезидерати, які треба в найближчому часі здійснити для скріплення польщини. До тих дезидератів належить м. ін. справа браку священників та справа академічної молоді, яка — на думку прелегента — не „виявляє суспільної енергії і вперто нічого не робить".

Про регіонально-господарські праці та проблеми говорив інж. Владислав Доленґовський. Він ствердив, що змагання польських господарських організацій, їх розвиток та динаміка дозволяють вірити, що в недовгому часі уклад господарського життя Тернопільщини буде виключно від них залежати.

В дискусії забирав м. ін. слово кс. Шидельський зі Львова та піддавав думку, щоб у школах знизили оплати для селянських та дрібномішанських синів. Ред. д-р Пішковський говорив про меншинну політику в Польщі та про справи тієї політики на терені тернопільського воєвідства.

В ухвалених резолюціях зїзд звернувся до польської преси, щоб вона часто інформувала читачів про справи та проблеми південно-східних земель і таким чином причиннилася до розвитку тих земель. Ред. Захаріясевич зі Львова зголосив резолюцію про необхідність створити густу сітку продажі польських газет і видань по містах, містечках і селах. По думці тієї резолюції тією справою повинні занятися всі суспільні, культурні, освітні й господарські організації.

Після зїзду відбулася прогулька всіх журналістів до віддалених 25 км. Янківців, де відбулося зібрання в салі ТШЛ з ріжними промовами та закликами до скріплювання польського стану посідання. Журналісти подарували кружкові ТШЛ 200 книжок та збірку журналів і часописів, а дітям цукорки. Після того відбулося принятя.

З церковного життя на Волині

ЗАБОРОНА ПАРОХІЯЛЬНИХ ЗІБРАНЬ.

Православна церква, як усім добре відомо, має демократичний устрій. Ріжного роду питання вирішують в ній духовенство і вірні на спільних зібраннях, які бувають: парохіяльні, епархіяльні й цілої помісної церкви; найвищою формою якого є собор. Отже цього роду зібрання випливають не лише з традицій, але й із самого внутрішнього устрою церкви й через те, що дусі конституції, їх не можуть нічим вязати, коли вони не виходять із рямців церковних питань.

Так і було досі. Парохіяльні зібрання скликував парох і вони вирішували ріжні питання, які висувало місцеве життя чи ставила вища церковна влада. На Волині перед кількома роками відбувалося так зване епархіяльне зібрання ширшого характеру, а рік-річно відбуваються зібрання вужчі для затвердження звітів з діяльности, буджету на найближчий рік і вирішення ріжних інших справ; такі зібрання, згідно з традицією, можуть вибирати делегатів на ширші, ціло-митрополитальні зібрання.

Може дехто памятає, що — чи не в минулому році — появилися в українській пресі закиди волинській епархіяльній владі, що вона не скликує епархіяльних зібрань, які справді вже дуже потрібні з огляду на багато питань церковного характеру, яких розвязки вимагає життя.

Йдучи за голосом цього життя, недавно волинська епархіяльна влада наказала всім парохам Волині скликати парохіяльні зібрання й вибрати делегатів на епархіяльні зібрання.

І раптом усі ці пароxи персонально дістали повідомлення від волинського воєвідського уряду, що він противиться скликанню згаданих зібрань. Як мотив подано інтерпретацію т. 14 тимчасових правил з 1922 р., що на нараду вірних з єрархами потрібний дозвіл центральної влади.

Витворюється дуже прикра ситуація: церковна влада дає наказ парохам скликати парохіяльні зібрання, а адміністративна влада, обминаючи вищу епархіяльну владу, звертається до духовенства з забороною. Зрозуміла річ, що положення парохів дуже важке: адженж вони обовязані виконати наказ свого архипастиря, не зважаючи на всі наслідки для себе.

Взагалі треба думати, що зайшло якесь непорозуміння і зібрання парохіяльні та епархіяльне відбудуться, бо інакше церква булаб позбавлена своїх найістотніших прав: внутрішньої самоуправи.

С. М-ський.

—·—o—·—

ВЕЛИКІ ТРАНСПОРТИ БРИТИЙСЬКИХ ВІЙСЬК ПЛИВУТЬ ДО ЄГИПТУ.

До Александрії причалюють що раз то нові транспорти війська, зброї та муніції. Їх завертають відтам до Судану й до Палестини.

Алькоголь і тютюн спиняють умовий розвиток людини

Що писло „Діло" 50 років тому.

Понеділок 24 (12) вересня 1888

„ХВИЛИНА НАДТО ПОВАЖНА..."

У статті п. н. „Перед вічем в Бережанах" читаємо:

„Хвилина надто поважна, щоб хтонебудь посмів не брати в ній участи. Чия душа не заностеніла в поганому егоїзмі; хто зрозумів і відчув наші національні нужди; хто своїм розумом і досвідом хоче підтримати меншого брата в його змаганнях до світла і добробуту; хто залишився вірним традиції „всі за одного, один за всіх"; в кім не вважаючи на важкі металлумені удари не змінилася, сила нести добро і стояти за правду; хто в Русі бачить одну широку родину і хоче зватися її вірним сином — той на день 27-го вересня поспішить до Бережан і народові своєму не відмовить прислуги в його важкому положенні."

„МОЛОДИЙ ЦІСАР".

Архикнязь Рудольф приїхав на лови на оленї до митрополичих лісів у Підлютім, куди запросив його граф Артур Потоцький, що винаймав лови в великих митрополичих лісах. „Діло" лише про це в обширній новинці, причому приїзд архикнязя після ловів до Перегінська так описує: „За Перегінськом виставлено наборзі тріюмфальну браму, прибрану в сосни та хоругвки. Нагорі уставлено портрет Його Вел. цісаря Франц-Йосифа і Його Вис. арх. Рудольфа та видніли привітні напписи у трьох мовах. По обох боках дороги уставився народ. При гарній погоді зійшлося більше як 2.000 народу, який радісним оком хотів побачити „молодого цісаря". Селяни й селянки з Перегінська і сусідних сіл у своїх кожушках та сіряках представляли гарний, мальовничий виглядь. Сюди прибули з Долини на привитання архикнязя староста Цішка, віцемаршал повітової ради Вітославський та о. дек. Левицький в імені духовенства цього деканату. З духовенства були присутні місцеві сс. Небиловець та Долинський і Авдиковський з Небилова. В год. 3-ій з полудня архикнязь прибув під тріюмфальну браму. Коли представились староста і п. Вітославський, архикнязь звернувся до духовенства і щиро розмовляв. О. дек. Левицького розпитував про відносини в деканаті, а о. Небилівця: „Чи руське населення є тут у перевазі?" Запитаний відповів: „Ваша Високость, Перегінсько нараховує 4.0000 русинів, 100 поляків і 1000 жидів". — „Чи є тут школа? — питався далі архикнязь і на потакуючу відповідь звернувся до місцевого управителя школи п. Легіня і спитав: „Як тут учать?" — „По руськи, по польськи і приватно по німецьки" — відповів п. Легінь. Потім приступив до архикнязя війт Дмитро Андрійшак на чолі громадської ради. „Ви війт?" — спитав архикнязь по руськи. — „Так, найясніший пане! Витаю і бажаю многая літа!" На це архикнязь знову по руськи: „Дякую! Дай Боже й вам!" Підчас того протиснувся до архикнязя якийсь бідний чоловік, тримаючи в руках петицію і впавши на коліна почав цілувати й обнимати коліна і ноги архикнязя. Архикнязь прияв петицію. Як казали, був це селянин аж з Порогів, який заходами жида-лихваря втратив свою батьківщину. Розпрощавшися ласкаво з прибувшими, архикнязь рушив у дальшу подорож а за ним розлягся з тисячей грудей грімкий оклик „Слава!"

Японія не має амбасадора у Москві.

Японський уряд заіменував кількох нових дипльоматичних представників. Японського амбасадора з Москви Шігемітсу перенесено до Берліна, а його місце залишилось необсаджене.

ЯПОНІЯ ІГНОРУЄ ЛІГУ НАЦІЙ.

Японський міністр закордонних справ повідомив телеграфічно ген. секретаря Ліги Націй, що Японія не вишле свого представника до Женеви, щоб разом з Лігою Націй розглянути китайські обвинувачення. Японський уряд переконаний, що засоби передбачені в пакті Ліги Націй не принесуть справедливої розвязки японсько-китайського конфлікту.

ЯПОНСЬКІ ВІЙСЬКА 55 МИЛЬ ВІД ГАНКОВ.

Японська офензива розвивається добре. Японці загрожали Мечан (55 миль на північний схід від Ганков). Не зважаючи на завзяту оборону та дощі, японці скоро йдуть вперед.

Совіти не поможуть Чехословаччині,

БО РУМУНІЯ НЕ ПЕРЕПУСТИТЬ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ ЧЕРЕЗ СВОЮ ТЕРИТОРІЮ

Літвінов скритикував на засіданні Ради Ліги Націй розвязку чесько-німецького конфлікту, заохочуючи усіх членів Ліги до оборони Чехословаччини. У своїй промові він згадав, що СССР обовязаний дати Чехословаччині військову підмогу лише разом з Францією.

Лльондонський щоденник „Івнінг Стандард" повідомляє, що Чехословаччина звернулася за поміччю до ССР, який **їй відмовив, заявляючи, що не може прийти Чехословаччині з поміччю, бо Румунія не позволила перейти совітським військам ані перетранспортувати воєнний матеріял через свою територію**

„ІЗВЄСТІЯ" ПОТІШАЮТЬ ЧЕХОСЛОВАЧИНУ... ВІЙНОЮ.

„Ізвестія" помістили статтю, яку дістали з Женеви, яка обговорює теперішнє міжнародне положення. Стаття висловлює надію, що збройний опір Чехословаччини може довести до европейської війни, на якій Чехословаччина може лише скористати.

НАРАДИ НА КРЕМЛІ.

Під проводом Сталіна відбулись на Кремлі наради, в яких взяли участь майже всі члени політбюра. На нараді мабуть устійнено тактику на випадок чесько-німецького збройного конфлікту.

Німецько-мадярське порозуміння.

МАДЯРСЬКИЙ ПРЕМІЄР ТА МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ У БЕРХТЕСГАДЕНІ.

З Будапешту урядово повідомляють: Премієр Імреді, міністр закорд. справ Каня, шеф ген. штабу Керештес-Фішер та шеф виділу меншин у президії ради міністрів Патакі відлетіли у вівторок літаком на Оберзальцберг, щоб обговорити з канцлером Гітлером і фон Рібентропом чеське питання. Вони відбули у вівторок з канцлером Гітлером у Берхтесгадені конференцію, в якій взяв участь також німецький міністр закорд. справ Рібентроп.

Пополудні відлетіли мадярські державні мужі літаком з Берхтесгадену до Будапешту. У Берхтесгадені перебував тоді також польський амбасадор Ліпський.

Як подає мадярська телеграфічна агенція, після повороту з Берхтесгадену заявив Імреді, що розмови німецьких і мадярських державних мужів відносились виключно до Чехословаччини.

Перед кількома днями домагалися представники мадярської меншини з Чехословаччини права самоозначення для всіх мадярів у Чехословаччині. Мадярський уряд свідомий свого обовязку піддержувати всякими способами ті домагання. У теперішній важкій історичній хвилині мадяри свідомі, що їх обовязує єдність і дисципліна.

Мадяри задоволені з висліду розмов у Берхтесгадені.

В год. 18. відбулось засідання мадярської ради міністрів, що приняла звіт про розмови у Берхтесгадені.

НІМЕЧЧИНА ДОМАГАЄТЬСЯ, ЩОБ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ЗАСПОКОЇЛА МАДЯРСЬКІ ТА ПОЛЬСЬКІ ДОМАГАННЯ.

Німецьке радіо повідомляє, що німецький уряд прийме англо-французький пляи у справі Чехословаччини лише тоді, як дістане гарантію, що прихильно полагодять польські й мадярські домагання.

ГІТЛЄР ПРИЇХАВ ДО ГОДЕСБЕРГУ.

В четвер в год. 10. приїхав Гітлер спеціяльним поїздом до Годесбергу. З Мінхену виїхав він в год. 22.54.

НА ПОВИТАННЯ ПРЕМІЄРА ЧЕМБЕРЛЄНА.

Британський амбасадор у Берліні Гендерсон прилетів у год. 9.30 з Кельну до Годесбергу. В год. 10.53 вернувся він самоходом з німецьким шефом протоколу самоходом до Кельну щоб повитати прем. Чемберлєна, який має причалити в Кельні в год. 12.30.

НІМЕЦЬКІ ПЛЯНИ.

Берлінська „Берзенцайтунг", орган міністерства закорд. справ, видвигає ось які домагання:

1) Зворот Судетів.
2) Зірвання чесько-совітського союзу.
3) Приязні взаємини між обкроєною Чехословаччиною та Німеччиною.
4) Пронімецький уряд у Празі.
5) Чехословаччина має бути до Німеччини в подібному відношенні, як Ірляндія до Англії.

НІМЕЧЧИНА НЕ ХОЧЕ ПЕРЕГОВОРЮВАТИ З УРЯДОМ ПРЕМ. ГОДЖІ.

Як подають з Берліна, чехословацькому шарже д'афер у Берліні заявили у німецьких урядових колах, що не будуть вести ніяких переговорів з урядом Годжі.

РОЗСТРІЛЯЛИ 16-ОХ НІМЕЦЬКИХ, СЛОВАЦЬКИХ ТА МАДЯРСЬКИХ ВОЯКІВ.

Як подає будапештенська преса, у гарнізоні в Оремлязі (Словаччина) 15-ох вояків — 9-ох німців, 5-ох словаків і 2-ох мадярів чинно запротестувало проти большевізації їхнього полку. Дійшло до перестрілки з комуністами; 16-ох вояків арештували і засудили на розстріл. Присуд виконали негайно.

МОРАТОРІЯ.

Празький уряд оголосив мораторію для банків, асекураційних товариств та кас ощадности; вони не обовязані виплачувати більше ніж 3% місячних вкладів.

Празька біржа припинена.

113.000 СУДЕТСЬКИХ УТІКАЧІВ У НІМЕЧЧИНІ.

Кількість утікачів зі Судетів дійшла в четвер до 113.000 осіб. Вони розміщені в таборах у Саксонії, Баварії та Австрії.

Прем. Чемберлен приїхав уже до Годесбергу.

В год. 10-ій перед полуднем приїхав до Годесбергу канц. Гітлер спеціяльним поїздом. Прем. Чемберлен прилетів зі своїми співробітниками до Кельн в год. 12.30. На летовищі ждали на нього: фон Рібентроп, британський амбасадор у Берліні Гендерсон, державний секретар Вайцсекер, німецький амбасадор у Лльондоні фон Дірксен і шеф дипльоматичного протоколу фон Дернберг. З летовища прем. Чемберлен відїхав самоходом з мін. фон Нойратом до Годесбергу, де пополудні відбуде наради з канц. Гітлєром. „Таймс" пише, що прем. Чемберлен предложить канц. Гітлерові такі пропозиції: 1) Покликання міжнародньої комісії, що устійнить нові кордони Чехословаччини і наглядатиме над виміною населення; 2) Негайна загальна демобілізація; 3) Спільний поклик до всіх зацікавлених у розвязці чехословацької проблєми, щоби зберегли спокій, необхідний до суттєвої розвязки цієї справи; 4) Політичні і господарські гарантії для нової чехословацької держави.

Німці переняли владу в Судетах.

БЕРЛІН, 22. 9. ПАТ.

З Егер повідомляють: В ночі зі середи на четвер судетські німці переняли службу безпеки на цілому судетському просторі аж по чеську етнографічну границю. В Судетах нечуваний ентузіязм. На публичних будинках і приватних домах повівають прапори зі свастикою. Чеська влада по телефонічній розмові з Прагою висловила згоду на те, щоб судетські німці перейняли службу безпеки. Чеські військові станиці на кордоні, жандармерія та митні урядовці покинули кордон. В Егер панує зразковий лад. Управа судето-німецької служби безпеки видала летючки з покликом зберегти безоглядний спокій. З вязниць випустили політичних вязнів. За виставами крамниць видніють портрети канц. Гітлєра і Генляйна. В четвер коло 9-ої год. рано зникли з вуличь м. Егеру останні чеські воякі і жандарми.

Чеські урядовці покинули **поштовий будинок, в якому службу виконують уже німецькі урядовці.**

ПОВСТАННЯ НА ТЕШИНСЬКОМУ ШЛЕСЬКУ.

В середу вечором юрби поляків вилягли в Тешині на вулиці. Озброєні гурти поляків атакували станиці поліції та уряди, з яких чеські урядовці відійшли. В Тешині панує хаос. Чеські урядовці відсилають свої родини в глибину краю. „Звйонзек" польських легіоністів видав відозву до поляків за Ользою, в якій взиває їх до боротьби.

—o—

„Проти хвиль ворожого заливу".

В польській пресі появилась відозва Тимчасового організаційного Комітету живого памятника для вшанування двацятиліття „оборони Львова". Цим живим памятником мають бути виховні заведення зі школою ремесел оо. Салезіянів при костелі М. Б. Остробрамської на горішньому Личакові. Ці заведення призначені для найбіднішої польської дітвори. У відозві сказано м. ін.:

„Нехай на Горішньому Личакові, що його щораз більше і щораз сильніше підмивають змогутнілі хвилі ворожого заливу, повстане нова, могутня стійка, в якої варстатах будуть вишколюватися численні ряди бідної та занедбаної молоді на бравих та совісних ремісників і жертвенних громадян держави".

Відозву підписали: львівський архиепископ-митрополит кс. д-р Болеслав Твардовський, президент міста Львова д-р Станислав Островський, проф. д-р Отто Надольський, віцепрезидент міста Львова Франц Іжик та інші.

—oo—

По широкому світі.

Американський легіон рішив на конгресі в Льос Анджельос рішуче виступити проти народнього референдум на випадок війни.

Бразилійський уряд опрацьовує плян національної відбудови.

Мадярським міністром торговлі став віцеміністр Кундер.

Італія має вже 43.269.000 населення.

Большевицька митна сторожа схопила 6-ох фінських рибалок з озера Ладоги.

—o—

СМЕРТЬ ШЕФА АМЕРИКАНСЬКОГО ЛЕТУНСТВА.

Шеф летунства Злучених Держав ген. Оскар Вестовер згинув у летунській катастрофі недалеко Льос Анджельос враз з підстаршиною. Вестовер був шефом летунства від 1936 р.

—oo—

НОВИНКИ.

— **Преосв. Коциловський у Митрополита.** Перемиський Владика Преосв. Йосафат Коциловський приїхав з Перемишля до Львова і відвідав Ексц. Митрополита Андрея та кількох членів Капітули.

— Довголітній досвід у будові радіоприймачів є запорукою їх першорядної якости. Тому звертайтеся та закуповуйте батерійні радіоприймачі тільки в найстаршій українській фабриці Е-комп, Львів, Сикстуська 29, тел. 203-30.

— Проба хору Т-ва „Львівський Боян" починається в пятницю, 23. вересня ц. р. і відбуватиметься точно кожного вівторка й пятниці в год. 7.30 вечором в домівці Т-ва при вул. Шашкевича 5, III. Просимо всіх Вп. Членів явитися. Нових членів приймає секретар Т-ва безпосереднью перед кожною пробою. Виділ. -2

— З найкращих шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. I. пов., телефон 254-46. 1430 —?

— Фарби, лякери, покости, предмети домашнього вжитку, косметику поручає ф-ма **Інж. Б. Попович, Львів, Руська 16.** Великий вибір, дешеві ціни. 1987 -10

— Магазин постелі Р. Джала — Львів, Хоругвини 5, поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає пір'я до прання. Тел. 294-81 1186 —100

— В Т-ві „Молода Громада" висвітлить в суботу 24. ц. м. в год. 7-ій вечором інж. О. Пежанський світлини (найновіше досягнення фотографічної техніки) з нашого побуту і подорожей. Вступ для членів і введених ними гостей.

— Кіно „Рай" пригадує, що ті, що не бачили веселої німецької комедії з Гансом Ріманом „Веселий волокита" мають коротку нагоду зробити це тепер

— **Позір Львівщина!** Проща до Зарваниці з незалежних від Т-ва причин не відбудеться. — **Т-во Св. Андрея.**

— **„950 літ християнства в Україні"** — такий заголовок матиме авдиція по українськи, що її у пятницю 13. ц. м. відчитає в год. 17.45—17.55 перед мікрофоном львівського радія д-р К. Чехович. З огляду на прелеґента та тему авдиція заслуговує на загальну увагу.

— **Українська скрипачка в радію.** В середу 21. ц. м. в год. 14.35—15.00 давало львівське радіо концерт молодої нашої скрипачки Дори Марії Добрянської, ученици відомого професора консерваторії Цетнера. Концерт Генделя та Баха, що їх дебютантка (очевидно тільки перед мікрофоном, бо на сцені виступала вже п. Добрянська нераз) був справжньою мистецькою насолодою: скрипачка опанувала техніку скрипки дуже добре, розуміє дух твору й уміє передати його з душею. Був це кращий концерт українського мистця тонів перед мікрофоном, до якого львівське радіо повинно частіше допускати молодих концертантів.

— **Зїзд фізиків Польщі.** У Вильні відбудеться від 28. вересня до 2. жовтня ц. р. IX. зїзд фізиків Польщі. У цьому зїзді беруть теж участь два дійсні члени Наукового Товариства ім. Шевченка, а саме д-р Андрій Ластовецький і д-р Василь Міляньчук, які виголосять реферати.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали м. і. такі більші вигри: 50.000 зол. на ч. 14524 37951. 25.000 зол. на ч. 158518. 10.000 зол. на ч. 15573. 5.000 зол. на ч. 16515 38638 64665 77113 104055 133043 153802. 2.000 зол. на ч. 403 17352 18329 26959 33860 39587 70911 74472 91038 104148 104944 105953 128276 134413 144711 154925. 1.000 зол. на ч. 299 7783 8044 21978 28089 42133 46679 47727 54551 56866 57486 58998 66006 70438 71311 75570 81590 96885 100494 104490 106593 112161 124676 131734 132288 132829 141667 141863 154958 156826 158878.

— **Як поводяться з українцями в таборі праці.** В Малій Поляні к. Ворохти уладжено табор праці, в якому матуристи відбували підготовчу службу перед загальною військовою службою. У згаданому таборі був від 19. серпня до 15. вересня ц. р. між іншими матурист Володимир Пендюк, якого дня 14. ц. м. побив при прощальній вечірі один з польських юнаків без цензусу (без середньої освіти) так важко довбинькою по голові, що побитий мусів лежати аж 5 днів у військовому шпиталю у Львові. В. Пендюка побив польський юнак у присутности всіх членів табору та старшин і йому не впав за це навіть волос з голови. Слід згадати, що перед згаданим побиттям командант табору Станислав Вось, капітан резерви, накинувся дня 14. ц. м. пополудні на В. Пендюка з образливими словами: Ти хамє українські, цепе, мурго і т. п., додаючи, що вечором ще дістане. Єдиною провиною В. Пендюка було те, що він українець і станув в обороні малого гуцулика, 8-літнього Василя Пігуляка, на якого кинув 14. ц. м. патиком, підбиваючи йому око один юнак-поляк без цензусу. Він теж кинув поліном на В. Пендюка, якого вдарив тоді в ногу. Що на це скаже компетентна військова влада? Чи схоче перевести слідство в цій справі і покарати винуватців?

— **Учитель стріляє до людей.** До автодорожки у Сколім усів підхмелений учитель поляк Т. С. з Феліцієналю недалеко Сколього і казав їхати до Стрия. По дорозі казав затримати авто в Синевідську Нижнім, де висів і почав стріляти з бравнінґа без ніякої причини, мабуть тому, що горілка вдарила йому до голови. Спершу Т. С. застрілив пса, зранив шофера таксівки Касса в ухо, опісля зранив важко в черево В. Кривого з Любінців, який їхав ровером. Важко раненого Кривого відвезли до шпиталю у Стрию.

— **До Бригідок у Львові** перевезли з вязниці в Бережанах: Дмитра Королишина з Гинович, Володимира Стельмаха з Зарваниці, Петра Панькова, Петра Шачка й Атаназа Шачка з Літятина. Їх засудив суд у Бережанах на кару вязниці від 6 до 10 років за приналежність до ОУН. У четвер 22. ц. м. відбулася розправа перед апеляційним судом у Львові.

— **Ревеляційні зізнання недужого вязня.** Поліція зі Львова арештувала кравця зі Збоїськ Неміровського під замітом убивства молодої жінки в 1935 р. Неміровського обтяжив вязень Локоцький кравецький челядник, який відсиджує кару за грабунок у Сандомирі, де важко занедужав на сухоти. Локоцький вислав до львівського прокуратора обвинувачення проти Неміровського того змісту, що він убив молоду жінку і закопав її тіло у Збоїських. Одночасно вязень додав, що може зізнавати лише у Львові і покаже місце, де закопано тіло вбитої. Поліція перешукала означене поле, але тіла вбитої не знайшла. Ствердила лише, що дійсно в 1935 р. загинула без вістки 22-літня служниця Марія Фалярівна. Неміровський заперечує вину.

— **Смерть дітей на дорозі до школи.** В Мостищі пов. Калуш згинуло двоє дітей, які йшли до школи. По дорозі знайшли в дуплі старої верби гарматне стрільно з часів світової війни. Одно з них ударило каменем об гранату, що в тій самій хвилині вибухла і зранила смертельно трое дітей. Двоє негайно померло, а третю дитину відвезли у грізному стані до шпиталю в Калуші.

— **Зїзд „шляхти загродової"** — як повідомлях ПАТ — відбувся в Калуші. На цьому зїзді кс. декан полк. Мйодонський виголосив реферат п. н. „Національні відносини у Сх. Галичині і польська державна рація". Кс. Мйодонський накликував присутніх до праці для добра Польщі на полуднево-східніх окраїнах.

— **Краєва хроніка.** В Яремкові, пов. Рудки згоріли будинки з живим і мертвим інвентарем Ів. Данилюка та його сусідів: Анни Шведи і Михайла Степаняка. Шкода сягає понад 4.000 зол. Причина пожежі невідома.

— **Забагато самоходових катастроф.** Намісник Австрії Сайс Інкварт заборонив націонал-соціялістам їздити самоходом швидше ніж 100 км. на годину, з огляду на кищення возів, зужиття бензини і передовсім з огляду на публичну безпеку. В останніх часах не було у Відні дня, в якому не булоб найменше кілька самоходових катастроф.

— **Єгипет прийме жидівських лікарів?** Один з єгипетських лікарів мусульманин виступив у пресі з проектом запросити до Єгипту жидів-лікарів з Німеччини, Австрії та Італії. Автор проекту підкреслює, що в Єгипті панує низький рівень і невелике фахове вироблення місцевого лікарського світа. Тому слід влекшити практику визначнішим жидам-лікарям, зокрема на провінції.

— **За безцінь вимантрили біжутерію від наївних селян.** Італійська поліція арештувала в Неаполі двох мужчин, при яких підчас ревізії знайшли багату колекцію біжутерії вартости понад 5 міліонів франків. Слідство виявило, що арештовані вимантрили за невеличкою оплатою цілу колекцію біжутерії від несвідомих селян, які знайшли її недавно на місці катастрофи пасажирського літака, що розбився підчас повороту з Тірани зі шлюбу альбанського короля Зогу. Між 19-ма жертвами катастрофи, гістьми короля, був теж париський ювілєр, який віз колекцію біжутерії вартости 10 міліонів франків. З цієї колекції король Зогу вибрав найкращу біжутерію як шлюбний презент для своєї дружини.

— **Пошесть чуми в Болівії** навістила місцевости Хорті і Камірі, в болівійському Чако. Санітарна влада Болівії видала гострі розпорядки, щоб недопустити до ширення пошести. Одночасно розтягнула санітарний кордон і всі особи, які прибувають з околиць навіщених чумою, мусять піддатись квартанні. Санітарна влада Аргентини помагає Болівії в боротьбі з пошестю чуми.

— **Мільонова таємна крадіж** трапилася на кораблі, що курсує між Бульонь і Фолькстовн. Богатій англійці, яка їхала до Франції, пропала валіза з біжутерією вартости три міліони франків.

— **Запір.** Фахові свідоцтва лікарських повит підкреслюють додатне дїяння природної гірської води **„Францішка Йосифа"** в людей, які ведуть мало руху.

—o—

Д-р Абрагам Інзлєр.

Вчора, в середу 21. ц. м., за столиком у львівській кавярні „Рома" в 9. год. вранці постигла смерть д-ра Абрагама Інзлєра: йому стало погано, а поки покликали лікаря — серце перестало битися.

Д-р Абрагам Інзлєр — це жидівський політик і публіцист, над якого свіжою та передчасною могилою (Покійний мав 46 літ) повинен залунати й український голос. Це один із тих направду нечисленних жидівських „білих круків", які стояли і стоять на становищі, що галицькі жиди повинні стояти завжди в найтіснішіх звязках і порозумінні з українця ми як національною більшістю краю. Ту свою думку пок. А. Інзлєр виголошував не тільки у пляткічних приватних розмовах, але документував всією своєю діяльністю, за яку мав свого часу чималі прикрощі від своїх земляків, наставлених на згоду й угоду з польським урядом і експонентами шовіністичного польського громадянства. Будучи послом — пок. А. Інзлєр ішов (головно в адміністраційній комісії при дебатах над самоуправним законом) завжди з українськими послами. Інзлєр (разом з тодішнім сенатором Рінґлєм) був проти угоди пок Леона Райха зі Ст. Ґрабським та творив у галицькій сіоністичній партії опозицію, будучи прихильником і тактичним однодумцем варшавського Грінбавма. Через те й виступив з екзекутиви галицьких сіоністів та відсунувся від активної політики, присвячуючи свій темперамент, час і талант виключно публіцистиці.

У публіцистичній ділянці д-р Інзлєр відомий як автор обширної брошури, яка відпирала польські закиди, що це самі жиди спричинили протижидівські ексцеси після вмаршу польських військ до Львова в осени 1918. року, та описував ті події у світлі документів. Працюючи постійно у ріжних жидівських органах, м. і. у „Моргені", який завжди ставився до українських справ пристойно, — в останньому часі д-р Інзлєр дістав ширший варстат праці, як головний редактор варшавського щоденника „Нови Ґлос". Одним із перших кроків д-ра Інзлєра в організації редакційної праці було введення рубрики українських справ, яка займала постійно дуже багато місця, реферована надзвичайно совісно і прихильно нам. В його тижневику „Опінія" він помістив свого часу розмо- деякими чільними українськими політиками на тему можливостей українсько-жидівського порозуміння.

Д-р А. Інзлєр був людиною відважною, не був ані карієристом ані вузьким опортуністом, не рахувався з особистими користями та підкреслюючи свій ідеалізм ділами, які йому особисто шкодили. Знав українців і розумів їх (м. і. чудово говорив по українськи та постійно читав українську пресу) і мав для українців пошану. І тому й ми над його могилою висловлюємо слова пошани та жалю, що не його між живими.

✝ Посмертні згадки.

Андрій Гургула, емер. виділовий учитель і б. управитель вселюдної школи „Р. Ш." в Рогатині прийнявши Найсвятіші Тайни, упокоївся 14. вересня 1938. р. у 86 році життя. В. П. П!

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ВКС ЯРОСЛАВ

Цього року в мистецьких змаганнях Окружної Ліги важко вирішити хто слабший, хто сильніший, бо виєліди з кожної неділі перекреслюють найпевніші іноді паперові калькуляції. Кращу техніку, тактику та стиль гри вирівнює амбіція та жертвенність. Назагал львівські дружини перевищають провінціональні технічно й тактично, одначе амбіція та жертвенність все була найгрізнішою зброєю львівських дружин.

У неділю Україна стає до мистецького бою з ярославським ВКС-ом, який тепер — може воно й дивно — займає друге місце в табелі. Правда, Україна рішуче краща дружина від ВКС-у, одначе не забуваймо про те, що саме ця „гірша" дружина владила Україні на весну ц. р. досолі прикру несподіванку й виграла із чорно-червоними на їх власнім гриші. Тому теж змагуни України не будуть тепер надто певні й не будуть легковажити противника. Сподіємося, що після гарної минулонедільної перемоги нашої дружини над Чорними, змагуни України виявлять стільки амбіції та жертвенности що й досі. А тоді за висліл не потребуємо побоюватися.

Україна виступить до цих змагань, що відбудуться в неділю 25. ц. м. на гриші Чорних у год. 3.30 попол. в такім самім складі, як і минулої неділі.

Окремих афішів про цю імпрезу не буде.

КОМУНІКАТ „ОРЛІВ".

Дня 2. жовтня ц. р. відбудуться спортові змагання Кружків Т-ва „Орли" зі Львова та львівської округи. Ці змагання відбудуться на площі Сокола-Батька з такою програмою:

I. частина (рано): 8. год.: Полева Служба Божа. 9. год.: Змагання у відбиванні всіх Кружків Львова й Округи.

II. частина (пополудни): 15. год.: Святочне відкриття змагань. Біги: 100 м., 800 м., 1500 м. Гінші 4×100 м. Мети: ратище, диск, булавка, стусан кулею. Скоки: вгору і вдалечінь. Марш гуртків на 10 км. з обтяженнями 12 кг. Дужання в лінії.

Після змагань відбудеться роздача нагород і похвальних грамот. До маршу обовязує кожний гурток такий однострій: черевики, „шульпи", спортова сорочка (зелена, біла, вишивана) на голові гранатовий берет і наплечник з обтяженнями 12 кг.

До дужання в лінії виступлять дружини у складі 8 людей у спортовому однострої — з поясовими черезаками.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 23. 9. год. 8. веч. „Іван".
Субота 24. 9. год. 8. „Вовки в ночі".

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ЖУРАВНО:
23. 9. Пісня Бескиду.
24. 9. Чесна Сузанна.

Театр несподівано завітає до Львова з історично-народним репертуаром. Нові декорації арт. Бобинського.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Півень кличе".
АПОЛЛО: „Індія говорить".
АТЛЯНТИК: „Робін Гуд" з Ерролем Флінном.
БАЛТИК: „Остання сальва", „Парада зірок Варшави".
БАНДА: „Малий чародій" і „Верьосте".
ГРАФІНА: „Верес" на сов. Радянській.
ЕВРОПА: „Павел і Гавел".
КАСІНО: „Модель ка" (Джоан Крофорд).
КОПЕРНИК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Інститутка" (Д. Дарріа).
МЕТРО: „Князь і жебрак".
МІРАЖ: „Пані міністер танцює".
МУЗА: „Еспанський мотиль".
ПАЛЯС: „Професор Вовчур".
ПАКС: „Жінки над пропастю".
РАЙ: „Веселий золодюга" комедія.
РІЯЛЬТО: „Кафе Метрополь" з Лореттою Янг.
РОКСІ: „Роберт і Бертран".
СВІТ: „Пат і Патахон бездомні", „Лицарі степу".
СТИЛЕВЕ: „Ас-Кер" і ревія.
ТОН: „Шлях у невідоме", „Дочка Шанґаю".
УТІХА: „Шеф контррозвідки" і ревія.
ХИМЕРА: „Дівчатко з варіете" (Анна Ондра).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Гарміш-Партенкірхен".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВІТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Київ і Син)
Індія — Цейлон — Мадрас — Кольомбо.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 23. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт дутої орх., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Добрийдень найменшим: „Пригоди самовара" Бен. Герца та поезійки, пісеньки, мельодійки, 11.00 Для шкіл: „Про кота, що ходив власними шляхами" на осн. Кіплінга, 11.25 Гавзунов із пл., 12.03 Полудньова авдиція, 14.00 Іван Кенура та Е. Бандровська-Турська, з пл.; у перерві о год. 14.30 Спортова гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Де я бував літом і що я бачив, гутірка для старших дітей, 15.30 Гутірка з хорими, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. концерт у вик. орх., 16.40 Конкурсова гутірка П. Р., 16.45 Городнє над Святим Озером, фейл., 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Репортаж із життя та жива музика, **17.45 Девятьсот падесять літ християнства на Руси в українській мові виголосить д-р Конст. Чехович,** 17.55 Гальо, поліс! 18.00 Ротаційна машина, 18.10 Серг. Таневв: Тріо д-дур оп. 22, форт., скрипка, віол., 18.45 Літер. хроніка, 19.00 Пісні й арії в супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Весела Варшава" розр. концерт у вик. орх., співи; у перерві гумореска, 20.45 Веч. денник, 21.00 Прогр. резерва, 21.10 Калейдоскоп: сальон. орх., сопран. тенор, форт. дует, саксофон, 21.50 22.00 Спортові вістки, 22.05 Концерт бажань, 23.00 Останні вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика з пл. (надає Варшава II).

Субота, 24. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика дутої орх., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Кінчаємо тиждень, погідна вид., 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Сучасні винаходи, пл., 12.03 Полудньова авдиція, 14.00 Хор довоєнних кошиків, пл., 14.15 Орх. музика, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „Твої товариші", 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. концерт у вик. орх., 16.45 Протескові звичаї, фейл., 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Із спікерового альбому, 17.45 Спортові відомости, 17.55 Гальо, спорт, 18.00 Наша програма, 18.10 Давня музика: форт., сооб, 18.45 Фрагм. із „Пана Тадея", 19.00 Пять пісень Нова. Рафа до слів Ім. Гайбла, 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Розр. концерт у вик. нар. капелі та хору, 20.00 Про Косцюшка (для дітей), Поляки у Вестфалії, 20.45 21.50 Спортові вістки, 21.10 Розр. концерт нар. капелі (продовження), 22.00 Година несподіванок, 23.00 Останні вістки, 23.05—23.55 Легка й танк. музика з пл. (надає Варшава II).

Неділя, 25. вересня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Орх. музика, 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хл. газетка, Ярмні живина, Грають гармоністи, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Вплив зим. оранки на пізніші плоди, 8.50 Осінні перерібки доброї сільської господині, 9.05 Мендельсон: „Рі Бля" увертюра з пл., 9.15 Трансм. із адвенту катол. молоді у Ченстохові, 11.45 Муз. огляд, 12.03 Симф. поранок, 13.00 Книжки мого дитинства, літер. нарис Марії Домбровської, 13.15 Нарід і село в поезії М. Конопніцької, слово-муз. авд., 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Що чувати серед хліборобів, Грає сіль. капела, Авд. для сіль. молоді, Рада сіль. жінки у працях самоврядування, 16.15 „Британ Брисъ" комедія Ол. Фредра, 17.05 Розр. концерт, орх., сопран, тенор; у перерві коло год. 17.55 Хвилина бюра студій, 18.50 Пятнадцятиліття Л. О. П. П., Посвячення школи у Хожелях, Свято залізничників у Радомі, 19.55 Репортаж, 20.00 Форт. реціталь Гната Падеревського трансм. з Лозанни, 20.45 Політ. огляд, 20.55 Веч. денник, 21.05 Та йой, вес. авд., 21.40 Фрагм. футб. матчу Польща-Югославія, та спортові вістки, 22.30 Пісеньки, 23.10 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка і танк. музика з пл. (надає Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 23. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 18.00 Веселий концерт, 19.45 Вечірній гомін, 20.10 21.00 Моцартівський концерт, 21.30 „Симфонія великого міста" Гефера, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 17.25 Форт., 18.10 19.00 Циг. музика, 19.45 20.00 21.00 22.00 „Аіда" оп. Вердія, з пл., БРЮСЕЛЯ ФР. 20.00 21.00 22.00 „Три вальси" оп. О. Штравса, ВІДЕНЬ 15.30 Сучасна форт. музика, 16.00 Концерт симф. орх., тенор, 18.00 Молодь співає і грає, КОШИЦІ .375 14.10 18.45 Вістки, 18.00 В. Крайнянниця: „Евген Онегін" драма, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 22.00 Розр. концерт, ПРАГА 16.35 Концерт квінтету, 18.20 Сальон. квартет, 21.00 Яначків фестіваль, концерт фільг. орх. (у програмі **„Тарас Бульба" симф. рапсодія** і Симфоніета, ПРАГА II 19.45 20.00 21.00 „Веселий музик" оп. Л. Фала, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Театр Уяви: „Ле Шанделіс" ком. Місета, РИМ 17.15 Легка й танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Камеральна музика, Як повстає пісенька, Розр. музика, ШТРАСБУРГ 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт нар. орх.

Субота, 24. вересня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні, 18.00 Он. мельодії, 20.10 21.00 Розр. концерт, 22.30 Легка й танк. музика, БРАТИСЛАВА 20.35 21.00 „Пірат" оп. Бончека, БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика (у перерві 12.30 Комунікат, 17.25 18.00 Орх. концерт, 19.00 20.00 Концерт циг. музики та солістів, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 12.00 13.15 Розр. концерт, орх., тенор, 15.30 Сільське життя в Англії, з муз. іл., 18.00 Вок. концерт, 20.10 21.00 Веселий вечір, 22.20 23.00 А завтра неділя, орх., сол. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 21.00 „Весела вдова" оп. Легара, 22.30 Прелюдія та фуги Баха, КОШИЦІ 7.31 14.10 18.45 Вістки, 18.00 Спортові актуальности Закарпаття, Праця учителя в школі, Пів години для дітей: казка, декламації, музика, МІЛЯНО 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Арлезіянка оп. Чілеї, опісля танк. музика, ПРАГА 12.41 Військ. орх., 18.20 Легка музика, 22.35 Танк. музика, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, РИГА 18.00 Лотиські пісні, РИМ 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Музична комедія, Весела муз. авд.

Неділя, 25. вересня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Улюблені мельодії, 18.00 Веселі увертури й танки, 20.10 21.00 „Клівія" оп. Досталя, БІЛГОРОД 18.15 Російські романси, 20.00 Нар. музика, 21.00 Концерт артистів опери, БЕРОМІНСТЕР 21.00 „Пімста лилика" оп. І.Штравса (II. дія), БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 16.30 Форт. дуети, 17.40 18.00 20.35 Циг. музика, 19.30 Спів, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, орх., форт., 15.25 Тріо г-дур Брамса, 19.00 Розр. мельодії та пісеньки, 20.10 21.00 Великий розр. концерт, 22.30 23.00 Танк. мельодії та пісеньки, орх., сол., російська співоча трупа, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 16.00 18.00 21.00 22.00 Розр. програма, ПРАГА 9.40 Орх. концерт, 11.10 „Святий Вацлав" оп. Зеленки, 15.30 Концерт військ. орх., 17.30 Орх., солісти, 18.00 Танк. музика, 18.30 Популярн. концерт, РАДІО ПАРІ 19.00 Сценка, 19.30 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 18.00 Камер. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Фіделіо" оп. Бетовена.

Радіокутик.

ЖІНКА В СОВІТАХ.

Під таким наголовком львівська радіовисильна передавала відчит п. д-р Харитї Кононенко, 26. м. м. Прелегентка, відома в нас дослідниця жіночого питання взагалі, обговорила цим разом одне дуже цікаве питання зв'язане з життям у Совітському Союзі, а саме нова представила нам яке становище займає жінка в Совітах взагалі (зокрема українська), та як виглядає її життя особисте, родинне, суспільно-громадське. В порівнянні із життям жінки на заході Европи, життя жінки совітської дуже важке. Суспільно-політичні умовини життя в сов. союзі приневолили совітську жінку зовсім підпорядкуватись тим усім взглядам та законам, яким сов. влада оточила взагалі життя своїх „вільних" громадян. Чи в особистому, чи в родинному, чи в суспільному житті жінка має дуже обмежені права. В особистім житті вона не може розпоряджати своєю особою по своїй вподобі. В родинному і громадському уналежнена від державного апарату СССР. У цілому становище жінки в Совітах незавидне. Свої висновки ілюструвала прелегентка багатьома цікавими прикладами.

КОРИСТАЙТЕ з небувало дешевої продажі з приводу реконструкції дому і льокалю.

Перфумерія С. ФЕДЕР
ТЕПЕР ЛЬВІВ
СИКСТУСЬКА 2.
50 кроків від правого рогу Легіонів.

БІРЖА.

Львів 22 вересня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Банкноти бельг. 90·12 89·58 Доляри американські 5.31·50, 5·28·50 Доляри канад. 5.30·50—5.28·50, Фунтреєстр. 287·14—285·66, Франки фр. 14·40—14·30, Франки швайцарські 120·40—119·60 Фунти англ. 25·63—25·47, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 14·30—13·80 Кор. дан. 114·55—113·50 Кор. норв. 128·65—127·70, Корони шв. 131·90—131·00 Ліри італ. 20·10—19·50, Марки фінлянд. 11·30—11·00, Марки нім. 70·00 — 72·00, Леви Ліри 25·30—24·70 марки нім. срібні 86·00 — 85·00

Яйця.

Банк Польський 123·50 Цукор, 38·00 Буголь 35·00, Лінальон 82·25, Модженка 10·25, Острозець 11·00, Старокостянтинів, 41·75 Заворбуни 37·25.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·00, 65.25 3 і пів в. 1 ем. 82·50 серія ненот. 3 поз. пів. 2 ем 83·25 серія ненот. 5. позвер. 67·00 прем, дом. 91·25 , поліс. 86·00

Тенденція слаба.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 22. вересня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·65 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·70 зол.
молоко . 14—15 сот.
1 кг. яець 1·35

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко здержана.

КУП.Ю — ПРОДАЖ

ЛІЧИЛЬНІ трикопіальні, залізні, шафи... РЕНТШНЕР, ЛЕГІОНІВ 87. 1906 4-9

ПРЕЦИЗІЙНІ ГОДИННИКИ, великий вибір, дешево продає, Л. Розважевський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1982 2-7

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТЯК, Байка 14, тел. 288-24. 1682 18-20

МЕШКАННЯ

ДВІ великі кімнати, передпокій, кухня, осібні входи, повний комфорт, новий дім, Тарновського 43, оглядати від 10—3. Комірне 80 зол. 2001 2-3

ДВІ кімнати, передпокій, кухня, комфорт 60 зол. Городецька 227 над аптекою. 2001 2-3

ПОКІЙ кухня, електрика, город, новий дім, 30 зол. Кальвоська 11, бічна Церковної. Дзвонити Ільків. 2001 2-3

3 АБО 2 ПОКОЇ, кухня, комфорт, зараз винайму, Косинерська 28. 2-2

НАУКА

СТУДЕНТКА шукає лекцій з гімназії за утримання. „Діло" під „Студентка". 2000 1-1

СТАНЦІЇ

ДОБІРНА, дешева станція для студенток. Обертинська 30, м. 8. 2008 1-1

РІЖНІ

ЛІКАРСЬКІ ПЛАЩІ, найбільший вибір найнижчі ціни. „ПАЛЬОМ", вирібня одягів. Гетьманська 22. побіч Музею. 1730 5-13

ОГОЛОШЕННЯ

ПАЛАТА ДИТИНИ
ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 1. ТЕЛ. 116-97
поручає у великім виборі
ПЛАЩИКИ, УБРАНЄЧКА І СТУДЕНТСЬКІ МУНДУРКИ.
1898 5-11

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.50

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по вол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . вол. 0.10
шукаючі праці . . . . . вол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик — Видає Видавнича Спілка „Діло". — З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 211 (15.022). Львів, субота 24. вересня 1938. Річ LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: II. К. О. Львів 501.000.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.50 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА оригінальні англійські ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер Львів, Легіонів 3/. (над кіном Палас)

Німеччина хоче відірвати від Чехословаччини Закарпаття і Словаччину.

ЗПОЗА КУЛІС НАРАД У ГОДЕСБЕРГУ.

До Годесбергу приїхав прем. Чемберлен з куди більшою делегацією, ніж до Берхтесґадену. Це пояснюють тим, що теперішні розмови будуть більше вичерпуючі.

Німецькі кола висловлюють погляд, що тепер на переговори вже за пізно; вони зясовують дефінітивну розвязку справи Чехословаччини ось як:

1) Німеччина, Польща й Мадярщина дістануть території, заселені тими меншинами.

2) РОЗВЯЗАТИ СПРАВУ ЗАКАРПАТТЯ І СЛОВАЧЧИНИ.

3) З решти Чехословаччини утворити зневтралізовану державу без комуністичних впливів.

При цій нагоді німці натякають, що ту дефінітивну розвязку можнаб перевести лиш тоді, колиб німецькі війська увійшли до Чехословаччини.

З цієї вістки годі зясувати собі, що німці розуміють під „розвязкою справи" Закарпаття і Словаччини. З третьої точки програми виходить, що йде про повне відірвання тих країв від Чехословаччини.

З інших джерел подають, що — згідно з німецькими вимогами — про долю Закарпаття і Словаччини рішив би плебісцит.

Польсько-мадярський кордон на Закарпатті.

Паризький „Ле Пті Бле" розглядає питання, чи є ще час врятувати щось з цього вогню, який починає охоплювати цілу дотеперішню Европу. На думку автора це ще можливе, але тільки нині, бо завтра може бути вже запізно. Чехословаччину треба обкроїти не тільки в користь німців, але й у користь мира на майбутнє. Розвязки чехословацького питання не можна обмежити тільки до території Судетів. Необхідно на Закарпатті перевести польсько-мадярську границю та змусити Чехословаччину, щоб вона зреклася совітського аліянсу.

Новий уряд Чехословаччини.

В четвер вечором президент Чехословаччини заіменував і заприсягнув новий уряд у такому складі:

премієр: ген. Іван Сирови, ген. інспектор збройних сил;

внутрішні справи: Іван Черни, краєвий президент Моравії та Шлеська,

закордонні справи: Іван Крофта;

скарб: Осип Калькус;

освіта: Енглеберг Шуберт, б. директор департаменту;

справедливість: Володимир Файнор, голова найвищого суду;

промисл і торговля: Іван Яначек, дир. департаменту;

шляхи: Андрій Каменіцки, дир. департ.;

публичні роботи: ген. Франц Носаль;

рільництво: Едвард Райх, дир. департаменту;

суспільна опіка: Франц Горак, дир. департаменту;

здоровля і фізичне виховання: Станислав Ментль, професор університету;

пошта, телеграф: Карло Дуновски, дир. департаменту;

правна уніфікація: Осип Фріц, дир. департаменту;

без теки:
Гуго Вавречка, б. міністр пропаганди;
Станислав Буковски, голова „Сокола";
Петро Зенкі, посадник Праги.

Чехословацьке військо здобуває Судети.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Егеру:

Шеф генерального штабу чеської армії Крейчі наказав армії знову обсадити Судети. Коло год. 16. перші кольони панцирних самоходів увійшли до Кенігсберґу, Фалькенав, Грасліц, Нойдеку, Йоахімсталю й інших місцевостей, де після капітуляції чеської поліції обняли охорону безпеки охоронні частини судетської армії.

Міста були прибрані прапорами і зеленю, всюди панував повний лад. Вся влада була вже в німецьких руках.

Негайно до міст надїхали чеські панцирні самоходи та не остерігаючи нікого, розвинули скорострільний вогонь.

Чехи машерують на Егер. Треба рахуватися з тим, що в ночі вони займуть Аш і Франциесбад.

На вулицях Егеру появилась комуністична „червона сторожа", яка намагається опанувати місто. Боротьба йде дальше, телефонічний звязок з Прагою перерваний.

У повіті Егер згинуло 16 німців.

Закарпатська Україна та Чехословаччина.

Львів, 24. вересня 1938.

Драматичні події у Чехословаччині втягнули у свій крутіж уже безпосередньо також наше українське Закарпаття, зване в офіціяльній чеській номенклятурі „Підкарпатською Русю". Це не тільки річ зовсім природна, але можна хіба дивуватися, що досі ввесь крик довкола Чехословаччини торкався судетських німців, а не тієї єдиної частини Чехословаччини, щодо якої Чехословаччина прийняла зобовязання надати їй автономію і в двосторонньому українсько-чеському пакті і в міжнароднього сенжерменському і у власній конституції, не дотримавши ніодного того свого зобовязання. Про судетських німців заговорив увесь світ, хоч їх стан у Чехословаччині був найкращий із стану всіх національних меншин у світі, не кажучи вже про ті меншини у самій Чехословаччині, — про українців не впало ані одно слово. Бо судетські німці самі дбали за те: стояли на високому щаблі національно-політичної свідомости та культурного й економічного розвитку і мали за собою таку закордонну силу своїх державних земляків, якої не має ніодна інша меншина в Европі.

Щойно претенсії, зголошені Угорщиною та Польщею і підтримані Мусолінієм — актуалізували і справу Закарпатської України. Але обидві згадані держави, які виступають в обороні своїх меншин — мадярів та поляків, домагаючися прилучити їх до матірних держав за прикладом судетських німців, що відходять до Ш. Німеччини, одностайно заступають думку, що Закарпатська Україна повинна — відійти до Мадярщини. Таким робом направа „історичної кривди", яку заподіяли в сенжерменському та тріянонському мировому договорі Мадярщині, мала б тепер частинно прийти коштом — українців! Надійшов момент, коли Мадярщина реалізує свою давню ревізіоністичну програму, яку польська закордонна політика та польська політична публіцистика завжди явно підтримувала.

Наше становище у цій справі ми вже неодноразово зясовували. Закарпатська Україна була тією єдиною частиною всіх українських земель, яка ввійшла до чужонаціональної держави не через програну війну, а на підставі добровільної згоди. 19. XI. 1918. року плебісцит закарпатської еміграції в Америці рішив прилучити Закарпатську Україну до ЧСР, а виразником того рішення була заява Американсько-Руської Народньої Ради у Скрентоні. Закарпатські українці у краю рішили були спершу, в урочистому акті злуки в Хусті 21. І. 1919. року, прилучити Закарпаття до України, але воєнні невдачі УГА й Армії УНР та захитане істнування обох українських держав вплинуло на зміну того рішення: на звїзді трьох Народніх Рад, пряшівської, ужгородської та хустської, рішено 8. V. 1919. року прилучити Закарпаття до Чехословаччини і ту постанову делегати Закарпатської України Гр. Жаткович та Антін Бескид нотифікували мировій конференції у Парижі.

Від вересня 1919. року почала на Закарпатті урядувати чеська адміністрація. Урядувала так, що зверхні адміністраційно-устроєві установи, які мали вказувати на автономічний характер краю, були тільки формою і фірмою, за

якою фактично всю владу мали чехи, які почали трактувати Закарпаття, як своєрідний Сибір для своїх урядовців та як терен голосів для своїх політичних партій. Розвиток українства мусів іти постепенно, з важкою боротьбою. Чехи, вірні своєму історійному та глибоко закоріненому русофільству, від першого дня своєї адміністрації на Закарпатті підтримували не національний автохтонний український рух, а безполове „русинство", яке народилось було виключно як виквіт попереднього мадярського режиму денаціоналізації, та масово насилали на Закарпаття московську політичну еміграцію, яка гляділа на Закарпаття, як на частину Росії та край етнічно російський. Чеський уряд відмовився залегалізувати зміну статуту „Учительської Громади" на „Українську Учительську Громаду" з уваги на „неблагонадійний" прикметник „український", який мав відразу для чехів посмак „ірредента", тоді, коли деклямації москалів про „русский" характер краю стрічались тільки з признанням. Увесь час чехи грали на Закарпатті гру, що її вивчились від передвоєнної Австрії: дівіде ет імпера, — вручно лявіруючи українською національною стихією, штучно насаджуваним москвофільством та „третім напрямком" „тутешніх". Чехи які славились ніби своїм змислом практицизму і розумінням реальної вартости річей, уперто трималися фікції „подкарпаторусинства", навіть чисто українську мову називаючи там не українською, лише „подкарпаторуською". Політика Шкільного Реферату в Ужгороді з його ославленим недавнім плебісцитом, що його переводили з явним фаворизуванням російщини у школах, під натиском адміністрації та з усякими штучками, — врешті недавне просто ганебне інтервю в „Куріері Варшавскім" губернатора Грабара, нашого землячка і „тихого народовця" який з великими симпатіями висловився про московських емігрантів на Закарпатті і тамошнє москвофільство, а українських емігрантів окреслив як „ірредентистів", — це яскраві докази чеської політики на Закарпатській Україні. Такої політики, яку закарпатські українці завзято поборювали.

Але одночасно ми не забували і не легковажили собі факту, що за чехословацької влади на Закарпатті українці таки дістали значно більші можливости розвитку, ніж їх мали за мадярських часів. Мадярський режім найшов свій найвірніший вислів у законі Апонія з 1907 року, в якому немадярські народи дістали заборону мати свої полки: це було вірне наслідування режіму Валуєвих та Апухтіних у царській Росії, які під адресою українців кричали: „Не било, нет і не будет". Безпощадна мадяризація довела на Закарпатській Україні до того, що в 1918 році не було там взагалі ані одної школи з українською мовою навчання, ані державної ані приватної (церковної). Могутній розвиток по суті українського народнього шкільництва, подекуди фахового і середнього шкільництва, стихійний український національний рух серед молоді та вчительства, народини й розвиток української національної преси, яку сьогодні репрезентує там ціла низка гарних українських газет і періодиків, народини українського спорту, врешті й самостійне — хоч і дуже куце з уваги на специфічну політику чеських партій, підтримуваних чеською адміністрацією — парляментарне представництво, — все воно казало добачувати великі додатні сторони перебування під владою ЧСР. З боротьбою і з великими труднощами, але постепенно й еволюційно зростав закарпатський український національний стан посідання в усіх ділянках життя.

У такій ситуації ми тут, у теперішньому центрі всеукраїнської політичної думки, заявляли завжди виразно: 1) займаючи становище ревізіонізму супроти версайського договору і всіх тих мирових договорів, в яких рішалася доля українських етнічних земель без згоди, а то й відома легітимованих українських представників, не признаємо мадярських ревізіоністичних претенсій щодо Закарпаття, бо те Закарпаття не мадярське, лиш українське і 2) маючи до вибору поміж Мадярщиною і Чехословаччиною — вибираємо Чехословаччину.

Сьогодні ситуація дещо змінена. Муссоліні висунув домагання плебісциту для всіх національних меншин у ЧСР. Кожний плебісцит може рішати або про свою приналежність до будьякої іншої держави, або про власну незалежність. Останні вістки з Закарпатської України кажуть, що **наші тамошні земляки годяться на плебісцит та домагаються його. Не маємо ніякого сумніву щодо його висліду, якщо тільки він буде переведений без ніякого чужостороннього натиску.** Але мусимо з найбільшою рішучістю протестувати проти всяких затій — прилучити українське Закарпаття до Мадярщини без попереднього запиту, чи тамошні українці, що творять абсолютну й величезну більшість населення краю — бажають собі такої зміни.

Польські часописи повні сьогодні покликів за спільну границю з Мадярщиною. Український нарід не мішається до такої внутрішньої справи польського народу, якою є змагання до обєднання із завльванськими поляками: їх спір з чехами на цю тему — їхня справа. Але не можемо погодитися, щоб польська вулиця у Варшаві і Львові маніфестувала за зміну кордонів на території, на якій нема ніяких поляків та щодо якої перший голос мають українці. Закарпатські українці не мають своєї армії ані своєї матірної держави за кордоном. Але вони не є теж таким стадом баранів, що їх можна заганяти з загороди до загороди, не питаючи їх думки та не рахуючися з їхньою волею.

Ми вдячні за щирість п. Адольфові Бохенському, який — мотивуючи конечність добути спільну границю з Мадярщиною — наводить низку аргументів і між ними такий аргумент: „...Заволодіння Русю мадярами та перекреслення таким робом автономії Руси, небезпечної для внутрішніх національних відносин Річипосполитої" („Слово" з 21. ц. м.). Очевидно, від ніякого політика ніхто ніколи не вимагає якоїсь любови і єдиним критерієм у політиці все ще тільки інтерес. Тому віримо, що в інтересі польської ендеції, яка залишається вірною тезі Лешка Борковського „нема Русі, єст тільки Польсква і Москва", лежить ницити кожний слід українства у границях Польщі і поза її границями, отже й на Закарпатті. Розуміємо, що польський аргумент, що спільна польсько-мадярська границя булаб ударом для Московщини і з політичного і стратегічного огляду — може мати свою льогіку. Але не розуміємо, як можна пропагувати польсько-українське порозуміння з протиросійським вістрям, признавати, що без активної співпраці українців пляни розбити Росію неактуальний і нереальний, та одночасно радити ліквідувати українські автономічні змагання руками мадярів, теж протимосковських союзників! Як п. Адольф Бохенський уявляє собі в такій ситуації настрої і становище **всіх** українців у світі?!

Пан Адольф Бохенський є в цій справі виразником більш екстермінаційних мадярських затій, ніж самі мадяри. Адже вже в жовтні 1918 року самі вони, мадяри, створили з 4-ох карпатських жуп „Руську Країну" з окремим губернатором у Мукачеві та окремим „руським міністерством". Очевидно, з автономізації „Руської Країни" нічого не вийшло, бо не було в мадярів доброї волі ані часу на те: але й вони відчували та знали, що політика Апоніїв і Тісів покінчилася банкроцтвом і стала анахронічна. Правда, історія ще нікого розуму не навчила і стару помилку завжди люди (народи, держави) повторяють з думкою: „Ануж тепер удасться". Але штука з перекреслюванням волі, бажань і змагань закарпатських українців більше не вдасться.

ік.

Центральний Комітет УНДО про Закарпаття.

Центральний Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання, зібраний у Львові, дня 20. вересня ц. р., проголошує, що в історичній хвилині політичного самоозначування народів, які заселюють Чехословаччину, змагання закарпатських українців до здійснення права самовизначення не можуть бути знехтовані всупереч їх волі ніякими доконаними фактами.

Тому Центральний Комітет УНДО витає закарпатських українців у їх змаганнях до здійснення повноти своїх прав на всіх українських етнографічних землях Закарпаття, що лежить в інтересі цілого Українського Народу.

Найдешевше закупиш найкращі МАТЕРІЯЛИ з першорядних бельських фабрик
у фірмі Е. М. РОТ Львів, Казимира Великого 12. Тел. 277-45
1840 Англійські взори шевіотів і самоділів у великім виборі. 10-10

Ревізіонізм у поході.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 19. вересня 1938.

Ідучи вчора з Варшави через Берлін до Парижа, ваш кореспондент не бачив у поїзді по дорозі ніодного німецького вояка та ніодного французького вояка. Усюди пусті були вагони, бо військові транспорти вже були покінчені. Мілионові армії стоять напроти себе над Реном. Лінія Мажіно та лінія Зігфріда — ці твердині-архитвори найновішої воєнної техніки — скріпили свої залоги. В Парижі роздали маски та пісок по всіх каменицях. У міжчасі міністри перемінилися в летунів, спадаючи з неба наче якісь ангели мира в найкритичніших хвилинах поверсайської Европи.

Учора, в неділю, у Франції в святинях усіх релігій молилися за мир. Молилися теж жиди. Але я вам не всилі сказати, чи ті останні молилися за мир, чи за війну. Бо ледви, чи є тепер який жид у світі, який не бажав би війни. Як Сіон валиться в Европі, то нехай з ним завалиться і цілий світ!

Тут говорять, що деякі тутешні достойники жидівського походження домагаються якнайскорішого виповідження війни. Далядіє і Чемберлен учора в Льондоні погодилися на відступлення країни німецьких Судетів Німеччині. Нині амбасадор Франції предложить Бенешові проєкт поділу Чехословаччини.

Пять чи шість років тому **амбасадор Франції предкладав Бенешові проєкт реставрації Габсбургів** на австрійському престолі, бо Франція вважала, і це зовсім слушно, що єдині Габсбурги зможуть спинити злуку Австрії з Німеччиною. Тоді д-р Бенеш відповів французькому амбасадорові ось таке: „Волію аншлюс, ніж поворот Габсбургів." Д-р Бенеш помилився, бо сьогодні Чехословаччина заплатить за аншлюс утратою Судетів. Колиб тільки на тім обійшлося...

Підчас дороги, чи вже тут у Парижі, ми чули від французів майже одні і ті самі слова: „Нам дуже важко боротися з аргументацією Гітлера, бо **німецький канцлер кермується гаслом французької революції про самоозначення народів.** У дійсності Гітлер має рацію."

А далі французи запитують: хто порадив Чехословаччині відкинути карльсбадські домагання Генляйна? Тоді інтегральність чехословацької держави булаб запевнена, бо Німеччина тратила таким чином всі аргументи, які виправдують німецький напад на Чехословаччину. Англія і Франція гарантували політичні чеські кордони перед зовнішнім нападом, але уряди Англії і Франції не всилі оправдати перед своїми громадянами потребу війни з Німеччиною у хвилині, коли таки вже в кордонах чехословацької держави починається громадянська війна.

Місяць тому чехи мали ще нагоду врятувати цілість своєї держави, але чеські політики прогайнували час.

Хто радив ім все зволікати? Кажуть, що посол СССР у Празі був тим темним духом ЧСР. В його підбурюючі слова чехи більше вірили, ніж у слова перестороги амбасадорів Франції та Англії.

Для характеристики діяльности Комінтерну подамо мимоходом, що саме нині почався у Парижі під комуністичним впливом виразно політичний страйк будівельних робітників. Французька комуністична партія пре всіма силами до війни! Французьке міщанство здає собі справу з тієї комуністичної гри.

Французька публична опінія слідкує теж з неменшою увагою за польською акцією проти Ч. С. Р. **Польща станула на ревізіоністичному становищі взагалі,** зокрема є оборонцем словацької, німецької, мадярської та очевидно в

першій мірі польської меншини в ЧСР. І французи переконані, що між Німеччиною та Польщею приходитиме до щораз тіснішої співпраці, бо польська закордонна політика своїм недавнім виступом супроти Литви поклала перші основи для остаточного польсько-німецького порозуміння. Така угода є зовсім можлива. Світ ще не раз почує про литовську справу. Ревізіонізм є в поході і він оживлятиметься в ріжних видах у ріжних краях та в ріжних народів. Вже голоси тривоги чути в Білгороді та в Букарешті, бо хорвати, словінці, мадяри та болгари підносять голови та ставлять щораз гостріші домагання.

Маємо враження, що на якомусь, очевидно главному міжнародньому конкурсі чемности — ми, українці, дісталиб тепер таки першу нагороду, бо ми сидимо тихенько як мишки у своїй національній дірці та думаємо, що час працює за нас та ще до того і в нашу користь.

Юрій Студинський.

В Судетах ллється кров.

Ранком 22. вересня, саме перед зустріччю провідника Німеччини Гітлера з премієром Великобританії Чемберленом у надренським німецьким містечку Годесбергу, телеграми принесли вістку, що провідник судетських німців Генляйн вмашерував зі своїм корпусом добровольців на територію Судетів. А вночі з 22. на 23. вересня польське населення Тешина рушило й собі атакою розброювати станиці чеської жандармерії та обсаджувати важніші міські уряди. Лявіна подій рушила, війна зачалася.

На области Судетів, біля місцевости Міттер Рецбах, між Зайтенерс і селом Румбург, біля Вайперт та Шембергу йде правильний бій між чеськими прикордонними військами з одного боку та добровольцями Генляйна з другого. Є вбиті і ранені. На приказ начальної команди чеських військ рушила чеська армія з великим числом панцирних самоходів на Судети, щоб викинути з них генляйнівців. Наступ чеської армії сконцентрований у першу чергу на місто Егер і далі на Аш та Франценсбад. В Егері йде завзятий бій, про висліл якого годі довідатися, бо телефонічна сполука з цим містом зірвана. Судетські німці боронятьси завзято, свідомі того, що в потребі правильна армія, яка пильно обсервує події і тільки чекає на приказ своєї команди, перейде судетський кордон.

Не зовсім ясні у подробицях повідомлення з тешинського Шлеська. Польська Телеграфічна Агенція каже у своїх телеграмах про „озброєні групи поляків, що вдарили на поліційні станиці" в самім місті Тешин та про те, що „заскочені несподіваною польською атакою чеські поліцаї сховалися в переполосі у поліційних будинках". Що далі сталося — про те ПАТ мовчить. Булоб дивно, якби на тім скінчилося. Навпаки, повідомлення ПАТ-а треба — на нашу думку — так розуміти, що атака на чеську поліцію — це тільки вступ до дійсної збройної акції польського населення, яка певно в повному ході у хвилині, коли ці рядки пишемо.

Не легке супроти цих кровавих подій становище англійського миротворця Чемберлена. Заки Чемберлен, приїхавши до Годесберґу (і так майже з цілоденним опізненням), розмахнеться зі своїми плянами, він стане вже перед доконаними фактами. Йому доведеться в розмові з Гітлером ці факти або без застережень принати, або їх у цілости відкинути. Розпучлива акція чеських військ в останній хвилині ледви чи змінить бодай частинно положення у користь Чехословаччини.

А покищо в Судетах ллється кров...

Батьки і діти під прапор „Просвіти"!

В трикутнику Дубно -- Луцьк -- Рівне.

Репортаж із волинських міждивізійних маневрів.

1. У ПРЕСОВІЙ КВАТИРІ.

„Діло" дістало запрошення Міністерства військових справ у Варшаві вислати пресового справоздавця на цьогорічні маневри на Волині. Вибір Редакції впав на мене. І так я поїхав до Дубна, щоб належати кілька днів до дуже цікавої і рухливої ґрупи людей, яка носила назву „пресова кватира", переїздила „фронт" двох армій — „блакитної" і „червоної" — здовж і впоперек, та пильно приглядалась імпровізованим страхіттям війни.

Пресову кватиру складало 14 журналістів і двох фото-репортерів. Усі з Варшави. Я один зі Львова. Нестоличня преса (в томуж і зі Львова заступлена була на значно менших маневрах у ЦОП („вправи в районі Ряшева"), які — як відомо — недавно покінчились. Цей поділ мав свої добрі наслідки: наша пресова кватира легко перекидалася з одного місця на друге в шістьох лискучих шевролетках та не зустрічала тих труднощів в інформації, що їх зустрічає звичайно занадто багаточленне тіло.

Наша обсерваційна праця в терені починалась уже раннім ранком. Ще мряка клубилась над стернями, зораним чорноземом і зеленими пасовиськами Дубенщини, коли наші авта стрілою гнали між двома рядами придорожніх верб, побілених вапном, немов у сорочинках. Битий шлях у напрямі Рівного чи Луцька міняли вони згодом на бічні дороги, що вяжуть волинські села та хутори, а то й на пільні чи лісні доріжки. Командант пресової кватири підполк. Ризінський і його тричленна військова асиста мали нелегке завдання: щораз-то ловити найцікавіші моменти з „воєнних операцій", щоб здовольнити людей з преси, людей — як відомо — вередливих і безпощадних у своїй жадобі емоцій. Це було не тільки доволі трудно в першому дні, коли ворожі армії щойно себе нащупували передніми стежами. Також і пізніше не завжди можна було вілгадати, на якому саме відтинку ведуть обі армії воєнну гру, яка може дати оптичне та слухове враження, для цікавих репортерів. Діло в тому, що порухи військ на цих маневрах були законспіровані, як на справжній війні, піхотинці зариті в землю, кінноточики, панцирна зброя і табори сховані в невеличких лісах, що їх так багато в цьому терені, або по садках сіл та хуторів, гармати під розтягнутими сітками, прикриті травою так, що не відріжнялись від горбів чи копиць конюшини.

Та крім опіки свого коменданта, який звичайно дуже вміло і дотепно виходив з усіх трудних ситуацій, мала пресова кватира ще одного опікуна: був це майор з начальної команди маневрів. Він усе вмів віднайти нас у терені. І коли зявилось його авто, ми знали, що довідаємося багато про положення на „фронті" й опинимося швидко віч-на-віч з цікавими боєвими фрагментами.

А з цих фрагментів складалася цілість, не тільки на фронті, але й у репортажах, де „цементом" була більше чи менше буйна уява журналіста. Щоденно під вечір час травлення обіду (звичайно спізненого) був дуже діловитий: більшість репортерської братії „на гаряче" ловила свої враження і у варшавську пресу йшли довгі звідомлення під сензаційними наголовками немов зі справжньої війни.

Головний постій „пресової кватири" був у Дубні, в містечку, що виглядом не вважаючи на зосереджену в ньому торговлю хмелем, цим замітним продуктом волинської землі, доволі нецікаве й занедбане. Слідів приналежности до української етнографічної території у самому місті поза двома православними святинями й одною унійною — монастирською церквою назагал небагато. Українська мова губиться серед мови польської і жидівського жаргону. Подекуди, хоч і рідко, чути ще мову московську, як відгоміи колишньої російської державної приналежности Дубна.

Спізнені вісти зі світу примушували „пресову кватиру" користуватись, коли і де можна було, радієвими авдиціями, що заступали безпосередні редакційні вісти, до яких усі привикли, заки ще вони появляться друком. А вісти ці — при гостро напруженій ситуації в Европі — хвилювали і давали широку тему для товариських балачок, нерідко пристрасних і гарячих. Часті появи військових частин на вулицях міста, скрипіт коліс військових таборів та факт, що ось при столах сидить „пресова кватира", що ми входимо до неї як справоздавці „воєнної акції" — все те всуміш з вістками зі світу мимохіть підсичувало уяву. Здавлося — війна і сюди вже сягає, чи пак — може ось-ось сягнути. Це і маневрам, що їх свідками ми були, надавало більше поваги та значіння.

2. ЗАВЯЗОК, ХІД І ЗАКІНЧЕННЯ БОЄВОЇ АКЦІЇ.

Негайно після приїзду до пресової кватири зорієнтували нас у боєвій ситуації. Вона була ось-така:

Війська „червоних" вдерлися на територію „блакитної держави", відкинули її війська за ріку Стублу, доплив відомої нам з Дубна Ікви, та повели наступ на захід. Свій натиск скермували вони до ріки Путилівки, щоб — після її переходу — добути лінію ріки Стир.

Ділові операції почалися вночі з 14. на 15. вересня. Під заслоною ночі і згідно з дорученнями начальної команди перегрупувались обі армії, готуючись до зустрічі. Діло в тому, що „блакитні" рішили за всяку ціну при помочі кінноти і панцирного поїзду опізнювати натиск переможених „червоних", покищо на передпіллі Путилівки, а потім Стиру, так довго, поки не будуть зосереджені більші частини „блакитних" для успішнього протинаступу. Ось завязок боєвої акції, за якою могли ми вже слідкувати в дальшому її ході.

На північному відтинку фронту повели „червоні" наступ при помочі піхоти, на південному при помочі кінноти і панцирної зброї. Не вважаючи на значну перевагу військових частин, зокрема на силу панцирного кулака, „червоні" не могли розвинути занадто швидкого темпа у наступі. Спинювала їх у тому зручна гра команди „блакитних" військ, її маневрування при помочі рухливої кінноти, а також жива діяльність летунських ескадр. Але й літаки „червоних" були не менше активні. Вони докладно слідкували за порухами військ противника і бомбардували особливо становища артилерії, табори, тощо, підтримуючи з успіхом натиск піхотинців, кінноточиків та повзів.

Врешті воєнні ділання перенеслися на передпілля Стиру і Луцька. „Червоні", хоч мали перевагу в людському і технічному матеріялі, зустрічали крім чинного спротиву противника, який пляново відходив на лінію Стиру, також інші труднощі при переходах шляхів і рік, що було висліпом важкої праці „блакитних" саперів.

Боротьба йшла і вночі зі змінним щастям. День 17. вересня мав велику вагу для цілої акції. „Червоним" військам удалося перелістатись до Луцька, де вивязалася цікава вулична боротьба; а „блакитні" повели зміцнений наступ при помочі зовсім нових сил. Їх удар із півдня загрозив комунікаційним шляхам „червоних", потрібним для засоблювання частин, що йшли на захід, та примусив „червоних" зосередити тепер усю свою увагу на півдні, звідкіля йшла грізна небезпека окриження.

Обі сторони ввели до бою всі роди зброї і виказали максимальний спротив та боєздатність. Одна і друга сторона переживала моменти корисних ситуацій і моменти кріз. Ці останні вимагали як від команди, так і від виконавців великої напруги й амбіції. Використовувано всі засоби, щоб противника заскочити і спинити заколот.

Врешті доля „червоних" була припечатана і їх війська змушені були до відвороту.

Очевидно — всю ту боєву акцію могли ми бачити тільки у фрагментах. Через те логіка подій не все нам була ясна. Та саме ці фрагменти, про які пишемо далі, дали пресовим репортерам спромогу спромогу заглянути в тайни новітнього ведення воєнної акції.

В. Несторович.

Нововідкритий магазин мужеської конфекції
Зиґмунта Мазуркевича
у Львові, вул. Гетманська 12 (пір Коперника)
поручає найновіші моделі: убрання, пумпи, студенські однострої і плащі, раґляни, нагортки, пальта, футра у великім виборі готові і до міри з першорядних більшість матеріялів, по дуже приступних цінах. Уважаючому власному інтересі просимо оглянути виставу.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКИХ ПАРТІЙ.

„Фронт Національної Єдности“ і вибори.

Провідник „Фронту Національної Єдности“ Дмитро Паліїв виголосив на відправі фронтовиків Сокальської Области промову, в якій заняв становище до теперішніх виборів до сойму і сенату.

„Тепер сойм розв'язаний — говорив Д. Паліїв — і розписані нові вибори. Одна польська газета вже написала, що ФНЄ стає до бою з УНДО за мандати. Тому мушу вам вияснити наше становище: ФНЄ до виборів кандидатів не виставляє. Виборча ординація є така, що послом можна стати тільки з ласки. А ми ніякої ласки ніколи не просили і просити не будемо.

„Але це не значить, що нас, товариші фронтовики, вибори зовсім не обходять. Є одна функція, яку всі українці виповнити повинні. Це провірити, чи кожний українець, який має на те право, вписаний на виборчу листу. Це ваше право, а кожне навіть найменше право треба боронити. Без огляду на те, що ви зробите зі своїм голосом, ви мусите допильнувати, щоби всі були вписані на листи, а в випадку невписання реклямуйте своє право.“

При тому п. Паліїв заявив, що ФНЄ візьме участь у самоуправних виборах, стверджуючи, що ці вибори „для нас вже не байдужі. У тих виборах ми вже зацікавлені, бо тут йде про те, кто і як господаритиме по наших селах і містах нашим майном“. „Ми мусимо — говорив у цій справі п. Паліїв — вложити якнайбільше енергії, щоби з самоврядних виборів вийшли чесні українці керманичами громад і волостей... За владу в громадах треба боротися і наша організація буде боротися.“

П. Д. Паліїв торкнувся теж справи нашої загальної організованости:

„Переживаємо дуже важні й відповідальні часи. Йдуть події, які наповняють нас надіями, але разом з цим страх огортає за теперішній стан нашої організованости. Праця ФНЄ розложена на довгі роки, а тимчасом вже **нинішний день вимагає зосередження всіх українських сил.** І тому ми витягаємо руку до всіх українських організацій, які ще здібні до боротьби за права народу й закликаємо до створення **Української Національної Ради,** в якій зосередились би всі сили народу. Не йде нам про честь, про ініціятиву. Ми без вагання пішли би, якби хтось інший видвигнув ту вимогу, за якою є загальна туга в народі і яка конечна на нинішню потребу.

„Але Національну Раду можна створити тільки тоді, коли всі українські організації стануть на спільний шлях боротьби за права народу. Коли зі свого шляху зійдуть ті, що шукали спасення в ласці, як і ті блудні сини, що топтали український закон і руки на братів по крові підносили. Кожний день кричить до нас усіх: Момент вимагає, щоб знайти спільну мову і спільну працю!

„Для кого загальне добро понад особистим чи партійним, то знайде спільну мову. Коли-ж наша простягнена рука знову зависне у воздусі, як зависла в листопаді минулого року, то не наша буде це вина. І ми дальше будемо працювати з такою самою твердою вірою у правильність нашого шляху й у краще будуще української нації, як це ми робили досі.“

—o—

Біжучі рахунки,
безготівкові розплати (чеки й перекази),
вклади (звичайні, віннульовані, в valuta в золоті),
дрібнаощадність,
скуповування цінних паперів
ПРОМ-БАНК
Львів, Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.
Інкасо, доміціль, експонт векселів,
Інкасо рат післяплат,
Оборотовий кредит,
Організування промисл підприємств

З життя „Дружини Княгині Ольги“.

Разом із закінченням літніх ферій та початком осіннього сезону оживилася праця нової жіночої організації, „Дружини Княгині Ольги“. З повітових осередках творяться повітові Дружини, по селах — місцеві. Не залишився позаду краю і Львів, що як столиця Галичини та осідок управних органів Д. К. О. повинен мати амбіцію стати зразком для жіноцтва інших місцевостей.

Інавґураційні сходини львівських членів Д. К. О. відбулися 16. ц. м. Обширна домівка організації (при вул. Сикстуській 46) не могла помістити тих львівських громадянок, що згуртувавшися в рядах Д. К. О., прийшли вислухати звідомлень і рефератів свого проводу. Без перебільшення можна сказати, що зійшлась еліта львівського жіноцтва; побіч громадянок, що від довгих літ беруть активну участь у жіночому русі, бачили ми на сходинах теж і такі жінки, що досі не були членами жіночої організації.

Референтували члени Президії Д. К. О. пп. Константина Малицька і Мілена Рудницька. Перша прелеґентка, п. Малицька, зясувала ті обставини, серед яких дозріла думка жіночої політичної організації, переказала докладно історію її творення та подала звідомлення з дотеперішньої праці централі. З цього звідомлення приємні довідалися про прихильне становище цілої національної преси до Д. К. О., про щирий відгомін, який нова організація викликала серед европейської і заморської еміґрації та на інших українських землях, про захоплення, з яким її привітало жіноцтво в краю, зокрема селянське. Деякі листи селянок, що їх прочитала п. Малицька, викликали правдиве зворушення слухачок. Прелеґентка подала теж до відома, як розвивається організація в краю, в котрих місцевостях відбулися вже установчі збори повітових та місцевих Дружин і в котрих місцевостях такі збори заповіджені на найближчий час.

Другий реферат, п. Рудницької, мав характер програмовий. Зясувавши ріжницю, яка істнує між політичною організацією і статутовим товариством зі становища обовязуючих у Польщі законів, прелеґентка вказала на ті великі можливости, що їх відкриває перед українським жіноцтвом власна жіноча політична організація: бо крім праці над піднесенням освітнього, господарського і ґіґієнічного стану членів можна в ній теж вести боротьбу за права українського народу. Пригадавши основні тези ідеольоґії Д. К. О., п. Рудницька представила погляд її президії на напрямні української політики в Польщі. Зокрема референтка обговорила справу національної консолідації, становище до концепції т. зв. кормалізації, до питання „всеукраїнство чи територіяльний патріотизм“ та правильність таких чи інших міжнародніх орієнтацій у звязку із подіями у світі. З актуальних справ п. Рудницька порушила м. і. справу виборів до сойму, пригадуючи, що виборча ординація з 1935 р. позбавила українське населення змоги зголошувати самостійно виборчі кандидатури. (Головна Рада Д. К. О. займе становище до виборів у найближчих днях).

Присутні вислухали обох рефератів з великим зацікавленням і дякували прелеґенткам горячими оплесками. На сходинах панувала щира і радісна атмосфера, присутні знайомилися зо собою та обмінювались думками. З вдоволенням приняли теж до відома, що членські сходини відбуватимуться кожного тижня з ґутірками на політичні, суспільні і літературні теми.

Що писло „Діло“ 50 років тому.

Вівторок, 25 (13) вересня 1888.

„МИ, ПОСЛИ, ОБОВЯЗАНІ БОРОНИТИ РУСЬКИХ СПРАВ“...

У відозві в справі всенароднього віча в Бережанах українські соймові посли писали:

„Ми, підписані посли русини, вибрані свобідною волею сільських і маломіських громад, обовязані перед усіми боронити справ руських і громадських. А обовязані ми тимбільше, що останнє всенародне віче у Львові з червня 1883 року признало нас єдиними заступниками руського народу і закликало нас, щоб ми потреби й інтереси руського народу всіх сторін і повітів Галичини заступали“.

СПРАВА СОБОРУ.

„Руські владики скінчили вже свої наради в справах провінціонального собору. Преосв. єпископ Йоан виїхав учора до Перемишля, а Преосв. єпископ Юліян має виїхати сьогодні до Станиславова. Вислід нарад владик подадуть імовірно незадовго до приходного відома.

Досі Дружина Княгині Ольги начислює у Львові 200 членів. Коли взяти під увагу, що місцева Дружина в селі в Гаях к. Львова має вже 148 членів, то це зіставлення не свідчить дуже корисно про Львів. Але кожного дня приступають у ряди Д. К. О. у Львові нові громадянки і можна надіятися, що львівське жіноцтво не дасться засоромити жіноцтвом малих міст і сіл.

—o—

Памятник Коцюбинського в Чернигові.

В Чернигові відбудеться незабаром відкриття памятника письменника Михайла Коцюбинського. Виконав його акад. Гінсбург, що перебував колись разом із Коцюбинським на острові Капрі в Максима Горкого.

—o—

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА В МОСКВІ.

У червоній столиці відкрито виставу українського сучасного мистецтва. Вона користується великою популярністю москвичів. На днях виїзджає до Москви з Києва, Харкова й Одеси численна ґрупа українських малярів, скульпторів і ґраверів, які візьмуть участь у диспуті про мистецтво з приводу вище згаданої вистави.

—o—

КИТАЙ ПЛАТИТЬ ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ СВОЄЮ ТЕРИТОРІЄЮ.

З Токіо наспіла вістка, що Китай відступив Англії поважну частину території між Бірмою і Фукі Амем. За те Англія зобовязалася: 1) облекшити постачання воєнного матеріялу до Китаю через границю між Бірмою та Юнаном; 2) побудувати шляхи і летунські майдани у провінції Юнан та 3) не поборювати протияпонської аґітації в Бірмі та в Індіях.

—o—

РУМУНСЬКЕ ДУХОВЕНСТВО БУДЕ СЛУЖИТИ У ВІЙСЬКУ?

Румунське міністерство нар. оборони видвигнуло проект обовязкової військової служби для православних священників та діяконів, які не приділені до парохії. Синод рум. церкви вирішить небавом ту справу.

—o—

По цивілізованому світі.

Болгарський король Борис приїхав до Берліна, мабуть щоб побачитись зі своїм батьком.

Британський король приняв на авдієнції б. премієра льорда Болдуіна.

Мадярський премієр Імреді після повороту з Німеччини поінформував про хід нарад регента Гортія та провідників партій.

—oo—

ЖИДІВСЬКА МІЛІЦІЯ.

Палестинська влада приняла 600 нових жидівських міліціонерів. Тепер є їх разом 7.900, з того 4.800 озброєних у кріси.

—o—

138 ЖЕРТВ ПАЛЕСТИНСЬКОГО ТЕРОРУ У 2-ОХ ТИЖНЯХ.

У перших двох тижнях цього місяця в Палестині згинуло 138 осіб (88 арабів, 35 жидів, 5 англійців), ранено 104 особи (49 арабів, 42 жидів, 13 англійців).

Чи знаєте Ви, кілько є неписьменних у Вашій громаді? Чи Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка-буквар із читанкою „ЛО СОНЦЯ“, що її видала „Просвіта“ в ціні 50 сот. за примірник. Придбайте собі її якнайскорше! УЧІТЬ НЕПИСЬМЕННИХ!

Економічний огляд.

НА СПІРНИХ ТЕРЕНАХ.

Дещо з господарської географії Судетів і Шлеська за Ользою.

Німецько-чеський спір за Судети і польсько-чеський спір за Шлеськ по ту сторону Ользи викликує теж зацікавлення господарськими прикметами цих спірних теренів. Приглянемось їм зовсім коротко:

Місто **Ерер (Хеб)** має добре розвинений текстильний і керамічний промисл. **Фалькенав** має околиці багаті зложами бурого вугілля (лігніту). Крім того має хемічний, шкляний і керамічний промисл. **Карльсбад, Франческбад і Маріенбад** є купелевими місцевостями з мінеральними джерелами світової слави. Карльсбад крім того має численні хемічні і порцелянові фабрики. **Йоахімсталь (Яхімов)** відомий з багатства радоактивних джерел. **Коммотав (Хомутов)** — важний металюрґічний осередок. **Брікс (Мост)** є гірничим осередком. **Тепліц** крім значіння як відомий живець має теж значіння як осідок машинового і шкляного промислу. **Авссіг (Усті над Лабем) та його околиця** мають численні машинові, текстильні, хемічні і шкляні фабрики. **Райхенберг (Либерец)** є осередком незвичайно широко розвиненого бавовняного промислу, **Травтенав (Трутнов)** — льняного, **Габльонц (Яблонец)** — шкляного (відомі на ввесь світ кришталі й інші декоративні шкляні вироби).

З міст **на Шлеську за Ользою** згадаємо ось-такі: **Богумін**, що має вальцівню рур і рафінерію нафти, **Фриштат** — металевий промисл, **Карвіна** — численні копальні вугілля, **Тшинец** — великі залізні гути і високі печі (мартиновські та коксові), **Орлова** — копальні вугілля.

З цього дуже коротенького перегляду видно, що спір, частинно вже вирішений у некористь Чехословаччини, йде про високо активні господарські терени.

SAMODZIAŁY LESZCZKÓW
Осінні новини у великому виборі та Жіночі шовки
ПОРУЧАЄ
ЛЕЩКІВ
Львів, ул. Коперника 2.
4—7 Тел. 258-88.

Наші завдання у світлі суспільної енергетики.

(З реферату інж. Романа Білинського на диск. сходинах У. Техн. Т-ва 10. вересня ц. р.).

Те, що ми у щоденній мові називаємо силою якогось народу чи держави, показується при ближчому розгляді запасом суспільної енергії, яким даний нарід може розпорядкати. З того запасу він безнастанно черпає і постійно його доповнює. Суспільна енергія — це той запас духових та матеріяльних вартостей і праці, який одиниці віддають на обслугу спільних інтересів народу.

Прелєгент подав зв'язок суспільної енергії з іншими відомими родами енергії, основні закони природи, яким вони підчинені, розглядаючи значіння двох основних чинників кожної енергії: якісного і кількісного. У суспільній енергії ролю якісного чинника грає напруга **духових елементів;** комплексія ідей, кількісного — **матеріяльні вартости.** Значіння першого чинника, тобто напруги суспільної енергії, у нас не доцінюють як слід. Великанські можливости, які вона вже в собі не використані. Могутність народу, тобто засоби його суспільної енергії ростуть тим скоріше, чим більше його члени віддають йому зі **своєї** енергії і чим господарніше спільнота цею енергією орудує, чим менше зуживає її на дані потреби.

У недержавних народів, які не диспонують засобами фізичного примусу супроти своїх членів, віддана частини „приватної" енергії тих членів в користь спільноти відбувається виключно добровільно, коли одиниця відчуває зв'язок зі спільнотою.

Тому вимога збільшити приріст суспільної енергії покривається у нас з вимогою постійно скріплювати зв'язок одиниці зі спільнотою та вимінати все, що цей зв'язок може послаблювати. Цей зв'язок спирається на дівні суспільного інстинкту, витвореного вихованням одиниці, на вплині публичної опінії з її пінуванням людських вчинків і на вплині суспільних ідей та розбуджених ними почувань і бажань.

Необхідно якнайкраще використати всі три чинники. Головною ціллю виховання повинно бути усуспільнення одиниці, розвиванні її суспільного інстинкту. У пінуванні людей найвищим мірилом повинна стати корисність одиниці для нації. Вартісними ідеями, що заслуговують на підтримку, треба вважати ті, які зв'язують одиницю зі спільнотою. Такі ідеї стають при достаточній напрузі величезними рушійними силами, які творять історію. Не форма правлінь чи устроїв, тільки характер і вартість панівних суспільних ідей рішала завжди і нині рішає про підйом чи занепад народів.

У нас такою панівною ідесю повинен стати здоровий націоналізм, ідея служби спільноті, що виростає з відчуття тісного зв'язку одиниці з нацією, зі зрозуміння, що одиниця — це тільки клітина в організмі вищого живого єства — нації.

Другим чинником, від якого залежить зріст чи зменшування засобів суспільної енергії є спосіб господарення цією енергією. Треба обмежити до мінімум непотрібні видатки енергії і витрати спричинені нераціональним її використовуванням. Приклади першого роду розтрат є: внутрішня сварня, марнування часу, алькоголізм і зайвий чужий люксус. Зменшення витрат суспільної енергії внаслідок нераціонального її використовування вимагає двох засобів. Перший — піднести ступінь інтенсивности суспільної енергії, збільшити напругу її духових складників: суспільних ідей і зв'язаних з ними почувань і бажань. Другий — поліпшити організацію праці, зокрема її всебічність, плановість та координацію. На те необхідно створити один координуючий осередок.

Прелєгент розглядав питання, чому такого осередка дотепер не створили, аналізуваа причини нашого розбиття і його наслідки. Причини такі: у масах — розкладуючий вплив грязні верхів і їх пресових органів, у верхівці: світоглядові різниці, вплив деяких непридатних в наших умовинах чужих ідей, особисті амбіції, анімозії й інтереси частини провідників, вплини чужих, неукраїнських орд.

Оздоровлення відносин можливе серед теперішніх умовин не перемогою якоїсь одної політичної групи, тільки при допомозі порозуміння. Передумови для цього: безумовна ліквідація в с і х чужих впливів, підпорядкування інтересів верхівок і преси інтересам спільноти, перевірка групових програмів, щоб пристосувати їх до найважніших тепер потреб нації, тобто до оборони загроженого існування, організація співпраці на платформі спільних інтересів, дискусія над спірними справами для зменшення їх гостроти.

Якщо справді відпадуть чужі вплини, то решта спірних поглядів на деякі інші справи, зовсім не мусить бути перешкодою у згідній співпраці різних груп. Доказом на те є факт розмірно мирного співжиття поодиноких груп, не вважаючи на поважні світоглядові різниці між їх членами і то не в абстрактних, але в дуже життевих питаннях.

На **таких** основах порозуміння **можливе і конечне.** Потрібна тільки добра воля нинішніх верхівок. Помогти їм у цьому повинна здорова публична опінія.

Припинення сварок, які підривають у нас взаємне довіря і послаблюють національну солідарність, налагодження порозуміння, створення координуючого осередка, який нормував би співпрацю, з одного боку скріплять в народі віру в себе і розбудять ентузіязм праці, з другого дадуть змогу піднести рівень нашої організованости.

Реалізація цього зможе навіть у нинішніх обставинах піднести в короткому часі вдесятеро приріст нашої суспільної енергії та збільшити розмах і темпо нашого зросту, зокрема зросту господарського.

—o—

Волинські Торги.

(Враження очевидця).

Мода влаштовувати щорічно господарську виставу під назвою торгів не минула і Волині. В Рівному, найрухливішому торговельному осередку Волині, вже від 9-ти років відбуваються щорічно т. зв. „Волинські Торги" в супроводі більш патріотичної ніж господарської пропаганди місцевих чинників і при патріотичній декорації всього міста.

Маючи змогу цього року вперше побачити цю розреклямовану імпрезу Волині, не можу дати кращої оцінки, як одним словом: слабина. Передовсім Торги не сповняють свого засаднічого завдання, яке їм приписують, а саме: звязати хліборобську Волинь із промисловою Польщею. Організаторам Торгів не вдалось досі зацікавити якслід промислові підприємства західньої і центральної Польщі консументом Волині. Участь промислу в виставі назагал незначна. Також не дає вона повного образу господарського життя волинської землі.

До цікавіших павільонів треба зарахувати окремий павільон Кремянецького Ліцею, який виявляє велику активність у сільсько-господарській і лісній продукції та в промислі. На Торгах особливо багато виставлено експонатів з дерева: меблі, паркетові дощинки, тощо. Цікаві теж старанно опрацьовані графікони про освітню і господарську діяльність Ліцею.

З українських фірм у Галичині представлені на Торгах: тернопільська фабрика туток і паперців „Калина" (Будучність), львівська фабрика пасти „Елеґант" (О. Левицька і С-ка) та вирібня ровєрів „Пласт". Гадаємо, що наші засібніші фірми повинні користати з пропаґанди, яку дають Вол. Торги. Має воно важне національне значіння. Торги звиджує велика маса селян (у неділю чув я серед глядачів на 70% українську мову). Вона залюбки спиняється при українських написах. Їх дуже мало, бо польські і жидівські фірми зовсім не послуговуються мовою місцевого населення. Бачив я український напис ще тільки коло виставлених дзвонів ф-ми Вільчинський і Фельчинський (Станиславів). Брати Фельчинські з Калуша і Л. Фельчинський з Перемишля мали написи польські, хоч дзвони призначені до церков, бо з українськими текстами.

Вироби народнього промислу Волині здаються підібрані не дуже дбайливо. Виставило їх і продавало польське Т-во Підтримки Людового Промислу Волині.

В. Н.

—o—

З нашої кооперації.

СТАН ЩАДНИЧИХ ВКЛАДОК В УКРАЇНСЬКИХ КРЕДИТОВИХ КООПЕРАТИВАХ У II. КВАРТ. 1938 Р.

У другому чвертьріччі 1938 р. РСУК приняв у свої члени 7 нових кредитових кооператив, а загальне число кредитових кооператив, приналежних до РСУК було в дні 30. червня 680 (без Центробанку).

На основі чвертьрічних замкнень кооператив за друге чвертьріччя 1938 р. стан щадничих вкладок у всіх кредитових кооперативах РСУК (без Центробанку) виглядає так:

Ощадности в Українбанках: На всіх 113 Українбанків з увагою 112 сума щадничих вкладок на 31. III. 1938 р. була 7,271.055 зол., на 30. VI. 7,818.473 зол., себто збільшилася на 547.418 зол. (7.5%). Пересічно сума вкладок на один Українбанк припала на 31. III. 64.920 зол., а на 30. VI. 69.808 зол. На одного вкладника припадало в дні 30 червня 254.08 зол. Усіх вкладників було 30.772, або на 1.867 більше (6.5%), як на 31. III. 1938 р.

Ощадности у райфайзенках: На всіх 555 райфайзенок з увагою 552 було в дні 31.III. 1938 р. щадничих вкладок на 1.979.212 зол., а в дні 30. VI. 2,028.487 зол., себто на 49.257 зол. (2.49%) більше. Усіх вкладників було 30. VI. п. р. 62.716, або на 1.035 (1.8%) більше як на 31 III. п. р. Пересічно припадає на одну райфайзенку 114 вкладників і 3.675 зол. ощадностей.

В невеличкій групі кооператив інших (урядничих) на всіх 12 і 9 уважених, число вкладників зросло з 616 на 627, а щадничі вклади з 108.951 зол. на 120.118 зол.

Разом у всіх наших кредитових кооперативах (без П. Б.) число вкладників зросло за II. чвертьріччя п. р. на 2.914 (3.2%), а стан вкладок зріс на 607.860 зол. (6.5). Вклади ощадности у Центробанку при кінці II. чвертьріччя дали 2.020.619 зол., так що в цілій нашій кредитовій кооперації мали ми в тім часі ощадностевих вкладок на 11,096.697 зол.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Сторінка без політики.

Автоматична повітряна торпеда.

НОВА ЖАХЛИВА ЗБРОЯ.

Патент ч. 654.113.

Відома німецька фірма „Альгемайне Електріцітетс Ґезельшафт" дістала недавно від німецького патентового уряду патент на ч. 654.113. Завдання винаходу таке: прилад, який визначує напрям, що в ньому лежить бажаний предмет. Прилад дозволює теж устійнити віддаль, яка віділює предмет від глядача навіть на випадок мряки.

Патентові призначення завжди подають у такій туманній мові, одначе в цім випадку фірма зовсім скриває призначення винахолу. Бо патент ч. 654113 торкається

нової, жахливої воєнної зброї, яку німецькі техніки збудували при допомозі явищ та процесів добре відомих фізикам усіх держав.

Щоб якслід виявнити значіння нового винаходу треба почати вияснення „від кінця".

ГУТНІ ПЕЧІ.

Печі до топлення сирівців великих металюрґічних фабрик творять для летунів ворожих армій незвичайно приманчиву ціль. Зруйнувати гутну піч, значить припинити працю цілої фабрики, зменшити кількість продукції зброї, гармат і стрілен та спараліжувати боєздатність противника.

Та дібратись до такої печі дуже важко. Піч творить свого роду трубу - комин високий на 28—30 м. і з проміром на 10 м. Така рура наповнена пливким металем, який важить коло 1000 тон. Якби в таку руру попала летунська бомба ваги 500 кг., той вулькан вибухнув би зі страшенною силою та розкинув би довкола вогненну лаву. Та як поцілити летунові згори в точку, яка має всього 10 м. проміру? Щоб пройти через охоронний вогонь ворожих протилетунських батерій, літак мусить держатися на доволі великій висоті. А з такої висоти не лиш важко поцілити в отвір печі, але годі її побачити. Спроби підчас війни 1914 р. були найкращим цього доказом.

ІНФРА-ЧЕРВОНІ ПРОМЕНІ.

Німецькі військові техніки додумалися до такого: Розпалена металева рідина, яка виповнює піч, випускає у величезній кількості інфра - червоні промені, невидні для ока. По вулканах такі печі є найбільшими й найсильнішими джерелами на землі. Інфра - червоні промені, як інше світло, впливають на т. зв. фотоелектричну клітку, значить на невеликий апарат, який перемінює світляну енергію на електричну. Користуючися цим явищем „Альгемайне Електріцітетс Ґезельшафт" побудувало повітряну торпеду, яка під впливом притягальної сили джерела інфра - червоних променів сама скермовується на піч та вдаряє в неї.

СТРІЛЬНО, ЯКЕ САМО ЗНАХОДИТЬ СВОЮ ЦІЛЬ.

Нова повітряна торпеда, що її скидатимуть літаки, має спеціяльний прилад, який дає їй змогу держатися в повітрі. Вона має теж невеличкий двигун, який уводить її в рух. Залишена сама собі, така торпеда по мандрівці в повітрі впала би на землю в якімнебудь місці. Одначе в околицях гутних печей вона працює зовсім інакше: інфра - червоні промені впливають на прилад, який регулює напрям торпеди і

самі ведуть її просто до печі. Лет торпеди триває так довго, доки вона не зіткнеться з печею та не розірве її.

Летунові вистане наблизитися на 10 км. до фабричного комину і скинути торпеду. Після цього летун може завернути з літаком до своєї бази. Бомба сама знайде свою ціль.

Справді жахлива зброя, якщо вірити закордонним часописам, що така торпеда існує.

Найбільші жеруни на світі.

Найбільшими жерунами на світі є безсумніву ескімоси. Як відомо, обжирство це один із семи головних гріхів. Данте призначив жерунам місце в пеклі, одначе ескімоси мають таки оправдання на своє жерунство — холод. На рівнику ніхто стільки не їсть, що проковтують ескімоси під бігуном.

Сотник Ляйон, який провів серед ескімосів кілька літ, змальовує таку картину:

„...Мій господар зїв уже стільки, що став наче пяний та що хвилини засипляв. Його лице почервоніло, уста він мав увесь час відчинені. Біля нього сиділа його жінка Арнуля, яка доглядала свого чоловіка й пальцями впихала йому до рота величезні кусні напівсирого мяса. Муж негайно їх жував і як лиш у роті зробилося трохи місця, Арнуля всувала туди кусник сала. Ескімос не рухався, не відкривав очей і лиш час до часу глухо постогнав із вдоволення. Сало, що він успів його зїсти, текло по його лиці, стікало по шиї за ковнір, одначе він далі ковтав, поки не звалився важко у безпамяти.

Правда, це був бенкет з нагоди якогось свята. Але і звичайний легкий сніданок не багато ріжниться від бенкету.

Справді добрий апетит!

—o—

Лінія Мажіно старовинних римлян.

Французький археольог проф. Жілен Ґей подав недавно в академії звіт про висліди розкопів, що він' їх перевів із співробітниками в Північній Африці в околицях Біскри. Ці розкопи дали йому змогу відкрити кілька кільометрів від римських укріплень міста цікаву лінію уладжень, що її проф. Ґей називає „найстаршою у світі лінією Мажіно". Ця лінія — це серія веж і бльоків злучених зі собою окопами та земними валами. Ціла римська „лінія Мажіно" тягнеться на віддалі 7 км.

Цікаві пояснення дає французький археольог при цьому. Напр. верблюда зовсім не знали в Африці до II ст., коли його туди з Азії завезли римляни. Спершу „кораблями пустині" користувалися лиш римські легіони, які мали завдяки тому перевагу над туземними племенами. Згодом верблюди почали появлятися в кочівничих племенах, що заселюють північну Африку.

Ця обставина створила небезпеку для римських окупантів, які мусіли шукати засобів проти наступів окремих племен на римські твердині. „Лінія Мажіно" в околицях Біскри — це одно з уладжень, що мало стати перешкодою для кочовників.

Телєвізійні апарати.

В Німеччині демонстрували цього року вперше на велику скалю телевізійні апарати на недавній радіовій виставі. В одним із великих виставових голів демонстрували телєвізійний відбір. Картини, що їх приймали цією покищо ще небуденною дорогою, можна було оглядати на величезнім екрані в розмірах 30×36 м. У менших салях демонстрували радіотелепередачі на менших телевізійних апаратах. Учасники виставн ствердили одноголосно вищість телєвізійної передачі на малих апаратах, на яких образи виходили гостріші та природніші, як на великім екрані.

На тій виставі вже пять поважних радіофонічних фірм виставляло свої телевізійні апарати. Міністр пропаганди Ґебельс заявив, що власники телевізійних апаратів мусять їх заголосити до 1. жовтня ц. р. Абонентів радіофонічних апаратів не будуть обовязувати оплати від телевізійних апаратів

Присилайте передплату.

ДВА ПОХОРОНИ ОДНОГО НЕБІЖЧИКА.

Коломия має свою сенсацію. Недавно помер унаслідок нещасливого випадку в рентгенольогічнім кабінеті одного з коломийських лікарів студент університету в Пізі на прізвище Рай. Тому, що всі в Коломиї вважали його жидом, поховали його на окопищі. Та якийсь анонімовий автор написав до жидівської громади листа, в якому повідомив, що небіжчик не був жидом, лиш протестантом. Жидівська громада звернулася в цій справі до університету в Пізі зі запитом. Відповідь потверджувала анонім. Тому невдовзі відбудеться ексгумація тіла небіжчика та його поховають удруге на християнськім цвинтарі.

—o—

300-ЛІТТЯ ФІНЛЯНДСЬКОЇ ПОЧТИ.

Цього року святкує фінляндська почта 300-ліття свого істнування. Цей ювилей святкуватиме Фінляндія великими парадами й уже тепер приїхало туди чимало туристів.

З нагоди 300-ліття фінляндське міністерство почти видало окрему почтову марку.

—o—

ФРИЗІЄРСЬКИЙ КОНҐРЕС У КЕЛЬН.

Кельн здавна славиться найкращими фризіерами, які перевищають не лиш стрижіїв інших німецьких міст, але й інших держав. Кельн цим дуже гордиться й тамошня преса залюбки підкреслює, що вже в раннім середньовіччі місто мало таку саму славу, як і сьогодні. Кажуть, що фризіерська техніка й гігієна Кельну перевищала вже тоді багато міст. Тепер відбудеться в Кельн, у днях від 2—9 жовтня всесвітній конґрес фризіерів. На цьому конґресі обговорять історію фризіерства та історію моди, ілюструючи всі реферати моделями.

Студентські однострої і плащі

у великім виборі на складі

у ШАПІРИ вул. Личаківська 1.

ЗАСЛІПЛЕНИЙ УКУШЕННЯМ МУХИ.

В одному селі коло Оломунця трапилася така нещаслива подія: Одного зі селян, який працював у полі, вкусила муха в лице. Їдь була така сильна, що в кілька секунд пізніше лице селянина напухло до тієї міри, що він не міг нічого бачити. Домів мусіли його вже відвести. Коли по годині прибув лікар, ствердив уже сильну гарячку, тому теж селянина мусіли негайно відвезвезти до лічниці. Хорий сильно схвилювався тим, що нічого не бачить, бо пухлина не дає йому втворити очей, і гадає, що стратив зір. Лікарі побоюються, щоб він із тієї причини не попав у божевілля.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

КУПЕЦЬКА РЕКЛЯМА.

Розмова відбувається в Ню Йорку на сороковім, або шістьдесять четвертім поверсі хмародеру.

Европеець чваниться:

— У нас обезпеченева справа назначена знаменито. Недавно помер один наш багатий клієнт. По двох годинах удова по ньому дістала вже обезпеченеву суму.

Американець легковажно усміхається:

— За дві години! Жах! Бачите цей дім? Вчора містер Сміт, який живе на самій горі, рішив покінчити самогубством і кинувся з вікна. Коли він перелітав мимо нашого бюра, наш касієр подав уже йому чек.

ДОБРЕ ОПАЛЕНЕ ТІЛО.

— Алеж Івасю, як же воно виглядає? Твоя мати вставила тобі до синіх штанів червоні латки.

— Алеж ні, це зовсім не є латки, цеж я сам.

НА СЛУЖБІ.

— Крім цього ставлю умовину, щоб мій наречений міг мене кожної неділі відвідувати. Згода?

— Хтож це такий ваш наречений?

— Я ще цього не знаю, бо я тут чужа.

ДОБРИЙ БАТЬКО.

— Подумай, Петре, наше мале зробило вже сьогодні перші кроки.

— Знаменито. Пішли в такім разі дітвака на долину, щоб принїс мені пляшку пива.

Бої на чесько-німецькому пограниччі.

Як подає Німецьке Інформаційне Бюро, коло митного уряду в судетському селі

Лібенав

дійшло до битви між чеським військом та судетськими німцями. 20 осіб ранено, по обох боках є вбиті.

Коло Зайденбергу

чеська міліція перейшла кордон і на німецькій території обстрілювала групу судетських німців, які втікли на німецьку територію. Підчас перестрілки 17 осіб ранено.

Недалеко Берцдорфу

чеська комуністична міліція обстрілювала німецький митний уряд і втікачів, опісля німецька прикордонна сторожа обстрілювала чеські становища і ранила скорострілами кількох чехів.

З Румбургу

після перестрілки прогнано чеське військо.

Коло Вайпаршу

чехи кинули гранату на німецький похід, що йшов до Беренштайну. Дійшло до перестрілки; з обох боків є вбиті й ранені.

Мадярщина наслідує Польщу.

ВИДВИГАЮЧИ ДОМАГАННЯ ДО МАДЯРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Мадярський уряд звернувся до італійського, німецького та польського, прохаючи підтримки на випадок розвязки національного питання у Чехословаччині.

Мадярські посли у Льондоні та Парижі висловили перед тамошніми урядами надію, що мадярська меншина має такі самі права як інші. Ноту подібного змісту доручив мадярський посол у Празі.

СЛОВАЧЧИНА — НЕЗАЛЕЖНОЮ ДЕРЖАВОЮ?

Як подають з Берліна, у Годесбергу обговорювали в четвер не лиш питання Судетів, але й справу територіяльних домагань Мадярщини й Польщі. Є плян утворити зі Словаччини незалежну державу, лиш легко звязану з ЧСР.

„ВИПАДОВА БАЗА БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ МУСИТЬ ЗНИКНУТИ З ГЕОГРАФІЧНОЇ КАРТИ."

Обговорюючи чехословацьку справу, „Фелькішер Беобахтер" стверджує, що повага хвилинч наказує протиставитися замахові на мир в Европі. Державний твір, що мав бути випадовою базою большевицької революції в середущій Европі, мусить зникнути в найближчому часі з европейської карти. **На пограниччі Карпат елемент порядку й відбудови мусить утворити мур проти большевицької інвазії.**

При тій нагоді „Фелькішер Беобахтер" повідомляє, що до Праги приїхали большевицькі емісарі

Анґлійці втікають з Праги

ЗА РАДОЮ БРИТІЙСЬКОГО ПОСОЛЬСТВА.

Британське посольство порадило британським громадянам негайно залишити Прагу.

Окремий літак забрав до Льондону 12-ох анґлійців, уряднички британського посольства і консуляту відїхали поїздом.

НЕБЕЗПЕКА КОМУНІСТИЧНИХ ЗАВОРУШЕНЬ.

Празька влада безпеки довідалася, що комуністи приготовлюються до збройного виступу, тому військо обсадило важніші будинки.

Поява війська на вулицях викликала ще більше горячковий настрій.

НЕКРОЛЬОГИ.

Празька преса принесла вістку про димісію Годжі на першій сторінці у чорних обвідках, у формі некрольогів.

Всі празькі дансінги та деякі кавярні замкнено.

ПЕСИМІЗМ ІДЕНА.

В четвер вечором виголосив б. міністр закорд. справ Англії Іден промову до радіо, в якій м. ін. сказав „Для анґлійця чи американця не може бути байдуже насилля великодержав у відношенні до малої держави. Таким коштом годі забезпечити мир. Коли навіть зуміємо оминути тепер небезпеку війни, будемо примушені станути перед новими, бо теперішня ситуація збільшить імперіялістичні апетити, як тільки сила переможе право. Не оманюймо себе, кожна нова криза наближує нас щораз то більше до війни!"

ЧИ БЕРЛІН ВИЗНАЄ НОВИЙ ЧЕСЬКИЙ УРЯД?

У політичних колах Берліну говорять, що Німеччина не визнає нового чеського уряду та не увійде у переговори з ним.

Німецька преса веде дальшу нагінку проти Бенеша, домагаючися, щоб він уступив.

ЗА ПІЗНО...

Німецькі політ. кола стверджують, що чеська згода прийшла за пізно, поради Льондону й Парижа вже неактуальні. Не йде тепер про саму судетську справу, але також про зворот Польщі Шлеська та про мадярські ревіндикації. Німеччина не може толєрувати в серці Европи державу, що є остоєю комуністичних впливів.

ПЕРЕД НАРАДАМИ БРИТІЙСЬКИХ ТА ФРАНЦУСЬКИХ СОЦІЯЛІСТІВ.

З летунського майдану в Гестені вилєтіла до Парижа делєгація партії праці та професійних спілок на нараду в чеській справі.

ГОДЕСБЕРҐ — ПЕРЛА НАДРЕНІЇ.

Містечко Годесберґ, де рішається доля Чехословаччини, вже записане в історії. В 1933 р. стрінувся там Гітлер з Папеном і тоді зародилася там ідея вибору Гітлера канцлером, а Папена — заступником канцлера. З Годесбергу 30. червня 1934 р. відлетів Гітлер до Ніриберґу розправитись з Ремом.

Походження назви Годесбергу невияснене. Одні твердять, що вона походить від „Готесберґ" себто „Божа гора", інші обстоюють, що Годесберґ називалося в X-ому віці Гооденсберґом (горою Вотана). Годесберґ, невеличке містечко. Воно лежить на лівому березі Рену, 7 км. від міста Бонн. Годесберґ уважають найкращим містечком ренської области, яка є найкращою околицею Німеччини. У Годесбергу є лікувальні джерела — залізні, йодові й хльорові; вони славилися ще в давнину. Вже старинні римляни лікували там катаральні і рахітичні недуги та недокрівність. Найстарший будинок у Годесбергу це башта з XI. століття, що встоялася перед наїздом баварців у 1593 р. З тієї башти чудова панорама на Рен і долину, окружену „Семи горами".

В РИМІ РАДЯТЬ.

Італійський міністр закорд. справ Чіяно приймав на авдієнції по черзі німецького амбасадора фон Макензена, посла Мадярщини гр. Віллані і амбасадора Великої Британії льорда Перта та обговорив з ними питання звязані з чехословацькою проблемою.

ВІДЛОЖИЛИ РОЗМОВУ ЧЕМБЕРЛЄНА З ГІТЛЄРОМ.

Агенція Райтера повідомляє з Годесбергу: Британська делєгація офіційно проголосила, що Чемберлєн передав канцлерові Гітлерові письмо. Розмову між обома державними мужами, що мала відбутися у пятницю рано, відложили.

З тієї заяви британської делєгації виходить, що канцлер Гітлер мав відповісти на лист премієра Чемберлена.

Вістка про відкладення розмов викликала сензацію серед журналістів. Коментують її як познаку, що може вивязалася нова ситуація.

ПРОТИ УРЯДУ ГЕН. СИРОВОГО.

Одна американська радіостація подала вістку, буцімто Англія і Франція намагалися не допустити до створення чехословацького кабінету з ген. Сировим, як премієром, виходячи зі становища, що такий кабінет може бути причиною гострішої постави канцлера Гітлера.

ШЕФ АКЦІЇ КОМІНТЕРНУ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє, що шефом акції Комінтерну в Чехословаччині іменували члена московського Комінтерну Болькова, який в середу прибув спеціяльним літаком до Праги.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

†

В сердї болїсні роковини смерти
бл. п. інж. Володимира Дидинського
відправлять в понеділок 26. ц. м. в год. 8. рано в церкві св. Трійці в Дрогобичі
Поминальну Службу Божу з Панахидою
про що повідомляє
Жінка з донькою.

З польської преси.

Над Европою висить турбота за майбутнє.

„БОЄВИЙ ДУХ" ГРОМАДЯН СПИНЮЄ ПЕРЕД ВІЙНОЮ.

Коли вже всі союзники і ті, на чию допомогу Чехословаччина рахувала, покидали її — залишився ще один вірний союзник: СССР. До останньої хвилини большевики заявляли свою готовість взяти Чехословаччину в оборону, аж ось і вони відмовились від якоїнебудь допомоги своїм чеським союзникам, бо — кажуть на своє виправдання — Румунія не дозволила на перемарш їх військ через свою територію. Колишній кореспондент „Газети Польскої" в Москві, Отмар має на цей крок большевиків трохи інший погляд (**„Газета Польска"** ч. 260):

„Слід при цьому звернути увагу, що найширші маси совітських громадян зовсім навпаки ніж населення всіх інших европейських держав з Німеччиною включно нічого більше не прагнуть, як війни, очевидно по думці української приповідки: „Гірше та інше". Населення совєтського Союзу просто змагає до якоїнебудь зміни своєї долї І той „боєвий дух" совітських громадян є в теперішній хвилині чи не найважнішою гальмою, що здержує „вождів" СССР від війни".

Та без уваги на те, з яких причин Совіти покинули в останній хвилині свого союзника — Чехословаччину, їх крок свідчить наглядно про вартість міждержавних союзів.

НЕ МАЮТЬ СИЛИ СТРИМАТИ НІМЕЧЧИНУ.

Те саме сталося-ж з іншими союзниками Чехословаччини: Англією та Францією, які теж не відіграли ролі оборонця своєї союзниці, виявляючи, як колишні противники Німеччини у світовій війні і потім головні автори версайського мирового договору, дивну уступчивість перед переможеною колись Німеччиною. „Гонец Варшавскі" (ч. 260) пише в цій справі:

„Ота основна зміна відношення Франції й Англії до Чехословаччини, що її пятнують гарячіші чеські елементи як зраду, це революційне явище в житті Европи. Воно безмірно пророчисте. Воно означає передовсім, що анґлійці і головно французи вирікаються рішального голосу в середу-

щій Европі, що признають перший голос у тих справах Німеччині. Видно не почуваються під теперішню пору на силах стримати Німеччину в її змаганні перебудувати середущу Европу на спосіб, що відповідає бажанням та інтересам Німеччини".

Цієї справи торкнувся і краківський „І. К. Ц." (ч. 263 з 23 го вересня ц. р.), намагаючись подати причину такого стану:

„В інґеренцію Франції у справи середущої Европи вірили від часів Людвика XIV-го, в революційну допомогу Франції вірили всі народи від часу французької революції, від часу наполєонських воєн. Ціла ота моральна спадщина Франції провалилась не лише в Празі, але й у цілій середущій Европі, провалилась в Белграді, провалиться у Варшаві. Сталося це власне у хвилині, коли у Франції були уряди „людового фронту".

НЕБЕЗПЕЧНИЙ АРҐУМЕНТ.

Обговорюючи ті самі закордонні полії у статті п. н. „Кришаться фундаменти" львівський „Век Нови" з 24-го вересня ц. р. пише:

Над Европою висить смуток і турбота за дальше майбутне. Нові засади, що сьогодні тріюмфують, не є щасливою ворожбою ані для мира, ані для співпраці і братерства народів ,ані для ідеалів свободи. Аргумент, що переміг у Берхтесґаден, **двосічний.** Він перекреслює довгу лінію розвитку міжнароднього права і звичаїв і завертає її до часу, коли не було нічого надрядного і загально обовязкового поза диктатом того, що диспонував силою. Це нове право. Не рахуватися з ним булоб самогубством. Але це чейже не може нікого примусити, щоб цьому новому праву давав внутрішню, моральну апробату ані теж, щоб сумнівався, що і ця ера промине.

—·o·—

НОВИНКИ.

— **Контакт** зі світом удержите, коли будете слухати радієвих передач із радіо-приймачів найстаршої української фабрики батерійних радіоприймачів Екомп, Львів, ул. Сикстуська 29, тел. 203-30. 1639 -?

— **Фарби, лякери, покости,** предмети домашнього вжитку, **косметику** поручає ф-ма **Інж. Б. Попович, Львів, Руська 16.** Великий вибір, дешеві ціни. 1987 -10

— **Прогулька до Крилоса.** На закінчення цьогорічних праць, що їх виконує біля розкопів у Крилосі табор праці „Орлів", улаштовує Т-во „Орли" в день Воздвиження Чесного Хреста 27. вересня ц. р. автобусову прогульку до Крилоса. Кошти переїзду в обі сторони 6.70 зол. Зголошення з оплатою приймає централя „Орлів", Львів, вул. Шептицьких 14 (партер) до 26. вересня ц. р. в год. 11—13 і 16—17.

— **В Т-ві „Молода Громада"** висвітлить в суботу 24. ц. м. в год. 7-ій вечором інж. О. Пежанський кольорові світлини (найновіше досягнення фотографічної техніки) з нашого побуту і подорожей. Вступ для членів і введених ними гостей.

— **Дитячий Ярмарок.** Дня 9. жовтня ц. р. відбудеться в салі головної гімназії при вул. Льва Сапіги традиційний „Дитячий Ярмарок". До участи в ярмарку запрошуємо всі українські фірми. Інформації подає секретаріят Т-ва „Українська Захоронка", телефон 242-57, від год 9—11.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішньому тягненні Державної Клясової Льотерії впали такі більші вигри: 1,000.000 зол. на ч. 92055; 20.000 зол. на ч. 43796; 10.000 зол. на ч.: 21858 119475; 5.000 зол. на ч.: 56467 67372 90133 92028; 2.000 зол. на ч.: 553 7630 26090 3313 34273 39755 74062 82704 104678 106935 122122 123700 128520 131968 143967 144789 149738 155919 155925; 1.000 зол. на ч.: 3045 5325 9809 12008 25535 27255 34352 38582 42261 48448 48966 53847 54244 54833 57176 67429 72576 78419 78571 86433 88154 89037 97087 106761 110209 113482 127572 130667 130844 147126 150004 151341 153667 153940 153985 159110.

— **Міліон у Львові.** Головна вигра Державної Льотерії у висоті одного міліона золотих впала цим разом на лос ч. 92.055, який закуплено в одній львівській колєктурі.

— **Новий міст на Сереті** збудовано в Городку, пов. Заліщики. Міст у Городку має велике комунікаційне і господарське значіння для населення полуднево-східної частини заліщицького повіту і для розвитку туристичного руху в ярі Дністра і Серету. Посвячення нового мосту відбудеться дня 27. ц. м. вполудне.

— **Трагічна смерть ученици.** Зі Здолбунова до гімназії в Рівному їхала поїздом ученица 2-ої гімн. кляси 14-літня Соня Ключник. Ученица сперлася до дверей вагону, що не були замкнені і коло стації Квасилів відчинились. С. Ключник випала з поїзду і згинула на місці.

— **Урядовець фальшував шкільне свідоцтво.** Урядовець тернопільского магістрату Альфонс Квапінський, стараючись за посаду в Тернополі, предложив своє шкільне свідоцтво, в якому поправив ноту з польської мови з „недостаточно" на „достаточно". Суд засудив за це Квапінського на 6 місяців вязниці з припищенням виконання кари.

— **За вбивство старушки** Марії Зайонц з Лентовіц, берестейського повіту, відбулась на днях розправа перед трибуналом окружного суду в Тарнові проти двох бандитів: 26-літнього Генриха Боціма і Войтіха Кози та їх помічника Гурського. Бандити напали 25. травня ц. р. на дім Зайонців, де підчас грабежі задусили старушку Марію Зайонц. На розправі підсудні взаємно себе обтяжували. Трибунал засудив Боціма на кару смерти, його спільника Козу на 15 років вязниці, а помічника Гурського на 4 роки вязниці.

— **Згорів будинок польської митної сторожі.** Одночасно з будовою мосту на Дністрі під Заліщиками Польща і Румунія рішили збудувати будинки для митних урядів. Польща збудувала такий будинок коштом 30.000 зол. В ночі зі середи на четвер повстала пожежа, що знищила до тла цілий новий будинок. Здогадуються, що причиною пожежі був поганий будівельний матеріял. Стіни нового будинку збудовано з мішанини негашеного вапна з трачинням. Будинок був обезпечений на 20.000 зол. До Заліщик приїхала міністеріяльна комісія, яка веде слідство.

— **Грабунковий напад на приходство.** Два невідомі бандити напали в четвер 22. ц. м. в ночі на приходство у Вітковіцах, пов. Біла, де зтерорризували кс. Нідзьолка та його слугу А. Ковальчика. Бандити забрали золотий годин. ланцюжком і втекли. За бандитами вибіг слуга А. Ковальчик, якого напасники зранили вистрілом з револьверу в ліву руку.

— **За вивіз 650·000 зол. з Польщі** відбулася в середу 21. ц. м. розправа перед апеляційним судом у Львові проти І. Дружера, провідника міжнароднього ватаги пачкарів валют. Тому, що Друкер не появився на розправі, бо втік мабуть до Чехословаччини, розправу відложено до 26. ц. м.

— **Протиалькогольний конгрес** у Злучених Державах — як 67-ий зчерги — відбувся у Дітройті. Згаданий конгрес зорганізувала католицька протиалькогольна ліга. На конгрес прибули делеґати з усіх стейтів Злучених Держав. Головою католицької протиалькогольної ліги вибрано Кугена, відомого суспільного діяча. Згадана ліга веде свою діяльність від 1864 р.

— **Сильний буревій** перейшов над Данією і заподіяв катастрофальне знищення. Буревій позривав сотки дахів, повибивав тисячі шиб і знищив зовсім багато менших будинків. В Альборк і Тістід буревій перервав електричні проводи і в обох місцевостях запанувала на кілька годин темрява. Матеріяльні шкоди сягають 300 тисяч корон.

— **Страшний ураган** перейшов над побережем Злучених Держав і Канади, над Атлянтійським Океаном. Швидкість ураґану доходила до 100 км. на годину. Багато міст і сіл під водою. Залізнича комунікація між Ню Йорком і містами, положеними на північ від Ню Йорку, перервана, бо ураган знищив усі пороми. Багато кораблів та яхтів ураган зірвав з якорів. Ураган заподіяв велитенські спустошення в лісах, понищив безліч віль і домів. Такого сильного ураґану не памятають люди від 50 років. Тисячі людей без даху над головою. Вбитих 400 осіб, ранених кількасот осіб. Покищо влада не могла устійнити числа жертв. У рятунковій акції бере участь військо, національна ґвардія і пластуни. Матеріяльні шкоди у Злучених Державах сягають понад 100 міліонів долярів. Ураган заподіяв теж велитенські шкоди в стейті Онтаріо і Квібек у Каналі. В долині рік Гудсон і Конетікет вода залила великі простори.

— **Цікаве відкриття в Помпеї.** При розкопах у Помпеї робітники віднайшли підземний коридор з відтиском від хреста. Виходить, що вже 79 р. по Христі християнська віра поширилася поза межі Риму.

— **Нечуваний напад на поїзд у Франції.** В ночі зі середи на четвер бандити уладили сміливий грабунковий напад на поспішний поїзд на шляху Марсей-Авіньон. На двірці Сен Шарле недалеко Марсей бандит скрився в поїзді на хвилину перед його відїздом і затримав опісля поїзд гамульцями коло двірця Бартелемі. Саме тоді на поїзд напало 10 інших озброєчих замаскованих бандитів, які стероризували залізничників при чому одного кондуктора зранили вистрілом з револьверу в руку. Стероризувавши обслугу бандити забрали більшу частину обезпечених посилок з поштового вагону і касу, в якій було 180 кг. золота.

— **Видоровіла по півгодинній подорожі літаком.** З летовища під Амстердамом вилетів літак з важко недужою дитиною на кашлюк. Літак літав з цією дитиною на висоті 3.000 метрів пів години. Ця подорож дала дуже корисні наслідки, бо дитина перестала зовсім кашляти.

— **Катастрофальний** зудар двох поспішних поїздів трапився під Тортуга в Каліфорнії. В катастрофі згинуло 11 осіб, а понад 100 було ранених.

— **Запір.** Вже старі майстри лїкарської науки признавали з признанням природній гіркій воді „Франц Йосифа" прикмету найбільшого довіря як засіб на прочищення кишок.

З судової салі.

ТАКА БУЛА ВОЛЯ БАТЬКІВ.

До греко-католицького парохіяльного уряду в Добротворі пов. Камінка Струмилова зголосився дня 7. липня 1937 р. селянин Фелікс Підгурський, римо-кат. обряду, зі своїм маленьким сином і двома свідками та просив пароха о. Володимира Пашковського, щоб його сина охрестив у греко-католицькім обряді. Селянин Ф. Підгурський заявив, що така його воля та його жінки Катерини, додаючи, що якби його синка не охрестили в греко-католицькому обряді, то не буде взагалі його хрестити. Слова Підгурського потвердили два свідки: Михайло Гриневич та Яким Давидович і тому о. Пашковський охрестив синка Підгурського в греко-католицькому обряді.

Опісне на донос місцевого римо-кат. священника до староства в Камінці Струмиловій справою занявся прокуратор в Золочеві і виготовив акт обвинувачення проти о. В. Пашковського за провину зі ст. 286 § 1 кк. (за діяльність на шкоду публичного інтересу). Дня 8. лютого ц. р. відбулася розправа проти **о. В. Пашківського** на виїздній сесії в Камінці Струмиловій окружного суду в Золочеві і окружний суд **засудив о. В. Пашковського на 6 місяців вязниці** без припинення.

Від цього присуду оборонець засудженого **адв. д-р Петро Мінко** зробив апеляцію і в пятницю 23. ц. м. відбулася в цій справі розправа перед суддею апеляційного суду у Львові Шуліславським. Суд допустив доказ зі свідків: Михайла Гриневича та Якима Давидовича, які потвердили в цілости оборону підс. о. В. Пашковського. На цій основі апеляційний суд увільнив о. В. Пашковського **від вини і кари.** Боронив адв. д-р **Й. Мінко,** обвинувачував прок. **Саранецький.**

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

В пятницю 22. ц. м. відбулася перед апеляційним судом у Львові розправа проти **Петра Панькова, Петра Шачка та Атанаса Шачка** з Літятина, пов. Бережани, яких окружний суд у Бережанах засудив на кару вязниці від 6-ох до 10-ох років за приналежність до ОУН. Апеляційний суд рішив переслухати ще раз трьох свідків поліцаїв, які на розправі перед окружним судом покликувались весь час на конфіденційні вістки, але не хотіли вияснити прізвищ конфідентів. Підсудних боронили: **адв. д-р В. Отаросольський, д-р Ст. Шухевич** зі Львова та **д-р Ф. Коковський** з Бережан.

—o—

Посмертні згадки.

Ольга Бобяк, магістра фармації, упокоїлася по короткій, тяжкій недузі в Люблинськім Янові 15-го, а похована 18-го серпня в Бережанах. В. їй П!

Софія Фільварків зі Стефановичів, жена інжиніра Евгена, упокоїлася в Бозі в пятницю 23. вересня в 52 р. життя, осиротивши 5 дітей. Похорон відбудеться в неділю 25. вересня в родинному селі в Добрянах коло Щирця. З померлою сходить в могилу найкраща мати і свідома донька свого народу.

—o—

Дописи.

ГОРОДЕЧЧИНА.

Ювілейне свято „Просвіти“ в Бартатові, пов. Городок, відбулося в неділю, 18. п. м. в нагоди 70-ліття Матірнього Т-ва і 30-ліття місцевої читальні. Програма свята була дійсно гарна і підібрана та викликала признання для всіх членів ділового комітету. Свято почалося півночною вартою місцевих луговиків перед освітленою електричним світлом пречудно прибраною килимами і образами та ручними вишивками фронтовою стіною величавої мурованої читальні „Просвіти“ в Бартатові, положеної при головнім гостинці, що веде зі Львова до Перемишля. Напис золотими буквами „Хай живе „Просвіта“ — у „Просвіті“ наша сила!“ — виконаний Кирилом Мисловським, учеником Торговельної Школи „Просвіти“ у Львові — передавав ядерно відношення всіх учасників бартатівського свята, яких було коло 2000 людей. На свято прийшло багато громадян зі сіл Оброшина, Ставчан, Мшани, Суховолі, Керниці, Дроздовач, Полянки, Рудна, як відпоручники культурно-освітніх і господарських установ. Зі Львова приїхав як відпоручник Матірного Т-ва „Просвіта“ секретар Головного Виділу М. Дужий, який з питомою йому красномовністю виголосив прегарну промову і вручив виділові чит. „Просвіти“ в Бартатові грамоту на потрійну золоту нитку до прапору Просвіти та заохочував приявних до витривалої праці для Просвіти і в лавах армії „Просвіти“. Місцевий парох 80-літній о. прамб. Шашкевський бадьоро і черство ішов на переді довгого походу кількатисячних лав „Просвітян“, учасників цього свята. Перед походом відбулася Служба Божа, підчас якої вгеданий священник ювілят виголосив відповідну проповідь, в якій насвітлив і підкреслив значіння та заслуги Т-ва „Просвіта“ для двигнення нашого поневоленого народу в понижения до повної національної гідности. При кінці Служби Божої молився, щоб Бог обдаровав многими літами членів Виділу Матірного Т-ва „Просвіта“ та всіх просвітянських робітників зокрема. Від повітових установ у Городку виголосив привіти адв. Клим Карачевський. Дуже великою радістю наповнилося серце учасників того незвичайного свята, коли кількатисячний похід дефілював при звуках орхестри перед прапором „Просвіти“ та відпоручниками Матірного, філіяльного і місцевого Виділу „Просвіти“. Однак найбільше радісним є те, що після свято відбулося як монтанічний взнів горячого-щирого захоплення наших селян, бо крім делегатів зі Львова і Городка та крім місцевого о. пароха, які були радше гостями на цьому святі, виключно самі селянські хори з села Бартатова та Суховолі під управою диригентів Петра Лотоцького й Івана Гавриляшина виконали цілу програму святочної академії гарними піснями і деклямаціями. Прегарно вилала деклямація, яку виголосив голова чит. „Просвіти“ в Бартатові Михайло Войтишин — „Казка про Великиня“ і друга гуртова деклямація „Станьмо в просвітянські лави“. Признання належиться п. Олексі Мерцалові, одному з найціляшніших громадян за дуже змістовний і річевий реферат про завдання і заслуги Т-ва „Просвіта“. Учасники цього свята розходилися в захопленням і запалом та вірою в кращу будучність.

КОЛОМИЯ.

Гостина Театру ім. І. Котляревського. Дня 6. п. м. завітав до нас театр ім. І. Котляревського, що повстав через злуку театрів ім. Тобілевича й Заграви, і дав дня 7. п. м. свою інавгураційну виставу „Маруся Богуславка“. Ця відома драма находить усе вдячних слухачів. І цим разом виповнена сали радо слухала цієї історичної драми та захоплювалася грою дібраного в головних ролях ансамблю в особах незрівняної Л. Кривіцької (Маруся), знаменитих: Совачевої (матери Марусі), Бенцалевої (Леся), Бенцаля (Софрон), Блавацького (Гірей), Паздрія (Степан), Боровика (жид). Цілість була прекрасна, зразкова. Без сумніву вплинув на це щирий контакт, який відразу повстав між артистами й слухачами. Факт злуки двох передових театрів, з яких кожен досі вложив багато в нашу сценічну культуру й високо підніс рівень мистецьких вимог і осягів, глибився милим відгомоном серед коломийського громадянства. Воно й дало цьому вислів декорацією сцени цвітами, окремим привітанням артистів на сцені устами зворушеної сен. Кисілевської, після першої дії, на яке відповів реж. Блавацький, та закидуванням артистів цвітами в салі й галерії. Відчували всі, що сталася дуже бажана подія. Всі радувалися, коли бачили найкращих артистів обидвох театрів на сцені в одному творі. Той самий настрій чути було й у чергових виставах, хоч виводили їх поминто окремі групи то Загравн, то Тобілевича, поки не прийде до повного злиття обидвох груп, яке намічено на кінець вересня. А йшли такі твори: 8. п. м. Л. Українки: „Лісова пісня“, 10. Офенбаха: „Орфей у пеклі“, 11. Г. Лужницького „Зоря над Почаєвом“ релігійно-історична драма, 12. комедія Аршельда і Баха: „Найвірнішний чоловік“, 13. Баричева оперета „Пригода в Черчі“ і 14. його „Шаріка“ — як бенефісова вистава М. Бенцаля, що лежав уже шестий день недужий на серце. Про „Лісову пісню“, якої літературова вартість запоручена імям її безсмертної авторки (а яка для ширшого загалу повість зі сцени мало зрозуміла й вимагадаб таки кілька слів річевого пояснення перед першою дією), скажемо що була вона справжньою окрасою на сцені: казковий елемент і реальний, поставлений на тканьвибагливої декорації (Бобинського), найшов в особах Слюзарівної (Мавка), Теплого (Лукаш), Кемпи (дядько), Яковлева (Лісовик), Карпяка (Перелесник), Левицької й Кемпової (обидві жінки) переконливих виконавців і залишив глибоке враження. „Орфей у пеклі“ має вже свою традицію на нашій сцені. Так декорація (Бобинського) як і гра артистів з вокально-музичною сторінкою оперети вкупі вдовольняла слухачів уповні. Не вдаючись у тонкощі, помітні тільки фахівцям, треба признати, що оперета мала в групі Тобілевичівців під тямущою і дбайливою режисерською рукою М. Бенцаля добрих і совісних виконавців. Це помітно було й на симпатичній оперети Баричка „Пригода в Черчі“ і на „Шаріці“. Режисер лежав дома недужий, а сцена кипіла життям, як він його створив за текстом автора й композитора в одній особі. Всюди бачили ми живі типи. Трійка Рубчак-Паздрій-Кемпа (Пригода в Черчі) була знаменита. А. Бенцалева й Теплий (Надя Ч. і Магараджа) творили дібрану пару закоханих. П. Яковлів (Борис) має свою окрему богату скалю комічного аманта; його гра держала в повним успіхом комічну сторінку цієї оперети, як і „Шаріки“ (Клим). Прекрасний був він і в ролі Отикса („Орфей у пеклі“). Має він і відповідні партнерки в особах Слюзарівної (Наля у „Пригоді“, Маріїка в „Шаріці“) та Климівної Оксани (Маріїка). На особливу увагу заслугує п. Бенцалева: її пресмішні Евридики („Орфей“), Налі („Пригода“) й Шаріки („Шаріка“), повні життя й мистецької краси, нічим не зраджували, що в тойже час переживала в душі та достойна пані... Рубчак гідно підтримував свою устійнену славу рутинованого артиста й знаменитого співака. — „Зоря над Почаєвом“, твір куди слабший від інших творів сього автора і держиться на сцені тільки силою історично-релігійного сентименту. Акції в ній мало. Грає в ній тільки чудова декорація (проектована Я. Лукавецьким і виконана Іваньохом) та постать ігумена (в прекрасній креації Паздрія, справді талановитого і вдумчивого артиста). Забагато в драмі статики, деякі особи, як от тіні зайвої боженьки на початку й на кінці, незрозумілі. У відомій комедії „Найвірнішний чоловік“ знаменту трійку створили Паздрій-Левицький-Боровик (Барилович-Щирий-Неадаренко) та Совачева-Левицька Ц.-Сердюкова (їхні жінка). Добра була п. Пелехівна (Катря) та п. Зорич (Хватькович). Всі вистави засвідчили солідну режисерську руку обидвох режисерів (М. Бенцаля і Блавацького), незвичайну дбайливість за декоративну сторінку вистав. Боровик Бобинський, Лукавецький-Іванюх, добрий музичний провід, а все те разом (із точністю початку вистав) складалося на мистецькі пілости високого рівня, які захоплювали слухачів і подавали надій на ще кращі успіхи в майбутньому при згідливій праці двох зразкових ансамблів. З виголосами таких надій прощало громадянство дня 18. п. м. дружину театру ім. Котляревського, не прочуваючи, якій тяжкий удар приготовила доля молодій організації. А він прийшов несподівано як лютий розбійник серед ночі. Дня 14. п. м. в півгодини по закінченні бенефісової вистави смерть перетяла пасмо життя того, що створив театр ім. Котляревського — Миколи Бенцаля...

Дм. Николишин.

Спорт.

Повне виправдання Сяну.

Відома справа стрічі за вхід до Окружної Ліги Сян — ТШЛ, яка викликала стільки шуму у польській пресі, яка спричинила була скажену нагінку не лиш проти Сяну, але взагалі проти українських дружин, закінчилася на засіданні ЛОЗПН-у (22. п. м.) повним виправданням українського спортового товариства. Окремий делегат ЛОЗПН-у сотник Шиба переслухав у Перемишлі минулої неділі 16 свідків, що їх подав Сян і ТШЛ. **Всі свідки (в тому голова підокруги, поліційні звіти та деякі польські спортові діячі Перемишля) одноголосно ствердили, що ніяких, навіть найменших авантур на змаганнях Сян — ТШЛ у Перемишлі не було. Навпаки, як деякі свідки ствердили, був такий, що побажатиб, щоб і польські спортові імпрези могли ним почванитися. У звязку з вислідом слідства управа ЛОЗПН-у анулювала кару 100 зол., що П ВГІД наложив на Сян та відкликала нагану, як зовсім несправедливу.**

Федоровичові зменшили кару з 1 року дискваліфікації на 3 місяці. Ірн тому управа ЛОЗПН-у станула на становищі, що хоч ві свідків більшість не бачила, щоб він ударив тренера ТШЛ-ю, то спираючись на зізнаннях двох свідків, які бущм то бачили таке, приймає, що у метушні Федорович, відомий з вибухового темпераменту справді його відштовхнув. Провину Федоровича скваліфікували не як чинну зневажу, лиш як... ефалювання противника без м'яча (п. Олейнічак тренер ТШЛ-ю був одягнений в білу сорочинку, як і грачі).

Як бачимо, то після переведення точного слідства правда вийшла на верх. Цікаво, яке становище займе управа ЛОЗПН-у щодо ТШЛ-ю, який своїм листом із печаткою та підписами голови та секретаря спричинив нагінку польської преси проти Сяну. Адже це було фальшиве інформування преси, що в наслідках могло принести необчислені шкоди.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КЛЮБ В Б-КЛЯСІ.

Минулого тижня ми повідомили, що віцемистець І. групи Ц-класи ПКС авансував на підставі рішення ЛОЗПН-у до Б-класи. На диво при авансі помінули віцемистця II. групи Степ. Провід української дружини вжив відповідних заходів, щоб йому на цих самих підставах, що ПКС-ові, чи Стшельнові, признали право авансу. Справедливі домагання Степу управа ЛОЗПН-у вислухала і

на підставі рішення управи на засіданні в дні 22. ц. м. Степ пересунено до Б-класи.

Таким чином Львів має дві Б-класові дружини Зорю і Степ. З нагоди авансу, до речі: зовсім заслуженого, бажаємо новинові Б-класи якнайкращого розвитку та успіхів на зеленій мураві.

СОКІЛ — КЛК.

В неділю 25. п. м. в год. 9. рано відбудуться на площі С.-Б. атракційні змагання репрезентацій Сокола й КЛК у легко-атлетиці за мандрівну нагороду „Прометей“ фунд. „Маслосоюзом“. Минулого року перемогли Соколи. Цього року змагуни обох репрезентацій виявляють дуже добру форму й заповідають багато нових українських рекордів.

Склади обох дружин виглядають так.

К. Л. К.: Брати Мартиновичі, Гаврилюк, Крупка, Шерстило, Сайкевич, Барусевич, Синтинський, Гнатейко, Добрянський, Гоніцок, Николишин, Цьонка і ін.

Сокіл: Семенюк, Семків, Гнатів, Чехут, брати Соколовські, Войтович, Обухівський, Донський, Глова, Бінах, Варшава, Гринів, Кобзар, Гатум, Гнатейко, Стецкевич, Капустяк і ін.

Конкуренції:

Мужчини: 100 м., 200 м., 400 м., 1500 м., 500 м. 4×100 м., 400+300+200+100 м., скок увисочінь, удовжінь, тристрок, мет кулею, диском і ратищем.

Жінки: 60 м., 100 м., 200 м., 4×60 м., 200+100+75+60 м., скок увисочінь, удовжінь, мет кулею, диском, ратищем.

УКРАЇНА — ВКС.

Мистецтва Окружної Ліги. Ці змагання відбудуться в неділю на гриші Чорних у год. 3.30 попол.

ЗОРЯ — ПОЦІСК.

Другі в черги змагання Зорі за мистецтво Б-класи відбудуться в неділю 25. ц. м. на гриші Лісній (Погулянка) в год. 11 передполудням. Сподіємося, що новий Б-класи й цим разом гарно й ємбітно заграє та зможе отрічу у свою користь

—o—

НОВІ КНИЖКИ ДО ЧИТАННЯ.

ОЛЕКСАНДЕР МИШУГА. Мистець і людина. Збірник присвячений памяти співака. Зміст: **І. Геніеві пісні.** Остап Гринай: Геніеві пісні. — **II. Мистець і людина.** О. Мишуга про себе. — О. Мишуга про свою методу співу. — Д-р Лука Мишуга: Олександер Мишуга — як я його бачу. — Станислав Людкевич: Олександер Мишуга як артист і вчитель співу. — Д-р Остап Гринай: З віденських тріюмфів О. Мишуги. — Олександер Кошиць: Кілька слів про славного українського співака. — Вадим Щербаківський: Мої спогади про Мишугу. — Андрій Чеховський: Спогади про Олександра Мишугу як професора співу, арт. співака й людину. — Марія Гребінецька: Фанатик мистецтва. — Степан Чарнецький: Памяти Олександра Мишуги. — Богдан Лепкий: Декілька згадок про нашого незабутнього співака Мишугу. — Степан Смаль-Стоцький: Достойно есть... — Д-р Кость Левицький: З молодих літ. — Олександра Любич-Пархоменко: Великий професор. — Софія Дністрянська: Памяти Олександра Мишуги. — Д-р Михайло Лозинський: Зразкова жертвольбивість. — Яр. Стиранський: Несподіваний меценат. — Квітки на могилу: Спомини Ілії Кравчишина, д-ра Степана Федака, о. Т. Цегельського, о. Омелина Радзикевича, о. Сильвестра Калиневича, інж. Стельмашенка. — Maja Kinberg: Erinnerungen. — Мая Кінберг: Мій спомин. — Ів. Німчук: Олександер Мишуга. — Йосиф Дрижинин: Мої спомини про О. Мишугу. — Честь життю і заслугам. — Похорон Олександра Мишуги. — Д-р Іван Копач: Над трумною Олександра Мишуги. — В. К.: Іспит учнів О. Мишуги в Києві. — Антін Лотоцький: Казка про співака. — Stan. L. Do Myszogł. — Привѣтъ Александру Филипии Мышугѣ отъ Кіевлянъ. — Біографія О. Мишуги. — **III. Фінал.** Остап Гринай: Фінал. — Накладом д-ра Луки Мишуги. — Матеріали зібрали: д-р Іван Німчук і д-р Лука Мишуга. — Книжку редагували: д-р Іван Німчук і Осип Боднарович. — Окладинка Миколи Бутовича. Наголовна картка та ініціяки до статтей Ізмала Кожуна. Кольоровий портрет роботи Миколи Івасюка. Друк кольорового портрету і кліші виконала „Унія“. Друк Друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів, 1938. Велика 8-ка. Стор. 208+кольоровий портрет + 60 ілюстрацій.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

еатри.

Великий Театр.

Субота 24. 9. год. 8- „Вовки в ночі".
Неділя 25. 9. год. 4. попол. „Вовки в ночі". Год. 8. веч. „Іван".

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ЖОВТНЕВО:
24. 9. Чесна Сузалка.
25. 9. Гетьман Полуботок.
26. 9. Мазепа.

Театр небавком завітає до Львова з репертуаром. Нові декорації арт. Бобинського.

К І Н А.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Пізнати вперше".
ATOMILO: „Видів говорить".
АТЛЯНТИК: „Робін Гуд" з Ерролем Флінном.
БАЛТИК: „Остання сальва", „Парада зірок Варшави".
ВАНДА: „Магічний ключ". „Дівча з Парижа".
ГРАЛЯНА: „Верес" на осн. подзвичаїнн.
ЕВРОПА: „Павел і Гавел".
КАСІНО: „Маленький хижак" (Катерина Гепбори).
КОПЕРНИК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Інститутка" (Д. Дарбін).
МЕТРО: „Князь і жебрак".
МІРАЖ: „Пані міністер танцює".
МУЗА: „Еспанський мотиль".
ПАЛЯС: „Професор Вончур".
ПАКС: „Жінки над пропастю".
РАЙ: „Веселий волоцюга" комедія.
РІЯЛЬТО: „Сліпий завулок" (Сільвія Сідней).
РОКСІ: „Роберт і Бертрам".
СВІТ: „Шах і Патахон безодомні", „Лицарі степу".
СТИЛЕВЕ: „Ас-Кер" і ревія.
ТОН: „Шлях у невідоме", „Дочка Шангаю".
УТІХА: „Шеф контррозвідки" і ревія.
ХИМЕРА: „Дівчатко з варіете" (Анна Ондра).

ФОТОПЛАСТІКОН:
(на Марійській)
„Гарміш-Партенкірхен".

ФОТОПЛАСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-н Каїм і Син)
Індія — Цейльон — Мадрас — Нольомбо.

КОРИСТАЙТЕ Перфумерія **С. ФЕДЕР**

ТЕПЕР ЛЬВІВ:
СИКСТУСЬКА 2.
За кроків від правого рогу Легіонів.

з небувало дешевої „родажі"
з приводу реконструкції дому і локалю.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 24. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика дутої орх., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Кінчаємо тиждень, погідна авд., 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Сучасні піяністи, пл., 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Хор донських козаків, пл., 14.15 Орх. музика, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „Твої товариші", 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. концерт у вик. орх., 16.45 Гротескові звичаї, фейл., 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Із спорядового альбуму, 17.45 Спортові відомости, 17.55 Гальс, спорт, 18.00 Наша програма, 18.10 Давня музика: форт., обой, 18.45 Фрагм. із „Пана Тадея", 19.00 Пять пісень йосип. Рафа до слів Ем. Гайбля, 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.20 Розр. концерт у вик. нар. капелі та хору, 20.00 Про Коспюшка (для дітей), Поляки у Вестфалії, 20.45 21.50 Спортові вістки, 21.10 Розр. концерт нар. капелі (продовження), 22.00 Година несподіванок, 23.00 Останні вістки, 23.05—23.55 Легка й танк. музика з пл. (надає Варшава II).

Неділя, 25. вересня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Орх. музика, 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хл. газетка, Ярмарні жнива, Грають гармоністи, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Вплив зим. оранки на пізніші плоди, 8.50 Осінні перерібки доброї сільської господині, 9.05 Мендельсон: „Рі Бля" увертюра з пл., 9.15 Травест. із адвенту катол. молоді у Ченстохові, 11.45 Муз. огляд, 12.03 Симф. полудень, 13.00 Книжки мого дитинства, літер. нарис Марії Домбровської, 13.15 Нарід і село в поезії М. Конопніцької, словесно-муз. авд., 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Що чувати серед хліборобів, Грає сіль. капела, Авд. для сіль. молоді, Роля сіль. жінки у працях самоврядування, 16.15 „Британ Брасс" комедія Ол. Фредра, 17.05 Розр. концерт, орх., сопран, тенор; у перерві коло год. 17.55 Хвилина бюра студій, 18.50 П'ятнадцятиліття Л. О. П. П., Посвячення школи у Хожелях, Свято залізничників у Ридоні, 19.55 Репортаж, 20.00 Форт. рецитал Ґната Падеревського трансм. з Лозанни, 20.45 Політ. огляд, 20.55 Вечоденник, 21.05 Та й той, вес. авд., 21.40 Фрагм. футб. матчу Польща-Югославія, та спортові вістки, 22.30 Пісеньки, 23.10 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка і танк. музика з пл. (надає Варшава II).

Понеділок, 26. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Розр. оркестра, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Зачинаємо тиждень, 11.00 Для шкіл: Ідe полем вересень, образок із пісеньками, 11.30 Респігі з пл., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Китиця для всіх, орх., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Де я був у літі та що бачив, гутірка для старших дітей, 15.30 „Чорний Матвій" фрагм. повісти Б. Лозінського, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. концерт, орх., 16.45 Автом по Афґ'ністані, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Знаєте, то послухайте, розр. концерт у вик. Л. Дідик Граповського, пісеньки та плити, 17.50 Гутірка про гильку розмарину, 18.00 Спортова гутірка, 18.10 Із ор. творчости Моцарта, спів, музика, 18.50 Авдиція акад. легії, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 В американському темпі, розр. конц.: орх., пісеньки, форт. джез, 20.45 Веч. денник, 21.00 Радіотехнічні новини, 21.10 Старолвівське весілля, хор, орхестра, 21.50, 22.30 Спортові вістки, 22.00 Співочий рецитал Ю. Чапліцького, 22.35 Із франц. музики, пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Камер. концерт у вик. квартету (надає Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 24. вересня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні, 18.00 Ор. мельодії, 20.10 21.00 Розр. концерт, 22.30 Легка й танк. музика, БРАТИСЛАВА 20.35 21.00 „Пірат" оп. Вончека, БУДАПЕШТ 12.05 Цит. музика (у перерві 12.30 Комунікат), 17.25 18.00 Орх. концерт, 19.00 20.00 Концерт цит. музики та солістів, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 12.00 13.15 Розр. концерт, орх., тенор, 15.30 Сільське життя в Англії, з муз. іл., 18.00 Вок. концерт, 20.10 21.00 Веселий вечір, 22.20 23.00 А завтра неділя, орх., сол. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 21.00 „Весела вдова" оп. Легара, 22.30 Прелюдія та фуги Баха, КОШИЦІ 7.31 14.10 18.45 Вістки, 18.00 Спортові актуальности Закарпаття, Праця учителя в школі, Пів години для дітей: казка, деклямації, музика, МІЛЯНО 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Арлезіянка оп. Чілеї, опісля танк. музика, ПРАҐА 12.41 Військ. орх., 18.20 Легка музика, 22.35 Танк. музика, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, РИҐА 18.00 Латиські пісні, РИМ 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Музична комедія, Весела муз. авд.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Неділя, 25. вересня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Улюблені мельодії, 18.00 Веселі увертури й танки, 20.10 21.00 „Клівія" оп. Достала, БІЛЬГОРОД 18.15 Російські романси, 20.00 Нар. музика, 21.00 Концерт артистів опери, БРОМІНҐТЕР 21.00 „Німота з Дилю" оп. І.Штрауса (II. дія), БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 16.30 Форт. дуети, 17.40 18.00 20.35 Цит. музики, 19.30 Сіль. ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, орх., форт., 15.25 Тріо г-дур Брамса, 19.00 Розр. мельодії та пісеньки, 20.10 21.00 Великий розр. концерт, 22.30 23.00 Танк. мельодії та пісеньки, орх., сол., російська співоча труппа, КОШИЦІ 18.00 Для дошкільняти, МІЛЯНО 16.00 18.00 21.00 22.00 Розр. програма, ПРАҐА 9.40 Орх. концерт, 11.10 „Святий Вацлав" оп. Бельмана, 15.30 Концерт військ. орх., 17.30 Орх., солісты, 18.00 Танк. музика, 18.30 Популярн. концерт, РАДІО ПАРІ 19.00 Співак, 19.30 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 18.00 Камер. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Фіделіо" оп. Бетовена.

Понеділок, 26. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.00 Барвна китиця мельодій, 19.45 Веч. гостин, БІЛЬГОРОД 20.00 Пісні, 20.30 Спів. ресіт., БУДАПЕШТ 13.30 Цит. музика, 17.00 Концерт гальового квінтету, 18.30, 19.00 Хор, 20.25 Спів. ресіталь, 21.00 Оп. орх., ВІДЕНЬ 18.40, 19.14 Розр. муз., ДРОЙТВІЧ 20.00, 21.00 Вагнерівський концерт, КОШИЦІ 7.35 14.10 18.45 Вістки, 18.10 Осип Голуб грає на скрипці, МІЛЯНО 17.15, 19.30, 20.30 Розр. концерт, 21.00, 22.00 „Дорота" оп. Пістрія, ПРАҐА 18.20 Орх. концерт, 20.10, 21.00 Фестіваль Ябачека, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 19.00 Форт., 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 22.10 Розр. музика, 23.15 Танк. музика, ШТУТҐАРТ 24.00 до 2.00 „Фальстаф" оп. Вердія.

Радіокутик.

НОВОЖЕНЦІ ПЕРЕД МІКРОФОНОМ.

28-го вересня ББК пічне новий цикль авдицій п. н. „Золоте весілля", де новопосінчані пари оповідатимуть як вони познайомилися, при якій нагоді, та про свої плани. Зацікавлення цими авдиціями величезне. Дуже багато жінок писало вже в цій справі до ББК просячи, щоб у день їх вінчання були допущені перед мікрофон. Вже заздалегідь ББК мусіло подати до відома, що не всі оголошені матимуть змогу висловитися.

ХОЛОДНА КРОВ ВІЛЛЯМСА.

Популярний легкоатлетовий мистець Віллямс згинув в дійсно небуденних обставинах, скачучи останній раз з літака. Скок його мало надати радіо і Віллямс мав описати свої вражіння до мікрофону свого маленького внсильного апарату, який мав при собі. Бачучи, що легкоцад не відривається, всеж намагався він говорити до мікрофону та пояснити причину катастрофи. Холодна кров Віллямса гідна подиву.

НАЙМОЛОДША СПІКЕРКА У СВІТІ.

Найменолодшою спікеркою є австралійка Дорота Надін, яка має щойно 13 літ. Її „відкрили" в часі дитячих авдицій та заангажували на постійне для австралійської радіостанції.

РАДІОВИЙ ІНЖИНІР ЖЕРТВОЮ СВОЄЇ ПРОФЕСІЇ.

В серпні два французькі міністри мали відкрити схоронище на висоті 4000 м. нижче верху Мон-Блян. Одначе страшний буревій принесохив членів офіціяльної місії завернути з дороги. Святочне відкриття мали трансмітувати через короткохвильний радіо-вежильник. Обслугованим цієї коротхвильової радіостанції занялася група інжинірів-альпіністів. Без огляду на страшну бурю вони прибули на означене місце. Провідник цієї виправи молодий інжинір умер на запалення легенів.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, дня 23. вересня 1938.

1 кг. масла десерт. більок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла сочків вид з опак. 2·60 з м.
мало о 14—15 сот.
1 кг. яєць 130—140 зол.

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко здержана.

КУП..О — ПРОДАЖ

ВИПРАВИ кухонні комплетні, сильні 65.—, алюмінії 90.— з мапнтами, залізом і ін. Рентшнер, Легіонів 37. 198.—3

ГОДИННИКИ, бікутерія, китайське срібло великий вибір — дешеві ціни, Л. РОЗВАЖЕВЬСЬКИЙ, Львів, Академічна 2. 1982 1-3

КОВДРИ найдешевше купит ВИРІБНЯ КОВДЕР, Кентшинського 4. 1918 7-10

ЛЯБОРАТОРІЙНІ ПЛАЩІ, найліпші, найтривкіші, найдешевше тільки у виробні „ПАЛЮМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1780а 4-7

МЕШКАННЯ

МЕБЛЬОВАНА, осонишна кімната до винайму, Байка 26/12. 202; 1-2

КОМФОРТОВА КІМНАТА до винайму особі на стаповищі. Потоцького 18 м. 5. 1-1

МАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ДАМ СВІДОМІЙ жінці заняття (100 зол. місячно), евент. оженюся, коли зложить коло 2.000 зол. (за заробок) до підприємства. На відповідь подру. „Діло" для „Сейчас". 2017 1-2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ІНТЕЛІҐЕНТНА шукає управи домом, довголітня практика „Опадня". 1-1

ОГОЛОШЕННЯ

ВЕСНА... усуває перо **ЦЕРУ** очищує і відмолоджує

Д-РА ШТЕНЦЛЯ

БЕНІГНІНА

ВІДОМА ФІРМА
„Футро" - Бачес
ЛЬВІВ
тільки легіонів **19** у брамі
обслуговує солідно і приступно

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм одношпальтовий або його менше в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 мм одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слово товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик — Видає Видавнича Спілка „Діло". — З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

По конфіскаті накład дозволено

Ч. 212 (15.023). Львів, неділя 25. вересня 1938. Орган руских патріотів під редакцією д-ра Дмитра Левицького Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-44
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
„ Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20. — Тел. 504-47. приймає до обезпечення:

а) ВІД ОГНЮ хатні й господарські рухомости, худобу, пашу, збіжжя, товари, як теж будинки вільні від примусу обезпечення;

б) ВІД КРАДЕЖІ-ВЛОМУ домашню обстанову, товари в крамницях і складах, готівку, векслі, вартісні папери, уряджения церков, канцелярій і бюр, машини до писання і рахування і т. п.

в) ВІД ГРАБЕЖІ готівку при її переносинах і перевозі.

ЦЕНТРАЛЬНА

Малопольська Каса Ощадности

У ЛЬВОВІ

(раніше Галицька Каса Ощадности)

РІК ОСНУВАННЯ 1843 р.

Установа публичного права.

Видає ощадностеві книжечки на імя і предявника

З ПОРУКОЮ ДЕРЖАВИ

Веде разунки біжучі і чекові.

РЕЗЕРВОВІ ФОНДИ: 5,668.000 зол.

Замісцеві видати — П. К. О. 500·196.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку

В ЦЕНТРОБАНКУ

У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,

бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи. Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл.

Совітський ультимат до Польщі.

СССР ПОГРОЖУЄ, ЩО ЗІРВЕ ПАКТ НЕАГРЕСІЇ.

Заступник народнього комісаря закордонних справ СССР Потьомкін заявив польському шарже д'афер у Москві:

Уряд СССР дістає з ріжних джерел вістки, що Польща збирає війська на чеській границі, приготовлюючись до того, щоб силоміць занятн частину чехословацької території. Цих вістох польський уряд не заперечив; СССР сподіється, що він це зробить.

Якщоб Польща не заперечила та заняла частину Чехословаччини, СССР мусів би супроти того акту агресії виповісти без попередження пакт неагресії з грудня 1932 р., згідно з 2. статтею того пакту.

ПОЛЬСЬКА ВІДПОВІДЬ.

Польський уряд наказав своему шарже д'аффер у Москві дати ось яку відповідь:

1) Оборона держави належить до польського уряду, тому він не має обовязку перед ніким оправдуватися;

2) польський уряд знає точно тексти договорів, що їх заключив.

Польський уряд здивований совітським демаршем, бо на кордоні СССР Польща не перевела ніякої військової підготови.

ЯКБИ СССР ЗААТАКУВАВ РУМУНІЮ...

ПАТ пригадує, що, що 2. стаття польсько-совітського пакту увільнює контрагентів від пактових зобовязань у випадку, коли одна сторона зробить неспровоковану агресію проти третьої держави. Цю постанову поміщено з огляду на польсько румунський аліянс та приязні взаємини з іншими сусідами СССР.

Як виходить з будови і з духа того договору, совітський демарш має чисто формальний характер, мериторично є зайвий.

Загальна мобілізація в Чехословаччині.

В пятницю в год. 22.15 праська радіостанція оголосила президентський декрет, що вводить у цілій Чехословаччині мобілізацію до 40-року життя та реквізицію всіх самоходів і мотоциклів. Старшини мають забрати зі собою харчі на 2 дні.

Опісля спікер виголосив коротку промову, підкреслюючи, що Чехословаччина проголошує мобілізацію в обороні своєї волі й незалежности.

Мобілізаційний декрет відчитано в мовах: чеській, словацькій, німецькій, мадярській, російській та польській.

„ОСТАННІЙ АТУТ".

У відповідь на мобілізацію, Генляйн видав відозву, в якій називає мобілізацію останнім атутом през. Бенеша та стверджує, що німці не виконають мобілізаційного наказу, щоб не допустити до братовбивчої війни.

НЕВДОВОЛЕНІ МОБІЛІЗАЦІЄЮ.

Політичні кола Парижа й Льондону невдоволені чеською мобілізацією, бо добачують у ній протинімецьку провокацію, яка може загострити ситуацію

Відозва до українців.

Минулої ночі в год. 2. праська радіостанція надала відозву в українській мові. Відозва підкреслює, що вже дотеперішнє положення українців на Закарпатті добре, а після введення автономії буде ще ліпше.

Польща домагається негайної відповіди від Чехословаччини.

Польський посол у Празі відвідав премієра ген. Сирового і з повагою звернув йому увагу, що необхідно негайно дати відповідь на польську ноту з 21. ц. м.

На шляхах предківської слави.

З ПРИВОДУ 950-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ.

Львів, 24. вересня 1938.

Ювилейні свята 950-их роковин уведення християнства на Руси-Україні в повному ході. Після інавгурації свята Митрополитом Кир Андреєм у Підлютім з початком серпня ц. р. не було, здається, досі ніодної місцевости на нашій землі поза межами Совітів, де в останніх двох місяцях не спомянулиб і не опровелиб у такій чи іншій формі тієї прадажної події зперед 950 років, що з уведенням християнства двигнула наш нарід з напівварварського стану до рівня культурних народів, до яких належить панування над світом. Коли ювилейні свята й обходи на нашій землі відбувалися часто скромно, іноді обмежуючись тільки до чотирьох стін церкви, то це не наша вина, як також не можна винувати нікого з нас за те, що дійсність перекреслила первісну широку програму ювилейних свят. Але й такі скромні формою свята глибоко зворушили свідомість українського громадянства від верхів до низів, привернули йому його славне минуле, зміцнили нитку національної традиції і привели перед очі вагу та силу християнської віри в житті народу.

Відгукнулись на 950-ліття епохального діла Володимира Великого також білорусини та еміграційні росіяни, отже оба ті східно-славянські народи, що зачерпнули християнську культуру з українського, київського джерела. І не тільки в українській, але також у російській мові з приводу ювилейних свят появилося чимало вартісних праць та джерельних причинків для характеристики доби в історії київської Руси-України перед і після введення християнства. Найцінніші з тих праць для нас ті, що поклали своїм завданням прослідити та проаналізувати вплив християнства на формування й організування української нації як старого культурного чинника у Східній Европі.

Підсумки цих праць, очевидно, неможливі в одній часописній статті. Найважніше в них ствердження факту, що щойно прийняття християнської віри українським народом вивело його на історичну сцену.

Християнство живе в українськім народі майже тисячу літ, і то в тих національно-культурних формах, які нам передали наші предки. І хоч український нарід за час свого історичного буття пережив та перебув ріжні перипетії, перейшов через ріжні державні та соціяльні устрої, то християнство як підвалина, на якій побудована його духова істота, показалося таким тривким і солідним матеріялом, що ніякі історичні бурі не змогли знищити існування українського народу. Тому — як слушно підкреслює у своїй ювилейній статті проф. М. Чубатий — „кожний ворог українського народу, який бажав би його викреслити із спису живих народів, головний та найсильніший удар зверт-

тає проти Церкви. Вирвати з душі народу християнство, ту найстаршу форму його духовости, значить — перетяти нитку тисячлітньої традиції, що лучить теперішнє покоління зі славним минулим предків, це простий шлях, щоб убити саму націю, причина, чому большевизм розпочав боротьбу з християнством."

Історія української нації як держави припадає докладно на той час, коли на Руси-Україні починає поширюватися християнство. Перший київський князь, від якого зачинаються історичні дії Руси-України, Аскольд, був християнином. Княгиня Ольга, яку Церква почитає як святу, поширює нашу державу на захід, а князь Володимир Великий, що в 988. р. зробив християнство панівною Церквою Руси-України, цим актом поклав фундамент не тільки під великодержавність української нації, але й відкрив перед нашим народом широкі шляхи культурного розвитку, увійшовши на грунті християнства у звязки з Грецією, на той час найстарším і наймогутнішим джерелом культури та цивілізації світу. Цей звязок причинився відразу до стихійного розвою у нас духової та матеріальної культури народу, переродив нарід етично, зробив київський центр на довгий час духовим осередком для всього Сходу Европи і допоміг створити традицію, яка в довгих роках лихоліття стала резервуаром української культури та національного самопізнання.

Оте національне самопізнання, та українська нація взагалі є безперечним і безсумівним твором християнства. З окремих, ворогуючих зі собою і тому легких для сусідів як добича східно-европейських племен християнство створило один національний організм і розуміння одної спільної батьківщини. Центром, який сформував українську націю, була церковна організація. Навіть за часів найбільшого державного розпаду київський митрополит своєю особою вязав усі українські землі. Київський церковний центр був такий могутній, що зпід його духового впливу довгі століття не міг визволитися ні білоруський ні московський нарід, а український церковно-культурний засяг поклав свою печать навіть на румунів та на далекий Балкан.

Заведення християнства на Руси-Україні Володимиром Великим причинилося не тільки до консолідації української нації як одної органічної цілости, але саме християнство ввело також наш нарід та нашу державу в тогочасну спільноту европейських народів. Династія Рюриковичів була посвоячена майже з усіми тогочасними европейськими династіями (византійською, німецькою, польською, шведською, французькою та угорською); наша Держава і наша Церква наближаеться, не зважаючи на „згіршення" византійської грецької Церкви, до Риму, до католицької Апостольської Столиці і стає помостом, через який західне християнство проникає на Схід Европи та навіть в Азію.

У традиціях з часів хрещення нашої Батьківщини українська нація черпала і черпає силу перебути найтяжчі історичні переживання. Володимирівський тризуб з хрестом став тим знамям нації, що недавно ще вело наш нарід на прю за власне місце під сонцем у третій Українській Державі.

„ДЕШЕВИЙ МАҐАЗИН ПАПЕРУ"
Там найдешевше купите:
всякі папери, — шк'льне бюрове приладдя — вічні пера
найбільший вибір
ЛЬВІВ, Трибунальська 1.
(Дім Ціппера) Тел. 219-65.

Нововідкритий маґазин мужеської конфекції
Зиґмунта Мазуркевича
у Львові, вул. Гетманська 12 (ріг Кілінського)
поручає найновіші моделі: убрання, пумпи, студенські однострої і плащі, рафляни, нагортки, пальта, футра у великім виборі готові і до міри з першорядних більських матеріялів, по дуже приступних цінах. Увага! у власному інтересі просимо оглянути виставу.

Женева приглядається подіям і зміняє методи.

(Від власного кореспондента.)

Женева, 20. вересня 1938.

В колах Ліги Націй стверджують сумно, що вона перестала бути центром поважних політичних рішень. З цього тут зроблено вже очевидно належні висновки. Ліга прислухується до великих подій у справі судетського конфлікту, а можливо і в багатьох інших, про які повідомляють недискретно органи світової преси. Формально в регуляміні Ліги не зроблено ніяких змін, але фактично вона працює вже цілком іншими методами. Ніяких обовязкових рішень не виносять, приймають до відома декларації і жадання поодиноких держав обговоривши їх на загальних зборах та по комісіях. У звязку з пересуненням центру політичних сил в Европі відбулися й відповідні зміни у відносинах між делеґаціями держав у Женеві. Члени скандинавської ґрупи держав виступають і тут спільним фронтом, який фактично підтримує Польща; представництво барсельонського уряду, як і представництво китайського уряду в Ганкав перебувають ще під проводом Літвінова, чехи шукають уже собі звичайно іншого порятунку; акції французького уряду в Женеві взагалі покищо непомітно. Господарем сучасної Асамблеї, поскільки при сучасних обставинах про такого можна говорити, — є властиво представник Великобританії, льорд де ля Вор, який у дуже зручний спосіб задовольнив скандинавську ґрупу, не пристаючи цілком до її розуміння 16 параґрафу про обовязкову участь у санкціях.

Варта уваги велика промова головного делеґата Норвеґії Гальвдана Кота, не лише тому, що він висловив властиво погляди цілої скандинавської ґрупи, а й тому, що він зазначив поважні ділянки майбутньої праці Ліги в царині моральній, суспільній і гуманітарній. Але, щоб бути чинною на цім полі, повинна Ліга принаймні в ближчім часі відмовитися від великих політичних амбіцій. Обґрунтовуючи тезу скандинавських держав він вказав на політичні поразки Ліги за останні роки, брак універсальности і неможливість осягти фактичну рівність між малими та великими державами, що фактично рішають всі поважні політичні справи; він слушно зазначив, що при таких обставинах примусові засоби передбачені у 16. парагр. провадять не до колективної безпеки, але до колективної небезпеки. Норвеґія не уважає можливим брати участь у воєнних чи економічних санкціях. Але промовець і не вважає §. 16. наріжним каменем Ліги. Найбільше, на що можуть згодитися держави, що зійшлися в липні на конференцію в Копенгагені, це помирне обговорення кожного конфлікту на основі 19. параґрафу.

Він закінчує свою промову дуже слушною порадою Асамблеї: творити нову чинну організацію для підтриму політичних утікачів.

Промова льорда де ля Вор лишиться очевидно центральною точкою цілої сучасної Асамблеї. В ній відбиваються вже яскраво ті зміни, які зайшли у відносинах між обома ґрупами великих держав. Значіння її тимбільше, що французький уряд не вважав покищо за потрібне зазначити своє становище в Женеві і тимсамим приєднався в деякій мірі до англійського становища. У своїй промові звертався представник Великобританії не лише до самих членів Ліги, але і до тих держав, що займали досі неприязне супроти неї становище; можливо в надії, що майбутня безсторонність Ліги спрямує її знов на шлях універсальности. Коли він не пристав цілком до позиції занятої невтральними державами, то у всякому разі пішов дуже далеко назустріч політичній концепції скандинавських держав, визнаючи, що параґ. 16. надавали були надто велике значіння та що його застосування в ніякому разі не може бути автоматичне. Як і представник Норвеґії він передбачує велике поле для майбутньої діяльности Ліги — гуманітарне, економічне, фінансове і т. ін. Цікава його увага, що держави, які беруть участь в працях фінансової і економічної організації Ліги, мають у своїх руках 86% закордонної торговлі світу.

З огляду на те, що нова метода праці в Женеві обмежується висловом політичних поглядів і зазначенням становища тої чи іншої держави, але не вимагає ніяких резолюцій, для яких потрібна одноголосність, не мав Літвінов та його політичні приятелі в Женеві ніякої нагоди перешкодити нормальному ходові праць Асамблеї. Не бажаючи маніфестувати особливо того, що він відокремлений у Женеві, коли керманичі великих держав рішають дуже поважні справи, не показувався Літвінов майже цілий тиждень в Палаті Ліги. Виняток він зробив для представника еспанських большевиків дель Вайо, який виголосив гострішу демагогічну промову проти „фашистівських", а поруч з тим і проти західних великодержав, які їм „потурають", але що ніяких реальних домагань він не ставив, отже і настроєм зборів вязатися не потребував. Ніякого враження ця промова не зробила і преса збула її кількома іронічними увагами.

Не більше успіху мав і представник Китаю, справу якого не вважається пильною, хочби тому, що війна на Далекім Сході триває вже понад півтора року. Жест доброї волі зроблений несподівано президентом де Валерою ніякого конкретного значіння для китайського уряду звичайно не матиме, бо на заклики Ліги Японія ніякої уваги не звертає, а крім московського уряду ніхто не вважає потрібним підтримувати поважно Китай, становище якого стає щораз гірше.

Залежність Ліги від тих рішень, які готують великі держави для Европи, поставила совітську делеґацію тут у тим тяжче становище, що единим справді авторитетним чинником у Женеві є Великобританія, проти якої Кремль і його преса виступали до останніх днів неймовірно гостро, спеціяльно у справі судетського конфлікту, сподіваючись допровадити до нової війни в Европі. Рішуча тактика Берліна і Риму проти Москви, зокрема уступи промови Муссоліні в Трієсті спрямовані проти неї, не викликали ніякого протесту в Женеві, навпаки, спонукали багатьох женевських приятелів Москви відмежуватися від Літвінова і його трабантів, які не скривають у кулюарах Ліги того, що единим порятунком Еспанії і московської справи в Европі моглаб бути лише нова війна. Але війни в Женеві бояться не менше, ніж і в цілій Европі.

М. Данько.

О. ЛЕВИЦЬКА і С-КА, Львів, Кордецького 51.

Ентузіязм і конюнктура.

ЧЕСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ КОНФЛІКТ І ПОЛЬЩА.

Варшава, 22. вересня.

Коли пишемо ці слова, на площах і вулицях Варшави шаліють у ріжнородних виявах бучної демонстрації тисячі, десятки, а може й сотні тисяч польського народу. Хто був у Варшаві в рішальних днях польсько-литовського напруження на весну цього року, міг би не без рації сказати: історія повторюється...

Цього роду ентузіязм майже завжди виплачується, коли має за собою сприятливу конюнктуру. А власне політична міжнародня конюнктура всміхнулася знову до Польщі. Несе її — так мовитиб — сама приспішена механіка подій. Механіка нагального розвитку розпаленого на біле залізо чесько-німецького конфлікту проходить несподіваними, неочікуваними, найчастіше аж до останньої хвилини непередбаченими, просто заскочливими кроками.

Ще тиждень тому Чемберлєн у розмові з німецьким канцлєром мав одну тему: Судети. Опісля в Берхтесгадені зявилися нові літаки з новими гостями: поляками та мадярами. Сталося щось неочікуване: Гітлєр авансував на речника польсько-мадярських інтересів, висунувши майже з власного почину справу територіяльних рекомпенсат для Варшави й Будапешту. Такий оборот справи завісив над золотою Прагою меч Дамокля, а над Вислою та в краю св. Стефана запалив новий ентузіязм і надії.

Найновіші телєграми з Годесберґу поставили світ і навіть розпалених надіями й новими плянами союзників Німеччини перед новим знаменним фактом: Гітлер не забув про українців та словаків, ставляючи вагу української проблєми на міжнародній арені. Вже сьогодні ніхто не сумнівається, що в історії повоєнної Европи зачалася нова сторінка.

*

Акредитовані у Варшаві чужинні дипльомати та найкраще зоріентовані представники закордонної преси, що більше самі німецькі кореспонденти не сподівалися того, що Польща піде беззастережно рука в руку з Німеччиною. Дотеперішня політика міністра Бека супроти Праги казала сподіватися, що Польща уважно слідкуватиме хід чесько-німецького конфлікту. Для кожного було ясне, що Польща не занедбає використати доброї нагоди для інтервенції в справі Шлеська за Ользою, але мало було назагал таких, які вважали, що польсько-німецька співпраця прибере аж такі форми. Кожний поляк, тішучися з нагоди, уявляв собі, що Польща щонайбільше використає ситуацію, щоб заґарантувати польській меншині у Ч. С. Р. максимальні громадянські права; але мало хто сподівався збройного маршу за Ользу та побільшення польської державної території. Польська права та демократично-ліва думка попрацювала останніми днями багато для чехофільської пропаґанди, краківський „І. К. Ц." відступив навіть більшість своїх акцій чеським закулісовим політикам і навіть урядова преса не посувалася надто далеко.

Дійсність заскочила всіх. Вже в кінці минулого тижня по варшавських редакціях запанувало збентеження: Вулиця Вежбова дала зрозуміти, що чехофільства деяких редакцій не буде толєрувати. За білими плямами показалися стандардові комунікати ПАТ-а без коментарів. Опісля амбасадор Ліпський поїхав до Берхтесґадену, потім відбулося велике протичеське віче в Катовицях, сьогодні-ж ціла столиця Польщі реве голосом скликаних стотисячних мас: Вожде, веди нас на Прагу! Геть з пепічками! До Березі чеських кнедлів! Хочемо маршу на Прагу! На чехів, на чехів, на чехів!...

Не треба хіба казати, що при цій нагоді кожний намагається спекти свою печеню: ендеки торощать жидівські шиби, ОНР остентаційно демонструє свою готовість співпрацювати з урядом, а над усім панує ОЗН зі своїми зеленими транспарентами, з масою гасел, промовців та реформаторів. Таким робом сьогодні, дійсно найбільші, які Варшава дотепер бачила, демонстрації, виконали подвійну ролю: залякували чехів та аґітували за виборами, про які у воєнному ентузіязмі всі (що характеризує польську психіку) призабули. Найбільше, розуміється, вижupається молодь. З пишної вистави „І. К. Ц." не лишилося навіть сліду. Про деякі жидівські крамниці — жаль згадувати. До чеського посольства годі доступити; з усіх сторін окружили його кінні поліційні стежі. Кажуть зрештою, що посол Славік спакував уже валізи і хто зна, чи не відїде ще сьогодні. Також французька амбасада — під охороною сконсиґнованих поліційних частин. На вулиці Оссолінських стоїть черга молодих людей. Це вербункове бюро Союзу шлеських повстанців проголосило мобілізацію охочих іти битися за Ользу...

*

Престіж міністра Бека зріс. Навіть збунтований останньо його звеличник, колишня підпора німецько-польського союзу, ред Цат-Мацкевич, захопився новою ситуацією. „Здається — пише він — що міністр Бек здобуде спільний кордон з мадярами і в цей спосіб добре прислужиться державі".

Одного Варшава не сподівалася: того, що Гітлєр не забуде про закарпатських українців. Ще сьогодні вранці ніхто інший, тільки п. Адольф Бохенський, що виїхав як обсерватор до Женеви, у виленському „Слові" радив Гітлєрові й Бекові спільну польсько-мадярську границю (була про це мова у вчорашній передовій „Діла" — Ред.).

Пан Бохенський дозволив собі на надто великий цинізм. Одначе Закарпаття вже настільки свідоме, що не дозволить собою торгувати.

Вісь Рим—Берлін мусить доказати, що в боротьбі з комунізмом не можна елімінувати українського чинника. Ясно, що доля Закарпаття залежить передовсім від постави самих українців.

КТВ.

АДВОКАТ
М-р Ярослав Падох
переніс канцелярію зі Стрия до ЛЬВОВА, пл. 2024 пл. Бернадинська 2/II, тел. 212-41. 1-3

„НАДІЯ" ніколи не заводить!

Зол. 50.000 на ч. 60473 **Зол. 50.000** на ч. 65695

зол. 50.000 на ч. 67422

Зол. 25.000 на ч. 110998 **Зол. 25.000** на ч. 150524 **Зол. 20.000** 155280

Зол. 15.000 на ч. 72164 **Зол. 15.000** на ч. 104679 **Зол. 15.000** на ч. 10583[illegible]

Зол. 10.000 на ч. 3008, Зол. 10.000 на ч. 21482, Зол. 10.000 на ч. 88095
Зол. 10.000 на ч. 20190, Зол. 10.000 на ч. 26070, Зол. 10.000 на ч. 111104
Зол. 10.000 на ч. 20918, Зол. 10.000 на ч. 60494, Зол. 10.000 на ч. 113597
Зол. 10.000 на ч. 155389

та багато виґр нижче 10.000 зол. виплатила своїм клієнтам в 42 льотерії незмінно щаслива колєктура

„НАДІЯ"

Львів, Леґіонів 11.

Купуйте щасливі льоси 1 класи!

З перспективи останніх 20 років.

Живемо в часах, коли підручники географії треба повикидати за вікна, бо не тільки найкращий географ, але й досвідчений політик не можуть впевнено окреслити кордонів держав. Живемо за часів, коли навіть газетні статті не встигають наздогнати політичні події.

Живемо — треба це визнати — ще за часів війни, великої, так званої світової війни, що почалася в серпні 1914 р. і що далеко ще не закінчилася в вересні 1938 р.

Людська це річ помилятися і жорстоко помилилися найдосвідченіші, здавалося, наймудріші державні мужі цілого світу, коли майже 20 років тому (з ріжницею кількадесяти днів, — життя любить часом витворяти такі дотепи!) у дзеркальній салі Версальських палат найурочистіше і найвпевніше оголосили урбі ет орбі, що війна вже цілком закінечна, що запанував мир чи не в цілому світі, може і навіки...

Вони гадали, що війну вже закінчили, бо добрі французи, англійці, італійці, американці, японці, серби, румуни та інші народи в загальній кількости аж 25, ніби остаточно перемогли (та чи і могло бути інакше?!) лихих німців, мадярів, болгар та турків, отже поміж народами першої кляси — переможцями і народами другої кляси, переможеними, поставленими на коліна, мусить запанувати вічний мир, а переможені мусять назавжди ставитись до своїх переможців з пошаною, майже любовю.

Від цих перемог, від цього усвідомлення своєї переваги у представників народів вищої, першої кляси повстало чи не запаморочення від успіхів, бо вони втратили хист відчувати пропорції місця й часу.

Їм здавалось, що повторюються часи священого конґресу у Відні 1815 р. чи розбору Польщі, часи, коли, сидючи у стола за географічною мапою, можна ділити місцевости, розпоряжатися долею народів, розбиваючи їх на частини, підпорядковуючи ці частини цілком чужим державам.

І це саме тоді, коли один з цих державних мужів проголосив також на цілий світ гасло самовизначення народів, гасло, що впало на найвдячніший ґрунт, підготовлений націоналістичними рухами другої половини XIX. і початку XX. віку.

Державні мужі, які спокійно засідали в Парижі, мабуть забули, що може і траплялись в історії випадки, коли народи переможені, примусово втягнені до складу чужих держав, втрачали свою національність, асимілювались з народом господарем, але це було дуже давно і тільки з народами, які не мали національного усвідомлення. А тепер цього не може бути, бо нема такої сили, не винайдено її принаймні досі, щоб примусити, скажім, німця змінити свою німецьку душу на чеську, почати жити й думати чеськими категоріями, любити Чехію більше.

СТОЛЯРСЬКА РОБІТНЯ
Івана Чмира
ЛЬВІВ, ПОТОЦЬКОГО 58 А
ВИКОНУЄ РОБОТИ БУДІВЕЛЬНІ І МЕБЛЕВІ ДЕШЕВО І СОЛІДНО.
2008 1-3

ніж Німеччину або спрямовувати багнет на захист Чехії проти своїх братів.

І замість того, щоб дотримуватися гасла самовизначення народів державні мужі народів першої кляси, уявивши себе за розпорядчиків долі всіх народів Европи, не тільки не вживали заходів проти насильницького поневолення деяких народів, яке діялося на їхніх очах, але погоджувалися на це, самі це робили з іншими народами, чи з їхніми частинами.

Чи міг за таких умов панувати мир у Европі?!

Уярмлені народи зазнавали приниження по приниженнях, моральні ляпаси, національні образи, не кажучи вже про фізичне їх винищування. Але вже такі тепер часи, що приниження національного усвідомлення тільки збільшує його, тільки загартовує його, нагартовує цілий нарід. Бо гасло самовизначення народів, яке 20 років тому проголосив безумовно ідеалістичний державний муж, актуальне і тепер, як це компетентно посвідчив чи не найталановитіший реаліст наших часів, великий практик, хоч і південного походження!

Живемо за часів перекроювання географічних мап і зрозуміло з найздоровішим егоїзмом у світі, з націоналістичним егоїзмом вглядаємося в географічну мапу північних берегів Чорного Моря, в мапу, яку перехрещує чорна товста нитка Дніпра.

І мимоволі повстає фатальне питання: невже український нарід справді опустився на дно, невже історичні події пройдуть там десь понад його головою, а він і надалі залишиться розбитим потопленим судном?!

Чи вигоріло, зникло його національне усвідомлення, чи навпаки під ударами долі воно гартується, набираючи форми, може незрозумілі, непомітні для нас, але форми, які дають певну надію на краще майбутнє, форми, які визволять його з національного уярмлення?!

Чи є в нашому розпорядженні дані для тої або іншої відповіді на поставлені запити?

Є!

Не будемо оперувати напівмітичними відомостями про повстання військових частин на совітській Україні, про великі націоналістичні змови...

Не будемо, бо не знаю, чи вони були справді, чи ні. Бо в який спосіб такі відомости могли дійти до нас? Краще недоцінити тамошнє становище, ніж переоцінити його.

Відомо, що европейська періодична преса вимагає сенсацій, знаю, що попит народжує пропонування. Читаємо, що сьогодні професора Оттона Шмідта розстріляли, а завтра його намічають на заступника Літвінова, що сьогодні Блюхерові загрожує кара на горло за невдачі коло озера Хасана, а завтра йому доручають переорганізувати військо на совітській Україні!

Для европейської періодичної преси потрібна сенсація з подій на Совітській Україні, для українців потрібна правда про події на Совітській Україні, нехай скупа, нехай часом гірка але правда!

Отже попереду декілька фактів з минулого.

Чи треба повторювати про систематичне винищування всього українського руху за довжезний час окупації російського царату?! І як швидко вибухнуло це віками принижуване українське національне усвідомлення!

Не пощастило! Збройною силою нових окупантів виперто за кордон еліту, верхівку цього українського національного усвідомлення. А якже виросло, поширилось це національне усвідомлення уярмленого, замкнутого у вязниці, українського народу вже за часів викриття Спілки Визволення України?!

Не пощастило! Тисячі і тисячі національно усвідомлених українців петлюрівців розстріляно, заслано, винищено — „залізна мітла вимела з УССР всіх петлюрівців!"

А як охопило національне усвідомлення і міста, і колгоспи на Совітській Україні за часів селянського повстання 1931—1933 років, за часів неоціненої ще Скрипниківщини (доречі чималу ролю в цьому усвідомленні відограли й незрозумілі для більшости тут „Українські Вісті", орган ніби й українських комуністів, але головний наголос тоді ставлено на українського духа і дуже невеликий на комунізм! Та про це може колись іншим разом)?!

Не пощастило! Сотні тисяч національно усвідомлених українців випечено залізом і вогнем, розстріляно, заслано, винищено нечуваним голодом! Знищено жовтоблакитну націоналістичну заразу!

А чим кермувався на весні 1937 р. зїзд. комуністичної (це треба підкреслити!) партії України, коли він вимогав від Москви пожвавити українізацію, надати відповідальні посади партійні та адміністративні на Совітській Україні виключно українцям! Чим як не національним усвідомленням?!

Не пощастило! І знову скільки розстріляно, заслано... Навіть старого Петровського забрано, бо небезпечно було залишати його на Україні, аджеж і він брав участь у вищезгаданому зїзді.

Очищено Україну від ворогів народу! Туди призначено найвипробуваніших, найпевніших росіян або українців спеціяльно вихованих та вивчених у Москві.

Пів року минуло, панувала цілком російська керма на заокупованій Україні по нечуваних екзекуціях та пацифікаціях. Здавалось, яке там національне усвідомлення може залишитись у тих, що їх залишили ще жити та працювати?!

І що —ми бачимо (на підставі тільки самих совітських повідомлень)?! У звязку з 125 роковинами народження Шевченка всю дослівно Україну охопив майже стихійний рух шанування його памяти!

Шевченка безумовно препарують як приятеля російських демократів, безумовно кладуть наголос на його твори, та на його щоденник писані російською мовою, але чи цей рух святкування його памяти на руку Москві? Чи не занепав за останніх років офіційний культ його памяти, чи не припинено будування памятника йому у Києві?!

А тепер памятник треба таки будувати! І тепер співають офіційно заповіт, і тепер треба видавати ще раз його твори! А тепер зачитуються його творами червоноармійські частини!...

Безумовно окупантська влада вживає заходів захопити цей рух у свої руки... але-ж який це рух?!.. Чие імя на чолі цього руху?!

І якщо Шевченко дослівно вивів Україну з царського російського полону, то чи тепер він не сприятиме національному усвідомленню в большевицькому російському полоні і чи зможуть українці там цілком змінити свою українську душу на російську, почати жити й думати російськими категоріями, любити Росію більше ніж Україну або спрямовувати багнети на захист Росії проти своїх братів?!

Та може те, що окупаційний уряд не перешкоджає шанувати память Шевченка, це ніби нагорода українським громадянам за їхнє льояльне, віддане відношення до уряду?!

Ой щось неподібне воно до цього!

Коли ми звернемо увагу на засідання пленуму Центрального Комітету КП(б)У, що відбулося 13—14 вересня, то побачимо, що ця фактична найвища влада на Совітській Україні дуже турбується ходом хлібоздач, урожай цього року дуже добрий, але дуже зле здають колгоспи (зібравши все належне собі) належний з них хліб державі, тобто всіма засобами уникають не робити.

А друге питання на засіданні пленуму було про збирання буряків. Урожай теж добрий, але колгоспники збирають його дуже зле. Як відомо, буряки — власність держави і колгоспники повинні би зібрати його не для себе, як хліб, а для держави.

Таксамо зле стоїть справа з мясопоставками на Совітській Україні.

Отже примусити цих хохлів! Та річ у тім, що становище тепер небезпечне на Совітській Україні, занадто тяжке можливими наслідками. Недаремно перетворено київську військ. округу на „особливу" військову округу, а цю округу складають области київська, житомирська, винницька, камянецька, одеська, миколаївська Дніпропетрівська. Не можнаж звідти виселити усіх тубільців?!... а чи безпечно дратувати мешканців прикордонної „особливої" військової округи?!

Ні, не зникло, не вигоріло там національне усвідомлення, набираючи нові форми для вирішного часу!

За порадою свого дядька Леся Українка переклала з англійської мови леґенду про Роберта Брюса, короля шотляндського:

Шість разів не щастило шотляндцям з повстанням, шість разів розбили їх, — їхній вожд Роберт Брюс цілком зневірився. Збираючися покинути батьківщину він задивився, як

Павутиння павук собі звив...
Так шість разів той павук обривався
І шість раз він на стелю влізав
Але в сьоме таки удержався
Й до стіни свою нитку припяв...

То чи не можна перефразувати трохи слова леґенди:

Та невже таки нарід
Менше має снаги, ніж павук?...

Гл. Л.

Пані, Панове найдуть найкращі осінні зимові Новини сезону
в нововідкритім відділі фірми
МОДНІ ТЕКСТИЛІЯ — ЯН ВАЛЛЯХ І СИН
Львів, Площа Галицька 14, тел. 209-82.
Матеріяли мундуркові. Ціни безконкуренційні

В трикутнику Дубно - Луцьк - Рівне.

Репортаж із волинських міждивізійних маневрів.

3. ФРАГМЕНТИ ЗБЛИЗЬКА.

Про хід цілої акції інформував нас згаданий вже старшина начальної команди та комунікати, писані на машині, що їх він нам привозив зі штабу. Оглядати зблизька ми могли очевидно тільки фрагменти, на які натрапляли в безупинних розїздах автами по цілому терені.

Нерідко відходили ми доволі далеко від вигідних авт і вичікували на чистому полі цікавого боєвого епізоду. Довкола розгортався гарний осінній краєвид Волині. Хвилястий терен дозволяв із вищого горбка обняти очима безмежні обрії, що розпливались ген-ген далеко в синяві неба. Мирну картину оранки (плугаторів по полях було чимало) чи звоження сухої конюшини до тихих сіл і хуторів бентежив час до часу відгомін далеких боїв. Десь затріщав скоростріл, то знову пронеслася глуха експльозія. Десь розрослась газова заслона, прикривши собою якусь людську оселю і — що найважніше — маневрування якоїсь військової частини, що в цій оселі примістилася. Далеко на одній з доріг замайорів великий відділ кінноти та щез у ліску. А зовсім близько промчалося кількох їздців, шукаючи слідів „ворога". Малозаміткі в початках цятки на голубому небі виростали швидко в могутніх сталевих птахів, що з гуком моторів провалювались нераз доволі низько над нашими головами.

Та це менше емоціонувало репортерську братію. Вона хотіла чогось „зовсім із близька". На велику віддаль не все навіть можна було здогадатися, чи це „блакитні", чи їх противники — „червоні", дарма, що в рух ішли далековиди. Отож падала команда „вертаємось до авт" і швидко пресова кватира мала свій постій на десяток кільометрів дальше.

Автім, бувало, терпеливість оплачувалася. Безлюдні, як здавалося, і невеличкі ліси, порозкидані по терені, показалися знаменитими схованками великих частин кінноти та її воєнного майна. І коли на відступаючу кольону „блакитної" кавалерії, закутану в пилюгу дороги, наскочив нечайно із „фланки" відділ „червоних" їздців, прихованих у лісі (що дало нам цікаву картину кавалерійської „шаржі"), то ліси за нами ожили: з них вискочила підмога для „блакитних". На наших очах розпорошені частини наново гуртувались. У воздусі лунала команда.

Важкі машинові кріси на тачанках, що їх тягнули жилаві „тройки", мигом займали становиська, завертаючи кіньми, і вистукували свою бойову пісню.

Не був саме „елемент", яким розкошувалась „пресова квартира". Одівці пильно записували безпосередні враження, фотографічні камери повнювались цінними памятками. Симпатичний кінооператор „ПАТ-а", що був моїм сусідом в авті, аж прицмокував із вдоволення, що сховав такі „динамічні" моменти на плівку. Бо назагал їх не було багато. Такої цінности не мало безліч картин, яким ми зблизька приглядались, хоч усе те здебільша було цікаве та фотогенічне: і таборування по селах, хуторах та приліссях усіх родів зброї, з панцирною включно, і притаєні по ровах стежі, що крім звичайних ручних мали ще й ручні машинові кріси, і артилерійські обсерваційні пункти чи сховані не менш як вони дбайливо серед зелені гнізда важких машинових крісів. Навіть легкі танкетки чи важкі повзи були якось менше цікаві, коли вони стояли рядом на дорозі або на окраю ліса в очікуванні „акції".

Очевидно, і цю „акцію" сталевих потвор довелось нам бачити зовсім зблизька. Що правда, дві „червоні" танкетки, які занадто сміло загнались у гущу „ворога", робили радше смішне враження. Переховзуючись легко і швидко по нерівному терені, вони пробували втекти від зухвалих піхотинців, що напастували їх безпощадно... картоплями. Колиж „розвідці" примусили їх скапітулювати, присуджуючи їм поразку, з горішніх отворів висунулись голови залоги, зіпрілі й обпорошені, та проте поважні, не вважаючи на задиркуваті вигуки переможців — „блакитних".

Треба зазначити, що „розвідці", про яких згадую вище, були скрізь і всюди, виконуючи ще грізнішу ролю, ніж судді на мечах чи боксерських рінгах. Вони-ж були носіями навіть смерти і поранень, а не тільки розпутували складні ситуації, найбільш ускладнені тим, що ніхто для нікого не був настільки грізний, щоб загрожував дійсно смертю, каліцтвом чи руїною. Носили „розвідці" білі опаски (так як ми, тільки без надруку „преса") і присуд їх був невідкличний. Очевидно, цей присуд не все був понутру і не всім був зрозумілий. Колиб це була гра двох футболевих дружин, то неодин нецензурний вигук упав би під адресою судді. Та це було військо, де найважніше: дисципліна.

Зі зрозумілих причин т. зв. панцирна зброя була для нас — навіть колишніх фронтовиків — найцікавіша. Це відзеркалювалось у розмовах і в побажаннях побачити її в акції, в руйницькому наступі. З розмов виходило, що це зброя далеко не така грізна, як колись здавалося. Не тільки тим, що сьогодні існує вже успішна протипанцирна зброя (яку нам довелось теж зблизька оглядати, хоч без слідів ділання), але й тим, що вона недосконала в ділянню, що не все її можна вживати, що замучує людську обслугу (жахливий сморід, горяч і пилюга в середині), що вимагає маси погонних засобів, що врешті вигляд із танку незвичайно обмежений, а це має поважний вплив на його боєву спроможність. А всеж годі не признати — особливо великим повзам і особливо коли їх велика кількість суне як невблаганна лявіна — жахливого, хочби тільки суггестивного, ділання.

Наскок такої ватаги тяжких повзів мали ми теж змогу, правда, здалека оглядати.

Почалося фронтовим наступом „червоної" піхоти на позиції „блакитних", що боронили доступів до Луцька. Ми попали в акцію саме тоді, коли розстрільні з обох сторін пражили себе крісовим вогнем, підтримувані артилерією з обох боків. Скочивши в окопи „блакитних", ми могли добре приглянутись ворожій тираліері, що йшла в наступ. У наших окопах тарахкотіли ручні скорострільні, яких тепер дуже багато, і звичайні кріси. Запалені газові свічки представляли вибухи гарматніх стрілен. Над головами вибухали шрапнелі, що їх з повним оптичним і слуховим ефектом інсценізовано по цей бік, кидаючи петарди. Хоч це не дуже довго тривало (на маневрах назагал щадять „муніцію"), проте враження було доволі сильне. Противник, спинений вогнем, почав окопуватись недалеко кількасто-дротяних застав.

Оглянувши гніздо з гарматкою до ручних гранат, що ділає тоді, коли противник уже тільки на 700—800 кроків і через те міг видістатись з під обстрілу артилерії, вийшли ми на горб, який дозволяв на ширшу перспективу. Не вважаючи на дрібний дощ і зимний вітер, приглядались ми діланням „червоних" на одному з дальших відтинків. І тоді там пустили в акцію важкі повзи. Їх похід був безпощадний. Дротяні застави, трудящі терену, людська стіна в окопах — усе те було зломане. Зблизька — таки зовсім близько побачили ми їх уже, коли вони верталися. 13 великанів (з яких аж 7 попало на міни і властиво „не існувало") викарабкалося без труду на битий шлях, зриваючи залізною гусеницею при закруті чимало землі з придорожнього берега.

До емоціональних моментів, що заслужили на особливу увагу, зарахувати треба ще десант муніції з численних літаків. Один за одним розвивались білі шовкові легкопади, несучи на землю черв. частинам мішки повні муніції. Десь були теж подібні десанти харчів та окремо десанти людей, але ми їх не зустрічали. Не довелось теж бачити поважніших воздушних боїв, зате бомбардування Луцька, куди ми одного дня заїхали, „червоними" літаками мало теж веселі епізоди. Випадковим свідком такого епізоду був я, коли переходив вулицю Костюшка. Деревляна „бомба" впала на один дім, критий папою, і скотилась на вулицю. Та містила вона в губці якусь теч, що розлившись на папі, почала парувати. Счинилась велика паніка серед жидів. Заалярмована вогнева сторожа зявилась аж трьома возами на те, щоб посміявшись відїхати назад.

На окрему увагу заслуговує організація лучби. Розіпнято дроти телеграфічно - телефонічні густою мережкою і крім того широко приноровлено обслугу радіем. Радіеві вози з високими жердками зустрічали ми дуже часто. Їх безліч. Крім того мали ми змогу оглянути централю в Луцьку, звідкіля йшли всі прикази „блакитним" телефонами чи при помочі апаратів Юза.

На операційному терені зявились теж найвищі військові достойники на чолі з маршалом Ридзом - Сьмігліим. Пресову кватиру представлено міністрові військових справ ген. Каспшицькому, І-ому віцеміністрові тогож ресорту ген. Глуховському і кільком генералам. Дефіляду дивізій, що брали участь у маневрах приняв у Луцьку 20-го ц. м. маршалок Ридз-Сьмігли в окруженні численної генераліції. Загранічних військових атташе на цих маневрах не було.

Сільське населення виявило зрозумілу цікавість маневрами, які спровадили на волинські хутори та села таку масу війська і такий різнородний воєнно-технічний виряд. Гуртки мущин, жінок чи дітей приглядались здалека. Тільки сміливіші підходили зовсім близько. Мене, що вперше бачив волинське село, вражало вбожество. Серед садків і високих соняшників сховані соломяні хати виглядали вбого внутрі й зовні. Тільки чеські села і польські кольонії виглядали краще. Також одяг селян дуже бідний. А в неділю — хоч ми переїхали багато сіл — ніде не бачив я народніх одягів, славних волинських вишивок чи інших своєрідних признак. Усі мущини зодягнуті в міську конфекцію, жіноцтво в перкалі й іншу фабричну мануфактуру, дарма, що вони живуть далеко від міст.

Та може воно склалося так, що я побував саме в таких сторонах.

В. Несторович

Закарпаття у світлі статистики.

„Подкарпатске Гласі", ужгородський чеський щоденник, наводять цікаву статистику Закарпаття. Ось за останнім народнім переписом з 1930 р. на Закарпатті жило 718.586 осіб, з того 445.213 українців, 26.876 чехословаків, 11.490 німців, 109.336 мадярів, 91.212 жидів, 14.258 румунів і 16.212 чужинців.

За процентами є: 62 прц. українців, 4.17 прц. чехословаків, 1.61 прц. німців, 15.23 прц. мадярів, 12.72 прц. жидів, 2 прц. румунів, і 2.27 прц. чужинців.

За зайняттям:

Самостійні рільники: 74.152 мешканців, з того: 57.586 українців, 826 чехословаків, 767 німців, 10.287 мадярів, 3.100 жидів, 1.124 румунів, 461 чужинців.

Лісові урядовці: 246 чехословаків, 57 українців (русинів), 34 німці, 67 мадярів, 10 жидів, 17 чужинців. Ясно, що тут українці щодо своєї кількости стоять за чужинцями, їх випередили навіть німці й мадяри. Правда, за минулих 8 літ тут положення змінилося трохи в користь українців, тільки не знати наскільки.

Урядовці промислових підприємств: 227 чехословаків, 29 українців (русинів), 60 німців, 116 мадярів, 150 жидів, 85 чужинців.

Торговці мішаними товарами: 185 чехословаків, 206 українців (русунів), 37 німців, 504 мадярів, 4819 жидів, 5 румунів, 218 чужинців.

Коршмарі та власники гостинниць: 81 чехословаків, 71 українців (русинів), 12 німців, 71 мадярів, 808 жидів 12 чужинців.

Поштові урядовці та службовці: 187 чехословаків, 71 українців (русинів), 11 німців, 156 мадярів, 192 жидів, 32 чужинців.

Службовці кас хорих: 334 чехословаків, 218 українців (русинів), 15 німців, 75 мадярів, 14 жидів, 3 румунів, 6 чужинців.

Залізничі службовці: 640 чехословаків, 1216 українців (русинів), 70 німців, 639 мадярів, 17 жидів, 13 румунів, 45 чужинців.

Адміністрація й суди: 3.127 чехословаків, 829 українців (русинів), 63 німців, 318 мадярів, 88 жидів, 13 румунів, 66 чужинців.

Інша публична служба (крім шкільництва та здоровельности) 125 чехословаків, 695 українців (русинів), 6 німців, 233 мадярів, 587 жидів, 7 румунів і 165 чужинців.

Учителі та професори: 735 чехословаків, 1.418 українців, (русинів), 48 німців, 319 мадярів, 170 жидів, 12 румунів, 118 чужинців.

Наводимо цю статистику, з якої наглядно можна бачити, що в багатьох галузях (крім рільництва та шкільництва) випередили нас не тільки щодо пропорціонального заступництва але і щодо числа навіть мадяри й жиди.

Правда, за останні роки ці галузі змінилися в нашу користь і від самих нас залежить, щоб ми всюди були заступлені пропорціонально.

(Нова Свобода.)

ТАБЛЕТКИ
ASPIRIN
ПРАВДИВІ ТІЛЬКИ З ХРЕСТОМ БАЄРА
Баєр Кінчи

Зміна адміністратора в Народньому Домі у Львові.

Дня 23. вересня ц. р. приняв львівський воєвода п. А. Білик внесену 16. ц. м. резигнацію проф. інж. Романа Вельпеля з адміністрації „Народнього Дому" у Львові та іменував на його місце ем. президента Окружного Суду п. **Вінцентого Зяркевича.**

Проф. Вельпель адміністрував Народнім Домом два роки і як муж довіря головного вірителя тієї установи, а саме Банку Господарства Краєвого, мав перевести її санацію. В часі свого урядування виконав проф. Вельпель господарським способом основний ремонт усіх реальностей Нар. Дому у Львові, перебудував дім фунфації М. Білоуса в Коломиї та горальню в Білці і млин у Костеневі. Переведені адаптації уможливили винаєм льокалів, що досі стояли порожні та збільшили доходовість реальностей Нар. Дому на більше як 30.000 зол. річно. Крім цього проф. Вельпель старався з успіхом призвичаїти льокаторів платити комірне, що теж значно збільшило готівкові впливи. Зате зовсім не повелося проф. Вельпелеві стягнути поверх 150.000 зол. залеглих чиншів, залишених попередньою управою, що здебільша показались задавненими та нестягальними. Щоб заспокоїти найпекучіші зобовязання, продав проф. Вельпель за згодою Тимчасового Виділу митропол. Шептицькому реальність при вул. Зибликевича 30 (з церквою) та розпарцелював значну частину ґрунтів у Білці й Костеневі, добуваючи з обох трансакцій понад чверть міліона золотих, до яких прийдеться дочислити ще коло 50.000 зол., що вплинуть ще з парцеляції.

Адміністратор Народнього Дому, який тепер відходить, як людина культурна, простолінійна та беззастережно чесна, що в завідувану установу вложив багато доброї волі, знання та праці, заслужився для установи і за це йому належиться подяка, дарма, що радикальна санація установи все ще, не вважаючи на ліпшу адміністрацію та великі жертви у майні, стоїть під знаком запиту, бо Народній Дім має **понад міліон золотих зобовязань,** які ледви чи буде можна амортизувати з біжучих доходів.

При всіх додатніх прикметах доброго техніка та адміністратора вражав в інж. Вельпеля брак рішучости у справах, в яких не почувався певним на чужо-національному ґрунті, чого клясичним прикладом є формальне залишення до сьогодні „у службі" дорого оплачуваного колишнього директора Нар. Дому п. І. Слизюка, про якого зайвість і шкідливість сам був від перших хвилин урядування переконаний. З жалем треба теж ствердити, що інж. Вельпель лиш у виняткових випадках користав з оферт наших ремісників та промисловців.

Не вважаючи на незаперечно позитивні вислід праці інж. Вельпеля, велася проти нього досить неперебірчива отверта, а певне і підпольна боротьба, якої висловом були статті у москвофільських та польських газетах і то не лише типу „І. К. Ц." і „Греко-Католіка", але і в газеті організації, якої сам є членом („Воля і Чин"), що мабуть і спонукало його самому вступитися. Цікаво, що про це вже від кількох місяців говорили у кругах, зближених до п. Слизюка. Одиноким замітом, підношеним проти п. Вельпеля, було — сміх людям сказати — його „українофільство", що проявилось у винаймі частини свобідних та перебудованих льокалів українським установам, за чиншом у пересічі на 20% вищим, ніж його платять чи вірніше повинні платити — москвофільські установи. Під цю пору вплачують українські установи титулом чиншу понад 17.000 зол. річно і є найточнішими платниками, що в хвилинах потреби навіть виручували Народньому Домові вплатою кількамісячних чиншів наперед.

На покликання нового адміністратора українська суспільність не мала ніякого впливу. І хоч заходять поважні сумніви, чи зміна в часі ведення важних праць, що їх розпочав його попередник, була під цю пору доцільна, українське громадянство ставиться до неї з вижидаючою резервою, як зрештою до всіх ходів влади, що несе повну відповідальність за післявоєнну господарку в Н. Д.

Всеж українське громадянство, зокрема львівське, повинно призабутій і політично занедбаній справі Народнього Дому **присвятити** в найближчому часі більше уваги.

Довіря загалу
здобули
мясні вироби „Центросоюзу"
ПРОДАЮТЬ КРАМНИЦІ:
Ринок 2.
Личаківська 150.
На Байках 8
Софії 8 а
Кентшинського 21
Зибликевича 2.
Жовківська 175.

Український меморіял у Женеві.

„Журналь де Женев" з 19. ц. м. подає під наголовком „Ситуація України" отсе: Пан В. Прокопович, голова ради національного українського уряду на вигнанні, предложив президентові XIX. Збору отсей меморіял про становище на окупованій Україні:

Приймаючи СССР до свого складу, перебрала Ліга Націй зобовязання пильнувати за тим, щоб внутрішне становище тієї країни не перечило пактові. Л. Н. має обовязок згідно з артикулом 10. пакту ґарантувати політичну незалежність не лише цілого Совітського Союзу, але також кожного з його членів, яким конституція СССР забезпечує право виступити з нього. А за цей останній рік, коли тисячі осіб розстріляно під замітом того, що вони хотіли відокремити Україну від СССР, дав український нарід безсумнівні докази свого незломного змагання здобути свою незалежність.

Між соткою осіб, що складають три найвищі органи влади України — президію Центрального виконавчого Комітету, Політичне Бюро Комуністичної Партії і Раду Комісарів, майже всіх увязнено і розстріляно під загальним обвинуваченням, що вони намагалися відокремити Совітську Україну від СССР. Ці факти творять справжній плебісцит, бо всі ті, яких сама совітська влада уважала вибранцями українського населення, висловилися за відокремленням України, роблячи ужиток зі згаданих параґрафів совітської конституції дотично права залишити СССР.

Колиж не зважаючи на поновні заклики, Л. Н. не зробила нічого на користь поневоленої України, то зрозуміло, що український нарід уважає Л. Н., членом якої є СССР, почасти відповідальною за те страшне становище, в якім він тепер перебуває. Стверджуючи, що Л. Н. на жаль, ніколи не розуміла значіння національної ідеї, що довело до сучасної небезпеки війни, автор меморіялу уважає „своїм моральним обовязком заявити, що факт постійного відмовлювання народам поневоленим Москвою, їх права на самоозначення доведе безспірно до страхіть війни".

—o—

Головна вигра 42-гої клясової льотерії
1,000.000 зол.
впала на ч. 92055
у християнській колєктурі **Zdzisław Pręgowski** Львів, пл. Марійська 5
(в Галерії Марійській)
Купуйте щасливі льоси до І. кляси 43 клясової льотерії. — Тягнення вже 19. жовтня ц. р.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 26.

НАТАЛЯ ЯХНЕНКО. 6

Алла.

(Докінчення).

Я мав дуже мало часу і тому зараз таки приступив до справи.

— Пані Алло, — почав я — ви знаєте, ваш чоловік — мій найліпший друг, більш як брат. Тільки тому я дозволяю собі про щось вас спитатися. Я бачу, що останніми часами між вами не йде так, як колись ішло. Чи не міг би я якось помогти вам обоїм? Може ви маєте до нього якийсь жаль, може я поговорив би із ним на розум?

Вдоволений вираз зійшов з обличчя Алли. У тій хвилині я остаточно переконався, що очі в неї таки були дійсно рибячі. Принаймні в ту мить вони були такі; вираз їх був шкляний і неприємний.

— Я боюся, Петре, що це справа, що ми могли б полагодити лише самі між собою, я та Василь. Але я скажу вам у чім річ. Василь дуже добрий, я його дуже люблю. Але — тут вона підвищила голос — він пригнічує мою індивідуальність. Він поводиться зі мною як із найгіршим ворогом, він гальмує мій розвиток, пригнічує талант. Йому перешкоджає те, що я пишу поезії!

— Але ж, пані Алло! Він же розуміється на таких речах. Може ви дійсно не маєте великого таланту.

— Ні, це неправда! — загорілася вона. — Інші люди інакше кажуть! — вона показала на канапу, де перед хвилиною сидів панок, і я зрозумів, що це він був тим „іншим". — Інші кажуть що я таки добюся свого і радять мені витримати, піддержують мене. А він! Я знаю, що це таке: це заздрість, підла заздрість. Він не хоче допустити, щоб я теж була чимось! Він сам тільки хоче мати славу.

Коли вона договорилася до слави, я побачив, що справа надто поважна: баба здуріла остаточно. І хто подумав би! Ввечір перед сном я оповів Ганні всю розмову. Я ніколи ще не бачив Ганни такою: — „Індивідуальність!" — вибухла вона якимось несамовитим сміхом. — „Алла індивідуальність!" — І за хвилину, як вже заспокоїлася: — Хіба ніхто не повірить, щоб Алла була направду якоюсь індивідуальністю. Нідокого не можна так гарно прикласти відомої фрази, як до неї: „Вона зеро, коли перед нею стоїть Василь — вони удвох дають кругле, добре десять! Не журися — Василь і без неї буде вищого калібру одиницею. Вона ж уже добирає собі таке саме зеро, як і вона".

Ганна буває часами гостра, аж неможлива, тоді я волію мовчати. Потім я мав свої важливі справи і перестав займатися Василем, навіть виїхав. Коли і по моїм приїзді Василь довго до нас не приходив, я пішов до нього. Він як завжди сидів і писав. Був вихудлий, почорнілий якийсь, але таксамо працьовитий. Мене вразило, що в кімнаті ніби не такий порядок, як передше. Я мав прочуття, але боявся спитати. Але коли він сам наставив машинку на чай і сам накрив стіл, я набрався духу: — „Де Алла?" — спитав я.

Василь неозначено махнув рукою. — „Ат, читає вірші Брилеві — промовив. І потім, бачучи мою непевну міну, додав. — „Ну, пішла від мене зовсім. Але залишимо це. Я тобі скажу ліпшу новину: мене запросили на редактора „Огляду Письменства". — Чи повіриш? Часом і у нас дочекаємся признання".

І він почав шукати листа, щоб показати мені з розясненим обличчям.

Приготовися на життєву осінь,

складаючи свої ощадности

У ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ

вул. Словацького 14. (Філія Банку: Станиславів, ул. Собіського 11.)

Чехословацькі війська збираються на мадярському кордоні.

До Будапешту наспіла вістка, що на мадярському пограниччі чехи ведуть поспішну військову підготову; в пятницю приїхало кілька нових військових транспортів.

У кількох місцевостях замкнено граничний рух між Мадярщиною та Чехословаччиною.

Німецька армія увійде ще нині до Чехословаччини.

ЧЕХИ ПЕРЕРИВАЮТЬ ЗАЛІЗНИЧІ ЛІНІЇ.

Як повідомляють кореспонденти льондонських часописів з Годесбергу, деякі особи з окруження Гітлера заявили, що німецька армія мусить увійти до Чехословаччини, бо там панує повний безлад, а ген. Сирови є під впливами комінтерну.

Британські кореспонденти сподіються, що німецькі війська перейдуть кордон ще нині.

Чехи висаджують у повітря мости й тунелі на залізничих лініях, що йдуть до німецького кордону. Дирекція залізниць повідомляє, що припинено зал. рух на лініях:

Танендорф-Оберкрайбіс-Паршніц-Лібенав.
Цittав-Райхенберг,
Егердорф-Фрайвальдав,
Едльова-Станіце над Унов.

Як подає ПАТ, рух поїздів припинено вже на 10-ох лініях.

Чемберлєн вертається до Льондону.

ЧИ ПЕРЕГОВОРИ ЗІРВАНО?

Розмови між Чемберлєном і Гітлером покінчені. Чемберлен зі своїми співробітниками вертається до Льондону в суботу рано. Перед виїздом відбув він з Гітлером ще одну розмову.

ОСТАННЯ РОЗМОВА ГІТЛЄРА З ЧЕМБЕРЛЄНОМ.

В пятницю в год. 22.30 Чемберлен відбув розмову з Гітлером; взяв у ній участь також мін. фон Рібентроп та амб. Гендерсон. Розмова покінчилася в год. 1.30.

В суботу рано Чемберлен вернувся до Льондону.

У ГОДЕСБЕРГУ.

У пятницю передполуднем мала відбутись нарада Гітлера з Чемберленом, але цей останній відложив її листом до полудня. В год. 15.30 Чемберлен дістав відповідь через перекладчика д-ра Шмідта, який вернувся до Гітлера коло год. 17. з відповіддю Чемберлена.

Коло год. 18. амб. Гендерсон та сер Вільсон відвідали мін. фон Рібентропа.

ГІТЛЄР І ЧЕМБЕРЛЄН ПОРОЗУМІВАЛИСЯ ЛИШ ПИСЬМЕННО.

Як подає Райтер, брит. делегація в Годесбергу офіційно заявила, що Чемберлен написав лист до Гітлера; Гітлер відповість листовно.

Розмову, що мала відбутися в пятницю відложено.

НЕСУПОКІЙ.

Ця вістка викликала у Годесбергу велике зденервування, тим більше, що — як це стверднли англійці — вже в четвер переговори стрінули поважні труднощі.

Зперед готелю, де мешкає Чемберлен, забрали почесну стійку і поставили поліцію.

ПЕРЕГОВОРІВ НЕ ЗІРВАНО.

Серед журналістів у Годесбергу говорять, що Чемберлен „умиває руки", себто зрікається дальшого посередництва; він лише передасть до Праги німецький меморіял.

Чемберлен заявив журналістам, що внаслід вчорашніх розмов зовсім не є ідентичний зі зірванням переговорів.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКА ПОЛІЦІЯ ТА ЖАНДАРМЕРІЯ ЗАЛИШИЛА ПОЛЬСЬКЕ ПОГРАНИЧЧА.

З кількох місцевостей на польському пограниччі чехи відкликали поліцію та жандармерію.

Службу безпеки обняла там комунізуюча „народня гвардія", яка перевела низку ревізій, викликуючи несупокій серед населення.

ЕВАКУАЦІЯ.

Чехи масово втікають з Тешину. Поїзди й самоходи перевантажені урядовцями, старшинами, учителями, що виїзджають з родинами та з майном.

Через Тешин переїздять утікачі з Мор. Острави на Словаччину.

КРОВАВА СУТИЧКА МІЖ ПОЛЯКАМИ І ЧЕСЬКИМ ВІЙСЬКОМ.

У Тешині дійшло до кровавої сутички між поляками і військом, яке убило 2-ох поляків і ранило 10-ох.

КОМУНІКАЦІЯ ПРИПИНЕНА.

На Заользанському Шлеську обмежено до мінімум рух на шляхах. „Народня гвардія" не випускає самоходів і фір з міст; рух на льокальних залізницях припинений. Пильно бережуть пригранічних укріплень б.ля Фриштаду.

ТАЙНА РАДІОСТАЦІЯ НА ЗАОЛЬЗАНСЬКОМУ ШЛЕСЬКУ.

Вчора вечором якась тайна радіостація надавала на тій самій хвилі що Моравська Острава протическу авдицію у польській мові. Ця авдиція тривала ще й після півночі.

Кооп.
ГОТЕЛЬ
НАРОДНЯ ГОСТИННИЦЯ
Львів, вул. Косцюшка 1. Тел. 201-33 і 208-88

Милі, вигідні фінезійно чисті німнати по найнижчих цінах — В готелі привітний голь, вінда, телефон, купалки, біжуча зимна й тепла вода для вигоди Шан. Гостей. — Готель центрально огрітий. — 1964 3—4

СЛОВАЦЬКИЙ МІНІСТР УВІЙДЕ ДО УРЯДУ ГЕН. СИРОВОГО?

В пятницю в год. 15. през. Бенеш приняв на довшій розмові провідника словацьких автономістів д-ра Тіса.

Офіційних вісток про хід наради нема; здогадуються, що предметом нарад була участь представника словаків в уряді Сирового як міністра без теки. Д-р Тісо мабуть не приняв пропозиції, уважаючи, що уряд Сирового не є стійний.

АНГЛІЯ І ФРАНЦІЯ ПРОТИ ГЕН. СИРОВОГО.

Одна американська радіостація подала вістку, що Англія та Франція намагались не допустити до утворення уряду ген. Сирового, бо це може вплинути негативно на Гітлера, який займе гострішу поставу.

Комуністи хотять повалити уряд Далядіє.

ФРАНЦІЯ ТАКИ ПОМОЖЕ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ?

Деякі французькі кола невдоволені тим, що Далядіє підчас льондонських розмов не оборонив Чехословаччини і погодився на плян Чемберлена. Це вихісновують комуністи, які хотять довести до скликання парляменту і повалити уряд. Як говорять

6-ох міністрів є проти льондонського пляну; вони домагаються, щоб на випадок німецького наїзду Франція помогла Чехословаччині.

Прем. Далядіє буцімто заявив парляментаристам, що він стоїть на такому самому становищі.

ДАЛЯДІЄ ІДЕ ДО ЛЬОНДОНУ?

З Льондону надійшла вістка, що Далядіє виїздить в суботу до Льондону на нараду з Чемберленом. Паризькі міродатні кола цього не потверджують.

ПРЕМІЄР ЧЕМБЕРЛЄН УЖЕ В ЛЬОНДОНІ.

В годині 13.14 причалив прем. Чемберлен на летунському майдані в Гестен. Повитав його міністр Галіфакс, амб. Корбен та шарже д'афер Кордт. Чемберлен негайно поїхав до льондонського міністерства закорд. справ.

З Кельну вилетів Чемберлєн в год. 11.20, з Петерсбергу виїхав він зі своїми співробітниками в год. 9.45. Прощав його мін. Рібентроп, амб. Діркссн та шеф дипль. протоколу Дерінберг.

ТЕЛЄФОНІЧНИЙ ЗВЯЗОК З ПРАГОЮ ПЕРЕРВАНИЙ.

Як подає пополудньова преса, телефонічний звязок між Прагою і всіми чужими державами перерваний.

ВЛАСНОГО ВИРОБУ! ЦІННИКИ ДАРОМ!
КОВДРИ — МАТРАЦИ — ПОДУШКИ
готові простирала — пошевки — коперти. — Полотна — ручники — кощи — капи — фіранки — Хідники
А. Петрушевський
ЛЬВІВ Галицька 20. тел. 213-33

Літвінов оправдується.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ УРЯД САМ УНЕВАЖНИВ ПАКТ ЗІ СССР.

Промовляючи на засіданні 6. комісії Ліги Націй, Літвінов боронився перед замітами, що СССР не виконав зобовязань на основі пакту з Чехословаччиною. Він подав такі мотиви:

1) чесько-совітський пакт мав бути частиною східного пакту, якого не вдалося здійснити,

2) він підпорядкований франко-совітському пактові, тому СССР не обовязаний виступати без Франції,

3) чехословацький уряд сам уневажнив цей пакт, приймаючи льондонський проект, який м. ін. передбачує анулювання чесько-совітських договорів.

Німці вдоволені висліом нарад у Ґодесберґу.

РЕАКЦІЯ НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ НА СОВІТСЬКУ НОТУ ДО ПОЛЬЩІ.

Вістка про успішний кінець розмов у Ґодесбергу викликала серед німців вдовілля. Преса підкреслює контраст між Ґодесбергом, де радили над всеевропейським миром і Прагою де під впливом Москви проголосили мобілізацію та віддали владу комунізуючому ґенералові. Чеську мобілізацію вважає нім. преса реакцією на висліл ґодесберських розмов та приймає її спокійно.

Німецькі часописи широко обговорюють большевицьку ноту до Польщі, називаючи її безличним виступом, блефом, шантажем, нереальним жестом і т. п.

НІМЕЧЧИНА УЛЬТИМАТИВНО ДОМАГАЄТЬСЯ ЕВАКУАЦІЇ СУДЕТІВ?

З Льондону наспіла вістка, що в суботу рано праський уряд дістав німецьку ноту, в якій Берлін домагається негайної евакуації чеських військ зі Судетів, очікуючи відповіди до 24-ох годин.

ЮГОСЛАВІЯ НЕ ПОМОЖЕ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

Як говорять у дипльоматичних колах Парижа, Чехословаччина запитала Югославію, чи на випадок мадярського наїзду вона виконає зобовязання на основі пакту Малої Антанти. Югославія відмовила та заповіда, що буде невтральна.

ЗАЛІЗНИЧИЙ ЗВЯЗОК З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНОЮ ПРИПИНЕНИЙ.

Польське міністерство комунікації видало розпорядок до всіх залізничих стацій, щоб не продавали білетів до Чехословаччини.

Поїзд Варшава-Прага-Відень вернувся з кордону.

Всі поїзди з Польщі до Відня, Мадярщини та Югославії будуть іти через Берлін або Дрезден, бо чехословацькі кордони замкнені.

—o—

Скандал в „І. К. Ц."

Варшава, 23. вересня.

З втаємничених джерел довідуемося про цікавий факт, що насвітлює вимовно причину побиття шиб у краківській централі та варшавському відділі „І. К. Ц." підчас останніх протичеських демонстрацій.

„І. К. Ц." зміняє — як відомо — останніми днями своє протичеське становище на суто чехофільське і це назагал не здивувало людей, призвичаених до чисто конюнктуральних метод та метаморфоз того впливового щоденника.

Одначе тепер довідуемося про деякі фікти, що кидають щонайменше дивне світло на „політику" редакції та дирекції того україножерного органу. Оце в найповажніших кругах Варшави переповідають на вухо поголоску, буцім-то „І. К. Ц." перейшов недавно у... чеські руки. Сталося це нібито через викуплення більшости акцій того підприємства одною чеською фірмою. У Варшаві називають навіть по імени згадану фірму та висоту її заплати.

Вістка про такий факт викликала всюди, особливож у Кракові, обурення. Подаемо її з пресового обовязку, при чому не можемо не висловити завваги щодо „патріотизму" краківського крикуна

Гром.

При болях голови і паморочах спричинених запором стільця, треба вживати ввечір і рано натще пів склянки природної гіркої води **Францішка Йосифа.**

З польської преси.

Проблєми Закарпаття.

Коли від вибуху судето-німецько-чеського конфлікту була колинебудь мова про майбутній устрій Чехословаччини, коли писалося про національні кантони, що з них малаб складатися чехословацька держава, то польська преса тоді звичайно промовчувала закарпатських українців так, якби їх там зовсім не було. Але сталося так, що справу українського Закарпаття піднесли закордонні чинники — і її не можна було вже промовчувати. Тоді польська преса заговорила про... небезпеку українського кантону та про необхідність спільної польсько-мадярської границі. У вчорашньому числі „Діла", у передовій статті згадано про статтю А. Бохенського, який без обиняків заявив, що автономія українського Закарпаття небезпечна для внутрішніх національних відносин у Польщі. Без обиняків пише про те і **„Слово Народове"** (ч. 274 з 24-го вересня ц. р.) у статті п. н „На такий кантон не можемо погодитися":

„На Закарпатті не може повстати ніякий український кантон ані українська держава. Досі ще — не вважаючи на чеські полекші (!) — український рух серед руської людности не здобув більшости. Крім цього також з географічних оглядів Закарпаття не може бути самостійною політичною одиницею. Якщо прийде до граничних поправок на користь Мадярщини, а у прикордонних повітах мадяри живуть одноцілою масою, то ціле Закарпаття стане таке вузьке, що географічно не можна буде його втримати як окрему країну або як частину нової Чехословаччини.

„Це дані з етнографії та географії. Коли-ж іде про дані з політики, то ясна річ, що українська державка біля Ужгороду або навіть український кантон у новій Чехословаччині буде знаряддям німецької політики і то знаряддям таксамо для того, щоб утримати в залежности новий державний чеський твір, як теж і для майбутніх походів на схід.

„Польща до того допустити не може. Створення такого стану річей переважить всі користи, які вийдуть зі злуки заользанського Шлеська з Польщею. Ліквідація чеського коридора до Росії на річ німецького коридора — буде поражкою польської політики і польських інтересів.

„Коли держава чеського народу тратить Закарпаття, то може його стратити тільки на річ майбутньої мадярсько-польської границі. Підкарпатська Русь, відходячи від Чехії може перейти тільки до Польщі або Мадярщини. З історичних, географічних і культурних оглядів нехай відійде в такому разі до Мадярщини. Але в ніякому випадку не може дістатися в безпосередню залежність від Німеччини.

„Очевидно, здаємо собі справу, що сьогоднішня Мадярщина дуже залежна від Німеччини. Безпосередні інформації з Будапешту, які маємо, виставляють сумне свідоцтво змислові політичної самостійности мадярського народу. Але на всякий випадок на Мадярщині можлива еволюція до кращого, а в новому українському кантоні — залежнім фіктивно від Праги і фактично від Берліна — еволюція можлива — для Польщі — тільки на гірше... На такий кантон не можемо згодитися."

Торкнувся цієї проблеми і консервативний „Час" (ч. 261 з 23-го вересня ц. р.) у статті п. н „Заользя і спільна границя з Мадярщиною":

„Хоч Чехословаччина спільної границі з Росією не дістала, Підкарпатська Русь стала коридором, що веде в тому напр
Не вважаючи на совітський лад Росії, чехи признали її підтримку за одну з головних підстав своєї безпеки та зі змагання до спільної границі не зрезигнували. Консеквенцією такого становища було толерування на Підкарпатській Руси комуністичної акції. З другого боку Підкарпатська Русь стала під чеською владою небезпечним огнищем українських затій у Польщі... Але чеський коридор відгравав свою, непомірно небезпечну, ролю не тільки в ділянці політичної агітації. Підкарпатська Русь стала таксамо поважною військовою базою Совітів... Отже істнування чеського коридору є поважною небезпекою не тільки з погляду інтересів Польщі, але також інтересів цілої Европи."

Автор статті (й. м.) доходить до висновку, що Польща мусить мати спільну границю з Мадярщиною. На цьому становищі стоїть теж відомий публіцист Цат-Мацкевич, який вмістив у своому щоденнику **„Слово"** вже три статті, намагаючись доказати необхідність спільної польсько-мадярської границі, виходячи зі становища, що єдиним союзником Польщі може бути Мадярщина. П. Мацкевич ставить справу ширше (ч. 262 з 23-го вересня ц. р.):

„Тому необхідне, щоб Мадярщина дістала принайменше Підкарпатську Русь, якщо не частину або цілу Словаччину... Але та спільна границя з мадярами потрібна нам не на те, щоб з ними сварнитися, але щоб спільно з мадярами створити силу, що могла би бути бажаним союзником для одних, небезпечним ворогом для других... Тільки злучившись з мадярами у спільну орґанізацію, що була би чимсь більше, ніж союзом, Польща може якслід підготовитися до тих великих змін, що зайшли в Европі. З часів деякої погоди, яку припорошував щонайбільше час до часу легкий дощик, ми ввійшли в добу історичного урагану, що пориватиме і нищитиме слабі держави. Лучімся з мадярами якнайвидше."

П. Мацкевич боїться, щоб ця злука не прийшла запізно. Про те, що передача Закарпаття Мадярщині нарушилаб право закарпатських українців вирішити самим справу своєї державної приналежности — п. Мацкевич ні трохи не турбується.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКИХ ПАРТІЙ.

УСРП і вибори.

Головний Секретаріят Української Соціялістично-Радикальної Партії у справі громадських виборів ухвалив таку резолюцію:

„Всі члени та симпатики УСРП повинні зацікавитися близькими громадськими виборами та доложити всіх заходів, щоб із цих громадських виборів вийшли такі ради, які малиб на оці добро українського працюючого народу".

У звязку з виборами до сойму та сенату **„Громадський Голос"** (ч. 36, з 24-го вересня ц. р.) пише:

„Не брала участи у попередніх виборах Українська Соціялістична Радикальна Партія. Таке саме становище заняли українські соціял-демократи. Подібного змісту тактичну засаду приняла остаточно також партія ФНЄ. Мотивом того становища було те, що українські політичні організації не мали змоги на основі цієї виборчої ординації виставляти свобідно своїх кандидатів до виборів. Відносини під цим оглядом не змінилися, бо при теперішніх виборах обовязує та сама виборча ординація до сойму й сенату і той самий основний склад виборчих окружних колегій, що визначують кандидатів для виборців. Отже в тих відносинах українські працюючі люди не мають можливости брати участь у тих виборах".

По широкому світі.

Швайцарський кантон Вадт заборонив на своїй території комуністичну партію та комуністичну діяльність.

Англійські фашисти хотіли уладити похід вулицями Льондону, та їм заборонили.

Совітські підводні судна уладили маневри у фінському заливі.

Німецький маршал Герінг зовсім поздоровів.

Бельгійський уряд явів обовязок візи для чехословацьких громадян.

—o—

КАРДИНАЛ ПАЧЕЛЛІ РАНЕНИЙ.

Самохід, яким їхав кард. Пачеллі, зударився з іншим самоходом на Вія Аппія. Кардинала, раненого в голову перевезено на Ватикан

—o—

ЯПОНЦІ ЗАТОПИЛИ КИТАЙСЬКУ КАНОНІРКУ.

Зі Шангаю повідомляють урядово, що японські гидропляни збомбардували китайську канонірку на Янтсе та затопили її.

—o—

НАЛЕТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕСКАДРИ НА МІНОРКУ.

Національні літаки збомбардували пристань Масон на Мінорці, скидуючи понад 100 бомб. 4 особи згинуло, 5 ранено.

10 літаків збомбардувало місто Алькоа. 18 будинків зовсім знищено, 10 осіб згинуло, 25 ранено.

Літературна сторінка.

Російський граф — український етнограф.

Український поет-бурлака. (Михайло Мочульський: **Погруддя з бронзи.** Микола Цертелев і Іван Манжура. Львів 1938. Накладом автора, ст. 182).

Заголовок цієї книжки означує величину двох людей, яким вона присвячена. М. Цертелев і І. Манжура не такі великі, щоб заслуговували на бронзові памятники чи статуї, але і не такі вже малі,щоб не варт згадати їх память бронзовим погруддям. Таке погруддя вирізьбив для них М. Мочульський своєю студією.

Якщо у кращому вищому світі покійники мають змогу споглядати на нашу землю, то Цертелев напевне не може зрозуміти, якто він князь, людина з такими великими звязками до свого життя, помішник попечителя харківського університету та шкільної округи, державний високий урядовець і вельможа, що так щиро піклувався розвитком російської держави, щез зі сторінок історії цієї держави, а живе досі в памяті людей тільки тому, що колись видав... збірники українських народніх пісень! І не може певно Цертелев цього зрозуміти тому, що хоч він у Росії поклав основи під етнографічні досліди та дав приклад як науково записувати народні пісні, він уважав ту свою працю одним із порив чи розваг своєї молодости і в пізні роки, коли мав багато часу, не хотів навіть хопити за перо, щоб списати цікаві спомини свого життя.

Цертелев жив колись в українській атмосфері і захопився українськими народніми піснями, коли вперше почув їх у 1814 р. з уст 60-літнього сліпця-бандуриста. Він відчув у цих піснях поетичного та геройського духа народу, що їх створив і ставив їх вище від російських билін, поем т. зв. Осіяна і прирівнював з деякими частинами Іліяди та Одисеї. За його покликом, щоб творити літературу в народньому дусі пішли такі українські письменники, як Квітка, Метлинський і Костомарів. Цертелев звернув теж перший увагу на механізм вірша, в якому велику ролю грає час потрібний до вимови деяких складів.

Який контраст, коли порівняти життя князя Цертелева з життям сіромахи та невдахи Івана Манжури, теж доброго знавця народньої поезії, ще й поета! Манжура почав від злиднів і злиднями скінчив. Можнаб навіть сказати, що почав від віршів і віршами скінчив, але тільки в іронічному розумінні: що не вмів зробити нічого путнього. Над життям Манжури нависло, як Дамоклевий меч одне із найстрашніших слів, які так часто повторяються у життеписах наших письменників: обставини. Знавці нашої мови вважали Манжуру знавцем нашої мови, неодин критик не міг заперечити йому таланту, що й досі проблискує з деяких його поезій, а у висліді? Хто читає нині його „Степові думи та співи"?

М. Мочульський завдав собі багато труду, щоб накреслити невеселий життєвий шлях поета і зробити підсумок із ріжних розбіжних голосів про вартість нашого призабутого поета та етнографа. З цього повстало маленьке погруддя з бронзи

м. р.

Повість про великі траґедії малих людей.

Мало хто в нас знає повісти Естоніе. Може й імя його невідоме. Те, що він член Французької Академії — арґумент слабий. Навіть у Франції жартують, що ніхто там невсилі перелічити 40 „безсмертних". А проте його повісти перекладають анґлійці та німці. Це повісти зрівноважені, спокійні у стилю, так мовити „класичнім" за зразками XIX віку, коли повістярі вважали за свій обовязок передовсім представити читачеві діеві особи, поінформувати, хто вони, де живуть, навіть в чого і чим займаються.

Одна з найкращих повістей Едварда Естоніе — „Поклик шляху",*) — такий дослівний переклад заголовку не передає якслід оригінальної назви, що має в собі щось привабливо-таємничого. Естоніе вибирає глуху провінцію — маленьке містечко, де спосіб життя людей не насуває навіть думки, що поза ним можуть скриватися небуденні траґедії. Ці траґедії належать до тих, яким давно присвятив одну з найкращих своїх книжок „Мудрість і призначення" Метерлінк, повчаючи нас, що справжні траґедії залежать від одного погляду і завмирають на легко стиснених устах, непомітні для людей зайнятих щоденними клопотами і великими інтересами.

Молода інтелігентна бридка дівчина зустріне раз у дощевий день молодця і він попрохає в неї у зливу парасолі, проведе її до хати. Вона закрита чорним серпанком; слова розмови мусять йому вистачити. Він забуде про неї — сам закоханий в іншій, напередодні заручин. Ці заручини повиснуть у повітрі від спліток, дрібних і смішних, що складаються із невиразних натяків, на які здавалось би твереза людина повинна махнути рукою. Коли стежити за ходом тих спліток, чуток і здогадів — картина змінюється: тут батько затрівожений долею своєї найдорожчої доньки-одиначки, яку не хотів би втратити за ніяку ціну, там закоханий молодець забуває на мить про своє кохання і намірене подружжа на саму думку, що на всьому його минулому лежить якась невиразна пляма, тінь ганьби.

Ми бачимо спочатку в цій повісти тільки дві-три сірі особи провінціяльного містечка. З ними не діється нічого особливого, але їх повелінка така, якби над ними нависла якась ворожба, що має здійснитися — невідомо чому, невідомо ні для нас, ні для них. Естоніе змальовуючи події буденщини вміє надихувати їх глибокими рефлексіями: „Роздумував, упевняв себе... Одначе поступнево, ще далекий від заспокоєння, починав розуміти з жахом, що усталюється в ньому непевність. Чому? Чи догадуємось теж, чому відчуваємо, чому в деяких випадках бачимо речі з незвичайною прозорістю, хоч ледве маємо їх візію? Є це так, начеб ми відкрили буття завдяки невловній, всевладній дійсности. З усіх сторін доходять до нас голоси — несвідомі помічення, зачудування, занадто летке, щоб його можна помітити, дрібниці без ніякого значіння, занадто слабі, щоб на них звертати увагу. Коли вони були розсіяні — не мали значіння, колиж призбирані — наводять страх. Людська душа це єдине місце, де проходить хвиля, не затираючи слідів попередньої хвилі. Надходить хвилина, коли зачудовані, відчитуємо одним мигком на піску те, що роки вкписали значками, які тяжко розгадати. І злі і добрі постанови є найчастіше вислідом хвилинного знечулення. Між моментом, коли щось рішимо і щось переведемо — хід подій, наче повис і випливає сам зі себе, тому, що людині не приходить ніщо краще на думку..."

Форма повісти Естоніе нешабльонова. Три приятелі, що зустрічаються по роках знають зовсім випадково обривки історії чужих їм людей, але кожний інші обривки і взаємно доповнюють незрозумілу для кожного з них зокрема траґедію. Естоніе, як неодин сучасний французький повістяр, нпр. Моріяк, воліє провінцію як тло повісти, ніж Париж.

*) Edward Estaunié: Głos ze świata (L' appel de la route). Warszawa, 1938. Tow. Wydawnicze „Rój", ст. 338.

Літературна хроніка.

ШЕВЧЕНКО І ДОСТОЄВСЬКИЙ.

Російська письменниця Фойницька передає зі слів покійного С. А. Венгерова спомини про те, як Достоєвський читав „Кобзаря". „Він знав погано (українську) мову, але там, де йому бракувало розуміння тексту, там зміст доповнював чуття і він раз-у-раз повторяв: „Яке чудо цей хохол, який соловій!" Достоєвський захоплювався чистою лірикою, залишаючи на боці всі громадсько-суспільні погляди. Саме через ріжні суспільні мотиви він не любив Некрасова, знаючи, що в цього поета замало справжньої поезії. Досі ніхто не звернув уваги на те, що найбільшого українського поета читав найбільший російський повістяр. Життя цих обидвох великих письменників страшенне нещасливе мало неодну спільну рису; навіть їх талант, що проявився у двох ріжних родах літератури має подібні вибухи, з чертою бунту та покори.

ВИВОРОЖЕНА СМЕРТЬ.

Молодий мадярський письменник, що жив у Відні, Одон де Горват виїхав на короткий час після „аншлюсу" до Парижа. Якась ворожка виворожила йому в руки, що він умре несподівано і трагічно. Йому здавалось, що новий Відень з тисячами самогубств — місто, де дуже легко можна несподівано вмерти, передовсім письменникові не расистівському. Його остання повість „Молодість без Бога"" присвячена саме тоталістичній державі, що виховує молодь у дусі насильства. Горват приїхав до Парижа, щоб підготовити фільму зі своєї повісти. Після розмови з кіровим режисером він вийшов з кавярні, щоб вернутись до хати. „Не їдете підземельною залізницею?" спитав його режисер. — Ні, я волію пройтись пішки. І пішов тихою алеєю Марігні, де звичайно бавляться діти і де панує ідилічний настрій. Недавна буря надломила там велике дерево; дерево пало на письменника і вбиває його на місці. Хто вірить у ворожбу ворожок, нехай краще не ходить до них питатися, від чого вмре.

КРАЙ, ДЕ ПИСЬМЕННИКИ НЕ ЗНАЮТЬ ВАКАЦІЙ.

Член Французької Академії Гонкурів — Жан Ажальбер провів із своїми товаришами, теж уже сивими і давно не молодими — ввесь серпень на лектурі нових повістей, з яких одну треба восени нагородити. З цього приводу він написав статтю на тему, що робили в серпні колись основники „його" Академії брати Гонкури. На підставі точних матеріялів він стверджує, що вони теж звичайно в тому часі працювали, доречі, як і інші письменники тої доби. Слово „вакації" ні разу не приходить у „Щоденнику" Гонкурів від 1862 до 1895 р. Обидва письменники рідко виїжджали із Франції — були тільки раз в Італії, раз у Швайцарії, раз у Баварії. Навіть на „лоні природи" на французькій провінції відпочивали рідко. Вакації значило для них — трохи більше спокою в Парижі, щоб працювати. У „Щоденнику" Гонкурів серпень — місяць великих подій: вони підготовляють вистави своїх пєс, купують дім, молодший Гонкур — Жіль умирає у 1870 р., коли вибухає війна, Едмонд Гонкур бере на вакаціях участь у засіданнях свого гурта і вихінчує рукописи. На село він волів виїжджати на осінь, у час праці в полі.

КОЖНИЙ МОЖЕ БУТИ ЖУРНАЛІСТОМ.

Із країн, з якої прийшла до Европи зараза бріджа, може небавком прийде нова мода — розвага, а усіма вверхніми ознаками „культури". У Спол. Державах почалася мода журналістики. Хто тільки вміє писати листи чи колись у школі писав добре літературні вправи або хто відчайшов у собі несподівано „хист до пера" починає писати статті, репортажі, фейлетони. За 1938 р. у ріжних американських містах появилося нових 70 журналів, які видають та редагують аматори. І між цими аматорами поети, новелісти, техніки і найбільше „спеціялістів від усього", що пишуть на всякі „цікаві" теми. Засновують ті журнали так, що збирають по долярові від співробітників, які беруть участь в організації журналу: одні пишуть статті, другі їх самі друкують, треті роблять коректу, ще інші рекляму чи займаються продажем. З огляду на те, що ім'я під статтею належить до реклями, то неодин лікар, адвокат або купець хапав за перо, маючи надію цим збільшити свою клієнтелю. Цікаво, що багатьох із них присвячується журналістиці на вакаціях, коли виїжджає відпочивати; деякі зізнають, що писати статті для них таксамо приємно, як ловити рибу або їздити автом. Дуже можливе, що професійні журналісти, які для відпочинку на вакаціях ходили до суду на процеси або лікували пацієнтів теж мали гарну забаву. Аматори-журналістя мали навіть недавно свій зїзд у Цинциті, де ділилися своїми досвідами. Редактори великих журналів і газет стежать за творами аматорів, вишукуючи між ними таланти і пристосовуючися до смаку широкої публики. Деякі поважні журнали ввели вже рубрику для аматорів, щоб цим притягти більше передплатників. Найбільше фантазії проявляють редактори у доборі заголовків для своїх журналів, між якими є такі як „Рожеве курча" і „Ми бавимося у редакторів".

ВЕЛИКА ЛІТЕРАТУРНА ПРЕМІЯ.

В Америці заснували нову літературну премію на 5.000 дол., яку надаватимуть щорічно авторам-чужинцям „політичним емігрантом". Перша ідея була призначити її для німецьких авторів, але тепер виразно зазначено, що її дістати може письменник кожної національности. Цікаво, що нагороджуватимуть не тільки белетристику, але і критику, філософічні та соціологічні твори. Єдине тільки прикре застереження журі, що рукописи повинні бути в німецькій мові, бо члени журі здебільша німці, під проводом Томаса Манна. Така премія вродить напевне безліч творів, які не добившись нагороди добиватимуться до ріжних видавництв. Поруч Амстердаму, Ціріху та Праги, де вже виходить багато німецьких творів, Ню-Йорк готов тепер стати четвертим осередком поза Німеччиною для продукції літератури „їй партибуе інфіделюм".

—o—

ПОШТОВА СКРИНЬКА.

С. К. Кути. „Через негатив" дістали; дякуємо, використаємо.

Сторінка без політики.

Чотироножні вояки на лінії Мажіно.

Після світової війни французька військова влада припинила зовсім тресуру т. зв. „військових собак" і щойно недавно, у звязку з новою загразою війни до деяких полків прислали „чотироножних вояків".

Зокрема їх доставили до лінії Мажіно, де собаки виконуватимуть теж службу сторожів.

У цій ділянці Франція залишилася далеко позаду інших держав, які завжди високо цінили „боєві" здібности чотироножних вояків. Тресура таких собак вимагає довгого часу, чималої терпеливости й вона зовсім не легка.

Дефіляда 14. липня 1913 р.

Перед світовою війною Франція пішла за прикладом Німеччини й Бельгії, де військова тресура собак успіла вже дати гарні успіхи. Підчас військової паради, яка відбулася 14. липня 1913 р. в Парижі вперше брали участь у дефіляді санітарні собаки, які теж зібрали від публики найбільше оплесків. У той час прикордонні станиці на сході мали вже собак-сторожів.

Собаки на війні.

Від самого початку воєнних акцій можна було часто побачити на полях боїв собак, яких завданням було відшукати серед справжніх гір людських трупів, ще живі тіла людей.

Собаки доставляли воякам до окопів харчі. Інші спеціяльно були призначені до того, щоб нищити щурів. Щоб наладнати звязки з найбільше загроженими місцями, висилали собак-гінців. У приказах до армії нераз згадували про спеціяльні заслуги на полі бою тих чотироножних приятелів та помічників вояків.

Бетті.

Після закінчення світової війни лиш у кількох полках залишили собак. Тоді на цілу Францію прославилася сука Бетті з 99 піхотинного полку, яка кожної зими доставляла полкове листування до Лянслебургу, сільця на великій висоті в Альпах, дуже часто відрізаного снігами й ледоломами від світу. Там стоїть 99 полк.

Академія в Кімерсдорфі.

В Італії, Бельгії, Японії та в Німеччині тресуру військових собак продовжували й по війні. Найбільше в цьому напрямі зробила Німеччина. В Кімерсдорфі є спеціяльна „псяча академія", в якій випробовують здібности кожної собаки. Відповідно до здібностей собаку тренують для звязкової служби, для стежної або санітарної служби.

Тресура незвичайно довга й серіозна. Собаки приучуються стріляти зі скорострілів та гармат. Під цю пору Німеччина має кілька тисяч знаменито вивчених та підготованих до війни собак.

Тресура у Франції.

У Франції щойно починають тресуру собак. До військової служби годяться лиш сильні і здорові звірята, які відзначаються проворністю, доброю вдачею і на випадок потреби справжньою відвагою.

Із 600 собак, що їх піддають окремій тресурі, лиш 10 надається до військової служби. Навчати і тресувати звірят можуть лиш спеціялісти, яких у Франції розмірно не багато.

В Німеччині вже давно це зрозуміли і військові заведення для тресури є одночасно школою тресури для молодих вояків, які таким чином постійно збільшують кадри собачих „учителів".

Як ми вже згадали на вступі, лінія Мажіно має вже собак-сторожів та їх ще покищо замало. Підготованих собак у цілій Франції всього 700—800. Найбільше до військової служби надаються піринейські вівчарі. У найближчому часі у Франції почне працювати центральний заповідник для розплоду чотироножних вояків. Зорганізують там теж небавом школу для „собачих учителів".

Як бачимо, то в майбутній війні навіть звірята не матимуть спокою, лиш мусітимуть воювати поруч людей.

ЛКАР ДЕНТИСТ І СТОМАТОЛЬОГ
Д-р Кривокульський Степан
вернувся з вакацій та приймає від 10—12 і 4—6
1996 ЛЬВІВ, АСНИКА 2. II. ПОВЕРХ. -2

Аптинаєські овочі.

Це не жарт, лиш правдива вістка, яку часописи принесли з Америки. Одно фармацевтичне заведення випустило у продаж овочі, які виросли на землі, до якої домішують ріжні медикаменти.

Сама думка незвичайно проста і не складна. Рослини, що виростають із землі напосної ріжними лікувальними солями, втягають їх, висмоктуючи зі землі поживу у себе й набирають таким чином лікувальних прикмет.

І так напр. у продажі появилася вже морква проти запору шлунка, бульба проти болю голови, ріпа, що чистить кров... Підчас сніданку чи обіду люди їдять овочі, які смаком нічим не ріжняться від звичайних, та одночасно люди приймають потрібний їм лік у найкращім, як запевнює згадана аптикарська фірма, виді.

Виходить, що небавом і ми замість „напихати" себе „когутиками" підчас мігрени, скажемо собі подати присмажену, чи припечену бульбу, або замість рицини проковтнемо одну моркву.

Людина, що має два серця

До лічниці в Сідней (Австралія) зголосився недавно один хорий, в якого лікарі, на своє превелике здивування відкрили два серця.

Одно менше серце міститься на звичайному місці, друге приміщене дещо на право. Оба серця працюють синхронічно.

Небуденний пацієнт нічого не знав про те, що він має два серця і зголосився до лічниці з якоюсь меншою недугою, яка не має нічого спільного зі серцем.

Тамошній університет зацікавився дивним пацієнтом, який є свого роду феноменом природи і пропонував йому гарні гроші за те, щоб він записав своє тіло у завіщанні університетові.

Та людина з двома серцями відкинула таку приманчиву пропозицію. Феномен заявив, що він почувається наскрізь здоровий та не хоче навіть думати про смерть і завіщання не буде писати

Смажив щура і спалив два доми.

Якийсь старий італієць на прізвище Маше, що мешкав на 4 поверсі в одному домі на передмісті Шамбері почав прижарювати собі на снідання... щура. Раптом спіртова машинка, на якій він ладив собі „сніданок" перевернулася. Більше ніж скромні меблі італійця станули в однім менті в огні. Вогонь обхопив не лиш цілий дім, але й перекинувся ще на сусідні три доми.

Не зважаючи на заходи пожежників, два доми згоріли до тла, два інші сильно ушкоджені. Кількадесять людей опинилося без даху через... щура.

Клюб столітніх.

Один чудак заложив у Льондоні клюб столітніх. Основник та одночасно голова нового клюбу має всього 75 літ, одначе він сподіється, що доживе до сотні та заявляє, що при нинішнім корисним розвитку гігієнічних умовин дожити до сто літ — це лиш справа відповідної сили волі та дбайливости про власне здоровля.

Клюб столітніх має згуртувати всіх людей, які дожили до цього гарного віку. Основник клюбу, який перевів відповідну анкету, стверднв, що Англія має 150 столітніх, в цілім світі є їх поверх півтретя тисячі.

—o—

Дивна і трагічна смерть.

Серед справді незвичайних умовин стратив життя нічний сторож одної фабрики в Ризі.

Іван Бірхен, таке було його прізвище, після ночі, в якій він виконував службу, положився спати на тапчані високім ледви на 20 цм. У сні він упав на підлогу так нещасливо, що скрутив собі карк і згинув на місці.

Бірхен мав 32 роки, був людиною сильної будови та чванився якнайкращим здоровлям. Такий катастрофальний вислід упадку з невеликої висоти викликав величезну сенсацію серед ризьких лікарів.

Осінні новини
Лязар Райзер
Спеціяльність: вироби „Альмор".
НА ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ ОДЯГИ
поручає
ЛЬВІВ, ул. Шпитальна 1.
Дім товаровий
ЦІНИ виключно гуртові.

Дивоглядне завіщання.

Італійському судівництву нелегко буде розгризти горіх, що його підготовив купець Ансельмо Джанатей, який умер минулого року в Торіно.

Ціле своє майно, коло півтора міліона лірів залишив Анзельмо молодшому братові Адольфові, під умовиною, що він цілий рік, кожного дня в 9. год. рано буде приходити на його могилу й молитися за спокій його душі. Якщо Адольф не виповнить бодай раз цих умовин, тоді ціле майно мають поділити між двох інших братів помершого.

Повних 8 місяців Адольфо не зважаючи на погоду приходив кожного дня на цвинтар. Він заставав там завжди двох своїх братів, які вичікували хвилини, коли спадкоємець не прийде, бо всі їх заходи повалити завіщання були невдатні.

У січні ц. р. Адольфо не прийшов. Брати покликали нотара та зладили відповідний акт. На другий день Адольфо знову не прийшов. Не приходив він два тижні. Брати почали акцію, щоб відобрати йому спадщину, яку вони хотіли згідно зі завіщанням відібрати для себе.

Одначе спадкоємець подав судові лікарську посвідку, що він був хорий на запалення легенів. Цієї недуги він напитався, коли молився на могилі брата підчас заметілі.

Справа опинилася в суді і спір трьох братів викликав таким чином сензацію у правничім світі Італії.

ОСІННІ ДУМИ.

Осінь настроює нас на поважну ноту... Майже підсвідомо починаємо думати про те, чи ми приспосіблені до холодної слоти і студеної сніговиці, чи маємо теплий одяг, паливо на зиму й теплу страву в опаленій хаті... Багато є таких, що того всього не мають — і певно більшість із них могла би признати, що при ощадніщому житті могли би були краще забезпечити себе на осінь, а головно на зиму. Та коли мова про ощадність, то саме осіння пора найбільш відповідна до того, щоб доказати нам потребу — щадити. Вистане тільки порівняти пори року образово з життям людини. Весна — молодість, літо — дозрілий вік, осінь — початок старости, зима — старечі дні. **Горе тому, хто на весні не посіяв і літом не зібрав, щоб забезпечити себе на осінь і зиму. Та тричі горе тому, хто з юних літ не навчився щадити, щоб у зрілому віці стати самостійним матеріяльно і забезпечити собі добробут на час старечої немочі. Не треба бути фільософом, тільки хоч трохи вдумчивою та практичною людиною, щоб те все зрозуміти і чесностою постійної та раціональної ощадности в рідних фінансових установах забезпечити себе самого і своїх рідних на все життя, перед усякими злими пригодами, які можуть прийти серед весни й серед літа... Усвідомім собі тільки, що ощадний не потребує боятися ніякої пори року, ніякої завірюхи ні пригоди — і станьмо зразковими щадниками в одним з наших банків.** (Ю. Ш.)

„Українці готові до боротьби".

ПОДІЇ НА ЗАКАРПАТТІ В ОСВІТЛЕННІ БУДАПЕШТУ, БЕРЛІНА ТА ПРАГИ.

Варшава, 23. вересня.

З Будапешту надійшла сьогодні до Варшави така телеграма:

„Вістка про арешт чеською жандармерією активного вождя українських народніх партій Рогача викликала в масах українського населення на Закарпатті нереєстроване досі обурення та зріст воєнних настроїв. Огірчення та готовість до збройної боротьби зростають з години на годину. Українці рішені — так пишуть всі будапештенські щоденники — розпочати збройну боротьбу проти чехів та чеських большевиків при помочі усіх засобів, що стоять до їхнього розпорядження".

Оця телеграма з Будапешту, пересланa тамошніми німецькими пресовими колами, вказує на мадярські бажання та на хитру мадярську тактику у вигравanні мадярофільських настроїв серед українців. Викликала вона у варшавській пресі помітне враження, хоча ніодна тутешня редакція не спішиться її подавати покищо до прилюдного відома.

ВЕЛИТЕНСЬКІ УКРАЇНСЬКІ МАНІФЕСТАЦІЇ В ПІВН. АМЕРИЦІ.

Німецькі кореспонденти подають радієвою дорогою до Берліна отсю вістку:

Велитенські українські маніфестації відбуваються в Злучених Державах Півн. Америки, на яких тамошні українські громадяни висунули безкомпромісові постулати створення незалежної України. В головному маніфестаційному вічу взяло участь понад 5.000 делегатів з усіх українських середовищ та осель З.Д.П.А.

СЛОВАКИ ВИЧІКУЮТЬ, ОГЛЯДАЮЧИСЯ НА УКРАЇНЦІВ.

Повідомляють з Праги:

„З великим зацікавленням слідкують у Празі за становищем словацької, мадярської та української меншини. У вчорашніх вечірніх засіданнях партії Глінки взяли — як відомо — участь два представники мадярів. Одначе на цьому засіданні не запало рішення щодо спільного ділання. Словацькі політики залишають всім меншинам вільну руку, займаючи окреме вичікуюче становище. Велике зацікавлення проявляє словацький політичний провід становищем українських національних партій, що заглушили своїми виступами совітофільське москвофільство деяких груп Закарпаття".

ВАРШАВА РАДШЕ ЗА ВІДДАЧЕЮ ЗАКАРПАТТЯ МАДЯРАМ.

Вістка про заяву Гітлера Чемберленові щодо самостановлення українського Закарпаття про свою долю наспіла до Варшави вчора увечорі і викликала відразу горячі дискусії в політично-журналістичних колах на тему: що буде з Закарпаттям? У цій справі забрали навіть голос такі публіцисти, як д-р І. Мошинський („Час"), Ст. Цат-Мацкевич та Адольф Бохеньский („Слово"), оповідаючися за спільними польсько-мадярськими кордонами. Цікаво, що навіть найбільш шовіністичні польські кола не висувають концепції прилучення Закарпаття до Польщі, висказуючи щонайбільше охоту зробити з нього дарунок „братам-мадярам".

Гром.

Гемороїди

спричинюють або самопочування тощо. Треба конечно усунути ці дошкульні терпіння. При гемороїдах вживати

Anusol

„Goedecke"

ДІСТАТИ МОЖНА В АПТИКАХ.

12 чопків зол. 5.— 6 чопків зол. 3.—

„Ломлять і болять суглоби".

Ту спарту часто чуємо підчас весни. На ревматизму, ішіясу та подагри є охоронним знаком „Reumosa", що мають рідку китайську рослину Шін-Шен, регулюють переміну матерії та усувають надмір сечового кислоту. Можна діставати у всіх аптиках і дрогеріях. Виробник: Магістер Е. Вольський, Варшава, Злота 14.

Ту спарту часто чуємо підчас весни. На артритизм, ревматизм терпіть всі артретики і ревматики. Є це недуги затяжні і трудні до вилікування, тимто не треба їх легковажити і занедбувати і вже в початках треба почати лікувати їх причину. Причиною цих недуг є звичайно хиба в переміні матерії і на не треба передовсім звертати увагу. Зела магістра Вольського проти артритизму, ревматизму, ішіясу та подагри з охоронним знаком „Reumosa", що мають рідку китайську рослину Шін-Шен, регулюють переміну матерії та усувають надмір сечового кислоту. Можна діставати у всіх аптиках і дрогеріях. Виробник: Магістер Е. Вольський, Варшава, Злота 14.

Як приймають українців до львівських високих шкіл.

Нам подали перші вістки про те, як виглядає цього року справа принять українців до високих шкіл у Львові. Зі зголошених 80 українців на медичний виділ приняли 6, у цьому 3 студентки і 3 студентів. На ветеринарію зголосилося коло 60 українців, приняли всього 7.

На механічний виділ політехніки зголосилося коло 30, не приняли ані одного, не вважаючи на те, що всі українці склали припасаний іспит.

Цікаве, що свого роду перепусткою в політехніку було, коли греко-католик подав польську національність. При цьогорічних принятях були такі випадки на деяких виділах.

До цієї справи ще вернемося, коли зберемо точніші дані з усіх високих шкіл.

Д-р НИКИФОР ГІРНЯК. 3

Українські Січові Стрільці на Україні 1918 р.

(Продовження)

Інформації СС-ів про знущання австрійських військ над населенням України потверджували й інші люди. І так пор. Тимцюрак писав мені в однім листі: „Не все тут так гарно видглядає, якби можна собі бажати", а чет. Цьокан, харч. старшина Легіону УСС, писав у листі з 25. березня: „Населення невдоволене з німців, а обурене на австрійців".

Поведінка австрійських військ не змінялася так довго, як довго вони стояли на Україні. У вересні тогож року, кілька днів перед виїздом Легіону з України, писав до мене підхор. Дмитро Палій зі Жмеринки: „Тут відносини дуже погані. Та найкраще списується таки наша 35-ка. Ті, здається, у вінанні та контрибуції побили рекорд."

При кінці червня 1918 р. діждалися нарешті Київ і Вишкіл УСС наказу виїхати на Україну. Вони розмістилися в околиці Єлисаветграду, у сусідстві з боевим куренем, який входив у склад групи архикняза Вільгельма. Три місяці стояли всі частини Легіону УСС в близькім сусідстві до себе і розвинули тоді живу культурно-освітню працю між місцевим населенням. Рівночасно брали стрільці в оборону населення перед заловживаннями мадярів і попадали через це в конфлікт з австрійськими командами. Німецька та австрійська розвідка пильно стежила за ротою стрільців і хто зна, чи начальна команда австрійської армії не булаб розброїла, або й розформувала Легіон УСС, якби не брав його в оборону архикнязь Вільгельм.

Про культурно-освітню працю стрільців написала дуже теплий спомин наша письменниця Софія Віталівна Тоблевичева (Карпенко Кэра) п. з. „Рідні Гості", що їх видала Червона Калина 1922 р. Вона жила тоді на своїм хуторі „Надія" біля Єлисавета, бувала на всіх стрілецьких імпрезах і часто гостила нас у себе.

Про враження, яке стрільці зробили з їх появою на населення степової України, пише вона так:

„Українське Січове Військо, оселившись на Україні й роздивившись, що тут діється, взялось негайно до праці. Незабаром розійшлися серед селянства чутки одні від других чудніші: Вони вчать... вони лічать хорих... вони посилають своїх людей на роботу у поміч вдовам і недужим. За все платять, поводяться по людськи з народом... дають селянам світло, роздають книжки. Щось нечуване тут робиться, відколи світ світом." (Р. Г. ст. 6.)

А про культурну працю стрільців згадує вона:

„Під впливом отаманів стрілецтва, з участю знавців свого діла: артистів, малярів, співців і музик позаводили вони виклади для дітей і дорослих, відчити та світляні картини, концерти, театральні вистави та народні гулянки (фестини — Н. Г.). Було створене велике діло культури, що зацікавило й привабило до них усю околицю. За 4*) місяці пробування Січовиків на Україні бачили ми всі можливі заходи, щоб збудити народ з вікового камяного сну, щоб затлити в ньому вогник самосвідомости, національного й людського чуття". (Р. Г. ст. 7—8.).

В серпні 1918 р. зачали Січові Стрільці наново організуватися в Білій Церкві і Легіон УСС висилав туди старшин і підстаршин як інструкторів. Це діялося в тайні перед німцями і австрійцями. Звичайно діставав дотичний стрілець формальну відпустку до Галичини, а устно наказ „дезертирувати" до Білої Церкви. Там на двірці ждало на його авто СС-ів, а в ним шинелі і шапка. По дорозі УСС переодягався на СС-а і таким чином губився для ока небажаного опікуна.

У справі відновн полку СС-ів писав до мене д-р Володимир Старосольський 13. VIII. осьяк:

„Чи не маєш Ти звісток з Києва на тему відновн полку СС? Мене цікавить, чи це наступило в порозумінні та за згодою блюку українських партій та чи є воно наслідком яких заторук щодо напряму політики та організаційної роботи. Якщо булоб інакше, то це булаб помилка з боку СС, але думаю, що вони діяють у контакті з політичним проводом. Із цієї нагоди ми повинні привитати СС-ів, але не знаю досі, в якій формі требаб це зробити."

На початку вересня відбулося зібрання старшин усіх формацій Легіону в с. Грузькім, де стояв тоді Вишкіл УСС. Проводив отам. Гриць Коссак, командант Вишколу. На цьому зібранні обговорено політичне положення України і з нагоди 4. роковин істнування Легіону УСС рішено вислати привітні письма до нашого політичного проводу. Між моїми воєнними документами збереглся тільки бруліон приватного письма до Центральної Управи УСС; він означений ч. 3 і з цього виходить, що цих привітних писем було надіслано більше, але я не тямлю вже до кого.

(Докінчення буде).

*) Насправді були стрільці 3 місяці на Україні. — Н. Г.

Чехословаччина поступає до переговорів з Польщею.

З Праги наспіла непровірена вістка, що міністр закорд. справ Крофта приняв в суботу передполудням польського посла та заявив йому, що празький уряд готов приступити до переговорів з варшавським.

НІМЦІ ЗНОВУ ПРОГАНЯЮТЬ ЧЕХІВ ЗІ СУДЕТІВ?

У Празі появилася поголоска, що судетська міліція з підмогою німецьких пробоєвих частин увійшла до Судетів та заняла кілька місцевостей. За нею йдуть регулярні частини нім. армії.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА НЕ МОЖЕ РАХУВАТИ НА НІКОГО.

Британський та французький посли заявили чехословацькому міністрові закордонних справ, що Прага не може рахувати на підтримку західних великодержав.

Брит. посол поінформував його про хід нарад у Ґодесбергу.

—o—

Біжучі рахунки,
безготівкові розплати (чеки й перекази),
вклади (звичайні, вінкульовані, в валюті в золоті),
дрібна ощадність,
скуповування цінних паперів

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

Інкасо, доміціль, експонт векслів,
Інкасо рат післяплат,
Оборотовий кредит,
Організування промисл підприємств

Полекші в обороті нерухомостями.

Тернопільський воєвода видав розпорядок у справі полекш в обороті нерухомостями у прикордонній смузі тернопільського воєвідства, що обіймає цілі повіти: Тернопіль, Збараж, Скалат, Теребовля, Копичинці, Чортків, Борщів і Заліщики та східну частину зборівського повіту. Відтепер не треба там дозволу воєводи на аренду, ужиткування й управу нерухомостями державою, державними підприємствами й банками, монополями, установами вищої публичної ужиточности, Заведенням Взаїмних Обезпечень у Познані, академічними школами, Товариством Кредитовим Земським, Товариством Кредитовим Міським, правними особами, яких частина уділів або акцій належить до державного скарбу, повітовими і міськими комунальними касами ощадности, подругом або членом родини до другого ступня споріднення або до першого ступня посвоячення.

Як виходить з тексту цього розпорядку, полекші на основі знов.елізованого президентського декрету з 23. грудня 1927. р. про границі держави відносяться тільки до аренди, ужиткування й управи нерухомостями, а не відносяться до їх купна, заміни й обтяження, що і на будуче мусять мати дозвіл воєводи.

З уваги на те згадані полекші не мають ніякого більшого практичного значіння.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Четвер, 27 (15) вересня 1888.

ХАРАКТЕРИСТИКА ГАЛИЦЬКОГО СОЙМУ.

У звязку зі статтею краківської „Нової Реформи“, що дуже гостро критикувала дільність чи радше бездільність галицького сойму, „Діло“ писало:

„До цих слів небагато треба би й додавати, якби „Н. Реформа“ була взяла під увагу і ту найважнішу обставину, що галицькому соймові в нинішньому складі не достає ні заступників руського народу в відповідному числі, ні представників інтересів станів міщанського і селянського. Ми дійшли до того, до чого в часі переворотів дійшла колись Англія. Там зложились річи на так звакий „надовбовий“, парлямент без представників шляхти; наш сойм без „надовба“ і в ньому править виключно шляхта. Вона має в ньому рішальну перевагу. Нечисленні представники руського народу та суспільних верств є тільки для декорації, для замаскування речі, або їх взяли туди з простої конечности як інтелігентну, добру робучу силу“.

УКРАЇНСЬКІ ПОСЛИ ДОМАГАЮТЬСЯ УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ.

„Діло“ друкує внесок посла Романчука і товаришів у соймі, які домагаються:

„1. Щоби в гімназії у Станиславові або в Коломиї і також в гімназії в Тернополі або в Бережанах заведено руські паралельни;

2. Щоби учительські семинарії у східній частині нашого краю мали характер переважно руський і щоби бодай в одній семинарії вже з початком шкільного року 1888/9 була викладова руська мова;

3. Щоби в містах Тернополі, Коломиї, Дрогобичі, Стрию, Городенці, Яворові і Снятині були заведені 4-клясові народні школи з руською викладовою мовою.“

Чому волинська кураторія закрила кремянецьку українську гімназію.

В ч. 202. з 13. IX. 1938 р. в „Ділі“ появилась коротенька замітка під заголовком „Чому закрили українську гімназію в Кремянці“, де подано, буцімто волинська кураторія закрила гімназію тому, що рівень навчання в гімназії незадовільний, про що буцімто Управа Т-ва Л. Українки дістала письменне повідомлення з дня 7-го липня ц. р. Ця замітка незгідна з дійсним станом. Закрито офіційно гімназію в Кремянці за помешкання. Закрили гімназію тому, що — як каже дотичне „orzeczenie stwierdzające utratę warunków“ Nr. 11—13711/38 z dnia 7. lipca 1938 r.“ — „przestał Zarząd czynić zadość warunkowi, a mianowicie termin korzystania z obecnego lokalu upływa z końcem roku szkolnego 1937/38, Zarząd zaś nie przedstawił orzeczenia Władzy Wojewódzkiej o przydatności innego lokalu, przyznaczonego na szkołę“ і т. д. З цього уривка розпорядку волинської кураторії видно, що послужило за офіційний мотив для ліквідації найстаршої української середньої школи на Волині. Але чи справді на закриттю гімназії заважив будинок? Ні, і ще раз ні. Правда, новий волинський куратор, зле поінформований „найбільшим приятелем“ кремянецької гімназії, візитатором Токарським, почав був доказувати делегації кремянчан, що дах гімназії малощо не валиться на голови учнів, але мусів зі соромом замовкнути, коли йому доказали, що гімназія міститься в новому будинку, на якому дах стоїть від 1936-го року.

Отже яка-ж причина закриття середньої української школи, що дала вже визначних людей, масу української інтеліґенції і тепер збиралась, у жовтні цього року, відсвяткувати свій 20-літній ювилей? Головна причина — це кремянецький ліцей і його провідні органи, яким сіллю в оці було те, що в „Польських Атенах“ існувала українська гімназія. Ще за часів мін. Понятовського, що був куратором ліцею, почалася нагінка на гімназію. Робилося все, щоби гімназія вмерла сама від себе. І був момент, коли гімназія ледви жила. Це було в 1934/35 році, коли майже не було учнів, не було грошей, велика заборгованість і опінія про боєвий характер гімназії. „Приятелі“ затирали з задоволення руки. Але українське громадянство опамятало і взяло управу гімназії в свої руки. Почався рух серед свідомого селянства і гімназія в 1938-му році цілком стала на ноги. Було на весну 1938. р. до 130 учнів, при осінніх записах цього року дійшлоб до 180—200 учнів. Гімназія відборжилася, запросила фахові учительські сили, побільшила число науково-допомогового приладдя. Упорядкувала бібліотеку. Засновано дві бурси: одну для хлопців і одну для дівчат. Винайнято для гімназії нове помешкання (згідно з вимогами кураторії, про що повідомлено кураторію з дня 14-го травня 1938 р.), в якому два роки містилась „Паньствова Школа“ (отже вже не треба було рішення воєвідської комісії).

Кремянецьке українське громадянство було певне свого успіху. Але „приятелі“ не спали. Чи випадково чи зі спеціяльною метою кураторія спізнилась з повідомленням Управи Т-ва Лесі Українки про закриття гімназії. Зробила це неправно — бо надіслала своє повідомлення 7-го липня ц. р., тоді, коли згідно з законом повинна була це зробити ще до 1-го червня. Отже наразила і гімназію, і персонал гімназії, і батьків та особливо учнів на величезні шкоди і втрати. Бо гімназія вже була розпущена на літні ферії і поробила відповідні зарядження, що до найближчого шкільного року. Персонал спокійно виїхав домів. Батьки спокійні, що примістили дітей у школі. А учні з легким серцем поїхали на відпочинок.

Так виглядає справа закриття гімназії. Закрили її не через будинок і не через „незадовольні“ висліди, бо кураторія не подала цього у своєму повідомленню.

Але справа не в тому. Може й були які недомагання. То чи завинила тут гімназія? Ні Куратодія робила все, щоби не затвердити поданих списів учителів. Відтягала з затвердженням учителів. Було аж занадто ясно, що кураторія веде все до того, щоб наука в українській гімназії не відбувалась нормально. Ось один приклад. В році 1937-38 не затверджено учителя ручних робіт, хоч мав всі кваліфікації. Відомо, як важко дістати до бідної української гімназії фахову силу. І коли учні цілий рік не вчились ручних робіт, кураторія все-ж не звільнила їх від іспиту з цього предмету в самоурядовій гімназії. Можна навести десятки таких прикладів, де кураторія робила все так, щоб гальмувати нормальний хід шкільної праці в гімназії.

Коли все це поминути, то невже волинська кураторія така богата на шкільні будинки, що може вимагати від приватної української гімназії якоїсь „палати“ під школу? Бо 16 кімнат в попередньому будинку і до 6 кімнат в новонайнятому будинку для 120—180 учнів гімназії хіба було досить.

В Кремянці всі середні школи переповнені. Ліцей мав на 80 вільних місць в гімназії аж 250 подань. З них українців попало ледви 1—2%. Самоурядова гімназія на 53 вільні місця мала більше як 100 кандидатів і нарешті так звана „спулдзельча“ гімназія на 100 вільних місць мала до 200 подань. Як приклад відношення до українців у цих заведеннях можна подати тільки те, що учнів - українців навіть тих, що добре здали іспити (Кухаруківна) до одної з цих шкіл з браку місця не приняли. Міністр освіти Свентославський стверднв у своїй промові, що брак шкіл особливо відчувається на „кресах“ і що яких 4.000 учнів середніх шкіл — як подавала варшавська преса — не мають приміщення в школах. І в такій ситуації закривають українську гімназію, що могла у великій мірі зменшити оту недостачу місць для учнів, особливо українців.

Правденко.

Артистичні

Глинянські Килими

фірми

Дмитра Кузика

поручає Дім Глинянських Килимів

Львів — пл. св. Духа 2.

Тел. 233-44.

Ціни найнижчі. Солідний товар.

З судової салі.

ПРАВОСЛАВНИЙ ПАРОХ ЛЬВОВА ПЕРЕД СУДОМ.

Перед львівським окружним судом станув о. Мстислав Волосевич, б. парох православної церкви у Львові, а тепер ігумен у Яблошині. Акт обвинувачення закидує йому, що у проповіди він закинув, що польський уряд переслідує православну церкву та назвав польську мову „паршивою“. Підсудний не признається до вини.

Розправу відложено, щоб покликати нових свідків.

мгр. І. ПАЗЬДЗЕРСЬКОГО
привертає
СИВОМУ ВОЛОССЮ
ДАВНІЙ КОЛІР

а Mag Nr. 1.
усуває парплі і хоронить волосся перед випадом.

НОВИНКИ.

— **Вже появилися** у розпродажі модерні батерійні радіоприймачі „Е-Комп". Замовляйте через нашу крамницю „Е-Комп", Львів, ул. Сикстуська 29, тел. 203-30. 1639

— **Трикотарський курс,** 6-тижневий для пань — під фаховим проводом п. М. Зеленої, улаштує Секція домашнього Промислу при Кр. Госп. Т-ві „Сільський Господар" у Львові — при співучасти кооп. „Вовна" в домівці Т-ва „Сільський Господар". Курс почнеться 1-го жовтня і буде відбуватись 2 рази в тиждень в пополудневих годинах. Дні і точну годину доберуть до бажань учасниць. Оплата за цілий курс 8 зол. Зголошення й інформації в кооп. „Вовна" у Львові, Підвалля ч. 1 або в Т-ві „Сільський Господар" вул. Руська 20, III. пов. тел. 230-53. 1979

— **Космео** — Львів, Миколая 7, фахово порадить Вам Пані, як раціонально плекати вроду.

— **Курси косметичні Слави Добрянської** Львів, Кохановського 15 а. Школа професійна затверджена кураторією під управою лікаря-дерматольога д-ра Лисяка. Вписи щоденно. Тел. 253-67.

Д-р Михайло Дубовий
ВЕРНУВСЯ
та ординує у шкірних і венеричних недугах та лікарській косметиці
при ВУЛ. КОСТЮШКА 4.
(напроти „Народньої Гостинниці).

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. 1. пов., телефон 254-46. 1430 -9—?

— **Фарби, лякери, покости,** предмети домашнього вжитку, **косметику** поручає ф-ма **Інж. Б. Попович, Львів, Руська 16.** Великий вибір, дешеві ціни. 1987 -10

— **Дирекція Вищ. Муз. Інституту ім. Лисенка** у Львові повідомляє, що в біжучому шк. р. 1938/9 заангажовано до науки сольо-співу поруч з давніми нашими учителями проф. О. Бандрівською і Л. Улуховою, також відому нашу співачку Іванну Приймову. Пригадуємо, що вписи тривають до кінця вересня ц. р. 2025

— **Сучасний Відень.** Враження з побуту розкажуть пп. Евгенія Зарицька і Марта Ковтунюк у клюбі „Нової Хати" і „Труду". Гутірка відбудеться дня 26. вересня (понеділок) у домівці клюбу, Ринок ч. 39. Початок год. 6. веч.

— **Часопис для українських ремісників.** Від 1. жовтня ц. р. буде появлятися місячник п. н. **„Новітній Ремісник".** Видавцем є Т-во „Праця". Українські ремісники не мали досі своєї окремої пресової трибуни і користали з „Торговлі і Промислу", де від кількох місяців постійно друковано частину матеріялу для ремісників.

— **Хресні батьки,** які підчас посвячення Лугового прапору в неділю 18. ц. м. не мали змоги зложити свої памяткові цяшки і вписати свої прізвища до пропамятної книги, мають змогу це зробити в неділю 25. ц. м. між год. 11-ою і 14-ою або вечором між 7-ою і 9-ою в домівці Т-ва Великий Луг у Львові при вул. Коперника ч. 5. Кожний, хто хотів би оглянути Луговий прапор, може зайти у згаданому часі до домівки Т-ва. Хто не матиме часу в неділю 25. ц. м. зайти до домівки Т-ва — може це зробити в неділю 2. жовтня ц. р. в полудневих годинах від год. 11-ої до 14-ої. — **Старшина** Тва Великий Луг у Львові.

— **Гостре стріляння на Замарстинові** відбудеться на військовій стрільниці в днях: 1, 3, 5, 6, 8, 10, 12, 13, 15, 17, 19, 20, 22, 24, 26, 27, 29 і 31-го жовтня ц. р. Загрожену смугу обсадять військові стежі і прохожі повинні слухати їхніх вказівок.

— **Засідання організаційного комітету** „V. тиждня вселюдної школи 2—10. жовтня 1938 р.", відбулося в пятницю 23. ц. м. у салі засідань міської ради. В засіданні, що його відкрив куратор д-р Купчинський, взяли участь представники влади, самоуправи, делегати культурно-освітних і суспільних установ та представники учительства.

ВІДГУКИ ДНЯ.

На тему тем.

Кожний день несе якусь тему до фейлетону. То хтось комусь щось, то ніхто нікому нічого, то колись звідкись кудись, то ніколи нізвідки нікуди... І так все і все кожний день якусь тему несе.

А вже останні дні тижня, то не тільки несли, а просто гнали, як весняна повінь ковбки, тему за темою, тему за темою...

Припускаю, що Ш. Читачі нераз розгортаючи газету думали: А що там про ці справи в „Відгуках"?

І розчарорувалися.

На звичайнім місці „Відгуків" були як не анонси, то дописи, то новинки, то рецензії з кіна.

— Деж „Відгуки"? — питалися самі себе. — Невжеж фейлетоніст скінчив свою карієру? Адже стільки тем, стільки тем!... Такі цікаві великі події!...

Признаю. Ще тільки тем не мав я від часу як пишу „Відгуки дня". Бо хоч часи зовсім не веселого стилю, то в кожнім сумнім є щось веселого, а бодай повчального. Так і в тих подіях, що нахлинули в останніх днях. Скільки можна там виловити фейлетонових „ковбків".

Але зачнім з кінця...

Тому два місяці прийшов у редакцію якийсь молодий чоловік, викликав мене на коридор і сказав мені до вуха:

— Двацятого вересня Гітлер зачне з Чехами войну — і зробив таку міну, що я перестрашився його більше як Гітлера і війни з Чехами.

— Звідки знаете, що двацятого?!

— Бо знаю! Так мені каже мій дух...

Нехай мені вибачить молодий чоловік, але я його тоді тримав за легкого варіята. Занадто точно означив дату гльобальної події і занадто зареклямував свого духа.

Тепер бачу, що треба було молодого чоловіка посадити з парадою за стіл і попросити, щоб був ласкавий написати це в газеті. Був би викликав сензацію і заскочив усіх — від Чемберлена почавши.

Нині, коли пишу ці слова, ніхто вже не потребує пророцтва, бо двацятий вересень минув і — німецько-чеська заковика справді почалася.

Це все так би мовити вступ.

А сама річ:

Пиши не знати як! Коли б так не Львів, а Ню-Йорк, чи інший Вінніпег, то — думаю — само перо ходило б по папері. А так — що розженуся то гов.

Шановні Панство! Чи чули ви коли стільки направду гарних, направду високо гуманних слів, що останніми днями?! І то не денебудь і не відкого небудь: державні мужі, великі газети, далі цілі тисячі людей на вічах.

Навіть рушили небіжчика Вільсона, відкопали його славні, але давно дерюгами вкриті тези...

Гарні теми, але я ще не дійшов дотого, як до них братися. **Галактіон Чіпка.**

По рефераті нач. Блажевського, вибрано дві комісії: організаційну і пропаґандову. Згаданий „V тиждень..." відбудеться під гаслом приєднання нових членів і фондів для Т-ва підтримки будови вселюдних шкіл. На терені львівської шкільної округи згадане Т-во признало 1,726.400 зол. довгоречинцевих позичок на будову 1.200 нових шкільних саль. Крім того видало 150.000 зол. на закупи наукового приладдя, map і книжок до бібліотек. У найближчому часі Т-во приступає до будови нових шкіл і прелімінує 25 міліонів зол. на будову 2.500 шкільних саль в цілій Польщі. В днях від 2. до 10. X. відбудеться у Львові публична збірка.

— **Новий костел** посвятили на днях в Опаці, пов. Дрогобич.

— **Страшна масакра цілої родини у Східниці.** В ночі з 23. на 24. ц. м. невідомі бандити напали на дім Анни Дмитришин у Східниці к. Борислава і підчас сну вбили пять осіб не ощадивши навіть шестилітньої дитини. З рук невідомих бандитів згинули: 27-літня Розалія Дмитришин, 26-літня Стефанія Дмитришин, 32-літня Марина Ганусяк зі своєю 6-літньою дитиною та 15-літня Марія Дмитришин. Життя врятувала лише 60-літня Анна Дмитришин тому, що спала на печі і бандити мабуть її недоглянули. Поліція шукає енергійно за бандитами. Масакра цілої родини викликала в околиці страшне враження. Здогадуються, що вбивства доконано на тлі родинних непорозумінь.

— **Львівська хроніка.** З крамниці М. Штайнера при вул. Жовківській ч. 14 злодії вкрали більшу кількість шкіри вартости 800 зол. — Поліція арештувала Хаїма Айхля підчас крадіжі 80 зол. з торбинки Матильди Ловіч. — При вул. Сикстуській таксівка наїхала на 54-літнього Ф. Шеремету зі Знесіння і важко потовкла його.

— **Свято турецької мови.** Генеральний секретаріят турецької мовної ліги оголосив комунікат, що день 26. вересня буде „святом" турецької мови. День 26. вересня є роковинами першого конгресу у справі турецької мови, що відбувся в 1932 р. Це „свято" вшанує турецька преса і радіо-стація в Анкарі та в Стамбулі і народні організації. Незважаючи на зусилля очистити турецьку мову від арабських і перських слів, мовна реформа в Туреччині ще не скінчена і протягнеться ще кілька років.

— **Хмари саранчі в Судані** знищили зовсім у-правні поля на північ від Хартуму. Розміри страшного знищення, що прибрало вигляди стихійного нещастя, покищо не устійнені. Одначе вже тепер можна ствердити, що кілька тисяч людей залишиться без засобів до життя.

— **Масові транспорти золота до Швайцарії.** В останніх днях осіло на летовищі в Базель 8 літаків, які привезли скрині зі 12 тонами золота з одного з англійських банків, вартости 600 міліонів швайцарських франків. Транспорти золота перевезли з Базель до Берна і склали в сейфах швайцарського національного банку. Це найбільша дотепер пересилка золота повітряним шляхом.

— **Знаменна заборона.** Дирекція італійського радія заборонила всім радіостаціям надавати авдиції з плит, награних з жидівськими артистами. Ця заборона торкається теж музичних творів жидівських композиторів.

— **Велика пожежа** знищила на днях у Ковні великі склади совітських товарів фірми Летукіс, що є совітським підприємством у Ковні. В рятунковій акції взяли участь пожежна сторожа і військо. Шкода сягає 200.000 літів. У Ковні кружляють поголоски, що вогонь підложено під склади совітських товарів. Поліція веде слідство.

— **Кару смерти** передбачує новеля до карного кодексу, що її оголосив румунський уряд. Новеля передбачує кару смерти: за атентат на короля або члена династії, достойника чужої держави, члена румунського уряду, членів коронної ради та резидентів, грабункове вбивство та вбивство на політичному тлі. Кару смерти виконуватимуть через розстріл.

— **Велика автобусова катастрофа** трапилася недалеко Букарешту. Автобус, що їхав з великою швидкістю, зїхав з дороги до рова і розбився. Зпоміж 40 подорожніх 30 осіб є важко ранених, яких відвезли до шпиталю.

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ вул. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

— **Всі робітники матимуть газові маски.** В італійській урядовій газеті оголошено королівський декрет, що накладає обовязок на всі італійські промислові підприємства засобити своїх працівників у військові газові маски. До 30. червня 1939 р. 20 відсотків всіх працівників му-

сить мати ґазові маски з тим, що кожного року це число мусить збільшуватися на 10% так, щоб 30. червня 1940 р. ґазові маски мали всі роб'тники.

— **Льотерія на уладження Олімпіяди.** У Гельсінґфорсі відбулося засідання фінляндського олімпійського комітету під проводом міністра внутрішніх справ Кеконена. На цьому засіданні рішено зорґанізувати ґрошеву льотерію, якої дохід призначений на уладження Олімпіяди в Гельсінґфорсі. Технічні видатки на уладження Олімпійських Ігрищ сягатимить понад 7 міліонів фінляндських марок.

Слава оперового співака пропадає з моментом, як він сходить зі сцени, тимбільш, як сходить зі світу. Сьогодні, коли вириняють раз-у-раз нові імена співаків, мабуть небагато наших людей знає чи памятає про те, що ще не так давно оперовий співак-українець захоплював своїм співом тисячні маси слухачів на ріжних европейських сценах.

Постать того співака нагадує нам книжка, що саме появилася

Олександер Мишуґа

мистець і людина

Це збірка спогадів колишніх товаришів Мишуґи, тих, що працювали з артистом, що вчилися в нього співу або що тільки принагідно з ним стрінулися. З цих спогадів зиринає світла постать нашого великого співака і великого мецената, що своїми щедрими датками підтримував ріжні українські установи.

Книжка видана вибагливо з кольоровим портретом мистця. 17 аркушів друку, в цьому 208 сторін тексту і 60 ілюстрацій, світлин-кращій мистця та інших. Обгортка М. Бутовича, ініціяли в тексті П. Ковжуна.

Ціна 10 золотих, на порто (поручений друк) треба додати 0.90 зол.

Замовляти: „НАЗУСТРІЧ", ЛЬВІВ, РИНОК 10, II. П. Гроші можна пересилати розрахунковими переказами „Назустріч" і складанками ПКО „Смолоскипи" 511.900.

— **Масові арештування** спекулянтів у ленінґрадській окрузі не переводяться. Міліція арештувала на днях 32 особи по переведеній ревізії за нарушення торговельних постанов. У вересні арештовано понад 300 осіб.

— **Ріжні вісти.** В Тарґу в Румунії пожежа знищила великі електричні заведення. Шкода сягає понад 20 міліонів леїв. — На летовищі в Ризі осів совітський літак, що везе 263 кг. плягини до одного з анґлійських банків і кількадесять кільоґрамів до Парижа. — Недалеко Монс дійшло до вибуху в копальні, де вугілля засипало пятьох вуглекопів. — У віденській фабриці хліба Анкер завалилася вчора стеля у великій фабричній галі і важко зранила 20 робітників. — Над Віднем кружляв у пятницю 22. ц. м. новий німецький повітреплав „Цепелін", що втримуватиме комунікацію між Европою та Америкою. — Недалеко м. Бродарево (Чорноґора) обсунулася земля підчас будови шоси і присипала 3 робітників, яких не вдалось врятувати. — В Ґеборґу спустили на воду новий шведський контрторпедовець „Мальме" містоти 1.080 тон.

— **Справлення помилок.** У вчорашній передовій статті вкралися дві друкарські помилки, які роблять незрозумілими дані місця: Має бути: „...Увесь час чехи грали гру... зручно лявіруючи **між** українською національною стихією, штучно насаджуваним москвофільством та „третім напрямком"... (2-га стор. 1-ша шпальта, 25-ий рядок згори). Через пропущення слова „між" читачі могли фальшиво зрозуміти, що українська національна течія на Закарпатті була теж безвольним знаряддям у руках чехів. У тій самій шпальті 47-ий рядок здолини має бути: „...немадярські народи дістали заборону мати свої **школи**" — а не „полки". — У статті „Наші завдання у світлі суспільної енерґетики", в уступі, де мова про співпрацю ріжних ґруп, випало слово „внутрі", що зміняє думку автора. Отже має бути: „Доказом на те є факт розмірно мирного співжиття **внутрі** поодиноких ґруп".

— **Зверхня краса рішає...** 500.000-ний абонент. 900-000-ний лавреат. Вже невдовзі нашевне довідаємося про радіового „міліонера". Справді фантастичний розвиток радіофонії. Сьомимильовими кроками йде розвиток радіового промислу. Кожний рік приносить нове звершення в техніці як теж і зверхнього вигляду апарату. Цьогорічна Радієва Вистава зібрала багато експонатів ріжних радіевих фірм. Однак найбільшу увагу зосереджувало стійло ТЕЛЄФУНКЕНА, де виставляли цьогорічні суперн, які згідно з опінією всіх — безконкуренційні. Вони стоять на найвищім щаблі, під оглядом технічного виконання, як завершений твір рук і мізків фахівців, як теж під оглядом зверхнього вигляду. На перший погляд вони вирізняються своєю традиційно гарною, дискретною, новітньою і елеґантною лінією. Спокійні своєю формою і виконанням, не перебільшені в гарні. Авустичні скриньки приймачів Телефункен виконані зі спеціяльно дібраних родів дерева і в сполуці з обрамування, виконаним в білого, лискучого металю, творять прегарну ділість. Прегледна скала, зокрема „магічне око" і перелучник, який дозволяє тихо настроювати апарат, дають незвичайно легку обслуґу Телефункена. Отже в цім радіевім сезоні не треба журитися з вибором апарату. Бажаєте мати технічно замоґутнений апарат з гарною зверхньою формою. Нічого лекшого. Треба зайти до радіевої крамниці і сказати „Прошу СУПЕР ТЕЛЄФУНКЕНА на рік 1938/39"

ЛІКАРСЬКІ і ВЕТЕРИНАРІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ
фабричний склад „ГЕЛІОТЕРМ"
Львів, Академічна 7 (Будинок Шпрехера)
2027 1—60

Спорт.

ПРОҐРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАҐАНЬ

ЛЕҐКОАТЛЄТИЧНІ ЗМАҐАННЯ КЛК — СОКІЛ не відбудуться тому, що адміністраційна влада відмовила в останній хвилині на них дозволу.

Грище Лєхії (Погулянка): год. 11. передполудньом, змаґання за мистецтво Б-кляси **Зорі — Поціск.**

Грище Чорних: год. 3.30 попол. змаґання за мистецтво О. Л. **Україна — ВКС Ярослав.**

Борщслав. Змаґання за мистецтво А-кляси **Сяла (Стрий) — ТУР.**

Тернопіль. Змаґання за мистецтво А-кляси **Поділля — ВКС Броди.**

Станиславів. Змаґання за мистецтво Б-кляси **Полом — Гакоаг.**

З кіна.

КІНО „ЄВРОПА": „ПАВЕЛ І ҐАВЕЛ".

З відомої байки Фредра про двох сусідів з одного дому, з яких один був тихий і покірний, а другий не міг жити без збитків, залишилися тільки імена. Павел і Ґавел — два приятелі, наші сучасники, один торґує радіовими апаратами, другий електричним приладдям. Ґавел навіть не ловить риб у своїй кімнаті; він знає більше зеликоміські штуки. Третя головна особа в тієї комедії двох приятелів — 19-літня скрипачка, що обїжджає світ із своїм імпресаріем-опікуном, як „13-літня чудесна дитина". Вона поневолі мусить грати ролю дітвака, хоч любить уже папіроси, вино і мішане товариство. Павел знайомиться з нею, як з малолітньою дівчиною — раз, а вдруге як з дорослою і факт, що він не пізнає в тих двох особах тої самої найменше вдатний у цілій дотепній завязці. Кінові сценаристи розраховують на те, що коли публика раз пічне сміятись з неймовірних ситуацій, то повірить у все, що їй скажуть. У цій польській комедії маємо теж кілька вставок-епіязодів, як оригінальні танці циган. Вона вся складена зручно і справді має сцени, що розбуджують загальний регіт. У головних ролях: Бодо, Димша, Ґроссівна, Орвід, у менших теж добрі артисти.

КІНО „ХИМЕРА": „ДІВЧАТКО З ВАРІЄТЕ".

Назва зірок та зорянів для фільмових акторів та акторок Голівуду несправедлива, бо вони радше мигунці — метеори. Американські зірки блиснуть ясним світлом слави і гинуть по короткім часі слави в темряві забуття. Не так в Европі. Тут прізвища, що опинилися на чільних місцях кінових реклям, не зміюються так скоро. Слава европейських зірок, хоч може й менше гомінка звуком срібла, чи хочби шелестом банкнотів, куди тривкіша. Европейська публика легко „привязується" до своїх любимців екрану й дуже нерадо їх забуває. Тому теж фільми з білявою чешкою Анні Ондрою, хоч дехто каже, що вона вже постарілася (так теж казали про її мужа Макса Шмелінґа, коли програв з муриком) все ще мають свій успіх і публика залюбки ходить „дивитися на шалапута" Анні Ондру, як ходила кілька літ тому.

Фільма „Дівчатко з варіете" має не лиш дотепні німецькі діяльоґи, не лиш прегарні ревії (німці зовсім поважно загрожують постановою ревій Америці), але й багато щирого ґумору. Деякі сцени викликують ґучні сальви безжурного сміху. Одяги жіночі й мужеські переносять ґлядача в ті добрі давні передвоєнні часи, коли відважні справді мріяли, що — анук удасться перелетіти літаком „без ґазу" бодай ...100 м.

Словом, добра вечера фільма. **Р. С.**

—oo—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

CZASOPISMO KSIĘGOWYCH W POLSCE. Organ Związku księgowych w Polsce. Rok XXXI. Nr. 8. Sierpień 1938. Warszawa.

PLON. Nr. 9. Wrzesień 1938.

PION. Tygodnik literacko-społeczny. Rok VI. Nr. 32. 14-go sierpnia 1938. Warszawa.

PION. Tygodnik literacko-społeczny. Rok VI. Nr. 35. 4-go września 1938. Warszawa.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Неділя 25. 9. год. 4. попол. „Вовки в ночі". Год. 8. веч. „Іван".

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ЖУРАВНО:

25. 9. Гетьман Полуботок.

26. 9. Мазепа.

Театр небавком завітає до Львова з історично-народнім репертуаром. Нові декорації арт. Бобинського.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".

АПОЛЬО: „Індія говорить".

АТЛЯНТИК: „Робін Ґуд" з Ерролем Флінном.

БАЛТИК: „Остання салюва", „Парада зірок Варшави".

ВАНДА: „Магічний ключ", „Пісня з Палюжа".

ҐРАЖИНА: „Верес" на осн. Родзевичівни.

ЕВРОПА: „Павел і Ґавел".

КАСІНО: „Маленький хижак" (Катерина Ґепборн).

КОПЕРНИК: „Друга молодість".

МАРУСЕНЬКА: „Інститутка" (Д. Дарбін).

МЕТРО: „Князь і жебрак".

МІРАЖ: „Пані міністер танцює".

МУЗА: „Еспанський мотиль".

ПАЛЯС: „Професор Вовчур".

ПАКС: „Жінки над пропастю".

РАЙ: „Веселий волоцюга" комедія.

РІЯЛЬТО: „Сліпий завулок" (Сільвія Сідней).

РОКСІ: „Роберт і Бертрам".

СВІТ: „Пат і Патахон бездомні", „Пригоди степу".

СТИЛЕВЕ: „Ас-Кер" і ревія.

ТОН: „Шлях у невідоме", „Дочка Шанґаю".

УТІХА: „Шеф контрровідки" і ревія.

ХІМЕРА: „Дівчатко з варіете" (Анна Ондрак).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Світова війна 1914—1918".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВІТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім Ф и Каїм і Сини)
Індія — Цейльон — Мадрас — Кольомбо.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 25. вересня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Орх. музика, 8.00 Ранішній дзенник, 8.15 Для села: Хв. ґазетка, Ярмані жнива, Ґрають ґармоністи, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Вилив зим. орлаки на пізніші плоди, 8.50 Осінні перерібки доброї сільської ґосподині, 9.05 Мендельсон: „Рі Бля" увертура з пл., 9.15 Трансм. із здвигу катол. молоді у Честохові, 11.45 Муз. оглад, 12.03 Симф. поранок, 13.00 Книжки мого дитинства, літер. нарис Марії Домбровської, 13.15 Нарід і село в поезії М. Конопніцької, слівно-муз. вад., 15.00 Для села: Оглад ринків рільних продуктів, Що чувати серед хлібороїв. Год. сіль. кацепл. Акад. пол сіль. молоді, Роля сіль. жінки у працях самовиздування, 16.15 „Британ Брасьбомедія Ол. Фредра, 17.05 Розр. концерт орх., сопран, тенор; у перерві коло год. 17.55 Хвилина бюра студій, 18.50 Пятьпятьпятьпять Л. О. п. Ш., Посвячений школи у Хожелях, Свято залізничників у Родом, 19.55 Репортаж, 20.00 Форт. рецеталь Ґната Падеревського трансм. з Льозанни, 20.45 Політ. оглад, 20.55 Веч. денник, 21.05 Та ній, вес. вад., 21.40 Фраґм. футб. матчу Польща-Югославія, та спортові вістки, 22.30 Пісеньки, 23.10 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка і танк. музика з пл. (надає Варшава II).

Понеділок, 26. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Розр. орхестра, 8.00 Авдиція для шкіл 8.10 Зачинаємо тиждень, 11.00 Для шкіл: Ідо полем вересень, обрядок із піснями, 11.30 Респіті з пл., 12.03 Полудн. вад., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Кітаця для всіх, орх. 15.00 Бірза, 15.03 Господарські та суси. вістки, 15.10 Проґрама на завтра 15.15 Із д бук з дні

Найкраща українська виключно
ПАСТА до взуття і підлоги
З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ і С-КА
Станиславів, ул. Жулкевського 3

та що бачив, гутірка для старших дітей, 15.30 „Чорний Матвій" фрагм. повісти В. Лозінського, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. концерт, орк., 16.45 Антон по Афганістані, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Знакте, то послухайте, розр. концерт у вик. Л. Діпак Граневського, пісеньки та платті, 17.50 Гутірка про гальку розмарину, 18.00 Спортова гутірка, 18.10 Із оп. творчости Моцарта, співи, музика, 18.50 Авдиція акад. пісні, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.20 в американському темпі, розр. конц. орк., пісеньки, форт. джез, 20.45 Веч. денник, 21.00 Радіотехнічні новини, 21.10 Старосьвівське весілля, хор, оркестра, 21.50, 22.30 Спортові вістки, 22.00 Співочий реситаль Ю. Чаплінського, 22.35 Із франц. музики, пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Камер. концерт у вик. квартету (надає Вартава II.).

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
ПУДЕР З ПУШКОМ
в найлюбіших кращих
ціна зл. 1.25
Й. ШАХ ВАРШАВА

Вівторок, 27. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика у вик. орк., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Поранок при мікрофоні, пл., анекдоти, Комунікати, 11.00 Для шкіл: живе та гарне слово, наука вершів, 11.15 Мендельсон: фрагменти з музики до „Сну літньої ночі", пл., 12.03 Полудневі авдиція, 14.00 Гімназійні „Стежка Рязія", пл., 14.15 Концерт бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Географічна загадка, авд. для старших дітей, 15.35 Фін.-госп. актуалії, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Концерт дуетів орк., 16.45 Від Татр до стратосфери, 17.02 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Популярна музика у вик. орк., 17.55 Гальо, повір! 18.00 Потвори тали-повзуни, 18.10 У сумерку: Форт. твори Наполеона Фанті, 18.45 „Невідома країна" фрагм. із книжки Софії Коссак, 19.00 Пісні й арії, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Під грецьким небом, розр. концерт у вик. орк. та солістів; у перерві: „Дар Олімпу" новела, 20.45 Веч. денник, 21.00 Справа сусп. справедливости, 21.10 Народні та вівськ. пісні, співи, музика, 21.45, 21.55 Спортові вістки, 22.00 „Під повстелищею Варшавою" вістки, 22.00 „Під повстелищею Варшавою" словно-муз. вимінка, авд. з Красова, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Симф. концерт у вик. Г. Фітельберґа, у програ. російська музика (надає Варшава II.).

Середа, 28. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. музика, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Перше снідання при музиці, пл., 11.00 Для шкіл: „Як мала Гануся в муравлі чистенькою стала", авд. для молодших дітей, 11.25 Пісні у вик. Вешнюна Данілі, пл., 12.03 Полудневі авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 **Українська музика з пл., (Ой рано, рано курсньки піли, Кошиць: Зашуміла ліщина у супр. бандури, Тарасова ніч, нонька у супр. бандури, Добрий вечір, оркестра)** 14.35 Народній танок. із пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Секстет. 16.45 Вівськ. вістки, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Розр. музика з пл., 17.55 Гальо, повір! 18.00 Кільо струї вуживає моя електрична лямпа, 18.10 Вільончельний реситаль на струн. форт., 18.45 „Невідома країна" фрагм. із книжки Софії Коссак, 19.00 Пісні у вик. Реслер-Свободової в супр. форт., 19.20, 20.50 Актуальна гутірка, 19.30 Розр. концерт, орх., тенор, два фортепіяни, сирінка; у перерві: „Весела хвилина", 20.40 Вечірній денник, 20.55 Загадка", 20.40 Вечірній денник, 20.55 Загадка лісового господарства для малят, 21.10 Шопенівський земельного хліборобів, 21.10 Шопенівський концерт у вик. Генр. Штоманн, 21.50, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Новини з плит. 23.00 Останні вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика з плит (надає Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 25. вересня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Улюблені мельодії, 18.00 Веселі увертури й танки, 20.10 21.00 „Київ" оп. Достала, БІЛГОРОД 18.15 Російські романси, 20.00 Нар. музика, 21.00 Концерт артистів опери, БЕРОМІНСТЕР 21.00 „Шмєта лилиє" оп. І.Штрауса (II. дія), БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орк., 16.30 Форт. дуети, 17.40 18.00 20.35 Циг. музики, 19.30 Співи, неділя 12.00 Розр. концерт, орк., форт., 15.20 Тріо г-дур Брамса, 19.00 Розр. мельодії та пісеньки, 20.10 21.00 Великий розр. концерт, 22.30 23.00 Танк. мельодії та пісеньки, орк., сол., російська співоча труппа, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 16.00 18.00 21.00 22.00 Розр. програма, ПРАГА 9.40 Орх. концерт, 11.10 „Святий Вацлав" оп. Зелєнки, 15.30 Концерт військ. орк., 17.30 Орх., соліста, 18.00 Танк. музика, 18.30 Популярн. концерт, РАДІО ПАРІ 19.00 Сценка, 19.30 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 18.00 Камер. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Фіделіо" оп. Бетовена.

Понеділок, 26. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.00 Барвна китиця мельодій, 19.45 Веч. гомін, БІЛГОРОД 20.00 Пісні, 20.30 Співа. реєіт., БУДАПЕШТ 13.20 Циг. музика, 17.00 Концерт гальового квінтету, 18.30, 19.00 Хор, 20.25 Співа. реситаль, 21.00 Оп. орх., ВІДЕНЬ 18.40, 19.14 Розр. муз., ДРОЙТВІЧ 20.00, 21.00 Вагнерівський концерт, КОШИЦІ 7.35 14.10 18.45 Вістки, 18.10 Осип Голуб грає на скрипці, МІЛЯНО 17.15, 19.30, 20.30 Розр. концерт, 21.00, 22.00 „Дорота" оп. Пієтрі, ПРАГА 18.20 Орх. концерт, 20.10, 21.00 Фестіваль Яначека, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 19.00 Форт., 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 22.10 Розр. музика, 23.15 Танк. музика, ШТУТГАРТ 24.00 до 2.00 „Фальстаф" оп. Вердія.

Вівторок, 27. вересня 1938.

БЕРЛІН 17.30 Веселі радіові образки, 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.10, 21.00 Замок інструментів, орх., сол., БІЛГОРОД 18.00 Вокальний концерт, БРЮССЕЛЬ II фр. 20.00 Романтична музика, 21.30 Бельгійська музика, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 13.30 Вівськ. орх., 18.50, 19.00 Циг. музика, 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 15.30 Сопран, форт., 16.00, 17.10 Музика для великих і малих дітей, розр. концерт, 18.20 Новела, 18.40, 19.00 Секстет б-дур Райтера, 20.10 Веч. нар. мельодії, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Наш рідний край, 18.10 Передмінова висока школа, 18.20 Грамофонові платті, 18.35 Початки форту на Закарпатті, ЛІНЬЯЦІГ 21.00 Симф. концерт, ЛЬОНДОН РЕДІЯ 20.00, 21.00 Моцартівський концерт, МІЛЯНО 18.15 Сирінка, форт., 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Фіделіо" оп. Бетовена, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 22.20 Славні увертури, РАДІО ПАРІ 19.00 Фр. сонати від Леклера до Мільода, 20.15 21.00 22.00 Театр Уїнн: „Лифранті" комедія Донол, 22.15, 23.00 Камер. музика, РИМ 17.00 Камеральний концерт, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00 22.00 „Милина банька" ком. Сільванія.

Середа, 28. вересня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Кантата на тему воєнних пісень, 17.45, 18.00 Улюблені увертури та вальси, 18.40 Оповідання, 19.00 Розр. концерт, 20.10 З цитрою та гармонією, концерт, 20.45, 21.00 Орх. концерт, кларнет, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00 БУДАПЕШТ 12.30 Циг. музика, 17.30 Орх. концерт, 18.40 Форт., 19.15 Малер. вар. вечір, 21.20, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 12.15 Розр. концерт зі Швеції, 14.10 Розр. музика, 18.40, 19.00 Весела авд., 20.10 Концерт військ. оркестр, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 У пісах Закарпаття, монтаж, ЛІНЬЯЦІГ 19.30, 20.00, 21.00 „Ля фінта джардінієра" оп. Моцарта, МІЛЯНО 17.15, 19.30, 21.00 Розр. музика, 21.40 Сценка, 22.00 Комедія, опісля танк. музика, ПАРІ ПТТ 20.30, 21.00, 22.00 „Ль Опера де Ге" муз. комедія Мільода, ПРАГА 17.00 Концерт орх., скрипка, 18.00 Популярний концерт, 20.25, 21.00 „Святий Вацлав" орат. Фереттера, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 19.00 Форт., 19.15 Пісні, 20.30 Бетовенові сонати на віол. і форт., 21.00, 22.00 „На паризькій хвилі" муз. розр. програма, РИМ 17.15 Віол., форт., 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Китиця пісеньок, 21.50, 22.00 Симф. концерт.

ЦІНИ МАСЛОСОЮЗУ*

Львів, дня 25. вересня 1938.

1 кг. масла сезер. бльон. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вид з опак. 2·60 зол.
1 кг. масла ... 14—15 сот.
1 кг. яєць ... 130— ... зол.

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко вдержана.

ГОЛОВНІ ПРИКМЕТИ суперів ТЕЛЕФУНКЕН на рік 1938/39

1 60% ОЩАДНОСТИ ЗУЖИТТЯ СТРУМУ завдяки перелучним „Економізаторам Струму", Супер „Т. 4" з нор. зуживає коло 20 ватів (стільки, що мала жарівка).

2 ТОН відомий своєю глибиною і виразністю. Голосник „Телефункен Нові" з міцною мембраною. Фільтри стяжк.

3 СЕЛЕКТИВНІСТЬ і ЧУЛІСТЬ доведені до максімум. Високовартісні обводи зі залізними стрижнями. Мистецький добір передових лямп.

4 ВИБАГЛИВО ВИКІНЧЕНІ новітні скрині ки традиційно гарної лінії, мають прикме[illegible]ку акустичну вартість. Проглядна , докл. опрацьована скала. Легка обслуга

Треба послухати і порівняти, щоб оцінити високу вартість суперів Телефункен.

TELE FUN KEN

Radio TELEFUNKEN
СИМВОЛ ЯКОСТИ.

НОВОВІДЧИНЕНЕ УКРАЇНСЬКЕ ЕЛЄКТРО-РАДІОВЕ ЗАВЕДЕННЯ
виконує всякі електротехнічні і радіові роботи солідно, дешево (направа світла). Продаж радіових апаратів, жарівок і інших електро-технічних частин
ЛЬВІВ, ВУЛ. НА БАЙКАХ Ч. 22.

СПОВІСТКА.

Замість вінка на могилу автора і режисера бл. п. Бенцаля зложила Театральна Дружина ім. Стальніка (сеніора) зол. 25.— на Рідну Школу.

МЕШКАННЯ

ДВІ великі кімнати, передпокій, кухня, осібні входи, повний комфорт, новий дім, Тарновського 43, оглядати від 10—3. Комірне 80 зол. 2001 -3

ДВІ кімнати, передпокій, кухня, комфорт 60 зол. Городецька 227 над автівкою. 2001 3-3

ПОКІЙ кухня, електрика, город, повий дім, 30 зол. Кам'янська 11, бічна Церковної. Дізнатись Ільків. 2001 -3

2 АБО 2 ПОКОЇ, кухня, комфорт, зараз винайму, Коперніка 28. 2-2

УМЕБЛЬОВАНА, сонячна кімната до винайму, Байки 26/12. 2021 2-0

ДО ВИНАЙМУ умебльована кімната в утриманням, Шептицьких 14, І. п. Бонорівова. 2084 1-2

ПОКІЙ І КУХНЯ, комфорт від 1. новтня до винайму. Мучна 46 (Личаків). 1-3

КОМФОРТОВА КІМНАТА до винайму, особі на становищі. Потоцького 18 м. 5.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ДАМ СВІДОМІЙ жінці заняття (100 зол. місячно), евент. оженюся, коли зложить коло 2.000 зол. (за зворотом) до підприємства. На відповідь марку. „Діло" для „Сейчас". 2017 2-2

НАУКА

ЛЕКЦІЮ з обсягу гімназій старого й нового типу на провінції або у Львові дам негайно. Зголошення в Адміністрації під „Успіх у науці". 2080 1-1

КУПНО — ПРОДАЖ

ПРЕЦИЗІЙНІ ГОДИННИКИ, великий вибір, дешево продаю, Л. Розважевський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1982 3-7

КОВДРИ найдешевше купиш ВИРТЬБИЯ КОВДЕР, Кентшинського 4. 1918 8-10

ЯВОРІВ. Дім-вілля (мурована), із убікацій, комфорт, сонячни, доходове, великий город, зараз на продаж. Безплатні інформації: „Газета Мешканця", Львів, Пасаж Гавсмана. 2031 1-1

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продаж КАЛИТЯК, Байки 14, тел. 238-24. 1682 10-6

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АБСОЛЬВЕНТКА гімназії та педагогічного курсу з кількалітньою практикою в „дитячім садку" шукає якоїсь праці. Може заняти домашнім господарством, дітьми, уділяти лекції. Зголошення до „Ліда" під „Ліда". 1-1

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

УРЯДНИК державн. літ 36, оженився з жінкою добре обудованою. Адрес. „Діла" під „Вірність". 2026 1-1

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумов., черевні, жіночі, проти усування матиці під гарантією виконує відомі УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 90-100

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА як нові, гарантовані, аккордовані на ріжні ціни продає, купує, міняє Ганая, Пілсудського 21. І. п. 1745 0-0

ПАРАСОЛІ, палиці туристичні поручає найдешевше Кучинський, Львів, Казимирівська 4. Реперації виконує негайно. 1962 -6

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизійніше направить українська фірма П. Карпинця у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1927 73-0

МОТОЦИКЛЕВІ КОМБІНЕЗОНИ найліпші, найтриваліші, найдешевші лише у виробві „ПАЛЬКІМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1750 5-2

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шибн, рами, оправа образів найдешевше — шкляреко В. СТЕЛЬМАХ Коперника 22, тел. 245-79. 2022 1-15

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. сіфіл., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Каварні) тел. 251-68. 2143

Д-р Олександер Лаврівський

ЛЬВІВ, ЛЬВА САПІГИ Ч. 2, ПАРТЕР, Тел. 244-56.

Жіночі недуги — полінниництво.

Лікування короткохв. апаратом.

лікар недуг шкірних,
венеричних та лікарської косметики

Роман Лисяк

б. приватний асистент д-ра Е. Дурделля та лікар шкірно-венер. клініки.

Львів, вул. Сикстуська 56

Косметичний інститут і Лабораторія
д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28.

УСУВАЄ: аномалії цери, зроговаріння, пігменту, волосся, бляшки, дьобки по вісні і плями. Масажі тривке усування зморщок, жилляків і відморожень власною методою. Тривке усування оволосіння ніг вотафорезою. Постійні румянці підшкірним запусканням краски (татуювання). Урядово затверджені курси закордонної програми. 1668 9-10

БАНДАЖІ

пупочникові для мужчин, жінок і дітей як також черевні для зниження жолудка у жінок і мужчин виробляє від р. 1866 спеціяльне світове заведення

М. ФРАЙЛІХА
Львів, Городецька ч. 35
Телефон 71-11.

ОГОЛОШЕННЯ

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і зі всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, а відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 806 найкращої достави. 48-50

ВІДОМА ФІРМА
„Футро"-Бачес
ЛЬВІВ
тільки легіонів **19** у брамі
обслуговує солідно і приступно

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте оголошення до „Діла".

ПАРАСОЛІ МАЙЖЕ **ЗАДУРНО**

з найтривкіших матунків, які не промакають і не тріскають та з найоригінальніших взорів ТЕПЕРІШНЬОГО СЕЗОНУ поручає ПЕРШОРЯДНА ВИРІБНЯ ПАРАСОЛЬ „С І К О" віддавна відома фірма СІХЕР І КОРКЕС, ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 29, в ПАСАЖІ ПРАВОРУЧ зараз біля „ОРБІСУ" — РЕПАРАЦІЇ і ПОКРИТТЯ виконуємо прецизійно на місці ЗАДУРНО.

Отже хто хоче бути вдоволеним, нехай зверне увагу на докладну адресу і число дому.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

приймає безперервно вліс студентів та курсантів на:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. 1 рік. Докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ. 2 роки. Дає фахові знання з різних галузей промисловости, що працює на с.-г. сировині.
5. ВИШІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Півтора року. Систематично ознайомлюють про минуле і сучасне України та українського народу, його культурні скарби і підстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ. 1 рік. Підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Уможливлюють ознайомити світові мови для користування чужоземною літературою і пресою.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Городництво, ґ) Консервація та перероблення садовини й городини, д) Оброблення шкіри, е) Миловаріння, є) Радіотехніка, ж) Фотографія, з) Теорія музики.

Жадайте проспекти з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Висилаються безплатно. На ширшу відповідь присилайте поштову міжнародню марку. Можна замовляти також лише самі підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання надсилати на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut, Podebrady, Zámek, Tchechoslovaquie.

КОРИСТАЙТЕ Перфумерія **С. ФЕДЕР**

з небувало дешевої продажі з приводу реконструкції дому і льокалю.

ТЕПЕР ЛЬВІВ
СИКСТУСЬКА 2.
50 кроків від правого рогу Легіонів.

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Дивани, тапчани, меблеві матеріяли, тапети, і т. п.

Проектування і виконання комплетного вмуття дому у власних заведеннях тапіцерських і столяр.

Т. Кисяк і сини

ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4.
1784 Тел. 240-09 і 219-85 8-40

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІКА
світових оімарки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії (Steinway & Sons - Londyn), Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейлону і т. п.

Виключне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Пілсудського 17.

Першорядна кравецька робітня

Павла Андруся

ЛЬВІВ, УЛ. НА СКАЛЦІ 5
(бічна Зибликевича) Тел. 237-32

поручає на осінньо-зимовий сезон убрання, нагортки, футра, смокінги, фраки, також реверенди для Всечесного Духовенства і військові мундури із власних і повірених матеріялів по найновіших англійських моделях. Ціни приступні.

УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ВЗУТТЯ
МИКОЛИ ДОВГАНИКА
ЛЬВІВ — УНІТ ЛЮБЛИНСЬКОЇ 3
(бічна Куркової)

на складі має нове взуття і виконує на замовлення; приймає всякого роду направи. Поручається Впр. Духовенству.

Робітня кравецька

приймає всі замовлення з ділянки кравецтва з ВЛАСНИХ І ПОРУЧЕНИХ МЕНІ МАТЕРІЯЛІВ

Ілько Данько

ЛЬВІВ, УЛ. ЙОСАФАТА 9.

ШВАЛЬНЯ „ЕМКА"

ПІДВАЛЛЯ 1.

поручає по приступних цінах мужеське і жіноче білля, постіль, піжами, шляфрочки, блюзочки, спіднички. Охоронні плащі. — Замовлення із власних і принесених матеріялів виконує до 24 годин.

„ВОДОТЯГИ"

Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.

Львів, вул. Пелчинська 42, тел. 23-165
Станиславів, 3-го Мая 12.

ФУТРА жіночі мужеські
лиси, зарукавки, шапки
поручає магазин і роб тик футер
К. ЦВИНАР
ЛЬВІВ, вул. Крива 10.
поб ч Г потечного Баяну

ЗАЛІЗНІ ТОВАРИ

з першорядних фабрик поручає по дуже низьких цінах

І. ТІҐЕР ЛЬВІВ, вул. Личаківська 24 а.
Гуртівня заліза

Найдешевші меблі

в українській кооперативі **АРХО**

Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

ВЖЕ ВІДКРИТА
першорядна робітня і крамниця взуття під фірмою
Ярема Львів, Коперника 2. (давн. вул. Фредра ч. 9.)
поручає на осінній сезон
ВЗУТТЯ жіноче мужеське спортове і ортопедичне.
Товар тільки першорядний.
1751 1-20 Ціни низькі.

ПІВДАРМО

ПЕРША ВІДЕНСЬКА ПРАЛЬНЯ

фарбує і чистить

по найнижчих цінах — виконання першорядне. Власник, колись директор закордонних підприємств у Будапешті і Відні, має численні відзначення, золоті медалі і почесні хрести за свої праці. Запевнює П. Т. Публиці повну солідність і фахове виконання всіляких повірених йому робіт.

ВІДЕНСЬКА ПРАЛЬНЯ
ЛЬВІВ, ПІЛСУДСЬКОГО 10, тел. 270-58
Відбір і достава безплатно. Провінціональні посилки полагоджуємо негайно.

ЗЕЛЕНА ЄВАНГЕЛІЯ

найкраща збірка повій поета-лавреата
Б. І. АНТОНИЧА

вже поступила у продажу у книгарнях по цінї зол. 2.50. Збірка того самого поета „РОТАЦІЇ" по цінї 1.— зол. 1-3

ПАЛАТА ДИТИНИ

ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 1. ТЕЛ. 116-87
поручає у великім виборі
ПЛАЩИКИ, УБРАНЄЧКА І СТУДЕНТСЬКІ МУНДУРКИ. 1898 2-17

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	вол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках .	вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці .	вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	вол. 0.15
купно, продаж, вимін і т. п.	вол. 0.10
шукаючі праці	вол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	вол. 480.—
Остання сторінка 1/2	вол. 250.—
Остання сторінка 1/4	вол. 130.—
Остання сторінка 1/8	вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 213 (15.024). Львів, вівторок 27. вересня 1938. Орган росповсюдження часописів і книжок Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-44
Телєфон Адміністрації 228-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: II. К. О. Львів 504 060
Вашу Чеську Ласку Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕ. ХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

АДВОКАТ
М-р Ярослав Падох
переніс канцелярію зі Стрия до ЛЬВОВА, пл. 2024 пл. Бернардинська 2/II, тел. 212-41. 1-3

Іти чи не йти?...

Львів, 26. вересня 1938.

Після несподіваного розв'язання сойму проголошено негайно виборчий календарик з такими швидкими термінами, що один варшавський щоденник, здається „Нова Реформа", вирахував, що на те, щоб правильно виконати всі приписані виборчою ординацією правила й обовязки, доба повинна мати 125 годин.

Цей ... аргументом, який висувають у нас прихильники того, щоб до виборів іти, є мотив, що кожний нарід потребує свого легітимованого представництва. Виборчий компроміс з польською стороною (бо інакше при цій виборчій ординації нема змоги перевести своїх послів — про що буде мова при вичисловуванні аргументів „проти") незвязаний з ніякими моральними зобовязаннями щодо пізнішої політичної тактики: доказала це поведінка польських послів вибраних зі спільних лист у 1935 році, себто тоді, коли вибори не були ціллю самою для себе, лиш засобом добути загальне і ширше польсько-українське порозуміння: ті польські посли, пп. Екерти, Жиборські, Відацькі, Войцеховські й і. за дуже нечисленними вийнками — з днем голосування поставили на „нормалізації" крапку і повели протиукраїнську лінію. Тому, коли нова українська парляментарна репрезентація велаб тактику гнучку і не трималася цупко тих напрямних, які у новій дійсности і серед нових обставин стали вже анахронічні, — вона нічим не булаб звязана і моглаб вести політичну тактику згідно з волею великої більшости українського громадянства, волею навіть тих, які сьогодні проти участи українців у виборах. Соймова трибуна є завжди трибуною, з якої нам зрезигнувати не треба, як не треба нам резигнувати взагалі з ніяких трибун, з яких можемо говорити про наші політичні вимоги. У такій ситуації — чуємо — наша участь у виборах нічого нам не пошкодить. На випадок нашої вбстиненції — всеодно світ не швидко про це довідається і багато чужинців віритиме тим відомостям, які підуть у світ швидше й ширшим річищем, ніж відомости наші. Очевидно, правди сьогодні закрити вже не можна, але браки нашої закордонно-інформаційної служби готові в даному випадку дуже болюче відбитись і бодай якийсь час можуть чимало напакостити ті „посли", які виступатимуть немов легітимовані представники українського народу у Польщі.

Отож автоматична участь у виборах всякої наволочі, всіх отих „аграрників" та наслідувачів колишніх „хліборобів", одночасно зі зверхньою політичною регенерацією москвофілів які кинулись би на „опорожнені" мандати, — це дальший поважний аргумент тих, що заступають думку, що у виборах повинні брати участь чесні українські громадяни. Що більше, чуємо аргумент, що коли навіть частина громадянства від тієї участи стрималась би,

Ч. 213 (15.024). Львів, в'второк 27. вересня 1938. Ціна 5 сот. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-41
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 501.060
„ Банку Народних Лагідн Праця „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ЗА ДОЛЮ ЗАКАРПАТТЯ.

Домагаємося права самовизначення для наших братів за Карпатами.

Справа державної приналежности Закарпаття **не може бути байдужа для ніякої вітки українського народу.** Тому, коли тепер ця справа по двадцяти роках стала знову актуальна, коли з одного боку виявляється можливість, що Закарпаття може відпасти від Чехословаччини і з другого боку йде акція за тим, щоб ціле Закарпаття передати Мадярщині, галицьке українське громадянство особливо турбується долею тієї нашої землі. Ця турбота виявляється

СТИХІЙНИМИ МАНІФЕСТАЦІЯМИ,

яких свідками ми були у Львові та які — як довідуємося — відбулися в ріжних сторонах нашого краю. **Українське громадянство домагається, щоб доля закарпатських братів була вирішена тільки згідно з їх волею.** В добі, коли

ГАСЛО САМОВИЗНАЧЕННЯ НАРОДІВ, ЩО ЙОГО КИНУВ ПРЕЗИДЕНТ ВІЛЬСОН, ПОЧИНАЄ ТРІЮМУВАТИ В ЦІЛОМУ СВІТІ,

закарпатських українців не можна позбавити права заявитися, де і як вони хочуть жити

Українська молодь маніфестує.

Щоб заявити своє становище у цій **важній** для цілої української нації справі, українське студентство скликало летючками

МАНІФЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

на 18-ту годину в суботу 24-го вересня. Віче мало відбутися в салях „Народнього Дому", але не допустила до нього поліція, яка розігнала зібраних та не пустила до „Народнього Дому" тих, що ще надходили. Віче було випало величаво, бо зійшлося було вже багато студентської, ремісничої та міщанської молоді і старшого громадянства.

Зібрані після того, як поліція розігнала їх з „Народнього Дому", уладили віче в іншому місці, **ухвалили відповідні резолюції** і розійшлися відспівавши національний гимн.

Ширша громадянська нарада.

Окремий громадянський комітет зорганізував у неділю 25-го вересня в год 12-ій

ширшу громадянську нараду з метою зсолідаризуватися з закарпатськими братами у їх боротьбі за право самовизначення.

Громадянство виповнило по береги салю Сокола-Батька. Нараду відкрила п-ні **Константина Малицька,** потім промовляли ред. **Дмитро Паліїв,** проф. д-р **Володимир Старосольський,** п. **Михайло Матчак** і п-ні **Мілена Рудницька.** Після промов зібрані ухвалили протестаційну резолюцію

проти намагання ріжних політичних чинників передати Закарпаття Мадярщині.

Зібрані ствердили, що **закарпатські українці,** як кожний інший нарід, **мусять мати право на самовизначення.**

Маніфестаційний похід під мадярський консулят.

Безпосередньо після тієї наради, коли її учасники вийшли на вулицю з ініціятиви зібраної на вулиці молоді сформувався **великий маніфестаційний похід.** Маніфестанти з окликами, що виявляли солідарність з нашими закарпатськими братами, рушили з Руської вулиці. Величавий похід, в якому було кілька тисяч осіб, перейшов попри „Просвіту", обійшов довкола ратуш, перейшов Капітульний майдан та попри латинську катедру вулицею Рутовського вийшов на Марійський майдан. Чоло походу дійшло до **мадярського консулату,** але зявилася поліція і наказала маніфестантам розійтися.

Польська вулиця має слово.

Українська маніфестація у справі Закарпаття викликала реакцію польської вулиці, яку **дразнить не тільки маніфестація,** але кожний **український голос і кожне українське слово у Львові.** З окликами: „Пречь з українцями!" та „Пречь з гайдамаками" ендецька „młodzież" пройшла вулицями та повибивала шиби в деяких українських установах і крамницях.

Краківський „ІКЦ" так пише про те:

„Небавком після зліквідування української демонстрації, з юрби, що проходжувалася по Академічній вулиці, створився похід польської академічної молоді, складений з більше як 100 осіб. Похід з Академічної вулиці перейшов до Ринку, а потім на вулицю Рутовського з протиукраїнськими окликами, після чого спокійно розійшовся".

* * *

На Юр! На Юр!

На цій полудневій протиукраїнській демонстрації не скінчилося. Польська вулиця підготовила і перевела увечорі справжній

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРОМ.

Знову полетіли шиби українських установ та вивіски українських крамниць, про що пишемо докладно на іншому місці. Юрба рушила на майдан св. Юра, щоб задемонструвати **перед палатою зненавидженого Митрополита Шептицького,** на якого ендецькі органи вже від довшого часу нацьковують ціле польське громадянство і молодь. Не маючи змоги зреалізувати свого плану перед митрополичою палатою юрба рушила вулицею Петра Скарги, де її жертвою впала читальня „Просвіти" Городецької дільниці й

УКРАЇНСЬКИЙ ШПИТАЛЬ.

До чого доводить заїлість та здичіння розагітованої ендеками молоді, свідчить факт, що **у свому протиукраїнському шалі** ендецький парибок

НЕ ПОШАНУВАВ ШПИТАЛЮ, В ЯКОМУ ЛЕЖАТЬ ТАКОЖ ХОРІ ПОЛЯКИ.

У шпиталі вибито вікна, між іншим дві великі шиби в операційній салі.

Розуміється, що про цей нечуваний у культурному світі факт польська преса не пише ні словом. В ендецькому „Слові Народовім" це виглядає дуже невинно і навіть „богатерско".

„Друга могутня маніфестація („Сл. Н." ч. 276 з 26. IX. ц. р.) відбулася у вечірніх годинах. Під памятником Уейського й Міцкевича виголошено до кількатисячної юрби промови, що виясняють причину тієї спонтанної демонстрації. Після промов довгий час на вулицях міста розлягалися протиукраїнські оклики".

АДВОКАТ
М-р Ярослав Падох
переніс канцелярію зі Стрия до ЛЬВОВА, пл. Бернардинська 2/II, тел. 212-41. 1-3
2024

Іти чи не йти?...

Львів, 26. вересня 1938.

Після несподіваного розвязання сойму проголошено негайно виборчий календарик з такими швидкими термінами, що один варшавський щоденник, здається „Нова Реформа", вирахував, що на те, щоб правильно виконати всі приписані виборчою ординацією правила й обовязки, доба повинна б мати 125 годин. Таким робом навіть з оглядів чисто фізичної можливости — теперішні вибори будуть актом, який мусить бути зведений до формальности, при чому суть речі у рішеннях „гори". Знову кожна „гора", яка цікавиться виборами, мусить перш за все вирішити те основне питання, яке зрештою, при нормальних умовинах не повинно існувати: чи взагалі йти до виборів, чи не йти?

Першим аргументом, який висувають у нас прихильники того, щоб до виборів іти, є мотив, що кожний нарід потребує свого легітимованого представництва. Виборчий компроміс з польською стороною (бо інакше при цій виборчій ординації нема змоги перевести своїх послів — про що буде мова при вичислюванні аргументів „проти") незвязаний з ніякими моральними зобовязаннями щодо пізнішої політичної тактики: доказала це поведінка польських послів вибраних зі спільних лист у 1935 році, себто тоді, коли вибори не були ціллю самою для себе, лиш засобом добути загальне і ширше польсько-українське порозуміння; ті польські посли, пп. Екерти, Жиборські, Відацькі, Войцеховські й і. за дуже нечисленними виїмками — з днем голосування поставили на „нормалізації" крапку і повели протиукраїнську нагінку. Тому, коли нова українська парляментарна репрезентація велаб тактику гнучку і не трималася цупко тих напрямних, які у новій дійсности і серед нових обставин стали вже анахронічні, — вона нічим не булаб звязана і моглаб вести політичну тактику згідно з волею великої більшости українського громадянства, волею навіть тих, які сьогодні проти участи українців у виборах. Соймова трибуна є завжди трибуною, з якої нам зрезигнувати не треба, як не треба нам резигнувати взагалі з ніяких трибун, з яких можемо говорити про наші політичні вимоги. У такій ситуації — чуємо — наша участь у виборах нічого нам не пошкодить. На випадок нашої абстиненції — всеодно світ не швидко про це довідається і багато чужинців віритиме тим відомостям, які підуть у світ швидше й ширшим річищем, ніж відомости наші. Очевидно, правди сьогодні закрити вже не можна, але браки нашої закордонно-інформаційної служби готові в даному випадку дуже болюче відбитись і бодай якийсь час можуть чимало напакостити ті „посли", які виступатимуть немов легітимовані представники українського народу у Польщі.

Отож автоматична участь у виборах всякої наволочі, всіх отих „аграриків" та наслідувачів колишніх „хліборобів", одночасно зі зверхньою політичною регенерацією москвофілів які кинулись би на „опорожнені" мандати, — це дальший поважний аргумент тих, що заступають думку, що у виборах повинні брати участь чесні українські громадяни. Що більше, чуємо аргумент, що коли навіть частина громадянства від тієї участи стрималась би,

Артистичні
Глинянські Килими
фірми
Дмитра Кузика
поручає Дім Глинянських Килимів
Львів — пл. св. Духа 2.
Тел. 233-44.
Ціни найнижчі. Солідний товар.

так як у 1935-му році, то повинна найтись одна українська партія, яка знову візьме на себе тягар політичної відповідальности, виходячи зі засновків української чи може навіть всеукраїнської рації. Така участь — це в нинішніх умовинах ніяка честь ані приємність, але важкий і прикрий обовязок, і коли так його будуть розуміти ті, які до виборів підуть, то вони зможуть швидко своєю гідною політичною тактикою найти шлях до порозуміння з іншими українськими групами та й собі приступити до сконсолідованого фронту. Отже — кінчають прихильники тези „за" — може навіть тепер, безпосередньо, участь УНДО у виборах стане на перешкоді консолідації і причиниться навіть до загостреної кампанії всіх інших українських політичних партій, але це тільки перехідовий час, бо тільки від нових українських послів і сенаторів залежатиме, як вони поставляться і чи „відроблять" назад довіря до себе **всього** українського громадянства. Коли на участь або неучасть у виборах інших партій впливає може також ситуація тих партій і їх мандатові можливости, то ми ті мотиви відразу відкидаємо, як неістнуючі.

Однак усі ті аргументи находять негайну відповідь опонентів, противників української участи у теперішніх виборах. Вони перш за все застерігаються, що їх нехіть торкається виключно **цих** виборів, як і попередніх, але що в засаді вони завжди були і є за активною участю у всіх таких масових державних актах, чого доказом вибори у 1928-ому і 1930-му році. Найважнішим аргументом проти участи у теперішніх виборах є той сам аргумент, що казав у 1935 році стриматись усій польській та українській опозиції: теперішня виборча ординація, яка полягає подекуди на системі посереднього голосування, узалежнюючи устійнення кандидатур від правиборців, не дає змоги широким масам висунути справді незалежні кандидатури, тому, що ті правиборці походять зі складу самоуправних установ, які з черги повстали з останніх ненормальних самоуправних виборів. Щодо українців, то ситуація представляється в той спосіб, що фактично ні в одній виборчій окрузі українці не мають приписаної законом кількости правиборців, тому не можуть перевести самостійно і незалежно від порозуміння з польською стороною — ані одного свого посла. Колиж річ іде про те порозуміння, то — запитують противники виборів як можна йти на якісь компроміси з отими Войцеховськими й Відацькими нині, після **того всього**, що обтяжило гіпотеку „нормалізаційного" періоду з останніх трьох літ?! Отож найбільшим аргументом „проти" є момент, так мовити, етичної натури, момент національної гідности. Щодо потреби легітимованих представників, то — чуємо — маємо прецеденси навіть по деяких нинішніх селах, коли — поруч із солтисом, який є „офіціяльною фігурою", бо носить „бляху" та який проте не має в односельчан поваги і суспільного значіння, існує громадянин, який є справжнім і фактичним провідником села, сам і з гуртом інших поважних господарів. Нам, мовляв, треба нині такого національного представництва, яке малоб довіря **всього** громадянства, а таке представництво може дати нам тільки сконсолідований український національний фронт, напр. міжпартійна чи національна рада.

Необхідість перевести національну консолідацію це — чуємо — такий імператив нинішнього менту, що й рішення щодо виборів мусить іти під кутом улекшення, а не утруднення консолідації. Участь тільки одної партії у виборах при бойкоті всіх інших може тільки поглибити теперішній наш роздор, тим більше, що політична освіта наших мас не є така, яка розумілаб евент. тактичну гру, яку вела й веде і польська сторона, — полілу роль. Настрої мас — це саме найповажніший дальший аргумент пропагаторів виборчої абстиненції. Вони стверджують згідно з правдою, що українські народні маси, які вже в 1935 році ставились до виборів з найбільшою неохотою, тепер не виявляють найменшого, але то найменшого зацікавлення ними і нема ніяких виглядів, щоб у нинішній польсько-українській дійсности в краю можна було б те зацікавлення у користь активної участи у виборах викресати. У 1935. році було поважне виборче гасло: польсько-українська злагода на тлі широких перспектив польської державної та української національної рації, а вибори мали служити до тієї злагоди, як один із засобів. Якеж гасло можна висунути сьогодні і чи можна йти до виборів без ніякого політичного для нас зрозумілого гасла?!

Щож торкається сойму, як трибуни для протестів і вимог, то вже і попередні сойми і останній сойм, в якому була розмірно поважна кількість українських парляментаристів, доказали найкраще, що та трибуна для нас немов не істнує. До того й обовязуючий соймовий регулямін так страшенне спутує свободу рухів кожної репрезентації не признаючи навіть політичного поділу послів, що роля парляменту, як виразника народньої волі, зведена до мінімум. Праця на парляментарному терені — це втрачений час, який треба присвятити виключно органічній праці в краю. Наша відсутність у виборах (закінчують речники абстиненції) не обнизить, а піднимить наш політичний потенціял. Нема чого лякатися, що знову з нор повилізають всякі узурпатори та мандатові спекулянти: і український нарід і ввесь польський політичний світ і всі ті закордонні чинники, які цікавляться українською проблемою, чудово здаватимуть собі справу з того, хто дійсно українство репрезентує, а хто ні, хто у нас має силу, а хто ні...

Ось так у короткому виказі навели ми найважніші аргументи „за" і „проти" участи у виборах. Фактична ситуація на терені українських партій така, що УСРП, ФНЄ, Дружина Ольги і мабуть УСДП рішили вже у виборах участи не брати. На терені УНДО думки є ріжні й остаточного рішення ще нема. Ті, які бажалиб взяти участь у виборах, хочуть сперед тим всі обективні практичні можливости, заки приймуть окончне рішення. Нема ніякого сумніву й усі ми однозгідні в тому, що таке рішення мусілоб дістати такі передумовини, які — поза самим мандатовим відтинком — далиб українцям поважну політичну сатисфакцію за той протиукраїнський курс і ті наші втрати внаслідку того курсу, що їх ми зазнали за останній „нормалізаційний" період. Мусілиб бути створені моральні та політичні передумовини виборчого акту, такі, яких сьогодні нема.

ік.

Боротьба за Закарпаття.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 23. вересня 1938.

По чехословацьку спадщину зголосилося багацько кандидатів. Як було до передбачення, мадяри заявили свої претенсії теж і до нашого Закарпаття.

Дипльоматичний бій за українську землю сьогодні в повному ході. Як зачуваємо, українська заокеанська еміґрація та українська еміґрація в Европі засипує телеґрамами уряди Берліна, Льондону, Парижа та Риму з домаганням самоозначення для цієї нашої країни.

Важно знати, яке є становище канцлєра Гітлєра в цій справі, бо можна думати, що Чемберлєн і Далядіє є проти переходу Закарпаття до Мадярщини чи якоїсь іншої держави. Вістки є противорічні. Ось вони: „В Берліні — телеґрафує до „Тану" його берлінський кореспондент — говорять зовсім отверто, що Німеччина одобрює перехід цієї землі (тобто Закарпаття) до Мадярщини, бо таким чином Чехословаччина буде відділена від Румунії — тієї посередниці між ЧСР і СССР. Отже Румунія буде відокремлена від Чехії спільним польсько-мадярським кордоном."

Є теж і інші вістки, мовляв, ще кілька днів тому німецький канцлєр був проти переходу Закарпаття до якоїсь сусідньої держави. Закарпаття має стати тим коридором, крізь який Німеччина передістанеться колись через Румунію на Україну.

На тлі чеської драми вивязалася дуже гостра пресова французько-польська полєміка. Польське пронімецьке становище при поділі Чехословаччини обурило французів. „Ль' епок" пише: „Польща забуває, що в її кордонах живе 5 або 6 міліонів українців, півтора міліона білорусинів, девятьсот тисяч німців, три міліони жидів, далі литовці, я помиляю вичислити всі її національности — є країною мозаїки, меншиневою державою, як і її славянська сестра Чехословаччина". Стаття є пера начального редактора Анрі-де-Керреліса. В „Тан" є гострий випад проти особи польського міністра закордонних справ. Справу українців у Польщі обговорює тепер ціла низка ґазет.

Нинішній льондонський „Таймс" подає, що с вітська преса домагається плебісциту в Галичині, на Волині, та в Холмщині.

Буря в ґазетних шпальтах на цілому світі, і нашу всеукраїнську проблему раз-у-раз порушують.

Найважніша справа, щоб уся українська політична акція була тепер звернена на Закарпаття. Берлін, Париж, Льондон та Рим мусять знати, що українське населення Закарпаття домагається права на своє самоозначення. І геть з усякого роду нашими ґенами, яких професія виставляти чеки без покриття, тобто зрікатися цієї нашої землі в імя якоїсь ще нині невідомої „високої політики"... **Юрій Студинський.**

Історичні дні Чехословаччини.

Шість днів до надуми має чехословацький уряд: принати чи відкинути домагання Німеччини дотично области Судетів? Речинець кінчиться 1. жовтня. Громадянство усього культурного світу морочить собі голову над питанням: що буде? Прийме Чехословаччина німецькі домагання, чи ні? А коли їх відкине і спровокує таким чином збройний виступ Німеччини, — як поставиться до цього факту Франція та які матиме це наслідки для дальшого розвитку міжнародніх подій? Це тим більше, що судетсько-німецька проблема, як відомо, не вичерпує конфлікту, що завязався довкола Чехословаччини. Домагання Польщі й Мадярщини, проблема Закарпаття та Словаччини — це дальші, але не менш актуальні й важні комплікації цього конфлікту. З уваги на цей важкий до розплутання вузол суперечностей та непевностей хто може передбачити, що принесе найближчий день, чи навіть найближча година?

Положення настільки прояснилося, що за посередництвом Агенції Райтера стали нарешті відомі подробиці німецьких домагань. Не легкі вони для Чехословаччини. **До 1. жовтня чехи малиб опорожнити добрий шмат судетської области — без знищення або зроблення непридатними до вжитку всіх військових, господарських та комунікаційних обектів, включно з летовищами та радіостаціями.** Німці закреслили область, що має бути до 1. жовтня евакуована, в окремій мапі, яку долучили до свого меморіялу. На дальших, у мапі зазначених областях Судетів мав би — по думці німецького меморіялу — відбутися найдальше до 25. листопада п. р. під контролею міжнародньої комісії плебісцит. На час плебісциту обі сторони малиб забрати свої збройні сили якнайдальше від плебісцитової території. Чехословацький уряд мав би — так домагаються німці — негайно звільнити всіх судетських німців, що служать у війську або в поліції на території цілої Чехословаччини, та дозволити їм вернутись домів. Мають бути негайно звільнені також усі політичні вязні німецького походження. Щоб переведення усіх вимог німецького меморіялу пішло гладко, без несподіванок та конфліктів, до головної кватири німецької армії малиб бути приділені представники чеського уряду та чеської армії.

Булоб мабуть передучасно — як це роблять уже тепер у негативнім сенсі деякі органи преси та пресові агенції — преюдикувати становище чехословацького уряду до німецьких домагань.

Чехословацький уряд має ще кілька днів часу надумятись та застановитись, одночасно вислухуючи порад англійської та французької дипльоматії. Офіціяльної відповіди Праги на німецький меморіял треба сподіватись завтра або післязавтра — і власне на цю тему говорив учора в англійськім міністерстві закордонних справ лондонський чеський посол Масарик.

Також нині або завтра чехословацький уряд передасть відповідь польському урядові на його ноту з 21. ц. м. у справі тешинського Шлеська. Секретареві польського посольства у Празі сказали в чехословацькому міністерстві закорд. справ, що чехословацька відповідь міститиме принципіяльну згоду обговорити польські територіяльні домагання.

Нічого певного не відомо, як чехословацький уряд поставився до мадярських територіяльних претенсій. З пресових вісток знаємо вже, що Гітлер на конференції з Чемберленом у Годесберґу і Мусоліні у своїй промові з суботи у Падуї одностайно заявили, що розвязка судетсько-німецької проблеми не є можлива без одночасної полагоди територіяльних вимог Польщі та Мадярщини. Одначе французька й почасти англійська прилюдна опінія є проти цього юнктім, зміцнюючи чеський опір особливо проти мадярських претенсій.

Та найменше у пресі якихсь бодай трохи певних вісток із Закарпаття та Словаччини. На сторінках преси можна вичитати чутки про саботажі чеської мобілізації, про чинний опір і навіть про повстання закарпатського населення. Неясне також становище на Словаччині. Одні вістки кажуть про помітне наближення словаків до Праги, про близьке співробітництво словаків у новім чехословацькім уряді, інші про якісь словацько-мадярські переговори. У звязку з загальною мобілізацією на території цілої Чехословаччини, наслідком якої є перервання комунікаційного звязку, військова цензура та прикордонні трудноші, важко справдити навіть такі вістки, що своїм змістом скидаються на правду, оскільки ці вістки торкаються українського Закарпаття та Словаччини. Інакше, як це є з областю Судетів або тешинським Шлеськом, над якими стоїть легіон судетських німців та збирається польський легіон добровольців і через яких кордони пробралося уже 170.000 судетських німців, утікаючи до Німеччини, та тисячі поляків, що шукають захисту на території Польщі. І одні і другі е наче живим часописом та живою інформацією — навіть якби у Празі не сиділо німецьке та польське дипльоматичне і пресове представництво. Та все таки крізь грубий мур мобілізації, ріжної пропаганди та провокації, пробивається правда, що свідоме українське населення Закарпаття глибоко затурбоване своєю дальшою долею та робить усі зусилля, щоб вийти оборонною рукою з трудної ситуації. На жаль, від кількох днів закарпатська українська преса до нас зовсім не доходить...

По останнім вісткам чехословацький уряд в особі свого премієра генерала Сирового проявляє більшу тугість, ніж попередній кабінет Годжі. Не знати, чи з розпуки, чи на основі обіцянок Франції, або Совітів. У кожнім разі мобілізаційні заходи Чехословаччини включно з руйнуванням залізничних прикордонних обектів та з будуванням нових укріплень відбуваються безперервно далі. Є чутки, що чехословацький уряд рішився відкинути всі надмірні вимоги претендентів — німців та мадярів — до чехословацької державної території.

Можливе, що нинішня вечірня промова Гітлера в берлінськім „Спортпалясті" розяснить багато неясних точок сучасної дипльоматичної та військової гри у відношенні до ЧСР і може виявить нам, яке становище займає Німеччина до українського Закарпаття. Тому з такою цікавістю ввесь політичний світ звертає нині свій зір на Берлін.

Найкращі і найдешевші
МАТЕРІЯЛИ МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ
ДІМ МОДИ
Львів — Европейський Готель
Хто покаже це оголошення дістає 10% готівковий рабат.

Інтервенція в справі подій у Львові

В ДНІ 25. ВЕРЕСНЯ Ц. Р.

У справі подій вчорашнього вечора у Львові в часі протиукраїнських демонстрацій, інтервеніювала в дні 26. вересня ц. р. делегація, зложена з члена Президії УНДО Володимира Целевича та голови Організації Українців м. Львова д-ра Степана Біляка у львівського Воєводи. Делегація представила вичерпно хід протиукраїнських подій та домагалася, щоб п. Воєвода видав зарядження для охорони життя і майна українського населення міста Львова. П. Воєвода заявив, що стоячи постійно на становищі безпеки і ладу, видав уже давно засадничі інструкції, якими зарядив, щоб влада безпеки здавлювала в зародку всякі прояви та виступи проти безпеки життя і майна громадян. З огляду на нинішню інтервенцію заявив п. Воєвода, що поновно підкреслить свої зарядження, видані в цих справах.

Ця сама делегація інтервеніювала у п. Воєводи також у справі обмеження числа студентів української народности, принятих до вищих шкіл у Львові.

„Нає Фрає Прессе" про Закарпаття.

„Нає Фрає Прессе" з 23-го ц. м. принесла велику статтю п. н. „Ошукана Закарпатська Україна", що звертається проти чехословацького уряду, який не виконав зобовязань мирового сен-жерменського договору з 10. вересня 1919. р. щодо автономії Закарпаття. У статті наведений дослівно текст цього договору, згідно з яким Закарпаття творитиме автономічну цілість із власним соймом, губернатором, місцевими урядовцями і представниками Закарпаття в чеському парляменті. Чеський закон з 29. лютого 1920. р. вже змінив домагання мирового договору і уряд поділив край на дві адміністративні области так, що понад 500.000 українців залишилося на Закарпатті, а 200.000 належить формально до Словаччини. Новозведені закони відобрали практичну силу місцевому соймові і закарпатському губернаторові, що став урядовцем, залежним від Праги.

Мовні права місцевого населення, забезпечені міжнародним договором, теж знехтував праський уряд, підтримуючи москвофілів, які накидають українському населенню російську мову. Взагалі за 20 років уряд не зробив нічого, щоб увести автономію, зате насаджував у Закарпатті десятки тисяч чеських урядовців. „Нає Фрає Прессе" наводить голос чеського сенатора Л. Спігеля у „Богемії" з 27. січня 1924 ч. 24: „Суперність між конституцією і дійсністю є багато більша, ніж між мировим договором і конституцією. Автономія залишається покищо на папері. Закарпаття далеке ще від того, щоб мати власну законодатну та автономну будівлю... Закарпатська Україна, що згідно з мировим договором і конституцією у порівнянні з іншими частинами держави (Моравія, Шлеськ) дістала такі привілеї, тепер стоїть між іншими як найбільше покривджена. Над цією країною панують абсолютистично, і закони для неї примірюють. Ці закони нарушують у великій мірі ту дівльність, яку мав би мати майбутній сойм". Так було в 1924. р. Від того часу такі голоси стали щораз рідші і згодом замовкли.

„Нає Фрає Прессе" пригадує, що колись Масарик заявив прилюдно, що бере Закарпаття в депозит; тепер за цей депозит упоминаються інші.

Д-р НИКИФОР ГІРНЯК. 4

Українські Січові Стрільці на Україні 1918 р.

(Докінчення).

В деяких місцях бруліон привізу Центральній Управі ушкоджений і ці місця я означую крапками. Текст письма такий:

До Центральної Управи
Українських Січових Стрільців.

Чотири роки минає від тієї хвилини, коли нарід покликав під кріси Українських Січових Стрільців. Зібрана в роковини повстання Легіону старшина всіх його частин пересилає Центральній Управі Українських Січових Стрільців привіт від себе і всього Стрілецтва.

На порозі 5-го року істнування перечисляємо в думці втрачених Товаришів, згадуємо перебуті бої і труди, передумуємо хвилини підйому й зневіри та кріпимося вірою, що не помилявся голос суспільности, який покликав нас до життя. Перед 4-ма роками проголосила Галицька Україна клич державної самостійности і вислала нас на кривавні бої як його подвижників.

. . . . . .

святкуємо нині наші роковини в межах Української Самостійної Держави. Дякуємо долі й народові, що дали нам змогу доложити свого труду для здійснення наших ідеалів.

На святій, перепоєній кровю, Українській Землі стоїмо нині з незломною постановою бути сторожами української державности, після сил наших поглиблювати національну свідомість українських мас і скувати їх незломною — сильнішою від партійних ріжниць — волею удержати серед днів світової хуртовини непохитно прапор самостійної України.

Прохаємо Центральну Управу передати наш поклін і чолобитню Українській Державі . . . . . (я особі?). . . її представника . . . . Парляментарній Репрезентації.

Цю памятну хвилину зафіксовано збірною світлиною.

Про неприхильний настрій австрійських та німецьких команд до Легіону УСС наслідком його становища до місцевого населення ми знали добре. Ми знали також, що архикнязь Вільгельм, який не тільки зовсім одобрював поведінку стрільців, але й сам заступався за місцевими людьми, мав через це великі неприємности. Якийсь час утримувалася між нами думка, що архикнязя відкличуть з його становища під напором німецької генеральної булави. А коли ми довідалися, що Легіон має переїхати з України на Буковину, тоді поширилася була між нами чутка, що нас на Буковині роззброять. Під впливом цієї чутки написав до мене архикнязь Вільгельм листа, який подаю тут в перекладі.

Черняківка, 26. IX. 1918.

Любий Гірняк!

Пишу Вам, щоби сповістити Вас, що якийсь підхорунжий Коша був тут і розказував, що Легіон, здається, на Буковині розброять. Не можу Вам висказати, як це мене обурило. Цеж глупо щось такого говорити! Бож я особисто просив перенести Легіон з ріжних мотивів і ось годні стою дальше на цьому становищі, що це є і для Легіону і для української справи найліпше. Ви знаєте це, я розказував Вам про це устно у Львові.

Тому прохаю Вас, як приятеля, в інтересі української справи вплинути на Ваших старшин і людей, щоби вони зрозуміли, що це є найкраще, бо:

1) це діється на мій внесок, отже не є це відворотом перед гетьманом, але навпаки,

2) важне для відпусток людей в цілі відбудови перед зимою,

3) важне для студій студентів Легіону (70%),**)

4) просило мене багато українців, також поселів, щоб Легіон вернувся, бо люди не можуть дати собі рали в хазяйствах без синів,

5) зимування тутки буде дуже неприємне, бо а) брак топлива, б) страйк залізничників, в) будуть неспокої — а це все ми собі на Буковині заощадимо,

6) я буду перший, що на весні проситиме, щоби вернулись на Україну.

Ось мої мотиви і я після довшої застанови вертаюся все до цього становища, що це буде найкраще.

Прошу Вас, Любий Друже, поучити в цім напрямі старшин і стрільців. Тут поза цим нічого нового. Всі ми тут — старшини і стрільці — дуже тішимося на поворот до батьківщини. І я також, бо матиму ближче до Відня, а підчас засідань парляменту мусітиму частіше їздити туди.

**) Відсоток 70 є завеликий. — Н. Г.

Німеччина домагається судетських земель,

де є понад 50 проц. німців та виміни населення.

ЗМІСТ НІМЕЦЬКОГО МЕМОРІЯЛУ ДО ЧЕХОСЛОВАЦЬКОГО УРЯДУ.

„Сандей Діспеч", покликуючись на достовірні джерела, твердить, що в найновішому меморіялі Німеччина поставила ось які вимоги:

1) Чехи евакують до 1. жовтня ц. р. всі округи, де німці становлять понад 50% населення; ці округи зазначені на мапі, долученій до меморіялу. Після 1. жовтня німці обсадять ті округи.

2) В округах, де є понад 30% німців, відбудеться плебісцит. Залежно від його висліду відбудеться опісля виміна населення.

3) Чеські війська виконають евакуацію, тим самим способом, що в 1918. р. німці з Франції.

4) Німеччина загарантує нові чеські кордони лиш разом з Польщею та з Мадярщиною.

5) Комісія, зложена з представників Англії, Франції та Німеччини передасть Судети Німеччині.

Німецький меморіял до Чехословаччини у насвітленні Райтера

На основі достовірних інформацій Райтер подає, що зміст німецького меморіялу є ось який:

1) Чеські збройні сили й уряд мусять бути евакуовані до 1. жовтня.

2) На евакуованій території чехи не сміють нищити військових ні комунікаційних обєктів, вивозити сирівців ні харчів. Залізничий табор мають видати неушкоджений.

3) Доповнена репрезентація чехословацького уряду та війська обговорить з німецьким командуванням подробиці евакуації.

4) Уряд негайно звільнить з армії та поліції всіх німців та випустить на волю німецьких політичних вязнів.

5) На мішаних областях відбудеться до 25. листопада плебісцит під контролею міжнародньої комісії. Чесько-німецька або міжнародня комісія переведе зміну кордону згідно з вислідом плебісциту.

6) На час плебісциту обі сторони відкличуть свої збройні сили з плебісцитових теренів.

7) Німецько-чеська мішана комісія устійнить подробиці.

8) Німеччина загарантує нову чеську державу лиш тоді, коли такі самі гарантії дасть Польща і Мадярщина.

Чехословацький уряд відкинув німецький меморіял?

Як говорять у льондонських поінформованих колах, прем. Чемберлен хоче, щоб англійський уряд зробив натиск на чеський, щоб той останній приняв німецькі домагання.

Зрештою в Льондоні переконані, що ген. Сирови відкине той меморіял, бо він надіється на франко-совітську поміч на випадок німецького нападу.

Розійшлася навіть поголоска, що празький уряд вже відкинув німецький меморіял.

„Сандей Експрес" міркує, що Прага відкине меморіял з огляду на те, що 6-денний речинець за короткий.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКУ ВІДПОВІДЬ УЖЕ ДОРУЧЕНО?

З Льондону наспіла вістка, що чехословацький посол Іван Масарик в 18. годині доручив мін. Галіфаксові відповідь празького уряду на німецький меморіял.

Він відбув розмову з прем. Чемберленом та мін. Галіфаксом.

Чехословаччина таки не увійшла в переговори з Польщею,

У празькому міністерстві закордонних справ заявили секретареві польського посольства, що уряд засадничо погодився на територіяльні уступки для Польщі і що відповідь у тій справі дасть у неділю 25. ц. м. Тимчасом чеська відповідь не прийшла навіть вночі.

У варшавських урядових колах добачують у тому маневр празького уряду, який грає на проволоку.

КОНФІСКУЮТЬ РАДІЄВІ АПАРАТИ НА ЗАОЛЬЗАНСЬКОМУ ШЛЕСЬКУ.

Щоби спараліжувати діяльність польської тайної радіостації, чеська влада постановила на основі закону про охорону республіки конфіскату всіх радіоприймачів на території Заользанського Шлеська.

Конфіскату переводить жандармерія.

ГІТЛЄР ПРОМОВИТЬ.

В понеділок в год. 20. відбудуться у „спортовій палаті" в Берліні публичні збори, на яких Гітлєр виголосить велику промову. Будуть її трасмітувати всі німецькі радіостації.

ФРАНЦУСЬКИЙ ПРЕМІЄР ТА МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ПРИЛЕТІЛИ ДО ЛЬОНДОНУ.

Французький премієр Далядіє з міністром закордонних справ Бонне, шефом премієрського кабінету, особистим дорадником, ген. секретарем міністерства закордонних справ, директором европейського департаменту та шефом міністерського кабінету причалили в Кройдон.

Їх повитав особистий секретар мін. Галіфакса і амб. Корбен.

Французи негайно відїхали до французької амбасади. Далядіє заявив журналістам: „Тепер нічого не можу сказати.

Ситуація дуже важка, але не треба тратити надії на мир."

Літак причалив в год. 19.45.

НАРАДА.

Англо-французькі розмови почалися в год. 20. По двох годинах їх перервали, щоб почати знову в понеділок в 16. год. У міжчасі відбув нараду британський уряд.

Після вечірньої наради Далядіє заявив журналістам, що є вдоволений дотеперішніми розмовами.

ЗАСІДАННЯ ФРАНЦУСЬКОГО УРЯДУ.

Засідання французької ради міністрів почалося в неділю в год. 14.30. Прем. Далядіє поінформував міністрів про наміри Англії. Рада міністрів одноголосно ззанробувала заяву, що її Далядіє і Бонне зложать британському урядові.

Італія та Німеччина становлять бльок

ЗАЯВИВ МУСОЛІНІ В ПАДУЇ.

Мусоліні виголосив у Падуї перед 300-тисячною юрбою промову, в якій торкнувся Чехословаччини. Про ген. Сирового сказав Мусоліні, що його загально уважають занадто великим приятелем Москви.

На чеський терор у Судетах німці зареагували дуже помірковано. Вони вислали скаргу до Праги та чекають відповіди до 1. жовтня. 6 днів — це досить часу, щоб вернутись на розумний шлях. Був би це абсурд, колиб міліони робітників мали кинутись на себе зі зброєю, щоб оборонити владу Бенеша. Але було би поважною помилкою фальшиво інтерпретувати ту німецьку терпеливість.

Тепер ще час на мирну розвязку, але **якщоб таки дійшло до конфлікту, його зльокалізують, Італія та Німеччина не булиб ізольовані — вони становлять бльок.**

Італійського народу не треба завзивати до спокою — він нераз дав докази холоднокровности.

Свою промову закінчив Мусоліні запитом: „Чи ви готові на все?" „Так" — закликала юрба та уладила стихійну маніфестацію.

Мусоліні погрожує мобілізацією.

ПРОМОВА У ВІНЦЕНЦІ.

У Вінценці виголосив Мусоліні велику промову, в якій гостро скритикував мирові договори з 1919 р., які довели до нинішньої ситуації. Робити помилки — це людська річ, але боронити їх — чортяча. Деякі держави хотять захувати нинішній стан і в його обороні малиб европейські народи кинутись на себе. Це був би один з найтрагічніших парадоксів у історії людства

До нині Італія не перевела ще ніякої військової підготови. Але коли інші держави будуть дальше покликувати під зброю резервістів, концентрувати фльоту, годі буде дивуватись, коли й Італія поробить подібні кроки.

Абіссинська війна та санкції дали італійцям нагоду доказати рішучість і сильну волю.

Італійський нарід має одно обличча: спокою та рішучости. Є це обличча сильного народу

ПІД АДРЕСОЮ ФРАНЦІЇ.

У промовах Мусолінія добачують намагання пресії на Францію, щоб вона не вмішалась збройно до чесько-німецького конфлікту і не замінила його на всесвітну війну.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ ДОМАГАЮТЬСЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ДЛЯ ЗАКАРПАТТЯ.

Українська Пресова Служба повідомляє: Комітет помочі Карпатській Україні в Америці вислав до Годесбергу на руки фірера Німеччини та премієра Англії телеграму з домаганням американських українців права самовизначення та повної незалежности для Карпатської України.

УКРАЇНСЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ З АМЕРИКИ БУДЕ ІНТЕРВЕНІОВАТИ В ЕВРОПЕЙСЬКИХ СТОЛИЦЯХ У СПРАВІ ЗАКАРПАТТЯ.

Як подає Українська Пресова Служба, на вічу СДВУ в Ню Йорку (в якому взяло участь 5.000 українців, між ними представники Канади, Бразилії та Аргентини) вибрано комітет для справ Карпатської України. Він вислав телеграми до европейських урядів у справі права самовизначення для Закарпаття та почав у тій справі акцію в американських державах. Крім того комітет вишле окрему делегацію до Европи.

МАДЯРИ НА ЗАОЛЬЗАНСЬКОМУ ШЛЕСЬКУ.

У чеських військових частинах на Заользанському Шлеську є чимало мадярів. На 3-ох чехів припадає 2-ох мадярів.

Шераз своє прохання повторюючи, остаю
все Ваш вірний, старий
Вільгельм, сотник.

На початку жовтня 1918 р. покинули стрільці степову Україну. На їх прощання зібралися масово селяни довколішніх сіл. Для кожного з нас, хто пережив цю зворушливу хвилину розстання, вона залишиться в памяті незатертим спомином.

А. С. В. Тобілевичева у згаданім творі так описує хвилину прощання стрільців:

„Засумувало Стрілецтво, покидаючи Україну... Засумували старшини і ввесь народ. Пережилися тяжкі хвилини прощання. Подій останніх проводів не можна безо сліз згадувати... Провожали їх селяни з усіх сіл: верхами й пішки... Один по одному почали довгою стрічкою відходити військові поїзди. А коли вже затихали останні звуки пісні й останній поїзд замаячів вдалязі стрілкою сірого диму, то зробилося так пусто й сумно навколо, як тоді, коли на вік минає щастя.

* * *

До дому ми вертались неначе з похорону. Тяжке передчуття гнітило душу. Сонце заходило та своїм кривавим відблиском пожежі окутало небо й землю". (Р. Г. ст. 14—15).

Тимчасом Легіон УСС їхав назустріч новим подіям. Несповна місяць пізніше відкривалася нова сторінка стрілецької історії: прийшов знов час 18-місячних кривавих змагань, в яких стрільці в рядах УГА зложили все найкраще із себе: свої труди, кров і життя на жертівнику волі спершу своєї ближчої батьківщини, а відтак Соборної України

Сторінка без політики.

Щасливий острів.

Щасливий острів находиться в найгарнішому місці Дунаю недалеко від т. зв. „Залізних воріт", де ріка пробивається крізь скельний грунт який лучить Карпати з Балканом. Цей острів називається Ада-Кале і від давен-давна належав до Туреччини. Він обведений цілий твердинною стіною і колись цей острів був справді поважною точкою опору. Острів Ада-Кале заселюють виключно турки.

Після великої війни Ада Кале (по турецьки: Ада — острів, Кале — твердиня припав Румунії Югославянський беріг мало заселений і мешканці острову рахували на торговлю з Румунією. Із торговельних операцій нічого не вийшло і до 1931 р. мешканцям Ада-Кале важко було жити. Розцвіт острову почався з тієї пори, коли його відвідав король Карло, який надав острову ві привілеї, що викликали зависть у цілій Румунії. Всіх мешканців острову звільнили від податків. Крім цього вони мають право кожного року діставати без ніяких оплат та мита вагон тютюну з Болгарії, два вагони кави з Бразилії та з інших країв усе те, що їм потрібне. Автім Румунія відступає мешканцям острову 46 вагонів цукру і 3500 літрів спірту теж без акцизної оплати.

Мешканців на острові всього 645 люда, вкаючно з дітьми. Тому, що вони, зовсім ясне, всіх продуктів, що їх дістають, не всилі самі зужити, вони перероблюють їх. Із цукру вироблюють рагат-люкум, зі спірту рум, із болгарського тютюну папіроси і т. д. Все те закуповують туристи, що відвідують острів. Таким чином острів став богатіти. Єдине обмеження, що його румунська влада поставила мешканцям Ада-Кале таке, що мешканці острову не можуть експортувати своїх продуктів та мусять продавати їх на терені острову.

Приходи острову такі великі, що маленький річний острівець став наскрізь культурним центром: має прегарні будинки, електричне світло, прегарний парк і т. д. На острові верховодить вибраний „губернатор", який одночасно є теж членом румунського парляменту. Його імя вимовляють мешканці завжди з якнайбільшою пошаною. Портрети губернатора можна стрінути на кожному кроці. Мешканці вибудували для нього справжню палату і призначили 30 тис. левів місячної платні. Біля палати губернатора стоїть школа з турецькою мовою навчання.

Бідних на острові нема, бо 15 відсотків приходу розділюють завжди між удови й сиріт, 35 відс. призначують на будову та 5 відс. іде на вдержання губернатора й урядовців. Решту доходів ділять нарівні між усіх мешканців острову, незалежно від їх віку.

До цієї пори мешканці острову Ада-Кале не відбували військової служби, одначе тепер вони будуть служити при війську по власному виборі в якімнебудь роді зброї.

Біжучі рахунки,
безготівкові розплати (чеки й перекази),
вклади (звичайні, вінкульовані, á vista в золоті),
дрібна ощадність,
скуповування цінних паперів

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

Інкасо, доміціль, ексконт векслів,
Інкасо рат післяплат,
Оборотовий кредит,
Організування промисл підприємств

Забаганки пресового короля.

Американський міліонер Рандольф Герст, якого називають пресовим королем, може собі дозволити на заспокоєння найдорожчих забаганок.

Тринацять літ тому Герст купив підчас свого побуту в Анґлії стилевий дубовий стіл, який походив ще з часів королеви Анни. Колиж він довідався, що стіл походить із замку Ст. Донат в Ля Морґан, Герст так зацікавився замком, що поїхав його відвідати.

Замок Ст. Донат збудували нормани ще в половині XIV ст. Колись він був твердинею та одночасно дуже вибагливою оселею. Герст застав його вже в руїнах. Романтичний старий будинок зробив таке враження на міліонера, що він не зважаючи на стан замку, купив його та коштом пів міліона фунтів стерлінгів привернув йому давній світлий вигляд.

Герст мешкає постійно в Америці. До Анґлії приїздив він лиш кожного року на кілька тижнів і тоді мешкав у замку Ст. Донат. Та хоч він перебував там такий короткий час, міліонер уладив замок дуже вибагливо та призбирав у ньому багато вартісних та цінних мистецьких творів.

Тепер, як повідомляє американська преса, замок уже знудився Герстові й він хоче його відпродати. Ясно, що при тому він не відзискає навіть половини стрічених на віднову та уладження замку грошей.

Пані, Панове найдуть найкращі осінні зимові Новини сезону
в нововідкритім відділі фірми
МОДНІ ТЕКСТИЛІЯ — ЯН ВАЛЛЯХ І СИН
Львів, Площа Галицька 14, тел. 209-82.
Матеріяли мундуркові. Ціни безконкуренційні

Пеховане авто.

Англійські часописи подають таку цікаву історію:

Від Берхтесґадену до Берґгофу — резиденції канцлера Гітлера — всього кілька кільометрів. Дорога йде гористою околицею й авто мусить стратити бодай пів години, щоб перебути цю віддаль.

Звичайно, коли в Берґгофі ждуть гостей, Гітлер висилає до Берхтесґадену авто. Якось так воно вийшло, що минулого четверга вислали по Чемберлена авто, яке свого часу возило до Берґгофу Шушніґа. Очевидно, британський премієр цього не знав, як теж і не знав усіх подробиць короткої та повної пригод подорожі б. австрійського канцлера.

Мотор авта кілька разів почувався й авто вкінці стануло серед дороги й відмовило зовсім послуху. Шушніґ мусів рад-нерад іти далі пішки. Саме тоді падав дощ і було ховзко. Шушніґ хотів скоротити собі дорогу та пішов навпростець малою стежкою, замість битим гостинцем. При тому він заліз у такий сліпий кут, що провідники мусіли відтак на плечах донести його до Берхтесґаден.

„Старовинні римляни — додає „Матен" — напевно добачували би в цьому лихий знак і кожний із них, коли опинився би в стуації Шушніґа, не йшов би далі до Гітлера, лиш вернувся би з дороги".

Це натяк, що Чемберлен повинен був теж вернутися з половини дороги.

—o—

О. ЛЕВИЦЬКА і С-КА, Львів, Кордецького 51.

ДВОХ ХЛОПЦІВ УКРАЛО ЛІТАК.

Перед одним зі судів для малолітніх у Льондоні станули недавно два хлопці, один 16-літній, другий 18-літній під замітом крадежі літака з гангару.

Хлопці вломилися до гангару й ніким незамічені витягнули спортовий літак вартости 2000 фунтів стерлінгів. Якимсь чудом пустили вони машину в рух, підлетіли навіть у повітря, одначе по кількох хвилинах перестали панувати над кермою. Літак упав і зовсім знищився, одначе пєотники вийшли при тому без шкоди.

Суд засудив обох хлопців на 2 роки дому поправи, одначе кару припинили їм на 3 роки. Найгірше вийшли на цьому батьки хлопців, бо мусіли заплатити за знищений літак.

—o—

СОНЯ ГЕНІЄ СОВГАЄТЬСЯ ПО ЗАМОРОЖЕНІМ МОЛОЦІ.

Від тієї пори, коли славна совгарка Соня Геніє стала фільмовою зіркою Голівуду, модні стали фільми зі совганками.

Такі фільми дуже дорогі, не лиш тому, що вони дуже виставні, але перш усього тому, що уладження штучного ледовища вимагає великих видатків.

Само замороження величезного простору, який має 75 м. довжини, 50 м. ширини і грубого на 25 цм. вимагає праці холодільних апаратів, яких видатність рівняється, як заявив один з інжинірів Голівуду, холодільній силі 155 тисячів домашніх пересічних ледівень.

Щоби блеск ледової площі ще більше підкреслити, в леді уміщують ще світляні неонові рурки.

Вкінці треба ще замітити, що лід, на якім совгаються актори, повстає не зі замороження звичайної води, лиш із відтовщеного молока. Лід зі звичайної води виходить у фільмі темний і брудний.

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ вул. Личаківська 1.

ВЕСЕЛЕ.

РІЖНИЦЯ.

— Ріжниця між коровою і молочарем є така, — каже якийсь чоловічок, що силувався на дотепи — що корова дає нефальшоване молоко.

— Ще є одна ріжниця — додає на це молочар — корова не дає кредиту.

ДВІ СЕСТРИ.

Маруся: Стидайся, Олю, я знову якнайвиразніше чула, що ти цілувалася в сусідній кімнаті.

Оля: Не пащекуй! Ти теж щодня цілуєш...

Маруся: Так, але в мене це зовсім щось іншого. Я цілуюся зі своїм нареченим.

Оля: Так, а зі мною теж цілувався твій наречений.

АМЕРИКАНСЬКА ІСТОРІЯ.

Великий банк у Шікаго має свою поліцію щоб забезпечити себе перед нападами бандитів. Підчас одної безсонної ночі директор банку роздумує, чи банкова поліція щось варта, чи ні. Він одягнувся та вдерся з револьвером у руці до головної каси. Поліція збараніла. Поліцисти піднесли всі руки догори. Замаскований директор забрав із каси два міліони та вийшов.

Від тієї пори за ним слід застиг.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

45 хвилин концертової гри.

УКРАЇНА — ВКС ЯРОСЛАВ 3:1 (1:0).

Вчорашні змагання принесли прихильникам футболу повне вдоволення. Бо такої цікавости акцій, гострого та швидкого темпа, при вмілучвости підворітних ситуацій — не завжди можна побачити навіть на найкращих репрезентаційних змаганнях. Видні, як один із них гідно запам'ятаємо, знаменалося, що перша половина тих цікавих минула.

Україні вдалося відмінна після невдалої програші у вересній руші. Дружина чорно-червоних заграла у всіх лініях добре і при тому амбітно. Вілні чорно-червоним вдалося змонтувати пемч, яка тепер в рівноправному лінією з іншими лініями дружини. Нейман на середині помочі вже зголівся зі співпартнерами та умів навязати з ними нитку порозуміння. Подачі до нападу були здебільша прецизно точні. Обі вело співграчі по бенах Гощовський і Романець доріпнювали Нейманові, при тому Гощовський держав найнебезпечнішого гравця ВКС-у Міхаліка.

Напад грав теж зовсім добре, хоч не мав щастя у стрілах. Найгрізнішим був правий бік Матюцький-Скопень. Обі ці грачі засвакували раз-ураз помічників та захисників противника своїми сольними акціями. А що обо мають із нападників найсильнішій біг, ясно, що спричиняли вони під воротами ВКС-у чимало хаосу. Мікльош ще не вернувся до давньої форми, але грав добре і — не найгірше — рішався на стріл. Богуцький далі не може „себе відшукати", при тому задовго придержує мяч. Цей теж заміт можна поставити й Тихолізові, який позицією грав зовсім можливо.

Залога на добрім рівні, при чому Мікльош виграв ефектовніше. Воробець як завжди, спокійний і певний. Вогній д. добрий. Пропущених воріт не занотує.

У ВКС-і знаменито грала залога. Міхаліх у нападі та воротар, який мав при цьому феноменальне щастя, ратуючи у найгрізніших ситуаціях. Ціла дружина грала д. амбітно й жертвенно, але технічно і не пілість була рішуче кіпша від України.

Склад обох дружин був такий:

Україна: Вогній, Мікльош II, Воробець; Гощовський, Нейман, Романець; Матюцький, Скопень, Мікльош I, Богурат, Тихоліз.

ВКС: Тайхман, Медьницький, Калтковський; Мотика, Тимерський, Кінкула; Штанцель, Секерський, Лоцик, Жідок, Міхаліх.

Хід гри: Обі дружини відразу стосують гостре темпо, намагаючися збентежити ним противника. Україна переводить небезпечніші акції як має більше підворітних ситуацій. Та всетаки, або напасникам чорно-червоних не вдавалися стріли, або воротар виходив їх у безнадійних просто ситуаціях. Перші ворота здобуває Україна щойно у 21 хв. зі стрілу Матюцького. У 35 хв. мала українська дружина знову нагоду підвищити вислід, одначе Воробець не використав карного.

У другій половині осягнула Україна безапеляційну перевагу, одначе знову довший час не могла її використати. Другі ворота здобув Скопень у 14 хв. зі сольного пробою, стрілом не до оборони. Запосіпося вже на високу програшу ярославської дружини, коли у 25 хв. Мікльош І здобув треті ворота. Та напад України мабуть удовольнився цим висліком і почав відпочивати, залишаючи всю працю помочі й заходи. Цілий гарний добірок до деякої міри змарнувався, коли й залога недооцінюючи агресивність ярославського нападу допустила його під ворота. Решту виконав Міхаліх, знижуючи програшу до 1:3. Ш, зовсім непотрібне стрічені ворота вінчали теж про те, що Юнак після програної з Кореном задержав перше місце в табелі незмінно кращим співвідношенням воріт.

Під кінець Україна намагалася ще здобути ворота, одначе Тайхман був завжди на місці.

Видів к. 3500. Судіював добре п. Рааз.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

ІНШІ ВИСЛІДИ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

ЛЬВІВ. **ЛЕХІЯ — ПОГОНЬ І. Б. 1:0 (1:0).** Ворота для Лехії здобув Ковал. Гра дуже хаотична.

ЛЬВІВ. **ЧОРНІ РКС 3:0 (2:0).** Ворота для Чорних здобули: Темінко 2 і Журковський. РКС не використав карного.

ЛЬВІВ. **ГАСМОНЕЯ — ПОЛЬОНІЯ 1:0 (0:0).** Ворота для Гасмонеї здобув Пінус.

ДРОГОБИЧ. **КОРОНА — ЮНАК 2:1 (1:0).** Несподівана програна Юнака на вдбсному грищі. Ворота для Юнака здобув Герулян з карного, для Корони Глухий і Дуликовський. Судіював проф. Романець.

СТРИЙ. **РЕСОВІЯ — ПОГОНЬ 4:2 (0:0).** Погонь грала в ослабленому складі. Ворота для Ресовії здобули: Врубель 2, Калемба і Клюз, для Погоні Стефанишин і Забачинський з карного

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

1) Юнак	6	9: 3	14: 6
2) **Україна**	6	**9: 3**	**19: 9**
3) В. К. С.	6	8: 4	17: 8
4) Ресовія	6	8: 4	18:16
5) Корона	7	8: 6	15:17
6) Лехія	6	7: 5	10: 8
7) Гасмонея	6	7: 5	7: 8
8) Польонія	5	5: 5	8:14
9) Р. К. С.	6	5: 7	3: 7
10) Погонь (Стрий)	6	4: 8	16:15
11) Чорні	5	4: 6	9: 9
12) Погонь І. Б.	6	4: 8	9:12
13) Сян	6	2:10	5:20

МИСТЕЦТВА А-КЛЯСИ.

БОРИСЛАВ. **СКАЛА (Стрий) — ТУР 1:0 (1:0).**

Перший виступ української дружини в мистецьких змаганнях дрогобицької А-кляси закінчився її заслуженою перемогою. Скала переважала сильно в першій половині і в тому теж часі здобула ворота зі стрілу Заплатинського. Напад спалістів змарнував багато підворітних ситуацій. У другій половині спорту переважав ТУР, списи знову Скала. Одначе підвищити вислід їй таки не вдалося. У Скалі д. добре грала залога й воротар.

Судіював п. Бидзировський зі Самбора.

САМБІР. **ДНІСТЕР — ТУР (Дрогобич) 1:1 (1:0).**

Після вимушеної поразки Дністра з бориславським Стшельцем у грах за мистецтво А-кляси, очікував наш спортовий Самбір з великою тривогою стрічі Дністра з дрогобицьким ТУР-ом. Тривога була виправдана тим, що ТУР перемір дві неділі тому бориславського Стшельця. Дністер виступив в ослабленому складі, але заграв гарно і був би напевно добув у ній стрічі з пунктів, коляб не те, що ТУР розбив воротарі і в тому моменті добив мяч до воріт. Осталося не напрямлені II. половини. До цього часу він Дністер 1:0. Єдині ворота для Дністра здобув Колодій з карного. У дружині Дністра заслуговують на відмічення Глухий, Петрунів, Солтис і Шпетналь.

Судіював п. мір Вик зі Львова, слабий.

*

Крім цього Страняка, перемогла несподівано Стшельця (Борислав) у Стрию 3:1 (1:0).

ТЕРНОПІЛЬ. **ЗЦКС (Броди) — ПОДІЛЛЯ 4:2 (2:1).**

Поділлю грозить катастрофа, бо у 5 грах воно зеліс здобути всього 1 пункт. Програти з новачком А-кляси в себе — це вже загроза деградації. Поділля мусить рішуче перевести відповідні зміни у дружині.

МИСТЕЦТВА Б-КЛЯСИ.

ЛЬВІВ. **ЗОРЯ — ПОЦІСК 2:0 (1:0).**

Зоря повторила вислід із мин. неділі, але не повторала гри, бо грала рішуче слабше. Тільки помоч подала ієпет до А-кляси. Залога цим разом непевна, головно Миськів тактично слабий, непевний у двобоях і відкопах. Зілінський грав нижче свого нормального рівня. Воротар заслуговує, крім помочі на найкращу нату. Напад зложений із 5 солістів не зумів здобутись на гармонійні акції. Найслабше заграв у ній лінії Гарбачевський, що грає надто мягко. Балдик мусить рішуче позбутися егоїзму. Ворота стрілили оба крайники, Ковалів і Максимів.

Після тієї гри Зоря веде в табелі Б-кляси і є пляїн, що в чергових змаганнях вкріпить за собою цю почесну позицію.

СТАНИСЛАВІВ. **ПРОЛОМ — ГАКОАГ 4:1 (1:0).**

Мистецтво Б-кляси станиславівської округи. Ворота здобули: Уреканий, Багрянний, Андрушків II. і Якібчук. Судія п. Журовський. Давно вже Пролом не перемір так певно, як цього разу. Ціла дружина заграла добре, зокрема Зубик на середині помочі і Багрянний в нападі. Головного грав в Сподівним творили гаванцу залоговників.

БОРИСЛАВ. **ВАТРА — СОКІЛ 5:3 (3:1).**

Другі в черги змагання за мистецтво Б-кляси дрогобицької підокруги вирішили Ватра на бориславському терені певно у свою користь. Ворота для Ватри добули Фленгт (2), Колодрубець (2) і Андрушкевич.

При незвичайно пізній грі добував Сокіл у 20 хв. перші ворота. Після цього Ватра перейшла ініціятиву в свої руки, добувала перевагу і стріляв 3 воріт. В II-ій позолині Ватра далі переважав і у висліді тієї переваги добувала дальших 2 воріт. На 10 хвилин перед кінцем гри сходить контужений воротар Ватри Пачинський, його заступник пропускає 2 воріт. Судія п. Нусенблат зі Львова д. добрий.

Ц-КЛЯСА.

ДРОГОБИЧ. **ВАТРА II. — ЮНАК IV. 3:1 (0:0.**

Мистецтво Ц-класи. Ворота для Ватри добули Моравський, Романів і Гунів. Судія п. Будний.

СТАНИСЛАВІВ. **ПРОЛОМ II. — ГАКОАГ II. 2:2 (1:1)**

Мистецтво Ц-класи. Ворота здобув Уреканий І. і Шербій.

БРОДИ. **СОКІЛ — МЕТА 3:0 (в. о.).**

Сокіл дістав 3:0 без гри, бо Мета не прийхала.

ЮНІОРИ.

УКРАЇНА — САМСОН 4:0 (3:0).

Друга з черги висока перемога юніорів України дала їм змогу перейти у свої руки лідерство в табелі. Найкращою частиною дружини була помічна з нею лінією Кос і Сподарик. В нападі треба відзначити Новака. Дружина як цілість не має слабих пунктів. Ворота здобули: Дищо III. (2), Зубач і Кульчицький.

Судія п. Ігнатович слабий.

СТАНИСЛАВІВ. **ПРОЛОМ — РАЗ-ДВА-ТРИ 5:1.**

Мистецтво юніорів. Мечі перервали при стані 5:1 з уваги на те, що ворота замкнулися.

Кооп.
ГОТЕЛЬ
НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ
Львів, вул. Коснюшка 1. Тел 201-33 і 208-98
Кімнати, вигідні фінезійно чисті кімнати по найнижчих цінах. В готелі привітний голь, вінда, телефон, купалня. Б'жуча зимна й тепла вода для вигоди Шан. Гостей. Готель центрально огрітий.
1961 4—4

ІНШІ ВИСЛІДИ.

ПОГАНИЙ ДЕНЬ ПОЛЬСЬКОГО ФУТБОЛУ.

ВАРШАВА. **ПОЛЬЩА — ЮГОСЛАВІЯ 4:4 (2:1).** Міждержавні змагання за чашу короля Петра II. відбулися у Варшаві. Ворота для Польщі добули: Корбас, Вілімовський (2) і Пйонтек. Для Югославії Воль (2), Бокотович і Вельке.

РИГА. **ЛАТВІЯ — ПОЛЬЩА 2:1 (1:1).** Друга репрезентація Польщі програла в Ризі з репрезентацією Латвії.

САМБІР. **СКАЛА (Мостиська) — ДНІСТЕР 3:0.** В середу 21. п. м. розіграв Дністер товариські змагання зі Скалою з Мостиськ у Самборі. Скала заграла дуже гарно і виграла заслужено. Всі ворота стрілив Лебедович.

СПОРТ НА БУКОВИНІ.

ЧЕРНІВЦІ. **ДОВБУШ — МУНЧІТОРУЛ 3:2 (2:1).** Перші змагання за мистецтво І. кляси чернівецької округи закінчилися заслуженою перемогою української дружини. В Довбуші добре грав напад, помічна та воротар. Залога непевна. Робітники здобули свої ворота з припадкових випадків. Після цієї стрічі Довбуш займає друге місце в табелі.

ДОВБУШ — ЛУЧАФИРУЛ 2:0 (0:0). Заслужена перемога юніорів України над слабим противником.

ДОДАТКОВІ РЕЧИНЦІ ЗМАГАНЬ НАШИХ ДРУЖИН.

Календарець змагань України (Львів) за мистецтво резерв Б-кляси. Група II. 2. 10. Світязь — Україна, ТШЛ — II. Сокіл, 9. 10. Україна — Чорні, II. Сокіл — Світязь 23. 10. Україна — ТШЛ, Світязь — Чорні, 30. 10. II Сокіл — Україна, ТШЛ — Чорні.

Календарець змагань Сяну за мистецтво А і Б-кл. 2. 10. Сян І б — Галібор; 16. 10. Сян І б — Польонія; 23. 10. Сян І б — Чуваш; 6. 11. Напереді — Сян І б. 13. (1. Польонія І б — Сян І б.

Б-кляса. 2. 10. Сян II — Чуваш II; 9. 10. Польонія II. — Сян II; 16. 10 Сян II — Польна. 23. 10. Галібор — Сян II. 2. 10 Степ — НАСГ; 9. 10. — ПКС — Степ; 16. 10. Удача — Степ; 23. 10. Степ — Зорі; 30. 10. Зоря — Степ; 1. 11. Степ — Графіка, 6. 11. — сль — Степ; 13. 11. Степ — Льот; 20. 11. Поділя — Степ; 27. 11. Степ — Геніт. 4. 12. Зеніт — Степ.

Жертви протиукраїнських демонстрацій у Львові.

В неділю — пишемо про це на іншому місці — відбулися у Львові протиукраїнські демонстрації. Ендецька „млодзеж" перейшла двічі вулицями міста не залишаючи цілими шиб українських установ та крамниць.

Демонстрація — вполудне — почалася від Руської вулиці, де впала жертвою шиба вистав'ного вікна крамниці „Фортуни Нової" та шиби у вікнах Ставропигійської друкарні та бурси Ставропигійського Інституту.

В часі другої, вечірньої, демонстрації вибито крізь рулети 9 великих шиб у партері льокалю Земельного Банку Гіпотечного при вул. Словацького 14. На першому поверсі льокалю цього Банку вибито теж три великі шиби, при чому цегла мало не вбила одного з директорів Банку п. **Володимира Сінгалевича**, що випадково був у своєму кабінеті.

По дорозі з майдану св. Юра юрба на вулиці Петра Скарги наскочила на дім читальні „Просвіти" Городецької дільниці. Там скінчилася саме вистава пєси „Жидівка вихрестка", але зібрана публика ще була в салі. Юрба демонстрантів повибивала камінням шиби, при чому кидала каміння з такою силою, що повитовкала протилежну стіну та побила образи.

Не минула юрба й Українського Шпиталю, в якому вибила кілька шиб, між іншим дві великі шиби в операційній салі. При цьому слід згадати, що у шпиталі крім хорих українців лежать також поляки.

При цій самій вулиці Петра Скарги юрба повибивала вікна в монастирі ОО. Студитів, у робітні п. Михайла Галібея та в одній жидівській каменици.

На розі вулиць Янівської і Бема юрба польських демонстрантів вибила вікна в кіоску Антона Зубача з окликами: „біць, то ест кіоск українца!" Юрба перевернула бальон з содовою водою, побила пляшки з соками, а продавачка Катерина Зубач ледви втікла з життям: величезна камінюка не попала в голову, тільки в груди.

Юрба знищила ще крім цього вивіски в різних українських крамницях, а при нагоді вибила шиби в кавярні „Ріц" при вул. 3-го Мая.

Нині в **АПОЛЬО** найкраща фільмова комедія теперішнього сезону, яка оббігає ввесь світ, тепер її грають з нечуваним успіхом у кіні Стилев м у Варшаві.

Льокай Вельможної Пані

на тлі відомої пєси Буш-Фекетія „Іван", в гол. рол. Анна Белля і Віліям Повел. 2039

Перестрілка між українськими та російськими частинами.

У пресі появилася вістка, що в Києві дійшло до перестрілки між військовими частинами, зложеними з українців та з москалів; згинуло 63-ох українських вояків.

37. полк піхоти в Києві збунтувався, тому його розвязали; арештовано 100 вояків.

АРЕШТУВАННЯ КИЇВСЬКИХ ЧЕКІСТІВ ПІД ЗАМІТОМ САБОТАЖІВ.

З Москви вилетіла до Києва комісія ГПУ, крім того шеф ГПУ (нарком внутрішніх справ) Єжов, генеральний прокуратор СССР Вишинський і голова найвищого суду СССР Ульрих. Рівночасно виїхав з Москви на Україну спеціяльний поїзд з військами ГПУ.

В Києві арештовано 24-ох службовиків ГПУ під замітом, що вони підслухували телєфонічні розмови та вживали їх до саботажів проти армії. Половина київського ГПУ піде в найближчих днях під суд.

З військового літака розкинено над Києвом летючки зі закликом до повстання.

МІЛІОН ДЛЯ ЛЬВОВА.

В минулу пятницю відбулося тягнення головної вигри четвертої кляси сорокдругої Клясової Льотерії. Це був сімнацятий з черги мілїон, яким Фортуна наділила льотерійних грачів.

Цей мілїон припав мешканцям Львова. Вже внедовзі матимемо змогу подати подробиці щодо нових мілїонерів. Нині тільки зазначуємо, що цим разом добродійство Фортуни припало представникам працівної інтеліґенції. А є це панове: З. П., Вл. Б. і Й. В. і пані О. К. і А. С.

Більшість з них довідалася про своє щастя завдяки радієвій передачі.

В цей спосіб скінчилася сорокдруга Клясова Льотерія. В дні 19. жовтня починається тягнення першої кляси наступної — сороктретьої Льотерії. В цій клясі головною вигрою буде сто тисяч золотих, крім цього ще вигри по пятьдесять тисяч, двацятьпять, двацять, пятнацять, десять тисяч золотих і багато інших вигр на загальну суму 1,468.000 золотих.

Щоби узяти участь у виглядах, які дає ця кляса, треба завчасу засобитися у льотерійний льос.

—o—

Французький шеф ген. штабу в Льондоні.

Шеф французького генерального штабу ґен. Гамелєн приїхав сьогодні в год. 9-ій рано літаком до Льондону. З летовища в Кройдон ґен. Гамелєн поїхав до французької амбасади.

Далядіе, Бонне й ґен. Гамелен прибули в год. 10.30 на Давнінґ Стріт.

НАРАДИ.

Заки почалися французько-англійські розмови, відбулася нарада між Чемберленом, Галіфаксом та Саймоном.

ЛИСТ ДО ГІТЛЄРА.

Премієр Чемберлен відбув сьогодні передполуднем дальші наради із французькими міністрами.

Премієр рішив за повною згодою французьких міністрів вислати особистий лист до канцлєра Гітлєра. Сер Вільсон відлетів сьогодні рано літаком до Берліна, щоб доручити канцлєрові Гітлєрові лист премієра Великої Британії.

ЗАКЛИК ПРЕЗ. РУЗВЕЛЬТА ДО ГІТЛЄРА І БЕНЕША.

Президент Рузвельт звернувся сьогодні радіо телеґрафічно до канцлєра Гітлєра, президента Бенеша та до Англії і Франції із закликом у справі мира.

В телеґрамі до Бенеша й Гітлєра були між іншими такі слова:

„В імени 130 мілїонів громадян Америки та в імени справи, що торкається цілого людства, кличу вас не зривати переговорів і поладнати конфлікт мирним шляхом, а не насиллям.

Краще мир заключити перед війною, як по війні, яка може спричинити смерть мілїонів мужчин, жінок і дітей та катастрофу цілої цивілізації."

БОЇ НАД ПОЛЬСЬКО-ЧЕСЬКИМ КОРДОНОМ.

В ночі з неділі на понеділок на граничнім відтинку під Зебжидовицями група звольнянських поляків намагалася перейти чеськопольський кордон. **Недалеко кордону поляки стрінулися зі сильною стежею чеської жандармерії, яка відразу почала обстріл зі скорострілу. Поляки кинулися на жандармів і частину з них розброїли. У висліді бою є кількох убитих та кільканацятьох ранених.**

З Тешина повідомляють, що на Шлеську знову прийшло до кровавих сутичок між поляками й чеською жандармерією та комуністичною міліцією. Було багато жертв. **Найповажніші заворушення були у Фриштаті, де як кажуть число вбитих доволі велике. По польському боці чути було довший час гомін стрілів та вибух гранат.**

ЗАЛІЗНИЧЕ ПОЛУЧЕННЯ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ З ПОЛЬЩЕЮ ПЕРЕРВАНЕ.

ТЕШИН, ПАТ. Сьогодні в ночі (з неділі на понеділок) чеські робітники приїхали дресиною на залізничий міст недалеко польського кордону під Зебжидовицями і зняли рейки з половини цього мосту. Таким чином ввесь залізничий рух між Зебжидовицями та Пйотровіцами, які є граничною стацією по чеським боці — остаточно перерваний

ЧУЖИНЦІ МАСОВО ВТІКАЮТЬ З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Від коли проголошено мобілізацію, юрби чужинців облягають празькі посольства й консуляти, щоб дістатись за кордон. Подорожні бюра видають білєти лиш до кордону, підкреслюючи, що невідомо, чи сусідні держави приймуть подорожних на свою територію.

Всі двірці переповнені військовими транспортами.

170.000 СУДЕТСЬКИХ УТІКАЧІВ У НІМЕЧЧИНІ.

Урядово обчислюють скількість німецьких утікачів зі Судетів на 170.000

В суботу втікло до Німеччини 40.000 судетських німців, з того 2.000 вояків чеської армії.

НОВА ПУБЛІКАЦІЯ ПРО ЗАКАРПАТТЯ.

Українська Пресова Служба з Ню Йорку видала книжку в німецькій мові про питання Закарпаття, в якій змальовано економічне й суспільне обличчя Закарпаття, його стратегічне положення, значіння на випадок війни. „Карпатська Україна бореться за право самовизначення для себе. За нею стоїть у цій боротьбі цілий український нарід".

—o—

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Румунський міністр закорд. справ Комнен вернувся з Женеви до Букарешту.

Болгарський король Борис у переїзді через Берлін відвідав Гітлєра.

Міжнародня Федерація колишніх вояків почала 19. конґрес у Букарешті.

Англія скріплює продукцію нафти у Венесуелі, щоб могти бойкотувати мексиканську нафту.

НОВИНКИ.

— У вівторок 27. ц. м., у свято Воздвиження Чесного Хреста, з уваги на преважні міжнародні події „Діло" появиться в нормальному часі в обємі 8 сторінок.

— З якнайкращих шкірок футро — **поручає** і виконує у нас тільки Юлїян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3, І. пов., телефон 254-46. 1430 —?

— Довголітній досвід у будові радіоприймачів є запорукою їх першорядної якости. Тому звертайтеся та закуповуйте батерійні радіоприймачі тільки в найстаршій українській фабриці Е-комп, Львів, Сикстуська 29, тел. 203-30.

— Магазин постелі Р. Джала — Львів, Хорунжини 5, поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до спання. Тел. 294-81 1186 —10

МАПА ПОЛЬЩІ.

1:1,000.000 опрац. під пров. нач. вид. картогр. Гол. Стат. Уряду з ВАЖНІСТЮ АДМ. ГРАНИЦЬ НА 1. 4. 1939 вже в продажі. Ціна на полотні зол. 12—

Вид. Тов. „Арконія", Варшава, Маршалковська 48, Тел. 892-52.

ВІЧЕ НАРОДНЬОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНЦІВ М. ЛЬВОВА.

Народня Організація Українців м. Львова заповіла на вівторок 27-го ц. м. **маніфестаційне віче** в салі Музичного Інституту ім. Миколи Лисенка. В місті появилися великі афіші з закликом до громадян, щоб масово зявилися на вічу, на якому мають обговорити справу долі Закарпаття. Адміністраційна влада сконфіскувала афіші і поліциянти позривали їх з мурів. У звязку з цим Народня Організація Українців м. Львова надіслала нам такий комунікат:

ЗАБОРОНА ВІЧА В СПРАВІ ЗАКАРПАТТЯ.

Віче в справі Закарпаття, скликане Народньою Організацією Українців м. Львова на вівторок 27. ц. м. год. 12-та в полудне до салі Т-ва ім. Лисенка у Львові, не відбудеться через заборону адміністраційної влади.

Організація Українців м. Львова.

— **Фарби, лякери, покости,** предмети домашнього вжитку, **косметику** поручає ф-ма **Інж. Б. Попович, Львів, Руська 16.** Великий вибір, дешеві ціни 1987 -10

— **Конфіската „Діла".** Попереднє (212) число „Діла" підпало конфіскаті за другу половину вістки п. н. „Відозва до українців", за кінцевий уступ передової статті „На шляхах предківської слави", за один уступ зі статті „Ентузіязм і кон'юнктура" та за одну замітку.

— **Крок вперед.** В середу, дня 21. вересня 1938. р. відбулися Основні Загальні Збори „Комерціяль-Банку", кооперативного торговельно-ремісничого банку в Бережанах, на яких вибрано Надзірну Раду в такому складі: 1) Інж. Бінах Степан — Підгайці, 2) Гордій Дмитро — Рогатин, 3) Роман Сидор — Бережани, 4) Слівінський Федір — Козова, 5) Лужецький Федір — Рогатин, 6) Різник Андрій — Нараїв, 7) Кузик Степан — Бережани; заступники: 1) Савків Григорій — Бережани, 2) Когут Василь — Урмань, 3) Хомяк Степан — Бережани. Дальше Надзірна Рада на першому своєму засіданні покликала до членів Управи: Омеляна Лапуньку, Богдана Івашкова, проф. Гупала Богдана. На заступників: Кушніра Андрія і Білецького Миколу. Ціль інституції має на меті обєднати купців, ремісників і промисловців Бережан, Рогатина, Підгайців, Козови і Нараєва.

— **Річне свято української кооперації.** Товариство Українських Кооператорів у Львові в порозумінні з Дирекцією Ревізійного Союзу Українських Кооператив, організує річне свято української кооперації для міста Львова. В пятницю, 30. вересня, в день св. Віри, Надії, Любови і матери їх Софії, що їх українська кооперація визнала своїми патронами, відбудеться в год. 8-ій рано торжественне богослуження на інтенцію української кооперації, в Успенській церкві, при вул. Руській. В суботу, дня 1. жовтня відбудуться сходини членів Товариства Українських Кооператив в салі РСУК при вул. Техніцькій 1. в год. 5-ій пополудні, присвячені святові кооперації. — В середніх числах жовтня буде улаштована загально доступна Академія кооперативча і товариська забава. Точний речинець і програма будуть оголошені пізніше.

— **Шевченко в Радянщині.** Харківська Книжкова Палата підрахувала видання творів Т. Шевченка в Рад. Україні. І так: за 20 років (1917—1937) появилось там 55 видань Шевченка у 2 і пів міліонах примірників. Тільки за останні чотири роки видано понад півтора міліона примірників.

— **Зїзд лікарів України.** В Києві відбувається тепер зїзд лікарів із цілої України. В зїзді бере участь 350 делегатів. Є також гості з Москви.

— **Українка.** Римський часопис „Мерідіяно" помістив велику статтю пера критика Луїджі Сальвіні присвячену творчости та особі Василя Стефаника. З подиву гідною ерудицією та глибоким знанням української літератури автор робить перегляд його творів і приходить до висновку, що Стефаник був найталановитшим з українських новелістів останнього періоду і може вважатися рівним з першорядними европейськими письменниками. Часопис „Мерідіяно" є присвячений літературним та мистецьким справам і з його критикою дуже числиться літературний світ Італії. (Офімор).

— **Хуліганство.** До чого доводить пароксизм ненависти деяких польських кол до всього, що українське, може послужити такий різкий факт: В понеділок в год. 4-ій ішов Академічною вулицею адміністратор „Світя Дитини" п. Н. Ф. до бюра. На розі вул. Зіморовича приступило до нього трьох молодих людей з „мечиками Хробрего" в кляпах і накинувшись на нього з лайкою, намагалися вирвати йому з клапи ювилейну відзнаку „Просвіти". Напалений трьома хуліганами почав борсатися і ледви втік перед розяреними героями, з яких один замахнувшись на п. Ф. грубою палицею, упав серед вулиці серед загального сміху юрби припадкових глядачів.

— **Трагічні наслідки їзди пяного шофера.** В суботу 24. ц. м. коло год. 5-ої пополудні трапився при вул. Кльоновича смертельний випадок, що його спричинив пяний шофер Марко Леві. Він з розгоном вїхав самоходом на хідник на няньку з 4-літньою дівчинкою Адою Гербер. Дівчинка розбила собі голову до муру і негайно померлала важко рашену няньку відвезли до шпиталю, де вона дістала нервового шоку і не може подати подробиць цієї трагічної події. Пяний шофер, зорієнтувавшись у ситуації покинув самохід і почав утікати, але його дігнали прохожі і передали в руки поліції. Влада веде слїдство.

— **Намагане самовбийство урядовця „Маслосоюзу".** Сьогодні пострілився в Народній Госпіталі 45-літній Олександер Трач, директор тинниці 45-літній Олександер Трач, директор тинниці відділу „Маслосоюзу" в Станиславові. Самовбивника перевезли у важкому стані до лічниці. На столі залишив намаганий самовбивник лист із мотивами свого вчинку. Покищо ці мотиви невідомі.

— **Контингенти для нових адвокатів.** Польська преса пише, що всі адвокатські ради надіслали вже до начальної адвокатської ради свої опінії та статистичні матеріяли у справі контингентів для нових адвокатів. Адвокатська рада у Варшаві стануля на становищі, що контингенти слід визначувати що пів року, одночасно з іспитами адвокатських аплікантів. Варшавська адвокатська рада висловилася за тим, щоб перший контингент визначено щойно по 1.січні 1939 р. Справу контингентів вирішить начальна адвокатська рада у Варшаві щойно на своєму засіданні дня 2. жовтня ц. р.

— **За зловживання і фальшування документів** арештувала на днях поліція 44-літнього Яна Кравецького, урядовця III. виділу міської управи у Львові. Арештований Кравецький виставляв міським урядовцям асиґнати на вугілля з фірми „Явір" Перед місяцем Кравецький сфальшував дві асиґнати і продавав 5.000 кг. вугілля третім особам. Слідство виявило, що арештований видирав картки з книжки з асиґнатами, виставляв їх на прізвища магістратських урядовців, фальшував приписи і продавав вугілля посередникам. Міська управа має шкоди на 1.600 зол.

— **Львівська хроніка.** При вул. Сапіги Т. Вашчура наїхав мотоциклем на жінку. Обоє важко потовкшися. — З помешкання С. Гіслюк при вул. Жовківській ч. 5 невідомі злодії вкрали білля, полотно, сукно і золотий годинник вартости 1.000 зол. — Ст. Ясінський пробив ножем свого товариша А. Кічму в його помешканні при вул. Міцкевича ч. 5. — У брамі при вул. Стрийській ч. 1 номер нагло 32-літній Стефан Міцек. — 28-літня Й. Соболевська (Волинська ч. 33) підрізала собі жили. Причиною намаганого самогубства нещаслива любов.

— **Малощо не поховали дитини в летаргу.** В містечку Матвієво пов. Ковель. Батьки міркували, що їх дитина вже померла і почали приготовлятися до похорону. Нагло дитина порушилася і щойно тоді покликали лікаря, який стверднв, що дитина попала в летарґ.

— **Арештування кривавого опира зі Східниці.** Поліція арештувала 24-літнього Йосифа Дмитришина, який з цинізмом признався до вбивства 5-ох членів родини. Одночасно поліція арештувала теж його матір.

— **Краєва хроніка.** У Вертасові пов. Жовква пожежа знищила майже цілий фільварок Кишштофовича та будинки двох сусідів. У гашенні пожежі брало участь майже 6 пожежних сторожей. Шкода сягає кількадесять тисяч зол. — У Хотинцях пов. Лунинець згорів тартак і млин фірми Ромер-Прайс і Спілка. Страта сягає 50.000 зол.

— **Корова спричинила дві катастрофи** на шосі Сментово-Старогард, що на щастя не потягнула за собою більших жертв. До Старогарду вертався мотоциклем Фінтовський. Нагло вибігла на шосу корова, на яку наїхав мотоциклїст і перевернувся. Хінтовський впав до рова і втратив притомність. Одночасно самоходом надїхав д-р Пшеворський зі Скаршев. Та сама корова надбігла на шосу з лівого боку і самохід ударився з нею. З самоходу вилетіли шиби, перед машини загнувся. Відломки шкла нікого не зранили.

— **Заборона будувати нагробники на цвинтарях.** Большевицька влада заборонила будувати нагробники релігійного змісту на цвинтарях. Дозволяє лише ставити нагробники з гербом СССР: молотом і серпом або з пятираменною зорею. Недавно большевики заборонили всі релігійні церемонії на цвинтарях.

— **Німу процесію в Льондоні** зорганізували минулої неділі англійські католики, щоб перепросити Бога за образу, що її допустилася влада, висловивши згоду на зїзд масонів у Льондоні. У протестаційному поході взяло участь понад 50.000 мужчин. Процесія перейшла до Вестмінстерської катедри, де по богослужснні присутні розійшлися.

— **Скарб у Рені** найшли діти з Кельн, які бавилися над берегом ріки. Недалеко башти знайшли під берегом Рену клуночок, з якого проблискувалось золото. Діти мерщій витягнули клуночок на беріг і знайшли у клуночку золоті швайцарські франки, фунти штерлінги і доляри вартости 35.000 німецьких марок. Власника скарбу не вдалося відшукати.

— **Катастрофа на Рені** під Кобленц трапилася в неділю 25. ц. м. пополудні і потягнула за собою смерть пятьох осіб. До катастрофи дійшло тому, що пором намагався переплисти Рен випереджуючи бельгійський моторовий човен „Шарльот" з Антверпену, але цей маневр не вдався і пором зударився з моторовим човном. Пором їхало сім осіб, з яких удалося вирятувати ледви дві особи: одного подорожника і перевізника. Пять подорожніх потонуло до кількох хвилин.

— **Різні вісти.** В Берліні змінили назви кількох вулиць і площ, що мали прізвища жидівських діячів і письменників, на чисто німецькі прізвища. — Берлін має вже ледви кілька кінних дорожок. Зате має коло 200 тисяч самоходів. — У Рейнсфельд у Східній Прусії зударився поспішний поїзд з товаровим. Підчас катастрофи 8 осіб було важко ранених, 4 легко ранених. Суд у Данцігу засудив на кару смерти 22-літню Гертруду Юнґову за вбивство 6-літньої дівчинки.

— **Велике свято в Хелмку.** В дні 2. жовтня н. р. відбудеться в Хелмку (пов. Холмщина) велике свято з участю представників влади з нагоди перебування армії ліґіона Р. В. Д. 13, який замешкує зі складом працівників фірми Бата в Хелмку і в околицях. Крім цього відбудеться посвячення сталевого прапору „Шевської Родини" і посвячення школи дітей вельонії Бата" яку вибудувала і уладила своїм коштом фабрика. В ній будинку найдуть приміщення перші дві кляси загальної школи, передшкілля і курси чужих мов. Участь в цих святах візьмуть всі працівники фірми.

—oo—

Що писало „Діло" 50 років тому.

Пятниця, 28 (16) вересня 1888.

„ПОРУЧАЮ ВАШІЙ ЗРІЛІЙ РОЗВАЗІ!".

Свою соймову промову, в якій мотивував свої внески у справі нових українських шкіл, посол Романчук так закінчив:

„Це мої внески. Поручаю їх вашій зрілій розвазі та доброзичливій прихильности. Повторюю: я зредукував їх далеко нижче мінімум наших прав і наших потреб, щоби дати змогу вам вам, навіть найменше їм прихильним, з легким серцем їх ухвалити. Якщоб ви тим скромним та поміркованим нашим домаганням ще й тепер відмовили, то можете, правда, на хвилину далі тріюмфувати, але зважте, чи не спровадите через те такої ситуації, що і для загального інтересу могла мати дуже некорисні наслідки!"

КОНФІСКАТА.

В першій новинці читаємо:

„Попереднє число нашого часопису сконфіскувала ц. к. державна прокураторія за статтю під наголовком „Характеристика галицького сойму" хоч згодана стаття була написана з усією обективністю та огляднстю. Ц. к. державна прокураторія мала вже кераз нагоду переєвідчитися, як оглядно ми торкаємося всяких дражливих справ, бо вже тільки разів вищий суд знесна її конфіскати, та все-ж добачила у згаданій статті знову щось такого, що по її думці не годиться у світ пускати, тож ми щойно нині були секлі зробити другий наклад і розсилаємо тому нинішнє число у збільшеному обемі".

У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Зі звідомлення за минулий літній півріч виходить, що всіх студентів було 1092, з тих на теольогії 334, на правах 550 і на фільософії 128. Щодо національности то було: 393 русинів, 688 поляків, 6 німців, 2 чехів, 2 болгарів і 1 серб. Обряду греко-католицького було 407, рима-католицького 521."

Посмертні згадки.

АНТІН ГОШЕВАТЮК.

Дня 5. липня ц. р. українська кольонія в Ченстохові відпровадила на вічний спочинок найстаршого віком свого члена, бл. п. Антона Гошеватюка. В особі Покійного утратила та кольонія одного з найкращих своїх членів, який за ввесь час побуту в Ченстохові брав живу участь у її житті, особливо в житті Т-ва допомоги, через яке щиро допомагав бідним братам знад Дніпра.

Хоч найстарший віком між нами, бо мав 72 роки, хоч вихований у чужій школі, хоч був державним службовцем — раньше австрійським, опісля польським і служив переважно на чужині, не затратив Покійний національної та релігійної окремішности, не відчужився, як багато інших земляків, від свого народу та української ідеї, але і в часі служби, і на емеритурі все тримав звязок з нашим народом безпосередньо або через українські установи, яких був прикладним членом та які піддержував матеріально ціле життя. Особливо ревно підпомагав їх після війни з чужинної Польщі.

ЛІКАРСЬКІ і ВЕТЕРИНАРІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ
фабричний склад „ГЕЛІОТЕРМ“
Львів, Академічна 7 (Будинок Шпрехера) 1027 2—60

де судилося Йому служити й жити на емеритурі та приватній праці останніх 20 років.

За час свого побуту в Ченстохові Покійний не занедбав ані одної академії в честь Шевченка і пильно та точно бував на всіх імпрезах, які улаштовувала наша кольонія, найточніше вплачував усі членські вкладки й ніколи не було випадку, щоб не дав датку на народню ціль, щоб не купив книжки або іншої речі, яку продавало Т-во на добру ціль; не було теж випадку, щоб не поміг бідному, особливо бідному землякові на чужині. За Його добре серце любили Його земляки й шанували чужі.

На святах Шевченка з охотою деклямував Покійний поетові вірші, якими захоплював слухачів і запалював їхні душі. Хоч старенький віком, хоч вихованок старої школи, зумів затерти дільницеві ріжниці і з галичанина зробився всеукраїнцем. Хоч добрий і вірний син своєї греко-католицької церкви, ставився прихильно до православної церкви, особливо до української автокефальної церкви, і все бував у ній, коли там відправлялись українські богослужения в намірені української справи. Словом, Покійний був взірцевою людиною, яка служила прикладом цілій громаді та стидала тих серед неї, що відчужилися від своєї громади та від рідної справи.

Пок. Антін Гошеватюк народився 6. III. 1866 р. в Городенці. Був сином тамошніх міщан. Учився в Городенці та в Станиславові, де скінчив середню школу. Після військової служби служив у жандармерії. Війна занесла Його до Ченстохови, де докінчив службу, перейшов на емеритуру і помер 3. липня п. р. Зализив дружину і доньку. В. Й. П.

—o—

Дописи.

ПЕРЕМИШЧИНА.

ПідБуковина — Просвіті. Дня 21. м. м. вшанувало ювілей „Просвіти“ село Підбуковина, перемиського повіту. В ту прекрасну неділю заманив ранесько на читальні пригарний жовто-блакитний прапор на 15 метрів високий. Це був знак, що в Підбуковині відбудеться того дня незвичайне свято. І вид рідного прапора поділав на людей як могутній дзвін: всі стали по богослуженні сходитися до читальні на свято. Прибули й хори з Руського Села та з Полхови, які взяли участь у святі разом з місцевим хором. Концерт відбувся на оцемі, уладженій на площі біля читальні. На його програму ложилися пісні, виведені дуже гарно названими хорами, і деклямації дітей та молоді. Реферату, на жаль, не було, хоч була запрошена дубецька інтеліґенція, тільки голова читальні, Іван Новак, відкрив свято короткою промовою. Свято покінчено відспіванням національного гимну і люди розходилися домів повріплені на дусі, думаючи про Матір-Просвіту, яка не дає пропасти нашим окраїнам.

ВІДГУКИ ДНЯ.

В джунґлях політики.

Щораня виходжу на місто напомпований думами і міркуваннями та оглядаю афішки газет: Що за ніч нового сталося. Світ як роздрочений рій бжіл — гуде і збирається жалити. Кого?! Все одно кого, але жалити хоче, бо Гітлер струснув вуликом, що аж задудніло.

По вулицях тільки й чути, що: „самозначення“, „прилучення“, „лоно батьківщини“, „гнет наїздників“ — а все те в відношенні до поляків за Ользою чи німців у Судетах. Люди покинули думки про підвишку, зачет, рати, додатки, навіть про аванси, а кожний станув на становищі що найменше канцлера першої ліпшої Німеччини і ділить Чехословаччину — жертву версайського закукурічення.

Вчора вечором слухав я „політичного огляду“ в радіо і вухам своїм не вірив:

Референт станув в обороні Закарпаття і то так щиро, так ліберально і так прихильно, що мені сльози цілу камізельку знищили. Це було тим більше розчулене, що референт не мав у цьому ні свого власного, ні національного інтересу, бо не жадав прилучення Закарпаття до Польщі. А так зовсім безкорисно, з простої гуманности і почуття справедливости.

Нині рано вибіг я дуже швидко з дому і при першій трафіці почав читати афішки. Шановні Панство! Чи ви повірите: за Закарпаттям станув... згадайте хто! Ні, не вгадаєте, хочби рік думали. Отже за Закарпаттям станув І. К. Ц.! Той самісенький, з червоним написом і з чорною ненавистю до нас.

Ну, — думаю собі, коли І.К.Ц. є за Карпато чи не Карпато, русами чи українцями — як звав так звав, але це значить за нашим народом, то про інші газети нема вже що й говорити, а про загальні настрої, то й думати не треба...

І вже радий та веселий іду вулицею Костюшка до Українського Шпиталю, бо мав там випити пів літри якогось солодженого гіпсу перед рентґеном.

Бачу: в „Народній Гостинниці“ вибиті шиби... Щож — може це чехи, або мадяри. Одні і другі могліб мати якусь претенсію, якийсь жаль... Приходжу під шпиталь — там також шиби не в порядку.

— Що таке? — питаю. — Навіть шпиталю не пошанували? І хто це?

— Демонстранти! — кажуть мені. — Вчора вечором. „Бій шиби!“ — кричали. А в нас на відділах хорі, навіть поляків є пятеро. Повибігали хорі на коридор. Одна пані питає: „Що сей стало?!“ А всі перестрашені, зденервовані. — Шиби бють! — відповідаємо. — Навет в шпіталю!? — Здається...

Слухаю я цього звідомлення і — признаюся — збаранів зовсім. І.К.Ц. за Закарпаттям, а його читачі бють шиби... через Закарпаття! І то ще де? — В шпиталі!...

Щопровда шпиталь український, шиби великі, але як те все разом погодити з лібералізмом радіового референта і з найновішим українофільським становищем І. К. Ц.?!

Галактіон Чіпка.

Крем НАЇВА № 1 майстра В. ПАЗЬДЗЕРСЬКОГО усуває ластовиння, веснянки, плями і т. п.
Крем Наївa № 2 (світлий тип) пом'якшує шкіру, хоронить перед зморщинами і їх усуває.

БЕРЕЖАНЩИНА.

Дитячий садок у Плавучі Великій. Місцевий гурток „Рідної Школи“ під головуванням о. д-ра Володимира Левицького подбав про дитячий садок, який мав 54 дітей і тривав 6 тижнів під проводом п. Іванки Буліної. На цілий бережанський повіт були всього 4 садки, бо староство більше не дозволяло. Діточки винесли з цього садка дуже гарні успіхи, чого доказом був дитячий концерт дня 21. серпня п. р., який пройшов бездоганно. Провідниця садку доложила усіх зусиль у своїй праці.

Будова величавого Народнього Дому дійшла до даху. Дерево на дах вже звозять і є надія, що ще перед зимою буде дім накритий бляхою. Історія перепон цієї будови давня і замотана, бо тривала повних 10 літ і щойно нинішній комітет будови під проводом місцевого пароха дідняв свого, бо діставши дозвіл у квітні п. р., закінчив мури дому до терена п. р. Побажано будов, щоб місцеві богатші громадяни проявили більше жертвенности для своєї національної святині, яка буде окрасою цілої околиці.

ТУРЧАНЩИНА.

Турчанщина — Просвіті. Дня 7. м. м. відсвяткували ювілей „Просвіти“ Стрілки пов. Турка. Тут є добре організована читальня, що належить до найкращих на Бойківщині. На гарно прибраній (одним селянином) сцені відбулося свято, що складалося з трьох проммов, у тому одного селянина, а виступів хорів, мішаного і мужеського та з деклямацій. Найкраще випала інсценізація „Каменярів“, приготована студ. Лозинським. Сала була битком набита і не вистигла всіх, що прибули на це небуденне свято. — Дня 28. м. м. відбулося подібне свято в сусіднім селі Гвоздець при помочі хорів зі Стрілок. На свято прибув о. Клюка, що в р. 1900 заложував гвоздецьку читальню. Він відправив молебен і панахиду. На святі промовляли: о. Кличківський, о. Данилків, голова місцевої читальні Дмитро Жук і заст. голови зі Стрілок п. Прокопик. Зладнений місцевій читальні обширний домінок, бо на подібних святах більшість гостей мусить стояти на дворі. Прикро вражало, що на свято не прибув ніхто зі Старого Самбора.

—o—

Нові книжки і журнали.

ЖУРНАЛИ.

RUCH SŁOWIAŃSKI. Miesięcznik poświęcony życiu i kulturze Słowian. R. III. Nr. 7. Lwów, 1938.

PRZEGLĄD SPOŁECZNY. Czasopismo poświęcone zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem. Rok XII. Nr. 7—8. Lipiec—sierpień 1938. Lwów.

UKRAINIAN YOUTH. Official Organ of the Ukrainian Catholic Youth League. Vol. V. Nr. 7. July 1938. Jersey City, N. J. U. S. A.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

— Оголошення редакція не відповідає.

Сатирик.

Великий Театр.
Вівторок 27. IX. вистави нема.
Середа 28. 9. вистави нема.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слава“; „Пісня ключа“.
АПОЛЬО: „Льокай ясновельможної пані“.
АТЛЯНТИК: „Робін Гуд“ з Ерролем Фліном.
БАЛТИК: „Остання сальва“, „Парада зірок Варшави“.
ВАНДА: „Магічний ключ“, „Дівка з Парижа“.
ГРАЖИНА: „Верес“ на осн. Родзевичівни.
ЕВРОПА: „Павел і Гавел“.
КАСІНО: „Маленький хижак“ (Катерина Гепборн).
КОПЕРНИК: „Друга молодість“.
МАРУСЕНЬКА: „Матінка“ (Молі Пікон).
МЕТРО: „Несправедлива година“.
МІРАЖ: „Два дні кохання“, „Так кінчиться кохання“ (з Павлею Веселі)
МУЗА: „Еспанський мотлях“
ПАЛЯС: „Професор Вовчур“.
ПАКС: „Карієра“ з Мартою Ейерт, „Безсоромні“ з Патом і Патахоном.
РАЙ: „Веселий вояцтва“ комедія.
РІЯЛЬТО: „Сліпий завулок“ (Сільвія Сідней).
РОКСІ: „Переможний біг“.
СВІТ: „Безодня грози“, „Метч Шмелінг-Льоіс“.
СТИЛЕВЕ: „Я помилив“ і ревія.
ТОН: „Шлях у невідоме“, „Дочка Шанґаю“.
УТІХА „Йошівара“ і ревія.
ХІМЕРА: „Дівчатко з варієте“ (Анна Ондра).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(на Марійській)
„Світова війна 1914—1918“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД“:
(вул. Коперника ч. 11 ліс ф-н Каїм і Син)
Індія — Цейльон — Мадрас — Кольомбо.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 27. вересня 1938.

6.45 Руханка. 7.00 Ранішній дзвінок. 7.15 Музика у вик. орк., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Поранок при мікрофоні, пл., анекдоти, Комунікати, 11.00 „Для шкіл: живе та гарне слово, наука вірша, 11.15 Мендельсон: фрагменти з музики до „Сну літньої ночі“, пл., 12.03 Полудневa авдиція, 14.00 Газдуєвє: „Стежки Росії“, пл., 14.15 Концерт бажань, 15.00 Вірна, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Географічна загадка, авд. для старших дітей, 15.35 Фін.-госп. актуалії, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Концерт дутої орк., 16.45 Від Татр до стратосфери, 17.02 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Популярна музика у вик. орк., 17.55 Гальо, поїр! 18.00 Потвора гади-повзуни, 18.10 У сумерку: Форт. твори Наполеона Фанті, 18.45 „Невідома країна“ фрагм. із книжки Софії Коссак, 19.00 Пісні й арії, 19.20, 20.55 Актуальна хутірка, 19.30 Під грецьким небом, розр. концерт у вик. орк. та солістів; у перерві: „Дар Атлянту“ новела, 20.45 Веч. дешінк, 21.00 Сирена сусп. справедливости, 21.10 Народні та військ. пісні, співи, музика, 21.45, 21.55 Спортові вістки, 22.00 „Під констеляцією Ваги“ слівно-муз. вимішка, авд. з Кракова, 23.00 Ост. вістки. 23.05—23.55 Симф. концерт у вик. І. Фітельберґа, у програ. російська музика (зокрема Чайковський).

Середа, 28. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дзвінок, 7.15 Орк. музика, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Перше снідання при музиці, пл., 11.00 Для шкіл: „Як мала Гануся з муки тістечком стала“, авд. для молодших дітей, 11.25 Пісні у вик. Веніямина Джіні, пл., 12.03 Полудневa авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Українська музика з пл., (Ой рано, рано курочки піли, Кошиць: Зашумів пшеничонька у супр. бандури, Тарасова ніч, у супр. бандури, Добрий вечір, оркестра)** 14.35 Народній танок, із пл., 15.00 Вірна, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Сенстет, 16.45 Військ. відчит, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Розр. музика з пл., 17.55 Гальо, поїр! 18.30 Кілько втрут лумпацьких мов електрична лямпа, 18.10 Вільнонаголошений реєстр у супр. форт., 18.45 „Невідома країна“ фрагм. із книжки Софії Коссак, 19.00 Пісні у вик. Теодори Стокласової в супр. форт., 19.20, 20.50 Актуальна хутірка, 19.30 Розр.

концерт, орк., тенор, два фортепіан. сюїти; у перерві: „Веселі хвилі тодня", 20.45 Вечірній дневник, 20.50 Баєчним лісового господарства для малоземельного хліборобa, 21.10 Шопенівський концерт у вик. Гевр. Штемана, 21.50, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Новини з книг, 23.00 Остання вістки, 23.15—23.55 Легка й танц. музика з плит (видає Варшава II.).

Четвер, 29. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дневник, 7.5 Розр. музика, 8.00 Лиданіе для шкіл, 8.10 Весело доброднень, пл., анекдоти, комунікати, 11.00 Для шкіл: „Ми не даємо музаю" муз. поранок для вселюдських шкіл, форт., співи, 11.25 Камер. мініятюри з пл., 12.03 Полудневі вістки, 13.00 Легка пісенька з пл., 14.15 Скрипковий реціталь Гевр. Отерода у супр. форт., 14.35 Гімни різних народів, пл., 15.00 Бірма, 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Пішов Марко на ярмарок" вид. для молодших дітей з піснеками, 15.30 „Чорний Матвій" фрагм. повісти Вол. Лопінського, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Чайковський, з пл., 16.15 У слюсарській роботні, вид., для шкільної молоді, 16.35 Брейдер грає, пл., 16.45 Шлях до просунку, 17.00 Бікучі вістки з міста та провінції, 17.10 Камер. музика з пл., 17.40 „Комедія помилок" Г. Семкевича, 17.55 Гальо, поліс! 18.00 Огляд видань, 18.10 Пісні у вик. Вик. Мишковського в супр. форт., 18.30 Театр Уяви: „На орієнтову весілля", 19.00 Форт. реціталь, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Щасливої дороги" розр. концерт у вик. орк., співак, тенор; у перерві „Передія для подорожніх із песами" екеч, 20.45 Вечірній дневник, 21.00 Актуальність, 21.10 „Із рідних країн" муз. вид., орхестра мандолінистів, муз. зоч. квартет, 21.50, 22.00 Спортові вістки, 22.05 „У ритмі танку", музика з пл., 23.00 Ост. вістки, 23.15 до 23.55 Легка і танц. музика з пл. (видає Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 27. вересня 1938.

БЕРЛІН 17.30 Веселі радіові образки, 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.10, 21.00 Танок інструментів, орх., сол., БІЛГОРОД 18.00 Вокальний концерт, БРЮССЕЛЬ ФР. 20.00 Романтична музика, 21.45 Бельгійська музика, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 13.30 Військ. орх., 18.50, 19.00 Цит. музика, 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 15.30 Сопран, форт., 16.00, 17.10 Музика для великих і малих дітей, розр. концерт, 18.20 Новела, 18.40, 19.00 Секстет б-дур Райтера, 20.10 Веч. нар. мельодії, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Наш рідний край, 18.10 Передмовою висока школа, 18.20 Грамофонові плити, 18.35 Початок спорту на Закарпатті, ЛЯЙПЦІГ 21.00 Симф. концерт, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 20.00, 21.00 Моцартівський концерт, МІЛЯНО 18.15 Скрипка, форт., 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Фіделіо" оп. Бетовена, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 22.20 Славні увертури, РАДІО ПАРІ 19.00 Фр. сонати від Люллєра до Мільода, 20.15 21.00 22.00 Театр Уяви: „Лінфанші" комедія Донеа, 22.15, 23.00 Камер. музика. РІМ 17.00 Камеральний концерт, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00 22.00 „Мілина балька" коом. Сільвіяна.

Середа, 28. вересня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Кантата на тему воєнних пісень, 17.45, 18.00 Улюблені увертури та вальси, 18.40 Оповідання, 19.00 Розр. концерт, 20.10 З цитрою та гармонією, концерт, 20.45, 21.00 Орх. концерт, капрнет, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00 БУДАПЕШТ 12.30 Цит. музика, 17.30 Орх. концерт, 18.40 Форт., 19.15 Мадяр. нар. вечір, 21.20, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 12.15 Розр. концерт зі Швеції, 14.10 Розр. музика, 18.40, 19.00 Весела муз., 20.10 Концерт вінськ. оркестр, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 У лісах Закарпаття, монтаж, ЛЯЙПЦІГ 19.30, 20.00, 21.00 „Ля фіята джардінєра" оп. Моцарта, МІЛЯНО 17.15, 19.30, 21.00 Розр. музика, 21.40 Спецік, 22.00 Комедія, описи танц. музика, ПАРІ ПТТ 20.30, 21.00, 22.00 „Ль Опера ді Ге" муз. комедія Мільода, ПРАГА 17.00 Концерт орх., скрипка, 18.00 Популярний концерт, 20.25, 21.00 „Святий Вацлав" орат. Ферстера, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 19.00 Форт., 19.15 Пісні, 20.30 Бетовенові сонати на віол. і форт., 21.00, 22.00 „На паризькій хвилі" муз. розр. програма, РІМ 17.15 Віол., форт., 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Кітиця пісеньок, 21.50, 22.00 Симф. концерт.

КОРИСТАЙТЕ

З небувало дешевої продажі з приводу реконструкції дому і льокалю.

Перфумерія С. ФЕДЕР

ТЕПЕР ЛЬВІВ

СИКСТУСЬКА 2.

50 кроків від правого рогу Легіонів.

Четвер, 29. вересня 1938.

БЕРЛІН 16.40 Новенькі пісні, 17.10 Новела, 17.30, 18.00 Розр. музика, 19.45 Вечірня гомін, 20.10, 21.00 Весела муз. мандрівка, БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 21.30 Арії та пісні, БУДАПЕШТ 12.00 Легка музика, 17.30 Цит. музика, 18.30 Співи, 19.20, 20.00 Військ. орх., 22.00 Концерт смичк. квартету, ВІДЕНЬ 10.00 нар. пісні, 10.30, 12.00, 16.00 Розр. музика, КЕНІГСБЕРГ 19.00, 20.00, 21.00 „Кавалір Срібної Рожі" оп. Р. Штравса, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.15, 18.45 Вістки, 18.25 Декламації, 18.35 „Ужгород співає" новели, ЛЬВІВ 20.00, 21.00, 22.00 „Чар вальса" оп. О. Штравса, МІЛЯНО 17.15, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, описи танц. музика, ПРАГА 17.40 Смичк. квартет, 18.20 Сальон. муз., 21.15 Чеські оп. мельодії, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.00 Пісні, 19.30 Для молоді, 20.30, 21.00, 22.00, 23.00 Опера, РІМ 17.15 Скрипка, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Фаворіта" оп. Доніцетті.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, дня 27. вересня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вид з опак. 2·80 зол.
молочного 14—15 сот.
1 кг. яєць 130—1·35 зол.

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко здержана.

Подяка.

Подобалося Всевишньому покликати до себе найдорожчого нам мужа і батька. Прибиті тяжким горем хочемо висловити сердечну подяку всім, що Йому і нам несли в тяжких хвилинах моральну поміч і опіку.

В першій мірі складаємо сердечну подяку Вп. Кузьмам за гостинну і безліч труду та посвяти для нас. Їх доброта та сердечна прихильність освітлили Покійникові останні хвилини життя. Хай їм Бог це винагородить!

Далі дякуємо широ лікарям Вп. Д-р Білозорові і Д-р Ганкінському за безкорисне лікування. Зокрема д-р Білозорові, який облегшив передсмертні муки Покійника.

За улаштування величавих похоронів складаємо глибоку подяку Комітетові, зложеному з представників колом. культурних і економ. установ на руки Вп. пра Станкевича, Вп. Зубеняк та Вп. арт. Лукавецького. Кожний з них проявив стільки енергії і труду, що тільки завдяки їм, похорони нашого найдорожчого Покійника мали такий величавий вигляд.

За проведення тліних останків на місце вічного спочинку дякуємо Веч. О. Пралатові Русинові, о. шамбелянові Чубатому, о. Гошовському, о. Лоточинському, о. Вовкові, о. Кисілеві, о. Закревському, о. Турковві, о. Юрикові та о. Шесцькому.

Зокрема дякуємо о. Кисілеві за прекрасні слова духової потіхи.

Щире спасибі Вп. Проф. Николишинові за звеличання заслуги Покійника прегарною промовою, П. Рубчакові за теплі і зворушливі слова при винесі тіла з хати, П. Бланицькому за слова прощання над відкритою могилою. Вп. інж. Гнатковій, Вп. д-рові Сабатові і Вп. інсп. Михалевському за їх похоронні теплі промови.

Дякуємо сердечно хорові „Колонійського Боїна" і його провідникові Вп. д-рові Стемпінгсу за прекрасні похоронні співи.

Далі орхестрі з Печеніжина та гуцулам-трембітарам. Складаємо широ подяку всім заміщеним делегаціям і представникам театрів. Далі цілому українському громадянству в Коломиї, яке масовою участю звеличало похорони.

Врешті дякуємо Всім тим, що прислали нам телеграфічно і листовно слова потіхи з нашому тяжкому горі.

Олена Бенцалева, дружина; Ярослав, Іван і Любомир Бенцалі, сини.

Присилайте передплату

ПОДЯКА.

Український Театр ім. Котляревського складає отим сердечну подяку коломийським культурним і економічним установам, зокрема організації Українців міста Коломиї на руки Вп. д-ра Станкевича за улаштування величавих похоронів режісера бл. п. Миколи Бенцаля.

Артисти Театру ім. Котляревського ніколи не забудуть коломийському Громадянству тої широї прихильности в тяжких для Театру хвилинах.

Рівночасно дякуємо всім, що надіслали нам слова співчуття з приводу передчасної смерти бл. п. Миколи Бенцаля.

За Управу Театру ім. Котляревського

Володимир Блавацький.

МЕШКАННЯ

ВИНАЙМУ кімнату з харчем (без) Тевтівська 3, мешк. 12. 2042 1-1

ДО ВИНАЙМУ умебльована кімната з утриманням, Шептицьких 14 І. п. Вощурокова. 2034 2-2

ПОКІЙ і кухня, комфорт від 1. жовтня до винайму. Мучна 49 (Личаків).

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

САМОСТІЙНІ тільки першорядні сили і здібну підручну приймє взразі Робітня жіночих одягів Остаповичової, Львів, Мацейського 10 2040 1-1

РІЖНІ

ПОЗИЧКА гіпотечна 12—15 тисяч. Заплачу відсотки, мешкання, посада адміністратора. Зголошення Адмін. „Діла" „Позичка". 2036 1-3

ГОДИННИКИ, біжутерія, китайське срібло великий вибір — дешеві ціни, Л. РОЗВАЖЕВСЬКИЙ, Львів, Академічна 2. 1962 3-3

ОДНОСТРОЇ П. В. найліпші, найдешевші, найтривкіші лише у виробі „ІДЕАЛЮМ", Гетьманська 22, побіч Музею. 1730 -/-

ТОЛОЧУ деревні на плашках, оксамитах, Волинська, Львів, Собеського 12, тел. 217-04. 1863 2-

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шиби, рами, опрова образів найдешевше — шкляреко В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 2022 2-15

КОРОТКОРЕЧИНЦЕВИЙ інтерес. Шукаю спільника з 15.000 золотими авуарними з 30% зарібком, „Subito" poste restante, Львів. 2041 1-1

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

лікар недуг шкірних,
венеричних та лікарської косметики

Роман Лисяк

б. приватний асистент д-ра Е. Дурделля та лікар шкірно-венер. клініки.

Львів, вул. Сикстуська 56

Косметичний інститут і Лябораторія
Д-РЯ О. ТУШИЦЬКОГО
Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 203-28.

УСУВАЄ: аномалії цери, зроговіння, пігменту, волосся, бланш, дефекти по вісні і плями. Масаж, тривке усування зморщок, жилавків і відморівень власною методою. Тривке усування овалосівня шт. катафорезою. Постійні румяніші підшкірним запускавням краски (татуювання). Урядово затверджені курси закордонної програми. 1668 5-10

ОГОЛОШЕННЯ

ФУТРА жіночі мужеські
лиси, зарукавки, шапки
поручає магазин і роб тих футер
К. ЦВИНАР
ЛЬВІВ, вул. Крива 10.
поб ч Г вотечного Банку

ВЕЛЬВЕТА усуває певно
ЦЕРУ очищує і відмолоджує
Д-РА ШТЕНЦЛЯ
БЕНІГНІНА

ПІВДАРМО
ПЕРША ВІДЕНСЬКА ПРАЛЬНЯ
фарбує і чистить
по найнижчих цінах — виконання першорядне. Власник, колись директор закордонних підприємств у Будапешті і 8 днів, має численні відзначення, золоті медалі і почесні хрести за свої праці. Запевняє П. Т. Публіці повну солідність і фахове виконання вселких повірених йому робіт.
ВІДЕНСЬКА ПРАЛЬНЯ
ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4, тел. 270-56
Відбір і доставка безплатно. Провінціональні посилки полагоджуємо негайно.

Дивани, тапчани, меблеві матеріяли, тапети, і т. п.
Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних виведених тапіцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4.
1784 Тел. 240-09 і 218-85 10-4

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4 І. тел. 256
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошувальні шпальти

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. вересповідання по вол. 0.15
купно, продаж, винаїм і т. п. . . . . вол. 0.10
шукаючі праці . . . . . вол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 214 (15.025). Львів, середа 28. вересня 1938 р. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: Ц. К. О. Львів 304.060.
„ Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 ДРУКОВАНИХ АРКУШІВ ДРУКУ.

Велика Британія гарантує, що Німеччина дістане Судети,

ЯКЩО НЕ ВИСТУПИТЬ ЗБРОЙНО.

Після промови Гітлера Чемберлен виголосив минулої ночі таку заяву:

„Я прочитав промову німецького канцлера і дякую йому за згадки про мої зусилля, щоби вратувати мир. Не можу закинути тих зусиль, бо годі уявити собі, щоб европейські народи, які не хотять воювати, кинулись до кровавих змагань для справи, щодо якої вже у великому вступі дійшли до порозуміння.

ОЧЕВИДНО КАНЦЛЄР НЕ МОЖЕ МАТИ ДОВІРЯ, ЩО ОБІЦЯНКИ БУДУТЬ ВИКОНАНІ.

Промовляючи в імені британського уряду, вважаємо себе морально зобовязаними допильнувати, що обіцянки будуть сповнені, якщо німецький уряд погодиться на умовини і постанови перенесення влади, над Судетами на основі дискусії, не силою.

Вірю, що канцлєр Гітлєр не відкине цеї пропозиції, роблю її в такому самому приязному дусі, в якому приняли мене в Німеччині. Якщо Гітлєр її прийме, заспокоїть німецьке бажання і обєднає судетських німців з Німеччиною без проливу крови в якійнебудь частині Европи.

БРИТИЙСЬКИЙ УРЯД БУВ ПРОТИ МОБІЛІЗАЦІЇ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Празька радіостація подала, що чехословацький уряд проголосив мобілізацію за згодою та апробатою Англії.

Британський офіційний комунікат заперечує цю вістку; навпаки — брит. уряд звернув чеському увагу, що чеська мобілізація може приспішити акцію інших держав і про саму мобілізацію дізнався уже по факті.

Лист президента Чехословаччини до президента Польщі

Чехословацький посол д-р Сляйк доручив в 5. год. пред. Мосціцькому письмо від през. Бенеша. Опісля през. Мосціцький приняв мін. Бека.

НІЧОГО НОВОГО.

ПАТ повідомляє: 25. ц. м. польський посол у Празі дістав ноту з відповіддю празького уряду на польську ноту з 21. ц. м. Курер привіз ту ноту до Варшави в год. 13.

У чеській ноті нема ніяких нових позитивних елєментів; навпаки — можна її вважати за зусилля відкликати дотеперішні обіцянки.

Чехословаччина погоджується на переговори з Мадярщиною.

Мадярський уряд невдоволений чехословацькою відповіддю

Мадярська Телєграфічна Агенція повідомляє:

22. ц. м. мадярський уряд висловив надію, що чехословацький уряд, розвязуючи судетське питання, так само потрактує справу мадярської меншини.

26. ц. м. мін. Крофта заявив мадярському послові, що переговори з Англією та Францією йдуть на інших основах, як колись з меншинами, але не зважаючи на те, Прага готова приступити до переговорів з Будапештом.

Мадярські політичні кола уважають ту відповідь викрутом; Прага хоче лиш проволікти справу.

Чехи перервали залізницю Лупків-Тісна.

Чеські технічні війська перервали польську залізницю Лупків—Тісна (на Лемківщині) на невеличкому відтинку, де вона переходить чеську територію.

ПАТ дає до тої вістки ось такий коментар:

Бездумне знищення рейок на лінії, що не має для Чехословаччини ніякого стратегічного значіння — це саботаж, це черговий неприязний акт. Зриваючи рейки, чехи не попередили польської влади.

Чому Німеччина не хоче дати гарантій майбутній Чехословаччині?

У берлінських міродатних колах заявляють: Після урегулювання судетського питання Німеччина не матиме ніяких агресивних плянів ні претенсій супроти Чехословаччини.

Ніяких гарантій супроти майбутньої Чехословаччини Німеччина не хоче підіймати, щоб не наражуватись на війну з Польщею та з Мадярщиною, якби вони мусіли „ужити успішніших засобів", щоб здобути право самоозначення для своїх меншин у Чехословаччині.

Ще один лист Чемберлена до Гітлера.

Чемберлен відбув у понеділок передполудневим дальші наради з французькими міністрами та з повною їхньою апробатою постановив вислати лист до Гітлера. Сер Вільсон відлетів у понеділок рано літаком з Льондону до Берліна, щоб передати Гітлерові лист від Чемберлена.

Історична сатисфакція.

Львів, 27. вересня 1938.

Не вспіло пройти і 20 років від тимчасового занепаду відновленої Української Держави, як ця обставина почала грати фатальну ролю в ході подій не тільки Сходу Европи, але й цілого континенту. Національно-одностайна Українська Держава з її старими культурно-европейськими традиціями та широ демократичним ладом була все на Сході Европи головним заборолом проти ріжних деструктивних рухів ріжних азійських орд, завдяки чому ціла західня Европа могла розвиватись успішніше в господарському та культурному відношенні. Україна була теж чи не головним поставцем продуктів і сирівців, необхідних для зах.-европейської промисловости з одного боку та ринком збуту для неї з другого. Крім того не де інде, а саме на українських землях уміщувався значний західно-европейський капітал (французько-бельгійський, німецький, англійський та ін.), беручи значну участь у господарській розбудові України та рівночасно даючи значні зиски власникам цього капіталу.

Московсько-большевицький режім, який у своїй міжнародній політиці кермувався виключно своїми імперіялістичними цілями, вдарив не тільки по українській самостійній державности, але також з не меншою силою по тих фінансових скупинах та й державах, що за тими скупинами стояли, які вмістили свої значні капітали саме на території України. Тим більше дивна поведінка таких держав, як Франція, що була проти самостійности України, ба, що гірше, допомагала її ворогам фінансово і збройно нищити правні та фактичні підстави української державної самостійности. Нібито єдиним правним арґументом такої поведінки чільних французьких політиків, що диктували умови версайського „миру", була та обставина, що Україна заключила „сепаратний" мир з Німеччиною. Те, що подібний мир заключила большевицька Московія, зовсім не стояло на перешкоді Франції шукати порозуміння з нею; порозуміння, яке завело французьку закордонну політику на манівці, позбавивши Францію того примату, який вона грала за час цього двадцятиліття в ході світової політики і, підірвавши остаточно її значіння, як великої держави, разом з тим підірвало й ролю цілої т. зв. Ліги Націй.

В цім відношенні не меншу помилку зробила й англійська політика, яка — не відомо з яких мотивів — побоювалася розбиття бувшої московської імперії, дарма, що саме остання загрожувала британській як своєю розкладовою політикою внутрі, так і на міжнародньому форумі.

Державно-політичний поділ Сходу та Центральної Европи, зроблений не на основі об'єктивних передумовин, а лиш на основі спекулятивно-кон'юнктуральних і стратегічно-політичних інтересів, через творення т. зв. „буферних" (назадницьких) держав, уже наперед рішив хід цілої міжнародньої політики в цьому напрямі, що отверта світова війна в дійсности не була припинена, лише трансформована в перманентну (постійну) війну — економічну та дипльоматично-політичну. Найкраще ілюструє цю війну ціла низка післяверсайських „різносторонніх" міжнародніх договорів, які за всяку ціну намагалися „зберегти" та „забезпечити" мир при рівночасно напруженому зброєнні. Тим скорше і з більшою певністю та неминучістю падало „моральне" й фактичне значіння „мирових" договорів. Сьогодні заперечують уже їх практичну вартість і зобовязуючу силу не тільки покривджені держави, як Німеччина, Італія та інші, але навіть самі видатніші правники та політики, які ці договори диктували.

Ця обставина в значній мірі захитала правними підставами самостійности тих ново-повсталих держав, що їх утворено на основі договорів. А що в рівновазі міжнародніх сил право грає ролю щойно тоді, коли воно опирається на аргументах господарської та військової сили, то державно незалежне істнування тих держав стало дуже ілюзорне.

Першою жертвою тої „ситуації" стала сама Франція, яка мовчки мусіла погодитися з обсадженням Поренщини, другою — Австрія. Це тільки початок тої феноменальної черги. Як бачимо, Чехословаччина є тепер у перехресному вогні складної дипльоматичної гри; не в кращій позиції є також Польща, якій загрожує натиск зі Сходу не менший, ніж із Заходу.

Здається, що прилюдна опінія Англії, Франції та інших держав уже переконалася в тому, що в рівновазі европейських держав **бракує самостійної Української Держави;** що істнування її тим більш оправдане, що хоч-не-хоч доводиться переглядати всі на основі версайського миру штучно утворені кордони, як такі, що не відповідають ні національним скупченням, ні інтересам держав і народів, яким залежить на збереженні миру й господарської та культурної співпраці.

З великим болем і жалем ми, українці всіх земель, перенесли та перетерпіли зневагу наших найсвятіших національних почувань, образу нашої людської гідности — утрату своєї відновленої Держави. Цілих тих 20 років ятрять наші рани, повільно загоюючись. У цій утраті була найбільша трагедія нашої нації, що саме в часі свого відродження та державного усамостійнення мусіла так скоро оглядати своїми очима руїну рідної Держави під натиском зовнішніх і внутрішніх ворогів. Але... маємо повну історичну сатисфакцію саме в тому, що ця обставина фатально відбилася на цілому ході европейської політики і сьогодні це мементо стало перед очима тих держав, які раділи з нашої недолі і замість того, щоб пособляти нашому відродженню та державному усамостійненню, ставили і досі ще, засліплені своїми легкими успіхами, ставлять нам перешкоди.

Мусимо бути готові до всіх висновків, що випливають з тої історичної сатисфакції, готові морально та організаційно, щоб у слушному часі здобути наново цю стрічену позицію і вже ніколи не випустили її зі своїх рук — на хосен і славу свого народу. **Т. М.**

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

SAMODZIAŁY LESZCZKÓW
Осінні новини у великому виборі та Фляшівські шапки
ПОРУЧАЄ
ЛЕЩКІВ
Львів, ул. Коперника 2.
Тел. 258-88.
1—7

Міжнароднє положення
після промови Гітлера.

Вчорашня промова Гітлера, на яку цілий культурний світ чекав нетерпляче з уваги на німецько-судетську справу, не принесла по суті нічого особливого, майже ніяких нових моментів для характеристики ускладненого положення Німеччина — як ми вчора повідомляли — чекає до суботи на виконання своїх домагань Чехословаччиною, тобто на негайну передачу німецькій державі судетських областей з німецькою національною більшістю, далі на чехословацьку згоду перевести під міжнародньою контролею плебісцит у тих частинах країни Судетів, де є більші німецькі скупчення, та взагалі на приняття усіх німецьких вимог, що їх німецький уряд минулої неділі переслав за англійським посередництвом до Праги. Нова в промові Гітлера, до деякої міри — це його тепла згадка про Польщу як великодержаву з 32 мільонами населення і як державу з оправданими претенсіями до власного морського побережа. Звертаючись не все в рукавичках і не дуже рахуючись із дипльоматичними звичаями до президента Чехословаччини Бенеша, Гітлер при кінці своєї промови ставить йому ультимат: або Чехословаччина виконає німецькі вимоги, або Німеччина сама звільнить своїх однокровців зпід чеського панування. Отже Гітлер не лишив сумніву, що до суботи має вирішитись питання: війна чи мир?

В чехословацько-польських відносинах від учора теж небагато змінилося. По вісткам польської преси, на тешинськім Шлеську йдуть бої між польським населенням та чеськими жандармами. По сьогодні впало в бійках коло 40 чеських жандармів і невідоме число польських партизанів. Завзяття та ненависть великі по обох боках. Щоб дійти до якогось ладу з Польщею, президент ЧСР вислав літаком післанця до президента Польщі з відручним письмом. Зміст цього письма покищо невідомий, але є мабуть у ньому якісь важні пропозиції, коли президент Мосьціцький, після прочитання цього письма д-ра Бенеша, відбуває нараду з міністром Беком.

Якщо вістка паризького кореспондента „Курер-а Польск-ого" правдива, то ситуація Чехословаччини змінилася дещо у відношенні до територіальних претенсій Мадярщини. У Парижі — каже кореспондент „Курер-а Польск-ого" — стало відоме, що в неділю посли румунський та югославянський відвідали чеського міністра закордонних справ Крофту і зложили йому заяву щодо обовязків, до яких почуваються уряди цих обох країн на основі договорів, які вяжуть Малу Антанту. Ці посли нібито заявили, що **обі згадані держави прийдуть з допомогою Чехословаччині у випадку неспровокованої мадярської напасти.** Коли це правда, то воно означає, що бувші друзі Чехословаччини зачинають приходити до себе після першого нервового потрясення.

Також з Франції наспівають вістки, які вказували б на те, що французький уряд у крайности готов навіть збройно стати в оборонї Чехословаччини. Французький уряд уже змобілізував десять річників. Крім того там покликали до

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
У ШАПІРИ ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

ВАСИЛЬ СОФРОНІВ.

Крилос перед обєктивом

Це був привабчивий і, здавалося, нетяжкий до виконання проект: зобразити у короткометражевій фільмі розкопи княжого Собору у Крилосі від самих перших початків, їх коротку історію, від самого задуму д-ра Пастернака, від першого удару джагана і лопати об тверду землю, що скривала в собі величаву таємницю минулого, аж до хвилини, коли д-р Пастернак передасть відкриту ним памятку як дорогоцінний дар нашій історії та культурі. Можна було уявляти собі такі ефектовні моменти на екрані, як шукачі натрапили на перший слід фундаментів, радість і сумніви з кожним новим метром відкритого таємничого муру, перший відкритий угол... відкриття саркофагу... кістяка княжни...

У проектах так легко перейти межу реальности, так легко бути сміливим і мати розмах! Отже чому потім не створитиб на фільмовій стяжці візії... могутньої візії княжого Галича з його життям? Бодай у кількох картинах, у вирізках, у кількох образках: князь, княгиня, лицарі-дружинники... княжна з золотим чільцем... а може і прийняття послів, нараду бояр, воєнний похід... Чи не можнаб при помочі чудодійного обективу викликати на екрані зяву живих людей зперед соток літ, бодай на кілька хвилин, на одну мить, на час від удару до удару схвильованого серця?

Меценат ще ненародженої української фільмової музи дир. С. Герасимович погодився зробити фільму. Покищо взяли лише під увагу першу, реальну частину проекту. Друга частина захопила його не менше як нас, але... щодо другої частини знайшлося дуже багато „але"! У висліді нарад наш фільмовий оператор м-р Ю. Дорош узяв свою семикілеву чародійну скриньку під паху і одного погідного серпневого ранку ми оба зявились у Крилосі з запасом 300 м. фільмової стяжки.

Десять днів ми провели у Крилосі при відтворюванні ходу розкопів. Перейшли перед нашим обективом прегарні околиці Галича з численними памятками княжого минулого. Наш обектив бачив збережену досі княжу церкву св. Панталеймона, тепер костел св. Станислава, місця, де залишились ще фундаменти інших оборонних церков і сліди монастирів, що грізним перстенем окружали галицьку столицю і види самої княжої гори, що як могутня фортеця підносить свої високі, стрімкі збіччя з долини Лукви і з ярів Мозолевого Потока. Перейшов попри нас могутній профіль подвійних і потрійних валів з ровами і численними гарматами, що ще сьогодні моглиб служити до оборони, якщо тільки спосіб воювання від тоді не був би змінився. В золотий ранок, як кожна стебелинка трави кидала ще довгу, гнучку тінь, ми бачили через „шукач" нашого апарату, як д-р Пастернак викидав перший заступ землі з першої „сонди" своїх розкопів. Потім з середини землі виходили один за одним на сцену переднього далекого пляну ті всі фрагменти, що в цілости зложилися на сьогоднішній „Крилос".

Ось показується з землі прекрасний зарис різьбленого капітеля, он дитина вибирає з румовища кусник розтопленого у вогні бронзу із дзвонів катедри, ось рука дослідника держить кафлеву плитку з виразним рисунком, що нагадує фрагмент тризуба.

Повільно котяться важкі тачки, навантажені грузом і камінням угору по стрімкій долині, а потім стежкою далеко на греблю. Відблискують у сонці круглі лінії мускулів, як мідь горять запалені обличчя, пружаться груди і стегна таборовиків праці. Ідуть довгим рядом приковані до тачок оковами поваги і піетизму. З дня на день росте гребля, сипана їх роботящими руками зі землі і румовища, що їх вивозять з розкопів. Гребля „Орлік".

Люди пливуть і пливуть. В будень і свято. Піші, наколесники, мотоциклями, возами, автами, автобусами... Довгими годинами стоять з відкритими головами в подиві і захопленні. Не говорити голосно — шепчуть.

— Чи можнаб побачити ту золоту бляху, що нею був кований золотий тік?

— Золоту бляху? Ні, друже! Такої не було. Але подивися, чи бачиш ті золоті нитки, що лучать ці руїни з вашими серцями? Ці нитки, друже ще цінніші від золотої бляхи...

...Мабуть здалека ішов цей сліпець. Синок, поводатор вів його за руку. Сліпець попросив, щоб позволили йому зійти вдолину до розкопів. Дотикав пальцями камяних стін, цілував саркофаг...

Чи „Крилос" на нашій фільмовій стяжці „вдасться" як „вийде" і чи взагалі „вийде" не знати. Наше завдання, як показалося, не було таке легке. Адже навіть блакитне небо з білими хмарками над Крилосом не буде на чорнобілій стяжці блакитним небом з білими хмарками. І колір камяної стіни Собору не буде блідорячі язики ненаситнього вогню. І слідів княжих стіп на алябастрових плитах Собору не можна схопити обективом мертвої машини. Нема на світі обективів, що утривалювалиб на фільмовій стяжці нематеріяльні явища, еманації духів давно померлих століть. Тому наше завдання не було легке. Бо не легко утривалити малим апаратом те, що переживав нарід при камяній стіні колишньої слави, над саркофагом минулого, де шукав себе самого. А це саме є — Крилос!

—o—

Chlorodont
паста до зубів
усуває поганий осад і неприємний запах з уст

служби техніків, спеціялістів і резервістів марини. На лінії Мажіно змасовано далекострільні гармати, а в напрямі Мецу та Штрасбурґа відїхало з Парижа шість поїздів з резервістами. В Ліоні видали розпорядок, щоб мешканці міста переселювалися на провінцію, подальше на захід і то в короткому речинці. Шеф французького генерального штабу Ґамелен знову виїхав до Льондону на наради з англійськими штабовцями.

Все те у звязку з повідомленням, що також в Англії приказано військове поготівля, є не тільки признакою до крайности напруженого міжнароднього положення, але велить здогадуватися, що б. Антанта, зредукована тепер до французько-англійського союзу, не думає допустити до того, щоб Чехословаччину цілком викреслено з карти Европи. В Льондоні саме відбувається нова конференція між англійським та французьким урядом, в імени якої англійський премієр Чемберлен вислав літаком нового листа до Гітлера. Пишуть, що Чемберлен накликує німців до поміркованости супроти чехословацької держави і радить Німеччині не перетягати струн.

Що також Німеччина не думає перетягати струн, свідчить оце місце з промови Гітлера: „Дякую п. Чемберленові за його труди. Він міг переконатися, що Німеччина хоче тільки мира і ніяких територіяльних претенсій поза Судетами не має. **Нехай Чехія з іншими меншинами лагодить собі, як їй подобається.** Після повороту Судетів Чехія мене більше не обходить".

В допомогу зусиллям відвернути від Европи грозу війни прийшов учора також президент Америки Рузвельт. В однозвучній телеграмі, зверненій до Гітлера та Бенеша, президент Рузвельт закликає обі сторони іменем 130 міліонів американців шукати розвязки судетсько-німецького конфлікту при помочі мира, розуму, а не насильства. Покликуючись на пакт Кельога, Рузвельт пригадує, що зобовязання того пакту є для всіх европейських держав, які його підписали, в повній силі. Рузвельт майже благає: „Краще заключити мир перед війною, ніж після війни; якщо війна почалася б, то вона принеслаб зі собою катастрофу для людської цивілізації." Рузвельт висловлює при кінці думку, що нема такого конфлікту, якого при добрій волі з обох боків не можнаб мирно зліквідувати, згідно з розумом та духом справедливости.

Закликає піти на згоду з Німеччиною в дусі вимог, що їх поставив Гітлер, також Мусоліні. Нема днини, щоб він не виголосив одної, або навіть двох змістом майже тотожних промов. Але Мусоліні, проголошуючи як союзник Німеччини свої мирові апелі, всю вину за загрозу мира скидає на Чехословаччину і при цьому стає в ролі адвоката та патрона мадярського ревізіонізму.

Забезпечили себе дотепер військовими зарядженнями на всякий випадок Швайцарія, Бельгія та Голяндія, а в Румунії покінчено підготову до мобілізації. Малі держави навіть не пробують включати себе в хор миротворців.

Ці вістки беремо головним чином з варшавської польської преси, тому вони може трохи кульгають на односторонність. Але і з них зарисовується образ небувалої міжнародньої політичної гарячки наших днів.

Про положення на українськім Закарпатті нових вісток ніде не стрічаємо. Для ствердження факту завважуємо, що населення Закарпатської України у вчорашній промові Гітлера називалося раз „Карпаторуссен", а раз „Українер". Слухова помилка тут виключена, а за політичну не ручимо, коли вона виходить з уст керманича третьої Німеччини.

Для упрошення мира відбулись у всіх римських святинях адораційні богослуження. Церкви були переповнені. Папа молився тоді у своїй приватній каплиці.

Дійсно — важні часи...

Хто знає муку безсонности,

той знає, що часто позбавляють нас сну змучені і виснажені нерви. Зела магістра Вольського, що втихомирюють розладдя нервової системи, з охороненим знаком „Пасівероса", що мають в собі Пасіфльору (цвіт муки Христової), рослину з цілющими прикметами, вспокоюють роздражнені і виснажені нерви, лагодять їх недомагання як: первицю серця, болі і памороки, почування неспокою та спроваджують зміцнювальний, природний сон, що не спричинює звички. Можна дістати в аптиках і дрогеріях. Виробник: Магістер Е. Вольський, Варшава, Злота 14. 2082

—oo—

Становище канадійських українців до Закарпаття.

ОТТАВА, 26. 9. Українські організації в Канаді переслали на руки премієра Чехословаччини телеґраму такого змісту: Закарпатські емігранти в Канаді осуджують проект несправедливости та освітню й кольонізаційну систему, що має на цілі асиміляцію та змонополізування адміністрації у руках чехословацького елєменту і несправедливий податковий гнет. Українці-емігранти змагають, щоб негайно відкликати стан облоги, цензуру, терор та увільнити Закарпаття зпід чеського панування.

—o—

Чехословацька криза і німець Версаю.

ПРОМОВА МУСОЛІНІЯ У ВЕРОНІ.

Мусоліні відібрав у понеділок у Вероні дефіляду 47.000 чорних сорочок ріжних формацій. Опісля виголосив на майдані промову до 100-тисячної юрби.

„Єдність між фашизмом та італійським народом — ствердив він — не була ще ніколи така повна як тепер. Італійський нарід є могутньо зорґанізований, духово і матеріяльно озброєний. Розвиток подій, що держать людей в напруженні, позволяють нам ставити чоло майбутньому. Слід признати й оцінити зусилля, що їх довершив Чемберлен для мирної розвязки справи Судетів, таке саме признання належиться німцям за їхню поблажливість. Німецький меморіял не відбігає від лінії, заапробованої в Льондоні. Очевидно, що колиб чехи були змушені числити тільки на власні сили, перші призналиб, що не варто починати боротьби, за якої вислід ніхто не може сумніватись. Від хвилини, коли історія висунула проблему, яка має потрійний аспект: німецький, польський і мадярський, стало ясним, що вона мусить бути розвязана інтеґрально. Є ще кілька днів часу, щоб найти справедливу розвязку чехословацького питання. Вірю, що Европа не схоче вхопити за меч і згоріти сама, щоби зварити гниле яйце Праги. Але як будемо втягнені в конфлікт, не будемо вагатися. Недоцільно, щоб дипльомати робили ще зусилля, щоби врятувати версайську систему. Европу, що повстала по Версаю, побудовано з повним незнанням ґеоґрафії та історії. Версай в аґонії, його доля рішається цього тижня. Цього тижня повинна повстати нова Европа, Европа справедлива для всіх, Европа поєднання між народами.

Чорні сорочки! Ви є для тієї нової Европи".

ВИБИЛИ ШИБИ ІТАЛІЙСЬКОМУ ВІЙСЬКОВОМУ АТАШЕ.

Вчора передполуднем вибили шиби в помешканні італійського військового аташе у Празі. Він зажадав поліційної охорони.

ЧЕХИ НЕ ХОТІЛИ ВПУСТИТИ БРИТІЙСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО АТАШЕ, ЩО ВІЗ МЕМОРІЯЛ ГІТЛЄРА.

Як подає „Дрезденер Анцайґер", чеська гранична сторожа не хотіла перепустити через кордон самоходу, яким їхав брит. військовий аташе в Берліні полк. Мек Фарлен, що віз німецький меморіял до Праги. Його відсилали від одної граничної станиці до другої, аж доки він не залишив свого самоходу (що має знаки граничного корпусу) і не перейшов кордону гірською стежкою. Це припізнило доручення меморіялу на кілька годин.

ФРАНЦУСЬКИЙ ПРЕМІЄР, МІНІСТР ЗАКОРД. СПРАВ ТА ШЕФ ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ ВЕРНУЛИСЯ З АНГЛІЇ.

Прем. Далядіє і мін. Бонне причалили в год. 16.37 на летунському майдані в Ле Бурже. Ґен. Ґамелен вилетів з Кройдону в 18. годині

—o—

З польських справ.

ВИБОРИ В ТІНИ ЗАКОРДОННИХ ПОДІЙ.

Хоча вибори до польських законодатних установ на підставі славеківської ординації не викликали ентузіязму та й не викликалиб були особливого передвиборчого руху, то все-ж булаб це одна з важніших подій у внутрішньому політичному житті Польщі. Сьогодні передвиборча акція зійшла на другий плян, залишаючи перше місце подіям у Чехословаччині та польській акції у справі заользанських поляків з організацією добровольчого заользанського корпусу включно.

ППС НЕ МОЖЕ РІШИТИСЯ.

Головна Рада ППС, що відбула свої наради в минулу суботу й неділю, ухвалила резолюцію про негативне становище ППС до теперішніх виборів. Але ця резолюція не відзеркалює тенденцій, що нуртують у партії. Хід нарад Головної Ради свідчить про те, що ППС нерадо рішається на бойкот виборів. Між іншим цікавий реферат у цій справі на Головній Раді виголосив п. Пужак. Він з одного боку домагався, щоб ППС узгіднила своє відношення до виборів зі становищем Стронництва Людового, а з другого боку твердив, що не бачить для ППС перешкод взяти участь у виборах під умовиною, що уряд запевнить, що новий сойм полагодить тільки справу виборчої ординації і ухвалить буджет.

В останніх днях члени ППС пп. Арцішевський та Квапінський були на авдієнції у премієра Складковського, який — кажуть — заявив готовість загарантувати, що новий сойм займеться тільки справою виборчої ординації і буджетом.

В політичних колах є чутка, що ухвала Головної Ради ППС у справі виборів не остаточна. Остаточне рішення прийде щойно по конгресі Стронництва Людового.

ПОБИТІ ВЛАСНОЮ ЗБРОЄЮ.

Авторами теперішньої виборчої ординації до сойму і сенату були полк. Славек і проф. Л. Козловський. Тепер вони оба знайшлися в такому становищі, що якби навіть хотіли кандидувати на послів до сойму, то їх кандидатури не пролізлиб крізь „ігольне вухо", якими є виборчі колеґії. У звязку з цим проф. Козловський, який гостро розійшовся з Озоном і не має ніяких виглядів на те, що його кандидатуру затвердилиб, заявляє, що не хоче кандидувати і навіть висловлюється за абстиненцією у виборах.

Полк. Славек уперто обстоює правильність теперішньої ординації і заявляється проти виборчої абстиненції. Він навіть готов кандидувати до сойму або сенату, але мабуть його кандидатура не пройде. Полк. Славек був послом до сойму з тієї округи Варшави, де тепер міститься централя Озону. Самоуправних делеґатів до виборчої колеґії вишле комісар м. Варшави Старжинський, визначний діяч Озону. Чи ті делеґати висунуть кандидатуру полк. Славека? Можна сумніватися.

Так полк. Славек і проф. Козловський самі своєю ординацією замкнули собі доступ до сойму і сенату.

Від 1. жовтня Судети мусять належати до Німеччини.

Для Німеччини байдужа доля інших земель Чехословаччини.

ВЕЛИКА ПРОМОВА ГІТЛЄРА В БЕРЛІНІ.

Точно в 20-ій годині відкрив віче марш. Геринг, який заявив, що в цей історичний день вся Европа чекає з зацікавленням на промову вождя Німеччини. Свідомість того факту наповняє кожного німця гордістю. Як вождь Німеччини може рахувати в цю історичну хвилину на німецький нарід, так і цілий німецький нарід може полягати на своєму вождові. Коли зайде потреба за вождом стануть усі німці як один муж.

ВЕРСАЙ І ПРАВО САМООЗНАЧЕННЯ НАРОДІВ.

На трибуну вийшов Гітлер. На початку промови згадав він, що перший раз у тій самій справі виступив ще 22. лютого ц. р. перед райхстагом; тоді він висловив домагання і обіцяв сповнити його. Другий раз було це в Нірнбергу. **Нині він виступає втрете і востанне. „Тепер говорить не ваш вождь, не людина, але ціла нація. І в цій хвилині, коли говорю, за мною стоїть цілий нарід".**

Дальше Гітлер пояснив коротко засади німецької закорд. політики. У противенстві до демократій, Німеччина не змагає до завоювань. Німецька політика ввесь час служила виключно німецькому народові. Версайський мир опертий на праві самовизначення, сам знехтував тим правом, у Версаю ошукали безборонний тоді німецький нарід. Довгі роки підіймалася Німеччина з упадку, але тепер виросла та сила, яку всі респектують. Та Німеччина не чує ненависти до інших народів, бо німецький нарід любить мир і резигнує з усякого реванжу.

ІТАЛІЙСЬКА ПРИЯЗНЬ.

Італія має особливше щастя: її веде великий державний муж. Ми є приятелями і у свідомості і в політиці. **Мир між нами нерозривний і остаточний, ніяких граничних проблєм між нами нема.** Це не фраза, але дійсність, якої **ніякі демократичні брехні не зможуть заперечити.**

СУДЕТИ — ОСТАННЄ ТЕРИТОРІЯЛЬНЕ ДОМАГАННЯ В ЕВРОПІ.

Межі уступок кінчаться там, де йде про суцільні німецькі землі. Коли Франція мала право упімнутися за своїх земляків в Альзації та Льотарингії, то Німеччина має тимбільше право занятися долею 10-ох міліонів німців. 10 міліонів — це не дрібниця. Це четвертина населення Франції.

Є межі податливости. Я — говорив Гітлер — не мав би права називатися провідником німецького народу, колиб я не бачив долі 10-ох міліонів німців, що живуть поза Німеччиною.

Проблєма Австрії розвязана, залишилась ще проблєма Судетів. Вона мусить бути розвязана. Це наше останне територіяльне домагання в Европі.

РОЛЯ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Перешкодою є божевільні т. зв. державні мужі, що кермують самовільно створеними т. зв. новими державами. Такою є Чехословаччина, зроджена з брехні, якої батьком був Бенеш. Ця брехня — це „чехословацька нація". Під її панування віддано 3 і пів міліона німців, міліон мадярів, **сімсот тисяч українців,** двіста тисяч поляків. Він обіцював усім їм кантонізацію, а дав терор. Під чеським пануванням 600.000 німців мусіло покинути батьківщину; були це роки утиску, голоду, безробіття. Бенеш намагався поволі викорінити німців зі Судетів.

Чехословаччина мала також своє „міжнародне призначення": це була випадова брама проти німецьких господарських осередків, це був канал для пенетрації большевизму до середущої Европи. І тут сталася найбільш безсоромна річ: меншина, що кермувала державою, змушувала інші нації до вбивчої для них політики.

Цілком інакше поводиться Гітлєр. В німецькім війську в кол. Австрії нема ніодного чеха, ніодин нім. вояк не служить проти своєї совісти.

ІТАЛІЯ ТА НІМЕЧЧИНА — ОДИН БЛЬОК.

Як довго має все те тривати? Вже 20 літ у державі Бенеша переслідують німців, наражують їх на безробіття; в тій державі найбільше самогубств. Цього не можуть змінити ні заперечити демократичні апостоли світу. 20 літ приглядається цьому світова демократія: вона знімає крик, коли замкнуть де якого зрадника, але коли сотні тисяч народу нищать — тоді вони мовчать. Тих 20 літ — це роки німецької терпеливости. Ми найшли зрозуміння в Італії, яка стане рамя об рамя з нами в трудну годину. Колиж настане така пора для Італії, тоді будуть боронитися не дві держави, але один бльок.

НІМЕЦЬКА ТЕРПЕЛИВІСТЬ ВИЧЕРПАНА.

В травні заповів Гітлер, що вічна німецька терпеливість вичерпалася; тоді Бенеш обсадив Судети військом, він ще й досі хоче їх задержати. Він думає: за ним Франція, Англія, СССР, він думає, що йому нічого статись не може. Почалася найтяжча доба радикального натиску, заборон, конфіскат — аж до сучасного напруження.

ПОДЯКА ЧЕМБЕРЛЄНОВІ.

„Я вдячний Чемберлєнові за його працю й зусилля мирно полагодити ту болючу справу. Я тут виступав, як речник німців; цеж божевілля задержувати їх 3 і пів міліона в тому стані. **Оце німецька терпеливість скінчилася.** Наша вимога: **віддати тих німців Німеччині."**

СУДЕТСЬКІ НІМЦІ САМІ ПРИЄДНУЮТЬСЯ ДО НІМЕЧЧИНИ.

Франція й Англія заявили, що в ту справу встрявати не будуть. А тимчасом німці зі Судетів самі приєднуються до Німеччини. Вони втікають: вже перейшло кордон 214.000 втікачів із Чехословаччини. Але тепер це мусить покінчитися, Бенеш мусить зрозуміти, що по однім боці стоїть 7 міл. чехів, по другім 75 міл. німців. Німецьке меморандум остаточне, воно вимагає тільки здійснення того, що Бенеш обіцяв. **Землі, де більшість німецька і яких населення хоче обєднання, мусять злучитися з Німеччиною.**

ПЛЄБІСЦИТ.

„Я був готов на плебісцит та на таких самих засадах, як у саарській области; я годився на міжнародню комісію і навіть на те, щоби британський легіон обсадив на час плебісциту Судети. Я йшов ще дальше і пропонував плебісцит у цілій Чехословаччині, але й на те Бенеш не погодився.

1. ЖОВТНЯ БЕНЕШ МУСИТЬ ВІДДАТИ СУДЕТИ.

„Тепер для Бенеша витворилася нова ситуація: оце перший раз від 20-ох літ він мусить сповнити те, що приобіцяв."

НА 1-ГО ЖОВТНЯ БЕНЕШ МУСИТЬ ВІДДАТИ НІМЕЧЧИНІ СУДЕТИ.

Бенеш спекулює; він надіється, що в Англії уступить Чемберлен, а чеські дипльомати стараються викликати в цілому світі замішання. Тимчасом стоять проти себе **тільки два мужі: Там Бенеш, а тут я.** Стоять дві ріжні особи: тоді, як я стояв на фронті, Бенеш їздив по цілій Европі; тепер ситуація анов та сама.

СТАНОВИЩЕ НІМЕЧЧИНИ ДО ПОЛЬСЬКИХ ТА МАДЯРСЬКИХ ДОМАГАНЬ.

Німеччина хоче тільки мира і ніяких територіяльних претенсій поза Судетами не має.

Нехай Чехія радить собі з іншими меншинами, як їй подобається. Після повороту Судетів, мене Чехія більше не обходить.

Моя терпеливість доведена до кінця. Бенеш має мої пропозиції, він має у своїх руках мир або війну. **Або він дасть волю німцям, або** ми волю візьмемо. Я не говорю на вітер. Чотири роки вів німецький нарід війну, чотири роки був я на фронті і ніколи не був трусом. І тепер я буду першим вояком, а за мною **помаршеруе** цілий нарід — інакший, як в 1918 р. Тепер воля німецького народу — моя воля, **його** майбутнє — моє майбутнє. Всі німці готові на кожний труд, на кожну небезпеку. Ми рішені, Бенеш хай вибирає.

В ІМЕНИ НІМЕЦЬКОГО НАРОДУ...

Після промови Гітлєра, Геринг від імені німецького народу склав святочний обіт, що всі як один підуть за Гітлєром: „Ніколи не повториться 1918 рік. Твердо й рішуче вступить німецька нація у війну і буде боротись до останнього віддиху".

ГАНКОВ ЗБОМБАРДОВАНИЙ.

Пресовий виділ японського командування в середущому Китаю повідомляє, що японські ескадри збомбардували летунський майдан у Ганков та знищили 12 літаків.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Субота, 29 (17) вересня 1888.

„ГОЛОВНА ЦІЛЬ РУСЬКОГО ВІЧА У ЛЬВОВІ".

Заповіджене українське віче у Львові на 11-го жовтня викликало замітку у віденському півофіційному часописі „Пресса", який писав: „Кілька разів заповіджене руське віче відбудеться 11-го жовтня у Львові. Підписана руськими послами відозва з запросинами до участи у вічу, вже появилась. В ній представлено положення руського народу найтемнішими красками, а ціллю віча буде винайти засоби, щоб усунути нові небезпеки, що загрожують руському народові".

„Діло" в окремій статті представляє положення українців і напримінці так пише:

„Руський нарід, збираючись на віче, не йде руйнувати, але йде будувати. Це, зрештою, знають добре ті, що на... кличуть на тривогу і кличуть тому, щоб і далі господарка на руській землі велась по давньому. Хто-ж здорово дивиться на речі і бажає добра нашого краю, той повинен тільки радіти тим що руський нарід хоче забрати слово, щоб висказати свої потреби і, не домагаючись чужого, упімнути за своє. Ми нераз указували, що руська справа не дасться вже приспати, що руський нарід свідомий себе і своїх, але тільки своїх традицій, хоче в Галичині витворити сильне забороло руськости з центрифугальною силою, потрібне й необхідне і для австрійської держави і для вільної Славянщини, тимсамим і для польського народу. До такої будови, а не до кривди або руйнування змагає русьна душа, гумання, благородна і справедлива для всіх. Тільки до такого труду може загрітись русин і це є головна ціль руського віча у Львові".

НЕ ХОТІЛИ РОЗЗБРОЄННЯ — МАЮТЬ НИНІШНЮ НІМЕЦЬКУ АРМІЮ.

Як Гітлер прийшов до влади він перш за все зажадав рівноправности, опісля загального розброєння, далі 200.000, згодом — 300.000 війська. Ті змагання противники Німеччини відкинули; не приняли вони пропозиції обмеження повітряних сил, усунення найважчої артилерії й повзів. Повних 2 роки відкидали всі пропозиції Гітлєра. Не було ради — Німеччина мусіла зброїтися.

„Тепер маємо збройну силу, якої світ досі не бачив. Міліярди мусів я відняти від уст народу, але тепер маємо найкращу зброю, якою ми горді, і яку світ шанує. 5 літ день-у-день працювали ми для дозброєння, однак я як фронтовий вояк хотів заощадити народові военних досвідів і тому ввесь час старався шукати шляхів мирної полагоди".

ПОЛЬЩА І ДОСТУП ДО МОРЯ.

Колиб у Польщі правила демократія, важко було би з нею порозумітися, бо демократії це найкровожадніші носії війни. На щастя вождом Польщі була одна людина і тому пощастило на 10 літ усунути небезпеку війни.

Німеччина готова до тривкого замирення, бо розуміє, що 32-міліоновий нарід мусить мати доступ до моря.

ЗАХІДНІ СУСІДИ.

Також і з іншими націями змагав Гітлєр до постійно добрих взаємин. Не якийсь інтерес, ані не фраза, але добра воля зберегти тривкий мир так, щоб ніколи не дійшло до війни, привело до того, що **Німеччина добровільно згодилася мати третину англійської фльоти**

Кордон над Реном певний. Ніяких територіяльних претенсій до Франції Німеччина не має, справа Альзації й Льотарингії з німецького боку зліквідована; там істнує лише прикордонна смуга. Після плебісциту в Зарській окрузі обіцяв Гітлер, що хоче з Францією співпрацювати і дальше стоїть на тому становищі.

Сторінка без політики.

Нова жахлива зброя — бактеріольоґічна війна.

Закордонна преса вже тепер розписується багато про хід та наслідки майбутньої війни, в якій вирішну ролю буде грати хемічна зброя.

Оборона перед ґазами має вже відповідну схему й систематику. Держави вже випрацювали багато успішних засобів, щоб зменшити кількість жертв ґазової війни. Тієї оборони вчиться населення всіх европейських держав. Правда, можуть ще прийти ріжні несподіванки, нпр. якісь нові ґази, але назагал люди на таку небезпеку приготовані. Та є інша небезпека, куди грізніша від трійливих боєвих ґазів — це бактеріольоґічна війна.

Здавалося би, що найбільше розсварене людство не поважиться на такий крок, а всеж таки детермінація, марево поразки та упокорення може й таку зброю підсунути, як це зробили були центральні держави стосуючи вперше хльор, щоб переважити терезку перемоги на свій бік.

Бактеріольоґічна зброя, як кожний інший спосіб боротьби — необчислений у наслідках. Чоловік, чи звірина від хвилини коли заразиться, аж до тієї пори коли недуга виступить, переходить із місця на місце, стрічається зі здоровими людьми. Така людина, яка нічого не знає про стан свого здоровля, стає мимовільним причинником поширення пошесної хороби. Навіть коли така людина виздоровіє, то якийсь час ще розносить заразки. Бацилі деяких хоріб особливо небезпечні тому, що вони дуже відпорні на температуру, вогкість, або сонце. Бацилі таких хоріб надаються дуже добре до военного вжитку.

Взагалі підчас війни дуже легке поширення пошесних недуг. Велике скупчення людей на розмірно невеликих просторах у містах, чи в полі дає дуже догідні умовини до поширення пошести.

Крім летунства, яке при допомозі спеціяльних бомб зможе заражувати простори навіть далеко за фронтом, багато лиха може накоїти диверзія, яка сягає в найдальші закутини краю.

Саме у звязку з міркуваннями на тезу бактеріольоґічної війни дуже підозрілі стають масові захоріння в деяких арміях нинішних часів. Ще не так дуже давно в англійській армії масово поширювалася ґрипа. В Китаю чимраз частіше виступає чума серед частин на фронті. Індії навістила холера. Дивним дивом пошести появляються саме в найневідповіднішім часі, коли політична ситуація або деякі дипльоматичні ходи вимагають спеціяльно доброї постави армії, чи навіть цілої нації.

Такі події, хоч здавалося би, що вони повстали зовсім припадково, при ближчій аналізі умовин, в яких вони зродилися, виказують радше на продуману акцію, яка мала заломати психічно й фізично, або бодай зменшити видержливість деяких народів.

Сучасна наука й медицина знає багато способів, щоб поборювати пошести, або їх зменшити. Остаточно ефектом бактеріольоґічної диверзії можуть бути в культурніших (а не в екзотичних) тільки якісь тимчасові клопоти, що вимагали би на якийсь час великих зусиль у поборюванні пошести. Автім якби не вдалося пошесті стримати, то вона не задержалася би лиш у межах нападеної держави, але моглаб загрозити теж і напасникам.

ПОЧТОВИЙ УРЯД БЕЗ ПОЧТОВЦІВ.

У слабо заселених околицях Злучених Держав панує звичай, що для розкинених фармерів визначені спеціяльні місця, в яких складають листування адресоване до них. Фармери відбирають собі листи та залишають свої листи, які хочуть вислати. Згодом у відповідних відступах часу ті листи забирає зі скринки листар.

У дуже слабо залюдненій околиці Англії Самфленд Дармур є скринька на листи, яка є одночасно почтовим урядом. Той „почтовий уряд" не має вже від 50 літ зовсім урядовця, одначе сяк-так виконує свое завдання. Білк скриньки, яка міститься в невеличкім будинку, є печатка-датівник, яку кожний мусить сам собі на листі прибити. Той будинок віддалений 15 км. від найближчої оселі та лежить на висоті 600 м. над рівнем моря. Інших вісток не можна тим способом надавати, бо висилання почти залежить від нагоди. Залишений лист мусить ждати на пригодного прохожого, який вийме його зі скриньки й занесе до справжнього почтового уряду.

Буває таке, що зимовою порою і цілі місяці ніхто туди не проходить. Імовірно листи ніколи не гинуть, але адресат мусить мати таки справді немало терпцю.

ЗОЛОТА І СРІБНА ШМІНКА ДО ГУБ.

Одна париська фабрика косметиків випродукувала недавно й випустила на ринок олівці-шмінки до золочення та посріблювання уст. На цьому експерименті мабуть фабрика провалиться, бо золоті або срібні уста навіть найбільш ексцентричним парижанкам, здається, не припали до вподоби.

АКТОР, ЩО ГРАВ ЛИШ ОДНУ РОЛЮ.

Старі льондонці жалують тепер і сумують за актором Вальтером Уріджом, який помер проживши 75 літ. Урідж був незвичайно популярний в англійській столиці з приводу своїх легендарних екстравагансій. Від 25 літ він був чільним актором театру „Дейлі Театр", в якому грав одну-одиноку ролю — Маджі в оперетці „Гарна дівчина з Нію-Йорку". Хоч він мав дуже багато приманчивих пропозиций, то залишився до кінця життя вірним одній ролі, яка дала йому славу й майно.

Нема доброго снідання
без кави з цикорієм
ЛУНА
— яку виробляє єдина —
українська кооп. фабрика
Суспільний Промисл
Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

Скотленд Ярд і бджоли.

Ми вже писали про те, що один урядовець англійської поліції заявив, що бджоли найбільше жалять рудих та ясноволосих. Сьогодні доповнимо цю вістку іншими подробицями.

При Скотленд Ярді є, як виявилося, експерт від... бджіл. Той усіми поважаний урядовець пішов саме перед кількома днями на емеритуру. Він кермував 40 літ тим, зовсім невідомим ширшому загалові, відділом льондонської поліції.

В таких великих містах, як Льондон, бджоли, що припадково залетять, можуть стати не лиш причиною більших прикрощів, але й навіть катастроф. Можна собі уявити, яке нещастя може трапитися, коли бджола вжалить у лице шофера автобусу в найбільшому вуличному русі.

Як лиш в якійнебудь дільниці Льондону запримітять появу бджіл, про це повідомляють негайно Скотлєди Ярд. Тоді бджільний урядовець починає свої обовязки. Він займається ловлею комах і дійшов у цій ділянці до такої досконалости, що рідко якійсь бджолі вдалося перед ним утекти. Інша справа, що „знавець" має гарну пасіку за Льондоном і зловлені на вулиці Льондону бджоли здебільша попадали до його пасіки.

Перед своїм переходом на емеритуру експерт поділився зі своїми товаришами досвідом, набутим за час 40-літньої праці.

Може воно й дивно, але бджоли люблять жалити рудих та ясноволосих. До темнявих та чорноволосих бджоли не мають „ніяких претенсій". Зокрема притягають бджіл голови посмаровані бриліянтиною. Також елегантна наперфумована й напудрована жінка не може почуватися дуже безпечна.

„Живі часописи" і... сплітки.

В Китаю істнує здавен-давна дивна професія, якою займаються виключно жінки. Ця професія виконує менш більш завдання часопису, а саме відповідні жінки відвідують ріжні доми та оповідають по них цікаві вістки з останньої доби. Значить ці жінки виконують у Китаю таку саму службу, що в нас часописи.

Правда, такі жінки, чи навіть і мужчини, що ходять та оповідають найріжнородніші, іноді просто виссані з пальця історії, є теж в інших краях. Таких жінок і таких мужчин, що мелять язиками називаємо не „живими часописами" лиш просто таки спліткарями, чи спліткарками.

Ціла ріжниця між ними та китайськими „живими часописами" така, що в Китаю за оповіджені вістки треба платити. Крім цього такі вістки мусять бути завжди згідні з правдою, бо коли виявиться, що „живий часопис" забрехався, „абоненти" перестають платити.

—o—

ЩО ВАРТ ОДИН БРИЛІЯНТ.

В англійськім містечку Стрефорд відбулася судова розправа за перстень із бриліянтом. Знавець подав таку оцінку: перстенець варт 50 зол. для заставничого уряду, 120 зол. для фабриканта, 200 зол. для золотаря і 600 зол. для такого, що купує на рати.

—o—

НЕ ВІЛЬНО УЛАДЖУВАТИ ЛОВІВ НА... ЖАБИ.

В околиці міста Квібек у Канаді проголосили заборону уладжувати лови на... жаби.

Цю оригінальну заборону спричинив острах, щоб не винищили до тла жаб, які є улюбленою закоминкою деяких канадійців і тому теж є дуже побажаним товаром.

Українське громадянство заявляє своє становище у справі Закарпаття.

Українці Станиславова відбули 24-го вересня п. р. нараду, на якій ухвалили у справі Закарпаття такі самі резолюції, які ухвалено на вічах у Львові. Такі резолюції ухвалили теж на спеціальних зібраннях громадяни Тязова і Ямниці, станиславівського повіту.

Ще протиукраїнські демонстрації у Львові.

В понеділок знову повторилися протиукраїнські демонстрації у Львові. В Ринку зявилася юрба демонстрантів, але її швидко розігнала поліція, що приїхала на Ринок трьома вантажними авта ми крім кінного відділу. Інша частина демонстрантів побила вивіски крамниці Маслосоюзу при вулиці Томіцького.

В доповненні до вчорашньої нашої замітки про жертви протиукраїнських демонстрацій у Львові подаємо ще, що в неділю демонстранти вибили вивіски та шиби також у крамницях Маслосоюзу при вулиці Личаківській, Косцюшка та Сапіги, шиби в „Народній Гостинниці" та вивіски у крамниці „Фортуни Нової" при вул. Сапіги.

Масові арештування в Києві.

Як подає „Комуніст", у київських урядах прохарчування викрито великі саботажі, що їх виконали вороги народу. Безпосередньою причиною арештувань було те, що викрили чимало зіпсутих харчів у державних магазинах.

Вирештовано цілий персонал (80 осіб) збіжевого тресту УССР „Заготзерно". Їм закидують збіжевий саботаж з метою: унеможливити вивіз збіжжа й інших харчів до Росії. (АТЕ).

—o—

Чехословацькі літаки над Польщею.

В неділю 2 чеські літаки перелетіли над польським пограниччам над Ользою.

В понеділок чеський літак літав довший час у висоті 100 м. над залізничими обектами у Скочові.

В понеділок в год. 15.07 5 чеських літаків перелетіли кордон і кружляли в околиці Рафайлової.

ПОЛЬСЬКИЙ ПРОТЕСТ У ПРАЗІ.

Польський уряд вчора запротестував перед чехословацьким посольством у Варшаві та зажадав вияснень.

ФРАНЦІЯ МУСІЛА БИ ПОМОГТИ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ...

У звязку з останньою стрічею премієра Чемберлена з канцлером Гітлером у лондонських політичних колах панує погляд, що Чемберлен намагався знайти мирний шлях до полагоди чеської справи. Все ще можна це осягнути переговорами. Німецьку вимогу передати Німеччині судетську область признали вже уряди французький, британський та чеський. Але треба брати під увагу евентуальний німецький похід на Чехословаччину. В політичних колах під походом на Чехословаччину розуміють захоплення тих територій, яких негайного відступлення не передбачив британсько-французький плян. В цьому випадку Франція мусіла би прийти Чехословаччині з допомогою і Англія мусіла би стануги по боці Франції.

ЩЕ МОЖЛИВІ ПЕРЕГОВОРИ.

Тому що канцлер Гітлер зажадав передачі Судетів Німеччині до 1-го жовтня, бо не має довіря до доброї волі президента Бенеша, премієр Чемберлен пропонує, що Англія буде відповідальна за те, щоб чехи виконали свої зобовязання точно і вповні. Це дало би можливість зминути збройний конфлікт.

НОВИНКИ.

— **ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ ЧА ОГОЛОШЕННЯ.**

— **ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівнити залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12**

— **ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".**

— **Контакт** зі світом удержите, коли будете слухати радієвих передач із радіо-приймачів найстаршої української фабрики батерійних радіоприймачів Екомп, Львів, ул. Сикстуська 29, тел. 203-30. 1639 -?

— **Фарби, лякери, покости,** предмети домашнього вжитку, **косметику** поручає ф-ма **Інж. Б. Попович, Львів, Руська 16.** Великий вибір, дешеві ціни. 1987 -10

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє (ч. 213) число „Діла" підпало конфіскаті за всі звіти зі суботи і неділі з віч у Львові у справі Закарпаття на цілій першій сторінці, за один уступ зі початку передової статті: „Іти чи не йти?" та за цілу другу частину цієї статті і за другу половину кореспонденції з Парижа п. н. „Боротьба за Закарпаття"

— **Література наших найменших** — такий титул має гутірка, яку по українськи виголосить у середу 28. ц. м. в год. 14.25—14.35 перед львівським мікрофоном ред. Анатоль Курдидик.

— **Великі поклади крейди** відкрили в околицях Берези Картуської. Відкрита крейда знаменито надається до промислових цілей.

— **IX. зїзд фізичків Польщі** починається у Вильні в середу 28. ц. м. і протягнеться до неділі 2. жовтня ц. р. У зїзді візьме участь 218 учасників з усіх університетів.

— **Львівська хроніка.** З будки з галянтерійни крамом Гелі Сусман при пл. Краківській злодії забрали більшу кількість краму. — В помешканні при вул. Глибокій ч. 21 намагалася скінчити самогубством Ярослава Салевич напившись денатурованого спірту. Її відвезли до шпиталю. Причина самогубства невідома. — У загальнім шпиталю помер у понеділок 26. ц м. вечором дир. О. Трач зі Станиславова, який важко зранився з револьверу в „Народній Гостинниці".

— **Скандальною матримоніяльною** аферою Станислава Собанця, обманця з Варшави, займається тепер поліція. Він дав оголошення до голяндської преси того змісту, що молодий пристійний поляк на становищі шукає відповідної жінки. На таке матримоніяльне оголошення далося натягнути кілька богатих голяндок, які хотіли швидко вийти заміж і навязали кореспонденцію з варшавським обманцем присилаючи йому навіть свої фотографії. Собанец вимантив навіть гроші від легковірних голяндок під притокою, що їде до Гаги женитися Одначе тому, що залово не приїзджав, одній з пошкодованих вірвався терпець і вона поїхала до Варшави, де переконалася, що під поданою адресою не мешкає Собанец. Обурена до краю голяндка повідомила про все варшавську поліцію й одночасно дала оголошення до голяндської преси з осторогою перед обманцем. Тепер до варшавської поліції напливають масово жалоби пошкодованих дівчат-голяндок, яких натягнув обманець на кільканацять тисяч золотих. За Собаньцем поліція розіслала стежні листи.

— **Згоріло майже ціле село.** В Шарбську, конецького повіту, повстала пожежа в ночі з неділі на понеділок. Згоріло 15 хат і 13 господарських будинків з живим інвентарем та збіжжам, вартости понад 100 тисяч золотих. Пожежу спричинили діти, які забавлялися сірниками.

— **Маратонський біг нагого пяниці до поліції.** Антін Стефанський вийшов уже добре підхмелений з бару на Старім Місті у Варшаві. По дорозі стрінув ще двох веселих приятелів, які затягнули його на побереже Ґданське над Вислою, стягнули з нього одіння з біллям і втікли. Стефанський швидко протверезів від зимна і зоріентувавшись в ситуації побіг чимшвидше до комісаріяту поліції з жалобами на своїх приятелів. Поліція дійсно схопила двох грабіжників, в яких найшла одіння Стефанського. Мешканці вул. Желібожа, якою біг дуже швидко нагий пяниця до поліції, щиро насміялися з його пригоди.

— **Горять торфовища** в селі Березці, столинського повіту, на просторі 100 га. Дотепер згоріло вже 140 копиць сіна. Пожежа загрожує торфовищам на простоі 2000 га і до 1000 копицям сіна.

— **Рецепти на ревматизм** зперед 400 років знайшли французькі робітники, які працювали при віднові замку в Турнон у Франції. Між старими платвами робітники знайшли лист з 1536 р. італійського лікаря до кардинала з Турнон. Лікар радив кардиналові, який нездужав на ревматизм, щоб не їв мяса і не пив вина.

— **Велитенська пожежа лісів.** Між ріками Камою та Уфою горять у Свердловській окрузі великі простори лісів і болот. Сильний вітер причинюється до поширення пожежі в округах Ками. Беромяцькій, Стабільській, Кушвінській і інших. На допомогу вислано військо.

— **Дві залізничі катастрофи.** Недалеко Лінцу вантажний самохід, що переїздив через залізничий шлях, затримався на переїзді. За хвилину надїхав другий вантажний самохід і теж затримався на переїзді залізничого шляху. Незадовго надїхав поспішний поїзд і розбив оба самоходи. Один зі шоферів згинув. — На залізничій станції Біркен у Вестфалії льокомотива розбила два вагони з особового поїзду. В катастрофі згинуло 15 осіб, а 5 є важко ранених.

— **68-мі роковини** уродин короля Христіяна X. святкувала в неділю 25. ц. м. ціла Данія. З цієї нагоди данський король дістав безліч гратуляційних телеграм. Крім того члени уряду з премієром і предсідники обох палат парлямєнту склали королеві побажання міцного здоровля.

— **Соті роковини підморського кабля,** що є одним з найбільших осягів техніки, припадають саме в 1918 р. Сто років тому в 1839 р. опатентовано в Англії винахід з підморським кабльом, що уможливлював порозуміння при допомозі телеграфу. 20 років тягнулося заки заложений кабель між Англією та Америкою почав сповняти свою ролю. Першу кабльограму надала з Европи до Америки англійська королева Вікторія до президента Злучених Держав Лінкольна. З цієї нагоди відбулися в Америці вуличні маніфестації, що закінчилися трагічно, де від штучних вогнів згорів нюйорський ратуш

— **Великий процес** відбувся в неділю 25. ц. м. у Москві. На лаві підсудних засіли: б. керманич мануфактурного комбінату в м. Озері Гринін, начальний книговод Серников, управитель складу Котов і провідник робітників Кулів — за протидержавну діяльність і за підпал складів мануфактури в Озері. Перших трьох підсудних суд засудив на кару смерти, а Кузіна на 15 років вязниці.

— **Бунт молодих лікарів у СССР.** На днях скінчило вищі медичні школи в СССР 3.500 студентів (ок), яких негайно совітський уряд вислав на Сибір і на Далекий Схід. У звязку з тим повстав формальний бунт молодих лікарів, які запротестували проти примусового засланя їх на глуху провінцію. Тому молодих лікарів завезла міліція на місце призначення, арештувавши кількох лікарів під замітом бунту. Арештовані відповідатимуть за протидержавну діяльність. Їм грозить кара смерти.

— **Страшна залізнича катастрофа** трапилася 30 кільометрів на захід від Барсельони коло Хеліди, де зударилися два особові поїзди. Зпід розбитих вагонів видобули дотепер 35 вбитих і коло 50 ранених.

— **Школа магазином газових масок.** У Льондоні горячково підготовляються до протилетунської оборони. Спеціяльні інструктори протилетунської оборони дають вказівки населенню, як поводитися підчас летунського нападу. Всі школи на передмістях Льондону замінені на магазини газових масок.

— **Зелір.** Вже старі майстри лікарської науки здавали з признанням природній гіркій воді „Франц-Йосифе" першому найбільшого довіря як засіб на очищення кишок.

ЗАМОВЛЕННЯ У ПЕРЕДПЛАТІ на

Портрети Т. Шевченка і І. Франка

ПРОДОВЖУЄМО ДО **10-го жовтня ц. р.**

З ПРИЧИНИ ДОБІРНОГО ДІБРАННЯ КРАСОК.

Ті, що ще тепер надішлють замовлення — ДІСТАНУТЬ ДОДАТКОВО ДАРОМ одну переписну листівку. — Ціна за 2 портрети у передплаті разом з пересилкою ЗОЛ. 5.50.

Відозви й комунікати.

ОБІЖНИК ДО ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ МІСТА ЛЬВОВА.

В порозумінні з Дирекцією Ревізійного Союзу Українських Кооператив Товариство Українських Кооператорів у Львові організує річне свято української кооперації для міста Львова.

В пятницю 30. вересня, в день св. Віри, Надії, Любови і матери їх Софії, що їх українська кооперація визнала своїми патронами, відбудеться в год. 8-ій рано торжественне богослуження на інтенцію української кооперації в Успенській церкві при вул. Руській.

В суботу 1. жовтня відбудуться сходини членів товариства Українських Кооператорів у салі РСУК при вул. Техніцькій 1., в год. 5-ій пополудні, присвячені святові кооперації. В половині жовтня буде улаштована загально доступна кооперативна академія і товариська забава. Точний речинець і програма будуть оголошені пізніше.

Подаючи це до відома Хвальних Управ українських кооператив міста Львова, Товариство Українських Кооператорів просить подбати, щоб по змозі всі члени управляючих органів кооперативи враз зі службовим персоналом взяли участь у богослуженні дня 30. вересня та всі члени Товариства взяли участь у сходинах 1. жовтня.

Незалежно від того день свята української кооперації слід би відзначити в кожній кооперативі зокрема, наприклад у формі торжественного засідання управляючих органів кооперативи при участи службового персоналу, на якому булаб виголошена відповідна до хвилини промова.

Взагалі день свята кооперації треба найповніше використати для скріплення кооперативної традиції та для поширення й поглиблення кооперативної свідомости серед загалу української суспільности. В тій ціли слід би зорганізувати дільничеві кооперативні свята в окремих частинах міста Львова, відповідно до льокальних обставин, можливостей і потреб кооперативного життя. Ініціятиву в цій справі повинні взяти на себе дільничеві споживчі і кредитові кооперативи по взаємному порозумінні, притягаючи до участи в організації свята й інші дільничеві кооперативи та суспільні організації. Товариство Українських Кооператорів буде служити по змозі порадами і помічю при організації районових кооперативних свят.

Львів, дня 21. вересня 1938. р.

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТОРІВ У ЛЬВОВІ.

Юліян Павликовський, голова. **Андрій Жук,** секретар.

ХАЙ ПІСНЯ ЛУНАЄ, ХАЙ ПІСНЯ ЗВЕНИТЬ!...

Зближається пізня осінь — зима, пора здвоєної праці по всіх товариствах. Із молодечим запалом зачне незабаром і Товариство „Львівський Боян" дальший етап своєї праці.

Бажання проводу — невпинно поглиблювати серед своїх членів культ хорового співу, зокрема плекати у відтворчій формі рідну українську пісню, найкращу квітку, що серце й душу полонює всього світу.

За два роки буде Т-во „Львівський Боян" святкувати 50-ліття свого істнування.

Щоб гідно його стрінути, провід поставив собі за мету поширити чисельно хор і піднести рівень співу до тих висот, що належаться українській пісні. І тому звертається до всіх громадян города Льва із зазивом: В кого охота, добрий голос і слух, хто любить спів, вступайте в члени Т-ва „Львівський Боян", щоб і своїм голосом причинитися до відтворення краси й величі цієї невмірущої перлини української нації.

Ставайте в нами в ряди, щоб здійснити наші задуми!

Спільним зусиллям, точністю й дисципліною осягнемо бажану мету.

Вступайте в члени Товариства „Львівський Боян"!

Проби відбуваються кожного **вівтірка і пятниці в год. 7.30 увечорі** в домівці Т-ва, вул. Шашкевича 5, III. поверх (Мала саля Муз. Т-ва ім. Лисенка).

Нових членів приймає секретар Т-ва безпосередньо перед кожною пробою.

Льва-город, у вересні 1938.

Виділ Т-ва „Львівський Боян".

—o—

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „МАЛЕНЬКИЙ ХИЖАК".

Катерина Гепберн у комедії! Артистка, що зворушувала у ролі Марії Стуарт, що вміє стисненими нервово устами і мелянхолійними очима наводити на глядачів тугу, бере участь у комедії з Ґері Ґрантом, що ніразу не усміхнеться і дивиться на світ із трагічною міною молодого вченого. Маємо перед собою природознавця, що відтворює кістяк якогось іхтіозавра, дістав преційну кістку, що є дорогоцінною ланкою у будові передпотопної потвори, і поруч нього живу, темпераментну дівчину, що закохалась на смерть у цьому поважному нудному вченому в окулярах. Учений напередодні шлюбу зі своєю асистенткою; він не може стерпіти примх і вічних скандалів своєї влізливої знайомої, а проте мусить її слухати, бо він має добре серце і хоче допомогти їй в її клопотах. Усі ці клопоти уявні, вигадані. Недібрана пара виїжджає з Нью-Йорку на село, до тітки-міліонерки, що як ділальна членица Т-ва охорони тварин дістає в дарунку освоєного... лямпарта. Цей лямпарт, що наводить жах своїм виглядом, грає велику ролю у пригодах молодої пари. Вся комедія складається з чудернацьких ситуацій і неодна з них доводить глядачів до широго сміху. Американці напевне сміються вдесятеро більше від нас, бо в них імовірно нерідко трапляється таке, що молода дівчина проти волі молодця, який її не хоче, виходить за нього заміж, коли впреться.

КІНО „АТЛЯНТІК": „РОБІН ГУД".

Прізвище Ероля Фліна на афішах каже загалові більше як Робін Гуда, якого він відтворює в цій фільмі. Для англійців „Робін Гуд" звучить таксамо як для нас Довбуш; це легендарний герой, прикрашений народньою уявою впродовж століть так, що історія не може вже нині розмежувати правди від фантазії. Найкращі історичні джерела, що змальовують його постать це народні пісні, ним самим складені. Перша писана згадка про Робіна Гуда походить з 1377 р., друга з 1420. у „Правдивій шотляндській хроніці"; після цього багато згадок повторяється у балядах XV. і XVI. в. Як знаємо із Вальтер-Скотової повісти „Айвенго" його зображають як останнього великого саксонця, що бореться проти норманів при кінці XII. в. Він жив імвірно за Річарда I., Джона та Генрика III. і чи був графом чи простолюдином, що згодом за свою патріотичну боротьбу дослужився такої почести — невідомо. Легенда про Робіна Гуда повстала щойно в першій половині XIV. в. Яка вона сильна доказом цього численні назви місцевостей, закутин, домівок з його іменем. Його пісні збережені в ріжних збірниках.

Фільма, яку маємо перед собою, використовує всі доступні матеріяли, поміщуючи дію в Шервуді між Доникастером і Ноттінггемом. Мотив з Маріяною вплетений дуже зручно до боротьби за престіл Річарда I. проти віроломного брата Джона. Робін Гуд — оборонець покривджених, справжній шляхотний лицар, що навіть проти своїх найгірших ворогів не хоче вживати нечесних засобів боротьби. Він покладається головно на свою сміливість, зручність і довіря широкої громади вірних йому товаришів-голодранців, що скриваються з ним у шервудських лісах. Уся фільма колірова, з прегарними сценами битв, масових рухів, чудових краєвидів. Вона нагадує „Короля волоцюг" з життя поета Вільона, але простіша в композиції, краще переведена. Це одна з тих фільм, що мають загальний успіх, головно серед молоді. Партнерка Ероля Фліна вже не вперше Олівія Говіленд. Є теж добрі комічні типи.

‡ Посмертні згадки.

ВОЛОДИМИР МАЦІЛИНСЬКИЙ.

Дня 20. вересня ц. р. відпровадило громадянство Бережан на вічний спочинок бл. п. інж. Володимира Мацілинського, що помер 18. 9. по довгій і тяжкій недузі, проживши 71 літ. Хоч покійний не брав участи в житті політичнім, зате не бракувало його в ніодній українській установі міста Бережан. Ніколи не відмовлявся в потребі від помочі чи то моральної чи матеріяльної. Людина твердого характеру, простолінійна, зискав у всіх пошану та любов, чого доказом був величавий похорон. В. Й. П!

ОЛЕКСАНДЕР КРОХМАЛЮК.

Олександер Крохмалюк, б. професор української державної гімназії в Коломиї та акад. гімназії у Львові, інжинір Лісової Академії у Відні, останньо працівник міністерства комунікації, помер як емерит у Відні дня 16. серпня ц. р. в 74. р. життя. В. Й. П!

Д-Р ДМИТРО МАРЦІВ.

Дня 18. ц. м. помер один з найкращих громадян Турки, бл. п. д-р Дмитро Марців. Був сином селянина, родом із Соколик турчанського повіту, над розвоєм якого працював до останніх хвилин свого життя. Був учнем української гімназії в Перемишлі, яку покінчив з відзначенням. У світовій війні бореться в рядах австрійської армії майже на всіх воєнних фронтах, дістається до італійського полону, звідки по революції передістається на Вел. Україну. Бореться там з большевиками та лише чудом втікає з арештів большевицької чрезвичайки, де був засуджений на смерть. Пішком передістається до Чехословаччини, де записується в університет у Празі. Там кінчить правничі студії зі ступнем доктора прав.

У 1926 р. вертається до рідних Соколик і відтак до Турки. Стає адвокатським аплікантом і відразу кидається у вир суспільної праці в повіті. Матеріяльні умовини не дозволяють йому перевести нострифікацію чеського дипльому. Покидає аплікантуру та в цілости присвячується праці у всіх народніх установах Турки. Стає секретарем і відтак начальником повітової канцелярії УНДО, від 1926 р. до останніх хвилин життя був секретарем філії „Просвіти", далі головою Пов. Кружка „Рідної Школи", секретарем у виділі Захоронки. В 1935 р. стає директором Українбанку „Сила". Дуже багато праці вложив Покійний в економічну ділянку. Від 11 літ був діяльним членом Окружного Кооперативного Комітету і головно завдяки його заходам основано в Турці в 1938 р. філію ПСК у Самборі, якої став директором. Працював також у Комітеті допомоги голодуючим та був здисциплінованим членом усіх інших повітових установ. Не було ніодного села, ніодної читальні чи кооперативи в повіті, до яких не заглянув би Покійний як делегат установ освітніх чи кооперативних, як референт чи як бесідник. Як голова К. „Р. Ш." працював над поширюванням дитячих садків та радів їх розвоєм.

Невсипуща і ріжноманітна праця нищила здоровля Покійного, та рівночасно не давала йому навіть мінімум того, що потрібне на прожиток: жив серед крайне непригожих матеріяльних умовин, однак не нарікав ані не знеохочувався цим ніколи. Була це людина глибоко віруюча, хрустального характеру, що все мала на оці добро загальне, а не особисте. Тому все громадянство Турчанщини його шанувало й любило.

Доказом цього був похорон його тлінних останків дня 20. ц. м. в Турці, в якому взяло участь 25 священників (в тому 4 деканів) і понад 200 делегатів від освітніх та економічних установ з повіту. Несено 42 вінки від установ, за трумою поступали маси народу. Такого похорону Турка ще не бачила. Над могилою прощали Покійного: о. Адріян Левицький від парохії та освітніх установ, д-р Василь Бабій від б. старшин УГА, УНДО і каси „Сила" та дир. Бородайко від ПСК у Самборі.

Вічна память заслуженому громадянинові.

АНТІН БАСАЙ.

Антін Басай, ем. залізничий урядовець, довголітній передплатник „Діла", помер по довгій та важкій недузі 20. вересня ц. р. в 73. році трудолюбивого життя в Раві Руській. Похорон відбувся в четвер 22. вересня на місцевий цинтар. В. Й. П.!

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

Театри.

Великий Театр.

Вівторок 27. IX. вистави нема.
Середа 28. 9. вистави нема.
Четвер 29. 9. „Галузка розмарину" — премєра.
Пятниця 30. 9. „Галузка розмарину".
Субота 1. 10. „Галузка розмарину".

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ВІДПАВІЮ:
28. 9. Чесна Сумління.
29. 9. Безталанна.
30. 9. Мазепа.
1. 10. Гейша.
2. 10. Перфуми моєї мами.
3. 10. Гетьман Полуботок.

СТРІЙ:
Сала Нар. Дому: 4. 10. Пісня Бескиду.
Сала Евангелицька: 5. 10. Гейша.
6. 10 Безталанна.

СІНКЕВИЧІВКА ВИЖНЯ:
7. 5. Пісня Бескиду.
8. 10. Мазепа.
9. 10. Гетьман Полуботок.

СКОЛЕ:
10. 10. Пісня Бескиду.
11. 10. Гейша.
12. 10. Мазепа.
13. X. Гетьман Полуботок.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Півнич кличе".

АПОЛЬО: „Льотчай испытательной станции".

АТЛЯНТИК: „Робін Гуд" із Еролем Флінном.

БАЛТИК: „Остання сальва", „Парада вірок Варшави".

ВАНДА: „Не забудь мене" і „Тобога".

ГРАЛЬНА: „Перес" на осн. Родзинського.

ЄВРОПА: „Павел і Гавел".

КАСІНО: „Маленький хлопчик" (Катерина Геоборн).

ГОСПЕРНИК: „Друга молодість".

МАРУСЕНЬКА: „Матінка" (Моллі Пікон).

МЕТРО: „Несправедлива година".

МІРАЖ: „Два дні кохання", „Ти винуватця кохання" (з Павлею Веселі).

МУЗА: „Еспанський мотель".

ПАЛЯС: „Професор Воззуф".

ПАКС: „Кар'єра" з Мартою Егерт, „Безсонні" з Пятом і Патаховом.

РАЙ: „Косподнсько під Рапалляцією" і додаток.

РІАЛЬТО: „Сліпий завулок" (Сільвія Сідней).

РОКСІ: „Переможний бій".

СВІТ: „Безодня грози", „Метч Шмеліна-Льоіс".

СТИЛЕВЕ: „Я повідаю" і ревія.

ТОН: „Шлях у невідоме", „Дочка Шангаю".

УТІХА „Йонівара" і ревія.

ХІМЕРА: „Пісеньяр їх Величности".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
від Жарійовської
„Світова війна 1914—1918".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-м Каїм і Сини)
Індія — Цейлон — Мадрас — Кольомбо.

КОРИСТАЙТЕ
Перфумерія С. ФЕДЕР
ТЕПЕР ЛЬВІВ
СИКСТУСЬКА 2.
50 кроків від правого рогу Легіонів.
нагадує дешеві продажі з приводу реконструкції дому Львівська.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 28. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дневник, 7.15 Орх. музика, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Перше снідання при музиці, пл., 11.00 Для шкіл: „Як мала Гануся в муром читеньком стала", авд. для молодших дітей, 11.25 Пісні у вик. Вениямина Дзізі, пл., 12.03 Полудневі авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Українська музика з пл., (Ой рано, рано куроньки піли, Кошиць: Зашуміла ліщинонька у супр. бандури, Тарасова ніч, у «упр. бандури. Добрий вечір, оркестра)** 14.35 Народній танок, із пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Секстет, 16.45 Військ. відчит, 17.00 Зіжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Розр. музика з пл., 17.55 Гальо, позір! 18.00 Кілько струї зужиткує моя електрична лямпа, 18.10 Віольончельний ресіталь у супр. форт., 18.45 „Невідома країна" фрагм. із книжки Софії Коссак, 19.00 Пісні у вик. Реслер-Стоковської в супр. форт., 19.20, 20.50 Актуальна гутірка, 19.30 Розр. концерт, орх., тенор, два фортепіяни, скрипка; у перерві: „Беседа четырёх голосов", 20.40 Вечірній дневник, 20.55 Сьогодніший лісовий господарський для мільйонового хлопорів, 21.10 Шопенівський концерт у вик. і фр. Штомпки, 21.50, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Пісенки з плит, 23.00 Остапні вістки, 23.15—23.55 Легка і танк. музика з плит (надає Варшава II.).

Четвер, 29. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дневник, 7.5 Розр. музика, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Веселі дорічлень, пл., аксесдоти, комунікати, 11.00 Для шкіл: „На що дано очало" муз. перерив для всесвідомих шкіл, форт., сопран, 11.25 Камер. мініатури з пл., 12.03 Полудневі авдиція, 14.00 Легкі пісеньки з пл., 14.15 Скрипковий ресталь Генр. Очередз у супр. форт., 14.35 Гимни різних народів, пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Пішов Марко на ярмарок" авд. для молодших дітей з пісненьками, 15.30 „Чорний Матвій" фрагм. повісти Бал. Лісовського, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Чайковський, з пл., 16.15 У шевсарській робітні, авд., для лицевальної молоді, 16.35 Крайлер грає, пл., 16.45 Шлях до пристутку, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Камер. музика з пл., 17.40 „Комедія помилок" І. Сенкевича, 17.55 Гальо, позір! 18.00 Огляд видань, 18.10 Пісні у вик. Вит. Мишковського в супр. форт., 18.30 Театр Уяви: „На срібному весіллі", 19.00 Форт. ресталь, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Щасливої дороги" розр. концерт у вик. орх., сопран, тенор; у перерві „Передія для подорожних із псами" скеч, 20.45 Вечірній дневник, 21.00 Актуальність, 21.10 „Із різних країн" муз. авд., оркестра мандоліністок, муж. вок. квартет, 21.50, 22.00 Спортові вістки, 22.05 „У ритмі танку", музика з пл., 23.00 Ост. вістки, 23.15 до 23.55 Легка і танк. музика з пл. (надає Варшава II.).

Пятниця, 30. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дневник, 7.15 Музика у вик. сільської орх., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Добридень найменодушком: оповідання М. Конопніцької та пісні вибрані дітьми, 11.00 Для шкіл: „Пан Заглоба як ліранн" фрагм. із „Вогнем і мечем" І. Сенкевича, 11.30 Форт. твори Брамса, пл., 12.03 Полудневі авд., 14.00 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.30 Спортова гутірка, 15.10 збіжжя та товарова біржа, 15.15 „Крилатий приятель", оповідання для дітей, 15.30 Гутірка з хорими, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. концерт у вик. орх., 16.45 „Трускавець" фейлетон, вик. Марія Домбровська, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Концерт солістів: форт., сопр., 17.55 Спортові вістки, 18.00 Кілько струї зужиткує моя лямпа, 18.10 Концерт солістів: спів, альтівка, форт., 18.45 Літературні новини, 19.00 Форт. твори Лукії Дреге-Шіхевої у вик. композиторки, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Гротески та страхи" розр. концерт у вик. орх., спів і інстр. квартет, 20.45 Вечірній дневник, 21.00 Програмова резерва, 21.10 „Калейдоскоп" розр. концерт у вик. сальон. орх., сопран, ревелерси, форт., муз. конферансієрка, 21.50 Спортові вістки, 22.00 Симфонічний концерт у вик. орх., 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танкова музика з плит (надає Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 28. вересня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Кантата на тему вояцьких пісень, 17.45, 18.00 Улюблені увертури та вальси, 18.40 Оповідання, 19.00 Розр. концерт, 20.10 З центрою та гармонією, концерт, 20.45, 21.00 Орх. концерт, кларнет, БЛІГОРОД 20.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00 БУДАПЕШТ 12.30 Цит. музика, 17.30 Орх. концерт, 18.40 Форт., 19.15 Мадяр. нар. вечір, 21.20, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 12.15 Розр. концерт зі Швеції, 14.10 Розр. музика, 18.40, 19.00 Весела авд., 20.10 Концерт військ. оркестр, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 15.00 З лісів Словаччини, полонина, 19.30, 21.00, 21.00 „Із фіата Ліліпуці 19.30, 21.00, 21.00 „Із фіата Джардинера" оп. Моцарта, МІЛЯНО 17.15, 19.30, 21.00 Розр. музика, 21.40 Сценка, 22.00 повсдні, вісня танк. музика, ПАРІ 11.15 20.30, 21.00, 22.00 „Із Опера до Ге" муз. комедія Зільвея, ПРАГА 17.00 Концерт орк., скрипка, 18.00 Популярний концерт, 20.25, 21.00 „Святий Вацлав" орат. Ферстера, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 19.15 форт., 19.15 пісні, 20.30 Ветовенові сонати на віол. і форт., 21.00, 22.00 „На паризькій хвилі" муз. розр. програма, РІМ 17.15 Військ., форт., 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Кітяни пісеньок, 21.50, 22.00 Симф. концерт.

Четвер, 29. вересня 1938.

БЕРЛІН 16.10 Німецькі пісні, 17.10 Новела, 17.30, 18.00 Розр. музика, 19.45 Бетгомін, 20.10, 21.00 Бесєда муз. мандрівка, БЛІГОРОД 18.00 Нар. пісні, 21.30 Арії та пісні, БУДАПЕШТ 12.00 Легка музика, 17.30 Цит. музика, 18.30 Спів, 19.20, 20.00 Військ. орх., 22.00 Концерт симф. квартет., ВІДЕНЬ 10.40 нар. пісні, 10.30, 12.00, 16.00 Розр. музика, БЕНІГСБЕРГ 19.00, 20.00, 21.00 „Кавалір Срібної Рожі" оп. І. Штравса, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.15, 18.45 Вістки, 18.25 Декламації, 18.35 „Ужгород спить" новела, ЛІЛЬ 20.00, 21.00, 22.00 „Чар вальса" оп. О. Штравса, МІЛЯНО 17.15, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, вісня танк. музика, ПРАГА 17.40 Смичк. квартет, 18.20 Сальон. муз., 21.15 Чеські оп. мельодії, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.00 Пісні, 19.30 Для молоді, 20.30, 21.00, 22.00, 23.00 Опера, РІМ 17.15 Скрипка, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.05 „Фавориті" оп. Доніцетті.

Пятниця, 30. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Довкола світа, розр. концерт, 19.45 Вечірній годін, 21.00 „Гарна пригода" комедія Де Кенвета, БЛІГОРОД 18.20 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Орх. концерт, 15.30, 22.55 Цит. муз., 17.30 Сольо на флеті, 18.00 Форт. дуети, 20.00, 21.00 Оп. мельодії, ВІДЕНЬ 15.30 Співає Вен. Джілі, 16.00, 17.10 Концерт із Граду, 17.00 Пісні, 18.00 Пісні та музика, 18.50, 19.00 Пісні й танки жевціа, 20.10 Веселий муз. вечір, 22.30 Легка і танкова музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10, 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні, 22.30 Квартет оп. 33, ч. 3. Гайдна, 23.00, 24.00 Твори Бетовена, Шопена та Регера у вик. орх. і сол., КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Фейлетон вуйна з Мараморешя, 18.10 Орх. концерт, МІЛЯНО 17.15 Концерт на арфі, 21.00 Концерт хору, 21.30, 22.00 Розр. концерт, ПРАГА 16.10 Вок.-інстр. концерт, 16.45 Пісні, 18.20 Орх. концерт, 21.25 Тріо Дворжак, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 20.15 Пісні, 20.30, 21.00 (у перерві комунікати), 22.00 Театр Уяви: „Паніка" драма Сіті та Маларда, РІМ 17.15 Танк. музика, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 2200 Комедія, 21.50 Форт., ШТУТГАРТ 20.15, 21.00 „Пашш" оп. Леонкавал, ФЛЬОРЕНЦІЯ 20.30, 21.00, 22.00 „Чорний Перо" оп. Гайоса.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 28. вересня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочаків вкл. з опак. 2·50 зол.
молоко 1·4—1·5 сот.
1 кг. яець 130—1·35 зол.

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко вдержана.

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

УРЯДНИК оженитьсн з пристійною музикальною панною. Львів, посте рест. Лег. У. 914. 2042 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ДІСТАНУТЬ працю 100 зол. місячної платні, молоді метні українці. Вимагана кавція 600 зол. Оферти під „Скут" посте рестанте Галич. 2045

МЕШКАННЯ

ОДНО- і ДВОКІМНАТНЕ мешкання, велика нова огріяна веранда з передпокоєм для лікаря, дентиста або приватних для лікаря, дентиста або приватних цілей, Морг землі на огородовину, до винайму. Інформує Лешпеський, Клепарів вул. 2044 1-1 Почтова 6.

ПРИЙМЕМО одного, двох студентів на мешкання з харчем, комфортова кімната, осібний вхід, добайлиша опіка, помічі в науці, чужі мови. Листопада 61, ліпша партер. 2035 1-1

ПОКІЙ і кухня, комфорт від 1. жовтня до винайму. Мучна 46 (Личаків). 3-3

КУПНО — ПРОДАЖ

ДУЖЕ НА ЧАСІ! Корисно до продажі новий дім, при трамваю, два мешкання, ціна 12.000 менше 2.800 довг, бічна Листопада.

НОВИЙ дім, близько середмістя, город, чотири мешкання, ціна 12.500.

НОВИЙ дім, три мешкання, промислова центр, коло різні і фабрик. Ціна 15.000, готівкою 10.000.

ГАРНА вілля, комфортова, з городом, чудове положення, готівкою 32.000, банк 18.000.

КАМЕНИЦЯ поверхова, нова, комфортова, город, готівкою 40.000, банк 8.000.

ДВОПОВЕРХОВА, повнокомфортова, бічна Пілсудського, довг 40.000 на 35 літ, готівкою 28.000.

ТРИПОВЕРХОВА, повнокомфортова, середмістя, бічна Коперника, готівкою 125.000, банк 20.000.

Інформує „ТРАНСАКЦІЯ" (Ст. Ігнат), Львів, Дпугоша 1. 2046 1-1

ВУГОЛЬ, коке, дрова продає КАЛИТЯК, Байки 14, тел. 288-24. 1692 2-0

ПРЕЦИЗІЙНІ ГОДИННИКИ, великий вибір, дешево продає. Л. Розважевський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1962 4-7

РІЗНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіркові, проти усування матки; з гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА**, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 91-100

ОГОЛОШЕННЯ

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське конц. підпр. самох. перевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виконує всякі перевози до всіх і зі всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 806 найкращої достави. 49-50

фортепіяни, піяніна
першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини
Новацький
Львів, Пілсудського 17.
тел. 235-21.

ЗАЛІЗНІ ТОВАРИ
з першорядних фабрик поручає по дуже низьких цінах
І. ТІГЕР ЛЬВІВ, вул. Личаківська 24 а.
Гуртівня заліза

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по кущо, продаж, винаєм і т. п. . . . . вол. 0.15
шукаючі праці . . . . . вол. 0.10
слова товстим друком подвійно. вол. 0.05

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик

Видає Видавнича Спілка „Діло".

З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10.

Ч. 215 (15.026). Львів, четвер 29. вересня 1938. Ціна продажу 20 сот. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10, II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеськ. Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з пересилкою) . 5.00 зол
квартерічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ДО ОСНОВНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ належить обезпечити від огню також господарські знаряддя, живий інвентар, хатню обстанову, одяги, білля і т. п.

У ТОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

у Львові, вул. Руська ч. 20

Чехословацький уряд відкинув німецький ультимат.

Як подає Авас, чехословацький уряд заявив у ноті, яку дістав у неділю над вечір мін. Галіфакс, що він не може прийняти умовин, які німецький уряд передав через британський.

Зміст чеської ноти ось який:

ОБОРОНА.

Празький уряд заскочений змістом меморіялу п. Гітлєра, який далеко виходить поза рямці, що їх празький уряд приняв як „лъондонський плян" Англії та Франції.

Німецькі домагання відбирають нам всяку безпеку та охорону національних інтересів. Прийшлось би віддати Німеччині велику частину наших оборонних укріплень, побудованих з таким зусиллям. Німецька армія мала би змогу вдертися до Чехії, заки ми встигли би опрацювати нові плани оборони краю та приготовитися до неї.

Плян п. Гітлєра знищив би нашу національну й господарську незалежність.

ЕВАКУАЦІЯ.

Виміна населення стала би панічною втечею тих, які не хотять визнати німецького режіму. Вони мусілиб покинути свої доми, не маючи змоги забрати зі собою навіть свого майна.

НАДІЯ НА „ВЕЛИКІ ДЕМОКРАТІЇ".

Мій уряд наказав мені святочно заявити, що він рішуче, безоглядно не може прийняти домагань п. Гітлєра в тепершній формі; він якнайбільш енергійно протестує проти цих нових жорстоких домагань

Нарід св. Вячеслава, Гуса й Масарика не зміниться в нарід невільників. Він рахує на дві світові демократії, бажанням яких ми так сильно піддавалися.

ПРАГА ВЖЕ ПРИГОТОВАНА ДО ОБОРОНИ ПЕРЕД ЛЕТУНСЬКИМИ АТАКАМИ.

У Празі видали постанови, що мають забезпечити місто перед летунськими атаками. На горбах, що окружають місто, примістили вже численні протилетунські батерії.

Вечором на вулицях повна темрява; спеціяльні стежі доглядають, щоб ніяке ясніше світло не виходило з вікон домів та з ліхтарень, трамваїв і авт. В околицях летунських майданів зібрано численні мисливські літаки, готові кожної хвилини до вилету. Небо освітлюють що хвилини рефлекторами. Всі лікарі й студенти медицини на цілій території держави змобілізовані для оборони.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ХОЧЕ ВИКЛИКАТИ ВІЙНУ З НІМЕЧЧИНОЮ, РАХУЮЧИ НА БОЛЬШЕВИЦЬКУ ПОМІЧ.

ПАТ приносить з Праги мало імовірну вістку, що чеські урядові кола рішили викликати збройний конфлікт з Німеччиною, запевняючи собі уступками невтральність Польщі та Мадярщини. Празькі урядові кола рахують на поміч СССР, яку він дає вже тепер висилаючи літаки.

Промова Гітлєра та Закарпаття.

Львів, 28. вересня 1938.

Найуважнішими слухачами понеділкової промови Гітлєра були крім самих німців народи тих держав, яких доля чи недоля звязала з німецько-чеським конфліктом. Українці, поляки, словаки та мадяри ловили кожне речення та кожне слово, що неслося етером з берлінського Спортпалясту, бажаючи почути в промові Гітлєра саме те, що назріло й наболіло в їхніх серцях, виносячи таким чином Гітлєра до ролі арбітра не тільки судетсько-німецької, але також своєї власної національної справи. Та коли зацікавлені берлінською промовою поляки й мадяри, спираючись на свою дипльоматію, армію та політичні звязки і маючи спроможність безпосередньо вимагати, переговорювати, погрожувати й торгуватись, шукали в цій промові тільки відгомону та потвердження своїх заходів у Берліні й на міжнародній арені, то позбавлені власної державности і звязаних з нею атрибутів закарпатські українці та словаки наслухували у словах Гітлєра чогось більше. Цеж націонал-соціялістичній Німеччині історія дала перший раз спромогу устами свого провідника заняти становище до проблеми державних народів і нагоду доказати на практиці, чи гасло самовизначення народів, здійснення якого Німеччина домагається для судетських німців в імя Божих та людських законів, під загрозою війни чи мира на европейськім континенті, має в розумінні націонал-соціялізму таку саму моральну й фактичну вартість у відношенні до всіх народів, великих і малих, сильних і слабких, державних та бездержавних. Інакше кажучи, чи націонал-соціялізм як ідеольогія є тільки висловом німецького імперіялізму, чи носієм нових, далекосяглих змагань до нової національної моралі та справедливости між народами та державами. Виступ Гітлєра не дав на це ясної відповіди.

Очевидно і природно, що нас цікавить у першу чергу становище Німеччини до проблеми українського Закарпаття, тобто ті уступи з промови Гітлєра, в яких є згадки чи натяки про Закарпаття. Для всього українського народу важно було довідатись бодай з якогось натяку, чи це правда, що третя Німеччина розглядає справу Закарпаття в якійсь ширшій історичній перспективі европейського Сходу, бодай як колісцятко у великім українськім возі, як це — невідомо, з якого джерела — поширювано та ще поширюють між українським громадянством. У промові Гітлєра нічого такого не подибуємо.

Уступи, в яких Гітлєр торкнувся мимоходом (бо сам льогічний перегляд справи того вимагав) також проблеми Закарпаття, такі:

„Коли тепер до вас (тобто до слухачів промови у Спортпалясті) промовляю, то ясна річ, що цікавлюся також долею усіх гноблених. **Співчуваю з долею словаків, поляків, мадярів та українців. Одначе я є речник долі тільки моїх німців.**"

„Видуманий п. Бенешом „чехословацький" нарід на ділі не існує. Існують тільки чехи та

VI. 1. Pr. 414/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. — Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie Przewodniczący Wiceprezes S. O. L. Malicki, Sędziowie S. O. R. Michale i S. S. O. W. Boczar w sprawie konfiskaty czasopisma pt. „Dilo" z daty Lwów dnia 11 września 1938 r. do Syg. VI. 1. Pr. 414/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 19 września 1938 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 12 września 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Dilo" Nr. 201 z daty Lwów 11 września 1938 r. zawierającego 1) w artykule pt. „Wołyńskie Ukraińskie Objednannia pro aktualni sprawy na Wolyni" w ustępie od słów „Sumni podiji" do słów „1940-yj rik" znamiona wyst. z art. 170 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by sprostowanie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. 12. 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Wymieniony ustęp przez tendencyjne i świadomie fałszywe przedstawienie sytuacji prawosławia w Polsce, szerzy nieprawdziwe wiadomości mogące zaniepokoić ogół publiczny. Według §§ 487, 489 i 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatym powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Malicki wr. Protokolant: Bulyk wr. Za zgodność: Lipanowicz, kier. Sekretariatu.

Sygn. VI. 1. K. 50/37. Sentencja wyroku: W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej. Sąd Okręgowy we Lwowie Wydział VI. 1. Karny w składzie następującym: Sędzia O. Dr. J. Locker, Protokolant apl. sąd. Mgr. J. Bartków, rozpoznawszy dnia 20 stycznia 1938 r. we Lwowie sprawę oskarżonego: Aleksandra Kostyka, na skutek oskarżenia prywatnego Kornela Hanasiewicza, zam. we Lwowie, ul. Zamkowa l. 2, — z dnia 17 grudnia 1937 r. o wyst. z art. 255. §. 1. k. k. popełniony przez to, że: jako odpowiedzialny redaktor czasopisma „Dilo"' w tymże czasopiśmie Nr. 263 z dnia 28 listopada 1937 r. artykułu p. t. „Kleweta i brechnia"' o treści: „W Ruzkim Głosie" z dnia 28 listopada b. r. w artykule p. n. „Gdzie podziały się pieniądze z sprzedaży ziemi cerkiewnej" za podpisem K. Hanasiewicza, dyrektora „Ruzkiego Związku Rewizyjnego" wyczytaliśmy takie zdania: ... oprócz tego wiele pieniędzy wydano na subwencje dla prasy, jak gazeta „Dilo", której zobowiązania (długi) przy 13 tysiącach kapitałów własnych, dochodzą do 224.000 zł. Taka rewelacja moskalofilskiego „szela"' gospodarczego jest zwyczajnym kłamstwem", — którym to artykułem pomówił oskarżyciela prywatnego o oszczerstwo i kłamstwo, a więc o takie postępowanie, które może go poniżyć w opinii publicznej i narazić na utratę zaufania potrzebnego dla zajmowanego stanowiska i zawodu jako naczelnego dyrektora „Związku Rewizyjnego Ruskich Spółdzielni" we Lwowie, — wydał dnia 20 stycznia 1938 r. we Lwowie następujący wyrok: Oskarżony Aleksander Kostyk, urodzony dnia 11 grudnia 1892 r. w Przemyślu, syn Andrzeja i Olimpii z Kordasiewiczów, religii grecko-kat., stanu wolnego, odpowiedzialny redaktor czasopisma „Dilo", zam. we Lwowie, ul. Konopnickiej L. 6, winien jest, że: we Lwowie dnia 27 listopada 1937 r. jako redaktor odpowiedzialny czasopisma „Dilo"' zaniedbał należytej uwagi, przy której zachowaniu stosownie do jego obowiązku, nie było by nastąpiło umieszczenie w czasopiśmie „Dilo" Nr. 263 z dnia 28 listopada 1937 r. artykułu p. t. „Kleweta i brechnia", którego ustęp „Taka rewelacja moskalofilskiego „speca" gospodarczego jest zwyczajnym kłamstwem", pomawia oskarżyciela prywatnego, jako dyrektora „Ruskoho Rewizionnoho Sojuzu" i autora artykułu, umieszczonego w „Ruzkim Golosie" z dnia 28 listopada 1937 r., p. t. „Kudy diwalysia hroszi z prodaży cerkownoji zemli" o kłamstwo i oszczerstwo, a więc o takie postępowanie, które może go poniżyć w opinii publicznej i narazić na utratę zaufania potrzebnego dla jego stanowiska dyrektora Związku Rewizyjnego, a zatem zawiera przedmiotowo znamiona wyst. z art. 255 §1 k. k., czym dopuścił się wykroczenia z art. III. L. 1 i 5 ustawy z dnia 15 października 1868 r. Dz. U. P. Nr. 142, za co Sąd skazuje go po myśli art. III. L. 5 cytowanej ustawy na grzywnę w kwocie 50 zł. W myśl art. 578 § 1 k. p. k. i art. 75 przepisów o kosztach sądowych zasądza Sąd oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania oraz opłatę sądową w kwocie 5 zł., ponadto po myśli art. 578 § 2 k. p. k. na rzecz oskarżyciela prywatnego poniesione prze tegoż koszty postępowania. Po myśli § 9 ust. druk. z dnia 17 grudnia 1862 r. Dz. U. P. Nr 6 z roku 1863 orzeka Sąd, iż wyrok ma być po prawomocności ogłoszony jednorazowo na koszt oskarżonego w czasopiśmie „Dilo".

словаки. Крім словаків, тому, що ця чсл. держава видавалася неспосібною до життя, забрали в короткій дорозі всупереч праву на самовизначення і волі до самовизначення три з половиною мільонів німців. А що й цього не вистачало, мусіло до тієї держави прийти поверх мільйон мадярів, потім Закарпатська Русь, вкінці кількасот тисяч поляків."

„Я запевнив п. Чемберлена й повторюю це також тут, що коли ця (судетська) проблема буде полагоджена, для Німеччини не буде вже в Европі ніяких територіяльних проблем і я запевнив його також, що **з хвилиною, коли будуть полагоджені й інші національні проблеми в тій державі, не буду більше цікавитися тою державою.**"

Такий — за півофіціяльною „Газет-ою Польск-ою" — текст уступів з промови Гітлера, в яких поіменно згадано Закарпаття, або які відносяться також до Закарпаття. Виходить з них, що Німеччина з усіх сил, до погрози війною включно, настоюючи на цілковите здійснення права самовизначення для судетських німців, не хоче себе забагато ангажувати в питанні самовизначення інших народів чехословацької республики. Вона „співчуває" зі змаганнями цих народів, але хоче забути про Чехословаччину з хвилиною, коли ці змагання „в тій державі" будуть залагоджені. Одначе Гітлер ясно підкреслює: „Я речник долі **тільки моїх німців!**" і після полагодження судетської справи **„для Німеччини не буде вже в Европі ніяких територіяльних проблем."**

Не треба бути аж політиком, щоб розуміти, що таке поставлення справи, що оте незаінтересування Німеччини територіяльними проблемами в Европі, поза Судетами подумане не на вічність. Зі зміною політичних відносин і міждержавних конюнктур, які у звязку з економічними та соціяльними, в наших часах просто блискавичними перемінами чергуються як у калейдоскопі, — що така чи інша нинішня постава Німеччини може показатися однодінкою навіть проти волі самої Німеччини. Саме остаточна розвязка справи перебудови чехословацької держави може принести зі собою ріжні непередбачені несподіванки.

Польща, маючи численну й сильну армію, може вдоволитись у свому змаганні за тешинський Шлеськ одним німецьким спочуттям. Вона може сама силою вимусити посідання заользанського Шлеська, оскільки очевидно не матиме якихсь комплікацій на східних кордонах. Але найбільше ускладнює справу і для них. Для Польщі і для Німеччини і для цілої Европи становище Мадярщини з її історичними претенсіями до етнічно немадярських областей. Між надщербленим чеським молотом і мадярським ковалом закарпатським українцям та словакам не тяжко вибирати. Чейже чехословацькі державні мужі, що так тяжко нагрішили супроти своїх „національних меншин", самі бачать, куди завезли свій державний віз, не виконуючи прийнятих на себе обовязків: супроти Закарпаття через те, що не дали йому міжнародньо забезпеченої автономії, супроти словаків через зломання пітсбурської автономічної умови. З мадярськими домаганнями ревіндикації земель передвоєнної Мадярщини симпатизує Польща, тоді як союзник польської держави Румунія стежить за мадярськими дипльоматичними ходами з недовірям; одночасно, коли Німеччина, по словам Гітлера, тільки „симпатизує" з мадярами, а Франція та Англія дивляться на них косо, італійський премієр Муссоліні стоїть, бодай на словах, твердо за Будапештом.

Саме у звязку з мадярським причинком до чехословацького хаосу назрівають ріжні небезпеки та несподіванки. У той крутіж суперечних інтересів попало й Закарпаття. Німеччина, **якій приписують** м. ін. „прометейські пляни" щодо України, як видно з усього, тільки „співчуває" національностям Чехословаччини та хіба не думає настоювати від себе на здійснення їхнього повного і справедливого самовизначення у своїх переговорах з Англією та Францією. Мусять це зробити самі українці Закарпаття, яким чейже не від нині належиться якнайширша автономія, опираючись на власних силах та власних спроможностях.

Промова Гітлера сигналізує радше мир, як війну. Якщо мадярські претенсії не розгорятьсяся до великого конфлікту, нема причини до крайнього песимізму, зате є добра нагода для провідників нашого Закарпаття використати теперішній момент для здійснення свого самовизначення навіть на засаді повної територіяльної автономії у рямцях Чехословаччини, якщо це закарпатським українцям буде в нинішнім положенні вказане та корисне.

—o—

Біжучі рахунки,
безготівкові розплати (чеки й перекази),
вклади (звичайні, вінкульовані, à vista в золоті),
дрібнаощадність,
окуповування цінних паперів

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

Інкасо, доміціль, експонт векслів,
Інкасо рат післяплат,
Оборотовий кредит,
Організування промисл підприємств

Варшавські настрої.

Варшава, 27. вересня 1938.

Коли у Львові люди бідкають, що „нічого не знають", то ситуація у Варшаві не багато краща. Очевидно, варшавський журналістичний світ знає про важніші події раніш, але це тільки ріжниця кількох годин, які ділять від появи тих вісток друком. Правда, державний комісаріят (цензурна влада варшавської преси) оголосив дійсно розумну заборону видавати „надзвичайні додатки", яких метою була не так негайна інформаційна служба, як радше спекуляція на нервах публики та тенденція дальше підшрубовувати атмосферу, — то проте деякі видавці поклоняються максимі старого мудрця, що „розпорядки є на те, щоб їх обходити". І тому у Варшаві нема „надзвичайних додатків", зате є „друге" чи „третє" видання ґазети, розхоплюване варшавською вулицею.

Люди читають, висиджують годинами при радієвих апаратах, політиканствують та спліткують. Це саме ті дні, коли всі мають право бути „політиками", так, як у часах зарази кожний громадянин є лікарем. Так званих таємних і довірочних інформацій, поза такими, що їх має міністерство закордонних справ від своїх закордонних станиць, чи такою, як напр. зміст листа през. Бенеша до през. Мосціцького, покищо неоголошений у пресі — дійсно мало. Це явище цілком льогічне, коли візьмемо під увагу, що ключ міжнародньої ситуації — у Берліні, Льондоні, Парижі і Празі, навіть — Москві, якщо приймемо, що нинішній чеський премієр підлягає московським впливам і радам, — а не у Варшаві, яка у великій грі грає ролю тільки на одному обмеженому відтинку. Очевидно, Польща зацікавлена в тому, щоб прийшов по змозі повний розподіл Чехословаччини та щоб перемогли на 105 відс. мадярські ревізіоністичні змагання, бо тоді „велика Угорщина" й побільшена Польща як безпосередні сусіди, могли б устійнювати вже зовсім самостійно свою політику, незалежно і від париських і від берлінських сугестій. Але вулиця „сірої людини" таких далеких планів не розуміє. Вулиця підхопила атракційне гасло — злуки заользанських земляків із матірним державним пнем — і тією ідеєю справді зачинає анімуватись. У тій атмосфері безслідно розплились і шевли такі недавні ще чехофільські настрої всієї польської демократичної лівиці, головно „фронту Морж" та ендецької правиці, і замовкли найтихіші голоси критики супротн політики п. Бека. Престіж п. Бека у польському громадянстві дійсно надзвичайно зріс: опозиція побачила, що не вона, а він мав кращі інформації про розвій подій в Европі та що не ангажуючися проти австронімецького аншлюсу можна було використати нагоду на престіжеву ліквідацію спору з Литвою, а підтримуючи гру Гітлера й Генляйна — можна нині дістати кілька шлеських повітів. Що-правда, чехи були б мабуть і раніш схильні піти добровільно на таку операцію у користь Польщі (ми свого часу, кілька місяців тому, писали про це з нагоди дискусії на тему „спільного кордону" з мадярами та трагедію польських славянофілів), але тоді могло це статися тільки за ціну пересварення Польщі з Німеччиною. Нинішня „ревіндикація" заользанського Шлеська булаб для Польщі політично безумовно корисніша, колиб не марево, що ввесь шум довкола Чехословаччини перейде у рев гармат.

Воєнних настроїв у Варшаві — згідно з правдою — нема. Поляки знають, що на сході, поза риською лінією їхніх земляків нема зовсім, отже не можуть мати ніяких територіяльних користей, а т. зв. прометейська концепція, яка в останньому часі зробила поважні поступи у кулюарах, досі для неї недоступних, всеж до мас полях досі для неї недоступних, всеж до мас поки ще не дійшла. Та що й казати: розумові пляни — плянами, а „войовничими" можуть бути тільки ті, які ще ніколи пороху не нюхали та в окопах не сиділи. Жах перед тим, що було, і перед тим, ще більшим, що напевне булоб, неначе, що в рішальній хвилині каже мовкнути навіть найбільш переконливим аргументам, що війна потрібна, бажана, корисна. Такі аргументи висуває напр. всеукраїнська національна рація. Варшавська вулиця таких аргументів не має і не знає. А що „бажання є батьком погляду", то й погляди назагал такі, що „війни не буде".

*

Міжнародня ситуація — це один відтинок політичного життя, вибори — другий. Але яка диспропорція поміж місцем, що його в умах, нервах і серцях займає справа перша та друга! І без міжнародніх комплікацій, у періоді „ідилічної тиші", до якого чейже належали вже війни у Китаю та в Еспанії, соймом і виборами мало хто і в мінімальній мірі цікавився. Що й казати про нинішній час, коли Гітлер склав свій „виборчий календарик" з точно означеними датами, від яких залежить мир чи війна! У цій ситуації виринули були навіть думки, чи не відкласти зовсім вибори на дальший термін, в якому виборці малиб уже голову звільнену від воєнних алярмів, або — сиділиб в окопах. Колиб події прийняли ще більш драматичний вигляд, то — очевидно — треба з таким відкладенням виборів рахуватися, як з реальною можливістю. Покищо польські партії стануди перед новою проблемою: міжнародня ситуація вимагає від них, як польських патріотів-державників, підтримки в цій хвилині уряду, тимчасом усі польські партії, з винятком ОЗОН-у, проголосили вже виборчу абстиненцію. Строниництво людове зробило сьогодні жест: відложило заповіджений конґрес, на якому безумовно булоб прийшло до гострих опозиційних тонів, на пізніший час!

Жест жестом, але важко уявити собі, щоб **комунебудь** удалося серед нинішніх подій та настроїв викресати не то у низових масах, але й напр. серед варшавської політичної верхівки сякетаке зацікавлення виборами. Автор цих рядків стрінув сьогодні випадково одного з чільних польських публіцистів, колишнього посла з передніх каденцій (не останньої). Він хотів би стати послом „виключно на те, щоб мати змогу і право сказати з трибуни голосно те, що у газеті мені конфіскують". Це похвальний замір, але сумніваємося, чи він переконає колегії виборців висувати такі кандидатури, хоч саме такі кандидати мають дві найбільш фахові кваліфікації: інтелект та цивільну відвагу.

Варшавські настрої в нинішніх днях — хитки, неокреслені, трохи нервові, трохи саркастичні, зрештою — повні вичікування. Що інше робити, як вичікувати тільки — може „сіра людина"?! Але коли й ми собі скажемо, що єдина наша можливість — тільки вичікувати й дозволяти подіям заскакувати нас — то це буде погана забава, яка може для нас скінчитися трагічно

Ік.

„Золотий Шлях“...

Нове цікаве видавництво у Станиславові. — Редакція у воєвідстві. — По українськи не бажане, по польськи вказане. — Культура та політика.

Варшава, 26. вересня.

Авторові цих рядків довелося недавно почути у варшавській кавярні приблизно такий цікавий політичний діяльог:

— Щодо мене, я схиляюся за проєктом створити у Львові осередково-інструктивний центр для польонізаційно-державнотворчої акції на південному сході.

— А я вважаю, що такий центр повинен бути власне далі на південь і далі на схід від Ракова, хочби, скажім, у Станиславові.

— Отже не Львів?

— Ні, Станиславів.

— Не Білик?

— Персонажі тут також важні.

— Білик — кращий дипльомат.

— Паславський теж має добру тактику...

Розмову вели два дячі популярного нині Озону, варшавяни, заінтересовані акцією польщення „кресів“. Її зміст може кинути деяке світло на дискретне, хоча помітне суперництво щодо ролі, яка припадає поодиноким більшим галицьким центрам та їхнім громадянам у цій акції.

Ілюстрацією того суперництва послужить провінціональна картинка, яку накреслимо якнайточніше, додаючи тільки відповідні варшавські коментарі.

*

На весну цього року трапилась у Станиславові неабияка культурна подія: появився там розкішно виданий, великий польський квартьрічник **„Злоти Шляк“**, орган Т-ва Приятелів Наук у Станиславові, за редакцією п. Януша Мікетти, спольщеного італійця, б. редактора журналу „Земя“. Прибувши до Станиславова просто з міністеріяльної посади у Варшаві (після непорозуміння з п. Енджеєвічем), Мікетту приняли тепло в окруженні станиславівського воєводи, якого воля й окруження створили для рухливого польського культурника широке поле до регіонально-політичних жестів.

З почину самого воєводи Паславського відбулися 7. березня ц. р. у станиславівському „Касині Польському“ організаційні збори Товариства Прихильників Наук у Станиславові. Після вступної промови воєводи ген. Паславського, що широко накреслив завдання товариства, прийшов до слова проф. Юзеф Зелінський, що накреслив рефератом цілі наукової праці на провінції, а проф. Худьо зреферував статут новозаснованого польського товариства. З великим ентузіязмом вписалися до нього всі учасники тих зборів на членів (разом 103), йдучи за почином самого воєводи та його дружини п. Александри, що, як говорять у Варшаві, кермує цілим польським культурницьким рухом Станиславівщини. Зпоміж членів т-ва вибрали зараз наукову раду, у склад якої ввійшло, як досі, 19 осіб, м. ін. д-р Віктор Борковський, д-р Ст. Вінценз, д-р Д. Чекаловський, о. д-р Ю. Ягляж, полк. Норберт Околович, дир. Мікетта та інші.

Новостворене т-во почало оживлену акцію. В першому тижні створило філії („кола“) Т. П. Н. в Коломиї (голова — д-р Вінценз) і в Стрию (д-р М. Мушинський), а п. Януш Мікетта — душа новоствореної станиславівської академії — випустив у світ перше число „Злотего Шляху“.

Вийшли досі два великі і — треба признати об'єктивно — цікаві та дбайливо зредаговані й оформлені числа того журналу. „Злоти Шляк“ це — як пише у передовій статті п. А. Чоловський — історичний волоський шлях, який „охрестили так наїзники, вважаючи його золотодайним, бо саме ним відводили найбагатшу добичу“. Звідси й назва журналу...

Зате у змісті журналу багато ненаукової тенденційности. Можна знайти там цікаву статтю Б. Фулінського про живу природу у Східних Карпатах, варто перечитати цікаву студію Вацлава Борового про стару англійську книжку з описом наших Карпат; спеціялістів цікавлять статті з обсягу лісовництва, нафтярства і навіть малярства. Першенство серед робітників має д-р Ст. Вінценз, що написав оригінальну працю про народню культуру.

Але тенденції „Золотого Шляху“ — дозволимо собі це ствердити — не тільки наукові. Свідчить про це і незрозуміле на перший погляд у „науковому журналі“ вперте вживання терміну „руський“ і такий підхід до теорій наших українських учених, як називання „дзівним вискоком географув рускіх“ теорії д-ра Кубійовича і Степана Рудницького, чи зовсім „слово-народова“ реценізія праці д-ра П. Андрусяка про шляхту.

Справді дивне враження робить на кожного, тим більше на чужого читача, цей „Злоти Шлях“, квертьрічник, присвячений культурі Землі Галицької, де з нас глузують і воюють з нашими вченими зовсім ненауковими аргументами. І тому власне ми не будемо, якби випадало при справжніх наукових публікаціях, оцінювати поважно орган станиславівського Т. П. Н., а заглянемо краще в комору тенденцій, що заплідинли думку його високих протекторів, ініціяторів, видавців та редакторів.

*

Редакція журналу (Станиславів, Грунвальдзка 11, воєвідство, кімната ч. 16, тел. 16) має навіть намір — як пише — помішувати праці таких „руских“ науковців, як д-р Пастернак і може й інші. Сумніваємося, чи п. Мікетті вдасться переконати, кого слід, у потребі допускати до „З. Ш.“ українців та чи ці останні зможуть співпрацювати з його органом. Бо як повстало видавництво „Золотог Шляху“? Пише про це сам журнал у замітці „Від редакції“ ось як:

„Початок видавництва „З. Ш.“ не здійснився би взагалі, якби цій справі не патронував станиславівський воєвода ген. Степан Паславський, що не лише підтримав думку видавати такий квертьрічник радою і своїми знаменитими організаційними думками довів справу до здійснення, але відшукав і пожертвував перші фінансові засоби, уможлививши початок видавництва“.

Коли зведемо цей факт з відомою нам спробою видавати у Станиславові з української ініціятиви український часопис, якого проєкт референтували своєчасно тому самому воєводі та який п. воєвода з місця відкинув — то стає ясно, що в основи Т. П. Н. у Станиславові лягли не тільки „наукові“ інтенції та наміри.

Може бути, що Станиславів багато слави придбає своїм новим ученим ареопагом. Можливе, що редакція з воєвідства покладе великі заслуги для польської культури. Але покищо в польських наукових колах Варшави культурні аспірації станиславівських меценатів та „академіків“ уважають просто.... політичним суперництвом зі Львовом та львівським воєвідством.

Гром.

ЗАМОВЛЕННЯ У ПЕРЕДПЛАТІ на

Портрети Т. Шевченка і І. Франка

ПРОДОВЖУЄМО ДО **10-го жовтня ц. р.**

З ПРИЧИНИ ДОБІРНОГО ДІБРАННЯ КРАСОК.

Ті, що ще тепер надішлють замовлення — ДІСТАНУТЬ ДОДАТКОВО ДАРОМ одну переписну листівку. — Ціна за 2 портрети у передплаті разом з пересилкою ЗОЛ. 5.50.

Замовлення слати складанками П.К.О. ч. 503.267 до „Центробанку“ у Львові на рах. 13.366.

Урвана пісня.

ОБРАЗКИ З МИНУЛОГО И СУЧАСНОГО.

Кожного дня вполудне надають всі радіостації в Польщі гейнал з маріяцької вежі в Кракові. Той гейнал чув кожний та матиме нагоду ще нераз почути. Мельодія того гейналу дуже симпатична. Тільки закінчення якесь дивне. Властиво закінчення нема. Десь по середині врівається пісня гейналу. Про те, чому вона врівається, говорить польська легенда ось що:

Коли татари облягали і відтак і здобули Краків, сурмач на маріяцькій вежі по давньому звичаю витрублював гейнал. Не подобалося це татарському наїзникові. Він вистрілив з лука і ворожа стріла застрягла в шиї сурмача, який саме витрублював традиційний гейнал. В тій хвилині урвалася пісня. Віки минули, з татарської потуги залишилася тільки жменька під чужим панованням, а на памятку тієї поліі маріяцькі сурмачі, витрублюючи вполудне гейнал, врівають його в тому місці, де урвав легендарний сурмач, поцілений татарською стрілою.

В минулому році варшавська радіо-стація надавала на всі стації в Польщі білоруські пісні. Нічого дивного: як надають німецькі, французькі, еспанські, англійські, ба — караїмські й циганські романси та всякі інші, то можна раз і навіть цікаво послухати білоруських пісень. Та ця небувала в польському радіо авдиція відбилася відгомоном у польській і нельській пресі. В чому річ? Між радіовими стаціями, які трансмітували з Варшави білоруські пісні, була й відома радіостація на північно-східних „кресах“ Польщі. Та, видно, якомусь „татаринові“ з тої стації не подобалися звуки білоруської пісні, а що тепер живемо в модерному часі, то не потребував висилати стріл до співачки, тільки просто вилучив Варшаву, серед слова урвав білоруську пісню і почав надавати з грамофонових плит: „Умарл Мацек, умара“...

Новітній „татарин“ зробив це очевидно з патріотизму, в переконанні, що таким чином найкраще прислугується польській справі і і польській державі. Та з його поглядом і вчинком не зсолідаризувалися не тільки всі неполяки, але й поважніша частина таки польського громадянства, називаючи таку поведінку і в польській незакужуріченій пресі відповідно по імені, звідки ми й довідалися про цей факт. Чи радіевий суперпатріот дістав з тої причини якусь догану чи може похвалу за цей його подвиг — радіева хроніка мовчить. Але факт залишився фактом.

Дня 21. вересня ц. р. в празник Пресвятої Богородиці, передавала львівська радіо-стація богослуження з Волоської церкви у Львові. Богослуження відправляв о. кан. Лопатинський, діяконував о. Горчинський, співав хор під дирігентурою проф. Прокоповича. Авдиція того богослуження не була така ясна і виразна, як звичайно, особливож хори, виходили невиразно, але — чути було. На богослуження призначено дві години (від год. 9—11) — так заповіли часописи. Як звичайно, так і тоді, богослуження закінчилося благальною молитвою М. Лисенка „Боже Великий“... Кілька тактів переспівав хор аж до слів „світло науки і знання“... Нараз в радіо пісня урвалася. Не тому, що вже була 11. година. До год. 11. бракувало ще 15 хвилин. Отже з якоїсь іншої причини перерав спікер чи радіо-оператор у середині благальної пісні, не довінчивши богослуження. Вільний час від перерваного богослуження до год. 11. виповнила львівська радіо-стація танковою музикою з грамофонових плит фірми Кайм, яку перетравала вже дуже ясно і виразно.

Звичайними часами ми чули в радіо цілу молитву Лисенка і від того ані польській державі ані польській державній рації стану нічо злого не сталося. Чи то тепер часи змінилися, чи львівський радіооператор зробив це на власну руку й відповідальність — годі здогадуватися. Але думаємо, що не нікому не шкодило, що наші брати за Збручем почули на фалях етеру цілу молитву М. Лисенка...

І. Г.

СВЯТОЧНА ПРЕМІЄРА!!
Король тенорів Бенямінo Джілі (Gigli) у найкращій мужньо-співочій фільмі цього сезону п. н.
„Пісенька Її Величности"
Всі мусимо почути чудотворний голос наслідника Каруза!
КІНО ХІМЕРА

Припинили низку судових справ на тлі церковних подій на Холмщині.

Варшава, 25. вересня.

Довідуюся з найкращих джерел, що прокуратор окружного суду у Замості **Черняк** зрезигнував з обвинувачення в усіх процесах **проти православних селян з Малкова та інших сіл на Холмщині,** обвинуваченних з 132, 133 і 164 ст. к. к. за події на тлі відомих ревіндикаційних справ. Усі ці справи(поверх двацять) мали відбутися небавком у Замості. На бажання прокуратури **всі вони припинені.**

В правничих зацікавлених колах Варшави підкреслюють, що на такий оборот справи вплинув відомий присуд замістського окружного суду з 16. м. м., що ним — як відомо — судця **Матковський** устійнив, що „опечатання та завалення православної церкви було безправне".

СПРАВА ПАСТИРСЬКОГО ЛИСТА ПРАВОСЛ. ЄПИСКОПАТУ.

Комісаріят уряду м. Варшави сконфіскував — як відомо — в липні ц. р. пастирський лист православного епископату в справі подій на Забужжі. В окружному суді у Варшаві відбулася тепер розправа з того приводу. Суд конфіскату затвердив і переслав акти справи прокураторові для переведення слідства, одначе **прокуратура припинила всяке дохождення в цій справі.** У правничих колах Варшави ведуть тепер з цього приводу оживлені дискусії: чи конфіската важна, чи ні, коли з одної сторони її затвердили, а з другої у змісті пастирського листа не доглянули ніякої провини.

Гром.

Не дають дозволу оснувати кружок „Сільського Господаря".

Основники кружка „Сільського Господаря" в Гавриляку, городенського повіта, дістали від повітового староства в Городенці таке письмо:

Starostwo Powiatowe Horodeńskie. Horodenka, dnia 14. września 1938 r. Nr. BA. 4/61. Do Założycieli Oddziału Stowarzyszenia p. n. Koło Krajowego Hospodarczego T-wa „Silskyj Hospodar" do rąk p. Teodora Kuczirki w Hawryłaku.

ORZECZENIE.

Na podstawie art. 14 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27 października 1932 r. (Dz. U. R. P. nr. 94, poz. 808), zakazuję założenie zgłoszonego Oddziału Stowarzyszenia p. n. Koło Krajowego Gospodarczego Towarzystwa „Silskyj Hospodar", istnienie jego bowiem może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju lub porządku publicznego — ponieważ wśród założycieli znajdują się osoby karane sądownie. Od niniejszego orzeczenia służy odwołanie do Pana Wojewody w Stanisławowie za pośrednictwem Starostwa w 14 dni po jego doręczeniu. — Za Starostę Powiatowego: (—) Mgr. pr. M. Smolka, Wicestarosta pow.

Це письмо староства на друкованому блянькеті. Основники твердять, що ніхто з них не був ніколи караний, тому внесли рекурс до воєвідства.

Нові мільонери.

Як відомо, головна виграна четвертої класи 42-гої класової льотерії — мільон золотих, впала на число 92055. Власниками поодиноких п'яток цього числа є мешканці Львова, небагаті, які утримуються з умової чи фізичної праці.

Зпоміж цих щасливих нових мільонерів подаємо передовсім

п. Анну Шадо. Пані Шадо від дванацяти років є господинею в одного військового емерита і тішиться опінією знаменитої працівниці. На класовій льотерії грає вже чотири роки, однаке досі траплялися їй тільки найменші виграні. Коли дістала вістку про своє щастя, яке впало на неї, була така приголомшена, що цей стан досі її не покинув. На питання, як думає розпорядитися грішми, п. Ш. відповіла, що пожертвує якусь квоту на докінчення будови костела у своїй родинній парохії, споможе свою родину, яка находиться в тяжких умовинах, підтримає суспільні і народні цілі, зокрема Ф. О. Н., а за решту купить домик, щоб запевнити собі спокійну старість.

Пан Олександер Войцеховський, умовний працівник. Виграні стошістьдесятьтисяч золотих, по виконанні громадянських обовязків призначить на створення власного варстату праці. Вірить, що „сімнацятий" мільон принесе йому тривке щастя в його дальшім житті.

Пан Володислав Бераш думає теж про власне підприємство торговельне і накреслив собі дуже широкі пляни.

Про популярність „сімнацятого мільона" свідчить такий випадок, який оповіла пані Шадо:

По виході з Головного Двірця, пані Ш. всіла до сімнацятки і звернулася до кондуктора з проханням, показати її зупинку, на якій повинна висісти, щоб потрапити на вулицю Довгу до Льотерії. Тоді кондуктор спитав п. Ш., чи вона приїхала зі Львова. Коли почув притакливу відповідь, кондуктор і пасажири почали складати пані Шадо побажання і кидати оклики в її честь. Овації тривали, доки вона не висіла з трамваю.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

З женевського гумору.

РАДА ЛІГИ НАЦІЙ УХВАЛИЛА... САНКЦІЇ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

Рада Ліги Націй рішила на тайному засіданні пристосувати до Японії 16. статтю ліґового пакту (санкції) тому, що Японія відкинула пропозицію розвязати японсько-китайський проект за посередництвом Ліги.

Згідно з британською тезою та становищем інших великодержав, кожний член Ліги може виконати санкції або ні.

Розвязали всі сокільські гнізда у Стрийщині.

Станиславівське воєвідство рішенням з 3. ц. м. розвязало Т-во „Сокіл" у Стрию. На днях подібні рішення дістали всі інші сокільські гнізда Стрийщини. Раніше стрийське старогнізда Стрийщини. Раніше стрийське староство (рішенням з 23. ц. м.) припинило було діяльність усіх цих гнізд включно з Українським Повітовим Спортово-Руханковим Союзом. Тепер воєвідство вже розвязало всі 34 сокільські гнізда у Стрийщині.

Студентські однострої і плащі
у великім виборі на складі
у ШАПІРИ вул. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Генерал Франко — князем Галісії.

Як подають з Лісбони, у Коруні зібрано 15.000 підписів жінок з Галісії, які звертаються до нац. уряду з проханням, дати ген. Франкові титул князя Галісії. Рівночасно Галісія жертвує ген. Франкові замок Торрес де Меірас.

Ген. Франко походить з галісійського міста Ферроль.

О. ЛЕВИЦЬКА і С-КА, Львів, Кордецького 51.

Студентські справи.

ІНФОРМАЦІЇ ПРО СТУДІЇ В ЛЮБЛИНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Католицький Університет у Любліні має 4 виділи: 1) теольоґічний, 2) канонічного права, 3) права й суспільно-економічних наук (поділений на дві секції: правну й економічну) та 4) гуманістичних наук (групи: фільософія, клясична фільольоґія, романістика, польоністика, історія, педагоґіка й германістика).

Виділи: теольоґічний та канонічного права призначені тільки для священників, які покінчили духовну семинарію і бажають осягнути ступінь ліценціята й доктора.

Виділи: правно-економічний та гуманістичний дають ступінь магістра й доктора тих наук і зрівняні у своїх правах з державними університетами.

Речинець записів на рік 1938/39 **від 3. до 5. жовтня.** Подання складати на окремих друкох (почтою подань не можна пересилати). Долучити треба: 1) матуральне свідоцтво, 2) метрику, 3) свідоцтво моральности (якщо була перерва в студіях), 4) військове свідоцтво (по предложенні при вписі звертають), 5) свідоцтво відходу, якщо кандидат переноситься з іншої високої школи (не приймають тих, що не здали останнього іспиту у другому університеті), 6) три світлини (37×52 мм., без накриття голови біле тло), з **виразним** підписом на відворотній сторінці, 7) посвідку квестури, що петент вплатив 100 зол. оплати. Коли петента не приймуть, звертають 90 зол. Список принятих оголошує деканат на таблиці.

Оплати на першому році: 30 зол. вписове, 200 зол. часне і 35 зол. виділова оплата. Звільнення можливі.

Лікарських оглядин, ані інших перепон у принятті нема. Приймають також православних.

Точніші інформації подасть (долучити почтову марку на відповідь): Богдан Шафранський. Lublin. ul. Narutowicza 34 m. 14.

З природи і життя.

Цукрівниця стає щораз частіша.

Одною з найбільш виснажливих недуг є цукрівниця (цукриця, цукрова недуга, діябетес мелітус). Вона полягає на тім, що організм людини невсилі затримати у собі і спожитковати того цукру, що його дістає в поживі з цукрових та мучних страв і незужитий викидає назверх у сечі. Природно, що через те людина щораз більше тратить на вазі, худне та виснажується, бо-ж цукор є одним з найпотрібніших складників людської поживи, і є потрібний головно для праці мязнів, що з нього черпають енергію до руху та праці. Крім того кожна клітина людського організму потребує цукру для правильної відживи.

Причиною цукрівниці є головно розладдя у праці гормонотворчих залоз, зокрема т .зв. підшлункової залози, органу, що як вказує назва лежить глибоко в черевній ямині, схована під шлунком. Цей орган величини і вигляду банана продукує гормон **інсуліну**, що всякає до крови і цею дорогою впливає на організм в той спосіб, що затримує цукор в організмі і дає змогу його енергію використати. Коли-ж через неправильне чи за мале витворювання згаданого гормону находиться за мало інсуліни в крові, чи її зовсім брак, тоді цукор не затримуваний інсуліною утікає з сечею назверх і організм тратить великі засоби енергії, стає хворим та безсилим

Що на те статистика?

Ця недуга є невилічна; можна з нею жити навіть дуже довго і до 100 років, але треба ціле життя побирати впорскування інсуліни, що заступає бракуючу інсуліну організму і тримати строгу дієту, що впроваджує до організму лише так багато цукру, скільки організм може собі присвоїти, завдяки тій кількости інсуліни, яку дістає у впорсках.

З огляду на грізний характер тої недути дослідники пильно слідкують за її появою. За німецькою статистикою число появи цукрівниці зросло значно в останніх десятках літ. Нпр. у Прусії у роках 1881—1885 на 500.000 людей випадало 15 випадків смерти у хворих на цукрівницю. Тепер та смертність зросла вдесятеро. Також в інших державах помітно зросло число недужих на цукрівницю. Деякі лікарі гадають, що таке збільшення появи цукрової недути стоїть у зв'язку з надміром цукру в поживі, що обтяжує надмірно працю витворювання підшлункового гормону інсуліни і через те доводить до цукрівниці.

Цукор і цукрівниця.

Багато лікарів та інших людей цікавиться справою чи поява цукрівниці зростає в міру споживання цукру. Показалося, що ні, бо нпр. в Японії, країні, де може найбільше споживають мучно-цукрових страв, є лиш дуже незначне число хворих на цукрову недугу. Тому надмір вуглеводанів (цукру та муки, що теж є зложеним цукром) не впливає на появу цукрівниці. Зате дослідники виказали, що тут має вплив надмір товщів у поживі, що викликує розладдя у травленні. Тоді вся травлінна енергія кормового проводу (шлунка та кишок) звернена на присвоєння організмові товщу, — зате гірше організм побирає вуглеводани. Тому кількість товщу в денній поживі недужого на цукрівницю не повинна переходити 14 грамів денно, а цукрово мучних страв повинно бути неменше 606 гр. Як це потвердили досліди німецького лікаря Гольца на тваринах, а також клінічні обсервації, чим менше вуглеводанів організм дістає, тим гірше їх собі присвоює. Тому в їхній поживі треба обмежити товщі на користь вуглеводанів.

Найновіші наукові теорії кажуть, що саме цукор у хворих на цукрівницю є тим чинником, що побуджує до праці підшлункову залозу (витворювання гормону, що регулює цукор в організмі людини — інсуліни), а коли цукрово-хворий споживає замало цукру, тоді витворювання інсуліни ще більше підупадає.

В кожному разі згадані теорії не виясняють ще причини щораз частішої появи цукрової хвороби; ця причина ще і далі незнана.

Ст. Брик.

Нововідкритий магазин мужеської конфекції
Зиґмунта Мазуркевича
у Львові, вул. Гетманська 12 (ріг Кілінських)
поручає найновіші моделі як: убрання, пумпи, студенські однострої і плащі, реглани, нагортки, пальта, футра у великім виборі готові і до міри в першорядних бельгійських матеріялах, по дуже приступних цінах. Увага! у власному інтересі просимо оглянути виставу.

Психічна гігієна.

У всіх краях культурного світа знають про т. зв. психічну гігієну людини. Цей термін повстав в Америці, а його автором є Кліфорд Бірс. Він не був лікарем, але студіюючи людську душу на основі власного досвіду та відповідної літератури, він написав цікаву книжку під сенсаційним наголовком „Душа, що віднайшла сама себе", якою зацікавив широкі кола лікарів, суспільників та публики питанням таємниць психічного життя та лікування його недомагань. Він сам довгий час терпів від страху (фобії) перед тим, щоб у нього не появився лихий новотвір пістряк, на якого помер його брат, бо як відомо ця недуга має нахил появлятися родинно. Під впливом тої фобії він пробував навіть покінчити самогубством, але його вчас відратували. Пізніше він перебував кілька літ у ріжних заведеннях для душевно-хворих, а по цілковитім виздоровленні написав згадану книжку. Його метою було усунути хиби та надужиття в заведеннях для умово-хворих та вдосконалення рівництва та опіки над тими найнещасливішими людьми.

„Товариство Психічної Гігієни".

За почином Бірса повстало Товариство Психічної Гігієни, а за ним спеціяльно клініка психотехнічна в Балтімор в Америці. Тепер по роках згадане товариство є одним з найбогатших в Америці і розвиває свою акцію в ріжних напрямках. Воно займається опікою над психічнонедужими, упослідженими, створює психіятричні відділи при вязницях, дало почин до окремих судів для малолітніх злочинців, дбає про вишкіл фахового опікунчого персоналу, має опіку над психопатами (люди з ненормальними інстинктами та нахилами, які стоять на межі між душевно нормальними і умово хворими, нпр. алькоголіки, сексуально перверзійні та ін.), ненормальними дітьми і т. п.

Крім того згаданий рух „психічної гігієни людини" займається такими питаннями як досліди над дідичністю, боротьба з алькоголізмом, жебрацтвом, волокитством та проблемою евгеніки.

„Психічна гігієна" в Польщі.

За прикладом Америки також інші держави звернули увагу на рух „психічної гігієни". Подібні суспільно-урядові організації повстали і в европейських державах, передовсім у Франції, Бельгії і Англії, також у менших державах як Фінляндія, Туреччина. В Польщі подібних організацій нема, хоча багато інституцій займається подібними справами. Всеж і в Польщі істнують подібні організації як нпр. „Товариство опіки над умово-хворими" у більших містах держави. Також істнує в деяких околицях держави т. зв. родинна опіка над умово-хворими, де мешканці цілих сіл займаються утриманням при своїх родинах умово-хворих. В цілій Польщі є тепер коло 30 більших і коло 30 менших психіятричних заведень, одначе це рішуче за мало для держави із 35 міл. населенням. Таксамо за мало ще лікарів-спеціялістів та фахового персоналу, щоб розточити відповідну опіку над душами, що того потребують.

Гроші та бактерії.

Чуємо часто багато пересторог про небезпеку переношування ріжних недуг через монети, грошеві банкноти та телефонічні слухальця. Дослідами над присутністю хвороботворчих заразнів-бактерій на тих предметах занявся німецький дослідник Л. Лянге. Його досліди виказали, що на згаданих предметах можуть находитися бактерії, тому теоретично істнує можливість зразитися якоюсь недугою тою дорогою. Одначе практично така небезпека мала, тому що тільки бактерії, що находяться на паперових банкнотах легко переносяться на тіло. Бактерії, що находяться на металю та дереві, можуть перенестися, коли даних предметів діткнути, лише в малій кількости.

Зрештою заразні недуг, що находяться на названих предметах, звісом і поступово гинуть від шкідливого для них бактеріобивачого впливу металю; коли-ж дістануться на руку людини, звичайно гинуть від шкідливого діяння квасів, якими є вкрита поверхова верства шкіри.

Тому як це виказали досліди німецького вченого, ця дорога переношення недуг грає в порівнянні з іншими тільки незначну, другорядну ролю у практиці. Спеціяльну осторожність в користуванні згаданими предметами слід заховати тільки в особливих випадках (нпр. при епідеміях).

Думки і факти.

Не лише час — то гроші, — здоровля, це також гроші; одначе грошей не можна назад перемінити у здоровля. **(Рескін).**

* * *

Недуга — це терпіння та біль; смерть звичайно ні.

* * *

День, в якім ти не засміявся — втрачений. **(Шамфор).**

* * *

Деякі недути треба лікувати не увідомлюючи хворого про них, бо свідомість про недугу у багатьох вже стала причиною смерти (Сенека, 2—65 р. по Христі).

* * *

Лікар є лише помічником природи. (Ґален 131—200 р.).

* * *

Найбільш почесне звання, по службі Богові, є бути жерцем святої полумені життя і оборонцем того найціннішого дару Бога і таємних сил природи для людства, — себто лікарем. **(Гуфеляид).**

* * *

Хто хоче лікувати людей та помагати їм, мусить їх розуміти.

* * *

Дуже прикро лікареві та доглядачам, коли недужому не можна більше помогти. Їм залишається лиш одна потіха, а саме, що вони сповнили все, що по своєму найліпшому знанню та почуттю обовязку могли зробити. **(Більрот).**

* * *

Не знаємо ще досі, що це таке недуга, таксамо як не знаємо ще суті життя. В кожному разі недуга це така сама своєрідна форма життя, як здоровля. **(Штанденат).**

* * *

Не з алькоголем треба воювати, але з „окозіями до пиття" і нахилом до нього. **(Е. Ценкер).**

* * *

Ти кажеш, докторе, вино здоровлю шкодить; та бачу ось вино ти пеш не воду. **(Коховський).**

* * *

Один шведський летун, що працює на північних окраїнах Швеції, в останньому часі перевіз своїм літаком 500 хворих з підбігунових околиць до шпиталю.

* * *

Про поширення налогу морфінізму свідчить факт, що в 1929 р. продукція морфіни дала 58 тон, тоді як урядове запотребування не було більше ніж 29 тон. Одна тонна морфіни вистачає для кілька мілионів людей на одну давку по одній сотій грама.

* * *

У зелених ліскових горіхах найшли дуже багато вітаміни С. У там є 7—30 гр. на 1 кг. горіхів себто 50 разів більше ніж у цитрині.

Сторінка без політики.

Біла королева пралісу.

Від довшого часу кружляли по Полудневій Африці поголоски про те, що у гаибині африканського суходолу панує над цілим племенем кафрів якась біла королева. Кафри називають її „Моджаджі". А що цієї білої королеви не міг ніхто донедавна побачити, рішився якінці один шукач золота Петер Лянгдаль вибратися на власну руку в розшуки таємничої королеви кафрів.

Даремні труди.

Ці розшуки не були такі легкі, якби воно здавалося. Кільканацять днів тривала подорож в околиці, в яких згідно з оповіданнями мала панувати „біла королева". Найбільшою перешкодою в тому, щоб щолебудь довідатися про білу жінку африканських пралісів були не трудноші дороги крізь непрохідні джунглі та густі праліси, лиш дивна й таємнича мовчаливість кафрів, коли розмова с[illegible] на тему білої жінки.

Одного р[illegible] Лянгдаль зайшов до начальника кафрів та при тому заявив, що мандруе у розшуках за золотом.

— Тут нема золота — відповів не дуже привітно кафр. При тому поспішно він додав, що кільканацять днів дороги відти є багаті жили золота і що він готов подати шукачеві точні вказівки. Лянгдаль зрозумів, що кафр його обманює. Тому він намагався переконати начальника кафрів, що він справді зацікавлений тільки золотом та негайно вибереться в дальшу дорогу. При тому просив він лиш гостини заки вимандруе зі села.

Подали муринське пиво й мурини стануя мовчки при подорожникові, вижидаючи набуть тієї хвилини, коли той піде в дальшу дорогу. Колиж Лянгдаль вже справді вибирався в дальшу дорогу, запитав він оттак собі, чи кафр не знає чогонебудь про білу жінку. На те кафр не відповів ні словечка, лиш мовчки відвернувся і шез у своїй хатині.

Моджаджі купається

Кілька місяців пізніше, коли Лянгдаль вертаючися знову попав у ті околиці, станув перед маревом небезпеки, що загине в пустині без води. Остаче начиння з водою вже опорожнилося і Лянгдаль та його слуга шукали за якимнебудь джерелом. Уночі пустилися вони в напрямі ріки, яка повинна десь була в тій околиці находитися. В одному менті на краю ліса замайоріли дахи муринських хат. Десь недалеко мусіло бути теж джерело, або ріка.

Раптом Яків, прислужник шукача, натрапив на гурток жінок, які берегли якийсь одяг. Коли вони запримітили чужі постаті, почали проявляти велике занепокоєння та схвилювання і залякані збіглися в гурток. Коли Яків таки пустився у напрямі ріки, кинулися вони стримувати його силою.

— Ти не смієш підходити до ріки — крикнула одна з жінок. — Саме тепер купається Моджаджі.

Яків не відповів на те ні словечка, лиш оглянувся за своїм паном.

— В такім випадку заждемо — відповів Лянгдаль. Ця вістка його заскочила. Тоді жінки розпростерли велику шкіру леопарда й одна з них кинулася до ріки, мабуть, щоб [illegible] про те королеву.

Королева приходить.

На нікого ще Лянгдаль так не ждав, як тепер. Голоси жінок стали дуже оживлені. У найближчій хвилині Моджаджі станула перед ним. Вона йшла з величю справжньої уродженої королеви. Її вогке волосся виблискувало. Лице в неї було таке, як в інших европейок, що довгий час перебувають під гарячими променями підрівникового сонця. Гнучке тіло сповивала біла шкіра. Коли ця небудення зява підійшла ближче, він почав їй пильно приглядатися. Лице мало наскрізь европейські риси. Її темні очі дивилися ясно й мудро перед себе, уста були може дрібку за широкі, зате зуби рівні й білі. Вона могла мати 30 або 35 літ і при тому була типом жінки, на якім не слідно зовсім знаку часу. Заки вона промовила слово, сіла на шкірі леопарда й піддала свою особу дбайливим рукам муринок, які стали приглядатися чужинцеві. Вкінці дала знак рукою і її служанки відступили на кільканацять кроків узад. Вона хотіла імовірно з білим мужчиною сама говорити й тому він підступив до неї.

Спершу він заговорив до неї по англійськи, королева похитала з усмішкою головою. Тоді Лянгдаль заговорив до неї мовою туземців і вона давала на кожний запит ввічливу відповідь. Мандрівник немало при тому здивувався, як вона знаменито опанувала горляні та шелестівкові звуки муринської мови.

Артистичні
Глинянські Килими
фірми
Дмитра Кузика
поручає Дім Глинянських Килимів
Львів — пл. св. Духа 2.
Тел. 233-44.
Ціни найнижчі. Солідний товар.

Не знала нічого про широкий світ.

Підчас цілої розмови виявляла королева велике зацікавлення й засипувала білого питаннями. Вона не знала нічого про широкий світ поза межами свого королівства й не мала найменшої охоти змінити свою долю. Лянгдаль хотів щось більше довідатися про цю таємничу жінку, але вона або не хотіла, або не вміла на його запити відповісти.

Над кафрами панувала вона при допомозі прибічної ради старших, одначе подорожник набрав при тім переконання, що справжньою й неподільною володаркою є таки вона сама. Про її походження ніхто нічого їй не оповідав. Ясну барву свого лиця приписувала вона примхам природи. До своїх послуг мала вона гурток служанок та приятельок одночасно. Її підчинені можуть її лиш при виняткових нагодах побачити. Лянгдаль запитав, чи вона заміжня.

— Ні, я незаміжня — в тому менті білому мужчині здавалося, що її очі потемніли. — Одного дня вони знайдуть мені мужа з барвою мого лиця. Таке вони мені прирекли й я цим дуже тішуся й чекаю тієї пори зі справжньою радістю.

Відтак муринська королева встала, обвинулася щільніше своїм накривалом, кивнула на служанок та усміхаючися покинула гостя.

Підчас розмови Яків наповнив бокаги водою й тепер оба йшли у відповідній віддалі за Моджаджі. Колиж вони дійшли до хат, вона щезла раптом зі своїми служанками. Подорожника прийняв начальник. Цим разом шукач золота не потребував негайно відїздити й залишився на ніч. Колиж відїздив із столиці білої королеви чорного люду, забрав зі собою шкіру леопарда... на згадку

ШКОЛА ФАКІРІВ.

Індійські факіри рішили не вважати свою професію таємною наукою, лиш як частину взагалного навчання своїх наслідників.

В Бомбаю заложили школу, в якій багато факірів учить молодь тієї таємничої професії. Заложити школу не було так легко. Одною з найбільших перешкод була справа, чи приймати до школи членів найнижчої касти парій.

Цю справу перерішила щойно інтервенція англійської влади, яка дала концесію на школу лиш під умовиною, що приймати будуть до неї всіх, без винятку.

Всеж таки управа школи не відноситься однаково до всіх учнів. Члени вищих каст платять доволі низьке вписове, іноді їх навіть звільнюють від вписового. Зате члени нижчих каст мусять платити доволі високе вписове та підчас науки високі оплати.

Ясно, що такі засоби відстрашують від школи нижчі касти й таким чином управі вдалося осягнути те, що вона хотіла: у школі нема зовсім парій.

ШКОЛА ТУРИСТИКИ В ПАРИЖІ.

Багато парижан запалилося до високогірської туристики. Тому, що багато молодих парижан взагалі не знає як треба спинатися по горах та тому, що багато є таких, які взагалі не мають змоги поїхати кудись у гори, в Парижі заложили школу високогірської туристики в якій одні будуть учитися, як ходити по горах і скелях, інші зможуть „виладувати" свій темперамент. На „школу" винайняли окремий город до вправ, крім того винайняли кілька фабричних будинків та дахів високих камениць, де по заведенні ріжних охоронних засобів аматорищого спорту зможуть відбувати небезпечні вправи.

ГОЛОС ТИХ, ЩО ГИНУЛИ Й УРЯТУВАЛИСЯ.

У стейті Іліноїс появився часопис, що його видають колишні пацієнти лічниць для умово хорих. Статті і твори містять у тому часописі тільки такі люди, що перейшли в лічницях лікування.

Часопис присвячений політичним, економічним та фільософічним питанням, крім цього займається теж літературою та поезією.

Оригінальний часопис має заголовок: „Голос тих, що гинули й урятувалися".

Перше число розійшлося, навіть як на американські відносини, в доволі великому накладі.

ФУТРА ПРЕССЕР
у великім виборі на догідних умовинах діставнете у фірмі
Пасаж Миколяша
напроти кіна „Тон" ч. 2002 2—10

ЛАЗНИЧКА ЗА 150.000 ДОЛЯРІВ.

Американські багачі люблять вибагливість. Палати, що вони їх будують, мають незмовірний іноді комфорт. Зокрема дбають американці при лазнички й уладжують їх незвичайно вибагливо.

У звязку з цим дотепний підприємець Нью Йорку Брінет заложив фабрику вибагливих інсталяцій до лазничок. Найдорожчою інсталяцією, що її закладав Брінет, було уладження лазнички якогось мільонера. Лазничка коштувала 150.000 долярів. Ванну зробили з оникси й червоного дорогого мармуру. Всі металеві частини зроблені зі щирого золота.

—o—

ВОРУШНІ БІБЛІОТЕКИ В ТРАМВАЯХ.

Дирекція будапештенських трамваїв рішила кільканацять трамваєвих возів випосажити у спеціяльні уладження, щоб примістити в них найважніші та найпопулярніші мадярські твори. Ті трамваї будуть їздити по передмістях, що спеціяльно до цього призначені урядові будуть випозичати бідному населенню Будапешту книжки. В кожній будапештенській дільниці така ворушна бібліотека буде появлятися двічі на тиждень. Позичати книжки будуть безплатно на підставі особистих виказок.

Кожний, навіть найстарший може вчитися.

Професори колюмбійського університету (Злучені Держави) перевели низку досвідів, які дали їм змогу ствердити, в якім віці людина найкраще вчиться. Вони заявляють, що погляд буцімто найкраще вчаться діти, фальшивий. Пятилітня дитина в порівнянні з молодою 23-літньою людиною (на той вік припадає мабуть розквіт здібностей) учиться утроє повільніше, 10-літня дитина на половину довільніше. У 15 році життя межа доходить 75 проц. Значить лінія збільшення здібностей іде шпилько вгору, зате куди повільніше спадає. 45-літній мужчина чи жінка вчиться так самісько скоро, як 15-літній хлопець чи дівчина. 55-літній учиться як 10-літня дитина. І здібности зовсім не кінчаться на 60 р. життя.

Правда, багато є таких причин, що впливають на розвиток здібностей. Людина, яка мусить боротися зі щоденними турботами і малими клопотами — вчиться повільніше. Чимало спинює теж науку й недостача цікавости. Хто не проявляє зацікавлення для тієї ділянки, в якій не працює, той ніколи далеко не зайде. До цього ще треба додати нетерплячку. Нічого не можна навчитися за короткий час.

Англія погоджується, щоб Німеччина заняла в субогу частину Судетів.

Як довідується льондонський кореспондент ПАТ-а, Чемберлен передав Гітлерові через сера Вільсона ось які пропозиції:

1) В суботу 1. жовтня німецькі війська обсадять Егерлянд, себто частину Судетів з містами Егером, Ашом, Карльсбадом, Маріебадом і Фалькенав.

2) Міжнародня комісія визначить новий чесько-німецький кордон. Та комісія ввелаб виконавчі постанови при переданні Судетів у німецькі руки, вона малаб виконати свое завдання якнайскорше.

Брнтійський уряд готов загарантувати, що Чехословаччина вповні та льояльно виповнить усі зобовязання.

Крім того Чемберлен остеріг Гітлера перед наслідками занадто рішучих кроків проти Чехословаччини.

ВІЛЬСОН ВЕРНУВСЯ ДО ЛЬОНДОНУ.

Сер Вільсон був у Гітлера, дістав від нього відповідь на письмо Чемберлена та відлетів до Льондону в год. 13.45. В Гестені причалив він в год. 17.15 і негайно поїхав до Чемберлена. На запит, чи ще раз поїде до Гітлера, відповів „не знаю".

Становище Румунії до чехословацької справи.

Букарештенські політичні кола підкреслюють, що румунський уряд дальше зберігає резерву супроти чехословацької справи та вичікуюче становище. За винятком невеликого скріплення граничної сторожі Румунія не перевела ніякої військової підготови.

Вулиці Берліна заповнені військом.

У вівторок вечором зосереджено у центрі Берліна, зокрема на вулицях Унтер ден Лінден, Вільгельмштрассе і Фрідріхштрасе велику кількість війська ріжних родів зброї. Військові стійки регулюють рух, військові кольони повоали посуваються у полєвому виряді.

Чеське військо обстрілює німецьку територію

Минулої ночі чеські вояки обстрілювали зі скорострілу шлях коло німецької митної станиці під Лібенав; скоростріл уставили вони на німецькій території. Німецька гранична сторожа прогнала їх.

РЕКВІЗИЦІЇ У СУДЕТАХ.

Чеські війська вивозять зі Судетів усе, що тільки має якунебудь господарську вартість. Текстильні фабрики у Гравнав унерухомлені, бо чехи вивезли всі запаси сирівців; з цієї самої причини унерухомлені всі промислові підприємства у Гальтштадті. Реквізиції переводять не лиш у фабриках і великих підприємствах, але й у дрібних ремісничих варстатах. У багатьох випадках здемонтовано і відтранспортовано в глибину краю машини.

У прикордонних селах чеська влада перевела реквізицію коней і коров.

У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ ЗАМКНУЛИ БАНКОВІ СЕЙФИ.

Празький уряд рішив замкнути банкові сейфи і піддати їх контролі. Доступ до сейфів дозволений лише у присутности урядових контрольних органів.

ЕВАКУАЦІЯ БРАТИСЛАВИ.

Від початку чесько-німецького конфлікту виїхало з Братислави 35.000 осіб.

Що відповів Гітлєр Рузвельтові?

У Берліні оголосили відповідь Гітлєра на мировий заклик Рузвельта.

Гітлєр доволі подрібно зясовує історію Судетів від 1918. р., підкреслюючи, що тоді судетським німцям не признано Вільсонівського права самовизначення народів. Дальше Гітлєр описує репресії проти судетських німців та стверджує, що зясовує собі можливі наслідки вибуху війни, але за неї не був би відповідальний він ані німецький нарід.

Винятковий стан в Англії.

ЛЬОНДОН ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ПРОТИЛЕТУНСЬКОЇ ОБОРОНИ

Офіційний часопис приніс вістку про мобілізацію летунів резерви.

У кількасот місцях Льондону уставлено протилетунські гармати. У всіх парках копають протилетунські криївки.

У фабриках літаків працюють на дві зміни, так, що продукція дійшла до 200 апаратів на тиждень.

„Як будемо мусіти воювати, то хіба у важнішій справі, ніж чехословацька"

— ЗАЯВИВ ЧЕМБЕРЛЄН ПЕРЕД МІКРОФОНОМ.

Чемберлен виголосив у вівторок вечором промову через радіо. Англія перевела оборонну підготову — заявив він — та не значить це, щоб спір у далекій країні, мало відомій, мав стати причиною війни; тим більше, що цей спір засадничо вже розвязаний. Англії війна не загрожує, навіть посередньо.

Гітлєр не довіряє Чехословаччині, тому Англія гарантує йому, що Прага буде мусіти виповнити всі обіцянки. Не можна допустити до того, щоб ціла британська імперія вмішалась у війну через Чехословаччину. Якщо будемо мусіти воювати, то за якусь важнішу справу.

НІМЕЦЬКІ ДОМАГАННЯ НЕ РІЖНЯТЬСЯ ВІД АНГЛЬО-ФРАНЦУСЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ.

Празькі урядові кола мають ще деяку надію на компроміс та на британське посередництво, дарма, що годесберські домагання Гітлєра майже не ріжняться від англьо-французьких пропозицій.

ВІДПОВІДЬ ЧЕХОСЛОВАЦЬКОГО УРЯДУ У СПРАВІ ПЕРЕЛЕТУ ЛІТАКІВ НАД ПОЛЬСЬКОЮ ТЕРИТОРІЄЮ.

У відповідь на польські ноти з 26. ц. м. чеське посольство зложило 27. ц. м. вербальну ноту, в якій повідомляє, що празький уряд негайно розгляне справу перелету чеських літаків над польською територією та дасть польському урядові вияснення.

У тій справі чеський військовий аташе відвідав шефа II. відділу польського головного штабу.

БЕНЕШ ХОТІВ УСТУПИТИ?

Як говорять у Празі, през. Бенеш хотів уступити зі становища голови держави і залишився лиш на особисте прохання премієра.

ЕВАКУАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ УРЯДІВ З ПРАГИ.

Деякі уряди евакуовано з Праги, інші приготовані до евакуації.

Повстали дві нові установи: найвищий уряд цензури, що цензурує пресу, фільму, пошту, телефон, телєграф, грамофонові кружки і т. п. та найвищий уряд господарки, для контролі цін. Цей останній м. ін. обмежив зужиття бензини. Більші таксівки унерухомлено.

Припаси газових масок вичерпані.

АНГЛІЯ І ФРАНЦІЯ ПРИЗНАЮТЬ ПОЛЬСЬКІ ДОМАГАННЯ СУПРОТИ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ?

Телєграфічна агенція „Експрес" твердить, що польське міністерство закордонних справ довідалося, що Париж і Льондон признають рацію Польщі щодо домагань заользанського Шлеська.

ПОЛЬСЬКА ВІДПОВІДЬ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

У вівторок в год. 17.40 причалив у Празі польський літак, який привіз лист през. Мосьціцького до през. Бенеша та польську ноту, яка предкладає конкретний проєкт полагоди польських домагань до заользанського Шлеська.

ПЕРЕСТРІЛКА НА ЗАОЛЬЗАНСЬКОМУ ШЛЕСЬКУ.

За рікою Ользою щораз частіше чути відгуки боїв. Минулої ночі дійшла до Тешина гальба крісів і скорострілів та вибухи гранат.

У кількох місцях гурти поляків намагались перейти кордон, але чеська жандармерія атакувала їх. Числа ранених і вбитих не вдалось устійнити.

Нова телєграма през. Рузвельта до канц. Гітлєра.

ЧИ ДІЙДЕ ДО НЕГАЙНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ДЕРЖАВ?

През. Рузвельт по двогодинній нараді з державним секретарем закордоних справ, з яким обговорив основно міжнародне положення у звязку з чехословацьким конфліктом, вислав в год. 3-ій вночі в середу 28. ц. м. нову телєграму до канц. Гітлєра, що є відповідю на телєграму канцлєра. Гітлєр покликувався у своїй телєграмі на право самоозначення народів, що їй відмовили у Версаю в 1918 р. переможні держави судетським німцям і стверднв, що мир залежить від Праги.

През. Рузвельт стверджує, що „справа, якою тепер займаємося, не є справою таких чи інших помилок і несправедливостей минувшини, але це проблема, від розвязки якої у великій мірі залежить будуччина. Світ домагається від нас, провідників народів, щоб ми не домагалися від народів жертв з їх життя. Насильство не може принести ніколи трівкої розвязки. Велика світова війна не принесла нам миру. Це важна лекція, зі зрозуміння якої випливають, на мою думку, якщо йде про теперішне положення, два висновки:

1) Всі ріжниці і конфлікти між Німеччиною і Чехословаччиною можна і повинні бути поладнані в засалі мирно;

2) Військові приготування, що малиб довести до воєнного конфлікту і катастрофи, непотрібні і зовсім неоправдані.

Моє переконання щодо тих двох точок спираю на інформаціях, що між Німеччиною і Чехословаччиною є засадничо згода щодо суттевих справ і йде лише про спосіб їх виконання. Якби виявилось, що необхідне, щоб продовжувати переговори на конференції між обома державами, пропоную негайне скликання конференції держав, безпосередньо зацікавлених чехословацькою проблемою. Якщо цього собі бажаєте, можна таку конференцію скликати в якійсь невтральній місцевости Европи і можливо, що така конференція знайшлаб мирову розвязку цілої проблеми згідно з духом справедливости. Якщо згодитеся на це — я переконаний, що мілони людей будуть хвалити вас за це становище. Своє переконання спираю на досвідах з історії і знаю, що духи мужчин.

жінок і дітей, що мусілиб розстатися з життям підчас війни, будуть вам вдячні за заслуги для справи мира. Уряд Злучених Держав не має ніяких зобовязань в Европі, не має наміру вступати в якінебудь переговори. Одначе вважаємо своїм обовязком не відхилятися від відповідальности за політику доброго сусідства народів".

Нові мирові пропозиції Франції.

ФРАНЦУСЬКИЙ АМБАСАДОР У ГІТЛЄРА.

Авас повідомляє з Берліна, що амбасадора Франції Понсета приняв канц. Гітлєр на одногодинній авдієнції в середу 28. ц. м. в год. 11.15 предполудием. Амб. Понсе предложив канц. Гітлєрові нові пропозиції французького уряду у справі мирного поладнання німецько-чехословацького конфлікту.

ДОВША НАРАДА В РИМІ.

В середу 28. ц. м. мін. гр. Чіяно приняв британського амбасадора льорда Перта, з яким відбув довшу нараду

Німецька преса про Закарпатську Україну.

В берлінськім „Фелькішер Беобахтер" з 24. ц. м. появилася стаття про майбутню долю Чехословаччини, в якій згадано про Закарпатську Україну. Чехи — пише згаданий часопис — всупереч святочним обіцянкам у безконечне зволікають з автономією для Закарпаття і ця справа є одним з кільцят у ланцюгу зломаних приречень.

„Франкфуртер Цайтунг" з 25. ц. м. приносить низку вісток про положення на Закарпатті у звязку з домаганням „Української Національної Оборони" дотично національного самовизначення та з репресіями чеської влади, які з цього приводу є на черзі дня на области цілого українського Закарпаття

—o—

Українська делеґація у прем. Складковського.

ПАТ повідомляє:

У вівторок 27. ц. м. прем. Славой-Складковський приняв представників УНДО: голову Василя Мудрого, інж. Юліяна Павликовського та адв. д-ра Михайла Волошина. Представники УНДО зясували теперішнє положення українського народу у звязку з міжнароднім положенням і предложили домагання у справі політики супроти українського народу. На цій нараді порушено теж актуальні справи у звязку з виборами до законодатних палат.

—o—

НОВИНКИ.

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік оснув. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 —?

— **Українці, позір!** Коли граєте, так купуйте льоси до 43-тої Клясової Льотерії тільки **в українській колєктурі** Повітового Кредитового Товариства у Львові, вул. Снястуська 38, партер, телефон ч. 108-61, чекове конто 508777. Замовлення з краю полагоджуємо відворотно. 1-3

— **Фарби, лякери, покости,** предмети домашнього вжитку, **косметику** поручає ф-ма **Інж. Б. Попович, Львів, Руська 16.** Великий вибір, дешеві ціни. 1987 -10

— **Космео** — Львів, Миколая 7, фахово порадить Вам Пані, як раціонально плекати вроду.

— **Курси косметичні Слави Добрянської** Львів, Кохановського 15 в. Школа професійна затверджена кураторією під управою лікаря-дерматольога д-ра Лисяка. Вписи щоденно. Тел. 253-67.

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 30. вересня ц. р. в год. 7. ввечір у власній домівці. На сходинах виголосить д-р Осип Філяс виклад п. н. „Лікарська опіка над дошкільною та шкільною молоддю". 2047

— **Дичина і дике птаство.** Приладження сарнини і куропатв покаже п. Наталка у Клюбі „Нової Хати" в четвер, дня 29. ц. м. Початок год. 6. Адреса: Львів, Ринок ч. 36 2054

— **В Т-ві „Молода Громада"** відбудеться в четвер 29. ц. м. в год. 7-ій веч. реферат ред. Е. Яворівського про Полісся. Вступ для членів і введених ними гостей.

— **Позір! Співаки!** В четвер 29. вересня ц. р. відбудеться в Малій Салі ім. М. Лисенка при ул. Шашкевича 2 перша проба Спів. Т-ва „Сурма", на яку взиває всіх Вп. Членів і запрошує кандидатів на членів — Видїл Т-ва. Початок проби 19.30.

— **Святкування ювилею 950-ліття хрещення Руси-України у Львові.** В неділю 2. жовтня ц. р. в церкві Преображення св. Спаса у Львові відбудуться святочні торжества з приводу ювилею хрещення Руси-України, на що зложаться: В год. 10 рано посвячення новосправлених ікон — св. княгині Ольги і св. рівноап. князя Володимира (роботи артистів Іванюха і Коверка), архиерейська Служба Божа з численною асистою духовенства та загалом з усім величавим обрядом і ювилейна проповідь. На це свято прибудуть до церкви Преображення св. Спаса процесії з сусідніх парохій та організацій наших робітників і ремісників зі своїми прапорами. Цим святом започатковується друга частина ювилейних торжеств на терені Львова, тому українське громадянство міста Львова, головнож інтеліґенція, повинно взяти у цім церковно-національнім святкуванні якнайчисленнішу участь. Величавий Преображенський храм такий просторий, що легко помістить і кілька тисяч вірних.

— **Ревелєрси „Евгена" з концертами по краю!** Як довідуємося, ревелєрси Евгена виїздять в концертове турне по містах Галичини. Перший концерт відбудеться вже цієї неділі 2. жовтня ц. р. в Ходорові, звідки концертова тура веде на Стрий, Дрогобич, Самбір, Перемишль, Яворів. Опісля ревелєрси завитають до інших міст. Найновіший репертуар, в якому не забракне ні модерних танґ, ні фокстротів, обіймає теж багато стрілецьких і народніх пісень та співомовок С. Руданського. Особовий склад хору дає запоруку найкращого виконання пісень. Сподіємося, що наша публика радо повитає ревелєрсів у своїх концертових салях.

— **Ревізії й арештування.** В неділю 18. ц. м. поліція перевела ревізію в Андрія Мельника, абс. гімн. у Годвишні пов. Городок. Опісля арештувала його і відвезла до арештів у Самборі. Того самого дня поліція арештувала в Добрянах пов. Городок Антона Гасюка і відвезла його до арешту в Городку.

— **Нова аптикарська такса** обовязує вже від 10. ц. м., на основі якої обнижено ціни багатьох ліків. У звязку з тим Аптикарська Палата Сх. Галичини у Львові оголосила комунікат, що аптики не будуть признавати індивідуальних знижок у цінах ліків. Одночасно збори Аптикарської Палати рішили, що всі львівські аптики починатимуть від 1. жовтня ц. р. нічні дижури в суботу, а не в неділю, як це було дотепер. Аптики, що не матимуть дижурів, будуть замкнені від год. 9-ої вечором у суботу до год. 8-ої рано в понеділок. Замкнені аптики виставлятимуть орієнтаційні таблиці з означенням аптик, що мають дижур у неділю і в ночі. Одночасно Аптикарська Палата повідомляє, що всі дижурні аптики будуть стягати оплату у висоті 1 зол. за кожну нічну експедицію, себто від хвилини замкнення аптики аж до хвилини її отворення без огляду на те, з кількох ліків складається експедиція. Тому населення повинно поладнувати закупи ліків в аптиках до год. 9-ої вечором.

— **Сензаційний квестіонар** розіслала адвокатська рада у Львові з такими рубриками: Віроісповідання та обряд згідно з метрикою уродження; на випадок зміни — дату зміни і правну основу зміни віроісповідання та обряд по зміні; імя і прізвище згідно з метрикою уродження; на випадок зміни — зміжене імя та прізвище. Крім того квестіонар обіймає інші питання у звязку зі ст. 82-ою закону про устрій адвокатури.

— **Будова нового костела у Львові.** В неділю 2. X. польський архиепископ Тадеуш Кубіна посвятить угольний камінь під будову нового костела Вінкентія а Павльо на перехресті вул. Дверницького і Сконківської. До комітету будови нового костела входить крім архиеп. Тварковського львівський воевода Білик і президент м. Львова д-р Островський. Слід згадати, що в неділю 25. ц. м. посвячено новий костел у Чижовичах пов. Мостиська.

Затяжний запір спричинює надмірний розклад і гниття в кишках і тим надзвичайно шкідливих соків — вони щедрять скоро і певно, коли пігулки відділові випробовані прир. гірської води Франціщка Йосифа.

— **Чому припинено трамваєвий рух при вул. Листопада?** Дня 22. ц. м. міська управа почала земельні роботи при перебудові вул. Листопада від вул. Шимоновичів аж до вул. Гроховської. Одночасно з перебудовою вулиці збудують другий трамваєвий шлях так, що трамваєвий рух на цьому шляху буде приспішений. Перебудова вулиці протягнеться аж до 15. листопада ц. р. і до того часу трамваєвий рух буде при вул. Листопада припинений. Покищо мешканці вул. Листопада можуть користати з міських автобусів.

— **Арештування винуватця самоходової катастрофи.** Минулої суботи вечором самохід вїхав на хідник при вул. Кльоновича і вбив 4-літню дівчинку. Слідство виявило, що цю катастрофу спричинив товариш шофера Яків Пордес, який кермував у критичнім часі самоходом. Арештований Пордес має 21 років та є механіком, але не має права кермувати самоходом.

— **Львівська хроніка.** В городничій школі при вул. Замарстинівській пожежа знищила магазин. Шкода сягає 1.000 зол. Пожежу вгасила пожежна сторожа. — При вул. св. Софії авто наїхало на Ірину Фогельсінгерівну, яка потовклася. При пл. Смольки помер нагло 52-літній Ян Гучевський.

— **Богатий власник домів непоправним злодієм.** У Рембертові поліція арештувала 35-літнього Чеслава Круляка, за яким розписано стежні листи. Круляк обкрадав у підваршавських місцевостях: фабрики, шльосарські варстати і т. п., з яких забирав частини машин. Крадені предмети магазинував у пивниці на далеко свого помешкання, переробляв їх і продавав з черги тим самим варстатам, з яких крав. Круляк має кілька віль і великий механічний варстат у Варшаві.

— **Самоходовий випадок** трапився кардиналові Пачеллі в суботу 24. ц. м. підчас повороту з авдієнції у св. Отця в Кастельгандольфо. Нагло на дорогу вибіг хлопчина. Самохід з кард. Пачеллім гостро скрутив на бік штовхнувши лише болотником малого хлопчину. Кард. Пачеллі легко ранений в чоло. Ним заопікувався прибічний лікар св. Отця д-р Міляні. Потовченого хлопчину кард. Пачеллі наказав помістити у шпиталі. В понеділок 26. ц. м. кард. Пачеллі покинув Ватикан і виїхав на відпочинок до Ронціях над Кастонейське озеро.

— **Справлення помилок.** У вчорашньому числі „Діла" у фейлєтоні „Крилос перед обективом" трапилися такі прикрі похибки друку. Замість „перейшов попри нас могутній профіль подвійних і потрійних валів з ровами і численними гарматами", має бути: „з ровами і плясґармами", замість „на сцену переднього далекого пляну" має бути „переднього і далекого пляну", замість „по стрімкій долині" має бути „по стрімкій дошці", замість „гребля „Орлік" має бути „гребля Орлів"; замість „не говорити голосно — шепчуть" має бути „не говорять голосно — шепчуть", замість „оковами поваги і пієтизму" має „оковами посвяти і пієтизму".

ДРИСИ.

СТАНИСЛАВІВ.

Загальні збори кружка „Р. Ш." відбулися минулої неділі в салі „Народної Торговлі". Кружок „Р. Ш." ім. М. Шашкевича управляє трьома школами „Р. Ш." у Станиславові, а саме: гімназією, семинаріюм і фаховою дослідною. Цьогорічні збори вивикали великим зацікавленням на що вказує приявність 116 членів. Збори відкрив голова д-р І. Волошинський витавши приявних делєґатів головної Управи проф. Гусака та ставропігійських. Збори скликані згідно зі статутом. Приявні вибрали з поміж присутніх членів. Збори приймали присутні без зміни протокол з попередніх зборів, що його читав секретар кружка д-р С. Ніжанківський. Збори тривали около 45 хвилин. Короткий звіт склав голова д-р Волошинський. Опісля проф. Голембйовський склав обширний звіт касовий. З нього довідалися присутні, що прихід кружка сягали 38.257.96 зол., а розходи 33.319.55 зол.

Д-р Михайло Дубовий

ординує у шкірних і венеричних недугах та лікарській косметиці

у ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОСТЮШКА 4.

Окремі сепараткові ждальні.

сальдо на новий діловий рік 44.31 зол. У звіті підкреслив проф. Голембйовський добрі наслідки централізації діловодства у кружку, як теж недомагання в книговодстві в народній школі. Оці недомагання викликали широку дискусію, що нічого позитивного не дала. Довги „Р. Ш." сягають коло 55.000 зол. По звіті скарбника складали звіти управителі шкіл. Дир. Глушко подав до відома, що гімназія змінила тип, а саме на купецьку. Ця зміна виявилась дуже доцільною і всі дані промовляють за тим, що гімназія в короткому часі гарно розвинеться. Потрібні лише фонди на відповідне вивінування робітень, кабінетів і тому дир. Глушко звернувся з горячим покликом до громадянства за підтримкою. Дир. Гева зазначив, що у всенародній школі малій фреквенція дівчат так, що треба сподіватись, що за якийсь час школа буде пілком хлопячою. На 353 учнів цього року є лише 74 дівчат. Дир. Савицький підкреслив гарний розвиток фахово-доповнюючої школи. Постійний зріст фреквенції вказує на те, що місто щораз більше дістає українських ремісників та купців, свідомих свого завдання. У всіх трьох школах належну увагу звертається на національно-громадянське виховання. Вражає лише недостача зрозуміння фізичного виховання, на яке в школах не звертають майже пілкої уваги. По звітах управителів шкіл здавав звіт дир. К. Вісньовський від Контр. Комісії, що майже в цілости був присвячений деяким недомаганням у книговодстві в народній школі. По цих звітах відбулася дискусія доволі бурхлива. Доходило до того, що деякі промовці нападали навіть на делегата Головної Управи, що вражало дуже прикро і боляче. Розуміємо, що можна мати справді навіть претенсії до найвищої магістратури, але пошанування авторитету каже нам зберігати завжди парляментарні звичаї, якщо не хочемо, щоб нас зачислили до отаманчинів. Дискусії на тему, як позбутись довгів, якими способами перекопати загал громадянства, щоб воно посилало своїх дітей до шкіл „Р. Ш.", як посилити жертвенність громадянства, — про це ніхто не дискутував. Тому кількагодинна дискусія над недомаганнями в книговодстві одної школи звихнула лише піль дискусій. Нрзочуні не довідалися нічого ні громадянство, або бодай прихильні готові на більші жертви, чи вони готові піддержати змагання старшини кружка. Замість гідної, поважної дискусії, були ми свідками вічевих промов з гучними оплесками, що ніяк не свідчили, що це загальні збори одної з найповажніших, одної з найдорожчих українським установ. Порушувано в дискусії справи, про які мовчалось кілька років. У такій то атмосфері помішано справи, що в „Р. Ш." нічого спільного не мали. З безлічі дискутантів слід підкреслити поважні й ділові голоси інж. Семянчука, проф. Самоверського, м-фа Кушніра, д-фа Перегінця, проф. Греголинського, проф. Данилка та д-ра Волинського, що хотіли спрямувати дискусію на правильні шляхи, але їм це не вдалося. По дискусії признано уступаючій старшині абсолюторію та вибрано нову в складі: голова — дир. Вісневський; члени: д-р Бих, проф. Бойцун, проф. Голембйовський, проф. д-р Нижнфорик, д-р Хмілевський та п. Рублева. Як заступники: м-р О. Крушельницький, м-р Світний та п. Старух. До контр. комісії ввійшли: інж. Семянчук, дир. Мартинець, проф. Гамерський; заст.: дир. Мазурок та дир. Слюсарчук. Вкінці рішено на внесок інж. Семянчука висказати д-рові Волянському подяку і признання за дотеперішню працю у кружку. Признання того д-р Волянський не чув, бо ще перед вибором нової старшини вийшов розчарований зі салі, бо під його адресою впало багато договорів, на які він ніяк не заслужив. Збори закінчились ухваленням деяких побажань до нової старшини. Вони тревали від год. 15. до 21.45, себто майже сім годин. Можна було цей час краще використати.

Б. Л.

Спорт.

ВЕСЕЛІ ЗМАГАННЯ.

Службовики наших молодших і старших інституцій не хочуть костеніти. Тому й видумують вони різні розваги, які не дозволили б їм старітися. Виявом того були, між іншим, мячеві змагання між Центросоюзом та Пром-банком, що відбулися на площі Сокола-Батька у вівторок 27. ц. м. Хоч змагань ніде не оголошували всеж таки на площі зійшовся поважний гурт не тільки службовників (які завзялися грем'яльно), але теж їх знайомих та численних симпатиків обох інституцій. Всі голосні жаліли, що на грищі не було поодинокого члена дирекцій, що безсумніву було би ще більше втрапляність змагань.

Самі змагання були трохи „на весело": грачі можа забагато губили мяч, може за часто лежали на землі, не все футбольна техніка йшла в парі з економічно-банковим чи торговельним знанням. Всеж таки обі дружини виявили багато амбіції та жертвенности, „не шанували" своїх костей і мязів і не боялися, що на другий день важко буде в бюрі контувати, а то й навіть сидіти. Цим разом, на зеленій мураві, Пром-банк признав вищість Центросоюзу, в якім вибилися на перший плян Магоцький і Гошовський — оба грачі Уярїни, які теж і стрілили більшу скількість воріт. Остаточне відношення 11:2.

Отак закінчилися змагання й веселе святочне пополудне — одно з останніх сонячних гарної осени. Тепер грачі дещо нарікають, що у бюрі не конче весело сидіти, одначе обі сторони постановили далі зважно тренувати: Пром-банк живе бажанням відплати, „Ц-с" за всяку ціну хоче здержати свою вищість.

УКРАЇНСЬКІ СИТКІВКАРІ ВИЙШЛИ НА ТІК.

По довгій, бо майже дволітній перерві Львівський Клюб Ситківкарів уладив 26. і 27. п. м. змагання за першенство клюбу. Не зважаючи на таку довгу перерву, мусимо ствердити, що наші ситківкарі зробили поступ та їх опанування техніки й поодинокі заграння стоять на високому рівні.

Вже в першому дні змагань були ми свідками гарної та живої гри: в поодинокій грі мужчин: Ярослав Романковський — Степан Романковський 6:0, 6:4, відтак мішаній стрічі Струмінська-Сасик — Ліщинська-Кулечко І. 2:6, 4:6. На цій грі покінчився перший день змагань. На другий день у поодинокій грі мужчин Сасик — Кулечко І. було багато емоціональних моментів. Перший сет 6:4 для Сасика, у другому сеті при стані 5:3 і 4 матчболевих мячах для Сасика приходить несподіванка. Кулечко грає правильно та обережно, двоїться на тоці, „лозить" просто неможливі до відбиття мячі і вирівнює на 5:5 та виграє сет 7:5. Третій сет ще більше цікавий. Оба грачі переліпитовуються в гарних та стилевих заграннях. Вкінці перемагає рутина і Сасик виграє сет 8:6. Із черги друга цікава гра: Струмінська — Ліщинська. Обі відомі змагунки-першунки. Обі завзято боронять першенства. Змагунки сильно схвильовані. Їх перші удари нервові — „пробують себе" — як сказав хтось із публики. Зголом обі починають грати гостро та обережно, стартують до кожного мяча, кожне заграння чисте й обдумане. Обі використовують вміло свої помилки. Струмінська слабу гру Ліщинської при сітці та волеї з глибини корту. Ліщинська невичисченний бекгенд Струмінської. По закінчений грі виграла Струмінська 10:8. Другий сет виграє легко 6:2 і здобуває таким чином мистецтво Клюбу. Пополудні численно вібрана публика оглядала найкращу гру цих змагань, стрічу: Романковський Ярослав — Кулечко II. По першім сеті 6:2 для Кулечка, Романковський розгравався, кожний удар чистий, певний і добре обдуманий, одначе добре диспонований Кулечко виграє вепе 3:0. Романковський грає щораз краще і виграє 6 гемів та сет 6:3. Третій, не менше цікавий сет кінчиться перемогою Романковського 6:3.

У подвійній грі мужчин добре зіграні брати Кулечки перемогли у двох сетах пару Романковський Ярослав-Сасик 6:3, 8:6. З уваги на сумерк змагання перервано. Для публики показову стрічу розіграли Степан Романковський і Кулечко І.

Фінал змагань у поодинокій грі мужчин, деблю мужчин і гра сеніорів відбудеться в неділю 2. жовтня ц. р. Організація змагань добра і справна.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ.

Сенсаційні змагання обох цих дружин за мистецтво Окружної Ліги відбудуться в неділю 2. жовтня на грищі Чорних у рямках спільної імпрези. Всі карти вільного вступу особисті та редакційні неважні.

Початок цих змагань у год. 3. пополудні.

СЯН — ЛЕХІЯ.

В неділю гратиме Сян у Львові з Лехією змагання за мистецтво Окружної Ліги. Точніші подробиці про ці змагання подамо в одному з чергових чисел.

СТЕП — ПАСТ.

Змагання за мистецтво Б-кляси відбудуться в неділю 2. жовтня ц. р. на грищі 40. п. п. (Погулянка) в год. 2.30 попол.

ЗОРЯ — ГОЛЬ.

Змагання за мистецтво Б-кляси відбудуться в неділю 2. жовтня ц. р. на грищі Свігесі. Годину подамо в черговому числі.

Шахи.

ШАХОВІ МИСТЕЦТВА ЛЬВОВА.

Львівський Окружний Шаховий Союз повідомляє, що 16. жовтня ц. р. починається осіння рунда міжклюбових змагань за мандрівну чашу та дружинове мистецтво Львова.

Вписи нових дружин приймає та подає інформації секретаріят Союзу при вул. 3-го Мая 16 у д-ра Романа (вівторки, четверги й суботи) від год. 17—18, тел. 248 59, або І. Яшук, Краєвірська 16 в год. 10. рано.

Крем НАЛИВА №1 магістра В. ПАЗЬДЗЄРСЬКОГО усуває радикально Веснянки Плями і т. п.

Крем Halina Nr 2 (світовстий) плекає церу, хоронить перед зморщинами і їх усуває.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Четвер 29. 9. „Галузка розмарину" — премієра.
П'ятниця 30. 9. „Галузка розмарину".
Субота 1. 10. „Галузка розмарину".
Неділя 2. 10. год. 4. попол. „Іван", год. 8. веч. „Галузка розмарину".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЖУРАВНО:
29. 9. Безталанна.
30. 9. Мазепа.
1. 10. Гейша.
2. 10. Перфуми моєї жінки.
3. 10. Гетьман Полуботок.

СТРИЙ:
Саля Нар. Дому: 4. 10. Пісня Бескиду.
Саля Євангелицька: 5. 10. Гейша.
6. 10 Безталанна.

СИНЕВІДСЬКО ВИЖНЕ:
7. 5. Пісня Бескиду.
8. 10. Мазепа.
9. 10. Гетьман Полуботок

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".
АПОЛЬО: „Льокай ясновельможної пані".
АТЛЯНТИК: „Робін Гуд" з Ерролем Фліном.
БАЛТИК: „Остання сальва", „Парада зірок Варшави".
ВАНДА: „Не забудь мене" і „Тобога".
ГРАЖИНА: „Вереє" на осн. Родзевичівни.
ЕВРОПА: „Павел і Газел".
КАСІНО: „Листи з поля бою".
КОПЕРНИК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Матінка" (Моллі Пікфорд).
МЕТРО: „Неоправдана година".
МІРАЖ: „Два дні кохання", „Так кінчиться кохання" (з Павлею Веселі).
МУЗА: „Есланський мотиль".
ПАЛЯС: „Професор Вовчур".
ПАКС: „Карієра" з Мартою Егерт, „Безлюдні" з Патом і Патахоном.
РАЙ: „Костюшко під Раславицями" і додаток.
РІЯЛЬТО: „Слізний завулок" (Сільвія Сідней).
РОКСІ: „Переможний бій".
СВІТ: „Безодня грози", „Метч Шмеліінг-Льоіс".
СТИЛЕВЕ: „Я помилив" і ревія.
ТОН: „Шлях у невідоме", „Дочка Шангаю".
УТІХА „Йошівара" і ревія.
ХИМЕРА: „Пісенькар Її Величности" (Бенеміно Джілі).

ФОТОПЛАСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Світова війна 1914—1918".

ФОТОПЛАСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кзім і Син)
„Рим, Тіволі, Капрі".

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте оголошення до „Діла".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 29. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.5 Розр. музика, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Весело добрийдень, пл., анекдоти, комунікати, 11.00 Для шкіл: „Як це давно бувало" муз. поранок для вселюдних шкіл, форт., сопран, 11.25 Камер. мінітюри з пл., 12.05 Полуднева авдиція, 14.00 Легкі піснеьки з пл., 14.15 Скрипковий ресіталь Генр. Очереда у супр. форт., 14.35 Гимни різних народів, пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Пішов Марко на ярмарок" авд. для молодших дітей з піснеьками, 15.30 „Чорний Матвій" фрагм. повісти Вал. Лопінського, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Чайковський, з пл., 16.15 У шевсарській робітні, авд., для ліцеальної молоді, 16.35 Крайлер грає, пл., 16.45 Шлях до проетунку, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Камер. музика з пл., 17.10 „Комедія помилок" Г. Сенкевича, 17.55 Гальо, вовір! 18.00 Огляд видань, 18.10 Пісні у вик. Вит. Мишковського з супр.

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ „БЛИСК" ЛЕВИЦЬКИЙ і С-КА Станиславів, ул. Жулкевського 3

КОРИСТАЙТЕ з небувало дешевої продажі з приводу реконструкції дому і льокалю. Перфумерія С. ФЕДЕР ТЕПЕР ЛЬВІВ СИКСТУСЬКА 2. 50 кроків від правого рогу Легіонів.

форт., 18.30 Театр Уяви: „На срібному весіллі", 19.00 Форт. реціталь, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Щаслива дорога" розр. концерт у вик. орх., сопран, тенор; у перерві „Передріз для подорожніх із цікавих" скеч, 20.45 Вечірній дешпік, 21.00 Актуальності, 21.10 „Із різних країн" муз. вид., оркестра мандолінистів, муз. вок. квартет, 21.50, 22.00 Спортові вістки, 22.05 „У ритмі танку": музика з пл., 23.00 Ост. вістки, 23.15 до 23.55 Легка і танк. музика з пл. (видає Варшава II.).

Пятниця, 30. вересня 1938.

6.15 Руханка, 7.00 Ранішній дешпік, 7.15 Музика у вик. сільської орх., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Добрийдень пайменодним: оповідання М. Конопніцької та пісні вибрані дітьми, 11.00 Для шкіл: „Пан Заглоба як лірник" фрагм. із „Вогнем і мечем" Г. Сенкевича, 11.30 Форт. твори Брамса, пл., 12.03 Полудневі авд., 13.00 Легка музика в пл.: у перерві в год. 14.30 Спортова гутірка, 15.10 збіжжя та товарова біржа, 15.15 „Кримінальний приятель", оповідання для дітей, 15.30 Гутірка з хорами, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. концерт у вик. орх., 16.45 „Трускавець" фейлетон, вик. Марія Домбровська, 17.00 Бігучі вістки з міста та провінції, 17.10 Концерт солістів: форт., сопр., 17.55 Спортові вістки, 18.00 Кілько струн лужишся моя лямпа, 18.10 Концерт солістів: спів, альтівка, форт., 18.45 Літературні новини, 19.00 Форт. твори Лукі Дреге-Шілевої у вик. композиторки, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Гротески та страхи" розр. концерт у вик. орх., спів і інстр. квартет, 20.45 Вечірній дешпік, 21.00 Програмова резерва, 21.10 „Калейдоскоп" розр. концерт у вик. сальон. орх., сопран, ревелєрси, форт., муз. конферансієрка, 21.50 Спортові вістки, 22.00 Симфонічний концерт у вик. орх., 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танкова музика в плит (видає Варшава II.).

Субота, 1. жовтня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній дешпік, 7.15 Концерт сальон. орх., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Кінчаємо тиждень, погідна авд., 11.00 Для шкіл: Співаємо пісеньки, 11.25 Чайковський: Скрипковий концерт д-дур оп. 35, пл., 12.03 Полудневі авдиція, 13.05 Концерт бажань, 14.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „Уродини інфантки" на осн. Оск. Уайльда, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Орх. концерт, 16.45 „Пагапіні" фейлетон, 17.00 Бігучі вістки з міста та провінції, 17.10 З оперової музики, орх. концерт, 17.45 Спортові відомости, 17.55 Гальо, спорт! 18.00 Трошєм. з парк. міськ. салі: Тиждень промислових будови всенародних шкіл, 18.45 У 75-ті роковини смерти Йос. Коженьовського, 19.00 Пісні у вик. А. Вітовської-Камінської в супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Жигм. Носковський: „Поворот" сюїта, спів, музика, 20.00 Казка, з муз., Авдиція про Ад. Асніка, 2.45 Вечірній дешпік, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Танкова музика у вик. орх., 21.50 Спортові вістки, 22.00 Година несподіванок, конкурсова авд. П. Р., 23.00 Останні вістки, 23.05—23.55 Танкова музика з пл. (видає Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 29. вересня 1938.

БЕРЛІН 16.40 Німецькі пісні, 17.10 Новели, 17.30, 18.00 Розр. музика, 19.45 Вечір. гомін, 20.10, 21.00 Весела муз. мандрівка, БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 21.30 Арії та пісні, БУДАПЕШТ 12.00 Легка музика, 17.30 Цит. музика, 18.30 Спів, 19.20, 20.00 Військ. орх., 22.00 Концерт смичк. квартет., ВІДЕНЬ 10.00 Нар. пісні, 10.30, 12.00, 16.00 Розр. музика, КЕНІГСВЕРГ 19.00, 20.00, 21.00 „Кавалір Срібної Рози" оп. Р. Штравса, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.15, 18.45 Вістки, 18.25 Деклямації, 18.35 „Угорщина співає" новела, ЛЬВІВ 20.00, 21.00, 22.00 „Чар вальса" оп. О. Штрауса, МІЛЯНО 17.15, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, опівсна танц. музика, ПРАГА 17.40 Смичк. квартет, 18.20 Сальон. муз., 21.15 Чеські оп. мельодії, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.00 Пісні, 19.30 Для молоді, 20.30, 21.00, 22.00, 23.00 Опера, РІМ 17.15 Скрипка, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Фаворита" оп. Доніцетія.

Пятниця, 30. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Домашні світи, розр. концерт, 19.45 Вечірній гомін, 21.00 „Гарна пригода" комедія Де Кенкета, БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Орх. концерт, 15.30, 22.55 Цит. муз., 17.30 Сольо на флєті, 18.00 Форт. дуети, 20.00, 21.00 Оп. мельодії, ВІДЕНЬ 15.30 Співає Вел. Джілі, 16.00, 17.10 Концерт із Граду, 17.00 Пісні, 18.00 Пісні та музика, 18.50, 19.00 Пісні й танки женців, 20.10 Веселий муз. вечір, 22.30 Легка і танкова музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10, 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні, 22.30 Квартет оп. 33, ч. 3. Гайдна, 23.00, 24.00 Твори Бетовена, Шпора та Регера у вик. орх. і сол., КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Фейлетон вуйка з Мармороша, 18.10 Орх. концерт, МІЛЯНО 17.15 Концерт на арфі, 21.00 Концерт хору, 21.50, 22.00 Розр. концерт, ПРАГА 16.10 Вок.-інстр. концерт, 16.45 Пісні, 18.20 Орх. концерт, 21.25 Тріо Дворжака, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 20.15 Пісні, 20.30, 21.00 (у перерві комунікати), 22.00 Театр Уяви: „Паніка" драма Сіті та Малярда, РІМ 17.15 Танк. музика, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 2200 Комедія, 21.50 Форт., ШТУТГАРТ 20.15, 21.00 „Панна" оп. Льонкавалля, ФЛЬОРЕНЦІЯ 20.30, 21.00, 22.00 „Чорний Перо" оп. Гайоса.

Субота, 1. жовтня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00, 22.30, 23.00 Розр. музика, 19.00 Марші у вик. військ. орх., 20.10 Мадярські мельодії, БІЛГОРОД 20.06, 21.00 Веселий вечір, 22.30 Спів, БУДАПЕШТ 12.05, 21.45, 22.00 Орх. концерт, 17.30, 18.00 Джез, 19.00 Вокальний концерт, ВІДЕНЬ 10.30, 13.15 Розр. музика, 12.00 Концерт симф. орх., 15.30 Осінні пісні, 18.40, 19.00, Стирійська авд., 20.10 Стирійські та каринтські нар. мельодії, 20.30, 21.00 „Віденські оповідання" попурі, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10, 21.00 „Дібарі" оп. Мілекера, КОШИЦІ 7.35, 14.00, 18.05, 18.45 Вістки, 18.00 Спортові актуалії, 18.15 „Вокальний концерт, 18.35 „Рукуємо" відчит, МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Фаворита" оп. Доніцетті, ПРАГА 19.20 Концерт військ. орх., 20.15, 21.00 „При збірці хмелю" велика розр. програма, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні 20.30, 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Концерт симф. музики, РІМ 17.15 Концерт форт. дуету, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ізоля Фоле" оп. Дельмаре.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"
Львів, дня 29. вересня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·75 зол
1 кг. масла бочков. пал. з опак.	2·80 зол
молоч.	14—15 сот.
1 кг. яєць	130—1·35 зол

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко вдержана.

Подяка.

Після невиджалуваної смерти найдорожчого нашого мужа і батька о. кан. ЮЛІЯНА ДУЦЬКА, пароха Летні, медицицького декапату, вважаємо своїм обов'язком зложити щиру подяку тим всім, що в часі недуги Покійного відвідували його, злагіднюючи його важкі терпіння і тим, що віддали йому останню прислугу. Зокрема дякуємо Високопреподобному Духовенству медицького декапату та околиць, що взяло численну участь у Богослуженнях та похоронах. Зо те теж дякуємо Високопреподобним Отцям Духовним латинського обряду та за їх виняткові пошани для Покійного у прегарній промові. Дякуємо щадовним промовцям, що від Духовенства та громадських установ щирими і до сліз зворушливими словами прощали Покійного, Дирекції, Учительському Зборові та дітворі місцевої школи за щире прилягання для свого катихита. Дякуємо хористам за їх труд, усім парохіянам та громадянам усього повіту, що так численно та у подвигуїдному ладі зі сльозами в очах проводили Покійного на його останню дорогу. Вкінці дякуємо всім, що надіслали листи та посвітили зі словами потіхи для Родини в її тяжкому горі.

Жінка і діти.

Подяка.

Глибоко тяжким горем по смерти нашого Найдорожчого Мужа і Батька АНДРІЯ ГУРГУЛІ складаємо цим найщирішу подяку Всечесній Отцям: Теодозієві Кудрикові, Давидовичеві, Клодзінському, Кірчецькому і Гаврикові за молитви і провід сумного похоронного походу, Високопов. Дир. Водоносові і Вповн. Проф. Кривоусові за щирі прощальні слова над гробом, що Вони їх виказали від Пов. Кружка Р. Ш., якого Покійний був членом основником і довголітнім Головою, від Окр. Відділу Тов. Взаїмна Поміч, Всеукраїнської Школи Р. Ш., де був управителем і від 6. філії „Просвіти", де був членом Видїлу довгі роки, членам хору під проводом Вповн. Проф. Кривоуса за прегарні похоронні співи, Представникам Товариств у Рогатині, що в особах Вповн. Панів: дир. Водоносз, Всеч. о. Кірчецького, проф. В. Кривоуса, дир. Ратича і проф. Кашінецького зложили особисто вираз співчуття і за пінки, що їх зложено на гробі від Пов. Кружка Рідної Школи, Окр. Відділу Взаїмна Поміч, Тов. „Просвіта" і від Державної Міської Народньої Школи. Високоповажаним Впорядчикам походу і всьому Громадянству Рогатина за численну участь і складену пошану Тому, що відійшов від нас, як також учням гімназії і народньої школи, що йшли в поході під проводом своїх професорів. Дякуємо також щиро Всечесній Отцю Деканові Йосифові Напрєєкому за прислані нам сердечні слова розради і потішення для довголітньої праці нашого дорогого Покійного.

Дружина і син.

Рогатин, 25. вересня 1938.

Тільки оголошуючись у „ДІЛІ" можете успішно продати, купити або заміняти реальність.

ОПОВІСТКА.

Наталія з Чолій і Богдан Перфецький складають 30 зол. на Льв. Філ. Кр. Тов. Охорони Дітей і Опіки над молодіжю, замість повідомлень про їх вінчання, яке відбулося 17. 9. ц. р. у Львові. 2050

На „Рідну Школу" зложив Вп. сенатор д-р І. Горбачевський через п-ю К. Лукіяновичеву 6.42 з нагоди прогульки з Черча до Крилосу. Щиро дякує Головна Управа Р. Ш. 2052

КУПНО — ПРОДАЖ

НА ЛИЧАКОВІ ПРОДАЮТЬ! **КАМЕНИЦЮ** поверхову, новоконфортову, нову, без такси, 15 вільних літ, побіч церкви св. Петра, ціна 52.000, готівкою 45.000.

ДІМ НОВИЙ, побіч парку, при трамваю, 7 кімнат, ціна 22.000, готівкою 18.000.

ДІМ ПОВЕРХОВИЙ, новий, при трамваю, 215 сяжнів фронтової парцелі, готівкою 13.000, довг 11.000.

ПОВЕРХОВИЙ, НОВИЙ дім, без такси, 15 вільних літ, ціна 32.000, готівкою 28.

ПОВЕРХОВИЙ, НОВИЙ дім, два рази два покої кухня, три рази покій кухня, ціна 32.000, готівкою 23.000.

НОВИЙ ДІМ, два покої кухня, ціна 6.500. Інформує безплатно „ТРАНСАКЦІЯ" (Ігнат) **Львів, Длуґоша 1.** 2048 1-2

КОВДРИ найдешевше купите ВИРІБНЯ КОВДЕР, Кентшинського 4. 1918 1-10

ГОДИННИКИ, біжутерія, китайське срібло великий вибір — дешеві ціни, Л. РОЗВАЖЕВСЬКИЙ, Львів, Академічна 2. 1982 4-8

РІЖНІ

ПАРАСОЛІ, палиці туристичні поручає найдешевше Кучинський, Львів, Казимирівська 4. Реперації виконує негайно. 1962 5-6

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шиби, рами, оправа образів найдешевше — шклярство В. ОТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 2022 -315

ПОЗИЧКА гіпотечна 12-15 тисяч. Вигідну відсотки, вигідання, посада стабільна. Зголошення Львів. „Діло" „Позичка". 2036 2-3

ОГОЛОШЕННЯ

Д-РА ШТЕНЦЛЯ БЕЛІТИНА

КІР Львів, Усійського 6 Тел. 280-85. Станиславів, 3-го Мая 4 II пов. ПЛЯНИ КОШТОРИСИ БУДОВИ.

Найдешевші меблі в українській кооперативі АРХО Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

ВЖЕ ВІДКРИТА першорядна робітня і крамниця взуття під фірмою Ярема Львів, Коперника 2, (давн. вул. Фредра ч. 9.) поручає на осінній сезон ВЗУТТЯ зимове мужеське спортове і ортопедичне. Товар тільки першорядний. 1751 1-20 Ціни низькі.

ШВАЛЬНЯ „ЕМКА" ПІДВАЛЛЯ 1. поручає по приступних цінах мужеську і жіноче білля, постіль, піжами, шляфрочки, блюзочки, спіднички. Охоронні плащі. — Замовлення із власних і принесених матеріялів виконує до 24 годин.

Тапчани, меблеві матеріяли, тапети, драпяти і т. п. Проектування і виконання компетентного нутра дому у власних заведеннях теперішніх і столяр. Т. Кисяк і сини ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4. 1784 Тел. 240-09 і 219-85 10-3

УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ВЗУТТЯ Миколи Довгалика ЛЬВІВ — УНІТ ЛЮБЛИНСЬКОЇ 3 (бічна Куркової) поручає готове взуття на осінь з краєвих та закордонних сирівців і виконує на замовлення; приймає направки. Поручається Впр. Духовенству.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.

Ч. 216 (15.027). Львів, пятниця 30. вересня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редекція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-40
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол
квартярічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Чемберлєн, Мусоліні, Далядіє та Гітлєр стрічаються в четвер у Мінхені.

Чемберлєн заявив у середу в парляменті, що Гітлер запросив його на четвер до Мінхену разом з Мусолінієм та Даладіє. Чемберлєн приняв запросини і летить у четвер рано до Мінхену.

Гітлер приїхав до Мінхену ще в середу.

ПОЧАТОК РОЗМОВ В 15. ГОДИНІ.

Останні постанови у справі мінхенських розмов ще не оголошені. Відомо лише, що вони відбудуться в королівській палаті та що пічнуться мабуть в 15. годині.

АНГЛІЯ ВТЯГАЄ ІТАЛІЮ ДО ПОСЕРЕДНИЦТВА В НІМЕЦЬКО-ЧЕСЬКОМУ КОНФЛІКТІ.

В середу в год. 10. рано брит. амбасадор Перт відбув з мін. Чіяном 15-мінутову розмову, опісля вернувся до амбасади і порозумівся телефонічно з Льондоном та відбув ще одну розмову з мін. Чіяном — півгодинну.

Офіціяльний комунікат стверджує, що мін. Чіяно дістав від амб. Перта дуже важну заяву на тему чесько-німецького конфлікту.

МУСОЛІНІ ПРИХАВ ДО НІМЕЧЧИНИ.

В середу в год. 6. рано Мусоліні переїхав у спеціяльному поїзді італійсько-німецький кордон під Бренером, де повитав його мін. Гес.

В год. 7.15 поїзд Мусолінія з вагоном Геса виїхав до Мінхену.

Мусолініеві товаришить мін. Чіяно, шеф кабінету Анфузо, Себастіяні, маркіз Дає́то і полк. Мілєті.

ЧЕМБЕРЛЄН ВИЛЕТІВ З ГЕСТЕНУ.

Чемберлєн виїхав в год. 7.50 з Льондону на лет. майдан до Гестену та вилетів до Мінхе́ну.

ТЕЛЄГРАФІЧНА РОЗМОВА МІЖ ГІТЛЄРОМ ТА МУСОЛІНІЄМ.

Авас повідомляє з Риму: У політичних колах говорять, що Мусоліні розмовляв учора телефонічно з Гітлєром, після розмови амб. Перта з мін. Чіяном.

Чемберлєн бущімто просив Мусолінія повідомити його негайно про відповідь Гітлєра, щоб могти закомунікувати її у палаті громад.

РЕАКЦІЯ БІРЖІ НА МІНХЕНСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

На вістку, що в Мінхені збирається конференція, на льондонській біржі несподівано пішли в гору всі вартісні папери. Фунт піднісся з 4.68 долярів на 4.75.

Такої ситуації не було від 1914 року.

ПРОМОВА ЧЕМБЕРЛЄНА У ПАЛАТІ ГРОМАД.

Чемберлєн виголосив промову на тему міжнародньої ситуації та становища Великої Британії.

„Стоїмо тепер — сказав він — в обличчі ситуації, якої не було від 1914 р.

У червні чесько-судетські пертрактації не приносили нічого нового, тому можна було сподіватись поважних комплікацій. Британський уряд станув перед трьома альтернативами. Або війна з Німеччиною, якби вона заатакувала Чехословаччину, або могліб ми стояти зовсім на боці, або вкінці могліб ми знайти дорогу до мирової розвязки справи шляхом медіяції.

Першу альтернативу ми відкинули. Не маємо трактатових зобовязань супроти Чехословаччини і все ми відмовлялися від таких зобовязань.

Друга альтернатива також нам не відповідає, тому постановили ми звернутися до третьої, а саме до медіяції.

Чемберлєн висказав признання для зусиль Рансімена та сказав, що кінцевий неуспіх це не його вина. Рансімен та його товариші, завдяки своїм довгим і важким змаганням за мир, заслужили на пошану і довіря обох сторін.

На кінці своєї промови заявив Чемберлєн, що Гітлер запросив його до Мінхену; запросив туди також Мусолінія і Далядіє.

ЕНТУЗІЯЗМ У БРИТІЙСЬКІЙ ПАЛАТІ ГРОМАД.

Після години і 40 мінут Чемберлєн перервав промову і повідомив палату громад, що Гітлер запросив його до Мінхену, відкладаючи мобілізацію на 24 години. Буря оплесків тривала 5 мінут.

Опісля Чемберлєн попросив палату громад звільнити його від закінчення промови, що приняли знову стихійними оплесками.

ОПОЗИЦІЯ СОЛІДАРИЗУЄТЬСЯ З ПРЕМІЄРОМ.

Провідники опозиції Етлі, Сінклер та старенький лейбурист Ленсбері висловили солідарність з Чемберлєном та побажали йому

Опісля наради відложено до понеділка 3. жовтня.

Від 20-ох років не бачили в палаті такого ентузіязму як на вчорашньому засіданні.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ЗМОБІЛІЗУВАЛА ФЛЬОТУ.

Британська адміраліція повідомляє, що вона постановила мобілізацію фльоти, як превенційний засіб. Королівський декрет покличе під зброю резерву маринарки.

Рузвельт просить Мусолінія посередничити

МІЖ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНОЮ І НІМЕЧЧИНОЮ.

Стефані повідомляє: Мусоліні приняв у середу пополудні в присутности мін. Чіяно амбасадора Злучених Держав Півн. Америки, який передав Мусолінієві лист президента Рузвельта. В цьому листі просить президент Рузвельт, щоб Мусоліні поміг розвязати великий міжнародній конфлікт у переговорах.

Мусоліні просив амбасадора, щоб подякував президентові Рузвельтові за його письмо.

Мадярська армія не змобілізована.

Мадярська Телєграфічна Агенція - заперечує вістку з деяких закордонних агенцій, немовби в Мадярщині проголошено мобілізацію. Лише коло Чехословаччини переведено деяку військову підготову.

—o—

СПЕЦІЯЛІСТ ЖІНОЧИХ НЕДУГ І АКУШЕР
Др. мед. Володимир Станецький
вернувся і ординує
Львів, ул. Хорунщини 12, II. п.
Телєфон: 289-89.

АДВОКАТ
М-р Ярослав Падох
переніс канцелярію зі Стрия до ЛЬВОВА, пл. 2024 пл. Бернардинська 2/II, тел. 212-41. 1-3

Проблєма відважної політики.

Львів, 29. вересня 1938.

У теперішньому міжнародньому конфлікті голос мають держави, що їх можна вичислити на пальцях одної руки. Що більше — Гітлер упевняє, що доля мира в руках одного Бенеша, знову інші переконані, що все залежить виключно від одного Гітлєра, французькі державні діячі взагалі мовчать і тримаються дискретно за кулісами, а премієр Великої Британії сам називає себе скромно лише посередником, а не вирішним чинником. І коли ще недавно, кілька місяців тому, лунали в Европі найгостріші протести проти „анахронічної" концепції „пакту чотирьох", то сьогодні на телєграфічні запросини пакт чотирьох реалізується у Мінхені. У цій ситуації велика більшість европейських держав узагалі „не рахується" і тільки журиться, чи з цієї метушні вийде їм добро чи шкода. Очевидно, що ми, українці, які ніде своєї держави не маємо, не можемо хворіти на меґальоманію та претендувати до ролі, якої грати не маємо змоги, сили чи інколи й потреби. А проте в оцих останніх подіях таки трошки „nostra res agitur". Гіоминаємо вже справу Закарпатської України, де річ іде безпосередньо про долю частини української етнічної території та частини української нації. Байдуже, з якого приводу, в якій формі і для якої цілі, але фактом є, що безліч згадок про українців появилося в останніх 2-ох тижнях у тій великій західно-европейській пресі, в якій досі не писали про нас ані слова. **Здійснюється на сто відсотків наше давне твердження, що кожний великий міжнародній конфлікт у якомунебудь місці Европи мусить автоматично довести до актуалізації української проблеми, чи то як проблеми меншин, чи в її всеукраїнському аспекті.**

Поруч із цим явищем маємо ще явище друге, яке має для нас, українців, значіння не то деякої моральної сатисфакції, а просто імперативної науки: змінені у світі методи політичної акції. Тайна дипльоматія існувала перед і після Версалю, існує нині та напевне всіх нас пережие. Але раніш цілі, до яких змагала тайна дипльоматія, виявлялися щойно підчас воєн та мирових конференцій. Сьогодні бачимо, що зручно інспірована преса і т. зв. громадянські чинники висувають гасло, що його ніби тільки згодом підхоплюють офіціяльні чинники держав та реалізують, кидаючи відразу на терезки ввесь тягар свого державного авторитету, підтримуваного найбільш недвозначними погрозами фізичної сили. І серед тієї подивугідної політичної гри, яка велася довкола італьо-абісинського конфлікту (відбудова італійської імперії), і в справі Еспанії, і в справі австро-німецького аншлюсу, і (в найбільшій мірі) в метушні довкола Чехословаччини — найбільш знаменною рисою всіх грачів є відвага. З усіх сторін падуть слова різкі, ясні,

всім зрозумілі. У тих заявах є очевидно і другий зміст — між рядками, але розшифровує його вже не тільки дипльоматія, а й найширші маси радієвих слухачів та пресових читачів. Зручність, діялектичний хист, красномовність, зверхні дані — все це прикмети політики, які сходять на задній плян. **Інтелект і відвага — відвага та інтелект — ось єдині прикмети, які рішають про вартість та успіх політики.** Політика, яка не відзначається величезною цивільною відвагою — згори засуджена на невдачу. І навпаки — політика, яку знаменує відвага, навіть *при* переходових невдачах, навіть при спробах здушити її, мусить промостити собі шлях. Бо так хотять змінені часи, в яких загальна нервозність, динаміка рухів і широкі мети народніх трибунів та державних діячів не признають трусливости — в ніякій формі, в ніякому вигляді.

Відважна політика — це ціла проблєма, яка нині стає рубом перед усіми нами, в першій мірі перед усіми тими нами, що так чи інакше відповідальні за долю рідної нації. До тієї проблєми належить однаково відтинок завдань і можливостей національної преси, як і краєвого політичного проводу, нашої інформаційної служби на чужині, всяких розмов і всяких виступів назверх. Ноторійно відома річ, що завжди в таких нервових часах, як тепер, свобода преси більш обмежена, ніж колинде, бо пп. цензори мають аргумент, з яким важко спорити: Бог його знає, що в наших змінливих днях може пошкодити державній рації (політиці міністерства закордонних справ), або що може причинитись до викликання „прилюдного неспокою"?! Та й сама преса мусить бути обережніша і рахуватися з кожним словом, яке призначене для ще когось більше, ніж тільки для складача, коректора, цензора і вузького гурта читачів невеличкого „пробного" накладу. Бачимо і по відповідальній закордонній пресі, як вона по змозі намагається обмежуватись до ролі інформатора, реєстратора та коментатора, а не безпосереднього чинника політики, інспіратора політичної тактики й керманича опінії. Очевидно, преса себе цим далеко не депреціює. Там, де ґазета має змогу, вона завжди є **відважним** виразником поглядів того гурту, що його вона заступає; де преса цієї змоги не має, вона мусить обмежуватись до своєї інформаційної місії. Білі плями, що їх дістали в останньому тижні читачі „Діла", виказали яскраво, що ось напр. нині ми не маємо змоги бути органом декларативним, не маємо навіть змоги зясовувати у деяких найважніших актуальних справах всі наші сумніви й міркування, які дали б образ настроїв широкого українського загалу. Ясно, що кожний політичний щоденник є якимсь політичним осередком, який — залежно від ролі, історії, традиції та характеру щоденника — має більше чи менше значіння у даній дійсности. Але одночасно ґазета є завжди тільки ґазетою: своєрідним підприємством, що кермується і даними свого буджету і має ту саму жубру, що кожна інша громадянська установа — обовязок дбати за свою матеріяльну екзистенцію і свій розвиток, не виключаючись очевидно своїх ідеалів та поглядів і боротьби за них.

У таких відносинах ще яскравіше, ніж колинде, відчувається потреба устійнити відважну політичну тактику і бачити відважне її реалізування. Нині такі страшенне поважні, страшенне відповідальні дні, нині такий просто переломовий історичний час, що витягати якісь закиди й докори під чиюнебудь адресою та ще й за минулий період — річ недоцільна, бо може відтягнути увагу від суті справи. Може буде відповідна нагода й відповідний терен колись ці справи порушити. Нині треба казати передусім не про те, що сталося зле та чого взагалі не зроблено, лиш про те, що треба робити. І казати про це повинні всі ті, які відчувають у своїх душах острах за долю народу та свою відповідальність за неї, незалежно від своїх формальних титулів. Маємо враження, що є у нас проблєми, над якими однодушно можуть призадуматись усі українці доброї волі, без огляду на лінії, що їх ділять. Такою першою найактуальнішою *проблємою* є проблєма відважної української політики: як вона має виглядати і як її треба вести.

ік.

Гарячкові заходи рятувати европейський мир.

Тільки два дні лишилися ще для спроб мирної ліквідації німецько-чеського конфлікту. Німці заявляють, що вони стоять невідхильно при річниці 1. жовтня і при умовинах, які містилися в німецькім меморівлі. Коли Чехословаччина до 1. жовтня добровільно не опорожнить области судетських німців, зазначеної мапою в меморівлі Гітлера, то німецьке військо ранком того дня силою викине чехів зі згаданої области.

Так як дотепер справи маються, Чехословаччина проволікає з виконанням німецьких вимог. Що більше — нотою з 25. ц. м. уряд Чехословаччини відкинув домагання Німеччини, заявляючи, що „нарід св. Вячеслава, Гуса й Масарика не зміниться в нарід невільників" і рахує при тому „на дві світові демократії", тобто на Францію та Англію, а мабуть найбільше таки на Совітський Союз, що дораджує чехам без спроби опору не піддаватися.

Щоб в останній хвилині відвернути марево війни та врятувати загрожений мир, світова дипльоматія працює з подвійним зусиллям. На запрошення канцлера Німеччини Гітлера відбудеться сьогодні в Мінхені конференція чотирьох головних европейських держав, у якій возьмуть участь: Гітлер, Чемберлен, Далядіє та Мусоліні. Ця конференція, попереджена довгими телефонічними розмовами між міністерствами закордонних справ Німеччини, Італії, Англії та Франції, дає надії на мирну розвязку справи. Тимбільше, що також президент Злучених Держав Північної Америки вже другим наворотом закликує европейські держави шукати мирної розвязки судетської проблєми і запропонував негайне скликання конференції европейських держав. Як чи так — Чехословаччині прийдеться опорожнити область Судетів та помиритися з Німеччиною. Коли німецько-чеський конфлікт покінчиться мирно, то Гітлер вийде з кріси не тільки зі славою „збирача німецьких земель", але ще й із німбом европейського миротворця.

До Мінхену не запрошено польського міністра закордонних справ Бека. Не відомо також, чи будуть там обговорювані польські та **мадяоські ревіндикаційні домагання.** Польська преса коментує мінхенську конференцію як збори свого роду найвищої европейської ради, як Комітет Чотирьох, що готов відтепер рішати про долю всієї Европи та заявляє, що Польща завсіди противилася створенню такого комітету без участи Польщі, побоюючися, що цей комітет полагоджуватиме без участи Польщі справи, які торкаються її інтересів. Одиноку надію Польща покладає на Мусолінія.

Хоча у звязку з мінхенською конференцією вигляди на замирення покращали, у Франції та Англії пороблено заходи на найгірший випадок. Як уже відомо, Франція перевела частинну мобілізацію та обсадила великими масами війська свій східний кордон. Над Реном є здовж лінії Мажіно стоїть тепер міліон воїнів. Також Англія стоїть з рушницею при нозі. 27. ц. м. заведено над областю цілої Англії воєнний стан. Добровольці просто облягають вербункові військові бюра. Англійська фльота змобілізована. У фабриках літаків уведено працю на дві зміни так, що подвоєно продукцію, яка дає тепер 200 літаків денно. Перевели там і ревізію магазинів артикулів поживи. В деяких містах іде евакуація населення до північних областей Англії. На кількасот точках Льондону уставили вже протилетунські батерії. Робітничі дружини копають прилюдні сховки. Вчора вивезено з льондонських захистів 3.000 уломних дітей на провінцію. В цілій Англії роздано 30 міліонів протиґазових масок. Одночасно англійський уряд звернувся за підтримкою до своїх кольоній. На кабінетовій нараді, що вчора відбулась у Льондоні під проводом короля, представники урядів Канади, Австралії та Ірляндії заявили, що їх країни з усіх сил і всіми засобами стануть у потребі по стороні Англії.

Треба сподіватися, що після мінхенської конференції вся та воєнна гарячка в Европі, що охопила навіть холоднокровних англійців, минеться як страхітливе марево.

В польських ревіндикаційних заходах дотично тешинського Шлеська звертає на себе увагу обміна листами між президентом Чехословаччини Бенешом та президентом Польщі Мосьціцьким. З польської преси виходить, що польський уряд домагається ясної відповіди від Чехословаччини, чи вона годиться негайно повернути Польщі заользанську землю по Острявицю, чи ні? Подібно як Німеччина в судетсько-німецькій справі, Польща домагається також негайного звільнення з чеської армії поляків, що їх покликано до війська в часі мобілізації. Як пишуть, польський уряд відкинув чехословацьку пропозицію переговорів.

Більше щастя має Чехословаччина на словацькім відтинку конфлікту. В кореспонденції до „Слов-а Поморск"-ого з Праги читаємо, що словацькі автономісти заявилися тепер за збереженням чехословацької держави. Потверджує те саме париський „Тан", який повідомляє, що словацька партія Глінки погодилася на проект Бенеша щодо нового управильнення чесько-словацьких відносин у спільній державі, з огляду на мадярську загрозу. Словацька партія візвала, як кажуть, своїх членів і прихильників з честю виповнити громадянський обовязок.

Про відтяте від світа українське Закарпаття годі щонебудь певного довідатись. Ніякі часописи звідти до нас не доходять більше, як від тижня. По чуткам, загострено там режім до тої міри, що вияв громадянської опінії став просто неможливий. Кажуть також, що в Ужгороді відбуваються дальше якісь переговори між представниками Української Національної Ради та представниками чехословацького уряду.

З польської преси.

Відкривають Волинь.

У польській пресі появляються репортажі чи враження з Волині членів тих мандрівних кружків медиків, що то цих вакацій вибралися були буцімто нести лікарську допомогу „людности кресовій" і при цій нагоді „поширювати культуру". В найновішій „Політиці" (ч. 23. з 25-го вересня ц. р.) п. Константин Олехнович, учасник одного такого мандрівного табору медиків, пише про те, що він бачив на Волині.

„Для нашого табору, що складався з 6-ти осіб, трьох лікарів і трьох студентів ріжних шкіл, а принайменше для 4-ох членів його складу, Волинь була дослівно „невідомою землею". Теоретично ми були напомповані відомостями і проблемами розвязки проблєми східніх земель від екстрему Ґертиха аж до екстрему Бончковського. Наша праця мала на меті порівняти наш теоретично вироблений погляд на волинську справу, що приймав значне зукраїнізування тієї країни, — з дійсністю і виснувати з цього якусь самостійну програму розвязки проблєми Волині „від майорем ґльоріям Реїпубліце".

Автор стверджує, що вони здавали собі справу з труднощів, які вони матимуть в тому, щоб дібратися до душі і серця місцевої людности, яка „на око відкрита й усміхнена скриває зздрісно свій справжній погляд на справи. Мови не було, щоб добитися якоїсь широкої розмови відразу, після того, як наш табор приїхав до села. Щойно один, два дні безплатної допомоги та безінтересовної суспільної поради, витворював милі, приязні взаємини між табором та всіми верствами сільської людности. У праці ми були зовсім самостійні. Щоб здобути довіря людности, ми виминали контакт з урядовими колами, з адміністрацією чи з дворами. Ми респектували зовсім рівнорядно людність руську і польську, українців і польських націоналістів, селян і шляхту, ксьондзів і попів. Ми балакали також з усіми виловлюючи з суперечних опіній і фактів нитку, що веде на до ядра правди.

В розділі п. н. „Стосунки народовосциьові" цензура сконфіскувала кілька радків, а після сконфіскованого місця читаємо:

„Дальші 2/3 руської людности — то пасивний під національним і господарським оглядом елемент, що чекає на ініціятиву із ших. У теперішньому моменті силою без владности тяготить до українців, що на терені Волині виявляють багато більше господарської і політичної пружности й і

ціятиви ніж поляки. Окремі групи поляків на Волині представляють ріжноманітну суспільну та національну вартість."

До тих польських груп автор зараховує поміщиків, загонову шляхту, військове та цивільне осадництво. На його думку та доба, коли кожний двір був твердинею польщини, вичерпала потенціяльну енергію окраїнного поміщицтва. Потім господарська політика довела поміщиків до упадку.

„Двадцять літ такої системи зробили своє. Сьогодні польський двір на окраїнах не відграє суспільно ніякої ролі. Поміщик не сміє ані писнути ані відважитися на незалежну діяльність. Один рух руки може пустити найбагатшого магната-поміщика з торбами."

Автор гадає, що якби адміністрація змінила своє відношення до поміщиків, якби влада запевнила їм справжню господарську незалежність та усунула податкові дошкулювання і вкінці знесла загрозу парцеляції, то хоч

„вже ніколи польське поміщицтво на окраїнах не вернеться до своїх давніх традицій і світлости, вказані реформи можуть його скріпити і зробити реальною польською суспільною силою на окраїнах".

Автор рахує найбільше на загонову шляхту, на якій — на його думку —

„могтиме спертися польщина на тих землях. Вона творить найсвідоміший національно-польський елемент на Волині. Вона походить частинно зі збіднілих шляхотських родин або з селян, яким пан, власник дібр, дав власне прізвище."

Досі — каже автор — не вважаючи на спроби не вдалося тієї шляхти зорганізувати, але якби „Зэйонзкові Шляхти Загродової" це пощастило, то

„тоді вона буде найчисленнішою, найбільшою і найбільш польською силою на Волині. На ній можна буде все будувати. Вона заслуговує на найприхильнішу моральну й матеріяльну підтримку цілого польського громадянства".

Військове осадництво — твердить п. Олехнович — не є сьогодні ніякою силою.

„Партійне розбиття, перевага особистих справ, причому симпатики ріжних льокальних політичних величин і політичних партій копають під собою ями при кожній акції. Живий памятник польської соймократії, що збереглася в цілиному стані в тих маленьких польських суспільностях на Волині."

Цивільне осадництво, що — як довідуємося з репортажу — рекрутується частинно з інтелігенції, частинно з селян з середущої Польщі,

„нечисленне, мало національно освідомлене і хоча не підпадає рутенізації, то все-ж не відграє майже ніякої суспільної ролі.

Одне, що автора на Волині збудувало — то ревіндикація, яку він уважає за акцію на сто відсотків правильну. І вкінці:

„Дальшу структуру волинського села характеризує: **група національних українських діячів** (часом комуністів, що намагаються грати на національних сентиментах). Ця група складається звичайно з кількох осіб. Наприклад, у селі, що нараховує коло 3.500 мешканців, таких діячів є 6 до 7. Оце найважніші: голова Каси Стефчика, управитель школи, далі б. шеф боївки УОН і т. д. Всі, крім одного, брали участь у місцевому повстанню проти Польші в 1920 р.

„Ця група розвиває найінтензивнішу політичну і господарську діяльність. Вона проводить у кожній ділянці, тому вішиться великою пошаною серед людности. Подібну групу активних українців можна заобсервувати в кожному селі."

Тут п. Олехнович трохи переборщив, сказавши делікатно; уявляємо собі в кожному волинському селі Касу Стефика, управителя школи українця і т. д.; або з тими шефами боївок ОУН, про яких навіть п. Олехнович знає: отак собі ходять і „ведуть діяльність" разом з головою Каси Стефчика, управителем школи і т. д. Отому проводові помагає група людности національно освідомленої, але пасивної.

„Це найчастіше абсольвенти людових університетів або якоїсь зі шкіл кремянецького ліцею. Елемент національно непевний, що туди іде, вертається як національно освідомлений український елемент. Ця група не має поважнішого суспільного ані національного впливу, вона радше, як інтеліґентніша надає селові кольорит."

Вкінці автор бачив на Волині ще й руську людність, неосвічену під національним оглядом і пасивну під суспільним оглядом, що творить 40—50 відсотків загалу мешканців. Ця група йде за українцями, бо

„вони виявляють найбільше ініціятиви працюючи з подивугідною і вартою пошани витривалістю та самозапертям над господарським піднесенням та національним освідомленням русинів."

П. Олехнович не сказав у своому репортажі, чи виснував він з того, що побачив на Волині, самостійний плян розвязки волинської проблеми, як це він мав намір їдучи до тої „невідомої землі."

Наші питомці у папи.

В середу 21-го вересня Святіший Отець приняв на авдієнції наших питомців під проводом ректора, о. Лабая. Про цю авдієнцію так пише „Оссерваторе Романо" з 22. ц. м. у передовій статті:

„Найясніший Папа дав свій якнайсердечніший привіт 50-ьом питомцям Папської Української (руської) Семинарії під проводом ректора о. Лабая. Він особливо радий їх бачити як тих, що належать до великої родини, яку доручило йому боже Провидіння, і як синів України (Руси), що тілько річей каже історикові і вірному. Радість Отця тимбільша, що вона належить до семинарії, яка Йому дуже дорога — про це знав увесь світ, а також і тому, що семинарія завдяки дбайливости провідників, тут присутніх, яким Святіший Отець хоче особливо подякувати, гарно працює і відповідає Його бажанням та надіям.

„Його Святість сподіється, що так буде завсіди, що буде навіть краще для цих Йому милих синів і для санктифікації, яка прийде до них, коли вони добре оформуються в цій найвизначнішій школі апостольства, близькій до гробів князів апостолів, у самому осередку Матері всіх церков.

„Найясніший Папа висловив дальше свою радість, бачучи підтверджені свої надії в короткому, але ядерному меморіялі, в якому мова про відданість цих синів Римському Престолові. Най вищому Понтифікатові і самому Святішому Отцеві, який хотів би зробити багато доброго своїм улюбленим питомцям української (руської) семинарії, до яких постійно лине Його думка, а з особливою любовю з нагоди 950-ліття хрещення їх народу, їх і Його великого святого Володимира.

„Його Святости подобалась їх думка, бо в ній побачив у повному світлі їх почування, з яким вони оцінюють дар Віри, хрещення, що його їм дав їх великий володар і з яким вони цей дар, це світло держать у відповідній пошані, зберігаючи його вогонь.

„Приходить на думку, що було би сталося з їх країною, з їх нар[illegible]дом і з усіми народами, якби вони не були дістали світла хрещення? Сама ця думка страшна. Що було би сталося навіть з Італією, вибраною Господом на осідок Його заступника? Це страшна думка, чим була Італія без віри навіть у хвилині її найбільшого сяйва, римської імперії: невільництво, нечестивість і зіпсуття панували всюди.

„Мусимо дякувати Господу Богу за всі дари, бо мусимо признати, що Батьківщина, Родина — це теж дари від Господа Бога, але передовсім мусимо бути вдячні за дар надприродного життя, за хрещення.

„Св Отець завжди каже, що справедливий і здоровий патріотизм є обовязком справедливим, дозволеним і необхідним; але передовсім треба відчувати, з внутрішньою гордістю, приналежність до великої християнської родини, до святої Матери Церкви, яка єднає нас з Ісусом Христом в одиницю містичного Тіла. Найясніший Папа бажає собі, щоб Господь Бог утримав у серці цих милих синів оці почування і в тому намірі благословить їх, просячи Господа Бога влити найбільш вибрані благодати на їх студії та на їх римську підготову до побожности, до священничого життя і святости." **Н. С. С.**

Єпископат Польщі у справі ліквідації православних церков.

КАП повідомляє: Тому, що у пресі появилися вістки, будьто би справу ліквідації православних церков на терені деяких повітів люблинського воєвідства устійнено між польським урядом і польським епископатом та Апостольським Нунцієм у Варшаві, Єпископат Польщі на конференції у Ченстохові стверджує, що згадана вістка зовсім незгідна з правдою.

Криваві селянські заворушення в околиці Василькова.

Як довідується „Фелькішер Беобахтер" з Москви в районі Василькова (УССР) вибухли криваві селянські заворушення. Здавлюючи їх, карна експедиція спалила і зрівняла зі землею 9 сіл.

„Комуніст" повідомляє про арештування нової централі української „контрреволюції" та про повстання і саботажі в ріжних околицях УССР.

Німецька мобілізація відложена на 24 години.

АЛЕ НІМЕЧЧИНА НЕ РЕЗИГНУЄ З НЕГАЙНОЇ РОЗВЯЗКИ СУДЕТСЬКОЇ СПРАВИ.

Німецьке міністерство пропаганди повідомляє про мінхенську конференцію та стверджує, що з огляду на неї Гітлер рішив відложити мобілізацію щонайменше на 24 години.

Факт, що скликано конференцію, не значить, щоб німецький уряд зрезигнував з домагання НЕГАЙНОЇ розвязки судетської справи.

Все таки, коли 4-ох державних мужів пічне розмову, а того може щось вийти.

НІМЕЧЧИНА НЕ ПОСТАВИЛА ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ УЛЬТИМАТУ ДО СЕРЕДИ.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє: У закордонній пресі появилась поголоска, немовби Німеччина загрозила мобілізацією, якщо Прага до 14. години в середу (28. ц. м.) не прийме ультимату Гітлєра.

Ця вістка неправдива; її автори змагають хіба до того, щоб поширювати несупокій та воєнні настрої.

„Плян Бенеша".

Стефані повідомляє з Праги, що місто від проголошення мобілізації живе в атмосфері напруження. **Загальну мобілізацію вважають першою стадією т. зв. „пляну Бенеша", що передбачує мабуть комуністичний переворот, приготований у порозумінні з чеськими прочільними колами.**

ПРАГА В ТЕМРЯВІ.

Вуличний рух спараліжований. Арештування на політичному тлі щораз частіші. По 18. год. Прага потопає в темряві. На вулицях міста дуже мало авт; їздять вони з пригашеними світлами.

На багатьох перехрестях вулиць викопано стрілецькі рови і приміщено гнізда скорострілів.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ УРЯД ЗАПОВІДАЄ КОНФІСКАТУ ДОРОГОЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ВАРТІСНИХ ПАПЕРІВ.

Міністерство внутрішніх справ Чехословаччини наказало до 14-ох днів зареєструвати в державному банку закордонні девізи, чеки та інші вартісні папери, біжутерію і шляхотні метали вартости понад 1.000 корон, крім того закордонних банкових конт.

Банк має право до 90-ох днів сконфіскувати задекларовані предмети.

ЧЕСЬКИЙ КОМУНІСТИЧНИЙ ВІДДІЛ ЗААТАКУВАВ ПОЛЬСЬКИЙ КОРДОН.

На південь від Тешина, коло Бунічина, відділ чеських комуністів, озброєний у скорострільні і гранати, намагався перейти польський кордон, щоб робити саботажі. Польська кордонна сторожа відповіла пальбою; 3-ох чехів згинуло, кільканацятьох ранено.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

ЗА ДОЛЮ ЗАКАРПАТТЯ.

На події, в яких рішається доля українського Закарпаття, живо відгукнулися не тільки українці в американського континенту, але також українська еміграція європейських еміграційних скупчень.

З Парижа вислав на руки британського премієра телеграму у справі Закарпаття й інших українських земель д-р В. Панейко; берлінська „Українська Громада" переслала до Годесбергу, в часі відомої конференції, дві телеграми в справі Закарпаття: одну в німецькій мові на адресу Гітлєра, другу в англійській мові до рук британського премієра Чемберлєна; Е. Онацький у Римі зложив в італійському уряді обширний меморіял.

Подібні довші або коротші меморіяли переслали до Льондону та Берліна представники зорганізованих українських емігрантів у Бельгії та Швайцарії і напевно також з інших європейських держав, хоч про це до нас вістки ще не дійшли.

ПРОМОВА ГЕБЕЛЬСА.

Мін. Гебельс промовляв на вічу у берлінському Люстгартені. Він ствердив, що — противно як у 1918. р. — Німеччина не має тепер трусливих провідників, вона не залякається ніяких погроз і здійснить свої пляни.

По промові вислано до Гітлєра телеграму, закінчену словами: „Вожде, приказуй — ми послухаємо!"

ПАПСЬКА ПРОМОВА В РАДІО.

Папа виголосить завтра в год. 18.30 5-хвилинну промову в обороні мира; опісля перекладуть її на ріжні мови.

Вчора передполудням приняв папа британського посла та відбув з ним розмову на тему міжнародиього положення

Що писало „Діло" 50 років тому.

Понеділок, 1. жовтня (19 вересня) 1888.

„ВІДРЕКТИСЬ ВІД ТИХ МРІЙ..."

„Діло" реферує статю російського журналу „Русская Мысль", що виходив у Москві, вміщену з нагоди ювилейного свята хрещення Руси в Києві та з нагоди відслонення памятника Хмельницькому, з нагоди відслонення памятника Хмельницькому. „Русская Мысль" писала про великий культурний вплив України на Московщину.

„Згадуючи такі факти з історії російської держави — пише „Діло" — журнал очевидно приходить до того висновку, що „при нагоді цьогорічних свят у Києві годилось згадати про прислуги українського народу перед усією Русею і перед тією Руською народу перед усією Русею і перед тією Руси. Природно було би бажати, щоби поважання для українсько-руського народу виявилось не тільки в самім памятнику українському гетьманові, але щоб признано більші права тій мові, в якій уложений і надпис на тім памятнику"...

„Змалювавши такий сумний стан, в якому тепер перебуває українсько-руський нарід і вказавши ті кривди, які діються іншим народам, „Русская Мысль" каже, що „справу треба би полагодити загальним законом про мови народів у Росії, а до того досить відректись від тих мрій, що, при помочі різних параграфів можна помалу переробляти народи з одних у другі."

ДЕ ВАЛЄРА ВИСЛОВЛЮЄ ПРИЗНАННЯ ЧЕМБЕРЛЄНОВІ.

Премієр Ірляндії Де Валєра висловив Чемберлєнові признання за його зусилля, щоб зберегти мир та запевнив йому підтримку Ірляндії.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ МОЖЕ РАХУВАТИ НА ПОРТУГАЛІЮ.

Португальський уряд запевнив британський, що на випадок конфлікту Португалія стане по боці Англії, згідно з англо-португальським договором.

ГІТЛЄР ВИЇХАВ НАПРОТИ МУСОЛІНІЯ ДО КУФШТАЙНУ.

Мусоліні приїхав з Гесом до Куфштайну в год. 9.24. На пероні повитав його Гітлєр; оркестра заграла „Джіовінеццу"; юрба уладила овацію.

В год. 9.40 Гітлєр та Мусоліні відїхали до Мінхену, куди приїхали перед 11. год. На пероні повитав їх марш. Герінг, амб. Аттоліко та представники влади.

Оба диктатори переїхали самоходами через величаво прибрані вулиці до канцлєрської палати; населения витало їх овацийно.

Дальше їхали міністр Чіяно, Герінг, Гес та решта почоту.

До Мінхену приїхав Гітлєр спеціяльним поїздом ще в 6. годині, опісля відїхав до Куфштайну. Небавом надїхав спеціяльний поїзд Герінга.

В 13. год. Гітлєр приняв гостей сніданком

ПРЕМІЄРИ ДАЛЯДІЄ І ЧЕМБЕРЛЄН У МІНХЕНІ.

Прем. Чемберлєн вилетів з Гестену в год. 8.39, причалив у Мінхені в год. 11.57. Повитав його мін. Рібентроп і амб. Гендерсон.

Премієра Далядіе, що вистартував в год. 8.45 з Ле Бурже, повитав амб. Понсе, мін. Вайцзакер, гавляйтер Вагнер, шеф протоколу Дернберг і ґен. консуль де Сен Сір.

НАРАДИ В МІНХЕНІ ПОЧАЛИСЯ В ГОДИНІ 12.45.

Мінхенська конференція почалася в четвер в год. 12.45 у канцлєрській палаті. Бере в ній участь: Гітлєр, Мусоліні, Чемберлєн, Далядіе, Рібентроп, Чіяно; крім того як товмачі й протоколянти легаційний радник Шмідт та ген. секретар франц. міністерства закордонних справ Леже.

ПРАГА СПОВНИЛА ВСІ СЛОВАЦЬКІ ДОМАГАННЯ?

У вечірній пресі появилась вістка про радієву промову посла Сідора, який заявив, що през. Бенеш обіцяв провідникові словацьких автономістів сповнити всі їхні домагання.

ЧАСТИННА МОБІЛІЗАЦІЯ В ГОЛЯНДІЇ. „Стан небезпеки війни".

Голяндський премієр заявив через радіо, що з огляду на небезпеку міжнароднього збройного конфлікту уряд вводить кілька постанов, щоб забезпечити невтральність, а саме:

1) покликує під зброю резервістів з 16-ох куренів охорони пограничча;

2) проголошує передмобілізаційний стан;

3) проголошує „стан небезпеки війни", щоб ввести необхідні правні постанови.

РИБАЛКИ....

Сиділи над берегом ріки. Вудлища гостро рисувалися на тлі води і неба, пливаки колисалися ритмічно з бігом хвиль. Сонце кидало не дуже вже тепле проміння.

— Не бере, до лиха! — кинув крізь зуби, не пускаючи з уст люльки п. Михайло.

— Ба, таж риба не трамвай, що десять хвилин не їздить — кинув повільно п. Франц.

— Жартуй здоров, але ми вже тут сидимо майже годину! А врешті... що, як не риби мають плавати в ріці? Гавансьні цигарки? Пляшки шампана? Може ананаси? — злостився п. Михайло.

— Мій дорогий, повір, що й таке трапляється — відповідав преспокійним голосом сусід.

— Рибалка мусить бути приготований на все!

— Так, бачу це! — кинув злорадно п. Михайло.

— Нічого не бачиш, побачиш щойно зчасом. А що може трапитися рибалці, що він нераз може зловити у воді, го, го! Навіть сам не знаєш, як влучно ти трапив зі своїм ананасом. Отже саме вчора читав я таку історію: рибалки, які виїхали на ловлю креветок у Дієп, кинувши сіті у воду по якімсь часі витягнули їх з багатою добичею... бананів. Банани в морі! Замість креветок або риб! Не усміхайся злосливо, Михаську, бо таки нема з чого. Думаєш, що це така собі історійка? Ні трохи. Загадка вияснюється: звідки взялися в морі банани? імпортери цих смачних овочів, яких ціни дуже впали, не бажаючи кидати на занадто перевантажений ринок товару і цим викликати ще дальшу знижку цін, забрали на судна великі запаси бананів і кинули їх до води на повнім морі. Однак дещо перерахувалися. Із хвилями припливу вернулися банани до берегів Дієп і дісталися до рибальчих сітей. Знову в Бразилії...

— Виловили з моря мішки з кавою! Ти напевне витягнеш спеченого вола — розсердився на добре п. Михайло.

— Вола не вола, але щупака напевно — відповів п. Франц, потягнувши за вудлище.

— Диви на нього, має хлоп щастя! — кинув п. Михайло, приглядаючися заздрісно великій рибі, яку саме п. Франц витягнув з води і вкинув до коробки.

— Щастя? Ні, це не те; терпеливість і витревалість, мій любий. Кожний стає рибалкою, коли хоче для себе щось зловити у хвилях життя.

— Хвалилася верша! Мисливі і рибалки все підмальовують — відгризся п. Михайло.

— Якби ти справді знав, так напевне ще більше завидував би мені — відповів холодно п. Франц.

— Певне програєш...

— Не програю, тільки виграю.

— Ти? Де? Яким способом?

— Найпростіше у світі: на Клясовій Льотерії. В минулім тягненні 42-ої Льотерії я виграв кілька тисяч.

— Маєш знову... що за щасниця! А може би ти взяв льос і для мене?

— Візьмеш його сам, Михаську, тільки поспішися, бо тягнення 1-ої кляси 43-ої Клясової Льотерії починається вже 19. жовтня.

—o—

Жіноча сторінка.

Завдання жінки в сучасну хвилину.

Часи, які переживаємо, вимагають від кожного уважного відношення до своїх обовязків. Важкі і складні обовязки лягають і на кожну свідому жінку, навіть на ту, що політикою не цікавиться і ніколи в ній участи не брала, а вже й не казати про тих жінок, що хоч не в політиці то може в загальному громадському житті брали і беруть активну участь.

Жінка, що живе тільки родиною, мусить бути приготована, що кожного дня можуть настати зміни, які вимагатимуть від неї небуденного зусилля. Вона одного дня може опинитись залишена тільки на власні сили, вона одного дня може бути змушена перебрати всю відповідальність за свою родину. Цієї хвилини боятись не треба, а лише треба бути до неї підготованою, щоб потім удар не був надто несподіваний і тяжкий.

Коли доводиться сьогодні вести балачки з такими жінками то вони трохи нагадують (хай вибачать це банальне порівняння) страуса. Не хотять припускати, що їх щось прикрого може чекати і стараються самих себе і всіх навкруги переконати, що все буде по старому, бо так їм би було зручніше. Не треба підіймати очевидно паніки і не треба ані нікого, ані себе залякувати, але й не треба закривати очей перед можливостями. Не прийдуть зміни — добре і легче можна буде зідхнути, а прийдуть, то хай не застають нас неприготованими і переповненими рожевими мріями про майбутній карнавал, чи про поїздку майбутнього літа над море. Бодай про те, щоб наша хата була добре на якийсь час усім потрібним забезпечена треба подбати. „Запаси лиха не зроблять" каже російська приповідка. У цей час вона дуже відповідна, щоб її пригадати.

А ті, що віддали себе громадській праці? Хай вони будуть також приготовані на те, що може велику частину ріжних обовязків, які тепер виконують інші, доведеться їм перебрати на себе. Хай памятають про те, що їм не вільно буде відмовитись від ніякої громадської праці, та що на них лежатиме велика відповідальність за ту працю перед цілим народом і що вони мусітимуть у слушну годину здати звіт з тої праці перед дуже суворим судом. Вчитись і підготовлювати самих себе до такої праці це обовязок жінок-громадянок поки ще час.

Перед тими, що вийшли за межі культурно-освітньої громадської праці та праці господарської і присвятили себе зрадливому і бурхливому морю політичного життя, стоїть наказ якнайуважніше стежити за тим, що діється у світі. Вони не сміють пропустити ні одної слушної хвилини, яка моглаб придатись нашій справі. Але мають вони ще й інше завдання, таке природне для жінки, але яке, на жаль, часто вони занедбують може через надмірний фемінізм — злагіднювати, утишувати розбурхані політичні пристрасти. Отим жіночим інстинктом, яким так хваляться, а яким дійсно нагородила природа жінку може щедріше ніж мужчину, угадувати небезпеку та своєчасно їй запобігати. Соромитись і вирікатись цієї доброї жіночої властивости нема чого і не треба боятись до неї признатись, а навпаки треба її якнайліпше використати. Не незгоду і дисгармонію вносити у вже досить складне наше життя і не ненависть до противників, а вирозумілість і злагіднення гострих виступів. Власне так вони можуть найліпше доказати, що їхня участь в політичному житті необхідна і конечна.

Уважно, а може найуважніше повинні ставитись до сучасної хвилини жінки, яким доля судила перебувати тепер на чужині. Хай вони сьогодні більше ніж коли памятають про ту ролю, яку відограли жінки інших народів у відродженні свого народу. Їх обовязком є не тільки стежити за тим, що діється на цілому світі, але й активно брати в тих подіях участь.

Цих кілька завваг можуть видатись декому непотрібними, може й смішними. Вони можуть викликати застереження, що це непотрібне і передчасне пророкування всякого лиха, яке ще може нас і обминути. Але в нашій історії вже занедто багато було отого лиховісного „запізно", щоб ми боялись попсувати собі трохи настрою і коли це навіть буде й даремно, то ліпше говорити про це вже тепер, ніж тоді, коли вдарить дванацята година. Може й непотрібно ріжких пригадок і осторог тим, що себе присвятили праці громадській чи політичній, але може й не пошкодить їм така маленька пригадка і заввага „сірих" людей, що живуть щоденним звичайним життям, але дивляться на нього відкритими очима, а це змушує їх бачити не тільки світло, але й тіні нашого громадського і політичного життя та наші власні хиби, яких причиною нераз є надмірна самопевність та правоти себе самого.

Мусимо собі зі соромом, але щиро признатися, що раз жінки вже не здали іспиту на дуже добре, а лише на достаточно, отже тепер треба їм ліпше підготуватись.

Х. К.

Балачки про моду.

Хочемо бути елеґантні, але... здається нам, що без того, щоб видати кількасот золотих кожного сезону це неможливо. Так на жаль, думає більшість наших пань і це їх велика хиба. Елеґантною і то дійсно елеґантною можна бути і з малими грішми. Для цього тільки треба трохи фантазії, багато смаку та практичности, зручности та систематичности, любити чистоту і мати трохи вільного часу, щоб можна було його присвятити ріжним дрібничкам.

Фантазія дуже добра помічниця при нашім перероджуванні в елеґантну даму, але треба знати межі і міру. При добрій фантазії і трохи зручности перетворимо нашу минулорічну вовняну темну суконку у наймодніший модель, як що додамо часом лише якийсь білий комірчик з піки чи камізельочку з колірового шовку. Часом якийсь пасок чи шарфа також допоможуть цій метаморфозі.

Наша практичність дорадже нам простоту і дорадже добре. З простого крою суконки дуже скоро зробите щось більш фантазійне і склад ніше, але навпаки — з потятого фантазійними лініями матеріялу дуже трудно буде вам створити щось нове.

Строгий „мужеський" костюм легко оживите якоюсь колірового блюзкою чи камізелькою або светерком. Прості черевики-човники можете спокійно носити вліті і взимі і до всяких суконок, але при умові, що дбатимете про них і вони збережуть свою форму. Але ріжні комбіновані, колірові чи дуже „модного" фасону черевики можете убрати лише до тих суконок, до яких відповідають і своїм фасоном і своїм матеріялом і своїм коліром. Такі черевики вам часто робитимуть тільки клопіт, бо підете в них по болоті чи по піску і вже маєте або пятчохи забруджені, або барва зміниться чи фасон стратять.

Те саме можна сказати і про капелюх. Фільцовий англійський капелюшок можете носити цілий рік — вистачить тільки часом стяжку змінити або якесь перо чи іншу відповідну скромну оздобу додати.

Не залишайте нічого нагоді. Не купуйте без надуми ріжних решток, з яких потім мусите шити не те, що вам відповідає чи хочете, але те, що мусите. Виберіть собі за основу якийсь один колір на даний сезон чи то гранатовий, чорний бронзовий, зелений чи інший. Тоді всі додатки: торбинка, черевики, капелюх, рукавиці, шалик та інше до всього вам надаватимуться. Всі ці додатки при ріжних ваших туалетах будуть мати інший вигляд, якщо їх уміло і відповідно скомбінуєте. Зміна ріжних дрібничок як стяжка на капелюсі, шалик чи рукавички нададуть цілком іншого вигляду вашій суконці, яка може мати вже й кілька сезонів за собою, одначе при умові, що буде вона з доброго матеріялу та добре утримана в чистоті і порядку.

Чистота — один з головних додатків до кожної туалєти. Не думайте, що і темна вовняна суконка не брудниться, не сподівайтесь, що тримаючи тісно при собі руки сховаєте пропочені місця. Кожну суконку треба часто і старанно вичистити. Найскоріше брудяться місця коло комірця та на кінці рукава — їх треба часто перечищувати шматочкою намоченою в бензині. Кожну плямку треба вичистити поки вона ще свіжа. Коли скидаєте суконку, не лавайте її відразу до шафи, а лишіть трохи нехай перевітриться та нехай вийде з неї запах поту і табакового диму, що радо чіпається вовняних матерій. Витріпайте їх з пороху та перечистіть щіткою.

Коли не маєте багато грошей на нові туалєти, то придивляйтесь уважно ріжним модним дрібничкам — ними уріжноманітните свою стару суконку і змініте її непізнавально. Часом низка штучних перел чи коралів обмотана двічі навкруги шиї дасть несподівано гарний ефект і вашу суконку, що її носите до бюра, змінить зовсім на суконку візитову, або якийсь один чи два стоновані шалики сьогодні служитимуть вам, як комірчик до спортової суконки, завтра охоплять ваш стан у вигляді модного шалевого паска і т. д. З метра білої піки можете зробити прегарну камізольку, яку на бічнім шві вашої чорної суконки прикріпите дрібними гудзичками і маєте нову суконку до каварні чи на відчит. Колірова, ґазова хустинка в кишеньці суконки та така сама суконка коло шиї відсвіжать вашу стару спортову сукню і додадуть їй цілком нової елеґанції.

Але одно мусимо добре запамятати. Добираймо фасони і барви, які нам личать та не перебільшуймо ніколи у прикрасах. Засада: ліпше менше доброго ніж багато недібраного — мусить все нагадувати вам працю над вашою туалєтою, коли вона має бути дійсно елеґантна.

Рита.

ЧИ Ви вдоволені з посріблених нами в році 1935 предметів? Якщо Ви невдоволені просимо нам їх звернути до нового безплатного сріблення. Гальваноплятер, Коперника 14.

Трохи косметики.

Літнє сонце добре опалило нашу шкіру і вернувшись з літовища ми були горді нашим золотавим відтінком шкіри. Та, о, лихо! Одного ранку глянувши у дзеркало робимо страшне відкриття. Наша „золота" гордість зникла. Бачимо, що шкіра набрала сірого відтінку, виразніше зарисувались зморшки коло очей і уст. Зникло прекрасне опалення, а на його місці маємо звичайне і дуже прикре опалення. Сонце не тільки опалило шкіру на гарний золотий колір, але й спалило її та висушило і коли той колір від опалу зник, шкіра набрала прикрого мертвого і загрубілого вигляду. Що робити?

Найліпшим засобом у таких випадках булоб „залишення". Відпалаб мертва, пересушена шкіра, а відсвіжена сповна відмолодилаб нас бодай на пару років. Та цю операцію можна переводити тільки у д. доброї косметички, чи навіть лікаря, бо можна собі самому наробити лиха, коли будемо „відсвіжуватись" невміло.

Суху шкіру нагодуємо. Є в модерній косметиці багато спеціяльних кремів, треба тільки порадитись спеціялістів. Можна натовщувати шкіру також ріжними олійками та відчищувати „парівками".

В кожному разі вже час звернути увагу на вашу шкіру і подбати, щоб не тільки ваш плащ чи суконка набрали модного фасону чи коліру, але й ваша шкіра прибрала вже осіннього „новосезонового" вигляду. А вже коли цього вигляду набере то підтримуйте її весь час у доброму стані, бо це найголовніша основа затого цепурного вигляду.

Практичні поради.

ЧИЩЕННЯ ФІЛЬЦОВИХ КАПЕЛЮХІВ.

Фільцові капелюхи дуже скоро тратить свій свіжий вигляд. Дуже часто ще зовсім недавно купленний капелюх виглядає старий, бо стратив свій свіжий колір.

Ось кілька рад, як такі капелюхи відсвіжити.

Чорний капелюх дуже скоро жовкне. Вернете йому колір, якщо перечистете його розчином соди (дві ложечки на горнятко теплої води).

Інші колірові капелюхи відсвіжите розчином амоніякової соли досить розрідженій.

Якщо фільцевий капелюх дуже попламлений (спричинений на пропорошений улиці дощ) то тоді кілька разів за собою перечищуємо його таким розчином: 50 грамів амоніяку, 20 грамів сірої соли і 60 грамів алькоголю. Шматинку, якою чистимо капелюх, треба часто змінювати.

Капелюхи з дуже доброго фільцу і м'яткого можна при потребі вичистити і милиним корінем, але при цьому треба бути дуже обережною і наперед переконатись чи гатунок фільцу витримає таке докладне відчищення та дбати про те, щоб фасон капелюха цілком не деформувати.

Стяжку на чоловічім капелюсі можна відчистити газолїною (гатунок бензини без запаху і коліру), але при цьому завжди треба вкупити між стяжку і капелюх бібулу, щоб не мочити тою самою рідиною капелюха та щоб тощ зі стяжки не перейшов на фільц.

Сторінка без політики.

Війна на... язики.

Сучасна техніка винайшла два нові роди воєнної зброї, яких завданням не так убивати противника, як його деморалізувати. Особливо широке застосування цих нових воєнних засобів можемо запримітити в Еспанії. Ця зброя це... людська мова і друкарська машина.

У віддалі кільканацяти метрів від фронту стоять у ріжних місцях невеликі хатини з подірявленими від куль стінами. В середині друкарський станок, за яким працює вояк.

Ракети з проклямаціями.

У підручній друкарні друкують проклямації та відозви генерального штабу до вояків ворожої сторони з обіцянками всіх земських „благ", якщо вони втечуть зі своїх рядів. Відтак чотири сотні таких летючок укладають в ракету й вистрілюють її у ворожі окопи. Від розриву ракети всі летючки розлітаються на всі боки і їх митю визбирують воїки. Іноді така перестрілка ракетами гривае безупинну.

Радіо.

Ще важнішу ролю виконує на еспанськім фронті радіо. Як у червоних так і в націоналістів є всі прилади, потрібні до радіопередачі. Підчас найбільшої тиші, раптом серед ночі лунають звуки марша, або сентиментального танга, чи якоїнебудь іншої популярної народньої пісні. Вояки, які спрагнені якоїсь розваги, починають прислухуватися до музики. Та небавом музику припиняють і серед темряви лунає якийсь голос, який намовляє вояків використати темінь і перейти на протилежний бік, де їх стрінуть з отвертими раменами. Цей заклик повторюють кілька разів у ріжних мовах.

Вантажники з гучномовцями.

В останніх місяцях той спосіб пропаганди замітно видосконалили. По фронті їздять велитенські вантажні авта з найновішими радіоприймачами та апаратами до передачі радіових хвиль. На автах уставлені мікрофони та кільканацять гучномовців. Вантажники підїздять до фронту, як лиш найближче дозволить на це нічна темінь і починають свою пропаґанду при допомозі гучномовців.

Оба фронти сильно користуються ракетами та гучномовцями. Дуже часто буває таке, що одна і друга сторона пускає ракети одночасно та їх шлях схрещується на небі. Куди гірше, коли гучномовці починають одночасно говорити. Музика та слова зливаються в один шум, в якому не можна навіть слова зрозуміти. На віддаль кількох миль чути лиш неімовірну какофонію й галас.

ЗАМОВЛЕННЯ У ПЕРЕДПЛАТІ на

Портрети І. Шевченка і І. Франка

ПРОДОВЖУЄМО ДО **10-го жовтня ц. р.**

З ПРИЧИНИ ДОБІРНОГО ДІБРАННЯ КРАСОК.

Ті, що ще тепер надішлють замовлення — ДІСТАНУТЬ ДОДАТКОВО ДАРОМ одну переписну листівку. — Ціна за 2 портрети у передплаті разом з пересилкою ЗОЛ. 5.50.

Замовлення слати складанками П.К.О. ч. 503.267 до „Центробанку" у Львові на рах. 13.366.

Чоловік, який не хоче бути багатий.

Люди ломлять собі на всі лади голову яким чином найшвидше збагатіти. Тому може воно й дивно, що є людина, яка не хоче бути багата. Тою людиною, що лиш придумує над тим, в який спосіб позбутися майна, є мілїонер Джой Еванс. Неодин із читачів скаже, що нема над чим думати, бо лиш здобути гроші важко, але стратити можна зовсім легко. Про те, що воно не так легко — як декому здається — тратити гроші, переконує нас ось така історія.

Мілїонер Джон Еванс рішив уже перед кількома роками позбутися свого велитенського майна й залишити собі лиш якусь частину, яка дозволила би йому без турбот доживати свого віку. Він хотів собі залишити стільки, щоб йому вистачило на хліб насушний. Тому він заложив ріжні добродійні установи, на які призначив велитенську суму трьох мілїонів фунтів стерлінгів. Та цим він зробив лиш початок, бо мілїонер, який хотів позбутися грошей, мав неімовірного „пуха". А саме, по десяти місяцях дістав він лист, у якому його повідомили, що на його теренах у британській Ґвіяні, які він вважав зовсім безвартними, відкрили раптом велитенські зложжа міді.

Ця вістка сильно прибила „нещасного" мілїонера. Небавом стрінув його ще один удар долі, бо він дістав теж несподівано спадщину у висоті 100.000 фунтів стерлінгів. Із цими грішми він упорався дуже швидко, бо цілу суму призначив на якесь заведення для сиріт.

Та знову його ждала „прикра" несподіванка", бо нова несподівана спадщина принесла багачеві гарну сумку 30.000 фунтів стерлінгів, яку Еванс не надумуючися довго, роздав на ріжні лічниці. Тоді він сподівався, що вкінці матиме вже в багатством спокій, бо не мав уже ніяких свояків, від яких „мусів би" прийняти спадщину. Еванс виїхав заспокоєний десь у середущу Англію, де залишив собі сільський хутір. Здавалося, що ніщо вже не перешкодить йому жити спокійно на селі.

Одначе тому, що Еванс і далі роздавав залюбки гроші на добродійні цілі, купив при якійсь нагоді льос добродійної льотерії.

Головна виграна мусіла саме впасти на льос чоловіка, який усіма силами намагався позбутися майна. Виграна принесла Евансові 5.000 фунтів стерлінгів.

Цим разом Еванс уже справді не вмів знайти іншого виходу, як залишитися при майні, як мабуть кожний інший, хто не розумів би турбот мілїонера, негайно зробив би.

Такі клопоти справді можуть мати лиш багачі, що не знають куди гроші дівати.

—·—o—·—

„Квін Елісабет".

Англійські часописи подають описи нового морського велитня, пасажирського пароплаву „Квін Елісабет" („Королева Єлисавета"). Новий пароплав спустять на воду у Ґлезгові у присутности королівської пари та членів уряду.

„Королева Єлисавета" має містоти 85.000 тон, довга на 341 м. (значить 65 цм. довша ніж „Квін Мері"), широка на 36 м. Машини мають 250.000 кінських сил.

Коли визначували кредити на „Королеву Єлисавету", тоді рішено, що новий морський велитень буде вірною копією „Квін Мері", з тою ріжницею, що його машини зможуть розвинути більшу силу. Та підчас самої будови інженіри покористувалися досвідом із „Квін Мері" та ввели деякі зміни. Нпр. „Королева Єлисавета" матиме не три комини, лиш два. Замість третього комина уладять площу до спортових гор. Профіль обох пароплавів теж неєхожий до себе: передня частина „Королеви Єлисавети" має куди більший схил, як ніс „Квін Мері".

Новий пароплав повинен помістити 2.500 пасажирів у трьох класах. Сподіються, що він розвине пересічну швидкість на 32 узли й таким чином побє всі рекорди „Нормандії" та „Квін Мері".

Спілка, якої власністю є новий велитень, сподіється, що вдасться їй змонополізувати ввесь пасажирський транспорт між Англією та Америкою. Рейди пароплавів будуть упорядковані в той спосіб, що „Квін Мері" буде відїздити зі Саутгемптону в той сам день, коли „Квін Елісабет" виїздитиме з Ню Йорку. Ця система принесе деяку шкоду „Нормандії", яка досі працювала у згоді з англійцями. „Нормандія" та „Квін Мері" виїздили того самого дня, одна з Европи, друга з Америки. Таким чином оба пароплави ніколи зі собою не конкурували.

—o—

Справедливі судді.

Поліція одного невеликого американського міста притягнула до відповідальности двох суддів за надмірну автомобільну швидкість на терені міста. Тому, що там у поліційному суді не було третього судді, який міг би розглянути справу обох суддів, вони рішили, що кожний із них буде судити один одного.

Перший із них сів за суддівський стіл, другий сів на лаві підсудних. Почалася розправа з такими словами:

— Вас обвинувачують у надмірній швидкості. Признаетеся до вини?

— Признаюся.

— Отже я засуджую вас на пять долярів гривни.

Відтак ролі переминилися. Ч. 2. стало суддею, ч. 1. стало підсудним.

— Вас обвинувачують у надмірній швидкості. Признаетеся до вини?

— Так.

— Ці промахи стають доволі часті. Це вже другий випадок, що його суд розглядає за нинішній ранок. Тому мушу наложити на вас гривну 30 долярів...

—o—

Доми з бавовни, матерія зі шкла.

Промислова рада Злучених Держав повідомила у пресі, що спроби вживати бавовни до будови домів, дали якнайкращі успіхи. Ця вістка дуже наруку полудневим стейтам, які матимуть змогу зужити свою надвишку продукції (5 міліонів балів).

Та це ще не все. У Новому Світі почали тепер на всі лади продукцію панчох, хустинок, занавіс і навіть деякі частини мужеських та жіночих одягів зі... шкла.

Як повідомляє експерт лабораторії Енгельгарда в Ньюрку, перші спроби „шкляно-текстильного промислу" випали зовсім удатно. Перекрій зладженої із пливкого шкла нитки дає лиш двацяту частину перекрою людського волосу. Пливке шкло піддають під сильне тиснення й таким чином осягають пряжу замітну цим, що вона на половину лекша від штучного шовку. Шкляні матеріяли незвичайно трівкі, легко їх прати й дуже легко фарбувати.

Мабуть недалекий уже час, коли будемо ходити у шкляних штанах та шкляних сорочках.

ВЕСЕЛЕ.

МІЩАНКА НА СЕЛІ.

Одна великоміщанка приїздить перший раз на село.

— Чому ця корова не має рогів? — питає вона управителя фільварку.

— Ба.. бо є нпр. корови, які родяться без рогів, інші ломлять собі роги, іншим відпадають, але при цій корові це інша справа — а саме це кінь...

ПОМИЛКА ДЕНТИСТА.

— Я була в дентиста, щоб він вирвав мені поганий зуб, а він мені витягнув зовсім фальшивий зуб. Що ти скажеш на це?

— Нічого, це завжди так буває, коли хтось має фальшиві зуби.

„МУЖ І ЖІНКА".

Ірка лежить на пляжі. Якийсь джигун раз-у-раз підсувається до неї.

— Гарна дівчинко — каже — ви мабуть нудьгуєте?

Ірка раптом засміялася.

— Можемо разом бавитися, мій пане.

— Я захоплений.

— Бавмося в мужа й жінку.

— Джигун аж захлинувся зі щастя.

— Ми обоє? Муж і жінка? Зовсім самі?

— Так.

— Чудесно, знаменито, бавмось.

— Отже добре, бавмося в подружжя — тепер є 7 годин, ти маєш пів умовленого побачення, приятелі чекають на тебе — спішися ще нині!

Мусоліні відкликає італійських добровольців з Еспанії.

Британські кореспонденти подають з Риму сенсаційну вістку, що Мусоліні у порозумінні з ген. Франком погодився відкликати з Еспанії всі італійські війська та видав у цій справі накази ще перед виїздом до Мінхену.

ВЕЛИКА ФАШИСТІВСЬКА РАДА ВІДЛОЖЕНА.

Засідання великої фашистівської ради, що мало відбутися 1. жовтня, відложено на 6. жовтня.

Рільничі саботажі на Сов. Україні.

Офіційна „Совітська Україна" повідомляє про арешт рільничих саботажів. Саботажева акція дійшла до того, що в Київщині, Вінниччині, Харківщині та Миколаївщині не виконано плянових засівів. 3/5 земель, призначених на засів, лежить облогом.

Часопис погрожує репресіями „контрреволюційним елементам", що накликують населення до активного опору проти влади.

У Дніпропетровщині заарештовано управу радгоспу „Червоний" за саботажі. (АТЕ).

УКРАЇНСЬКІ ПРОКУРАТОРИ Й СУДДІ ВЕДУТЬ КОНТРРЕВОЛЮЦІЙНУ АКЦІЮ.

ГПУ арештувало в УССР чимало суддів та прокураторів за те, що вони вели контрреволюційну акцію. В Одещині арештували прокуратора Мельника й суддю Берковича, які звільнили з вязниці кількох опозиціонерів. (АТЕ).

Що каже календар.

— Кінчаються гарні дні... пройшло літо, скоро наближається осінь, ставатиме щораз холодніше, врешті треба буде подумати і про вугілля, про теплу одіж... Так, так, знову зростуть видатки, стануть більші в жовтні, ще більші в листопаді... — розмовляв зі собою пан Ігнатій, перевертаючи сторінки календаря, який лежав перед ним на бюрку.

— Знаєш, Гандзю — звернувся до жінки, яка саме ввійшла до кімнати — календар зовсім не показує нічого веселого.

— Що такого ти там знайшов? — затривожилася п. Гандзя.

— Алеж, моя кохана, нічого трагічного, не тривожся, одначе і нічого веселого. Я хотів тільки сказати тобі, що згідно з календарем маємо тепер осінь, а внедовзі прийде зима...

— Нині маємо вівторок, а завтра буде середа. Зовсім не йде тобі з жартами, ні гумором, мій дорогий — відповіла пані Гандзя.

— А тобі не йде з головою, бо зовсім далека від мене й думка жартувати, зате дуже близька жура, щоб якось залатати діри у нашій домашній господарці.

— Отже, хочеш сказати, що я зле господарю, що я розтратна, не вмію радити?... Що то моя вина, що...

— Але-ж ні, зовсім ні! — запротестував п. Ігнатій — я тільки просто думаю про те, що робити, щоб покрити збільшені видатки взимі не стягаючи ременя. Провели ми любо і приємно та з користю для здоровля шість тижнів на літнищі, а це все коштувало...

— Цього я зовсім не жалую; по цілорічній праці таки належався нам відпочинок — відповіла дещо злагіднілa жінка — однак треба подумати й про те, як збільшити наші засоби. Гіро ощадність, мій дорогий, я моглаб щось сказати, а навіть можу чимось похвалитися...

— Ти? — спитав п. Ігнатій.

— Так... Але, але — маю думку! Отже я зложила собі малу сумку, а тепер з цих ощадностей призначую 10 золотих місячно на одну ціль, на...

— Нащо?

— Зараз, зараз... Куплю пятку до І. кляси 43-ої Клясової Льотерії. Тягнення починається вже в цих днях.

— Віриш у своє щастя?

— Вірю в те, що маю такі самі вигляди вигри, як кожний інший. А коли виграємо, не будемо студіювати календаря з міною невдах — закінчила пані Гандзя

—o—

ПОМЕР ГЕНЕРАЛ АЛЬФРЕД КРАВС.

Минулої ночі помер у Лінцу генерал піхоти Альфред Кравс у 76. році життя.

—o—

ПРОТИЛЕТУНСЬКІ МАНЕВРИ У ШВАЙЦАРІЇ.

Минулої ночі у цілій Швайцарії відбулись великі протилетунські маневри. Військова влада вповні вдоволена, стверджує, що маневри відбулися в повному порядку.

Військові кола підкреслюють, що ті маневри були передбачені здавна і що вони не мають ніякого відношення до теперішньої ситуації.

—o—

ШВАЙЦАРІЯ ВЗИВАЄ НІМЕЧИНУ ТА ЧЕХОСЛОВАЧИНУ ДО МИРА.

Швайцарська союзна рада вислала заклик до Гітлера і Бенеша, взиваючи їх до мира та заповідаючи повну невтральність на випадок конфлікту.

Неділя 2. X. 1938.

ДАНСІНҐ

у купців, вул. Гродзіцьких 1. Джез Яблонського.

НОВИНКИ.

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорущини 5, поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81 1186 —100

— **Фарби, лякери, покости,** предмети домашнього вжитку, **косметику** поручає ф-ма **Інж. Б. Попович, Львів, Руська 16.** Великий вибір, дешеві ціни. 1987 -10

— **Українці, позір!** Коли граєте, так купуйте льоси до 43-тої Клясової Льотерії тільки **в українській колєктурі** Повітового Кредитового Товариства у Львові, вул. Сикстуська 38, партер, телефон ч. 108-61, чекове конто 508777. Замовлення з краю полагоджуємо відворотно. -3

— **Вже появилися** у розпродажі модерні батерійні радіоприймачі „Е-Комп". Замовляйте через нашу крамницю „Е-Комп", Львів, ул. Сикстуська 29. тел. 203-30. 1639

— Похорон тлінних останків проф. Степана Смаль-Стоцького відбудеться у Кракові в пятницю 30. ц. м. в год. 11.30 вполудне. Домівку з тлінними останками Покійного по ексгумації вдалося перевезти з Праги до Кракова останнім поїздом, що надійшов з Чехословаччини до Польщі перед повним зірванням залізничої комунікації між обома державами. Згідно з останньою волею Покійного похорон у Кракові відбудеться без промов та квітів. Тлінні останки Покійного зложать біля домовини Його дружини.

— Конференція учителів скрипки усіх Музичних Інститутів ім. Лисенка відбудеться в цю неділю 2. жовтня в год. 10.30 рано. На денним порядку програма науки скрипки.

— Дружина Княгині Ольги привітає на ширших сходинах своїх членів дня 4. жовтня ц. р. (вівторок) повернувших з Америки п. Марію Сокіл і п Антона Рудницького, які поділяться з нами своїми враженнями з життя-буття американських українців. Сходини відбудуться в домівці Дружини при вул. Сикстуській 46 вечором в год. 6.

— Ще один новий костел будують поляки у Львові, а саме на Баторівці (за Янівською рогачкою). В неділю 25. ц. м. польський архиепископ Твардовський посвятив вугольний камінь під будову нового костела, що повстане саме завдяки його великій матеріяльній підтримці. Одночасно посвячено дзвін, що його уфундував для нового костела п. Горчак та образ Найсвятішого Серця Ісуса Христа, що його жертвував польський архиепископ Твардовський, який виголосив теж відповідну проповідь. На посвяченні був теж президент м. Львова д-р Островський.

— Пошесть грипи лютує в цілій Польщі, хоч гарна осінна погода тревае від кількох тижнів. Лікарі пояснюють поширення пошести грипи наглою зміною температури кожного дня під вечір і вночі. Польська преса пише, що у Варшаві занедужує на грипу щодня по 1.000 осіб. Майже 20 відсотків дітей не ходить до школи, бо нездужає на грипу. Тому лікарі радять, що під вечір слід одягатись тепліше, часто полокати горло окисненою водою і мити руки та оминати особи, які кашляють, а закатаречі і т. п.

МАПА ПОЛЬЩІ.

1:1,000.000 (працював керівник вид. картогр. Го . Graf. Уряду з ВАЖНІСТЮ АДМ. ГРАНИЦЬ НА І. 4. 1939 вже в продажі. Ціна на полотні зол. 12—

Вид. Тов. „Артонія", Варшава, Маршалковська 48, Тел 892-52.

— Проти знущання над звірятами. Управа ліги охорони звірят у Львові взиває мешканців Львова, щоб не дозволяли візникам перетяжувати і знущатися над кіньми. На жорстоких візників і перевозових підприемців слід зладжувати доноси до влади або до управи ліги при вул. Зибликевича ч. 6а за нарушення закону про охорону звірят, подаючи факти, дати, свідків у справі знущань.

— Як їхати або вертатися зза кордону. Тому, що залізнична комунікація між Польщею і Чехословаччиною припинена, — при виїздах до б. Австрії, Італії, Швайцарії і Мадярщини слід їхати такими шляхами: До б. Австрії — через Берлін — Лайпціґ — Нірнберґ — Пасав або Бресляв — Дрезден — Нірнберґ — Пасав — Відень; На Відень через Берлін або Дрезден треба теж їхати до Мадярщини. До Італії треба їхати через Берлін—Бренер або Дрезден—Мінхен—Бренер. До Швайцарії треба їхати через Берлін до Базель або через Дрезден —Нірнберґ і Штуттґарт. Подорожні, які вертаються з Югославії, Мадярщини, б. Австрії, Італії та Швайцарії і мають важні білєти на переїзд через Чехословаччину, не платять ніяких доплат у Польщі, якщо їдуть довшою дорогою через кордонні стації під Збоншином, Здунами, Хожовом і Снятином. Отже білєт на переїзд напр. від кордону Польщі під Зебжидовицями до Кракова важний тепер на переїзд від польського кордону під Снятином до Кракова або від польського кордону під Хожовом до Кракова і т. д.

— Львівська хроніка. При вул. Сикстуській намагався скінчити самогубством Станислав Кшижановський, платничий з Европейського готелю, який зранився ножем у черево. Його відвезли до шпиталю. Причиною намаганого самогубства було звільнення з праці. — При вул. Замарстинівській автобус наїхав на Дору Фукс, яка важко потовклася.

Студентські однострої і плащі

у великім виборі на складі

у ШАПІРИ ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

— Суд у Перемишлі в новому будинку. З кінцем жовтня ц. р. окружний суд і карні відділи городського суду перейдуть до нового будинку при вул. Конарського, до якого звозять уже столи, шафи і т. п. Новий будинок уладжений згідно з найновішими вимогами техніки і має центральне огрівання. Гарно виглядає велика заля розправ окружного суду.

— Трагічний випадок з гранатою. Трьох хлопців з Кривенького, пов. Копичинці пасли худобу і знайшли гранату з часів світової війни. 15-літній хлопчина Роман Кузь почав маніпулювати гранатою і спричинив вибух гранати, від якої згинув. Його важко ранених товаришів відвезли до шпиталю в Чорткові.

— Вбив жінку за... 10 золотих. Дня 19. ц. м. невідомий бандит убив у Варшаві при вул. Повонзковій Владиславу Борковську, власничку споживчої крамниці. Поліція арештувала під замітом убивства її приятеля Генрика Шулєвського, який недавно вийшов з вязниці у Вронках. Слідство виявило, що Шулєвський зго див 17-літнього робітника Лісовського до вбивства Борковської, щоб заволодіти її крамницею. Лісовський згодився вбити жінку за винагородою 10 зол. та обіцянку, що буде продавати у крамниці Шулєвського як субєкт. Поліція арештувала теж уже самого вбивника Лісовського, який признався до вини.

— На дводенну прошу до церкви Богоматері з Ля Салєт вибралася на днях дружина президента Франції Лебрена. Місцевість Ля Салєт відома в цілому світі з чудесного обявлення Богоматері, лежить у французьких Альпах, 35 км. від Гренобль, на висоті коло 5.400 стіп над рівнем моря. Пані Лебрен провела дві ночі в недалекім монастирі.

— Сензаційні арештування між комуністами на Субіві. ГПУ. арештувало тобі партійних се-

†

Др. Роман Секела

Красний адвокат, старшина УГА і член багатьох українських товариств та установ, по довгих і тяжких терпіннях приявши Найсв. Тайни упокоївся в Бозі 29. вересня 1938 р. в 63 році трудящого життя.

Панахиду за упокій душі Покійного відправлять в пятницю 30. вересня 1938 р. в год. 6-ій вечером в домі жалоби при вул. Хорущини 16.

Похорони тлінних останків відбудуться в Кальниці к. Ліска на місцевім цвинтарі до родинної гробниці. Тяжким горем прибиті

Жінка, Дочка, Мати, Брат і Братова.

кретарів західно-сибірських районів, а саме: Алексеєва з новосибірського району, Антонова з челябінського району і Наумова з омського району. Совітська преса пише, що згаданих секретарів арештовано за катастрофальний стан совітської акції магазинування збіжжа та за невиконання хлібозаготівлі. „Правда" повідомляє, що кілька мілїонів сотнарів збіжжа стоїть ще дотепер на пні і гине. Катастрофальний стан збіжевої господарки в західно-сибірських округах „Правда" пояснює саботажною акцією опозиційних елементів.

— **З голоду і спраги** згинув по дорозі транспорт худоби на грецькім кораблі „Аґіос Ніколяос", що його вислано з Чернівців до Тель-Авіву. Власники худоби мають великі втрати.

— **Великі податкові зловживання** викрив народній комісаріят фінансів підчас ревізії в Ленінграді. ГПУ арештувало начальника виділу податків Калмихова за податки.

— **Жіночі недуги.** Автори кількох підручників про жіночі недуги підкреслюють корисне діяння природної гірської води **Францішка Йосифа** теж у ділянці своєї практики.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „ЛЬОКАЙ ЯСНОВЕЛЬМОЖНОЇ ПАНІ".

Фільма зроблена з відомої мадярської пєси Буш Фекеті, що обігла багато сцен в Европі та за океаном, не минувши і Львова. Фільма має ту перевагу над сценою, що може нам показати справжнє багатство мадярського прем'єр-міністра, великого землевласника, що до їжджає до парляменту власним автом; він має Шевролета, його донька Мерцедес, а жінка ще іншу марку. Генеральний льокай дідича, міністра і барона це не такий собі звичайний слуга, що сам усе робить, бо він має під собою кільканацять осіб служби і сам дістає вранці каву в ліжку від одного зі своїх льокаїв. Театр не може нам показати ані хутора, ані подорожей автом ані засідань парляменту з сотнею послів і галеріями обсаджениими пречепурними дамами. Саме на одному з таких засідань трапляється переломова сцена, від якої провалюється кабінет: бійка спричинена звичайною дурничкою — торбинкою, яку кидає молода баронова в лице послові-льокаєві. Ввесь гумор цієї комедії в тому, що льокай вибраний послом, зовсім льогічно доказує, що ніяка праця не є ганьбою і що він залишаючись льокаєм у свого пана, що належить до воро-

рожої партії, тільки виконує совісно свої обовязки, а поза ними має повну свободу переконань і політичної діяльности. Головну ролю грає майстерно Віліям Повел (не вперьокая грає майстерно Віліям Повел (не вперше в такій ролі) разом із Анкабелею, що роще в такій ролі) разом із Анкабелею, що робить симпатичне враження, але на жаль не почувається зовсім свобідно як „високотонна" баронівна.

Допісн.

СТРИЙ.

Окружне свято з нагоди 950-ліття хрещення Руси-України в Стрию відбулося в неділю 18. ц. м. дуже величаво. Ювілейний повітовий комітет під проводом д-ра Гарасимова і ділової комітет з інж. Соколовським у проводі вже в травні ц.р. поділився на секції, щоб це свято підготовити і достойно відзначувати. Секції почали муравлину працю, а секретар ділового комітету с. кан. Гаврилишин став душею комітету заохочуючи всіх до якнайкращої підготови свята. Рішено запросити до Стрия Преосв. Кир Никиту до відслуження Архиерейської Служби Божої з проповідю та уладити в міськім парку святочну академію. В серпні здавалось, що свято не відбудеться. В повіті знаресторовано багато молоді у звязку з дивоглядом по ночах. У Стрию взяла розпасала „Сокіл", а поліція забрала інструменти сокільській орхестрі. Сільські хори не могли як слід відбувати проб, бо деяких диригентів поліція примінула. Одначе сильна воля, віра у успіх доброго діла перемогли. Інструменти музичні „Сокола" власність П.С.К. в Стрию на інтервенцію голови П. С. К. дир. Кузіва старостро видало, а церковне брацтво визичило їх для своїх членів і так підготовлено музичні точки академії. Чотири найсильніші хори повіту, а саме Добрян, Конюхова, Гірного і Дуліб підготовили вокальні точки. Провідники секцій пп. Кузів Іван, Котович Волод., Красівський Осип, Майсакова Марія виконали якнайкраще свої завдання і 18. вересня свято випало дійсно величаво. В неділю 18. ц. м. при чудовій погоді зібралось у Стрию до 20. тисяч людей довкола церкви і на площі. Службу Божу відправив Преосьвященний Кир Никита в асисті оо. прелатів Пасенського Андрія з Лисевич і Дубицького Василя з Любянець. Співав на переміну хор з Гірного і Конюхова. Змістову проповідь виголосив о. Нарожняк Зиновій з Конюхова. На закінчення Служби Божої промовив ще Преосв. Епископ вливаючи вірних до щирої подяки Господеві за ласку хрещення і гідного відзначування ювилею заховування Божих заповідей і молитвою за благословенство для українського народу. По полудні в год. 2-ій відбулась святочна академія в парку Йордана, на яку прийшли численно зібрані представники Стрийщини. Академію отворив голова комітету д-р Антін Гарасимів підкреслюючи важність ювілейних обходів для зміцнення українського народу. На дальшу програму складався продукції хорів з Добрян, Конюхова, Гірного і Дуліб, що відспівали в супроводі двох орхестр, а саме церковної зі Стрия і читальняної з Угерська ювилейну пісню Лисенко-Кошиць: „Пречистая Діво Мати", що зробило величаве враження. З черги виголосив ювилейну промову пос. Володимир Кузьмович. Промова ця своїм глибоким змістом і прегарним підходом до справи хрещення Руси-України заставила всіх з великим занімованням вислухати її. Промовець підкреслив великий державницький хист св. Володимира і зазівав правних міцно держатись під прапором Христа, любити свій обряд, дорожити ним, як найцінішим жемчугом та в єдности з католицькою церквою будувати трівкі підвалини для добра українського народу. З черги псалом Бортнянського: „Блаженні люде" відспівав удатно хор з Добрян під проводом о. З. Нарожника як також: Яшкевич: Кант св. Юрію. Академію закінчили муз. хори з Добрян і Конюхова в супроводі орхестри, які

До Впов. Передплатників

Розрахункові перекази ч. 19.

розсилаємо з нинішнім числом, якими просимо надсилати передплату на жовтень 1938 р.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

відспівали Б. Вахнянина „Буря на озері". Це виконання випало пригарно. Хорами проводив о. Зенон Наражник а хорами в супроводі орхестри М. Будний. Виконавцям і комітетові, що причинився до такого гарного звеличання ювилею належиться щира подяка.

РУДНО.

Вибори делегатів до Окружного Зібрання на виборчу округу ч. 65 у волосній раді в Купновичах Нових. Волость Купновичі Нові має 95 проц. українського населення, українця війта б. пос. Миколу Рогульського крім одного поляка й одного німця всіх волосних радних українців. Дня 28. ц. м. зібралася волосна рада для вибору двох делегатів до Окружного Зібрання. Згідно з постановні закону війт п. Микола Рогульський заявив, що тому, що є польсько-український компроміс у справі теперішніх виборів, особи, котрі вермують виборам вимагають, щоб по всіх волостях у рудецькім повіті вибирати делегатами одного поляка й одного українця. Подібно буде й на засіданні Повітової Ради 30. ц. м. (В попередній каденції вибирали волосні ради в Купновичах Нових і Підзвіринці по двох делегатів українців; самоврядні установи по половині). Війт дуже просив, щоб волосна рада послухала його пропозиції, бо нам треба ласки і в Виділі Повітовім і ще деінде. Хоч ми не вибрали у нас поляка делегатом, то по всіх волостях і на повітовій Раді виберуть самих поляків. Цьому спротивився радний о. Ст. Онишкевич, пригадуючи, що в нашій волости живуть майже самі українці, а по інших волостях у величезній більшости; а що по волосних радах українці є одним голосом в меншости, то о. Онишкевич сумнівається, щоб поляки змайоризували українців. У 65. виборчій округі буде воло 140 делегатів і в найліпшому разі українці можуть мати 30—40 голосів. Тож коли поляки забули на нормалізацію і думали змайоризувати українців, то українці дістали б—8 голосів менше з рудецького повіту. Це ані почесне ані пошкодить. Та це понизилоб нашу честь, коли б в українській волости вибрали делегатом одинокого волосни поляка дідича (зрештою людину чесну і розумну) та війта п. Миколу Рогульського. Бесідник скритикував потім нормалізацію і нагадав, що ми живемо в часах просто історичних. Війт дуже боронив приказу ради, щоб вибрати конечно поляка й українця делегатами і навіть не позволив перервати на 5 мінут засідання ради, щоб поставити кандидатів від волосної ради. Та радні самочинно зірвали засідання, зайшли до другої кімнати і підписали внесок на вибір делегатами до Окружного Зібрання в Дрогобичі о. Стефана Онишкевича з Купновичі Старих та о. Миколу Вена з Войцанець. Це внесення перейшло одноголосно. Війт Рогульський по страшив радних, що волосна рада в Купновичах Нових булаб дістала з Повітового Виділу 1500 вол. (не знати за що і на що), але радні закричали війта з його радикальним патріотизмом. Треба підвести, що волосний радний іменької народности підписав внесок і голосував теж на повищих кандидатів українців.

БОЛЕХІВ.

Величаве свято в 950-ліття хрещення України в Болехові. В дні 21. вересня відбулося під Болеховом у каплиці, побудованій у лісі, величаве свято, яке у нашій бойківській Верховині рідко трапляється. Відбулося свято, в якому спомянуто великий історичний акт з історії українського народу, а саме акт прийняття Христової віри 950 літ тому. В тому святі взяло участь понад 20.000 (двадцять тисяч) народу, 14 священиків і майже вся місцева та околична інтелігенція. Велику Службу Божу відправили о. Бабяк Михайло в Дідушичах Великих при співучасти о. Зубрицького Севастіяна з Чолган та о. Побігущого Богдана з Бубнищ. Співав під час Служби Божої хор з Гошова під диригентурою п. Федорова; крім того грала орхестра з Водосьмерець під управою п. Лошана. Бадьору проповідь виголосив о. Соколовський Богдан з Гошова. На свято прибули зорганізовано в процесіях, ось-такі громади: Болехів, Поляниця, Тисів, Дідушичі, Угольна, Воля Висковецька, Задеревач, Тисовичі, Чолгани, Гошів, Підгірже, Тяпче, Церківна, Отинівці, Гошів, Германя й ін. Море голов учасниць та учасників закрило довкола каплиці площу і горбки. Саме свято складалося з двох частин: релігійної та світської академії. По закінченню Служби Божої, на якій запричащались сотки людей, почалася під каплицею академія, яку отворив о. крил. Володимир Сухий, парох Болехова. Академію розпочав пеалом „Сей день", що його дуже гарно відспівав мі-

ХТО МАЄ ЩАСТЯ?

— Треба мати щастя до всього, бо як його не маємо, то щоб не знати що, нічого не вихопить, навіть гудзиком не трапимо в дірку — розводився завзято п. Войтіх, банковий возьний.

— Маєте повну рацію! Як хто має пеха, то його й має. Чіпиться це чоловіка і не відірвешся, щоб не знати що — бідкав на свою долю інкасент цього банку.

— І що ви тут так розкричалися, як круки! — вмішався до розмови шофер директорського авта. — Зле так на світі, чи що? От, я не нарікаю... Стільки літ їжджу і не мав ще ні одного випадку.

— Є чим хвалитися! Щасливий! Ну, ну — чепкував собі п. возьний.

— А певне — відгризся шофер і що мені прийде з нарікання, певне скажете, що один родиться зі щастям, а другий з пехом?... Неправда, кожному трапляється в житю щаслива карта, тільки не треба бути нездарою, не ковити гав, а бути терпеливим.

— Дивіть, дивіть... ну, ще й розуму вчить.

— Розуму не розуму, але на своє щастя не нарікаю. Раз трапилося і тепер мені добре.

— Що такого трапилося? Так скажіть — спитали разом оба.

— Вісім тисячок згорнув як леду. Піднайшов добрий інтерес, чесного спільника і вже не журюся про завтра. Звідки впала мені ця сумка? З неба ні — я виграв у минулім місяці на Льотерії.

— Маєте щастя! — зідхнув зависно возьний.

— Хто знає... можеб так спробувати — відізвався інкасент — риск невеликий!

— Поправді і так — докинув шофер — щастя треба в картах, а в Льотерії що другий лльос виграє.

— Ваша правда, ходім, пане Войтіх! Візьмемо до спілки одну пятку! Тягнення 1-ої класи недалеко не гаймося, ходімо!

—o—

Найкращі і найдешевші
МАТЕРІЯЛИ МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ
ДІМ МОДИ
Львів — Европейський Готель
Хто покаже це оголошення дістає 10% готівковий рабат.

панний хор з Гошова. Відтак виголосив довшу промову б. посол Великановіч, що приїхав на це свято зі Львова. По промові оркестра відограла музичний твір „Стелла Маріс". Опісля була дитяча деклямація маленької Віри Сидоренко з Болехова, дальше хор з Гозіева відспівав „При шелесті стягів і лемт". З черги п. Оглябяк Михайло відеклямував „950 літ під прапором Христа", потім хор з Гошова відспівав „О Мати, Маріє". Деклямацію „З нами Бог" виголосила Ярослава Соболь з Болехова. Вкінці хор з Гошова відспівав „Пречистая Діво Мати" та звичайний свято китол. гімном. Варто було бачити розяснілі лиця наших верховинців та в якому піднесенні духа залишали площу!

КОЛОМИЯ.

Співпраця дому зі школою. Праця Батьківського Кружка при 7 кл. всенародній школі ім. І. Франка „Р. Ш." в Коломиї заслугує на окрему увагу. Батьківський Кружок існує при згаданій школі від пяти років. Виділ на своїх засіданнях і ширших сходинах батьків обговорював справи: співпраці дому зі школою, справу шкільних оплат, членських вкладок, придбання фондів на вирівнання шкільних оплат, на дожившування та допомоги бідній дітворі в одінку, уладжування шкільних свят, імпрез і т. п. Цю працю треба поділити на три частини: а) виховну, б) матеріяльну, в) харитативну. До виховної праці слід зачислити діяльність виділу між дітьми та їх батьками. Заходом Управи школи й виділу батьківського кружка на ширших сходинах батьків виголошували учителі, лікарі та дехто зпоміж батьків відповідні реферати, в яких порушували актуальні хиби зв'язані з життям дітей у школі й вдома, напр. „Поширені недуги дітей", „Співпраця школи з домом", „Домашня праця ученика", „Гігієна людини", „Будова ока, недуги та гигієна", „Що таке культурна людина" і инакі подібних рефератів. Дуже радо співпрацював виділ при уладжуванні шкільних імпрез, як вечір св. Николая, спільна „Ялинка", концерт Т. Шевченка І. Франка та при уладжуванні всяких інших національних свят. У вечір св. Николая обдаровує звичайно виділ бідну дітвору солодощами, теплим біллям, взуттям тощо. Що-року уладжує виділ спільну „Ялинку" для всіх дітей. В гарно прибраній сали при спільному столі дітвора спільно споживає кутю, солодощі та співає коляди. Такі спільні вечорі мають дуже велике виховне значіння для дітвори, що походить з дуже бідного середовища, яка може один раз до року бачить гарно прибраний стіл, освітлену ялинку, чує чарівну українську пісню, бачить теплу батьківську опіку. Для батьків уладжує виділ спільне „свячене", до тех засідають при спільному столі селяни, міщани та інтелігенція. Матеріяльна поміч Кружка тех дуже значна. Щоб якслід оцінити поміч, треба зрозуміти матеріяльне положення школи та її середовища. Діти, які заповнюють цю школу є здебільша дітьми бідних селян, міщан, денних заробітників, бо як виказує статистика таких дітей є 84%. Отже їх батьки не лише нічого не можуть дати, але треба їх дітям ще допомогти. Справді в останньому шкільному році фреквенція дітей була поважна, бо аж 267 дітей в порівнанні з фреквенцією шк. року 1935-36 зросла на 75%. Шкільний буджет школи місячно сягає крутло 600 зол. З цієї суми сплачується 6-ох постійних учителів, катехита, обслугу, адміністрацію. Платня учителів вагається між 45—65 зол. місячно. При такій фреквенції і таким буджеті недостає місячно найменше 100 зол. Недобір латає здебільша виділ Кружка. І так у шкільному році 1936-7 передав готівкою до каси школи 1667.89 зол., себто 1/4 пілорічного шкільного буджету. У шкільному році 1937-38 на вирівнання шкільного буджету передав 947.52 зол. Для найбідніших дітей виділ придбав 6 пар нових черевиків, 6 зимових плащів, для 5-ох хлопців білля й для багатьох інших дрібніші речі. Харитативна діяльність Кружка проявляється в акції дожившування бідної дітвори в зимових місяцях. Акцією дожившування займалася Секція дожившування. Снідання приготовили й видавали самі матері. В останньому шкільному році видано 8251 снідань (кава або молоко з хлібом), у тому 4352 даровик (коло 60 дітей діставало даром), а 3899 за доплатою 5 сот. Звідки бере гроші Кружок на всі ці видатки? Головним джерелом доходів Кружка є передовсім імпрези, членські вкладки, коляда та примагідні збірки. Ці доходи завдячує виділ Кружка передовсім невтомній діяльности голови п-і Ганьківській і п. Юрашуковій як секретарці, що є душею Кружка. Згадані пані крім своєї зразкової праці не жалували для школи і бідної дітвори тех більших грошевих датків. Слід згадати, що п. Юрашукова не належить до заможних людей та є сама передчасно емеритованою учителькою, а на своїм удержанні має більшу рідню. П-во Ганьківські є загально відомі й заслужені меценати нашої школи. З кінцем кожного шкільного року на вирівняння шкільного буджету передають більшу квоту до шкільної каси. Тому П-ву Ганьківським і п. Юрашуковій належиться правдиве признання й подяка. Коби то наші рідні школи мали більше таких меценатів та працівників, більше таких людей, які розуміють і доцінюють вагу виховання рідної школи, тоді з певністю наші школи не животіли би, але розвивались би і не були на ласці долі та недолі. Школи були би вивінувані, а рідношкільний учитель не був би понижений й покривджений своїм рідним громадянством. Одначе на жаль таких людей у нас ще мало. Дуже сумним явищем серед нашого громадянства є те, що деякі наші богатші люди, директори приватних установ посилають своїх дітей до чужих шкіл. Чому? Чи чужа школа дасть краще виховання, як своя-рідна, свій учитель? Чи в чужій школі пізнає дитина свою минувшину, рідну історію, культуру, зживеться зі своєю „суспільністю", яку має колись повести до кращого майбутнього? Який це приклад для наших селян — хіба не додатній? Не лише доказ рабства та плитких культурних дух тих людей, які не мають почуття національної самопошани.

Батьке.

Спорт.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ.

В неділю 2. жовтня п. р. розіграє Україна чергові змагання за першенство Окружної Ліги з Гасмонеєю. Змагання Україна — Гасмонея мають вже віддавна вироблену марку і все є незвичайною атракцією. Обі дружини тепер у знаменитій формі, а спеціяльно Україна, яка напевно всіма силами буде прямувати до закріплення своєї позиції на чолі таблі. Ці змагання відбудуться на гриші Чорних в год. 15. Як передмеч відбудеться в год. 13.15 стріча резерв згаданих клюбів за мистецтво А-класи. Ціни білетів нормальні. Для членів обох Товариств значна знижка. Карти вільного вступу, видані обома клюбами, неважні. Зате редакції дістануть на ці змагання білети вільних вступів.

инж. В. ПАЗЬДЗЕРСЬКОГО
привертає
СИВОМУ ВОЛОССЮ
ДАВНІЙ КОЛІР
а Mag Nr. 1.
усуває парші і хоронить волосся перед випадом.

Але на метчі віддавна не ходжу і за це нераз пю повну чашу докорів від постійних бувальців на наших метчах.

„Україна" зовсім добре грає — кажуть мені.

— Признаю!

— В гарний день на свіжім повітрі — цеж здоровля!

— Признаю!

— Дружина тим певніша себе, чим більше своєї публики.

— Признаю!

— В такому разі, чому не ходите?!...

— Через нашу публику.

Мій співрозмовець робить спершу здивовану міну:

— Через публику?!...

— Так! Пане дорогий. Як чоловік піде на наш метч, то хіба мусить закітувати собі вуха, щоб міг спокійно приглядатися грі.

— Признаю!

— Товпа як розярені мешканці першої ліпшої Полінезії: очі горять, руки махаються, ноги тупотять, зуби скрегочуть, а уста що хвилини засипують грище такою масою пахучих лайок, що трава никне жалощами, листя на деревах сохне.

— Признаю!

— На однім з метчів я необачно звернув увагу якомусь розричаному коннаціоналові, то мало палкою не обірвав... Від тоді сказав я собі, пожду, аж наші спортово вихованються. І все довідуюсь як там. Жду вже три роки. Може акурат. Але... мій організм знищений війною і не знаю, чи аж так довго буду жити, щоб дочекатися...

— Признаю! — сказав мій співрозмовець.

І ми з сумом у серці розійшлися.

Галактіон Чіпка.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Єгуда — Русалка (Золочів) 2:1 (1:0). Минулої суботи відбулися в Тернополі товариські змагання в копаному мячі між нашою молодою Ц-клясовою дружиною зі Золочева Русалкою та мистцем тернопільської А-класи Єгудою. Ці змагання закінчилися по завзятій грі незамітною перемогою Єгуди, що молоді футболісти Русалки можуть уважати рішуче своїм успіхом, зваживши, що змагання відбувалися на чужім гриші та з рутинованим і на дві класи у спортовій ерархії вищим противником. Найкращою частиною золочівської дружини була поміч. Напад добрий у полі, слабо грав під воротами.

Поділ наших футбольних дружин у клясах. Кількість українських футбольних дружин не лиш збільшується, але й рівень цих, що вже віддавна змагаються в рямках державного футбольного союзу безупинно підносяться. Після цьогорічних авансів наших дружин їх ерархічний поділ виглядає ось так: Окружна Ліга — дві дружини Україна (Львів) і Сян Перемишль. А-класа — пять дружин, а саме Поділля (Тернопіль), Скала (Стрий), Дністер (Самбір), та запасні дружини України та Сяну. Б-класа — 7 дружин: Зоря і Отец (Львів), Скала (Мостиська), Ватра (Дрогобич), Промінь (Станиславів), Зоря (Калуш) і Горинь (Рівне). Ц-класа — 9 клюбів, а саме: Лут (Львів), Русалка (Золочів), Стріла (Жовква), Мета (Тернопіль), Розвиток (Борислав), УСК (Добромиль), Весенка (Меднна), Бескид (Косів) і Гарт (Здолбунів). Усіх разом маємо 28 дружини.

ПОДЯКА.

У зв'язку з відбутими в дні 18. вересня п. р. напівлесницькими бігами за чашу Ред. „Діла" на шляху Львів—Пісочна—Львів і за чашу фірми О. Стефанович на шляху Львів—Миколаїв—Львів Видія С. Т. „Україна" почувається оцим до милого обовязку зложити щиру подяку отсим українським Установам і Фірмам: Суспільний Промисл, Центробанк, Ревізійний Союз Українських Кооператив, Хром, Пласт, ЕКО, Декоро, Льотос, ТОП, Союзний Базар, Ю. Ломага, А. Дуфанець, Народна Торговля, В. Ярош, Міка, Шкотлоха, К. Дуцин і Ред. „Діла" й „Нового Часу" за уфундування гарних і цінних нагород для переможців та учасників цих змагань.

Львів, 21. вересня 1938 р.

ЗА ВИДІЛ С. Т. „УКРАЇНА":

О. Левицький, голова. **М. Дуткевич**, секретар.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр.

Пятниця 30. 9. „Галузка розмарину".
Субота 1. 10. „Галузка розмарину".
Неділя 2. 10. год. 4 попол. „Іван"; год. 8. веч. „Галузка розмарину".

Український Театр ім. І. Котляревського.

ЧОРТКІВ, сала „Сокола":
1. А. Маруся Богуславка.
2. Х. Бори над Почаєвом.
3. А. Орфей у пекл.
4. А. Панночинин чоловік.
5. Х. Пригода в Черчі.
6. Х. Орлеяк.
7. А. На полі крови.
З Чортків їде театр до Теребовлі.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ЗБОРАВНО:
30. 9. Мазепа.
1. 10. Гейша.
2. 10. Перфумя моєї жінки.
3. 10. Гетьман Полуботок.
СТРИЙ:
Сала нар. дому: 4. 10. Пісня Бескиду.
Сала Волкевичівська: 5. 10. Гейша.
6. 10 Бетсалямы.
СНІЯТИН:
7. 5. Пісня Бескиду.
8. 10. Мазепа.
9. 10. Гетьман Полуботок.
СЛОВ'ЯНО:
10. 10. Пісня Бескиду.
11. 10. Гейша.
12. 10. Мазепа.
13. 5. Гетьман Полуботок.

В І Н А.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Півень кличе".
АПОЛЛО: „Любий жовельможної пані".
ГОЛИВУД: „Робін Гуд" з Ерролем Флінном.
ДАНУБІЯ: „Останній вальс", „Парада зірок Варшави".
ЗАНДА: „Не забудь мене" і „Тобога".
ІРЛАНДІЯ: „Берег" на осн. Голсуорсі.
КИРОПА: „Півень і Гавеч".
КАСІНО: „Пісня з поля бою".
КОЛЕРИНК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Матінка" (Молі Пікфорд).
МЕТРО: „Неоправдана година".
МІРАЖ: „Два дні кохання", „Так кінчиться кохання" (з Павлею Веселі).
МУЗА: „Еспанський мотиль".
ПАЛЯС: „Професор Вовзур".
ПАКС: „Карієра" з Мартою Егерт, „Безсонні" з Патом і Патахоном.
РАЙ: „Косинюшко під Рацлавицями" і додатки.
РІАЛЬТО: „Спільний завулок" (Сільвія Сідней).
РОКСІ: „Переможний бій".
СВІТ: „Безодня гроза", „Метч Шмеліна-Іжіс".
СТИЛЕВЕ: „Я помилив" і ревія.
ТОН: „Помста Тарзана", „Чоловік, що жив двічі".
УТІХА „Йошівара" і ревія.
ХІМЕРА: „Пісеньяр її Величности" (Бенямінo Джілі).

ФОТОПЛАСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Світова війна 1914—1918".

ФОТОПЛАСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-в Каїм і Син)
„Рим, Тіволі, Капрі".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 30. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика у вик. сільської орк., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Добрийдень найменшим: оповідання М. Конопніцької та платки вибрані дітьми, 11.00 Для шкіл: „Пан Заглоба як лірник" фраг. із „Вогнем і мечем" Г. Сенкевича, 11.30 Форт. твори Брамса, пл., 12.03 Полудневa авд., 14.00 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.30 Спортова гутірка, 15.10 збіжжева та товарова біржа, 15.15 „Кремпований приятель", оповідання для дітей, 15.30 Гутірка з хорими, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. концерт у вик. орх., 16.45 „Трускавець" фейлетон, вик. Марія Домбровська, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Концерт солістів: форт., сопр., 17.55 Спортові вістки, 18.00 Кілько струн зужиткує моя лямпа, 18.10 Концерт солістів: скрипк, альтівка, форт., 18.45 Літературні новинки, 19.00 Форт. твори Луїзи Дрете-Шпасової у вик. композиторки, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Гротеска та страхи" розр. концерт у вик. орх., солів і інстр. квартет, 20.45 Вечірній денник, 21.00 Програмова резерва, 21.10 „Кальйдоскоп" розр. концерт у вик. салон. орх., сопрана, реженсери, форт., муз. конферансієрка, 21.50 Спортові вістки, 22.00 Симфонічний концерт у вик. орх., 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танкова музика з плит (надає Варшава II.).

Субота, 1. жовтня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт салон. орх., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Кінчаємо тиждень, погідна авд., 11.00 Для шкіл: Співаємо пісненьки, 11.25 Чайковський: Скрипковий концерт д-дур оп. 35, ил., 12.03 Полудневa авдиція, 14.05 Концерт бажань, 14.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Ужи для дітей: „Уродини інфантки" на осн. Ож. Уайльда, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Орх. концерт, 16.45 „Паганіні" фейлетон, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 З оперової музики, орх. концерт, 17.45 Спортові відгомони, 17.55 Гальо, спорт! 18.00 Трансм. з варш. міськ. салі: Тиждень пропаганди будови всеходніх шкіл, 18.45 У 75-ті роковини смерти Йос. Коженьовського, 19.00 Пісні у вик. А. Вітовської-Камінської в супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Жигм. Носковський: „Поворот" сюїта, спів, музика, 20.00 Казка, з муз., Авдиція про Ад. Асника, 2.45 Вечірній денник, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Ташкова музика у вик. орх., 21.50 Спортові вістки, 22.00 Година несподіванок, конкурсова авд. II. Р., 23.00 Останні вістки, 23.05—23.55 Танкова музика з пл. (надає Варшава II.).

Неділя, 2. жовтня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Орхестра, 8.00 Ранішній денник, 8.25 Для села: Хл. Газєрка, Огляд ринків рільних продуктів, Спів, Актуальна гутірка, 8.45 Ранок хліборобів: Поздоровлення, Пісня, Управа винограду та підд. фахів, Народній хор із Слободки Джурищської, 9.15 Трансм. зі Залішик: Вступний репортаж, богослужения, Збір винограду, словно-муз. репортаж, 12.03 Симф. концерт у вик. орх., 13.00 із твердині баремних конфедератів, 13.10 Музика у вик. орх., тенор, форт., 14.40 Для молодших дітей: „Сплетня", 15.00 Словно-муз. авдиція: Подільська варта, хор із Слободки Джурищської та Залішик, 15.20 Золота Книга Гроссет, 16.35 Форт. творн, 17.00 Трансм. з конгресу дитини, 17.30 Промова мін. віроісповідань і освіти Свентославського до акад. молоді; у перерві коло год. 18.20 Хвилина бюра студій, 19.15 Літер. нарис про Г. Сенкевича, 19.30 Програма на завтра, 19.35 Прощання Залішик, 19.40 Грамофонова плита, 19.45 День резервіста у Львові, 19.55 Спортові вістки, 20.00 „Дами та гузари" ком. опера Л. Каменського на осн. Ол. Фредра, у І. перерві коло год. 21.10 Політ. огляд, Веч. денник, у ІІ. перерві коло год. 22.45 Спорт. вістки, після опери коло год. 23.40 Останні вістки та комунікати (в чужих мовах), 23.50 Закінчення авдиції.

Користайте з небувало дешевої продажі з приводу реконструкції дому і льокалю.

Перфумерія С. ФЕДЕР
ТЕПЕР ЛЬВІВ
СИКСТУСЬКА 2.
50 кроків від правого рогу Легіонів.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 30. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Довкола світа, розр. концерт, 19.45 Вечірня гонія, 21.00 „Чарна бригада" комедія Де Кенсета, БІЛЬГОРОД 18.20 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Орх. концерт, 15.30, 22.55 Цит. муз., 17.30 Сольо на флеті, 18.00 Форт. дуети, 20.00, 21.00 Оп. мельодії, ВІДЕНЬ 15.30 Співи Бен. Дівілі, 16.00, 17.10 Концерт із Граду, 17.00 Пісні, 18.00 Пісні та музика, 18.50, 19.00 Пісні й танки женців, 20.10 Веселий муз. вечір, 22.30 Легка і танкова музика, ДАНТІЦИГ-ГІНДЕНБЕНДЕР 20.10, 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні, 22.30 Квартет оп. 33, ч. 3. Гайдна, 23.00, 24.00 Твори Бетовена, Шпора та Регера у вик. орх. і сол., КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Фейлетон кушка з Мараморощи, 18.10 Орх. концерт, МІЛЯНО 17.15 Концерт на арфі, 21.00 Концерт хору, 21.50, 22.00 Розр. концерт, ПРАГА 16.10 Вок.-інстр. концерт, 16.45 Пісні, 18.20 Орх. концерт, 21.25 Тріо Дворжака, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 20.15 Пісні, 20.30, 21.00 (у перерві комунікати), 22.00 Театр Ужи: „Панїка" драма Сіті та Малярда, РІМ 17.15 Така. музика, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 2200 Комедія, 21.50 Форт., ШТУТГАРТ 20.15, 21.00 „Пажи" оп. Льонкавалля, ФЛЬОРЕНЦІЯ 20.30, 21.00, 22.00 „Чорний Піро" оп. Гайоса.

Субота, 1. жовтня 1938.

ВЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00, 22.30, 23.00 Розр. музика, 19.00 Марші у вик. військ. орх., 20.10 Мадярські мельодії, БІЛЬГОРОД 20.00, 21.00 Веселий вечір, 22.30 Спів, БУДАПЕШТ 12.05, 21.45, 22.00 Орх. концерт, 17.30, 18.00 Джез, 19.00 Вокальний концерт, ВІДЕНЬ 10.30, 13.15 Розр. музика, 12.00 Концерт симф. орх., 15.30 Осінні пісні, 18.40, 19.00, Стирійська авд., 20.10 Стирійські та каринтські нар. мельодії, 20.30, 21.00 „Віденські оповідання" попурі, ДАНТІЦИГ-ГІНДЕНБЕНДЕР 20.10, 21.00 „Дібарі" оп. Мілєкера, КОШИЦІ 7.35, 14.00, 18.05, 18.45 Вістки, 18.00 Спортові актуалії, 18.15 „Вокальний концерт, 18.35 „Рукуємо" відчит, МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Фаворита" оп. Доніцетія, ПРАГА 19.20 Концерт війська. орх., 20.15, 21.00 „При збірці хмелю" велика розр. програма, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні 20.30, 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Концерт симф. музики, РІМ 17.15 Концерт форт. дуету, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ізоля Фоле" оп. Дальмаре.

Неділя, 2. жовтня 1938.

БЕРЛІН 18.00 19.00 Розр. музика, БІЛЬГОРОД 18.50 19.00 Сценка, 20.00 21.00 Нар. музика, БУДАПЕШТ 15.45 Хор, 18.30 Цит. музика, 19.20 Форт., ВІДЕНЬ 9.30 Концерт солістів, 15.30 Форт. квартет Г-моль Моцарта, 18.50 19.00 Популярна музика, 22.30 Розр. музика, ДАНТІЦИГ-ГІНДЕНБЕНДЕР 20.10 Бетовенівський концерт, 22.30 Сольти ц-дур, ф-мель і а-дур ти, МІЛЯНО 17.15 18.00 Розр. концерт, 21.00 Розр. мельодії, 21.50 22.00 Симф. концерт, 22.45 Танк. музика, ПРАГА 10.00 Популярн. концерт, 15.20 15.50 18.10 Розр. і легка музика, 19.20 Патріотичні пісні, 20.15 21.00 Концерт фільг. орх., 22.35 Танк. музика, РАДІО ПАРІ 19.00 Легка музика, 20.00 Сценка, 20.30 Розр. програми, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт, РІМ 17.15 18.00 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Мадам сан Жен" Джордана.

БІРЖА.

Львів, 29. вересня 1938.

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 92·81—93·15. Доляри америк. 5.32·50—5.40·00. Доляри канад. 5.28·00—5.25·10. Фльорени гол. 292·24—290·04. Франки фр. 13·4—13·7. Франки шв. 121·70—1·2·90. Фунти анг. 27·—21·9. Гульдени данц. 10·25—99·75. Корони чесл. Корони дун. 112·55—117. Корони норв. 125·33—124·— Корони шв. 13·—123·25 Ліри іт. 19·— —18·40. Марки фінлян. 11·09 — 15·— Марки нім. срібні 76·— — 77·00. Тел. Авів 24·80—21·10

Папери.

4 і пів проц. внут. 67·00 63·00. 3 пів 1 ем. 8.·00 серія ненот. 2 ем. 81·00, серія ненот. 5. конвер 67·00. 4 прем. дол. 4 консолід. 63·50—62·50

Акції.

Банк Польський 121·50 Цукор 28·2 Вуголь 32·50—33·— Дальпон 8·50—82·— Островець 57·00, Страховничі 39·00.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, дня 29. вересня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 нет. 1 кг. масла бочкове нет. з опак. 2·80 з. молоко 14—15 сот. 1 кг. яєць 130—1·50 зол.

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко вдержана.

СПОЗІСТКА.

Дирекція Кулецької Гімназії „Р. Ш." у Львові вул. Куркова 14 повідомляє, що навчання на **Одноріч**ній **Школі Адміністр.-Торговельної Підготови** починається **в середу 5. жовтня в год. 16-ій.** — Вписи заголошених кандидатів (-ок) дня 4. жовтня. 2058 1-1

Театр Сарамаги. Метрику Володимира Ціхура вже маю. Де маю її переслати? о. Вентрибович, Сянік. 1-2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ДЕНТИСТ-ТЕХНІК шукає заняття. Заголошення до „Діла" „Тричічна практика". 2055 1-3

КУПНО — ПРОДАЖ

ПРЕЦИЗІЙНІ ГОДИННИКИ, великий вибір, дешево продаж. Л. Розважевський, Львів, Академічна 2 (готель Жорака). 1982 6-7

НА ЛИЧАКОВІ ПРОДАЮТЬ!
КАМЕНИЦЮ поверхову, новокомфортову, нову, без такси, 15 вільних літ, побіч церкви св. Петра, ціна 52.000, готівкою 45.000.
ДІМ НОВИЙ, побіч парку, при трамваю, 7 кімнат, ціна 22.000, готівкою 18.000.
ДІМ ПОВЕРХОВИЙ, новий, при трамваю, 215 сажнів фронтової парцелі, готівкою 13.000, довг 11.000.
ПОВЕРХОВИЙ, НОВИЙ дім, без такси, 15 вільних літ, ціна 32.000, готівкою 23.000.
ПОВЕРХОВИЙ, НОВИЙ дім, два рази два покої кухня, три рази покій кухня, ціна 32.000, готівкою 23.000.
НОВИЙ ДІМ, два покої кухня, ціна 6.500. Інформує безплатно „ТРАНСАКЦІЯ" (Ігнат) **Львів, Длугоша 1.** 2048 2-

НАУКА

ПРИЙМАЮ на науку кравецтва фахово як також для дому, курса для старших панянь, ручу за успіх. Знаня робітни суконь ВОЛИНСЬКОЇ. Львів, Собеського 12, тел. 217-04. 1803а 4-2

ОГОЛОШЕННЯ

ПАЛАТА ДИТИНИ
ЛЬВІВ, РУТОВСЬКОГО 1. ТЕЛ. 116 97
поручає у великім виборі
ПЛАЩИНИ, УБРАНЄЧКА і СТУДЕНТСЬКІ МУНДУРКИ. 1998 7-11

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошувані шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в руб. рядці оголошень . . . . . вол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і повинних . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по куплю, продаж, винаєм і т. п. . . . . вол. 0.15
шукаючі праці . . . . . вол. 0.10
слова товстим друком подвійно. вол. 0.05

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10.